

LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA TAHUN 2007

AKTIVITI KEMENTERIAN/JABATAN DAN PENGURUSAN SYARIKAT KERAJAAN PERSEKUTUAN

**JABATAN AUDIT NEGARA
MALAYSIA**

LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA TAHUN 2007

AKTIVITI KEMENTERIAN/JABATAN DAN PENGURUSAN SYARIKAT KERAJAAN PERSEKUTUAN

**JABATAN AUDIT NEGARA
MALAYSIA**

KANDUNGAN

KANDUNGAN

	Muka Surat
KATA PENDAHULUAN	<i>vii</i>
INTISARI LAPORAN	<i>xi</i>
BAHAGIAN I	
PELAKSANAAN AKTIVITI KEMENTERIAN/JABATAN KERAJAAN PERSEKUTUAN	
1. Pendahuluan	3
JABATAN PERDANA MENTERI	
Jabatan Perkhidmatan Awam	
2. Sistem <i>Pensions Online Workflow EnviRonment</i> (POWER)	3
Jabatan Kemajuan Islam Malaysia	
3. Pengurusan Pensijilan Halal	36
KEMENTERIAN KEWANGAN	
4. Projek Pembinaan Empangan Hidroelektrik Bakun, Sarawak	69
5. Keberkesanan Fungsi Unit Audit Dalam Di Kementerian/Jabatan Kerajaan Persekutuan	96
Lembaga Hasil Dalam Negeri	
6. Pengurusan Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan	117
7. Aktiviti Unit Audit Potongan Cukai Berjadual	137
Jabatan Kastam Diraja Malaysia	
8. Pembinaan Kompleks Kastam, Imigresen Dan Kuarantin (CIQ), Bukit Chagar, Johor Bahru	151
9. Pengurusan Dan Kawalan Barang Rampasan Dan Lucut Hak	171
KEMENTERIAN PERTANIAN DAN INDUSTRI ASAS TANI	
Jabatan Perkhidmatan Haiwan	
10. Projek Pengeluaran Bibit Dan Baka Ternakan Lembu	197
KEMENTERIAN KEMAJUAN LUAR BANDAR DAN WILAYAH	
Jabatan Kemajuan Masyarakat	
11. Pengurusan Program Pusat Sumber	223
KEMENTERIAN SUMBER ASLI DAN ALAM SEKITAR	
Jabatan Alam Sekitar	
12. Aktiviti Penguatkuasaan Terhadap Buangan Terjadual	260
Jabatan Pengairan Dan Saliran	
13. Pelaksanaan Projek Pengurusan Banjir Dan Terowong	278
KEMENTERIAN KERJA RAYA	
Jabatan Kerja Raya	
14. Pembinaan Jambatan Di Sungai Galas, Dabong, Kelantan	310
KEMENTERIAN TENAGA, AIR DAN KOMUNIKASI	
15. Kawal Selia Terhadap Operasi Penjana Tenaga Bebas	320
KEMENTERIAN WILAYAH PERSEKUTUAN	
Dewan Bandaraya Kuala Lumpur	
16. Pembinaan Kompleks Pasar Datuk Keramat	349
KEMENTERIAN PELAJARAN MALAYSIA	
17. Pengurusan Peralatan Bagi Program Pengajaran Dan Pembelajaran Sains Dan Matematik Dalam Bahasa Inggeris	373

KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA	
18. Pengurusan Sisa Klinik Di Hospital Dan Klinik Kesihatan	406
19. Aktiviti Kawalan Keselamatan Dan Kualiti Makanan	435
20. Perolehan Positron Emission Tomography Computed Tomography Scan Dan Cyclotron	471
KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA	
21. Aktiviti Pentauliahan Program Latihan Kemahiran Malaysia	495
KEMENTERIAN PENGAJIAN TINGGI MALAYSIA	
22. Pengurusan Peralatan Kursus Di Politeknik	517
KEMENTERIAN PERTAHANAN	
23. Pembinaan Pangkalan Tentera Laut Di Raja Malaysia Markas Wilayah Laut 2, Teluk Sapangar, Sabah	537
24. Pengurusan Program Latihan Khidmat Negara	564
KEMENTERIAN HAL EHWAL DALAM NEGERI	
Ikatan Relawan Rakyat Malaysia	
25. Pengurusan Kenderaan	605
KEMENTERIAN KESELAMATAN DALAM NEGERI	
Polis Diraja Malaysia	
26. Pengurusan Tanah Yang Tidak Dibangunkan	634
HASIL PENGAUDITAN YANG DILAPORKAN SECARA RINGKAS	
KEMENTERIAN KEWANGAN	
Jabatan Akauntan Negara Malaysia	
27. Pengurusan Perolehan Di Institut Perakaunan Negara	666
Jabatan Kastam Diraja Malaysia	
28. Pengurusan Kenderaan	670
KEMENTERIAN PERTANIAN DAN INDUSTRI ASAS TANI	
Jabatan Perikanan Malaysia	
29. Pengurusan Pinjaman Peralatan Bagi Projek Akuakultur	673
KEMENTERIAN PELANCONGAN MALAYSIA	
30. Pengurusan Projek Ekopelancongan	675
31. Pengurusan Tabung Khas Pelancongan	681
BAHAGIAN II	
PENGURUSAN SYARIKAT KERAJAAN	687
32. Pendahuluan	689
33. Prestasi Kewangan Syarikat Secara Keseluruhan	689
34. Pengawasan Terhadap Syarikat Kerajaan Oleh Kementerian Kewangan	702
35. Pengurusan Aktiviti Syarikat	704
36. Pengurusan Kedah Aquaculture Sdn. Bhd.	705
37. Pengurusan Syarikat Perumahan Negara Berhad	725
38. Pengurusan Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd.	752
39. Pengurusan Multimodal Freight Sdn. Bhd. (Syarikat Subsidiari Keretapi Tanah Melayu Berhad)	770
40. Rumusan Terhadap Pengurusan Syarikat Kerajaan Secara Menyeluruh	801
BAHAGIAN III	
TINDAKAN SUSULAN OLEH KEMENTERIAN/JABATAN/SYARIKAT KERAJAAN	
PERSEKUTUAN TERHADAP PERKARA YANG DIBANGKITKAN DALAM LAPORAN	
KETUA AUDIT NEGARA TAHUN 2006 - KEDUDUKAN SETAKAT 1 APRIL 2008	
41. Pendahuluan	803
42. Pelaksanaan Aktiviti Kementerian/Jabatan Persekutuan	805
43. Pelaksanaan Aktiviti Syarikat Kerajaan	851
PENUTUP	857

KATA PENDAHULUAN

KATA PENDAHULUAN

1. Perkara 106 dan 107 Perlembagaan Persekutuan dan Akta Audit 1957 menghendaki Ketua Audit Negara mengaudit Penyata Akaun Awam serta aktiviti Kerajaan Persekutuan dan mengemukakan Laporan mengenainya kepada Yang di-Pertuan Agong untuk mendapatkan perkenan supaya Laporan itu dibentangkan di Parlimen. Bagi memenuhi tanggungjawab ini, Jabatan Audit Negara telah menjalankan 3 kaedah pengauditan seperti berikut :-

- 1.1. **Pengauditan Terhadap Penyata Kewangan** – untuk memberi pendapat sama ada Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan bagi tahun berkenaan menggambarkan kedudukan yang benar dan saksama serta rekod perakaunan mengenainya telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini.
- 1.2. **Pengauditan Pematuhan** – untuk menentukan sama ada pengurusan kewangan di Kementerian/Jabatan Persekutuan dilaksanakan mengikut undang-undang dan peraturan kewangan yang berkaitan.
- 1.3. **Pengauditan Prestasi** – untuk menentukan sama ada sesuatu aktiviti Kerajaan dilaksanakan dengan cekap, berhemat dan mencapai objektif/matlamat yang telah ditetapkan.

2. Mulai Laporan bagi tahun 2006, Laporan saya hasil daripada pengauditan prestasi terhadap pelaksanaan aktiviti Kementerian/Jabatan Persekutuan dan pengurusan Syarikat Kerajaan dilaporkan berasingan daripada Laporan saya berhubung dengan pengauditan terhadap Penyata Akaun Awam Tahun 2007 dan Pengurusan Kewangan Kerajaan Persekutuan. Pengasingan ini dibuat bagi memudahkan rujukan dan memberi lebih impak kepada perkara yang dibangkitkan. Laporan saya mengenai pelaksanaan aktiviti Kerajaan Persekutuan Tahun 2007 dan pengurusan Syarikat Kerajaan mengandungi 3 bahagian seperti berikut :-

- Bahagian I : Laporan Mengenai Pelaksanaan Aktiviti Kementerian/Jabatan Persekutuan**
- Bahagian II : Laporan Mengenai Pengurusan Syarikat Kerajaan**
- Bahagian III : Tindakan Susulan Oleh Kementerian/Jabatan Persekutuan Terhadap Perkara Yang Dibangkitkan Dalam Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2006**

3. Seksyen 6(d) Akta Audit 1957 menghendaki Ketua Audit Negara menjalankan pengauditan untuk menentukan sama ada aktiviti Kerajaan diuruskan dengan cekap, berhemat dan selaras dengan objektif aktiviti berkenaan. Pengauditan tersebut melibatkan pelbagai aktiviti seperti pembinaan, penyenggaraan, penguatkuasaan undang-undang, perolehan, pengurusan aset, pengurusan cukai dan program peningkatan sosioekonomi. Laporan ini mengandungi perkara yang telah diperhatikan

hasil daripada pengauditan terhadap 30 aktiviti di bawah 22 Kementerian/Jabatan Persekutuan. Pada umumnya, didapati Kementerian/Jabatan Persekutuan telah membuat perancangan bagi aktiviti/projek yang dijalankan. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, terdapat beberapa kelemahan yang berpunca daripada kekurangan kakitangan dari segi bilangan dan kepakaran, kekurangan peruntukan kewangan, penyeliaan yang kurang rapi serta ketiadaan pemantauan yang berkesan.

4. Seperti mana pada tahun-tahun yang lalu, pengauditan terhadap syarikat yang mana Kerajaan memegang lebih daripada 50% ekuitinya dan syarikat yang mendapat pinjaman/geran/jaminan daripada Kerajaan telah juga dijalankan untuk menentukan sama ada syarikat berkenaan telah melaksanakan aktivitinya dengan cekap dan berhemat serta selaras dengan objektif penubuhannya. Laporan ini mengandungi hasil analisis terhadap prestasi kewangan bagi 38 syarikat Kerajaan berdasarkan penyata kewangan syarikat berkenaan bagi tahun 2006 dan juga perkara yang diperhatikan daripada pengauditan terhadap pengurusan aktiviti 4 syarikat Kerajaan. Analisis Audit mendapati 22 daripada 38 syarikat tersebut memperolehi keuntungan sebelum cukai berjumlah RM80.67 bilion pada tahun 2006 manakala 16 syarikat yang lain mengalami kerugian berjumlah RM0.91 bilion. Bagaimanapun daripada 22 syarikat tersebut, hanya 9 syarikat yang membayar dividen berjumlah RM16.06 bilion dan 21 syarikat yang membayar cukai berjumlah RM23.26 bilion kepada Kerajaan. Pengauditan terhadap pengurusan aktiviti syarikat pula mendapati secara umumnya, syarikat berkenaan juga telah merancang aktivitinya dengan baik. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, terdapat beberapa kelemahan yang perlu diperbaiki khususnya berhubung dengan kawalan dalaman terhadap pengurusan kewangan.

5. Bagi membantu Kementerian/Jabatan/Syarikat Kerajaan memperbetulkan kelemahan-kelemahan yang dibangkitkan dalam Laporan Ketua Audit Negara bagi tahun 2006, sejumlah 214 syor telah dikemukakan untuk tujuan tersebut. Pemeriksaan susulan yang telah dijalankan setakat 1 April 2008 mendapati 134 daripada syor yang dikemukakan itu telah diambil tindakan oleh Kementerian/Jabatan/Syarikat Kerajaan berkenaan.

6. Saya ingin merakamkan ucapan terima kasih kepada semua pegawai Kementerian/Jabatan/syarikat Kerajaan yang telah memberikan kerjasama kepada pegawai saya sepanjang pengauditan dijalankan. Saya juga ingin melahirkan penghargaan dan terima kasih kepada pegawai saya yang telah berusaha gigih serta memberikan sepenuh komitmen untuk menyiapkan Laporan ini.

(TAN SRI DATO' SETIA HAJI AMBRIN BIN BUANG)
Ketua Audit Negara
Malaysia

23 Jun 2008

INTISARI LAPORAN

INTISARI LAPORAN

BAHAGIAN I - PELAKSANAAN AKTIVITI KEMENTERIAN/JABATAN KERAJAAN PERSEKUTUAN

JABATAN PERDANA MENTERI

Jabatan Perkhidmatan Awam

- *Sistem Pensions Online Workflow EnviRonment (POWER)*

- a. Bahagian Pencen, Jabatan Perkhidmatan Awam telah membangunkan sistem *Pensions Online Workflow EnviRonment* (Sistem POWER) bernilai RM34.49 juta untuk mempertingkatkan kecekapan proses kelulusan dan pembayaran faedah persaraan seperti pencen, ganjaran dan gantian cuti rehat selaras dengan undang-undang dan peraturan pencen. Sistem ini telah dibangunkan oleh HeiTech Padu Berhad antara bulan Julai 2000 hingga Jun 2003.
- b. Bahagian Pencen telah merancang, melaksana dan memantau pembangunan sistem ini dengan baik. Kawalan persekitaran dan aplikasi yang diwujudkan adalah memadai bagi menjamin keselamatan peralatan dan integriti data. Bagaimanapun, Bahagian Pencen perlu mempertingkatkan prestasi bayaran faedah persaraan supaya bayaran dibuat dalam tempoh 30 hari dari tarikh persaraan, selaras dengan objektif pembangunan sistem. Prosedur Perkhidmatan Meja Bantuan sedia ada perlu diperkemaskan dengan mengambil kira klasifikasi norma sesuatu masalah supaya ia dapat ditangani berdasarkan keutamaan dan tahap *severity*nya.

JABATAN PERDANA MENTERI

Jabatan Kemajuan Islam Malaysia

- *Pengurusan Pensijilan Halal*

- a. Pada umumnya, JAKIM telah merancang pengurusan pensijilan halal dengan baik. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, terdapat beberapa kelemahan yang perlu diperbaiki. Antara kelemahan tersebut adalah beberapa jawatan yang menguruskan pensijilan halal masih belum diisi sejak penstrukturan semula diluluskan pada tahun 2005; hanya sebilangan kecil pegawai JAKIM diberikan kuasa untuk menjalankan pensijilan halal dan penguatkuasaan; aktiviti penguatkuasaan masih kurang berkesan dan ini terbukti di mana wujudnya produk menggunakan Logo Halal JAKIM secara tidak sah di pasaran. Selain itu, masa yang lama diambil untuk memproses permohonan dan mengeluarkan Sijil Halal.
- b. Pada 2 April 2008, Kerajaan telah memutuskan supaya aktiviti pensijilan halal diambil alih oleh Halal Development Corporation (HDC). Bagaimanapun sehingga 1 Jun 2008, urusan ini masih lagi dikendalikan oleh JAKIM kerana beberapa perkara yang berkaitan perlu diselesaikan sebelum ia diserahkan kepada HDC. Sehingga HDC mengambil alih urusan ini, JAKIM perlu memperbaiki beberapa kelemahan yang telah dibangkitkan. Sehubungan ini, adalah disyorkan supaya JAKIM memberikan pertimbangan kepada perkara berikut :-

- Memastikan jawatan-jawatan penting seperti ketua cawangan/unit serta pegawai yang terlibat dalam membuat keputusan tentang pemberian Sijil Halal diisi sepenuhnya dengan segera bagi menjamin urusan pensijilan halal berjalan dengan lancar.
- Memandangkan Bahagian Hub Halal menyelenggarakan sistem maklumat sijil halal terutamanya menguruskan portal e-Halal yang sentiasa digunakan perkhidmatannya oleh orang ramai, urusan ini hendak dikendalikan oleh seorang pegawai sistem maklumat secara sepenuh masa.
- Mengkaji semula penurunan kuasa yang terhad bagi membolehkan pegawai JAKIM untuk menjalankan aktiviti pensijilan halal dan penguatkuasaan dengan berkesan. JAKIM perlu memastikan pegawai-pegawainya yang terlibat dalam aktiviti pensijilan halal diwartakan dan mempunyai kad kuasa sepertimana yang dikehendaki di bawah Akta Perihal Dagangan 1972.
- Memantau proses pemeriksaan pensijilan halal untuk memastikan ia dilaksanakan dalam tempoh yang ditetapkan. Bagi tujuan tersebut, JAKIM perlu menetapkan norma masa untuk melaksanakan aktiviti ini.
- Memandangkan terdapat produk-produk yang menggunakan Logo Halal yang tidak diiktiraf oleh JAKIM, pemeriksaan juga perlu dijalankan terhadap produk-produk berkenaan. Ini adalah penting bagi memastikan produk-produk tersebut adalah suci dan halal.
- Bagi membolehkan aktiviti pemantauan dan penguatkuasaan dijalankan dengan berkesan, semua kemudahan dan peralatan yang diperlukan seperti kenderaan, kamera dan sebagainya hendaklah disediakan dengan secukupnya.
- Produk-produk yang telah ditarik balik Sijil Halalnya hendaklah dihebahkan kepada pengguna melalui akhbar, laman web dan lain-lain media.
- Selaras dengan keputusan yang telah dibuat oleh Perdana Menteri bahawa hanya Logo Halal JAKIM yang patut digunakan pada produk dan makanan, JAKIM patut mengambil tindakan yang sewajarnya untuk memastikan penggunaan logo berkenaan dan proses pensijilan halal yang seragam diikuti oleh Jabatan-Jabatan Agama Islam Negeri. Ini adalah juga penting untuk mengelakkan kekeliruan di kalangan orang ramai.
- Sistem e-Halal patut diperluaskan dengan memasukkan maklumat berhubung dengan status halal produk yang mendapat Sijil Halal daripada Jabatan-Jabatan Agama Islam Negeri.

KEMENTERIAN KEWANGAN

- *Projek Pembinaan Empangan Hidroelektrik Bakun, Sarawak*

- a. Projek Bakun melibatkan 3 pakej utama iaitu pakej kerja sivil, pakej kerja elektro-mekanikal dan pakej talian penghantaran. Pakej kerja sivil melibatkan kerja pembinaan terowong pelencongan sungai, empangan kekotak dan empangan

utama. Setakat 31 Disember 2007, sejumlah RM3.91 bilion telah dibelanjakan untuk Projek Bakun. Secara umumnya, kerja-kerja pembinaan terowong pelencongan sungai dan empangan kekotak telah dilaksanakan mengikut syarat kontrak. Bagaimanapun, terdapat beberapa kelemahan dalam pembinaan empangan utama yang dilaksanakan oleh Malaysia China Hidro Joint Venture (MCHJV). Antara kelemahan yang diperhatikan adalah :-

- Pakej Kerja Pembinaan Empangan Utama yang sepatutnya siap pada bulan September 2007 telah diberikan lanjutan masa sehingga bulan Jun 2010. Antara faktor yang menyebabkan kelewatan ini adalah kerana terdapat 16 Arahan Perubahan Kerja dikeluarkan .
 - Kos tambahan berjumlah RM708 juta telah diluluskan oleh Kementerian Kewangan walaupun kontrak yang ditandatangani adalah secara *fixed lump sum price* yang menetapkan semua risiko kenaikan kos perlu ditanggung oleh MCHJV.
 - Kegagalan MCHJV menyiapkan kerja mengikut tempoh asal telah menyebabkan kontraktor-kontraktor bagi kerja elektro-mekanikal menuntut bayaran ganti rugi berjumlah RM510.80 juta. Setakat 31 Disember 2007, sejumlah RM100 juta telah diluluskan oleh SHSB untuk dibayar kepada kontraktor-kontraktor berkenaan.
 - Kegagalan SHSB dalam membuat bayaran kepada MCHJV mengikut kaedah yang ditetapkan dalam syarat kontrak menyebabkan SHSB tidak dapat memperoleh keuntungan daripada pertukaran mata wang USD berjumlah RM9.02 juta.
- b. Bagi memastikan projek ini tidak berterusan lewat dan juga mengelakkan daripada peningkatan kos yang tinggi, adalah disyorkan supaya Kementerian Kewangan, khususnya Menteri Kewangan Diperbadankan dan Sarawak Hidro Sdn. Bhd. bertindak lebih tegas dan proaktif untuk memastikan kontraktor menyiapkan Projek Bakun dalam tempoh yang ditetapkan. SHSB juga perlu membuat bayaran kepada MCHJV mengikut kaedah yang ditetapkan dalam syarat kontrak supaya memperoleh keuntungan daripada pertukaran mata wang asing.

KEMENTERIAN KEWANGAN

- *Keberkesanan Fungsi Unit Audit Dalam Di Kementerian/Jabatan Kerajaan Persekutuan*

Secara keseluruhannya, sebahagian besar Unit Audit Dalam (UAD) telah mematuhi Pekeliling Perbendaharaan Bil. 9 Tahun 2004 dan Manual Audit Dalam yang dikeluarkan oleh Perbendaharaan Malaysia. Bagaimanapun, keberkesanan fungsi UAD masih perlu dipertingkatkan memandangkan pengauditan yang dijalankan oleh Jabatan Audit Negara di Kementerian/Jabatan masih menemui kelemahan yang ketara dalam pengurusan kewangan dan pelaksanaan program/aktiviti. Oleh itu, semua pihak yang terlibat seperti Perbendaharaan Malaysia, Jabatan Perkhidmatan Awam dan

Kementerian/Jabatan yang berkenaan patut mengambil tindakan ke arah memperkasakan peranan dan fungsi UAD. Sehubungan ini, adalah disyorkan perkara-perkara berikut diberikan pertimbangan :-

- Hanya satu UAD ditubuhkan di bawah setiap Pegawai Pengawal supaya kerja-kerja pengauditan dapat dirancang dan dilaksanakan secara bersepadu. Ini adalah bagi membolehkan Pegawai Pengawal memantau pengurusan kewangan Kementerian dan Jabatan-jabatan di bawahnya dengan lebih berkesan serta tindakan-tindakan penambahbaikan dapat dilaksanakan secara menyeluruh.
- Pegawai/kakitangan UAD tidak seharusnya dilibatkan dalam operasi organisasi kerana ia boleh menimbulkan *conflict of interest* memandangkan operasi organisasi adalah tertakluk kepada pengauditan UAD.
- Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan patut mengkaji semula keperluan kakitangan UAD masing-masing dari segi bilangan dan kepakaran supaya ia dapat disesuaikan dengan fungsi Kementerian/Jabatan. Bilangan kakitangan yang diperlukan oleh UAD boleh ditetapkan berasaskan kepada saiz perbelanjaan dan terimaan yang dipungut oleh Kementerian/Jabatan. Memandangkan pengauditan dijalankan secara berpasukan, adalah disyorkan supaya bilangan kakitangan yang diperlukan ditetapkan berdasarkan bilangan pasukan yang diperlukan untuk pengauditan. Setiap pasukan hendaklah terdiri daripada 3 atau 4 orang pegawai iaitu seorang Juruaudit dan 2 atau 3 Penolong Juruaudit.
- Komitmen dan penglibatan Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan adalah penting dalam menentukan arah tuju sesuatu UAD. Oleh itu, penyediaan Rancangan Audit memerlukan input dan kelulusan Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan. Mereka hendaklah menentukan bidang keutamaan dan *risk area* yang perlu diberi tumpuan pengauditan di samping menentukan sejauh mana Rancangan Audit tersebut selaras dengan perancangan strategik Kementerian/Jabatan. Rancangan Audit yang dikemukakan kepada Perbendaharaan Malaysia perlu lengkap bagi memudahkan semakan dan analisis oleh Perbendaharaan Malaysia. Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan juga perlu memastikan UAD menjalankan pengauditan ICT untuk memastikan pencapaian matlamat pembangunannya terutamanya jika sistem tersebut melibatkan *core business*.
- Memandangkan kelemahan pengurusan kewangan di Kementerian/Jabatan sering kali melibatkan isu yang sama setiap tahun, UAD patut menjalankan pengauditan secara menyeluruh untuk mengenal pasti sama ada kelemahan yang sama juga berlaku di bahagian lain. Bagi tujuan ini, *joint venture audit* dengan Jabatan Audit Negara boleh dijalankan.
- Bagi membolehkan Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan memastikan UAD mengesan tindakan susulan terhadap jawapan yang diterima daripada auditi, satu daftar yang mengandungi butir-butir seperti tarikh Pemerhatian Audit dikeluarkan, isu berbangkit, tarikh jawapan diterima dan tarikh susulan hendaklah diselenggarakan.

- Bagi membolehkan isu-isu yang dibangkitkan oleh UAD dan Jabatan Audit Negara dapat dibincangkan dengan lebih fokus, Pegawai Pengawal hendaklah mewujudkan satu Jawatankuasa Audit. Jawatankuasa ini yang dipengerusikan oleh Timbalan Ketua Setiausaha/Timbalan Ketua Pengarah hendaklah dipertanggungjawabkan untuk memastikan tindakan *corrective* dan *preventive* diambil. Jawatankuasa Audit hendaklah melaporkan hasil perbincangannya kepada Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun Kementerian yang dipengerusikan sendiri oleh Pegawai Pengawal.
- Bagi meningkatkan keberkesanan aktiviti pemantauan dan penyelarasan fungsi UAD, Perbendaharaan Malaysia patut mewujudkan satu unit yang khusus untuk memantau dan menyelaraskan fungsi UAD. Unit ini hendaklah diberi kakitangan yang secukupnya. Mesyuarat berkala perlu diadakan dengan Ketua UAD untuk membincangkan isu dan masalah yang boleh menjejaskan keberkesanan fungsi UAD. Naziran/penilaian juga perlu dibuat sekurang-nya sekali dalam tempoh 3 tahun terhadap semua UAD. *Key Performance Indicator* yang seragam bagi semua UAD perlu diwujudkan bagi memudahkan pemantauan dan penilaian prestasi UAD.

KEMENTERIAN KEWANGAN

Lembaga Hasil Dalam Negeri

- *Pengurusan Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan*

Pada umumnya, LHDN telah mengadakan perancangan terhadap pengurusan Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan dengan baik. Bagaimanapun bagi tujuan mempertingkatkan pemantauan terhadap syarikat-syarikat dan individu berpendapatan perniagaan, adalah disyorkan supaya LHDN memberikan pertimbangan terhadap perkara-perkara berikut :-

- LHDN perlu mengkaji semula bilangan pegawai yang diperlukan di setiap Cawangan dan Unit Pungutan dengan mengambil kira bebanan kerja sedia ada. LHDN juga hendaklah memastikan semua pegawai berkenaan diberi latihan yang mencukupi bagi membolehkan mereka menjalankan tugas masing-masing dengan cekap dan berkesan. Kekurangan kemahiran dalam mengenakan kenaikan cukai terhadap mereka yang gagal mematuhi peraturan berhubung dengan Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan boleh menyebabkan kerugian hasil kepada Kerajaan.
- Bagi memastikan Kerajaan tidak mengalami kerugian hasil, LHDN patut mengkaji semula Akta Cukai Pendapatan 1967 untuk mengambil kira perkara-perkara seperti berikut :-
 - Bagi mewajibkan individu berpendapatan perniagaan mengemukakan pindaan anggaran ansuran cukai sehingga 30 September tahun semasa jika mempunyai cukai pendapatan perniagaan semasa yang jauh lebih tinggi berbanding dengan anggaran cukai yang dinyatakan dalam Notis Bayaran Ansuran yang dikeluarkan oleh LHDN, subseksyen 107B(2) Akta Cukai Pendapatan 1967 perlu dipinda dengan sewajarnya.

- Bagi mewajibkan individu yang mula berniaga dalam sesuatu tahun mengemukakan anggaran cukai bagi tahun pertama dan membayar cukai di bawah Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan, peruntukan yang baru hendaklah diwujudkan dalam Akta Cukai Pendapatan 1967.
- Bagi mewajibkan LHDN mengenakan kenaikan cukai 10% terhadap syarikat yang tidak mengemukakan anggaran cukai pendapatannya sungguhpun LHDN tidak mengeluarkan Notis Bayaran Ansuran kepada syarikat berkenaan, subseksyen 107C(10) Akta Cukai Pendapatan 1967 perlu dipinda dengan sewajarnya.
- Pembayar cukai yang tidak/kurang/lewat membayar ansuran cukai dan mempunyai perbezaan amaun antara cukai sebenar dengan anggaran cukai yang melebihi 30% dari cukai sebenar perlu dikenakan kenaikan cukai dengan segera seperti mana yang diperuntukkan dalam Akta Cukai Pendapatan 1967.
- LHDN perlu mengambil tindakan yang tegas terhadap pembayar cukai yang mempunyai tunggakan cukai seperti mengenakan kenaikan cukai, menghalang mereka daripada keluar negara, mengambil tindakan guaman sivil dan mengkaveat hartanah mereka.
- LHDN patut membangunkan program dalam Sistem Taksir Sendiri yang berupaya mengeluarkan laporan mengenai syarikat dan individu berpendapatan perniagaan yang gagal mematuhi Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan.

KEMENTERIAN KEWANGAN

Lembaga Hasil Dalam Negeri

- Aktiviti Unit Audit Potongan Cukai Berjadual

Pewujudan Unit Audit Potongan Cukai Berjadual (PCB) adalah merupakan satu langkah Lembaga Hasil Dalam Negeri (LHDN) yang amat baik bagi meningkatkan tahap pematuhan majikan terhadap peraturan-peraturan berhubung dengan PCB. Bagaimanapun terdapat beberapa kelemahan dalam pelaksanaan aktiviti seperti keperluan sebenar bilangan pegawai di Unit Audit PCB tidak ditentukan, sasaran kerja tahunan dan norma masa bagi setiap proses kerja tidak ditetapkan serta Lejar Pekerja tidak dikemaskinikan. Sehubungan ini, adalah disyorkan LHDN memberikan pertimbangan kepada perkara-perkara berikut :-

- Menetapkan bilangan kakitangan yang diperlukan untuk menjalankan aktiviti pengauditan PCB supaya aktiviti ini dapat dilaksanakan dengan lebih cekap dan berkesan. Latihan yang secukupnya juga hendaklah diberi kepada mereka yang terlibat dengan aktiviti ini. Dengan adanya kakitangan yang mencukupi dari segi bilangan dan kepakaran, LHDN boleh mengesan lebih banyak kes ketidakpatuhan majikan terhadap peraturan berhubung dengan PCB.

- Bagi tujuan keseragaman Cawangan LHDN dalam melaporkan prestasi Unit Audit PCB, LHDN perlu memastikan setiap cawangan itu mematuhi Manual Prosedur Kerja yang telah disediakan berkaitan dengan proses penyemakan terhadap majikan yang ada PCB.
- Menetapkan sasaran kerja tahunan setiap Unit Audit PCB dengan menentukan bilangan majikan yang perlu dilawat setiap tahun.
- Memastikan Unit Audit PCB hanya mengkompaun majikan yang memohon agar kesalahan dikompaunkan sahaja.
- Menetapkan norma masa bagi setiap proses kerja yang melibatkan Unit Audit PCB supaya tindakan terhadap majikan yang tidak mematuhi peraturan PCB dapat diambil dengan segera dan seterusnya hasil Kerajaan dapat dipungut dalam tempoh yang sepatutnya.
- Memastikan Lejar Pekerja dikemaskinikan dari semasa ke semasa agar ia menggambarkan kedudukan cukai sebenar. Selain itu, tindakan menaikkan cukai (penalti) terhadap pekerja yang tidak menjelaskan cukai dalam tempoh yang ditetapkan perlu diambil.
- Memastikan laporan yang dihantar oleh setiap Cawangan LHDN mempunyai maklumat yang sahih supaya prestasi penguatkuasaan Unit Audit PCB dapat dipantau serta dinilai dengan tepat dan betul.

KEMENTERIAN KEWANGAN

Jabatan Kastam Diraja Malaysia

- *Pembinaan Kompleks Kastam, Imigresen Dan Kuarantin, Bukit Chagar, Johor Bahru*

Pembinaan Kompleks Kastam, Imigresen Dan Kuarantin yang bernilai RM1.27 bilion telah dilaksanakan secara *fast track* dan kontraktornya dipilih secara rundingan terus. Projek ini sepatutnya disiapkan pada 31 Oktober 2005 tetapi hanya dapat disiapkan pada 31 Mei 2007 setelah lanjutan masa selama 334 hari diluluskan dan 2 perjanjian tambahan ditandatangani. Antara faktor yang menyebabkan projek ini lewat disiapkan ialah kelewatan pengesahan pemindahan paip oleh Public Utilities Board Singapore dan akibat daripada penamatan pembinaan jambatan serta keperluan mengkaji semula program untuk pelaksanaan kerja di Johor Bahru Sentral. Sehubungan ini, disyorkan Jabatan Kerja Raya mengambil tindakan berikut :-

- Bagi memastikan kelancaran pelaksanaan projek, penyediaan kemudahan asas oleh agensi berkenaan dan pandangan pengguna sepatutnya dibawa berunding sebelum projek dilaksanakan.
- Memastikan kontraktor memperbaiki segala kecacatan yang dilaporkan sebelum tamatnya tempoh tanggungan kecacatan.
- Bagi projek yang dilaksanakan secara *Design And Build*, syarat kontrak berkenaan perlu memasukkan peruntukan supaya kontraktor yang

melaksanakan projek tersebut menjalankan kerja-kerja penyenggaraan bagi tempoh yang bersesuaian. Sebagai contoh, sehingga 3 hingga 5 tahun selepas tarikh tamat tempoh tanggungan kecacatan projek.

KEMENTERIAN KEWANGAN

Jabatan Kastam Diraja Malaysia

- *Pengurusan Dan Kawalan Barang Rampasan Dan Lucut Hak*

Akta Kastam 1967 memberi kuasa kepada Pegawai Kastam untuk menyita apa-apa barang yang disyaki telah melanggar Akta ini dan barangan yang disita akan menjadi barang rampasan Kastam. Manakala barang-barang lucut hak Kastam merupakan semua jenis barangan yang dirampas dan dilucut hak kepada Kerajaan. Terdapat beberapa kelemahan dalam aktiviti ini seperti barang rampasan lewat diserahkan kepada Stor Pencegahan; Daftar Barang Rampasan tidak diselenggara dengan lengkap dan tidak kemas kini; barang rampasan tidak disimpan dengan teratur dan kebanyakan kertas siasatan tidak dapat diselesaikan dalam tempoh yang ditetapkan iaitu 3 bulan dari tarikh siasatan dimulakan. Sehubungan ini, adalah disyorkan supaya Jabatan Kastam mengambil tindakan-tindakan berikut :-

- Mengemaskinikan Perintah Tetap Pencegahan untuk disesuaikan dengan keperluan semasa terutamanya yang melibatkan pelupusan barangan yang boleh mencemarkan alam sekitar seperti mercun dan bunga api.
- Mengkaji semula struktur Bahagian/Cawangan yang terlibat dengan aktiviti pencegahan untuk menyesuaikannya dengan beban kerja. Sehubungan ini, Jabatan patut mewujudkan jawatan Pengarah Bahagian Pencegahan di Ibu Pejabat supaya aktiviti-aktiviti pencegahan dapat dirancang, dilaksana dan dipantau dengan lebih berkesan.
- Merancang dan melaksanakan kursus mengenai pengurusan stor, tatacara pelupusan barang rampasan dan lucut hak Kastam serta memastikan semua anggota yang terlibat dengan aktiviti pencegahan, diberi latihan yang mencukupi dan bersesuaian dengan bidang tugas mereka.
- Memastikan segala prosedur dan peraturan mengenai penyerahan barang rampasan dipatuhi. Sehubungan ini, rekod yang berkaitan hendaklah sentiasa lengkap dan kemas kini.
- Mengambil tindakan segera untuk menjalankan pemeriksaan fizikal terhadap semua Stor Pencegahan bagi memastikan semua barang rampasan masih wujud.
- Memastikan setiap pelupusan barang lucut hak Kastam khususnya secara pemusnahan dibuat dengan teratur dan disahkan oleh pegawai yang bertanggungjawab. Ini adalah penting bagi mengelakkan baki barang rampasan yang tidak dimusnahkan disalahgunakan.

KEMENTERIAN PERTANIAN DAN INDUSTRI ASAS TANI

Jabatan Perkhidmatan Haiwan

- *Projek Pengeluaran Bibit Dan Baka Ternakan Lembu*

- a. Projek Pengeluaran Bibit dan Baka Ternakan Lembu adalah untuk mengeluarkan sejumlah 17,351 ekor bibit (lembu betina) dan baka lembu pedaging serta tenusu di bawah Rancangan Malaysia Kesembilan. Sehingga 31 Disember 2007, 6 Pusat Ternakan Haiwan telah diwujudkan dengan jumlah stok bibit dan baka ternakan lembu sebanyak 6,302 ekor. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, sejumlah RM18.85 juta telah dibelanjakan untuk projek ini.
- b. Pada umumnya, Jabatan Perkhidmatan Haiwan (Jabatan) mempunyai perancangan yang baik berhubung dengan Projek Pengeluaran Bibit dan Baka Ternakan Lembu. Jabatan mempunyai garis panduan yang lengkap mengenai pengurusan ternakan dan ladang. Bagaimanapun dari aspek pelaksanaannya, masih terdapat kelemahan yang perlu diperbaiki. Antara kelemahan tersebut adalah perolehan lembu *Yellow Cattle* yang tidak mengikut spesifikasi perjanjian; pengurusan lembu di Pusat Ternakan Haiwan tidak dibuat dengan sempurna yang mendedahkannya kepada jangkitan penyakit dan kematian; pengeluaran baka ternakan yang tidak memenuhi sasaran; padang ragut yang tidak disenggara dengan baik dan penyenggaraan kenderaan, jentera dan peralatan pertanian yang tidak memuaskan. Kelemahan-kelemahan ini perlu ditangani segera untuk memastikan objektif pelaksanaan Projek Pengeluaran Bibit dan Baka Ternakan Lembu dapat dicapai. Sehubungan ini, adalah disyorkan pertimbangan diberi kepada beberapa perkara berikut :-
 - Jabatan Perkhidmatan Haiwan perlu memastikan syarat-syarat kontrak dipatuhi demi menjamin kepentingan Kerajaan. Jabatan perlu menuntut semula daripada pembekal semua kos pengurusan ternakan yang telah dibelanjakan semasa tempoh kuarantin.
 - Bagi memastikan ternakan yang dibeli boleh menghasilkan baka yang baik, Jabatan hendaklah memastikan ternakan tersebut melepasi kesemua 11 ujian penyakit dan juga syarat-syarat yang ditetapkan dalam perjanjian.
 - Jabatan sepatutnya meminta pembekal mengambil semula 451 ekor lembu yang tidak dipilih dan menuntut kembali kos yang telah dibelanjakan untuk menghapuskan 70 ekor lembu yang berpenyakit daripada pembekal.
 - Jabatan dan Pusat Ternakan Haiwan perlu memberi penekanan terhadap aspek pengurusan ternakan dan padang ragut yang baik; penjagaan tahap kesihatan dan makanan/pastura yang berkualiti serta kesesuaian baka ternakan yang dipelihara. Langkah ini akan dapat meningkatkan kadar kelahiran ternakan supaya bibit dan baka ternakan lembu dapat diserahkan kepada kumpulan sasaran serta dapat meningkatkan pengeluaran lembu pedaging dan tenusu.
 - Pusat Ternakan Haiwan perlu meningkatkan pengurusan tahap kesihatan ternakan supaya matlamat bagi mengurangkan kadar kematian ternakan dapat

dicapai. Jabatan perlu mengenal pasti punca penyakit yang boleh membawa kepada kematian ternakan dan mengambil tindakan untuk mengatasinya.

- Jabatan perlu mengambil tindakan untuk mewartakan tanah ladang sedia ada untuk kegunaan Kerajaan Persekutuan bagi tujuan pusat pengeluaran dan pembiakan bibit dan baka ternakan lembu supaya aktiviti projek ini tidak terjejas.
- Jabatan dan Pusat Ternakan Haiwan perlu memastikan kemudahan infrastruktur bagi projek ini disenggarakan secara berjadual dan sebarang kerosakan yang berlaku diperbaiki segera.

KEMENTERIAN KEMAJUAN LUAR BANDAR DAN WILAYAH

Jabatan Kemajuan Masyarakat

- *Pengurusan Program Pusat Sumber*

a. Program Pusat Sumber adalah terdiri daripada aktiviti perpustakaan masyarakat, kelas bina insan dan kelas literasi komputer. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2006, sejumlah RM33.98 juta telah dibelanjakan bagi membina 29 bangunan pusat sumber baru, kerja baik pulih pusat sumber lama, pembelian perabot/peralatan dan pelaksanaan aktiviti yang berkaitan. Secara umumnya, pengurusan Program Pusat Sumber KEMAS adalah kurang memuaskan kerana terdapat kelemahan dalam pengurusan dan penyenggaraan pusat seperti berikut :-

- Hanya 10 daripada 27 bangunan Pusat Sumber yang telah siap dan diserahkan kepada Pejabat KEMAS Negeri telah beroperasi kerana jawatan Pemaju Masyarakat bagi 17 Pusat Sumber lagi belum diisi.
- Sepuluh daripada 11 Pusat Sumber yang diaudit didapati berada dalam keadaan yang tidak memuaskan seperti keretakan pada dinding, siling bocor, ruang aktiviti Pusat Sumber dimasuki air, mendapan pada lantai, pagar runtuh dan kawasan sekeliling bangunan dipenuhi semak samun. Ia tidak dibaiki/disenggara kerana ketiadaan peruntukan kewangan disediakan.
- Urusan perolehan buku dan peralatan bagi kegunaan Pusat Sumber tidak dibuat dengan teratur. Terdapat barangan yang dibeli masih belum digunakan dan disimpan dalam kotak kerana tidak sesuai atau ketiadaan rak untuk menyimpannya. Harga yang dibayar bagi beberapa barangan adalah terlalu tinggi berbanding dengan harga pasaran.
- Rekod-rekod berhubung dengan aset yang ada di Pusat Sumber tidak diselenggarakan dengan lengkap dan tidak kemas kini.

b. Bagi menangani kelemahan yang berlaku, adalah disyorkan pihak-pihak yang terlibat mengambil tindakan-tindakan yang berikut :-

- KEMAS hendaklah mengambil tindakan segera untuk mengisi jawatan-jawatan yang telah diluluskan. Di samping itu, KEMAS perlu mengkaji semula keperluan jawatannya untuk disesuaikan dengan beban kerja.

- Pusat Sumber dan kawasan persekitarannya hendaklah disenggara secara berterusan untuk memastikan bangunan-bangunan Pusat Sumber sentiasa dalam keadaan baik dan selamat untuk digunakan. Untuk tujuan tersebut, peruntukan kewangan yang mencukupi hendaklah dipohon daripada Kementerian Kewangan.
- Bagi menambah pengetahuan dan meningkatkan kemahiran Pemaju Masyarakat, kursus yang berkaitan dengan pengurusan aset perlu diadakan dari semasa ke semasa.
- Mewujudkan pangkalan data bagi memudahkan perekodan dan capaian maklumat bagi tujuan kawalan dan pemantauan terhadap buku-buku/aset yang diperolehi. Sistem yang dibangunkan perlu dilengkapi dengan kemudahan mengkatalogkan buku, mendaftar aset dan mengeluarkan laporan yang kemas kini.
- Bagi memastikan semua barangan yang dibeli telah diterima, salinan kontrak perolehan buku/perabot/peralatan hendaklah dikemukakan kepada semua Pusat Sumber yang menerima pengagihan bekalan barangan berkenaan. Pemeriksaan hendaklah dijalankan oleh Pegawai KEMAS atau Pegawai Pusat Sumber terhadap barangan yang diterima bagi memastikan sama ada kuantiti dan kualiti barangan berkenaan serta amaun yang dibayar adalah selaras dengan spesifikasi dalam kontrak. Pegawai Penerima hendaklah dilantik atas nama jawatan dan menyediakan senarai tugas yang jelas selaras dengan Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 5 Tahun 2007.
- Bagi membolehkan harga yang munasabah diperolehi bagi sesuatu perolehan, kajian pasaran perlu dijalankan oleh KEMAS terlebih dahulu.
- Aktiviti pemantauan perlu dijalankan secara berterusan bagi memastikan peraturan Kerajaan yang sedia ada dipatuhi termasuk peraturan pengurusan kewangan, peraturan pengurusan aset Kerajaan dan pembinaan. Di samping itu, pelaksanaan aktiviti Pusat Sumber juga perlu diawasi supaya berjalan dengan lancar bagi mencapai tujuan program ini diadakan.
- Bagi meningkatkan pengurusan program Pusat Sumber, garis panduan yang khusus mengenai pengurusan Pusat Sumber perlu disediakan. Antara lain garis panduan itu perlu menyatakan dengan jelas tempoh masa sesebuah Pusat Sumber memulakan operasi setelah bangunan diserahkan kepada KEMAS dan masa bagi buku, perabot dan peralatan perlu dibekalkan supaya Pusat Sumber boleh beroperasi dengan lancar. Mekanisme pemantauan dan kaedah untuk mengukur prestasi Program Pusat Sumber juga harus dikenal pasti dan dinyatakan dalam Garis Panduan ini.

KEMENTERIAN SUMBER ASLI DAN ALAM SEKITAR

Jabatan Alam Sekitar

- *Aktiviti Penguatkuasaan Terhadap Buangan Terjadual*

Pada umumnya, Jabatan Alam Sekitar (Jabatan) mempunyai undang-undang dan peraturan yang mencukupi untuk menguruskan aktiviti penguatkuasaan terhadap Buangan Terjadual (BT). BT adalah bahan buangan yang mengandungi bahan-bahan yang amat berbahaya di mana jika tidak diuruskan dengan betul boleh memudaratkan manusia dan kehidupan yang lain serta mencemarkan alam sekeliling. Terdapat beberapa kelemahan dalam aktiviti penguatkuasaan seperti pemeriksaan terhadap premis dan pengeluar buangan terjadual tidak dapat dijalankan mengikut perancangan kerana kekurangan kakitangan dan kenderaan. Terdapat juga kes di mana tindakan susulan yang sewajarnya tidak diambil terhadap mereka yang gagal mematuhi undang-undang dan peraturan berkaitan. Bagi tujuan ini, adalah disyorkan Jabatan memberi perhatian kepada perkara-perkara berikut :-

- Menambah anggota penguatkuasaan dan bilangan kenderaan untuk membolehkan pemeriksaan pematuan dijalankan supaya bilangan premis/pengilang yang diperiksa dapat ditambah dan pusingan pemeriksaan ke atas kilang dapat dipendekkan.
- Mengambil tindakan proaktif agar pengilang-pengilang menggunakan sepenuhnya aplikasi penghantaran nota konsainan secara elektronik.
- Menjalankan pemeriksaan secara *mass balance* terhadap maklumat yang dinyatakan oleh pengeluar BT yang terdapat di nota konsainan dan inventori dengan dokumen pengeluaran pengilang.
- Memberi latihan dan kursus kepada pegawai-pegawai Jabatan terutamanya kursus yang berkaitan dengan pengurusan BT. Kursus juga perlu diberi kepada pengeluar dan pengendali BT supaya mereka lebih peka kepada kehendak undang-undang dan peraturan yang ditetapkan.
- Mengambil tindakan mahkamah terhadap pengilang-pengilang yang melakukan kesalahan yang berulang.

KEMENTERIAN SUMBER ASLI DAN ALAM SEKITAR

Jabatan Pengairan Dan Saliran

- *Pelaksanaan Projek Pengurusan Banjir Dan Terowong*

- a. Projek Pengurusan Banjir Dan Terowong (SMART) yang bernilai RM1.93 bilion telah dibina bagi mengatasi masalah banjir di Bandaraya Kuala Lumpur. Projek ini sepatutnya disiapkan pada 31 Disember 2006 tetapi disebabkan oleh beberapa masalah terutamanya berhubung dengan pengambilan tanah, projek ini telah diluluskan lanjutan masa selama 6 bulan. Tarikh baru projek ini patut disiapkan adalah pada 30 Jun 2007. Lembaga Lebuhraya Malaysia (LLM) telah mengeluarkan Sijil Kesempurnaan Pembinaan Lebuhraya terhadap terowong jalan raya pada 27 April 2007. Bagaimanapun Sijil Perakuan Siap Kerja terhadap terowong air masih

belum dikeluarkan oleh Jabatan Pengairan Dan Saliran (JPS) kerana kontraktor masih belum mengemukakan Manual Operasi Dan Penyenggaraan serta *Emergency Response Plan* yang muktamad seperti yang dikehendaki dalam syarat kontrak. Selain itu, terdapat beberapa kelemahan dalam pelaksanaan projek ini seperti berikut :-

- Kajian kemungkinan yang khusus untuk Projek SMART tidak dijalankan oleh JPS. Sebaliknya hanya bersandarkan kepada laporan *Klang River Basin Environmental Improvement And Flood Mitigation Project*.
 - Bon Pelaksanaan lewat dikemukakan oleh kontraktor kepada JPS selama 1 tahun 2 bulan daripada tempoh yang ditetapkan dalam kontrak. Tempoh sah laku bon tidak dilanjutkan selaras dengan tempoh lanjutan masa yang telah diluluskan.
 - Setakat 31 Januari 2008, hanya 26 daripada 43 jawatan di Pusat Kawalan SMART telah diisi. Kekurangan pegawai/kakitangan ini boleh menjejaskan operasi SMART.
 - Terdapat kes di mana Sijil Ujian Dan Pentauliahan telah dikeluarkan oleh perunding kontraktor terlebih dahulu sebelum ujian dan pentauliahan yang sebenar dilakukan terhadap peralatan. Bagi beberapa kes yang lain, walaupun hasil ujian yang dijalankan didapati gagal, tiada bukti yang menunjukkan Sijil Ujian Dan Pentauliahan yang baru dikeluarkan selepas ujian semula dijalankan.
- b. Sehubungan dengan perkara di atas, adalah disyorkan supaya JPS mengambil tindakan-tindakan berikut :-
- Memandangkan tempoh sah laku Bon Pelaksanaan yang telah diterima daripada kontraktor hanya setakat 28 April 2010, kontraktor perlu diminta mengemukakan Bon Pelaksanaan yang baru dengan tempoh sah lakunya sehingga 29 Jun 2010 supaya ia dapat diselaraskan dengan tempoh lanjutan masa yang diberi untuk menyiapkan projek.
 - Memastikan kontraktor menjelaskan denda akibat daripada kegagalannya menyiapkan projek pada 1 Julai 2007. Mengikut pengiraan Audit, jumlah denda yang perlu dijelaskan bagi tempoh 1 Julai 2007 hingga ke tarikh akhir pengauditan iaitu pada 31 Januari 2008 adalah RM49.47 juta.
 - JPS hendaklah memastikan kontraktor melaksanakan kerja-kerja penyenggaraan mengikut jadual yang telah ditetapkan bagi memastikan operasi SMART berjalan dengan lancar.
 - JPS perlu memastikan kontraktor mengemukakan semula Manual Operasi Dan Penyenggaraan serta *Emergency Response Plan* yang merupakan sebahagian daripada syarat pengeluaran Sijil Perakuan Siap Kerja.
 - Memandangkan kerja-kerja operasi dan penyenggaraan projek SMART merupakan kerja yang memerlukan kemahiran dan kepakaran tertentu, JPS

perlu memastikan latihan yang mencukupi dan berterusan diberi kepada semua pegawai/kakitangannya yang terlibat dengan projek ini.

- JPS perlu mengambil tindakan yang sewajarnya supaya tanah di sekitar *holding pond* di Kampung Berembang dan *storage pond* di Taman Desa diwartakan sebagai rizab tapak kolam takungan banjir bagi mengelakkan kawasan itu digunakan untuk projek-projek yang boleh mengganggu kelancaran operasi SMART. Selain itu, tindakan juga patut diambil supaya tanah sepanjang jajaran terowong dari *holding pond* di Kampung Berembang hingga ke *Twin Box Culverts* (berhampiran *storage pond* Taman Desa) diwartakan bagi keselamatan dan kestabilan struktur terowong di bawah tanah.
- Bagi memastikan kelancaran lencongan air banjir dari Sungai Klang melalui terowong SMART ke Sungai Kerayong, JPS perlu memastikan kontraktor Kumpulan Sakata Sdn. Bhd. menyiapkan kerja-kerja menaik taraf Sungai Kerayong mengikut jadual.

KEMENTERIAN KERJA RAYA

Jabatan Kerja Raya

- *Pembinaan Jambatan Di Sungai Galas, Dabong, Kelantan*

- a. Projek yang bernilai RM29.10 juta ini dilaksanakan secara reka dan bina serta kontraktornya (Syarikat Arena Engineering) dipilih secara rundingan terus. Projek ini sepatutnya disiapkan pada 10 Februari 2004. Bagaimanapun, ia hanya dapat disiapkan pada 28 Februari 2006 iaitu lewat selama 12 bulan. Sebanyak 5 lanjutan masa selama 81 minggu telah diluluskan. Antara sebab lanjutan masa diberi adalah kontraktor menghadapi masalah untuk mendapatkan tenaga mahir, kelewatan Jabatan Pengairan Dan Saliran memberi kelulusan berhubung perubahan reka bentuk aras tetopi cerucuk di *pier* W3, kelewatan pengalihan kabel oleh Tenaga Nasional Berhad dan Syarikat Telekom Malaysia Berhad serta keadaan cuaca yang buruk.
- b. Kontraktor sepatutnya dikenakan denda berjumlah RM961,900 kerana lewat menyiapkan projek selama 6 bulan. Bagaimanapun, Pengarah Projek telah memberi pengecualian denda bagi kelewatan selama 3 bulan selaras dengan kuasa yang diberi kepada beliau di dalam Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 8 Tahun 1995. Manakala pengecualian denda bagi 3 bulan lagi diluluskan oleh Kementerian Kewangan atas rayuan kontraktor.
- c. Bagi memastikan kelancaran projek pada masa hadapan, *integrated planning* antara agensi terlibat perlu diwujudkan di peringkat awal pelaksanaan projek. Bagi tujuan ini agensi pelaksana perlu memastikan semua agensi yang terlibat seperti Tenaga Nasional Berhad, Jabatan Bekalan Air, Jabatan Perancang Bandar Dan Desa, Jabatan Bomba Dan Penyelamat serta pihak berkuasa tempatan dibawa berunding sebelum sesuatu projek dilaksanakan supaya semua keperluan dan kemudahan asas dapat disediakan.

- d. Tindakan segera hendaklah diambil oleh JKR untuk memperbaiki beberapa kerosakan jalan, runtuh cerun dan kerosakan longkang di sekitar kawasan jambatan bagi mengelakkannya menjadi bertambah serius sehingga menjejaskan keselamatan pengguna.

KEMENTERIAN TENAGA, AIR DAN KOMUNIKASI

- Kawal Selia Terhadap Operasi Penjana Tenaga Bebas

- a. Bagi memenuhi keperluan bekalan elektrik negara, Kerajaan telah menswastakan stesen penjanaan elektrik kepada penjana tenaga bebas dengan menggunakan kaedah bina-kendali-milik. Mulai tahun 1993 dan sehingga kini terdapat 14 penjana tenaga bebas diberikan lesen untuk menjana elektrik di Semenanjung Malaysia. Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi (Kementerian) bertanggungjawab mewujudkan dasar dan polisi berhubung rangka kerja kawal selia dalam pembangunan industri tenaga. Suruhanjaya Tenaga pula merupakan badan di bawah Kementerian yang bertanggungjawab mengeluarkan lesen dan mengawal selia aktiviti penjana tenaga bebas.
- b. Pada keseluruhannya, fungsi pemantauan dan pengawalseliaan terhadap operasi penjana tenaga bebas telah dijalankan dengan memuaskan. Bagaimanapun masih ada beberapa perkara yang perlu ditangani seperti berikut :-
- Tiada keseragaman dalam syarat-syarat perjanjian dengan syarikat penjana tenaga bebas seperti syarat berkaitan dengan kaedah bayaran. Sebagai contoh bagi Syarikat YTL Power Generation Sdn. Bhd., kaedah bayaran adalah secara *take or pay* di mana TNB membuat bayaran kepada penjana tenaga ini sama ada TNB tidak mengguna atau menjual elektrik. Bagi perjanjian dengan Tanjung Bin Power Sdn. Bhd. dan Jimah Energy Sdn. Bhd. pula, bayaran dibuat berdasarkan kepada perkongsian risiko permintaan elektrik di mana penjana tenaga bebas mendapat bayaran tetap 85% daripada kos menjana tenaga manakala bakinya dikongsi oleh TNB dan penjana. Kaedah pembayaran secara *take or pay* adalah lebih memihak kepada syarikat penjana tenaga.
 - Terdapat beberapa syarat perjanjian yang tidak dipatuhi sepenuhnya oleh syarikat penjana tenaga. Sebagai contoh syarat perjanjian menghendaki akaun *maintenance reserve* diselenggarakan oleh 4 syarikat penjana tenaga untuk membayar sebarang perbelanjaan penyenggaraan termasuk pembaikan atau penggantian peralatan bagi memastikan operasi stesen jana kuasa berjalan dengan lancar. Namun, syarikat penjana tenaga itu tidak mematuhi syarat ini.
- c. Bagi menjamin kepentingan pengguna dan mempertingkatkan tahap kawal selia operasi penjanaan elektrik, adalah disyorkan perkara-perkara berikut :-
- Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi, Suruhanjaya Tenaga dan agensi-agensi pusat lain yang berkaitan perlu menangani isu perjanjian pembelian tenaga supaya rundingan semula syarat-syarat perjanjian dengan syarikat

penjana tenaga bebas dapat dilaksanakan dan diseragamkan bagi kepentingan semua pihak dan pengguna.

- Suruhanjaya Tenaga perlu mempertingkatkan kawal selianya bagi memastikan penjana tenaga bebas mematuhi syarat-syarat lesen dan perjanjian pembelian tenaga. Melantik pegawai yang berkelayakan dan berkompentensi serta mengadakan program latihan teknikal bagi meningkatkan pengetahuan dan kepakaran untuk penilaian prestasi projek.
- Suruhanjaya Tenaga perlu membangunkan *key performance indicator* untuk menilai keseluruhan prestasi penjana tenaga bebas. Petunjuk ini adalah bagi memastikan Suruhanjaya melaksanakan tanggungjawab dengan berkesan dan meningkatkan kecekapan penjanaan elektrik di samping pengurusan operasi stesen jana kuasa dibuat dengan teratur. Pemeriksaan secara berkala ke premis stesen jana kuasa juga perlu diadakan.

KEMENTERIAN WILAYAH PERSEKUTUAN

Dewan Bandaraya Kuala Lumpur

- *Pembinaan Kompleks Pasar Datuk Keramat*

- a. Pada keseluruhannya, projek pembinaan Kompleks Pasar Datuk Keramat yang bernilai RM34.12 juta tidak dilaksanakan dengan teratur. Projek ini yang sepatutnya dilaksanakan oleh Syarikat Pelaras Utara Sdn. Bhd bagi tempoh antara bulan Mac 2001 hingga Jun 2002 tidak dapat disiapkan sungguhpun 7 kali lanjutan masa telah diluluskan. Kontrak ini ditamatkan pada 23 Mac 2006 di mana kemajuan kerjanya adalah setakat 67%. Antara sebab utama projek ini gagal disiapkan adalah kontraktor yang dilantik menghadapi masalah kewangan dan kakitangan. Ketidakupayaan Syarikat Pelaras Utara Sdn. Bhd. sememangnya telah dikesan oleh Jawatankuasa Penilaian Tawaran DBKL dan tawaran daripada syarikat ini telah dikeluarkan daripada senarai pendek yang dikemukakan untuk pertimbangan Lembaga Perolehan DBKL. Bagaimanapun, Lembaga Perolehan DBKL masih memutuskan untuk memperakukan syarikat ini yang kemudiannya telah diluluskan oleh Kementerian Kewangan.
- b. Bagi menyiapkan projek ini, Syarikat Pembinaan Ikkhasas-Merak Sdn. Bhd. telah dilantik sebagai kontraktor penyelamat pada 29 Mac 2007 melalui tender terhad. Kontraktor ini perlu menyiapkan projek sebelum bulan Mac 2008 dengan kos berjumlah RM26.56 juta.
- c. Syarikat Rijal Security Services Sdn. Bhd telah dilantik untuk mengawal keselamatan tapak projek sementara menunggu pelantikan kontraktor yang baru. Semasa lawatan Audit pada bulan April 2007, didapati beberapa peralatan mekanikal dan elektrik bernilai RM3.47 juta telah hilang atau dirosakkan (vandalism). DBKL perlu mengambil tindakan tegas untuk memastikan syarikat tersebut menjelaskan tuntutan kerugian berjumlah RM3.47 juta tersebut.

- d. Kelewatan menyiapkan projek ini bukan sahaja menyebabkan kemudahan-kemudahan yang dirancang tidak dapat dimanfaatkan dalam tempoh yang ditetapkan bahkan juga menyebabkan kos tambahan yang dianggarkan melebihi RM38.46 juta.

KEMENTERIAN PELAJARAN MALAYSIA

- *Pengurusan Peralatan Bagi Program Pengajaran Dan Pembelajaran Sains Dan Matematik Dalam Bahasa Inggeris*

- a. Kementerian telah diluluskan peruntukan kewangan berjumlah RM4.99 bilion untuk tempoh tahun 2002 hingga 2008 bagi melaksanakan Program Pengajaran Dan Pembelajaran Sains Dan Matematik Dalam Bahasa Inggeris (PPSMI) dalam 6 fasa. Daripada jumlah ini, RM2.21 bilion telah dibelanjakan untuk tempoh tahun 2002 hingga 2007 (Fasa I - V) bagi perolehan komputer, projektor LCD, skrin, troli, pembesar suara, televisyen dan latihan kepada pengguna peralatan. Pada umumnya, pengurusan peralatan PPSMI yang diaudit mempunyai beberapa kelemahan yang perlu diperbaiki. Antara kelemahan tersebut adalah :-
- Terdapat lebih komputer riba antara 1 hingga 20 unit yang diagihkan ke sekolah-sekolah berbanding dengan bilangan guru PPSMI.
 - Kerja-kerja pemasangan bagi beberapa peralatan PPSMI belum selesai tetapi Sijil Pengujian Dan Pemasangan telah ditandatangani. Selain itu, didapati kerja pemasangan peralatan yang tidak sempurna.
 - Kelewatan pembangunan perisian pengajaran untuk dibekalkan ke sekolah-sekolah.
 - Penyelenggaraan rekod peralatan PPSMI tidak mematuhi Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 5 Tahun 2007.
 - Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, terdapat kehilangan peralatan PPSMI yang berjumlah RM9.56 juta di 812 sekolah.
 - Denda tidak dikenakan terhadap kelewatan kerja penyelenggaraan pemulihan oleh pembekal utama.
- b. Bagi mempertingkatkan lagi pengurusan peralatan PPSMI, adalah disyorkan Kementerian memberikan pertimbangan kepada perkara berikut :-
- Peralatan PPSMI perlu diagihkan ke sekolah-sekolah mengikut keperluan dan Kementerian hendaklah memastikan ianya diletakkan di tempat yang sesuai, digunakan secara optimum dan disenggarakan secara berjadual.
 - Pihak sekolah hendaklah memastikan kerja-kerja pemasangan peralatan telah selesai dan sempurna sebelum menandatangani Sijil Pengujian Dan Pemasangan.

- Bagi peralatan yang rosak/hilang, tindakan membaiki atau menggantikannya harus diambil segera supaya proses pengajaran dan pembelajaran tidak terjejas.
- Pihak Kementerian patut mengkaji semula *timeline* yang ditetapkan untuk penyediaan perisian pengajaran bagi setiap mata pelajaran PPSMI yang berkaitan dan seterusnya memastikan kerja-kerja dilaksanakan oleh kontraktor dalam tempoh yang ditetapkan.
- Rekod berhubung dengan peralatan PPSMI di sekolah-sekolah perlu diselenggarakan selaras dengan kehendak Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 5 Tahun 2007.
- Kontraktor perlu dikenakan denda mengikut syarat yang ditetapkan dalam Surat Setuju Terima bagi kerja-kerja penyenggaraan pemulihan yang lewat dijalankan.
- Jawatan pegawai teknikal perlu diwujudkan di peringkat negeri dan daerah bagi tujuan memantau penyenggaraan peralatan ICT.
- Kementerian hendaklah memastikan guru-guru yang terlibat dengan PPSMI diberi latihan yang mencukupi bagi membolehkan mereka melaksanakan tugasnya dengan cekap dan berkesan.
- Mesyuarat-mesyuarat bagi tujuan memantau pelaksanaan PPSMI patut diadakan secara berjadual di semua peringkat sama ada di Kementerian, Jabatan Pelajaran Negeri ataupun di sekolah-sekolah. Ini adalah penting bagi membolehkan pihak Kementerian memastikan sebarang masalah yang dihadapi dalam pelaksanaan PPSMI dapat ditangani segera supaya program ini dapat dilaksanakan dengan cekap dan mencapai objektif yang telah ditetapkan.

KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

- *Pengurusan Sisa Klinikal Di Hospital Dan Klinik Kesihatan*

- a. Tisu manusia atau binatang, darah atau cecair badan, rembesan, dadah atau lain-lain produk farmaseutikal, kapas, pencucian, jarum suntikan, jarum atau lain-lain alat tajam yang mungkin menjadi bahaya kepada sesiapa yang bersentuhan dikenali sebagai sisa klinikal. Mulai bulan Oktober 1996, Kementerian telah menswastakan pengurusan sisa klinikal. Sehingga bulan Disember 2007, syarikat konsesi bertanggungjawab menguruskan sisa klinikal di 136 hospital dan 10 institusi kesihatan di seluruh negara. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, sejumlah RM131.40 juta telah dibelanjakan oleh Kementerian untuk pengurusan sisa klinikal. Pada umumnya terdapat beberapa kelemahan dalam pengurusan sisa klinikal di hospital dan klinik kesihatan. Antara kelemahan tersebut adalah :-
 - Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1995 menghendaki kontrak ditandatangani dalam tempoh 4 bulan selepas Surat Setuju Terima dikeluarkan. Bagaimanapun, didapati semua perjanjian konsesi lewat ditandatangani dan kelewatannya adalah antara 3 hari hingga 66 bulan.

- Sisa klinikal dibuang dalam tong sisa domestik dan jarum atau sisa klinikal tajam tidak diasing/tidak dimasukkan dengan sempurna dalam *sharp container*. Ini boleh membahayakan kakitangan hospital, pekerja syarikat konsesi dan orang awam.
 - Di klinik kesihatan, pengutipan sisa klinikal dilakukan sendiri oleh kakitangan klinik berkenaan. Kekerapan pengutipan ditentukan sendiri oleh kakitangan bergantung kepada jenis sisa dan jumlah sisa yang dihasilkan. Didapati tong kuning di semua klinik kesihatan ada yang langsung tidak dicuci atau dicuci sekali sekala dengan air biasa serta air cucian dibiarkan mengalir ke saliran/perparitan awam dan bukannya ke saliran rawatan.
 - Pengangkutan sisa klinikal daripada klinik kesihatan ke hospital adalah tidak mematuhi peraturan di mana kenderaan yang digunakan tiada mempunyai lesen daripada Jabatan Alam Sekitar, tiada nota konsainan dan kakitangan yang mengendalikannya tidak terlatih. Pengangkutan sisa klinikal dari klinik kesihatan menggunakan kenderaan klinik seperti ambulans, van penumpang dan pacuan 4 roda.
- b. Bagi memastikan pengurusan sisa klinikal di hospital dan klinik kesihatan dikendalikan dengan teratur dan selamat, adalah disyorkan Kementerian memberi pertimbangan kepada perkara-perkara berikut :-
- Kementerian perlu mengambil tindakan mengisi jawatan-jawatan kosong di Seksyen Operasi bagi meningkatkan kerja-kerja pemantauan terhadap pengurusan sisa klinikal di semua hospital dan klinik kesihatan. Tindakan hendaklah diambil bagi memastikan kakitangan klinik kesihatan juga diberi latihan berkaitan sisa klinikal dan juga menghadiri *user training* yang dikendalikan oleh syarikat konsesi.
 - Kementerian hendaklah mengambil tindakan sewajarnya dalam memastikan tiada sebarang kelewatan dalam menandatangani dokumen kontrak agar peruntukan perjanjian dapat dikuatkuasakan. Perjanjian ini juga penting untuk rujukan hospital/klinik kesihatan bagi memastikan perkhidmatan yang diberi dan peralatan yang dibekalkan oleh syarikat konsesi mengikut kualiti dan spesifikasi yang ditetapkan.
 - Kementerian hendaklah memastikan garis panduan berhubung dengan pemotongan yuran perkhidmatan akibat daripada kegagalan syarikat konsesi mematuhi syarat-syarat kontrak sentiasa dikemaskinikan bagi memastikan pemotongan dapat dibuat dengan sewajarnya.
 - Kementerian perlu memastikan kemudahan stor sisa klinikal di klinik kesihatan ditempatkan di lokasi yang sesuai dan mempunyai kemudahan suhu dingin antara 4°C hingga 6°C untuk mengelakkan daripada penyebaran penyakit berjangkit.

- Kementerian hendaklah mengambil tindakan untuk mengatasi masalah yang dihadapi oleh klinik kesihatan dan juga klinik desa berhubung dengan kenderaan yang digunakan untuk mengangkut sisa klinikal. Kenderaan yang khusus perlu digunakan untuk mengangkut sisa klinikal daripada semua klinik kesihatan dalam daerah yang sama atau di bawah pentadbiran Pejabat Kesihatan Daerah yang sama dengan menetapkan jadual yang bersesuaian. Kenderaan tersebut hendaklah mempunyai lesen yang sah daripada Jabatan Alam Sekitar.
- Memandangkan aktiviti pengutipan dan pengangkutan sisa klinikal ke hospital dilakukan sendiri oleh kakitangan klinik kesihatan dan syarikat konsesi hanya terlibat dengan pengangkutan sisa klinikal tersebut dari hospital ke loji pelupusan, Kementerian patut menimbangkan semula untuk mengurangkan yuran perkhidmatan yang dibayar kepada syarikat konsesi.
- Memandangkan ubat-ubatan bukan dikategorikan sebagai sisa klinikal mengikut Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling (Buangan Terjadual) 2005, maka Kementerian hendaklah memastikan sisa farmaseutikal seperti ubat-ubatan tidak dihantar ke loji pelupusan di bawah kelolaan syarikat konsesi yang tidak mempunyai lesen untuk membakar sisa farmaseutikal.

KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

- Aktiviti Kawalan Keselamatan Dan Kualiti Makanan

Secara keseluruhannya, pengurusan pengeluaran lesen dan penguatkuasaan terhadap makanan telah dirancang dengan baik. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, terdapat beberapa kelemahan yang perlu diberikan perhatian. Antaranya adalah penguatkuasaan yang lemah terhadap pengedaran, penjualan dan kualiti air minuman berbungkus dan air mineral semula jadi, prosedur pensampelan makanan yang tidak mematuhi Peraturan-peraturan Makanan 1985, kelewatan dalam menyampaikan maklumat *food alert*, kelewatan makmal mengeluarkan keputusan analisis, tindakan penutupan terhadap premis yang kotor tidak dibuat/lambat diambil dan tindakan pendakwaan tidak dapat diambil disebabkan kelewatan mengemukakan fail siasatan untuk semakan lanjut serta kes tidak kukuh kerana kaedah pengambilan sampel makanan tidak mematuhi peraturan. Bagi memperbaiki prestasi aktiviti ini, disyorkan beberapa langkah seperti berikut :-

- Kementerian perlu memastikan Manual Prosedur Kerja yang disediakan selaras dengan Peraturan-peraturan Makanan 1985.
- Kementerian perlu menambah serta mengisi jawatan-jawatan yang berkenaan bagi membolehkan aktiviti-aktiviti seperti pensampelan makanan, pengawalan makanan import dan pemeriksaan premis dijalankan dengan berkesan dan memenuhi norma yang ditetapkan. Bagi 2 unit yang diwujudkan secara pentadbiran iaitu Unit Inspektorat Dan Perundangan di peringkat negeri dan Unit Penyiasatan Dan Pendakwaan di peringkat daerah, Kementerian perlu

memohon pewujudan unit berkenaan daripada Jabatan Perkhidmatan Awam supaya diluluskan bilangan jawatan yang sesuai untuk unit berkenaan.

- Kementerian perlu mempertingkatkan latihan dan pendedahan terhadap teknik-teknik pensampelan makanan mengikut jenis analisis mikrobiologi, kimia dan fizikal kepada pegawai baru yang terdiri daripada Penolong Pegawai Kesihatan Persekitaran supaya kes seperti penolakan sampel makanan untuk dianalisis oleh makmal dan kegagalan menjalankan pendakwaan dapat dikurangkan.
- Kementerian perlu mempertingkatkan aktiviti penguatkuasaan untuk memastikan pemegang-pemegang lesen sentiasa mematuhi syarat-syarat lesen mengenai pengeluaran air minuman berbungkus dan air mineral semula jadi. Kementerian perlu mengambil tindakan tegas terhadap pemegang lesen yang tidak mematuhi syarat yang ditetapkan seperti menggantung atau membatalkan lesen mereka dan mengambil tindakan pendakwaan terhadap pihak yang tidak mempunyai lesen seperti mana yang ditetapkan di bawah Peraturan-peraturan Makanan 1985.
- Pengambilan sampel makanan sepatutnya dirancang dengan mengambil kira aspek kepadatan penduduk di sesuatu kawasan, kepelbagaian kumpulan makanan serta jenis kandungan dalam makanan yang berisiko yang boleh memudaratkan kesihatan manusia. Sehubungan ini, Jabatan Kesihatan di negeri lain boleh menggunakan pendekatan yang dibuat oleh Jabatan Kesihatan Negeri Selangor sebagai *benchmark*. Jabatan ini telah menetapkan dan menyelaraskan bilangan sampel yang perlu diambil, jenis sampel makanan yang perlu diuji serta jenis analisis yang boleh dipohon berdasarkan keupayaan makmal di negeri itu dengan menyediakan rancangan pensampelan tahunan dan diedarkan kepada semua Pejabat Kesihatan Daerah.
- Daftar Pensampelan Makanan Dan Daftar Penerimaan Keputusan Analisa Air perlu diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini supaya status keselamatan makanan serta tindakan pendakwaan dapat dipantau.
- Kementerian perlu mempercepatkan tempoh masa maklumat *food alert* disebarkan kepada pihak yang bertanggungjawab di semua pintu masuk supaya sampel makanan yang sama dapat dianalisis dengan segera bagi memastikan keselamatan makanan yang diimport.
- Keputusan analisis perlu dikeluarkan dalam tempoh yang telah ditetapkan bagi memastikan makanan yang membahayakan kesihatan tidak berada di pasaran. Bagi tujuan ini, Pejabat Kesihatan Daerah hendaklah mengemukakan sampel ke makmal mengikut jadual yang ditetapkan. Makmal juga hendaklah dilengkapi dengan peralatan yang lengkap dan sentiasa berfungsi. Selain itu, Kementerian juga hendaklah memastikan makmal mempunyai kakitangan yang cukup dari segi bilangan dan kepakaran. Setiap peralatan makmal yang telah rosak perlu dibaiki segera supaya analisis makanan dapat dibuat dengan tepat.

- Mengambil tindakan menutup premis yang didapati tidak mematuhi peraturan kebersihan yang ditetapkan dengan segera. Selain itu, Pejabat Kesihatan Daerah perlu memastikan fail individu premis disediakan dan diselenggarakan bagi memudahkan pemeriksaan dijalankan khususnya yang memerlukan pemeriksaan lanjut.
- Penyediaan ruang atau bilik yang mencukupi bagi menempatkan barang makanan yang dirampas perlu disediakan. Daftar khusus untuk merekodkan pergerakan masuk dan keluar barang rampasan dan sampel makanan juga perlu diselenggarakan.

KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

- *Perolehan Positron Emission Tomography Computed Tomography Scan Dan Cyclotron*

- a. Positron Emission Tomography Computed Tomography Scan (PET CT Scan) merupakan sistem pengimejan yang mengeluarkan sinaran 'X' bagi menghasilkan data dan imej pemeriksaan untuk mengesan penyakit kanser, kecederaan otak, penyakit jantung dan infeksi dengan lebih tepat dan selamat. Cyclotron adalah digunakan bagi menghasilkan FluroDeoxiglucose (FDG) untuk disuntik kepada pesakit sebelum proses pengimejan dilakukan oleh PET CT Scan. Perolehan peralatan tersebut dan pembinaan bangunan untuk menempatkannya di Hospital Putrajaya dan Hospital Pulau Pinang telah dibuat melalui rundingan terus dengan kos berjumlah RM33 juta. Terdapat beberapa kelemahan dalam perolehan PET CT Scan dan Cyclotron termasuk komponennya serta pembinaan bangunan berkaitan seperti berikut :-

- Kontraktor yang dilantik tidak berdaftar dengan Pusat Khidmat Kontraktor. Kontraktor berkenaan juga tidak mempunyai lesen mengikut kelas yang sah untuk menguruskan pembekalan FDG.
- Rundingan harga yang dibuat oleh Kementerian tidak berdasarkan kepada harga yang telah diluluskan oleh Kementerian Kewangan.
- Kontraktor gagal mematuhi syarat kontrak seperti lewat mengemukakan Bon Pelaksanaan dan menyerahkan urusan perolehan FDG kepada syarikat lain tanpa mendapat persetujuan bertulis daripada Kerajaan terlebih dahulu. Selain itu, syarikat yang dilantik oleh kontraktor untuk membuat pengesahan terhadap kualiti dan keselamatan PET CT Scan tidak mempunyai lesen di bawah bidang berkaitan mengikut kehendak Seksyen 13(2) Akta Perlesenan Tenaga Atom (Akta 304).
- Terdapat komponen bagi PET CT Scan dan Cyclotron yang telah dibekalkan ke Hospital Putrajaya pada bulan Jun 2006 dan PET CT Scan ke Hospital Pulau Pinang pada bulan Februari 2005 yang bernilai RM658,800 masih belum digunakan sama ada kerana ia dibeli terlalu awal/tidak sesuai digunakan.

- Bangunan bagi PET CT Scan yang telah diserahkan kepada Hospital Pulau Pinang pada bulan Februari 2005 tidak mempunyai Sijil Kelayakan Menduduki/ Sijil Kelayakan Menduduki Sementara daripada Majlis Perbandaran Pulau Pinang kerana tiada permohonan dibuat.
 - Kementerian tidak membincangkan silibus latihan dengan kontraktor bagi memastikan ia memenuhi keperluan latihan untuk memperoleh status *Good Manufacturing Practices* (GMP).
- b. Kementerian adalah disyorkan memberi pertimbangan terhadap perkara berikut :-
- Mengenal pasti jawatan yang diperlukan bagi melaksanakan aktiviti perubatan nuklear khususnya di Jabatan Perubatan Nuklear, Hospital Putrajaya.
 - Bagi mengelakkan pembaziran, Kementerian perlu memastikan komponen bagi PET CT Scan dan Cyclotron digunakan secara optimum.
 - Kementerian perlu memastikan status GMP diperoleh supaya FDG dapat didaftar bagi mematuhi Peraturan 7, Peraturan-peraturan Kawalan Dadah Dan Kosmetik 1984.
 - Kementerian sepatutnya mengambil tindakan bagi menyeragamkan bayaran Caj Siasatan untuk pesakit dalam dan pesakit luar.
 - Bagi menjimatkan perbelanjaan Kerajaan serta mengurangkan kos rawatan, Hospital Pulau Pinang perlu bertindak segera untuk mendapatkan bekalan FDG daripada Hospital Putrajaya yang mana kelulusan telah diberi oleh Ketua Pengarah Kesihatan pada bulan Oktober 2007 dan memberhentikan pembelian daripada Hospital Singapura.
 - Memandangkan Bon Pelaksanaan telah dikembalikan kepada kontraktor, Kementerian perlu bertindak segera untuk mendapatkan sebahagian daripada denda yang berjumlah RM2.41 juta melalui baki bayaran berjumlah RM453,586 yang belum dibayar kepada kontraktor. Manakala baki denda selebihnya hendaklah didapatkan daripada kontraktor berkenaan.
 - Bagi menjamin keselamatan bangunan, Kementerian perlu bertindak untuk mendapatkan Sijil Kelayakan Menduduki/Sijil Kelayakan Menduduki Sementara bagi bangunan Jabatan Perubatan Nuklear di Hospital Pulau Pinang.

KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA

- Aktiviti Pentauliahan Program Latihan Kemahiran Malaysia

- a. Pada umumnya, Kementerian mempunyai perancangan yang baik bagi mengurus dan melaksanakan Aktiviti Pentauliahan Program Latihan Kemahiran Malaysia. Kementerian mempunyai undang-undang, peraturan, prosedur kerja serta struktur pengurusan yang mencukupi untuk membolehkannya melaksanakan aktiviti ini dengan cekap dan teratur. Sungguhpun demikian, dari segi pelaksanaannya ada

beberapa perkara yang perlu diatasi seperti kekurangan Pegawai Latihan Vokasional Gred J42/J41 dan GredJ44/J43 yang amat ketara, tunggakan hasil yang tinggi, pemantauan yang tidak berterusan ke atas pusat bertauliah dan laman web yang tidak dikemaskinikan. Bagi memperbaiki kelemahan-kelemahan ini, adalah disyorkan supaya Kementerian/Jabatan Pembangunan Kemahiran mengambil tindakan yang berikut :-

- Mengambil tindakan segera untuk mengisi jawatan-jawatan kosong bagi meningkatkan keberkesanan pengurusan aktiviti ini. Sebagai langkah jangka pendek, jawatan-jawatan tersebut boleh diisi secara kontrak.
- Meningkatkan pemantauan terhadap pusat bertauliah bagi memastikan ia mematuhi syarat pentauliah seperti menyediakan kemudahan/peralatan latihan yang sempurna dan mengembalikan Sijil Kemahiran Malaysia yang tidak dapat diserahkan kepada pelatih. Bagi tujuan ini, Audit Ketakakuran perlu dirancang dan dilaksanakan secara cekap dan berkesan.
- Mempercepatkan pengeluaran Sijil Kemahiran Malaysia bagi kepentingan pelatih.
- Mengambil tindakan susulan secara berterusan untuk memungut hasil yang tertunggak daripada pusat bertauliah yang terlibat.
- Mengemas kini laman web khususnya mengenai kedudukan pusat latihan dan program kemahiran yang ditawarkan bagi memudahkan bakal pelatih membuat permohonan.
- Mendapatkan kerjasama daripada pusat-pusat bertauliah supaya memaklukkannya dengan segera jika ada pelatih yang mendapat pinjaman Tabung Pembangunan Kemahiran berhenti daripada mengikuti latihan berkaitan.

KEMENTERIAN PENGAJIAN TINGGI

- *Pengurusan Peralatan Kursus Di Politeknik*

- a. Bagi tahun 2006 dan 2007, peruntukan pembangunan berjumlah RM504.24 juta telah diluluskan yang mana RM389.63 juta (77.3%) telah dibelanjakan. Pengurusan perolehan peralatan kursus bagi 6 politeknik yang diaudit mempunyai beberapa kelemahan yang perlu diperbaiki. Antara kelemahan tersebut adalah peralatan yang dibeli bagi tempoh tahun 1989 hingga 2003 tidak digunakan secara optimum atau tidak digunakan langsung sama ada kerana peralatan tidak diperlukan/tidak sesuai untuk kursus yang dikendalikan di politeknik berkenaan atau pensyarah tidak mahir menggunakan peralatan tersebut.
- b. Bagi mempertingkatkan lagi pengurusan peralatan politeknik, adalah disyorkan supaya Kementerian memberikan pertimbangan kepada perkara berikut :-
 - Peralatan yang tidak digunakan patut diagihkan ke politeknik lain yang memerlukannya. Bagi peralatan yang rosak, usang dan tidak ekonomi dibaiki,

tindakan pelupusan yang sewajarnya perlu diambil dengan segera supaya ruang yang ada dapat digunakan untuk tujuan yang lebih manfaat.

- Kementerian sepatutnya menyegerakan proses pembelian peralatan-peralatan yang diperlukan supaya kursus-kursus yang berkaitan dapat dilaksanakan secara berkesan.
- Kementerian perlu menyegerakan pengagihan peruntukan bagi perolehan peralatan komputer kepada Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah, Selangor supaya kursus-kursus yang berkaitan dapat dilaksanakan secara berkesan.
- Kementerian hendaklah mengambil tindakan segera untuk mendapatkan baki peralatan yang masih belum dibekalkan oleh kontraktor. Tindakan tegas seperti mana yang ditetapkan dalam syarat kontrak hendaklah diambil terhadap kontraktor yang gagal memenuhi tanggungjawabnya.

KEMENTERIAN PERTAHANAN

- *Pembinaan Pangkalan Tentera Laut DiRaja Malaysia Markas Wilayah Laut 2, Teluk Sapangar, Sabah*

Pada keseluruhannya, projek ini tidak dirancang dan dilaksanakan dengan teratur. Projek ini dilaksanakan oleh 2 kontraktor iaitu Ekran Berhad bagi pakej I dan Muhibah LTAT-JV bagi pakej II. Harga kontrak masing-masingnya adalah bernilai RM168.30 juta dan RM365.60 juta. Pembahagian skop kerja antara kedua-dua kontraktor itu telah menimbulkan beberapa masalah *interfacing* kerja yang menjejaskan kelancaran pelaksanaan projek. Sungguhpun projek ini sepatutnya disiapkan dalam tempoh 36 bulan iaitu pada 15 April 2004, namun projek hanya dapat disiapkan pada 15 Disember 2007 iaitu lewat selama 44 bulan. Antara faktor yang menyebabkan kelewatannya adalah projek lewat dimulakan akibat daripada masalah setinggan dan pemindahan kubur serta masalah bekalan air dan elektrik. Keputusan untuk menyegerakan pelaksanaan projek ini menyebabkan penyediaan reka bentuk dan pelan tidak dibuat dengan terperinci. Perancangan yang tidak teliti ini telah menyebabkan terdapat 14 arahan perubahan kerja bernilai RM38.36 juta dan seterusnya menyebabkan peningkatan kos dengan jumlah yang sama. Sehingga 31 Disember 2007, sejumlah RM648.12 juta telah dibelanjakan. Terdapat juga kerja-kerja yang tidak dilaksanakan mengikut spesifikasi dan tidak berkualiti. Kerja-kerja membaikinya masih belum dibuat sepenuhnya. Sehubungan ini, disyorkan Kementerian Pertahanan mengambil tindakan berikut :-

- Memastikan kontraktor berkenaan mengambil tindakan segera terhadap sebahagian kerosakan yang masih belum dibaiki memandangkan tempoh tanggungan kecacatan bagi kerja yang dilaksanakan oleh Muhibah LTAT-JV dan Ekran Berhad masing-masingnya akan berakhir pada 28 November 2009 dan 13 Disember 2009.

- Memastikan Ekran Berhad menjelaskan denda berjumlah RM1.42 juta kerana kelewatannya menyiapkan projek.
- Mengambil tindakan terhadap perunding kerana kurang memantau/menyelia projek berkenaan sehingga berlakunya masalah kualiti bahan/binaan tidak mencapai piawaian yang ditetapkan dan masalah reka bentuk yang tidak menepati kehendak pelanggan.
- *Integrated planning* antara agensi terlibat perlu diwujudkan di peringkat awal pelaksanaan projek. Bagi tujuan ini, agensi pelaksana perlu memastikan semua agensi terlibat seperti Sabah Electricity Sdn. Bhd., Jabatan Bekalan Air, Jabatan Perancang Bandar dan Desa, Jabatan Bomba dan Penyelamat serta pihak berkuasa tempatan dibawa berunding sebelum sesuatu projek dilaksanakan supaya semua keperluan seperti kemudahan asas dapat disediakan dan tidak menghalang kelancaran projek.
- Bagi memastikan sesuatu kemudahan yang disediakan dapat dimanfaatkan sepenuhnya, pihak yang akan menggunakannya perlu dilibatkan dari awal perancangan sehingga ke peringkat projek ditawarkan kepada kontraktor. Pandangan pengguna hendaklah diambil kira semasa menyediakan spesifikasi kontrak berhubung dengan kerja, kemudahan dan peralatan yang diperlukan.
- Bagi projek yang dilaksanakan secara *Design And Build*, syarat kontrak berkenaan perlu memasukkan peruntukan supaya kontraktor yang melaksanakan projek tersebut menjalankan kerja-kerja penyenggaraan bagi tempoh yang bersesuaian. Sebagai contoh, 3 atau 5 tahun selepas tarikh tamat tempoh tanggungan kecacatan projek.
- Memastikan perunding menyerahkan semua lukisan, maklumat teknikal, katalog, manual operasi, senarai alat ganti, jadual senggaraan dan sebagainya yang berkaitan dengan projek untuk rujukan dan kegunaan pengguna khususnya bagi tujuan penyenggaraan.
- Menggesa Kerajaan Negeri mempercepatkan kelulusanewartakan kawasan darat dan laut bagi tapak Pangkalan Mawilla 2 sebagai kawasan larangan bagi menjamin keselamatan operasi Pangkalan dan mengelakkan pencerobohan kawasan.

KEMENTERIAN PERTAHANAN

- *Pengurusan Program Latihan Khidmat Negara*

Kerajaan melaksanakan Program Latihan Khidmat Negara dengan matlamat untuk menanam semangat patriotisme di kalangan generasi muda atau remaja Malaysia; memupuk perpaduan kaum dan integrasi nasional serta membentuk perwatakan positif (character building) menerusi nilai-nilai murni. Sehingga 30 April 2008, sebanyak 81 kem Program Latihan Khidmat Negara (PLKN) telah beroperasi dan seramai 357,609

pelatih telah menyertai program ini. Bagi memastikan matlamat Kerajaan ini dapat dicapai dengan cekap, berkesan serta berhemat, Kementerian khususnya Jabatan Latihan Khidmat Negara (JLKN) perlu mengambil tindakan segera bagi memperbaiki beberapa kelemahan dalam pelaksanaannya seperti kedudukan beberapa kem dan kemudahan yang tidak mematuhi syarat-syarat yang telah ditetapkan oleh Kementerian dari segi kesesuaian lokasi, keluasan, kebersihan dan keselamatan serta kedudukan kakitangan. Sehubungan ini, adalah disyorkan Kementerian memberikan pertimbangan kepada perkara-perkara berikut :-

- Meneliti kedudukan pegawai dan kakitangan sambilan yang berkhidmat di Jabatan Latihan Khidmat Negara yang mana 70% daripada mereka yang mengisi jawatan sambilan telah berkhidmat dengan JLKN sejak PLKN diperkenalkan. Bagi membolehkan kakitangan sambilan menjalankan tugas dengan penuh tanggungjawab, mereka wajar diserapkan ke jawatan tetap.
- Memandangkan antara 16% hingga 23% calon yang ditawarkan tidak menghadiri PLKN bagi setiap sesi pengambilan, Kementerian perlu mengkaji semula bilangan pelatih yang dinyatakan dalam syarat kontrak. Sehubungan ini, Kerajaan patut menyediakan senarai calon pengganti. Ini adalah penting bagi memastikan Kerajaan tidak berterusan menanggung perbelanjaan yang tidak sepatutnya dibuat akibat daripada ketidakhadiran mereka yang telah ditawarkan untuk menyertai program ini.
- JLKN perlu menyemak senarai nama calon yang dipilih dengan agensi-agensi yang berkaitan seperti Jabatan Pendaftaran Negara, Jabatan Kebajikan Masyarakat, Jabatan Hal Ehwal Orang Asli dan Unit Pengambilan Universiti terlebih dahulu sebelumewartakan nama mereka untuk menjalani Program Latihan Khidmat Negara. Usaha berterusan hendaklah dilakukan untuk mengesan mereka yang ingkar melaporkan diri termasuk mendapatkan kerjasama daripada Jabatan/agensi Kerajaan yang lain.
- Kementerian perlu memantau prestasi kontraktor untuk memastikan bekalan dibuat mengikut spesifikasi kontrak dan dalam tempoh yang ditetapkan. Kementerian dicadangkan menggunakan Borang Penilaian Prestasi Pembekal bagi menilai dan menentukan prestasi sebenar setiap pembekal. Tindakan tegas perlu dilaksanakan terhadap kontraktor yang tidak mematuhi syarat kontrak.
- Pemilihan lokasi kem perlu dibuat dengan teratur bagi menjamin keselamatan pelatih dan keberkesanan program. Kemudahan asas seperti jalan masuk, bekalan air bersih, elektrik, perhubungan telefon, kemudahan komuniti dan keselamatan persekitaran kem perlu diutamakan. Selain itu, Kementerian perlu memastikan syarat kontrak dipatuhi sepenuhnya oleh pengusaha kem.

KEMENTERIAN HAL EHWAL DALAM NEGERI
Ikatan Relawan Rakyat Malaysia
- *Pengurusan Kenderaan*

Bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007, Kementerian telah membelanjakan sejumlah RM16.87 juta untuk perolehan 313 kenderaan Ikatan Relawan Rakyat Malaysia (RELA) secara rundingan terus. Terdapat beberapa kelemahan dalam urusan perolehan ini seperti kenderaan lewat dibekalkan, Surat Setuju Terima tidak dikeluarkan dan kontrak dengan pembekal tidak ditandatangani. Bagi memastikan perolehan dan pengurusan kenderaan di masa akan datang dirancang dan dilaksanakan dengan cekap dan berhemat, adalah disyorkan supaya pihak Kementerian dan RELA memberi pertimbangan kepada perkara berikut :-

- a. Menyediakan bajet khas untuk perolehan kenderaan kerana perolehan yang bergantung kepada baki peruntukan pembangunan akan mengakibatkan masalah kesuntukan masa untuk menguruskan perolehan kenderaan dengan baik.
- b. Kontrak rasmi hendaklah ditandatangani dan mensyaratkan pembekal mengemukakan Bon Pelaksanaan untuk menjamin kepentingan Kerajaan.
- c. Melaksanakan perolehan kenderaan berdasarkan kepada kuantiti yang diperlukan bagi mengelakkan pembaziran dan juga memastikan kenderaan yang diperoleh dapat digunakan secara optimum. Bagi tujuan ini asas pengagihan kenderaan juga hendaklah ditetapkan.
- d. Menyediakan ruang yang mencukupi dan selamat untuk menyimpan kenderaan di lokasi pejabat RELA bagi mengelakkan kenderaan Kerajaan disalahgunakan dan terdedah kepada kehilangan.
- e. Kenderaan yang dibeli hendaklah diuruskan mengikut peraturan-peraturan yang dikeluarkan oleh Perbendaharaan Malaysia khususnya berhubung dengan penyenggaraan kenderaan dan penyelenggaraan rekod-rekod yang berkaitan.
- f. Bagi meningkatkan pemantauan terhadap penggunaan kenderaan di peringkat negeri dan daerah, Pengarah RELA Negeri hendaklah diminta mengemukakan ke Ibu Pejabat RELA Malaysia laporan bulanan yang antara lainnya menunjukkan penggunaan setiap kenderaan termasuk bahan api di peringkat negeri dan daerah. Bagi tujuan ini, satu format yang seragam hendaklah digunakan.

KEMENTERIAN KESELAMATAN DALAM NEGERI
Polis Diraja Malaysia
- *Pengurusan Tanah Yang Tidak Dibangunkan*

Polis Diraja Malaysia (PDRM) memiliki 2,453 lot tanah seluas 8,429.91 hektar di seluruh negara di mana 437 lot dengan keluasan 1,453.39 hektar daripadanya tidak dibangunkan. Terdapat beberapa kelemahan dalam perancangan dan pengurusan tanah PDRM yang tidak dibangunkan. Antara kelemahannya adalah sebahagian daripada tanah telah terbiar dipenuhi dengan semak samun dan ada yang telah

dicerobohi dan menjadi penempatan setinggian. Bagi lot-lot tanah yang disewakan pula, ia tidak diuruskan dengan baik. Perjanjian sewa yang telah tamat tidak diperbaharui dan tunggakan sewa semakin meningkat. Sehubungan itu, bagi memperkemaskan pengurusan tanah yang tidak dibangunkan, adalah disyorkan semua pihak yang terlibat memberi pertimbangan yang sewajarnya terhadap perkara-perkara berikut :-

- a. Memandangkan beban kerja dan kekurangan anggota di Ibu Pejabat PDRM; di peringkat Ibu Pejabat Polis Kontinjen (IPK) dan Ibu Pejabat Polis Daerah (IPD) menyebabkan pengurusan dan pemantauan terhadap tanah yang tidak dibangunkan tidak dapat dilakukan dengan berkesan, adalah disyorkan supaya Kementerian Keselamatan Dalam Negeri (Kementerian) mengkaji dan mempertimbangkan untuk menambah bilangan jawatan yang sedia ada.
- b. Jabatan Ketua Pengarah Tanah Dan Galian (JKPTG), Kementerian dan PDRM perlu menentukan tafsiran sebenar 'tanah yang tidak dibangunkan' supaya maklumat tanah dapat diseragamkan di samping memastikan rekod tanah yang diselenggarakan oleh pihak-pihak terlibat sentiasa tepat, lengkap dan kemas kini.
- c. Kementerian, PDRM dan JKPTG perlu memastikan pengurusan tanah dapat dilaksanakan secara cekap dan berkesan dengan mengambil pendekatan seperti berikut :-
 - Pembangunan tanah dibuat mengikut perancangan atau bagi tanah yang berpotensi mendatangkan hasil boleh disewakan bagi menampung kos penyenggaraan tanah terlibat di samping mencegahnya daripada dicerobohi oleh pihak luar. Berdasarkan penilaian sewaan oleh Jabatan Penilaian Dan Perkhidmatan Harta, dianggarkan sejumlah RM12.34 juta setahun dapat dikutip sekiranya 315 lot tanah yang terbiar dapat disewakan.
 - Tanah-tanah yang dikenal pasti tidak diperlukan oleh PDRM boleh dimanfaatkan dengan melepaskannya kepada agensi-agensi Kerajaan lain selaras dengan kehendak Pekeliling Ketua Pengarah Tanah Dan Galian Bilangan 2 Tahun 2007 dan Pekeliling Ketua Pengarah Tanah Dan Galian Bilangan 24 Tahun 1980.
 - Peruntukan kewangan tahunan yang mencukupi disediakan untuk membolehkan penyenggaraan terhadap tanah yang tidak dibangunkan dibuat dengan berkesan. Sekiranya peruntukan kewangan tahunan yang diterima tidak mencukupi, Kementerian perlu mempunyai satu perancangan spesifik 5 tahun untuk mendapat dan mengagihkan peruntukan kewangan mengikut tahun, kontinjen dan keutamaan tanah yang perlu diselenggarakan.
 - Bagi mengelakkan tanah PDRM dicerobohi, langkah meletakkan papan tanda dan pemagaran keseluruhan kawasan tapak tanah perlu dibuat. Pemantauan yang berterusan perlu dilakukan oleh PDRM dengan membuat lawatan secara berkala dan laporan dibuat kepada pihak JKPTG bagi kes pencerobohan yang berlaku supaya tindakan susulan sewajarnya dapat dibuat.

- JKPTG perlu memastikan perjanjian sewaan ditandatangani bagi semua tanah PDRM yang disewakan demi menjaga kepentingan Kerajaan. Syarat mengenakan denda perlu dimasukkan dalam perjanjian bagi memastikan penyewa membayar sewa dalam masa ditetapkan dan denda dikenakan terhadap penyewa yang tidak mematuhi syarat perjanjian. Selain itu, JKPTG juga perlu menentukan semua perjanjian mempunyai syarat yang tidak membenarkan penyewa tanah PDRM menyewakan semula tanah atau sebahagian daripadanya kepada pihak lain.
- Bagi mempertingkatkan pemantauan terhadap pengurusan tanah yang tidak dibangunkan, Jawatankuasa Pemantauan Tanah Persekutuan di peringkat Kementerian perlu mengadakan mesyuarat secara *regular*. IPK juga perlu memantau tanah-tanah di negeri secara berkala.

BAHAGIAN II - PENGURUSAN SYARIKAT KERAJAAN

Sehingga 31 Disember 2007, Kerajaan mempunyai pelaburan berjumlah RM23.27 bilion dalam 98 syarikat Kerajaan. Sejumlah RM22.01 bilion daripadanya telah dilaburkan dalam 52 syarikat di mana Kerajaan memegang lebih daripada 50% ekuitinya. Objektif pelaburan Kerajaan adalah untuk mendapatkan pulangan yang munasabah, mengekalkan kepentingan Kerajaan dalam sektor strategik dan melabur dalam sektor yang kurang mendapat sambutan daripada sektor swasta. Analisis Audit terhadap penyata kewangan tahun 2006 bagi 38 daripada 52 syarikat tersebut mendapati 22 syarikat memperoleh keuntungan sebelum cukai berjumlah RM80.67 bilion manakala 16 syarikat yang lain mengalami kerugian berjumlah RM0.91 bilion. Bagaimanapun daripada 22 syarikat tersebut, hanya 9 syarikat yang membayar dividen berjumlah RM16.06 bilion dan 21 syarikat yang membayar cukai berjumlah RM23.26 bilion. Sebanyak 16 syarikat mendapat pinjaman daripada Kerajaan di mana bakinya pada akhir tahun 2006 berjumlah RM9.21 bilion.

- PENGURUSAN KEDAH AQUACULTURE SDN. BHD.

Kerajaan Persekutuan melalui Menteri Kewangan Diperbadankan (MKD) telah mengambil alih sepenuhnya Kedah Aquaculture Sdn. Bhd. (KASB) mulai bulan Oktober 2000. Aktiviti utama syarikat ini adalah menjalankan projek ternakan udang harimau di Jerlun, Kedah. Secara keseluruhannya, pihak Audit mendapati pengurusan KASB adalah tidak memuaskan. KASB mengalami kerugian terkumpul pada akhir tahun 2006 berjumlah RM95.73 juta. KASB masih belum menyediakan penyata kewangan tahun 2007. Prestasi kewangan KASB yang lemah telah menjejaskan keupayaan syarikat untuk terus beroperasi. Bagi memperbaiki kelemahan pengurusannya adalah disyorkan KASB mengambil tindakan-tindakan yang berikut :-

- a. Menjalankan penilaian semula terhadap keseluruhan operasi syarikat untuk mengenal pasti punca kelemahan yang berlaku dan seterusnya mengambil tindakan penambahbaikan.

- b. Merangka strategi operasi yang baru dengan mengambil kira faktor pemasaran serta penyelidikan dan pembangunan produk.
- c. Menyediakan garis panduan dan prosedur kerja yang lengkap bagi setiap aktiviti syarikat.
- d. Mewujudkan sistem penyelenggaraan rekod kewangan yang teratur dan kemas kini.
- e. Memastikan pengurusan aset dibuat dengan teratur dan melupuskan aset yang telah usang.
- f. Berkongsi pengalaman dengan syarikat lain yang mengusahakan projek yang sama di Kuala Selangor bagi mengatasi masalah penyakit *white spot* dan juga mempelajari teknik baru penternakan dan mencegah penyakit.

- PENGURUSAN SYARIKAT PERUMAHAN NEGARA BERHAD

- a. Syarikat Perumahan Negara Berhad (SPNB) telah ditubuhkan untuk membantu Kerajaan menyediakan kemudahan perumahan yang mencukupi, selesa dan mampu dimiliki menjelang tahun 2020, khusus bagi golongan berpendapatan rendah dan sederhana. SPNB adalah syarikat milik penuh Menteri Kewangan Diperbadankan (MKD) dengan modal berbayar berjumlah RM10 juta. Sehingga bulan April 2008, SPNB telah menerima geran dan pinjaman berjumlah RM1.86 bilion daripada Kerajaan Persekutuan. Prestasi pengurusan SPNB secara keseluruhannya adalah kurang memuaskan. Prestasi kewangan SPNB adalah pada tahap defisit sejak tahun 2005 sehingga kini. Kerugian bagi tahun 2007 adalah RM33.89 juta. Ini disebabkan jumlah perbelanjaan SPNB meningkat setiap tahun terutamanya perbelanjaan kos tenaga manusia dan sumber hasil SPNB tidak dapat menampung kos operasinya. Objektif utama Kerajaan untuk menjadikan syarikat kerajaan sebagai *self financing* gagal dicapai. Dari segi pelaksanaan projek perumahan, tidak semua projek dapat dilaksanakan oleh SPNB mengikut perancangan. Sungguhpun kegagalan melaksanakan sebahagian daripada projek adalah di luar kawalan SPNB disebabkan oleh penglibatan pihak yang lain, namun SPNB perlu mempertingkatkan usahanya untuk mendapatkan kerjasama daripada pihak yang terlibat.
- b. Bagi mempertingkatkan keberkesanan pengurusannya, adalah disyorkan pihak SPNB memberi pertimbangan yang sewajarnya terhadap perkara berikut :-
 - SPNB perlu mempertingkatkan pengurusan kewangan terutamanya berhubung dengan bayaran bonus dan pengurusan pendahuluan diri supaya ia selaras dengan peraturan yang ditetapkan.
 - Bagi projek pembangunan yang baru, pemilihan kontraktor hendaklah dibuat secara tender terbuka untuk memberi peluang kepada SPNB memilih kontraktor yang berwibawa dengan kos yang paling kompetitif. Bagi projek yang mana kontraktor perlu dibuat secara rundingan terus, SPNB perlu memastikan kelulusan Kementerian Kewangan diperoleh terlebih dahulu.

- SPNB sepatutnya mematuhi polisi Kerajaan yang tidak membenarkannya membeli tanah milik persendirian untuk membangunkan Rumah Mampu Milik.
- SPNB perlu mempertingkatkan promosinya untuk menjual rumah-rumah yang telah dibina.

- *PENGURUSAN COMPOSITES TECHNOLOGY RESEARCH MALAYSIA SDN. BHD.*

- a. Kerajaan Persekutuan memegang 90% ekuiti dalam CTRM bernilai RM111.78 juta. Aktiviti utama CTRM ialah merekabentuk dan mengeluarkan komponen pesawat daripada komposit, memasarkan pesawat Eagle dan menjalankan kerja-kerja penyenggaraan pesawat. Secara umumnya, prestasi kewangan CTRM bagi tahun 2006 dan 2007 adalah baik. Bagaimanapun bagi tahun 2006, sungguhpun keuntungan yang dicatatkan adalah luar biasa, namun sebahagian besar daripada keuntungan itu bukan melalui aktiviti perniagaannya. Sebaliknya, ia adalah disebabkan oleh tindakan Kerajaan menghapus kira faedah pinjaman yang telah diberikan kepada syarikat ini. Dari aspek pemasaran, CTRM perlu mendokumentasikan secara teratur dan sistematik pelan pemasarannya dengan menetapkan sasaran pasaran, strategi pemasaran dan Indeks Petunjuk Prestasi. CTRM juga perlu meningkatkan kawalan terhadap penyewa-penyewa pesawat Eagle model 150B yang gagal menjelaskan bayaran sewa mereka.
- b. Sehingga akhir bulan Oktober 2007, CTRM mempunyai 9 syarikat subsidiari, satu syarikat bersekutu dan pelaburan dalam Columbia Aircraft Manufacturing Corporation (CAMC). Sehingga bulan September 2007, Kerajaan Malaysia telah membelanjakan sejumlah USD149.42 juta (RM537.04 juta) dalam bentuk pelaburan dan pinjaman kepada CAMC. Bagaimanapun, objektif Kerajaan untuk memastikan kejayaan pelaburannya dalam syarikat pembuatan pesawat ini telah gagal dicapai disebabkan oleh kelemahan pengurusan CAMC, perbelanjaan yang tidak berhemat oleh pengurusan kanannya, kegagalan Lembaga Pengarah CAMC menangani masalah pengeluaran pesawat dengan cepat dan kurangnya pemantauan oleh pihak Menteri Kewangan Diperbadankan terhadap aktiviti syarikat ini. CAMC telah mengalami kerugian terkumpul berjumlah USD132.28 juta (RM480.18 juta) pada akhir tahun 2006. Akibat dari beban hutang yang banyak, syarikat ini telah memfailkan muflis di Mahkamah Oregon pada 24 September 2007. Pada 27 November 2007, syarikat CESSNA iaitu sebuah syarikat pembuat pesawat ringan 2-tempat duduk telah membeli CAMC dengan harga berjumlah USD16.50 juta (RM56.27 juta) sahaja. Daripada jumlah ini, USD7.33 juta (RM25.00 juta) telah dibayar kepada Kerajaan Malaysia.

- ***PENGURUSAN MULTIMODAL FREIGHT SDN. BHD.***
(Syarikat Subsidiari Keretapi Tanah Melayu Berhad)

Keretapi Tanah Melayu Berhad (KTMB) telah diperbadankan secara rasminya pada 1 Ogos 1992 di bawah Akta Keretapi 1991. KTMB ialah sebuah syarikat yang dimiliki sepenuhnya oleh Menteri Kewangan Diperbadankan (MKD) di mana MKD juga memegang satu unit Saham Khas. KTMB mempunyai 19 syarikat subsidiari dan 9 syarikat bersekutu. Satu daripada syarikat subsidiarinya adalah Multimodal Freight Sdn. Bhd. (MMF) bertindak sebagai agen penghantaran termasuk perkapalan bagi syarikat induknya. MMF mempunyai modal dibenarkan berjumlah RM10 juta dan modal berbayar sejumlah RM6.29 juta. Secara keseluruhannya, prestasi pengurusan kewangan dan aktiviti MMF adalah memuaskan. MMF telah berjaya meningkatkan keuntungan sebelum cukainya dari setahun ke setahun. Bagaimanapun bagi mempertingkatkan prestasi pengurusanannya, adalah disyorkan MMF mengambil tindakan yang berikut :-

- Menyediakan rancangan korporat, polisi dan prosedur kerja yang lengkap bagi membolehkan operasi syarikat dilaksanakan dengan cekap dan teratur.
- Mempertingkatkan pemantauan dan mengambil tindakan susulan terhadap penghutang perniagaan bagi mengelakkan berlakunya tunggakan hasil yang boleh menjejaskan aliran tunai syarikat. Bagi tujuan ini, Indeks Petunjuk Prestasi bagi pegawai yang ditugaskan mengutip hutang perlu ditetapkan.
- Mempertingkatkan kawalan ke atas aset bagi mengelakkan daripada berlakunya kehilangan di masa akan datang. Selain itu, MMF perlu mengemas kini rekod berhubung dengan asetnya.
- Mempertingkatkan pemantauan terhadap Skim Usahawan untuk memastikan pelaksanaannya selaras dengan perancangan dan objektif yang telah ditetapkan.

BAHAGIAN I

**PELAKSANAAN AKTIVITI
KEMENTERIAN/JABATAN
KERAJAAN PERSEKUTUAN**

BAHAGIAN I

PELAKSANAAN AKTIVITI KEMENTERIAN/JABATAN KERAJAAN PERSEKUTUAN

1. PENDAHULUAN

Selain daripada menjalankan pengauditan kewangan, Jabatan Audit Negara dikehendaki juga di bawah Seksyen 6 Akta Audit 1957 mengaudit aktiviti Kementerian/Jabatan untuk menentukan sama ada ia dilaksanakan dengan cara yang cekap, berhemat serta selaras dengan objektif yang telah ditetapkan. Bagi memenuhi kehendak peruntukan Akta tersebut, 30 aktiviti di 22 Kementerian/Jabatan Kerajaan Persekutuan telah dipilih untuk diaudit sepanjang tahun 2007. Hasil dari pengauditan itu telah dibincangkan dengan pihak pengurusan Kementerian/Jabatan yang terlibat sebaik sahaja pengauditannya selesai dijalankan. Perkara yang diperhatikan daripada pengauditan 25 aktiviti dilaporkan secara terperinci manakala bagi 5 aktiviti lain dimaklumkan kepada pihak pengurusan Kementerian berkenaan secara Pemerhatian Audit.

JABATAN PERDANA MENTERI

2. JABATAN PERKHIDMATAN AWAM - *SISTEM PENSIONS ONLINE WORKFLOW ENVIRONMENT (POWER)*

2.1. LATAR BELAKANG

Bahagian Pencen, (mulai 1 April 2008, dikenali sebagai Bahagian Pasca Perkhidmatan), Jabatan Perkhidmatan Awam telah membangunkan satu projek berteraskan ICT iaitu Projek Memodenkan Sistem Pentadbiran Pencen. Pembangunan projek ini bertujuan untuk memastikan proses kelulusan dan pembayaran faedah persaraan seperti pencen, ganjaran dan gantikan cuti rehat dilaksanakan dengan cepat dan tepat selaras dengan undang-undang dan peraturan pencen. Projek ini dilaksanakan dalam 2 fasa di mana fasa 1 melibatkan kajian keperluan dan keberkesanan sistem pentadbiran pencen sedia ada dengan kos berjumlah RM305,000. Kajian ini telah disiapkan dalam tahun 1997 dengan penyediaan Laporan *Master Information System Planning* (MISP). Manakala fasa 2 meliputi perolehan perkakasan, perisian dan pembangunan sistem aplikasi pencen yang bersepadu yang dikenali sebagai *Pensions Online Workflow EnviRonment* (Sistem POWER). Pembangunan sistem ini dilaksanakan oleh pembekal PNB Information Technologies Sdn. Bhd. (telah bertukar nama kepada HeiTech Padu Berhad). Tempoh kontrak adalah selama 3 tahun (mulai 1 Julai 2000 hingga 30 Jun 2003) dan jumlah harga kontrak ialah RM34.49 juta.

2.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini adalah untuk menentukan sama ada pembangunan projek ini telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur serta telah mencapai objektif yang ditetapkan.

2.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi aspek pembangunan sistem, kawalan teknologi maklumat (IT) termasuk kawalan am dan kawalan aplikasi. Memandangkan sistem tersebut adalah besar dan kompleks, skop pengauditan kawalan aplikasi hanya meliputi 4 daripada 13 jenis persaraan Awam Persekutuan dalam sistem iaitu persaraan wajib, persaraan pilihan, persaraan atas sebab kesihatan dan persaraan penswastan pilihan. Pengauditan dijalankan di Bahagian Pencen, Jabatan Perkhidmatan Awam dengan menyemak rekod, fail dan dokumen berkaitan serta membuat semakan *walkthrough* terhadap proses kerja bagi persaraan tersebut. Di samping itu, analisis dengan menggunakan perisian *Audit Command Language* (ACL) juga dijalankan terhadap data capaian pengguna dan meja bantuan. Selain itu, perbincangan dan temu bual dengan pegawai yang terlibat dengan pembangunan dan pelaksanaan Sistem POWER telah diadakan.

2.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Jun 2007 hingga Januari 2008 mendapati perkara-perkara berikut :-

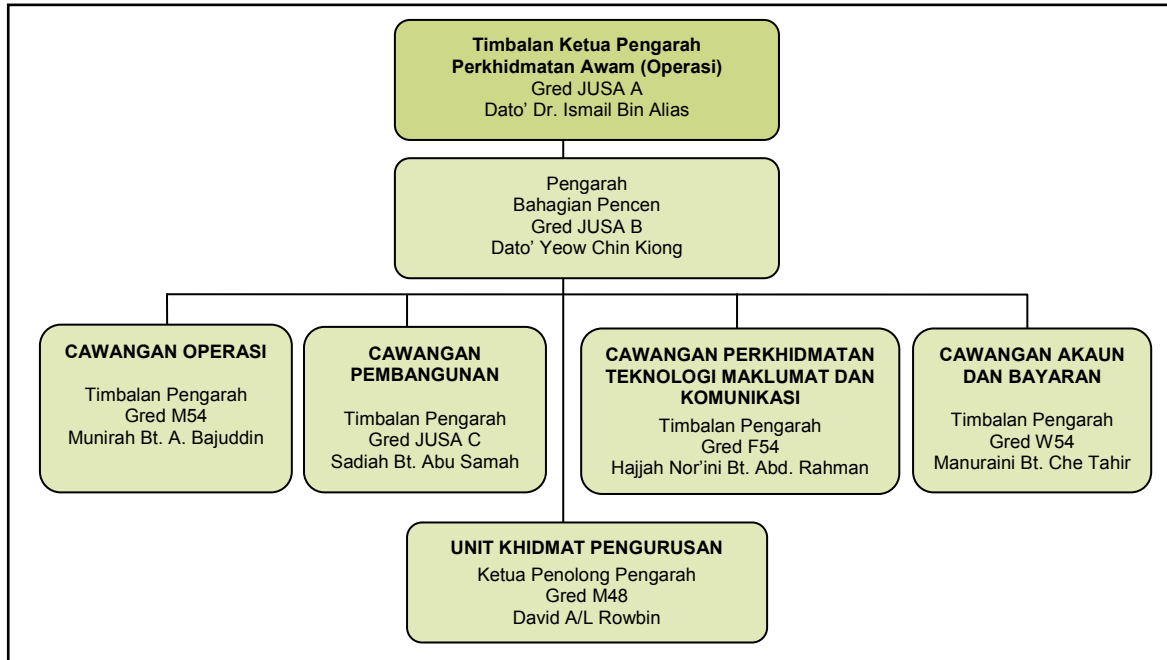
2.4.1. Pengurusan Projek

2.4.1.1. Pengurusan atasan di Jabatan Perkhidmatan Awam terlibat secara langsung di peringkat perancangan, pembangunan dan pemantauan pelaksanaan projek. Pihak pengurusan atasan juga telah mengeluarkan Pekeliling Perkhidmatan Awam Bilangan 4 Tahun 2003 bagi memastikan pelaksanaan Sistem POWER berjalan lancar dan teratur.

2.4.1.2. Bahagian Pencen (BP), Jabatan Perkhidmatan Awam bertanggungjawab memastikan faedah persaraan dibayar dengan tepat mengikut jadual masa yang ditetapkan kepada penerima yang layak. Sehubungan ini, BP perlu memastikan pembangunan dan pelaksanaan Sistem POWER berjalan dengan lancar dan teratur, mengubahsuai proses kerja sedia ada dan mewujudkan struktur organisasi yang jelas. BP diketuai oleh Pengarah Bahagian Pencen, Gred JUSA B dan beliau bertanggungjawab kepada Timbalan Ketua Pengarah Perkhidmatan Awam (Operasi), Gred JUSA A. BP mewujudkan beberapa cawangan iaitu Cawangan Operasi, Cawangan Pembangunan, Cawangan Perkhidmatan Teknologi Maklumat Dan Komunikasi, Cawangan Akaun Dan Bayaran serta Unit Khidmat Pengurusan yang masing-masingnya

diketuai oleh Timbalan Pengarah (Gred W54/M54/F54)/Ketua Penolong Pengarah (Gred W48). Struktur Organisasi BP adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 2.1
STRUKTUR ORGANISASI BAHAGIAN PENCEN
- KEDUDUKAN PADA 31 MAC 2008

2.4.1.3. Bahagian Pencen (BP) memantau pelaksanaan projek melalui Jawatankuasa Semakan Projek dengan menyediakan laporan penilaian Sistem POWER untuk dibentangkan di Mesyuarat Jawatankuasa Pemandu. BP juga telah menubuhkan beberapa pasukan kerja bagi mengkaji proses dan prosedur untuk diselaraskan dengan proses pelaksanaan Sistem POWER. Manual Prosedur Kerja telah disediakan dan beberapa fungsi seperti fungsi pembayaran pencen dan capaian pengguna telah dipusatkan di Ibu Pejabat.

2.4.1.4. Kakitangan telah ditambah pada tahun 2004 dan 2007 bagi memenuhi keperluan pelaksanaan projek. Setakat 31 Mac 2008, kedudukan jawatan BP yang diluluskan ialah sebanyak 608 di mana 542 jawatan telah diisi meninggalkan 66 jawatan yang masih belum diisi.

2.4.2. Peringkat Jawatankuasa

2.4.2.1. Bagi memastikan pelaksanaan projek berjalan dengan lancar dan teratur, penubuhan jawatankuasa tertentu adalah penting semasa pembangunan dan pelaksanaan projek selaras dengan kehendak Pekeliling Am Bil. 1 Tahun 1985. Semakan Audit mendapati beberapa Jawatankuasa telah diwujudkan seperti berikut :-

a. Jawatankuasa Pemandu

Jawatankuasa Pemandu dipengerusikan oleh Ketua Pengarah Perkhidmatan Awam dan keahliannya terdiri daripada wakil MAMPU; Perbendaharaan Malaysia; Jabatan Audit Negara; Pengarah Bahagian Pencen; Pengarah Bahagian Teknologi Maklumat; Pengarah HRMIS; Ketua Akauntan Bahagian Pencen; Ketua ICT Bahagian Pencen; Penasihat Undang-undang dan wakil daripada HeiTech Padu Berhad (HTP). Jawatankuasa ini berperanan antaranya menyediakan laporan bagi Jawatankuasa Pemandu Kerajaan Elektronik, mengawasi kemajuan projek dan meluluskan pelaksanaan projek dari segi prosedur, peraturan dan undang-undang sedia ada; meluluskan strategi pelaksanaan projek dan dokumen serahan projek utama (key project deliverables). Semakan Audit mendapati bagi tempoh Julai 2000 hingga awal tahun 2005, jawatankuasa ini telah bermesyuarat secara berkala iaitu sebanyak 11 kali.

b. Jawatankuasa Teknikal

Jawatankuasa Teknikal dipengerusikan oleh Pengarah Bahagian Pencen dan dianggotai oleh wakil daripada MAMPU; Jabatan Akauntan Negara; Jabatan Audit Negara; Pengarah Bahagian Teknologi Maklumat; Pengarah HRMIS; Ketua Akauntan Bahagian Pencen; Ketua ICT Bahagian Pencen; Penasihat Undang-undang dan wakil daripada HTP. Jawatankuasa ini bertanggungjawab menyemak dan memantau dari segi pelaksanaan projek; meluluskan dokumen serahan projek (project deliverables); menyemak dan meluluskan spesifikasi perolehan peralatan projek dan mengemukakan laporan kepada Jawatankuasa Pemandu. Semakan Audit mendapati jawatankuasa ini telah bermesyuarat sebanyak 24 kali dan kesemua dokumen serahan projek utama telah diluluskan oleh jawatankuasa seperti mana yang ditetapkan dalam kontrak.

2.4.2.2. Pengarah Projek

Timbalan Pengarah Pembangunan, Bahagian Pencen dilantik sebagai Pengarah Projek yang bertanggungjawab untuk menyemak dokumen serahan projek (project deliverables) sebelum diluluskan oleh Jawatankuasa Teknikal dan mengawal perbelanjaan projek. Bagi membantu beliau melaksanakan semakan tersebut, Jawatankuasa Semakan Projek telah diwujudkan pada 29 Mei 2001.

2.4.2.3. Pengurus Projek

Pengurus projek dilantik daripada pihak HTP dan bertanggungjawab mengetuai pasukan pelaksanaan projek; menyerahkan semua dokumen serahan projek (project deliverables) mengikut tempoh; menghantar laporan status bulanan kepada Jawatankuasa Teknikal dan mengesahkan semua perbelanjaan projek. **Pada pandangan Audit, Bahagian Pencen telah mewujudkan struktur pengurusan projek yang jelas bagi memastikan pelaksanaan projek berjalan dengan lancar dan teratur.**

2.4.3. Peruntukan Dan Perbelanjaan

Sumber kewangan projek diperolehi daripada peruntukan Jabatan Perkhidmatan Awam, Malaysia. Bagi tempoh tahun 2000 hingga 2004, sejumlah RM43.31 juta telah diperuntukkan dan hanya sejumlah RM33.87 juta telah dibelanjakan bagi menyiapkan projek berbanding dengan harga kontrak bernilai RM34.50 juta. Harga kontrak tidak dibayar sepenuhnya disebabkan oleh antaramuka (interface) dengan agensi luar iaitu Lembaga Hasil Dalam Negeri, Jabatan Akauntan Negara dan Kumpulan Wang Simpanan Pekerja tidak dapat disiapkan kerana agensi berkenaan masih belum bersedia. **Semakan Audit mendapati bayaran yang telah dibuat adalah selaras dengan prestasi pelaksanaan sistem dan mengikut syarat-syarat kontrak yang ditetapkan.** Kedudukan peruntukan dan perbelanjaan bagi tempoh tahun 2000 hingga 2004 adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 2.1
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN PROJEK**

TAHUN	PERUNTUKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)
2000	10.20	9.89
2001	7.41	7.40
2002	13.40	9.60
2003	7.50	2.62
2004	4.80	4.36
JUMLAH	43.31	33.87

2.4.4. Pemilihan Vendor

2.4.4.1. Mesyuarat Jawatankuasa Penyelarasan Pengkomputeran dan Jawatankuasa Teknikal, Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) pada bulan Februari 1995 bersetuju melantik perunding swasta iaitu PNB Information Technologies Sdn. Bhd. (PNB IT) untuk membangunkan projek ini di bawah fasa 1 dan 2. Pelantikan perunding ini juga diluluskan oleh MAMPU pada bulan Mac 1995. Kementerian Kewangan pula telah meluluskan supaya pembangunan projek tersebut dilaksanakan secara rundingan terus dengan PNB IT dengan kos berjumlah RM0.35 juta di bawah fasa 1 dan RM7.50 juta bagi fasa 2. Didapati di bawah fasa 1, PNB IT telah menyediakan Laporan *Master Information System Planning* (MISP) yang mana telah dibentang dan diluluskan oleh Jawatankuasa Teknikal Projek pada 6 November 1996 serta Jawatankuasa Pemandu pada 13 November 1996.

2.4.4.2. Pelaksanaan projek fasa 2 ini ditangguhkan berikutan terdapat peningkatan kos akibat dari skop keperluan Bahagian Pencen adalah lebih luas dari yang dijangka oleh PNB IT. JPA seterusnya telah mengemukakan justifikasi kenaikan kos kepada MAMPU dan Kementerian Kewangan serta memohon supaya kos projek fasa 2 dinaikkan daripada RM7.50 juta kepada RM37.53 juta. MAMPU dan Kementerian Kewangan telah bersetuju dengan cadangan JPA untuk menaikkan kos projek kepada RM37.53 juta dan rundingan harga

diadakan dengan PNB IT. Hasil daripada rundingan harga antara JPA dan PNB IT, harga kontrak yang dipersetujui adalah RM34.49 juta iaitu penjimatan sejumlah RM3.04 juta. Kerajaan telah mengeluarkan Surat Setuju Terima pada 18 September 2000 kepada PNB IT bagi melaksanakan pembangunan projek di bawah fasa 2. **PNB IT kemudiannya telah bertukar nama kepada HeiTech Padu Berhad (HTP)**. Pengerusi Eksekutif HTP pada ketika itu ialah Dato' Mohd Hilmey bin Mohd Taib dan modal berbayar syarikat pada tahun 2000 adalah berjumlah RM15 juta.

2.4.5. Syarat Kontrak

Dokumen kontrak telah disemak oleh Penasihat Undang-undang, Jabatan Perkhidmatan Awam bagi memastikan kepentingan Kerajaan dilindungi dan ditandatangani pada bulan November 2000. Antara syarat yang ditetapkan dalam kontrak berkenaan adalah seperti berikut :-

2.4.5.1. Bon Pelaksanaan

Bon pelaksanaan merupakan jaminan terhadap prestasi dan keupayaan HTP untuk memenuhi semua tanggungjawabnya yang dinyatakan dalam kontrak. HTP perlu mengemukakan bon pelaksanaan yang bernilai 5% daripada jumlah kontrak dalam bentuk jaminan bank. Bon tersebut perlu diserahkan dalam tempoh tiga minggu dari tarikh Surat Setuju Terima dikeluarkan. Jaminan bank ini mesti sah dari tarikh ianya dikeluarkan sehingga 12 bulan selepas projek tamat. Didapati HTP telah mengemukakan jaminan bank dari Bumiputra-Commerce Bank Berhad bertarikh 18 September 2000 yang berkuat kuasa sehingga 30 September 2004. Apabila tempoh kontrak dilanjutkan selama 16 bulan mulai 1 Julai 2003 hingga 30 Oktober 2004, pihak HTP telah mengemukakan 2 lagi jaminan bank yang berkuat kuasa sehingga 30 September 2006.

2.4.5.2. Latihan

- a. Berdasarkan syarat kontrak, HTP perlu menyediakan program latihan dan melatih pegawai Bahagian Pencen mengikut jadual pelaksanaan projek iaitu di peringkat awal pembangunan sistem. Program latihan ini merangkumi latihan asas mengenai Sistem POWER dan juga latihan teknikal seperti pengaturcaraan, seni bina, pangkalan data dan sistem pengoperasian. Butirannya adalah seperti berikut :-
 - i. Latihan teknikal kepada pegawai Cawangan Perkhidmatan Teknologi Maklumat Dan Komunikasi seramai 10 hingga 15 orang selama antara 2 hingga 3 hari.
 - ii. Latihan kepada 26 ahli pasukan teras selama 2 hingga 6 hari.
 - iii. Latihan kepada peringkat pengurusan pencen seramai 15 orang selama 2 hari.

- iv. Latihan kepada pengguna akhir dalam 16 sesi kepada 20 orang pegawai selama 4 hari pada setiap sesi.

Semakan Audit mendapati program latihan berkenaan telah disediakan pada bulan November 2001 dan latihan berkaitan telah dilaksanakan sepanjang tahun 2002 hingga 2004 selaras dengan perubahan jadual pelaksanaan projek.

- b. HTP perlu menyedia dan melaksanakan program pemindahan teknologi kepada pegawai Bahagian Pencen (BP) merangkumi bidang reka bentuk sistem teknologi penggunaan CENTRA dan JADE, pengurusan pangkalan data, *system tuning* dan sistem aplikasi yang dibangunkan. Semakan Audit mendapati program pemindahan teknologi telah dilaksanakan pada tahun 2003 dengan melibatkan Pegawai Teknologi Maklumat BP semasa pembangunan sistem (*joint development*) dan latihan secara *hands on* dan *on the job training*. Bagaimanapun, **kenaikan pangkat 5 orang Pegawai Teknologi Maklumat dan pertukaran 4 orang Penolong Pegawai Teknologi Maklumat turut menjejaskan kelicinan pelaksanaan projek. Keadaan ini menyebabkan latihan pemindahan teknologi diadakan sekali lagi pada tahun 2005 bagi melatih pegawai-pegawai BP yang lain dalam mengendalikan Sistem POWER.**

2.4.5.3. Dokumentasi Sistem

Selaras dengan kehendak kontrak, HTP telah menyerahkan dokumentasi sistem yang lengkap dalam bentuk *hardcopy* dan *softcopy* kepada BP pada 29 Oktober 2004. Dokumen yang diserahkan merangkumi Dokumentasi Sistem, Manual Prosedur Kerja, Manual Operasi dan Manual Rujukan. Di samping itu, Manual Pengguna dalam bentuk *online* telah disediakan bagi memudahkan pengguna membuat rujukan. Selain daripada manual-manual berkenaan, Manual Prosedur Kerja dan prosedur yang berkaitan telah dikemaskinikan selaras dengan perubahan proses kerja Bahagian Pencen pada bulan Februari 2006.

2.4.5.4. Ujian Penerimaan Akhir

Ujian penerimaan akhir merupakan satu komitmen yang ditetapkan dalam kontrak sebelum sistem diserahkan kepada Bahagian Pencen. Tujuannya adalah untuk menguji aplikasi-aplikasi yang telah dibangunkan dan memastikan secara keseluruhannya semua komponen Sistem POWER dapat berfungsi dengan baik. Semakan Audit mendapati ujian penerimaan akhir telah dijalankan di Bahagian Pencen antara 7 hingga 21 September 2004. Isu-isu berkaitan prosedur dan pembaikan aplikasi yang dibangkitkan telah diselesaikan antara Bahagian Pencen dengan HTP. Manakala isu-isu yang melibatkan penambahbaikan aplikasi dan keperluan baru, tindakannya telah dilaksanakan secara berperingkat.

2.4.5.5. Hakmilik Kod Sumber (Source Code)

Segala program aplikasi dan dokumentasi berkaitan dengan sistem yang dibangunkan, diubahsuai dan dibekalkan oleh HTP adalah menjadi hak milik Kerajaan. HTP tidak boleh pada bila-bila masa selepas tamat projek dalam apa jua cara mempersoal atau mempertikaikan hak milik berkenaan. **Semakan Audit mendapati semua program aplikasi dan dokumentasi berkaitan dengan sistem telah diserahkan kepada Bahagian Pencen pada bulan Oktober 2004.**

2.4.5.6. Denda

Mengikut syarat kontrak, semua dokumen serahan projek (project deliverables) perlu diserahkan kepada Kerajaan dalam tempoh yang ditetapkan. Sekiranya HTP gagal menyerahkan sebahagian atau mana-mana bahagian daripada sistem yang dicadangkan mengikut tarikh Carta Perbatuan Denda Yang Ditetapkan atau lanjutan masa yang diluluskan oleh Kerajaan, ia akan dikenakan denda sebanyak 1% sebulan daripada jumlah mana-mana kelewatan sistem dan dikira dari tarikh Carta Perbatuan Denda Yang Ditetapkan tetapi tidak melebihi 6% nilai kontrak. Tarikh Carta Perbatuan Denda Yang Ditetapkan ialah tarikh penerimaan bersyarat reka bentuk konseptual sistem, tarikh penerimaan peralihan data dan tarikh penerimaan akhir. **Semakan Audit mendapati Bahagian Pencen telah menguatkuasakan syarat ini dan HTP telah dikenakan 2 kali denda berjumlah RM644,839 yang telah dijelaskan sepenuhnya oleh HTP.**

2.4.5.7. Waranti

Mengikut syarat perjanjian, HTP memberi jaminan bahawa sistem akan sentiasa memenuhi kesemua kriteria penerimaan seperti mana yang dikehendaki oleh Kerajaan. Jaminan ini berkuat kuasa selama 15 bulan dari tarikh Sijil Penerimaan Akhir dikeluarkan. HTP juga bertanggungjawab untuk membuat perubahan kepada sistem jika sistem gagal berfungsi dalam tempoh kuat kuasa tersebut tanpa mengenakan sebarang kos kepada Kerajaan. **Pihak Audit mendapati HTP telah melaksanakan 32 penambahbaikan dan perubahan terhadap Sistem POWER dalam tempoh 1 November 2004 hingga 31 Januari 2006 tanpa mengenakan sebarang kos kepada Kerajaan.**

2.4.6. Keperluan Peralatan

2.4.6.1. Peralatan yang diperlukan bagi membangunkan Sistem POWER adalah terkandung dalam kontrak dan perolehannya dilaksanakan secara berperingkat. Bagi memastikan peralatan berkenaan yang dibekalkan kelak merupakan spesifikasi terkini serta pembekalan dilakukan selari dengan kemajuan projek, HTP dikehendaki mengemukakan permohonan perolehan

peralatan dan spesifikasinya terlebih dahulu kepada Jawatankuasa Teknikal untuk kelulusan. Apabila kelulusan diperolehi, HTP akan membuat pelantikan pembekal peralatan melalui proses tender. Bagi tempoh tahun 2000 hingga 2004, sejumlah RM9.73 juta terdiri dari perolehan peralatan dan perisian masing-masing bernilai RM5.62 juta dan RM4.11 juta telah dibelanjakan oleh Kerajaan. Antara peralatan dan perisian yang diperolehi adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 2.2
JUMLAH PEROLEHAN PERALATAN/PERISIAN

JENIS PERALATAN / PERISIAN	BILANGAN (Unit)
Server	17
Mikrokomputer	480
Pencetak	129
Pengimbas dokumen	8
Pengimbas barcode	44
Pencetak barcode	13
IBM Communication Server	6
IBM WAS Enterprise Edition	4
IBM DB2 UDB Enterprise	5
MS Visual C++	20

2.4.6.2. Semakan Audit terhadap minit-minit mesyuarat Jawatankuasa Teknikal mendapati perolehan dan spesifikasi peralatan projek telah diluluskan oleh jawatankuasa tersebut. Semakan Audit selanjutnya terhadap inbois yang dipilih mendapati peralatan yang dibekalkan telah memenuhi spesifikasi yang ditetapkan.

2.4.7. Prestasi Pembangunan Sistem POWER

2.4.7.1. Mengikut jadual pelaksanaan projek asal, pembangunan Sistem POWER yang terdiri daripada 11 komponen dan 33 aktiviti utama disasarkan siap pada 30 Jun 2003. Bagaimanapun, HTP telah memohon kepada Kerajaan untuk melanjutkan tempoh siap projek dengan mengemukakan jadual pelaksanaan projek yang baru. Kerajaan bersetuju dengan permohonan HTP tersebut dan kontrak tambahan telah ditandatangani. Bagaimanapun HTP telah dikenakan *Liquidated Damages Points Milestones* (LAD) seperti mana yang diperuntukan dalam kontrak seperti berikut :-

- a. LAD1 pada 10 Mei 2001 bagi kelewatan penerimaan Laporan Rekabentuk Konseptual Sistem (Conceptual System Design).
- b. LAD3 pada 4 Februari 2003 bagi kelewatan penerimaan *Final System Integration*.

2.4.7.2. Akibat kegagalan menepati LAD1, HeiTech Padu Berhad (HTP) telah dikenakan tuntutan ganti rugi sebanyak RM132,672. Namun begitu, amaun ganti rugi telah dikurangkan kepada RM88,448 atas kelulusan Kementerian Kewangan pada bulan Januari 2002. Akibat kegagalan menepati LAD3 pula, HTP telah dikenakan tuntutan ganti rugi sebanyak RM2.09 juta. Bagaimanapun, Kementerian Kewangan juga bersetuju mengurangkan amaun tuntutan kepada RM556,390.50 pada bulan Ogos 2005. Bayaran ganti rugi tersebut telah dijelaskan pada bulan Januari 2006.

2.4.7.3. Didapati HTP masih gagal menyiapkan projek mengikut jadual pelaksanaan projek yang baru. Seterusnya, didapati Kerajaan menandatangani kontrak tambahan kedua yang mana tempoh kontrak adalah daripada 1 Julai 2003 hingga 30 Oktober 2004. Kesemua 33 aktiviti utama tersebut di atas telah disiapkan pada 28 Oktober 2004 dan Sistem POWER diserahkan secara rasmi kepada Bahagian Pencen pada 30 Oktober 2004 dan tempoh waranti bermula dari 1 November 2004 hingga 31 Januari 2006 iaitu selama 15 bulan. **Secara keseluruhannya, terdapat 12 daripada 33 aktiviti utama yang lewat disiapkan.** Prestasi keseluruhan pembangunan Sistem POWER adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 2.3
RINGKASAN KEMAJUAN PEMBANGUNAN SISTEM POWER

BIL.	AKTIVITI	TARIKH MULA	TARIKH SEPATUT SIAP	TARIKH SIAP SEBENAR	STATUS
A. Pengurusan Projek					
1.	Aktiviti Pengurusan Projek	03.07.00	30.06.04	30.10.04	Aktiviti Berterusan
B. Pengurusan Perubahan					
1.	Laporan Pelan Pengurusan Perubahan	30.07.01	07.02.02	07.02.02	Ikut Jadual
2.	Pelaksanaan Aktiviti Pengurusan Perubahan	08.02.02	30.06.04	30.10.04	Aktiviti Berterusan
3.	Pemantauan Impak oleh Pasukan Petugas	15.11.01	30.06.04	30.10.04	Aktiviti Berterusan
C. Kajian Dan Rekabentuk					
1.	Laporan Kajian Proses Semasa	03.07.00	25.10.00	19.06.01	Lewat
2.	Laporan Kajian Proses Cadangan	26.10.00	22.08.01	22.08.01	Ikut Jadual
3.	Laporan Penilaian Impak	20.06.01	14.11.01	14.11.01	Ikut Jadual
4.	Laporan Rekabentuk Sistem Konsep	20.06.01	10.11.01	10.11.01	Ikut Jadual
5.	Laporan Rekabentuk Sistem Teknikal	25.09.01	27.12.01	27.12.01	Ikut Jadual
6.	Laporan Pelan Pelaksanaan	03.09.01	18.02.02	18.02.02	Ikut Jadual
7.	Laporan Pendekatan Peralihan Data	28.12.00	30.11.01	12.12.01	Lewat
D. Pembangunan Sistem					
1.	Pembangunan Sistem POWER Peringkat 1	23.01.02	26.01.04	31.12.02	Ikut Jadual
2.	Pelaksanaan Sistem POWER Peringkat 1	18.07.02	04.02.03	01.07.03	Lewat
3.	Pembangunan Sistem POWER Peringkat 2	07.06.02	10.10.03	01.09.04	Lewat
4.	Pelaksanaan Sistem POWER Peringkat 2	06.01.03	31.03.04	01.10.04	Lewat
5.	Serahan Sistem POWER	04.02.03	01.07.04	30.10.04	Lewat
E. Peralihan Data					
1.	Peralihan Rekod Fizikal	15.08.00	15.01.01	15.01.01	Ikut Jadual
2.	Sistem Mengesan Dokumen Fizikal (SMDF) dan Sistem Simpanan & Capaian Imej (SSCI)	16.10.00	02.02.01	02.02.01	Ikut Jadual

BIL.	AKTIVITI	TARIKH MULA	TARIKH SEPATUT SIAP	TARIKH SIAP SEBENAR	STATUS
3.	Peralihan Data Elektronik	02.01.02	29.07.02	29.07.02	Ikut Jadual
4.	Kemasukan Data	02.01.02	20.11.02	23.12.02	Lewat
F. Pemindahan Teknologi					
1.	Laporan Pelan Pemindahan Teknologi	01.01.01	07.02.02	07.02.02	Ikut Jadual
2.	Pelaksanaan Pemindahan Teknologi	08.02.02	30.06.04	26.07.04	berterusan
G. Latihan					
1.	Laporan Pelan Latihan	27.08.01	30.11.01	30.11.01	Ikut Jadual
2.	Pelaksanaan Program Latihan	16.10.01	12.03.04	28.10.04	Lewat
H. Perolehan Aset					
1.	Aktiviti Perolehan Aset	03.12.01	04.02.04	30.10.04	Lewat
I. Penyediaan Tapak					
1.	Penyediaan Tapak Pembangunan Kuala Lumpur	02.01.01	25.06.01	25.06.01	Ikut Jadual
2.	Penyediaan Tapak Pembangunan Putrajaya	15.09.01	15.12.01	15.12.01	Ikut Jadual
3.	Penyediaan Tapak Produksi Putrajaya	14.01.02	22.05.02	30.09.04	Lewat
4.	Penyediaan Infrastruktur Cawangan	14.01.02	22.05.01	14.08.02	Lewat
J. Khidmat Perpindahan Ke Putrajaya					
1.	Aktiviti Khidmat Perpindahan Ke Putrajaya	30.04.01	04.05.01	04.05.01	Ikut Jadual
K. Kemudahan Pemulihan Bencana					
1.	Laporan Pelan Penilaian Risiko	23.01.02	30.04.02	30.04.02	Ikut Jadual
2.	Laporan Pelan Pemulihan Bencana	22.09.03	28.02.04	22.10.04	Lewat
3.	Perkhidmatan Pemulihan Bencana	01.03.04	30.06.04	22.10.04	Bergantung kepada aktiviti pelaksanaan POWER

2.4.7.4. Kelewatan pelaksanaan projek ini antara lainnya adalah disebabkan oleh faktor-faktor berikut :-

a. Underestimation Of Requirements

Underestimation oleh pihak HTP mengenai kerumitan urus niaga dan proses kerja Bahagian Pecen dari segi perundangan dan perakaunan antaranya seperti pembahagian syer pecen, penyelarasan pecen, susutan dan potongan, penyesuaian dan buku vot berkomputer. Keadaan ini telah menjejaskan perancangan projek dari segi masa dan tenaga kerja yang diperlukan untuk menyempurnakan projek.

b. Kelewatan Membuat Serahan Dan Memulakan Aktiviti-Aktiviti Yang Dijadualkan

i. Reka Bentuk Konseptual Sistem Lewat Disiapkan

Reka bentuk Konseptual Sistem hanya disiapkan pada 6 September 2001 iaitu 4 bulan lewat dari tarikh asal. Kelewatan ini telah menjejaskan kelicinan pelaksanaan aktiviti-aktiviti seterusnya.

ii. Kelewatan Pembangunan Sistem

- HTP lewat memulakan aktiviti pembangunan sistem kerana memberi tumpuan kepada penyediaan prototaip Sistem POWER yang dibentangkan kepada Bahagian Pencen pada bulan Mac 2001.
- Pembangunan sistem mengambil masa lebih lama daripada yang dijangkakan iaitu selama 9 bulan berbanding dengan tempoh yang dirancang selama 5 bulan.
- HTP mendapati bahawa jumlah peringkat proses (transaksi) bagi sub-modul tertentu perlu ditambah selepas mengambil kira kesemua keperluan pengguna semasa aktiviti pembangunan aplikasi dijalankan. Mengikut Laporan Reka Bentuk Teknikal, jumlah peringkat proses (transaksi) yang perlu dibangunkan ialah sebanyak 583 tetapi sebanyak 1,032 peringkat proses (transaksi) telah diuji dalam ujian penerimaan akhir. Ini menunjukkan peningkatan sebanyak 449 peringkat proses (transaksi) yang menyebabkan tambahan masa diperlukan bagi menyiapkan pembangunan aplikasi.

c. Perubahan Jadual Pelaksanaan Dan Pelanjutan Tempoh Projek

Kelewatan pembangunan sistem menyebabkan pelaksanaan aktiviti-aktiviti seperti ujian penerimaan pengguna, latihan Sistem POWER dan pelaksanaan Ujian Percubaan dan Selari turut terjejas.

d. Penilaian Ke Atas Ujian Penerimaan Pengguna Sistem Kewangan Dan Akaun Pencen

Ujian Penerimaan Pengguna Sistem Kewangan Dan Akaun Pencen telah bermula pada 7 November 2002 dan siap pada bulan Januari 2004. Bagi meyakinkan pengguna, selain proses siap-semak, ujian simulasi dan larian selari (parallel run) telah dilaksanakan walaupun tidak termasuk dalam jadual pelaksanaan projek. Oleh itu proses penerimaan pengguna mengambil masa yang lama.

- e. Mengikut syarat kontrak, pengurusan projek POWER dikendalikan sepenuhnya oleh Pengurus Projek HTP dan dipantau oleh Pengarah Projek Pencen. Manakala Pegawai Penyelaras yang merupakan Pegawai Bahagian Pencen hanya bertanggungjawab dalam proses mengumpul, menyemak dan meluluskan keperluan pengguna serta sebagai sumber rujukan projek. Semakan Audit mendapati di peringkat awal pelaksanaan projek, tiada penambahan jawatan dibuat di Bahagian Pencen. Oleh itu, Pegawai Penyelaras sedia ada yang dilantik terpaksa membahagikan tugas hariannya dengan projek POWER. Ini menyebabkan **proses mendapatkan pengesahan keperluan pengguna mengambil masa yang lama dan**

menjadi antara punca projek tidak berjalan lancar di peringkat permulaan.

- f. Bagi mengatasi masalah ini, beberapa langkah telah diambil oleh HTP dan Bahagian Pencen seperti berikut :-
 - i. HTP telah menambahkan tenaga pasukan kerja daripada 45 orang kepada 59 orang yang bekerja sepenuh masa di samping seramai 28 pekerja separuh masa untuk menyempurnakan projek POWER.
 - ii. Pemantauan yang lebih rapi dan berterusan ke atas pelaksanaan projek melalui Jawatankuasa Teknikal dan Jawatankuasa Semakan Projek.
 - iii. Keperluan 3 jawatan sementara telah dibangkitkan pada Julai 2001 dalam Mesyuarat Jawatankuasa Pemandu. Jawatan tersebut telah diluluskan oleh Perbendaharaan Malaysia dan diisi pada bulan Mac 2002 dan seterusnya pada bulan Januari 2003. Apabila projek disiapkan pada tahun 2004, jawatan sementara ini dilanjutkan tempohnya sehingga bulan Disember 2007 dan kemudiannya diserapkan ke jawatan tetap di Bahagian Pencen.

2.4.7.5. Pihak Audit telah membuat pemeriksaan terhadap Sistem POWER dan aplikasinya yang telah siap dibangunkan mendapati perkara berikut :-

- a. Kaedah pembangunan yang sistematik penting untuk mengawal pembangunan sistem, pengurangan risiko kegagalan, penyelarasan projek dan memastikan semua komponen sistem berfungsi seperti yang dikehendaki. Pembangunan Sistem POWER dirancang dan dilaksanakan dengan menggunakan kaedah *Waterfall*. Kaedah ini merupakan satu model konseptual yang menerangkan peringkat-peringkat yang terlibat dalam pembangunan sistem seperti berikut :-
 - i. Mengenal pasti keperluan pengguna;
 - ii. Menyediakan reka bentuk sistem;
 - iii. Membangunkan sistem;
 - iv. Menguji bagi menentukan sistem berfungsi sewajarnya; dan
 - v. Melaksanakan sistem di Bahagian Pencen

Pada pandangan Audit, Sistem POWER telah direka bentuk berasaskan kepada keperluan pengguna, diuji dengan sempurna sebelum diserahkan ke Bahagian Pencen.

- b. Konsep seni bina sistem aplikasi POWER adalah berasaskan kepada seni bina pelayan pelanggan (client server) iaitu terdiri daripada Sistem Utama (CENTRA) di Putrajaya dan Sistem Cawangan (JADE) di Putrajaya, Kota Kinabalu, Kuching dan Medan MARA, Kuala Lumpur. Sistem utama bertanggungjawab bagi menerima mesej atau permintaan pemprosesan daripada aplikasi cawangan.
- c. Sistem POWER telah menyepadukan semua aspek urusan pencen melalui 4 aplikasi utama seperti di jadual berikut :-

JADUAL 2.4
SISTEM YANG DIBANGUNKAN

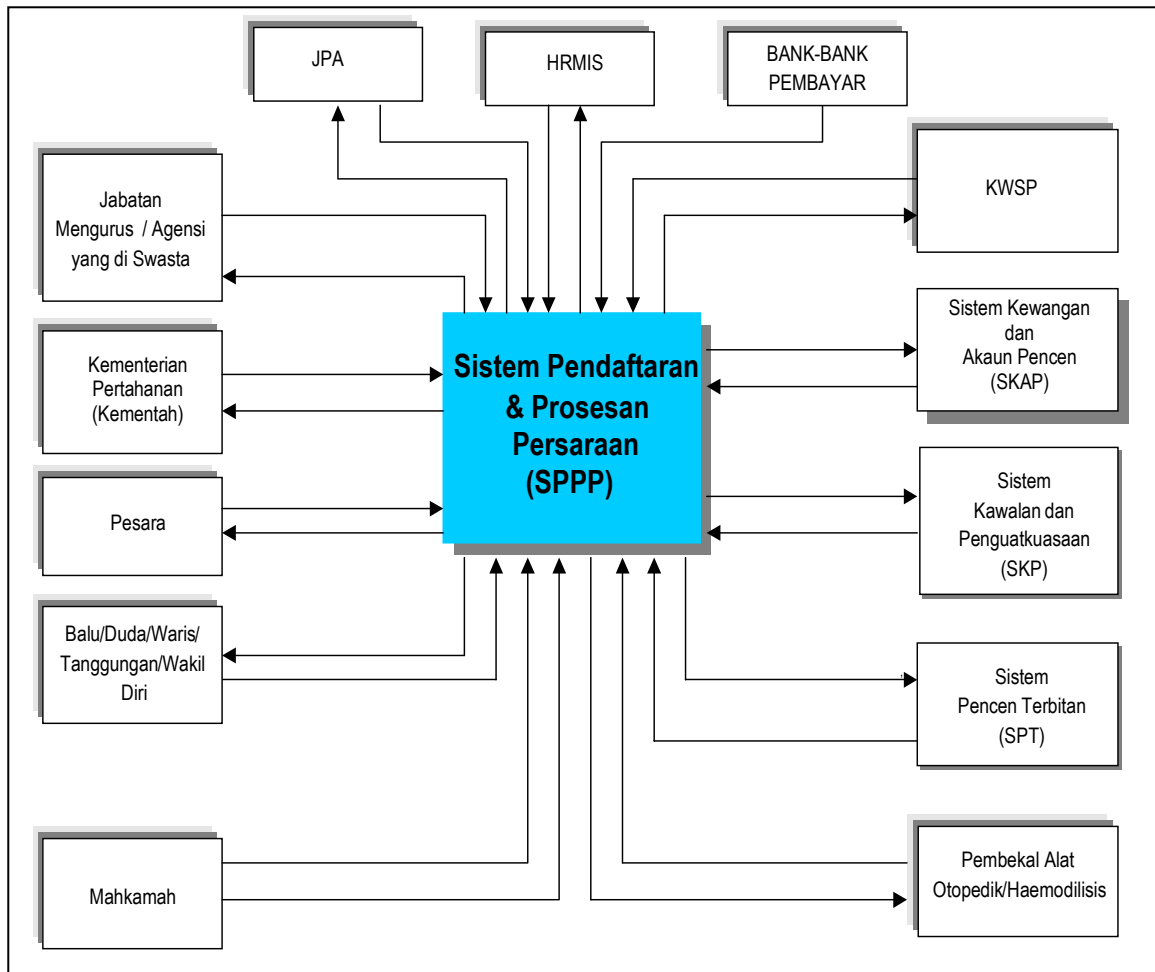
APLIKASI	FUNGSI
Sistem Pendaftaran dan Prosesan Persaraan (SPPP)	Mendaftar dokumen persaraan atau tamat perkhidmatan dan memproses semua jenis persaraan sehingga ke peringkat kelulusan faedah persaraan. Kelulusan persaraan dan kad pesara akan dihantar kepada pesara.
Sistem Pencen Terbitan (SPT)	Memproses pencen terbitan sehingga ke peringkat kelulusan bagi tanggungan yang layak seperti modul mati dalam persaraan, mati dalam perkhidmatan dan pencen tanggungan.
Sistem Kewangan Dan Akaun Pencen (SKAP)	Memproses bayaran dan memperakaun faedah persaraan atau tamat perkhidmatan seperti modul daftar bayaran, cetakan waran dan cek, bayaran pencen bulanan dan pembatalan bayaran.
Sistem Kawalan Dan Penguatkuasaan (SKP)	Memantau kelayakan pesara dan penerima pencen selaras dengan undang-undang dan peraturan pencen seperti modul wakil diri, pemastautin dan pemantauan umur anak.

- d. Keempat-empat aplikasi utama ini yang telah disiapkan melibatkan sejumlah 1,032 peringkat proses (transaksi) dan integrasi 174 jadual di pangkalan data dalam modul Sistem POWER. Bagi tujuan pengauditan ini, semakan tertumpu kepada persaraan wajib, persaraan pilihan sendiri, persaraan atas sebab kesihatan dan persaraan penswastaan di bawah Sistem Pendaftaran dan Pemprosesan Persaraan dan Sistem Kewangan Dan Akaun Pencen sahaja dan mendapati perkara berikut :-

i. Sistem Pendaftaran Dan Prosesan Persaraan (SPPP)

- SPPP mengandungi 11 sub modul utama dan melibatkan sebanyak 116 peringkat proses (transaksi). Sub-sub modul yang terdapat di SPPP antaranya Pendaftaran Persaraan; Prosesan Persaraan (13 jenis); Prosesan Pencen Hilang Upaya; Kad Pesara; dan Penyelarasan Pencen. Gambarajah konteks SPPP adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 2.2
GAMBARAJAH KONTEKS SISTEM PENDAFTARAN
DAN PROSESAN PERSARAAN (SPPP)

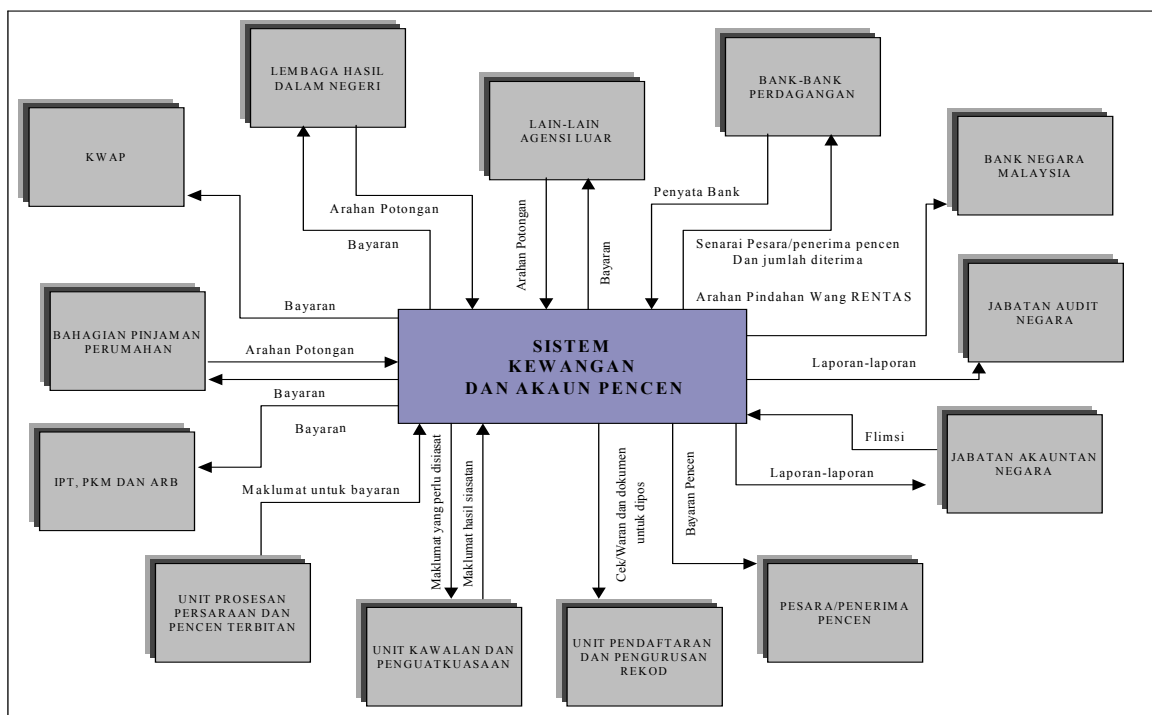
- Peringkat pendaftaran dan pemprosesan data secara elektronik oleh SPPP bermula dari terimaan permohonan, proses semakan hinggalah ke proses kelulusan dan pencetakan (Kad Pesara, Penyata Faedah Persaraan, Kertas Kelulusan dan sebagainya). Penghantaran dokumen dan maklumat secara elektronik diperkenalkan bagi memudah dan mempercepatkan proses persaraan melalui penghantaran disket dan kemudahan aplikasi web selain daripada kaedah manual. Bagi mengurangkan pergerakan fail pencen dari satu unit ke unit yang lain, proses pengimejan dokumen seperti sijil-sijil kematian, nikah, lahir dan beberapa dokumen tertentu dilaksanakan.
- Semakan Audit mendapati SPPP telah berjalan dengan lancar dan pengguna secara umumnya berpuas hati dengan prestasinya. Pada masa kini, SPPP memproses permohonan yang diterima secara manual dan melalui HRMIS. Manakala permohonan persaraan

melalui disket (POWERDisket) dan web (POWERweb) walaupun telah dibangunkan tetapi tidak digunakan berikutan peralihan sistem maklumat kakitangan dari Sistem Pengurusan Personel Jabatan (SISPEN) ke Sistem Maklumat Pengurusan Sumber Manusia (HRMIS).

ii. Sistem Kewangan Dan Akaun Pencen (SKAP)

- SKAP melaksanakan fungsi penyediaan baucar secara elektronik, cetakan dan pembayaran, urusan terimaan termasuk kutipan pencen terlebih bayar, penutupan akaun, penyediaan akaun hingga ke proses penyesuaian bayaran dan Laporan Jabatan Akauntan Negara. Modul ini juga melaksanakan pembayaran pencen berpusat dan mengurangkan penggantungan kepada mod bayaran melalui cek atau waran serta membolehkan penyelenggaraan Buku Vot secara berkomputer.
- Penghantaran dokumen dan maklumat secara elektronik akan diperkenalkan bagi memudah dan mempercepatkan proses bayaran dan perakaunan. Selain daripada penghantaran secara manual, mod penghantaran melalui disket, kemudahan *online* dan *File Transfer Protocol* juga akan diperkenalkan. Gambar rajah Konteks Sistem Kewangan dan Akaun Pencen adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 2.3
GAMBARAJAH KONTEKS SISTEM KEWANGAN DAN AKAUN PENCEN (SKAP)

- iii. Semakan Audit mendapati sistem SKAP telah berjalan dengan lancar dan pengguna secara umumnya berpuas hati dengan prestasi sistem. Daftar bayaran dan baucar bayaran disediakan secara elektronik dan kawalan pembayaran dibuat melalui penggunaan kad pintar. Bayaran ganjaran dan gantian cuti rehat dibayar sama ada melalui cek atau pemindahan dana elektronik (EFT) manakala bayaran pencen dibayar sama ada melalui EFT, waran atau cek. Skim EFT yang disediakan ialah:-

- **Skim A EFT**

Fail mengenai maklumat pembayaran dan arahan pembayaran dihantar ke Affin Bank supaya maklumat tersebut dikreditkan terus ke dalam akaun penerima pencen di bank-bank Inter Bank Giro (IBG) melalui transaksi EFT atau *Realtime Electronic Transfer Of Fund And Securities* (RENTAS). Semua urusan termasuk tahan bayaran, pemulangan dan penyesuaian bayaran diurus oleh Affin Bank. Skim ini digunakan untuk pesara yang mempunyai waris.

- **Skim B EFT**

Bahagian Pencen menghantar arahan pembayaran kepada Affin Bank untuk menyalurkan dana ke bank-bank IBG melalui RENTAS. Bank-bank berkenaan akan mencapai maklumat pembayaran skim B yang disulitkan dan hanya akan mengkreditkan bayaran ke akaun penerima pencen apabila pesara hadir di bank. Skim ini digunakan untuk pesara yang tidak mempunyai pasangan yang masih hidup, yang dikahwini semasa dalam perkhidmatan dan pencen terbitan (bayaran faedah persaraan kepada tanggungan pegawai sekiranya pegawai/pesara meninggal dunia).

- **Skim A Dan Skim B Non EFT**

Bahagian Pencen menghantar arahan pembayaran kepada Affin Bank untuk menyalurkan dana ke bank-bank bukan IBG iaitu Bank Simpanan Nasional, Bank HSBC dan Bank Rakyat melalui RENTAS. Bank-bank berkenaan akan mencapai maklumat pembayaran Skim B yang disulitkan dan hanya akan mengkreditkan bayaran ke akaun penerima pencen apabila pesara hadir di bank.

2.4.7.6. Semakan *Walkthrough*

Semakan *walkthrough* dilaksanakan untuk menentukan kepatuhan kepada proses yang telah didokumenkan bagi 4 jenis persaraan yang dipilih. Selain itu, ia juga bertujuan untuk menentukan tahap kebolehpercayaan terhadap sistem. Semakan *walkthrough* telah dijalankan terhadap Sistem SPMP dan SKAP pada 26 Disember 2007 dan 7 hingga 9 Januari 2008 dan mendapati perkara berikut:-

- a. Pengasingan tugas di setiap peringkat telah diwujudkan dengan sempurna berdasarkan aras dan kelas.
- b. Bagi proses yang penting seperti kelulusan persaraan dan tempoh perkhidmatan, ia dilaksanakan di peringkat pegawai sahaja.
- c. Proses semakan dan pengiraan bayaran pencen dibuat berulang kali dari peringkat Pemprosesan Persaraan sehingga ke peringkat kelulusan baucar bayaran. Peraturan ini mengurangkan berlakunya kesilapan dan merupakan suatu kawalan dalaman yang baik.
- d. Perubahan status transaksi dalam jadual pangkalan data daripada status sedia, sah hingga lulus adalah selaras dengan perubahan status dokumen tersebut.

Secara keseluruhannya, pihak Audit berpuas hati dengan pematuhan proses kerja kepada carta alir proses yang didokumenkan dan kebolehpercayaan ke atas sistem kecuali pengimejan dokumen. Dokumen yang perlu diimej ditentukan oleh sistem apabila nombor fail pesara dimasukkan ke dalam sistem. Di peringkat awal, kaedah pengimejan dilakukan terhadap dokumen penting seperti sijil-sijil kematian, nikah, lahir dan beberapa dokumen tertentu. Dokumen yang diimej tersebut akan menjadi rujukan pegawai dalam melaksanakan proses-proses selanjutnya. Oleh itu, pengimejan dokumen tersebut sepatutnya dilakukan pada peringkat awal. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati proses pengimejan hanya dibuat selepas proses bayaran. **Keadaan ini menyebabkan objektif asal pengimejan dokumen untuk mengurangkan pergerakan fail tidak dapat dicapai kerana fail tersebut masih digunakan bagi setiap proses. Bahagian Pencen memaklumkan bahawa proses pengimejan hanya dibuat selepas proses bayaran bagi membolehkan pengurusan faedah persaraan menepati masa dan Piagam Pelanggan yang ditetapkan.**

2.4.8. Kawalan Am

Kawalan Am adalah penting dan ia merupakan kawalan ke atas pemprosesan komputer yang merangkumi prosedur secara manual dan yang diprogramkan. Kawalan Am ICT dapat memberi jaminan yang munasabah ke atas pencapaian objektif kawalan dalaman. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

2.4.8.1. Kawalan Perubahan Sistem

- a. Kawalan terhadap perubahan sistem perlu diwujudkan bagi memastikan kesahihan perubahan ke atas sistem agar keutuhan dan keselamatan sistem terjamin. Ini termasuk penetapan prosedur bagi meluluskan perubahan yang dijalankan. Semakan Audit mendapati prosedur bagi permohonan perubahan

telah diwujudkan oleh Bahagian Pencen di mana perlu dipersetujui oleh Jawatankuasa Teknikal dan diluluskan oleh Jawatankuasa Pemandu. Bagaimanapun, tiada permohonan perubahan dibuat dalam tempoh pembangunan sistem.

- b. Selepas Sistem POWER diserahkan ke Bahagian Pencen (BP), prosedur permohonan perubahan telah diubah oleh BP di mana permohonan perlu dibuat oleh ahli pasukan teras dan disahkan oleh Ketua Bahagian masing-masing sebelum diluluskan oleh Jawatankuasa Pemantauan *Change Request*. Dalam tempoh waranti, sebanyak 32 permohonan perubahan telah diminta oleh pengguna dan telah diselesaikan oleh pihak HTP tanpa sebarang kos kepada Kerajaan. Manakala bagi tempoh tahun 2006 hingga 2007, sebanyak 82 permohonan perubahan untuk semua aplikasi telah diterima oleh BP. Bagi menangani permohonan perubahan ini, BP telah menandatangani 2 kontrak bernilai RM2.30 juta bagi tempoh tahun 2006 hingga 2008 dengan HTP bagi membolehkannya mendapatkan perkhidmatan khidmat nasihat dan penyelenggaraan aplikasi. Ini adalah kerana pegawai-pegawai yang dilatih telah berpindah dan pegawai baru masih belum mahir dengan Sistem POWER. **Semakan Audit mendapati kesemua permohonan perubahan tersebut telah disedia dan diluluskan mengikut prosedur yang ditetapkan.**

2.4.8.2. Kawalan Fizikal Dan Persekitaran

Kawalan fizikal dan persekitaran penting bagi memastikan peralatan dan perisian ICT sentiasa berkeadaan baik bagi mengelak sebarang ancaman kebakaran dan bencana alam. Justeru itu, BP telah mewujudkan prosedur keselamatan fizikal bagi Pusat Datanya. Antaranya ialah Pusat Data BP diletakkan di tingkat 4 dan pintunya sentiasa ditutup serta mengehadkan akses ke pusat ini oleh pegawai tertentu sahaja dengan menggunakan kad akses. Buku Log telah diselenggarakan untuk merekod pelawat yang memasuki ke Pusat Data. Selain itu, lantai Pusat Data telah ditinggikan dan susun aturnya adalah baik serta mempunyai ruang yang selesa. Tiada bahan cecair atau bahan mudah terbakar ditempatkan di dalam Pusat Data. *Lightning arrester* juga digunakan untuk mencegah peralatan dan perisian di pusat data daripada terkena panahan petir. Pusat Data juga dilengkapi dengan alat penyaman udara, jangka suhu bagi mengawal suhu persekitaran bilik *server* dan sistem pencegah kebakaran dari jenis FE13. Di samping itu, *Uninterrupted Power Supply* juga disediakan bagi memastikan *server* dan perkakasan ICT lain terus berfungsi apabila berlaku bekalan elektrik terputus manakala set jana kuasa pula akan berfungsi jika ketiadaan bekalan elektrik berterusan. Gambar-gambar berikut menunjukkan keadaan di Pusat Data, Bahagian Pencen.

GAMBAR 2.1

Backup Tape Disusun Dalam Rak

GAMBAR 2.2

Uninterrupted Power Supply

GAMBAR 2.3

Sistem Pencegah Kebakaran Fe13

GAMBAR 2.4

Sistem Pengesan Asap

GAMBAR 2.5

Pemandangan Dalam Bilik Pusat Data

Secara umumnya, pihak Audit berpendapat kawalan yang diwujudkan adalah memadai bagi menjaga keselamatan peralatan dan perisian ICT di Pusat Data, Bahagian Pencen.

2.4.8.3. Kawalan Operasi

Kawalan operasi perlu diwujudkan bagi memastikan operasi harian Pusat Data, Bahagian Pencen (BP) berjalan dengan lancar tanpa sebarang gangguan. Manual Operator ada disediakan yang merangkumi prosedur-prosedur kerja operasi, pengurusan pita, penyenggaraan, keselamatan sistem dan tugas-tugas berkaitan dengan Pusat Data. Semakan Audit mendapati perkara-perkara berikut :-

a. Pengasingan Tugas

Peranan pegawai operasi, rangkaian dan sistem perlu diasingkan bagi memastikan wujudnya kawalan dalaman. Didapati Cawangan Perkhidmatan Teknologi Maklumat Dan Komunikasi, Bahagian Pencen telah dibahagikan kepada 3 unit iaitu Unit Sistem 1, Unit Sistem 2 serta Unit Operasi Dan Rangkaian. Pusat Data diletakkan di bawah Unit Operasi Dan Rangkaian yang tidak terlibat secara langsung dengan pembangunan atau penambahbaikan aplikasi POWER.

b. Perkhidmatan Meja Bantuan

- i. Perkhidmatan Meja Bantuan dikendalikan oleh Ibu Pejabat, Bahagian Pencen di Putrajaya. Semua aduan disalurkan ke Meja Bantuan sama ada melalui mel elektronik, telefon atau faksimili. Aduan berkenaan direkod dan dikategorikan mengikut jenis aplikasi dan masalah sama ada berkaitan dengan program, data, prosedur dan teknikal ke dalam Sistem Aplikasi Helpdesk sebelum diagihkan kepada pegawai berkaitan. Sistem aplikasi ini dibangunkan sendiri oleh kakitangan BP bagi memudahkan proses log, rujukan dan pemantauan. Tindakan penyelesaian aduan dilaksanakan oleh cawangan berkaitan atau menghubungi HTP untuk membantu menyelesaikan masalah tersebut. Status penyelesaian aduan akan dikemaskinikan ke dalam sistem. **Semakan Audit mendapati prosedur perkhidmatan meja bantuan telah dipatuhi.**
- ii. Berdasarkan maklumat yang dikemukakan oleh Data Meja Bantuan, tempoh masa yang diambil untuk menyelesaikan aduan yang diterima bagi tempoh bulan Januari 2006 hingga September 2007 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 2.5
TEMPOH PENYELESAIAN ADUAN MENGIKUT SISTEM APLIKASI

TEMPOH PENYELESAIAN	SISTEM APLIKASI	BILANGAN KES					
		SKAP	SKP	SPPP	SPT	MED	MIS
Antara 1 hingga 30 hari		1,243	427	1,749	1,425	119	28
Antara 31 hingga 60 hari		11	15	96	105	22	0
Antara 61 hingga 90 hari		0	0	6	0	0	0
JUMLAH		1,254	442	1,851	1,530	141	28

Nota : SKAP - Sistem Kewangan Dan Akaun Pencen
SKP - Sistem Kawalan Dan Penguatkuasaan
SPPP - Sistem Pendaftaran Dan Prosesan Persaraan
SPT - Sistem Pencen Terbitan
MED - Sistem Perubatan
MIS - Sistem Pengurusan Dan Maklumat

- iii. Adalah didapati norma masa untuk menyelesaikan aduan berdasarkan tahap keutamaan dan tahap *severity* sesuatu masalah tidak ditetapkan dalam prosedur perkhidmatan meja bantuan. Berdasarkan jadual tersebut di atas, sebanyak 4,991 (95.1%) daripada 5,246 kes aduan yang diterima telah dapat diselesaikan dalam tempoh kurang daripada 30 hari.

Manakala sebanyak 249 (4.7%) kes diselesaikan antara 31 hingga 60 hari dan sebanyak 6 (0.1%) kes diselesaikan antara 61 hingga 90 hari. Bilangan aduan yang paling banyak diterima adalah berkaitan dengan sistem SPPP iaitu sebanyak 1,851 (35.3%) kes diikuti dengan SPT dan SKAP iaitu masing-masingnya sebanyak 29.2% dan 23.9%.

c. Backup

Backup dilaksanakan untuk memastikan kesediaan dan keselamatan data serta aplikasi di dalam sistem. Terdapat 2 jenis *backup* iaitu *Full backup* (backup bulanan) dan *Incremental backup* (backup harian). *Full backup* merupakan *backup* penuh semua data yang hendak dilindungi meliputi pangkalan data SQL Server dan sistem fail server cawangan. Berikut adalah jadual yang menunjukkan kekerapan, tempoh *retention*, bilangan salinan dan media yang digunakan untuk setiap *backup* :-

JADUAL 2.6
JADUAL BACKUP

KEKERAPAN BACKUP	TEMPOH RETENTION	JENIS BACKUP	BILANGAN SALINAN
Harian	2 minggu	<i>Incremental Backup</i>	2
Bulanan	3 bulan	<i>Full Backup</i>	2

Semakan Audit mendapati data Sistem POWER telah dibackup dalam *tape* (2 salinan) mengikut jadual yang ditetapkan. Satu salinan dihantar ke Pusat Pemulihan Bencana dan satu lagi disimpan di Bahagian Pencen. Rekod yang lengkap mengenai penyimpanan dan penghantaran *tape* ini ada diselenggarakan.

d. Kawalan Capaian

Kawalan ini diwujudkan bagi menentukan capaian hanya dihadkan kepada pegawai yang dibenarkan sahaja. Kawalan capaian Sistem POWER boleh dibahagikan kepada 2 peringkat iaitu :-

i. Kawalan Capaian Sistem

- Capaian terhadap sistem perlu dihadkan kepada pegawai yang mempunyai keperluan kerja berkaitan dengannya (tugas tertentu) terutamanya bagi pegawai dan kakitangan teknikal seperti Pentadbir Pangkalan Data, Pentadbir Sistem, Pentadbir Rangkaian Dan Keselamatan serta Operator. Pada bulan Oktober 2004, Bahagian Pencen telah mengeluarkan Prosedur Keselamatan Sistem Pusat Data sebagai panduan menjaga keselamatan capaian sistem bagi Pusat Data. Selain itu tugas pegawai di Pusat Data ada dinyatakan dengan jelas dalam Manual Operasi Pusat Data.
- Semakan Audit mendapati pegawai yang menjalankan tugas sebagai Pentadbir Sistem dan Pentadbir Pangkalan Data terdiri daripada

pegawai yang sama. Didapati juga kenyataan tugas yang perlu dilaksanakan oleh Pentadbir Sistem dan Pentadbir Pangkalan Data tidak dimasukkan dalam senarai tugas pegawai berkenaan. **Pada pandangan Audit, pegawai yang dilantik sebagai Pentadbir Sistem dan Pentadbir Pangkalan Data perlu diasingkan serta kenyataan tugas/tanggungjawab mereka hendaklah dimasukkan dalam senarai tugas pegawai berkenaan.** Selepas teguran Audit, didapati Bahagian Pencen telah mengasingkan tugas antara Pentadbir Sistem dan Pentadbir Pangkalan Data kepada 2 orang Pegawai Teknologi Maklumat Gred F44 dan F41.

ii. Kawalan Capaian Aplikasi Logikal

Bahagian Pencen telah mengeluarkan prosedur pengurusan kata pengenalan (ID) Pengguna Sistem POWER bagi membolehkan pengguna mencapai sistem aplikasi. Prosedur ini merangkumi proses mewujudkan dan mengemaskinikan capaian pengguna. Setiap pegawai diberi satu ID Pengguna dan capaian ke sistem aplikasi ditetapkan berdasarkan aras dan kelas iaitu mengikut jawatan dan fungsi pengguna. Analisis Audit terhadap data pengurusan capaian yang dimuat turun pada bulan Julai 2007 mendapati perkara-perkara berikut :-

- Mengikut Garis panduan Pengurusan Keselamatan ICT Sektor Awam Malaysia (MyMis), ID Pengguna perlu ditentukan tempoh sahnya bagi pegawai yang telah berpindah atau bersara hendaklah dengan seberapa segera dijadikan tidak aktif. Semakan Audit mendapati ID Pengguna Sistem POWER tetap kekal aktif walaupun pegawai berkenaan telah bersara atau berpindah. Keadaan ini berlaku kerana tidak diwujudkan medan status pengguna sama ada aktif atau tidak dan tiada juga tempoh sah ID Pengguna ditetapkan dalam sistem. Selain itu, prosedur bagi membatalkan ID Pengguna juga belum disediakan oleh Bahagian Pencen.
- Garis panduan Pengurusan Keselamatan ICT Sektor Awam Malaysia juga menetapkan supaya Pentadbir Sistem/Pangkalan Data dilantik bagi mengawal tahap capaian terhadap sistem dan memastikan keutuhan serta integriti data terpelihara. Pengurusan ID Pengguna sama ada di Ibu Pejabat, Cawangan Sabah, Cawangan Sarawak dan Medan MARA didapati diurus dan ditadbirkan oleh Pentadbir ID Pengguna Ibu Pejabat. Pihak Audit dimaklumkan bahawa hanya 3 orang pegawai dari Unit Keselamatan Dan Rangkaian telah dilantik sebagai Pentadbir ID Pengguna. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati 3 orang pegawai lain juga boleh melaksanakan fungsi sebagai Pentadbir ID Pengguna. Semakan lanjut terhadap Fail Meja dan senarai tugas Pentadbir ID Pengguna yang dilantik mendapati tugas-tugas sebagai Pentadbir ID Pengguna tidak dimasukkan dalam senarai tugas pegawai berkenaan.

- Bahagian Pencen telah mengeluarkan prosedur mengenai pertukaran katalaluan. Mengikut prosedur, katalaluan hendaklah disulitkan (*encrypted*) dan terdiri daripada kombinasi aksara dan angka (*alphanumeric*) dengan panjang katalaluan sekurang-kurangnya 6 hingga 8 aksara. Selain itu, katalaluan perlu ditukar sekurang-kurangnya setiap 2 bulan dan kata laluan yang sama tidak boleh digunakan sekurang-kurangnya untuk 5 kali pertukaran. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati sistem tidak dikonfigurasi secara automatik bagi memastikan pengguna menukar katalaluan pada tempoh yang ditetapkan. Manakala kemudahan bagi menyimpan 5 katalaluan terakhir bagi mengelakkan pengguna menggunakan katalaluan yang sama juga tidak disediakan dalam sistem.

iii. Kawalan Keselamatan

Transaksi yang dikendalikan setiap tahun oleh Bahagian Pencen melibatkan jumlah pembayaran yang besar. Beberapa langkah keselamatan tambahan perlu diwujudkan berkaitan dengan pembayaran dalam Sistem POWER. Kawalan keselamatan ini penting bagi memastikan kerahsiaan, integriti dan kebolehcapaian maklumat sentiasa dipelihara. Langkah keselamatan tambahan yang diwujudkan adalah seperti berikut :-

- Kelulusan berperingkat diwujudkan ke atas proses bayaran bermula dari modul Daftar Bayaran dan Baucar Bayaran iaitu di peringkat sedia, sah dan lulus. Kelulusan ini dibuat oleh pegawai yang bertanggungjawab mengikut kelas dan aras yang ditetapkan dalam sistem.
- Penggunaan *Public Key Infrastructure* (PKI) bertujuan memelihara integriti data di mana data yang disulitkan (*encrypted*) akan hanya dapat dibaca semula oleh pihak yang dibenarkan sahaja. Perkhidmatan PKI yang diselenggarakan oleh pihak ketiga yang bertauliah mempunyai elemen tandatangan secara elektronik dan sah dari segi undang-undang siber. PKI yang digunakan melibatkan proses berikut :-

- Meluluskan Baucar Bayaran

Proses meluluskan baucar bayaran dilaksanakan oleh pegawai berkaitan dengan menandatangani baucar bayaran berkenaan secara elektronik melalui penggunaan kad pintar PKI.

- Penghantaran Dan Penerimaan Fail Ke/Dari Bank

Fail transaksi bayaran ke bank ditandatangani secara elektronik oleh pegawai Bahagian Pencen dan disulitkan sebelum diletakkan dalam server agensi luar di Bahagian Pencen. Pihak bank dengan menggunakan *remote access services* swasta membuat penyambungan ke EG*Net melalui Rangkaian Maya Persendirian dan memuat turun fail transaksi berkenaan. Fail transaksi yang disulitkan ini akan dinyahsulitkan oleh pegawai bank dengan menggunakan kad pintar.

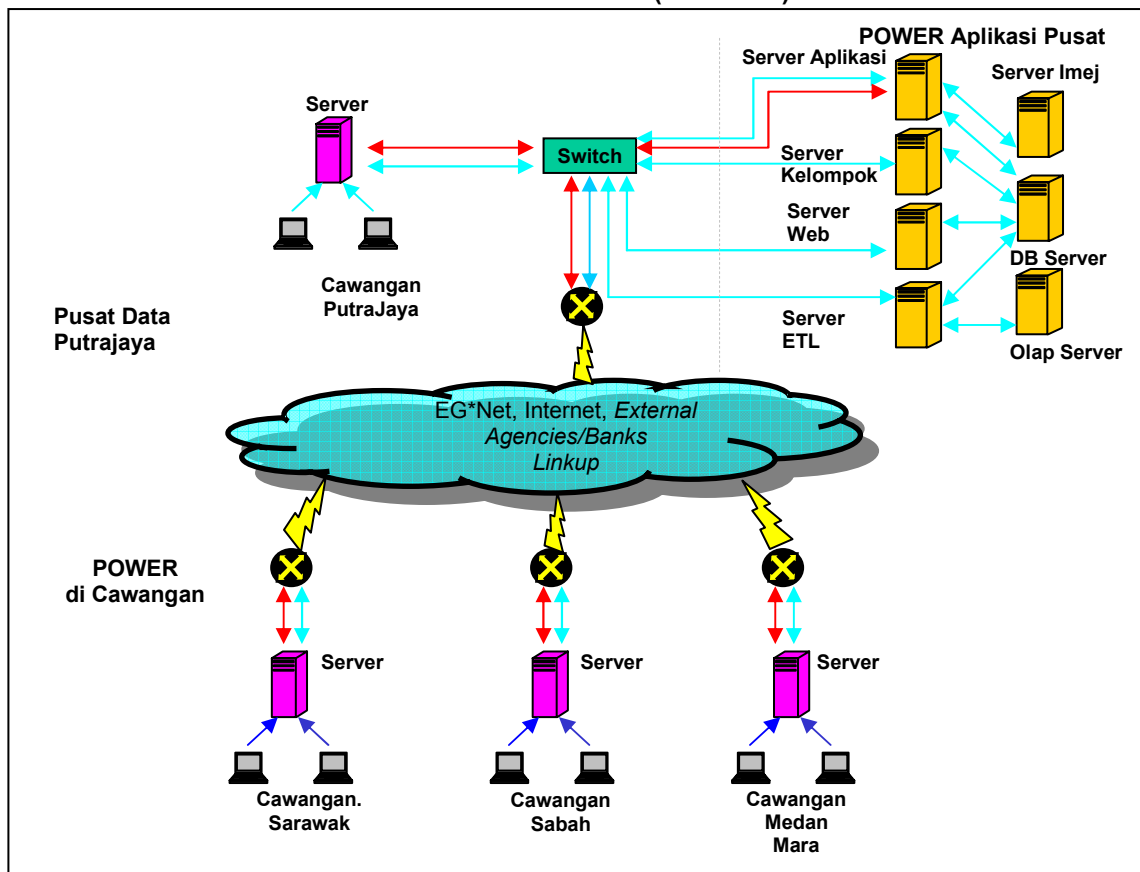
- Log Transaksi

Sistem POWER juga telah mewujudkan jejak audit aplikasi bagi semua jenis transaksi kecuali Sistem Kewangan dan Akaun Pencen. Maklumat berkenaan direkodkan dalam Jadual Translog yang mengandungi maklumat seperti tarikh, masa, lokasi dan aktiviti yang direkodkan. Data *translog* disemak dari semasa ke semasa, *dibackup* dan disimpan untuk tujuan rujukan. **Pada pandangan Audit, Bahagian Pencen telah mewujudkan kawalan keselamatan yang mencukupi dan memuaskan dalam proses pembayaran.**

iv. Kawalan Rangkaian

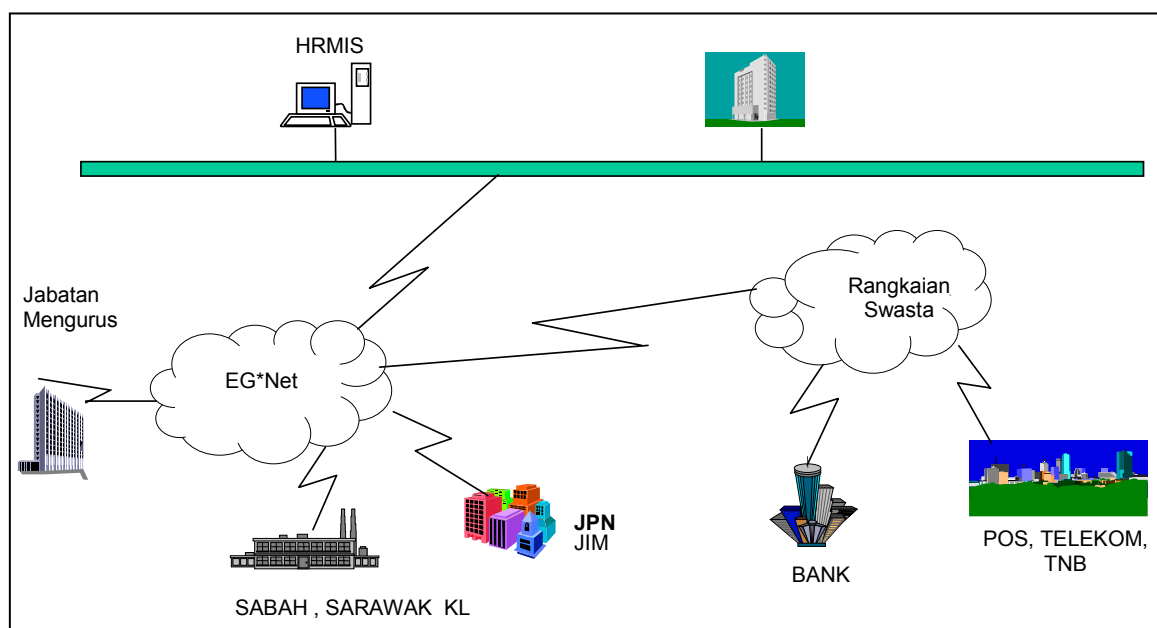
- Rangkaian setempat bagi stesen kerja dan server di Bahagian Pencen, Putrajaya menggunakan Rangkaian Kawasan Setempat (LAN) yang disediakan di dalam rangkaian *Putrajaya Campus Network* (PCN). Manakala Rangkaian Kawasan Meluas (WAN) bagi menghubungkan Putrajaya ke Cawangan Sabah, Sarawak dan Medan MARA, Kuala Lumpur dibuat melalui Rangkaian Maya Persendirian iaitu EG*Net yang disediakan oleh pihak GITN Sdn. Bhd. Gambaran rangkaian LAN dan WAN adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 2.4
RANGKAIAN POWER (LOGIKAL)

- Sistem POWER juga dihubungkan dengan agensi luar bagi membolehkan perkongsian/pertukaran data iaitu melalui Jabatan-jabatan Mengurus, agensi-agensi Kerajaan, agensi-agensi penswastaan dan 13 bank pembayar. Kaedah hubungkait (connectivity) antara Bahagian Pencen dan agensi luar menggunakan polisi yang ditetapkan oleh MAMPU iaitu *Single Gateway Network Connectivity*. Tiga kaedah penyambungan yang digunakan iaitu melalui Putrajaya Campus Network bagi agensi Kerajaan yang berada di dalam Putrajaya; melalui rangkaian EG*Net serta melalui *Remote Access Server (RAS)* Kerajaan dan swasta seperti di carta berikut :-

CARTA 2.5
HUBUNGAN SISTEM POWER DENGAN AGENSI LUAR

Nota : JPN - Jab. Pendaftaran Negara
JIM - Jabatan Imigresen Malaysia
TNB - Tenaga Nasional Berhad

Pada pandangan Audit, Sistem POWER telah dihubungkan dalam persekitaran rangkaian yang selamat dan boleh dicapai oleh agensi luar.

v. Kawalan Pemulihan Bencana

Kawalan pemulihan bencana bertujuan untuk memastikan Sistem POWER dipulihkan dengan segera dan beroperasi sekiranya berlaku kejadian bencana seperti kebakaran, banjir dan seumpamanya. Bahagian Pencen telah menandatangani perjanjian untuk tempoh selama 3 tahun iaitu dari tahun 2005 hingga 2008 dengan HeiTech Padu Berhad (HTP) bagi menggunakan perkhidmatan penyimpanan data *back up* secara *offsite* dan kemudahan komputer secara *hot site*. Kemudahan pemulihan bencana secara *hot site* ini membolehkan Sistem POWER dipulihkan dalam tempoh 24 jam selepas bencana diistiharkan. Semakan Audit mendapati ujian

pemulihan bencana telah dijalankan 3 kali setahun dan sistem dapat dipulihkan di dalam tempoh yang ditetapkan iaitu dalam masa 24 jam dari tarikh bencana tersebut ditetapkan.

vi. Kawalan Aplikasi

Kawalan aplikasi bertujuan untuk memastikan prosedur kawalan spesifik dalam sesuatu aplikasi mencukupi dan transaksi adalah lengkap, betul dan sah serta diproses dengan tepat dan pada masanya. Pengauditan yang dijalankan terhadap beberapa jenis persaraan awam persekutuan yang dipilih iaitu persaraan wajib, persaraan pilihan sendiri, persaraan atas sebab kesihatan dan persaraan penswastaaan yang meliputi proses pendaftaran hingga proses bayaran mendapati perkara berikut :-

- **Kawalan Input**

Kawalan input yang berkesan akan memastikan hanya transaksi yang lengkap dan sah sahaja diproses oleh komputer. Ia juga bagi memastikan transaksi tersebut tidak tercicir, ditokok tambah dan berlaku duplikasi. Semakan Audit mendapati prosedur menginput data ke dalam sistem adalah memuaskan. Antara kawalan yang diwujudkan adalah seperti berikut :-

- Pegawai berlainan diberi kuasa untuk menginput data, menyemak dan meluluskan transaksi berdasarkan aras dan kelas yang ditetapkan mengikut sistem.
- Transaksi penting seperti meluluskan tempoh perkhidmatan gemulah dan kelulusan faedah persaraan hanya boleh dibuat di peringkat pegawai sahaja.
- Proses validasi secara pepadanan diwujudkan di mana nombor kad pengenalan pesara (gemulah) perlu diinput 2 kali untuk menentukan ketepatan.
- Fungsi butang sedia, sah dan lulus hanya akan *enabled* mengikut tahap capaian pengguna.
- Apabila pengguna membuat kesilapan semasa input, mesej kesilapan dipaparkan dengan segera dan proses tidak boleh diteruskan kecuali kesilapan telah diperbetulkan.

- **Kawalan Pemprosesan**

Kawalan pemprosesan bertujuan memastikan setiap transaksi yang dilakukan oleh sistem adalah sah dan diproses dengan betul. Antara kawalan yang diwujudkan adalah seperti berikut :-

- Nombor fail pesara dijana secara automatik jika dokumen pesara adalah lengkap dan pesara adalah layak mengikut jenis persaraan.

Manakala nombor akaun juga dijana secara automatik selepas faedah persaraan diluluskan untuk proses pembayaran.

- Pengiraan faedah persaraan bagi semua jenis persaraan dikira secara automatik mengikut formula yang ditelah diprogramkan dalam sistem. Langkah ini dapat mengelakkan kesilapan pengiraan.
- Kod status transaksi diwujudkan dan ianya bertukar status secara automatik mengikut urutan peristiwa. Sekiranya kod transaksi tidak berubah, maka transaksi berikutnya tidak boleh dilaksanakan.
- Kelulusan transaksi yang kritikal seperti kelulusan faedah persaraan, tempoh perkhidmatan yang boleh diambil kira, daftar bayaran dan baucar bayaran hanya boleh dilaksanakan oleh pegawai yang diberi kuasa sahaja.
- Jejak Audit bagi setiap transaksi mengandungi maklumat pegawai yang menyediakan, memperaku dan meluluskan transaksi.

- **Kawalan Output**

Kawalan output adalah berperanan bagi memastikan hasil/keputusan pemprosesan adalah tepat, lengkap dan mempunyai kawalan yang mencukupi. Semakan Audit mendapati perkara seperti berikut :

- Output daripada sistem Sistem Pendaftaran Dan Prosesan Persaraan (SPPP) seperti Surat Akaun Terima, Senarai Semak Dokumen dan Kelulusan Faedah Persaraan dijana secara automatik oleh sistem.
- Output sistem SPPP seperti kelulusan faedah persaraan seterusnya menjadi input kepada sistem Sistem Kewangan Dan Akaun Pencen (SKAP) bagi penyediaan Daftar Bayaran. Maklumat faedah persaraan ini dihasilkan setelah maklumat disedia, diperaku dan diluluskan oleh pegawai yang berbeza.
- Faedah persaraan dikira semula secara manual mengikut formula yang ditetapkan sebelum proses kelulusan baucar bayaran bagi mengesahkan ketepatan output sistem
- Maklumat bayaran yang dihasilkan selepas proses janaan disulitkan (encrypted) dan diletakkan ke dalam server agensi luar untuk dicapai oleh bank. Pegawai bank dengan menggunakan kad pintar akan menyahsulitkan (decrypted) maklumat berkenaan untuk memproses kredit ke akaun bank pesara berkenaan.

Pada pandangan Audit, kawalan aplikasi yang diwujudkan oleh Bahagian Pencen adalah mencukupi dan memuaskan.

2.4.9. Keberkesanan Pelaksanaan SISTEM POWER

2.4.9.1. Sistem POWER dilaksanakan bertujuan untuk membantu Bahagian Pencen membayar pencen dalam bulan kelayakan, membayar ganjaran dan gantian cuti rehat pada tarikh kelayakan dan membayar penyelarasan pencen dalam tempoh sebulan dari tarikh keluarnya pekeliling yang berkenaan. Semakan Audit dijalankan untuk menentukan sejauh mana keberkesanan Sistem POWER dalam melaksanakan fungsi tersebut mendapati perkara berikut :-

a. Pembayaran Pencen, Ganjaran Dan Gantian Cuti Rehat

- i. Mengikut Pekeliling Perkhidmatan Awam Bilangan 4 Tahun 2003, jabatan berkenaan perlu mengemukakan maklumat asas pesara dalam tempoh 2 tahun sebelum persaraan wajib. Maklumat ini kemudiannya dimasukkan ke dalam SPPP dan tempoh perkhidmatan pesara ditentukan. Seterusnya, jabatan perlu mengemukakan maklumat dengan mengisi borang yang berkaitan kepada Bahagian Pencen (BP) tidak lewat dari 3 bulan dari tarikh persaraan. BP akan memproses maklumat pesara dan pesara berkenaan sepatutnya menerima bayaran pencen dalam tempoh 30 hari dari tarikh persaraan. Manakala ganjaran dan gantian cuti rehat akan diterima pada hari persaraan. Bagaimanapun, BP menetapkan ganjaran dan gantian cuti rehat dibayar dalam tempoh yang sama seperti bayaran pencen.
- ii. Berdasarkan statistik pembayaran pencen, sebanyak 12,916 permohonan persaraan wajib telah diterima 3 bulan sebelum tarikh bersara bagi tempoh tahun 2006 hingga 2007. **Daripada jumlah tersebut, sebanyak 5,310 permohonan atau 41.11% telah dapat dibayar dalam tempoh kurang 30 hari manakala 7,606 permohonan atau 58.89% dibayar melebihi 30 hari.**
- iii. Bagi bayaran ganjaran dan gantian cuti rehat pula, sebanyak 12,917 permohonan telah diterima 3 bulan sebelum tarikh bersara. **Daripada jumlah tersebut, sebanyak 6,742 permohonan atau 52.19% telah dibayar kurang dari 30 hari. Manakala selebihnya iaitu sebanyak 6,175 permohonan atau 47.81% telah dibayar melebihi 30 hari.**
- iv. Semakan Audit mendapati kelewatan berlakunya pembayaran pencen, ganjaran dan gantian cuti rehat disebabkan permohonan yang diterima tidak lengkap atau kelewatan menerima maklumat daripada Kumpulan Wang Simpanan Pekerja. Butiran lanjut adalah seperti jadual berikut :-

JADUAL 2.7
STATISTIK PEMBAYARAN PENCEN PERSARAAN
WAJIB/GANJARAN/GANTIAN CUTI REHAT

OBJEKTIF PENCEN	TAHUN	BILANGAN PERMOHONAN DITERIMA	BILANGAN DIBAYAR KURANG 30 HARI	(%)	BILANGAN DIBAYAR MELEBIHI 30 HARI	(%)
Membayar Pencen Dalam Bulan Kelayakan	2006	5,366	2,530	47.15	2,836	52.85
	2007	7,550	2,780	36.82	4,770	63.18
JUMLAH		12,916	5,310	41.11	7,606	58.89
Membayar Ganjaran Dan GCR Pada Tarikh Kelayakan	2006	5,366	3,017	56.22	2,349	43.78
	2007	7,551	3,725	49.33	3,826	50.67
JUMLAH		12,917	6,742	52.19	6,175	47.81

b. Pembayaran Penyelarasan Pencen

- i. Pekeliling Perkhidmatan Bilangan 7, Bilangan 8, Bilangan 18 dan Bilangan 19 telah dikeluarkan pada tahun 2007 oleh Jabatan Perkhidmatan Awam Malaysia berhubung kenaikan gaji kakitangan awam termasuk polis dan tentera. Kenaikan ini juga melibatkan pelarasan pencen bagi pesara Kerajaan yang telah dilaksanakan pada bulan Jun dan November 2007 iaitu dalam tempoh sebulan selepas pekeliling tersebut dikeluarkan.
- ii. Berdasarkan statistik penyelarasan pencen, daripada keseluruhan 466,883 kes yang layak untuk diselaraskan pencennya, sebanyak 411,022 kes atau 88% telah berjaya diselaraskan secara automatik melalui Sistem POWER. Manakala sebanyak 33,594 kes atau 7.2% tidak dapat dilaksanakan secara automatik dan sebanyak 22,267 atau 4.8% telah ditolak. Kes-kes individu yang ditolak disebabkan data berkenaan tidak lengkap atau kriteria-kriteria bagi pelarasan melalui Sistem POWER tidak dipenuhi seperti tiada maklumat tempoh perkhidmatan, tidak mempunyai rekod akaun, maklumat bank tidak sah dan sebagainya. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 2.8
RINGKASAN STATISTIK PENYELARASAN PENCEN TAHUN 2007

KES	SEMANANJUNG	SABAH	SARAWAK	JUMLAH	%
Kelompok	370,621	10,983	29,418	411,022	88.0
Ditolak	14,743	5,851	1,673	22,267	4.8
Manual	28,358	3,768	1,468	33,594	7.2
JUMLAH	413,722	20,602	32,559	466,883	100.00

Pada pandangan pihak Audit, secara umumnya projek POWER telah berjaya melaksanakan fungsi yang ditetapkan. Bagaimanapun, Bahagian Pencen perlu mempertingkatkan lagi prestasi bayaran faedah persaraan supaya bayaran dapat dibuat dalam tempoh 30 hari dari tarikh persaraan, selaras dengan objektif pembangunan sistem.

c. Tempoh Masa Proses Kerja Dan Borang Yang Digunakan

Berdasarkan kepada Laporan Anugerah Perdana Teknologi Maklumat, didapati kebanyakan proses kerja dilaksanakan secara manual sebelum ini seperti pengiraan pencen telah mengambil masa yang panjang serta terdedah kepada risiko kesilapan. Dengan pelaksanaan Sistem POWER, **tempoh masa memproses kerja telah dapat dikurangkan dan dilaksanakan dengan lebih cekap**. Butiran mengenai tempoh masa proses kerja adalah seperti jadual di bawah.

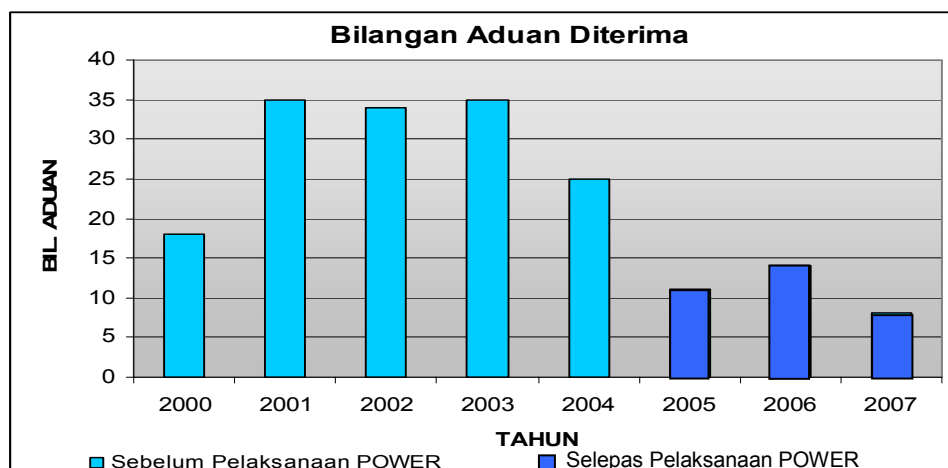
JADUAL 2.9
PENGURANGAN TEMPOH MASA PROSES KERJA UTAMA

PROSES KERJA	SISTEM POWER		% PENGURANGAN
	SEBELUM (JAM)	SELEPAS (Jam)	
Faedah Persaraan	8	2	75.0
Faedah Terbitan	8	1	87.5
Bayaran Pertama	4	2	50.0
Penutupan Akaun	24	8	66.7
Proses Pencen Bulanan	192	16	91.6
JUMLAH	236	29	87.7

2.4.9.2. Bahagian Pencen telah mengedarkan soal selidik kepada semua pengguna Sistem POWER di Bahagian Pencen bagi mendapatkan maklum balas dan menilai keberkesanan projek POWER. **Hasil kajian ini mendapati secara puratanya pengguna berpuas hati terhadap keberkesanan Sistem POWER.**

2.4.9.3. Berdasarkan bilangan aduan berkaitan pencen yang direkodkan oleh Biro Pengaduan Awam bagi tempoh tahun 2000 hingga 2007, **terdapat penurunan kes aduan** semenjak pelaksanaan Sistem POWER pada tahun 2005 berbanding dengan tahun sebelumnya. Contohnya bilangan aduan yang diterima pada tahun 2006 adalah 13.4% berbanding dengan 35% pada tahun 2003. Butiran lanjut adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 2.6
STATISTIK ADUAN MENGENAI PENCEN

2.4.9.4. Pada tahun 2006, Jabatan Perkhidmatan Awam telah diberi Anugerah Perdana Teknologi Maklumat Sektor Awam oleh Perdana Menteri atas kejayaan membangunkan Sistem POWER.

2.4.10. Pemantauan

Pemantauan terhadap pembangunan dan pelaksanaan Sistem POWER dibuat dalam 2 peringkat iaitu :-

2.4.10.1. Peringkat Pembangunan Sistem

- a. Pemantauan di peringkat pembangunan Sistem POWER dibuat melalui laporan bulanan yang diserahkan oleh HeiTech Padu Berhad (HTP) kepada Kerajaan. Laporan ini menyatakan kemajuan projek, status aktiviti utama dan masalah dalam pembangunan sistem.
- b. Jawatankuasa seperti Jawatankuasa Pemandu, Jawatankuasa Teknikal dan Jawatankuasa Semakan Projek telah bermesyuarat secara berkala dan membincangkan masalah sama ada dalam pelaksanaan atau pembangunan sistem.

2.4.10.2. Peringkat Pelaksanaan Projek

- a. Perkhidmatan Meja Bantuan diwujudkan bagi membantu pengguna menyelesaikan masalah sama ada berkaitan dengan program, data, prosedur atau teknikal. Penyaluran masalah dibuat sama ada melalui mel elektronik, faksimili atau telefon mengikut prosedur yang ditetapkan. Namun begitu bagi 255 masalah, ia hanya dapat diselesaikan antara 31 hingga 90 hari kerana tempoh masa menyelesaikan sesuatu masalah tidak ditetapkan.
- b. Pasukan Teras dianggotai oleh wakil pengguna daripada setiap unit dan bertanggungjawab untuk menyelesaikan masalah di peringkat awal sebelum dibawa ke pengurusan atasan dan memberi tunjuk ajar kepada kakitangan baru. Pasukan ini telah ditubuhkan semenjak dari awal pembangunan sehingga pelaksanaan projek dan bermesyuarat mengikut keperluan.

Pada pandangan Audit, Bahagian Pencen telah memantau projek dengan baik sama ada di peringkat pembangunan dan pelaksanaan projek bagi memastikan objektif pembangunan sistem tercapai.

2.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Bahagian Pencen, Jabatan Perkhidmatan Awam telah membangunkan *Pensions Online Workflow Environment* (Sistem POWER) bernilai RM34.49 juta untuk mempertingkatkan kecekapan proses kelulusan dan pembayaran faedah persaraan seperti pencen, ganjaran dan gantian cuti rehat selaras dengan undang-undang dan peraturan pencen.

Bahagian Pencen telah merancang, melaksana dan memantau projek ini dengan baik. Kawalan persekitaran dan aplikasi yang diwujudkan adalah memadai bagi menjamin keselamatan peralatan dan integriti data. Bagaimanapun, Bahagian Pencen perlu mempertingkatkan prestasi bayaran faedah persaraan supaya bayaran dibuat dalam tempoh 30 hari dari tarikh persaraan, selaras dengan objektif pembangunan sistem. Prosedur Perkhidmatan Meja Bantuan sedia ada perlu diperkemaskan dengan mengambil kira klasifikasi norma sesuatu masalah supaya ia dapat ditangani berdasarkan keutamaan dan tahap *severity*nya.

JABATAN PERDANA MENTERI

3. JABATAN KEMAJUAN ISLAM MALAYSIA - PENGURUSAN PENSIJILAN HALAL

3.1. LATAR BELAKANG

3.1.1. Sejarah penglibatan Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM) dalam memberi pengesahan status halal kepada makanan dan barangan gunaan Islam di negara ini bermula pada tahun 1974, apabila Pusat Penyelidikan Islam, Bahagian Hal Ehwal Islam, Jabatan Perdana Menteri memberikan pengesahan halal kepada beberapa produk makanan utama yang dikeluarkan oleh syarikat pengeluar makanan tempatan dalam bentuk surat pengiktirafan.

3.1.2. Bermula dari tahun 1994, pengesahan halal diberi dalam bentuk sijil pengesahan halal (Sijil Halal) berserta dengan logo halal. Mulai 30 September 1998, tugas pemeriksaan premis bagi tujuan halal dilaksanakan oleh Syarikat Ilham Daya Sdn. Bhd. yang dilantik oleh Kerajaan manakala aspek-aspek lain seperti pengeluaran sijil dan tugas pemantauan masih di bawah kendalian JAKIM. Bagaimanapun mulai 1 September 2002, Kerajaan memutuskan semua urusan pengesahan halal termasuk tugas pemeriksaan premis dilaksanakan sepenuhnya oleh JAKIM.

3.1.3. Bagi memenuhi perkembangan pesat industri makanan halal di negara ini dan keperluan semasa umat Islam, pada tahun 2002 JAKIM telah mewujudkan satu bahagian baru iaitu Bahagian Kajian Makanan Dan Barangan Gunaan Islam untuk menguruskan aktiviti yang berkaitan dengan pengesahan halal kepada makanan dan produk gunaan Islam. Bahagian tersebut telah ditukar nama kepada Bahagian Hub Halal berikutan penstrukturan semula JAKIM yang diluluskan pada 17 November 2005.

3.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada aktiviti pengurusan pensijilan halal telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur selaras dengan objektif yang ditetapkan.

3.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap aktiviti pengurusan pensijilan halal dengan memberi tumpuan kepada proses permohonan pensijilan halal serta pemantauan dan penguatkuasaan yang dijalankan oleh JAKIM. Semakan telah dijalankan terhadap dokumen dan rekod berkaitan bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007. Temu bual dengan pegawai JAKIM serta Kementerian Perdagangan Dalam Negeri Dan Hal Ehwal Pengguna juga telah diadakan bagi mendapatkan pandangan dan penjelasan berhubung aktiviti pengurusan pensijilan halal.

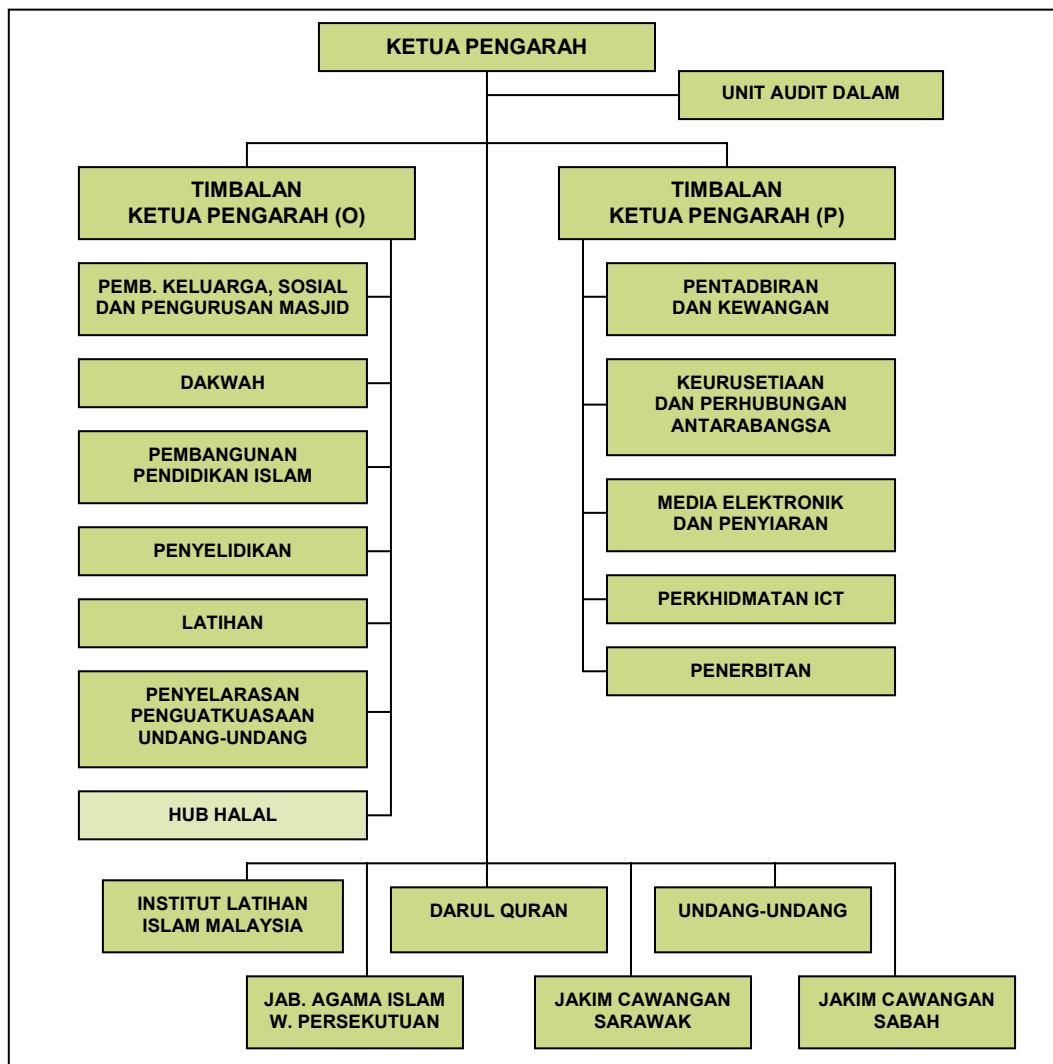
3.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai hingga Disember 2007 mendapati perkara berikut :-

3.4.1. Struktur Organisasi Bahagian Hub Halal

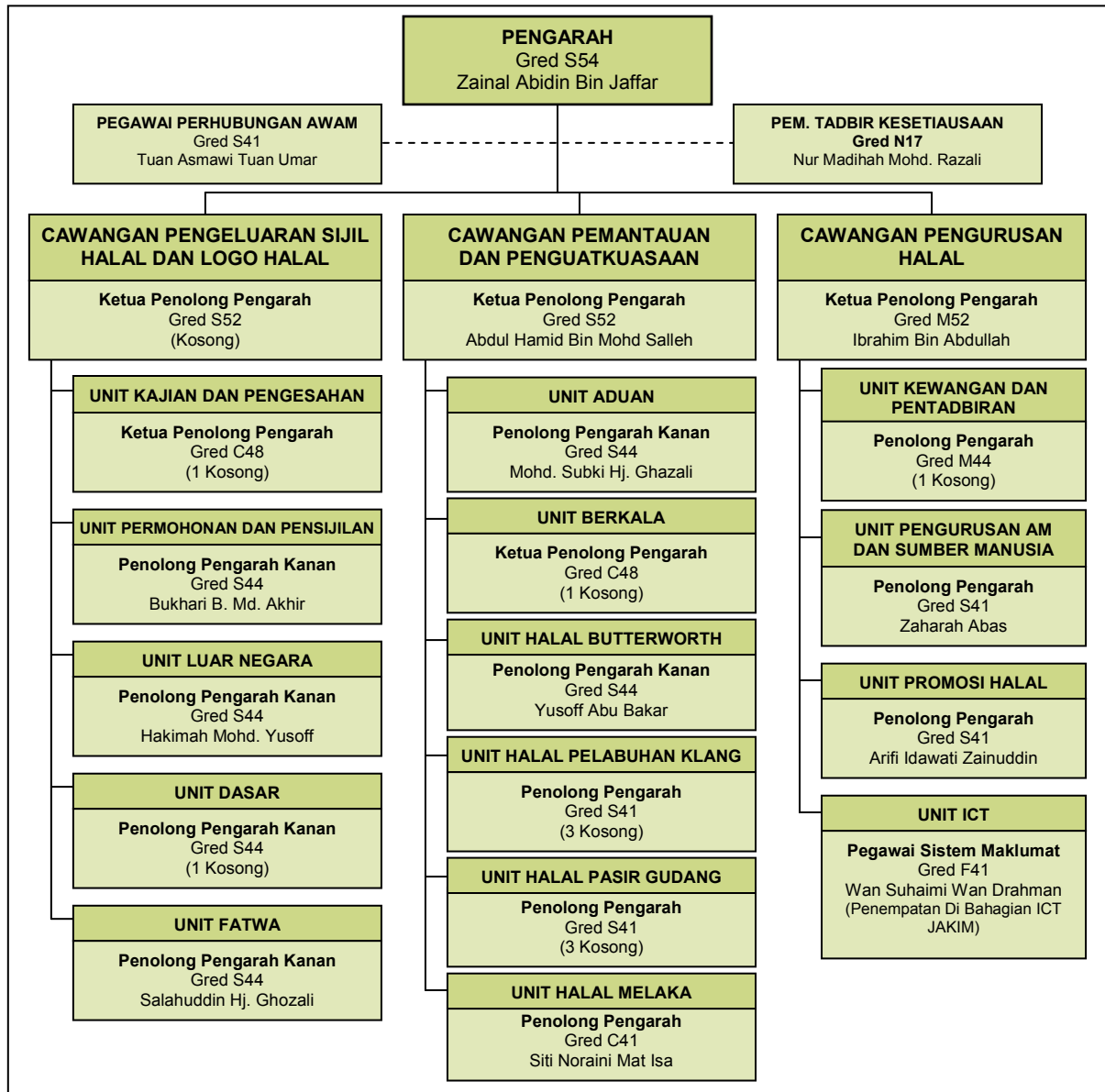
3.4.1.1. Bahagian Hub Halal yang diketuai oleh Pengarah Gred S54 adalah salah satu bahagian yang diletakkan di bawah tanggungjawab Timbalan Ketua Pengarah (Operasi) JAKIM Gred JUSA C. Struktur organisasi JAKIM dan hubung kaitnya dengan Bahagian Hub Halal adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 3.1
STRUKTUR ORGANISASI JABATAN KEMAJUAN ISLAM MALAYSIA
- KEDUDUKAN PADA 31 MAC 2008

3.4.1.2. Bahagian Hub Halal terbahagi kepada 3 cawangan iaitu Cawangan Pengeluaran Sijil Halal Dan Logo Halal; Cawangan Pemantauan Dan Penguatkuasaan serta Cawangan Pengurusan Halal. Setiap cawangan diketuai oleh Ketua Penolong Pengarah Gred S52/M52. Cawangan Pemantauan Dan Penguatkuasaan terbahagi kepada 6 unit di mana 3 daripadanya ditempatkan di pelabuhan utama negara dan satu ditempatkan di Melaka. Struktur organisasi Bahagian Hub Halal adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 3.2
STRUKTUR ORGANISASI BAHAGIAN HUB HALAL
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2007

3.4.1.3. Bahagian Hub Halal melaksanakan fungsi berikut melalui 3 cawangannya :-

- Mengeluarkan sijil pengesahan halal dan logo halal untuk industri yang terlibat dengan pengeluaran makanan, minuman, barangan guna, rumah sembelih dan premis makanan.
- Menjalankan pemantauan ke atas setiap pemegang sijil pengesahan halal JAKIM bagi memastikan piawaian halal yang telah ditetapkan sentiasa dipatuhi.
- Memantau pemakaian logo halal, mengendalikan soal jawab kemusykilan dan aduan mengenai isu halal serta mempromosi standard dan pensijilan halal JAKIM.

- d. Menyelenggarakan data pensijilan dan portal e-Halal.
- e. Menyelaras pensijilan halal negeri-negeri.
- f. Mengakreditasi badan pensijilan halal luar negara.
- g. Pemeriksaan bagi rumah sembelih luar negara dengan kerjasama Jabatan Perkhidmatan Haiwan bagi memastikan daging yang diimport ke Malaysia adalah halal.

Pada pandangan Audit, JAKIM telah mewujudkan struktur yang jelas untuk melaksanakan fungsi yang ditetapkan.

3.4.2. Guna Tenaga Bahagian Hub Halal

3.4.2.1. Bagi melaksanakan fungsi yang telah ditetapkan, pada awalnya JAKIM telah diluluskan dengan hanya 28 jawatan. Namun selepas penstrukturan semula pada 17 November 2005, sebanyak 137 jawatan tambahan pelbagai gred telah diluluskan bagi mempertingkatkan keberkesanan fungsi pensijilan halal JAKIM. Setelah mengambil kira pertambahan tersebut, jumlah jawatan bagi Bahagian Hub Halal mengikut waran perjawatan adalah 165. Bagaimanapun, pihak Audit mendapati jumlah jawatan yang diambil kira dalam struktur organisasi bahagian tersebut adalah 169. Berdasarkan maklum balas yang diperolehi daripada JAKIM, perkara ini adalah disebabkan terdapat 4 jawatan iaitu 3 jawatan Pembantu Tadbir Rendah (Gred N11) dan satu jawatan Pembantu Am Rendah (Gred N1) telah ditempatkan secara pentadbiran di Bahagian Hub Halal. Selain itu, jumlah jawatan yang diperuntukkan bagi Pejabat Pengarah Bahagian Hub Halal dan 3 cawangan berkenaan juga berbeza dengan waran perjawatan di mana ada yang terlebih/terkurang diperuntukkan. Kedudukan perjawatan Bahagian Hub Halal mengikut waran perjawatan dan struktur organisasi setakat 31 Mac 2008 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.1
RINGKASAN PERJAWATAN BAHAGIAN HUB HALAL
- KEDUDUKAN PADA 31 MAC 2008

CAWANGAN / PEJABAT	BILANGAN JAWATAN MENGIKUT WARAN PERJAWATAN	BILANGAN JAWATAN MENGIKUT STRUKTUR ORGANISASI	BILANGAN JAWATAN DIISI	LEBIH/(KURANG) JAWATAN DIISI BERBANDING WARAN PERJAWATAN	% DIISI BERDASARKAN WARAN PERJAWATAN
Pejabat Pengarah Bahagian Hub Halal	2	3	3	1	150
Cawangan Pengeluaran Sijil Halal Dan Logo Halal	38	73	57	19	150
Cawangan Pemantauan Dan Penguatkuasaan - Ibu Pejabat	100	59	39	(61)	39
Cawangan Pengurusan Halal	25	34	24	(1)	96
JUMLAH	165	169	123	(42)	75

3.4.2.2. Daripada 165 jawatan yang diluluskan mengikut waran perjawatan, didapati 42 jawatan masih belum diisi. Antara jawatan utama yang belum diisi adalah seperti Ketua Penolong Pengarah Gred S52, Ketua Unit Kajian Dan Pengesahan Gred C48 serta Ketua Unit Dasar Gred S44 di Cawangan Pengeluaran Sijil Halal Dan Logo Halal; Ketua Unit Berkala Gred C48, Penolong Pengarah Kanan Unit Berkala Gred S44 dan 2 jawatan Penolong Pengarah Gred S41 di Cawangan Pemantauan Dan Penguatkuasaan serta Ketua Unit Kewangan Dan Pentadbiran Gred M44 dan 2 jawatan Penolong Pegawai Sistem Maklumat Gred F29 di Cawangan Pengurusan Halal. Selain itu, Penolong Pengarah Sistem Maklumat Gred F41 yang bertanggungjawab menyelenggarakan sistem maklumat Sijil Halal telah dipinjamkan kepada Bahagian ICT JAKIM. **Pada pandangan Audit, JAKIM perlu memastikan jawatan-jawatan penting seperti ketua cawangan, ketua unit serta pegawai yang terlibat dalam membuat keputusan diisi sepenuhnya bagi menjamin urusan pensijilan halal berjalan dengan lancar. Memandangkan jawatan Gred F41 adalah diperlukan oleh Bahagian Hub Halal untuk menyelenggarakan sistem maklumat Sijil Halal terutamanya menguruskan portal e-Halal yang sentiasa digunakan perkhidmatannya oleh orang ramai, jawatan tersebut adalah tidak wajar dipinjamkan ke Bahagian ICT. JAKIM juga perlu memastikan struktur organisasinya selaras dengan perjawatan yang telah diluluskan oleh Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) atau mendapatkan persetujuan JPA bagi sebarang perubahan yang telah dibuat.**

3.4.3. Undang-undang Dan Peraturan

Bahagian Hub Halal menguruskan aktiviti pensijilan halal mengikut Akta Perihal Dagangan 1972 dan Manual Prosedur Pensijilan Halal Malaysia. Maklumat lanjutnya adalah seperti berikut :-

3.4.3.1. Akta Perihal Dagangan 1972

- a. Mengikut Akta Perihal Dagangan 1972, Yang di-Pertuan Agong mempunyai kuasa untuk melantik mana-mana orang daripada kalangan orang yang memegang jawatan dalam perkhidmatan awam sebagai Pengawal Perihal Dagangan, Timbalan Pengawal dan Penolong Pengawal Perihal Dagangan bagi menjalankan kuasa-kuasa berikut :-
 - i. Menentukan sama ada suatu kesalahan di bawah Akta ini telah dilakukan, memeriksa mana-mana barang dan memasuki mana-mana premis yang lain daripada premis yang digunakan hanya sebagai tempat kediaman sahaja.
 - ii. Menghendaki mana-mana orang yang menjalankan sesuatu perdagangan atau perniagaan atau yang bekerja berkaitan dengan sesuatu perdagangan atau perniagaan supaya mengemukakan apa-apa buku atau dokumen yang berhubungan dengan perdagangan atau

perniagaan itu dan boleh mengambil salinan mana-mana buku atau dokumen itu atau apa-apa catatan di dalamnya.

- iii. Menyita dan menahan apa-apa barang bagi tujuan membuat ujian untuk menentukan sama ada sesuatu kesalahan telah dilakukan.
- iv. Menyita dan menahan mana-mana barang atau dokumen yang boleh dijadikan sebagai bukti dalam prosiding bagi sesuatu kesalahan.

b. Dua Perintah diwujudkan di bawah Akta Perihal Dagangan 1972 iaitu Perintah Perihal Dagangan (Penggunaan Perbahasaan 'Halal') 1975 dan Perintah Perihal Dagangan (Penandaan Makanan) 1975. Kedua-dua Perintah ini dikuatkuasakan bersama-sama dengan Akta induknya. Butiran lanjut seperti berikut :-

i. Perintah Perihal Dagangan (Penggunaan Perbahasaan 'Halal') 1975

Perintah ini dibuat oleh Menteri melalui peruntukan Seksyen 10 Akta Perihal Dagangan 1972 yang bertujuan memberikan takrif berhubung dengan penggunaan perkataan "Halal", "Ditanggung Halal", "Makanan Islam" atau mana-mana perkataan yang membawa maksud sedemikian. Mengikut seksyen 3 Perintah Perihal Dagangan (Penggunaan Perbahasaan 'Halal') 1975 "Perbahasaan Halal", "Ditanggung Halal", "Makanan Islam" bermaksud makanan dalam apa jua bentuk sekalipun yang :-

- Tidak mengandungi apa-apa benda yang difikirkan sebagai najis mengikut Hukum Syarak.
- Tidak diselia, diproses atau dikilangkan dengan menggunakan apa-apa alat yang bebas dari najis mengikut Hukum Syarak.
- Tidak dalam masa menyediakan, memproses atau menyimpannya bersentuhan atau berdekatan dengan makanan yang dianggap sebagai najis mengikut Hukum Syarak.

ii. Perintah Perihal Dagangan (Penandaan Makanan) 1975

Perintah ini dibuat oleh Menteri melalui peruntukan kuasa di bawah Seksyen 11 Akta Perihal Dagangan 1972. Ia merupakan perintah melarang pembekalan semua jenis makanan yang "Halal" mengikut Hukum Syarak melainkan makanan tersebut dilabel atau ditandakan dengan tanda yang menunjukkan makanan tersebut "Halal". Tujuan melabelkan makanan tersebut adalah bagi melindungi pengguna supaya tidak tertipu dengan sebarang penyelewengan yang dilakukan bagi tujuan mengaut keuntungan yang berlebihan.

3.4.3.2. Manual Prosedur Pensijilan Halal Malaysia

JAKIM telah mengeluarkan **Manual Prosedur Pensijilan Halal Malaysia** sebagai panduan bagi membolehkan urusan pensijilan halal dibuat dengan cekap dan teratur. Antara lainnya, manual ini mengandungi prosedur permohonan, kadar caj perkhidmatan, keperluan umum bagi pensijilan halal, prosedur pemeriksaan, panel pengesahan halal, tempoh pengesahan Sijil Halal, tempoh permohonan semula, syarat-syarat penggunaan sijil pengesahan dan Logo halal, tanggungjawab pemegang sijil pengesahan halal serta prosedur pemantauan dan penguatkuasaan. Selain itu, JAKIM juga mempunyai prosedur untuk memberi akreditasi terhadap badan pensijilan halal luar negara yang menjalankan aktiviti pemeriksaan rumah sembelih dan loji pemprosesan produk berasaskan daging. Manual ini juga diguna pakai oleh pegawai Jabatan Agama Islam Negeri yang melaksanakan tugas pensijilan halal di peringkat negeri.

3.4.4. Pelantikan Pegawai JAKIM Sebagai Penolong Pengawal Perihal Dagangan

3.4.4.1. Bagi membolehkan pegawai JAKIM melaksanakan tugas pemeriksaan untuk tujuan pensijilan halal serta aktiviti pemantauan dan penguatkuasaan, mereka perlu dilantik sebagai Penolong Pengawal Perihal Dagangan di bawah Seksyen 26, Akta Perihal Dagangan 1972 (APD1972). Berdasarkan maklum balas yang diterima daripada Kementerian Perdagangan Dalam Negeri Dan Hal Ehwal Pengguna (KPDNHEP), pihak Audit mendapati pelantikan pegawai-pegawai JAKIM sebagai Penolong Pengawal Perihal Dagangan di bawah Akta berkenaan adalah dibuat mengikut proses yang melibatkan KPDNHEP, Jabatan Peguam Negara dan Pejabat Istana Negara berdasarkan nama pegawai yang dicadangkan oleh JAKIM sendiri. Pegawai yang telah dilantik sebagai Penolong Pengawal Perihal Dagangan perlu diwartakan.

3.4.4.2. Semakan Audit mendapati 13 pegawai Bahagian Hub Halal telah diwartakan sebagai Penolong Pengawal Perihal Dagangan pada 15 September 2003 selaras dengan Seksyen 26 Akta Perihal Dagangan 1972. **Bagaimanapun daripada 13 pegawai ini, didapati 6 telah berpindah ke jabatan lain, 2 telah bersara dan seorang telah meninggal dunia.** Semakan Audit selanjutnya mendapati tiada bukti menunjukkan pembatalan pewartaan telah dibuat terhadap 9 pegawai tersebut. Bagi pegawai-pegawai lain yang bertugas di Bahagian Hub Halal, nama mereka masih tidak diwartakan sebagai Penolong Pengawal Perihal Dagangan dan tidak mempunyai kad kuasa sungguhpun pemeriksaan ke premis-premis telah dilakukan untuk tujuan pengeluaran sijil, pemantauan dan penguatkuasaan. Permohonan telah dibuat oleh JAKIM pada 10 Oktober 2007 kepada KPDNHEP untuk membolehkan 79 pegawainya dilantik sebagai Penolong Pengawal Perihal Dagangan, namun sehingga kini masih belum ada maklum balas terhadap permohonan tersebut.

3.4.4.3. Bagi pegawai-pegawai JAKIM yang telah dilantik sebagai Penolong Pengawal Perihal Dagangan, didapati kuasa yang diberikan hanya untuk melaksanakan pemeriksaan bagi menentukan apa-apa kesalahan di bawah akta khususnya dari aspek halal. Ini adalah kerana kuasa pegawai JAKIM telah dihadkan secara pentadbiran di bawah Prosedur Standard Pelaksanaan Tugas (SOP) yang dikeluarkan oleh KPDNHEP. Antara lainnya, SOP tersebut menetapkan sekiranya tindakan perlu dilakukan terhadap sesuatu pelanggaran peraturan, pasukan siasatan hendaklah disertai oleh Pegawai Penguatkuasa KPDNHEP. Selain itu, tindakan seperti rampasan, penyitaan dan pengenaan penalti hanya boleh dilaksanakan oleh Pegawai Penguatkuasa KPDNHEP.

Pada pandangan Audit, JAKIM perlu memastikan pegawai-pegawainya yang terlibat dalam aktiviti pensijilan halal diwartakan dan mempunyai kad kuasa seperti mana yang dikehendaki di bawah Akta Perihal Dagangan 1972. JAKIM juga perlu meminta Kementerian Perdagangan Dalam Negeri Dan Hal Ehwal Pengguna supaya mempertimbangkan penurunan kuasa yang terhad bagi pegawainya untuk menjalankan aktiviti pensijilan halal dan penguatkuasaan dengan berkesan.

3.4.5. Penggunaan Logo Halal

3.4.5.1. Mengikut prosedur JAKIM, Logo halal JAKIM hanya boleh digunakan oleh pemegang Sijil Halal JAKIM yang sah serta produk yang telah disahkan secara rasmi atau yang tersenarai dalam Sijil Pengesahan Halal. Logo halal yang digunakan hendaklah menepati spesifikasi yang telah ditetapkan oleh JAKIM seperti di gambar rajah berikut :-

Ciri-ciri Logo Halal JAKIM:

- i. Bintang berbucu lapan di tengah-tengah bulatan;
- ii. Tulisan jawi bermaksud halal di tengah bintang;
- iii. Diikuti tulisan rumi "HALAL";
- iv. Dua bintang kecil berbucu lima diletakkan bagi memisahkan perkataan "MALAYSIA" yang ditulis dalam tulisan rumi dan bahasa arab.

3.4.5.2. Bagi mewujudkan keseragaman, pensijilan halal yang diuruskan oleh Jabatan Agama Islam Negeri (JAIN) dan Majlis Agama Islam Negeri (MAIN) juga menggunakan logo JAKIM yang standard. Perbezaannya dengan logo halal JAKIM ialah logo halal JAIN dan MAIN menunjukkan kod negeri masing-masing seperti berikut :-

Ciri-ciri Logo Halal JAIN / MAIN:

- i. Di bawah tulisan rumi "HALAL" terdapat kod pendaftaran logo halal bagi negeri.
- ii. Huruf "H" bermaksud halal, diikuti kod halal negeri berdasarkan kod Jabatan Pendaftaran Negara.

JADUAL 3.2
KOD HALAL NEGERI

NEGERI	KOD PENDAFTARAN
Johor	H-01
Kedah	H-02
Kelantan	H-03
Melaka	H-04
Negeri Sembilan	H-05
Pahang	H-06
Pulau Pinang	H-07
Perak	H-08
Perlis	H-09
Selangor	H-10
Terengganu	H-11
Sabah	H-12
Sarawak	H-13
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	H-14

3.4.5.3. Logo halal hendaklah dicetak dengan terang pada setiap produk yang dikeluarkan dan dilabelkan pada setiap kotak/bungkusan. Bagi premis makanan, Logo halal hendaklah dipamerkan di premis berkenaan. Manakala bagi hotel pula, logo/Sijil Halal hendaklah dipamerkan di bahagian dapur atau di restoran yang disahkan halal sahaja. Logo/Sijil Halal tidak dibenarkan ditampal di bahagian kaunter pembayaran dan sebagainya. Selain itu, pihak hotel juga perlu memastikan agar logo halal tidak dicetak pada menu makanan/minuman. Logo halal boleh digunakan bagi tujuan iklan dan hendaklah diletakkan pada tempat yang sesuai. Penggunaan logo hanya dibenarkan terhadap produk yang disahkan secara rasmi seperti yang tercatat di dalam sijil yang dikeluarkan oleh JAKIM/JAIN/MAIN. Pihak syarikat dibenarkan mencetak warna logo mengikut kesesuaian pembungkusan produk masing-masing selagi mana tidak mengubah spesifikasi logo asal yang dikeluarkan.

3.4.5.4. Pihak Audit telah memilih 45 sampel produk yang menggunakan logo halal JAKIM yang dijual di pasaran antara bulan Februari hingga awal bulan Mac 2008 mendapati hanya 31 produk menggunakan logo yang masih sah.

Manakala 5 produk di mana logo halal JAKIM masih dipamerkan sungguhpun Sijil Halal telah tamat tempoh dan 9 produk lain telah mempamerkan logo halal JAKIM sungguhpun produk tersebut tiada dalam senarai halal JAKIM yang diperolehi melalui sistem e-Halal pada bulan Mac 2008. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.3
CONTOH PENGGUNAAN LOGO HALAL JAKIM
YANG TELAH TAMAT TEMPOH DAN TIADA DALAM SENARAI JAKIM

BILANGAN SYARIKAT	NAMA SYARIKAT	JENIS PRODUK	CATATAN
5	Kami Food Services Sdn. Bhd.	Kami - Seafood Tofu	Sijil Halal Tamat Tempoh
	Dahfa Foods Manufacturing Sdn. Bhd.	Dahfa - Dried Fish Fillet	
	Cocoaland Industry Sdn. Bhd.	Yogo Gummy	
	Cocon Food Industries Sdn. Bhd.	Yogo Pudding	
	Biz-Allianz International (M) Sdn. Bhd.	Mi Goreng Mi Segera Indomie	
9	Tiada Maklumat	Penang Har Mee	Produk Tiada Dalam Senarai Halal JAKIM
	Rasa Ayamas Sdn. Bhd.	Restoran Rasamas Alamanda	
	Teik Senn (Malaysia) Sdn. Bhd.	Sos Abalon	
	Alagappa Flour Mills Sdn. Bhd.	Alagappa's - Tepung Chee Urundai	
	Lam Soon Edible Oils Sdn. Bhd.	Farm Cows Fat Spread	
	Kg Pastry Marketing Sdn. Bhd.	Kg Pastry - Flower Rolls	
	Kee Wee Hup Kee Trading (M) Sdn. Bhd.	Ego Lemon Cuttlefish Sotong	
	Heng Lee Sauce Sdn. Bhd.	Sour Plum Sauce	
	Zinon Food Industry	Iman - Rempah Nasi Beriani	

3.4.5.5. JAKIM juga memberi pengiktirafan terhadap logo-logo halal yang dikeluarkan oleh badan pensijilan halal luar negara. Badan tersebut berperanan memberi pengesahan halal kepada produk-produk luar negara yang diimport ke negara ini dengan menjalankan pemantauan berkala dan *spot check* terhadap syarikat-syarikat yang memohon logo halal daripadanya. Laporan pemeriksaan akan dihantar kepada JAKIM 2 kali setahun iaitu pada setiap bulan Jun dan Disember. Jadual berikut menunjukkan sebahagian daripada contoh logo dan badan yang terlibat dengan pengeluaran Sijil Halal tersebut :-

JADUAL 3.4
BADAN PENSIJILAN HALAL LUAR NEGARA YANG DIIKTIRAF JAKIM

NAMA BADAN PENSIJILAN HALAL	CONTOH LOGO
<u>AMERIKA SYARIKAT</u>	
HALAL FOOD COUNCIL SOUTH EAST ASIA 132 East Main Street, Suite #302 Salisbury, Maryland 21801 USA	

NAMA BADAN PENSIJILAN HALAL	CONTOH LOGO
ISLAMIC SERVICES OF AMERICA (ISA) P.O. Box 521 Cedar Rapids, IOWA 52406 United States of America	
CHINA	
CHINA ISLAMIC ASSOCIATION 103 Nan Heng West Street Xuanwu District Beijing, P.R.China	
FILIPINA	
ISLAMIC DA'WAH COUNCIL OF PHILIPPINES Suite 400 FUBC Building, Escolta, Manila, Filipina	
SINGAPURA	
ISLAMIC RELIGIOUS COUNCIL OF SINGAPORE 1 Lorong 6 Toa Payoh, Singapore 319376	
INDONESIA	
Lembaga Pengkajian Pangan Obat-Obatan dan Kosmetika The Indonesian Council of Ulama (MUI) Masjid Istiqlal, Taman Vijaya Kosuma Jakarta Pusat, Golden Pos 10710, Indonesia	
NEW ZEALAND	
FEDERATION OF ISLAMIC ASSOCIATIONS OF N. ZEALAND (FIANZ) P.O. Box 1415, Wellington New Zealand	
NEW ZEALAND ISLAMIC MEAT MANAGEMENT INCORPORATED Level 1, Westbrook House, 181 Willis Street, P.O. Box 11-382, Wellington, New Zealand	

3.4.5.6. Pihak Audit juga memilih 42 sampel produk di pasaran yang diimport bagi tempoh dari bulan Februari hingga awal bulan Mac 2008 dan mendapati 25 produk menggunakan logo halal dari badan pensijilan halal luar negara yang diiktiraf oleh JAKIM. Manakala selebihnya menggunakan logo halal selain daripada yang diiktiraf oleh JAKIM. Butirannya adalah seperti di **Jadual 3.5** dan contohnya adalah seperti di **Gambar 3.1** hingga 3.3.

JADUAL 3.5
CONTOH PENGGUNAAN LOGO HALAL
SELAIN DARIPADA YANG DIKTIRAF OLEH JAKIM

PRODUK	SYARIKAT PENGELUAR/PENGEDAR
Ikan Sardin - A&A Brand (Gambar 3.1)	Teik Senn (M) Sdn. Bhd.
G'day Mocacino (Indonesia) (Gambar 3.2)	Indadi Utama (M) Sdn. Bhd.
Indocafe Coffeemix	Regal Marketing & Trading Sdn. Bhd.
Mini Peach Buns	Ben Fortune Pastry Manufacturing (M) Sdn. Bhd.
Lea & Perrins - Sos Worcestershire	GBA Corporation Sdn. Bhd.
Green Love - Syrup With Lemon Juice	GREENLOVE Food Industries Sdn. Bhd.
Prinz Sparkling Apple Drink	Poly Bond Options Sdn. Bhd.
Snoopy Bonds - Sparkling Red Grape Drink	Poly Bond Options Sdn. Bhd.
Lotus Pancake	Tee Yih Jia Food Manufacturing Sdn. Bhd.
Roasted Seaweed	Bio Soft Sdn. Bhd.
Takashi Korean Seaweed	Takashi (M) Sdn. Bhd.
Sambal Rojak	Tong Foong Sauce Factory Sdn. Bhd.
McCormick - Mushroom Gray	GBA Corporation Sdn. Bhd.
Kiki - Kacang Soya	Ki & Ki Importer & Exporter Trading Sdn. Bhd.
Ego Marshmallow	Kee Wee Hup Kee Trading (M) Sdn. Bhd.
Lee Kum Kee - Selected Dark Soy Sauce (Gambar 3.3)	Lam Soon Edible Oils Sdn. Bhd.
Kimball Mayonnaise	Campbell Soup Southeast Asia

GAMBAR 3.1

Ikan Sardin - A&A Brand

GAMBAR 3.2

G'day Mocacino

GAMBAR 3.3

Lee Kum Kee - Selected Dark Soy Sauce

Pada pandangan Audit, JAKIM perlu mengambil tindakan proaktif bagi memastikan produk-produk di pasaran yang bertanda halal ini mematuhi Perintah Perihal Dagangan (Penggunaan Perbahasaan ‘Halal’) 1975. Sementara itu, bagi produk-produk yang menggunakan logo halal JAKIM yang tidak mematuhi perintah tersebut, JAKIM perlu mengemukakan maklumat berkenaan kepada Kementerian Perdagangan Dalam Negeri Dan Hal Ehwal Pengguna.

3.4.6. Peruntukan Dan Perbelanjaan

3.4.6.1. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, JAKIM telah diluluskan peruntukan mengurus berjumlah RM10.26 juta di bawah maksud perbelanjaan untuk Bahagian Penyelidikan. Daripada peruntukan tersebut, sejumlah RM3.90 juta telah diperuntukkan untuk Bahagian Hub Halal di mana sejumlah RM3.28 juta telah dibelanjakan. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.6
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN MENGURUS BAHAGIAN HUB HALAL
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

TAHUN	PERUNTUKAN DILULUSKAN (RM)	JUMLAH DIBELANJAKAN (RM)	% BELANJA
2005	233,400.00	244,801.22	104.9
2006	633,400.00	802,597.21	126.7
2007	3,033,400.00	2,233,975.02	73.7
JUMLAH	3,900,200.00	3,281,373.45	84.1

3.4.6.2. Berdasarkan jadual di atas, didapati jumlah perbelanjaan bagi tahun 2005 dan 2006 telah melebihi jumlah yang diperuntukkan antara 4.9% hingga 26.7%. Ini antaranya disebabkan oleh bayaran emolument berikutan tambahan kakitangan, tuntutan perjalanan bagi melaksanakan pemeriksaan premis serta mengadakan kempen mempromosi program halal.

3.4.7. Prosedur Permohonan Sijil Halal

3.4.7.1. Berdasarkan Manual Prosedur Pensijilan Halal Malaysia, terdapat 6 kategori pemohon yang layak memohon Sijil Halal JAKIM iaitu pengeluar/ pengilang produk; pengedar/penjual; pengeluar sub-kontrak; pembungkusan semula; premis makanan dan rumah sembelih. Terdapat 3 borang berasingan perlu diisi mengikut jenis permohonan iaitu produk/barangan guna, premis makanan dan rumah sembelih. Mulai tahun 2006, semua pemohon boleh mengisi borang permohonan secara *online* melalui sistem e-Halal. Sistem e-Halal ialah suatu aplikasi sistem maklumat menyeluruh yang berasaskan web yang dibangunkan oleh JAKIM dan telah beroperasi sejak tahun 2004. Setiap permohonan akan dikenakan caj perkhidmatan mengikut kadar yang ditetapkan seperti di **Jadual 3.7 hingga 3.9**.

JADUAL 3.7
CIRI - CIRI INDUSTRI

INDUSTRI	CIRI - CIRI	CAJ (RM)
Industri Kecil	Nilai Jualan Tahunan ≤ RM500,000 Pekerja ≤ 50 Orang. Contoh : Industri Kampung	200
Industri Kecil & Sederhana (IKS)	Nilai Jualan Tahunan ≥ RM500,000 Hingga RM25 Juta Pekerja ≤ 150 Orang	800
Industri Multinasional	Perniagaan Secara Global Dan Mempunyai Rangkaian Di Beberapa Negara Nilai Jualan Tahunan ≥ RM25 Juta Pekerja ≥ 150 Orang	1,400

JADUAL 3.8
SAIZ PREMIS RUMAH SEMBELIHAN

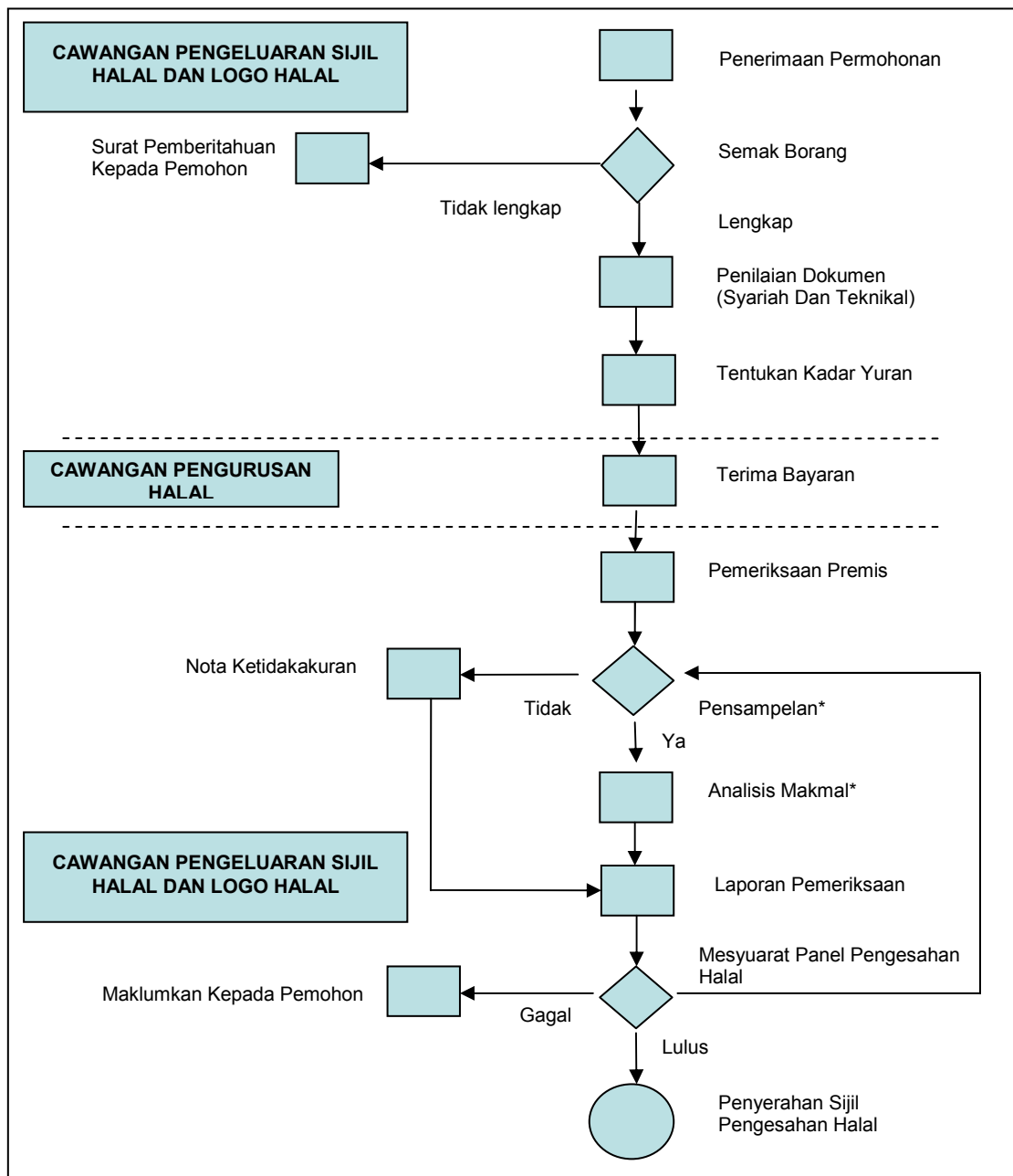
SAIZ PREMIS	BILANGAN AYAM (DAN/ATAU SEJENISNYA) DISEMBELIH/HARI	BILANGAN KAMBING (DAN/ATAU SEJENISNYA) DISEMBELIH/HARI	BILANGAN LEMBU (DAN/ATAU SEJENISNYA) DISEMBELIH/ HARI	CAJ (RM)
Kecil	<2000	<500	<50	200
Sederhana	2000 - 3000	500 - 700	50 - 100	800
Besar	>3000	>700	>100	1,400

JADUAL 3.9
KADAR CAJ PREMIS MAKANAN/RESTORAN/KATERING DAN HOTEL

PREMIS MAKANAN/RESTORAN/KATERING	HOTEL
RM100 Bagi Setiap Satu Unit Premis	RM100 Bagi Setiap Satu Unit Dapur (<i>Kitchen</i>)

3.4.7.2. Semakan terhadap dokumen-dokumen yang dihantar oleh pemohon akan dilakukan oleh JAKIM. Ini termasuk proses menyemak sama ada produk/premis/rumah sembelih mendapat kelulusan atau pengesahan daripada agensi-agensi penguat kuasa yang lain untuk menjalankan operasi. Panel Pengesahan Halal bertanggungjawab memutuskan perkara-perkara berkaitan dengan kelulusan pemberian Sijil Halal, penarikan sijil dan arahan pemeriksaan semula. Panel ini dipengerusikan oleh Pengarah Hub Halal dan dianggotai oleh Ketua Penolong Pengarah Cawangan Pemantauan Dan Penguatkuasaan, Ketua Penolong Pengarah Unit Kajian Dan Pengesahan serta Ketua Penolong Pengarah Unit Dasar Pensijilan Halal sebagai setiausaha kepada Panel. Sijil Halal dan logo halal yang dikeluarkan kepada pemohon perlu diperbaharui setiap 2 tahun. Aliran prosedur pensijilan halal adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 3.3
ALIRAN PROSEDUR PERMOHONAN PENSIJILAN HALAL MALAYSIA

Nota : () Hanya Dijalankan Bagi Barangan Berisiko Tinggi Dan Jika Perlu*

3.4.8. Prestasi Pengurusan Aktiviti Pensijilan Halal

3.4.8.1. Berdasarkan data dalam sistem e-Halal JAKIM, sebanyak 3,977 permohonan Sijil Halal telah diterima bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007. Daripada jumlah tersebut, sebanyak 1,919 (48.3%) permohonan telah diberikan Sijil Halal. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.10
PERMOHONAN YANG BERJAYA MENDAPAT SIJIL PENGESAHAN
HALAL JAKIM BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

TAHUN	BILANGAN PERMOHONAN DITERIMA	BILANGAN PERMOHONAN YANG DIBERIKAN SIJIL HALAL
2005	718	495
2006	1,904	849
2007	1,355	575
JUMLAH	3,977	1,919

3.4.8.2. Pihak Audit telah membuat semakan lanjut terhadap data dalam sistem e-Halal bagi tahun 2006 dan dapat mengenal pasti data bagi 849 permohonan yang telah diberikan Sijil Halal adalah lengkap. Bagi 1,055 permohonan yang lain, pihak Audit tidak dapat menentukan status permohonan tersebut memandangkan datanya adalah tidak lengkap. Contohnya tarikh bayaran caj perkhidmatan, tarikh pemeriksaan dan tarikh kelulusan tidak diisi.

3.4.8.3. Bagi memastikan proses pengeluaran Sijil Halal adalah teratur, pihak Audit telah membuat semakan terhadap 849 permohonan yang telah mendapat Sijil Halal pada tahun 2006. Mengikut Piagam Pelanggan JAKIM, Sijil Halal perlu dikeluarkan dalam tempoh 4 bulan selepas caj perkhidmatan diterima serta memenuhi segala prosedur dan syarat pengesahan halal yang ditetapkan. Semakan Audit mendapati sebanyak 573 permohonan (67.4%) telah dikeluarkan Sijil Halal dalam tempoh yang ditetapkan **manakala 245 permohonan (28.9%) telah dikeluarkan Sijil Halal melebihi tempoh yang ditetapkan. Selain itu, 31 permohonan (3.7%) telah dikeluarkan Sijil Halal sebelum bayaran caj perkhidmatan dijelaskan oleh pemohon.** Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.11
TEMPOH DIAMBIL UNTUK MENGELUARKAN SIJIL HALAL
BERDASARKAN BILANGAN SYARIKAT

TEMPOH MENGELUARKAN SIJIL	PERMOHONAN YANG DIKELUARKAN SIJIL HALAL	
	BILANGAN	%
1 Hingga 30 Hari	37	4.4
31 Hingga 60 Hari	205	24.1
61 Hingga 90 Hari	160	18.8
91 Hingga 120 Hari	171	20.1
121 Hari Ke Atas	245	28.9
Awal Daripada Tarikh Terima Caj Perkhidmatan	31	3.7
JUMLAH	849	100

3.4.8.4. Bagi 245 permohonan yang lewat dikeluarkan Sijil Halal, pihak Audit mendapati tempoh kelewatannya adalah ketara iaitu melebihi 4 bulan hingga 6 tahun. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.12
TEMPOH KELEWATAN MENGELUARKAN SIJIL HALAL

TEMPOH KELEWATAN MELEBIHI 4 BULAN (Hari)	BILANGAN SYARIKAT	%
121 Hingga 150	82	33.5
151 Hingga 210	84	34.3
211 Hingga 270	38	15.5
271 Hingga 330	16	6.5
331 Hingga 2,357	25	10.2
JUMLAH	245	100

3.4.8.5. Semakan Audit selanjutnya mendapati kelewatan pengeluaran Sijil Halal kepada 245 pemohon tersebut adalah berpunca daripada beberapa faktor berikut :-

a. Kelewatan Menerima Caj Perkhidmatan Daripada Pemohon

- i. Berdasarkan Manual Prosedur Kualiti yang dikeluarkan oleh JAKIM, bayaran caj perkhidmatan perlu dijelaskan oleh pemohon dalam tempoh 21 hari dari tarikh terima surat tuntutan caj tersebut. Proses seterusnya hanya akan dijalankan setelah bayaran caj perkhidmatan dijelaskan oleh pemohon. Manual Prosedur Pensijilan Halal pula menyatakan kaedah pembayaran caj perkhidmatan hendaklah dibuat dalam bentuk wang pos, kiriman wang atau draf bank atas nama Ketua Pengarah, Jabatan Kemajuan Islam Malaysia atau Jabatan/Majlis Agama Islam Negeri.
- ii. Adalah didapati **152 daripada 245 pemohon gagal menjelaskan bayaran caj perkhidmatan dalam tempoh 21 hari seperti mana yang ditetapkan**. Semakan Audit selanjutnya mendapati tiada bukti menunjukkan surat peringatan dikeluarkan oleh JAKIM kepada pemohon yang lewat menjelaskan bayarannya. Jadual berikut menunjukkan tempoh yang diambil oleh pemohon untuk menjelaskan bayaran caj perkhidmatan kepada JAKIM :-

JADUAL 3.13
TEMPOH DIAMBIL UNTUK MENJELASKAN CAJ PERKHIDMATAN OLEH PEMOHON

TEMPOH DIAMBIL UNTUK MENJELASKAN BAYARAN	PEMOHON YANG MEMBAYAR CAJ PERKHIDMATAN	
	BILANGAN	%
1 Hingga 21 Hari	84	34.3
22 Hingga 60 Hari	127	51.9
61 Hingga 90 Hari	13	5.3
91 Hingga 120 Hari	5	2.0
121 Hari Ke Atas	7	2.9
Bayaran Terima Sebelum Surat Caj Dikeluarkan	5	2.0
Tiada Maklumat	4	1.6
JUMLAH	245	100

Pada pandangan Audit, JAKIM patut memperkenalkan kaedah pembayaran caj perkhidmatan yang lebih fleksibel bagi memudahkan pemohon membuat bayaran.

b. Pemeriksaan Premis

- i. Pemeriksaan premis akan dilakukan setelah permohonan memenuhi semua syarat yang ditetapkan dan bayaran caj perkhidmatan dijelaskan oleh pemohon. Bagi pemeriksaan ke atas kilang pengeluar produk dan premis makanan, pemeriksaan hendaklah dilakukan oleh sekurang-kurangnya 2 pegawai iaitu Pegawai Hal Ehwal Islam dan Pegawai Teknikal (Pegawai Teknologi Makanan). Pemeriksaan bagi rumah sembelih pula boleh dilakukan oleh sekurang-kurangnya 2 orang Pegawai Hal Ehwal Islam dan sekiranya ada keperluan boleh disertai oleh seorang Pegawai Teknikal. Skop pemeriksaan merangkumi perkara-perkara seperti dokumentasi; pemprosesan, pengendalian dan pengedaran produk; peralatan, perkakasan, mesin dan bahan bantuan pemprosesan; penyimpanan, peragaan dan penyajian produk; kebersihan, sanitasi dan keselamatan makanan serta pembungkusan dan pelabelan.
- ii. Pihak Audit mendapati JAKIM tidak menetapkan tempoh untuk menjalankan pemeriksaan premis selepas menerima bayaran caj perkhidmatan. Semakan Audit mendapati tempoh yang diambil untuk menjalankan pemeriksaan premis dari tarikh menerima bayaran caj perkhidmatan adalah antara 1 hari hingga melebihi 4 bulan. Selain itu, didapati pemeriksaan premis bagi 5 permohonan telah dijalankan sebelum bayaran caj perkhidmatan dijelaskan. Berdasarkan maklum balas daripada JAKIM, adalah didapati perkara ini berlaku kerana semasa pemeriksaan dijalankan, permohonan syarikat tersebut berada dalam proses semakan. Pegawai Pemeriksa telah mengambil inisiatif untuk menjalankan pemeriksaan premis ke syarikat tersebut bagi memudahkan urusan pensijilan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.14
TEMPOH PEMERIKSAAN DARIPADA
TARIKH MENERIMA BAYARAN CAJ PERKHIDMATAN

TEMPOH DIAMBIL UNTUK MENJALANKAN PEMERIKSAAN DARI TARIKH TERIMA BAYARAN CAJ PERKHIDMATAN	BILANGAN PEMERIKSAAN	%
1 Hingga 30 Hari	36	14.7
31 Hingga 60 Hari	75	30.6
61 Hingga 90 Hari	47	19.2
91 Hingga 120 Hari	38	15.5
121 Hari Ke Atas	40	16.3
Pemeriksaan Dibuat Sebelum Bayaran Diterima	5	2.0
Tiada Maklumat	4	1.7
JUMLAH	245	100

iii. Mengikut maklum balas daripada pegawai JAKIM yang terlibat dengan pengurusan pensijilan halal, didapati proses pemeriksaan premis mengambil masa sehingga melebihi 4 bulan disebabkan oleh faktor-faktor berikut :-

- **Kekurangan pegawai** terutamanya bagi Unit Kajian Dan Pengesahan, Cawangan Pengeluaran Sijil Halal Dan Logo halal yang terlibat secara langsung dengan kerja-kerja pemeriksaan premis. Mengikut struktur organisasi Bahagian Hub Halal, didapati Unit ini mempunyai 8 kekosongan jawatan melibatkan Gred C48/S44/C44/S41/S27 mengakibatkan bebanan kerja kepada pegawai sedia ada. Sebagai contoh, permohonan Sijil Halal bagi tahun 2007 adalah sebanyak 1,355. Berdasarkan jumlah permohonan tersebut, 10 kumpulan pemeriksa telah diwujudkan yang terdiri daripada 2 pegawai untuk menjalankan pemeriksaan yang meliputi seluruh negara. Ini bermakna setiap kumpulan perlu membuat pemeriksaan premis bagi menyelesaikan 135 permohonan Sijil Halal setahun.
- **Kekurangan kenderaan di Bahagian Hub Halal** untuk menampung 10 kumpulan pemeriksa bagi menjalankan operasinya yang merangkumi seluruh negara. Berdasarkan temu bual yang dibuat, 2 daripada 5 Toyota Fortuner yang berada di bahagian tersebut adalah dikhaskan untuk Cawangan Pemantauan Dan Penguatkuasaan manakala selebihnya untuk pemeriksaan premis dan juga kegunaan-kegunaan lain. Oleh itu, keutamaan untuk menggunakan kenderaan ini adalah bagi menjalankan pemeriksaan di luar kawasan Kuala Lumpur dan Selangor. Bagi pemeriksaan di sekitar kawasan Kuala Lumpur dan Selangor, pegawai terlibat biasanya terpaksa menggunakan kenderaan sendiri.

Pada pandangan Audit, JAKIM perlu menetapkan norma masa bagi menjalankan pemeriksaan premis supaya pengeluaran Sijil Halal dapat dibuat mengikut tempoh yang ditetapkan dalam Piagam Pelanggan. Bagi tujuan ini, JAKIM perlu memohon peruntukan kewangan bagi menambah perolehan kenderaan. Mengenai kekosongan jawatan, JAKIM perlu terlebih dahulu mengkaji semula struktur organisasinya selaras dengan waran perjawatan yang diluluskan supaya tindakan selanjutnya untuk menambah jawatan dapat dilakukan.

c. Analisis Sampel Oleh Jabatan Kimia

- i. Semasa menjalankan pemeriksaan terhadap premis yang memohon Sijil Halal, sekiranya terdapat produk atau ramuan yang mengandungi unsur haiwan/manusia, alkohol, lemak dan minyak serta bahan-bahan yang membahayakan seperti yang termaktub di dalam Akta Makanan 1983,

Peraturan-peraturan Makanan 1985 dan *Genetically Modified Organism/ Genetically Modified Food*, produk yang terlibat perlu diuji dengan mengambil sampel dari premis terbabit dan seterusnya dihantar ke Jabatan Kimia untuk dianalisis kandungannya sebelum disahkan status halal. Ketidadaan makmal sendiri menyebabkan JAKIM terpaksa bergantung kepada makmal Jabatan Kimia untuk menguji sampel berkenaan. Berdasarkan 10 contoh produk, pihak Audit mendapati keputusan ujian dan analisis **hanya diterima antara 120 hingga 183 hari dari tarikh ianya dihantar ke Jabatan Kimia**. Ini seterusnya menyebabkan pengeluaran Sijil Halal tidak dapat dikeluarkan dalam tempoh 4 bulan seperti mana yang dinyatakan dalam Piagam Pelanggan JAKIM. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.15
TEMPOH KEPUTUSAN SAMPEL DIPEROLEHI DARIPADA JABATAN KIMIA

NAMA/JENIS PRODUK	TARIKH HANTAR SAMPEL	TARIKH TERIMA KEPUTUSAN	TEMPOH (Hari)
Gelatin	21/02/2007	21/06/2007	120
Capsule	21/02/2007	21/06/2007	120
Beef Beacon	21/02/2007	21/06/2007	120
Chicken Ham	21/02/2007	21/06/2007	120
Magnesium Stearate	21/02/2007	21/06/2007	120
Cafosa Gum	21/02/2007	21/06/2007	120
Whey Powder (DEMLAC 1000)	19/09/2006	18/01/2007	121
Soap Noodle	19/09/2006	18/01/2007	121
Celulose Casing	19/09/2006	18/01/2007	121
Beryl's Chocolate	20/12/2006	21/06/2007	183

- ii. Bagi mengurangkan kebergantungan kepada makmal Jabatan Kimia, satu perjanjian persefahaman telah ditandatangani antara JAKIM dengan Universiti Putra Malaysia pada 12 Februari 2008 bagi membolehkan JAKIM menggunakan makmal dan kepakaran universiti tersebut untuk menganalisis sampel. Makmal ini dijangka mula beroperasi pada bulan Ogos 2008.

d. Kelewatan Pemohon Mengambil Tindakan Pembetulan/Susulan

Kelewatan menjalankan pemeriksaan premis juga berlaku disebabkan oleh kelewatan pemohon untuk membuat tindakan pembetulan/susulan bagi memenuhi keperluan pensijilan halal, misalnya kelewatan untuk mendapatkan lesen kelulusan premis dari Pihak Berkuasa Tempatan (PBT), Sijil Halal ramuan, sijil *Good Manufacturing Practices* (GMP) serta mendapatkan 2 pekerja Muslim yang mencukupi di bahagian dapur/pengendalian/pemprosesan makanan di premis berkenaan. JAKIM hanya akan memproses pengeluaran Sijil Halal setelah pemohon-pemohon memenuhi syarat-syarat pensijilan yang telah ditetapkan.

Pada pandangan Audit, bagi membolehkan semua pemohon Sijil Halal peka dan tahu tentang syarat-syarat yang diperlukan untuk mendapatkan sijil tersebut, ia perlu meningkatkan program kesedaran melalui aktiviti promosi atau dengan mengadakan kursus berkaitan keperluan pensijilan Halal kepada syarikat-syarikat yang memohon. Ini akan membantu untuk mempercepatkan proses pemeriksaan dan pengeluaran Sijil Halal secara keseluruhannya.

e. Mesyuarat Panel Pengesahan Halal

- i. Setelah pemeriksaan premis dijalankan, laporan pemeriksaan perlu dibawa ke mesyuarat Panel Pengesahan Halal yang bertanggungjawab terhadap kelulusan pemberian Sijil Halal. Mengikut Manual Prosedur Pensijilan Halal, Panel Pengesahan Halal perlu bermesyuarat 24 kali setahun. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati Panel Pengesahan Halal tidak bermesyuarat mengikut kekerapan yang ditetapkan. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, hanya 36 mesyuarat diadakan berbanding 72 mesyuarat yang sepatutnya. Berdasarkan temu bual dengan pegawai terlibat, pihak Audit difahamkan antara sebab mesyuarat tidak dapat diadakan mengikut kekerapan adalah kerana jadual tugas ahli Panel yang padat. Semakan Audit selanjutnya mendapati 144 laporan pemeriksaan premis hanya dibincangkan dalam Mesyuarat Panel selepas lebih daripada sebulan laporan tersebut diserahkan kepada Panel di mana 113 laporan daripadanya dibincangkan selepas 4 bulan ianya diserahkan. Selain itu, terdapat pula 21 permohonan yang telah dibincangkan dalam Mesyuarat Panel walaupun laporan pemeriksaan premis berkenaan belum diterima. Berdasarkan maklum balas yang diperoleh daripada JAKIM, perkara ini adalah disebabkan oleh tarikh laporan pemeriksaan tidak diperoleh semasa proses kemas kini data dijalankan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.16
TEMPOH MENGADAKAN MESYUARAT PANEL PENGESAHAN PANEL
SELEPAS/SEBELUM LAPORAN PEMERIKSAAN DISERAH

TEMPOH MENGADAKAN MESYUARAT SELEPAS/SEBELUM LAPORAN PEMERIKSAAN DITERIMA	BILANGAN LAPORAN	%
1 Hingga 30 Hari	33	13.5
31 Hingga 60 Hari	13	5.3
61 Hingga 90 Hari	7	2.9
91 Hingga 120 Hari	11	4.5
121 Hari Ke Atas	113	46.1
Permohonan Dibincangkan Sebelum Laporan Pemeriksaan Diserah Kepada Panel	21	8.5
Tiada Maklumat	47	19.2
JUMLAH	245	100

- ii. Keputusan Panel Pengesahan Halal akan dimaklumkan secara bertulis kepada pemohon. Syarikat yang telah diluluskan pemberian Sijil Halal dikehendaki menghadiri sesi taklimat dan penganugerahan sijil. Semakan Audit mendapati 162 permohonan telah dikeluarkan Sijil Halal sebelum dibincangkan dalam Mesyuarat Panel. Jadual berikut menunjukkan tempoh yang diambil untuk mengeluarkan sijil selepas mesyuarat panel diadakan :-

JADUAL 3.17
TEMPOH MENGELUARKAN SIJIL
SELEPAS/SEBELUM MESYUARAT PANEL DIADAKAN

TEMPOH MENGELUARKAN SIJIL	BILANGAN PERMOHONAN	%
1 Hingga 30 Hari	40	16.3
31 Hingga 60 Hari	1	0.4
61 Hingga 90 Hari	33	13.5
91 Hingga 120 Hari	-	-
121 Hari Ke Atas	9	3.7
Sijil Dikeluarkan Terlebih Dahulu Sebelum Mesyuarat Diadakan	162	66.1
JUMLAH	245	100

- iii. Berdasarkan maklum balas daripada JAKIM, kes-kes seperti ini adalah disebabkan oleh kesilapan teknikal yang berlaku semasa perpindahan data (data migration) dari rekod yang dikendalikan secara manual kepada *database* e-Halal. Namun demikian, pihak Audit masih belum menerima data-data terperinci bagi kes-kes terlibat.

3.4.9. Prestasi Pemantauan Dan Penguatkuasaan

3.4.9.1. Pemantauan dan penguatkuasaan hendaklah dilaksanakan terhadap semua kilang pengeluar produk/premis makanan/rumah sembelih yang telah mendapat Sijil Halal dari JAKIM dan meletakkan label atau logo halal. Pemeriksaan yang dijalankan adalah terikat dari segi undang-undang kepada Akta Perihal Dagangan 1972 dan perlu dijalankan secara mengejut tanpa dimaklumkan terlebih dahulu kepada pemilik premis. Sekiranya pemegang Sijil Halal didapati menyalahi peraturan yang ditetapkan di bawah Prosedur Pensijilan Halal, Sijil Halal boleh ditarik balik atau ditamatkan tempoh sahnya pada bila-bila masa dan penggunaan logo halal tidak dibenarkan. Cawangan Pemantauan Dan Penguatkuasaan telah dipertanggungjawabkan untuk menjalankan pemantauan dan penguatkuasaan terhadap pemegang Sijil Halal melalui 2 kaedah iaitu pemeriksaan berkala dan pemeriksaan berdasarkan aduan yang diterima. Maklumat lanjut adalah seperti berikut :-

a. Pemeriksaan Berkala

- i. Mengikut Manual Prosedur Pensijilan Halal, pemeriksaan berkala ialah pemeriksaan yang dilakukan secara terancang dan berterusan dari semasa ke semasa bertujuan untuk memastikan pematuhan terhadap syarat dan peraturan halal oleh pemegang Sijil Halal atau yang tidak memegang Sijil Halal tetapi menggunakan perbendaharaan halal. Bagi premis yang memegang logo halal JAKIM, pemeriksaan hendaklah dilaksanakan sekurang-kurangnya 2 kali dalam tempoh sah laku sijil (2 tahun) dan boleh mula dilaksanakan selepas Sijil Halal dikeluarkan. Pemeriksaan hendaklah dibuat oleh sekurang-kurangnya 2 Pegawai Hal Ehwal Islam yang diberi kuasa. Bagaimanapun, pegawai-pegawai dari agensi yang berkaitan boleh dijemput untuk menyertai pemeriksaan tersebut berdasarkan keperluan. Pada ketika ini, pemeriksaan berkala yang dilaksanakan oleh JAKIM hanya meliputi produk/barangan yang diberi Sijil Halal JAKIM. Manakala produk-produk lain yang menggunakan logo atau label halal selain yang diiktiraf oleh JAKIM tidak dijalankan pemeriksaan.
- ii. Bagi premis-premis yang berisiko tinggi pula, pemeriksaan perlu dibuat dengan lebih kerap. Tahap risiko seperti yang dinyatakan dalam Manual Prosedur Kualiti terbahagi kepada 2 kategori iaitu :-
 - Syarikat yang mempunyai potensi besar untuk melakukan penipuan atau melanggar standard MS 1500:2004 (Makanan Halal - Pengeluaran, Penyediaan, Pengendalian Dan Penyimpanan - Garis Panduan Umum) dan Manual Prosedur Pensijilan Halal adalah dikategorikan sebagai berisiko tinggi. Antara premis/syarikat yang dikategorikan sebagai berisiko tinggi ialah rumah sembelih, restoran bukan dapur berpusat/*français*, kilang yang mengeluarkan produk berasaskan haiwan, dapur hotel dan kilang yang tidak mempunyai *Good Manufacturing Practices* (GMP) atau *Hazard Analysis And Critical Control Point* (HACCP).
 - Syarikat yang kurang berisiko untuk menyalahi atau melanggar MS 1500:2004 dan Manual Prosedur Pensijilan Halal Malaysia adalah seperti syarikat yang mengeluarkan produk berasaskan tumbuhan, restoran *français* dan kilang yang mempunyai GMP atau HACCP.
- iii. Semakan Audit mendapati jadual lawatan untuk melaksanakan pemeriksaan berkala telah disediakan. Bagaimanapun, didapati jadual yang dirancang tidak selaras dengan kekerapan yang ditetapkan iaitu 2 kali dalam tempoh sah sijil. Ini menyebabkan perancangan lawatan tidak meliputi keseluruhan premis yang mempunyai Sijil Halal bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007. Perbandingan antara bilangan lawatan yang sepatutnya dan sebenarnya dilaksanakan dalam tempoh tersebut

mendapati pemeriksaan berkala hanya dapat dilaksanakan pada kadar antara 45.5% hingga 70.9%. Bagaimanapun, pihak Audit tidak dapat memperoleh maklumat lengkap mengenai syarikat yang telah/belum dilaksanakan pemeriksaan berkala. Tahap pemeriksaan berkala yang dilaksanakan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.18
BILANGAN PEMERIKSAAN YANG DILAKSANAKAN BERBANDING DENGAN
PEMERIKSAAN YANG SEPATUTNYA BAGI TEMPOH 2005 HINGGA 2007

TAHUN	BILANGAN SIJIL HALAL DIKELUARKAN	BILANGAN LAWATAN SEPATUTNYA DILAKUKAN*	BILANGAN LAWATAN DIRANCANG	BILANGAN LAWATAN YANG DILAKSANAKAN	PERATUS** (%)
2005	483	1,425	500	648	45.5
2006	861	1,344	600	707	52.6
2007	813	1,424	1,500	1,010	70.9
JUMLAH	2,157	4,193	2,600	2,365	56.4

Nota : () Bilangan Sijil Halal Yang Dikeluarkan Tahun Semasa Campur Bilangan Sijil Halal Yang Dikeluarkan Tahun Lepas*

(**) Peratus Lawatan Sebenar Berbanding Sepatutnya

- iv. Semakan Audit selanjutnya mendapati Bahagian Hub Halal tidak mengkategorikan syarikat-syarikat yang mendapat Sijil Halal mengikut tahap risikonya seperti ditetapkan dalam Manual Prosedur Pensijilan Halal. **Pada pandangan Audit, JAKIM perlu mengkategorikan syarikat-syarikat tersebut supaya syarikat yang berisiko tinggi diberi keutamaan untuk dibuat pemeriksaan dengan lebih kerap.**

b. Pemeriksaan Berdasarkan Aduan

- i. Cawangan Pemantauan Dan Penguatkuasaan juga menjalankan pemeriksaan berdasarkan aduan awam yang diterima melalui pelbagai saluran yang disediakan. Aduan boleh dibuat melalui pelbagai cara iaitu sama ada menggunakan borang, surat, e-mel, SMS atau telefon. Antara aduan yang diterima ialah penipuan, penyalahgunaan logo dan Sijil Halal, keraguan ke atas produk/bahan ramuan/premis makanan dan minuman, keraguan terhadap formulasi, kebersihan, kesalahan penyembelihan dan cara penyembelihan. Pemeriksaan berdasarkan aduan hendaklah dilakukan oleh seorang Pegawai Hal Ehwal Islam yang diberi kuasa dan seorang pegawai dari Bahagian Penguatkuasa KPDNHEP atau Jabatan Perkhidmatan Haiwan atau pihak berkuasa tempatan.
- ii. Mengikut Manual Prosedur Kualiti JAKIM, aduan yang diterima perlu direkodkan dalam satu daftar mengikut jenis kesalahan. Sekiranya aduan dapat diselesaikan, maka penjelasan perlu diberikan kepada pengadu. Semua aduan perlu dipantau statusnya dengan menggunakan borang log kedudukan aduan, rayuan dan perbalahan. Semakan Audit

mendapati mulai tahun 2007, aduan telah direkodkan dalam buku daftar yang telah digunakan untuk merekod penerimaan surat setelah dibangkitkan oleh pihak Audit. Daftar ini hanya merekodkan aduan yang diterima dan lawatan yang telah dibuat, namun status penyelesaiannya tidak dinyatakan dengan lengkap dan jelas. Juga, tidak dapat dipastikan sejauh mana maklum balas telah diberikan kepada pengadu. Semakan Audit selanjutnya mendapati aduan-aduan tidak dikelaskan secara sistematik mengikut jenis kesalahan sama ada berkaitan dengan logo, perbahaasan halal atau lain-lain kesalahan bagi memudahkan penilaian aduan dibuat oleh JAKIM. Berdasarkan daftar yang diselenggarakan, pihak Audit mendapati 194 aduan bagi tahun 2007 telah direkodkan dan daripada jumlah tersebut, 91 aduan telah dibuat siasatan.

- iii. Bagi setiap aduan yang diterima, JAKIM perlu menjalankan pemeriksaan dalam tempoh 24 jam. Semakan Audit terhadap 50 aduan yang diterima pada tahun 2007 mendapati 36 daripadanya telah lewat dibuat pemeriksaan di mana sebahagian besarnya hanya dibuat pemeriksaan setelah lebih 20 hari aduan diterima.
- iv. Semakan Audit terhadap 48 laporan pemeriksaan mendapati sebanyak 23 syarikat bukan merupakan pemegang sah Sijil Halal JAKIM. Selain itu, didapati tiada mekanisme diwujudkan untuk memastikan produk-produk yang telah ditarik balik Sijil Halalnya tidak lagi berada di pasaran.

Pada pandangan Audit, memandangkan terdapat produk-produk yang menggunakan logo halal yang tidak diiktiraf oleh JAKIM, pemeriksaan juga perlu dijalankan terhadap produk-produk berkenaan. Ini adalah penting bagi memastikan produk-produk tersebut dipastikan kesuciannya. Ini juga adalah selaras dengan misi Bahagian Hub Halal iaitu untuk memastikan produk yang menggunakan Sijil Halal atau yang menggunakan perbahaasan halal adalah suci dan halal mengikut lunas syarak. Bagi produk-produk yang telah ditarik balik sijilnya, hebahan kepada pengguna melalui akhbar, laman web dan lain-lain media perlu dilakukan.

3.4.9.2. Didapati Cawangan Pemantauan Dan Penguatkuasaan tidak dapat menjalankan pemeriksaan secara berkesan disebabkan oleh faktor-faktor berikut :-

a. Kekurangan Pegawai

Mengikut struktur organisasi Bahagian Hub Halal, bilangan jawatan yang diluluskan untuk Cawangan Pemantauan Dan Penguatkuasaan ialah 59. Bagaimanapun, hanya 39 jawatan yang telah diisi setakat 31 Mac 2008. Daripada jumlah tersebut, 35 pegawai ditempatkan di peringkat Ibu Pejabat, 3 pegawai ditempatkan di Unit Halal Butterworth dan seorang pegawai di Unit

Halal Melaka. Ini bermakna terdapat 20 jawatan yang masih kosong termasuklah jawatan di Unit Halal Pelabuhan Kelang dan Pasir Gudang yang tidak pernah diisi sejak ditubuhkan pada 17 November 2005.

b. Keperluan Peralatan Dan Logistik

- i. JAKIM ada menyediakan keperluan peralatan dan logistik untuk menjalankan aktiviti pemantauan dan penguatkuasaan. Antara kemudahan yang disediakan adalah kenderaan dan kamera. Bagaimanapun, pihak Audit mendapati masih terdapat kekurangan di dalam penyediaan kelengkapan dan logistik untuk unit ini. Jadual berikut menunjukkan perbandingan kelengkapan yang dimiliki oleh JAKIM dan KPDNHEP dalam menjalankan aktiviti pemantauan dan penguatkuasaan :-

JADUAL 3.19
PERBANDINGAN KELENGKAPAN DAN PERALATAN
UNTUK AKTIVITI PEMERIKSAAN ANTARA KPDNHEP DENGAN JAKIM

SENARAI KELENGKAPAN DAN PERALATAN	KPDNHEP	JAKIM
Kenderaan	7-8 Buah (Peringkat Ibu Pejabat)	2 Buah
Kamera	160 Unit	1 Unit (Telah Rosak)
Lain-Lain Peralatan Seperti Pengumpul, <i>Cutter</i> Besar Dan Vest	Ada	Tiada
Elaun Penguatkuasa	Ada	Tiada

- ii. Bahagian Hub Halal pernah memohon kepada JAKIM supaya menyediakan kenderaan tambahan untuk meningkatkan pelaksanaan aktiviti pemantauan dan penguatkuasaan. Bagaimanapun setakat tarikh pengauditan, tiada bukti penambahan kenderaan ada dibuat. Selain itu, JAKIM juga pernah memohon kepada Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) untuk membekalkan pakaian khas bagi pegawai Bahagian Hub Halal. Namun, pihak Audit dimaklumkan bahawa perkara ini masih dalam pertimbangan JPA.

Pada pandangan Audit, JAKIM hendaklah menempatkan pegawai di Cawangan Pemantauan Dan Penguatkuasaan mengikut bilangan jawatan yang diluluskan di dalam waran perjawatan. Selain itu, bagi membolehkan aktiviti pemantauan dan penguatkuasaan dijalankan dengan berkesan, semua kemudahan dan peralatan yang diperlukan seperti kenderaan, kamera dan sebagainya hendaklah disediakan dengan secukupnya.

3.4.9.3. Berdasarkan rekod yang dikemukakan oleh JAKIM, pihak Audit mendapati sepanjang tahun 2006 dan 2007, terdapat 70 operasi pemantauan dan penguatkuasaan yang dijalankan bersama dengan KPDNHEP. Selain itu, terdapat 3 operasi yang melibatkan pihak berkuasa tempatan yang lain dan satu

operasi bersama Kementerian Kesihatan Malaysia. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.20
TINDAKAN PENGUATKUASAAN BERSAMA
KEMENTERIAN DAN PIHAK BERKUASA TEMPATAN
BAGI TAHUN 2006 DAN 2007

TAHUN	AGensi TERLIBAT			JUMLAH
	KPDNHEP	PBT	KKM	
2006	16	1	0	17
2007	54	2	1	57
JUMLAH	70	3	1	74

Nota : **KPDNHEP** - Kementerian Perdagangan Dalam Negeri Dan Hal Ehwal Pengguna
 PBT - Pihak Berkuasa Tempatan
 KKM - Kementerian Kesihatan Malaysia

3.4.9.4. Berdasarkan maklumat yang diperolehi daripada KPDNHEP, didapati 475 pemeriksaan telah dijalankan melibatkan pegawai JAKIM dan KPDNHEP bagi tempoh yang sama. Pihak Audit tidak dapat mengesahkan ketepatan bilangan operasi yang telah dijalankan bersama dengan KPDNHEP memandangkan perbezaan maklumat antara kedua-dua rekod tersebut dan tiada penjelasan diberi tentang perbezaan tersebut. Berdasarkan temu bual dengan pegawai JAKIM dan KPDNHEP, pihak Audit mendapati bagi setiap operasi penguatkuasaan yang diadakan bersama, JAKIM tidak dimaklumkan status terkini berhubung tindakan yang telah diambil oleh KPDNHEP terhadap pemilik premis yang didapati bersalah.

3.4.9.5. Semakan Audit mendapati penyelenggaraan rekod-rekod pemantauan dan penguatkuasaan masih menggunakan cara manual iaitu menggunakan buku daftar, sistem fail dan laporan yang dicetak daripada program *Microsoft Excel*. Pihak Audit juga mendapati rekod yang diselenggarakan tidak dikawal dengan memuaskan kerana kebanyakan dokumen laporan yang dikemukakan untuk semakan Audit adalah dicetak semula oleh pegawai yang bertanggungjawab. Selain itu, tiada laporan mingguan atau bulanan yang telah disahkan oleh Ketua Jabatan yang boleh digunakan oleh pihak pengurusan untuk memantau keberkesanan aktiviti pemantauan dan penguatkuasaan dari semasa ke semasa.

Pada pandangan Audit, Cawangan Pemantauan Dan Penguatkuasaan hendaklah menyediakan satu laporan mingguan/bulanan berhubung dengan aktiviti pemantauan dan penguatkuasaan yang telah dijalankan bagi memudahkannya memantau aktiviti penguatkuasaan.

3.4.10. Perkhidmatan Rujukan Maklumat Halal

3.4.10.1. Orang awam boleh mendapatkan maklumat mengenai kesahihan logo halal JAKIM yang dilabel pada makanan dan dipamerkan di premis melalui Sistem e-Halal. Sistem e-Halal menyediakan perkhidmatan semakan halal untuk

komuniti internet dan masyarakat Malaysia melalui perkhidmatan web dan Sistem Pesanan Ringkas (SMS) Halal JAKIM. Dengan adanya perkhidmatan SMS Halal ini, pengguna telefon bimbit boleh membuat semakan terus kepada JAKIM mengenai logo halal yang dilabelkan pada makanan dan Sijil Halal dipamerkan di premis makanan. JAKIM telah menandatangani perjanjian dengan DAPAT VISTA Sdn. Bhd. (DAPAT VISTA) untuk menguruskan SMS Halal bagi tempoh 1 Januari 2006 hingga 31 Disember 2007. Antara syarat yang terkandung dalam perjanjian yang ditandatangani adalah seperti berikut :-

- a. Senarai Perkhidmatan yang perlu disediakan oleh DAPAT VISTA kepada pihak Kerajaan adalah seperti berikut :-
 - i. Perkhidmatan SMS HALAL JAKIM - pengguna boleh mendapatkan pengesahan dari JAKIM mengenai status halal sesuatu barangan.
 - ii. Perkhidmatan SMS HALAL ALERT - pengguna boleh melanggan untuk mendapatkan senarai barangan terkini yang disahkan halal oleh JAKIM.
 - iii. Perkhidmatan SMS HALAL ADUAN - pengguna boleh membuat aduan kepada JAKIM mengenai status halal sesuatu barangan.
- b. Pengiraan perkongsian hasil daripada panggilan SMS Halal adalah setelah ditolak segala kos kepada syarikat telekomunikasi (termasuk cukai-cukai tertentu dan caj infrastruktur) dan juga kos perisian aplikasi SMS syarikat. Lebihan hasil selepas semua tolakan tersebut dibuat akan dibahagi sama rata antara JAKIM dan DAPAT VISTA.

3.4.10.2. Semakan Audit mendapati perjanjian tersebut tidak menyatakan tentang cara pembayaran yang perlu dilakukan oleh DAPAT VISTA kepada JAKIM. Didapati DAPAT VISTA telah membuat 2 kali pembayaran kepada JAKIM seperti berikut :-

- a. Pembayaran pada 6 Jun 2007 berjumlah RM27,703 bagi tempoh perkhidmatan September 2005 hingga Disember 2006.
- b. Pembayaran pada 11 Julai 2007 berjumlah RM11,567 bagi tempoh perkhidmatan Januari 2007 hingga Mei 2007.

3.4.10.3. Berdasarkan Laporan Pengiraan Pendapatan SMS DAPAT-JAKIM yang dikemukakan bersama-sama dengan cek pembayaran, pihak Audit mendapati wujud perbezaan antara data SMS yang diterima dan direkodkan oleh DAPAT VISTA dengan data yang direkodkan oleh JAKIM di dalam sistem e-Halal. Bagi tahun 2006, terdapat perbezaan sebanyak 18,030 unit SMS yang diterima bernilai RM9,015. Setakat bulan Mei 2007, terdapat perbezaan sebanyak 2,170 unit SMS bernilai RM1,085. Semakan lanjut mendapati laporan penyesuaian tidak disediakan untuk menjelaskan perbezaan yang wujud. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.21
PERBEZAAN PEROLEHAN KHIDMAT SITEM PESANAN RINGKAS BAGI
TAHUN 2006 DAN 2007

TAHUN	DAPAT VISTA		SISTEM e-HALAL JAKIM		PERBEZAAN	
	UNIT	RM	UNIT	RM	UNIT	RM
2006	199,969	99,984.50	217,999	108,999.50	18,030	9,015.00
2007*	84,566	42,283.00	86,736	43,368.00	2,170	1,085.00
JUMLAH	284,535	142,267.50	304,735	152,367.50	20,200	10,100.00

Nota : () Setakat Bulan Mei 2007*

3.4.10.4. Mengikut syarat perjanjian, DAPAT VISTA perlu mengemukakan Laporan Bulanan Trafik mengenai transaksi SMS setiap bulan kepada JAKIM. Semakan Audit mendapati DAPAT VISTA tidak mengemukakan laporan trafik SMS tersebut sejak ia mula beroperasi pada bulan Januari 2006. Didapati JAKIM sedang dalam proses memperbaharui kontrak perjanjian dengan DAPAT VISTA.

3.4.10.5. Pada masa ini, sistem e-Halal yang menyediakan perkhidmatan semakan halal hanya mempunyai data-data berhubung dengan pemegang Sijil Halal JAKIM. Maklum balas yang diperoleh daripada JAKIM mendapati usaha sedang dibuat untuk memusatkan data pensijilan halal antara JAKIM dan Jabatan Agama Islam Negeri/Majlis Agama Islam Negeri (JAIN/MAIN). Setakat bulan April 2008, 4 negeri (Melaka, Pulau Pinang, Perlis dan Negeri Sembilan) telah bersetuju menggunakan sistem e-Halal ini.

Pada pandangan Audit, JAKIM perlu memantau pengurusan SMS terutamanya dari aspek ketepatan data yang dikemukakan oleh DAPAT VISTA. Selain itu, JAKIM juga perlu mendapatkan laporan bulanan trafik SMS dan menyemaknya dengan data dalam sistem e-Halal untuk memastikan ketepatan data dan juga bagi menilai prestasi perkhidmatan syarikat. Selain daripada maklumat berhubung dengan status halal produk, premis dan rumah sembelihan yang mendapat Sijil Halal JAKIM, sistem e-Halal juga patut diperluaskan untuk memasukkan maklumat berhubung dengan status halal produk yang mendapat Sijil Halal daripada Jabatan-Jabatan Agama Islam Negeri.

3.4.11. Kempen Promosi Halal

3.4.11.1. Secara keseluruhannya, JAKIM telah memperuntukkan sejumlah RM1.40 juta bagi tempoh tahun 2006 hingga 2007 untuk tujuan promosi halal. Daripada jumlah tersebut, RM1.07 juta telah dibelanjakan.

3.4.11.2. Berdasarkan laporan perbelanjaan untuk promosi halal bagi tahun 2006 dan 2007, antara aktiviti yang telah dijalankan oleh JAKIM ialah mengadakan video korporat untuk pameran, lawatan delegasi ke Bahagian Hub Halal, mengadakan papan iklan elektronik di sekitar Putrajaya, meletakkan

bunting Halal Malaysia di pasar raya-pasar raya, mengeluarkan jurnal halal, cakera padat, direktori halal, mencetak senarai badan pensijilan halal luar negara dan edaran untuk pameran halal (MIHAS), mewujudkan dialog pengurusan pensijilan halal dan mengadakan Program Minggu Halal di Pulau Pinang.

3.4.11.3. Program Minggu Halal 2006 telah diadakan antara 15 hingga 17 Disember 2006 yang dianjurkan oleh JAKIM dan KPDNHEP dengan kerjasama *i-Pro Event Management*. Program Minggu Halal 2006 telah diadakan di Penang International Sport Arena (PISA), Pulau Pinang. Antara aktiviti yang diadakan ialah Pameran Bahagian Hub Halal, pameran dan jualan oleh agensi/syarikat, Hari Bertemu Pelanggan, pemeriksaan kesihatan secara percuma, kempen menderma darah dan Persembahan Kesenian Islam. Selain itu, JAKIM juga telah menggunakan web portal halalnya sebagai medium dalam memberi informasi dan kesedaran kepada para pengguna terhadap penggunaan logo halal.

3.4.12. Penyelarasan Antara Negeri

3.4.12.1. Di negara ini, terdapat 15 institusi Kerajaan yang mengeluarkan Sijil Halal iaitu JAKIM dan Jabatan-jabatan Agama Islam Negeri. Pada bulan Mac 2006, Perdana Menteri yang mempengerusikan mesyuarat antara Menteri Besar dan Ketua Menteri telah membuat keputusan bahawa hanya logo halal yang dikeluarkan oleh JAKIM boleh diterima bagi tanda halal pada produk dan makanan. Ini bertujuan untuk menyeragamkan penggunaan logo halal di seluruh negara. Bagaimanapun setakat tarikh pengauditan, persetujuan secara bertulis daripada setiap negeri masih belum diperolehi.

3.4.12.2. Semakan Audit terhadap proses pensijilan halal di 2 negeri mendapati ada beberapa perbezaan dari segi prosedur pengeluaran Sijil Halal dan aktiviti penguatkuasaan berbanding yang dilaksanakan oleh JAKIM. Perbezaan tersebut ditunjukkan di jadual berikut :-

JADUAL 3.22
PERBEZAAN PROSEDUR PENGELUARAN SIJIL HALAL

PROSES/PERKARA	JAKIM	SABAH	PERAK
TEMPOH SAH SIJIL	2 TAHUN	2 TAHUN	1 TAHUN
Permohonan			
i. Kadar caj perkhidmatan	Bagi tempoh 2 tahun. Dikenakan bagi setiap permohonan baru, pembaharuan, tambahan produk, tambahan menu dan tambahan <i>outlet</i> (premis makanan): i. Industri Pengeluar Produk Kecil - RM200 IKS - RM800 Multinasional - RM1,400 ii. Rumah Sembelih Kecil - RM200 Sederhana - RM800 Besar - RM1,400 iii. Premis Makanan Restoran - RM200/<i>outlet</i> Hotel - RM200/dapur	Bayaran sijil dan logo bagi satu tahun: 1. Premis makanan - RM50 2. Premis produk - RM50 3. Produk pembungkusan semula - RM50 4. Bahan gunaan - RM50 5. Sijil Kebenaran menyembelih - RM100 6. Premis Penyembelihan - RM50 7. Premis Penjualan Daging Halal - RM50	1. Sijil Pengesahan Halal mengikut kategori (setahun): Kecil - RM100 IKS - RM400 Multinasional - RM700 2. Sijil Penyembelihan halal - RM10 3. Salinan Sijil Pengesahan Halal - RM10/salinan 4. Permohonan Semula/ Rayuan Sijil Pengesahan Halal - Mengikut Jumlah Caj Tahunan Yang Dikenakan

PROSES/PERKARA	JAKIM	SABAH	PERAK
ii. Bayaran Pemeriksaan	Tiada	1. Premis Penjualan Besar - RM700 Sederhana - RM400 Kecil - RM100 2. Premis Penjualan Daging Halal Besar - RM200 Sederhana - RM200 Kecil - RM50 3. Restoran/Dapur Besar - RM200 Sederhana - RM100 Kecil - RM50 4. Restoran Berangkai Premis pertama - RM400 Premis selebihnya - RM200 5. Pemeriksaan Premis Produk Besar - RM700 Sederhana - RM400 Sederhana kecil - RM100 Kecil - RM50 6. Pemeriksaan Bahan Gunaan - RM100 7. Produk Bungkus Semula - RM100/produk	Ada (maklumat terperinci tidak diperolehi)
iii. Borang permohonan	Borang berbeza mengikut jenis perniagaan	Ada 3 jenis borang mengikut jenis perniagaan. Bagaimanapun, kandungan borang secara amnya sama untuk setiap jenis perniagaan.	Satu jenis borang yang meliputi semua jenis perniagaan.
iv. Syarat Memohon: • Sijil-sijil yang perlu disertakan	a. Profil syarikat b. Pendaftaran syarikat/ perniagaan c. Nama dan keterangan produk/menu untuk disahkan d. Bahan ramuan yang digunakan e. Nama dan alamat pengeluar/ pembekal ramuan f. Status halal bahan ramuan berserta Sijil Halal atau spesifikasi produk bagi bahan ramuan kritikal (jika berkaitan) g. Jenis bahan pembungkusan h. Proses dan prosedur pengeluaran i. Lain-lain dokumen seperti <i>Hazard Analysis And Critical Control Point</i> , ISO, <i>Good Hygienic Practice</i> , <i>Good Manufacturing Practice</i> , <i>Total Quality Management</i> dan sebagainya (jika ada) j. Peta lokasi premis/kilang	a. Salinan kad pengenalan/ passport pemohon. b. Salinan lesen perniagaan yang dikeluarkan oleh Pihak Berkuasa Tempatan dan disahkan benar. c. Sijil pengesahan Halal, Kebenaran Menyembelih atau Logo halal yang tamat tempoh (jika ada).	Tiada maklumat
• Bilangan minimum pekerja Muslim	Minimum 2 orang pekerja Muslim yang tetap dan berwarganegara Malaysia di bahagian dapur/ pengendalian/pemprosesan makanan.	- Tukang masak yang menyediakan makanan atau gunaan hendaklah sekurang-kurangnya seorang dari mereka beragama Islam - Semasa penyediaan atau pemprosesan makanan atau penggunaan hendaklah diselia oleh orang Islam - Pekerja bagi penyediaan makanan atau penggunaan hendaklah sekurang-kurangnya 1/3 daripada mereka beragama Islam	- Sekurang-kurangnya 2 orang pekerja yang beragama Islam bertugas mengendalikan pemprosesan makanan. - Kilang sembelihan hendaklah mempunyai sekurang-kurangnya 6 orang penyembelih yang bertauliah.
• Jawatankuasa Audit Halal Dalaman	Wajib diwujudkan bagi syarikat yang disenaraikan dalam kategori Multinasional dan Industri Kecil dan Sederhana (IKS).	Tiada	Tiada

PROSES/PERKARA	JAKIM	SABAH	PERAK
Pelantikan Eksekutif Hal Ehwal Islam	Wajib diwujudkan bagi syarikat yang disenaraikan dalam kategori Multinasional dan IKS.	Tiada	Tiada
Tempat (kaunter) pembayaran bagi kategori HALAL dan TIDAK HALAL hendaklah berasingan di antara satu sama lain.	Ada	Tiada	Pastikan terdapat perbezaan yang ketara antara penjualan makanan halal dengan yang tidak halal.

Pada pandangan Audit, selaras dengan keputusan yang telah dibuat oleh Perdana Menteri bahawa hanya logo halal JAKIM yang patut digunakan pada produk dan makanan, JAKIM patut mengambil tindakan yang sewajarnya untuk memastikan penggunaan logo dan proses pensijilan halal yang seragam diikuti oleh Jabatan-Jabatan Agama Islam Negeri. Ini adalah penting untuk mengelakkan kekeliruan di kalangan orang ramai.

3.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

3.5.1. Pada umumnya, JAKIM telah merancang pengurusan pensijilan halal dengan baik. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, terdapat beberapa kelemahan yang perlu diperbaiki. Antara kelemahan tersebut adalah beberapa jawatan yang menguruskan pensijilan halal masih belum diisi sejak penstrukturan semula diluluskan pada tahun 2005; hanya sebilangan kecil pegawai JAKIM diberikan kuasa untuk menjalankan pensijilan halal dan penguatkuasaan; aktiviti penguatkuasaan masih kurang berkesan dan ini terbukti di mana wujudnya produk menggunakan logo halal JAKIM secara tidak sah di pasaran. Selain itu, masa yang lama diambil untuk memproses permohonan dan mengeluarkan Sijil Halal.

3.5.2. Pada 2 April 2008, Kerajaan telah memutuskan supaya aktiviti pensijilan halal diambil alih oleh Halal Development Corporation (HDC). Bagaimanapun sehingga 1 Jun 2008, urusan ini masih lagi dikendalikan oleh JAKIM kerana beberapa perkara yang berkaitan perlu diselesaikan sebelum ia diserahkan kepada HDC. Sehingga HDC mengambil alih urusan ini, JAKIM perlu memperbaiki beberapa kelemahan yang telah dibangkitkan. Sehubungan ini, adalah disyorkan supaya JAKIM memberikan pertimbangan kepada perkara-perkara berikut :-

- a. Memastikan jawatan-jawatan penting seperti ketua cawangan/unit serta pegawai yang terlibat dalam membuat keputusan tentang pemberian Sijil Halal diisi sepenuhnya dengan segera bagi menjamin urusan pensijilan halal berjalan dengan lancar.
- b. Memandangkan Bahagian Hub Halal menyelenggarakan sistem maklumat Sijil Halal terutamanya menguruskan portal e-Halal yang sentiasa digunakan perkhidmatannya oleh orang ramai, urusan ini hendaklah dikendalikan oleh seorang pegawai sistem maklumat secara sepenuh masa.

- c. Mengkaji semula penurunan kuasa yang terhad bagi membolehkan pegawai JAKIM untuk menjalankan aktiviti pensijilan halal dan penguatkuasaan dengan berkesan. JAKIM perlu memastikan pegawai-pegawainya yang terlibat dalam aktiviti pensijilan halal diwartakan dan mempunyai kad kuasa sepertimana yang dikehendaki di bawah Akta Perihal Dagangan 1972.
- d. Memantau proses pemeriksaan pensijilan halal untuk memastikan ia dilaksanakan dalam tempoh yang ditetapkan. Bagi tujuan tersebut, JAKIM perlu menetapkan norma masa bagi melaksanakan aktiviti ini.
- e. Memandangkan terdapat produk-produk yang menggunakan logo halal yang tidak diiktiraf oleh JAKIM, pemeriksaan juga perlu dijalankan terhadap produk-produk berkenaan. Ini adalah penting bagi memastikan produk-produk tersebut dipastikan kesuciannya. Ini juga adalah selaras dengan misi Bahagian Hub Halal untuk memastikan produk yang menggunakan Sijil Pengesahan Halal atau yang menggunakan perbendaharaan halal adalah suci dan halal mengikut lunas syarak.
- f. Bagi membolehkan aktiviti pemantauan dan penguatkuasaan dijalankan dengan berkesan, semua kemudahan dan peralatan yang diperlukan seperti kenderaan, kamera dan sebagainya hendaklah disediakan dengan secukupnya.
- g. Bagi produk-produk yang telah ditarik balik Sijil Halal, adalah disyorkan agar produk-produk yang terlibat dihebahkan kepada pengguna melalui akhbar, laman web dan lain-lain media tentang status produk-produk tersebut.
- h. Selaras dengan keputusan yang telah dibuat oleh Perdana Menteri bahawa hanya logo halal JAKIM yang patut digunakan pada produk dan makanan, JAKIM patut mengambil tindakan yang sewajarnya untuk memastikan penggunaan logo berkenaan dan proses pensijilan halal yang seragam diikuti oleh Jabatan-Jabatan Agama Islam Negeri. Ini adalah juga penting untuk mengelakkan kekeliruan di kalangan orang ramai.
- i. Sistem e-Halal patut diperluaskan untuk memasukkan maklumat berhubung dengan status halal produk yang mendapat Sijil Halal daripada Jabatan-Jabatan Agama Islam Negeri.

KEMENTERIAN KEWANGAN

4. PROJEK PEMBINAAN EMPANGAN HIDROELEKTRIK BAKUN, SARAWAK

4.1. LATAR BELAKANG

4.1.1. Projek Pembinaan Empangan Hidroelektrik Bakun (Projek Bakun) merupakan salah satu projek mega yang dikenal pasti dan dikaji sejak tahun 1960-an. Tujuan asal pembinaannya adalah untuk menjana elektrik sehingga 2,400 megawatt (MW) secara berperingkat bagi disalurkan ke Semenanjung Malaysia. Lokasi tapak projek adalah di Sungai Batang Balui, Bintulu, Sarawak yang meliputi kawasan tadahan seluas 14,750 kilometer persegi.

4.1.2. Pada asalnya Kabinet telah bersetuju menyerahkan Projek Bakun kepada Ekran Berhad untuk dilaksanakan secara penswastaan. Bagaimanapun pada bulan November 1997, Kerajaan memutuskan Projek Bakun diambil alih oleh Menteri Kewangan Diperbadankan (MKD) akibat kegawatan ekonomi yang menyebabkan Ekran Berhad tidak lagi berminat meneruskan projek tersebut. Berikutan itu, pada bulan Januari 1998, Kabinet bersetuju syarikat milik penuh MKD iaitu Sarawak Hidro Sdn. Bhd. (SHSB) mengambil alih pelaksanaan projek ini. Seterusnya pada bulan November 2007, Kementerian Kewangan telah mengeluarkan surat niat kepada Synergy Drive Berhad (sekarang dikenali sebagai Sime Darby Berhad) yang merupakan gabungan Sime Darby Berhad, Golden Hope Plantation Berhad dan Kumpulan Guthrie Berhad untuk mengambil alih 60% ekuiti dalam SHSB. Pada masa yang sama, Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri juga telah mengeluarkan surat niat kepada Synergy Drive Berhad untuk pemasangan kabel dasar laut bagi tujuan penyaluran bekalan elektrik dari Bakun ke Semenanjung Malaysia. Setakat akhir tahun 2007, anggaran kos asal projek ini berjumlah RM4.50 bilion telah meningkat menjadi RM7.50 bilion.

4.1.3. Kaedah pembinaan empangan ini adalah menggunakan benteng konkrit sebagai asas kepada kolam takungan air. Ciri utama Empangan Hidroelektrik Bakun adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 4.1
CIRI UTAMA EMPANGAN HIDROELEKTRIK BAKUN

<i>DAM TYPE</i>	<i>CONCRETE FACED ROCKFILL DAM</i>
<i>Maximum Height Above Foundation</i>	205 m
<i>Crest Length</i>	750 m
<i>Crest Elevation</i>	235 m
<i>Maximum Flood Level</i>	232.8 m
<i>Maximum Operating Level</i>	228 m
<i>Minimum Operating Level</i>	195 m
<i>Volume Of Fill</i>	16.1 million m ³
<i>Catchment Area</i>	14,750 km ²
<i>Reservoir Area At EL 228 ASL</i>	695 km ²

Nota : *m - Meter*

m³ - Meter Padu

km² - Kilometer Persegi

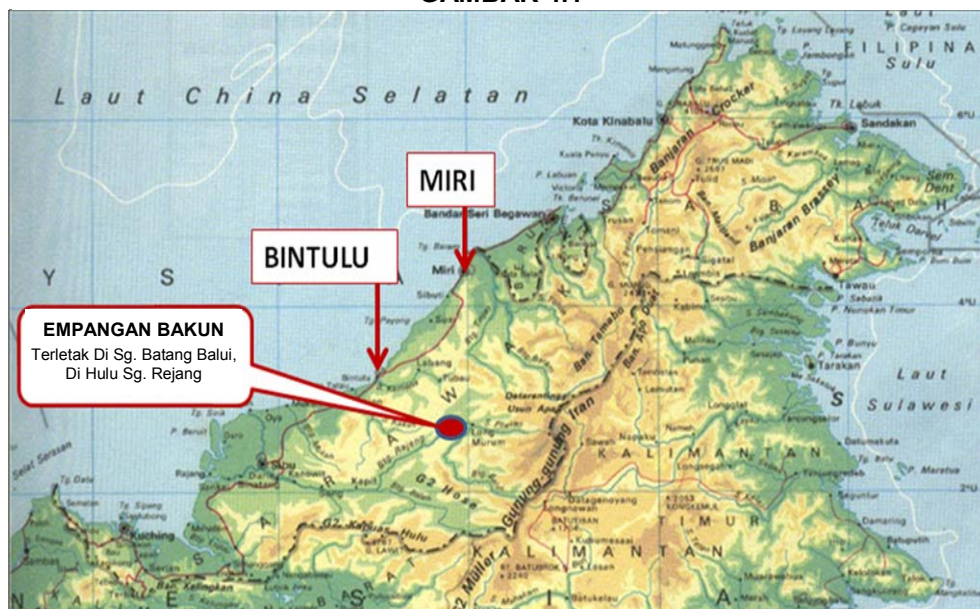
4.1.4. Projek Bakun dibahagikan kepada 3 pakej utama iaitu pakej kerja sivil (CW), pakej kerja elektro-mekanikal (EM) dan pakej talian penghantaran (TR). Pakej CW dan EM terbahagi pula kepada beberapa sub-pakej seperti di **Jadual 4.2**. **Gambar 4.1** menunjukkan lokasi Projek Bakun di Sarawak.

JADUAL 4.2
PAKEJ KERJA SIVIL DAN ELEKTRO-MEKANIKAL PROJEK BAKUN

PAKEJ	SUB-PAKEJ	SKOP KERJA
Kerja Sivil (CW)	CW0	Kerja Pembinaan Terowong Pelencongan Sungai
	CW1	Kerja Pembinaan Empangan Kekotak
	CW2	Kerja Pembinaan Empangan Utama
Kerja Elektro-Mekanikal	EM1	Kerja Pemasangan 4 Turbin Pertama
	EM2	Kerja Pemasangan 4 Turbin Kedua

Nota : CW – Kerja Sivil EM – Elektro-Mekanikal

GAMBAR 4.1

Lokasi Projek Bakun

4.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada Projek Pembinaan Empangan Hidroelektrik Bakun, Sarawak telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur, cekap dan berhemat.

4.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi aspek perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap Projek Pembinaan Empangan Hidroelektrik Bakun, khususnya bagi Pakej CW dan EM. Pengauditan ini dijalankan dengan menyemak fail, rekod dan dokumen yang berkaitan serta lawatan ke tapak projek dan temu bual dengan pegawai yang bertanggungjawab di Kementerian/Jabatan/Agensi seperti berikut :-

- a. Perbendaharaan Malaysia
 - Bahagian Pelaburan, MKD dan Penswastan

- b. Sarawak Hidro Sdn. Bhd. (SHSB)
- c. Jabatan Perdana Menteri (JPM)
- Unit Perancang Ekonomi (UPE)
- d. Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi
- e. Pejabat Setiausaha Kewangan Negeri Sarawak
- f. Jabatan Tanah Dan Survei Negeri Sarawak

4.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Ogos hingga Disember 2007 mendapati perkara berikut :-

4.4.1. Pengurusan Projek

4.4.1.1. Pengurusan Projek Bakun melibatkan 2 agensi berikut :-

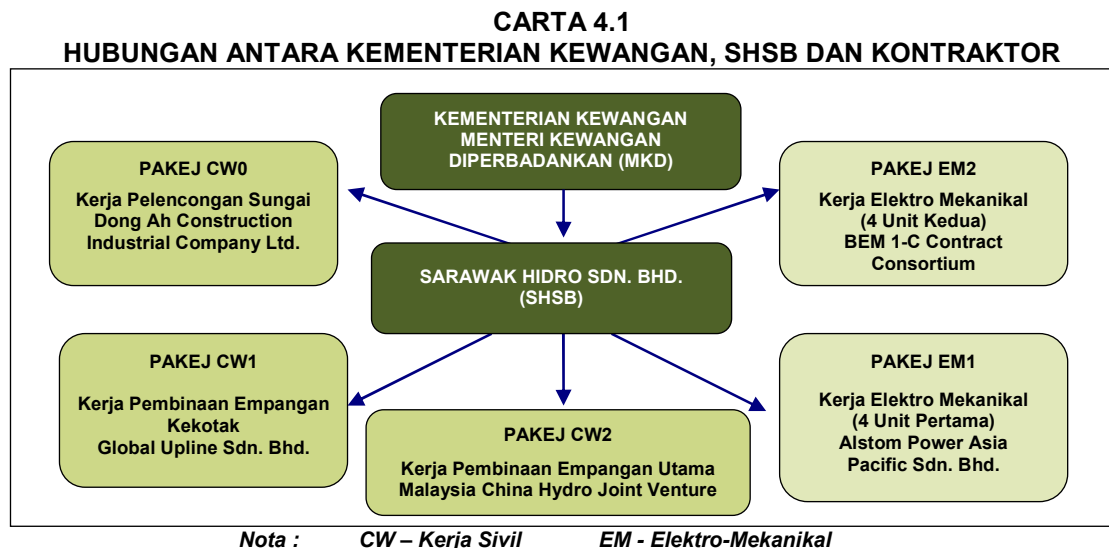
a. Kementerian Kewangan

Kementerian Kewangan melalui Bahagian Pelaburan, MKD dan Penswastaan adalah bertanggungjawab untuk menentukan kepentingan kewangan Kerajaan sentiasa terpelihara dalam perancangan dan pelaksanaan Projek Bakun. Sehubungan itu, Timbalan Setiausaha Bahagian MKD telah dilantik sebagai salah seorang ahli Lembaga Pengarah SHSB.

b. Sarawak Hidro Sdn. Bhd.

Selaras dengan keputusan Jemaah Menteri pada bulan Januari 1998, Bakun Hidro Sdn. Bhd. (BHSB) telah mengambil alih Projek Bakun sebagai projek Kerajaan dan memainkan peranan sebagai pengurus Projek Bakun. BHSB yang merupakan sebuah syarikat milik penuh Menteri Kewangan Diperbadankan (MKD) telah ditubuhkan pada bulan Januari 1994 dan kemudiannya telah ditukar nama kepada Sarawak Hidro Sdn. Bhd. (SHSB) pada bulan April 2000.

4.4.1.2. Hubungan antara Kementerian Kewangan, SHSB dan kontraktor mengikut pakej kerja CW dan EM adalah seperti di carta berikut :-

4.4.2. Sasaran Pembekalan Elektrik

Pada asalnya, pelaksanaan Projek Bakun adalah bertujuan untuk membekalkan tenaga elektrik ke Semenanjung Malaysia. Bagaimanapun, sasaran tersebut telah diubah beberapa kali, bermula dari tahun 2001 apabila Jemaah Menteri memutuskan elektrik yang dijana dari Projek Bakun dibekalkan ke Sabah dan Sarawak. Kemudiannya, ia telah diubah sekali lagi pada tahun 2005 melalui mesyuarat antara Menteri Kewangan II, Menteri Tenaga, Air dan Komunikasi serta Menteri di Jabatan Perdana Menteri yang memutuskan elektrik yang dijana dari Projek Bakun tidak akan dibekalkan ke Sabah kerana tidak *cost-effective* disebabkan jarak yang jauh dan memberi kesan terhadap kestabilan Sistem Grid Sabah. Sasaran pembekalan elektrik ini terus berubah apabila pada bulan Julai 2006, Jemaah Menteri telah memutuskan tenaga elektrik dari Projek Bakun disalurkan semula ke Semenanjung Malaysia melalui kabel dasar laut memandangkan ia lebih memberi manfaat kepada pengguna. **Pada pandangan Audit, perubahan sasaran pembekalan elektrik yang berulang kali merupakan antara faktor yang menyebabkan kelewatan pelaksanaan projek.**

4.4.3. Peruntukan Dan Perbelanjaan Projek

4.4.3.1. Projek Bakun telah dibiayai dari peruntukan Kerajaan Persekutuan di bawah perbelanjaan pembangunan Kementerian Kewangan bagi tempoh tahun 1997 hingga 2004. Kos asal Projek Bakun dianggarkan berjumlah RM4.50 bilion mengikut perincian seperti di jadual berikut :-

JADUAL 4.3
ANGGARAN KOS PROJEK BAKUN

KOMPONEN PROJEK	ANGGARAN KOS (RM Juta)
Terowong Pelencongan Sungai	358.00
Empangan Kekotak	64.52
Empangan Utama	1,788.00
Elektro-Mekanikal	918.85
<i>Outdoor Switchyard</i>	100.00
<i>Biomass Removal</i>	30.00
Pengurusan Projek	140.90
Insurans	83.64
Kontigensi	304.25
Pampasan Kepada Bakun Hydroelectric Corporation Sdn. Bhd.	713.84
JUMLAH	4,502.00

4.4.3.2. Bagi tempoh tahun 1997 hingga 2004, sejumlah RM1.79 bilion telah diperuntukkan oleh Kerajaan. Selain daripada peruntukan Kerajaan yang diterima daripada Kementerian Kewangan, SHSB juga meminjam dari institusi kewangan tempatan. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2007, SHSB telah meminjam sejumlah RM5.20 bilion untuk pelaksanaan Projek Bakun. Pinjaman daripada Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP) berjumlah RM3.00 bilion

adalah dijamin oleh Kerajaan Persekutuan, manakala selebihnya diberikan *Letter Of Comfort* daripada Kementerian Kewangan. Kedudukan pinjaman yang dibuat oleh SHSB adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 4.4
PINJAMAN SARAWAK HIDRO SDN. BHD. BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2007

TAHUN	INSTITUSI KEWANGAN	JUMLAH PINJAMAN (RM Juta)	JUMLAH DIBAYAR BALIK (RM Juta)	JUMLAH BELUM BAYAR BALIK (Setakat 31.12.2007) (RM Juta)
2002	Kumpulan Wang Amanah Pencen [Dikenali Sebagai Kumpulan Wang Persaraan (Diperbadankan) Mulai 1 Mac 2007]	400	0	400
2004	Kumpulan Wang Amanah Pencen	200	200	-
2004-2005	Commerce International Merchant Bankers	800	800	-
2005	Commerce International Merchant Bankers	600	600	-
2007	Kumpulan Wang Amanah Pencen [Dikenali Sebagai Kumpulan Wang Persaraan (Diperbadankan) Mulai 1 Mac 2007]	200	200	-
2007	Kumpulan Wang Simpanan Pekerja	3,000	-	3,000
JUMLAH		5,200	1,800	3,400

4.4.3.3. Setakat akhir tahun 2007, sejumlah RM3.91 bilion telah dibelanjakan untuk Projek Bakun sama ada daripada peruntukan Kerajaan atau pinjaman.

4.4.4. Komponen Projek

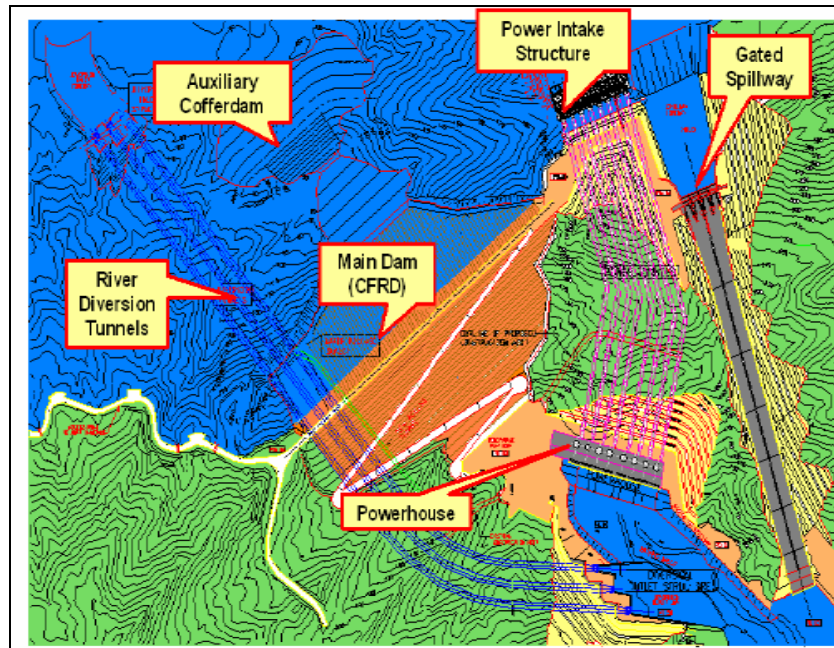
Projek Bakun mempunyai beberapa komponen utama iaitu terowong pelencongan sungai, empangan kekotak, empangan utama dan *powerhouse*. Butirannya adalah seperti di **Jadual 4.5**. Manakala **Gambar 4.2** menunjukkan komponen utama Projek Bakun.

JADUAL 4.5
KOMPONEN UTAMA PROJEK BAKUN

KOMPONEN UTAMA	BUTIRAN	PAKEJ KERJA
Terowong	3 Terowong Pelencongan Sungai Sepanjang 1.5km Dengan Diameter 12 Meters Setiap Satu Terowong	Pakej Kerja Sipil
Empangan Kekotak	Structure - 360m Long At Dam Crest, 63m High Over Foundation And 1.4 X 10 ⁶ m ³ Of Fill Materials	
Empangan Utama	Concrete Faced Rock Fill Dam Setinggi 205 Meters	
Spillway	Gated Concrete Weir With Chute And Flip Bucket - Capacity Equivalent To 15,000m ³ /second	
Power Intake	Structure -171m Wide X 65m High X 58m Long (16 Nos Of Roller Gates)	
Power Tunnel	8 Nos With Internal Diameter 4.85m, 7.0m And 8.5m -Total Length = 4,539 Meters (670m To 760m Each)	
Power House	Surface Powerhouse - Length = 250m, Width = 48m, Height = 48m (Below) And 23m (Above). No. Of Level = 4	
Turbines	Vertical Shaft Francis, 8 Units X 300MW Total Power Capacity - 2400 MW	Pakej Kerja Elektro-Mekanikal
Generators	3 Phases, Synchronous Vertical Shaft Air Cooled, 8 X 360MVA	
Transformers	Outdoor, 3 Phase, Oil Immersed, 8 X 360MVA	Pakej Talian Penghantaran

Nota : **m** - Meter **m³** - Meter Padu
 km² - Kilometer Persegi **MVA** - Mega Volt-Ampere

GAMBAR 4.2

Komponen Utama Projek Bakun

4.4.5. Pelantikan Perunding Sokongan

4.4.5.1. Pada bulan November 2000, Kementerian Kewangan telah memberi kelulusan kepada SHSB untuk melantik KLIACS Consultancy Services Sdn. Bhd. (KLIACS) sebagai perunding sokongan untuk mengendalikan Projek Bakun. Skop kerja meliputi perancangan dan kawalan serta pengurusan kontrak sehingga peringkat tawaran kontrak. Kementerian Kewangan menetapkan pelantikan KLIACS adalah tertakluk kepada kelulusan bayaran kos perkhidmatan perunding mengikut kaedah input masa (man-month).

4.4.5.2. Semakan Audit mendapati KLIACS telah mengemukakan cadangan teknikal dan kewangan kepada SHSB pada bulan Disember 2000. Sementara menunggu kadar yuran dan terma rujukan dibincangkan dan dipersetujui bersama antara SHSB dan KLIACS, SHSB telah memohon kelulusan Ketua Setiausaha Perbendaharaan untuk mengeluarkan surat niat kepada KLIACS bagi membolehkannya memulakan tugas dengan segera. Pihak Audit difahamkan Ketua Setiausaha Perbendaharaan telah mengarahkan supaya pengeluaran surat niat ini ditangguhkan dahulu. Bagaimanapun, KLIACS telah memberikan perkhidmatan perundingan kepada SHSB bagi tempoh bulan Jun 2000 hingga Oktober 2001.

4.4.5.3. Pada bulan Mac 2002, KLIACS telah membuat tuntutan bayaran ikhtisas berjumlah RM11.99 juta kepada SHSB bagi kerja yang dilaksanakannya. Bagaimanapun, asas tuntutan yang berdasarkan kepada skala yuran perunding ini tidak dipersetujui oleh SHSB kerana penglibatan KLIACS adalah lebih di peringkat penyediaan dokumentasi dan tidak terlibat dalam penyediaan reka bentuk terperinci. SHSB kemudiannya meminta KLIACS

menyediakan semula tuntutan ikhtisas berdasarkan input masa (man-month) dengan dokumen sokongan yang berkenaan. Pada bulan November 2002, KLIACS telah mengemukakan tuntutan baru berjumlah RM7.89 juta [tidak termasuk *Goods And Services Tax* (GST) 5%] tetapi jumlah tuntutan tersebut berbeza dengan pengiraan dan penilaian SHSB yang hanya berjumlah RM2.45 juta (tidak termasuk GST 5%). Memandangkan KLIACS masih tidak bersetuju dengan penilaian SHSB yang berjumlah RM2.45 juta, SHSB telah merujuk perkara ini kepada Kementerian Kewangan untuk mendapat penyelesaian pada bulan Oktober 2003. Sehubungan itu, Kementerian Kewangan pada bulan April 2004 hanya bersetuju meluluskan bayaran berjumlah RM1.75 juta (tidak termasuk GST 5%) kepada KLIACS.

4.4.5.4. Selaras dengan kelulusan ini, Kementerian Kewangan mengarahkan SHSB mengambil tindakan seperti berikut :-

- a. Menyediakan perjanjian mengikut format perjanjian piawai bil *man-month* (Revised 1/83).
- b. Menandatangani perjanjian dalam tempoh satu bulan dari tarikh surat kelulusan.
- c. Mengemukakan satu salinan perjanjian yang ditandatangani kepada Kementerian Kewangan dan satu salinan kepada Lembaga Hasil Dalam Negeri dalam tempoh satu bulan dari tarikh perjanjian ditandatangani.

4.4.5.5. KLIACS sekali lagi tidak bersetuju dengan jumlah yang diluluskan oleh Kementerian Kewangan dan enggan menandatangani sebarang perjanjian. Seterusnya, beberapa mesyuarat dan perbincangan telah diadakan untuk mencapai persetujuan antara kedua-dua pihak. Bagaimanapun, tiada sebarang persetujuan dicapai. Sungguhpun perjanjian belum ditandatangani, SHSB telah membuat bayaran sebanyak dua kali kepada KLIACS yang berjumlah RM1.84 juta (termasuk GST 5%).

4.4.6. Pakej Kerja Sivil

Pakej kerja sivil (CW) terdiri daripada 3 sub-pakej iaitu kerja pembinaan terowong pelencongan sungai, empangan kekotak dan empangan utama. Butiran kontrak bagi 3 sub-pakej tersebut diringkaskan seperti di jadual berikut :-

JADUAL 4.6
BUTIRAN KONTRAK PAKEJ KERJA SIVIL

BUTIRAN KONTRAK	TEROWONG PELENCONGAN SUNGAI	EMPANGAN KEKOTAK	EMPANGAN UTAMA
Pakej Kerja	(CW0)	(CW1)	(CW2)
Nama Kontraktor	Dong Ah Construction Industrial Company Ltd. (Korea)	Global Upline Sdn. Bhd.	Malaysia China Hydro Joint Venture
Kaedah Perolehan Kontrak	Rundingan Terus	Tender Pra-Kelayakan	Tender Pra-Kelayakan
Jenis Kontrak	<i>Hybrid Contract</i> Berdasarkan FLDIC	Reka Dan Bina	Reka Dan Bina

BUTIRAN KONTRAK	TEROWONG PELENCONGAN SUNGAI	EMPANGAN KEKOTAK	EMPANGAN UTAMA
Nilai Kontrak Asal	RM200 Juta (Fixed Lump Sum Price)	RM74.23 Juta	RM1,788 Juta (Fixed Lump Sum Price)
Tarikh Surat Setuju Terima	18 Ogos 1999	1 Jun 2001	2 Oktober 2002
Tarikh Kontrak	9 Mei 2000	10 Ogos 2001	31 Mac 2003
Tempoh Kontrak	18 Bulan	12 Bulan	59.5 Bulan
Tarikh Mula Kerja	29 Oktober 1999	15 Jun 2001	8 Oktober 2002
Tarikh Siap Kerja Asal	28 April 2001	16 Jun 2002	22 September 2007
Tempoh Tanggungan Kecacatan	2 Tahun	1 Tahun	2 Tahun
<i>Performance Bond</i>	RM20.00 Juta	RM3.71 Juta	RM89.40 Juta
Gantirugi Tertentu Dan Ditetapkan	RM30,000 Sehari	RM30,000 Sehari	RM1.30 Juta Sehari

Semakan Audit terhadap dokumen kontrak, rekod dan fail berkaitan 3 pakej kerja sivil Projek Bakun mendapati perkara berikut :-

4.4.6.1. Pakej Kerja Pembinaan Terowong Pelencongan Sungai (CW0)

Selepas pengambilalihan Projek Bakun dari Ekran Berhad, Kementerian Kewangan pada 18 Ogos 1999 telah mengeluarkan surat tawaran kepada kontraktor Dong Ah Construction Industrial Company Ltd. (DACI) dari Korea bagi meneruskan kerja pembinaan terowong pelencongan sungai. Pelantikan telah dilakukan secara rundingan terus dengan harga kontrak berjumlah RM200 juta secara *fixed lump sum price* dan tempoh kontrak selama 18 bulan. Skop kerja adalah bagi menyiapkan 3 terowong pelencongan sungai termasuk struktur saluran masuk (*inlet*) dan saluran keluar air (*outlet*); 1 benteng penahan air di bahagian hulu terowong dengan puncaknya pada paras 73.5 meter serta 1 benteng penahan air di bahagian hilir terowong dengan puncaknya pada paras 68 meter. Semakan Audit mendapati DACI telah menyiapkan kerja mengikut tempoh dan syarat yang ditetapkan. Semasa lawatan Audit ke tapak projek di kedua-dua bahagian *inlet* dan *outlet* pada bulan Disember 2007, adalah diperhatikan aliran air dari Sungai Batang Balui telah dilencongan melalui ketiga-tiga terowong melepasi kawasan empangan.

4.4.6.2. Pakej Kerja Pembinaan Empangan Kekotak (CW1)

Bagi kerja pembinaan empangan kekotak, SHSB telah menawarkan kontrak kepada Global Upline Sdn. Bhd. (GUSB) yang berpusat di Bintawa, Kuching, Sarawak dengan nilai kontrak berjumlah RM74.23 juta. Pelantikan dilakukan secara tender pra-kelayakan dengan skop kerja meliputi kerja membina empangan kekotak dalam tempoh 12 bulan bermula dari bulan Jun 2001 hingga Jun 2002. Semakan Audit mendapati pada awalnya pelan pembinaan empangan kekotak ini berbentuk *Roller Compacted Concrete (RCC) Stepped Spillway*. Bagaimanapun, masalah limpahan air dari empangan yang berlaku melebihi

20 kali dalam tempoh bulan September 2001 hingga April 2002 telah mengakibatkan reka bentuk ini diubah kepada *RCC Layer*. Perubahan tersebut telah dapat menjimatkan kos berjumlah RM9.71 juta menjadikan kos muktamad berjumlah RM64.52 juta. Semakan selanjutnya mendapati GUSB telah menyiapkan kerja mengikut jadual dan mematuhi syarat kontrak yang ditetapkan. **Gambar 4.3** menunjukkan terowong pelencongan sungai dan empangan kekotak.

GAMBAR 4.3

Terowong Pelencongan Sungai Dan Empangan Kekotak

4.4.6.3. Pakej Kerja Pembinaan Empangan Utama (CW2)

a. Prestasi Projek

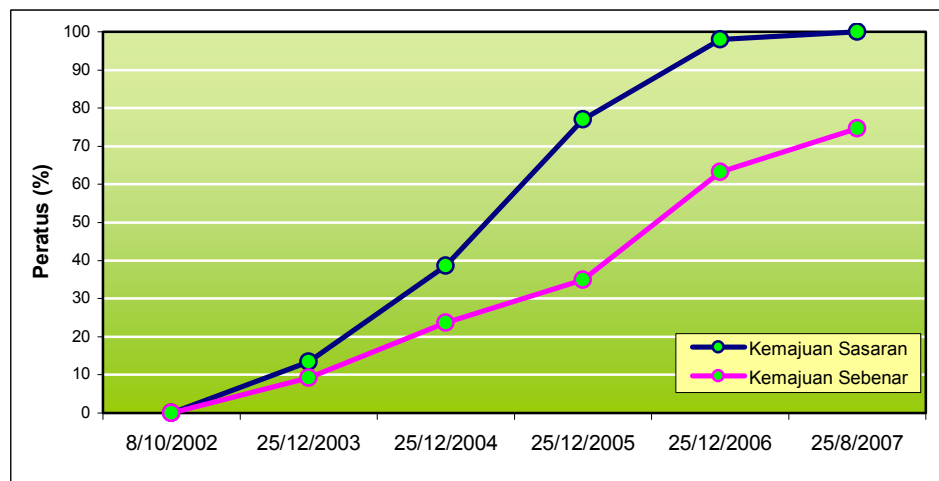
- i. Pakej kerja pembinaan empangan utama yang melibatkan nilai kontrak tertinggi berjumlah RM1.79 bilion telah ditawarkan kepada Malaysia China Hydro Joint Venture (MCHJV) melalui kaedah tender pra-kelayakan. Skop kerja utama meliputi kerja mereka bentuk dan membina empangan utama, *integrate coffer dam, river closure works, spillway, water release outlet and plugs, power intake structure, power conduits, power tunnels* dan *powerhouse*. Selain skop utama tersebut, MCHJV juga perlu mematuhi syarat kerja awalan seperti menyediakan barang keperluan di tapak, membina pejabat tapak, jalan masuk ke tapak, *Bakun Resort* dan rumah penginapan serta menyediakan kenderaan, sistem komputer dan latihan. **Semakan Audit mendapati kontrak hanya ditandatangani pada bulan Mac 2003 walaupun Surat Setuju Terima telah dikeluarkan pada bulan Oktober 2002.** MCHJV merupakan gabungan 7 syarikat seperti berikut :-

JADUAL 4.7
GABUNGAN SYARIKAT DI BAWAH
MALAYSIA CHINA HYDRO JOINT VENTURE

NAMA SYARIKAT	STATUS	PEGANGAN SAHAM (%)
Sime Engineering Sdn. Bhd.	Malaysia	35.7
China National Water Resources And Hydropower Engineering Corporation	China	30.0
Edward & Sons Sdn. Bhd.	Malaysia	3.5
WCT Engineering Berhad	Malaysia	7.7
Syarikat Ismail Ibrahim Sdn. Bhd.	Malaysia	7.7
MTD Capital Berhad	Malaysia	7.7
Ahmad Zaki Resources Berhad	Malaysia	7.7
JUMLAH		100.0

- ii. Kerja pembinaan telah dimulakan pada bulan Oktober 2002 dan sepatutnya diselesaikan pada bulan September 2007. **Bagaimanapun setakat bulan Ogos 2007, kemajuan kerja MCHJV adalah 74.7% berbanding 99.9% yang dijadualkan di mana kemajuan kerja MCHJV telah terlewat selama 15 bulan dari tempoh kontrak asalnya disebabkan oleh masalah kewangan dan kelewatan dalam pengurusan projek.** Kemajuan kerja sebenar berbanding dengan jadual setakat akhir bulan Ogos 2007 adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 4.2
KEMAJUAN KERJA KONTRAKTOR

- iii. **Gambar 4.4 hingga 4.7** menunjukkan komponen utama Pakej CW2 yang sedang dilaksanakan meliputi empangan utama, *powerhouse*, *power intake* dan *gated spillway*.

GAMBAR 4.4

Empangan Utama

GAMBAR 4.5

Powerhouse

GAMBAR 4.6

Power Intake

GAMBAR 4.7

Gated Spillway

- iv. **Semakan Audit** mendapati SHSB telah mengeluarkan 16 Arahan Perubahan Kerja (APK) kepada MCHJV setakat bulan Ogos 2007. Bagaimanapun sehingga akhir tahun 2007, hanya APK No. 15 - *Modification To The Dam Face Slab* yang bernilai RM2.51 juta telah dipersetujui oleh kedua-dua pihak dan telah pun dibayar kepada MCHJV. APK No. 13 - *Civil Works For Additional Turbine Generator For Unit 1 to 4* telah dikeluarkan tetapi tidak melibatkan tambahan kos memandangkan kerja yang diarahkan merupakan sebahagian skop kerja. Harga bagi APK No. 6 - *Provision For Air-conditioner*, APK No. 10 - *Cover For Water Release Outlet* dan APK No. 16 - *Revise Specification On Protective Coating System For Hydraulics Steel Structure* masih belum ditentukan. Bagi APK yang selebihnya, harga juga belum dimuktamadkan kerana anggaran SHSB berjumlah RM53.49 juta adalah berbeza dengan anggaran MCHJV yang berjumlah RM85.91 juta. **Pada pandangan Audit, SHSB perlu memuktamadkan harga bagi Arahan Perubahan Kerja yang telah dikeluarkan dengan secepat mungkin bagi mengawal kos projek agar tidak berterusan meningkat.**
- v. Semakan Audit selanjutnya mendapati APK No. 2 dan APK No. 4 yang dianggarkan bernilai RM50.84 juta oleh SHSB telah dikeluarkan berikutan perbezaan skop kerja kepada MCHJV dan kontraktor Pakej Kerja EM. Mengikut skop kerja kepada MCHJV, kerja sivil hanya perlu dilaksanakan bagi pemasangan 3 unit penjana turbin berbanding skop kerja kepada kontraktor Pakej Kerja EM iaitu untuk membekal dan

memasang 8 unit penjana turbin. Sehubungan itu, MCHJV telah diarahkan untuk membuat kerja sivil tambahan merangkumi kerja konkrit, arkitek dan kerja elektro-mekanikal bagi penambahan 5 unit penjana turbin tersebut. Selaras dengan 2 Arahan Perubahan Kerja tersebut, SHSB telah memberi lanjutan masa selama 7 bulan kepada MCHJV menjadikan tarikh kerja siap semasa adalah pada bulan April 2008. Didapati MCHJV tidak mengemukakan jadual program pelaksanaan kerja keseluruhan berdasarkan lanjutan masa yang telah diluluskan tersebut. **Pada pandangan Audit, SHSB sepatutnya memasukkan skop kerja tambahan ini semasa tawaran tender memandangkan SHSB telah mengetahui bahawa projek ini memerlukan pemasangan 8 unit penjana turbin. Penetapan skop kerja yang tepat dapat mengelakkan peningkatan kos kepada SHSB.**

vi. Semakan Audit juga mendapati sebelum tempoh kontrak tamat pada bulan September 2007, MCHJV telah mengemukakan rayuan pada bulan Januari 2005 untuk menuntut bayaran balik kos tambahan berjumlah RM708.29 juta daripada SHSB. MCHJV juga memohon lanjutan masa selama 15 bulan untuk menyiapkan kerja sehingga bulan Jun 2009. Ketua Pengarah Eksekutif Sime Darby Berhad semasa mesyuarat bersama Menteri Kewangan II telah memberi komitmen untuk menyiapkan projek pada bulan Jun 2009 sekiranya tambahan kos yang dipohon diluluskan. Beliau juga memberi jaminan akan menanggung segala kos penalti sekiranya projek tidak dapat disiapkan dalam tempoh yang dipohon. MCHJV telah memberikan alasan keadaan tanah yang tidak dijangka di kawasan empangan utama dan *powerhouse* yang mana telah mengakibatkan perkara berikut :-

- Tambahan kerja penilaian dan kejuruteraan.
- Penyelarasan semula reka bentuk mengikut cadangan SHSB dan keadaan tanah.
- Peningkatan jumlah penggalian di sebelah kanan *abutment* empangan utama.
- Tambahan pengisian kepada empangan utama disebabkan peningkatan penggalian di asas tapak.
- Peningkatan kerja penggalian di *Borrow Area W9* bagi mendapatkan *rock fill material*.

vii. Berdasarkan penilaian awal terhadap tuntutan tersebut, SHSB mendapati MCHJV hanya layak menuntut sejumlah RM334.32 juta sebagai bayaran *ex-gratia*. Butiran lanjutnya adalah seperti di **Jadual 4.8**. SHSB juga melalui laporan kemajuan, minit mesyuarat Lembaga Pengarah dan surat berkaitan menekankan kelewatan projek sebenarnya berpunca daripada perkara berikut :-

- Jentera, peralatan dan kakitangan teknikal (mahir dan buruh) yang dibekalkan tidak mencukupi serta tidak mencapai tahap keperluan seperti dirancang.
- Kelemahan penghantaran pelan reka bentuk dan SHSB tidak dapat berkomunikasi secara terus dengan pereka bentuk perunding Northwest Investigation Design And Research yang beribu pejabat di China.
- Pembahagian kerja oleh kontraktor yang dilakukan secara sub-kontrak di mana setiap sub-kontrak adalah melalui tender.
- Kelewatan menyediakan *hauls roads* dan kemudahan tapak yang lain.
- Kelemahan kontraktor dalam perancangan dan pengurusan projek.
- Kurang memberi perhatian terhadap keadaan struktur tapak projek semasa permulaan projek.

JADUAL 4.8
TUNTUTAN TAMBAHAN KOS PROJEK BAKUN – PAKEJ CW2

PERIHAL	JUMLAH DITUNTUT MCHJV (RM Juta)	JUMLAH DINILAI SHSB (RM Juta)
<i>Additional Excavation Works To Borrow Area W9 Due To Unexpected Ground Conditions (Overburn, Waste Rock, Useable Rock)</i>	398.99	153.84
<i>Increase In The Length Of Power Tunnel Steel Liner</i>	44.00	47.74
<i>Increase In Price Of Diesel</i>	78.79	78.79
<i>Increase In Price Of Steel</i>	53.95	53.95
<i>Additional Powerhouse Excavation Costs Due To Unexpected Ground Conditions</i>	20.44	-
<i>Additional Powerhouse Slope Protection Works Due To Unexpected Ground Conditions</i>	7.40	-
<i>Additional Main Dam Excavation Costs Due To Unexpected Ground Conditions</i>	52.97	-
<i>Additional Main Dam Slope Protection Works Due To Unexpected Ground Conditions</i>	5.88	-
<i>Additional Main Dam Fill Due To Unexpected Ground Conditions</i>	17.71	-
<i>Increase Scope Of Works To Employer's Township</i>	20.14	-
<i>Increase Works To Powerhouse</i>	8.02	-
JUMLAH	708.29	334.32

viii. Sehubungan dengan perkara di atas, didapati Kementerian Kewangan pada bulan Disember 2007 telah menandatangani perjanjian tambahan (*Supplemental Conditions of Contract - Additional Cost*) dengan MCHJV bagi meluluskan tuntutan bayaran balik kos tambahan berjumlah RM708 juta dan melanjutkan tempoh penyiapan kerja sehingga bulan Jun 2010. Sepanjang tempoh lanjutan, *Liquidated Ascertained Damages* (LAD) tidak akan dikenakan tetapi sekiranya MCHJV masih gagal menyiapkan projek selepas bulan Jun 2010, LAD berdasarkan kadar

pada RM1.30 juta sehari akan dikenakan mulai 22 April 2008. Selain itu, salah satu syarat lagi ialah SHSB perlu memasukkan kos pembangunan sistem *IT Products and Document Management Software (finger tips)* menjadi sebahagian daripada kos tambahan tersebut.

Pada pandangan Audit, tuntutan bayaran balik kos tambahan tidak sepatutnya diluluskan oleh Kementerian Kewangan memandangkan kontrak adalah secara *fixed lump sum price* di mana semua risiko perlu ditanggung oleh MCHJV. MCHJV juga tidak wajar menyalahkan keadaan tanah memandangkan *site survey, soil investigation* dan *geotechnical investigation* telah dijalankan sebelum pelaksanaan projek.

b. Non-Conformance Report (NCR)

- i. Semakan Audit mendapati SHSB telah mengeluarkan 374 *Non-Conformance Report* (NCR) kepada MCHJV bagi kerja yang tidak mengikut spesifikasi atau kurang memuaskan. NCR ini akan ditutup selepas MCHJV memperbaiki kecacatan kerja berkenaan. Antara kerja yang tidak mengikut spesifikasi adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 4.9
NON-CONFORMANCE REPORT DIKELUARKAN UNTUK
KERJA YANG TIDAK MENGIKUT SPESIFIKASI

NO. NCR	LOKASI	PERIHAL
NCR SHC-0170	<i>Spillway Hill 1 & 2 And Hill 4 & 5</i>	<i>Dowel Bars For Stepped Chute Drain Type 6 Were Not Installed As Per Drawing. The Required Dowels Were Replaced By 22 Numbers Of T12 For Each Missing Dowel</i>
NCR SHC-0357	<i>Main Dam Plinth Below EL 100m</i>	<i>All Tie And Faster Still Left On All Surface Of Plinth And Some Holes Still Not Backfill With Required Concrete For Repair. (From Tie Need To Be Removed And Recesses Shall Be Filled With Dry Pack)</i>
NCR SHC-00359	<i>Main Dam Face Slab (Stage 1) To EL 100.0m</i>	<i>Surface Blemishes And Defective Concrete On Face Slab As Carried Out During The Inspection Has Not Been Repaired Yet, Except For Slab 24 Which Is In Progress. This Repair Work Has To Speed Up To Pare Way For Placing A1 & 1B Material To EL 100.0m</i>
NCR SHC-0378	<i>Access Tunnel (Concrete Plugging)</i>	<i>Incomplete Placement Of Concrete/Grout For Tunnel Plug With Gaps Or Voids Observed At The Crown</i>
NCR SHC-0410	<i>Power Tunnel No. 1 Block 19 And 20, Invert Lining</i>	<i>The Concrete Surfaces Have Cracks And Concrete Defects</i>

Nota : m - Meter NCR - Non-Conformance Report

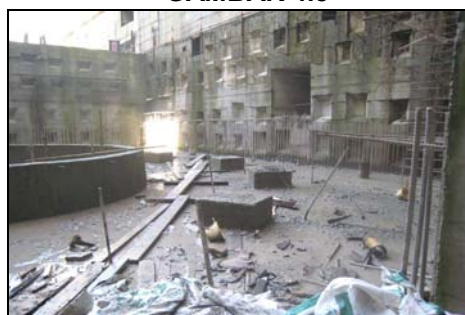
- ii. Adalah didapati sehingga bulan Disember 2007, sebanyak 55 NCR masih belum diselesaikan di mana 13 daripadanya telah dikeluarkan antara tempoh 11 hingga 30 bulan yang lalu. Ini termasuk satu NCR yang telah berlarutan selama 30 bulan dari tarikh ia dikeluarkan pada bulan Jun 2005 mengenai *Dowel Bars* di *Spillway Hill 1 and 2* dan *Hill 4 and 5* yang tidak dipasang seperti yang ditetapkan dalam kontrak. **Pada pandangan Audit, SHSB perlu mengarahkan MCHJV menyegerakan pembaikan terhadap kecacatan kerja berkenaan agar proses kerja lain dapat dilakukan dengan licin dan tanpa halangan.**

c. Lawatan Audit ke tapak projek pada bulan Disember 2007 mendapati perkara berikut :-

i. Kebersihan Tapak Projek

- Mengikut syarat kontrak, MCHJV perlu memastikan tapak projek sentiasa bersih tanpa sebarang serpihan atau sampah sarap di tapak projek. Bagaimanapun, pihak Audit mendapati tahap kebersihan tapak tidak dijaga dengan baik memandangkan terdapat sampah sarap yang tidak dibuang sehingga menyebabkan persekitaran kerja yang tidak sihat dan selamat kepada pekerja seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 4.8

Keadaan Powerhouse Yang Tidak Bersih Dan Selamat

GAMBAR 4.9

Tetulang Besi Di Powerhouse Tidak Disusun Dengan Kemas Dan Teratur

- MCHJV tidak menyediakan perlindungan kepada tetulang besi daripada elemen persekitaran menyebabkannya terdedah kepada proses pengkaratan dan kotoran seperti di **Gambar 4.10**.

GAMBAR 4.10

Tetulang Besi Yang Berkarat Dan Kotor

ii. Keselamatan Pekerja

Syarat kontrak menetapkan MCHJV bertanggungjawab terhadap keselamatan di tapak projek dengan memastikan amalan kerja selamat sentiasa dipraktikkan bagi mengelakkan sebarang bahaya. Didapati MCHJV kurang menitikberatkan ciri-ciri keselamatan di tapak di mana *platform* yang sesuai dan selamat tidak disediakan untuk kegunaan pekerja di tempat tinggi seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 4.11

*Platform Yang Sesuai Dan Selamat
Tidak Disediakan Untuk Kegunaan
Pekerja*

d. Bayaran Pendahuluan

- i. Merujuk kepada syarat kontrak asal, MCHJV diluluskan bayaran wang pendahuluan berjumlah RM200 juta dengan syarat MCHJV menyediakan jaminan bon tersebut dengan nilai yang sama dalam tempoh 21 hari dari tarikh Surat Setuju Terima dikeluarkan iaitu pada 30 September 2002. Adalah didapati MCHJV telah mengemukakan 7 bon yang nilai keseluruhannya adalah berjumlah RM200 juta.
- ii. Pihak Audit selanjutnya mendapati MCHJV juga telah diluluskan wang pendahuluan tambahan berjumlah RM200 juta. Bagi tujuan tersebut, perjanjian tambahan yang disebut sebagai *Supplemental Conditions Of Contract* telah ditandatangani antara SHSB dengan MCHJV pada 9 Oktober 2006. Pemberian wang pendahuluan tambahan ini antara lain adalah untuk tujuan berikut :-
 - Bayaran kos buruh/bahan (material)/peralatan yang telah atau akan ditanggung oleh MCHJV berjumlah RM80 juta.
 - Bayaran hutang tertunggak MCHJV kepada sub-kontraktor sedia ada.
- iii. Berdasarkan syarat kontrak, pembayaran pendahuluan tambahan boleh dibayar setelah SHSB menerima semua inbois atau bil dan salinan cek yang telah disahkan atau permohonan pemindahan telegrafi yang ditandatangani dan disahkan oleh MCHJV sebagai bukti bayaran telah dibuat kepada pembekal/sub-kontraktor yang berkenaan. Selain itu, MCHJV juga dikehendaki mengemukakan resit penerimaan dan bukti pembayaran yang telah dibuat kepada pembekal/sub-kontraktor dalam tempoh 21 hari dari tarikh bayaran dibuat atau 30 hari bagi pembekalan bahan. SHSB juga perlu memastikan dan menerima semua dokumen yang mengesahkan penghantaran bahan dan peralatan serta pembayaran buruh di tapak. Semakan Audit mendapati sehingga bulan Julai 2007, SHSB telah membayar sejumlah RM162.57 juta kepada MCHJV. **Bagaimanapun, baki pendahuluan berjumlah RM37.43 juta telah dibayar pada 27 Julai 2007 walaupun SHSB tidak menerima**

inbois atau bil dan salinan cek atau permohonan pemindahan telegrafi yang ditandatangani dan disahkan oleh MCHJV. Semakan Audit selanjutnya mendapati RM100 juta daripada jumlah wang pendahuluan tambahan tersebut juga tidak digunakan sepenuhnya mengikut tujuan dan jumlah yang ditetapkan dalam kontrak. Butiran lanjut seperti di jadual berikut :-

JADUAL 4.10
PEMBAYARAN WANG PENDAHULUAN TAMBAHAN OLEH KONTRAKTOR

TUJUAN PEMBAYARAN	JUMLAH MENGIKUT KONTRAK (RM Juta)	JUMLAH DIBAYAR (RM Juta)	LEBIH/(KURANG) (RM Juta)
Bahan	50.68	60.38	9.70
Buruh	16.25	7.71	(8.54)
Peralatan	13.07	6.32	(6.75)
Hutang Tertunggak	20.00	21.07	1.07
JUMLAH	100.00	95.48	(4.52)

Pada pandangan Audit, SHSB sepatutnya mengeluarkan wang pendahuluan kepada MCHJV berdasarkan kepada inbois atau bil dan salinan cek yang telah disahkan atau permohonan pemindahan telegrafi yang ditandatangani oleh MCHJV seperti mana yang ditetapkan dalam syarat kontrak.

e. Pembekalan Kenderaan

- i. Merujuk kepada *Preliminaries And General Requirements*, MCHJV perlu membekalkan 71 kenderaan pelbagai jenis bagi menyediakan kemudahan kepada SHSB. Bagaimanapun, Mesyuarat Lembaga Pengarah SHSB Bilangan 9/2002 bertarikh 21 November 2002 telah meluluskan perubahan jenis kenderaan yang perlu dibekalkan oleh MCHJV. Perubahan jenis kenderaan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 4.11
PERUBAHAN PEMBEKALAN JENIS KENDERAAN OLEH
MALAYSIA CHINA HYDRO JOINT VENTURE

PEMBEKALAN KENDERAAN MENGIKUT KONTRAK		PERUBAHAN JENIS KENDERAAN MENGIKUT MESYUARAT LEMBAGA PENGARAH SHSB	KENDERAAN DIBEKALKAN OLEH MCHJV		
JENIS	BIL.		JENIS	BIL. KENDERAAN DIBEKALKAN MENGIKUT TEMPOH	BIL. KENDERAAN DIBEKALKAN TIDAK MENGIKUT TEMPOH
Toyota Land Cruiser Prado (D) For VIP	3	Land Rover Discovery	Toyota Land Cruiser Prado (D) For VIP	1	-
			Land Rover Discovery	1	-
			Toyota Fortuner 2.5G (D) MT	-	1
Toyota Land Cruiser Prado (D)	25	Land Rover Discovery	Land Rover Discovery	4	8
			Toyota Fortuner 2.5G (D) MT	-	12

PEMBEKALAN KENDERAAN MENGIKUT KONTRAK		PERUBAHAN JENIS KENDERAAN MENGIKUT MESYUARAT LEMBAGA PENGARAH SHSB	KENDERAAN DIBEKALKAN OLEH MCHJV		
JENIS	BIL.		JENIS	BIL. KENDERAAN DIBEKALKAN MENGIKUT TEMPOH	BIL. KENDERAAN DIBEKALKAN TIDAK MENGIKUT TEMPOH
Toyota Hilux Double Cab	30	Ford Ranger 4X4 LT Crew Cabin	Ford Ranger 4X4 LT Crew Cabin	5	7
			Toyota Hilux Double Cab	-	18
Toyota Hiace (D)	1	Ford Spectron	Ford Spectron	1	-
Proton Waja (A)	10	Proton Waja (A)	Proton Waja (A)	5	4
			Ford Spectron	1	-
Multipurpose Kia Carnival	2	Ford Escape	Ford Escape	2	-
JUMLAH	71			20	50

ii. Semakan Audit terhadap pembekalan kenderaan mendapati perkara berikut :-

- SHSB tidak mengeluarkan Arahan Perubahan Kerja ke atas semua perubahan pembekalan jenis kenderaan tersebut. **Pada pandangan Audit, setiap perubahan kenderaan perlu dimuktamadkan dengan pengeluaran Arahan Perubahan Kerja.**
- Sesetengah kenderaan yang dibekalkan kepada SHSB tidak menepati jenis yang diluluskan. Antaranya MCHJV hanya membekalkan 13 daripada 28 Land Rover Discovery, manakala selebihnya telah ditukarkan kepada 13 Toyota Fortuner dan sebuah Toyota Land Cruiser Prado. Sebuah Proton Waja pula telah digantikan dengan Ford Spectron bagi kegunaan pejabat di Kuching. Selain itu, MCHJV hanya membekalkan 12 daripada 30 Ford Ranger, manakala selebihnya digantikan dengan Toyota Hilux Double Cab untuk kegunaan di tapak pembinaan.
- Melalui APK No. 11, SHSB telah mengarahkan MCHJV membangunkan sistem *IT Products and Document Management Software* (Finger Tips) sebagai kontra kepada sebuah kenderaan Toyota Land Cruiser Prado yang tidak dibekalkan. Namun begitu APK tersebut telah dibatalkan disebabkan harga sistem lebih tinggi iaitu RM0.92 juta berbanding harga kenderaan berjumlah RM0.27 juta. **Selaras dengan pembatalan pertukaran ini, pihak Audit berpendapat SHSB perlu mengeluarkan Arahan Perubahan Kerja bagi mengurangkan kos sebuah kenderaan berjumlah RM0.27 juta yang tidak dibekalkan.**
- Sebanyak 50 kenderaan tidak dibekalkan mengikut tempoh yang ditetapkan. Daripada jumlah tersebut, sebanyak 31 kenderaan hanya dibekalkan antara bulan Oktober hingga November 2006 berbanding tempoh ditetapkan iaitu antara bulan Oktober 2002 hingga Februari 2003.

- Mengikut rekod penggunaan minyak petrol bagi kenderaan di pejabat tapak sepanjang tahun 2007, pihak Audit mendapati **secara purata 7 kenderaan tidak digunakan setiap bulan**. Selain itu, pihak Audit mendapati pejabat tapak diperuntukkan 19 kenderaan walaupun hanya mempunyai 10 pemandu. Ini menunjukkan bilangan kenderaan yang dibekalkan melebihi keperluan SHSB. Pihak Audit dimaklumkan bahawa lebih kenderaan tersebut digunakan oleh pegawai dari Ibu Pejabat SHSB semasa bermesyuarat di tapak Projek Bakun, pelawat atau juruaudit alam sekitar Projek Bakun.
 - Sebuah Ford Spectron yang sepatutnya digunakan oleh SHSB telah ditempatkan di Ford Concessionaires Sdn. Bhd. Kuching (FCSB) pada 9 April 2003 di mana FCSB diberi kebenaran oleh SHSB untuk menggunakannya. Selanjutnya, pihak Audit difahamkan bahawa kenderaan tersebut telah pun dijual secara lelong kepada kakitangan SHSB pada bulan Januari 2007 dengan harga RM23,000.
- iii. MCHJV juga dikehendaki menyenggarakan dengan baik semua kenderaan yang dibekalkan sebagai kemudahan kepada SHSB dalam tempoh kontrak. Keseluruhan bayaran bagi operasi dan penyenggaraan kenderaan berjumlah RM3.53 juta perlu dijelaskan oleh SHSB kepada MCHJV melalui setiap bayaran kemajuan secara sama rata dalam tempoh kontrak. **Sehingga bulan Ogos 2007, SHSB telah menjelaskan bayaran berjumlah RM1.65 juta sungguhpun MCHJV gagal membekalkan 50 buah kenderaan dalam tempoh yang ditetapkan.** Pihak Audit berpendapat, SHSB perlu mengeluarkan Arahan Perubahan Kerja pengurangan bagi bayaran operasi dan penyenggaraan memandangkan MCHJV tidak membuat sebarang penyenggaraan bagi 50 kenderaan yang lewat dibekalkan. Jumlah yang dapat diijamatkan sekiranya pengurangan ini dilakukan adalah berjumlah RM1.29 juta.

f. Bayaran Kemajuan

- i. Berdasarkan Sijil Bayaran ke-40 bertarikh 28 September 2007, sejumlah RM1.24 bilion telah dibayar kepada MCHJV sebagai bayaran kemajuan termasuk bayaran wang pendahuluan berjumlah RM200 juta. Sejumlah RM64.33 juta telah dipegang daripada bayaran kemajuan MCHJV sebagai wang tahanan manakala sejumlah RM8.79 juta telah dibayar kepada Lembaga Hasil Dalam Negeri sebagai cukai pegangan.
- ii. Mengikut syarat kontrak asal, kemajuan kerja yang dinilai dalam Ringgit Malaysia akan dibayar dalam Ringgit Malaysia dan sebahagiannya ditukarkan kepada mata wang USD mengikut pembahagian yang ditetapkan dalam kontrak. Kadar pertukaran bagi mata wang USD telah ditetapkan pada kadar USD1=RM3.826. Berdasarkan kepada Sijil

Kemajuan pertama hingga ke-42, didapati bayaran kemajuan sehingga ke-15 bernilai RM101.11 juta telah ditukarkan kepada USD26.43 juta untuk tujuan bayaran seperti mana syarat yang ditetapkan. Pihak Audit mendapati pembayaran dalam mata wang USD telah menghasilkan keuntungan atas pertukaran wang asing berjumlah RM0.87 juta disebabkan kadar pertukaran mata wang USD adalah lebih rendah berbanding kadar USD1=RM3.826 yang ditetapkan pada masa pembayaran dibuat. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 4.12
KEUNTUNGAN ATAS PERTUKARAN MATA WANG USD
SEHINGGA 30 SEPTEMBER 2005

NO. SIJIL BAYARAN	NILAI KERJA YANG PERLU DIBAYAR DALAM USD (RM Juta)	NILAI KERJA SETELAH DITUKARKAN KE USD USD1 = RM3.826 (USD Juta)	JUMLAH BAYARAN DIBUAT (RM Juta)	KEUNTUNGAN ATAS PEMBAYARAN DALAM MATA WANG USD (RM Juta)
2	12.22	3.19	12.14	0.08
3	15.67	4.09	15.57	0.10
4	3.36	0.88	3.34	0.02
6	4.92	1.29	4.90	0.02
7	4.74	1.24	4.72	0.02
8	5.23	1.37	5.20	0.03
9	6.86	1.79	6.82	0.04
10	6.40	1.67	6.36	0.04
11	5.12	1.34	5.09	0.03
12	11.36	2.97	11.30	0.06
13	13.99	3.66	13.71	0.28
14	5.86	1.53	5.79	0.07
15	5.38	1.41	5.30	0.08
JUMLAH	101.11	26.43	100.24	0.87

- iii. Bagi bayaran kemajuan ke-16 hingga 42, sejumlah RM168.90 juta perlu ditukarkan kepada mata wang USD pada kadar USD1=RM3.826 untuk tujuan bayaran. Justeru itu, jumlah yang sepatutnya dibayar ialah USD44.14 juta. Namun, didapati kesemua bayaran kemajuan tersebut tidak ditukarkan kepada mata wang USD dan bayaran terus dibuat dalam Ringgit Malaysia iaitu RM168.90 juta. **Tanpa mematuhi syarat perjanjian yang ditetapkan, SHSB tidak dapat memperoleh keuntungan atas pertukaran mata wang USD berjumlah RM9.02 juta.** Ini adalah kerana kadar pertukaran mata wang USD pada masa pembayaran adalah antara USD1=RM3.389 hingga USD1=RM3.816 berbanding dengan USD1=RM3.826 yang ditetapkan. Berdasarkan kadar pertukaran yang rendah itu, SHSB hanya perlu membelanjakan sejumlah RM159.88 juta untuk menjelaskan bayaran kemajuan tersebut yang berjumlah USD44.14 juta.

Pada pandangan Audit, SHSB sepatutnya membuat pembayaran dalam mata wang USD seperti mana syarat kontrak. Kegagalan SHSB mematuhi syarat kontrak ini menyebabkan SHSB tidak dapat memperoleh keuntungan daripada pertukaran mata wang USD berjumlah RM9.02 juta.

4.4.7. Prestasi Pakej Kerja Elektro-Mekanikal

Pakej kerja elektro-mekanikal (EM) terdiri dari 2 sub-pakej bagi kerja pemasangan 8 unit penjana turbin. Butiran kontrak kedua-dua pakej kerja EM adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 4.13
BUTIRAN KONTRAK PAKEJ KERJA ELEKTRO-MEKANIKAL

BUTIRAN KONTRAK	PEMASANGAN 4 UNIT TURBIN PERTAMA	PEMASANGAN 4 UNIT TURBIN KEDUA
Pakej Kerja	(EM1)	(EM2)
Nama Kontraktor	Alstom Power Asia Pacific Sdn. Bhd.	BEM1-C Contract Consortium
Kaedah Perolehan kontrak	Tender Pra Kelayakan	Rundingan Terus
Jenis Kontrak	<i>Design And Build</i>	<i>Design And Build</i>
Nilai Kontrak	RM454.85 juta (Fixed Lump Sum Price)	RM464.00 juta (Fixed Lump Sum Price)
Tarikh Surat Setuju Terima	27 Januari 2003	29 Ogos 2003
Tarikh Kontrak	17 Oktober 2003	Kontrak Belum Ditandatangani
Tempoh Kontrak	69 Bulan	73 Bulan *
Tarikh Mula Kerja	28 Januari 2003	6 November 2003
Tarikh Siap Kerja Asal	Oktober 2008	30 November 2009
Tempoh Tanggungan Kecacatan	2 Tahun	2 Tahun
<i>Performance Bond</i>	RM 22.74 Juta	RM23.20 Juta
Gantirugi Tertentu Dan Ditetapkan	RM1.30 Juta Sehari	RM1.30 Juta Sehari

Nota : (*) Berdasarkan Draf Dokumen Kontrak EM - Elektro-Mekanikal

Semakan Audit terhadap dokumen kontrak, rekod dan fail berkaitan 2 pakej kerja EM mendapati perkara berikut :-

4.4.7.1. Pakej Kerja EM1 - Pemasangan 4 Unit Turbin Pertama

- a. Kontraktor Alstom Power Asia Pacific Sdn. Bhd. (Alstom) telah ditawarkan kerja pemasangan 4 penjana turbin pertama dalam tempoh 69 bulan iaitu daripada bulan Januari 2003 hingga Oktober 2008 dengan harga kontrak berjumlah RM454.85 juta. Semakan Audit mendapati kontrak lewat ditandatangani iaitu pada bulan Oktober 2003 walaupun Surat Tawaran telah dikeluarkan pada bulan Januari 2003. Setakat bulan November 2007, kemajuan kerja Alstom telah mendahului jadual iaitu sebanyak 78% berbanding yang dijadualkan sebanyak 76%. Bagaimanapun Alstom telah diberi lanjutan masa kontrak sehingga bulan Julai 2010 iaitu selama 25 bulan 20 hari. Pelanjutan masa ini adalah disebabkan oleh kelewatan MCHJV menyiapkan kerja sivil di *powerhouse* mengakibatkan Alstom terpaksa menjadualkan semula penyerahan 4 unit turbin tersebut seperti di jadual berikut :-

JADUAL 4.14
PENYERAHAN TURBIN OLEH
KONTRAKTOR ALSTOM POWER ASIA PACIFIC SDN. BHD.

TURBIN	BULAN ASAL SERAHAN	BULAN SERAHAN DIJADUALKAN SEMULA
Unit 8	Ogos 2007	Disember 2009
Unit 7	November 2007	Februari 2010
Unit 6	Februari 2008	April 2010
Unit 5	Mei 2008	Julai 2010

- b. Kelewatan kerja tersebut turut menyebabkan kos meningkat yang terpaksa ditanggung oleh Alstom selain daripada risiko kerosakan pada perkakasan yang sensitif seperti *Governor Control System*, *Station Service Transformer*, *Excitation System* dan sebagainya. Alstom pada bulan April 2007 telah menuntut gantirugi bagi kerja tergendala dan kelewatan berjumlah RM161.34 juta. Pada bulan November 2007, SHSB telah meluluskan tuntutan gantirugi berjumlah RM80 juta kepada Alstom seperti di jadual berikut :-

JADUAL 4.15
TUNTUTAN GANTI RUGI OLEH
KONTRAKTOR ALSTOM POWER ASIA PACIFIC SDN. BHD.

TUNTUTAN	JUMLAH TUNTUTAN (RM Juta)	JUMLAH TUNTUTAN DILULUSKAN (RM Juta)
<i>Kos Overhead</i>	24.21	14.59
Kenaikan Kos Bahan Logam Termasuk Pengilang Berkaitan, Pengangkutan Dan Kos Penyimpanan. <i>(Deferred Sensitive Equipment As Instructed By SHSB)</i>	57.34	15.75
Kelewatan Dan Gangguan Pada Rekabentuk Serta Tapak Kerja	29.79	11.89
Tambahan Kos Bahan Api	9.81	4.22
Penyenggaraan Sebelum Pembinaan	12.16	11.86
Lanjutan Waranti	22.01	18.62
Caj Kewangan	6.02	3.07
JUMLAH	161.34	80.00

- c. **Gambar 4.12 dan 4.13** berikut menunjukkan lokasi dan pemasangan penjana turbin di *powerhouse* :-

GAMBAR 4.12

Lokasi Turbin Yang Akan Dipasang

GAMBAR 4.13

Kerja Pemasangan Komponen Turbin

4.4.7.2. Pakej Kerja EM2 - Pemasangan 4 Unit Turbin Kedua

- a. SHSB telah mengeluarkan surat niat kepada kontraktor Pakej Kerja EM2 iaitu BEM1-C Contract Consortium (BEM1) pada bulan Julai 2003 dan Surat Setuju Terima pada bulan Ogos 2003. Bagaimanapun, selepas 52 bulan Surat Setuju Terima dikeluarkan, dokumen kontrak untuk Pakej Kerja EM2 belum dimuktamadkan dan ditandatangani. Ini adalah kerana persetujuan belum dicapai berkaitan *deferment of site erection works* dan *currency of payment*. Skop kerja dan syarat pelaksanaan hanya merujuk kepada terma dalam Surat Setuju Terima. Semakan Audit mendapati sehingga bulan November 2007, sejumlah RM317.64 juta telah dibayar kepada BEM1 oleh SHSB sebagai bayaran pendahuluan dan kemajuan projek walaupun kontrak masih belum ditandatangani. Ketiadaan ikatan perundangan yang sah ini boleh menyebabkan BEM1 tidak dapat dikenakan tindakan sekiranya berlaku sesuatu yang merugikan Kerajaan.
- b. Pada akhir bulan Disember 2007, kemajuan kerja sebenar BEM1 telah melewati jadual iaitu 57.1% berbanding 71.6% seperti mana yang ditetapkan dalam Surat Setuju Terima. BEM1 telah diberi lanjutan masa sehingga bulan Oktober 2011 iaitu selama 29 bulan. Kelewatan menyiapkan kerja oleh BEM1 juga disebabkan oleh kelewatan MCHJV menyiapkan kerja sivil di *powerhouse*. Ini menyebabkan BEM1 terpaksa menjadualkan semula penyerahan 4 unit turbin kedua seperti di jadual berikut :-

JADUAL 4.16
PENYERAHAN TURBIN OLEH KONTRAKTOR
BEM1-C CONTRACT CONSORTIUM

TURBIN	BULAN ASAL SERAHAN	BULAN SERAHAN DIJADUALKAN SEMULA
Unit 4	Ogos 2008	Januari 2011
Unit 3	November 2008	April 2011
Unit 2	Februari 2009	Julai 2011
Unit 1	Mei 2009	Oktober 2011

- c. Kelewatan kerja turut menyebabkan kos meningkat yang terpaksa ditanggung oleh BEM1 selain daripada risiko kerosakan pada perkakasan yang sensitif. Disebabkan kerja sivil lewat disiapkan oleh MCHJV, BEM1 pada bulan Jun dan Ogos 2007 telah menuntut ganti rugi bagi kerja tergendala dan kelewatan berjumlah RM349.46 juta seperti di jadual berikut:-

JADUAL 4.17
TUNTUTAN GANTI RUGI OLEH KONTRAKTOR
BEM1-C CONTRACT CONSORTIUM

TUNTUTAN	JUMLAH TUNTUTAN (RM Juta)
Kos Bahan Mentah	82.64
Penyelesaian Untuk Kos Peningkatan	59.39
Kos Pembuatan/Perkilangan	52.52
Kos Pengangkutan	33.04

TUNTUTAN	JUMLAH TUNTUTAN (RM Juta)
Kos Tambahan Masa (Kelewatan <i>Draft Tube</i>)	12.73
Kelewatan Pemasangan <i>Spiral Case</i>	55.25
Kos Penyimpanan Barang-Barang	53.89
JUMLAH	349.46

- d. SHSB belum membuat keputusan muktamad tentang jumlah yang diluluskan untuk tuntutan ganti rugi tersebut. Bagaimanapun pada bulan Oktober 2007, sejumlah RM20 juta telah dibayar kepada BEM1 sebagai pendahuluan terhadap tuntutan yang dibuat. Satu perjanjian tambahan berkenaan bayaran pendahuluan ini telah pun ditandatangani pada 11 Oktober 2007 antara SHSB dengan BEM1 walaupun perjanjian utama masih belum ditandatangani. Selain itu, kontraktor juga telah menuntut kos penyimpanan barang berjumlah RM53.89 juta. **Gambar 4.14 dan 4.15** menunjukkan stor penyimpanan BEM1.

GAMBAR 4.14

Item : Stator Winding
 Negara Pengeluar : Russia
 Lokasi : Gudang Muhibbah Engineering (M) Berhad
 Status Pada Mac 2008 : Dalam Simpanan

GAMBAR 4.15

Item : Rotor Poles
 Negara Pengeluar : Argentina
 Lokasi : Gudang Muhibbah Engineering (M) Berhad
 Status Pada Mac 2008 : Dalam Simpanan

4.4.8. Pampasan Kepada Penduduk Bakun

4.4.8.1. Projek Bakun telah menyebabkan 11,000 orang daripada 1,693 keluarga perlu dipindahkan berikutan kawasan kediaman mereka akan ditenggelamkan. Seramai 9,163 orang telah berpindah ke kawasan baru melalui Skim Penempatan Semula Sungai Asap mulai bulan September 1997. Kerajaan Persekutuan telah membayar balik sejumlah RM534.05 juta kepada Kerajaan Negeri Sarawak yang telah mendahulukan perbelanjaan bagi bayaran pampasan dan penyediaan kemudahan infrastruktur di Skim Penempatan Semula ini. **Gambar 4.16 hingga 4.19** menunjukkan contoh kemudahan yang disediakan di Kampung Sungai Asap.

GAMBAR 4.16*Rumah Panjang***GAMBAR 4.17***Sekolah Rendah***GAMBAR 4.18***Klinik Kesihatan***GAMBAR 4.19***Rumah Kedai*

4.4.8.2. Pada tahun 2000, Jemaah Menteri memutuskan supaya Kementerian Kewangan meneliti tuntutan Kerajaan Negeri Sarawak bagi kos yang terlibat dan mencadangkan opsyen pembayaran yang sewajarnya. Selaras dengan itu, Kerajaan Negeri Sarawak telah memohon sejumlah RM702.29 juta daripada Kerajaan Persekutuan sebagai bayaran pampasan dan penyediaan kemudahan infrastruktur penempatan semula penduduk Bakun. Unit Perancang Ekonomi memaklumkan hanya bayaran bagi kos penempatan semula sahaja yang akan dipertimbangkan oleh Kerajaan Persekutuan iaitu sejumlah RM312.2 juta, bahkan kos tersebut juga telah melebihi anggaran asal berjumlah RM300 juta. Bagaimanapun, Kerajaan Negeri Sarawak tidak bersetuju dengan jumlah yang dicadangkan. Berikutan dengan itu, satu Pasukan Audit Khas telah ditubuhkan oleh Kementerian Kewangan untuk meneliti semua dokumen tuntutan dan mengesahkan perbelanjaan yang dibuat. Pasukan Audit Khas mengesahkan bahawa Kerajaan Negeri Sarawak telah membelanjakan sejumlah RM876.08 juta tetapi tidak semua perbelanjaan ini boleh dituntut semula. Hanya sejumlah RM534.05 juta yang diperakukan boleh dibayar oleh Kerajaan Persekutuan kepada Kerajaan Negeri Sarawak, manakala baki berjumlah RM342.03 juta merupakan tuntutan yang tidak wajar dibayar seperti butiran di jadual berikut :-

JADUAL 4.18
TUNTUTAN BAYARAN BALIK PAMPASAN KEPADA
PENDUDUK BAKUN YANG TIDAK WAJAR

PERIHAL	JUMLAH (RM Juta)
<i>Earnings Foregone</i> Dan Bayaran Pengurusan Projek	214.20
Penjualan Milik Rumah Panjang - 15 Buah	83.60

PERIHAL	JUMLAH (RM Juta)
Penyewaan 12 Unit Rumah Kedai	2.09
Lain-Lain Perbelanjaan -Perkhidmatan Yang Diberikan Oleh Jabatan-Jabatan	42.14
JUMLAH	342.03

4.4.8.3. Pembayaran pampasan berjumlah RM534.05 juta tersebut telah dibuat oleh Kementerian Kewangan secara berperingkat dari bulan Jun 2001 hingga Julai 2004 kepada Kerajaan Negeri Sarawak.

4.4.8.4. Pampasan yang belum dibayar kepada penduduk sehingga akhir bulan Disember 2007 adalah berjumlah RM46.28 juta memandangkan ada bantahan terhadap sebahagian tuntutan daripada pihak lain, laporan diterima daripada orang awam mengenai tuntutan adalah tidak benar serta bayaran pampasan untuk bilik rumah panjang belum diselesaikan. Terdapat penduduk Bakun yang masih belum mendapat bayaran pampasan sepenuhnya walaupun mereka telah berpindah keluar dari kawasan Bakun sejak 10 tahun yang lepas.

4.4.9. Pemantauan

Projek Bakun telah dipantau oleh SHSB melalui beberapa kaedah dan pendekatan seperti berikut :-

4.4.9.1. Mesyuarat Lembaga Pengarah SHSB yang dianggotai oleh 8 orang ahli dengan wakil dari Kementerian Kewangan, Unit Perancang Ekonomi, Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi serta Kementerian Kemudahan Awam, Sarawak membincang kemajuan Projek Bakun secara keseluruhannya.

4.4.9.2. Mesyuarat tapak diadakan secara berasingan bagi setiap Pakej Kerja Sivil (CW) dan Pakej Kerja Elektro-Mekanikal (EM). Selain daripada Ketua Jurutera Residen dari Pejabat Tapak SHSB, mesyuarat ini juga dihadiri oleh Jurutera Sivil dan Jurutera Mekanikal dari Ibu Pejabat SHSB. Jurutera Sivil dan Jurutera Mekanikal merupakan jurutera yang dipinjamkan dari Jabatan Kerja Raya dan Jabatan Pengairan Dan Saliran kepada SHSB.

4.4.9.3. Setiap kontraktor Pakej CW dan EM dikehendaki mengemukakan laporan kemajuan kerja bulanan kepada SHSB. Manakala SHSB perlu mengemukakan laporan kemajuan kerja keseluruhan Projek Bakun kepada Kementerian Kewangan. Semakan Audit mendapati semua kontraktor telah mengemukakan laporan ini pada setiap bulan. Bagaimanapun, SHSB tidak mengemukakan laporan ini secara konsisten kepada Kementerian Kewangan.

4.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

4.5.1. Projek Bakun melibatkan 3 pakej utama iaitu pakej kerja sivil, pakej kerja elektro-mekanikal dan pakej talian penghantaran. Pakej kerja sivil melibatkan kerja pembinaan terowong pelencongan sungai, empangan kekotak dan empangan

utama. Setakat 31 Disember 2007, sejumlah RM3.91 bilion telah dibelanjakan untuk Projek Bakun. Secara umumnya, kerja-kerja bagi pembinaan terowong pelencongan sungai dan empangan kekotak telah dilaksanakan mengikut syarat kontrak. Bagaimanapun, terdapat beberapa kelemahan dalam pembinaan empangan utama yang dilaksanakan oleh Malaysia China Hidro Joint Venture (MCHJV). Antara kelemahan yang diperhatikan adalah :-

- a. Pakej Kerja Pembinaan Empangan Utama (CW2) yang sepatutnya siap pada bulan September 2007 telah diberikan lanjutan masa sehingga bulan Jun 2010. Antara faktor kelewatannya adalah terdapat 16 Arahan Perubahan Kerja yang dikeluarkan oleh Sarawak Hidro Sdn. Bhd. (SHSB).
- b. Kos tambahan berjumlah RM708 juta telah diluluskan oleh Kementerian Kewangan walaupun kontrak yang ditandatangani adalah secara *fixed lump sum price* di mana semua risiko perlu ditanggung oleh MCHJV.
- c. Kegagalan MCHJV menyiapkan kerja mengikut tempoh asal telah menjejaskan kerja elektro-mekanikal. Ini menyebabkan Alstom Power Asia Pacific Sdn. Bhd., kontraktor bagi kerja elektro-mekanikal (Pakej Kerja EM 1) telah menuntut bayaran ganti rugi berjumlah RM161.34 juta manakala BEM1-C Contract Consortium, kontraktor bagi kerja elektro-mekanikal (Pakej Kerja EM 2) telah menuntut ganti rugi berjumlah RM349.46 juta. Setakat ini, sejumlah RM80 juta telah diluluskan oleh SHSB kepada Alstom Power Asia Pacific Sdn. Bhd. dan RM20 juta dibayar kepada BEM1-C Contract Consortium.

4.5.2. Kegagalan SHSB dalam membuat bayaran kepada MCHJV mengikut kaedah yang ditetapkan dalam syarat kontrak menyebabkan SHSB tidak dapat memperoleh keuntungan daripada pertukaran wang USD berjumlah RM9.02 juta.

4.5.3. Bagi memastikan projek ini tidak berterusan lewat dan juga mengelakkan daripada peningkatan kos yang tinggi, adalah disyorkan supaya Kementerian Kewangan, khususnya MKD dan Sarawak Hidro Sdn. Bhd. bertindak lebih tegas dan proaktif untuk memastikan kontraktor menyiapkan Projek Bakun dalam tempoh yang ditetapkan. SHSB juga perlu membuat bayaran kepada MCHJV mengikut kaedah yang ditetapkan dalam syarat kontrak supaya memperoleh keuntungan daripada pertukaran wang asing.

KEMENTERIAN KEWANGAN

5. KEBERKESANAN FUNGSI UNIT AUDIT DALAM DI KEMENTERIAN/JABATAN KERAJAAN PERSEKUTUAN

5.1. LATAR BELAKANG

5.1.1. Unit Audit Dalam (UAD) di peringkat Kementerian/Jabatan Persekutuan telah diwujudkan di bawah Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1979. Bagi memantapkan lagi pelaksanaan audit dalam, Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 9 Tahun 2004 telah dikeluarkan. Melalui pekeliling ini, UAD bukan sahaja perlu diwujudkan di peringkat Kementerian/Jabatan malahan juga di peringkat Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri. Setakat 31 Mac 2008, sebanyak 45 UAD telah ditubuhkan di Kementerian/Jabatan Persekutuan dan di kesemua 13 Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri. Mengikut pekeliling tersebut, objektif utama penubuhan UAD adalah untuk membantu sesebuah organisasi mencapai matlamatnya secara berkesan melalui penilaian secara sistematik terhadap kawalan dalaman dan tadbir urus organisasi. Penilaian tersebut boleh dijalankan melalui pengauditan pengurusan kewangan (compliance audit) dan pengauditan prestasi (performance audit).

5.1.2. Pengauditan pengurusan kewangan dijalankan melalui penilaian terhadap kawalan dalaman dan pemeriksaan dokumen kewangan untuk menentukan sama ada perbelanjaan, terimaan, aset dan stor telah diurus mengikut undang-undang dan peraturan kewangan yang ditetapkan. Pengauditan prestasi pula dijalankan untuk menilai program/aktiviti/projek sesebuah organisasi sama ada telah dilaksanakan secara berhemat, cekap dan selaras dengan objektif yang telah ditetapkan. Bagi membantu UAD melaksanakan tugasnya dengan berkesan, pada bulan Disember 2005, Kementerian Kewangan telah mengeluarkan Manual Audit Dalam yang mengandungi antara lainnya peranan dan tanggungjawab Unit Audit Dalam, standard Audit Dalam, kod etika dan penyediaan Rancangan Audit, kertas kerja Audit serta Laporan Tahunan Unit Audit Dalam.

5.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan dijalankan untuk menentukan sama ada Unit Audit Dalam Kementerian/Jabatan Persekutuan telah melaksanakan fungsinya dengan cekap dan berkesan selaras dengan objektif penubuhannya.

5.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan telah dijalankan terhadap rekod dan dokumen bagi tempoh tahun 2005 hingga September 2007 di 42 UAD Kementerian/Jabatan Persekutuan dan Bahagian Khidmat Nasihat Pengurusan Kewangan, Perbendaharaan Malaysia. Selain daripada

membuat semakan terhadap rekod dan dokumen, maklum balas juga diperolehi melalui borang soal selidik yang dihantar kepada UAD yang berkenaan. Temu bual juga telah dijalankan dengan Ketua Agensi, Ketua Unit Audit Dalam dan pegawai-pegawai yang berkaitan.

5.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Oktober 2007 hingga Mac 2008 mendapati perkara berikut :-

5.4.1. Penubuhan Unit Audit Dalam

5.4.1.1. Objektif Kerajaan menubuhkan UAD dinyatakan dengan jelas dalam Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 9 Tahun 2004. Selain menggariskan peranan UAD, Pekeliling ini juga menetapkan bidang tugas dan peranan Perbendaharaan Malaysia sebagai Agensi Pusat yang bertanggungjawab memantau keberkesanan UAD di semua Kementerian/Jabatan Persekutuan dan Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri. Setakat 31 Mac 2008, sebanyak 45 UAD telah ditubuhkan di peringkat Kerajaan Persekutuan iaitu 28 UAD di peringkat Kementerian dan 17 UAD di peringkat Jabatan.

5.4.1.2. Selaras dengan Akta Tatacara Kewangan 1957, tanggungjawab dan kewajipan pengurusan kewangan adalah terletak di bawah seorang Pegawai Pengawal yang dilantik oleh Menteri Kewangan. Mengikut Seksyen 15A Akta tersebut, seorang Pegawai Pengawal adalah bertanggungjawab memastikan undang-undang dan peraturan kewangan berhubung dengan perbelanjaan, terimaan serta pengurusan aset dan stor dipatuhi. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 8 Tahun 2004 pula menetapkan supaya Laporan Audit Dalam dibentangkan dalam Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun yang dipengerusikan oleh Pegawai Pengawal.

5.4.1.3. Adalah diperhatikan beberapa jabatan yang tidak diketuai oleh Pegawai Pengawal juga menubuhkan Unit Audit Dalamnya sendiri. Laporan Audit yang dikeluarkan oleh UAD ini hanya dibentangkan di peringkat JPKA Jabatan dan tidak kepada JPKA di peringkat Kementerian. Antara jabatan yang tidak diketuai oleh Pegawai Pengawal dan telah menubuhkan UADnya sendiri adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 5.1
PENUBUHAN UNIT AUDIT DALAM DI JABATAN
YANG TIDAK DIKETUAI OLEH PEGAWAI PENGAWAL

KEMENTERIAN/JABATAN	JABATAN
*Jabatan Perdana Menteri	Unit Penyelarasan Pelaksanaan
	Jabatan Perangkaan Malaysia
	Bahagian Hal Ehwal Undang-undang
	Majlis Keselamatan Negara
	Jabatan Wakaf, Zakat Dan Haji
	Jabatan Kemajuan Islam Malaysia

KEMENTERIAN/JABATAN	JABATAN
	Agensi Penguatkuasaan Maritim Malaysia
Kementerian Kewangan	Jabatan Kastam Diraja Malaysia
Kementerian Keselamatan Dalam Negeri	Jabatan Imigresen
	Jabatan Pendaftaran Negara
	Jabatan Penjara
	Agensi Anti Dadah Kebangsaan
Kementerian Kebudayaan, Kesenian Dan Warisan	Perpustakaan Negara Malaysia

Nota : () Dalam Proses Menyatukan Semua UAD Di Bawahnya*

Pada pandangan Audit, adalah memadai hanya satu UAD ditubuhkan di bawah setiap Pegawai Pengawal supaya kerja-kerja pengauditan dapat dirancang dan dilaksanakan secara bersepadu. Ini bagi membolehkan Pegawai Pengawal memantau pengurusan kewangan Kementerian dan Jabatan-jabatan di bawahnya dengan lebih berkesan serta tindakan-tindakan penambahbaikan juga dapat dilaksanakan secara menyeluruh.

5.4.2. Bidang Tugas

5.4.2.1. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 9 Tahun 2004 menetapkan bidang tugas UAD seperti berikut :-

- Menilai tahap kebolehpercayaan dan keberkesanan sistem kewangan serta kawalan dalaman organisasi;
- Menilai tahap pematuhan kepada segala dasar, undang-undang, peraturan dan arahan yang berkuat kuasa;
- Menilai sama ada aktiviti organisasi diuruskan secara berhemat, cekap dan berkesan;
- Menilai sama ada aset dan kepentingan organisasi dilindungi dari kehilangan, penipuan dan penyelewengan;
- Memberi nasihat dan pandangan mengenai kawalan dalaman terhadap semua sistem termasuk sistem ICT;
- Melaporkan kepada Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan berhubung hasil pengauditan yang ditemui dan mengambil tindakan susulan terhadap perkara yang dibangkitkan;
- Menyediakan Rancangan Audit Tahunan dan Laporan Tahunan Unit Audit Dalam untuk kelulusan Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan;
- Membentangkan Laporan Tahunan Unit Audit Dalam di Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun; dan
- Melaksanakan fungsi audit dalam di Badan Berkanun Persekutuan di bawah kawal selia Kementerian berkenaan yang tidak mempunyai Unit Audit Dalam.

5.4.2.2. Semakan Audit mendapati bidang tugas bagi 33 UAD telah merangkumi kesemua aspek seperti yang ditetapkan dalam Pekeliling Perbendaharaan berkenaan. **Bagaimanapun bagi 9 UAD lain, didapati bidang tugasnya tidak meliputi pengauditan aktiviti organisasi dan memberi khidmat nasihat terhadap kawalan dalaman bagi semua sistem termasuk sistem ICT.** UAD yang terlibat adalah Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri; Kementerian Luar Negeri; Kementerian Perdagangan Antarabangsa Dan Industri; Kementerian Perdagangan Dalam Negeri Dan Hal Ehwal Pengguna; Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani; Kementerian Perusahaan Perladangan Dan Komoditi; Kementerian Sumber Manusia; Jabatan Kastam Diraja Malaysia dan Jabatan Peguam Negara. **Pada pandangan Audit, Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan perlu memastikan bidang tugas UADnya adalah selaras dengan bidang tugas UAD yang telah ditetapkan oleh Perbendaharaan Malaysia. UAD juga patut diminta memberi khidmat nasihat terhadap sistem berkomputer yang dibangunkan untuk memastikan sistem tersebut mempunyai ciri-ciri kawalan dalaman yang sempurna bagi menjamin integriti data dan keutuhan sistem.**

5.4.2.3. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 9 Tahun 2004 juga menetapkan bahawa Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan tidak boleh melibatkan pegawai/kakitangan UAD dalam sebarang operasi organisasinya. Semakan Audit mendapati ada pegawai/kakitangan UAD yang terlibat dengan kerja-kerja operasi organisasi. **Pada pandangan Audit, penglibatan pegawai/kakitangan UAD dalam operasi organisasi boleh menimbulkan *conflict of interest* memandangkan operasi organisasi adalah juga tertakluk kepada pengauditan UAD.**

5.4.3. Struktur Organisasi

Bagi menentukan kebebasan dan keberkesanan fungsi UAD, Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 9 Tahun 2004 menetapkan Ketua Audit Dalam hendaklah bertanggungjawab terus kepada Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan. Berdasarkan struktur organisasi yang disemak, pihak Audit mendapati kesemua Ketua Audit Dalam adalah bertanggungjawab terus kepada Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan di organisasi masing-masing.

5.4.4. Pengurusan Sumber

5.4.4.1. Jawatan yang mencukupi dari segi gred dan juga bilangan menjadi asas kepada keberkesanan UAD. Semakan Audit terhadap gred dan bilangan jawatan yang diluluskan di UAD yang diaudit mendapati **ia tidak seragam sungguhpun saiz perbelanjaan atau terimaan Kementerian/Jabatan berkenaan hampir sama.** Keadaan ini berlaku kerana ketiadaan norma dalam menentukan gred dan bilangan jawatan bagi setiap UAD. **Jadual 5.2** menunjukkan kedudukan jawatan di peringkat Kementerian manakala **Jadual 5.3** di peringkat Jabatan.

JADUAL 5.2
KEDUDUKAN JAWATAN UNIT AUDIT DALAM BERBANDING
PERBELANJAAN/TERIMAAN KEMENTERIAN PADA TAHUN 2007

KEMENTERIAN	PERBELANJAAN (RM Juta)	TERIMAAN (RM Juta)	GREDA JAWATAN KETUA UAD	BILANGAN JAWATAN
Jabatan Perdana Menteri	6,877.60	260.70	W52	17
Kementerian Kewangan	4,177.64	108,695.68	W48	12
Kementerian Belia Dan Sukan	650.59	2.61	W48	6
Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri	1,168.61	18.88	M48	16
Kementerian Kebudayaan, Kesenian Dan Warisan	654.54	2.23	W48	4
Kementerian Kemajuan Luar Bandar Dan Wilayah	3,243.96	3.96	W54	16
Kementerian Kerja Raya	6,643.80	16.70	W52	17
Kementerian Keselamatan Dalam Negeri	6,442.02	6.32	M48	13
Kementerian Kesihatan	11,242.84	272.85	W54	34
Kementerian Luar Negeri	614.30	74.19	M48	5
Kementerian Pelajaran	25,480.73	122.31	M54	162
Kementerian Pelancongan	877.51	4.02	W48	6
Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi	2,490.72	30.18	W48	3
Kementerian Penerangan	1,186.95	92.07	W48	7
Kementerian Pengajian Tinggi	10,076.98	45.21	W48	9
Kementerian Pengangkutan	3,521.65	2,528.53	W48	5
Kementerian Perdagangan Antarabangsa Dan Industri	911.23	1.09	W52	9
Kementerian Perdagangan Dalam Negeri Dan Hal Ehwal Pengguna	378.78	156.62	W48	4
Kementerian Pertahanan	13,629.61	56.83	W54	77
Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani	3,667.61	24.57	W48	16
Kementerian Perumahan Dan Kerajaan Tempatan	2,540.23	10.29	W54	19
Kementerian Perusahaan Perladangan Dan Komoditi	349.56	0.05	W48	5
Kementerian Sains, Teknologi Dan Inovasi	1,960.62	8.54	W48	7
Kementerian Sumber Asli Dan Alam Sekitar	2,156.39	146.12	W52	10
Kementerian Sumber Manusia	892.38	48.12	W48	8
Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi	2,716.79	16.58	W48	5
Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga Dan Masyarakat	717.9	2.39	W52	8
Kementerian Wilayah Persekutuan	645.94	263.11	W48	6

JADUAL 5.3
KEDUDUKAN JAWATAN UNIT AUDIT DALAM BERBANDING
PERBELANJAAN/TERIMAAN JABATAN PADA TAHUN 2007

JABATAN	PERBELANJAAN (RM Juta)	TERIMAAN (RM Juta)	GRED JAWATAN KETUA UAD	BILANGAN JAWATAN
Jabatan Imigresen	578.13	2,995.27	W48	9
Jabatan Kastam Diraja Malaysia	696.14	23,611.05	W52	9
Jabatan Kemajuan Islam Malaysia	460.04	0.73	W48	4
Jabatan Peguam Negara	85.80	2.63	W48	6
Jabatan Pendaftaran Negara	342.55	42.67	M54	4
Jabatan Penjara	762.44	7.03	W48	6
Jabatan Perangkaan Malaysia	130.48	0.93	W48	8
Jabatan Perkhidmatan Awam	1,137.75	1.61	M54	7
Jabatan Wakaf, Zakat Dan Haji	5.94	0.03	W48	3
Unit Penyelarasan Pelaksanaan	424.36	0.42	M48	6
Agensi Penguatkuasaan Maritim Malaysia	299.01	0.54	M54	4
Majlis Keselamatan Negara	30.51	0.70	W41	4
Bahagian Hal Ehwal Undang-Undang	91.41	0.14	M48	4
Perpustakaan Negara Malaysia	144.74	0.27	W41	4

Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan hendaklah mengkaji semula keperluan kakitangan UAD masing-masing dari segi bilangan dan kepakaran yang diperlukan supaya ia bersesuaian dengan fungsi Kementerian/Jabatan. Bilangan kakitangan yang diperlukan oleh UAD boleh ditetapkan berasaskan kepada saiz perbelanjaan dan terimaan yang dipungut oleh Kementerian/Jabatan. Memandangkan pengauditan dijalankan secara berpasukan, adalah disyorkan supaya bilangan kakitangan yang diperlukan ditetapkan berdasarkan bilangan pasukan yang diperlukan untuk pengauditan. Setiap pasukan hendaklah terdiri daripada 3 atau 4 orang pegawai iaitu seorang Juruaudit dan 2 atau 3 Penolong Juruaudit.

5.4.4.2. Semakan Audit mendapati 18 UAD telah mengisi kesemua jawatan yang diluluskan manakala bagi 23 UAD yang lainnya, peratusan jawatan yang diisi adalah antara 44% hingga 97%. Bagaimanapun bagi UAD Jabatan Pendaftaran Negara, kesemua jawatan yang diluluskan masih belum diisi. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 5.4
KEDUDUKAN PERJAWATAN DI PERINGKAT UNIT AUDIT DALAM KEMENTERIAN

KEMENTERIAN	KEDUDUKAN PERJAWATAN		
	LULUS	DIISI	% DIISI
Jabatan Perdana Menteri	17	17	100
Kementerian Kewangan	12	6	50
Kementerian Belia Dan Sukan	5	5	100

KEMENTERIAN	KEDUDUKAN PERJAWATAN		
	LULUS	DIISI	% DIISI
Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri	16	14	88
Kementerian Kebudayaan, Kesenian Dan Warisan	4	4	100
Kementerian Kemajuan Luar Bandar Dan Wilayah	16	12	75
Kementerian Kerja Raya	17	14	82
Kementerian Keselamatan Dalam Negeri	13	13	100
Kementerian Kesihatan	34	31	91
Kementerian Luar Negeri	5	5	100
Kementerian Pelajaran	162	108	67
Kementerian Pelancongan	6	6	100
Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi	4	4	100
Kementerian Penerangan	7	7	100
Kementerian Pengajian Tinggi	9	5	56
Kementerian Pengangkutan	5	5	100
Kementerian Perdagangan Antarabangsa Dan Industri	9	8	89
Kementerian Perdagangan Dalam Negeri Dan Hal Ehwal Pengguna	3	3	100
Kementerian Pertahanan	77	75	97
Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani	16	16	100
Kementerian Perumahan Dan Kerajaan Tempatan	19	12	63
Kementerian Perusahaan Perladangan Dan Komoditi	5	5	100
Kementerian Sains, Teknologi Dan Inovasi	7	7	100
Kementerian Sumber Asli Dan Alam Sekitar	10	9	90
Kementerian Sumber Manusia	8	6	75
Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi	7	6	86
Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga Dan Masyarakat	8	7	88
Kementerian Wilayah Persekutuan	6	4	67

JADUAL 5.5
KEDUDUKAN PERJAWATAN DI PERINGKAT UNIT AUDIT DALAM JABATAN

JABATAN	KEDUDUKAN PERJAWATAN		
	LULUS	DIISI	% DIISI
Jabatan Imigresen	9	4	44
Jabatan Kastam Diraja Malaysia	9	7	78
Jabatan Kemajuan Islam Malaysia	4	3	75
Jabatan Peguam Negara	6	4	67
Jabatan Pendaftaran Negara	7	0	0
Jabatan Penjara	6	6	100
Jabatan Perangkaan Malaysia	8	6	75
Jabatan Perkhidmatan Awam	7	5	71
Jabatan Wakaf, Zakat Dan Haji	3	3	100
Unit Penyelarasan Pelaksanaan	6	5	83
Agensi Penguatkuasaan Maritim Malaysia	4	4	100

JABATAN	KEDUDUKAN PERJAWATAN		
	LULUS	DIISI	% DIISI
Majlis Keselamatan Negara	4	4	100
Bahagian Hal Ehwal Undang-Undang	4	4	100
Perpustakaan Negara Malaysia	4	3	75

5.4.4.3. Sebanyak 26 UAD memaklumkan bahawa jawatan yang telah diluluskan tidak mencukupi untuk membolehkannya berfungsi dengan cekap dan berkesan. Daripada 26 UAD tersebut, 22 UAD telah mengkaji semula struktur organisasinya dan memohon jawatan tambahan manakala 4 UAD lagi belum mengambil apa-apa tindakan. Dari segi kesesuaian gred jawatan, sebanyak 22 UAD memaklumkan bahawa gred jawatan yang diluluskan bagi UADnya adalah bersesuaian dengan beban kerja manakala 20 UAD yang lain memaklumkan sebaliknya.

5.4.4.4. Pegawai yang terlatih, berpengetahuan dan mahir boleh menjalankan tugas dengan berkesan dan seterusnya menyumbang kepada keberkesanan UAD yang berkenaan. Semakan Audit mendapati bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, kesemua pegawai di 42 UAD telah menghadiri latihan sama ada di dalam atau luar negara. Di samping itu, 30 daripada 42 UAD melaporkan bahawa peralatan/kelengkapan yang diperlukan untuk menjalankan pengauditan seperti komputer riba, kamera dan kenderaan adalah mencukupi. **Pada pandangan Audit, Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan hendaklah memastikan semua peralatan dan kemudahan yang diperlukan oleh UAD disediakan supaya dapat berfungsi dengan cekap dan berkesan.**

5.4.4.5. Berdasarkan kepada maklum balas yang diterima, pada umumnya UAD mempunyai peruntukan tahunan yang mencukupi bagi melaksanakan pengauditan. Kedudukan pengurusan sumber Kementerian/Jabatan dari segi guna tenaga, kelengkapan dan peruntukan kewangan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 5.6
PENGURUSAN SUMBER DI 28 KEMENTERIAN

KEMENTERIAN	i	ii	iii	iv	v	vi
Jabatan Perdana Menteri	/	/	/	/	X	/
Kementerian Kewangan	X	X	/	/	/	/
Kementerian Belia Dan Sukan	X	X	/	/	X	/
Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri	/	/	TB	/	X	/
Kementerian Kebudayaan, Kesenian Dan Warisan	X	X	/	/	/	/
Kementerian Kemajuan Luar Bandar Dan Wilayah	/	/	TB	/	/	/
Kementerian Kerja Raya	X	/	/	/	/	/
Kementerian Keselamatan Dalam Negeri	/	/	TB	/	/	/
Kementerian Kesihatan	X	/	/	/	/	/

KEMENTERIAN	i	ii	iii	iv	v	vi
Kementerian Luar Negeri	X	X	X	/	X	/
Kementerian Pelajaran	/	/	/	/	/	/
Kementerian Pelancongan	/	X	TB	/	/	/
Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi	X	X	/	/	X	/
Kementerian Penerangan	/	/	TB	/	/	/
Kementerian Pengajian Tinggi	X	X	/	/	X	/
Kementerian Pengangkutan	X	X	/	/	/	/
Kementerian Perdagangan Antarabangsa Dan Industri	/	/	TB	/	/	/
Kementerian Perdagangan Dalam Negeri Dan Hal Ehwal Pengguna	X	X	/	/	/	/
Kementerian Pertahanan	/	/	/	/	/	/
Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani	X	/	X	/	/	/
Kementerian Perumahan Dan Kerajaan Tempatan	/	/	TB	/	/	/
Kementerian Perusahaan Perladangan Dan Komoditi	/	/	TB	/	/	/
Kementerian Sains, Teknologi Dan Inovasi	/	/	TB	/	X	/
Kementerian Sumber Asli Dan Alam Sekitar	X	X	/	/	/	/
Kementerian Sumber Manusia	X	X	/	/	/	/
Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi	X	X	/	/	/	/
Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga Dan Masyarakat	X	X	X	/	X	/
Kementerian Wilayah Persekutuan	X	/	/	/	/	/

Nota : / - Mematuhi X - Tidak Mematuhi TB - Tidak Berkaitan

JADUAL 5.7
PENGURUSAN SUMBER DI 14 JABATAN

JABATAN	i	ii	iii	iv	v	vi
Jabatan Imigresen	X	X	/	/	/	/
Jabatan Kastam Diraja Malaysia	X	X	/	/	X	/
Jabatan Kemajuan Islam Malaysia	X	X	/	/	/	/
Jabatan Peguam Negara	X	/	/	/	/	/
Jabatan Pendaftaran Negara	X	/	/	/	/	/
Jabatan Penjara	X	X	/	/	X	/
Jabatan Perangkaan Malaysia	/	/	/	/	/	/
Jabatan Perkhidmatan Awam	/	/	TB	/	/	/
Jabatan Wakaf, Zakat Dan Haji	X	X	/	/	X	/
Unit Penyelarasan Pelaksanaan	X	/	/	/	/	/
Agensi Penguatkuasaan Maritim Malaysia	X	X	/	/	/	/
Majlis Keselamatan Negara	/	/	/	/	/	/
Bahagian Hal Ehwal Undang-Undang	/	/	TB	/	/	/
Perpustakaan Negara Malaysia	X	X	X	/	X	/

Nota : / - Mematuhi X - Tidak Mematuhi TB - Tidak Berkaitan

Nota :-

- i. Bilangan Jawatan Yang Diluluskan Bersesuaian Dengan Beban Kerja.
- ii. Gred Jawatan Yang Diluluskan Bersesuaian Dengan Beban Kerja.
- iii. Agensi Pernah Mengkaji Semula Struktur Organisasi UAD.
- iv. Pegawai UAD Menghadiri Latihan.
- v. Peralatan/Kelengkapan Mencukupi.
- vi. Peruntukan Kewangan Mencukupi.

5.4.5. Rancangan Audit Tahunan

5.4.5.1. Mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 9 Tahun 2004, Rancangan Audit Tahunan hendaklah dikemukakan untuk kelulusan Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan. Rancangan Audit Tahunan perlu dikemukakan kepada Perbendaharaan Malaysia selewat-lewatnya pada 31 Januari tahun semasa. Manual Audit Dalam yang dikeluarkan pada bulan Disember 2005 dan surat daripada Perbendaharaan Malaysia bertarikh 12 Oktober 2006 menetapkan format dan kandungan Rancangan Audit Tahunan yang perlu disediakan. Surat tersebut juga menetapkan jenis pengauditan yang perlu dirancang oleh setiap UAD iaitu pengauditan pengurusan kewangan, pengauditan prestasi dan pengauditan ICT.

5.4.5.2. Semakan Audit mendapati 11 UAD tidak mengemukakan Rancangan Audit Tahun 2007 yang ditandatangani oleh Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan sebagai bukti kelulusan. Manakala 20 UAD tidak menyediakan rancangannya dengan lengkap di mana ada antaranya tidak mengemukakan maklumat mengenai kos pengauditan, perjawatan, peruntukan kewangan dan jadual pengauditan sebagaimana ditetapkan. Kesemua 42 UAD telah merancang untuk melaksanakan pengauditan pengurusan kewangan, 31 UAD telah merancang untuk melaksanakan pengauditan prestasi dan hanya 7 UAD merancang menjalankan pengauditan ICT. Kedudukan penyediaan dan penghantaran Rancangan Audit Tahun 2007 kepada Perbendaharaan Malaysia adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 5.8
PENYEDIAAN RANCANGAN AUDIT TAHUNAN
OLEH UNIT AUDIT DALAM BAGI TAHUN 2007

PERKARA	BIL. UAD	PERATUS (%)
Disediakan Dengan Lengkap	22	52.4
Diluluskan Oleh Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan	31	73.8
Jenis Pengauditan : a. Pengurusan kewangan b. Prestasi c. ICT	42 31 7	100 73.8 16.7
Dikemukakan Kepada Perbendaharaan Malaysia Sebelum 31 Januari 2007	28	66.7

Pada pandangan Audit, komitmen dan penglibatan Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan adalah penting dalam menentukan arah tuju sesuatu UAD. Oleh itu, penyediaan Rancangan Audit Tahunan memerlukan input dan kelulusan Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan. Mereka hendaklah menentukan bidang keutamaan dan *risk area* yang perlu diberi tumpuan pengauditan di samping menentukan sejauh mana Rancangan Audit tersebut selaras dengan perancangan strategik Kementerian/Jabatan. Rancangan Audit yang dikemukakan kepada Perbendaharaan Malaysia perlu lengkap bagi memudahkan semakan dan analisis oleh Perbendaharaan Malaysia. Pegawai

Pengawal juga perlu memastikan UAD menjalankan pengauditan ICT untuk memastikan pencapaian matlamat pembangunannya terutamanya jika sistem tersebut melibatkan *core business*.

5.4.6. Pelaksanaan Pengauditan

Proses kerja yang dilaksanakan oleh UAD bermula daripada penyediaan Memorandum Perancangan Pengauditan (MPA) sehingga kepada penyediaan Pemerhatian Audit dan Laporan Audit Tahunan. Semakan Audit mengikut proses kerja mendapati perkara berikut :-

5.4.6.1. Memorandum Perancangan Pengauditan

- a. Perancangan yang teliti merupakan faktor penting bagi melaksanakan pengauditan secara sistematik dan memastikan penggunaan sumber yang cekap dan berkesan. Manual Audit Dalam (Manual) menghendaki UAD menyediakan Memorandum Perancangan Audit (MPA) sebelum memulakan pengauditan untuk mengawal dan memantau pengauditan yang akan dijalankan. Semakan Audit mendapati hanya 27 daripada 42 UAD telah menyediakan MPA sebelum pengauditan dilaksanakan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 5.9
PENYEDIAAN MEMORANDUM PERANCANGAN AUDIT
OLEH UNIT AUDIT DALAM DI KEMENTERIAN

KEMENTERIAN	MPA DISEDIAKAN SEBELUM PENGAUDITAN
Jabatan Perdana Menteri	/
Kementerian Kewangan	X
Kementerian Belia Dan Sukan	/
Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri	/
Kementerian Kebudayaan, Kesenian Dan Warisan	X
Kementerian Kemajuan Luar Bandar Dan Wilayah	/
Kementerian Kerja Raya	/
Kementerian Keselamatan Dalam Negeri	/
Kementerian Kesihatan	/
Kementerian Luar Negeri	/
Kementerian Pelajaran	/
Kementerian Pelancongan	/
Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi	/
Kementerian Penerangan	X
Kementerian Pengajian Tinggi	X
Kementerian Pengangkutan	/
Kementerian Perdagangan Antarabangsa Dan Industri	/
Kementerian Perdagangan Dalam Negeri Dan Hal Ehwal Pengguna	/
Kementerian Pertahanan	/
Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani	/

KEMENTERIAN	MPA DISEDIAKAN SEBELUM PENGAUDITAN
Kementerian Perumahan Dan Kerajaan Tempatan	/
Kementerian Perusahaan Perladangan Dan Komoditi	X
Kementerian Sains, Teknologi Dan Inovasi	/
Kementerian Sumber Asli Dan Alam Sekitar	X
Kementerian Sumber Manusia	X
Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi	/
Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga Dan Masyarakat	/
Kementerian Wilayah Persekutuan	/

Nota : / - Mematuhi X - Tidak Mematuhi

JADUAL 5.10
PENYEDIAAN MEMORANDUM PERANCANGAN AUDIT
OLEH UNIT AUDIT DALAM DI JABATAN

JABATAN	MPA DISEDIAKAN SEBELUM PENGAUDITAN
Jabatan Imigresen	X
Jabatan Kastam Diraja Malaysia	/
Jabatan Kemajuan Islam Malaysia	X
Jabatan Peguam Negara	/
Jabatan Pendaftaran Negara	X
Jabatan Penjara	/
Jabatan Perangkaan Malaysia	/
Jabatan Perkhidmatan Awam	/
Jabatan Wakaf, Zakat Dan Haji	/
Unit Penyelarasan Pelaksanaan	X
Agensi Penguatkuasaan Maritim Malaysia	X
Majlis Keselamatan Negara	X
Bahagian Hal Ehwal Undang-Undang	X
Perpustakaan Negara Malaysia	X

Nota : / - Mematuhi X - Tidak Mematuhi

Pada pandangan Audit, Ketua UAD perlu memastikan Memorandum Perancangan Audit disediakan terlebih dahulu sebelum sesuatu pengauditan dijalankan kerana ia dapat membantu memastikan bahawa prosedur/program, skop serta teknik pengauditan yang dirancang adalah memadai untuk mencapai objektif pengauditan dan juga memastikan penggunaan sumber yang cekap dan berkesan.

- b. MPA yang disediakan hendaklah mengandungi 8 elemen iaitu latar belakang program/aktiviti, objektif pengauditan, skop dan metodologi Audit, *areas of audit interest/line of audit inquiries*, jadual pelaksanaan pengauditan, ahli pasukan Audit dan bajet yang diperlukan untuk menjalankan pengauditan. Semakan Audit mendapati 27 UAD yang menyediakan MPA telah memasukkan antara 6 hingga 8 elemen yang dinyatakan. Antara perkara yang kebanyakannya tidak dinyatakan adalah perkara-perkara utama yang perlu dikaji dan jadual pelaksanaan pengauditan.

5.4.6.2. Jenis Pengauditan

- a. Mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 9 Tahun 2004, UAD dikehendaki melaksanakan 2 jenis pengauditan seperti berikut :-
 - i. **Pengauditan pengurusan kewangan** - Melalui pengauditan ini, UAD perlu mengkaji kebolehpercayaan dan keberkesanan sistem kewangan, menilai kawalan dalaman organisasi serta tahap pematuhan kepada dasar, undang-undang, peraturan dan arahan yang berkuat kuasa. Ia merangkumi aspek kawalan pengurusan, bajet, hasil, perbelanjaan, pengurusan akaun amanah serta pengurusan aset dan stor. Semakan Audit mendapati kesemua UAD telah melaksanakan pengauditan pengurusan kewangan.
 - ii. **Pengauditan prestasi** - UAD adalah bertanggungjawab untuk menilai sama ada program/aktiviti Kementerian/Jabatan telah dilaksanakan secara berhemat, cekap dan berkesan serta mencapai objektif yang ditetapkan. Semakan Audit mendapati tidak semua UAD yang telah merancang untuk menjalankan pengauditan prestasi dapat melaksanakan pengauditan tersebut sepenuhnya kerana dikehendaki juga menjalankan tugas-tugas *ad hoc* yang lain.

Pada pandangan Audit, bagi membantu Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan mengetahui sejauh mana sesuatu aktiviti berjaya mencapai objektif yang telah ditetapkan, adalah wajar UAD menjalankan pengauditan prestasi terhadap aktiviti Kementerian/Jabatan berkenaan.

- b. Kertas Kerja Audit merupakan bukti bagi menyokong penemuan dan pendapat Audit. Sebagai sumber maklumat penting bagi penyediaan Laporan Audit, kertas kerja ini perlu disimpan secara sistematik dan teratur bagi memudahkan rujukan dibuat. Semakan Audit mendapati pada umumnya, UAD telah menyelenggarakan kertas kerja bagi pengauditan yang dijalankan. Bagaimanapun, kertas kerja Audit yang diselenggarakan oleh UAD di Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri, Jabatan Imigresen, Majlis Keselamatan Negara dan Perpustakaan Negara Malaysia didapati tidak teratur. **Pada pandangan Audit, Ketua UAD perlu memastikan kertas kerja Audit disediakan dengan lengkap bagi menyokong penemuan Audit.**
- c. Bagi memastikan pengauditan dapat dilaksanakan dengan berkesan, UAD perlu menggunakan garis panduan yang disediakan oleh Kementerian Kewangan atau panduan pengauditan yang dikeluarkan oleh Jabatan Audit Negara. Pihak Audit mendapati kesemua UAD telah menggunakan garis panduan sama ada yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan atau Jabatan Audit Negara.

- d. Semakan Audit mendapati isu-isu yang dibangkitkan oleh UAD setiap tahun berhubung dengan pengurusan kewangan adalah berkisar kepada kelemahan-kelemahan yang sama sungguhpun pejabat yang diaudit (Pusat Tanggungjawab/Pusat Kos) adalah berbeza. **Memandangkan kelemahan pengurusan kewangan di Kementerian/Jabatan sering kali melibatkan isu yang sama setiap tahun, UAD patut menjalankan pengauditan secara menyeluruh untuk mengenal pasti sama ada kelemahan yang sama juga berlaku di bahagian lain. Bagi tujuan ini, *joint venture audit* dengan Jabatan Audit Negara boleh dijalankan.**

5.4.6.3. Pemerhatian Audit Dan Laporan Tahunan Unit Audit Dalam

- a. Mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 9 Tahun 2004, UAD hendaklah mengemukakan Pemerhatian Audit kepada Bahagian/Pejabat yang diaudit dan salinannya dikemukakan kepada Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan masing-masing. Adalah didapati kesemua UAD telah mengemukakan salinan Pemerhatian Audit kepada Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan masing-masing. Sebanyak 28 UAD telah membincangkan Pemerhatian Audit dengan Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan sebelum ia dikeluarkan kepada Bahagian/Pejabat yang diaudit manakala 14 UAD tidak berbuat demikian. **Pada pandangan Audit, amalan membincangkan Pemerhatian Audit dengan Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan terlebih dahulu adalah baik kerana penglibatan pihak atasan akan meningkatkan lagi komitmen pihak yang diaudit untuk mengambil tindakan pembetulan.**
- b. Elemen utama yang perlu ada dalam sesuatu Pemerhatian Audit adalah apa yang sepatutnya dipatuhi (criteria), sejauh mana ia dipatuhi (condition), mengapa ia tidak dipatuhi (cause), kesan daripada ketidakpatuhan kepada pengurusan (effect) dan syor Audit bagi menanganinya. Bagaimanapun, terdapat beberapa Pemerhatian Audit UAD yang tidak mempunyai kesemua elemen tersebut. Ada pemerhatian Audit yang hanya melaporkan kelemahan tetapi tidak menyatakan sebab-sebab berlakunya kelemahan tersebut. **Pada pandangan Audit, adalah penting bagi setiap kelemahan yang dikenal pasti ditentukan puncanya supaya syor-syor yang praktikal dapat diberi dalam menanganinya.**
- c. Semakan Audit selanjutnya mendapati 38 daripada 42 UAD telah menyediakan Laporan Audit yang seimbang di mana selain melaporkan kelemahan-kelemahan yang berlaku, laporan tersebut juga melaporkan penambahbaikan yang telah diambil oleh pihak auditi.
- d. Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan di 42 Kementerian/Jabatan yang menerima Pemerhatian Audit dari UAD telah memastikan tindakan susulan diambil terhadap perkara yang dibangkitkan sama ada melalui Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun atau mengeluarkan

arahan kepada pihak-pihak yang terlibat. Semakan Audit mendapati 13 Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan ada mengeluarkan pekeliling dalaman berkaitan tempoh bagi menjawab Pemerhatian Audit yang dikemukakan oleh UAD. Bagaimanapun, hanya 3 UAD memaklumkan bahawa mereka telah menerima maklum balas daripada pejabat yang diaudit dalam tempoh yang ditetapkan oleh Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan. Bagi 29 UAD yang lain, Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan tidak menetapkan tempoh untuk menjawab Pemerhatian Audit. Namun 7 UAD memaklumkan bahawa jawapan terhadap Pemerhatian Audit telah diterima dalam tempoh 30 hari.

- e. Manual Audit Dalam menghendaki UAD membuat susulan terhadap jawapan yang diterima daripada jabatan/pejabat yang diaudit untuk memastikan tindakan pembetulan diambil terhadap kelemahan yang dibangkitkan. Semakan Audit mendapati kesemua UAD ada membuat susulan terhadap jawapan yang diterima kecuali UAD Kementerian Kewangan. Alasan yang diberi ialah kekurangan pegawai/kakitangan. **Pada pandangan Audit, bagi membolehkan Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan memastikan UAD mengesan tindakan susulan terhadap jawapan yang diterima daripada auditi, satu daftar yang mengandungi butir-butir seperti tarikh Pemerhatian Audit dikeluarkan, isu berbangkit, tarikh jawapan diterima dan tarikh susulan hendaklah diselenggarakan.**
- f. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 9 Tahun 2004 menghendaki Laporan Tahunan Unit Audit Dalam diluluskan oleh Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan dan seterusnya laporan yang diluluskan tersebut perlu dikemukakan kepada Perbendaharaan Malaysia selewat-lewatnya pada 31 Mac tahun berikutnya. Semakan Audit mendapati kesemua UAD telah mengemukakan laporan tahunan untuk kelulusan Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan kecuali 5 UAD iaitu UAD di Kementerian Keselamatan Dalam Negeri, Kementerian Perusahaan Dan Perlindungan Komoditi, Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi, Majlis Keselamatan Negara dan Jabatan Pendaftaran Negara. Semakan Audit selanjutnya mendapati bagi tahun 2005, hanya 16 UAD (38%) telah mengemukakan laporan tahunan kepada Perbendaharaan Malaysia mengikut tempoh yang ditetapkan dan bilangan tersebut meningkat kepada 23 UAD bagi tahun 2006. **Pada pandangan Audit, Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan perlu memastikan Laporan Tahunan UAD yang telah diluluskannya dikemukakan kepada Perbendaharaan Malaysia dalam tempoh ditetapkan untuk memudahkannya mengkaji serta menilai prestasi keseluruhan UAD.** Jadual berikut menunjukkan kedudukan penyediaan Pemerhatian Audit Dan Laporan Tahunan UAD di Kementerian/Jabatan yang disemak :-

JADUAL 5.11
KEDUDUKAN PENYEDIAAN PEMERHATIAN AUDIT
DAN LAPORAN TAHUNAN UNIT AUDIT DALAM DI KEMENTERIAN

KEMENTERIAN	i	ii	iii	iv	
				2005	2006
Jabatan Perdana Menteri	/	/	/	X	/
Kementerian Kewangan	/	/	/	X	/
Kementerian Belia Dan Sukan	/	/	/	/	/
Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri	/	/	/	/	X
Kementerian Kebudayaan, Kesenian Dan Warisan	/	/	/	/	/
Kementerian Kemajuan Luar Bandar Dan Wilayah	/	/	/	/	X
Kementerian Kerja Raya	/	/	/	X	X
Kementerian Keselamatan Dalam Negeri	/	/	X	X	/
Kementerian Kesihatan	/	/	/	/	/
Kementerian Luar Negeri	/	/	/	X	X
Kementerian Pelajaran	/	/	/	/	X
Kementerian Pelancongan	/	/	/	/	/
Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi	/	/	X	X	X
Kementerian Penerangan	/	/	/	X	X
Kementerian Pengajian Tinggi	/	/	/	X	/
Kementerian Pengangkutan	/	/	/	X	/
Kementerian Perdagangan Antarabangsa Dan Industri	/	/	/	/	X
Kementerian Perdagangan Dalam Negeri Dan Hal Ehwal Pengguna	/	/	/	X	X
Kementerian Pertahanan	/	/	/	X	/
Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani	/	/	/	/	/
Kementerian Perumahan Dan Kerajaan Tempatan	/	/	/	/	/
Kementerian Perusahaan Perladangan Dan Komoditi	/	/	X	X	/
Kementerian Sains, Teknologi Dan Inovasi	/	/	/	/	/
Kementerian Sumber Asli Dan Alam Sekitar	/	/	/	X	/
Kementerian Sumber Manusia	/	/	/	X	/
Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi	/	/	/	X	X
Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga Dan Masyarakat	/	/	/	X	/
Kementerian Wilayah Persekutuan	/	/	/	/	/

Nota : / - Mematuhi X - Tidak Mematuhi

JADUAL 5.12
KEDUDUKAN PENYEDIAAN PEMERHATIAN AUDIT
DAN LAPORAN TAHUNAN UNIT AUDIT DALAM DI JABATAN

JABATAN	i	ii	iii	iv	
				2005	2006
Jabatan Imigresen	/	/	/	X	X
Jabatan Kastam Diraja Malaysia	/	/	/	X	/
Jabatan Kemajuan Islam Malaysia	/	/	/	X	X
Jabatan Peguam Negara	/	/	/	X	X
Jabatan Pendaftaran Negara	/	/	X	/	X
Jabatan Penjara	/	X	/	TM	X
Jabatan Perangkaan Malaysia	/	/	/	X	X
Jabatan Perkhidmatan Awam	/	/	/	/	/
Jabatan Wakaf, Zakat Dan Haji	/	/	/	/	X
Unit Penyelarasan Pelaksanaan	/	/	/	X	/
Agensi Penguatkuasaan Maritim Malaysia	/	/	/	X	X
Majlis Keselamatan Negara	/	/	X	X	/

JABATAN	i	ii	iii	iv	
				2005	2006
Bahagian Hal Ehwal Undang-Undang	/	/	/	/	/
Perpustakaan Negara Malaysia	/	/	/	X	X

Nota : / - Mematuhi X - Tidak Mematuhi TM - Tiada Maklumat

Nota :

- i. Pegawai Pengawal Menerima Salinan Pemerhatian Audit Daripada UAD Dalam Tempoh Yang Ditetapkan.*
- ii. Ada Bukti Pegawai Pengawal Mengambil Tindakan Susulan Terhadap Perkara Yang Dibangkitkan.*
- iii. Laporan Tahunan UAD Dikemukakan Untuk Kelulusan Pegawai Pengawal.*
- iv. Laporan Tahunan UAD Dikemukakan Kepada Perbendaharaan Malaysia Selewatnya-Lewatnya Pada 31 Mac Tahun Berikutnya.*

5.4.7. Pemantauan Dan Penyelarasan Terhadap Pelaksanaan Fungsi Unit Audit Dalam

5.4.7.1. Peringkat Perbendaharaan Malaysia

- a. Mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 9 Tahun 2004, Perbendaharaan Malaysia adalah Agensi Pusat yang bertanggungjawab memantau dan menyelaras pelaksanaan audit dalam di Kementerian/Jabatan Persekutuan dan Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri khususnya dalam perkara-perkara seperti pengeluaran arahan dasar umum; menyediakan garis panduan pengauditan; memberi nasihat dan bimbingan berkaitan dengan pelaksanaan audit dalam; dan menilai keberkesanan pelaksanaan audit dalam. Bahagian Khidmat Nasihat Pengurusan Kewangan, Perbendaharaan Malaysia dipertanggungjawabkan untuk melaksanakan tugas ini.
- b. Bagi tujuan ini, Ketua-ketua Unit Audit Dalam perlu mengemukakan Rancangan Audit Tahunan dan Laporan Tahunan Unit Audit Dalam yang telah diluluskan oleh Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan kepada Perbendaharaan Malaysia. Semakan Audit mendapati Perbendaharaan Malaysia telah membuat analisis terhadap Rancangan Audit yang diterima daripada UAD untuk menentukan sejauh mana UAD mematuhi standard yang ditetapkan dalam Manual Audit Dalam dan arahan-arahan yang dikeluarkannya. Semakan Audit mendapati hasil analisis tersebut **tidak dimaklumkan kepada UAD terlibat memandangkan Mesyuarat Dengan Ketua-Ketua Audit Dalam tidak diadakan pada tahun 2006 dan 2007**. Keadaan ini menyebabkan ketidakpatuhan UAD terhadap peraturan-peraturan yang ditetapkan oleh Perbendaharaan Malaysia berterusan berlaku.
- c. Bagi tujuan memastikan sejauh mana UAD mematuhi standard yang telah ditetapkan, Perbendaharaan Malaysia ada menjalankan naziran di beberapa UAD setiap tahun. Bagaimanapun bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, hanya 10 naziran dijalankan di beberapa UAD Kementerian/Jabatan.

- d. Semakan Audit juga mendapati Perbendaharaan Malaysia ada menganjurkan kursus dan taklimat kepada anggota UAD Kementerian/Jabatan sebagai usaha mempertingkatkan kemahiran dan pengetahuan mereka. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, antara 2 hingga 4 kursus dan 7 hingga 11 taklimat telah diadakan.
- e. Semakan Audit juga mendapati antara faktor yang menyebabkan Bahagian Khidmat Nasihat Pengurusan Kewangan, Perbendaharaan Malaysia tidak dapat memantau dan menyelaras pelaksanaan UAD dengan lebih berkesan adalah kerana kekurangan kakitangan. Dengan hanya seramai 4 orang anggota, Bahagian ini perlu menjalankan naziran di UAD Kementerian/Jabatan dan UAD Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri; melaksanakan latihan; memantau rancangan/laporan UAD dan tugas-tugas memberi nasihat pengurusan kewangan.
- f. **Pada pandangan Audit, bagi meningkatkan keberkesanan aktiviti pemantauan dan penyelarasan UAD, Perbendaharaan Malaysia perlu mengambil tindakan berikut :-**
 - i. **Memandangkan Bahagian Khidmat Nasihat Pengurusan Kewangan tidak dapat memberikan tumpuan sepenuhnya untuk memantau dan menyelaras pelaksanaan UAD kerana ia terlibat dengan pelbagai tugas seperti yang tersebut di atas, disyorkan supaya satu Unit yang khusus diwujudkan untuk memantau dan menyelaraskan fungsi UAD. Unit ini hendaklah diberi kakitangan yang secukupnya.**
 - ii. **Mesyuarat berkala diadakan dengan Ketua UAD untuk membincangkan isu dan masalah yang boleh menjejaskan keberkesanan fungsi UAD. Dalam mesyuarat tersebut, Perbendaharaan Malaysia boleh memberi maklum balas hasil analisis terhadap Rancangan Audit/Laporan Audit Tahunan untuk tujuan penambahbaikan. Perbendaharaan Malaysia juga boleh menganjurkan persidangan tahunan dengan UAD sebaiknya pada akhir tahun bagi tujuan *post mortem* dan perancangan Audit tahun berikutnya.**
 - iii. **Membuat naziran/penilaian sekurang-kurangnya sekali dalam tempoh 3 tahun terhadap semua UAD.**
 - iv. **Mewujudkan *Key Performance Indicator* (KPI) yang seragam bagi semua UAD bagi memudahkan pemantauan dan penilaian prestasi UAD. Maklumat pencapaian KPI ini perlu dimasukkan ke dalam setiap Laporan Audit Tahunan UAD berkenaan.**

5.4.7.2. Peringkat Kementerian/Jabatan

Adalah menjadi tanggungjawab Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan untuk memastikan fungsi UAD adalah selaras dengan objektif, standard dan peraturan

yang ditetapkan dalam Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 9 Tahun 2004. Semakan Audit mendapati Pegawai Pengawal telah memantau fungsi UAD melalui Rancangan Audit Tahunan dan Laporan Tahunan UAD yang dikemukakan untuk kelulusannya. Isu-isu yang dibangkitkan oleh UAD dan tindakan susulan terhadapnya telah dibentangkan dalam Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun. Bagaimanapun, tiada bukti menunjukkan perbincangan secara mendalam dibuat terhadap isu-isu yang dibangkitkan oleh UAD dalam mesyuarat tersebut.

Pada pandangan Audit, bagi membolehkan isu-isu yang dibangkitkan oleh pihak UAD dan Jabatan Audit Negara dapat dibincangkan dengan lebih fokus, Pegawai Pengawal hendaklah mewujudkan satu Jawatankuasa Audit. Jawatankuasa ini yang dipengerusikan oleh Timbalan Ketua Setiausaha/Timbalan Ketua Pengarah hendaklah dipertanggungjawabkan untuk memastikan tindakan *corrective* dan *preventive* diambil. Tindakan *corrective* adalah untuk memastikan kelemahan-kelemahan yang dibangkitkan dapat diperbetulkan. Manakala tindakan *preventive* adalah bagi memastikan kelemahan yang sama tidak berulang. Jawatankuasa Audit hendaklah melaporkan hasil perbincangannya kepada Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun Kementerian yang dipengerusikan sendiri oleh Pegawai Pengawal.

5.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara keseluruhannya, sebahagian besar Unit Audit Dalam telah mematuhi Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 9 Tahun 2004 dan Manual Audit Dalam yang dikeluarkan oleh Perbendaharaan Malaysia. Bagaimanapun, keberkesanan fungsi UAD masih boleh dipersoalkan kerana pengauditan yang dijalankan oleh Jabatan Audit Negara mendapati masih berlaku kelemahan pengurusan kewangan yang berulang dan pelaksanaan program/aktiviti/projek yang tidak cekap dan berhemat. Oleh itu, semua pihak yang terlibat seperti Perbendaharaan Malaysia, Jabatan Perkhidmatan Awam dan Kementerian/Jabatan yang berkenaan patut mengambil tindakan ke arah memperkasakan peranan dan fungsi UAD. Sehubungan ini, adalah disyorkan perkara berikut diberikan pertimbangan :-

5.5.1. Hanya satu UAD ditubuhkan di bawah setiap Pegawai Pengawal supaya kerja-kerja pengauditan dapat dirancang dan dilaksanakan secara bersepadu. Ini adalah bagi membolehkan Pegawai Pengawal memantau pengurusan kewangan Kementerian dan Jabatan-jabatan di bawahnya dengan lebih berkesan serta tindakan-tindakan penambahbaikan dapat dilaksanakan secara menyeluruh.

5.5.2. Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan perlu memastikan bidang tugas UAD adalah selaras dengan bidang tugas UAD yang telah ditetapkan oleh Perbendaharaan Malaysia. UAD juga patut diminta memberi khidmat nasihat

terhadap sistem berkomputer yang dibangunkan untuk memastikan sistem tersebut mempunyai ciri-ciri kawalan dalaman yang sempurna bagi menjamin integriti data dan keutuhan sistem.

5.5.3. Pegawai/kakitangan UAD tidak seharusnya dilibatkan dalam operasi organisasi kerana ia boleh menimbulkan *conflict of interest* memandangkan operasi organisasi adalah juga tertakluk kepada pengauditan UAD.

5.5.4. Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan yang belum melaksanakan penstrukturan semula hendaklah mengkaji semula keperluan kakitangan UAD masing-masing dari segi bilangan dan kepakaran yang diperlukan supaya ia bersesuaian dengan fungsi Kementerian/Jabatan. Bilangan kakitangan yang diperlukan oleh UAD boleh ditetapkan berasaskan kepada saiz perbelanjaan dan terimaan yang dipungut oleh Kementerian/Jabatan. Memandangkan pengauditan dijalankan secara berpasukan, adalah disyorkan supaya bilangan kakitangan yang diperlukan ditetapkan berdasarkan bilangan pasukan yang diperlukan untuk pengauditan. Setiap pasukan hendaklah terdiri daripada 3 atau 4 orang pegawai iaitu seorang Juruaudit dan 2 atau 3 Penolong Juruaudit.

5.5.5. Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan hendaklah memastikan semua peralatan dan kemudahan yang diperlukan oleh UAD disediakan supaya ia dapat berfungsi dengan cekap dan berkesan.

5.5.6. Komitmen dan penglibatan Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan adalah penting dalam menentukan arah tuju sesuatu UAD. Oleh itu, penyediaan Rancangan Audit memerlukan input dan kelulusan Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan. Mereka hendaklah menentukan bidang keutamaan dan *risk area* yang perlu diberi tumpuan pengauditan di samping menentukan sejauh mana Rancangan Audit tersebut selaras dengan perancangan strategik Kementerian/Jabatan. Rancangan Audit yang dikemukakan kepada Perbendaharaan Malaysia perlu lengkap bagi memudahkan semakan dan analisis oleh Perbendaharaan Malaysia. Pegawai Pengawal juga perlu memastikan UAD menjalankan pengauditan ICT untuk memastikan pencapaian matlamat pembangunannya terutamanya jika sistem tersebut melibatkan *core business*.

5.5.7. Ketua UAD perlu memastikan Memorandum Perancangan Audit disediakan terlebih dahulu sebelum sesuatu pengauditan dijalankan kerana ia dapat membantu memastikan bahawa prosedur/program, skop serta teknik pengauditan yang dirancang adalah memadai untuk mencapai objektif pengauditan dan juga memastikan penggunaan sumber yang cekap dan berkesan.

5.5.8. Ketua UAD perlu menentukan kertas kerja Audit disediakan dengan lengkap bagi menyokong penemuan Audit.

5.5.9. Memandangkan kelemahan pengurusan kewangan di Kementerian/ Jabatan sering kali melibatkan isu yang sama setiap tahun, UAD patut menjalankan pengauditan secara menyeluruh untuk mengenal pasti sama ada kelemahan yang sama juga berlaku di bahagian lain. Bagi tujuan ini, *joint venture audit* dengan Jabatan Audit Negara boleh dijalankan.

5.5.10. Bagi membolehkan Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan memastikan UAD mengesan tindakan susulan terhadap jawapan yang diterima daripada auditi, satu daftar yang mengandungi butir-butir seperti tarikh Pemerhatian Audit dikeluarkan, isu berbangkit, tarikh jawapan diterima dan tarikh susulan hendaklah diselenggarakan.

5.5.11. Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan perlu memastikan Laporan Tahunan UAD yang telah diluluskannya dikemukakan kepada Perbendaharaan Malaysia dalam tempoh yang ditetapkan untuk memudahkan Perbendaharaan Malaysia mengkaji serta menilai prestasi keseluruhan UAD.

5.5.12. Bagi meningkatkan keberkesanan aktiviti pemantauan dan penyelarasan fungsi UAD, Perbendaharaan Malaysia perlu mengambil tindakan berikut :-

- a. Mewujudkan satu unit yang khusus untuk memantau dan menyelaraskan fungsi UAD. Unit ini hendaklah diberi kakitangan yang secukupnya.
- b. Mesyuarat berkala diadakan dengan Ketua UAD untuk membincangkan isu dan masalah yang boleh menjejaskan keberkesanan fungsi UAD. Dalam mesyuarat tersebut, Perbendaharaan Malaysia boleh memberi maklum balas hasil analisis terhadap Rancangan Audit/Laporan Tahunan UAD untuk tujuan penambahbaikan. Perbendaharaan Malaysia juga boleh menganjurkan persidangan tahunan dengan UAD sebaiknya pada akhir tahun bagi tujuan *post mortem* dan perancangan Audit tahun berikutnya.
- c. Membuat naziran/penilaian sekurang-kurangnya sekali dalam tempoh 3 tahun terhadap semua UAD.
- d. Mewujudkan KPI yang seragam bagi semua UAD bagi memudahkan pemantauan dan penilaian prestasi UAD. Maklumat pencapaian KPI ini perlu dimasukkan ke dalam setiap Laporan Tahunan UAD berkenaan.

5.5.13. Bagi membolehkan isu-isu yang dibangkitkan oleh UAD dan Jabatan Audit Negara dapat dibincangkan dengan lebih fokus, Pegawai Pengawal hendaklah mewujudkan satu Jawatankuasa Audit. Jawatankuasa ini yang dipengerusikan oleh Timbalan Ketua Setiausaha/Timbalan Ketua Pengarah hendaklah dipertanggungjawabkan untuk memastikan tindakan *corrective* dan *preventive* diambil. Tindakan *corrective* adalah untuk memastikan kelemahan-kelemahan yang dibangkitkan dapat diperbetulkan. Manakala tindakan *preventive* adalah bagi memastikan kelemahan yang sama tidak berulang. Jawatankuasa Audit hendaklah melaporkan hasil perbincangannya kepada Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun Kementerian yang dipengerusikan sendiri oleh Pegawai Pengawal.

KEMENTERIAN KEWANGAN

6. LEMBAGA HASIL DALAM NEGERI **- PENGURUSAN SKIM BAYARAN ANSURAN CUKAI PENDAPATAN**

6.1. LATAR BELAKANG

6.1.1. Sistem Taksir Sendiri (STS) adalah satu kaedah di mana pembayar cukai diberi tanggungjawab mengira dan membayar cukainya sendiri berdasarkan konsep *Pay As You Earn*. Lembaga Hasil Dalam Negeri (LHDN) melaksanakan STS bagi syarikat mulai Tahun Taksiran 2001 di mana bayaran ansuran cukai bermula pada bulan kedua tempoh perakaunan. Manakala STS bagi individu berpendapatan perniagaan (pendapatan yang diperolehi oleh individu daripada perniagaan tunggal dan perkongsian serta pendapatan lain selain daripada gaji) dilaksanakan mulai Tahun Taksiran 2004 di mana bayaran ansuran cukai bermula pada bulan Mac tahun semasa.

6.1.2. Di bawah STS, syarikat dikehendaki membuat anggaran awal terhadap cukai pendapatan tahun taksiran semasa berdasarkan tahun taksiran sebelumnya dan boleh memohon pindaan anggaran cukai mengikut pendapatan tahun semasa, membayar cukai pendapatan di bawah Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan secara bulanan, menaksir sendiri cukai pendapatan, mengemukakan Borang Cukai Pendapatan Syarikat (Borang C), membayar baki cukai kena dibayar dan menyimpan rekod serta dokumen perniagaan syarikat selama 7 tahun.

6.1.3. Bagi individu berpendapatan perniagaan pula, LHDN dikehendaki mengeluarkan Notis Bayaran Ansuran berasaskan cukai bagi tahun taksiran 2 atau 3 tahun terdahulu. Individu berpendapatan perniagaan boleh memohon pindaan bayaran ansuran cukai, membayar cukai pendapatan di bawah Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan setiap 2 bulan sekali, menaksir sendiri cukai pendapatan, mengemukakan Borang Cukai Pendapatan Individu Berpendapatan Perniagaan (Borang B), membayar baki cukai kena dibayar dan menyimpan rekod serta dokumen perniagaan tunggal atau perkongsian selama 7 tahun.

6.1.4. LHDN bertanggungjawab menjalankan pengauditan cukai melalui audit meja di pejabat LHDN atau audit luar di pejabat pembayar cukai bagi mengesan tahap pematuhan pembayar cukai terhadap undang-undang percukaian, mengutip cukai pendapatan secara ansuran serta penguatkuasaan terhadap tunggakan cukai.

6.1.5. Bilangan syarikat dan individu berpendapatan perniagaan di seluruh negara yang terlibat dengan Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan (Skim) adalah seperti di jadual berikut : -

JADUAL 6.1
BILANGAN SYARIKAT DAN INDIVIDU BERPENDAPATAN PERNIAGAAN
YANG TERTAKLUK KEPADA SKIM BAYARAN ANSURAN CUKAI PENDAPATAN
SERTA JUMLAH ANGGARAN ANSURAN CUKAI PENDAPATAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2007

TAHUN	SYARIKAT		INDIVIDU BERPENDAPATAN PERNIAGAAN	
	BILANGAN	ANGGARAN ANSURAN CUKAI PENDAPATAN (RM Bilion)	BILANGAN	ANGGARAN ANSURAN CUKAI PENDAPATAN (RM Bilion)
2004	232,916	22.44	225,124	1.09
2005	241,968	23.77	230,057	1.17
2006	251,286	25.89	257,200	1.22
2007	256,695	30.59	251,745	1.15

6.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan untuk syarikat dan individu berpendapatan perniagaan telah dilaksanakan dengan cekap dan mengikut undang-undang serta peraturan yang ditetapkan.

6.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan terhadap 658 fail pungutan bagi Tahun Taksiran 2004 hingga 2006 yang berjumlah 1,974 kes. Ianya terdiri daripada 150 fail syarikat melibatkan 450 kes di Cawangan Pungutan Kuala Lumpur dan 508 fail individu berpendapatan perniagaan melibatkan 1,524 kes di 6 Cawangan LHDN iaitu Unit Pungutan di Kuala Terengganu, Kuantan, Wilayah Persekutuan Labuan, Petaling Jaya, Pulau Pinang dan Seremban. Semakan Audit telah dibuat terhadap rekod dan dokumen berkaitan. Selain itu, perbincangan dan temu bual dengan pegawai LHDN yang berkenaan juga telah diadakan.

6.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan September 2007 hingga Januari 2008 mendapati perkara seperti berikut :-

6.4.1. Pengurusan Aktiviti

Pengurusan Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan bagi syarikat dan individu berpendapatan perniagaan melibatkan beberapa bahagian di peringkat Ibu Pejabat dan cawangan negeri seperti berikut :-

6.4.1.1. Peringkat Ibu Pejabat

Dua Jabatan yang terlibat dalam pengurusan Skim ini adalah seperti berikut :-

a. Jabatan Teknologi Maklumat

Jabatan Teknologi Maklumat diketuai oleh Pengarah, Encik Mohd Azmi Bin Wan Ab. Rahman (Gred 4). Jabatan ini dengan kerjasama Percetakan Nasional Malaysia Berhad bertanggungjawab mengeluarkan Borang Anggaran Cukai Kena Dibayar untuk dihantar kepada syarikat-syarikat. Selain itu, Notis Bayaran Ansuran dikeluarkan kepada syarikat yang tidak mengemukakan anggaran cukai asal atau syarikat yang mengemukakan anggaran cukai asal yang kurang daripada amaun minimum yang ditetapkan. Bagi individu berpendapatan perniagaan, Jabatan ini dengan kerjasama Percetakan Nasional Malaysia Berhad bertanggungjawab menyediakan dan mengeluarkan Notis Bayaran Ansuran berasaskan cukai bagi tahun taksiran 2 atau 3 tahun terdahulu.

b. Jabatan Pemprosesan

Jabatan Pemprosesan diketuai oleh Pengarah, Encik Mohammed Noor Bin Ahmad (Gred 5). Jabatan ini bertanggungjawab menyemak Borang Anggaran Cukai Kena Dibayar dan pindaan anggaran cukai yang dikemukakan oleh syarikat, menyemak Borang Cukai Pendapatan yang dikemukakan oleh syarikat dan individu berpendapatan perniagaan serta menginput maklumat mengenainya ke sistem berkomputer STS.

6.4.1.2. Peringkat Negeri

Unit-unit yang terlibat dalam pengurusan Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan adalah seperti berikut :-

a. Unit Korporat Besar Dan Unit Syarikat Di Cawangan Pungutan Kuala Lumpur

Pada tahun 2006, terdapat 251,286 syarikat di seluruh negara yang terlibat dalam Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan. Bagaimanapun, LHDN hanya memantau pematuhan bayaran oleh 5,000 syarikat (2%) yang mempunyai anggaran ansuran cukai tertinggi bagi Skim ini. Daripada 5,000 syarikat tersebut, Unit Korporat Besar di Cawangan Pungutan Kuala Lumpur membuat pemantauan terhadap 4,499 syarikat di Semenanjung Malaysia. Manakala Unit Pungutan di Cawangan Kota Kinabalu dan Kuching bertanggungjawab memantau baki 501 syarikat di Sabah, Wilayah Persekutuan Labuan dan Sarawak. Bagaimanapun, pematuhan bayaran oleh baki 246,286 syarikat (98%) bagi Skim ini tidak dipantau secara khusus. Unit Korporat Besar dan Unit Syarikat di Cawangan Pungutan Kuala Lumpur antara lainnya bertanggungjawab mengenakan denda dengan menaikkan cukai terhadap syarikat yang gagal mematuhi peraturan yang ditetapkan serta memungut tunggakan cukai syarikat di Semenanjung Malaysia.

b. Unit Pungutan Di Cawangan Negeri

Unit Pungutan di cawangan negeri bertanggungjawab mengenakan denda dengan menaikkan cukai terhadap individu berpendapatan perniagaan yang gagal mematuhi peraturan yang ditetapkan serta memungut tunggakan cukai. Bagaimanapun, tidak ada bukti yang menunjukkan pemantauan secara khusus telah dilakukan terhadap pematuhan bayaran oleh individu berpendapatan perniagaan bagi Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan.

Pada pandangan Audit, LHDN telah menetapkan dengan jelas pembahagian tugas dan tanggungjawab semua pihak yang terlibat dalam pengurusan Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan.

6.4.2. Guna Tenaga Dan Latihan

6.4.2.1. Semakan Audit mendapati Ibu Pejabat LHDN memperuntukkan bilangan jawatan yang diluluskan untuk sesuatu cawangan tetapi tidak secara khusus untuk unit-unit yang terdapat di cawangan berkenaan. Bagaimanapun, Cawangan Pungutan Kuala Lumpur dengan inisiatif sendiri telah menentukan bilangan jawatan yang diluluskan secara khusus untuk Unit Korporat Besar dan Unit Syarikat. Pada tahun 2007, sebanyak 134 jawatan telah diluluskan untuk Unit Korporat Besar dan Unit Syarikat di Cawangan Pungutan Kuala Lumpur tetapi hanya 99 jawatan telah diisi. Semakan Audit selanjutnya mendapati pengagihan bilangan jawatan untuk diisi di setiap unit dilakukan oleh Pengarah Cawangan masing-masing mengikut keperluan semasa. Bagi 6 Unit Pungutan di cawangan negeri yang diaudit, sebanyak 178 jawatan telah diagihkan ke unit tersebut. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 6.2
KEDUDUKAN PERJAWATAN CAWANGAN/UNIT PUNGUTAN BAGI TAHUN 2007

CAWANGAN		DILULUSKAN	DIISI	DIISI (%)
Pungutan, Kuala Lumpur	Unit Korporat Besar	16	15	93.7
	Unit Syarikat I dan II	118	84	71.2
JUMLAH		134	99	73.9
CAWANGAN NEGERI		JUMLAH JAWATAN YANG DIAGIHKAN KE UNIT PUNGUTAN DI CAWANGAN NEGERI		
Seremban		25		
Kuantan		22		
Pulau Pinang		50		
Petaling Jaya		67		
Kuala Terengganu		9		
Wilayah Persekutuan Labuan		5		
JUMLAH		178		

6.4.2.2. Bagi membolehkan pihak Audit menilai beban kerja pegawai, perbandingan telah dibuat antara bilangan jawatan yang diisi dengan bilangan fail pungutan (sama ada melibatkan tunggakan cukai atau pembayaran balik cukai) bagi syarikat dan individu (berpendapatan perniagaan dan berpendapatan penggajian) yang sedia ada bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007. Hasil daripada pengauditan tersebut mendapati perkara berikut :-

- a. Secara purata, nisbah bilangan jawatan yang telah diisi berbanding dengan bilangan fail pungutan syarikat adalah antara 1 : 2,259 hingga 1 : 4,344 seperti di jadual berikut :-

JADUAL 6.3
NISBAH ANTARA BILANGAN JAWATAN YANG DIISI DAN BILANGAN FAIL PUNGUTAN SYARIKAT BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007 DI UNIT KORPORAT BESAR DAN UNIT SYARIKAT DI CAWANGAN PUNGUTAN KUALA LUMPUR

TAHUN	BILANGAN PEGAWAI (A)	BIL. FAIL PUNGUTAN SYARIKAT (B)	NISBAH A : B
2005	55	238,902	1 : 4,344
2006	54	210,977	1 : 3,907
2007	99	223,686	1 : 2,259

- b. Nisbah bilangan jawatan yang telah diisi berbanding dengan bilangan fail pungutan individu (berpendapatan perniagaan dan berpendapatan penggajian) di Unit Pungutan Cawangan Negeri secara puratanya adalah antara 1 : 4,878 hingga 1 : 10,382 seperti di jadual berikut :-

JADUAL 6.4
NISBAH ANTARA BILANGAN JAWATAN YANG DIISI DAN BILANGAN FAIL PUNGUTAN INDIVIDU BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007 DI UNIT PUNGUTAN CAWANGAN NEGERI

CAWANGAN	2005			2006			2007		
	BIL. PEGAWAI (A)	BIL. FAIL PUNGUTAN INDIVIDU (B)	NISBAH A : B	BIL. PEGAWAI (A)	BIL. FAIL PUNGUTAN INDIVIDU (B)	NISBAH A : B	BIL. PEGAWAI (A)	BIL. FAIL PUNGUTAN INDIVIDU (B)	NISBAH A : B
Seremban	13	148,007	1 : 11,385	10	156,247	1 : 15,625	26	166,802	1 : 6,415
Kuantan	10	95,243	1 : 9,524	9	88,947	1 : 9,883	22	91,733	1 : 4,170
Pulau Pinang	21	239,589	1 : 11,409	18	229,749	1 : 12,764	50	237,844	1 : 4,757
Petaling Jaya	33	234,383	1 : 7,102	28	251,318	1 : 8,976	67	265,426	1 : 3,962
Kuala Terengganu	9	90,207	1 : 10,023	12	92,301	1 : 7,692	9	98,822	1 : 10,980
Wilayah Persekutuan Labuan	4	11,694	1 : 2,924	3	11,999	1 : 4,000	5	12,576	1 : 2,515
JUMLAH	90	819,123	1 : 9,101	80	830,561	1 : 10,382	179	873,203	1 : 4,878

Pada pandangan Audit, LHDN perlu mengkaji semula bilangan pegawai yang diperlukan di setiap Cawangan dan Unit Pungutan dengan mengambil kira bebanan kerja sedia ada.

6.4.2.3. Semakan Audit mendapati semua pegawai di Cawangan Pungutan Kuala Lumpur serta Unit Pungutan Cawangan Kuala Terengganu dan Pulau Pinang telah menghadiri kursus cukai pendapatan yang berkaitan. Manakala seramai 66 pegawai terdiri daripada 6 pegawai tetap dan 60 pegawai sambilan di 4 Unit Pungutan yang lain di cawangan negeri belum menghadiri kursus cukai pendapatan. Bagaimanapun, pegawai sambilan tersebut telah mengikuti latihan amali (*desk training*) di cawangan masing-masing. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 6.5
PEGAWAI LHDN YANG BELUM MENGHADIRI KURSUS CUKAI PENDAPATAN

CAWANGAN	BILANGAN PEGAWAI		
	TETAP	SAMBILAN	JUMLAH
Seremban	-	15	15
Kuantan	-	11	11
Petaling Jaya	5	34	39
Wilayah Persekutuan Labuan	1	-	1
JUMLAH	6	60	66

Pada pandangan Audit, LHDN hendaklah memastikan semua pegawai berkenaan diberi latihan yang mencukupi bagi membolehkan mereka menjalankan tugas masing-masing dengan cekap dan berkesan. Ini adalah penting kerana kekurangan kemahiran dalam mengenakan kenaikan cukai terhadap mereka yang gagal mematuhi peraturan berhubung dengan Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan boleh menyebabkan Kerajaan kehilangan hasil.

6.4.2.4. LHDN telah menyediakan pelbagai program khas bagi memberi kesedaran dan meningkatkan pengetahuan percukaian kepada pembayar-pembayar cukai. Antara program yang diadakan ialah Minggu/Bulan Perkhidmatan Pembayar Cukai, Taklimat Sistem Taksir Sendiri, Khidmat Sokongan Peniaga Kecil Mengenai Isu Percukaian, seminar percukaian, wawancara radio dan televisyen, kemudahan laman web dan pusat panggilan.

6.4.3. Undang-Undang Dan Peraturan

Pengurusan Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan adalah tertakluk kepada beberapa akta dan peraturan. Antaranya ialah Akta Cukai Pendapatan 1967, Kanun Tanah Negara serta arahan dan pekeliling operasi yang dikeluarkan oleh LHDN seperti berikut :-

6.4.3.1. Akta Cukai Pendapatan 1967 antara lainnya menghendaki LHDN mengeluarkan Borang Anggaran Cukai Kena Dibayar untuk diisi oleh syarikat. Manakala bagi individu berpendapatan perniagaan pula, LHDN akan mengeluarkan Notis Bayaran Ansuran mengikut perkiraan berasaskan cukai bagi tahun taksiran 2 atau 3 tahun terdahulu. Bagi syarikat atau individu berpendapatan perniagaan yang gagal mematuhi peraturan yang ditetapkan

bagi Skim ini, tindakan mengenakan denda (kenaikan cukai) boleh diambil terhadap pembayar cukai berkenaan. Bagi pembayar cukai yang mempunyai tunggakan cukai, tindakan sewajarnya seperti mengenakan denda, menyekat pembayar cukai keluar negara, mengambil tindakan guaman sivil dan mengkaveat hartanah boleh diambil terhadap mereka.

6.4.3.2. Pengurusan Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan juga perlu mematuhi arahan dan pekeliling berkaitan yang dikeluarkan oleh LHDN dari semasa ke semasa. Antaranya ialah Arahan Operasi dan Pekeliling Operasi mengenai Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan; Pekeliling Operasi mengenai pemantauan bayaran ansuran bagi baki cukai kena dibayar dan Memo Jabatan Pengurusan Hasil yang membenarkan kelonggaran 14 hari tambahan dari tarikh akhir bayaran ansuran cukai yang ditetapkan sebelum kenaikan cukai dikenakan.

6.4.3.3. LHDN telah menetapkan prosedur kerja berhubung dengan pelaksanaan Skim ini seperti berikut :-

- a. Setiap tahun, Jabatan Teknologi Maklumat di Ibu Pejabat LHDN akan menyediakan data pembayar cukai. Data berkaitan dengan syarikat akan disalurkan kepada Percetakan Nasional Malaysia Berhad untuk dicetak Borang Anggaran Cukai Kena Dibayar dan dihantar untuk diisi oleh syarikat berkenaan. Manakala data bagi Notis Bayaran Ansuran berasaskan cukai bagi 2 atau 3 tahun terdahulu juga disalurkan kepada Percetakan Nasional Malaysia Berhad untuk dicetak dan dihantar kepada individu berpendapatan perniagaan.
- b. Jabatan Pemprosesan di Ibu Pejabat LHDN akan menyemak semua Borang Anggaran Cukai Kena Dibayar dan pindaan anggaran cukai yang dikemukakan oleh syarikat serta menginput data ke sistem berkomputer STS. Jika syarikat tidak mengemukakan anggaran cukai asal atau syarikat mengemukakan anggaran cukai asal kurang daripada amaun minimum yang ditetapkan, maka Jabatan Teknologi Maklumat akan membuat perkiraan sendiri dan menyediakan Notis Bayaran Ansuran untuk dicetak dan dihantar oleh Percetakan Nasional Malaysia Berhad kepada syarikat berkenaan.
- c. Cawangan/Unit Pungutan LHDN akan memberi pertimbangan terhadap permohonan pindaan anggaran cukai daripada individu berpendapatan perniagaan dan keputusan mengenainya akan dimaklumkan kepada individu yang berkenaan. Manakala maklumat berhubung dengan pindaan ini akan di *key-in* ke sistem berkomputer STS jika pindaan anggaran cukai dibenarkan.
- d. Cawangan/Unit Pungutan LHDN bertanggungjawab menyemak secara manual fail pungutan syarikat dan individu berpendapatan perniagaan. Pegawai LHDN juga perlu menyemak bayaran ansuran cukai bagi

memastikan ia dibuat mengikut jadual. Bagi pembayar cukai yang tidak mematuhi peraturan yang ditetapkan untuk Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan, denda (kenaikan cukai) akan dikenakan. Manakala bagi pembayar cukai yang mempunyai tunggakan cukai, tindakan sewajarnya seperti mengenakan denda (kenaikan cukai), menyekat pembayar cukai keluar negara, mengambil tindakan guaman sivil dan mengkaveat hartanah boleh diambil terhadap mereka.

6.4.3.4. Setiap tahun, LHDN akan menetapkan sasaran bagi setiap cawangannya iaitu semakan perlu dibuat terhadap sebanyak 30% daripada fail pembayar cukai yang mempunyai tunggakan cukai (tidak spesifik untuk Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan) dan memungut 30% dari jumlah cukai tertunggak.

Pada pandangan Audit, LHDN mempunyai undang-undang dan peraturan yang mencukupi untuk melaksanakan Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan. Bagaimanapun bagi memastikan Kerajaan tidak mengalami kehilangan hasil, Akta Cukai Pendapatan 1967 patut dipinda dengan sewajarnya seperti berikut :-

- a. **Bagi mewajibkan individu berpendapatan perniagaan mengemukakan pindaan anggaran ansuran cukai sehingga 30 September tahun semasa jika mempunyai cukai pendapatan perniagaan semasa yang jauh lebih tinggi berbanding dengan anggaran cukai yang dinyatakan dalam Notis Bayaran Ansuran yang dikeluarkan oleh LHDN, subseksyen 107B(2) Akta Cukai Pendapatan 1967 perlu dipinda dengan sewajarnya.**
- b. **Bagi mewajibkan individu yang mula berniaga dalam sesuatu tahun mengemukakan anggaran cukai bagi tahun pertama dan membayar cukai di bawah Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan, peruntukan baru hendaklah diwujudkan dalam Akta Cukai Pendapatan 1967.**
- c. **Bagi mewajibkan LHDN mengenakan kenaikan cukai 10% terhadap syarikat yang tidak mengemukakan anggaran cukai pendapatannya sungguhpun LHDN tidak mengeluarkan Notis Bayaran Ansuran kepada syarikat berkenaan, subseksyen 107C(10) Akta Cukai Pendapatan 1967 perlu dipinda dengan sewajarnya.**

6.4.4. Pematuhan Terhadap Undang-Undang Dan Peraturan

Semakan Audit terhadap tahap pematuhan undang-undang dan peraturan berhubung pengurusan Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan mendapati perkara berikut :-

6.4.4.1. Notis Bayaran Ansuran Kepada Individu Berpendapatan Perniagaan

Pemeriksaan terhadap 508 fail pungutan individu berpendapatan perniagaan bagi Tahun Taksiran 2004 hingga 2006 melibatkan 1,524 kes di 6 Cawangan LHDN mendapati perkara berikut :-

- a. LHDN mengeluarkan Notis Bayaran Ansuran yang tepat kepada individu berpendapatan perniagaan bagi 1,140 kes melibatkan RM15.71 juta. LHDN juga mengeluarkan Notis Pindaan Bayaran Ansuran berjumlah RM0.72 juta bagi 46 kes permohonan pindaan anggaran cukai oleh individu berpendapatan perniagaan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 6.6
NOTIS BAYARAN ANSURAN DAN PINDAAN YANG DIKELUARKAN
KEPADA INDIVIDU BERPENDAPATAN PERNIAGAAN

CAWANGAN	NOTIS BAYARAN ANSURAN YANG TEPAT		NOTIS PINDAAN BAYARAN ANSURAN DIKELUARKAN	
	BILANGAN KES	JUMLAH CUKAI (RM Juta)	BILANGAN KES	JUMLAH CUKAI (RM Juta)
Seremban	250	3.19	Tiada Kes	-
Kuantan	320	3.41	38	0.47
Pulau Pinang	192	2.74	Tiada Kes	-
Petaling Jaya	92	3.61	2	0.21
Kuala Terengganu	166	1.52	Tiada Kes	-
Wilayah Persekutuan Labuan	120	1.24	6	0.04
JUMLAH	1,140	15.71	46	0.72

- b. Terdapat 16 kes di mana LHDN tidak mengeluarkan Notis Bayaran Ansuran berjumlah RM0.16 juta terhadap individu berpendapatan perniagaan. Ini menyebabkan mereka tidak diwajibkan membayar cukai secara ansuran dan tidak menepati konsep *Pay As You Earn*. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 6.7
NOTIS BAYARAN ANSURAN TIDAK DIKELUARKAN
KEPADA INDIVIDU BERPENDAPATAN PERNIAGAAN

CAWANGAN	BILANGAN KES	JUMLAH CUKAI (RM)
Seremban	3	11,077
Kuantan	7	92,741
Pulau Pinang	1	885
Petaling Jaya	3	45,881
Wilayah Persekutuan Labuan	2	9,280
Kuala Terengganu	Tiada Kes	-
JUMLAH	16	159,864

- c. Semakan Audit juga mendapati 322 kes di Seremban, Kuantan, Pulau Pinang, Petaling Jaya dan Wilayah Persekutuan Labuan tidak tertakluk kepada Notis Bayaran Ansuran kerana tiada asas untuk mengenakan cukai memandangkan Borang Cukai Pendapatan bagi tahun taksiran 2 atau 3 tahun terdahulu belum diterima atau cukainya belum ditaksirkan atau individu berkenaan tidak mempunyai pendapatan perniagaan bercukai bagi tahun asas anggaran tersebut atau tahun semasa.

6.4.4.2. Notis Bayaran Ansuran Kepada Syarikat

Mengikut peraturan, LHDN akan menghantar Notis Bayaran Ansuran kepada syarikat yang tidak mengemukakan anggaran cukai asal atau mengemukakan amaun anggaran cukai asal yang kurang daripada amaun minimum yang ditetapkan. LHDN boleh mendakwa syarikat berkenaan dan jika disabitkan dengan kesalahan, mereka boleh dikenakan denda tidak kurang daripada RM200 dan tidak melebihi RM2,000 atau penjara tidak melebihi 6 bulan atau kedua-duanya sekali. Jika tindakan pendakwaan tidak diambil, LHDN boleh mengeluarkan notis kompaun pada kadar antara RM300 hingga RM1,000 bergantung kepada amaun anggaran cukai kena dibayar kepada syarikat berkenaan. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

- a. Adalah didapati sebanyak 21,509 Notis Bayaran Ansuran bagi tahun 2004 hingga 2006 telah dikeluarkan kepada syarikat yang tidak mengemukakan anggaran cukai asal atau mengemukakan amaun anggaran cukai asal yang kurang daripada amaun minimum yang ditetapkan. Namun, tindakan mendakwa syarikat berkenaan atau mengenakan kompaun tidak diambil. Memandangkan LHDN tidak dapat mengemukakan senarai kes terlibat mengikut amaun anggaran cukai kena dibayar, pihak Audit menganggarkan **kompaun yang tidak dikenakan oleh LHDN adalah berjumlah RM6.45 juta**. Pengiraan ini dibuat berasaskan kadar kompaun minimum RM300 bagi setiap kes.
- b. Pemeriksaan terperinci terhadap 150 fail pungutan syarikat yang melibatkan 450 kes mendapati perkara berikut :-
 - i. Bagi 368 kes, syarikat yang terlibat telah mengemukakan anggaran cukai asal yang tepat dalam tempoh yang ditetapkan.
 - ii. Sebanyak 7 kes di mana syarikat tidak perlu mengemukakan anggaran cukai asal kerana tiada cukai dikenakan bagi tahun taksiran sebelum itu.
 - iii. Sebanyak 75 kes di mana syarikat tidak mengemukakan anggaran cukai asal atau mengemukakan amaun anggaran cukai asal yang kurang daripada amaun minimum ditetapkan tidak diambil tindakan pendakwaan dan tidak dikenakan kompaun berjumlah RM0.04 juta. LHDN memberi alasan beban kerja menyebabkan tindakan tersebut tidak diambil.

Pada pandangan Audit, LHDN perlu memastikan tindakan pendakwaan seperti mana yang diperuntukkan dalam Akta Cukai Pendapatan 1967 diambil atau notis kompaun dikeluarkan bersama Notis Bayaran Ansuran terhadap syarikat yang tidak mengemukakan anggaran cukai asal atau kurang mengisytiharkan amaun anggaran cukai asal.

6.4.4.3. Bayaran Terhadap Anggaran Ansuran Cukai

- a. Peraturan menetapkan LHDN boleh mengenakan denda (kenaikan cukai) sebanyak 10% terhadap ansuran cukai yang tidak dibayar/kurang dibayar/ lewat dibayar oleh syarikat dalam tempoh 14 hari dari tarikh yang ditetapkan. Semakan Audit terhadap 150 fail pungutan syarikat melibatkan 450 kes mendapati 206 kes di mana syarikat telah membayar ansuran cukai dalam tempoh yang ditetapkan dan 109 kes tidak tertakluk kepada Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan. Bagi 135 kes yang mana syarikat tidak/kurang/ lewat membayar anggaran ansuran cukai, semakan Audit telah dibuat untuk memastikan sama ada kenaikan cukai telah dikenakan oleh LHDN dan mendapati perkara seperti di jadual berikut :-

JADUAL 6.8
TINDAKAN YANG DIAMBIL TERHADAP SYARIKAT
YANG TIDAK/KURANG/LEWAT MEMBAYAR ANGGARAN ANSURAN CUKAI

PERKARA	BILANGAN KES	JUMLAH KENAIKAN CUKAI (RM Juta)
Kenaikan Cukai Dikira Dengan Tepat	72	2.44
Kenaikan Cukai Tidak Dikenakan/Kurang Dikenakan	33	0.24
Kenaikan Cukai Lewat Dikenakan Antara 4 Hingga 35 Bulan	30	0.18
JUMLAH	135	2.86

- b. Peraturan menetapkan LHDN boleh mengenakan kenaikan cukai sebanyak 10% terhadap ansuran cukai yang tidak dibayar/kurang dibayar/lewat dibayar oleh individu berpendapatan perniagaan dalam tempoh 44 hari dari tarikh yang ditetapkan. Semakan Audit terhadap 508 fail pungutan individu berpendapatan perniagaan melibatkan 1,524 kes di Cawangan LHDN di Seremban, Kuantan, Pulau Pinang, Petaling Jaya, Kuala Terengganu dan Wilayah Persekutuan Labuan mendapati 520 kes di mana pembayar cukai telah membayar anggaran ansuran cukai dalam tempoh yang ditetapkan dan 54 kes yang mana pembayaran tidak/kurang/lewat dibuat telah dikenakan kenaikan cukai berjumlah RM46,127. Bagaimanapun bagi 608 kes yang lain, kenaikan cukai tidak/lewat dikenakan. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 6.9
KENAIKAN CUKAI YANG TIDAK ATAU LEWAT DIKENAKAN TERHADAP
ANGGARAN ANSURAN CUKAI YANG TIDAK DIBAYAR/KURANG DIBAYAR/
LEWAT DIBAYAR OLEH INDIVIDU BERPENDAPATAN PERNIAGAAN

CAWANGAN	KENAIKAN CUKAI TIDAK DIKENAKAN		LEWAT MENGENAKAN KENAIKAN CUKAI		
	BILANGAN KES	JUMLAH KENAIKAN CUKAI (RM)	BILANGAN KES	TEMPOH LEWAT (Bulan)	JUMLAH KENAIKAN CUKAI (RM)
Seremban	112	129,693	Tiada Kes	-	-
Kuantan	216	151,615	5	4 - 28	2,472
Pulau Pinang	80	41,511	5	4 - 28	6,987
Petaling Jaya	32	102,804	Tiada Kes	-	-
Kuala Terengganu	93	48,743	Tiada Kes	-	-
Wilayah Persekutuan Labuan	64	19,962	1	14	894
JUMLAH	597	494,328	11	4 - 28	10,353

- c. Bagi 342 kes individu berpendapatan perniagaan pula, ia tidak tertakluk kepada Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan kerana tiada Notis Bayaran Ansuran dikeluarkan atau individu berkenaan tidak mempunyai pendapatan perniagaan bercukai bagi tahun semasa.

6.4.4.4. Kenaikan Cukai Akibat Perbezaan Antara Anggaran Dengan Cukai Sebenar

- a. Peraturan menetapkan LHDN boleh mengenakan denda dengan menaikkan cukai sebanyak 10% terhadap perbezaan amaun antara cukai sebenar dengan anggaran cukai asal atau anggaran cukai pindaan oleh syarikat yang melebihi 30% dari cukai sebenar. Semakan Audit terhadap 150 fail pungutan syarikat melibatkan 450 kes mendapati perkara berikut :-
- i. Kenaikan cukai berjumlah RM1.63 juta terhadap 72 kes adalah tepat.
 - ii. LHDN tidak mengenakan kenaikan cukai berjumlah RM0.36 juta terhadap 45 kes.
 - iii. LHDN tidak dapat menentukan sama ada kenaikan cukai boleh dikenakan terhadap 46 kes kerana syarikat terlibat tidak mengemukakan anggaran cukai.
 - iv. LHDN lewat mengenakan kenaikan cukai berjumlah RM0.47 juta terhadap 46 kes di mana tempoh kelewatan adalah antara 4 hingga 35 bulan.
 - v. 241 kes lagi tidak tertakluk kepada kenaikan cukai kerana tiada perbezaan antara cukai sebenar dengan anggaran cukai.
- b. Peraturan menetapkan LHDN boleh mengenakan kenaikan cukai sebanyak 10% terhadap perbezaan amaun antara cukai sebenar individu

berpendapatan perniagaan dengan anggaran cukainya yang melebihi 30% dari cukai sebenar. Semakan Audit terhadap 508 fail pungutan individu berpendapatan perniagaan melibatkan 1,524 kes di 6 Cawangan LHDN mendapati **LHDN tidak mengenakan kenaikan cukai berjumlah RM0.43 juta melibatkan 292 kes**. Manakala 1,232 kes tidak tertakluk kepada kenaikan cukai kerana tiada perbezaan antara cukai sebenar dengan anggaran cukai.

Pada pandangan Audit, pembayar cukai yang tidak membayar/kurang membayar/lewat membayar ansuran cukai dan mempunyai perbezaan amaun antara cukai sebenar dengan anggaran cukai yang melebihi 30% dari cukai sebenar perlu dikenakan kenaikan cukai dengan segera seperti mana yang diperuntukkan dalam Akta Cukai Pendapatan 1967.

6.4.5. Taksiran Cukai

6.4.5.1. LHDN perlu memproses Borang Cukai Pendapatan yang diterima bagi sesuatu tahun taksiran dan merekodkan cukai berkaitan di lejar. Akta Cukai Pendapatan 1967 juga memperuntukkan kuasa kepada LHDN untuk mengeluarkan taksiran anggaran cukai berasaskan cukai taksiran tahun sebelumnya jika pembayar cukai gagal mengemukakan Borang Cukai Pendapatan bagi sesuatu tahun taksiran. Semakan Audit terhadap 150 fail pungutan syarikat melibatkan 450 kes mendapati perkara seperti berikut :-

- a. LHDN telah memproses Borang Cukai Pendapatan Syarikat (Borang C) bagi 421 kes dan taksiran cukai telah didebitkan ke lejar dengan tepat berjumlah RM278.25 juta.
- b. LHDN tidak mengeluarkan taksiran anggaran cukai berjumlah RM5.97 juta terhadap 20 kes yang mana pembayar cukai gagal mengemukakan Borang C.
- c. Bagi 9 kes yang lain, pembayar cukai yang gagal mengemukakan Borang C tidak tertakluk kepada taksiran anggaran cukai kerana tidak ada asas untuk dikenakan cukai memandangkan syarikat tersebut tidak mempunyai pendapatan bercukai bagi tahun taksiran sebelumnya atau Borang C bagi tahun taksiran sebelumnya belum dikemukakan oleh syarikat terlibat.

6.4.5.2. Semakan Audit terhadap 508 fail pungutan individu berpendapatan perniagaan melibatkan 1,524 kes di 6 Cawangan LHDN mendapati perkara berikut :-

- a. LHDN telah memproses Borang Cukai Pendapatan Individu Berpendapatan Perniagaan (Borang B) bagi 1,033 kes. Semakan Audit mendapati taksiran cukai telah didebitkan ke lejar dengan tepat berjumlah RM21.81 juta. Bagaimanapun, **LHDN tidak mengeluarkan taksiran anggaran cukai**

berjumlah RM1.75 juta melibatkan 129 kes yang mana pembayar cukai gagal mengemukakan Borang B. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 6.10
TAKSIRAN ANGGARAN CUKAI YANG TIDAK DIKELUARKAN TERHADAP
INDIVIDU BERPENDAPATAN PERNIAGAAN YANG GAGAL
MENGEMUKAKAN BORANG CUKAI PENDAPATAN (BORANG B)

CAWANGAN	BILANGAN KES	JUMLAH TAKSIRAN ANGGARAN CUKAI YANG TIDAK DIKELUARKAN (RM Juta)
Seremban	20	0.56
Kuantan	32	0.36
Pulau Pinang	33	0.46
Petaling Jaya	7	0.08
Kuala Terengganu	17	0.15
Wilayah Persekutuan Labuan	20	0.14
JUMLAH	129	1.75

- b. Semakan Audit selanjutnya mendapati LHDN telah memproses Borang B bagi 29 kes tetapi **taksiran cukai yang direkodkan di lejar adalah tidak tepat di mana 7 kes telah terlebih debit dengan sejumlah RM1.87 juta dan 22 kes lain terkurang debit dengan sejumlah RM0.07 juta.** Keadaan ini berlaku kerana LHDN menerima pengiraan cukai yang tidak tepat oleh pembayar cukai untuk diambil kira ke dalam lejar. Ini mengakibatkan jumlah tunggakan hasil yang dilaporkan pada akhir tahun juga tidak tepat. Selain itu, terdapat 74 kes di mana LHDN telah menerima Borang B tetapi **taksiran cukai berkenaan berjumlah RM0.68 juta belum direkodkan di lejar.** Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 6.11
BORANG CUKAI PENDAPATAN (BORANG B) DITERIMA TETAPI TAKSIRAN CUKAI TIDAK DIREKODKAN DENGAN TEPAT/BELUM DIREKODKAN DI LEJAR

CAWANGAN	TAKSIRAN CUKAI TIDAK DIREKOD DENGAN TEPAT		TAKSIRAN CUKAI BELUM DIREKOD	
	BILANGAN KES	JUMLAH CUKAI TERLEBIH/ (TERKURANG) (RM Juta)	BILANGAN KES	JUMLAH CUKAI (RM Juta)
Seremban	1	0.25	6	0.07
Kuantan	6	1.62	28	0.18
	8	(0.04)		
Pulau Pinang	4	(0.01)	1	0.01
Petaling Jaya	5	(0.01)	14	0.08
Wilayah Persekutuan Labuan	5	(0.01)	12	0.23
Kuala Terengganu	Tiada Kes	-	13	0.11
JUMLAH	29	1.80	74	0.68

- c. Bagi 259 kes lain yang mana Borang B gagal dikemukakan, ia tidak tertakluk kepada taksiran anggaran cukai kerana tidak ada asas untuk dikenakan cukai memandangkan individu tersebut tidak mempunyai pendapatan bercukai bagi tahun taksiran sebelumnya atau Borang B bagi tahun taksiran sebelumnya belum dikemukakan oleh individu yang terlibat.

Pada pandangan Audit, LHDN perlu mengeluarkan taksiran anggaran cukai berdasarkan cukai tahun terdahulu jika Borang Cukai Pendapatan bagi sesuatu tahun taksiran tidak dikemukakan oleh pembayar cukai. Tindakan ini adalah perlu bagi membolehkan LHDN memastikan kecukupan bayaran ansuran cukai yang telah dibuat oleh mereka.

6.4.6. Tunggakan Cukai Pendapatan

6.4.6.1. Cawangan/Unit Pungutan adalah dikehendaki menguatkuasakan seksyen 103 di bawah Akta Cukai Pendapatan 1967 dengan mengenakan kenaikan cukai sebanyak 10% atau maksimum 15% mengikut tempoh tunggakan cukai kepada pembayar cukai yang tidak menjelaskan cukai pendapatan mereka. Semakan Audit yang dijalankan terhadap 150 fail syarikat melibatkan 450 kes di Cawangan Pungutan Kuala Lumpur mendapati setakat 31 Oktober 2007, sebanyak 284 daripada 450 kes tersebut tidak mempunyai tunggakan cukai pendapatan. Bagi 11 kes dengan tunggakan cukai berjumlah RM0.29 juta, ia tidak tertakluk kepada kenaikan cukai kerana tunggakan cukai tersebut adalah akibat daripada kenaikan cukai yang telah dibuat terhadap ketidakpatuhan Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan tetapi belum dijelaskan oleh syarikat berkenaan. Manakala bagi baki 155 kes lagi yang mempunyai tunggakan cukai berjumlah RM31.78 juta, semakan Audit telah dibuat terhadap kenaikan cukai yang diambil oleh LHDN dan mendapati perkara berikut :-

**JADUAL 6.12
KENAIKAN CUKAI TERHADAP KES TUNGGAKAN CUKAI SYARIKAT**

PERKARA	BILANGAN KES	JUMLAH TUNGGAKAN CUKAI (RM Juta)	JUMLAH KENAIKAN CUKAI (RM Juta)
Kenaikan Cukai Yang Tepat	75	17.90	3.24
Kenaikan Cukai Tidak Dikenakan	29	4.74	0.72
Kenaikan Cukai Lewat Dikenakan Antara ½ Bulan Hingga 34 ½ Bulan	51	9.14	1.36
JUMLAH	155	31.78	5.32

6.4.6.2. Semakan Audit selanjutnya mendapati setakat ini LHDN telah mengambil tindakan guaman sivil terhadap syarikat berkenaan yang melibatkan 77 kes. Bagaimanapun, **tindakan guaman sivil melibatkan baki 89 kes tidak diambil terhadap syarikat yang terlibat. Tindakan guaman sivil juga tidak**

diambil terhadap 29 pengarah yang memiliki saham syarikat melebihi 50% mengikut peruntukan yang ditetapkan di bawah Akta Cukai Pendapatan 1967. Selain itu, tindakan kaveat hartanah juga tidak diambil terhadap 102 kes yang mempunyai hartanah.

6.4.6.3. Usia tunggakan cukai syarikat melibatkan 166 kes berjumlah RM32.07 juta setakat 31 Oktober 2007 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 6.13
USIA TUNGGAKAN CUKAI SYARIKAT
SEHINGGA 31 OKTOBER 2007

TEMPOH TERTUNGGAK	JUMLAH TUNGGAKAN (RM Juta)
6 Bulan Atau Kurang	8.00
Melebihi 6 Bulan - 1 Tahun	4.21
Melebihi 1 - 2 Tahun	10.20
Melebihi 2 Tahun	9.66
JUMLAH	32.07

6.4.6.4. Semakan Audit selanjutnya terhadap 508 fail individu berpendapatan perniagaan yang melibatkan 1,524 kes di 6 Unit Pungutan di Cawangan LHDN mendapati setakat 31 Oktober 2007, sebanyak 1,217 daripada 1,524 kes itu tidak ada kes tunggakan cukai. Manakala bagi 307 kes yang lain, tunggakan cukai berjumlah RM4.27 juta gagal dijelaskan oleh individu berkenaan. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 6.14
KEDUDUKAN TUNGGAKAN CUKAI BAGI
INDIVIDU BERPENDAPATAN PERNIAGAAN

CAWANGAN	BILANGAN KES TIADA TUNGGAKAN CUKAI	TUNGGAKAN CUKAI	
		BILANGAN KES	JUMLAH (RM Juta)
Seremban	314	94	1.25
Kuantan	350	100	1.27
Pulau Pinang	177	36	0.32
Petaling Jaya	106	32	1.21
Kuala Terengganu	141	27	0.17
Wilayah Persekutuan Labuan	129	18	0.05
JUMLAH	1,217	307	4.27

6.4.6.5. Semakan Audit selanjutnya telah dijalankan terhadap 307 kes individu tersebut bagi menentukan sama ada LHDN telah mengenakan kenaikan cukai, sekatan keluar negara, mengambil tindakan guaman sivil dan mengkaveat hartanah pembayar-pembayar cukai berkenaan. Hasil semakan Audit mendapati perkara berikut :-

- a. LHDN telah mengenakan kenaikan cukai yang tepat berjumlah RM0.13 juta terhadap 46 kes. Manakala bagi 261 kes lain, didapati LHDN sama ada tidak/kurang/lewat mengenakan kenaikan cukai berjumlah RM0.68 juta. Kelewatan mengenakan kenaikan cukai adalah antara 3 hingga 30 bulan.
- b. LHDN juga telah mengenakan sekatan keluar negara terhadap 32 individu melibatkan 33 kes. Bagaimanapun LHDN tidak mengenakan sebarang sekatan bagi 274 kes yang lain melibatkan 156 individu. Selain itu, LHDN hanya mengambil tindakan guaman sivil terhadap 76 individu melibatkan 121 kes tetapi tidak mengambil tindakan yang sama terhadap 112 individu melibatkan 186 kes lain. Tindakan kaveat hartanah pula tidak diambil terhadap 18 kes melibatkan 10 individu yang mempunyai hartanah. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 6.15
KEDUDUKAN INDIVIDU BERPENDAPATAN PERNIAGAAN
YANG TIDAK DIKENAKAN SEKATAN KELUAR NEGARA/TIDAK
DIAMBIL TINDAKAN GUAMAN SIVIL/TIDAK DIKAVEAT HARTANAH

CAWANGAN	TIDAK DIKENAKAN SEKATAN KELUAR NEGARA		TINDAKAN GUAMAN SIVIL TIDAK DIAMBIL		TINDAKAN KAVEAT HARTANAH TIDAK DIAMBIL	
	BILANGAN INDIVIDU	BILANGAN KES	BILANGAN INDIVIDU	BILANGAN KES	BILANGAN INDIVIDU	BILANGAN KES
Seremban	47	86	38	68	3	7
Kuantan	70	119	21	38	5	7
Pulau Pinang	15	25	23	35	2	4
Petaling Jaya	16	30	16	26	-	-
Kuala Terengganu	6	11	10	15	-	-
Wilayah Persekutuan Labuan	2	3	4	4	-	-
JUMLAH	156	274	112	186	10	18

6.4.6.6. Usia tunggakan cukai individu berpendapatan perniagaan melibatkan 307 kes berjumlah RM4.27 juta adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 6.16
USIA TUNGGAKAN CUKAI INDIVIDU BERPENDAPATAN PERNIAGAAN
SEHINGGA 31 OKTOBER 2007

CAWANGAN	JUMLAH TUNGGAKAN MENGIKUT USIA			
	6 BULAN ATAU KURANG (RM Juta)	MELEBIHI 1 - 2 TAHUN (RM Juta)	MELEBIHI 2 TAHUN (RM Juta)	JUMLAH (RM Juta)
Seremban	0.41	0.27	0.57	1.25
Kuantan	0.48	0.10	0.69	1.27
Pulau Pinang	0.19	0.07	0.06	0.32
Petaling Jaya	0.44	0.03	0.74	1.21
Kuala Terengganu	0.04	0.05	0.08	0.17
Wilayah Persekutuan Labuan	0.03	0.02	-	0.05
JUMLAH	1.59	0.54	2.14	4.27

Pada pandangan Audit, bagi menjamin Kerajaan tidak kehilangan hasil, LHDN perlu mengambil tindakan yang tegas terhadap pembayar cukai yang mempunyai tunggakan cukai seperti mengenakan kenaikan cukai, menghalang mereka daripada keluar negara, mengambil tindakan guaman sivil dan mengkaveat hartanah mereka.

6.4.7. Pemantauan

6.4.7.1. Pemantauan terhadap pengurusan Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan terhadap syarikat dan individu berpendapatan perniagaan adalah amat penting bagi memastikan LHDN dapat mengutip cukai lebih awal berdasarkan konsep *Pay As You Earn* dan mengenakan kenaikan cukai terhadap pembayar cukai yang gagal mematuhi peraturan yang ditetapkan. Sehubungan ini, pihak Audit mendapati Ibu Pejabat LHDN tidak mengeluarkan arahan kepada Cawangan/Unit Pungutan untuk mengemukakan laporan seperti kedudukan tindakan yang telah diambil terhadap syarikat dan individu berpendapatan perniagaan yang gagal mematuhi peraturan yang ditetapkan bagi Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan dan tunggakan cukai yang terlibat. Semakan Audit selanjutnya mendapati Unit Korporat Besar telah mengemukakan laporan berkaitan bayaran Skim tersebut oleh syarikat kepada Pengarah Cawangan Pungutan Kuala Lumpur secara dua bulan sekali. Laporan ini turut dibincangkan dalam Mesyuarat Pengurusan Cawangan Pungutan Kuala Lumpur yang dipengerusikan oleh Pengarah Cawangan Pungutan dan dihadiri oleh Ketua-ketua Unit Pungutan.

6.4.7.2. Pada pandangan Audit, bagi meningkatkan hasil Kerajaan, LHDN perlu mewujudkan mekanisme pemantauan bagi memastikan Cawangan/Unit Pungutan menguatkuasakan sepenuhnya Akta Cukai Pendapatan 1967 serta mematuhi arahan dan pekeliling berkaitan dalam menguruskan Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan. LHDN juga patut membangunkan program dalam Sistem Taksir Sendiri yang berupaya mengeluarkan laporan mengenai syarikat dan individu berpendapatan perniagaan yang gagal mematuhi Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan. Antara laporan berkala yang patut dijana adalah berkaitan dengan perkara berikut :-

- a. Syarikat yang gagal mengemukakan anggaran ansuran cukai bagi tujuan pengenaan kompaun atau pendakwaan.
- b. Anggaran ansuran cukai yang tidak dibayar, kurang dibayar atau lewat dibayar bagi kenaikan cukai.
- c. Perbezaan antara cukai sebenar dengan anggaran cukai asal atau anggaran cukai pindaan oleh pembayar cukai yang melebihi 30% dari cukai sebenar bagi tujuan kenaikan cukai.
- d. Tunggakan cukai bagi tujuan mengenakan kenaikan cukai.

6.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya, LHDN telah mengadakan perancangan terhadap pengurusan Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan dengan baik. Bagaimanapun, bagi tujuan mempertingkatkan pemantauan terhadap syarikat-syarikat dan individu berpendapatan perniagaan, adalah disyorkan supaya LHDN memberikan pertimbangan terhadap perkara berikut :-

6.5.1. LHDN perlu mengkaji semula bilangan pegawai yang diperlukan di setiap Cawangan dan Unit Pungutan dengan mengambil kira bebanan kerja sedia ada. LHDN juga hendaklah memastikan semua pegawai berkenaan diberi latihan yang mencukupi bagi membolehkan mereka menjalankan tugas masing-masing dengan cekap dan berkesan. Kekurangan kemahiran dalam mengenakan kenaikan cukai terhadap mereka yang gagal mematuhi peraturan berhubung dengan Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan boleh menyebabkan kehilangan hasil kepada Kerajaan.

6.5.2. Bagi memastikan Kerajaan tidak mengalami kehilangan hasil, LHDN patut mengkaji semula Akta Cukai Pendapatan 1967 untuk mengambil kira perkara-perkara seperti berikut :-

6.5.2.1. Bagi mewajibkan individu berpendapatan perniagaan mengemukakan pindaan anggaran ansuran cukai sehingga 30 September tahun semasa jika mempunyai cukai pendapatan perniagaan semasa yang jauh lebih tinggi berbanding dengan anggaran cukai yang dinyatakan dalam Notis Bayaran Ansuran yang dikeluarkan oleh LHDN, subseksyen 107B(2) Akta Cukai Pendapatan 1967 perlu dipinda dengan sewajarnya.

6.5.2.2. Bagi mewajibkan individu yang mula berniaga dalam sesuatu tahun mengemukakan anggaran cukai bagi tahun pertama dan membayar cukai di bawah Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan, peruntukan yang baru hendaklah diwujudkan dalam Akta Cukai Pendapatan 1967.

6.5.2.3. Bagi mewajibkan LHDN mengenakan kenaikan cukai 10% terhadap syarikat yang tidak mengemukakan anggaran cukai pendapatannya sungguhpun LHDN tidak mengeluarkan Notis Bayaran Ansuran kepada syarikat berkenaan, subseksyen 107C(10) Akta Cukai Pendapatan 1967 perlu dipinda dengan sewajarnya.

6.5.3. LHDN perlu memastikan tindakan pendakwaan seperti mana yang diperuntukkan dalam Akta Cukai Pendapatan 1967 diambil atau notis kompaun dikeluarkan bersama Notis Bayaran Ansuran terhadap syarikat yang tidak mengemukakan anggaran cukai asal atau kurang mengisytiharkan amaun anggaran cukai asal.

6.5.4. Pembayar cukai yang tidak membayar/kurang membayar/lewat membayar ansuran cukai dan mempunyai perbezaan amaun antara cukai sebenar dengan anggaran cukai yang melebihi 30% dari cukai sebenar perlu dikenakan kenaikan cukai dengan segera seperti mana yang diperuntukkan dalam Akta Cukai Pendapatan 1967.

6.5.5. Seperti mana yang dikehendaki dalam Akta Cukai Pendapatan 1967, LHDN perlu mengeluarkan taksiran anggaran berdasarkan cukai tahun terdahulu jika Borang Cukai Pendapatan bagi sesuatu tahun taksiran tidak dikemukakan oleh pembayar cukai.

6.5.6. LHDN perlu mengambil tindakan yang tegas terhadap pembayar cukai yang mempunyai tunggakan cukai seperti mengenakan kenaikan cukai, menghalang mereka daripada keluar negara, mengambil tindakan guaman sivil dan mengkaveat hartanah mereka.

6.5.7. LHDN patut membangunkan program dalam Sistem Taksir Sendiri yang berupaya mengeluarkan laporan mengenai syarikat dan individu berpendapatan perniagaan yang gagal mematuhi Skim Bayaran Ansuran Cukai Pendapatan.

KEMENTERIAN KEWANGAN

7. LEMBAGA HASIL DALAM NEGERI - AKTIVITI UNIT AUDIT POTONGAN CUKAI BERJADUAL

7.1. LATAR BELAKANG

7.1.1. Skim Potongan Cukai Berjadual (Skim PCB) adalah kaedah bayaran cukai pendapatan secara potongan dari saraan bulanan seseorang pekerja berdasarkan Jadual Potongan Cukai Bulanan yang ditetapkan oleh Lembaga Hasil Dalam Negeri (LHDN). Pendapatan daripada saraan adalah termasuk gaji, upah, elaun, bayaran pengarah, bonus, komisen dan tip. Skim PCB telah dilaksanakan di Sabah dan Sarawak semenjak tahun 1967. Manakala ia hanya dilaksanakan di Semenanjung Malaysia mulai 1 Januari 1995.

7.1.2. Setakat tahun taksiran 2006, terdapat 96,801 majikan dengan seramai 1,043,451 pekerja di seluruh negara telah membuat potongan cukai secara berjadual. Bagi tempoh tahun saraan 2004 hingga 2006, pungutan melalui PCB adalah antara 10.2% hingga 11.6% daripada jumlah keseluruhan cukai pendapatan negara. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 7.1
JUMLAH PUNGUTAN CUKAI MELALUI PCB
BERBANDING DENGAN JUMLAH PUNGUTAN CUKAI PENDAPATAN

TAHUN SARAAN	BILANGAN MAJIKAN YANG ADA PCB	BILANGAN PEKERJA YANG ADA PCB	JUMLAH PUNGUTAN CUKAI MELALUI PCB (RM Juta) (a)	JUMLAH PUNGUTAN CUKAI PENDAPATAN (RM Juta) (b)	% (a/b)
2004	70,741	721,522	5,622.53	48,633.71	11.6
2005	95,619	972,008	5,777.69	56,854.56	10.2
2006	96,801	1,043,451	7,392.80	64,749.08	11.4

Nota : PCB - Potongan Cukai Berjadual

7.1.3. Pada bulan April 2004, LHDN telah menubuhkan Unit Audit PCB di semua 34 cawangan LHDN seluruh negara dengan objektif untuk meningkatkan tahap pematuhan terhadap undang-undang/peraturan PCB di kalangan pembayar cukai. Sebelum penubuhan Unit ini, aktiviti pemantauan dan penguatkuasaan PCB dilaksanakan oleh pegawai daripada Unit Khidmat Majikan yang juga bertanggungjawab terhadap pemprosesan Penyata Saraan Majikan (Borang E).

7.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada aktiviti Unit Audit PCB telah dirancang dan dilaksanakan dengan cekap dan mengikut undang-undang serta peraturan yang ditetapkan.

7.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

7.3.1. Pengauditan ini meliputi aktiviti Unit Audit PCB yang dijalankan bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007. Semakan Audit telah dibuat terhadap rekod dan dokumen berkaitan di 9 cawangan LHDN iaitu Cawangan Jalan Duta, Kuala Lumpur; Alor Setar, Kedah; Ipoh dan Taiping, Perak; Johor Bahru, Johor; Kangar, Perlis; Kota Bharu, Kelantan; Kota Kinabalu, Sabah; dan Kuching, Sarawak.

7.3.2. Sebanyak 992 fail majikan iaitu 2% daripada jumlah keseluruhan sampel yang diaudit oleh pegawai Audit PCB di 9 cawangan LHDN telah dipilih untuk pengauditan. Selain itu perbincangan dan temu bual dengan pegawai yang berkenaan juga telah diadakan.

7.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Oktober 2007 hingga Januari 2008 mendapati perkara berikut :-

7.4.1. Pengurusan Aktiviti

Pengurusan aktiviti Unit Audit PCB yang melibatkan beberapa pihak di peringkat Ibu Pejabat dan Cawangan LHDN adalah seperti berikut :-

7.4.1.1. Peringkat Ibu Pejabat

Bahagian Pengesanan, Jabatan Pematuhan adalah bertanggungjawab terhadap penyeliaan dan pemantauan aktiviti Audit PCB. Antara fungsi Bahagian adalah menetapkan polisi dan prosedur Audit PCB di cawangan melalui Arahan/ Pekeliling Hasil. Bahagian ini diketuai oleh Ketua Penolong Pengarah Gred 6 dan dibantu oleh Ketua Unit Pemantauan Dan Penyeliaan Audit PCB (Pegawai Eksekutif Gred 7).

7.4.1.2. Peringkat Cawangan

- a. Unit Audit PCB diketuai oleh Pegawai Eksekutif Gred 6 atau 7 dan tanggungjawab utamanya adalah menjalankan pemeriksaan untuk menentukan sama ada majikan-majikan mematuhi undang-undang dan peraturan berhubung dengan potongan cukai berjadual.
- b. Unit Undang-Undang pula bertanggungjawab mengambil tindakan undang-undang terhadap mereka yang tidak mematuhi Akta Cukai Pendapatan 1967 termasuk majikan yang tidak mematuhi Kaedah-kaedah Cukai Pendapatan (Potongan Daripada Saraan) 1994.

Pada pandangan Audit, LHDN telah menetapkan dengan jelas pembahagian tugas dan tanggungjawab semua pihak yang terlibat dalam pengurusan aktiviti Unit Audit PCB.

7.4.2. Guna Tenaga Dan Latihan

7.4.2.1. Semakan Audit mendapati LHDN tidak menetapkan secara khusus bilangan pegawai di Unit Audit PCB yang diperlukan untuk mengaudit Skim PCB. Pengagihan bilangan jawatan untuk menjalankan aktiviti ini dilakukan oleh Pengarah Cawangan LHDN mengikut keperluan semasa dan berdasarkan kebolehan serta pengalaman pegawai. Pada bulan Disember 2006, Unit Audit PCB di kesemua 34 Cawangan LHDN mempunyai 206 pegawai untuk mengaudit sebanyak 96,801 majikan yang ada PCB. Nisbah bilangan pegawai dan majikan yang ada PCB di setiap negeri adalah antara 1 : 104 hingga 1 : 1,328. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 7.2
BILANGAN PEGAWAI YANG DITEMPATKAN DI UNIT AUDIT PCB
BERBANDING DENGAN BILANGAN MAJIKAN BAGI TAHUN 2006

PEJABAT NEGERI	BILANGAN CAWANGAN LHDN	BILANGAN MAJIKAN YANG ADA PCB	BILANGAN PEGAWAI UNIT AUDIT PCB	NISBAH PEGAWAI DENGAN MAJIKAN
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	4	27,976	35	1 : 799
Kedah	2	2,294	15	1 : 153
Perak	3	5,125	16	1 : 320
Johor	3	10,773	19	1 : 567
Perlis	1	312	3	1 : 104
Kelantan	1	1,032	7	1 : 147
Sabah	4	5,615	21	1 : 267
Sarawak	4	6,179	22	1 : 281
Pahang	3	2,077	18	1 : 115
Terengganu	1	962	3	1 : 321
Melaka	1	2,543	5	1 : 509
Selangor	3	21,250	16	1 : 1,328
Pulau Pinang	2	8,322	17	1 : 490
Negeri Sembilan	1	1,981	7	1 : 283
Wilayah Persekutuan Labuan	1	360	2	1 : 180
JUMLAH	34	96,801	206	

Nota : Bilangan Majikan Yang Ada PCB Bagi Tahun 2007 Tidak Diperoleh

7.4.2.2. Pada umumnya semua pegawai LHDN termasuk mereka yang ditempatkan di Unit Audit PCB telah diberikan kursus berhubung dengan cukai pendapatan. Bagaimanapun, didapati tidak semua pegawai dan kakitangan Unit Audit PCB telah menghadiri latihan yang khusus berkaitan dengan PCB. Namun begitu, pegawai berkenaan telah diberi latihan amali apabila mereka ditempatkan di Unit PCB.

Pada pandangan Audit, LHDN perlu menetapkan bilangan pegawai yang diperlukan untuk menjalankan aktiviti pengauditan PCB supaya ia dapat dilaksanakan dengan lebih cekap dan berkesan. Latihan yang secukupnya juga hendaklah diberi kepada mereka yang terlibat dengan aktiviti ini.

7.4.3. Undang-undang Dan Peraturan

Aktiviti audit PCB dijalankan mengikut undang-undang dan peraturan seperti berikut :-

7.4.3.1. Seksyen 107 Akta Cukai Pendapatan 1967 memberi kuasa kepada Ketua Pengarah LHDN mengarahkan majikan supaya memotong daripada saraan pekerjaannya amaun cukai yang perlu dibayar bagi sesuatu tahun taksiran. Kaedah-kaedah Cukai Pendapatan (Potongan Daripada Saraan) 1994 pula menetapkan kaedah pelaksanaan potongan cukai berjadual iaitu pada setiap bulan majikan dikehendaki membuat potongan cukai daripada saraan setiap pekerjaannya mengikut kadar yang ditetapkan dan mengemukakan bayaran yang dipungut sama ada dalam bentuk tunai atau cek bersama-sama dengan Penyata Potongan Cukai Berjadual tidak lewat dari hari yang kesepuluh bulan yang berikutnya. Setiap majikan perlu memastikan maklumat asas seperti nombor rujukan cukai pendapatan, nombor kad pengenalan/nombor pasport, taraf perkahwinan mengenai pekerja mereka sentiasa kemas kini. Bagi pekerja yang berpendapatan kurang daripada RM2,550.00 sebulan, potongan cukai berjadual tidak akan dilakukan kerana mereka tidak dikenakan cukai pendapatan.

7.4.3.2. Setiap tahun LHDN akan mengeluarkan Penyata Saraan Majikan (Borang E) dan Penyata Potongan Cukai Di bawah Kaedah Cukai Pendapatan (Potongan Daripada Saraan) 1994 (Borang CP 159) untuk diisi oleh majikan. Maklumat yang perlu dikemukakan melalui Borang E ialah senarai nama pekerja, bilangan anak, jumlah gaji dan jumlah potongan yang telah diserahkan kepada LHDN. Manakala Borang CP 159 perlu diisikan dengan maklumat seperti jumlah saraan kasar bagi semua pekerja, jumlah potongan yang sepatutnya dibuat daripada saraan, jumlah yang sebenarnya dipotong, jumlah yang telah diserahkan kepada LHDN dan nombor resit LHDN. Maklumat ini hendaklah dinyatakan mengikut bulan. Kedua-dua penyata ini hendaklah dikembalikan kepada LHDN dalam masa 30 hari dari tarikh ia dikeluarkan ataupun dalam tempoh lanjutan yang dibenarkan oleh Ketua Pengarah LHDN.

7.4.3.3. Seksyen 124 Akta Cukai Pendapatan memberi kuasa kepada Ketua Pengarah LHDN untuk mengkompaun pembayar cukai yang melanggar peraturan dan akta pada bila-bila masa sebelum disabitkan kesalahan oleh mahkamah. Kadar kompaun yang boleh dikenakan adalah 10% daripada jumlah terlibat atau tidak kurang daripada RM50.00 dan tidak boleh melebihi RM1,000.00. Bagi pembayar cukai yang tidak membayar kompaun dan jumlah tunggakan cukai dalam tempoh yang ditetapkan, LHDN akan mengambil tindakan mahkamah dengan memfailkan saman.

7.4.3.4. Pekeliling Hasil (Teknikal) Bilangan 4 Tahun 2006 menerangkan proses kerja dan prosedur pendakwaan terhadap majikan yang gagal atau lewat membayar amaun cukai yang dipotong atau yang sepatutnya dipotong daripada saraan pekerjaannya.

Pada pandangan Audit, undang-undang dan peraturan yang ada adalah memadai bagi Unit Audit PCB melaksanakan aktiviti penguatkuasaan terhadap potongan cukai berjadual.

7.4.4. Prestasi Unit Audit PCB

7.4.4.1. Ibu Pejabat LHDN telah menetapkan kaedah pelaksanaan aktiviti Audit PCB yang perlu dilaksanakan di Cawangan LHDN seperti berikut :-

- a. Pada setiap tahun, Unit Audit PCB akan memilih majikan yang akan diaudit/ dilawat. Pemilihan dibuat berdasarkan maklumat daripada Borang CP 159 yang dikepilkan bersama Borang E; aduan daripada pembayar cukai sendiri; senarai nama majikan yang diperolehi dari Unit Audit Luar, Cawangan Pungutan dan Jabatan Pengurusan Hasil; kes yang dicadangkan untuk diaudit hasil daripada Operasi Banci Bisnes dan maklumat yang diperolehi antara cawangan-cawangan LHDN dari semasa ke semasa. Bagaimanapun, sasaran kerja tahunan dari segi bilangan majikan yang perlu diaudit/lawat tidak ditetapkan.
- b. Sebelum lawatan dibuat, pasukan Audit PCB yang terdiri daripada 2 hingga 4 orang pegawai dikehendaki mengeluarkan surat pemberitahuan lawatan kepada majikan berkenaan. Pemeriksaan/pengesahan pembayaran PCB seperti yang terdapat di rekod LHDN akan disemak dengan rekod majikan.
- c. Selepas pemeriksaan/lawatan, surat penemuan yang telah diluluskan oleh Ketua Unit/Pengurus Audit akan dikeluarkan kepada majikan yang dikehendaki memberi maklum balas dalam tempoh yang ditetapkan. Pihak majikan diberi peluang untuk menyemak dan mengesahkan jumlah pengiraan tunggakan cukai. Sekiranya majikan bersetuju dengan penemuan Audit tersebut, ia boleh memohon agar kesalahan tersebut dikompaunkan. Bagaimanapun sebelum kes ini boleh diselesaikan dengan pembayaran kompaun, majikan perlu terlebih dahulu menjelaskan semua cukai yang tertunggak.
- d. Jika tiada maklum balas daripada majikan dalam tempoh 14 hari daripada surat pemberitahuan, tindakan mahkamah akan diambil dan kes dirujuk ke Unit Undang-undang. Sub fail dakwaan yang mengandungi dokumen-dokumen sokongan yang ditetapkan akan dikemukakan kepada Unit Undang-undang untuk proses pendakwaan kes di mahkamah dan tarikh sebutan (tarikh perbicaraan) akan ditentukan oleh mahkamah.
- e. Bagi kes-kes yang telah didaftarkan di mahkamah, majikan tidak boleh lagi diberikan peluang untuk membayar kompaun di pejabat-pejabat LHDN kecuali setelah mendapat kebenaran daripada Ketua Pengarah, LHDN atau mana-mana pegawai iaitu Pengarah Jabatan Undang-undang, Pengarah Bahagian Pendakwaan, Pengarah Bahagian Nasihat Dan Gubalan atau mana-mana pegawai yang diberi kuasa.

7.4.4.2. Berdasarkan laporan yang disediakan oleh Jabatan Pengurusan Hasil, LHDN, Unit Audit PCB di 34 cawangan LHDN seluruh negara telah membuat pemeriksaan terhadap 117,545 majikan bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007. Hasil pemeriksaan oleh Unit Audit PCB tersebut mendapati sebanyak 72,206 (61.4%) majikan telah mematuhi peraturan PCB; 34,279 (29.2%) tidak mematuhi peraturan PCB dan selebihnya 11,060 (9.4%) majikan tidak dikenakan PCB kerana pendapatan pekerjaanya tidak melebihi RM2,550.00 sebulan. Antara kelemahan yang telah dibangkitkan oleh Unit Audit PCB pada tahun 2007 ialah 69,764 kes majikan gagal atau kurang membuat potongan melibatkan cukai berjumlah RM51.23 juta. Selain itu, terdapat 13,860 kes di mana majikan gagal membuat bayaran PCB yang telah dipotong daripada gaji pekerja berjumlah RM51.46 juta.

7.4.4.3. Semakan Audit terhadap maklumat yang dikemukakan oleh 9 Cawangan LHDN terpilih mendapati nisbah bilangan pegawai dan majikan yang telah selesai diaudit untuk tempoh tahun 2004 hingga 2007 adalah antara 1 : 11 (Cawangan Kota Bharu pada tahun 2006) dan 1 : 740 (Cawangan Ipoh pada tahun 2005). Ini bermakna setiap pegawai di Kota Bharu hanya mampu mengaudit 11 majikan setahun, sedangkan pegawai di Cawangan Ipoh telah mengaudit 740 majikan. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 7.3
NISBAH BILANGAN PEGAWAI AUDIT DENGAN
MAJIKAN YANG TELAH SELESAI DIAUDIT OLEH UNIT AUDIT PCB
BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2007

CAWANGAN	* TAHUN 2004			TAHUN 2005			TAHUN 2006			TAHUN 2007		
	A	B	NISBAH A : B	A	B	NISBAH A : B	A	B	NISBAH A : B	A	B	NISBAH A : B
Jalan Duta, Kuala Lumpur	14	408	1 : 29	14	2,226	1 : 159	14	2,449	1 : 175	13	4,666	1 : 359
Alor Setar	8	187	1 : 23	8	645	1 : 80	8	1,377	1 : 172	8	1,499	1 : 187
Ipoh	6	2,879	1 : 479	6	4,444	1 : 740	6	3,661	1 : 610	6	1,408	1 : 234
Taiping	6	237	1 : 39	6	202	1 : 33	6	365	1 : 60	6	308	1 : 51
Johor Bahru	6	432	1 : 72	6	869	1 : 144	6	2,257	1 : 376	6	3,601	1 : 600
Kangar	3	52	1 : 17	3	69	1 : 23	3	60	1 : 20	2	533	1 : 266
Kota Bharu	7	444	1 : 63	7	605	1 : 86	7	81	1 : 11	6	638	1 : 106
Kota Kinabalu	10	977	1 : 97	10	1,920	1 : 192	10	1,782	1 : 178	10	4,415	1 : 441
Kuching	9	129	1 : 14	9	166	1 : 18	9	725	1 : 80	9	1,461	1 : 162

Nota : A - Bilangan Pegawai

B - Bilangan Majikan Selesai Di Audit Oleh Unit Audit PCB

(*) Unit Audit PCB Diwujudkan Pada Bulan April 2004

7.4.4.4. Semakan selanjutnya terhadap data yang disediakan oleh Jabatan Pengurusan Hasil, LHDN mendapati secara purata bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006, kesemua Unit Audit PCB di 9 Cawangan LHDN tersebut telah

mengaudit antara 40% hingga 45% daripada majikan yang ada PCB. Analisis Audit terhadap data berkenaan mendapati peratusan majikan yang telah diaudit oleh Unit Audit PCB adalah antara 5% (Cawangan Kuching pada tahun 2005) hingga 210% (Cawangan Ipoh pada tahun 2004). Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 7.4
BILANGAN MAJIKAN YANG TELAH DI AUDIT OLEH UNIT AUDIT PCB
BERBANDING DENGAN MAJIKAN YANG ADA PCB

CAWANGAN	TAHUN 2004			TAHUN 2005			TAHUN 2006		
	BIL. MAJIKAN YANG ADA PCB	BIL. MAJIKAN DIAUDIT	%	BIL. MAJIKAN YANG ADA PCB	BIL. MAJIKAN DIAUDIT	%	BIL. MAJIKAN YANG ADA PCB	BIL. MAJIKAN DIAUDIT	%
Alor Setar	981	187	19	1,227	645	53	1,304	1,377	106
Ipoh	2,740	5,759	210	3,500	4,444	127	3,527	3,661	104
Taiping	965	237	25	1,085	202	19	1,049	365	35
Jalan Duta, Kuala Lumpur	4,984	408	8	7,258	2,226	31	7,398	2,449	33
Johor Bahru	4,869	432	9	7,016	869	12	7,088	2,257	32
Kangar	273	52	19	320	69	22	312	60	19
Kota Bharu	1,098	444	40	1,065	605	57	1,032	81	8
Kota Kinabalu	2,152	977	45	3,559	1,920	54	3,526	1,782	51
Kuching	1,960	129	7	3,048	166	5	3,120	725	23
JUMLAH	20,022	8,625	43	28,078	11,146	40	27,307	12,757	45

7.4.4.5. Semakan Audit selanjutnya mendapati perbezaan prestasi yang ketara berlaku disebabkan Cawangan-cawangan LHDN mempunyai kefahaman yang berbeza-beza dalam melaporkan maklumat mengenai bilangan majikan yang telah selesai diaudit. Ini menyebabkan ada Cawangan LHDN yang melaporkan bilangan majikan telah diaudit sekiranya pemeriksaan/lawatan telah dijalankan di pejabat majikan berkenaan. Manakala terdapat Cawangan LHDN yang melaporkan sebagai majikan selesai diaudit melalui *desk review*. Selain itu, ia juga disebabkan oleh LHDN tidak menetapkan sasaran kerja tahunan bagi Unit Audit PCB. Ekoran daripada itu, **pihak Audit tidak dapat mengesahkan kesahihan maklumat yang telah diguna oleh LHDN untuk melaporkan prestasi Unit Audit PCB seperti mana yang ditunjukkan dalam Jadual 7.3 dan 7.4.** Sehubungan itu, bagi tujuan keseragaman Cawangan LHDN dalam melaporkan prestasi Unit Audit PCB, LHDN perlu memastikan Cawangan LHDN mematuhi Manual Prosedur Kerja yang telah disediakan berkaitan dengan proses penyemakan terhadap majikan yang ada PCB. Selain itu, LHDN juga perlu menetapkan sasaran kerja tahunan Unit Audit PCB dengan menentukan bilangan majikan yang perlu dilawat setiap tahun berdasarkan bilangan pegawai yang sedia ada.

7.4.5. Pelaksanaan Aktiviti Unit Audit PCB

7.4.5.1. Mengikut undang-undang dan peraturan PCB, majikan yang tidak mematuhi peraturan PCB kerana gagal/kurang/lewat membuat bayaran PCB adalah melakukan satu kesalahan dan dikehendaki membayar jumlah yang gagal/kurang dibayar di samping dikenakan kompaun atau dibawa ke mahkamah. Jumlah kompaun atau denda yang boleh dikenakan bagi kesalahan tersebut adalah 10% daripada jumlah cukai terlibat dengan syarat tidak kurang daripada RM50.00 dan tidak boleh melebihi RM1,000.00 dalam sesuatu bulan.

7.4.5.2. Semakan Audit terhadap pelaksanaan aktiviti Unit Audit PCB di 9 Cawangan LHDN terpilih mendapati perkara berikut :-

- a. Bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007, sebanyak 51,295 kes kompaun berjumlah RM8.85 juta telah dikenakan terhadap majikan yang gagal/kurang membayar PCB. Manakala sebanyak 2,745 kes lagi majikan berkenaan telah didakwa di mahkamah. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 7.5
MAJIKAN YANG DIKENAKAN KOMPAUN/DIDAKWA DI MAHKAMAH

CAWANGAN	TAHUN 2004			TAHUN 2005			TAHUN 2006			TAHUN 2007		
	KES DIKOMPAUN		BIL. KES MAJIKAN DIDAKWA	KES DIKOMPAUN		BIL. KES MAJIKAN DIDAKWA	KES DIKOMPAUN		BIL. KES MAJIKAN DIDAKWA	KES DIKOMPAUN		BIL. KES MAJIKAN DIDAKWA
	BIL. KES	JUMLAH KOMPAUN (RM Juta)		BIL. KES	JUMLAH KOMPAUN (RM Juta)		BIL. KES	JUMLAH KOMPAUN (RM Juta)		BIL. KES	JUMLAH KOMPAUN (RM Juta)	
Alor Setar	74	0.06	39	188	0.15	88	284	0.24	2	1,571	0.22	0
Ipoh	2,066	0.27	148	2,059	0.20	299	1,251	0.14	761	570	0.07	30
Taiping	832	0.06	491	663	0.09	0	490	0.10	0	38	0.05	0
Jalan Duta, Kuala Lumpur	34	0.28	7	281	0.49	128	156	0.37	88	0	0.00	255
Johor Bahru	6,512	0.79	95	7,044	0.91	0	10,459	1.31	50	5,948	1.00	0
Kangar	0	0.00	0	6	0.002	0	11	0.003	0	646	0.04	0
Kota Bharu	62	0.06	64	1,051	0.08	186	937	0.08	0	1,430	0.11	0
Kota Kinabalu	452	0.10	0	799	0.15	0	879	0.15	4	2,765	0.50	9
Kuching	129	0.19	0	905	0.33	0	341	0.10	1	362	0.16	0
JUMLAH	10,161	1.81	844	12,996	2.40	701	14,808	2.49	906	13,330	2.15	294

- b. Bagi tempoh tahun taksiran 2004 hingga 2006, sebanyak 4,755 kes kompaun berjumlah RM1.53 juta telah dikenakan terhadap majikan yang lewat membayar PCB. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 7.6
MAJIKAN YANG DIKENAKAN KOMPAUN

CAWANGAN	TAHUN TAKSIRAN					
	2004		2005		2006	
	BIL KES DIKOMPAUN	AMAUN KOMPAUN (RM)	BIL KES DIKOMPAUN	AMAUN KOMPAUN (RM)	BIL KES DIKOMPAUN	AMAUN KOMPAUN (RM)
Alor Setar	231	56,652	518	125,200	45	9,950
Ipoh	102	26,400	363	105,960	338	111,400
Taiping	24	7,200	73	15,150	49	14,750

CAWANGAN	TAHUN TAKSIRAN					
	2004		2005		2006	
	BIL KES DIKOMPAN	AMAUN KOMPAUN (RM)	BIL KES DIKOMPAN	AMAUN KOMPAUN (RM)	BIL KES DIKOMPAN	AMAUN KOMPAUN (RM)
Jalan Duta, Kuala Lumpur	492	233,000	940	291,200	606	248,250
Johor Bahru	336	91,650	164	47,700	277	79,350
Kangar	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Kota Bharu	68	26,800	91	27,355	38	12,950
Kota Kinabalu	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Kuching	0	0.00	0	0.00	0	0.00
JUMLAH	1,253	441,702	2,149	612,565	1,353	476,650

7.4.5.3. Semakan Audit selanjutnya telah dijalankan terhadap rekod/dokumen berkaitan kes-kes ketidakpatuhan peraturan PCB di 9 Cawangan LHDN dan mendapati beberapa kelemahan seperti berikut :-

- Sub-seksyen 124(1) Akta Cukai Pendapatan 1967 memberi kuasa kepada Ketua Pengarah LHDN mengkompaun kesalahan yang dilakukan oleh pembayar cukai sebelum disabitkan kesalahan di mahkamah. Manakala Pekeliling Hasil (Teknikal) Bil. 4 Tahun 2006 antaranya menerangkan syarat dan kuasa untuk mengkompaun kesalahan ialah majikan tersebut mestilah mengaku secara bertulis bahawa ia telah melakukan kesalahan dan memohon supaya kesalahannya dikenakan kompaun. Sekiranya majikan tidak memberi maklum balas dalam tempoh 14 hari, tindakan mahkamah akan diambil. Semakan Audit terhadap 535 majikan mendapati LHDN telah mengenakan kompaun berjumlah RM0.63 juta terhadap 441 majikan. Bagaimanapun, LHDN telah mengkompaun 103 (23.4%) daripada 441 majikan tersebut dengan kompaun berjumlah RM0.14 juta walaupun majikan berkenaan tidak mengemukakan permohonan supaya kesalahannya dikompaunkan.
- Tiada norma masa ditetapkan bagi Unit Audit PCB mengeluarkan surat penemuan audit selepas lawatan ke premis majikan. Analisis Audit telah dijalankan terhadap 7,421 kes yang melibatkan 535 majikan yang gagal/kurang membuat bayaran PCB berjumlah RM8.18 juta. Didapati surat penemuan audit bagi 300 kes yang melibatkan 15 majikan yang mempunyai tunggakan cukai berjumlah RM0.60 juta hanya dikeluarkan selepas tempoh 1 tahun dari tarikh lawatan. Berdasarkan maklum balas yang diterima, kelewatan ini adalah disebabkan masa yang lama diambil untuk menyemak dan mendapatkan bukti audit serta mendapatkan kelulusan daripada Ketua Unit/Pengurus Audit. Manakala bagi 118 majikan yang melibatkan 1,416 kes cukai pendapatan berjumlah RM1.46 juta, pihak Audit tidak dapat menentukan tempoh masa yang diambil kerana fail majikan tidak mempunyai tarikh lawatan atau tarikh surat penemuan audit. Ringkasan masa yang diambil oleh 9 Unit Audit PCB mengeluarkan surat penemuan audit adalah seperti di **Jadual 7.7**. Manakala butiran lanjut mengenai masa

yang diambil mengikut cawangan yang diaudit adalah seperti di **Jadual 7.8** dan kes tempoh masa tidak dapat ditentukan mengikut cawangan adalah seperti di **Jadual 7.9**.

JADUAL 7.7
RINGKASAN MASA YANG DIAMBIL OLEH UNIT AUDIT PCB UNTUK
MENGELUARKAN SURAT PENEMUAN AUDIT

JUMLAH MAJIKAN	BILANGAN KES	MASA DIAMBIL SELEPAS LAWATAN	AMAUN CUKAI (RM Juta)
346	4,681	Kurang/6 Bulan	4.96
56	1,024	Melebihi 6 hingga 12 Bulan	1.16
15	300	Melebihi 12 Bulan	0.60
118	1,416	Tiada Maklumat	1.46
535	7,421		8.18

JADUAL 7.8
TEMPOH MASA UNTUK MENGELUARKAN SURAT PENEMUAN AUDIT
MENGIKUT CAWANGAN

CAWANGAN	JUMLAH KESELURUHAN			TEMPOH MASA MENGELUARKAN SURAT PENEMUAN AUDIT								
				< 6 HINGGA 6 BULAN			>6 HINGGA 12 BULAN			> 12 BULAN		
	BIL. MAJIKAN	BIL. KES (BULAN)	JUMLAH CUKAI (RM)	BIL. MAJIKAN	BIL. KES (BULAN)	JUMLAH CUKAI (RM)	BIL. MAJIKAN	BIL. KES (BULAN)	JUMLAH CUKAI (RM)	BIL. MAJIKAN	BIL. KES (BULAN)	JUMLAH CUKAI (RM)
Jalan Duta, Kuala Lumpur	72	1,915	2,169,522	38	1,131	1,168,174	26	614	589,681	8	170	411,667
Ipoh	84	751	1,100,715	74	652	867,192	9	82	95,538	1	17	137,985
Taiping	34	541	87,163	29	511	69,244	5	30	17,919	-	-	-
Kota Bharu	36	911	794,340	25	633	400,731	10	257	379,918	1	21	13,691
Johor Bahru	8	206	338,606	7	204	309,042	1	2	29,564	-	-	-
Alor Setar	10	233	532,775	5	129	471,464	2	20	40,643	3	84	20,668
Kangar	3	37	9,344	3	37	9,344	-	-	-	-	-	-
Kota Kinabalu	84	465	1,289,306	82	463	1,274,212	1	1	150	1	1	14,944
Kuching	86	946	395,705	83	921	391,816	2	18	3,791	1	7	98
JUMLAH	417	6,005	6,717,476	346	4,681	4,961,219	56	1,024	1,157,204	15	300	599,053

JADUAL 7.9
TEMPOH MASA UNTUK MENGELUARKAN
SURAT PENEMUAN AUDIT YANG TIDAK DAPAT DITENTUKAN

CAWANGAN	BIL MAJIKAN	BIL. KES (BULAN)	JUMLAH CUKAI (RM)
Jalan Duta, Kuala Lumpur	45	448	643,606
Ipoh	12	78	38,801
Taiping	2	7	1,918
Kota Bharu	12	184	212,390
Johor Bahru	32	607	496,920
Alor Setar	2	15	12,181
Kangar	5	54	27,207
Kota Kinabalu	5	17	19,793
Kuching	3	6	7,592
JUMLAH	118	1,416	1,460,408

- c. Daripada 4,837 kes yang dikenakan kompaun bernilai RM0.53 juta yang dipilih untuk semakan Audit, didapati 4,205 kes kompaun berjumlah RM0.41 juta telah dibayar dalam tempoh 6 bulan selepas surat penemuan audit dikeluarkan. Baki 632 kes kompaun berjumlah RM0.12 juta hanya dibayar selepas 6 bulan. Antara sebab majikan terlibat lewat menjelaskan kompaun adalah kerana majikan telah membuat rayuan atau bantahan terhadap penemuan audit PCB. Butiran lanjut mengenai masa yang diambil untuk membayar kompaun adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 7.10
TEMPOH MASA DARI TARIKH SURAT PENEMUAN AUDIT
HINGGA TARIKH BAYARAN KOMPAUN DIJELASKAN

CAWANGAN LHDN	JUMLAH KESELURUHAN				TEMPOH MASA KOMPAUN DIJELASKAN					
	BIL. MAJIKAN	BIL. KES	JUMLAH CUKAI (RM)	JUMLAH KOMPAUN (RM)	KURANG 6 BULAN			MELEBIHI 6 BULAN		
					BIL. MAJIKAN	BIL. KES	JUMLAH KOMPAUN (RM)	BIL. MAJIKAN	BIL. KES	JUMLAH KOMPAUN (RM)
Jalan Duta, Kuala Lumpur	17	506	589,000	102,981	5	157	17,900	12	349	85,081
Ipoh	92	804	1,161,252	112,502	87	740	96,320	5	64	16,182
Taiping	33	516	86,976	19,353	30	461	16,601	3	55	2,752
Kota Bharu	38	943	820,424	83,284	35	876	77,152	3	67	6,132
Johor Bahru	18	408	351,565	43,380	18	408	43,380	-	-	0
Alor Setar	10	221	528,130	22,128	10	221	22,128	-	-	0
Kangar	7	91	35,894	5,148	7	91	5,148	-	-	0
Kota Kinabalu	84	510	1,263,331	67,173	80	505	65,418	4	5	1,755
Kuching	87	838	497,694	71,134	81	746	63,748	6	92	7,386
JUMLAH	386	4,837	5,334,266	527,083	353	4,205	407,795	33	632	119,288

- d. Semua majikan yang tidak mematuhi peraturan PCB di 8 cawangan LHDN selain Cawangan Jalan Duta, Kuala Lumpur telah membayar kompaun yang dikenakan. Bagi Cawangan Jalan Duta, Kuala Lumpur, tindakan mahkamah telah diambil terhadap 631 kes yang melibatkan 22 majikan yang gagal membuat bayaran PCB. Daripada 631 kes ini, didapati saman telah dikeluarkan terhadap 254 kes dalam tempoh 6 bulan dari tarikh surat penemuan audit atas kegagalan majikan membuat bayaran PCB berjumlah RM0.19 juta. Bagi 377 kes yang lain, saman telah dikeluarkan selepas 6 bulan. Jumlah PCB yang terlibat adalah RM0.49 juta.
- e. Bagi majikan yang lewat membuat bayaran PCB, LHDN memberi tempoh masa 21 hari untuk majikan tersebut membayar kompaun. Majikan yang tidak membayar kompaun dalam tempoh tersebut akan dikenakan tindakan mahkamah. Daripada 1,536 kes di mana 396 majikan telah dikenakan kompaun berjumlah RM0.31 juta kerana lewat membuat bayaran PCB, hanya 235 kes melibatkan 99 majikan telah membayar kompaun berjumlah RM0.05 juta dalam tempoh 21 hari. Bagi 1,165 kes lagi, majikan lewat menjelaskan kompaun di mana ada antaranya lewat sehingga melebihi 12 bulan. Bagi 136 kes yang lain, tempoh bayaran kompaun tidak dapat ditentukan.

Pada pandangan Audit, Unit Audit PCB hendaklah mematuhi Pekeliling Hasil yang dikeluarkan oleh Ibu Pejabat dengan hanya mengkompaun majikan yang memohon agar kesalahan dikenakan kompaun. Selain itu, norma masa bagi setiap proses kerja yang melibatkan Unit Audit PCB perlu ditetapkan supaya tindakan terhadap majikan yang tidak mematuhi peraturan PCB dapat diambil dengan segera dan seterusnya hasil Kerajaan dapat dipungut dalam tempoh yang sepatutnya.

7.4.6. Lejar Pekerja

7.4.6.1. Adalah tanggungjawab pihak LHDN memastikan Lejar Pekerja sentiasa diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini supaya ianya menunjukkan kedudukan cukai sebenar.

7.4.6.2. Semakan Audit telah dijalankan untuk memastikan jumlah tunggakan cukai yang dibayar oleh majikan telah diambil kira dalam Lejar Pekerja. Sebanyak 512 Lejar Pekerja bagi 202 majikan yang gagal/kurang membuat bayaran PCB telah disemak di 8 cawangan LHDN. Daripada bayaran tunggakan cukai berjumlah RM3.41 juta ini, didapati sejumlah RM29,935 tunggakan cukai masih belum dikemaskinikan dalam 6 Lejar Pekerja yang melibatkan 5 majikan.

7.4.6.3. Mengikut Seksyen 103 Akta Cukai Pendapatan 1967, kenaikan cukai akan dikenakan kepada pembayar cukai sebanyak 10% jika cukai terhutang tidak dijelaskan dalam tempoh 30 hari selepas taksiran dibangkitkan/disifatkan. Sekiranya baki cukai tersebut masih belum dijelaskan selepas tempoh 60 hari, maka kenaikan 5% akan dikenakan. Semakan Audit di Cawangan LHDN Jalan Duta, Kuala Lumpur dan Kuching mendapati 26 pekerja tidak membayar cukai bagi tahun taksiran 2000 hingga 2005 dalam tempoh yang ditetapkan. Sungguhpun demikian, kenaikan cukai yang sepatutnya dikenakan tidak diperakaunkan dalam Lejar Pekerja yang berkenaan. Ini menyebabkan kenaikan cukai tidak dikenakan terhadap pekerja yang terlibat. Mengikut pengiraan Audit, jumlah kenaikan cukai yang tidak dikenakan ialah RM15,726.

Pada pandangan Audit, LHDN perlu memastikan Lejar Pekerja sentiasa kemas kini agar ia dapat menggambarkan kedudukan cukai sebenar. Selain itu, ia juga memudahkan LHDN memantau dan mengambil tindakan untuk menaikkan cukai (penalti) terhadap pembayar cukai yang tidak menjelaskan cukai dalam tempoh yang ditetapkan.

7.4.7. Pemantauan

7.4.7.1. Bahagian Pengesanan, Jabatan Pematuhan Ibu Pejabat memantau aktiviti Unit Audit PCB dengan membuat lawatan ke pejabat-pejabat Unit Audit PCB berkenaan bagi memastikan aktivitinya dilaksanakan dengan cekap dan berkesan. Bahagian ini juga menerima laporan penguatkuasaan Unit Audit PCB (bulanan, suku tahunan dan tahunan) daripada cawangan-cawangan yang

menunjukkan bilangan majikan yang dilawati, tahap pematuhan mereka terhadap peraturan PCB, bilangan kes yang dikenakan kompaun dan jumlah kompaun serta bilangan kes didakwa. Bagaimanapun, bahagian ini tidak mengesahkan kesahihan maklumat yang dilaporkan oleh Unit Audit PCB khususnya bilangan majikan yang dilawati. Ini adalah terbukti daripada perbezaan prestasi yang ketara antara Cawangan LHDN akibat dari ketidakseragaman cawangan tersebut mengemukakan maklumat mengenai bilangan majikan yang selesai diaudit.

7.4.7.2. Kedudukan perkara yang dilaporkan oleh Cawangan LHDN pada setiap suku tahun akan dibincangkan dalam Mesyuarat Pengurusan peringkat Ibu Pejabat.

Pada pandangan Audit, Bahagian Pengesanan di Ibu Pejabat LHDN perlu memastikan laporan yang dihantar oleh setiap cawangan mempunyai maklumat yang sahih supaya prestasi penguatkuasaan Unit Audit PCB dapat dipantau serta dinilai dengan tepat dan betul.

7.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pewujudan Unit Audit PCB adalah merupakan satu langkah LHDN yang amat baik bagi meningkatkan tahap pematuhan majikan terhadap peraturan-peraturan berhubung dengan PCB. Bagaimanapun didapati beberapa kelemahan dari segi perancangan dan pelaksanaan Unit ini yang mana jika tidak diperbetulkan boleh menyebabkan Kerajaan kehilangan atau lewat memperoleh hasil. Sehubungan ini, adalah disyorkan LHDN memberikan pertimbangan kepada perkara berikut :-

7.5.1. Menetapkan bilangan pegawai yang diperlukan untuk menjalankan aktiviti pengauditan PCB supaya aktiviti ini dapat dilaksanakan dengan lebih cekap dan berkesan. Latihan yang secukupnya juga hendaklah diberi kepada mereka yang terlibat dengan aktiviti ini. Dengan adanya pegawai yang mencukupi dari segi bilangan dan kepakaran, LHDN boleh mengesan lebih banyak kes ketidakpatuhan majikan terhadap peraturan berhubung dengan PCB.

7.5.2. Bagi tujuan keseragaman Cawangan LHDN dalam melaporkan prestasi Unit Audit PCB, LHDN perlu memastikan setiap Cawangan LHDN mematuhi Manual Prosedur Kerja yang telah disediakan berkaitan dengan proses penyemakan terhadap majikan yang ada PCB.

7.5.3. Menetapkan sasaran kerja tahunan setiap Unit Audit PCB dengan menentukan bilangan majikan yang perlu dilawat setiap tahun dengan mengambil kira bilangan pegawai yang sedia ada.

7.5.4. Memastikan Unit Audit PCB hanya mengkompaun majikan yang memohon agar kesalahannya dikenakan kompaun.

7.5.5. Menetapkan norma masa bagi setiap proses kerja yang melibatkan Unit Audit PCB supaya tindakan terhadap majikan yang tidak mematuhi peraturan PCB dapat diambil dengan segera dan seterusnya hasil Kerajaan dapat dipungut dalam tempoh yang sepatutnya.

7.5.6. Memastikan Lejar Pekerja dikemaskinikan dari semasa ke semasa agar ia dapat menggambarkan kedudukan cukai sebenar. Selain itu, ia juga memudahkan LHDN memantau dan mengambil tindakan untuk menaikkan cukai (penalti) terhadap pembayar cukai yang tidak menjelaskan cukai dalam tempoh yang ditetapkan.

7.5.7. Memastikan laporan yang dihantar oleh setiap Cawangan LHDN mempunyai maklumat yang sahih supaya prestasi penguatkuasaan Unit Audit PCB dapat dipantau serta dinilai dengan tepat dan betul.

KEMENTERIAN KEWANGAN

8. PEMBINAAN KOMPLEKS KASTAM, IMIGRESEN DAN KUARANTIN (CIQ), BUKIT CHAGAR, JOHOR BAHRU

8.1. LATAR BELAKANG

8.1.1. Projek Gerbang Selatan Bersepadu terletak di Bukit Chagar, Johor Bahru di atas tanah seluas 44 ekar. Projek di bawah Rancangan Malaysia Kelapan ini pada asalnya dirancang meliputi komponen-komponen Kompleks Kastam, Imigresen dan Kuarantin (CIQ), Johor Bahru Sentral dan infrastruktur serta jambatan jalan raya dan jambatan kereta api bagi menggantikan sebahagian daripada tambak Johor yang sedia ada dengan keseluruhan kos berjumlah RM2.38 bilion. Bagi melaksanakan projek ini, 2 kontrak telah ditandatangani antara Kerajaan dengan Syarikat Gerbang Perdana Sdn. Bhd. di mana satu kontrak untuk pembinaan kompleks CIQ dan satu kontrak lagi untuk pembinaan jambatan jalan raya dan jambatan kereta api. Bagaimanapun, kontrak untuk pembinaan jambatan jalan dan jambatan kereta api berjumlah RM1.11 bilion ditamatkan setelah pembinaan infrastruktur tersebut dikaji semula oleh Kerajaan pada 12 April 2006. Sebagai ganti kepada kontrak yang ditamatkan, sebuah jalan penghubung dari kompleks baru CIQ ke tambak Johor direka bentuk semula. Kos bagi jalan penghubung ini dan kerja-kerja berkaitan ialah RM190.73 juta menjadikan keseluruhan kos projek CIQ setelah dikaji semula berjumlah RM1.46 bilion. Gambar berikut menunjukkan ilustrasi Kompleks CIQ apabila disiapkan sepenuhnya :-

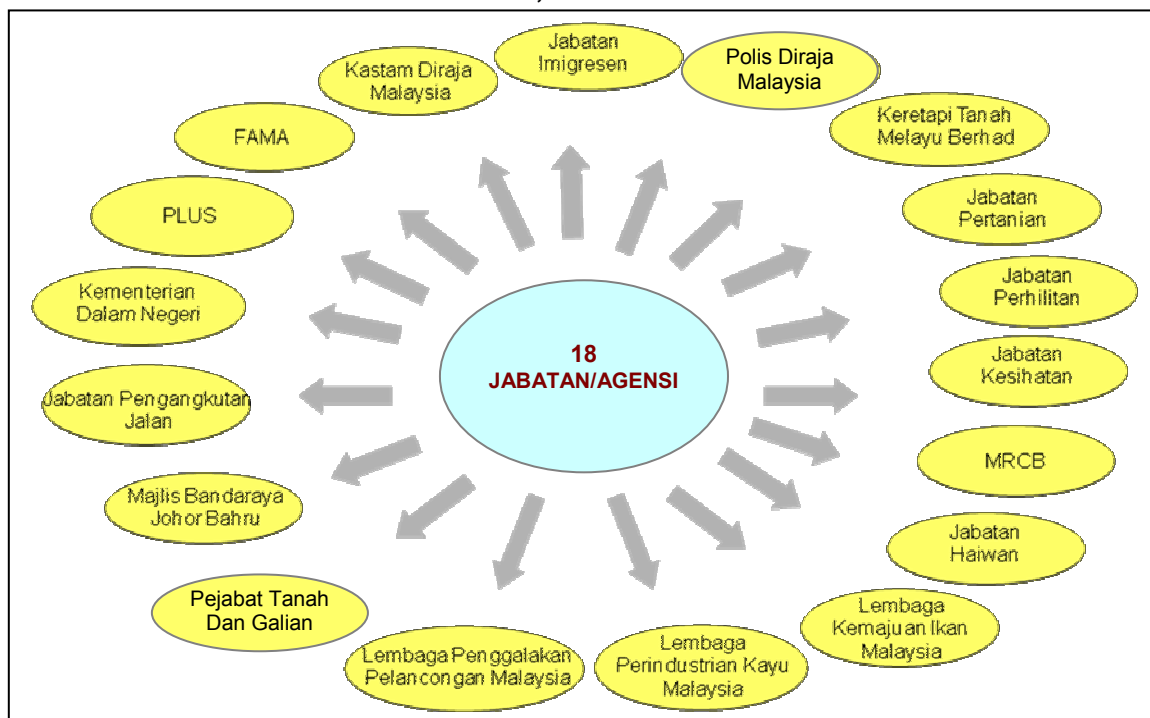
GAMBAR 8.1

*Kompleks Kastam, Imigresen Dan Kuarantin Dan Johor Bahru Sentral
- Mengikut Lakaran Pelukis*

8.1.2. Kompleks CIQ merupakan projek pembangunan Kerajaan Persekutuan di mana Jabatan Kastam Diraja Malaysia (Jabatan Kastam) adalah pengguna utama. Kompleks ini akan menggantikan Kompleks CIQ sedia ada dengan fasiliti yang lebih moden dan selesa selaras dengan matlamatnya antara lain menjadikan Johor Bahru sebagai gerbang masuk utama ke benua Asia. Selain daripada menempatkan Jabatan Kastam dan Jabatan Imigresen, kompleks ini juga akan menempatkan 16 jabatan/agensi lain. Carta berikut menunjukkan jabatan/agensi yang akan ditempatkan di kompleks ini :-

CARTA 8.1
JABATAN DAN AGENSI YANG DITEMPATKAN
DI KOMPLEKS KASTAM, IMIGRESEN DAN KUARANTIN

Nota : **MRCB** - *Malaysian Resources Corporation Berhad*
PLUS - *Projek Lebuhraya Utara Selatan Berhad*
FAMA - *Lembaga Pemasaran Pertanian Persekutuan*

8.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pembinaan Kompleks Kastam, Imigresen, Kuarantin dan Johor Bahru Sentral (CIQ), Bukit Chagar, Johor Bahru telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur, berhemat serta mencapai objektif pembinaannya.

8.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi aspek perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap pembinaan Kompleks CIQ. Pengauditan dijalankan dengan menyemak fail, rekod dan dokumen berkaitan projek di Kementerian Kewangan, Unit Perancang Ekonomi (UPE), Jabatan Perdana Menteri dan Jabatan Kerja Raya Malaysia (JKR). Di samping itu, lawatan ke tapak projek untuk meneliti pelaksanaan projek dan temu bual dengan pegawai terlibat telah dijalankan.

8.4. PENEMUAN AUDIT

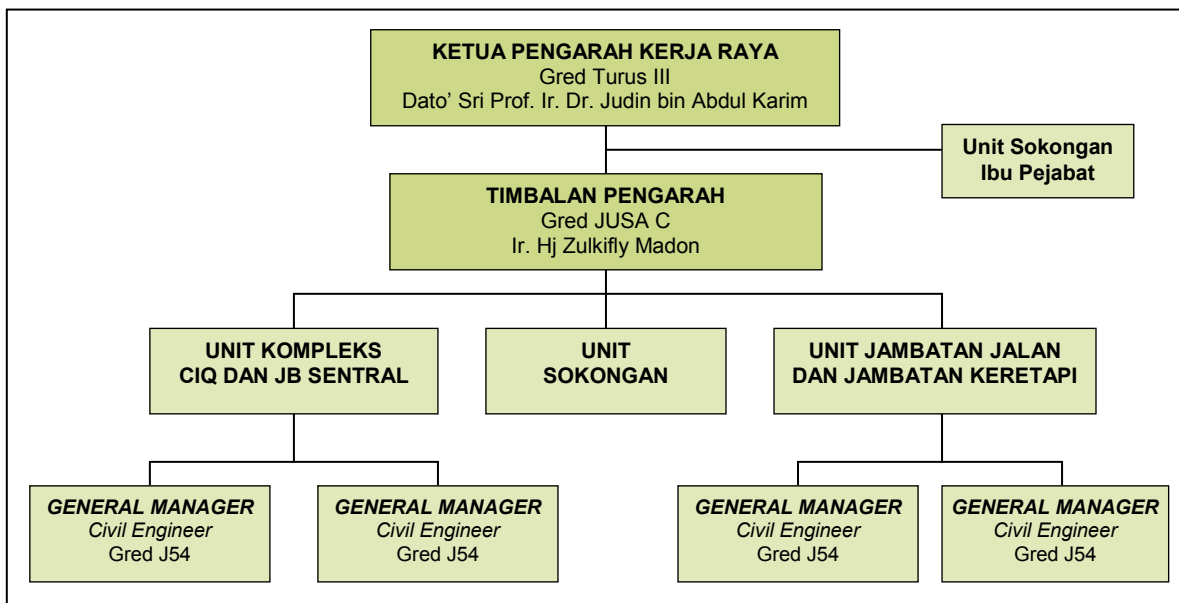
Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai 2007 hingga Januari 2008 mendapati perkara berikut :-

8.4.1. Pengurusan Projek

8.4.1.1. Jemaah Menteri pada 20 Mac 2002 memutuskan bahawa Jabatan Kerja Raya adalah agensi teknikal bagi melaksanakan projek tersebut. Pasukan Pengurusan Projek telah diwujudkan yang terdiri daripada pegawai profesional JKR dalam pelbagai bidang.

8.4.1.2. Pengarah Projek ini ialah Ketua Pengarah Kerja Raya (Gred Turus III) dan beliau dibantu oleh Pengarah Pembinaan (Gred JUSA C) serta 28 pegawai yang lain yang terdiri daripada Jurutera, Arkitek dan Juru Ukur Bahan. Struktur organisasi pengurusan projek ini dipinda dari semasa ke semasa mengikut keperluan dan berikut adalah struktur organisasi Pasukan Pengurusan Projek Kompleks CIQ bagi tahun 2007 :-

CARTA 8.2
STRUKTUR ORGANISASI PASUKAN PENGURUSAN PROJEK KOMPLEKS CIQ TAHUN 2007

8.4.1.3. Tanggungjawab Pasukan Pengurusan Projek adalah seperti berikut :-

- Menyemak cadangan reka bentuk, aspek kontrak, kos pembinaan agar pulangan adalah berpatutan berbanding dengan kos kontrak.
- Mempercepat proses membuat keputusan khususnya yang melibatkan implikasi kewangan dan teknikal.
- Mengawal kos dengan teratur dan berkesan.
- Menghasilkan kerja yang berkualiti dan terjamin.
- Menyeragamkan aspek pengurusan kontrak dan prosedur kerja.

- f. Membuat teguran berkaitan amalan kejuruteraan dan pembinaan yang tidak betul.
- g. Menyelaras kerja yang dilaksanakan oleh perunding.
- h. Mengaudit prosedur kawalan kualiti yang dilaksanakan di tapak.
- i. Memastikan projek siap mengikut jadual.

8.4.1.4. Semakan Audit mendapati jawatan Pasukan Pengurusan Projek Kompleks CIQ mengikut rancangan asal adalah seperti di **Jadual 8.1**. Didapati pasukan ini diketuai oleh Pengarah Pembinaan dan dibantu oleh kakitangan lain yang sedia ada di Ibu Pejabat JKR Malaysia.

JADUAL 8.1
PASUKAN PENGURUSAN PROJEK MENGIKUT RANCANGAN ASAL

JAWATAN	2003	2004	2005	2006	2007
Pengarah Projek	1	1	1	1	1
Penolong Pengarah Projek	1	-	-	-	-
Pengarah Pembinaan	-	1	1	1	1
Penolong Pengarah Pembinaan	1	-	-	-	-
Pengurus Besar Pembinaan	6	6	6	8	8
Pengurus Pembinaan	10	12	12	13	13
Sokongan Ibu Pejabat	15	11	11	7	7
JUMLAH	34	31	31	30	30

8.4.2. Pelantikan Kontraktor

8.4.2.1. Pada bulan September 2001, Syarikat Gerbang Perdana Sdn. Bhd. telah mengemukakan cadangan kepada Perdana Menteri supaya Projek Gerbang Selatan Bersepadu (GSB) dilaksanakan secara penswastaan. Pada 4 Disember 2001, UPE telah meminta Syarikat Gerbang Perdana Sdn. Bhd. mengemukakan cadangan terperinci mengenai “Projek Gerbang Selatan Bersepadu” kepada Kerajaan mengikut skop yang dipersetujui. Pada 27 Disember 2001, Perdana Menteri ketika itu telah mengarahkan projek dilaksanakan secara “*fast track*”. Syarikat Gerbang Perdana Sdn. Bhd. telah menghantar cadangan terperinci kepada UPE pada 10 Januari 2002. Seterusnya pada 12 Mac 2002, Ketua Setiausaha Perbendaharaan telah memaklumkan persetujuan Kementerian Kewangan melantik Syarikat Gerbang Perdana Sdn. Bhd. melaksanakan projek secara *design and build*.

8.4.2.2. JKR telah mengeluarkan Surat Setuju Terima pada 3 April 2003 kepada Syarikat Gerbang Perdana Sdn. Bhd. untuk melaksanakan projek ini dalam tempoh 34 bulan dengan kos RM1.27 bilion.

8.4.2.3. Syarikat Gerbang Perdana Sdn. Bhd. ditubuhkan pada 26 September 1998 khusus untuk melaksana projek pembinaan Kompleks CIQ. Ekuitinya dimiliki oleh 3 pihak iaitu Syarikat Merong Mahawangsa Sdn. Bhd. dengan

saham sebanyak 60%, DRB-HICOM Berhad dan Detik Nagasari Sdn. Bhd. masing-masingnya memegang 20% saham. Merong Mahawangsa Sdn. Bhd. adalah syarikat yang bergiat dalam bidang pembangunan infrastruktur, pembangunan hartanah dan juga bidang pelaburan. DRB-HICOM Berhad pula bergiat dalam bidang perusahaan automobil, pembangunan hartanah, pemasaran hasil getah dan kelapa sawit. Manakala Detik Nagasari Sdn. Bhd. adalah syarikat yang terlibat dalam aktiviti pembinaan. Syarikat Gerbang Perdana Sdn. Bhd. mempunyai modal dibenarkan berjumlah RM50 juta dan modal berbayar berjumlah RM7.6 juta. **Semakan Audit mendapati syarikat ini hanya berdaftar dengan Lembaga Pembangunan Industri Pembinaan Malaysia (CIDB) dan tidak berdaftar dengan Pusat Khidmat Kontraktor (PKK).**

8.4.3. Penetapan Harga Kontrak

8.4.3.1. Kos pembinaan Kompleks CIQ tidak ditetapkan pada peringkat penerimaan cadangan kertas kerja daripada Syarikat Gerbang Perdana Sdn. Bhd. oleh pihak Kerajaan. Penetapan harga dibuat melalui rundingan harga antara JKR dan wakil Kementerian Kewangan dengan kontraktor. Pihak kontraktor pada asalnya menawarkan projek ini dengan kos berjumlah RM1.30 bilion berbanding dengan anggaran JKR berjumlah RM1.14 bilion. Ini bermakna tawaran kontraktor adalah RM158.19 juta lebih tinggi daripada anggaran JKR. Didapati kontraktor tidak bersetuju dengan harga yang ditawarkan oleh JKR kerana tempoh kontrak telah dipendekkan daripada 42 bulan kepada 34 bulan dan juga risiko peningkatan harga besi. Perbandingan harga antara yang ditawarkan oleh Syarikat Gerbang Perdana Sdn. Bhd. dan anggaran JKR adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 8.2
PERBANDINGAN HARGA KONTRAKTOR DENGAN ANGGARAN
JABATAN KERJA RAYA

PERKARA	TAWARAN KONTRAKTOR (RM Juta)	ANGGARAN JKR (RM Juta)	PERBEZAAN (RM Juta)
Kerja-kerja Pembinaan	889.77	752.21	137.56
Kerja-kerja <i>Provisional Sum</i> (Berkaitan Dengan Kerja Pembinaan)	222.80	222.80	-
<i>Turnkey Element</i>	166.88	146.25	20.63
Kerja-kerja <i>Provisional Sum</i> (Contribution To Local Authorities)	20.63	20.63	-
JUMLAH KESELURUHAN	1,300.08	1,141.89	158.19

8.4.3.2. Setelah mengambil kira faktor-faktor yang dikemukakan oleh kontraktor untuk menyokong harga tawarannya, anggaran kos projek telah dinaikkan oleh JKR daripada RM1.14 bilion kepada RM1.27 bilion dan dipersetujui oleh Syarikat Gerbang Perdana Sdn. Bhd. Butiran lanjut mengenai pertambahan kos sebanyak RM124.53 juta adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 8.3
JUSTIFIKASI PENAMBAHAN KOS PROJEK

BUTIRAN	JUMLAH (RM Juta)
Pertambahan Kos Kerja Pembinaan	68.29
Pertambahan Wang Peruntukan Sementara (Untuk Penempatan Semula Paip Public Utilities Board Singapore Di Tapak Projek)	40.00
<i>Preliminaries & Turnkey Element</i>	16.24
JUMLAH	124.53

8.4.4. Sumber Pembiayaan Projek

Projek pembinaan Kompleks CIQ hanya diperuntukkan siling sebanyak RM150 juta di bawah kajian separuh penggal Rancangan Malaysia Kelapan. Memandangkan peruntukan siling ini adalah terhad, Kementerian Kewangan telah memutuskan supaya projek CIQ ditawarkan kepada Syarikat Gerbang Perdana Sdn. Bhd. pada harga RM1.27 bilion dan dibiayai secara *deferred payment* melalui pinjaman dengan Kumpulan Wang Simpanan Pekerja disandarkan *back to back* dengan perjanjian kontrak.

8.4.5. Syarat-syarat Perjanjian

Perjanjian untuk pembinaan Kompleks CIQ telah ditandatangani pada 7 Mei 2003. Antara lainnya, perjanjian tersebut menetapkan syarat-syarat berikut :-

8.4.5.1. Kontraktor adalah bertanggungjawab untuk mereka bentuk, membina dan menyiapkan Kompleks CIQ.

8.4.5.2. Bon pelaksanaan yang bernilai RM63.30 juta iaitu sebanyak 5% daripada harga kontrak dari bank-bank yang diluluskan dan berdaftar di Malaysia perlu dikemukakan oleh kontraktor dalam masa sebulan dari tarikh Surat Setuju Terima dikeluarkan iaitu 2 April 2003. Pihak Audit mendapati kontraktor telah mengemukakan bon pelaksanaan mengikut nilai yang ditetapkan dalam bentuk jaminan bank.

8.4.5.3. Tarikh milik tapak bagi projek ini adalah pada 1 Januari 2003 manakala tarikh siap keseluruhan projek adalah pada 31 Oktober 2005.

8.4.5.4. Kontraktor perlu menghantar Laporan Kemajuan Kerja yang telah disediakan secara terperinci kepada Pengarah Pembinaan pada minggu pertama setiap bulan.

8.4.5.5. Tempoh tanggungan kecacatan yang ditetapkan adalah selama 24 bulan selepas Sijil Perakuan Siap Kerja dikeluarkan.

Pada pandangan Audit, syarat-syarat perjanjian ini adalah memadai untuk menjamin kepentingan Kerajaan.

8.4.6. Prestasi Projek

8.4.6.1. Kompleks CIQ

- a. Mengikut syarat kontrak, projek ini sepatutnya disiapkan pada 31 Oktober 2005, namun prestasi kerjanya pada masa itu hanya pada tahap 87%. Semakan Audit mendapati tempoh masa untuk menyiapkan projek ini telah dilanjutkan sehingga 31 Mei 2007 melalui 1 lanjutan masa dan 2 perjanjian tambahan seperti di **Jadual 8.4 dan 8.5**.

JADUAL 8.4
LANJUTAN MASA YANG DILULUSKAN

PERKARA	TEMPOH DILIPUTI	TARIKH SIJIL PERAKUAN KELAMBATAN DAN LANJUTAN MASA DIKELUARKAN	JUMLAH HARI	SEBAB LANJUTAN MASA
Sijil Perakuan Kelambatan Dan Lanjutan Masa 1	01.11.2005 Hingga 30.09.2006	02.12.2005	334	Kelewatan Pengesahan Paip oleh Public Utilities Board Singapore.

JADUAL 8.5
PERJANJIAN TAMBAHAN YANG MENGUBAH TARIKH SIAP PROJEK

TARIKH PERJANJIAN	KERJA-KERJA YANG BELUM DISEMPURNAKAN DALAM TEMPOH KONTRAK ASAL	SEBAB-SEBAB
Perjanjian Tambahan No.2 (29.09.2004)	Seksyen 1 - Keseluruhan Kerja iaitu Bangunan Utama Kompleks CIQ, Kerja Berkaitan Aktiviti Dan Operasi Bangunan CIQ. Tarikh Sepatutnya Siap 31.10.2005. Seksyen 2 - Bangunan Johor Bahru Sentral Dan Bangunan Letak Kereta, Kereta Api Tanah Melayu Berhad (<i>KTMB Control & System Room, Platform 2 & 3, Custom Parcel Office, Pedestrian Bridge And Associated Works</i>). Tarikh Sepatutnya Siap 31.10.2006. Seksyen 3 - Baki Kerja-Kerja Berkaitan (<i>KTMB Parcel Office At Jalan Tun Razak, 3 Non Pedestrian Bridges Connecting The Southern Car Park With Jalan Tun Razak Areas And Lanscaping Works In Front Of Main Station Building</i>). Tarikh Sepatutnya Siap 31.03.2007.	Mengkaji Semula Program Untuk Pelaksanaan Kerja Di Johor Bahru Sentral.
Perjanjian Tambahan No. 3 (05.01.2007)	Seksyen 1 - Keseluruhan Kerja iaitu Bangunan Utama Kompleks CIQ Dan Kerja Berkaitan. Tarikh Sepatutnya Siap 31.5.2007. Seksyen 2 - Bangunan Johor Bahru Sentral Dan Kerja Dan Kerja Berkaitan. Tarikh Sepatutnya Siap 15.12.2007 Seksyen 3 - Keseluruhan Kerja Kecuali Seksyen 1 Dan Seksyen 2. Tarikh Sepatutnya Siap 31.12.2008	Akibat Daripada Penamatan Kontrak Jambatan.

- b. Semakan Audit mendapati sebanyak 5 Arahan Perubahan Kerja melibatkan RM4.72 juta telah diluluskan. Arahan Perubahan Kerja tersebut adalah atas permintaan Jabatan Kastam bagi membina 2 buah kantin sebagai kemudahan kepada para pengguna di kawasan kenderaan berat sementara menunggu proses pemeriksaan oleh Jabatan Kastam dan juga untuk menambah ruang pejabat operasi bagi menampung penstrukturan semula Jabatan Kastam yang tidak dijangkakan semasa penyediaan penyata kehendak (*needs statement*). Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 8.6
SENARAI ARAHAN PERUBAHAN KERJA YANG DILULUSKAN

ARAHAN PERUBAHAN KERJA (APK) / TARIKH	NILAI (RM)	BUTIRAN
APK 1 / 6.7.2005	573,289.55	Membina 2 Bangunan Tambahan Kantin Di Laluan Kenderaan Import Dan Eksport Atas Permintaan Jabatan Kastam
APK 2 / 6.7.2005	967,771.12	Menambah Ruang Tingkat Bangunan Pejabat Operasi Dari 1 Tingkat Ke 2 Tingkat Bagi Menambah Keperluan
APK 3 / 6.7.2005	298,708.00	Menambahbaikkan Sistem Di Bilik Air Bagi Meningkatkan Tahap Kebersihan Dan Keselesaan Pengguna
APK 4 / 6.7.2005	655,932.63	Perubahan Kerja Infrastruktur Yang Terlibat Untuk Penggunaan Mesin Pengimbas Daripada Sinar X Kepada Sinar Gama Oleh Jabatan Kastam
APK 5 / 11.1.2007	2,216,972.51	Pemasangan Sistem Litar Tertutup (CCTV) Di JB Sentral Untuk Meningkatkan Tahap Keselamatan Pengguna Di Tempat Letak Kereta
JUMLAH	4,715,169.51	

- c. Mengikut syarat perjanjian, Arahan Perubahan Kerja bernilai RM3 juta perlu diluluskan oleh jawatankuasa yang dipengerusikan oleh Timbalan Ketua Pengarah Kerja Raya. Manakala Arahan Perubahan Kerja yang boleh diluluskan oleh jawatankuasa dan dipengerusikan oleh Ketua Pengarah Kerja Raya adalah bernilai RM6 juta. Semakan Audit mendapati **Arahan Perubahan Kerja bernilai RM4.72 juta itu telah diluluskan oleh pihak yang berkuasa selaras dengan syarat perjanjian.**
- d. Syarat perjanjian juga menetapkan, pada bila-bila masa dalam tempoh tanggungan kecacatan, sebarang kecacatan, ketidaksempurnaan ataupun kerosakan yang disebabkan oleh bahan, barang atau mutu hasil kerja yang tidak menepati perjanjian akan dimaklumkan oleh Pengarah Projek kepada kontraktor utama secara bertulis. Kontraktor hendaklah pada masa yang berpatutan membaiki kecacatan, ketidaksempurnaan atau apa-apa kerosakan dengan perbelanjaannya sendiri. Jika kontraktor asal gagal berbuat sedemikian dalam tempoh yang ditetapkan, Pengarah Projek boleh meminta pihak lain melakukan kerja pembaikan dan memotong perbelanjaan terlibat dari baki bayaran kemajuan yang akan dibayar kepada kontraktor. Jika baki itu tiada, wang tersebut hendaklah didapatkan kembali dari bon pelaksanaan. Semakan Audit mendapati Kompleks CIQ yang telah disiapkan masih dalam tempoh tanggungan kecacatan sehingga bulan Mei 2009. Semakan Audit selanjutnya mendapati Pasukan Pengurusan Projek telah melaporkan status kerja pembaikan melalui Laporan Kecacatan Penyelenggaraan Pada Tempoh Kecacatan. Laporan ini mendapati ia terbahagi kepada beberapa bahagian iaitu :-
- i. Senarai Kecacatan A
 - ii. Senarai Kecacatan B
 - iii. Senarai Kecacatan T & C

- iv. *Preventive Maintenance & Servicing*
- v. *Project Documentation*
- vi. *Training*
- vii. *Door Master Key*

- e. Senarai Kecacatan A yang menunjukkan kecacatan yang dikesan sehingga 31 Mei 2007 mendapati sebanyak 97% kecacatan yang dilaporkan telah dibaiki. Jadual berikut menunjukkan jenis kecacatan dengan lebih terperinci :-

JADUAL 8.7
SENARAI KECACATAN A SEHINGGA 31 MEI 2007

PERKARA	JUMLAH KECACATAN YANG DILAPORKAN	% KERJA MEMBAIKI KEROSAKAN YANG TELAH SELESAI
<i>Architecture</i>	222	97
<i>Civil And Structure</i>	60	95
<i>Mechanical</i>	211	90
<i>Electrical</i>	122	97
<i>Landscape</i>	30	100
<i>Interchange No. 1</i>	15	100
ICT	11	100
JUMLAH	671	97

- f. Bagi aduan kerosakan yang diterima daripada pengguna atau jabatan pelanggan, ia akan dimasukkan dalam Senarai Kecacatan B. Antara laporan aduan kerosakan oleh jabatan/agensi pelanggan adalah seperti siling rosak, kotor, terkopak dan berkulat di bahagian dalam *booth* Jabatan Imigresen; laluan motosikal kotor dan lampu tidak berfungsi. Sehingga ke tarikh lawatan Audit, pihak kontraktor masih dalam proses membaiki kecacatan yang dilaporkan. Sehingga 15 November 2007, jumlah aduan yang diterima adalah sebanyak 3,523 kes dan daripada jumlah tersebut sebanyak 3,125 atau 88.7% aduan telah diambil tindakan setakat 12 Januari 2008. Butiran lanjut mengenai aduan mengikut jabatan pelanggan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 8.8
SENARAI KECACATAN B SEHINGGA 12 JANUARI 2008

JABATAN PELANGGAN	JUMLAH ADUAN YANG DITERIMA	KERJA YANG TELAH DIJALANKAN SEHINGGA 12 JANUARI 2008		KERJA YANG MASIH BELUM DIJALANKAN/ DIBAIKI	
		KUANTITI	%	KUANTITI	%
Jabatan Kastam Diraja Malaysia	1,022	926	90.6	96	9.4
Jabatan Imigresen Malaysia	981	877	89.4	104	10.6
Polis Diraja Malaysia	250	226	90.4	24	9.6
Lain-lain Jabatan Kerajaan	436	404	92.7	32	7.3
Kawasan Am	834	692	83.0	142	17.0
JUMLAH	3,523	3,125	88.7	398	11.3

- 8.4.6.2. Lawatan Audit yang dijalankan di tapak projek antara 3 hingga 6 Mac 2008 mendapati perkara berikut :-

- a. Bangunan Kompleks CIQ telah disiapkan dan diserahkan kepada Bahagian Pengurusan Hartanah, Jabatan Perdana Menteri. Sijil Perakuan Siap Kerja (CPC) telah dikeluarkan secara berbahagian khusus untuk bangunan Kompleks CIQ pada 31 Mei 2007. Kunci untuk ruang pejabat juga telah diserahkan kepada 18 jabatan/agensi pelanggan kompleks berkenaan. Didapati kerja-kerja pembaikan terhadap aduan yang dibuat oleh jabatan/agensi berkenaan sedang dijalankan. Bagaimanapun, terdapat beberapa kerja pembaikan yang dilakukan oleh kontraktor adalah tidak kemas dan sempurna. Contohnya seperti di **Gambar 8.2 hingga 8.5**.

GAMBAR 8.2

GAMBAR 8.3

GAMBAR 8.4

GAMBAR 8.5

*Bilik Kebal Jabatan Kastam Diraja Malaysia
- Kemas Dinding Tidak Dibuat Dengan Sempurna Di Mana Sapuan Cat Tidak Serata*

- b. Didapati siling dan peralatan lain di beberapa bahagian Kompleks CIQ sama ada telah rosak, terkopak dan berkarat tetapi tindakan pembaikan masih belum dibuat **sempurnapun aduan mengenai kecacatan tersebut telah dikemukakan kepada kontraktor. Kelihatan juga sisa pembinaan di lorong laluan berselerak menyebabkan keadaan kurang bersih dan tidak terjaga. Contohnya di Gambar 8.6 hingga 8.11.**

GAMBAR 8.6

GAMBAR 8.7

*Kepingan Siling Yang Terkopak Di Beberapa Bahagian
Di Ruang Pejabat Kompleks CIQ Masih Belum Diganti*

GAMBAR 8.8

Kepingan Siling Yang Terkopak Di Beberapa Bahagian Di Ruang Pejabat Kompleks CIQ Masih Belum Diganti

GAMBAR 8.9

*Ruang Utama Kompleks CIQ
- Sprinkler Untuk Sistem Pencegah Kebakaran Yang Dipasang Telah Berkarat*

GAMBAR 8.10

*Ruang Utama Kompleks CIQ
- Bingkai Lampu Yang Dipasang Telah Berkarat*

GAMBAR 8.11

Sisa Pembinaan Masih Belum Dibersihkan Dari Lorong Laluan Menyebabkan Laluan Kelihatan Bersepah

Pada pandangan Audit, Jabatan Kerja Raya selaku Pengarah Projek perlu memastikan semua kecacatan yang dilaporkan hendaklah disiasat dan diperbaiki dengan sempurna oleh kontraktor sebelum tamat tempoh tanggungan kecacatan.

- c. Mengikut syarat kontrak khususnya yang terkandung di bahagian “Detail Architectural Guidelines”, semua bahan yang digunakan hendaklah dari jenis tahan kakisan (non-corrosive) memandangkan lokasi projek yang berhampiran dengan laut. Semakan Audit mendapati panel besi pemegang di *link bridge* telah berkarat akibat penggunaan bahan yang tidak mengikut spesifikasi kontrak dan perlu diganti (**Gambar 8.12**).

GAMBAR 8.12

Struktur Besi Pemegang Dinding Kaca Di "Link Bridge" Antara Bangunan Kompleks CIQ Dengan Johor Bahru Sentral Telah Berkarat

- d. Didapati reka bentuk yang ditetapkan dalam kontrak bagi beberapa lokasi di dalam Kompleks CIQ telah dibuat tanpa mengambil kira kesesuaian reka bentuk tersebut dengan keperluan operasi yang akan dilaksanakan di kompleks berkenaan. Antaranya adalah reka bentuk pintu di kafeteria, reka bentuk pintu dan suis lampu dan reka bentuk di laluan bas. Butirannya adalah seperti berikut :-
- i. Terdapat kafeteria di tingkat 2 yang mengandungi 8 unit ruang perniagaan. Pintu yang dipasang pada laluan khas bagi peniaga di belakang kafeteria tersebut adalah dari jenis pintu kayu biasa seperti yang digunakan di ruang pejabat. Laluan ini akan digunakan dengan kerap oleh peniaga untuk membawa troli dan makanan ke kafeteria. **Pada pandangan Audit, adalah lebih sesuai memasang pintu dari jenis yang tahan lasak di bahagian ini untuk memastikan pintu tidak mudah rosak akibat penggunaan yang lasak dalam jangka masa yang panjang (Gambar 8.13). Selepas teguran Audit, JKR telah bersetuju untuk mengubahsuai pintu tersebut dengan memasang *stainless steel kick* dan *push plate*.**

GAMBAR 8.13

Pintu Kayu Ke Kafeteria

- ii. Rangka pintu bagi kebanyakan bilik pegawai telah direka bentuk bersekali dengan rangka dinding kaca di sebelahnya. Reka bentuk ini menyebabkan suis lampu terpaksa dipasang di dinding bersebelah dinding kaca lebih kurang 3 kaki jaraknya daripada kedudukan pintu. Kedudukan suis lampu daripada reka bentuk sedemikian akan menyukarkan pengguna memasang lampu sebaik sahaja masuk ke bilik mereka. Pihak Audit berpendapat adalah lebih praktikal suis berada di sebelah pintu untuk memudahkan pengguna (**Gambar 8.14 dan 8.15**).

GAMBAR 8.14

GAMBAR 8.15

Rangka Pintu Direka Bersekali Dengan Kerangka "Frame" Menyebabkan Suis Lampu Terpaksa Dipasang Di Dinding Bersebelahan Dinding Kaca

- iii. Mengikut syarat kontrak, alat pemadam api perlu dipasang pada dinding. Bagaimanapun, didapati ia diletakkan di atas lantai di beberapa ruang tertentu dalam kompleks (**Gambar 8.16**). Pihak JKR memaklumkan bahawa pemasangan tersebut tidak dapat dibuat kerana dinding diperbuat dari jenis *dry wall*. Semakan Audit selanjutnya mendapati Surat Sokongan Penuh Kelayakan Menduduki Bangunan telah dikeluarkan oleh Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia pada 6 Disember 2007. Surat tersebut menyatakan bahawa kehendak-kehendak kelengkapan menentang kebakaran atau pepasangan keselamatan kebakaran yang dicatatkan di dalam pelan bangunan telah disempurnakan dengan memuaskan.

GAMBAR 8.16

Alat Pemadam Api Diletakkan Di Atas Lantai

Pada pandangan Audit, alat pemadam api yang diletakkan di lantai akan menyebabkan risiko dipindahkan dari tempat asalnya dan kemungkinan mendatangkan masalah sekiranya alat pemadam api itu diperlukan sewaktu kecemasan. Kaedah yang sesuai adalah diperlukan untuk menggantung alat pemadam api tersebut.

- iv. Pemeriksaan Audit terhadap laluan bas keluar masuk Malaysia mendapati perkara berikut :-
- Di Kompleks CIQ yang baru dibina, laluan bas keluar masuk Malaysia dan petak tempat letak bas bagi menunggu penumpang telah disediakan. Terdapat 24 petak tempat letak bas menunggu penumpang di "*pick up area*" menghala ke Singapura (outbound) dan 24 petak lagi di aliran masuk ke Malaysia (inbound). **Gambar 8.17** menunjukkan petak tempat letak bas yang telah siap dibina.

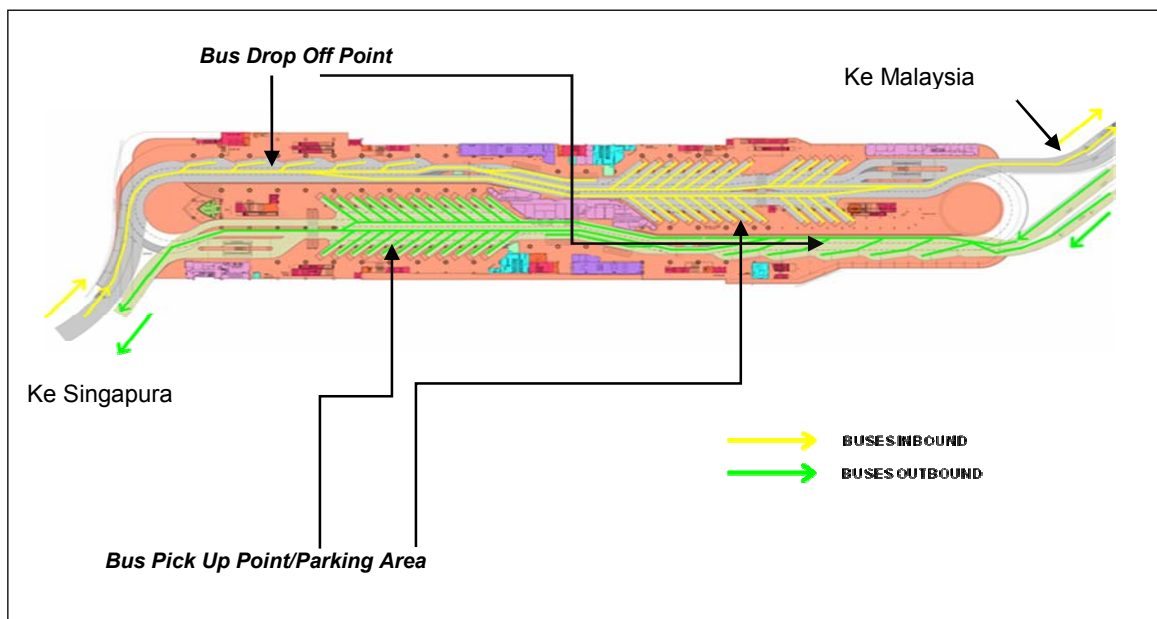

GAMBAR 8.17

Petak Tempat Letak Bas

- Lakaran di bawah ini pula menunjukkan aliran perjalanan bas dan petak letak bas yang telah dibina di Kompleks CIQ baru :-

GAMBAR RAJAH 8.1
LALUAN KELUAR MASUK BAS DI KOMPLEKS CIQ

- Mengikut sistem aliran ini, penumpang bas yang perlu melalui pemeriksaan di Kompleks CIQ kedua-dua hala akan diturunkan di *Bus Drop Of Point* dan menaiki semula bas yang menunggu di petak masing-masing di *Bus Pick Up Point* setelah selesai menjalani pemeriksaan Imigresen dan Kastam. Mengikut amalan operasi bas bandaran di Kompleks CIQ sedia ada dan di CIQ *Woodlands* Singapura, bas bandaran tidak perlu menunggu penumpang yang sama kerana ia akan mengambil penumpang yang diturunkan oleh bas yang lebih awal. Hanya bas persiaran, bas ekspres dan bas kilang sahaja yang perlu berhenti di petak khas kerana akan mengambil semula penumpang yang sama.
- Dengan pembinaan CIQ yang baru, diperhatikan lorong khas (tertentu) tidak disediakan bagi bas bandaran yang mengambil penumpang. Ini menyebabkan semua jenis bas yang beroperasi di Kompleks CIQ harus menunggu penumpang di ruang meletakkan

bas yang dikhaskan. Pihak Audit berpendapat kelancaran operasi bas bandaran akan terjejas sekiranya aliran trafik terganggu, jika bas bandaran juga dikehendaki memasuki petak khas yang disediakan bagi waktu yang singkat, kesesakan juga akan berlaku apabila bas-bas tersebut akan mengundur semula ke laluan trafik apabila ingin bergerak meninggalkan ruang letak bas bagi meneruskan perjalanan mereka.

8.4.6.3. Terminal Johor Bahru Sentral

- a. Terminal Johor Bahru Sentral (JB Sentral) merupakan salah satu komponen Kompleks CIQ. Antara kemudahan yang akan dibangunkan di JB Sentral adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 8.9
KEMUDAHAN YANG DIBANGUNKAN

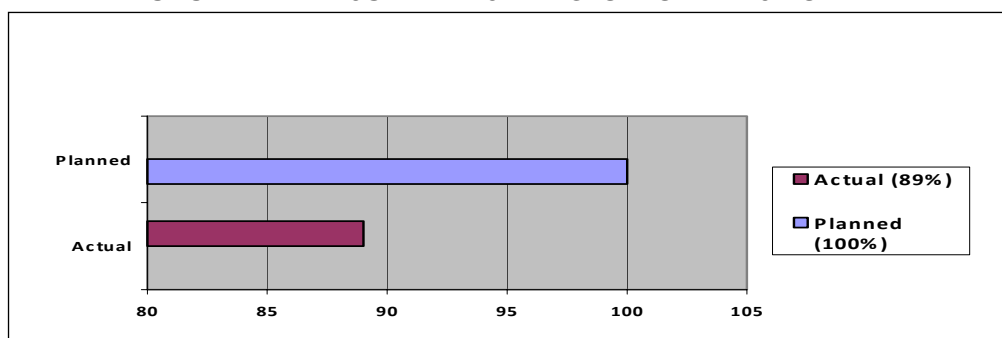
KEMUDAHAN "CITY RAILWAY"	KEMUDAHAN TRANSIT AWAM
Ruangan Keluar/Masuk Penumpang	Platform Bas Awam Mengambil/Menurunkan Penumpang
Platform Ketibaan/Berlepas	Hentian Teksi Tempatan
Pejabat Pentadbiran Am	Ruangan Untuk Kedai
Ruangan Letak Kereta Awam Bertingkat	Ruangan Letak Kereta Awam Bertingkat
Kafeteria Dan Kemudahan Lain	Kafeteria Dan Kemudahan Lain

- b. Terminal Johor Bahru Sentral yang berkeluasan 78,569.96 meter persegi terbahagi kepada 3 seksyen kerja yang utama. Seksyen Kerja 1 meliputi kerja-kerja di ruangan *Link Bridge* dan *Eastern Hub*. Seksyen Kerja 2 pula merangkumi kerja-kerja di ruang letak kereta Utara dan Selatan, Johor Bahru Sentral, *Western Hub* dan tempat letak kereta terbuka Utara dan *Link Bridge* ke Kompleks membeli belah *City Square*. Manakala Seksyen Kerja 3 pula meliputi kemudahan berikut :-

- i. Bangunan pejabat Keretapi Tanah Melayu Berhad (KTMB)
- ii. Lif penumpang di *Western Hub*
- iii. Laluan dan ruang untuk *loading/unloading*
- iv. Laluan dan ruang letak motor terbuka
- v. Laluan pejalan kaki bertutup dan tangga (belakang Caltex) Aras 1
- vi. *Covered Linkway* dan tangga, Aras 2
- vii. Pengalihan *Live Track* yang sedia ada
- viii. Membina bahagian platform 1 dan 2
- ix. Membina Trackworks Line 1
- x. Kaunter tiket pandu lalu KTMB
- xi. Ruangan bas menurunkan penumpang
- xii. Kerja-kerja lanskap di hadapan Johor Bahru Sentral menghadap Jalan Tun Razak
- xiii. *Driveway, drainage, water reticulation, compound lighting and electrical works*

- c. Mengikut Perjanjian Tambahan, kerja-kerja pembinaan terminal JB Sentral sepatutnya disiapkan pada 15 Disember 2007. Bagaimanapun semasa lawatan Audit, kerja-kerja pembinaan masih dijalankan. Pemeriksaan Audit mendapati peratus kerja yang dijalankan setakat bulan Januari 2008 adalah seperti di **Carta 8.3** dan kemajuan pembinaan fizikal JB Sentral adalah seperti di **Gambar 8.18 dan 8.19**. Semakan mendapati kelulusan lanjutan masa telah diluluskan oleh Kementerian Kewangan sehingga 31 Julai 2008.

CARTA 8.3
KEDUDUKAN KEMAJUAN KERJA BAGI SEKSYEN 2 JB SENTRAL

Nota :

<i>Planned</i>	-	<i>Dirancang</i>
<i>Actual</i>	-	<i>Sebenar</i>

GAMBAR 8.18

GAMBAR 8.19

Johor Bahru Sentral
- Pemandangan Kemajuan Fizikal Pembinaan

8.4.6.4. Kajian Semula Komponen Projek

- a. Skop kerja asal Projek Gerbang Selatan Bersepadu juga merangkumi jambatan jalan raya dan jambatan kereta api serta kerja-kerja lain yang berkaitan bagi menggantikan tambak Johor yang merupakan laluan masuk dari Singapura ke Johor Bahru melalui Kompleks CIQ. Pada 12 April 2006, Kerajaan telah memansuhkan skop kerja ini kerana telah memutuskan tidak akan membina jambatan jalan dan jambatan kereta api bagi menggantikan tambak Johor yang sedia ada. Akibat pemansuhan pembinaan jambatan ini, Kompleks CIQ tidak dapat digunakan kecuali satu penyelesaian dapat diperkenalkan. Bagi penyelesaian jangka pendek, satu laluan sementara dirancang dikenali sebagai *Short Term Access (STA)* yang boleh digunakan oleh semua kenderaan kecuali lori. Kementerian Kewangan

melalui surat yang bertarikh 26 Mac 2007 menetapkan tempoh pembinaan STA adalah selama 19 bulan. Perjanjian tambahan keempat bernilai RM190.73 juta telah ditandatangani pada 10 Mei 2007. Daripada jumlah tersebut, sejumlah RM87.95 juta melibatkan pembinaan STA. JKR melalui surat bertarikh 16 April 2007 telah mengarahkan pihak kontraktor untuk memulakan kerja-kerja pembinaan pada 1 April 2007 dan kerja perlu disiapkan pada 31 Oktober 2008. Sehingga tarikh pengauditan, kerja-kerja pembinaan STA sedang giat dijalankan dan **Gambar 8.20 dan 8.21** menunjukkan kemajuan kerja pembinaan STA.

GAMBAR 8.20

GAMBAR 8.21

*Laluan Masuk Kompleks CIQ
- Kerja-Kerja Pembinaan Short Term Access Sedang Giat Dijalankan*

- b. Pembinaan STA ini adalah bagi membolehkan ruang proses kenderaan ringan, pejalan kaki, bas dan motosikal digunakan akibat daripada pembatalan pembinaan jambatan tersebut. Namun ruang proses kenderaan berat masih belum boleh digunakan memandangkan jalan masuk kenderaan berat ke kompleks ini masih belum dibina walaupun laluan pandu (HGV ramp) kenderaan berat bagi pakej dari Singapura ke Malaysia telah siap dibina (**Gambar 8.22**). Tempoh tanggungan kecacatannya telah bermula serentak dengan Kompleks CIQ yang akan berakhir pada 30 Mei 2009. Namun begitu, laluan pandu ini tidak akan dapat digunakan lagi kerana apabila Kompleks CIQ mula beroperasi, kenderaan berat akan terus menggunakan Kompleks Kastam Tanjung Puteri sehingga jalan masuk tersebut siap dibina. Adalah difahamkan pembinaan jalan masuk tersebut akan disiapkan dalam tempoh dua tahun. Dengan itu, Kerajaan tidak dapat memanfaatkan tempoh tanggungan kecacatan laluan pandu (ramp) yang telah disiapkan itu. Ini bermakna apa-apa kerosakan atau kecacatan yang mungkin berlaku tidak dapat diperbaiki dalam tempoh tanggungan kecacatan itu. Seterusnya, **pada pandangan Audit, objektif asal pembinaan Kompleks CIQ tidak dapat dinikmati sepenuhnya memandangkan terdapat komponen-komponen khusus yang belum boleh digunakan lagi.**

GAMBAR 8.22

*Laluan Pandu Kenderaan Berat
(Ramp) Menghala Masuk Ke Malaysia
Yang Telah Siap Dibina*

8.4.7. Pengurusan Fasiliti (Facilities Management)

8.4.7.1. Bagi memastikan bangunan Kompleks CIQ, peralatan dan kelengkapan serta aset lain sentiasa berada dalam keadaan baik dan memuaskan, satu program/jadual tahunan penyenggaraan dan kaedah pelaksanaan penyenggaraan disediakan. Semakan Audit mendapati bahawa Menteri Kewangan II pada 28 April 2006 telah meluluskan pelantikan Syarikat Advance Maintenance Precision Management Sdn. Bhd. (AMPM) untuk melaksanakan pengurusan fasiliti (facilities management) di Kompleks CIQ.

8.4.7.2. AMPM telah diberikan kontrak selama 3 tahun dengan opsyen untuk lanjutan selama 2 tahun bagi urusan pengendalian dan penyenggaraan Kompleks CIQ selepas ia beroperasi sepenuhnya. Skop kerja pengurusan fasiliti ini juga meliputi mengawal keselamatan Kompleks CIQ, pelaksanaan program *Transition Process* dan persiapan perpindahan pejabat agensi Kerajaan yang berkaitan ke Kompleks CIQ. Syarikat AMPM pada 13 November 2006 telah menandatangani surat niat. Manakala surat kebenaran untuk memulakan kerja telah dikeluarkan oleh Jabatan Kerja Raya pada 29 Mei 2007.

Pada pandangan Audit, rancangan pengurusan dan penyenggaraan kemudahan Kompleks telah dirancang dengan baik melalui pelantikan kontraktor AMPM selaku pengurus fasiliti iaitu bersesuaian dengan hasrat masa kini Kerajaan untuk mengurus aset Kerajaan secara menyeluruh.

8.4.8. Pemantauan

Bagi memastikan pelaksanaan projek ini berjalan dengan lancar dan memuaskan, Jabatan Kerja Raya telah melakukan pemantauan melalui kaedah dan pendekatan berikut :-

8.4.8.1. Mesyuarat Tapak

Mesyuarat tapak telah diadakan setiap bulan mulai tahun 2003 hingga sekarang. Minit mesyuarat tapak disediakan untuk merekodkan segala masalah, kemajuan projek, sebab-sebab kelewatan, perancangan kerja, keputusan dan tindakan yang sedang dan akan diambil hasil daripada mesyuarat tersebut. Mesyuarat

dihadiri oleh wakil dari Pasukan Pengurusan Projek, Jabatan Kerja Raya Ibu Pejabat dan negeri Johor, kontraktor, perunding, Jabatan Kastam Diraja Malaysia, Jabatan Imigresen dan Jabatan Polis Diraja Malaysia serta Majlis Bandaraya Johor Bahru.

8.4.8.2. Mesyuarat Koordinasi

Mesyuarat koordinasi diadakan secara puratanya 2 kali sebulan. Mesyuarat dijalankan bagi membincang dan menyelesaikan masalah berkaitan aspek teknikal terutamanya mengenai masalah yang timbul di tapak pembinaan. Mesyuarat ini melibatkan Pasukan Pengurus Projek JKR selaku agensi pelaksana, kontraktor dan perunding yang dilantik. Ia juga untuk membincangkan mengenai tugas perunding, isu-isu yang berbangkit antara Pasukan Pengurus Projek dan juga pihak kontraktor dan menyelesaikan masalah teknikal yang timbul dalam kerja-kerja pembinaan. Perkara yang dibincangkan semasa mesyuarat koordinasi ini akan dibangkitkan semula semasa mesyuarat tapak bertujuan bagi mengatasi masalah berbangkit di samping menyegerakan tindakan susulan. Semakan Audit mendapati setakat 19 April 2007, sebanyak 56 mesyuarat koordinasi telah diadakan.

8.4.8.3. Laporan Kemajuan

Bagi memantau kemajuan projek, pihak kontraktor telah menyedia dan menghantar laporan kemajuan keseluruhan projek setiap bulan kepada Pasukan Pengurus Projek. Laporan ini memberikan gambaran sebenar status kemajuan projek pembinaan yang dijalankan. Pasukan Pengurus Projek JKR juga telah menyediakan laporan bergambar untuk menunjukkan keadaan fizikal sebenar kemajuan projek.

Pada pandangan Audit, pemantauan yang dijalankan oleh Pasukan Pengurus Projek terhadap kemajuan projek adalah memuaskan.

8.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pembinaan Kompleks Kastam, Imigresen Dan Kuarantin yang bernilai RM1.27 bilion ini sungguhpun dilaksanakan secara *fast track* dan kontraktor yang dipilih secara rundingan terus, namun projek ini gagal disiapkan dalam tempoh yang ditetapkan iaitu 31 Oktober 2005. Projek ini hanya dapat disiapkan pada 31 Mei 2007 setelah lanjutan masa selama 334 hari diluluskan dan 2 perjanjian tambahan meliputi tempoh dari 1 November 2005 hingga 31 Mei 2007 ditandatangani. Ini adalah disebabkan Kerajaan tidak dapat kerjasama sepenuhnya bagi mendapatkan pengesahan pemindahan paip oleh Public Utilities Board Singapore dan juga akibat daripada penamatan pembinaan jambatan oleh Kerajaan serta keperluan mengkaji semula program untuk pelaksanaan kerja di Johor Bahru Sentral. Sehubungan ini, disyorkan Jabatan Kerja Raya mengambil tindakan berikut :-

- a. Bagi memastikan kelancaran pelaksanaan projek, penyediaan kemudahan asas oleh agensi berkenaan dan pandangan pengguna sepatutnya dibawa berunding sebelum projek dilaksanakan.
- b. Memastikan kontraktor memperbaiki segala kecacatan yang dilaporkan sebelum tamatnya tempoh tanggungan kecacatan.
- c. Bagi projek yang dilaksanakan secara *Design And Build*, syarat kontrak berkenaan perlu memasukkan peruntukan supaya kontraktor yang melaksanakan projek tersebut menjalankan kerja-kerja penyenggaraan bagi tempoh yang bersesuaian. Sebagai contoh, sehingga 3 hingga 5 tahun selepas tarikh tamat tempoh tanggungan kecacatan projek.

KEMENTERIAN KEWANGAN

9. JABATAN KASTAM DIRAJA MALAYSIA

- PENGURUSAN DAN KAWALAN BARANG RAMPASAN DAN LUCUT HAK

9.1. LATAR BELAKANG

9.1.1. Akta Kastam 1967 memberi kuasa kepada Pegawai Kastam untuk menyita apa-apa barang yang disyaki telah melanggar Akta Kastam. Barangan yang disita akan menjadi barang rampasan Kastam dan disimpan di Stor Pencegahan di bawah jagaan Pegawai Kastam. Manakala barang-barang lucut hak Kastam merupakan semua jenis barangan yang dirampas dan dilucut hak kepada Kerajaan berdasarkan Perintah Mahkamah (Seksyen 127 Akta Kastam 1967) atau barangan tidak dituntut dalam tempoh 1 bulan dari tarikh rampasan (Seksyen 128 Akta Kastam 1967) atau selepas rayuan kepada Menteri Kewangan ditolak (Seksyen 129 Akta Kastam 1967).

9.1.2. Bahagian Pencegahan, Jabatan Kastam Diraja Malaysia (Jabatan Kastam) adalah bertanggungjawab untuk memastikan segala bentuk penyeludupan dan penyelewengan dikurangkan supaya hasil negara dapat dilindungi dan dipertingkatkan di samping menjamin keselamatan, moral, ekonomi dan kepentingan negara. Operasi pencegahan melibatkan rondaan laut dan darat, serbuan, sekatan jalan raya dan pemeriksaan rapi. Bahagian Pencegahan melaksanakan strategi-strategi pencegahan yang telah ditetapkan berdasarkan kepada 4 fokus yang utama iaitu penguatkuasaan; siasatan dan pendakwaan; pentadbiran barang-barang lucut hak serta pengurusan dan pembangunan sumber manusia.

9.1.3. Hasil daripada penguatkuasaan yang dijalankan dalam membanteras penyeludupan, Bahagian Pencegahan, Jabatan Kastam telah berjaya merampas barangan yang terdiri dari komoditi yang berisiko tinggi seperti rokok, minuman keras, kenderaan, tekstil dan barangan lain. Bagi tempoh tahun 2005 hingga bulan November 2007, Jabatan Kastam telah berjaya merampas barangan bernilai RM446.11 juta seperti di jadual berikut :-

JADUAL 9.1
NILAI BARANG RAMPASAN BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

JENIS BARANG	NILAI BARANG RAMPASAN (RM Juta)			
	2005	2006	2007*	JUMLAH
Rokok	18.63	34.49	24.18	77.30
Kenderaan	8.73	12.29	8.63	29.65
Tekstil	1.12	2.40	0.94	4.46

JENIS BARANG	NILAI BARANG RAMPASAN (RM Juta)			
	2005	2006	2007*	JUMLAH
Multi Media Disc	0.79	0.38	17.55	18.72
Minuman Keras	4.38	3.64	0.23	8.25
Peralatan Telekomunikasi	4.53	6.21	3.57	14.31
Barangan Elektrik	5.99	8.83	1.60	16.42
Beras	0.59	0.33	0.26	1.18
Barangan Lain (seperti tayar, mesin slot, mercun dan bunga api)	99.66	82.66	93.50	275.82
JUMLAH	144.42	151.23	150.46	446.11

Nota : () Setakat Bulan November 2007*

9.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk memastikan pengurusan barang rampasan dan lucut hak dirancang serta diuruskan dengan cekap dan selaras dengan peraturan yang ditetapkan.

9.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

9.3.1. Pengauditan ini dijalankan dengan menyemak dokumen, rekod dan fail berkaitan perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap pengurusan dan kawalan barang rampasan dan lucut hak Jabatan Kastam bagi tempoh tahun 2005 hingga bulan Oktober 2007. Analisa terhadap data secara keseluruhan dan pensampelan juga dijalankan.

9.3.2. Pengauditan telah dijalankan di Bahagian Pencegahan, Ibu Pejabat Jabatan Kastam dan 6 cawangan Jabatan Kastam iaitu di Pelabuhan Klang, Selangor; Alor Setar, Kedah; Johor Bahru, Johor; Pulau Pinang; Kuching, Sarawak dan Seremban, Negeri Sembilan. Pemeriksaan juga dijalankan di Stor Pencegahan Johor Bahru, Johor; Alor Setar, Sungai Petani, Bukit Kayu Hitam dan Langkawi, Kedah; Kuching, Sarawak; Seremban, Negeri Sembilan; Kompleks Pencegah Negeri di Prai, Seberang Jaya dan Bagan Jermal, Pulau Pinang serta Stor Bahagian Pencegahan Wisma Kastam dan Pengkalan Marin Pelabuhan Utara, Negeri Selangor. Perbincangan dan temu bual dengan pegawai terlibat serta pemeriksaan fizikal juga telah diadakan.

9.3.3. Pengauditan turut dijalankan di syarikat swasta yang mengendalikan lelongan awam aset Kerajaan bagi pihak Kerajaan iaitu Asia Pacific Auction Centre Sdn. Bhd. (APAC) di Selangor.

9.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai hingga September 2007 mendapati perkara-perkara seperti berikut :-

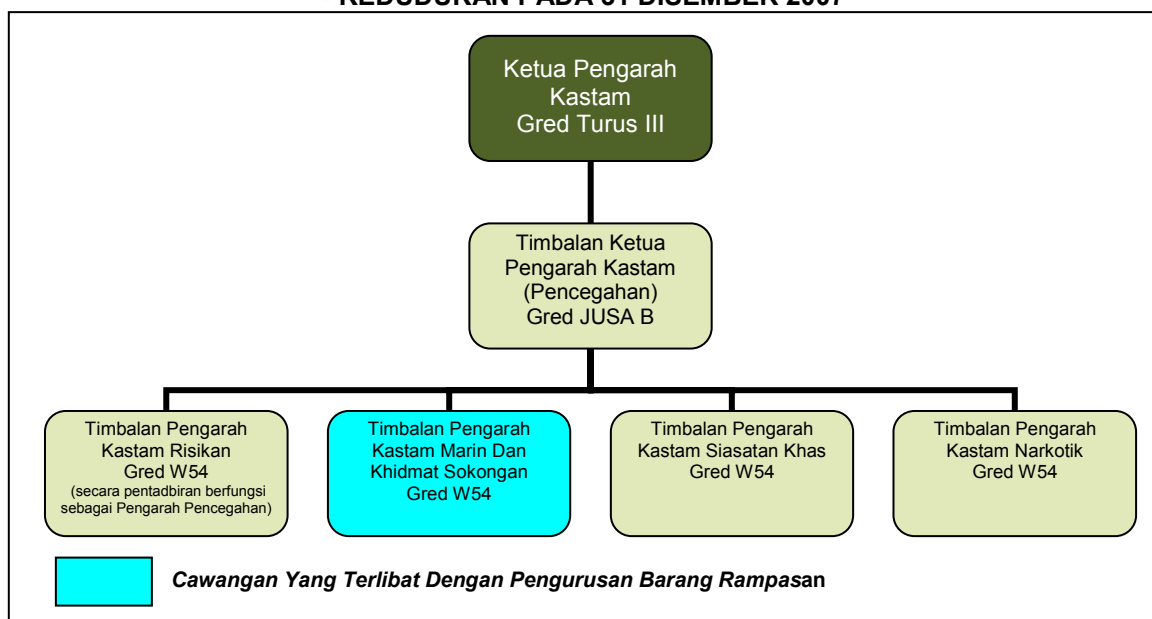
9.4.1. Pengurusan Aktiviti

9.4.1.1. Di peringkat Ibu Pejabat, Bahagian Pencegahan yang diketuai oleh seorang Timbalan Ketua Pengarah Kastam Gred JUSA B mempunyai 4 cawangan iaitu Cawangan Narkotik, Cawangan Siasatan Khas, Cawangan Risikan serta Cawangan Marin Dan Khidmat Sokongan. Fungsi setiap cawangan adalah seperti berikut :-

- Cawangan Narkotik** adalah urus setia untuk menyelaraskan segala aktiviti antidadah yang dijalankan oleh semua Jabatan Kastam cawangan negeri dengan Agensi Antidadah Kebangsaan, Polis Diraja Malaysia, *Regional Intelligence Office* dan *International Criminal Police Organization* (INTERPOL).
- Cawangan Siasatan Khas** bertanggungjawab untuk menjalankan siasatan yang berkualiti dan komprehensif terhadap segala aduan/maklumat yang diterima.
- Cawangan Risikan** merupakan pusat pengumpulan dan analisa maklumat serta penyebaran maklumat.
- Cawangan Marin Dan Khidmat Sokongan** adalah urus setia bagi Bahagian Pencegahan termasuk pengurusan barang rampasan dan lucut hak Kastam, pelupusan, tender dan perolehan logistik.

9.4.1.2. Setiap cawangan tersebut diketuai oleh seorang Timbalan Pengarah Kastam Gred W54. Bagaimanapun, Timbalan Pengarah Kastam Cawangan Risikan telah dilantik secara pentadbiran sebagai Pengarah Bahagian Pencegahan. Kedudukan struktur organisasi Bahagian Pencegahan di peringkat Ibu Pejabat adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 9.1
STRUKTUR ORGANISASI BAHAGIAN PENCEGAHAN DI PERINGKAT IBU PEJABAT
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2007

9.4.1.3. Di peringkat negeri, Pengarah Kastam Negeri bertindak sebagai Ketua Bahagian Pencegahan. Di negeri yang mana Pengarah Kastam adalah Gred JUSA C seperti di Selangor, Johor, Pulau Pinang dan Sarawak, Pengarah Kastam berkenaan akan dibantu oleh seorang Timbalan Pengarah Kastam Negeri Bahagian Pencegahan Gred W54. Manakala bagi negeri seperti Kedah dan Negeri Sembilan yang mana Pengarah Kastamnya adalah Gred W54, beliau dibantu oleh Penolong Kanan Pengarah Kastam Gred W52 dan W48 masing-masingnya.

Pada pandangan Audit, Jabatan Kastam telah menetapkan dengan jelas tugas dan tanggungjawab semua pihak yang terlibat dalam pengurusan barang rampasan dan lucut hak Kastam. Bagaimanapun, disyorkan struktur pengurusan Bahagian Pencegahan dikaji semula supaya jawatan Pengarah Bahagian diwujudkan secara tetap.

9.4.2. Guna Tenaga Dan Latihan

9.4.2.1. Pada tahun 2007, sejumlah 2,923 jawatan telah diluluskan untuk Bahagian Pencegahan di Ibu Pejabat dan semua negeri bagi melaksanakan aktiviti penguatkuasaan dan pengurusan. Semakan Audit di peringkat Ibu Pejabat dan 6 negeri yang dilawati mendapati hanya 1,340 (79.4%) daripada 1,688 jawatan yang diluluskan telah diisi. Bagaimanapun, Ibu Pejabat dan Negeri Sembilan mempunyai lebih anggota daripada bilangan yang diluluskan. Kedudukan pengisian jawatan berbanding dengan jawatan yang diluluskan di peringkat Ibu Pejabat dan negeri yang dilawati adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 9.2
KEDUDUKAN PERJAWATAN BAHAGIAN PENCEGAHAN PADA 31 JULAI 2007**

NEGERI	2007		
	LULUS	ISI	LEBIHAN / (KURANG)
Ibu Pejabat	88	108	20
Kedah	125	108	(17)
Pulau Pinang	280	224	(56)
Negeri Sembilan	43	44	1
Johor	599	418	(181)
Sarawak	297	258	(39)
Selangor	256	180	(76)
JUMLAH	1,688	1,340	(348)

9.4.2.2. Di peringkat negeri, pengurusan Stor Pencegahan yang juga menyimpan barang-barang rampasan diletakkan di bawah tanggungjawab Cawangan Marin Dan Khidmat Sokongan (MKS). Setiap Cawangan MKS diketuai oleh seorang Penolong Kanan Pengarah Kastam Gred W48. Bagi MKS Kuching, memandangkan jawatan Penolong Kanan Pengarah Kastam Gred W48 masih belum diisi, seorang Penguasa Kastam Gred W41 daripada Unit Siasatan telah ditempatkan secara pentadbiran untuk mengetuai cawangan berkenaan.

9.4.2.3. Cawangan MKS mempunyai 2 unit di bawahnya iaitu Unit Khidmat Sokongan dan Unit Marin di mana Unit Khidmat Sokongan telah dipertanggungjawabkan untuk mengurus Stor Pencegahan. Daripada 9 Stor Pencegahan yang dilawati, adalah didapati hanya antara 2 hingga 14 jawatan diluluskan untuk Unit Khidmat Sokongan. Ketua Unit Khidmat Sokongan terdiri daripada Penguasa Kastam Gred W41, Penolong Penguasa Kastam Gred W27 atau Pegawai Kastam Kanan Gred W22. Stor Pencegahan yang hanya diluluskan 2 jawatan didapati tidak disenggarakan dengan baik. Bilangan jawatan yang diluluskan di Unit Khidmat Sokongan bagi Stor Pencegahan yang dilawati adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 9.3
BILANGAN JAWATAN UNIT KHIDMAT SOKONGAN
BAGI STOR PENCEGAHAN

STOR PENCEGAHAN	NAMA JAWATAN	GREDE	BILANGAN DILULUSKAN
Johor Bahru	Penguasa Kastam	W41	1
	Penolong Penguasa Kastam	W27	1
	Pegawai Kastam	W17	4
	Operator Mesin Pemprosesan Data	F11	1
	Pekerja Rendah Awam	R1	2
JUMLAH			9
Alor Setar, Kedah	Penolong Penguasa Kastam	W27	1
	Pegawai Kastam	W17	1
	Tukang	K2	1
	Pembantu Rendah Am	R1	1
JUMLAH			4
Sungai Petani, Kedah	Pegawai Kastam Kanan	W22	1
	Pegawai Kastam	W17	1
JUMLAH			2
Bukit Kayu Hitam, Kedah	Pegawai Kastam Kanan	W22	1
	Pembantu Rendah Am	R1	1
JUMLAH			2
Langkawi, Kedah	Pegawai Kastam Kanan	W22	1
	Pegawai Kastam	W17	1
JUMLAH			2
Kuching, Sarawak	Penolong Penguasa Kastam	W27	1
	Pegawai Kastam	W17	1
JUMLAH			2
Seremban, Negeri Sembilan	Penolong Penguasa Kastam	W27	1
	Pegawai Kastam Kanan	W22	1
	Pegawai Kastam	W17	12
JUMLAH			14
Kompleks Pencegah Negeri - Prai, Seberang Jaya Dan Bagan Jermal, Pulau Pinang	Pegawai Kastam Kanan	W22	2
	Pegawai Kastam	W17	3
JUMLAH			5
Stor Bahagian Pencegahan Negeri Selangor	Penolong Penguasa Kastam	W27	1
	Pegawai Kastam	W17	4
JUMLAH			5

9.4.2.4. Di Unit Khidmat Sokongan, Negeri Sembilan, memandangkan jawatan Ketua Unit masih belum diisi, seorang Penolong Penguasa Gred W27 dari Unit Marin, Port Dickson telah diberi tanggungjawab untuk mengetuai Unit Khidmat Sokongan ini. Beliau yang juga terlibat dengan operasi pencegahan dan siasatan kes menyebabkannya tidak dapat menumpukan sepenuh perhatian terhadap tugas sebagai Pegawai Stor Pencegahan.

9.4.2.5. Pengurusan barang rampasan adalah di bawah tanggungjawab Pengarah Kastam Negeri (PKN). Beliau hendaklah melantik seorang Pegawai Kanan sebagai Pegawai Stor. Bagi stesen-stesen yang tidak mempunyai Pegawai Kanan sebagai Pegawai Stor, PKN boleh melantik secara bertulis seorang pegawai yang bertanggungjawab untuk menjaga stor. Bagaimanapun, adalah didapati tiada pelantikan Pegawai Stor secara bertulis oleh Pengarah Kastam Negeri di Kedah, Negeri Sembilan, Sarawak, Johor dan Selangor.

Pada pandangan Audit, Jabatan Kastam hendaklah mengambil tindakan segera untuk memastikan semua jawatan diisi mengikut perjawatan yang diluluskan dan mengkaji semula struktur yang sedia ada dengan mengambil kira beban kerja Cawangan MKS dan saiz stor. Selain itu, seorang Pegawai Stor hendaklah dilantik secara bertulis supaya pengurusan stor dapat dilaksanakan dengan cekap dan teratur.

9.4.3. Latihan

Program latihan untuk anggota Bahagian Pencegahan telah disediakan oleh Pusat Pengajian Pencegahan, Akademi Kastam Diraja (AKMAL). Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, sejumlah 52 kursus yang berkaitan dengan aktiviti pencegahan telah dirancang dan dilaksanakan, antaranya ialah Kursus Asas Pencegahan, Kursus Fraud, Kursus Pendakwaan dan Teknik Siasatan Berkualiti. Selain itu, Pengarah Kastam Negeri juga telah merancang kursus dalaman untuk pegawai dan anggota Bahagian Pencegahan. Semakan Audit di negeri yang dilawati mendapati tiada kursus mengenai pengurusan stor, tatacara pelupusan barang rampasan dan lucut hak serta prosedur pelupusan barangan dirancang atau dilaksanakan untuk pegawai di Bahagian Pencegahan bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007. **Pada pandangan Audit, Jabatan Kastam hendaklah merancang dan melaksanakan kursus-kursus tersebut supaya semua anggota Bahagian Pencegahan yang terlibat dapat menerima latihan yang mencukupi dan bersesuaian dengan bidang tugas mereka.**

9.4.4. Peruntukan Dan Perbelanjaan

Setiap tahun, Bahagian Pencegahan di peringkat Ibu Pejabat dan negeri akan mengemukakan permohonan keperluan kewangan kepada Bahagian Kewangan Dan Perolehan untuk membiayai emolumen dan juga kos pentadbiran yang lain seperti kos pelupusan barangan rampasan. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, Bahagian Pencegahan telah diperuntukkan sejumlah RM149.42 juta dan daripada

jumlah ini, RM129.23 juta telah dibelanjakan. Semakan Audit mendapati perbelanjaan melebihi jumlah yang diperuntukkan telah berlaku di Bahagian Pencegahan Ibu Pejabat, Johor, Pulau Pinang, Sarawak dan Selangor. Ini adalah kerana bayaran emolumen/bonus dan kos pelupusan mercun yang dilakukan oleh Syarikat Blast Master Sdn. Bhd. yang dilantik oleh Jabatan Kastam telah melibatkan kos yang tinggi. Kedudukan peruntukan dan perbelanjaan bagi setiap negeri yang dilawati adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 9.4
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN BAGI TEMPOH
TAHUN 2005 HINGGA BULAN JUN 2007

TAHUN	BAHAGIAN PENCEGAHAN	PERUNTUKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN	
			(RM Juta)	(%)
2005	Ibu Pejabat	13.34	14.04	105.2
	Selangor	6.74	7.19	106.7
	Johor	8.15	8.14	99.9
	Sarawak	3.19	3.65	114.4
	Alor Setar	2.45	2.21	90.2
	Pulau Pinang	6.58	7.11	108.1
	Negeri Sembilan	0.36	0.34	94.4
JUMLAH		40.81	42.68	104.6
2006	Ibu Pejabat	17.56	11.54	65.7
	Selangor	6.20	5.66	91.3
	Johor	8.65	10.76	124.4
	Sarawak	3.83	3.79	99.0
	Alor Setar	2.18	2.12	97.2
	Pulau Pinang	6.82	6.87	100.7
	Negeri Sembilan	0.43	0.41	95.3
JUMLAH		45.67	41.15	90.1
2007 (Bulan Jun 2007)	Ibu Pejabat	10.39	6.22	59.9
	Selangor	6.11	2.99	48.9
	Johor Bharu	8.85	8.84	99.9
	Sarawak	3.64	1.43	39.3
	Alor Setar	2.41	1.52	63.1
	Pulau Pinang	31.09	23.99	77.2
	Negeri Sembilan	0.45	0.44	97.8
JUMLAH		62.94	45.43	72.2
JUMLAH KESELURUHAN		149.42	129.23	86.5

9.4.5. Undang-undang Dan Peraturan

9.4.5.1. Antara undang-undang dan peraturan yang dikuatkuasakan untuk dipatuhi oleh Bahagian Pencegahan, Jabatan Kastam ialah Akta Kastam 1967, Akta Eksais 1976 dan Akta Cukai Jualan 1972.

9.4.5.2. Bagi mencapai objektif operasi pencegahan, Jabatan Kastam telah diberi kuasa di bawah Seksyen 106(A) hingga Seksyen 132 Akta Kastam 1967 (Akta 235) seperti berikut :-

- a. Kuasa memeriksa barang, orang, premis, kenderaan dan sebagainya.
- b. Kuasa menahan barang dan kenderaan.
- c. Kuasa menyita barang.
- d. Kuasa menahan dan menangkap orang yang disyaki.
- e. Kuasa mengakses kepada maklumat berekod atau data berkomputer.

9.4.5.3. Jabatan Kastam juga diberi kuasa untuk melupuskan barang rampasan dan lucut hak Kastam seperti berikut :-

- a. Ketua Pengarah adalah Ketua Pegawai Kastam dan hendaklah melaksanakan pengawasan ke atas semua perkara berhubungan dengan Kastam, tertakluk kepada arahan dan kawalan Menteri. [Seksyen 3 (2) Akta Kastam 1967]
- b. Semua benda yang dilucut hak hendaklah diserahkan kepada Pegawai Kastam yang hak dan hendaklah dilupuskan menurut arahan Ketua Pengarah. [Seksyen 127 (2) Akta Kastam 1967]
- c. Proses pemulangan dan pelupusan harta alih yang dirampas sementara menunggu siasatan selesai dijalankan. [Seksyen 115 (1)(a)(b) dan (c) Akta Kastam 1967]

9.4.5.4. Bagi penyimpanan barang rampasan dan lucut hak serta proses pelupusannya, peraturan Kerajaan yang perlu dipatuhi oleh Jabatan Kastam adalah seperti berikut :-

- a. Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 12 Tahun 1995 – Penglibatan Pegawai Pengawal Dalam Pengurusan Stor Dan Aset Di Kementerian/ Jabatan dan Badan Berkanun.
- b. Panduan Perbendaharaan – Tatacara Pengurusan Stor.
- c. Pekeliling Kontrak Perbendaharaan Bilangan 1 Tahun 2004 dan Tambahan 1 bertarikh 27 Mac 2007 – Perkhidmatan Pengendalian Lelongan Awam Aset Kerajaan.
- d. Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1997 – Garis Panduan Pelupusan Aset Dan Barang Kerajaan.

9.4.5.5. Bagi memantapkan dan menyeragamkan aktiviti pencegahan dan pengurusan barang rampasan dan lucut hak Kastam, beberapa peraturan dalaman telah dikeluarkan seperti berikut :-

- a. Arahan Jabatan Bilangan 5 Tahun 2005 yang berkuat kuasa 1 Julai 2005 bertujuan untuk menetap dan menyeragamkan prosedur pendaftaran dan pertukaran hak milik kenderaan lucut hak Kastam di pejabat Jabatan Pengangkutan Jalan negeri/cawangan.

- b. Perintah Tetap Pencegahan (PTP) diterbitkan atas kuasa Ketua Pengarah Kastam sebagai panduan kepada setiap pegawai Kastam supaya dapat menjalankan tugas-tugas pencegahan dengan lebih berkesan dan menepati objektif yang ditetapkan. PTP terdiri daripada 28 bilangan dan meliputi pelbagai tajuk yang berkaitan dengan aktiviti serta pengurusan operasi pencegahan. Antara lainnya, PTP menjelaskan prosedur yang perlu dipatuhi bagi memastikan pengurusan barang rampasan dan lucut hak Kastam dapat diseragamkan oleh semua stesen serta dapat diproses dengan cepat.

Pada pandangan Audit, Jabatan Kastam mempunyai undang-undang/peraturan/perintah tetap dalaman yang mencukupi bagi melaksanakan aktiviti pencegahan termasuk pengurusan barang rampasan dan lucut hak Kastam dengan cekap dan teratur. Namun begitu, arahan dan perintah tetap tersebut perlu dikaji semula supaya dapat mengambil kira keadaan semasa yang melibatkan pelupusan barangan yang boleh mencemarkan alam sekitar seperti mercun dan bunga api.

9.4.6. Prosedur Penyerahan Barang Rampasan

9.4.6.1. Berdasarkan Perintah Tetap Pencegahan, prosedur rampasan barang adalah seperti berikut :-

- a. Pegawai Kastam yang menyita/rampas barang yang disyaki melanggar Akta Kastam hendaklah menyerahkan barang berkaitan kepada seorang Pegawai Penyiasat yang bertanggungjawab menyelenggarakan Fail Siasatan.
- b. Pegawai Penyiasat adalah bertanggungjawab untuk memastikan barang rampasan dibungkus dan ditandakan/label dalam borang yang ditetapkan sebelum menyerahkan barang rampasan dengan serta merta atau tidak lewat daripada 2 hari dari tarikh rampasan kepada Pegawai Stor Pencegahan. Antara maklumat yang perlu diisi dalam borang tersebut ialah nombor kertas siasatan, jenis barang, tarikh rampasan dan nama pegawai penyiasat. Maklumat barang rampasan yang diserahkan hendaklah direkodkan dalam Borang Penyerahan Barang Rampasan.
- c. Adalah menjadi tanggungjawab Pegawai Stor Pencegahan untuk menandatangani Borang Penyerahan Barang Rampasan sebagai bukti terimaan dan merekodkan barang rampasan dalam Daftar Barang Rampasan (DBR) sebaik sahaja barang rampasan diterima. Pegawai Stor Pencegahan juga dikehendaki membuka Sampul Kecil Barang Kes bagi menyimpan segala dokumen yang berkaitan dengan barang rampasan.
- d. DBR yang diselenggarakan hendaklah disemak dan disahkan oleh Ketua Bahagian/Stesen setiap bulan.

9.4.6.2. Semakan Audit mendapati pada umumnya prosedur penyerahan barang rampasan yang ditetapkan telah dipatuhi kecuali perkara berikut :-

- a. Daripada 84 Borang Penyerahan Barang Rampasan yang disemak, didapati 37 barang rampasan telah lewat diserahkan kepada Stor Pencegahan. Kelewatannya adalah antara 4 hingga 205 hari. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 9.5
KELEWATAN MENYERAH BARANG RAMPASAN KE STOR PENCEGAHAN

NEGERI	BORANG PENYERAHAN BARANG RAMPASAN YANG DISEMAK	BILANGAN BARANG RAMPASAN YANG LEWAT DISERAH KE STOR PENCEGAHAN	TEMPOH KELEWATAN (Hari)
Pulau Pinang	21	8	4 Hingga 108
Selangor	23	7	7 Hingga 205
Johor	40	22	5 Hingga 53
JUMLAH	84	37	

- b. Terdapat barang rampasan di beberapa Stor Pencegahan tidak dilabelkan. Ini telah menyukarkan proses mengenal pasti kuantiti dan jenis barang rampasan semasa pemeriksaan dijalankan sama ada oleh pihak Audit ataupun pihak atasan Kastam sendiri. Jadual berikut menunjukkan contoh barang/kenderaan rampasan yang tidak mempunyai label semasa pengauditan dijalankan :-

JADUAL 9.6
BARANG DAN KENDERAAN RAMPASAN YANG TIDAK DILABEL

STOR PENCEGAHAN	NO. KERTAS SIASATAN	BUTIRAN BARANG / KENDERAAN RAMPASAN	CATATAN
Seremban, Negeri Sembilan	TM	24 tin X 330 ml <i>Carlsberg Beer</i> 24 tin X 330 ml <i>Tiger Beer</i> 24 tin X 330 ml <i>Pheonix Beer</i> 24 tin X 330 ml <i>Guinness Stout</i> 24 tin X 330 ml <i>Heineken Beer</i>	Lokasi Di Depan Pintu Stor 1
	TM	Mitsubishi Evolution 6 (Gambar 9.1)	
	TM	Mercedes Benz	Nombor Plat Telah Hilang
	TM	Minuman Keras Jenama Mc.Dowell's No.1 (<i>Reserve Whisky</i>)	- Kuantiti Tidak Dapat Disahkan Kerana Tidak Didaftarkan Dalam Daftar Barang Rampasan. - Diletak Di Luar Stor 3
	TM	2 karton X 330ml Royal Grolsch Beer	Disimpan Di Stor Terbuka Kenderaan.
Bagan Jermal, Pulau Pinang	2006-39	Proton Iswara PPK4880	
	2007-17	Mercedes Benz E200 Kompresor	
	2007-16	Mercedes Benz E200 Kompresor	
	TM	29 unit <i>Desk Water Dispenser</i>	
	TM	57 unit <i>Stand Water Dispenser</i>	
	TM	20 set <i>Cooker</i>	
Wisma Kastam Pelabuhan Utara, Selangor	2006-117	Mercedes Benz C200 Auto (Gambar 9.2)	

Nota : TM - Tiada Maklumat

GAMBAR 9.1

Stor Pencegahan Seremban, Negeri Sembilan
- Kenderaan Rampasan Tidak Dilabel

GAMBAR 9.2

Stor Pencegahan Wisma Kastam
Pelabuhan Utara, Selangor
- Kenderaan Rampasan Tidak Dilabel

- c. Semakan Audit selanjutnya mendapati borang yang ditetapkan tidak digunakan untuk melabel sebahagian besar kenderaan rampasan di semua Stor Pencegahan yang dilawati dan juga 5 jenis barang rampasan di Stor Pencegahan Seremban. Contohnya adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 9.3

Stor Pencegahan Seremban,
Negeri Sembilan
- Barang Rampasan Dilabel Tidak Mengikut Borang
Ditetapkan

- d. Stor Pencegahan Pulau Pinang tidak menggunakan Daftar Barang Rampasan (DBR) yang ditetapkan bagi merekod barang yang dirampas pada tahun 2005 dan 2006. Pegawai Stor berkenaan hanya merekodkan barang rampasan dalam buku harian saiz A4 berkulit keras. Bagaimanapun, DBR telah digunakan mulai bulan Julai 2007.
- e. DBR yang diselenggarakan oleh 9 Stor Pencegahan yang dilawati adalah tidak lengkap dan kemas kini. Contohnya di Stor Pencegahan Seremban, Pegawai Stor hanya merekodkan nombor siri buku daftar barang rampasan sahaja manakala ruangan lain tidak diisi. Pihak Audit dimaklumkan bahawa ruangan di buku DBR adalah terlalu kecil dan sukar untuk mengisi maklumat yang sepatutnya.
- f. Sebanyak 12 jenis barang yang telah diterima di Stor Pencegahan Kompleks Pencegah Negeri di Prai, Pulau Pinang pada tahun 1999, 2001, 2003 dan 2004 sepatutnya direkodkan dalam DBR sebaik sahaja barang rampasan diterima. Bagaimanapun, ia hanya didaftarkan pada tahun 2005.
- g. Adalah didapati Stor Pencegahan di Alor Setar, Sungai Petani, Bukit Kayu Hitam dan Langkawi, Kedah; Kuching, Sarawak; Seremban, Negeri Sembilan; Stor Bahagian Pencegahan Wisma Kastam dan Pengkalan Marin

Pelabuhan Utara, Selangor; Kompleks Pencegah Negeri di Prai, Seberang Jaya dan Bagan Jermal di Pulau Pinang tidak menyelenggarakan sampul kecil barang kes. Temu bual pihak audit dengan pegawai penyiasat mendapati pegawai penyiasat dan pegawai stor tidak mengetahui keperluan untuk menyelenggarakan sampul kecil tersebut.

- h. Tiada bukti yang menunjukkan pemeriksaan dan pengesahan telah dijalankan dan dilaksanakan oleh Ketua Bahagian/Stesen di Seremban dan Pelabuhan Klang terhadap DBR bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007.

Pada pandangan Audit, Jabatan Kastam perlu memastikan segala prosedur dan peraturan mengenai penyerahan barang rampasan dipatuhi. Sehubungan ini, rekod berkaitan perlu diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini.

9.4.7. Kebersihan Stor

9.4.7.1. Perintah Tetap Pencegahan menetapkan Stor Pencegahan (termasuk kawasan untuk menyimpan kenderaan rampasan) mestilah sentiasa dalam keadaan bersih dan dilengkapi dengan satu sistem peredaran udara yang baik bagi mewujudkan keadaan yang sesuai untuk penyimpanan barang-barang rampasan. Semakan Audit mendapati semua stor yang dilawati telah diselenggarakan dengan baik kecuali perkara berikut :-

- a. Jabatan Kastam Selangor telah melantik Syarikat Wawasan Maya Sdn. Bhd. bagi melaksanakan kerja-kerja mencuci dan membersihkan bangunan serta kawasan persekitaran pejabat (termasuk kawasan persekitaran Stor Pencegahan) dan sejumlah RM185,343 telah dibayar bagi tempoh tahun 2006 hingga bulan Ogos 2007. Bagaimanapun, didapati Jabatan Kastam Selangor tidak menjalankan pemantauan terhadap kerja-kerja pembersihan yang telah dilaksanakan. Lawatan Audit ke Stor Pencegahan Wisma Kastam Pelabuhan Utara, Selangor mendapati kawasan menyimpan kenderaan rampasan tidak diurus dengan sempurna di mana rumput (**Gambar 9.4**) dan daun kering terbiar dan tidak diselenggarakan (**Gambar 9.5**). Sungguhpun demikian, bayaran telah pun dibuat kepada kontraktor berkenaan.

GAMBAR 9.4

*Stor Pencegahan Wisma Kastam
Pelabuhan Utara, Selangor
- Keadaan Stor Yang Terbiar
(Rumput Yang Tidak Dipotong)*

GAMBAR 9.5

*Stor Pencegahan Wisma Kastam
Pelabuhan Utara, Selangor
- Keadaan Stor Yang Tidak Bersih
(Terdapat Longgokan Daun Kering)*

- b. Persekitaran Stor Pencegahan Seremban dikotori dengan najis burung (Gambar 9.6).

GAMBAR 9.6

*Stor Pencegahan Seremban, Negeri Sembilan
- Keadaan Stor Yang Tidak Bersih
(Najis Burung)*

Pada pandangan Audit, Jabatan Kastam hendaklah memastikan semua Stor Pencegahan sentiasa bersih dan dalam keadaan baik.

9.4.8. Keselamatan Stor

Pengarah-pengarah Kastam Negeri adalah bertanggungjawab terhadap keselamatan barangan rampasan di Stor Pencegahan. Bagi peti besi atau bilik kebal dalam stor yang menggunakan kunci kombinasi, kodnya hendaklah ditukar oleh kedua-dua orang pegawai yang bertanggungjawab setiap 6 bulan sekali atau setiap kali terdapat pertukaran pegawai atau apabila disyaki kombinasi itu telah diketahui oleh orang yang tidak dibenarkan. Kombinasi kod itu hendaklah ditulis pada sekeping kertas dan dimasukkan ke dalam sampul surat yang dimeterai dan ditandakan "Rahsia Besar". Nama pegawai yang mengendalikan peti besi/bilik kebal dan tarikh sampul surat dimeterai hendaklah juga ditulis di sampulnya dan sampul surat disimpan dengan selamat oleh Ketua Pejabat. Semakan Audit di Stor Pencegahan yang dilawati mendapati kawalan keselamatannya adalah baik kecuali perkara berikut :-

9.4.8.1. Kod kombinasi bilik kebal di Stor Pencegahan Seremban hanya disimpan oleh seorang pegawai dan kod tidak ditulis pada kertas untuk dimasukkan dalam sampul surat yang dimeterai serta disimpan oleh Pengarah Kastam Negeri.

9.4.8.2. Satu bilik kebal di Stor Pencegahan Bukit Kayu Hitam tidak dapat digunakan sejak tahun 2000 kerana ia tidak boleh dibuka akibat pemendapan tanah. Ini mengakibatkan pihak Audit tidak dapat menjalankan pemeriksaan fizikal bagi menentukan kuantiti sebenar barang rampasan yang berada di bilik kebal tersebut.

Pada pandangan Audit, Jabatan Kastam hendaklah mengambil tindakan segera untuk memastikan kunci kombinasi bilik kebal di Stor Pencegahan Seremban disimpan oleh 2 pegawai yang berlainan dan kodnya dimasukkan dalam sampul surat yang dimeterai untuk disimpan oleh Pengarah Kastam Negeri. Selain itu, tindakan segera juga perlu diambil untuk membuka bilik kebal Stor Pencegahan Bukit Kayu Hitam supaya pemeriksaan barang rampasan yang disimpan di dalamnya dapat dijalankan.

9.4.9. Penyimpanan Dan Pengendalian Barang Rampasan

9.4.9.1. Perintah Tetap Pencegahan menetapkan semua barang rampasan hendaklah disimpan dan disenggarakan dengan baik bagi menjaga keadaan dan kualitasnya. Antara lainnya peraturan menetapkan :-

- Barang-barang hendaklah disimpan mengikut kesesuaian sama ada di atas/ dalam rak, di atas *pallet* atau di kawasan terbuka.
- Barang hendaklah disusun dengan teratur supaya mudah diperiksa, dikira atau dipindahkan.
- Kenderaan rampasan hendaklah dibersihkan secara sistematik dan berkala serta tayarnya dialas dengan kayu. Amalan ini adalah penting bagi memastikan kenderaan rampasan yang dilucut hak nanti dapat dijual dengan harga yang terbaik untuk meningkatkan hasil Kerajaan.

9.4.9.2. Pemeriksaan fizikal di Stor Pencegahan terpilih mendapati barang rampasan telah disimpan dan disenggarakan dengan baik kecuali perkara berikut :-

- Sebahagian barang rampasan tidak disimpan dengan teratur serta tidak dijaga dengan baik di Stor Pencegahan Johor Bahru; Seremban dan Pengkalan Marin Pelabuhan Utara, Selangor. Gambar berikut menunjukkan contoh barang rampasan yang tidak dijaga dengan baik :-

GAMBAR 9.7

***Stor Pencegahan Johor Bahru
- Barang Rampasan Yang Bercampur Aduk***

GAMBAR 9.8

***Stor Pencegahan Seremban
- Barang Rampasan Tidak Disimpan Dengan Sempurna***

GAMBAR 9.9

***Stor Pencegahan Pengkalan Marin
Pelabuhan Utara, Selangor
- Barang Rampasan Tidak Dijaga Dengan Baik***

- b. Kenderaan yang dirampas seperti kereta, van, lori dan motosikal di Stor Pencegahan Wisma Kastam Pelabuhan Utara; Seremban; Johor Bahru; Kuching dan 3 stor pencegahan di Pulau Pinang juga berada dalam keadaan tidak terjaga seperti berikut :-
 - i. Tiada sebarang tanda bahawa kenderaan rampasan dibersihkan secara sistematik dan berkala bagi mengelakkan penurunan dan kemerosotan nilai jualan di pasaran.
 - ii. Di Stor Pencegahan Johor Bahru, tayar kenderaan tidak dialas dengan kayu, tiada angin dan ada tayar yang hilang (**Gambar 9.10**).
 - iii. Di Stor Pencegahan Seremban, cermin kenderaan tidak ditutup dan dalam kenderaan dipenuhi dengan najis burung (**Gambar 9.11**).
 - iv. Sebahagian kenderaan berkarat kerana disimpan di kawasan terbuka dan terdedah kepada hujan dan panas seperti di Stor Pencegahan Johor Bahru dan Seremban.

GAMBAR 9.10

*Stor Pencegahan Johor Bahru
- Tayar Kenderaan Yang Hilang*

GAMBAR 9.11

*Stor Pencegahan Seremban
- Kenderaan Rampasan Tidak Dijaga Dengan Baik*

9.4.9.3. Berdasarkan maklum balas yang diterima, didapati Pegawai Stor Pencegahan menghadapi masalah dalam penyimpanan dan penyenggaraan barang rampasan seperti berikut :-

- a. Ruang stor terhad.
- b. Peningkatan operasi pencegahan yang mengakibatkan lebih banyak barang disita dan dirampas.
- c. Tindakan lucut hak dan pelupusan tidak dapat diambil kerana siasatan belum selesai atau mengambil masa yang agak lama.
- d. Kekurangan kakitangan terutamanya dalam mengendalikan Stor Pencegahan yang mempunyai banyak barang rampasan seperti di Stor Pencegahan Johor, Selangor dan Pulau Pinang.

9.4.9.4. Memandangkan tempoh siasatan adalah antara sebab yang mengakibatkan kesesakan Stor Pencegahan sehingga barang rampasan tidak dapat dijaga dengan baik, pihak Audit telah menjalankan pengauditan terhadap prestasi penyiasatan yang dijalankan oleh Cawangan Siasatan Khas dan mendapati perkara seperti berikut :-

- a. Maklumat dari kertas siasatan perlu dimasukkan ke dalam Aplikasi Pencegahan Sistem Maklumat Kastam (SMK) supaya pihak atasan Jabatan Kastam boleh memantau setiap siasatan yang dijalankan. Manakala fail kertas siasatan yang selesai hendaklah ditutup apabila kes selesai. Berdasarkan SMK, sebanyak 1,649 kertas siasatan telah dibuka bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 di negeri yang dilawati. Bagaimanapun, jumlah ini adalah tidak tepat kerana Bahagian Pencegahan Johor Bahru dan Seremban tidak memasukkan maklumat berkenaan ke dalam sistem tersebut.
- b. Mengikut Piagam Pelanggan Cawangan Siasatan Khas, semua siasatan yang lengkap dan kemas kini hendaklah diselesaikan di dalam tempoh 3 bulan dari tarikh siasatan dimulakan. Daripada 172 kertas siasatan yang dipilih sebagai sampel, pihak Audit tidak dapat mengesahkan tempoh siasatan yang diambil untuk 48 kes (29 di Bahagian Pencegahan Kuching dan 19 kes di Bahagian Pencegahan Seremban) kerana kedua-dua Bahagian Pencegahan berkenaan tidak mengemaskinikan maklumat ke dalam SMK. Bagi 124 sampel kertas siasatan yang dapat disahkan tempoh siasatannya, didapati 5 kes (4%) dapat diselesaikan dalam tempoh 3 bulan, 19 kes (15%) diselesaikan dalam tempoh melebihi 3 bulan dan 100 kes (81%) masih belum diselesaikan. Selain itu, daripada 24 kertas siasatan yang selesai, 13 fail kertas siasatan masih belum ditutup semasa pengauditan dijalankan. Status penyiasatan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 9.7
STATUS PENYIASATAN BAGI TEMP OH TAHUN 2005 HINGGA 2007

BAHAGIAN PENCEGAHAN	BILANGAN KERTAS SIASATAN YANG DIBUKA	SAMPEL AUDIT TERHADAP KERTAS SIASATAN	KERTAS SIASATAN YANG SELESAI < 3 BULAN	KERTAS SIASATAN YANG SELESAI > 3 BULAN	KERTAS SIASATAN YANG BELUM SELESAI
Johor Bahru	TM	36	2	1	33
Kuching	690	29	*	*	*
Pulau Pinang	558	21	1	3	17
Pelabuhan Klang	189	41	-	3	38
Alor Setar	110	11	1	7	3
Sungai Petani	102	15	1	5	9
Seremban	*	19	*	*	*
JUMLAH	1,649	172	5	19	100

*Nota : TM - Tiada Maklumat Dalam Sistem Maklumat Kastam
(*) - Tiada Maklumat Mengenai Tempoh Siasatan*

- c. Semakan Audit selanjutnya terhadap Penyata Bulanan Barang-barang Rampasan Dan Lucut Hak serta Penyata Bulanan Kenderaan Rampasan Dan Lucut Hak mendapati setakat 31 Disember 2007, masih terdapat 338 kertas siasatan yang belum selesai selepas tempoh 3 tahun di 6 negeri yang dilawati. Daripada 338 kes yang belum selesai, terdapat 78 kertas siasatan yang melebihi 10 tahun. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 9.8
KERTAS SIASATAN YANG BELUM SELESAI MELEBIHI TEMPOH 3 TAHUN

BAHAGIAN PENCEGAHAN	KERTAS SIASATAN YANG BELUM SELESAI		
	3 - 5 TAHUN	5 - 10 TAHUN	MELEBIHI 10 TAHUN
Selangor	11	9	2
Pulau Pinang	3	7	1
Johor Bharu	27	27	68
Seremban	47	67	3
Kuching	11	4	1
Alor Setar	3	2	2
Sungai Petani	12	9	0
Bukit Kayu Hitam	7	14	2
JUMLAH	121	139	78

- d. Faktor-faktor yang menyebabkan kertas siasatan ini tidak dapat diselesaikan sehingga menjangkau 10 tahun adalah seperti berikut :-
- i. Pegawai Penyiasat perlu berurusan dengan agensi Kerajaan/syarikat swasta sama ada di Malaysia atau luar negara seperti Polis Diraja Malaysia, Jabatan Pendaftaran Negara, Suruhanjaya Syarikat Malaysia, SIRIM, INTERPOL dan lain-lain lagi untuk mendapatkan maklumat bagi memperkukuhkan kertas siasatan.
 - ii. Kertas siasatan tidak dapat dikesan atau hilang.
 - iii. Kertas siasatan yang melibatkan perundangan tidak dirujuk kepada Ketua Bahagian Pencegahan bagi mendapat arahan atau keputusan selanjutnya untuk dirujuk ke Bahagian Perkhidmatan Perundangan Jabatan.
 - iv. Tindakan siasatan lambat dilaksanakan kerana pegawai penyiasat bertukar tempat bertugas dan tiada pengganti.
 - v. Kekurangan pegawai penyiasat dan beban tugas terhadap pengendalian kertas siasatan. Contohnya, di Bahagian Pencegahan Sungai Petani, nisbah antara pegawai penyiasat dengan kertas siasatan ialah 1:145 iaitu seorang pegawai penyiasat perlu mengendalikan sebanyak 145 kes.

Pada pandangan Audit, kelemahan dalam penyimpanan dan pengendalian barang rampasan dapat dikurangkan sekiranya Jabatan Kastam mengambil tindakan untuk menyelesaikan masalah ruangan stor yang terhad, menambah kakitangan dalam pengendalian stor dan memantau prestasi penyiasatan melalui Sistem Maklumat Kastam. Langkah sewajarnya perlu diambil bagi mengatasi masalah ketidakcapaian Piagam Pelanggan Cawangan Siasatan Khas dengan menambah bilangan anggota.

9.4.10. Pemeriksaan Stor

Tatacara Pengurusan Stor menetapkan Pegawai Pengawal hendaklah mengaturkan supaya stok dalam setiap stor diperiksa oleh pegawai yang bukan bekerja dalam organisasi stor itu. Bagi Stor Pencegahan, amalan ini adalah penting bagi memastikan setiap barang rampasan yang belum dilupuskan masih wujud. Adalah didapati pemeriksaan tahunan telah dijalankan di 9 Stor Pencegahan yang dilawati. Bagaimanapun, pemeriksaan fizikal yang dijalankan oleh pihak Audit mendapati perkara berikut :-

- a. Sebanyak 23 jenis barang rampasan tidak dapat dikesan di Stor Pencegahan Johor Bahru seperti di jadual berikut :-

JADUAL 9.9
BARANG RAMPASAN YANG TIDAK DAPAT DIKESAN
SEMASA PENGAUDITAN DIJALANKAN

NO. KERTAS SIASATAN	BARANG RAMPASAN
41/2005	19 Item Pelbagai Barang
44/2005	20 Karton X GG Surya 12 12 Karton <i>Carlsberg Beer</i>
17/2005	16 Item Pelbagai Barang
19/2005	2,280 Karton <i>Carlsberg Beer</i> 2,174 Karton <i>Tiger Beer</i>
20/2005	1,345 Karton <i>Tiger Beer</i> 2,171 Karton <i>Ambassador Beer</i>
23/2005	Pelbagai Jenama Telefon Bimbit
44/2005	20 Karton GG Surya
65/2005	1 Item GG Surya
69/2005	400 Karton <i>Carlsberg Beer</i>
79/2005	6 Kotak Black A Sky 2 Kotak Merah Glg 1 Kotak Mercun BOG 1 Kotak Mercun Wassawer
75/2005	12 Item Pelbagai Barang
92/2005	4 Guni Beras Wangi 3A
109/2005	26 Botol X 350ml Maharaja Brandi 33 Botol X 170ml Maharaja Brandi 8 Botol X 700ml Maharaja Brandi 3 Botol <i>Champagne</i> 12 Botol <i>Champagne VSOP</i>
133/2005	13 Item Mercun
183/2005	7 Kotak Mercun Dan Bunga Api

NO. KERTAS SIASATAN	BARANG RAMPASAN
192/2005	115 Karton X 660ml <i>Carlsberg Beer</i>
204/2005	7 Karton X 320ml <i>Carlsberg Beer</i> 4 Karton X 320ml <i>Tiger Beer</i> 3 Karton X 320ml <i>Special Beer</i>
210/2005	4 Karton GG Surya 16's 15 Karton GG Surya 12's 1 Karton Djirum 20's
214/2005	6 Item Pelbagai Barang
73/2005	39 Unit Pelbagai Jenama Telefon Bimbit
25/2005	17 Botol X 16.39L <i>Whisky</i> 3 Botol X 2.75L <i>Brandy</i> 90 Karton X 29.7L Bir 5 Karton X 24 Tin X 30L Caraboa 1 Botol X 0.70L <i>Stern Narke</i>
26/2005	126 Botol X 26L <i>Whisky</i> 4 Karton X 10kotak X 12's Rokok GG Surya
195/2005	465 Karton X <i>Carlsberg Beer</i> 588 Karton <i>Tiger Beer</i>

- b. Di Stor Pencegahan Kuching, Sarawak, baki stok fizikal bagi 7 jenis barang rampasan adalah berbeza dengan baki stok yang direkodkan dalam Daftar Barang Rampasan seperti di jadual berikut :-

JADUAL 9.10
PERBEZAAN KUANTITI BARANG RAMPASAN
DI STOR PENCEGAHAN KUCHING, SARAWAK

NO. SIRI DBR	NO. KERTAS SIASATAN	JENIS BARANG RAMPASAN	KUANTITI BARANG RAMPASAN DI DAFTAR BARANG RAMPASAN	PEMERIKSAAN FIZIKAL	PERBEZAAN
277/2005	2005-211	Rokok OKI Rokok Menara Dunia	12 Karton 3 Karton	11 Karton 2 Karton	1 Karton 1 Karton
7/2005	2005-07	<i>Guinness Foreign Stout</i>	72 Botol 336 Botol 768 Tin	68 Botol 319 Botol 744 Tin	4 Botol 17 Botol 24 Tin
		<i>Tiger Beer</i>	336 Botol	296 Botol	40 Botol
		<i>Carlsberg Beer</i>	65 Karton 115 Karton	64 Karton 112 Karton	1 Karton 3 Karton
		<i>Heineken</i>	60 Karton	59 Karton	1 Karton
		<i>Orangeboom</i>	199 Karton	195 Karton	4 Karton

- c. Lawatan Audit ke Stor Pencegahan Kuching mendapati sebanyak 69 beg 'Tembakau Shang Pohon Sagu' telah dirampas pada tahun 2001. Bagaimanapun, pihak Audit tidak dapat mengesahkan ketepatan kuantiti tersebut kerana Sampul Kecil Barang Kes berkenaan tidak dikemukakan semasa pengauditan dijalankan. Gambar berikut menunjukkan sebahagian daripada 69 beg tembakau yang dirampas :-

GAMBAR 9.12

*Stor Pencegahan Kuching, Sarawak
- Kuantiti Tembakau Yang Sebenar
Dirampas Tidak Dapat Disahkan*

Pada pandangan Audit, Jabatan Kastam hendaklah mengambil tindakan segera untuk menjalankan pemeriksaan fizikal terhadap semua Stor Pencegahan bagi memastikan semua barang rampasan masih wujud.

9.4.11. Pelupusan Barang Lucut Hak

9.4.11.1. Tatacara Pengurusan Stor menetapkan kewajipan Pegawai Pengawal untuk menentukan bahawa semua harta benda Kerajaan yang tidak boleh digunakan atau berlebihan diperiksa dengan segera dan dilupuskan secara yang paling berfaedah. Didapati Jabatan Kastam telah mengamalkan kaedah pelupusan barang rampasan dan yang dilucut hak berdasarkan jenis barangan seperti berikut :-

- a. Kenderaan - dijual kepada kakitangan Kerajaan/orang awam melalui tender khas/lelong atau dihadiahkan bagi tujuan latihan dan kursus automotif.
- b. Rokok - dimusnahkan secara dimasukkan ke dalam mesin *shredder* seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 9.13

GAMBAR 9.14

- Pelupusan Rokok Lucut Hak Di Selangor

- c. Minuman keras dan bir - dijual kepada kakitangan Kerajaan bukan Islam; atau dijual secara sebut harga/lelong dengan syarat semua minuman keras dilekatkan *tax stamp* (label cukai) atau dimusnahkan seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 9.15**GAMBAR 9.16****- Pelupusan Minuman Keras Dan Bir Lucut Hak Di Selangor**

- d. Kain batik dan beras - dijual kepada kakitangan Kerajaan atau dihadiahkan.
- e. Telefon bimbit - dijual kepada pengedar yang sah/pemilik asal/kakitangan Kerajaan.
- f. Dadah berbahaya - diagih kepada stesen Kastam untuk latihan atau dimusnahkan.

9.4.11.2. Bagi kaedah pelupusan melalui lelongan awam, Kementerian Kewangan telah melantik 2 syarikat swasta iaitu Asia Pacific Auction Centre Sdn. Bhd. dan Langkawi Auctioneers Sdn. Bhd. bagi mengendalikan semua lelongan awam aset Kerajaan seperti mana yang ditetapkan dalam Pekeliling Kontrak Perbendaharaan Bilangan 1 Tahun 2004. Jabatan Kastam dikehendaki membayar komisen kepada kontraktor tersebut berdasarkan nilai jualan seperti di jadual berikut :-

JADUAL 9.11
KOMISEN YANG DIKENAKAN

JENIS BARANG	LELONGAN DI PREMIS SYARIKAT %	LELONGAN DI PREMIS KERAJAAN %
Kenderaan Bermotor	10	9
Jentera Berat	10	9
Barangan Am	12	12

9.4.11.3. Perintah Tetap Pencegahan menetapkan apabila suatu arahan pemusnahan diterima, maka semua barang rampasan hendaklah dimusnahkan sepenuhnya tanpa meninggalkan sebarang baki bagi memastikan ia tidak disalah guna oleh pihak-pihak tertentu. Selain itu, maklumat pelupusan sama ada secara dijual atau dihadiahkan hendaklah direkodkan dalam Daftar Barang Rampasan supaya pegawai yang dilantik menjalankan pemeriksaan Stor Pencegahan dapat menentukan baki barang rampasan yang terdapat dalam stor. Semakan Audit terhadap pelupusan barang rampasan dan dilucut hak Kastam mendapati perkara berikut :-

- a. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, hasil jualan barang rampasan dan dilucut hak Kastam adalah RM44.73 juta. Analisis menunjukkan bahawa hasil jualan telah menurun setiap tahun iaitu daripada RM19.29 juta pada tahun 2005 kepada RM10.49 juta pada tahun 2007 seperti ditunjukkan di jadual berikut :-

JADUAL 9.12
HASIL JUALAN BARANG RAMPASAN

TAHUN	KENDERAAN (RM Juta)	BARANGAN LAIN (RM Juta)	JUMLAH (RM Juta)	PENURUNAN TAHUNAN (%)
2005	17.99	1.30	19.29	-
2006	8.06	6.89	14.95	22.5
2007	6.77	3.72	10.49	29.8
JUMLAH	32.82	11.91	44.73	-

- b. Semakan Audit selanjutnya mendapati penurunan hasil jualan barang rampasan berlaku antaranya disebabkan oleh pelupusan kenderaan lucut hak secara jualan terus kepada kakitangan Kerajaan ditarik balik oleh Kerajaan pada bulan Julai 2006. Selain itu, pelupusan minuman keras lucut hak melalui kaedah jualan lelongan awam dengan pihak Asia Pacific Auction Centre Sdn. Bhd. (APAC) dan Langkawi Auctioneers Sdn. Bhd. (LASB) ditangguhkan pada bulan Januari 2006 kerana kedua-dua syarikat berkenaan gagal mematuhi sepenuhnya prosedur Jabatan Kastam iaitu minuman keras yang dijual perlu dilekatkan dengan *tax stamp* (label cukai).
- c. Pihak Audit telah membuat semakan terhadap perkhidmatan lelongan awam oleh APAC dan mendapati Jabatan Kastam telah menggunakan perkhidmatannya semenjak tahun 2004. Bagaimanapun, pelupusan kenderaan lucut hak Kastam dikecualikan menggunakan perkhidmatan APAC melalui Pekeliling Kontrak Perbendaharaan Bilangan 1 Tahun 2004. Bagi barang lucut hak yang lain, Jabatan Kastam akan menetapkan harga simpanan sebelum menyerahkan barang berkenaan untuk dilelong. Adalah didapati bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, APAC telah berjaya melelongkan barang lucut hak Kastam dengan harga 116.5% lebih tinggi daripada harga simpanan. Berdasarkan sampel Audit yang disemak, bayaran komisen kepada APAC adalah teratur. Prestasi jualan barangan kastam oleh APAC adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 9.13
PRESTASI JUALAN BARANGAN KASTAM OLEH
ASIA PACIFIC AUCTION CENTRE SDN. BHD.

JENIS BARANG	HARGA SIMPANAN (RM)	HARGA JUALAN (RM)	MELEBIHI HARGA SIMPANAN (%)
Minuman Keras	1,259,668	2,749,278	118.3
Alat Ganti Kenderaan	181,547	400,085	120.4
Bot Pemintas	25,000	25,500	2.0
JUMLAH	1,466,215	3,174,863	116.5

- d. Bagi melaksanakan pelupusan kenderaan lucut hak Kastam, Jabatan Kastam telah mengeluarkan Tatacara Pelupusan Kenderaan Lucut Hak Kastam di mana ia akan dijalankan secara tender khas. Berdasarkan semakan terhadap sampel jualan kenderaan lucut hak Kastam, adalah didapati peraturan yang ditetapkan telah dipatuhi.
- e. Di Stor Kompleks Pencegah Prai, Pulau Pinang, Sijil Musnah telah dikeluarkan pada bulan Februari 2007 bagi memusnahkan sebanyak 90 jenis pelbagai mercun dan bunga api bernilai RM13,345. Bagaimanapun, pemeriksaan Audit pada 19 September 2007 mendapati sebanyak 15 baki kotak pelbagai jenis mercun dan bunga api yang direkodkan sebagai telah dimusnahkan pada bulan Februari 2007 masih disimpan dalam stor. Pegawai stor memaklumkan bahawa beliau tidak menyedari masih terdapat baki barang rampasan tersebut. Gambar berikut menunjukkan mercun dan bunga api yang sepatutnya dimusnahkan tetapi masih disimpan dalam stor :-

GAMBAR 9.17

*Stor Kompleks Pencegah Prai,
Pulau Pinang
- Bunga Api Dan Mercun Yang Sepatutnya
Dimusnahkan Tetapi Masih Disimpan
Dalam Stor*

- f. Di Bahagian Pencegahan Kuching, catatan “TELAH DIMUSNAHKAN/ LUPUS/SELESAI” bagi 3 kertas siasatan yang telah ditutup/selesai tidak direkodkan di dalam Daftar Barang Rampasan. Bagaimanapun, Bahagian Pencegahan Kuching menyelenggarakan Daftar Pelupusan Barang Rampasan atas inisiatif sendiri. Tujuan penyelenggaraan daftar ini adalah untuk memantau pelupusan barang rampasan dan memastikan tindakan pelupusan dirujuk silang ke Daftar Barang Rampasan.

Pada pandangan Audit, Jabatan Kastam hendaklah memastikan setiap pelupusan barang lucut hak Kastam khususnya secara pemusnahan dibuat dengan teratur dan disahkan oleh pegawai yang bertanggungjawab dengan Sijil Musnah barang berkenaan. Bagi kes di mana barang rampasan masih wujud walaupun ia telah disahkan sebagai dimusnahkan melalui Sijil Musnah, tindakan tatatertib hendaklah diambil terhadap pegawai Kastam yang menandatangani Sijil Musnah berkenaan. Ini adalah penting bagi mengelakkan baki barang rampasan yang tidak dimusnahkan kemudiannya disalahgunakan atau dijual di pasaran. Selain itu, rekod berkaitan perlu dikemaskinikan apabila setiap kes selesai atau barang rampasan dilucut hak/dimusnahkan.

9.4.12. Pemantauan

9.4.12.1. Pengarah Kastam Negeri hendaklah memastikan bahawa jadual verifikasi stok di stor pencegahan disediakan dan verifikasi stok dibuat mengikut jadual yang ditetapkan. Laporan lengkap hendaklah disediakan dalam 2 salinan dan dikemukakan kepada Pengarah Bahagian Pencegahan, Ibu Pejabat dalam masa 10 hari setelah pemeriksaan dibuat. Semakan Audit mendapati semua Bahagian Pencegahan negeri yang dilawati telah menyediakan jadual verifikasi stok. Laporan Verifikasi Stok telah disediakan dan dihantar kepada Pengarah Bahagian Pencegahan mengikut tempoh yang ditetapkan. Bagaimanapun, Bahagian Pencegahan Selangor tidak dapat mengemukakan fail Laporan Verifikasi Stok untuk semakan Audit kerana fail itu disimpan di Bahagian Pengurusan.

9.4.12.2. Lawatan secara mengejut hendaklah dijalankan oleh Pengarah Kastam Negeri/Ketua Stesen dari semasa ke semasa. Lawatan akan meliputi skop pemeriksaan seperti berikut :-

- a. Dasar dan peraturan jualan termasuk atur cara jualan tender, sebut harga, lelong dan sebagainya.
- b. Atur cara kaedah pelupusan.
- c. Pengurusan dan penyimpanan barang rampasan.
- d. Pengendalian barang-barang termasuk soal pelupusan, verifikasi dan pengiraan stok.
- e. Penyelenggaraan rekod/dokumen barang-barang rampasan di stor.
- f. Pengawasan, penyeliaan dan pelarasan yang sepatutnya dibuat mengenai penerimaan, penyimpanan dan pelupusan barang-barang.

Semakan Audit mendapati **tiada bukti yang menunjukkan Pengarah Kastam Negeri/Ketua Stesen telah membuat lawatan mengejut ke Stor Pencegahan Negeri.**

9.4.12.3. Pegawai Stor hendaklah menyediakan Penyata Bulanan Barang Rampasan dan Lucut Hak untuk dikemukakan kepada Ketua Bahagian Pencegahan dan salinan kepada Pengarah Kastam Negeri dan Ibu Pejabat mengikut format yang telah ditetapkan. Semakan Audit mendapati Penyata Bulanan berkenaan telah disediakan seperti format yang telah ditetapkan. Bagaimanapun pihak Audit mendapati maklumat dalam Penyata Bulanan Barang Rampasan Dan Lucut Hak bagi bulan Jun 2007 untuk Stor Pencegahan Johor Bahru berbeza dengan Daftar Barang Rampasan.

9.4.12.4. Bagi membantu Pegawai Penyiasat agar dapat menyelesaikan siasatan dalam tempoh masa yang ditetapkan dan juga meminimumkan masalah susut nilai barangan, kesesakan stor, ketidakpuasan hati Orang Yang Disyaki dan kertas siasatan tertunggak, satu Panel Penyelesaian Siasatan perlu ditubuhkan di peringkat negeri. Panel ini akan dipengerusikan oleh Pengarah Kastam Negeri dan dianggotai oleh Timbalan Pengarah Kastam (Pencegahan), Penolong Kanan Pengarah Kastam (Pencegahan), Pegawai Pendakwa, Pegawai Penyiasat dan pegawai lain yang berkenaan. Bagaimanapun, pihak Audit tidak dapat menentukan tentang **penubuhan Panel Penilaian Siasatan itu serta kekerapan mesyuarat bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 di semua negeri yang dilawati kerana tidak dapat menyemak dokumen dan minit mesyuarat yang berkenaan.**

9.4.12.5. *Round Table Discussion* (RTD) sepatutnya diadakan bagi membantu menyelesaikan kertas siasatan yang tertunggak. RTD di peringkat negeri dipengerusikan oleh Pengarah Kastam Negeri/Timbalan Pengarah Kastam (Pencegahan) dan Timbalan Ketua Pengarah Kastam (Pencegahan)/Pengarah Bahagian Pencegahan di peringkat Ibu Pejabat. RTD dianggotai oleh Penolong Kanan Pengarah Kastam (Pencegahan), Pegawai Pendakwa, Pegawai Penyiasat dan pegawai lain yang berkenaan. Sesi RTD diadakan mengikut permintaan dan keperluan semasa. Bagaimanapun, pihak Audit tidak dapat menentukan tentang **sesi RTD di Bahagian Pencegahan Ibu Pejabat, Johor, Kedah dan Selangor yang telah diadakan. Bahagian Pencegahan Negeri Sembilan pula tidak mengadakan RTD bagi tahun 2007.**

Pada pandangan Audit, bagi meningkatkan pemantauan terhadap pengurusan dan kawalan barang rampasan dan lucut hak, Jabatan Kastam perlu memastikan lawatan secara mengejut dilaksanakan, jadual mesyuarat Panel Penilaian disediakan dan segala dokumen mengenai mesyuarat disediakan dengan lengkap dan kemas kini.

9.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara keseluruhannya, prestasi pengurusan dan kawalan barang rampasan dan lucut hak Kastam perlu dipertingkatkan. Sehubungan ini, Jabatan Kastam disyorkan menimbangkan perkara-perkara berikut :-

9.5.1. Mengemaskinikan Perintah Tetap Pencegahan supaya dapat mengambil kira keadaan semasa yang melibatkan pelupusan barangan yang boleh mencemarkan alam sekitar seperti mercun dan bunga api.

9.5.2. Mengkaji semula struktur pengurusan Bahagian Pencegahan supaya jawatan Pengarah Bahagian diwujudkan secara tetap.

9.5.3. Mengambil tindakan segera untuk memastikan semua jawatan diisi mengikut perjawatan yang diluluskan dan mengkaji semula struktur sedia ada dengan mengambil kira beban kerja Cawangan Marin Dan Khidmat Sokongan serta saiz stor.

9.5.4. Melantik seorang Pegawai Stor secara bertulis supaya pengurusan stor dapat dilaksanakan dengan cekap dan teratur.

9.5.5. Merancang dan melaksanakan kursus mengenai pengurusan stor, tatacara pelupusan barang rampasan dan lucut hak Kastam supaya semua anggota Bahagian Pencegahan yang terlibat diberi latihan yang mencukupi dan bersesuaian dengan bidang tugas mereka.

9.5.6. Memastikan segala prosedur dan peraturan mengenai penyerahan barang rampasan dipatuhi. Sehubungan ini, rekod yang berkaitan hendaklah sentiasa lengkap dan kemas kini.

9.5.7. Memastikan semua Stor Pencegahan sentiasa bersih dan dalam keadaan baik serta keselamatan stor sentiasa terjaga. Selain itu, tindakan segera perlu diambil untuk membuka bilik kebal Stor Pencegahan Bukit Kayu Hitam supaya pemeriksaan barang rampasan yang disimpan di dalamnya dapat dijalankan.

9.5.8. Mengambil tindakan segera bagi mengurangkan masalah ruangan stor yang terhad, menambah kakitangan dalam pengendalian stor, memantau prestasi penyiasatan melalui Sistem Maklumat Kastam serta mengambil pendekatan bagi mengatasi masalah ketidakcapaian Piagam Pelanggan Cawangan Siasatan Khas dengan menambah bilangan anggota Cawangan Siasatan Khas.

9.5.9. Mengambil tindakan segera untuk menjalankan pemeriksaan fizikal terhadap semua Stor Pencegahan bagi memastikan semua barang rampasan masih wujud.

9.5.10. Memastikan setiap pelupusan barang lucut hak Kastam khususnya secara pemusnahan dibuat dengan teratur dan disahkan oleh pegawai yang bertanggungjawab dengan Sijil Musnah barang berkenaan. Ini adalah penting bagi mengelakkan baki barang rampasan yang tidak dimusnahkan kemudiannya disalahgunakan atau dijual di pasaran. Bagi kes di mana barang rampasan masih wujud walaupun ia telah disahkan sebagai dimusnahkan melalui Sijil Musnah, tindakan tatatertib hendaklah diambil terhadap pegawai Kastam yang menandatangani Sijil Musnah berkenaan. Selain itu, rekod berkaitan perlu dikemaskinikan apabila setiap kes selesai atau barang rampasan dilucut hak/ dimusnahkan.

9.5.11. Bagi meningkatkan pemantauan terhadap pengurusan dan kawalan barang rampasan dan lucut hak, Jabatan Kastam perlu memastikan lawatan secara mengejut dilaksanakan, jadual mesyuarat Panel Penilaian disediakan dan segala dokumen mengenai mesyuarat disediakan dengan lengkap dan kemas kini.

KEMENTERIAN PERTANIAN DAN INDUSTRI ASAS TANI

10. JABATAN PERKHIDMATAN HAIWAN

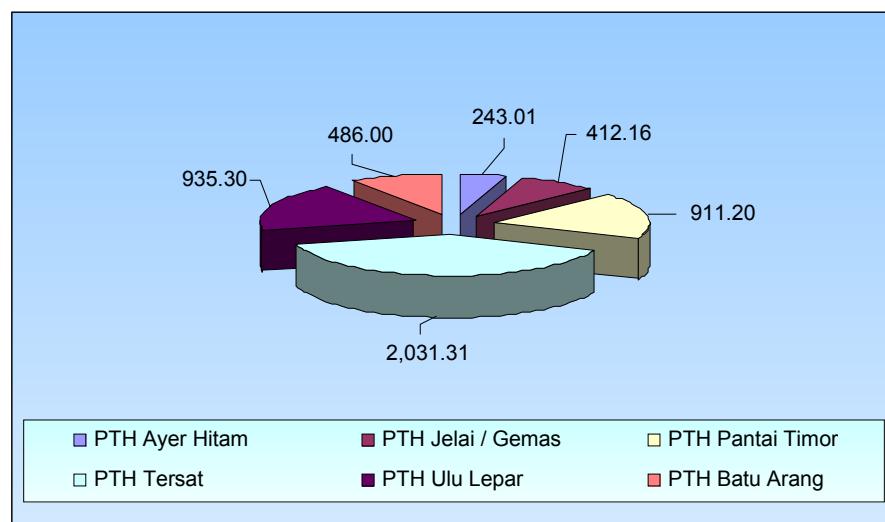
- PROJEK PENGELUARAN BIBIT DAN BAKA TERNAKAN LEMBU

10.1. LATAR BELAKANG

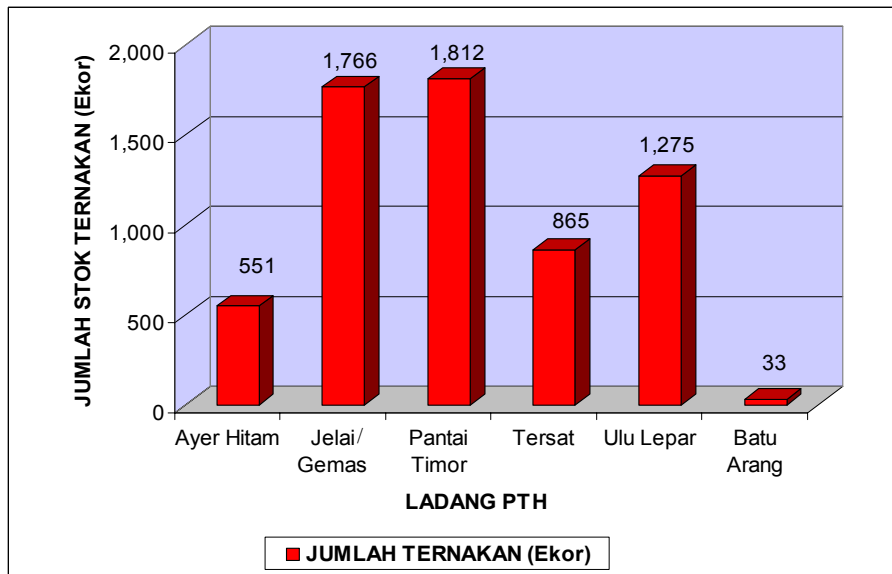
10.1.1. Projek Pengeluaran Bibit dan Baka Ternakan Lembu dilaksanakan bertujuan untuk memenuhi keperluan pembangunan industri lembu bagi menghasilkan daging dan susu. Pusat Ternakan Haiwan berperanan sebagai ladang nuklius bagi menghasilkan bahan genetik bermutu tinggi untuk diperluaskan kepada penternak bagi tujuan pembaikan ternakan. Melalui program pembiakan yang sistematik, kesan berganda mutu genetik ternakan akan meningkatkan pengeluaran daging dan susu. Pelaksanaan program ini secara berterusan juga akan dapat mengurangkan import bahan makanan ini.

10.1.2. Objektif pembangunan Projek Pengeluaran Bibit dan Baka Ternakan Lembu adalah untuk mengeluarkan sejumlah 17,351 ekor bibit (lembu betina) dan baka lembu pedaging serta tenusu di bawah Rancangan Malaysia Kesembilan. Sehingga 31 Disember 2007, 6 Pusat Ternakan Haiwan telah diwujudkan di Negeri Sembilan, Johor, Terengganu, Kelantan, Pahang dan Selangor di mana jumlah stok bibit dan baka ternakan lembu adalah 6,302 ekor. Pelaksanaan projek ini melibatkan penggunaan kawasan tanah ladang seluas 5,018.98 hektar. Maklumat terperinci mengenai keluasan ladang dan stok ternakan lembu mengikut Pusat Ternakan Haiwan (PTH) adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 10.1
KELUASAN PUSAT TERNAKAN HAIWAN (HEKTAR)
PADA 31 DISEMBER 2007

CARTA 10.2
JUMLAH STOK TERNAKAN LEMBU MENGIKUT
PUSAT TERNAKAN HAIWAN PADA 31 DISEMBER 2007

10.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan Projek Pengeluaran Bibit dan Baka Ternakan Lembu telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur, berhemat dan selaras dengan objektif yang ditetapkan.

10.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini tertumpu kepada aspek perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap pengurusan Projek Pengeluaran Bibit dan Baka Ternakan Lembu. Rekod dan dokumen berkaitan bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 di Bahagian Pembangunan Sumber Teknologi Ternakan, Ibu Pejabat Jabatan Perkhidmatan Haiwan; Pusat Ternakan Haiwan Jelai/Gemas, Negeri Sembilan; Pusat Ternakan Haiwan Ulu Lepar, Pahang; Pusat Ternakan Haiwan Tersat, Terengganu; Pusat Ternakan Haiwan Pantai Timor, Kelantan dan Pusat Ternakan Haiwan Ayer Hitam, Johor telah disemak. Selain itu, lawatan fizikal dan temu bual dengan pegawai yang bertanggungjawab juga dilaksanakan.

10.4. PENEMUAN AUDIT

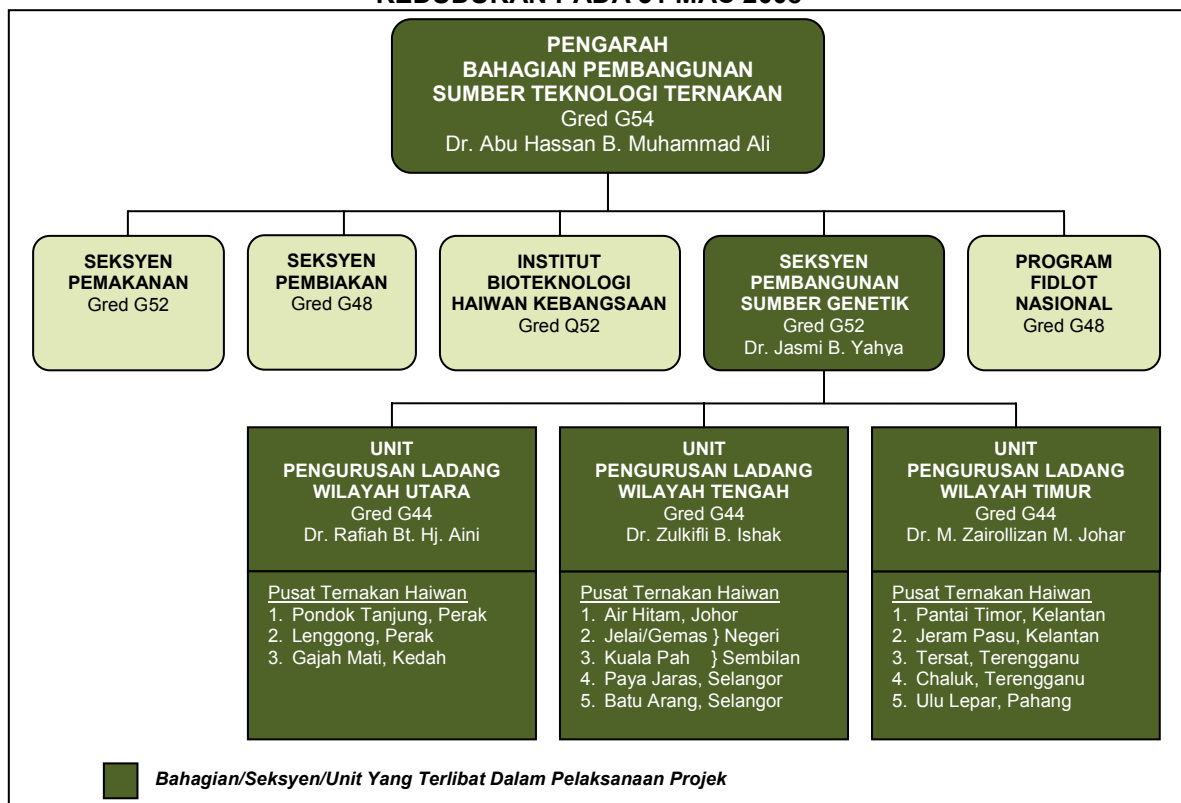
Pengauditan yang dijalankan antara bulan Jun 2007 hingga Februari 2008 mendapati perkara berikut :-

10.4.1. Pengurusan Projek

10.4.1.1. Di peringkat Ibu Pejabat, pengurusan Projek Pengeluaran Bibit dan Baka Ternakan Lembu diletakkan di bawah tanggungjawab Bahagian Pembangunan Sumber Teknologi Ternakan yang diketuai oleh Pengarah Bahagian Gred G54. Bahagian ini mempunyai 5 seksyen di mana salah satu

seksyen iaitu Seksyen Pembangunan Sumber Genetik adalah bertanggungjawab secara langsung dalam pengurusan projek ini. Seksyen ini mempunyai seramai 8 anggota untuk melaksanakan tugas tersebut. Di samping itu, 3 Unit Pengurusan Ladang telah diwujudkan di peringkat wilayah terdiri daripada Wilayah Utara, Wilayah Tengah dan Wilayah Timur. Pegawai Veterinar Gred G44 telah ditempatkan di setiap wilayah bagi menyelia pengurusan projek tersebut. Struktur organisasi Bahagian Pembangunan Sumber Teknologi Ternakan adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 10.3
STRUKTUR ORGANISASI
BAHAGIAN PEMBANGUNAN SUMBER TEKNOLOGI TERNAKAN
- KEDUDUKAN PADA 31 MAC 2008

10.4.1.2. Di peringkat Pusat Ternakan Haiwan (PTH), pengurusan ternakan lembu pedaging dan tenusu dilaksanakan oleh unit-unit seperti di jadual berikut :-

JADUAL 10.1
UNIT-UNIT DI PUSAT TERNAKAN HAIWAN

UNIT	TANGGUNGJAWAB UNIT	
	LEMBU PEDAGING	LEMBU TENUSU
Unit Ibu dan Anak	Pengurusan Ibu Dan Anak (Berumur Kurang Dari 6 Bulan)	-
Unit Anak	-	Pengurusan Anak (Berumur Kurang 6 Bulan)
Unit Tenusu	-	Pengurusan Ibu Yang Baru Melahirkan Anak - Pengumpulan Susu

UNIT	TANGGUNGJAWAB UNIT	
	LEMBU PEDAGING	LEMBU TENUSU
Unit Dara	Pengurusan Anak Lembu Yang Telah Bercerai Susu Yang Berumur Antara 6 Hingga 18 Bulan	Pengurusan Anak Lembu Yang Telah Bercerai Susu Yang Berumur Antara 6 Hingga 18 Bulan
Unit Pembiakan	Pengurusan Baka Jantan Dan Lembu Dara (Berumur Lebih Dari 18 Bulan)	Pengurusan Baka Jantan Dan Lembu Dara (Berumur Lebih Dari 18 Bulan)
Unit Sentral serta Pentadbiran dan Kewangan	Menyelenggarakan Dokumen-Dokumen Dan Rekod Berkaitan Pentadbiran Dan Pengurusan Aset Serta Harta Modal	Menyelenggarakan Dokumen-Dokumen Dan Rekod Berkaitan Pentadbiran Dan Pengurusan Aset Serta Harta Modal

10.4.1.3. Setiap PTH diketuai oleh Pegawai Veterinar Gred G41 dan dibantu oleh Penolong Pegawai/Pembantu Veterinar Gred G27/G22/G17 serta beberapa Pekerja Rendah Awam. Ringkasan kedudukan bilangan pegawai mengikut PTH yang dilawati adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 10.2
KEDUDUKAN PERJAWATAN BAGI PUSAT TERNAKAN HAIWAN**

PUSAT TERNAKAN HAIWAN	BILANGAN		
	DILULUSKAN	DIISI	KOSONG
Jelai/Gemas	38	24	14
Pantai Timor	31	30	1
Tersat	35	32	3
Ulu Lepar	33	28	5
Ayer Hitam	43	43	0
JUMLAH	180	157	23

Pada pandangan Audit, Jabatan telah mewujudkan struktur yang sesuai untuk pelaksanaan projek Pengeluaran Bibit dan Baka Ternakan Lembu. Bagaimanapun, pengisian bagi kekosongan jawatan di Pusat Ternakan Haiwan Jelai/Gemas dan Ulu Lepar perlu diberi pertimbangan serius supaya pelaksanaan projek dapat berjalan dengan lancar.

10.4.2. Peruntukan Dan Perbelanjaan

Perbelanjaan untuk melaksanakan Projek Pengeluaran Bibit dan Baka Ternakan Lembu dibiayai daripada peruntukan pembangunan. Jabatan mengenal pasti jumlah yang diperlukan setelah mengambil kira pelbagai faktor seperti jumlah perolehan ternakan, keluasan ladang, keperluan infrastruktur ladang, keperluan makanan ternakan, kos baja dan racun serta keperluan jentera pertanian. Peruntukan pembangunan yang diluluskan untuk melaksanakan projek ini bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 adalah berjumlah RM19.56 juta. Manakala sejumlah RM18.85 juta telah dibelanjakan bagi melaksanakan projek ini yang meliputi bayaran perolehan ternakan dan keperluan infrastruktur serta jentera pertanian. **Semakan Audit mendapati bayaran ini telah dibuat mengikut peraturan dan arahan yang ditetapkan.** Kedudukan peruntukan dan perbelanjaan bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 10.3
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

TAHUN	PERUNTUKAN DILULUSKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN SEBENAR (RM Juta)	% PERBELANJAAN
2005	5.45	5.13	94.1
2006	10.00	11.13	111.3
2007	4.11	2.59	63.0
JUMLAH	19.56	18.85	96.4

10.4.3. Perolehan Ternakan Lembu

Semakan Audit mendapati Jabatan Perkhidmatan Haiwan telah membuat perolehan ternakan lembu pada bulan Oktober 2006. Satu perjanjian perolehan 2,500 ekor lembu betina induk kacukan *Yellow Cattle* bernilai RM6.20 juta telah ditandatangani antara Jabatan Perkhidmatan Haiwan dengan Kembar Teguh Sdn. Bhd. (pembekal) yang berkuat kuasa pada 15 Julai 2006 hingga 14 Julai 2007. Kembar Teguh Sdn. Bhd. adalah sebuah syarikat yang mempunyai modal berbayar berjumlah RM529,943 dan syarikat ini dimiliki oleh Marahza Abdul Majid. Sehingga bulan Februari 2007, pembekal telah membekal 1,812 mengikut pesanan daripada Jabatan daripada 2,500 ekor lembu mengikut perjanjian. Semakan Audit selanjutnya terhadap pembekalan 1,812 ekor lembu mendapati beberapa syarat perjanjian telah tidak dipatuhi oleh pembekal antaranya adalah seperti berikut :-

10.4.3.1. Pembekal perlu mengemukakan deposit cagaran berjumlah RM310,000 iaitu bersamaan dengan 5% daripada harga kontrak dalam bentuk Jaminan Bank daripada bank yang berdaftar di Malaysia. Deposit cagaran ini hendaklah terus menerus berkuat kuasa mulai daripada tarikh Surat Setuju Terima dikeluarkan hingga tarikh perjanjian tamat. **Semakan Audit mendapati nilai deposit cagaran yang dikemukakan hanya berjumlah RM145,000.**

10.4.3.2. Pembekal hendaklah membekalkan lembu mengikut spesifikasi yang ditetapkan bagi lokasi yang dinyatakan dalam Borang Pesanan. Perjanjian tersebut juga menetapkan lembu yang diimport perlu melalui proses kuarantin bagi tempoh tidak kurang daripada 30 hari di Seksyen Kuarantin (ladang ternakan milik pembekal) yang diperakukan oleh Jabatan Perkhidmatan Haiwan. Pembekal juga bertanggungjawab menjaga lembu tersebut dari segi makanan, minuman serta kebajikan ternakan semasa tempoh kuarantin. Bagaimanapun, Jabatan tidak akan membayar pampasan atau ganti rugi atas kematian lembu dalam tempoh kuarantin ini. **Semakan Audit mendapati sejumlah 1,812 ekor lembu betina yang tiba di Pelabuhan Kuantan telah dihantar terus ke PTH Jelai/Gemas, Negeri Sembilan tanpa dikuarantinkan terlebih dahulu di ladang ternakan milik pembekal selama 30 hari. PTH Jelai/Gemas juga terpaksa menanggung kos pengurusan lembu tersebut termasuk makanan, minuman, ubat-ubatan serta tenaga buruh dari tarikh ketibaan pada bulan Februari 2007.**

10.4.3.3. Semua lembu yang dibekalkan perlu dari baka yang baik dan mengikut spesifikasi teknikal yang ditetapkan seperti berikut :-

- a. Berumur tidak melebihi 24 bulan dan beratnya tidak kurang daripada 250 kilogram.
- b. Keadaan fizikal - tidak cacat anggota dan penglihatan; pergerakan aktif serta mempunyai ciri-ciri keibuan; status pembiakan telah disahkan kesuburannya; mempunyai ambing susu yang baik; tidak bunting dan diperolehi dari ladang pembiak yang berdaftar.
- c. Warna - kot berwarna coklat kekuningan (*yellowish brown*) atau warna coklat cerah (*light brown*).
- d. Berkeadaan sihat dari segi klinikal (*clinically healthy*) dan tidak mengidap penyakit berbahaya dan berjangkit dan perlu melalui 11 ujian penyakit.

10.4.3.4. Semakan Audit terhadap Laporan Penilaian Fizikal Dan Pengesanan Penyakit Lembu *Yellow Cattle* mendapati hanya 9 daripada 1,812 ekor lembu yang dibekalkan telah memenuhi semua spesifikasi teknikal yang ditetapkan. Bagi baki 1,282 ekor lembu, ia diperakui terima oleh Jabatan berasaskan kepada berat badan melebihi 180 kilogram dan *body coat* sama ada kuning/ coklat/merah/perang/hitam serta hasil ujian penyakit *brucellosis* (keguguran kandungan) dan FMD (penyakit kuku dan mulut) sahaja. Manakala 70 ekor lembu berpenyakit *brucellosis* (keguguran kandungan) dan 451 ekor tidak melepasi spesifikasi dan ujian kesihatan yang dikehendaki. Butirannya adalah seperti di **Jadual 10.4**. Semakan Audit selanjutnya mendapati Jabatan telah membayar sejumlah RM3.19 juta kepada pembekal pada bulan Jun 2007 bagi 1,291 ekor lembu sahaja. **Pada pandangan Audit, keputusan menerima 1,282 ekor lembu tersebut adalah tidak wajar kerana spesifikasi teknikal yang ditetapkan dalam perjanjian tidak dipatuhi sepenuhnya. Selain itu, Jabatan sepatutnya membuat bayaran terhadap 9 ekor sahaja yang mematuhi spesifikasi.**

JADUAL 10.4
KEDUDUKAN LEMBU YELLOW CATTLE YANG DIBEKALKAN
PADA BULAN FEBRUARI 2007

JUMLAH YANG PERLU DIBEKALKAN (EKOR)	JUMLAH SEBENAR DIBEKALKAN (EKOR)	STATUS TERNAKAN	CATATAN
2,500	1,812	9 ekor - Mengikut spesifikasi.	Bayaran berjumlah RM3.19 juta telah dibuat pada 29 Jun 2007.
		1,282 ekor - Dipilih berdasarkan 2 ujian kesihatan yang dijalankan oleh Jabatan.	
		70 ekor - Berpenyakit <i>Brucellosis</i> (keguguran kandungan)	Perlu dimusnahkan.
		451 ekor - Tidak melepasi spesifikasi dan ujian kesihatan.	Perlu dikembalikan kepada pembekal.

10.4.3.5. Lawatan fizikal yang dilakukan di PTH Jelai/Gemas mendapati sebanyak 70 daripada 521 ekor lembu *Yellow Cattle* yang dibekalkan melalui perjanjian tahun 2006 didapati berpenyakit dan telah dikuarantin dalam satu pedok. Pihak Audit dimaklumkan lembu-lembu tersebut mempunyai sindrom penyakit *brucellosis* (keguguran kandungan). Memandangkan ternakan tersebut tidak berpindah ke pedok yang lain untuk merakut/makan dan disebabkan bilangannya yang besar ia telah menyebabkan pastura di pedok tersebut menjadi rosak. PTH juga terpaksa membekalkan *palm kernel cake* sebagai makanan tambahan kepada ternakan tersebut. **Gambar 10.1 dan 10.2** menunjukkan pastura yang rosak di pedok yang digunakan bagi mengkuarantin 70 ekor lembu tersebut. **Pada pandangan Audit, Jabatan sepatutnya meminta pembekal mengambil semula 451 ekor lembu yang tidak dipilih dan menghapuskan 70 ekor lembu yang berpenyakit bagi mengelakkan penyakit tersebut merebak kepada ternakan lain. Kos untuk menghapuskan lembu yang berpenyakit itu pula perlu ditanggung oleh pembekal.**

GAMBAR 10.1

GAMBAR 10.2

Pedok Kuarantin Pusat Ternakan Haiwan Jelai/Gemas Yang Rosak

Selepas teguran Audit, Jabatan telah mengambil tindakan memusnahkan 70 ekor lembu yang mempunyai sindrom penyakit *brucellosis* pada bulan Oktober 2007. Bagaimanapun, Jabatan perlu menuntut kembali kos yang terlibat daripada pembekal.

10.4.3.6. Pembekal dikehendaki menyediakan pengangkutan untuk penghantaran lembu di mana kos tersebut ditanggung olehnya. Bagaimanapun, semakan Audit terhadap nota hantaran pembekalan lembu *Yellow Cattle* menunjukkan pembekal telah menggunakan kakitangan dan perkhidmatan 8 lori Jabatan Perkhidmatan Haiwan Negeri untuk membawa 120 ekor lembu tersebut dari Pelabuhan Kuantan ke PTH Jelai/Gemas. Semakan Audit mendapati Jabatan tidak menuntut kos pengangkutan daripada pembekal.

10.4.4. Pendaftaran Ternakan

Semua ternakan lembu hendaklah diberi nombor pengenalan yang mengandungi maklumat mengenai tempat kelahiran, jenis baka, tahap darah (*blood level*), tarikh lahir dan angka giliran mengikut bilangan kelahirannya. Rekod pendaftaran ternakan lembu perlu disimpan supaya memudahkan dibuat rujukan. Bagi mengenal pasti

ternakan lembu secara fizikal, setiap ekor lembu akan didaftarkan dan ditandakan dengan nombor pengenalannya melalui penggunaan tag yang dilekatkan pada telinga lembu. Semakan Audit mendapati sistem *tagging* digunakan oleh 5 PTH yang dilawati. Secara keseluruhannya, rekod pendaftaran bagi semua ternakan lembu telah diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini mengikut unit seperti Unit Ibu Anak, Unit Dara dan Unit Pembiak.

10.4.5. Prestasi Projek

10.4.5.1. Pengeluaran Bibit Dan Baka Lembu

- a. Di bawah Rancangan Malaysia Kesembilan, Jabatan mensasarkan pengeluaran sebanyak 17,351 ekor lembu yang terdiri daripada 13,996 lembu pedaging dan 3,355 lembu tenusu yang bermutu tinggi. Baka lembu yang dihasilkan akan diserahkan kepada Jabatan Perkhidmatan Haiwan Negeri dan Pengurus Kawasan Tumpuan Sasaran untuk diagihkan kepada penternak individu atau syarikat swasta secara pawah, jualan atau pinjaman.
- b. Semakan Audit di 5 PTH yang dilawati mendapati secara keseluruhannya, pencapaian sasaran ternakan lembu pada tahun 2006 ialah 104.8% tetapi telah menurun kepada 71.9% pada tahun 2007. PTH Jelai/Gemas dan PTH Ayer Hitam telah mencapai sasaran bagi tahun 2006 dan 2007. PTH Pantai Timor tidak dapat mencapai sasaran bagi kedua-dua tahun berkenaan. PTH Tersat tidak dapat mencapai sasaran pengeluarannya bagi tahun 2006. Manakala pada tahun 2007 pula, tiada pencapaian kerana ladang PTH ini dikosongkan bagi menerima baka ternakan yang baru. Pengeluaran ternakan lembu yang tidak mencapai sasaran yang ditetapkan menyebabkan bahan genetik bermutu tinggi tidak dapat diperluaskan kepada penternak bagi tujuan pembiakan ternakan dan seterusnya objektif mengeluarkan daging dan susu akan turut terjejas. Sasaran dan pengeluaran sebenar bagi tempoh tahun 2006 hingga 2007 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 10.5
SASARAN DAN PENGELUARAN TERNAKAN BAGI TEMPOH TAHUN 2006 DAN 2007

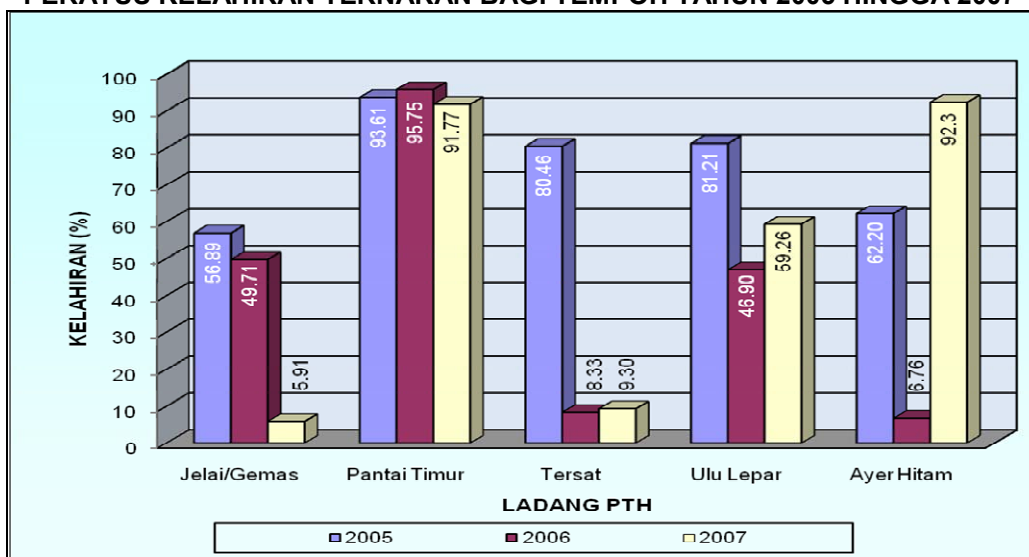
PUSAT TERNAKAN HAIWAN	PENGELUARAN TERNAKAN					
	2006			2007		
	SASARAN (EKOR)	PENCAPAIAN (EKOR)	%	SASARAN (EKOR)	PENCAPAIAN (EKOR)	%
Air Hitam						
Jantan	35	89	254.3	40	88	220.0
Bibit	30	51	170.0	30	328	1,093.3
JUMLAH	65	140	215.4	70	416	594.3
Jelai/Gemas						
Jantan	89	108	121.3	139	457	328.8
Bibit	108	337	312.0	85	0	0.0
JUMLAH	197	445	225.9	224	457	204.0
Pantai Timor						
Jantan	139	137	98.6	193	144	74.6
Bibit	134	46	34.3	133	10	7.5
JUMLAH	273	183	67.0	326	154	47.2
Tersat						
Jantan	183	23	12.6	351	0	0.0
Bibit	209	4	1.9	174	0	0.0
JUMLAH	392	27	6.9	525	0	0.0

PUSAT TERNAKAN HAIWAN	PENGELUARAN TERNAKAN					
	2006			2007		
	SASARAN (EKOR)	PENCAPAIAN (EKOR)	%	SASARAN (EKOR)	PENCAPAIAN (EKOR)	%
Ulu Lepar						
Jantan	132	381	288.6	163	0	0.0
Bibit	143	84	58.7	126	4	3.2
JUMLAH	275	465	169.1	289	4	1.4
JUMLAH BESAR	1,202	1,260	104.8	1,434	1,031	71.9

10.4.5.2. Kelahiran Ternakan

- a. Jabatan Perkhidmatan Haiwan telah menetapkan hasil dan faedah yang akan diperolehi daripada projek ini ialah dengan peningkatan kadar kelahiran ternakan sehingga 80%. Semakan terhadap Laporan Penilaian Dan Prestasi Ladang bagi tahun 2005, 2006 dan 2007 mendapati perkara berikut :-
- Pada tahun 2005, PTH Pantai Timor, PTH Tersat dan PTH Ulu Lepar telah dapat mencapai kadar kelahiran yang disasarkan iaitu melebihi 80%. Manakala kadar kelahiran ternakan di PTH Jelai/Gemas dan PTH Ayer Hitam masih di bawah paras sasaran iaitu 56.9% dan 62.2%.
 - Pada tahun 2006 pula, hanya PTH Pantai Timor sahaja yang dapat meningkatkan sasaran kadar kelahiran yang ditetapkan iaitu sebanyak 95.8%. Manakala yang lainnya adalah antara 6.8% hingga 49.7% sahaja.
 - Pada tahun 2007, kecuali PTH Pantai Timor dan PTH Ayer Hitam yang mempunyai kadar kelahiran tertinggi iaitu 91.8% dan 92.3% masing-masingnya, kadar kelahiran yang ditetapkan bagi PTH yang lain masih belum dapat dicapai. Peratus kelahiran ternakan bagi PTH yang lain adalah di bawah paras yang ditetapkan iaitu antara 5.9% hingga 59.3%.
- b. Peratusan kadar kelahiran bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 adalah seperti carta berikut :-

CARTA 10.4
PERATUS KELAHIRAN TERNAKAN BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

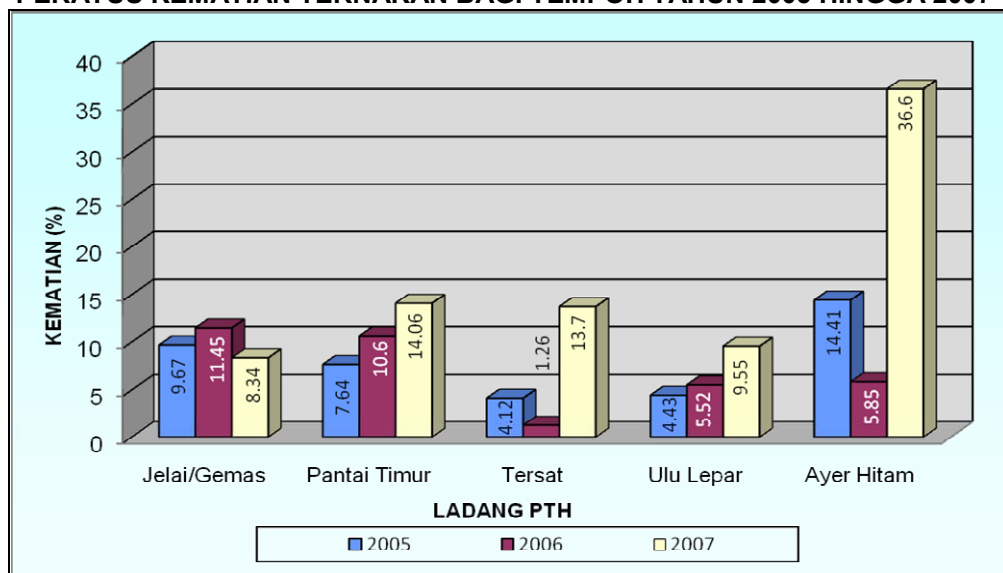

- c. Tahap kelahiran yang rendah akan menyebabkan pengeluaran ternakan yang disasarkan kepada penternak, Kawasan Tumpuan Sasaran (TAC) dan ladang-ladang pembiak swasta tidak dapat dilakukan dan seterusnya menyukarkan Jabatan mencapai objektifnya dalam masa yang ditetapkan.

10.4.5.3. Kematian Ternakan

- a. Kematian ternakan lembu adalah merupakan aspek yang perlu diberi penekanan. Selain itu, pengurangan kadar kematian adalah merupakan salah satu daripada objektif yang ditetapkan oleh Jabatan dalam melaksanakan projek ini. Mengikut kertas ringkasan projek Rancangan Malaysia Kesembilan, kadar kematian ternakan lembu sepatutnya tidak melebihi 3%. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 peratus kematian ternakan lembu adalah melebihi 3%. Peratus kematian yang tertinggi berlaku di PTH Ayer Hitam yang menguruskan ternakan lembu tenusu jenis Mafriwal dan Jersey iaitu 36.6% pada tahun 2007. Kadar kematian lembu Jersey yang tinggi adalah kerana faktor cuaca, pemakanan dan ketahanan terhadap penyakit. Manakala PTH Jelai/Gemas berjaya mengurangkan kadar kematian kepada 8.3% pada tahun 2007 berbanding tahun sebelumnya. Bagaimanapun, peratus kematian di PTH Pantai Timur, Ulu Lepar dan Tersat meningkat dari setahun ke setahun. Peratus kematian ternakan lembu bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 10.5
PERATUS KEMATIAN TERNAKAN BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

- b. Analisis yang dibuat menunjukkan kadar kematian yang tinggi berlaku terhadap ternakan yang berumur melebihi 6 bulan dan antara punca kematian adalah seperti *debility/weakness*, *autolysed carcass*, *septicaemia*, *respiratory infection*, *babesiosis* dan *accidental/trauma*. Manakala ternakan yang berumur kurang 6 bulan pula kematiannya disebabkan oleh *debility/weakness*, *respiratory infection*, *autolysed carcass* dan *diarrhoea*.

10.4.5.4. Secara umumnya, tahap pencapaian sasaran yang ditetapkan, kadar kelahiran dan kematian ternakan adalah dipengaruhi oleh beberapa faktor seperti kawalan kesihatan ternakan, pengurusan ladang dan infrastruktur ladang serta penyenggaraan kenderaan dan peralatan. Semakan Audit mendapati perkara-perkara berikut :-

a. Kawalan Kesihatan Ternakan

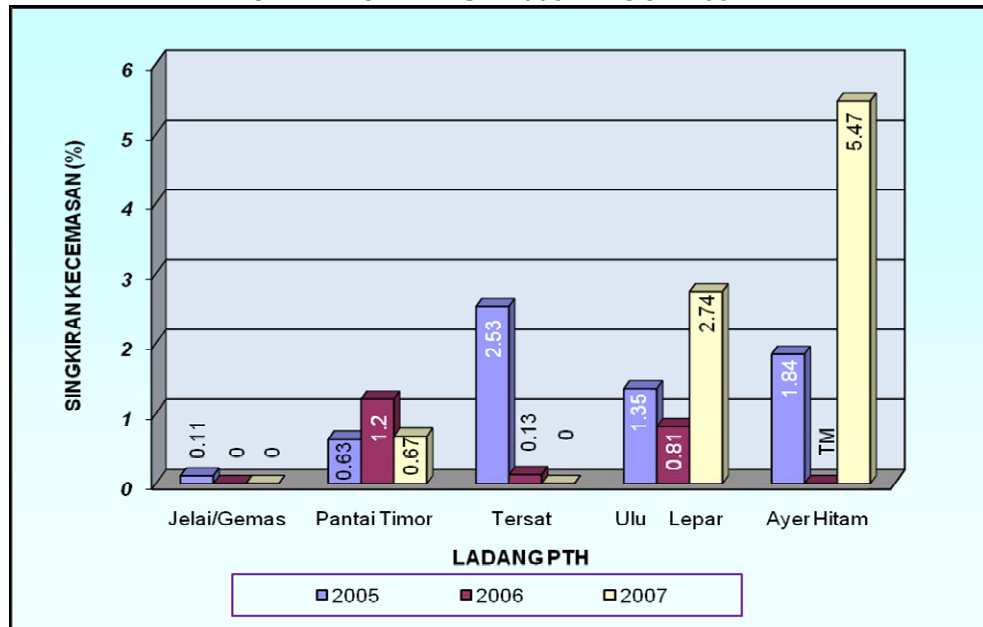
- i. Pengurusan kesihatan ternakan merupakan aspek penting yang merangkumi aktiviti pengawalan dan pencegahan penyakit. Kawalan kesihatan ternakan yang berkesan dapat diwujudkan dengan mengamalkan sistem pengurusan ladang yang baik, penjagaan kebersihan kandang dan memberi makanan bermutu secukupnya kepada ternakan. Penyakit yang biasanya dihidapi oleh ternakan lembu ialah luka, serangan cacing dan parasit-parasit luar badan dan di dalam darah. Tanda-tanda awal lembu mula berpenyakit ialah tidak ada selera makan, pucat, keluar lendir/air dari mulut atau hidung, berak cair dan berlaku sebarang kecacatan atau tidak normal ketika berjalan.
- ii. Semakan Audit terhadap Laporan Bulanan Penilaian Dan Prestasi Ladang mendapati semua ladang PTH telah melaksanakan program kesihatan gerompok bagi mengawal dan mencegah penyakit berjangkit kepada ternakan lembu mengikut peraturan yang ditetapkan. Program ini meliputi pencegahan penyakit klinikal seperti *bleeding*, pelalian, *deworming*, *deticking*, *faecal sampling*, *imizol prophylaxis*, *pregnancy DX* serta pemberian vitamin dan *iron*. Semakan fizikal juga mendapati program pemberian ubat seperti ubat cacing, semburan nyah kutu dan pemberian antibiotik juga dilakukan berdasarkan kepada keperluan dan keadaan tertentu. Selain itu, lembu yang sakit telah diasingkan dan dirawat secara berasingan. Manakala proses bedah siasat dilakukan terhadap lembu yang mati secara mengejut dan bangkainya dilupuskan dengan cara menanam dengan kedalaman sekurang-kurangnya 7 kaki.

b. Singkiran Dan Jualan Ternakan

Bagi mengekalkan populasi ternakan optimum di ladang, lembu yang tidak produktif dan berpenyakit akan disingkirkan. Singkiran lembu boleh dilaksanakan melalui 2 kaedah iaitu jualan singkiran terancang dan jualan singkiran kecemasan. Bagi kedua-dua kaedah ini, lembu tersebut boleh dijual pada harga yang diluluskan oleh Perbendaharaan Malaysia iaitu antara RM2.30 hingga RM4.00 sekilogram bagi lembu betina dan RM2.30 hingga RM4.20 sekilogram bagi baka jantan mengikut *body score* yang ditetapkan. Semakan Audit selanjutnya mendapati perkara berikut :-

- i. Kebanyakan jualan singkiran terancang dilakukan terhadap lembu tua dan lembu yang terbantut pembesarannya (akibat daripada ia bunting sebelum umur 18 bulan). Langkah ini bagi memastikan populasi lembu yang ditenak di sesebuah ladang PTH adalah mengikut nisbah 1 ekor lembu bagi keluasan 1 ekar padang ragut.
- ii. Jualan singkiran kecemasan pula dibuat terhadap lembu yang mengalami kecederaan atau kemalangan teruk. Bagi tahun 2007, sebanyak 96 (1.5%) daripada 6,302 ekor lembu yang ada di 5 PTH yang dilawati telah disingkirkan atas sebab kecemasan.
- iii. Peratus jualan singkiran kecemasan di 5 PTH bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 10.6
PERATUS JUALAN SINGKIRAN KECEMASAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

Nota : TM - Tiada Maklumat

c. Pengurusan Ladang

- i. Pembangunan ladang ternakan memerlukan tapak tanah yang kekal dan terjamin untuk jangka masa panjang. Pengambilan semula tanah ladang oleh Kerajaan Negeri boleh memberi kesan yang negatif kepada perkembangan aktiviti ladang seperti ternakan terpaksa dipindahkan ke ladang lain, bilangan ladang menjadi berkurangan dan penggantian lot tanah yang lain. Langkah ini akan melibatkan kos yang tinggi bagi tujuan pembangunan kawasan pastura, bangunan, infrastruktur dan pemindahan pekerja. Ini merupakan kekangan yang dialami oleh Jabatan Perkhidmatan Haiwan. Semakan Audit terhadap 5 PTH mendapati perkara berikut :-

- Kebanyakan hak milik tanah ladang PTH adalah milik Kerajaan Negeri kecuali lot G1469 di PTH Tersat dan PTH Ayer Hitam dimiliki oleh Kerajaan Persekutuan.
 - Hak milik tanah bagi PTH Jelai/Gemas, pada peringkat awalnya diperuntukkan seluas 5,000 ekar (2,023.4 hektar) bagi aktiviti pembiakan ternakan dan sehingga kini hanya tinggal 412.16 hektar disebabkan pengambilan balik oleh Kerajaan Negeri atau pihak-pihak yang berkepentingan untuk tanaman getah, kelapa sawit dan pembinaan Hospital Daerah Gemas. Manakala sejak tahun 1980 hingga tahun 2002, sebanyak 3,334 ekar (1,349.2 hektar) tanah yang dirizabkan untuk tujuan pembiakan ternakan telah diambil semula oleh Kerajaan Negeri Sembilan bagi melaksanakan aktiviti pertanian yang lain. Bagi baki 262.04 hektar tanah yang lain, tidak dapat disahkan kedudukannya kerana tiada maklumat lengkap diperolehi mengenainya.
 - Sebahagian tanah lot G1176 bagi PTH Tersat telah digunakan oleh Jabatan Pertanian dan pihak swasta.
 - PTH Ayer Hitam yang pada asalnya memiliki ladang seluas 853 hektar telah berkurangan kepada 243 hektar kerana memberi laluan kepada pelaksanaan Projek Pertanian Moden. Perkara ini telah mengakibatkan keluasan ladang sedia ada tidak mampu menampung jumlah ternakan lembu yang besar.
- ii. Kedudukan status hak milik tanah ladang bagi 5 PTH yang dilawati adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 10.6
STATUS HAK MILIK TANAH PUSAT TERNAKAN HAIWAN

PUSAT TERNAKAN HAIWAN	KELUASAN TERKINI (HEKTAR)	STATUS HAK MILIK TANAH	CATATAN
Jelai/Gemas	412.16	Hak Milik Kerajaan Negeri - Tanah rizab pembiakan ternakan.	Kelulusan awal dirizabkan seluas 5,000 ekar (2,023.4 hektar). <u>Tanah Yang Diambil Alih Mengikut Tahun</u> ▪ 1980 - Felcra - 784 ekar tanaman getah. ▪ 1992 - Majlis Agama Islam N.S Sdn. Bhd. - 2,000 ekar tanaman kelapa sawit. ▪ 1994 - Syarikat Kris Benua Sdn. Bhd. - 500 ekar ternakan lembu tenusu, 1999 digantikan tanaman kelapa sawit. ▪ 2002 - Cadangan tapak Hospital Daerah Gemas - 50 ekar.
Pantai Timor	911.20	Hak Milik Kerajaan Negeri.	Warta pengisytiharan no. 430 dan 446 bertarikh 2.10.1969 - rizab ladang.
Tersat	2,031.31	Lot G1176 (487.54) Hak Milik Kerajaan Negeri. Lot G1469 (1,543.77) Hak Milik Kerajaan Persekutuan.	Sebahagian tanah lot 1176 digunakan oleh Jabatan Pertanian dan <i>dry paddy</i> .

PUSAT TERNAKAN HAIWAN	KELUASAN TERKINI (HEKTAR)	STATUS HAK MILIK TANAH	CATATAN
Ulu Lepar	935.30	Hak Milik Kerajaan Negeri - tanah rizab.	-
Ayer Hitam	243.01	Hak Milik Kerajaan Persekutuan (Jabatan Ketua Pejabat Tanah Dan Galian)	Keluasan asal 853 hektar. Pada tahun 2004, 610 hektar telah diserahkan kepada Projek Pertanian Moden

- iii. Selain daripada tanah yang telah diambil alih untuk tujuan tersebut dan juga untuk bangunan pejabat, stor dan jentera serta infrastruktur, didapati 5 PTH tersebut masih mempunyai baki kawasan tanah seluas 1,389.62 hektar yang belum dibangunkan dan 538.60 hektar yang tidak boleh dibangunkan. Maklumat terperinci keluasan ladang PTH adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 10.7
PENGUNAAN TANAH PUSAT TERNAKAN HAIWAN
SEHINGGA 31 DISEMBER 2007

PENGUNAAN TANAH	PUSAT TERNAKAN HAIWAN						
	AIR HITAM	JELAI/ GEMAS	PANTAI TIMOR	TERSAT	ULU LEPAR	BATU ARANG	JUMLAH
	HEKTAR						
Kawasan Padang Ragut	156.74	297.16	544.17	797.80	525.60	165.10	2,486.57
Kawasan Belum Dibangunkan	62.78	-	175.83	1,085.51	54.50	11.00	1,389.62
Kawasan Tidak Boleh Dibangunkan	-	40.80	144.00	-	325.60	28.20	538.60
Bangunan dan Infrastruktur	23.49	74.20	47.20	75.00	29.60	19.00	268.49
Kegunaan Lain (Kelapa Sawit/ PKNS/Bekalan Air Selangor)	-	-	-	73.00	-	262.70	335.70
JUMLAH	243.01	412.16	911.20	2,031.31	935.30	486.00	5,018.98

Nota : PKNS - Perbadanan Kemajuan Negeri Selangor

d. Pengurusan Padang Ragut

- i. Pengurusan padang ragut yang baik dapat memastikan pastura/foder dihasilkan dengan kuantiti yang tinggi sepanjang tahun dan berkualiti bagi memenuhi keperluan tenaga dan protein yang diperlukan oleh ternakan lembu. Ia juga dapat memastikan ketahanannya dalam jangka masa yang panjang serta dapat mengurangkan aktiviti penanaman semula. Lawatan fizikal terhadap padang ragut di 5 PTH mendapati perkara-perkara seperti berikut :-
- Mengikut Garis Panduan Pengurusan Pastura/Foder Jabatan Perkhidmatan Haiwan, terdapat 2 sistem yang diamalkan seperti berikut :-

- Ragutan pusingan - rumput akan diragut oleh lembu-lembu yang ditenak oleh PTH mengikut tempoh masa yang ditetapkan.
 - Potong dan angkut (*cut & carry*) - pemotongan rumput akan dibuat menggunakan jentera.
- Pelaksanaan kedua kaedah ini memerlukan jarak antara ragutan dan pemotongan bagi rumput. Ragutan atau pemotongan rumput secara pusingan adalah dilakukan pada ketinggian antara 4 hingga 6 inci dari permukaan tanah. Jarak ragutan/pemotongan mengikut jenis rumput adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 10.8
JARAK RAGUTAN/PEMOTONGAN MENGIKUT JENIS RUMPUT

JARAK RAGUTAN/ PEMOTONGAN (HARI)	SPESES
17 Hingga 21	▪ <i>Brachiaria decumbens</i> (rumput signal) ▪ <i>Brachiaria ruziziensis</i> (rumput ruzi) ▪ <i>Brachiaria humidicola</i> (rumput koronovia) ▪ <i>Cynodon plectostachyus</i> (rumput African star) ▪ <i>Digitaria setivalva</i> (rumput digit daun lebar) ▪ <i>Setaria splenclata</i> cv. <i>Kazungula</i> (rumput kazungula)
21 Hingga 28	▪ <i>Panicum maximum</i> dan lain <i>varieti/cultiver</i> (rumput guinea)
35 Hingga 42	▪ <i>Pennisetum purpureum</i> dan lain <i>varieti/hibrid</i> (rumput napier)

- ii. Lawatan Audit di PTH Jelai/Gemas mendapati ragutan secara pusingan bagi tempoh melebihi 21 hari tidak dapat dilakukan kerana ketinggian rumput masih belum mencapai antara 4 hingga 6 inci di mana ia kurang bermutu untuk dijadikan makanan lembu. Ini adalah kerana peralihan ternakan dari satu pedok ke pedok lain, dilakukan kurang dari tempoh yang ditetapkan. Tambahan pula kekerapan kemasukan lembu ke pedok yang belum mencapai tempoh matang telah menyebabkan padang ragut tersebut menjadi rosak. **Gambar 10.3 dan 10.4** menunjukkan padang ragut yang rosak.

GAMBAR 10.3

GAMBAR 10.4

Pusat Ternakan Haiwan Jelai/Gemas
- Pemotongan Sedang Dilakukan Ke Atas Padang Ragut Yang Rosak

iii. Mengikut piawaian antarabangsa yang diguna pakai, bagi kaedah ragutan pusingan kapasiti optimum padang ragut adalah *2.2 animal unit per hectar*. Bagaimanapun, didapati amalan yang dilaksanakan di semua ladang PTH adalah 1 ekor lembu bagi keluasan 1 ekar padang ragut di mana adalah hampir setaraf dengan piawaian tersebut. Lawatan Audit mendapati perkara berikut :-

- Jumlah ternakan yang sedang dipelihara melebihi had yang ditetapkan bagi keluasan padang ragut sedia ada di PTH Jelai/Gemas dan PTH Pantai Timor. Ini menyebabkan bekalan rumput sedia ada tidak dapat menampung keperluan untuk bilangan lembu di PTH Jelai/Gemas dan PTH Pantai Timor. Ragutan secara pusingan tidak dapat dilakukan mengikut tempoh yang ditetapkan. PTH berkenaan terpaksa membiayai kos makanan tambahan seperti *palm kernel cake* dan *soyahu pellet* yang tinggi.
- PTH Ayer Hitam tidak menghadapi kekurangan bekalan makanan sungguhpun jumlah ternakan sedang dipelihara melebihi had yang ditetapkan. Kaedah pengurusan padang ragut secara *cut & carry* digunakan untuk ibu lembu yang sedang mengeluarkan susu dan anak di bawah umur 18 bulan. Lembu-lembu berkenaan ditempatkan di kandang dan tidak dilepaskan di padang ragut.
- Di PTH Tersat, walaupun padang ragutnya mempunyai keluasan yang berkeupayaan menternak sehingga 1,971 ekor lembu dalam satu masa, tetapi jumlah lembu sedia ialah 865 ekor sahaja.
- Di PTH Ulu Lepar, keluasan padang ragutnya adalah mencukupi untuk menampung keperluan 1,299 ekor lembu.

iv. Jumlah keluasan padang ragut dan bilangan ternakan lembu yang ada mengikut PTH adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 10.9
KELUASAN PADANG RAGUT BERBANDING JUMLAH TERNAKAN
SEHINGGA 31 DISEMBER 2007

PUSAT TERNAKAN HAIWAN	KELUASAN PADANG RAGUT (EKAR)	JUMLAH TERNAKAN (EKOR)	LEBIH/(KURANG) LEMBU BERDASARKAN 1 EKOR : 1 EKAR (EKOR)
Jelai/Gemas	734	1,766	1,032
Pantai Timor	1,345	1,812	467
Tersat	1,971	865	(1,106)
Ulu Lepar	1,299	1,275	(24)
Ayer Hitam	387	551	164

Pada pandangan Audit, memandangkan kualiti pastura bergantung kepada jarak ragutan dan jangka masa pertumbuhan semula, Pusat Ternakan Haiwan Jelai/Gemas dan Pusat Ternakan Haiwan Pantai Timor perlu memastikan pusingan jarak ragutan yang ditetapkan dipatuhi sepenuhnya.

e. Penyenggaraan Padang Ragut

Garis Panduan Pengurusan Pastura/Foder Jabatan Perkhidmatan Haiwan menetapkan pusingan jarak ragutan atau kaedah *cut & carry* ialah antara 17 hingga 42 hari mengikut jenis pastura yang ditanam. Bagi 5 PTH yang dilawati, didapati pedok tidak digunakan secara optimum disebabkan berlaku kelemahan pada penyenggaraannya. Penyenggaraan yang tidak dibuat secara berkala menyebabkan pedok-pedok ditumbuhi semak dan lain-lain rumpai sehingga ia tidak dapat digunakan bagi membekalkan pastura. PTH juga perlu menanggung kos makanan tambahan dan kos bagi membaik pulih pedok-pedok berkenaan. **Gambar 10.5 hingga 10.7** menunjukkan pedok-pedok yang rosak.

GAMBAR 10.5

*Pusat Ternakan Haiwan Ulu Lepar, Pahang
- Ditumbuhi Rumpai Lain*

GAMBAR 10.6

*Pusat Ternakan Haiwan Jelai/Gemas, Johor
- Ditumbuhi Rumpai Semalu*

GAMBAR 10.7

*Pusat Ternakan Haiwan Tersat, Terengganu
- Ditumbuhi Semak Samun*

Pada pandangan Audit, pedok yang tidak digunakan secara optimum dan telah ditumbuhi semak serta rumpai hendaklah disenggarakan secepat mungkin bagi mengelakkan kos tambahan pembangunan semula kawasan. Bagaimanapun, dicadangkan supaya rumput yang tidak diragut dan dipotong dijadikan rumput kering atau rumput jeruk untuk stok makanan pada musim kemarau dan banjir.

f. Pembajaan Padang Ragut

- i. Mengikut Garis Panduan Pengurusan Pastura/Foder Jabatan Perkhidmatan Haiwan, pastura atau foder perlu dibaja mengikut kadar dan kekerapan yang ditetapkan. Pembajaan yang berjadual pada kadar yang ditetapkan adalah untuk mengekalkan kesuburan tanah dan kandungan nutrien di dalam pastura bagi mencapai tahap pengeluaran yang maksimum. Kadar dan kekerapan taburan baja mengikut panduan tersebut adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 10.10
KADAR TABURAN BAJA**

JENIS BAJA	KADAR (KG/HEKTAR)	KEKERAPAN
Baja Urea (115 N)	250	4 kali/setahun
Baja <i>Triple Superphosphate</i>	200 - 300	1 kali/2 tahun
Baja <i>Christmas Island Rock Phosphate</i>	72 - 108	1 kali/2 tahun
Baja <i>Muriate of Potash</i>	100 - 150	1 kali/2 tahun

- ii. Semakan Audit terhadap rekod pembajaan di 5 PTH yang dilawati mendapati kesemua PTH tidak mematuhi jadual kekerapan taburan sebagaimana ditetapkan iaitu 4 kali setahun bagi baja urea dan sekali dalam 2 tahun bagi lain-lain baja seperti *Triple Superphosphate (TSP)*, *Christmas Island Rock Phosphate (CIRP)* dan *Muriate of Potash (MOP)*. Manakala kadar penggunaan baja bagi setiap hektar juga tidak dipatuhi. Kekerapan taburan baja mengikut PTH adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 10.11
PEMBAJAJAN PADANG RAGUT
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007**

PUSAT TERNAKAN HAIWAN	LUAS PADANG RAGUT (HEKTAR)	PENGUNAAN BAJA TAHUNAN				
		JUMLAH TABURAN SEPATUTNYA		JUMLAH TABURAN SEBENAR		
		JENIS	JUMLAH (KG)	2005 (KG)	2006 (KG)	2007 (KG)
Jelai/Gemas	297.16	Urea (115N)	297,160	4,450	-	-
		CIRP	21,395	-	-	-
		MOP	29,716	-	-	-
		TSP	59,432	-	-	-
Pantai Timor	544.17	Urea (115N)	544,170	-	-	34,340
		CIRP	39,180	-	-	-
		MOP	54,417	-	-	-
		TSP	108,834	-	-	-
Tersat	801.30	Urea (115N)	801,300	33,500	42,030	51,650
		CIRP	57,693	-	-	-
		MOP	80,130	-	-	-
		TSP	160,260	-	-	-
Ulu Lepar	525.60	Urea (115N)	525,600	-	-	45,175
		CIRP	37,843	-	-	-
		MOP	52,560	-	-	-
		TSP	105,120	-	-	-
Ayer Hitam	156.74	Urea (115N)	156,740	1,400	TM	19,800
		CIRP	11,285	1,050		-
		MOP	15,674	-		4,350
		TSP	31,348	-		350

Nota : CIRP - *Christmas Island Rock Phosphate*
MOP - *Muriate Of Potash*
TSP - *Triple Superphosphate*

Pada pandangan Audit, bagi memastikan kesuburan tanah dan kandungan nutrien pastura adalah pada tahap maksimum, pembajaan padang ragut perlu dilakukan mengikut jadual dengan kadar penggunaan baja yang telah ditetapkan. Kesuburan padang ragut juga merupakan aktiviti penting dalam pengurusan industri ternakan dan dapat membantu meningkatkan produktiviti pengeluaran pastura dan foder.

g. Infrastruktur Ladang

Secara umumnya, infrastruktur ladang dan peralatan ternakan ada disediakan di 5 PTH yang dilawati seperti jalan ladang, kandang, pagar kawasan dan pagar pedok. Bagaimanapun, terdapat beberapa infrastruktur dan kemudahan tersebut sama ada telah uzur, rosak dan kotor namun tidak disenggarakan dengan teratur dan sempurna sehingga boleh menjejaskan kesihatan dan keselamatan pada ternakan lembu seperti di **Gambar 10.8 hingga 10.13**.

GAMBAR 10.8

Besi Pengadang Laluan Ternakan Telah Uzur Dan Berkarat

GAMBAR 10.9

Bumbung Kandang Yang Rosak Tidak Dibaiki

Pusat Ternakan Haiwan Ulu Lepar, Pahang

GAMBAR 10.10

Kandang Terbiar Dan Tidak Disenggarakan

GAMBAR 10.11

Pagar Sempadan Menggunakan Tiang Kayu

Pusat Ternakan Haiwan Tersat, Terengganu

GAMBAR 10.12

Kandang Terbiar Tidak Disenggarakan

GAMBAR 10.13

Tapak (Lantai) Kandang Berair

Pusat Ternakan Haiwan Jelai/Gemas, Negeri Sembilan

Pada pandangan Audit, Jabatan dan Pusat Ternakan Haiwan patut memastikan kemudahan infrastruktur yang disediakan disenggarakan dengan teratur dan sempurna serta kerosakan yang berlaku perlu diperbaiki bagi memastikan kesihatan dan keselamatan ternakan lembu terjaga.

h. Pengurusan Kenderaan, Jentera Dan Peralatan Pertanian

Kenderaan, jentera dan peralatan pertanian diperlukan bagi melancarkan aktiviti pengurusan ladang antaranya pembangunan kawasan tanah, penyenggaraan padang ragut, pembajaan dan penanaman pastura serta kerja pembersihan kawasan ladang. Kelima-lima PTH yang dilawati telah dibekalkan dengan kenderaan, jentera dan peralatan pertanian sebagai langkah memastikan aktiviti ladang dilaksanakan dengan cekap dan berkesan. Berdasarkan pemeriksaan terhadap rekod aset berkenaan mendapati perkara berikut :-

- i. Semakan Audit terhadap Daftar Harta Modal mendapati kebanyakan kenderaan dan jentera pertanian yang digunakan telah melebihi usia guna produktif atau melebihi tempoh ekonominya. Keadaan ini menyebabkan kerosakan kerap berlaku dan seterusnya memberi kesan terhadap aktiviti pengurusan ladang serta melibatkan kos penyenggaraan yang tinggi. Didapati usia penggunaan kenderaan dan jentera bagi PTH Jelai/Gemas, Pantai Timor dan Tersat ada yang menjangkau antara 27 hingga 35 tahun. Kedudukan kenderaan dan jentera yang masih digunakan melebihi usia 15 tahun bagi 5 PTH tersebut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 10.12
KENDERAAN DAN JENTERA PERTANIAN YANG DIGUNAKAN MELEBIHI 15 TAHUN

KENDERAAN/ JENTERA PERTANIAN	PUSAT TERNAKAN HAIWAN									
	JELAI/GEMAS		PANTAI TIMOR		TERSAT		ULU LEPAR		AYER HITAM	
	TAHUN									
	BELI	USIA	BELI	USIA	BELI	USIA	BELI	USIA	BELI	USIA
Pajero (Mitsubishi)	1990	17	1989 1989 1991	18 18 16	1992	15	1989 1989	18 18	1990	17
Trooper (Isuzu)	1985	22	1984	23	-	-	-	-	-	-
Land Cruiser (Toyota)	1979	28	-	-	-	-	-	-	-	-
Pick Up (Hi-Lux)	1986	21	-	-	-	-	-	-	-	-
Pick Up (Isuzu)	-	-	1992	15	1992	15	1992	15	1992 1992	15 15
Isuzu Van WFR	-	-	-	-	-	-	1986	21	-	-
Lori (Isuzu)	1985	22	-	-	1991	16	-	-	-	-
Lori (Mitsubishi Fuso FK 120H)	-	-	-	-	1979	28	1980	27	-	-
Lori HINO	-	-	1976	31	-	-	-	-	-	-
Land Rover	-	-	1986 1987	21 20	1992	15	-	-	-	-
Motosikal (Kawasaki AN90E)	1992	15	-	-	-	-	1992	15	-	-

KENDERAAN/ JENTERA PERTANIAN	PUSAT TERNAKAN HAIWAN									
	JELAI/GEMAS		PANTAI TIMOR		TERSAT		ULU LEPAR		AYER HITAM	
	TAHUN									
	BELI	USIA	BELI	USIA	BELI	USIA	BELI	USIA	BELI	USIA
Traktor (Fiat 540)	1980	27	-	-	-	-	-	-	1990 1984	17 23
Traktor (Fiat 640)	1984	23	-	-	-	-	-	-	-	-
Traktor (Fiat 780)	-	-	1976 1979	31 28	-	-	-	-	-	-
Traktor (Same Mercury FWD185)	1986	21	-	-	1987	20	1986 1987	21 20	1985 1985	22 20
Traktor (Fiat 70-66DT 410D)	1990	17	-	-	-	-	1989	18	-	-
Traktor (Same Explorer 80 4WD)	1983	24	-	-	-	-	-	-	1992	15
Back Hoe (Loader Case 580K)	1989	18	-	-	-	-	-	-	-	-
Traktor (Same Explorer 85 FW)	-	-	-	-	1992	15	-	-	-	-
Traktor Ford 7000	-	-	-	-	1974	33	-	-	-	-
Traktor Same Saturno 80FD	-	-	-	-	1981	26	-	-	-	-
Bulldozer Catepillar D6C	-	-	-	-	1972	35	-	-	-	-
Mini Traktor	-	-	-	-	-	-	-	-	1990	17

- ii. Secara keseluruhannya, daripada 115 unit kenderaan dan jentera pertanian yang masih digunakan di 5 PTH berkenaan, didapati hanya 65 unit (56.5%) berusia di bawah 15 tahun di mana sebahagian besarnya merupakan kenderaan pejabat dan motosikal. Manakala 50 unit (43.5%) merupakan kenderaan dan jentera yang telah berusia melebihi 15 tahun hingga ke 35 tahun. Usia penggunaan kenderaan dan jentera pertanian adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 10.13
RINGKASAN USIA PENGGUNAAN KENDERAAN/JENTERA

KENDERAAN /JENTERA	PUSAT TERNAKAN HAIWAN					
	JELAI/ GEMAS	PANTAI TIMOR	TERSAT	ULU LEPAR	AYER HITAM	JUMLAH
< 15 Tahun	8	16	10	15	16	65
15 - 20	4	5	6	5	7	27
21 - 25	6	2	0	3	2	13
26 - 30	2	1	2	1	0	6
31 - 35	0	2	2	0	0	4
JUMLAH	20	26	20	24	25	115

- iii. PTH Tersat, PTH Ulu Lepar dan PTH Jelai/Gemas tidak menyediakan jadual penyenggaraan bagi kenderaan dan jentera yang dikendalikannya. Penyenggaraan dan pembaikan hanya dilakukan apabila berlaku

kerosakan. Bagaimanapun, di PTH Pantai Timor dan PTH Ayer Hitam, jadual penyenggaraan ada disediakan tetapi penyenggaraan terhadap kenderaan dan jentera terlibat tidak diikuti sepenuhnya. Keadaan ini menyebabkan kerosakan kerap berlaku terhadap kenderaan dan jentera sehingga mengganggu kerja-kerja pengurusan serta aktiviti ladang. Sekiranya tindakan penyenggaraan dibuat sebagaimana dijadualkan, ia mampu memanjangkan jangka hayat kenderaan dan jentera berkenaan.

- iv. Mengikut Tatacara Pengurusan Stor, Lembaga Pemeriksa perlu dilantik bagi maksud membuat laporan sama ada sesebuah kenderaan dan jentera masih ekonomi untuk dibaiki atau perlu dilupuskan. Kenderaan dan jentera yang tidak ekonomi dibaiki perlu dilupuskan mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1980. Semakan Audit mendapati sebilangan besar jentera dan peralatan pertanian yang telah rosak dan tidak ekonomi untuk dibaiki masih disimpan di 5 PTH yang dilawati. Tindakan pelupusan masih belum diambil terhadap jentera dan peralatan ini yang antara lainnya berpunca daripada ketiadaan maklumat mengenai kos dan tarikh perolehannya. **Gambar 10.14 hingga 10.21** menunjukkan contoh jentera dan peralatan yang berkaitan.

GAMBAR 10.14

Traktor

GAMBAR 10.15

Traktor

Pusat Ternakan Haiwan Pantai Timor

GAMBAR 10.16

Traktor

GAMBAR 10.17

Peralatan Pertanian

Pusat Ternakan Haiwan Jelai/Gemas, Negeri Sembilan

GAMBAR 10.18

Lori (Fuso) Dan Tangki Air

GAMBAR 10.19

Bulldozer (Catepillar)

Pusat Ternakan Haiwan Ulu Lepar, Pahang

GAMBAR 10.20

Motosikal

GAMBAR 10.21

Traktor

Pusat Ternakan Haiwan Ulu Lepar, Pahang

- v. Di PTH Pantai Timor, permohonan untuk pemeriksaan kenderaan dan jentera pertanian untuk tujuan pelupusan telah dikemukakan kepada Lembaga Pemeriksa Pelupusan Aset, Jabatan Perkhidmatan Haiwan pada 10 Julai 2007. Bagaimanapun, PTH tersebut masih belum menerima maklum balas daripada Lembaga berhubung perkara ini.
- vi. Semakan terhadap fail pelupusan aset mendapati PTH Ayer Hitam telah membuat Perakuan Pelupusan Aset Alih Kerajaan kenderaan dan jentera pertanian pada bulan Ogos 2007. Perakuan kelulusan pelupusan KEW-PA-16 dari Jabatan Kerja Raya, Johor Bahru juga telah diterima pada bulan Oktober 2007 untuk 4 unit kenderaan/jentera bernombor pendaftaran WAT 200, WCC 9420, WCT 1290 dan WCT 1293. Bagaimanapun, pemeriksaan oleh Lembaga Pemeriksa Pelupusan Aset masih belum dilaksanakan.

Pada pandangan Audit, memandangkan kenderaan dan jentera pertanian adalah merupakan aset yang penting dalam pengurusan aktiviti ladang, perhatian yang serius perlu diberikan terhadap aspek penyenggaraan supaya usia guna aset berkenaan dapat dipertingkatkan. Bagi kenderaan dan peralatan yang berusia melebihi 15 tahun, tindakan pelupusan perlu disegerakan bagi mengelakkan nilai pelupusannya berkurangan di

samping dapat menjimatkan ruang penyimpanan kenderaan/jentera. Pihak pengurusan ladang juga disarankan untuk mendapatkan peruntukan bagi menggantikan kenderaan dan jentera pertanian yang uzur dan rosak supaya pengurusan ladang dapat dilaksanakan dengan cekap dan berkesan.

i. Kekurangan Pemandu Jentera Pertanian

Semakan yang dilakukan ke atas rekod pemandu di PTH Pantai Timor mendapati bilangan pemandu yang memiliki lesen untuk mengendalikan jentera pertanian tidak mencukupi iaitu hanya 2 daripada 5 pemandu sahaja yang mempunyai lesen khusus untuk mengendalikan jentera berkenaan. Ini menyebabkan kerja pembajaan dan penyenggaraan padang ragut tidak dapat dilaksanakan sebagaimana dijadualkan di mana secara tidak langsung boleh menjejaskan kelancaran pengurusan ladang. **Bagi mengatasi kekurangan pemandu jentera, PTH patut memberi peluang kepada 3 pemandu lain untuk memperolehi lesen khusus supaya aktiviti pengurusan ladang yang melibatkan penggunaan jentera dapat dilaksanakan mengikut jadual.**

10.4.6. Pemantauan

10.4.6.1. Unit Pengurusan Ladang Wilayah adalah bertanggungjawab terhadap pelaksanaan dan penyeliaan aktiviti projek bagi memastikan ia berjalan lancar dan teratur. Unit ini membuat pemantauan dengan mengadakan lawatan ke ladang-ladang Pusat Ternakan Haiwan (PTH) di wilayahnya. Laporan dari hasil lawatan dibincangkan semasa Mesyuarat Seksyen Pembangunan Sumber Genetik di Ibu Pejabat.

10.4.6.2. Seksyen Pembangunan Sumber Genetik bertanggungjawab dari segi penyelarasan semua ladang PTH dan memastikan pelaksanaan aktiviti projek berjalan seperti yang dirancang. Seksyen tersebut perlu mengadakan mesyuarat sebanyak 2 bulan sekali dalam setahun. Didapati Mesyuarat Seksyen Pembangunan Sumber Genetik telah diadakan bagi membincangkan laporan prestasi bulanan ladang; sistem maklumat ladang; pembangunan ladang; teknologi pembiakan dan pembakaan; pemakanan haiwan dan pembajaan ladang. Selain itu, isu semasa seperti pengiktirafan berkaitan ISO 9000, *High Impact Project* dan penutupan ladang PTH Batu Arang, Selangor turut dibincangkan dalam mesyuarat tersebut. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, mesyuarat ini telah diadakan sebanyak 10 kali. Laporan terhadap penilaian dan prestasi ladang PTH ada dikeluarkan pada setiap bulan. Laporan Penilaian Keseluruhan Prestasi Projek Pembangunan Rancangan Malaysia Kesembilan untuk semua ladang juga telah dikeluarkan bagi tahun 2006 dan 2007. **Pada pandangan Audit, Seksyen ini perlu menyediakan jadual mesyuarat dan mengadakan mesyuarat mengikut kekerapan yang ditetapkan.**

10.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya, Jabatan Perkhidmatan Haiwan (Jabatan) mempunyai perancangan yang baik berhubung dengan Projek Pengeluaran Bibit dan Baka Ternakan Lembu. Jabatan mempunyai garis panduan yang lengkap mengenai pengurusan ternakan dan ladang. Bagaimanapun dari aspek pelaksanaannya, masih terdapat kelemahan yang perlu diperbaiki. Antara kelemahan-kelemahan tersebut adalah perolehan lembu *Yellow Cattle* yang tidak mengikut spesifikasi perjanjian; pengurusan lembu di Pusat Ternakan Haiwan tidak dibuat dengan sempurna yang mendedahkannya kepada jangkitan penyakit dan kematian; pengeluaran baka ternakan yang tidak memenuhi sasaran; padang ragut yang tidak disenggarakan dengan baik; dan penyenggaraan kenderaan, jentera dan peralatan pertanian yang tidak memuaskan. Kelemahan-kelemahan ini perlu ditangani segera untuk memastikan objektif pelaksanaan Projek Pengeluaran Bibit dan Baka Ternakan Lembu dapat dicapai. Sehubungan ini, adalah disyorkan pertimbangan diberi kepada beberapa perkara berikut :-

- a. Jabatan Perkhidmatan Haiwan perlu memastikan syarat-syarat kontrak dipatuhi demi menjamin kepentingan Kerajaan. Jabatan perlu menuntut semula daripada pembekal semua kos pengurusan ternakan yang telah dibelanjakan semasa tempoh kuarantin.
- b. Bagi memastikan ternakan yang dibeli boleh menghasilkan baka yang baik, Jabatan hendaklah memastikan ternakan tersebut melepasi kesemua 11 ujian penyakit dan juga syarat-syarat yang ditetapkan dalam perjanjian.
- c. Jabatan sepatutnya meminta pembekal mengambil semula 451 ekor lembu yang tidak melepasi spesifikasi dan ujian kesihatan yang dikehendaki.
- d. Jabatan juga perlu menuntut kembali kos yang telah dibelanjakan bagi menghapuskan 70 ekor lembu yang berpenyakit daripada pembekal.
- e. Jabatan dan Pusat Ternakan Haiwan perlu memberi penekanan terhadap aspek pengurusan ternakan dan padang ragut yang baik; penjagaan tahap kesihatan dan makanan/pastura yang berkualiti serta kesesuaian baka ternakan yang dipelihara. Langkah ini dapat meningkatkan kadar kelahiran ternakan supaya bibit dan baka ternakan lembu dapat diserahkan kepada kumpulan sasar serta dapat meningkatkan pengeluaran lembu pedaging dan tenusu dalam industri tersebut.
- f. Pusat Ternakan Haiwan perlu meningkatkan pengurusan tahap kesihatan ternakan supaya matlamat bagi mengurangkan kadar kematian ternakan dapat dicapai. Jabatan perlu mengenal pasti punca penyakit yang boleh membawa kepada kematian ternakan dan mengambil tindakan untuk mengatasinya.

- g. Jabatan perlu mengambil tindakan memastikan tanah ladang sedia ada diwartakan untuk kegunaan Kerajaan Persekutuan bagi tujuan pusat pengeluaran dan pembiakan bibit dan baka ternakan lembu.
- h. Jabatan dan pengurusan Pusat Ternakan Haiwan patut memastikan kemudahan infrastruktur yang disediakan disenggarakan dengan sempurna dan kerosakan yang berlaku perlu diperbaiki bagi memastikan aktiviti yang dirancang dapat berjalan dengan lancar.
- i. Bagi kenderaan dan peralatan yang berusia melebihi 15 tahun, tindakan pelupusan perlu disegerakan bagi mengelakkan nilai pelupusannya berkurangan di samping dapat menjimatkan ruang penyimpanan kenderaan/jentera. Bagi tujuan ini, Jabatan perlu memastikan peruntukan yang mencukupi disediakan bagi menggantikan kenderaan dan jentera pertanian yang uzur dan rosak supaya memastikan pengurusan ladang dapat dilaksanakan dengan cekap dan berkesan.

**11. JABATAN KEMAJUAN MASYARAKAT
- PENGURUSAN PROGRAM PUSAT SUMBER**

11.1. LATAR BELAKANG

11.1.1. Khutub Khanah Desa yang mula diperkenalkan pada tahun 1971 telah ditukar namanya kepada Pusat Sumber pada tahun 1990. Matlamat Jabatan Kemajuan Masyarakat (KEMAS) adalah untuk menjadikan Pusat Sumber pemangkin kepada perubahan minda dalam melahirkan masyarakat berilmu dan berdaya saing selaras dengan arus pembangunan negara serta secara tidak langsung menaikkan taraf ekonomi masyarakat luar bandar. Bagi mencapai objektif ini, KEMAS telah menetapkan sub-objektif bagi Program Pusat Sumber seperti berikut :-

- a. Menyediakan bahan bacaan dan rujukan yang sesuai kepada masyarakat setempat.
- b. Menggalakkan tabiat serta mewujudkan budaya membaca di kalangan masyarakat luar bandar.
- c. Bekerjasama dengan masyarakat bagi menjalankan aktiviti kokurikulum dan menjadikan Pusat Sumber sebagai pusat untuk menjalankan aktiviti ko-kurikulum.
- d. Bertanggungjawab mendidik masyarakat tentang perkembangan teknologi maklumat serta penggunaannya.
- e. Menjadikan Pusat Sumber sebagai pusat untuk mengadakan aktiviti-aktiviti tambahan terutamanya kelas tambahan untuk pelajar-pelajar luar bandar.

11.1.2. Komponen Program Pusat Sumber

Program Pusat Sumber mengandungi 5 komponen utama seperti berikut :-

- a. Pembinaan bangunan Pusat Sumber baru.
- b. Membaik pulih bangunan Pusat Sumber lama.
- c. Pembekalan kelengkapan untuk keperluan Pusat Sumber yang terdiri daripada buku, perabot, permainan pembelajaran, alat tulis, komputer, televisyen/perakam video, pita Video/CD/VCD dan sistem siaraya.
- d. Menyediakan tenaga pengajar yang terdiri daripada Pemaju Masyarakat.
- e. Pelaksanaan program/aktiviti tambahan di bangunan Pusat Sumber atau di bangunan lain yang dikenal pasti. Antara program yang dilaksanakan adalah program motivasi serta Kelas Bimbingan Pelajaran dan Tuisyen, Program

Bijak Belajar dan Program Galakan Membaca yang mengandungi aktiviti-aktiviti seperti pertandingan bercerita dan pertandingan pencarian maklumat serta pertandingan buku skrap.

11.1.3. Konsep Pusat Sumber

Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan (RMK-8), Jabatan Kemajuan Masyarakat bercadang untuk membina 150 buah Pusat Sumber yang berkonsepkan 3 dalam satu di seluruh negara. Konsep ini menggabungkan aktiviti perpustakaan masyarakat, kelas bina insan dan kelas literasi komputer dalam satu bangunan. Kos projek ini dianggarkan berjumlah RM89.48 juta iaitu RM75 juta untuk pembinaan bangunan Pusat Sumber dan RM14.48 juta lagi untuk perolehan bekalan perabot dan kelengkapan yang berkaitan. FELCRA Berhad telah dilantik untuk menguruskan pembinaan bangunan-bangunan Pusat Sumber bagi tempoh RMK-8. Sehingga kini, KEMAS telah membina 287 bangunan Pusat Sumber di seluruh negara.

11.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan Program Pusat Sumber telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur, berhemat serta mencapai matlamatnya.

11.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Skop pengauditan adalah meliputi aspek perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap Pusat Sumber yang dibina di bawah RMK-8. Semakan Audit terhadap fail, rekod dan dokumen bagi tempoh tahun 2002 hingga 2007 telah dijalankan di Kementerian Kemajuan Luar Bandar Dan Wilayah, Syarikat FELCRA Berhad, Ibu Pejabat KEMAS dan 5 Pejabat KEMAS Negeri iaitu Pejabat KEMAS Negeri Sembilan, Selangor, Pahang, Perak dan Perlis. Pemeriksaan fizikal telah dijalankan terhadap 11 Pusat Sumber yang siap dibina dalam RMK-8 dan telah diserahkan kepada Pejabat KEMAS Negeri. Temu bual dan perbincangan juga telah dilakukan dengan pegawai-pegawai serta kakitangan yang terlibat. Maklumat bagi 11 Pusat Sumber yang telah dipilih sebagai sampel pengauditan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.1
MAKLUMAT BAGI 11 PUSAT SUMBER YANG TELAH DIPILIH

NEGERI/NAMA PUSAT SUMBER	DAERAH	TARIKH SERAH KEPADA KEMAS
Negeri Sembilan :		
1. Felda Palong 9, Jempol	Jempol	15/04/04
2. Taman Gunung Emas, Repah	Tampin	06/02/04
Negeri Selangor :		
1. Kg. Batu 23, Sg. Nibong, Tanjung Karang	Sabak Bernam	30/09/03
2. Selayang Permai, Paya Jaras, Sg. Buluh	Petaling	05/01/05

NEGERI/NAMA PUSAT SUMBER	DAERAH	TARIKH SERAH KEPADA KEMAS
Pahang :		
1. Kg. Baru Salong, Pekan	Pekan	03/05/05
2. FELDA Kota Gelanggi 2, Jerantut	Jerantut	30/10/05
Perak :		
1. Kg. Sungai Terap, Selama	Selama	05/10/05
2. Pekan Pengkalan Hulu, Grik	Pengkalan Hulu	13/06/05
3. Tg. Malim, Slim River	Batang Padang	05/01/06
Perlis :		
1. FELDA Chuping		30/09/04
2. Kawasan Masjid Binjal, Kayang, Kangar		28/02/04

11.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Jun hingga Disember 2007 mendapati perkara berikut :-

11.4.1. Struktur Pengurusan Pusat Sumber

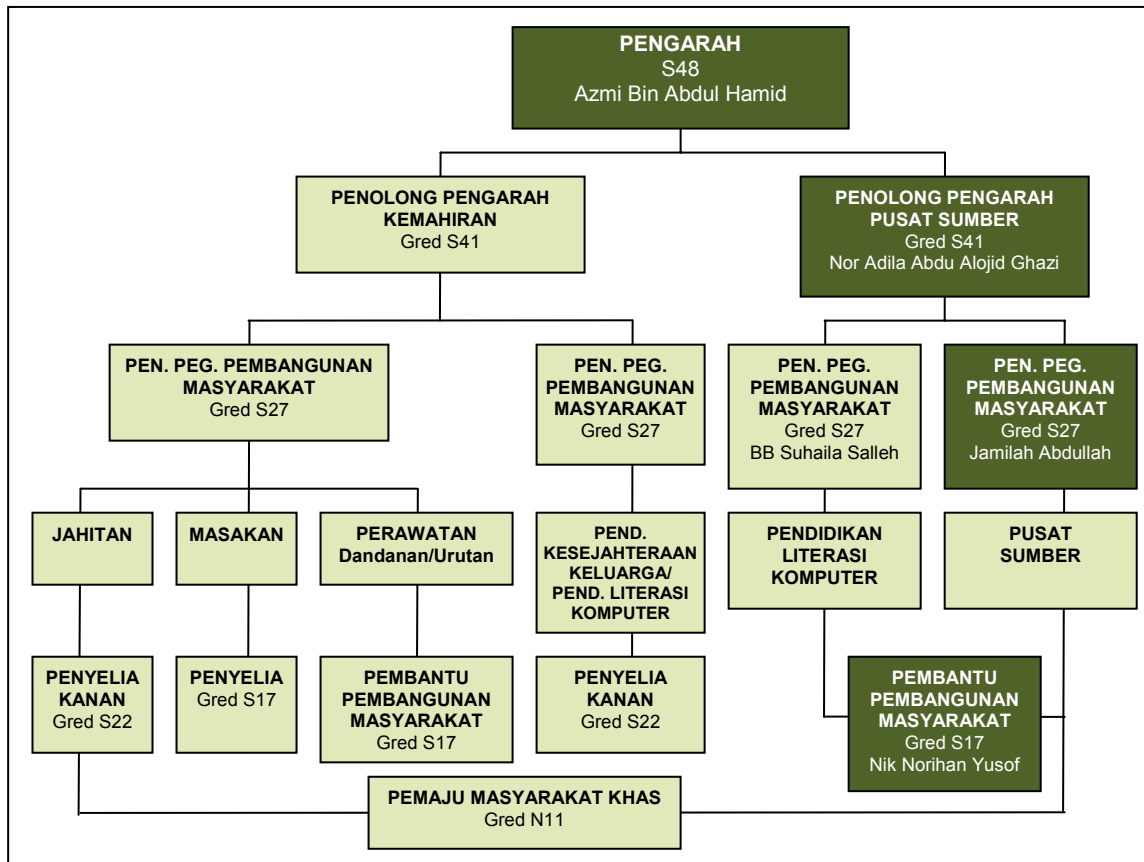
11.4.1.1. Peringkat Ibu Pejabat KEMAS

- a. Bahagian Pendidikan Masyarakat dipertanggungjawabkan untuk menyediakan pendidikan tidak formal seperti pendidikan kesejahteraan keluarga/pendidikan literasi fungsian, pendidikan kemahiran [jahitan, masakan, perawatan (dandan dan urutan)], pendidikan literasi komputer dan Pusat Sumber. Bahagian ini diketuai oleh Pengarah Pendidikan Masyarakat Gred S48 dan dibantu oleh 2 Penolong Pengarah Gred S41 dan 10 kakitangan sokongan yang terdiri daripada 4 pegawai Gred S27, 2 pegawai Gred S22, 3 pegawai Gred S17 dan seorang pegawai Gred N11. Bagi pengurusan Pusat Sumber, strukturnya terdiri daripada seorang Penolong Pengarah Pusat Sumber Gred S41 dengan dibantu oleh seorang Penolong Pegawai Pembangunan Masyarakat Gred S27 dan seorang Pembantu Pembangunan Masyarakat Gred S17 yang bertanggungjawab untuk :-

- Menyediakan bajet tahunan.
- Merancang, menyelaraskan, memantau dan menilai aktiviti kokurikulum Pusat Sumber di negeri.
- Mengumpul data dan rekod aktiviti Pusat Sumber di negeri.
- Merancang, menyelaraskan dan menilai spesifikasi keperluan peralatan, bahan-bahan bacaan dan personel.

- b. Struktur organisasi Bahagian Pendidikan Masyarakat Ibu Pejabat KEMAS adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 11.1
CARTA ORGANISASI BAHAGIAN PENDIDIKAN MASYARAKAT
IBU PEJABAT KEMAS
BERKUATKUASA MULAI 1 JANUARI 2007

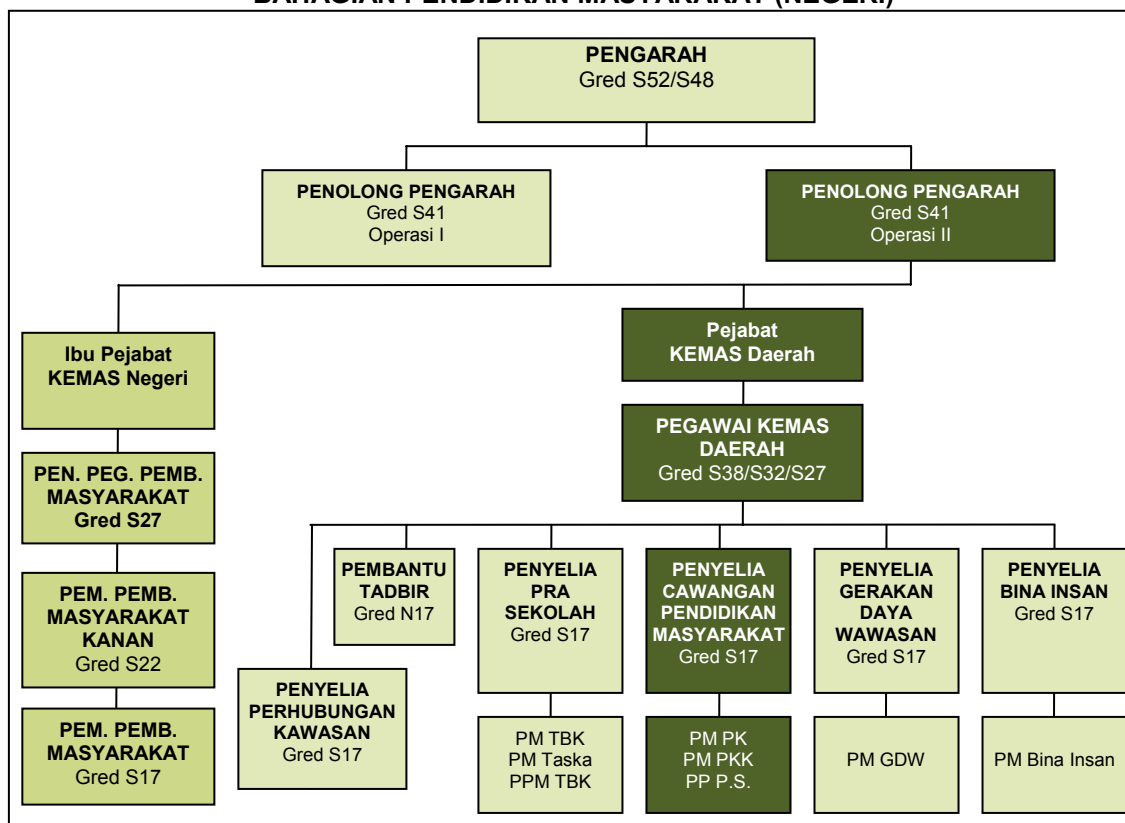

11.4.1.2. Peringkat Pejabat KEMAS Negeri

- Di peringkat negeri, pengurusan Pusat Sumber adalah di bawah tanggungjawab Penolong Pengarah Operasi I/Penolong Pengarah Operasi II Gred S41. Beliau dibantu oleh beberapa kakitangan sokongan iaitu Pegawai Operasi (Cawangan Pendidikan Masyarakat dan Gerakan Desa Wawasan) Gred S38/S32/S27, Penolong Pegawai Pembangunan Masyarakat Cawangan Pendidikan Masyarakat (CPM) Gred S27, Pembantu Pembangunan Masyarakat Kanan (CPM) Gred S22, Pembantu Pembangunan Masyarakat (CPM) Gred S17 dan Pemaju Masyarakat Khas Gred N11 (ditempatkan di sesetengah negeri).
- Di setiap daerah, terdapat seorang Pegawai KEMAS Daerah Gred S38/S32/S27. Pegawai KEMAS Daerah ini bertanggungjawab merancang, menyelaraskan aktiviti-aktiviti KEMAS di peringkat daerah dan memantau serta menilai keberkesananannya.
- Setiap Pusat Sumber ditempatkan seorang Pemaju Masyarakat Pusat Sumber Gred N11 dengan tugas yang telah ditetapkan oleh Ibu Pejabat seperti berikut :-

- i. Mengendalikan aktiviti kokurikulum seperti kelas bimbingan, aktiviti bercerita dan membuat laporan bagi setiap aktiviti yang dijalankan.
 - ii. Mengumpul dan menyusun data aktiviti Pusat Sumber.
 - iii. Bekerjasama dengan pegawai-pegawai daripada lain-lain Agensi Kerajaan, badan-badan sukarela dan masyarakat bagi menjayakan program Pusat Sumber.
 - iv. Berperanan sebagai Setiausaha kepada Jawatankuasa Aktiviti Pusat Sumber.
 - v. Merekod/mencatat setiap bahan/peralatan yang diterima dan lain-lain tugas berkaitan pengurusan buku-buku Pusat Sumber dan perkara-perkara yang berkaitan dengan aktiviti pinjaman dan pemulangan buku-buku.
- d. Struktur organisasi Bahagian Pendidikan Masyarakat Pejabat KEMAS Negeri adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 11.2
CARTA ORGANISASI
BAHAGIAN PENDIDIKAN MASYARAKAT (NEGERI)

Nota : PM - Pemaju Masyarakat; TBK - Taman Bimbingan Kanak-kanak;
 PPM - Pembantu Pembangunan Masyarakat; GDW - Gerakan Daya Wawasan;
 PK - Penyelia Kanan; PP - Penyelia Perhubungan;
 P.S. - Pusat Sumber; PKK - Pendidikan Kesejahteraan Keluarga.

11.4.2. Guna Tenaga Dan Latihan

11.4.2.1. Pada 1 Januari 2007, Bahagian/Unit Pendidikan Masyarakat telah diluluskan sebanyak 655 jawatan bagi menguruskan 287 Pusat Sumber KEMAS di seluruh negara di mana sejumlah 222 daripadanya adalah jawatan Pemaju Masyarakat Gred N11. Memandangkan setiap Pusat Sumber akan ditempatkan seorang Pemaju Masyarakat Gred N11, maka KEMAS masih perlu memohon sebanyak 65 jawatan Pemaju Masyarakat lagi daripada Jabatan Perkhidmatan Awam untuk menguruskan semua Pusat Sumber berkenaan. Daripada 655 jawatan yang diluluskan itu, 570 jawatan telah diisi termasuk 192 Penyelia Cawangan Pendidikan Masyarakat dan 206 Pemaju Masyarakat Pusat Sumber yang telah diisi secara kontrak. Semakan mendapati ada antara pegawai kontrak ini telah berkhidmat semenjak tahun 1981 lagi. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.2
PERJAWATAN PEGAWAI YANG TERLIBAT DENGAN PENGURUSAN
PROGRAM PUSAT SUMBER
KEDUDUKAN PADA 1 JANUARI 2007

JAWATAN	GRED	MENGIKUT WARAN PERJAWATAN DI IBU PEJABAT		
		LULUS	ISI	KOSONG
Ibu Pejabat				
Pengarah Bahagian Pendidikan Masyarakat	S48	1	1	0
Penolong Pengarah Pusat Sumber	S41	1	1	0
Penolong Pegawai Pusat Sumber	S27	1	1	0
Pembantu Pembangunan Masyarakat	S17	1	1	0
Pejabat KEMAS Negeri				
Penolong Pengarah Operasi (Pejabat KEMAS Negeri)	S41	14	14	0
Pegawai KEMAS Daerah	S38	4	4	0
Pegawai KEMAS Daerah	S32	37	9	28
Pegawai KEMAS Daerah	S27	92	86	6
Pegawai Operasi 2	S27	14	14	0
Pembantu Pembangunan Masyarakat	S22	32	27	5
Pembantu Pembangunan Masyarakat	S17	14	14	0
Penyelia Cawangan Pendidikan Masyarakat (Kontrak)	S17	222	192	30
Pemaju Masyarakat Pusat Sumber (Kontrak)	N11	222	206	16
JUMLAH		655	570	85

Pada pandangan Audit, bagi memastikan kelicinan pengurusan program/aktiviti Pusat Sumber ini, semua jawatan yang diluluskan perlu diisi terutamanya bagi jawatan Pemaju Masyarakat. Selain itu, KEMAS juga perlu mengemukakan permohonan kepada Jabatan Perkhidmatan Awam supaya jawatan kontrak bagi Pemaju Masyarakat Pusat Sumber diserapkan ke jawatan tetap.

11.4.2.2. Bahagian Pendidikan Masyarakat Ibu Pejabat telah melaksanakan program-program pendidikan *non-formal* kepada kakitangan Pusat Sumber.

Antara program-program yang telah dijalankan bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.3
PROGRAM/AKTIVITI YANG DIJALANKAN BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2006

TARIKH	PROGRAM
15 – 18 Dis. 2004	Seminar Pusat Sumber Luar Bandar Telah diadakan di Hotel Juta Keningau, Sabah. Telah dihadiri oleh 85 orang peserta yang terdiri daripada Penolong Pengarah Operasi Negeri, Pegawai KEMAS Daerah dan Pemaju Masyarakat Pusat Sumber.
9 – 13 Mei 2005	Kursus Penjilidan Dan Pembaikan Bahan Pusat Sumber Telah diadakan di Hotel Rajah Court, Sarawak dan dihadiri oleh 40 Pemaju Masyarakat Pusat Sumber .
25 – 30 Sept 2005	Kursus <i>Better Spoken English</i> Telah diadakan di Pusat Kegiatan Masyarakat (PKM) Langkawi, Kedah dan dihadiri oleh 40 orang Pemaju Masyarakat Pusat Sumber.
1 – 4 Dis. 2005	Bengkel Galakan Membaca Telah diadakan di Pusat Latihan Kepala Batas, Pulau Pinang dan telah dihadiri oleh 40 orang Pemaju Masyarakat Pusat Sumber.
18 – 21 Jun 2006	Kursus Lanjutan Penjilidan Dan Pembaikan Bahan Pusat Sumber Telah diadakan di Pusat Kegiatan Masyarakat Setiu Terengganu dan telah dihadiri oleh 33 orang Pemaju Masyarakat Pusat Sumber.
27 – 30 Dis. 2006	Kursus Asas Pengurusan Pusat Sumber Telah diadakan di INFRA dan dihadiri oleh 40 orang Pemaju Masyarakat Pusat Sumber.

11.4.2.3. Berdasarkan kursus yang dilaksanakan di atas, didapati tiada kursus berkaitan dengan pengurusan aset yang dianjurkan oleh Bahagian Pendidikan Masyarakat Ibu Pejabat bagi membolehkan Pemaju Masyarakat didedahkan dengan pengetahuan formal dalam bidang pengurusan aset. Sehubungan ini, **adalah disyorkan Pemaju Masyarakat diberi latihan khusus berkaitan pengurusan aset memandangkan Pusat Sumber telah dibekalkan dengan pelbagai jenis aset untuk menjalankan aktiviti.**

11.4.3. Peruntukan Dan Perbelanjaan

Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2006, sejumlah RM33.98 juta daripada RM38.13 juta (89.1%) peruntukan pembangunan yang diluluskan untuk Pusat Sumber telah dibelanjakan bagi tujuan pembinaan 29 bangunan Pusat Sumber baru, kerja baikpulih Pusat Sumber lama, pembelian perabot/peralatan yang berkaitan dan pelaksanaan aktiviti. Butiran peruntukan dan perbelanjaan bagi tempoh tahun 2002 hingga 2006 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.4
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2006

TAHUN	PERUNTUKAN DILULUS KESELURUHAN (RM Juta)	PERBELANJAAN KESELURUHAN (RM Juta)	PERBELANJAAN %
2002	8.91	5.84	65.5
2003	4.14	3.70	89.4
2004	16.50	17.10	103.6
2005	1.99	1.93	97.0
2006	6.59	5.41	82.1
JUMLAH	38.13	33.98	89.1

11.4.4. Prestasi Pembinaan Bangunan Pusat Sumber

11.4.4.1. Berdasarkan rekod di Ibu Pejabat KEMAS, peruntukan yang diluluskan di bawah RMK-8 adalah untuk membina 29 (19.3%) daripada 150 Pusat Sumber yang dirancang untuk seluruh negara. Pembinaan kesemua bangunan tersebut diuruskan oleh Syarikat FELCRA Berhad. Setakat bulan Jun 2007, didapati hanya 1 bangunan Pusat Sumber telah dapat disiapkan mengikut jadual manakala 26 bangunan lagi hanya disiapkan setelah diluluskan lanjutan masa antara 3 hingga 22 bulan. Pembinaan bangunan Pusat Sumber yang telah siap mengikut jadual adalah Kampung Nusa Jaya, Kuamat, Sabah. Bagi 2 bangunan lagi, didapati Pusat Sumber Parit Nibong, Bandar Baru Kedah masih menunggu Sijil Layak Menduduki manakala Pusat Sumber Kampung Tanjung Parang, Samarahan, Sarawak masih dalam pembinaan. Butiran bangunan yang lewat disiapkan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.5
PUSAT SUMBER YANG LEWAT DISIAPKAN

PUSAT SUMBER KEMAS	KOS PROJEK (RM)	TARIKH ASAL SEPATUT SIAP	TARIKH AKHIR LANJUTAN MASA	SIJIL SIAP KERJA	BIL. LANJUTAN MASA DILULUS	TEMPOH LANJUT MASA
Felda Nita 2, Mersing, Johor	308,830	06.05.03	15.01.04	31.12.03	4	7 Bulan 25 Hari
Kg. Belahan Tampok, Rengit, Johor	324,950	06.05.03	15.02.04	15.02.04	5	9 Bulan 9 Hari
Taman Sri Lambak, Tenggara, Johor	307,415	06.05.03	30.08.04	17.07.03	2	2 Bulan 11 Hari
Kg. Bukit Payong, Pokok Sena, Kedah	324,416	21.05.03	15.03.04	20.08.03	2	2 Bulan 29 Hari
Felda Chiku 3, Paloh Gua Musang, Kelantan	326,872	04.07.03	-	13.11.03	-	4 Bulan 9 Hari
Kg. Mengkebang, Kelantan	347,820	30.08.06	30.05.07	28.11.07	2	14 Bulan 28 Hari
Bt. 13, Kg. Sg. Udang, Melaka	333,760	15.12.03	31.03.04	02.03.04	1	2 Bulan 17 Hari
PKM Serkam, Jasin, Melaka	331,655	14.07.04	13.12.04	13.12.04	2	4 Bulan 29 Hari
Felda Palong 9, Jempol, Negeri Sembilan	332,005	05.07.03	15.05.04	15.04.04	3	9 Bulan 10 Hari
Taman Gunung Emas, Repah, Tampin, Negeri Sembilan	320,000	05.07.03	31.03.04	06.02.04	4	7 Bulan 1 Hari
Salong, Pekan, Pahang	327,367	14.04.04	31.05.05	03.05.05	3	12 Bulan 17 Hari
Felda Kota Gelanggi 2, Jerantut, Pahang	326,022	14.04.04	30.11.05	30.11.05	4	19 Bulan 16 Hari
Tanjung Malim, Perak	362,100	14.05.05	-	30.10.05	-	5 Bulan 16 Hari
Kg. Sg. Terap, Selama, Perak	338,060	05.07.03	15.12.04	19.05.04	2	10 Bulan 14 Hari
Pekan Pengkalan Hulu Grik, Perak	347,646	05.07.03	20.10.03	20.10.03	1	3 Bulan 15 Hari
Felda Chuping, Perlis	310,771	01.06.03	30.12.04	30.09.04	5	15 Bulan 29 Hari
Kawasan Masjid Binjal, Kayang, Perlis	321,801	01.06.03	28.02.04	28.02.04	2	8 Bulan 27 Hari

PUSAT SUMBER KEMAS	KOS PROJEK (RM)	TARIKH ASAL SEPATUT SIAP	TARIKH AKHIR LANJUTAN MASA	SIJIL SIAP KERJA	BIL. LANJUTAN MASA DILULUS	TEMPOH LANJUT MASA
Masjid Kg. Sekolah, Juru, Pulau Pinang	367,780	14.06.03	31.03.05	30.06.04	5	12 Bulan 16 Hari
PKM Paya Keladi, Kepala Batas, Pulau Pinang	328,330	25.07.03	31.05.04	31.05.04	3	10 Bulan 6 Hari
Kg. Mempakul, Kuala Penyu, Sabah	371,600	05.07.03	30.11.04	30.09.04	4	14 Bulan 25 Hari
Kg. Beladin, Pusa, Betong, Sarawak	314,024	01.04.04	30.10.04	30.10.04	1	6 Bulan 29 Hari
Kg. Batu 23, Sg. Nibong, Tanjung Karang, Selangor	321,046	01.06.03	30.09.03	25.09.03	1	3 Bulan 24 Hari
Selayang Permai, Paya Jaras, Sg. Buloh Selangor	317,546	21.05.03	20.02.05	04.02.05	6	23 Bulan 13 Hari
FELDA Kerteh 3, Ketengah Jaya, Paka	310,480	14.06.03	31.03.05	31.12.04	4	18 Bulan 17 Hari
FELDA Tenang, Hulu Besut	334,682	01.06.03	31.03.05	TM	4	22 Bulan
Kem Genting Klang, Wilayah Persekutuan	323,750	14.09.04	30.11.05	30.11.05	5	14 Bulan 16 Hari

Nota : TM - Tiada Maklumat

11.4.4.2. Menurut Laporan Pegawai Penguasa Projek (FELCRA Berhad), antara sebab kelewatan menyiapkan bangunan Pusat Sumber ialah kelembapan kontraktor dan sub kontraktor. Di samping itu, bagi tempoh lanjutan masa yang melebihi 6 bulan ianya disebabkan oleh keadaan cuaca yang tidak menentu, kesukaran mendapatkan bahan binaan, keadaan tapak yang kurang memuaskan, kekurangan tenaga buruh dan kelewatan sambungan bekalan air dan elektrik oleh pihak berkuasa.

Pada pandangan Audit, KEMAS/agensi pelaksanaanya perlu mempertingkatkan aktiviti pemantauannya terhadap projek pembinaan Pusat Sumber supaya dapat disiapkan mengikut tempoh yang ditetapkan.

11.4.5. Penyerahan Bangunan

11.4.5.1. Bangunan Pusat Sumber yang telah disiapkan hendaklah diserahkan kepada Pejabat KEMAS Negeri dengan segera supaya aktiviti Pusat Sumber dapat dilaksanakan mengikut perancangan. Didapati Pejabat KEMAS Negeri yang dilawati tidak menyelenggarakan rekod penyerahan bangunan Pusat Sumber. Berdasarkan kepada Laporan Pegawai Penguasa Projek (FELCRA Berhad), didapati 4 Pusat Sumber hanya diserahkan kepada Pejabat KEMAS Negeri antara 8 hingga 19 bulan daripada tarikh ianya disiapkan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.6
KELEWATAN MENYERAHKAN BANGUNAN SETELAH DISIAPKAN

LOKASI	TARIKH AKHIR LANJUTAN MASA	TARIKH SIAP SEBENAR	TARIKH SERAH KEPADA KEMAS	TEMPOH SERAH SELEPAS SIAP
PERAK				
Kg. Sungai Terap, Selama	15/12/04	19/05/04	04/02/05	8 ½ bulan
SABAH				
Kg. Mempakul, Kuala Penyu	30/11/04	30/09/04	23/03/06	18 bulan
SARAWAK				
Kampung Beladin, Pusa	30/10/04	30/10/04	30/08/05	10 bulan
WILAYAH PERSEKUTUAN KUALA LUMPUR				
Kem Genting Klang	30/11/05	30/11/05	07/08/06	8 bulan

11.4.5.2. Adalah didapati walaupun ada antara 27 bangunan Pusat Sumber telah disiapkan dan diserahkan kepada Pejabat KEMAS Negeri sejak tahun 2003 lagi, namun setakat bulan Jun 2007, hanya 10 Pusat Sumber yang beroperasi. Perkara ini berlaku antaranya adalah kerana jawatan Pemaju Masyarakat untuk 17 Pusat Sumber lagi masih belum diisi. Semakan Audit mendapati pengambilan terakhir untuk pengisian jawatan Pemaju Masyarakat Pusat Sumber adalah pada tahun 2003. Butiran mengenai Pusat Sumber yang telah/tidak beroperasi mengikut negeri adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.7
PUSAT SUMBER YANG TELAH/TIDAK BEROPERASI

NEGERI	BILANGAN PUSAT SUMBER	TARIKH SERAH KEPADA PEJABAT KEMAS NEGERI	STATUS	
			BEROPERASI	TIDAK
Johor	3	September 2003 hingga April 2004	-	3
Kedah	2	Oktober 2003	1	1
Selangor	2	September 2003 dan Januari 2005	-	2
Melaka	2	Mac dan November 2004	1	1
Sabah	2	Ogos 2003 dan Mac 2006	-	2
Negeri Sembilan	2	Februari dan April 2004	-	2
Perlis	2	Februari dan September 2004	2	-
Pulau Pinang	2	Mei dan Jun 2004	1	1
Kelantan	1	Januari 2005	-	1
Terengganu	2	April 2005	2	-
Perak	3	Jun dan Oktober 2005, Januari 2006	1	2
Pahang	2	Mei dan November 2005	2	-
Sarawak	1	Ogos 2005	-	1
W.P. Kuala Lumpur	1	Ogos 2006	-	1
	27	JUMLAH	10	17

Pada pandangan Audit, memandangkan bilangan Pusat Sumber yang dibina jauh lebih rendah daripada bilangan yang dirancang di bawah RMK-8 dan kesemua bangunan yang telah disiapkan juga masih tidak beroperasi, ia boleh menjejaskan pencapaian matlamat penubuhan Pusat Sumber yang ditetapkan oleh KEMAS.

11.4.6. Penyenggaraan Bangunan Pusat Sumber

11.4.6.1. Mengikut perenggan 8(ii)(a) Surat Pekeliling Am Bil. 2 Tahun 1995, bangunan Kerajaan hendaklah disenggarakan dari aspek kebersihan dalaman dan luaran termasuk kerja-kerja landskap, struktur, mekanikal dan elektrik untuk memanjangkan jangka hayat bangunan. Lawatan fizikal terhadap 11 bangunan Pusat Sumber mendapati 10 daripadanya berada dalam keadaan yang tidak memuaskan seperti keretakan pada dinding, siling bocor, ruang aktiviti Pusat Sumber dimasuki air, mendapan pada lantai, pagar runtuh dan kawasan sekeliling bangunan dipenuhi semak samun. Butirannya adalah seperti di **Jadual 11.8**. Semakan Audit juga mendapati **tiada peruntukan kewangan disediakan untuk penyenggaraan Pusat Sumber baru**. Peruntukan penyenggaraan yang disediakan di bawah peruntukan pembangunan hanyalah untuk membaiki pulih Pusat Sumber lama. Keadaan fizikal bangunan Pusat Sumber adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.8
KEADAAN FIZIKAL BANGUNAN DAN PERSEKITARAN
YANG MEMERLUKAN PEMBAIKAN/PENYENGGAAN

NAMA PUSAT SUMBER	TARIKH BANGUNAN DISIAPKAN	KEADAAN FIZIKAL
Kg. Batu 23, Sungai Nibong, Sekinchan Selangor	30.09.2003	Keretakan di siling, dinding ruang utama dan yang ketara pada dinding bilik stor. Kawasan sekeliling dipenuhi semak samun. Gambar 11.1 dan 11.2 adalah berkaitan.
Pengkalan Hulu, Perak	20.10.2003	Siling bocor, pintu pagar belakang rosak, tidak berkunci dan mudah dicerobohi dan najis kelawar di merata tempat terutama di ruang utama.
Kampung Binjal, Kayang, Kangar Perlis	28.02.2004	Paip saluran air rosak dan simen luar bangunan telah pecah (rosak). Gambar 11.3 dan 11.4 adalah berkaitan.
Taman Gunung Emas Repah, Negeri Sembilan	31.03.2004	Pagar depan telah rosak dan pagar belakang hampir runtuh dan mudah dicerobohi. Gambar 11.5 adalah berkaitan.
Felda Palong 9, Jempol, Negeri Sembilan	15.05.2004	Siling diresapi air, ruangan aktiviti dimasuki air, pagar belakang runtuh, semak samun di kawasan belakang bangunan, lubang besar di tepi pagar memudahkan penceroboh memasuki kawasan bangunan. Gambar 11.6 dan 11.7 adalah berkaitan.
Paya Jaras Permai Sungai Buluh, Selangor	31.05.2004	Cermin tingkap pecah. Gambar 11.8 adalah berkaitan.
Kampung Sungai Terap Selama, Perak	15.12.2004	Keretakan pada dinding bangunan dan pagar belakang rosak/runtuh. Gambar 11.9 adalah berkaitan.
Felda Chuping, Perlis	30.12.2004	Mendapan tanah di dalam bangunan menyebabkan pintu belakang dan pintu bilik tidak boleh dibuka/ditutup dengan mudah. Tandas rosak dan kotor. Gambar 11.10 dan 11.11 adalah berkaitan.
Kampung Baru Salong, Pekan, Pahang	31.05.2005	Penduduk bercucuk tanam dalam kawasan belakang Pusat Sumber, kawasan sekeliling dipenuhi semak samun.
Felda Kota Gelanggi 2, Jerantut, Pahang	30.11.2005	Keretakan pada dinding bangunan, siling diresapi air, pintu pagar belakang tidak berkunci dan pagar hampir roboh. Gambar 11.12 dan 11.13 adalah berkaitan.

Nota : Kerosakan Yang Berlaku Dikesan Semasa Pihak Audit Membuat Lawatan Fizikal Pada Tahun 2007

GAMBAR 11.1

*Pusat Sumber Batu 23, Selangor
- Keretakan Yang Ketara Di Bilik Stor*

GAMBAR 11.2

*Pusat Sumber Batu 23, Selangor
- Kawasan Sekeliling Dipenuhi Semak Samun*

GAMBAR 11.3

*Pusat Sumber Kampung Binjal,
Kayang, Kangar, Perlis
- Saluran Paip Yang Telah Rosak*

GAMBAR 11.4

*Pusat Sumber Kampung Binjal,
Kayang, Kangar, Perlis
- Simen Luar Yang Telah Pecah*

GAMBAR 11.5

*Pusat Sumber Taman Gunung Mas,
Repah, Negeri Sembilan
- Pagar Runtuh*

GAMBAR 11.6

*Pusat Sumber Palong 9, Jempol,
Negeri Sembilan
- Siling Diresapi Air*

GAMBAR 11.7

*Pusat Sumber Palong 9, Negeri Sembilan
- Pagar Rosak/Runtuh Dan Kawasan Sekeliling
Dipenuhi Semak Samun*

GAMBAR 11.8

*Pusat Sumber Paya Jaras, Selangor
- Cermin Tingkap Bilik Literasi Komputer Pecah*

GAMBAR 11.9

*Pusat Sumber Padang Terap, Selama, Perak
- Pagar Runtuh*

GAMBAR 11.10

*Pusat Sumber FELDA Chuping, Perlis
- Simen Lantai Mengelembung Menyebabkan
Pintu Keluar Dan Pintu Bilik Tidak Boleh
Dibuka/Ditutup Dengan Mudah*

GAMBAR 11.11

*Pusat Sumber FELDA Chuping, Perlis
- Tandas Rosak Dan Kotor*

GAMBAR 11.12

*Pusat Sumber Felda Kota Gelanggi 2,
Jerantut, Pahang
- Keretakan Pada Dinding*

GAMBAR 11.13

*Pusat Sumber Felda Gelanggi 2,
Jerantut, Pahang
- Air Meresap Di Siling*

11.4.6.2. Mengikut perancangan asal, setiap Pusat Sumber yang baru akan diperuntukkan sejumlah RM5,000 (peruntukan *one off*) untuk mengindahkan kawasan persekitarannya. Bagaimanapun, tidak dapat ditentukan sama ada peruntukan tersebut telah disediakan untuk setiap Pusat Sumber yang baru dibina dan jumlah perbelanjaan yang telah dibuat kerana rekod khusus mengenainya tidak diselenggara di Pejabat KEMAS Negeri. Berdasarkan kepada baucar bayaran bagi tempoh tahun 2002 hingga 2006, pihak Audit mendapati **hanya 3 daripada 11 Pusat Sumber baru yang dilawati telah menggunakan peruntukan tersebut untuk melaksanakan kerja landskap.** Pusat-pusat sumber tersebut ialah Pusat Sumber Kg. Baru Salong, Pekan, Pahang; Felda Kota Gelanggi 2, Jerantut, Pahang dan Tg. Malim, Slim River, Perak.

Pada pandangan Audit, Pusat Sumber hendaklah disenggarakan secara berjadual bagi memastikan keadaan fizikalnya sentiasa dalam keadaan baik dan selamat untuk digunakan. Bagi tujuan ini, peruntukan kewangan yang mencukupi hendaklah dipohon daripada Kementerian Kewangan.

Berdasarkan maklum balas yang diterima pada 21 April 2008, KEMAS menyatakan bahawa tidak ada peruntukan khusus untuk penyenggaraan Kompleks Pusat Sumber kerana peruntukan yang diterima hanya diberikan kepada Pusat Sumber sedia ada yang beroperasi.

11.4.7. Perolehan Kelengkapan Utama

Mengikut perancangan, semua Pusat Sumber yang baru dibina akan dibekalkan dengan buku, perabot (kerusi, meja, rak-rak buku, set sofa, papan kenyataan bermagnet), kaunter perkhidmatan dan peralatan (permainan pembelajaran, komputer, TV/Perakam video, pita video/CD/VCD dan sistem siaraya). Secara umumnya, perolehan buku untuk semua Pusat Sumber KEMAS dikendalikan oleh 2 pihak iaitu Bahagian Perolehan Ibu Pejabat KEMAS dan Pejabat KEMAS Negeri. Perolehan komputer pula diuruskan oleh Bahagian Perolehan Ibu Pejabat KEMAS manakala pembelian perabot dan peralatan lain dibuat secara berpusat di peringkat negeri dengan berpandukan kepada spesifikasi yang ditetapkan oleh Ibu Pejabat. Bagi memastikan sama ada pengurusan aset mematuhi peraturan yang ditetapkan, semakan Audit telah dijalankan terhadap 11 Pusat Sumber yang dipilih dan mendapati perkara berikut :-

11.4.7.1. Bekalan Buku

a. Perolehan

i. Peringkat Ibu Pejabat KEMAS

- Bahagian Perolehan Ibu Pejabat KEMAS akan mendapatkan maklumat keperluan pembekalan buku tahunan serta tajuk buku daripada Bahagian Pendidikan Masyarakat. Tajuk-tajuk buku yang dicadangkan akan disenaraikan mengikut 4 kategori utama iaitu rujukan peperiksaan, Tahap 1 (Darjah 1 hingga 3), Tahap 2 (Darjah 4 hingga 6) dan umum. Seterusnya Jawatankuasa Pemilihan Buku-buku Rujukan yang dipengerusikan oleh Pengarah Pendidikan Masyarakat dan keahliannya terdiri daripada wakil daripada setiap program di bawah Pendidikan Masyarakat, Kementerian Pelajaran dan Perpustakaan Negara Malaysia akan mempertimbangkan buku-buku yang akan dibeli berdasarkan kriteria-kriteria berikut :-
 - Buku-buku yang dipilih **masih belum ada dalam koleksi** buku-buku di Pusat Sumber KEMAS.
 - Keutamaan pemilihan haruslah berdasarkan tahun penerbitan terkini dan bersesuaian dengan keperluan buku-buku rujukan untuk Bahagian-bahagian di KEMAS.

- Buku-buku rujukan peperiksaan untuk pelajar-pelajar sekolah harus diperbanyakkan.
- Perolehan buku-buku untuk Pusat Sumber KEMAS dibuat bersekali dengan perolehan buku untuk aktiviti lain seperti Pendidikan Kemahiran, Pendidikan Kesejahteraan Keluarga dan Pendidikan Literasi Komputer dan Bina Insan. **Perolehan buku-buku bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 adalah secara tender terbuka di mana Syarikat Karisma Production Sdn. Bhd. telah dilantik sebagai pembekal utama. Manakala perolehan buku bagi tahun 2006, atas kelulusan Kementerian Kewangan, ia telah dibuat secara rundingan terus melalui 5 kontraktor mengikut zon. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-**

JADUAL 11.9
PEMBEKAL YANG DILANTIK BAGI PEROLEHAN BUKU BAGI TAHUN 2006

ZON	NEGERI	NAMA PEMBEKAL
Utara	Perlis, Kedah, Pulau Pinang dan Perak	Karisma Production Sdn. Bhd.
Timur	Kelantan, Terengganu dan Pahang	Detik Evolusi Sdn. Bhd.
Tengah	Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Labuan dan Selangor	AB Labok Enterprise
Selatan	Negeri Sembilan dan Melaka	Warisan Hudaya
Sabah/Sarawak/Johor	Sabah, Sarawak dan Johor	Pekan Publication Sdn. Bhd.

- Nilai kontrak bagi perolehan buku-buku oleh Ibu Pejabat KEMAS untuk tempoh tahun 2002 hingga 2006 bagi kesemua 287 Pusat Sumber KEMAS seluruh negara adalah berjumlah RM11.41 juta. Daripada jumlah ini, sejumlah RM1.46 juta adalah bagi bekalan buku-buku untuk 27 Pusat Sumber yang telah siap dibina di bawah RMK-8 dan telah diserahkan kepada KEMAS. Bagaimanapun, nilai perolehan pada tahun 2003 tidak dapat ditentukan kerana senarai agihan buku yang berkenaan tidak dikemukakan oleh KEMAS untuk pengauditan. Butiran kos pembekalan buku-buku untuk 27 Pusat Sumber adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.10
KOS KESELURUHAN PEROLEHAN BUKU OLEH IBU PEJABAT KEMAS
UNTUK 27 PUSAT SUMBER YANG SIAP DIBINA DI BAWAH RMK-8

NEGERI	BIL. PUSAT SUMBER	KOS MENGIKUT TAHUN				JUMLAH (RM)
		2002 (RM)	2003 (RM)	2004 (RM)	2006 (RM)	
Perlis	2	14,667	TM	82,258	24,000	120,925
Kedah	1	9,700	TM	41,129	12,000	62,829
	1	TM	TM	TM	TM	-
Pulau Pinang	2	19,400	TM	82,258	12,000	113,658

NEGERI	BIL. PUSAT SUMBER	KOS MENGIKUT TAHUN				
		2002 (RM)	2003 (RM)	2004 (RM)	2006 (RM)	JUMLAH (RM)
Perak	1	4,967	7,284	41,129	12,000	65,380
	1	9700	TM	41,129	-	50,829
	1	-	TM	41,129	-	41,129
Selangor	2	19,400	TM	82,258	-	101,658
WP K. Lumpur	1	-	TM	41,129	-	41,129
Negeri Sembilan	2	9,700	TM	82,258	12,000	103,958
Melaka	2	14,667	TM	82,258	12,000	108,925
Johor	3	19,400	TM	123,387	-	142,787
Pahang	1	4,967	TM	41,129	12,000	58,096
	1	9,700	7,284	41,129	12,000	70,113
Terengganu	2	19,400	TM	82,258	12,000	113,658
Kelantan	1	9,700	TM	41,129	12,000	62,829
Sabah	2	19,400	TM	82,258	12,000	113,658
Sarawak	1	9,700	TM	82,258	-	91,958
JUMLAH	27	194,468	14,568	1,110,483	144,000	1,463,519

Nota : Tiada Pembelian Buku Pada Tahun 2005

TM - Tiada Maklumat

ii. Peringkat KEMAS Negeri

Bagi perolehan buku-buku yang dikendalikan oleh Pejabat KEMAS Negeri, perolehan dibuat secara sebut harga atau pembelian terus/runcit. Namun, tidak dapat dipastikan asas bagi pemilihan buku yang hendak dibeli. Semakan Audit terhadap buku vot dan baucar pembayaran bagi tempoh tahun 2002 hingga 2006 bagi Negeri Sembilan, Perlis, Perak, Selangor dan Pahang mendapati 4 baucar bayaran bernilai RM32,539 bagi tahun 2004 dan 2005 yang melibatkan Pejabat KEMAS Pahang dan 1 baucar bayaran tahun 2005 bagi Pejabat KEMAS Perlis bernilai RM21,978 **tidak disokong dengan dokumen yang menyenaraikan nama Pusat Sumber yang akan dibekalkan buku-buku tersebut**. Sehubungan ini, pihak Audit tidak dapat mengesahkan kedudukan sebenar buku-buku tersebut. Butiran perolehan buku oleh 5 negeri terpilih adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.11
PEROLEHAN BUKU OLEH KEMAS NEGERI UNTUK
PUSAT SUMBER BAGI 5 NEGERI YANG DIPILIH

NEGERI	TAHUN 2004				TAHUN 2005			
	JUMLAH PEMBELIAN (RM)	BILANGAN PUSAT SUMBER YANG MENERIMA BEKALAN	BIL. PUSAT SUMBER RMK-8 YANG MENERIMA BEKALAN	KOS (RM)	JUMLAH PEMBELIAN (RM)	BILANGAN PUSAT SUMBER YANG MENERIMA BEKALAN	BIL. PUSAT SUMBER RMK-8 YANG MENERIMA BEKALAN	KOS (RM)
Perak	49,270	24	1	2,053	73,454	24	1	3,061
Pahang	31,739	TM	TM		800	50	TM	
		TM	TM		40,498	25	2	3,240
Negeri Sembilan	-	-	-		27,761	20	2	2,776

NEGERI	TAHUN 2004				TAHUN 2005			
	JUMLAH PEMBELIAN (RM)	BILANGAN PUSAT SUMBER YANG MENERIMA BEKALAN	BIL. PUSAT SUMBER RMK-8 YANG MENERIMA BEKALAN	KOS (RM)	JUMLAH PEMBELIAN (RM)	BILANGAN PUSAT SUMBER YANG MENERIMA BEKALAN	BIL. PUSAT SUMBER RMK-8 YANG MENERIMA BEKALAN	KOS (RM)
Perlis	44,144	9	2	9,810	21,978	TM	TM	
Selangor	-	-	-		49,044	23	1	2,132
JUMLAH	125,153	33	3	11,863	213,535	142	6	11,209

Nota : TM - Tiada Maklumat Kerana Senarai Nama Pusat Sumber Yang Akan Menerima Buku Tidak Disertakan Dengan Baucar Pembayaran

Pada pandangan Audit, Bahagian Pendidikan Masyarakat perlu menyediakan garis panduan yang menerangkan dengan jelas dasar berkaitan dengan perolehan buku. Garis panduan tersebut hendaklah menerangkan aspek pemilihan tajuk buku, tempoh pusingan pembelian, jumlah minimum bilangan buku bagi setiap Pusat Sumber dan nisbah bilangan buku mengikut golongan sasaran. Pejabat KEMAS Negeri juga perlu memastikan senarai agihan buku ke Pusat Sumber disediakan untuk menyokong bayaran perolehan buku.

b. Penghantaran Dan Penerimaan Buku

- i. Adalah didapati **tiada prosedur khusus** bagi penghantaran dan penerimaan buku di Pusat Sumber. Buku-buku yang dibeli melalui kontrak pusat Ibu Pejabat telah dihantar terus ke Pusat-pusat Sumber di seluruh negara seperti mana yang ditetapkan oleh Bahagian Pendidikan Masyarakat tanpa memaklumkan kepada Pejabat KEMAS Negeri. Menurut pegawai di Pusat Sumber, salinan kontrak yang mengandungi senarai buku serta jumlah agihan kepada setiap Pusat Sumber tidak dikemukakan oleh Ibu Pejabat KEMAS untuk rujukan mereka. Oleh itu, **pengesahan hanya dibuat berdasarkan kepada nota serahan yang dikemukakan oleh pembekal sebelum menandatangani Sijil Akuan Penerimaan.**
- ii. Lawatan Audit ke 11 Pusat Sumber mendapati buku-buku yang diterima telah disusun di rak-rak buku kecuali 7 Pusat Sumber yang lain. Didapati semua/sebahagian buku-buku yang diterima masih disimpan dalam kotak-kotak yang tertutup kerana semasa buku diterima, Pusat-pusat Sumber itu sama ada belum diserahkan kepada KEMAS atau belum beroperasi atau kekurangan rak. **Ini menunjukkan bahawa terdapat buku-buku yang diterima tidak dibuat pemeriksaan fizikal.** Kedudukan buku-buku yang dibekalkan di 11 Pusat Sumber adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.12
PENGURUSAN BEKALAN BUKU DI 11 PUSAT SUMBER

BIL.	NAMA PUSAT SUMBER	TARIKH BANGUNAN DISERAH PADA KEMAS	BEROPERASI		KEDUDUKAN BUKU YANG DIBEKALKAN PADA TARIKH PENGAUDITAN
			YA	TIDAK	
1.	Pusat Sumber Kampung Batu 23, Sungai Nibong, Sekinchan, Selangor	30.09.03		X	Buku-buku yang dibekalkan pada tahun 2002 dan 2004 masih berada di dalam kotak.
2.	Pusat Sumber Selayang Permai, Paya Jaras, Sungai Buluh, Selangor	04.02.05		X	Buku-buku yang dibekalkan pada tahun 2002 dan 2004 masih berada di dalam kotak.
3.	Pusat Sumber Felda Palong 9, Jempol, Negeri Sembilan	15.04.04		X	Buku-buku yang dibekalkan pada tahun 2004 dan 2006 masih berada di dalam kotak. Gambar 11.14 adalah berkaitan.
4.	Pusat Sumber Taman Gunung Emas, Repah, Negeri Sembilan	06.02.04		X	Buku-buku yang dibekalkan pada tahun 2002, 2003 dan 2004 masih berada di dalam kotak. Gambar 11.15 adalah berkaitan.
5.	Pusat Sumber Kampung Binjal, Kayang, Kangar, Perlis	28.02.04	2005		Buku telah disusun di rak buku.
6.	Pusat Sumber Felda Chuping, Perlis	30.09.04	April 2007		Buku telah disusun di rak buku.
7.*	Pusat Sumber Kampung Baru Salong, Pekan, Pahang	03.05.05	April 2005		Sebahagian buku telah disusun di rak buku manakala sebahagian lagi masih berada di dalam kotak. Gambar 11.19 adalah berkaitan.
8.	Pusat Sumber Felda Kota Gelanggi 2, Jerantut, Pahang	30.11.05	Jan 2006		Sebahagian buku telah disusun di rak dan sebahagian masih dalam kotak. Gambar 11.21 adalah berkaitan.
9.	Pusat Sumber Pengkalan Hulu, Perak	20.10.03	Dis 2003		Buku telah disusun di rak.
10.	Pusat Sumber Kampung Sungai Terap, Selama, Perak	15.12.04		X	Buku-buku yang dibekalkan pada tahun 2002 dan 2004 masih berada di dalam kotak. Gambar 11.20 adalah berkaitan.
11.	Pusat Sumber Tanjung Malim, Perak	05.01.06		X	Telah disusun di rak.

Nota : (*) Pusat Sumber Diduduki Terlebih Dahulu Sebelum Tarikh Penyerahan Bangunan

GAMBAR 11.14

Pusat Sumber Felda Palong 9, Jempol Negeri Sembilan
- Buku-buku Yang Dibekalkan Pada Tahun 2004 Dan 2006 Masih Berada Di Dalam Kotak

GAMBAR 11.15

Pusat Sumber Taman Gunung Emas, Repah, Negeri Sembilan
- Buku-buku Yang Dibekalkan Pada 2002, 2003 Dan 2004 Masih Berada Di Dalam Kotak

iii. Semakan Audit selanjutnya mendapati ada buku-buku yang dibekalkan sebelum bangunan Pusat Sumber disiapkan/beroperasi. Perkara ini telah menimbulkan masalah seperti berikut :-

- Sejumlah 278 set buku bernilai RM9,700 yang dibekalkan pada tahun 2002 untuk kegunaan Pusat Sumber KEMAS Selayang Permai, Paya Jaras telah disimpan di bangunan Tabika berhampiran kerana bangunan itu hanya diserahkan kepada KEMAS pada bulan Februari 2005. **Didapati sebahagian daripada buku tersebut telah musnah akibat banjir.** Oleh kerana Pusat Sumber tersebut masih belum beroperasi, buku-buku yang dapat diselamatkan pula telah disimpan di Bilik Gerakan UMNO yang tidak digunakan lagi. **Pada pandangan Audit, meletakkan stok buku di tempat yang tidak berpenghuni boleh mengakibatkan kes kecurian atau diserang serangga.**
- Sejumlah 449 buku yang dibeli untuk kegunaan Pusat Sumber Kampung Sungai Terap, Selama, Perak; Pusat Sumber Kampung Batu 23, Sungai Nibong, Sekinchan, Selangor; Pusat Sumber Selayang Permai, Paya Jaras, Sungai Buluh, Selangor; Pusat Sumber FELDA Palong 9, Jempol, Negeri Sembilan dan Pusat Sumber Taman Gunung Emas, Repah, Negeri Sembilan merupakan buku-buku rujukan UPSR, PMR, SPM dan STPM edisi tahun 2002 dan 2004 telah jadi *outdated* kerana pertukaran silibus mata pelajaran di sekolah-sekolah.

Pada pandangan Audit, KEMAS perlu merancang dengan teliti perolehan buku supaya bekalannya dapat diselaraskan dengan tarikh Pusat Sumber mula beroperasi bagi mengelakkan berlakunya kes pembaziran.

- iv. Syarat perjanjian kontrak pembekalan buku untuk tahun 2004 dan 2006 menyatakan sekiranya pembekal tidak dapat membekalkan semua buku yang dipesan dalam tempoh ditetapkan, maka Kerajaan boleh menamatkan kontrak ini dan merampas Bon Pelaksanaannya. Sebarang perlanjutan tempoh penyerahan buku pula perlu mendapat kelulusan daripada Kerajaan. Semakan Audit terhadap rekod di Pejabat KEMAS Negeri Perak mendapati Pejabat KEMAS Negeri telah membuat aduan kepada Ibu Pejabat KEMAS pada bulan Februari 2005 dan bulan April 2007 mengenai **buku-buku yang dibekalkan kurang daripada jumlah yang dinyatakan dalam perjanjian.** Perbezaannya adalah seperti di **Jadual 11.13.** Semakan selanjutnya mendapati **bayaran sepenuhnya telah dibuat oleh Ibu Pejabat KEMAS kepada kedua-dua pembekal** terlibat iaitu sejumlah **RM559,950** kepada Karisma Production Sdn. Bhd. pada bulan Januari 2004 dan **RM276,000** kepada AB Labok Enterprise

pada bulan Januari 2007. Sehingga bulan Jun 2007, baki buku-buku tersebut masih belum dihantar oleh pembekal dan tindakan susulan juga belum diambil oleh KEMAS bagi mendapatkan baki buku tersebut daripada kontraktor atau merampas Bon Pelaksanaan.

JADUAL 11.13
JUMLAH BUKU YANG KURANG DIBEKALKAN

BIL.	NAMA PUSAT SUMBER	JUMLAH PATUT TERIMA (NASKHAH/SET)	JUMLAH SEBENAR TERIMA (NASKHAH/SET)	JUMLAH TIDAK TERIMA (NASKHAH/SET)
A. Bekalan Buku Tahun 2004 - Karisma Production Sdn. Bhd.				
1.	Perpustakaan Masyarakat KEMAS, Dewan Orang Ramai Simpang Empat, 36400 Hutan Melintang, Perak	939	905	34
2.	Pusat Sumber KEMAS, Batu 23, Pekan Selekoh, 36200 Selekoh, Perak	939	930	9
3.	Pusat Sumber KEMAS, Kg. Tersusun Tasek, 31000 Batu Gajah, Perak	939	916	23
4.	Pusat Sumber KEMAS, Kg. Pengkalan Pegoh, 31500 Lahat, Perak	939	916	23
5.	Pusat Sumber KEMAS, Kg. Tersusun Kg. Pulai, 31600 Gopeng, Perak	939	922	17
6.	Pusat Sumber KEMAS, PKM Sg. Siput (U) Spg. Kg. Sentosa, 31000 Sg. Siput (U), Perak	939	903	36
7.	Pusat Sumber KEMAS, Kg. PPRT Dato' Sagor, 31100 Sg. Siput, Perak	939	901	38
8.	Pusat Sumber KEMAS, Kg. GDW Perlop 2, Lasah, 31110 Sg. Siput, Perak	939	919	20
9.	Pusat Sumber KEMAS, Alor Pongsu, Mukim Beriah, Perak	939	914	25
10.	Pusat Sumber KEMAS, Bagan Tiang, 34250 Tanjung Piandang, Perak	939	916	23
JUMLAH		9,390	9,142	248
B. Bekalan Buku Tahun 2006 - AB Labok Enterprise				
1.	Pusat Sumber KEMAS Pengkalan Hulu, Perak	5 kotak	4 kotak	1 kotak
2.	Pusat Sumber KEMAS Kg. Lawin, Lenggong, Perak	297 buah	202	1 kotak (95 buku)
3.	Pusat Sumber KEMAS Bagan Tiang, Parit Buntar, Perak	297	212	1 kotak (85 buku)
4.	Pusat Sumber KEMAS Alor Pongsu, Bagan Serai, Perak	296	228	1 kotak (68 buku)
5.	Pusat Sumber KEMAS Pekan Trong, Bukit Gantang, Perak	5 kotak	4 kotak	1 kotak
6.	Pusat Sumber KEMAS, Kg. Tekah, Taiping, Perak	5 kotak	4 kotak	1 kotak
7.	Pusat Sumber KEMAS Kg. Buaia, Padang Rengas, Perak	5 kotak	4 kotak	1 kotak
8.	Pusat Sumber KEMAS Dato' Sagor, Sungai Siput, Perak	5 kotak	4 kotak	1 kotak
9.	Pusat Sumber KEMAS Perlop 2, Sungai Siput, Perak	5 kotak	4 kotak	1 kotak
10.	Pusat Sumber KEMAS Kg. Ulu Chemor, Tambun, Perak	5 kotak	4 kotak	1 kotak
11.	Pusat Sumber KEMAS Kg. Kepayang, Ipoh Barat, Perak	5 kotak	4 kotak	1 kotak
12.	Pusat Sumber KEMAS Pekan Manong, Kuala Kangsar, Perak	296	195	1 kotak (101 buku)
13.	Pusat Sumber KEMAS Kg. Pulai, Gopeng, Perak	346	188	1 kotak (158 buku)

BIL.	NAMA PUSAT SUMBER	JUMLAH PATUT TERIMA (NASKHAH/SET)	JUMLAH SEBENAR TERIMA (NASKHAH/SET)	JUMLAH TIDAK TERIMA (NASKHAH/SET)
14.	Pusat Sumber KEMAS Pengkalan Pegoh, Gopeng, Perak	295	201	1 kotak (94 buku)
15.	Pusat Sumber KEMAS Kg. Tasek Permai, Gopeng, Perak	295	201	1 kotak (94 buku)
16.	Pusat Sumber KEMAS Kg. Pasir Salak, Pasir Salak, Perak	5 kotak	4 kotak	1 kotak
17.	Pusat Sumber KEMAS Chenderong Balai, Pasir Salak, Perak	5 kotak	4 kotak	1 kotak
18.	Pusat Sumber KEMAS PKM Seri Manjung, Lumut, Perak	5 kotak	4 kotak	1 kotak
19.	Pusat Sumber KEMAS Kg. Sg. Samak, Teluk Intan, Perak	5 kotak	4 kotak	1 kotak
20.	Pusat Sumber KEMAS Simpang 4, Bagan Datoh, Perak	5 kotak	4 kotak	1 kotak
21.	Pusat Sumber KEMAS Pekan Selekoh, Bagan Datoh, Perak	5 kotak	4 kotak	1 kotak

Pada pandangan Audit, KEMAS hendaklah memastikan pemeriksaan fizikal terhadap buku-buku yang diterima dibuat oleh pegawai yang dilantik (atas nama jawatan) bagi memastikan buku yang diterima bersamaan dengan spesifikasi dalam kontrak pembelian. Bagi tujuan ini, Ibu Pejabat KEMAS perlu mengemukakan salinan kontrak mengenai perolehan buku kepada setiap Pusat Sumber yang terlibat. Seterusnya sebagai maklum balas, Pemaju Masyarakat Pusat Sumber perlu memaklumkan penerimaan buku kepada Ibu Pejabat KEMAS dan Pejabat KEMAS Negeri.

c. Pendaftaran Dan Perekodan

- i. Mengikut Pegawai KEMAS, buku-buku yang diterima dan telah diakui bersamaan dengan butiran di nota serahan dari segi bilangan dan kualitinya akan didaftar dan dikatalogkan oleh pegawai Pusat Sumber. Pihak Audit mendapati 5 daripada Pusat Sumber yang dilawati iaitu Pusat Sumber Kampung Binjal, Kayang, Kangar, Perlis; Pusat Sumber Kampung Baru Salong, Pekan, Pahang; Pusat Sumber Felda Kota Gelanggi 2, Jerantut, Pahang; Pusat Sumber Pengkalan Hulu dan Pusat Sumber Tanjung Malim, Perak telah mendaftar dan mengkatalogkan buku-buku yang diterima secara manual. Pihak Audit dimaklumkan bahawa **tiada mana-mana pihak lain sama ada di peringkat Ibu Pejabat atau Pejabat Negeri membuat semakan timbal untuk mengesahkan buku-buku tersebut telah dikatalog dengan betul. Adalah disyorkan penyelia di peringkat negeri dipertanggungjawabkan untuk menjalankan tugas ini. Seterusnya satu perakuan dan laporan bertulis dikemukakan ke Ibu Pejabat untuk tujuan kawalan dalaman.**
- ii. Semakan Audit juga mendapati Ibu Pejabat KEMAS dan Pejabat KEMAS Negeri tidak mempunyai rekod induk mengenai bilangan buku yang diperolehi. Mengikut Pemaju Masyarakat di Pusat Sumber yang dilawati,

setiap Pusat Sumber baru mengendalikan sekurang-kurangnya 9,000 naskah buku manakala bagi Pusat Sumber lama, lebih kurang 18,000. **Pada pandangan Audit, KEMAS perlu mengadakan satu pangkalan data bagi memudahkan perekodan dan pencapaian maklumat untuk tujuan kawalan dan pemantauan terhadap buku-buku yang diperolehi. Bagi mempercepatkan proses pendaftaran dan penyelarasan nombor siri seluruh negara, sistem yang dibangunkan perlu dilengkapi dengan kemudahan mengkatalogkan buku-buku, mendaftar aset KEMAS dan mengeluarkan laporan kedudukan kemas kini secara talian terus. Sehubungan ini, talian internet perlu dibekalkan di semua Pusat Sumber dan Pejabat-pejabat KEMAS.**

11.4.7.2. Perolehan Kelengkapan

- a. Perolehan perabot dan peralatan di peringkat negeri dibuat secara sebut harga dan pembelian terus mengikut had pembelian yang ditetapkan oleh peraturan kewangan. Semakan Audit telah dijalankan terhadap perolehan perabot dan kerja-kerja tambahan yang dibuat secara sebut harga (kerja-kerja *premix*; membekal dan memasang lampu bahagian belakang bangunan; memasang *signboard* di Negeri Selangor dan Perlis) untuk memastikan sama ada ia telah diuruskan dengan teratur. Hasil semakan Audit mendapati beberapa kelemahan antaranya ialah **daftar sebut harga tidak diselenggara; salinan notis awam panggilan sebut harga tiada dalam simpanan; Jawatankuasa Pembuka Sebut Harga lewat membuka peti sebut harga; Jawatankuasa Pembentukan Spesifikasi Teknikal tidak ditubuhkan dan kertas sebut harga tidak menyatakan ulasan dari aspek teknikal.** Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.14
PERATURAN-PERATURAN BERKAITAN SEBUT HARGA YANG TIDAK DIPATUHI

NEGERI	TAJUK SEBUT HARGA	PERKARA YANG TIDAK DIPATUHI
Selangor	Perolehan perabot untuk Tabika dan Pusat Sumber KEMAS Bil. 1/2005	• Daftar Sebut Harga tidak diselenggara. • Notis Awam Panggilan Sebut Harga tiada dalam fail • Rekod bilangan syarikat yang dipelawa menyertai Sebut Harga tidak disimpan dalam fail. • Salinan Spesifikasi Sebut Harga Tiada Dalam Simpanan. • Jawatankuasa Pembuka Sebut Harga Tidak Membuka Peti Sebut Harga Pada Waktu Yang Ditetapkan. Peti Sebut Harga Hanya Dibuka Selepas 14 hari Tawaran Sebut Harga Ditutup. • Kertas Sebut Harga Tidak Menerangkan Tahap Pematuhan Kepada Spesifikasi Teknikal. • Kertas Sebut Harga tidak lengkap, dokumen penentuan spesifikasi dan notis panggilan Sebut Harga tidak dilampirkan.
Perlis	Kerja-kerja Tambahan seperti kerja-kerja <i>premix</i> , membekal dan memasang lampu bahagian belakang bangunan dan memasang <i>signboard</i>	• Daftar Sebut Harga tidak diselenggara. • Notis Awam Panggilan Sebut Harga Tiada Dalam fail. • Jawatankuasa Pembuka Sebut Harga Tidak Membuka Peti Sebut harga Pada Waktu Yang Ditetapkan. Peti Sebut Harga Hanya Dibuka Selepas 14 hari Tawaran Sebut Harga Ditutup. • Jawatankuasa Pembuka Sebut Harga Tidak merekod Tempoh Siap Atau Tempoh Penyerahan. • Kertas Sebut Harga Tidak Lengkap, dokumen penentuan spesifikasi dan notis panggilan Sebut Harga tidak dilampirkan.

Pada pandangan Audit, KEMAS Negeri hendaklah memastikan urusan perolehan melalui sebut harga dibuat secara telus. Peraturan-peraturan seperti yang dinyatakan dalam Arahan Perbendaharaan 170 dan 197 hendaklah dipatuhi. Rekod/dokumen berkaitan proses yang terlibat hendaklah disimpan dalam fail sebut harga berkenaan.

- b. Semakan Audit selanjutnya mendapati **tiada pegawai khusus dilantik bagi menerima aset**. Penerimaan aset dilakukan oleh mana-mana pegawai KEMAS Negeri, Daerah, Pusat Sumber ataupun di kalangan pegawai di bahagian lain seperti Penyelia Cawangan Pendidikan Masyarakat, Penyelia Kanan KEMAS Kawasan, Penyelia Bina Insan, Penyelia Pendidikan Pra-Sekolah dan Pembantu Tadbir. Akibatnya, **terdapat kes di mana perakuan penerimaan barang dibuat tanpa pemeriksaan yang teliti, tidak dicap tarikh terima dan barangan yang diterima tidak dipasang oleh pembekal. Gambar 11.16 dan 11.17** menunjukkan rak-rak buku yang diakui terima pada 21 Disember 2005 oleh Pejabat KEMAS Parlimen Sungai Besar bagi Pusat Sumber Kg. Bt. 23, Sg. Nibong, Sekinchan Selangor dan meja untuk diletakkan di kaunter yang diakui terima pada 12 September 2005 oleh Ketua Kampong Changkat Sulaiman, Sungkai Perak bagi Pusat Sumber Tanjung Malim Perak, masih belum dipasang oleh pembekal berkenaan.

GAMBAR 11.16

*Pusat Sumber Kampung Batu 23,
Sungai Nibong, Sekinchan, Selangor
- Rak Buku Yang Diterima Masih Belum Dipasang*

GAMBAR 11.17

*Pusat Sumber Tanjung Malim, Perak
- Meja Kaunter Yang Diterima Masih Belum
Dipasang*

- c. Semakan Audit telah dilakukan terhadap buku vot dan baucar pembayaran di peringkat negeri bagi mendapatkan maklumat pembelian perabot dan peralatan untuk 11 Pusat Sumber yang dilawati. Sebanyak 166 baucar bagi tempoh tahun 2002 hingga 2006 berjumlah RM1.38 juta yang melibatkan perbelanjaan Pusat Sumber telah dipilih untuk pengauditan. Bagaimanapun, sebanyak **27 baucar bernilai RM519,603 untuk pembelian perabot, peralatan, penyenggaraan landskap dan komputer serta baik pulih bangunan Pusat Sumber telah tidak dikemukakan untuk pengauditan**. Manakala 17 baucar bernilai RM180,532 pula tidak disokong dengan maklumat penempatan aset-aset yang dibeli. Butiran lanjutnya adalah seperti di **Jadual 11.15 dan 11.16**. Oleh itu, pihak Audit tidak dapat mengesahkan ketepatan maklumat terhadap sebahagian daripada perabot dan peralatan yang dibeli bagi sesuatu Pusat Sumber.

JADUAL 11.15
BAUCAR YANG TIDAK DIKEMUKAKAN UNTUK PENGAUDITAN

NEGERI	BILANGAN BAUCAR	JUMLAH (RM)
Selangor	-	-
Negeri Sembilan	8	147,609
Pahang	-	-
Perak	9	268,038
Perlis	8	58,094
Ibu Pejabat	2	45,862
JUMLAH	27	519,603

JADUAL 11.16
BAUCAR YANG TIDAK MEMPUNYAI MAKLUMAT PENEMPATAN ASET

NEGERI	BILANGAN BAUCAR	JUMLAH (RM)
Pahang	3	53,970
Perlis	11	112,912
Perak	3	13,650
JUMLAH	17	180,532

- d. Semakan Audit terhadap baucar-baucar pembelian perabot dan peralatan yang dikemukakan mendapati perkara-perkara berikut :-
- i. Beberapa peralatan seperti cakera padat, alat permainan dan pewangi telah dibeli oleh Pejabat KEMAS Negeri Perlis melalui pembelian terus pada tahun 2004 dan 2006. Semakan Audit mendapati **barangan yang dibeli adalah lebih mahal antara RM180.90 hingga RM923.40 daripada tanda harga yang tertera di barangan berkenaan.** Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.17
HARGA PEMBELIAN MELEBIHI HARGA PASARAN

NAMA ITEM	NOMBOR BAUCAR / TARIKH	NAMA PEMBEKAL	HARGA PEMBELIAN (RM)	TANDA HARGA DI BEKAS BARANGAN (RM)	UNIT PEMBELIAN	PERBEZAAN HARGA (RM)
Permainan Saidina	U1205 10/8/06	Radziah bt Ramli	49.00	29.90	18	18 x 19.10 = 343.80
CD Doa & Sifat Allah	U1205 10/8/06	Radziah bt Ramli	40.00	19.90	9	9 x 20.10 = 180.90
CD Belajar Matematik	U1205 10/8/06	Radziah bt Ramli	37.00	14.90	9	9 x 22.10 = 198.90
CD Pendidikan Moral	U1205 10/8/06	Radziah bt Ramli	37.00	12.90	9	9 x 24.10 = 216.90
CD English Easy Vol. 1-6	U1205 10/8/06	Radziah bt Ramli	30.00	12.90	9 set (9 x 6 unit pembelian)	54 x 17.10 = 923.40
CD Lagu B. Inggeris	U1205 10/8/06	Radziah bt Ramli	36.00	12.90	9	9 x 23.10 = 207.90
Haruman Ambi Pur	01100 23/11/04	Bumi Kayang Enterprise	60.00	15.00	15	15 x 45.00 = 675.00

ii. Pengagihan Kelengkapan, Perabot Dan Peralatan

Lawatan Audit mendapati 7 daripada 11 Pusat Sumber (**Jadual 11.18**) telah tidak dibekalkan/kurang dibekalkan dengan perabot dan peralatan seperti yang dinyatakan dalam Kertas Konsep Program Pusat Sumber. Sebanyak 3 Pusat Sumber kekurangan rak buku, 2 lagi tidak dibekalkan dengan permainan kanak-kanak dan 7 Pusat Sumber belum dibekalkan dengan cakera padat (CD) belajar. Semua peralatan ini penting kerana ketiadaan rak menyebabkan buku-buku terpaksa disimpan di dalam kotak seperti di **Gambar 11.18 hingga Gambar 11.21** dan buku-buku tersebut tidak dapat digunakan oleh golongan sasaran. Alat permainan juga penting kerana ia menjadi daya penarik kepada kanak-kanak untuk berkunjung ke Pusat Sumber manakala CD belajar diperlukan untuk membantu pelajar-pelajar dalam mata pelajaran matematik dan bahasa Inggeris.

GAMBAR 11.18

*Pusat Sumber Kg. Baru Salong, Pekan, Pahang
- Buku-Buku Baru Yang Masih Dalam Kotak
Disimpan Dalam Stor Bersama Buku Lama Yang
Hendak Dilupus Kerana Kekurangan Rak Buku*

GAMBAR 11.19

*Pusat Sumber Kg. Baru Salong, Pekan, Pahang
- Buku-Buku Dalam Kotak Disimpan Di Merata
Tempat Kerana Kekurangan Rak Buku*

GAMBAR 11.20

*Pusat Sumber Kg. Sungai Terap Selama, Perak
- Buku-buku Yang Dibekalkan Pada Tahun 2002
Dan 2004 Masih Dalam Kotak Kerana
Kekurangan Rak Buku*

GAMBAR 11.21

*Pusat Sumber Felda Kota Gelanggi 2,
Jerantut, Pahang
- Sebahagian Buku Baru Masih Disimpan Dalam
Kotak Kerana Kekurangan Rak Buku*

JADUAL 11.18
PUSAT SUMBER YANG KURANG DIBEKALKAN PERABOT DAN PERALATAN

NAMA PUSAT SUMBER	TARIKH BANGUNAN DISERAH KEPADA KEMAS/BEROPERASI ATAU TIDAK	PERALATAN YANG TIDAK/KURANG DIBEKALKAN	CATATAN
Pusat Sumber Kg. Bt. 23, Sungai Nibong, Sekinchan	30.09.03 Tidak Beroperasi	CD belajar	-

NAMA PUSAT SUMBER	TARIKH BANGUNAN DISERAH KEPADA KEMAS/BEROPERASI ATAU TIDAK	PERALATAN YANG TIDAK/KURANG DIBEKALKAN	CATATAN
Pusat Sumber Paya Jaras Permai, Sungai Buluh	04.02.05 Tidak Beroperasi	CD belajar	-
Pusat Sumber Kampung Baru Salong, Pekan, Pahang	03.05.05 (Beroperasi mulai April 2006)	Rak buku, Video, TV dan DVD, CD belajar	Buku-buku baru yang masih dalam kotak disimpan dalam stor bersama buku lama yang hendak dilupus kerana kekurangan rak buku (Gambar 11.18 dan 11.19 adalah berkaitan).
Pusat Sumber Pengkalan Hulu, Perak	13.06.05 (Beroperasi mulai Disember 2003)	Video, TV dan DVD, CD belajar	-
Pusat Sumber Kampung Sungai Terap, Selama, Perak	05.10.05 Tidak Beroperasi	Rak buku, Video, TV dan DVD, alat permainan kanak- kanak, CD belajar	Hanya 3 rak buku dibekalkan tidak mencukupi untuk menempatkan buku yang ada. Buku-buku yang dibekalkan pada tahun 2002 dan 2004 masih dalam kotak kerana kekurangan rak buku. Gambar 11.20 adalah berkaitan .
Pusat Sumber Kota Gelanggi 2, Jerantut, Pahang	30.11.05 (Beroperasi mulai Januari 2006)	Rak buku, Video, TV dan DVD, CD belajar	Rak buku tidak dibekalkan pada tahun 2004 hingga 2006. Rak buku yang sedia ada tidak dapat menampung buku yang diterima. (Gambar 11.21 adalah berkaitan).
Pusat Sumber Tanjung Malim, Slim River, Perak	05.01.06 Tidak Beroperasi	Video, TV dan DVD, alat permainan kanak, CD belajar	-

11.4.7.3. Penyelenggaraan Rekod Aset Pusat Sumber

a. Peringkat Pejabat Negeri

Adalah didapati daripada 5 negeri yang dilawati, hanya Pejabat KEMAS Negeri Perlis dan Pahang yang menyelenggarakan rekod perabot dan peralatan yang terdapat di semua Pusat Sumber di bawah penyeliaannya. Daftar Harta Modal dan Daftar Inventori diselenggarakan dengan kemas kini. Bagaimanapun bagi Negeri Perlis, adalah didapati kad Daftar Bekalan Pejabat tidak diselenggarakan dengan kemas kini. **Pada pandangan Audit, Pejabat KEMAS Negeri perlu mewujudkan pangkalan data bagi merekodkan aset yang dibekalkan ke semua Pusat Sumber.**

b. Peringkat Pusat Sumber

Bagi memastikan aset-aset yang dibeli telah direkod dengan betul, lengkap dan kemas kini, perbandingan telah dibuat antara maklumat berhubung dengan beberapa jenis perabot/peralatan yang dipilih sebagai sampel dengan maklumat di Daftar Harta Modal, Daftar Inventori dan Daftar Stok Bekalan Pejabat yang diselenggarakan di Pusat Sumber di Negeri Sembilan, Selangor, Pahang, Perak dan Perlis. Pada umumnya, didapati **penyelenggaraan Daftar Harta Modal dan Daftar Inventori adalah tidak memuaskan** di mana maklumat pembelian tidak dicatatkan atau tidak dicatat dengan lengkap dan kemas kini.

- c. Bagi stok bekalan pejabat pula, didapati 6 daripada 11 Pusat Sumber yang dilawati **tidak menyelenggarakan Daftar Bekalan Pejabat**. Contoh-contoh kelemahan penyelenggaraan rekod aset di Pusat Sumber adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.19
KEDUDUKAN PENYELENGGARAAN DAFTAR ASET

NAMA PUSAT SUMBER	KEDUDUKAN PENYELENGGARAAN REKOD			CATATAN
	HARTA MODAL	INVENTORI	DAFTAR STOK BEKALAN PEJABAT	
PERLIS				
Pusat Sumber Kampung Binjal (Beroperasi)	Kemas Kini	Tidak Kemas Kini	Tidak Kemas Kini	Tarikh Perabot Dibeli Tidak Dicatat Dalam Daftar Inventori.
Pusat Sumber Felda Chuping (Beroperasi)	Kemas Kini	Tidak Kemas Kini	Tidak Kemas Kini	Tarikh Perabot Dibeli Tidak Dicatat Dalam Daftar Inventori.
PERAK				
Pusat Sumber Pengkalan Hulu (Beroperasi)	Tidak Kemas Kini	Tidak Kemas Kini	Tidak Kemas Kini	Pembelian Kamera Digital - Nombor Siri Pendaftaran, Kos Dan Tarikh Dibeli/Diterima, Nombor Pesanan Kerajaan, Tandatangan Pegawai Yang Bertanggungjawab Dan Tarikhnya Tidak Dicatat Di Daftar Harta Modal. Alat Permainan Yang Sepatutnya Direkodkan Di Daftar Inventori, Telah Direkodkan Di Daftar Stok Bekalan Pejabat. Ruangan Nombor Pesanan Dan Tarikh Tidak Diisi.
Pusat Sumber Tanjung Malim (Belum Beroperasi)	TM	Tidak Kemas Kini	Tidak Diselenggara. Perolehan Buku Yang Sepatutnya Direkodkan Di Buku Daftar Perolehan Perpustakaan, Telah Direkodkan Di Daftar Stok Bekalan Pejabat. Daftar Stok Bekalan Pejabat Hanya Merekodkan Perolehan Buku Sahaja.	Kos Seunit Bagi Pembelian Perabot, Tidak Dicatatkan Di Daftar Inventori.
Pusat Sumber Kg. Sungai Terap, Selama, Perak (Belum Beroperasi)	Tidak Diselenggara	Tidak Diselenggara	Tidak Diselenggara	
PAHANG				
Pusat Sumber Kampung Salong, Pekan (Beroperasi)	Tidak Kemas Kini	Tidak Kemas Kini Daftar Stok Bekalan Pejabat - Pembelian Kad Pinjaman Buku Dan Poket Kad Buku Telah Direkodkan Di Daftar Inventori Sepatutnya Direkodkan Di Daftar Stok Bekalan Pejabat. Alatulis Juga Telah Tersalah Direkodkan Di Daftar Inventori.	Tidak Diselenggara	

NAMA PUSAT SUMBER	KEDUDUKAN PENYELENGGARAAN REKOD			CATATAN
	HARTA MODAL	INVENTORI	DAFTAR STOK BEKALAN PEJABAT	
Pusat Sumber Felda Kota Gelanggi 2 (Beroperasi)	TM	Kemas Kini	Tidak Kemas Kini	Pembelian Perabot Tidak Direkod Dalam Daftar Inventori Tetapi Direkod Dalam Daftar Stok Bekalan Pejabat. Ruangan Nombor Pesanan Tidak Diisi. Bagi Pembelian Buku Pelawat Dan Alatulis Yang Ada Direkodkan Dalam Daftar Stok Bekalan Pejabat, Ruangan Nombor Pesanan Telah Tidak Diisi.
NEGERI SEMBILAN				
Felda Palong 9, Jempol (Belum Beroperasi)	Tidak Kemas Kini	Tidak Kemas Kini	Tidak Kemas Kini	No. Siri Pembuat, No Siri Pendaftaran, Tandatangan Pegawai Yang bertanggungjawab/Tarikh, Kos dan Tarikh Dibeli/Diterima, No Pesanan Kerajaan, Pembekal, Ruangan Penempatan (Lokasi, Tarikh, Tandatangan) tidak dicatat.
Pusat Sumber Taman Gunung Emas, Repah (Belum Beroperasi)	TM	Tidak Kemas Kini	Tidak Diselenggara	No. Pesanan Kerajaan, Kos Seunit dan No. Siri Pendaftaran Tidak Dicapat
SELANGOR				
Pusat Sumber Batu 23, Sungai Nibong (Belum Beroperasi)	Tidak Kemas Kini	Tidak Kemas Kini	Tidak Diselenggara	No. Siri Pendaftaran, Tandatangan Pegawai Yang Bertanggungjawab/Tarikh, Tandatangan Di Ruangan Penempatan Tidak Dicapat.
Pusat Sumber Paya Jaras (Belum Beroperasi)	TM	Tidak Kemas Kini	Tidak Diselenggara	Pembelian Televisyen 29" - Panasonic JC29F J20MK yang sepatutnya direkodkan di Daftar Harta Modal tetapi telah direkod di Daftar Inventori. Maklumat di Daftar Inventori juga tidak dicatat dengan lengkap. No Pesanan Kerajaan, Tarikh Dibeli, Kos Seunit dan No. Siri Pendaftaran Tidak Dicapat.

Pada pandangan Audit, KEMAS hendaklah memastikan pembekalan dan penggunaan stok bekalan pejabat direkod dan dikawal oleh pihak yang bertanggungjawab di Pejabat KEMAS Negeri/Daerah dan Pusat Sumber berkenaan. Aspek kawalan dalaman ini bukan sahaja dapat memastikan rekod diselenggarakan dengan kemas kini malah memudahkan perancangan perolehan dibuat pada setiap tahun dan mengelakkan daripada berlakunya kes pembelian melebihi keperluan.

11.4.8. Pelupusan

11.4.8.1. Pelupusan Buku

- Sebahagian buku yang dibekalkan pada tahun 2002 ke Pusat Sumber KEMAS, Selangor Permai, Paya Jaras, Selangor telah musnah akibat banjir. Bagaimanapun sehingga bulan Jun 2007, Pejabat KEMAS Negeri masih belum mengambil tindakan untuk menghapus kira buku-buku tersebut.

- b. Semakan Audit terhadap fail pelupusan buku-buku di negeri-negeri mendapati **pelupusan buku tidak pernah dibuat oleh semua Pusat Sumber di Negeri Sembilan, Selangor, Pahang, Perak dan Perlis bagi tempoh tahun 2002 hingga 2006 kerana pegawai yang bertanggungjawab terhadap pengurusan Pusat Sumber tidak mengambil tindakan untuk mengenalpasti buku-buku yang perlu dilupuskan.** Semasa lawatan Audit di Pusat Sumber Kampung Baru Salong, Pekan, Pahang mendapati banyak buku lama khususnya buku-buku rujukan yang diletakkan di atas rak telah usang tetapi masih belum dilupuskan. Ini telah menyebabkan ada buku-buku baru terpaksa disimpan di bilik stor.

Pada pandangan Audit, pihak KEMAS perlu membuat pemeriksaan terhadap buku-buku yang ada bagi memastikan hanya buku-buku yang masih sesuai digunakan disimpan di sesuatu Pusat Sumber manakala selainnya dilupuskan dengan segera. Dengan ini, ruang yang ada boleh digunakan untuk tujuan yang lebih bermanfaat.

11.4.8.2. Pelupusan Perabot, Peralatan Dan Barangan Lama

Pemeriksaan Audit juga mendapati adanya perabot, peralatan dan barangan lama disimpan di dalam bangunan Pusat Sumber. Antara barangan lama yang disimpan selain daripada buku-buku adalah kerusi, perabot lama, mesin jahit, televisyen dan kotak-kotak seperti di **Gambar 11.22 hingga 11.25.** Difahamkan ada antara barang-barang tersebut yang dipindahkan daripada bangunan yang tidak lagi beroperasi sebagai Pusat Sumber. **Pada pandangan Audit, KEMAS perlu memeriksa semua barangan di bangunan yang tidak lagi beroperasi sebagai Pusat Sumber untuk mengenal pasti barangan yang masih boleh digunakan oleh Pusat Sumber yang lain. Barangan yang didapati tidak boleh digunakan hendaklah dilupuskan segera.**

GAMBAR 11.22

*Pusat Sumber Paya Jaras Permai
- Meja-meja Rosak Akibat Banjir Tahun 2002,
Memenuhi Ruang Di Pusat Sumber Ini*

GAMBAR 11.23

*Pusat Sumber Paya Jaras Permai
- Uninterrupted Power Supply Yang Rosak Akibat
Banjir Pada Tahun 2002 Masih Belum Dilupuskan*

GAMBAR 11.24

*Pusat Sumber Kampung Baru Salong, Pekan, Pahang
- Mesin Jahit Program Kesejahteraan Keluarga
Ditempatkan Di Pusat Sumber. Peralatan Ini Sepatutnya
Disimpan Di Pusat Kegiatan Masyarakat*

GAMBAR 11.25

*Pusat Sumber Kampung Baru Salong, Pekan, Pahang
- Televisyen Lama Dan Komputer Lama Yang Telah
Rosak Dibawa Dari Pusat Sumber Lama, Diletakkan Di
Pusat Sumber Ini*

11.4.9. Aktiviti Pusat Sumber

11.4.9.1. **Bagi tahun 2006 dan sebelumnya, garis panduan program/aktiviti tidak disediakan.** Pelaksanaan program kokurikulum Pusat Sumber dilaksanakan sendiri oleh Pusat Sumber manakala peruntukan kewangan disediakan oleh Bahagian Pendidikan Masyarakat, Jabatan Kemajuan Masyarakat. **Mulai tahun 2007, Jabatan Kemajuan Masyarakat telah mengeluarkan Garis Panduan Pelaksanaan Program Pusat Sumber** untuk melaksanakan pelbagai aktiviti di Pusat Sumber. Antara garis panduan yang dikeluarkan adalah seperti berikut :-

- Garis Panduan Pelaksanaan Program Motivasi
- Garis Panduan Program Kelas Bimbingan Pelajaran/Tuisyen
- Garis Panduan Program Galakan Membaca
- Garis Panduan Program Penerokaan Kerjaya Dan Kaunseling

11.4.9.2. **Garis Panduan Pelaksanaan Program Motivasi** adalah bertujuan untuk memberi panduan mengenai pelaksanaan program motivasi Pusat Sumber KEMAS kepada masyarakat luar bandar. Setiap Pusat Sumber yang terpilih untuk melaksanakan program ini akan diberi peruntukan sejumlah RM2,500 bagi membiayai perbelanjaan makan/minum peserta/penceramah/urusetia, caj perkhidmatan penceramah, nota dan bayaran-bayaran lain. Sasaran utama program ini ialah golongan pelajar luar bandar yang bakal menduduki Ujian Penilaian Sekolah Rendah (UPSR), Penilaian Menengah Rendah (PMR), Sijil Pelajaran Malaysia (SPM) dan Sijil Tinggi Pelajaran Malaysia (STPM). Di samping itu, bimbingan juga diberikan kepada bakal usahawan bagi meningkatkan semangat dan prestasi diri dalam bidang keusahawanan. Program ini akan dilaksanakan secara pakej untuk sekurang-kurangnya 100 orang di peringkat kawasan Parlimen dan sekurang-kurangnya 40 peserta di peringkat Pusat Sumber.

11.4.9.3. Garis Panduan Program Kelas Bimbingan Pelajaran/Tuisyen bertujuan untuk memberikan panduan kepada KEMAS Negeri/Daerah dan Pemaju Masyarakat berkenaan dengan pelaksanaan Program Kelas Bimbingan Pelajaran/Tuisyen Pusat Sumber KEMAS. Setiap Pusat Sumber yang terpilih untuk melaksanakan program ini diperuntukkan sejumlah RM2,500 (bergantung kepada pengagihan bajet tahunan) dan penyeliaannya diletakkan di bawah KEMAS Negeri. Bagaimanapun, sumbangan/kerjasama daripada agensi lain dalam bentuk kewangan dan tenaga juga dialu-alukan. Golongan sasaran bagi program ini adalah pelajar-pelajar sekolah yang akan menduduki peperiksaan PMR dan SPM.

11.4.9.4. Garis Panduan Program Galakan Membaca bertujuan untuk menerangkan tatacara/kaedah pelaksanaan program galakan membaca kepada kumpulan sasar dengan menggunakan peruntukan pembangunan Pusat Sumber. Kandungan program adalah meliputi aktiviti seperti bercerita, sembang buku/buku bacaan kegemaran saya, bicara karyawan, riang ria membaca; tulisan khat; ikon hari ini; persembahan/kesenian; Program Nadi Ilmu Amalan Membaca (NILAM); Jejak maklumat (*Info-Hunt*)/*Explo-read*; Kuiz Keluarga Membaca; pertandingan, pameran buku dan pendidikan; kempen keahlian Pusat Sumber KEMAS; lawatan bermaklumat dan lain-lain aktiviti yang dirasakan selaras dengan matlamat dan hala tuju Pusat Sumber KEMAS. Setiap Pusat Sumber KEMAS yang dipilih untuk melaksanakan program ini diperuntukkan sejumlah RM1,000 hingga RM2,500 (bergantung kepada pengagihan bajet tahunan) merangkumi antaranya bayaran bagi perolehan peralatan dan caj perkhidmatan penceramah.

11.4.9.5. Garis Panduan Program Penerokaan Kerjaya Dan Kaunseling bertujuan untuk memberi penerangan dan panduan mengenai pelaksanaan program penerokaan kerjaya dan kaunseling kepada masyarakat luar bandar. Program ini akan dilaksanakan di negeri-negeri secara pakej dan disertai antara 50 hingga 100 peserta setiap negeri. Kumpulan sasaran program ini adalah terdiri daripada graduan/mahasiswa/pelajar tahun akhir luar bandar, pelajar lepasan sekolah yang mempunyai kelulusan SPM dan STPM dan belia-belia luar bandar yang belum mempunyai pekerjaan atau yang ingin meningkatkan tahap kerjaya mereka. Anggaran perbelanjaan bagi program ini adalah RM4,000 bagi setiap negeri dan dibiayai daripada peruntukan pembangunan.

11.4.9.6. Pihak Audit telah memilih 5 Pusat Sumber yang telah beroperasi untuk mengetahui sejauh mana Pusat Sumber memainkan peranan sebagai pusat untuk menimba ilmu. Antara perkara yang disemak adalah tarikh Pusat Sumber beroperasi, jumlah keahlian, waktu operasi dan tahap penggunaan Pusat ini. Hasil penemuan Audit adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.20
MAKLUMAT MENGENAI 5 PUSAT SUMBER YANG BEROPERASI

NEGERI	NAMA PUSAT SUMBER	TARIKH MULA BEROPERASI	JUMLAH BUKU (NASKHAH)	JUMLAH KEAHLIAN	WAKTU OPERASI
Perak	Pusat Sumber KEMAS, Pengkalan Hulu, Grik	Disember 2003	10,789	896	9.00 pg – 5.30 ptg
Perlis	Pusat Sumber KEMAS, Felda Chuping, Beseri	April 2007	1,743	115	8.00 pg – 5.00 ptg
	Pusat Sumber KEMAS, Kg. Binjal, Utan Aji	2005	5,400	239	8.00 pg – 5.00 ptg
Pahang	Pusat Sumber KEMAS, Kg. Salong, Pekan	April 2005	8,000	222	8.00 pg – 5.00 ptg.
	Pusat Sumber KEMAS, Felda Kota Gelanggi II, Jerantut	Januari 2006	13,017	2,350	8.00pg – 5.00 ptg

11.4.9.7 Semakan Audit juga dijalankan di 5 Pusat Sumber yang telah beroperasi bagi menentukan sama ada program/aktiviti yang telah dirancang oleh Bahagian Pendidikan Masyarakat Jabatan Kemajuan Masyarakat telah dilaksanakan oleh Pusat-pusat Sumber berkenaan. Adalah didapati sungguhpun program yang telah dirancang telah dilaksanakan namun pihak Audit tidak dapat menentukan sejauh mana objektif pelaksanaannya telah dicapai kerana KEMAS tidak membuat penilaian terhadap perkara ini. Kedudukan program yang telah dilaksanakan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.21
PROGRAM PUSAT SUMBER YANG TELAH DILAKSANAKAN

PUSAT SUMBER	PROGRAM/AKTIVITI	CATATAN
Pusat Sumber KEMAS Felda Chuping, Perlis	Bengkel Amalan Bijak Belajar Dihadiri oleh 40 orang pelajar Sekolah Rendah Kos terlibat RM2,500	Diadakan pada 9 Julai 2006 bersama 3 Pusat Sumber lain. Diadakan di Pusat Kegiatan Masyarakat Alor Tampang, Beseri, Perlis
	Kelas Bimbingan Motivasi Dihadiri oleh 185 orang peserta Kos terlibat RM2,500	Diadakan pada tahun 2007
	Pertandingan Pidato Dihadiri oleh 80 orang peserta	Diadakan pada tahun 2007
Pusat Sumber KEMAS Kg. Binjal, Utan Aji Perlis	Kelas Bimbingan Motivasi Dihadiri oleh 60 orang peserta Kos terlibat RM2,500	Diadakan pada tahun 2006
	Pertandingan Bercerita/Sajak/Pidato/Mewarna Dihadiri oleh 50 orang peserta Kos terlibat RM2,500	Diadakan pada tahun 2006
	Kelas Bimbingan Motivasi Dihadiri oleh 80 orang peserta Kos terlibat RM2,500	Diadakan pada tahun 2007
	Pertandingan Bercerita/Sajak/Pidato Dan Lain-lain Dihadiri oleh 60 orang peserta Kos terlibat RM2,500	Diadakan pada tahun 2007

PUSAT SUMBER	PROGRAM/AKTIVITI	CATATAN
Pusat Sumber KEMAS Kg. Salong, Pekan Pahang	Kelas Bimbingan Motivasi Dihadiri oleh 45 orang peserta Kos terlibat RM2,500	Diadakan pada tahun 2006
	Pertandingan Bercerita/Sajak/Pidato Dan Lain-lain Dihadiri oleh 60 orang peserta Kos terlibat RM2,500	Diadakan pada tahun 2006
	Kelas Bimbingan Motivasi Dihadiri oleh 50 orang peserta Kos terlibat RM2,500	Diadakan pada tahun 2007
	Pertandingan Bercerita/Sajak/Pidato Dan Lain-lain Dihadiri oleh 70 orang peserta Kos terlibat RM2,000	Diadakan pada tahun 2007
Pusat Sumber KEMAS FELDA Kota Gelanggi 2, Jerantut, Pahang	Kelas Bimbingan Motivasi Dihadiri oleh 50 orang peserta Kos terlibat RM2,500	Diadakan pada tahun 2006
	Pertandingan Bercerita/Sajak/Pidato Dan Lain-lain Dihadiri oleh 60 orang peserta Kos terlibat RM2,500	Diadakan pada tahun 2006
	Kelas Bimbingan Motivasi Dihadiri oleh 60 orang peserta Kos terlibat RM2,500	Diadakan pada tahun 2007
	Pertandingan Bercerita/Sajak/Pidato Dan Lain-lain Dihadiri oleh 75 orang peserta Kos terlibat RM2,500	Diadakan pada tahun 2007
Pusat Sumber KEMAS Pengkalan Hulu, Gerik, Perak	Kelas Bimbingan Motivasi Dihadiri oleh 70 orang peserta Kos terlibat RM2,500	Diadakan pada tahun 2006
	Pertandingan Bercerita/Sajak/Pidato Dan Lain-lain Dihadiri oleh 55 orang peserta Kos terlibat RM2,500	Diadakan pada tahun 2006
	Kelas Bimbingan Motivasi Dihadiri oleh 82 orang peserta Kos terlibat RM2,500	Diadakan pada tahun 2007
	Pertandingan Bercerita/Sajak/Pidato Dan Lain-lain Dihadiri oleh 60 orang peserta Kos terlibat RM2,000	Diadakan pada tahun 2007

Pada pandangan Audit, KEMAS perlu membuat penilaian terhadap semua program yang telah dilaksanakannya bagi memastikan sejauh mana ia telah mencapai objektif yang ditetapkan dan sebarang kelemahan perlu diperbaiki dengan segera.

11.4.10. Pemantauan

11.4.10.1. Peringkat Ibu Pejabat KEMAS

- a. Mengikut Garis Panduan Pelaksanaan Program Pusat Sumber yang dikeluarkan oleh Ibu Pejabat KEMAS, Bahagian Pendidikan Masyarakat perlu memantau pelaksanaan aktiviti Pusat-pusat Sumber melalui pendekatan seperti berikut :-
 - i. Mengadakan mesyuarat antara pegawai Bahagian Pendidikan Masyarakat Ibu Pejabat dengan Ketua Bahagian/Unit Pendidikan

Masyarakat Negeri setiap 3 bulan sekali untuk membincangkan isu-isu berhubung dengan aktiviti Pusat Sumber.

- ii. Lawatan oleh pegawai-pegawai daripada Bahagian Pendidikan Masyarakat, Ibu Pejabat KEMAS ke Pusat-pusat Sumber yang dipilih bagi memantau pelaksanaan aktiviti yang dijalankan.
 - iii. Unit Pusat Sumber, Bahagian Pendidikan Masyarakat, Ibu Pejabat KEMAS menerima laporan aktiviti Pusat Sumber.
- b. Semakan Audit terhadap rekod-rekod yang diselenggarakan di peringkat Ibu Pejabat KEMAS dan juga Pejabat-pejabat KEMAS Negeri mendapati aktiviti pemantauan yang dijalankan adalah seperti berikut :-
- i. Bahagian Pendidikan Masyarakat Ibu Pejabat KEMAS telah bermesyuarat sebanyak 3 atau 4 kali setahun bagi memantau aktiviti-aktiviti di Bahagiannya. Mesyuarat ini dipengerusikan oleh Pengarah Bahagian Pendidikan Masyarakat dan ahli-ahlinya terdiri daripada pegawai Bahagian Pendidikan Masyarakat Ibu Pejabat dan pegawai yang mengetuai Bahagian/Unit Pendidikan Masyarakat di negeri-negeri. Antara perkara yang telah dibincangkan adalah yang berkaitan dengan perancangan, pelaksanaan dan pemantauan semua aktivitinya. Masalah peruntukan dan perbelanjaan, isu kekosongan Pemaju Masyarakat, Pusat Sumber dan lain-lain aspek pengurusan Pusat Sumber juga dibincangkan.
 - ii. Semakan Audit mendapati pada tahun 2005, pegawai daripada Bahagian Pendidikan Masyarakat, Ibu Pejabat KEMAS, Putrajaya ada membuat lawatan untuk memantau aktiviti bagi 3 Pusat Sumber di Perak. Bagaimanapun bagi tahun 2006 dan 2007, tidak dapat disahkan sama ada pemantauan dilaksanakan kerana **laporan pemantauan tidak dikemukakan untuk semakan Audit**. Laporan pemantauan tahun 2005 hingga 2007 bagi Negeri Sembilan, Selangor, Perlis dan Pahang **juga tidak dikemukakan** untuk semakan Audit.
 - iii. Semakan Audit mendapati Unit Pusat Sumber, Bahagian Pendidikan Masyarakat, Ibu Pejabat KEMAS juga menerima laporan tahunan aktiviti Pusat Sumber daripada Pejabat KEMAS Negeri.

Pada pandangan Audit, Bahagian Pendidikan Masyarakat Ibu Pejabat KEMAS telah menjalankan pemantauan terhadap aktiviti-aktiviti Pusat-pusat Sumber dengan sewajarnya. Namun tindakan susulan terhadap perkara yang dilaporkan seperti masalah pengisian jawatan kosong masih belum ditangani.

11.4.10.2. Peringkat KEMAS Negeri

Semakan Audit di Pejabat KEMAS Negeri mendapati pemantauan telah dilaksanakan melalui pendekatan-pendekatan berikut :-

- a. Mesyuarat Pengurusan Pegawai-pegawai Kanan KEMAS Negeri diadakan pada setiap bulan antara lain untuk membincangkan perkara berkaitan pelaksanaan aktiviti termasuk aktiviti Bahagian Pendidikan Masyarakat/aktiviti Pusat Sumber. Pihak Audit tidak dapat menentukan kekerapan Mesyuarat ini diadakan kerana minit mesyuarat berkenaan tidak dikemukakan untuk semakan Audit.
- b. Lawatan oleh Pegawai KEMAS Daerah dan lawatan oleh Pegawai Unit Pendidikan Masyarakat bersama Penyelia juga telah dijalankan dari semasa ke semasa tetapi **tiada laporan disediakan**.
- c. Penyelia Pendidikan Masyarakat bersama Pemaju Masyarakat telah turut menyaksikan aktiviti yang sedang dilaksanakan dan menyediakan laporan berhubung dengannya. Laporan tersebut telah dikemukakan ke Pejabat KEMAS Negeri untuk makluman.
- d. Mesyuarat antara Penyelia Pendidikan Masyarakat dan Pemaju Masyarakat juga diadakan setiap bulan tetapi tidak diminitkan.
- e. Di Negeri Sembilan perjumpaan antara Pengarah KEMAS Negeri, pegawai Unit Pendidikan Masyarakat Negeri dengan Penyelia dan Pemaju Masyarakat diadakan setiap 6 bulan sekali tetapi tidak diminitkan. Di Negeri ini juga, bengkel yang dihadiri oleh pegawai Unit Pendidikan Masyarakat, penyelia dan Pemaju Masyarakat mengikut jurusan diadakan 3 kali setahun untuk tujuan perancangan dan pemantauan aktiviti.
- f. Mengikut Garis Panduan Pelaksanaan Program Pusat Sumber, pemantauan yang dibuat oleh pegawai KEMAS Negeri iaitu Pegawai KEMAS Daerah, pegawai Unit Pendidikan Masyarakat dan Penyelia Pendidikan Masyarakat perlu meliputi semua aspek. Selain daripada pemantauan aktiviti, pemantauan juga dibuat terhadap perkara-perkara seperti status bangunan, kemudahan asas, landskap, susun atur, hiasan dalaman, kebersihan, bilangan keahlian, pengguna, koleksi, perabot, peralatan, buku pelawat, senarai inventori dan masalah-masalah lain yang berbangkit. Hasil pemantauan perlu direkodkan dalam borang yang disediakan. Borang ini hendaklah difailkan dengan teratur. Laporan pemantauan hendaklah disedia dan dibincangkan semasa mesyuarat. **Semakan Audit mendapati borang pemantauan tidak digunakan dan laporan pemantauan juga tidak disediakan** kecuali KEMAS Negeri Perak.

Pada pandangan Audit, mekanisme yang telah diwujudkan untuk memantau pelaksanaan aktiviti berkenaan adalah memadai. Bagaimanapun pelaksanaannya perlu dipertingkatkan.

11.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

11.5.1. Secara umumnya pengurusan Program Pusat Sumber KEMAS adalah kurang memuaskan kerana terdapat kelemahan dalam pengurusan dan penyenggaraan pusat seperti berikut :-

- a. Hanya 10 daripada 27 bangunan Pusat Sumber yang telah disiap dan diserahkan kepada Pejabat KEMAS Negeri telah beroperasi kerana jawatan Pemaju Masyarakat bagi 17 Pusat Sumber lagi belum diisi.
- b. Sepuluh daripada 11 Pusat Sumber yang diaudit didapati berada dalam keadaan yang tidak memuaskan seperti keretakan pada dinding, siling bocor, ruang aktiviti Pusat Sumber dimasuki air, mendapan pada lantai, pagar runtuh dan kawasan sekeliling bangunan dipenuhi semak samun. Ia tidak dapat dibaiki/ disenggara kerana kekurangan peruntukan kewangan.
- c. Urusan perolehan buku dan peralatan bagi kegunaan Pusat Sumber tidak dibuat dengan teratur. Terdapat barangan yang dibeli masih belum digunakan dan disimpan dalam kotak kerana tidak sesuai atau ketiadaan rak untuk menyimpannya. Harga yang dibayar bagi beberapa barangan adalah terlalu tinggi berbanding dengan harga pasaran.
- d. Rekod-rekod berhubung dengan aset yang ada di Pusat Sumber tidak diselenggarakan dengan lengkap dan tidak kemas kini.

11.5.2. Bagi menangani kelemahan yang berlaku, adalah disyorkan pihak-pihak yang terlibat mengambil tindakan-tindakan yang berikut :-

- a. KEMAS hendaklah mengambil tindakan segera untuk mengisi jawatan-jawatan yang telah diluluskan. Di samping itu, KEMAS perlu mengkaji semula keperluan jawatannya untuk disesuaikan dengan beban kerja.
- b. Pusat Sumber dan kawasan persekitarannya hendaklah disenggara secara berterusan untuk memastikan bangunan-bangunan Pusat Sumber sentiasa dalam keadaan baik dan selamat untuk digunakan. Untuk tujuan tersebut, peruntukan kewangan yang mencukupi hendaklah dipohon daripada Kementerian Kewangan.
- c. Bagi menambah pengetahuan dan meningkatkan kemahiran Pemaju Masyarakat, kursus yang berkaitan dengan pengurusan aset perlu diadakan dari semasa ke semasa.
- d. Mewujudkan pangkalan data bagi memudahkan perekodan dan capaian maklumat bagi tujuan kawalan dan pemantauan terhadap buku-buku/aset yang diperolehi. Sistem yang dibangunkan perlu dilengkapi dengan kemudahan mengkatalogkan buku, mendaftar aset dan mengeluarkan laporan yang kemas kini.

- e. Bagi memastikan semua barangan yang dibeli telah diterima, salinan kontrak perolehan buku/perabot/peralatan hendaklah dikemukakan kepada semua Pusat Sumber yang menerima pengagihan bekalan barangan berkenaan. Pemeriksaan hendaklah dijalankan oleh Pegawai KEMAS atau Pegawai Pusat Sumber terhadap barangan yang diterima bagi memastikan sama ada kuantiti dan kualiti barangan berkenaan serta amaun yang dibayar adalah selaras dengan spesifikasi dalam kontrak. Pegawai Penerima hendaklah dilantik atas nama jawatan dan menyediakan senarai tugas yang jelas selaras dengan Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 5 Tahun 2007.
- f. Bagi membolehkan harga yang munasabah diperolehi bagi sesuatu perolehan, kajian pasaran perlu dijalankan oleh KEMAS terlebih dahulu.
- g. Aktiviti pemantauan perlu dijalankan secara berterusan bagi memastikan peraturan Kerajaan yang sedia ada dipatuhi termasuk peraturan pengurusan kewangan, peraturan pengurusan aset Kerajaan dan pembinaan. Di samping itu, pelaksanaan aktiviti Pusat Sumber juga perlu diawasi supaya berjalan dengan lancar bagi mencapai tujuan program ini diadakan.
- h. Bagi meningkatkan pengurusan program Pusat Sumber, garis panduan yang khusus mengenai pengurusan Pusat Sumber perlu disediakan. Antara lain garis panduan itu perlu menyatakan dengan jelas tempoh masa sesebuah Pusat Sumber memulakan operasi setelah bangunan diserahkan kepada KEMAS dan masa bagi buku, perabot dan peralatan perlu dibekalkan supaya Pusat Sumber boleh beroperasi dengan lancar. Mekanisme pemantauan dan kaedah untuk mengukur prestasi Program Pusat Sumber juga harus dikenal pasti dan dinyatakan dalam Garis Panduan ini.

KEMENTERIAN SUMBER ASLI DAN ALAM SEKITAR

12. JABATAN ALAM SEKITAR

- AKTIVITI PENGUATKUASAAN TERHADAP BUANGAN TERJADUAL

12.1. LATAR BELAKANG

Jabatan Alam Sekitar (JAS) bertanggungjawab untuk mencegah pencemaran, mengawal dan memperbaiki keadaan kualiti alam sekeliling antaranya melalui penguatkuasaan terhadap Buangan Terjadual. Buangan Terjadual ditakrifkan sebagai bahan buangan yang mengandungi bahan-bahan yang amat berbahaya berbentuk pepejal, separuh pepejal, cecair atau wap di mana jika tidak diurus dengan betul boleh memudaratkan manusia dan kehidupan lain serta mencemarkan alam sekeliling. Berdasarkan rekod JAS, penghasilan Buangan Terjadual di negara ini adalah dianggarkan sekitar 400,000 tan metrik setahun. Punca-punca Buangan Terjadual adalah daripada sektor perindustrian, perkhidmatan (bengkel servis kereta dan hospital), pertanian (penggunaan racun-racun makhluk perosak) dan penyelidikan (makmal). Bagi memelihara alam sekitar, Kerajaan mewujudkan Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974 dan beberapa peraturan yang memperjelaskan kehendak Akta berkenaan. Antara kategori Buangan Terjadual yang dikawal ialah minyak mineral dan buangan dicemari minyak; buangan pelarut organik terpakai; buangan enapcemar hidroksida logam yang mengandungi logam-logam berat; buangan dros, sanga, abu, debu yang mengandungi oksida atau sulfur bagi logam-logam berat; buangan mengandungi halogen atau sulfur; buangan organik dan inorganik yang mengandungi raksa; buangan yang mengandungi racun makhluk perosak serta buangan patogenik dan dadah berbahaya.

12.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada aktiviti penguatkuasaan terhadap Buangan Terjadual telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur, cekap dan berkesan selaras dengan undang-undang dan peraturan yang berkaitan.

12.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan dijalankan dengan menyemak rekod dan dokumen yang berkaitan dengan aktiviti penguatkuasaan terhadap Buangan Terjadual bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 di Ibu Pejabat Jabatan Alam Sekitar dan Jabatan Alam Sekitar di Selangor, Johor, Pulau Pinang dan Sarawak. Pihak Audit juga telah membuat lawatan ke 4 premis, mengadakan pemeriksaan fizikal dan temu bual dengan pegawai yang terlibat.

12.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Ogos hingga Oktober 2007 mendapati perkara berikut :-

12.4.1. Pengurusan Aktiviti

12.4.1.1. Di peringkat Ibu Pejabat, tanggungjawab melaksanakan aktiviti penguatkuasaan terhadap Buangan Terjadual adalah di bawah Bahagian Bahan Berbahaya yang diketuai oleh Pegawai Kawalan Gred C54 dan dibantu oleh 4 pegawai Gred C48, seorang pegawai Gred C44, 8 pegawai Gred C41 dan 8 kakitangan kumpulan sokongan. Antara tanggungjawab bahagian ini adalah :-

- a. Menggubal dan menyemak undang-undang dan Garis Panduan Buangan Terjadual.
- b. Mengurus data inventori dan nota konsainan Buangan Terjadual.
- c. Menjalankan pengauditan alam sekitar ke atas penjana dan kemudahan pemerolehan kembali Buangan Terjadual.
- d. Melaksanakan perkara-perkara yang telah diputuskan oleh konvensyen-konvensyen Basel, Rotterdam dan Stockholm seperti kawalan pergerakan antara sempadan ke atas sisa buangan yang merbahaya dan pelupusannya; pemberitahuan awal kebenaran kelulusan untuk bahan kimia yang merbahaya dan racun serangga dalam dagangan antarabangsa dan pencemaran organik secara berterusan.
- e. Mengurus bahan kimia berbahaya.
- f. Menyedia dan mengemaskinikan Manual Prosedur Kerja berhubung dengan penyiasatan pelupusan haram.
- g. Menyedia dan mengemaskinikan Manual Prosedur Kerja untuk kerja-kerja pembersihan tapak pelupusan haram.
- h. Membuat kajian terhadap syarat lesen, menyemak syarat-syarat lesen dan kebenaran bertulis Buangan Terjadual bagi menyesuaikan dengan keadaan semasa.

12.4.1.2. Sehingga 31 Disember 2007, Bahagian Bahan Berbahaya telah mengisi sebanyak 18 daripada 19 jawatan yang diluluskan untuk pelbagai gred. Kedudukan perjawatan Bahagian Bahan Berbahaya pada 31 Disember 2007 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 12.1
KEDUDUKAN PERJAWATAN BAHAGIAN BAHAN BERBAHAYA
PADA 31 DISEMBER 2007

JAWATAN	GRED	BILANGAN		
		LULUS	ISI	% DIISI
Pegawai Kawalan	C54	1	1	100
Pegawai Kawalan	C52	1	-	0
Pegawai Kawalan	C48	4	4	100
Pegawai Kawalan	C44	1	1	100
Pegawai Kawalan	C41	8	8	100
Penolong Pegawai Kawalan	C27	4	4	100
JUMLAH		19	18	94.7

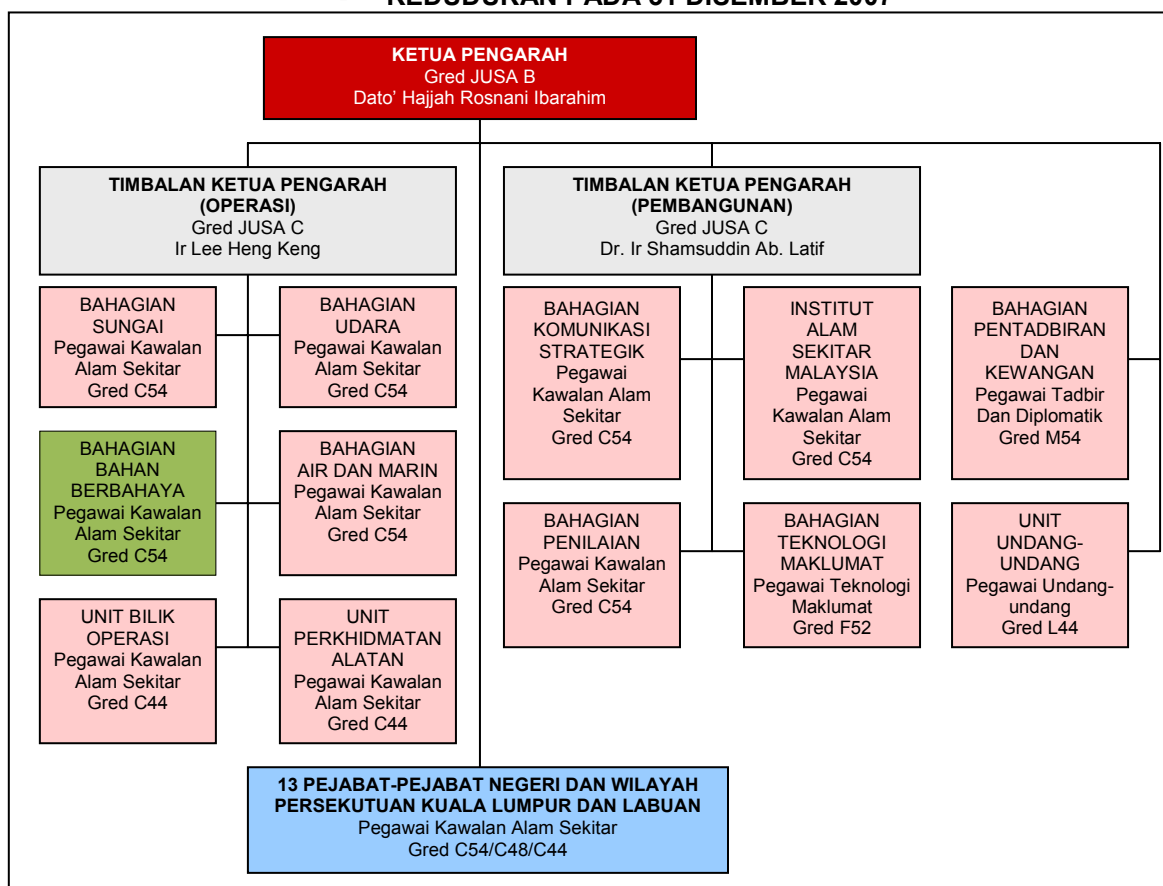
12.4.1.3. Di peringkat negeri, aktiviti penguatkuasaan terhadap Buangan Terjadual dikendalikan oleh Unit Pelesenan dan Unit Punca Tetap yang diketuai oleh Pegawai Kawalan Gred C48/C44/C41. Unit Pelesenan bertanggungjawab menjalankan penguatkuasaan dan mengeluarkan lesen bagi premis yang dibenarkan untuk memproses dan mengolah semula Buangan Terjadual. Unit Punca Tetap pula bertanggungjawab menjalankan penguatkuasaan terhadap Buangan Terjadual dan meliputi pematuhan terhadap peraturan berhubung dengan kumbahan dan efluen perindustrian serta peraturan udara bersih terhadap premis-premis kilang. Kedudukan perjawatan Unit Pelesenan dan Unit Punca Tetap adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 12.2
KEDUDUKAN PERJAWATAN UNIT PELESENAN DAN UNIT PUNCA TETAP

UNIT	BILANGAN		
	LULUS	ISI	% DIISI
Unit Pelesenan	27	32	118
Unit Punca Tetap	368	335	91
JUMLAH	395	367	92.9

12.4.1.4. Struktur organisasi JAS dan hubung kait Bahagian Bahan Berbahaya dengan bahagian lain adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 12.1
CARTA ORGANISASI JABATAN ALAM SEKITAR MALAYSIA
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2007

12.4.2. Undang-Undang Dan Peraturan

12.4.2.1. Penguatkuasaan terhadap Buangan Terjadual dilaksanakan dengan berpandukan kepada undang-undang dan peraturan yang berkuat kuasa. Antara peraturan yang perlu dipatuhi adalah seperti berikut :-

- a. Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974.
- b. Kaedah-kaedah Kualiti Alam Sekeliling (Mengkompaun Kesalahan-kesalahan) 1978.
- c. Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling (Buangan Terjadual) 2005.
- d. Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling (Premis Yang Ditetapkan)(Kemudahan Pengolahan Dan Pelupusan Buangan Terjadual) 1989.
- e. Perintah Kualiti Alam Sekeliling (Premis Yang Ditetapkan)(Kemudahan Pengolahan Dan Pelupusan Buangan Terjadual) 1989.
- f. Perintah Kualiti Alam Sekeliling (Pembawa Yang Ditetapkan)(Buangan Terjadual) 2005.

12.4.2.2. Ibu Pejabat Jabatan Alam Sekitar (JAS) juga telah mengeluarkan garis panduan untuk diguna pakai oleh pegawai di JAS negeri dalam menjalankan tugas-tugas penguatkuasaan terutamanya pengurusan Buangan Terjadual. Antaranya ialah:-

- a. Permohonan lesen bagi menduduki dan menggunakan premis yang ditetapkan (Kemudahan Pengolahan dan Pelupusan Buangan Terjadual).
- b. Garis Panduan mengurus dan mengendalikan Buangan Klinikal.
- c. *Standard Operating Procedure* bagi pengurusan pengimportan dan pengeksporan Buangan Terjadual.
- d. Garis panduan bagi penstoran Buangan Terjadual.
- e. *Standard Operating Procedure* bagi penyiasatan pelupusan haram Buangan Terjadual.

Pada pandangan Audit, undang-undang dan peraturan yang telah diwujudkan adalah mencukupi untuk membolehkan Jabatan Alam Sekitar menjalankan penguatkuasaan terhadap Buangan Terjadual.

12.4.3. Penguatkuasaan Terhadap Premis Yang Ditetapkan

12.4.3.1. Mengikut Perintah Kualiti Alam Sekeliling (Premis Yang Ditetapkan)(Kemudahan Pengolahan Dan Pelupusan Buangan Terjadual) 1989, Premis Yang Ditetapkan (PYDT) adalah premis yang digunakan untuk mengendalikan kemudahan seperti kemudahan penstoran luar tapak,

kemudahan pemerolehan kembali luar tapak, kemudahan pengolahan luar tapak, kemudahan penunu Buangan Terjadual, kemudahan pengolahan di tanah dan kemudahan tapak pelupusan selamat. Didapati selain daripada Perlis dan Kelantan yang tidak mempunyai PYDT, bilangan PYDT di negeri-negeri yang lain bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 12.3
JUMLAH PREMIS YANG DITETAPKAN DI SELURUH MALAYSIA

NEGERI	BILANGAN PREMIS MENGIKUT TAHUN		
	2005	2006	2007
Kedah	24	36	26
Pulau Pinang	11	40	50
Perak	15	19	22
Selangor	23	36	55
Negeri Sembilan	11	14	22
Melaka	4	16	16
Johor	32	32	41
Terengganu	5	5	6
Pahang	7	5	6
Sarawak	25	30	41
Sabah	13	14	14
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	6	10	12
Wilayah Persekutuan Labuan	2	2	2
JUMLAH	178	259	313

12.4.3.2. Semua PYDT perlu mempunyai Lesen Menduduki Dan Mengguna Premis yang dikeluarkan oleh JAS serta mematuhi syarat-syarat lesen yang ditetapkan. Setelah mendapat lesen tersebut, PYDT tertakluk kepada kehendak Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling (Premis Yang Ditetapkan) (Kemudahan Pengolahan Dan Pelupusan Buangan Terjadual) 1989 dan Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling (Buangan Terjadual) 2005. Semakan Audit mendapati JAS telah merancang 1,654 pemeriksaan di seluruh negara bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 terhadap PYDT bertujuan untuk menentukan PYDT telah menguruskan Buangan Terjadual mengikut peraturan yang telah ditetapkan. Antara perkara yang perlu dipatuhi ialah mengemukakan notifikasi Buangan Terjadual, menyelenggarakan inventori Buangan Terjadual dengan kemas kini dan teratur, menyimpan Buangan Terjadual dengan teratur dan melupuskan Buangan Terjadual di tempat yang dibenarkan. **Bagaimanapun, didapati hanya 1,404 (84.9%) daripada 1,654 pemeriksaan yang dirancang telah dilaksanakan. Antara faktor yang menyebabkan pemeriksaan tidak dapat dijalankan adalah kerana kekurangan kakitangan dan kenderaan di samping perlu menjalankan kerja-kerja *ad hoc* yang lain.** Kedudukan pemeriksaan yang dirancang dan dilaksanakan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 12.4
KEDUDUKAN PEMERIKSAAN YANG DIRANCANG DAN DILAKSANAKAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

NEGERI	TAHUN	BILANGAN PREMIS	BILANGAN DIRANCANG		BILANGAN DILAKSANA	
			PREMIS	PEMERIKSAAN	PREMIS	PEMERIKSAAN
Kedah	2005	24	24	24	24	28
	2006	36	36	36	36	36
	2007	26	26	26	26	27
Pulau Pinang	2005	11	11	44	8	27
	2006	40	40	80	36	34
	2007	50	50	160	42	80
Perak	2005	15	15	15	15	15
	2006	19	19	19	19	19
	2007	22	22	24	22	24
Selangor	2005	23	23	48	23	45
	2006	36	36	89	36	73
	2007	55	55	130	55	125
Negeri Sembilan	2005	11	11	44	11	42
	2006	14	14	33	14	50
	2007	22	22	57	22	57
Melaka	2005	4	4	20	4	20
	2006	16	16	66	16	66
	2007	16	16	72	16	72
Johor	2005	32	32	29	32	29
	2006	32	32	31	32	31
	2007	41	41	61	38	50
Terengganu	2005	5	5	10	5	10
	2006	5	5	15	5	15
	2007	6	5	20	6	26
Pahang	2005	7	7	7	7	18
	2006	5	5	5	5	20
	2007	6	6	6	6	30
Sarawak	2005	25	25	96	25	46
	2006	30	30	108	30	67
	2007	41	41	159	41	103
Sabah	2005	13	13	26	13	20
	2006	14	14	40	14	38
	2007	14	14	28	14	28
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	2005	6	-	-	6	7
	2006	10	10	10	10	10
	2007	12	12	10	12	10
Wilayah Persekutuan Labuan	2005	2	2	2	2	2
	2006	2	2	2	2	2
	2007	2	2	2	2	2
JUMLAH				1,654		1,404

12.4.3.3. Pemeriksaan Audit terhadap 80 sampel mendapati kesemua PYDT yang disemak telah mematuhi peraturan yang ditetapkan seperti mengemukakan notifikasi Buangan Terjadual yang dihasilkan; inventori setiap 3 bulan sekali dan nota konsainan apabila pemindahan Buangan Terjadual dilakukan. Lawatan Audit ke 4 premis mendapati JAS telah mengambil tindakan terhadap PYDT yang tidak mematuhi peraturan yang ditetapkan seperti mengenakan kompaun kepada premis yang tidak menyimpan Buangan Terjadual dengan sempurna dan teratur. Selain itu, surat arahan, notis arahan dan tindakan pendakwaan telah dikeluarkan. Bagi tahun 2006 dan 2007, tindakan yang telah diambil terhadap PYDT yang tidak mematuhi peraturan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 12.5
JENIS-JENIS TINDAKAN YANG DIAMBIL TERHADAP PREMIS YANG DITETAPKAN

NEGERI	2006							2007						
	JENIS TINDAKAN							JENIS TINDAKAN						
	a	b	c	d	e	f	g	a	b	c	d	e	f	g
Kedah	36	36	0	0	0	0	0	26	27	24	2	1	0	0
Pulau Pinang	36	34	6	0	4	1	0	42	80	12	0	3	0	0
Perak	19	19	6	0	2	0	0	22	24	38	0	0	0	0
Selangor	36	73	56	6	14	4	2	55	125	110	14	15	2	1
Negeri Sembilan	14	50	7	1	8	0	0	22	57	3	4	3	0	0
Melaka	20	16	20	2	7	0	0	16	72	28	5	7	0	2
Johor	32	32	0	3	0	0	0	38	38	0	13	13	0	0
Terengganu	5	15	0	0	0	0	0	6	26	6	0	0	0	0
Pahang	5	20	1	0	0	0	0	6	30	2	0	0	0	0
Sarawak	30	67	4	1	0	0	0	41	103	5	3	0	0	0
Sabah	14	38	8	1	0	0	0	14	28	1	1	0	0	0
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	10	10	0	0	0	0	0	12	10	0	0	0	0	0
Wilayah Persekutuan Labuan	2	2	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0
JUMLAH	259	412	108	14	35	5	2	302	622	229	42	42	2	3

Nota : a - Bilangan Premis Yang Ditetapkan (Buangan Terjadual) Yang Diperiksa
b - Bilangan Pemeriksaan
c - Bilangan Surat Arahan Dikeluarkan
d - Bilangan Notis Arahan Dikeluarkan
e - Bilangan Kompaun Dikeluarkan
f - Bilangan Tindakan Pendakwaan
g - Bilangan Lesen Digantung

12.4.3.4. **Gambar 12.1 hingga 12.3** menunjukkan Buangan Terjadual yang tidak diuruskan dengan teratur dan tindakan mengenakan kompaun telah diambil oleh JAS.

GAMBAR 12.1

Lokasi: Syarikat Trienekens (Sarawak) Sdn. Bhd.
- Berlaku Tumpahan Buangan Terjadual Kerana
Tempat Penyimpanan Tidak Sempurna

GAMBAR 12.2

Lokasi : Dipsol Chemical Sdn. Bhd.
Pulau Pinang
- Bekas-Bekas Penyimpanan Tidak Dilabelkan

GAMBAR 12.3

Lokasi : Sin Chew Daily, Kawasan
Perindustrian Pandan, Johor Bahru
- Tempat Penyimpanan Buangan Terjadual
Tidak Sempurna

12.4.3.5. **Gambar 12.4 hingga 12.6** pula menunjukkan contoh-contoh pematuhan PYDT terhadap peraturan-peraturan yang ditetapkan.

GAMBAR 12.4

Lokasi : Ee Chew Steel Bhd,
Pasir Gudang, Johor
- Buangan Terjadual Disimpan Di Dalam Bekas
Yang Dilabelkan

GAMBAR 12.5

Lokasi : Kilang Pan Fabric,
Pulau Pinang
- Buangan Terjadual Disusun Secara Teratur
Dan Distorkan

GAMBAR 12.6

Lokasi : Kilang Pan Fabric,
Pulau Pinang
- Buangan Terjadual Diletakkan Di Bawah
Tempat Yang Berbumbung Supaya Tidak
Terdedah Kepada Hujan Dan Panas

12.4.4. Penguatkuasaan Terhadap Pengeluar Buangan Terjadual

12.4.4.1. Pengeluar Buangan Terjadual ialah kilang yang mengeluarkan Buangan Terjadual dalam proses pengilangan bahan siap mereka. Antara Buangan Terjadual yang dihasilkan adalah seperti minyak pelincir terpakai dan minyak hidraulik terpakai. JAS perlu mengawal pengeluar Buangan Terjadual untuk menentukan kilang tersebut telah menguruskan Buangan Terjadual mengikut peraturan yang ditetapkan. Mengikut Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling (Buangan Terjadual) 2005, setiap pengeluar Buangan Terjadual adalah bertanggungjawab terhadap perkara berikut :-

- a. Memberitahu Ketua Pengarah JAS tentang kategori dan kuantiti baru Buangan Terjadual yang dikeluarkan dalam masa 30 hari daripada tarikh pengeluaran.
- b. Melupuskan atau mengolah Buangan Terjadual di Premis Yang Ditetapkan sahaja.
- c. Menyimpan Buangan Terjadual dalam bekas yang sesuai, tahan rosak dan boleh mencegah kebocoran Buangan Terjadual ke alam sekeliling.
- d. Menyimpan inventori yang tepat dan kemas kini mengenai kategori dan kuantiti Buangan Terjadual yang dikeluarkan, diolah dan dilupus bagi sesuatu tempoh.
- e. Menyediakan maklumat nota konsainan setiap kali pemindahan Buangan Terjadual dibuat dan mengemukakankannya kepada JAS.

12.4.4.2. Terdapat sebanyak 26,390 pengeluar Buangan Terjadual di seluruh negara pada 31 Disember 2007. Butiran lanjut mengikut negeri adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 12.6
BILANGAN PENGELUAR BUANGAN TERJADUAL MENGIKUT NEGERI

NEGERI	BILANGAN
Selangor	8,658
Perak	4,928
Johor	4,380
Pulau Pinang	1,325
Melaka	328
Terengganu	1,275
Pahang	651
Sabah	1,043
Negeri Sembilan	1,305
Kedah	376
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	1,021
Sarawak	443
Perlis	173
Kelantan	411
Wilayah Persekutuan Labuan	73
JUMLAH	26,390

12.4.4.3. JAS telah menyediakan jadual lawatan pada setiap akhir tahun. Jadual ini mengandungi nama dan alamat pengilang, tarikh lawatan pemeriksaan dan sebab-sebab pemeriksaan akan dijalankan. Pemeriksaan yang dijalankan meliputi kesemua aspek yang terdapat dalam Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974 dan peraturan-peraturan yang berkaitan. Bilangan premis dan pemeriksaan yang dirancang serta dilaksanakan mengikut negeri adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 12.7
BILANGAN RANCANGAN DAN LAWATAN PEMERIKSAAN

NEGERI	TAHUN	BILANGAN PREMIS	BILANGAN DIRANCANG		BILANGAN DILAKSANA		% PREMIS DIPERIKSA
			PREMIS	PEMERIKSAAN	PREMIS	PEMERIKSAAN	
Perlis	2005	102	102	270	102	92	100
	2006	98	98	233	98	142	100
	2007	173	92	230	92	164	53
Kedah	2005	350	350	350	350	356	100
	2006	300	300	300	300	168	100
	2007	376	376	376	376	449	100
Pulau Pinang	2005	1,133	300	320	478	815	42
	2006	1,270	549	580	715	980	56
	2007	1,325	498	571	518	915	39
Perak	2005	5,635	500	500	528	528	9
	2006	4,928	500	660	631	811	13
	2007	4,928	500	500	763	914	15
Selangor	2005	7,907	540	640	695	704	9
	2006	8274	1,050	1,120	1,183	1,240	14
	2007	8,658	1,200	1,440	1,420	1,580	16
Negeri Sembilan	2005	1,146	308	505	249	322	22
	2006	1,210	283	656	248	395	20
	2007	1,305	405	615	352	466	27
Melaka	2005	276	150	180	165	239	60
	2006	300	200	230	212	282	71
	2007	328	250	280	254	305	77
Johor	2005	4,000	800	800	470	470	12
	2006	4,000	1,000	1,000	891	891	22
	2007	4,380	1,000	1,000	906	906	21
Kelantan	2005	260	36	36	36	46	14
	2006	311	56	56	56	82	18
	2007	411	60	60	60	67	15
Terengganu	2005	629	560	261	217	217	34
	2006	643	238	117	105	117	16
	2007	1,275	235	166	166	185	13

NEGERI	TAHUN	BILANGAN PREMIS	BILANGAN DIRANCANG		BILANGAN DILAKSANA		% PREMIS DIPERIKSA
			PREMIS	PEMERIKSAAN	PREMIS	PEMERIKSAAN	
Pahang	2005	539	467	405	364	405	68
	2006	581	507	380	346	380	59
	2007	651	555	780	519	780	80
Sarawak	2005	344	250	125	250	125	73
	2006	436	350	370	350	370	80
	2007	443	350	278	350	278	79
Sabah	2005	1,043	72	72	64	64	6
	2006	1,043	90	90	94	94	9
	2007	1,043	200	200	210	210	20
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	2005	498	145	145	282	282	57
	2006	498	206	206	263	263	53
	2007	1,021	303	413	413	413	40
Wilayah Persekutuan Labuan	2005	62	31	50	26	53	42
	2006	62	31	52	26	56	42
	2007	73	46	56	34	79	47
JUMLAH			16,139	17,674	16,227	18,700	

12.4.4.4. Daripada jadual di atas, secara keseluruhannya didapati bilangan premis yang diperiksa telah melebihi sasaran yang ditetapkan. Bagaimanapun, bagi negeri yang mempunyai banyak pengeluar Buangan Terjadual seperti Johor, Perak, Sabah, Selangor dan Terengganu, bilangan premis yang diperiksa bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 tidak mencapai 50% daripada bilangan kilang yang ada. Semakan Audit mendapati pemeriksaan yang lebih kerap tidak dapat dijalankan kerana kekurangan kenderaan. Bilangan kenderaan dan pasukan pemeriksaan bagi negeri tersebut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 12.8
BILANGAN KENDERAAN BERBANDING PASUKAN PEMERIKSAAN

NEGERI	BILANGAN PENGELUAR BUANGAN	BILANGAN PASUKAN PEMERIKSA	BILANGAN KENDERAAN
Johor	4,380	25	7
Perak	4,928	15	6
Sabah	1,043	20	9
Selangor	8,658	26	11
Terengganu	1,275	6	3

Pada pandangan Audit, kenderaan yang sempurna dan mencukupi perlu disediakan untuk membolehkan pemeriksaan terhadap pengeluar Buangan Terjadual dipertingkatkan untuk memastikan mereka sentiasa mematuhi peraturan yang berkuat kuasa.

12.4.4.5. Lawatan Audit ke 4 kilang pengeluar Buangan Terjadual mendapati ada kilang yang tidak mematuhi peraturan-peraturan yang ditetapkan berhubung dengan pengurusan Buangan Terjadual seperti bekas penyimpanan Buangan Terjadual tidak dilabelkan dan tempat penstoran yang tidak berbumbung. Gambar-gambar berikut adalah antara contohnya :-

GAMBAR 12.7

*Lokasi : Powder Coating Sdn. Bhd.
Kawasan Perindustrian Desa Cemerlang
Ulu Tiram, Johor
- Bekas Penyimpanan Tidak Dilabelkan*

GAMBAR 12.8

*Lokasi : BASF (M) Sdn. Bhd.
Kawasan Perindustrian Pasir Gudang, Johor
- Tempat Penstoran Tidak Berbumbung*

GAMBAR 12.9

*Lokasi : Meiyer Sdn. Bhd.
Kawasan Perindustrian Pasir Gudang, Johor
- Tempat Penstoran Tidak Berbumbung*

12.4.4.6. Semakan Audit mendapati JAS telah mengambil tindakan seperti mengeluarkan surat arahan, notis arahan, kompaun dan mendakwa pengilang-pengilang yang gagal mematuhi peraturan yang telah ditetapkan. Kedudukan tindakan yang diambil terhadap pengilang yang tidak mematuhi peraturan bagi tahun 2006 dan 2007 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 12.9
JENIS TINDAKAN YANG DIAMBIL KE ATAS PENGELUAR BUANGAN TERJADUAL

NEGERI	2006						2007					
	JENIS TINDAKAN						JENIS TINDAKAN					
	a	b	c	d	e	f	a	b	c	d	e	f
Perlis	98	142	42	1	6	0	92	164	7	0	4	0
Kedah	300	168	0	0	0	0	376	449	0	2	2	0
Pulau Pinang	715	980	40	5	34	0	518	915	110	10	37	1
Perak	631	811	238	12	44	0	763	914	391	0	29	85
Selangor	1183	1240	1213	285	294	18	1420	1580	1398	364	352	20
Negeri Sembilan	248	395	92	47	45	3	352	466	132	56	62	3
Melaka	212	282	102	18	38	0	254	305	117	12	15	1

NEGERI	2006						2007					
	JENIS TINDAKAN						JENIS TINDAKAN					
	a	b	c	d	e	f	a	b	c	d	e	f
Johor	891	891	31	156	147	0	906	906	0	372	258	1
Kelantan	56	82	0	0	1	0	60	67	0	0	3	0
Terengganu	105	117	30	2	22	0	166	185	54	1	24	0
Pahang	346	380	109	0	21	0	519	780	86	0	59	0
Sarawak	350	370	37	6	72	1	350	278	29	28	22	3
Sabah	94	94	24	18	33	0	210	210	77	51	98	0
Kuala Lumpur	263	263	89	0	9	0	413	413	76	0	16	1
Labuan	26	56	8	0	0	0	34	79	25	0	37	0
JUMLAH	5,518	6,271	2,055	550	766	22	6,433	7,711	2,502	896	1,018	115

Nota : a - Bilangan Premis Pengeluar Buangan Terjadual Yang Diperiksa

b - Bilangan Pemeriksaan

c - Bilangan Surat Arahan Dikeluarkan

d - Bilangan Notis Arahan Dikeluarkan

e - Bilangan Kompaun Dikeluarkan

f - Bilangan Tindakan Pendakwaan

12.4.4.7. Pemeriksaan Audit terhadap 20 laporan pemeriksaan penguatkuasaan yang dipilih mendapati kecuali di Pulau Pinang, hasil pemeriksaan yang dijalankan di Selangor, Johor dan Sarawak telah diambil tindakan susulan yang sewajarnya. **Di Pulau Pinang, 6 laporan yang disediakan tidak diambil tindakan susulan yang sepatutnya.** Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 12.10
ENAM LAPORAN PEMERIKSAAN PENGUATKUASAAN
DI PULAU PINANG YANG TIDAK DIAMBIL TINDAKAN SUSULAN

NAMA PENGILANG	CATATAN
GCR Chemical Refinery Sdn. Bhd.	Premis diberi arahan melalui surat bertarikh 7 Februari 2007 supaya melupuskan Buangan Terjadual SW321 sebelum 21 Februari 2007. Maklumat pelupusan perlu dikemukakan kepada JAS Pulau Pinang sebelum 28 Februari 2007. Pemeriksaan Audit pada 19 Julai 2007 mendapati maklumat berkenaan belum dikemukakan tetapi tiada tindakan susulan diambil terhadap premis ini.
EU-Sing Enterprise Sdn. Bhd.	Pemeriksaan penguatkuasaan dijalankan pada 28 Jun 2007 mendapati premis tidak menyediakan notifikasi, inventori dan penyimpanan Buangan Terjadual SW305 dan SW409 dengan teratur. Pada 29 Jun 2007, Pegawai Penyemak telah mengarahkan notis arahan dikeluarkan kepada premis. Bagaimanapun, pemeriksaan Audit pada 19 Julai 2007 mendapati notis arahan ini belum dikeluarkan.
Rigel Metalcraft Malaysia	Pemeriksaan penguatkuasaan yang dijalankan pada 18 Julai 2006 mendapati Buangan Terjadual SW410 gagal distorkan dengan sempurna di mana Buangan Terjadual tersebut ditemui dalam tong sampah biasa. Pemeriksaan yang dijalankan pada 24 Januari 2007 juga mendapati Buangan Terjadual SW104 dan SW204 disimpan melebihi had yang dibenarkan. Terdapat 2 tong Buangan Terjadual SW410 tidak dilabelkan dan ia disimpan dalam tong sampah domestik. Bagaimanapun, pengilang yang tidak mematuhi peraturan ini tidak dikompaun oleh JAS Pulau Pinang.
Nibong Tebal Paper Mill Sdn. Bhd.	Pemeriksaan penguatkuasaan yang dijalankan pada 2 Mac 2007 mendapati premis menghasilkan Buangan Terjadual baru iaitu SW410. Pengilang gagal menyediakan notifikasi dan inventori serta Buangan Terjadual tidak distorkan dengan teratur. Pegawai Penyemak mengesyorkan notis arahan dikeluarkan kepada pengilang tersebut. Pemeriksaan Audit pada 19 Julai 2007 mendapati notis arahan ini belum dikeluarkan lagi.
Chuah Electro Planting Works	Maklumat asas (Borang Inventori) diperolehi pada 13 Julai 2006 menunjukkan kilang ini mengeluarkan Buangan Terjadual. Pemeriksaan Audit pada 19 Julai 2007 mendapati lawatan susulan oleh JAS Pulau Pinang belum dijalankan lagi.
MG Maker Machinery Trading	Pemeriksaan penguatkuasaan telah dijalankan terhadap premis pada 25 Ogos 2005. Pengilang telah dikompaun kerana membakar Buangan Terjadual secara terbuka. Pegawai Pemeriksa mengesyorkan supaya tindakan selanjutnya diambil sekiranya kompaun tidak dijelaskan oleh pengilang. Pegawai Penyemak mengeluarkan surat arahan kepada pengilang supaya melupuskan Buangan Terjadual di tapak pelupusan yang diluluskan. Pemeriksaan Audit pada 19 Julai 2007 mendapati surat arahan tidak dikeluarkan, kompaun belum dijelaskan dan tiada tindakan susulan diambil terhadap pengilang tersebut.

12.4.5. Pemantauan Terhadap Nota Konsainan Buangan Terjadual

12.4.5.1. Buangan Terjadual yang dihasilkan oleh pengeluar/pengilang akan dihantar ke PYDT untuk diproses kembali atau dihantar ke tapak pelupusan khas milik syarikat Kualiti Alam Sdn. Bhd. Mengikut peraturan yang ditetapkan, pergerakan Buangan Terjadual perlu dimaklumkan kepada JAS melalui nota konsainan dalam Jadual Keenam kepada Peraturan-Peraturan Alam Sekeliling (Buangan Terjadual) 2005. Nota konsainan ini hendaklah diisi dalam 6 salinan. Satu salinan disimpan oleh pengeluar Buangan Terjadual, satu salinan diberi kepada JAS dan 4 salinan kepada penerima Buangan Terjadual. Setelah penerima mengesahkan penerimaan Buangan Terjadual berkenaan, satu salinan nota konsainan disimpan manakala salinan yang lain diserahkan kepada syarikat pengangkutan, pengeluar Buangan Terjadual dan JAS.

12.4.5.2. Semakan Audit terhadap nota konsainan yang diterima oleh JAS mendapati **nota konsainan tersebut tidak dipantau dengan sewajarnya**. Bagi memastikan setiap pengeluaran Buangan Terjadual sampai ke destinasi yang sepatutnya atau dilupus di tempat yang **tidak** dibenarkan, JAS perlu membuat perbandingan antara salinan nota konsainan yang diterima daripada pengeluar Buangan Terjadual dengan salinan yang dihantar oleh penerima buangan tersebut. **Bagaimanapun tindakan ini tidak dilaksanakan**. Sebaliknya semakan dokumen ini hanya dijalankan semasa pemeriksaan dijalankan di premis pengilang tersebut. **Pada pandangan Audit, semakan terhadap dokumen di premis pengilang sahaja adalah tidak mencukupi kerana pemeriksaan tersebut hanya dapat dilakukan antara 3 hingga 5 tahun sekali kerana bilangan pengilang yang banyak berbanding dengan bilangan pegawai penguatkuasa yang ada. Semakan secara padanan terhadap salinan nota konsainan yang diterima daripada pengilang dan penerima Buangan Terjadual boleh dibuat di pejabat JAS yang berkaitan kerana setiap nota konsainan mempunyai nombor siri, nama pengeluar dan penerima Buangan Terjadual.**

12.4.5.3. Mulai bulan Januari 2007, JAS telah mengarahkan semua pengeluar, pengangkut dan pengolahan kembali/pelupusan Buangan Terjadual menggunakan aplikasi penghantaran nota konsainan secara elektronik (*e-consignment note*). Aplikasi ini menggantikan penggunaan nota konsainan secara manual. Dengan menggunakan aplikasi ini, pegawai JAS dapat memantau pergerakan Buangan Terjadual dari pengeluar Buangan Terjadual kepada penerimanya dengan cepat. Ini membolehkan padanan nota konsainan dilaksanakan secara elektronik. Semakan Audit mendapati **setakat bulan Ogos 2007, tidak semua pengeluar, pengangkut dan pengolahan kembali Buangan Terjadual menggunakan aplikasi ini**. Berdasarkan maklum balas daripada 52 pengeluar Buangan Terjadual di Selangor, Sarawak, Johor dan Pulau Pinang, didapati 36 (69.2%) pengeluar masih lagi menggunakan nota

konsainan secara manual. Antara faktor yang menyebabkan mereka tidak menggunakannya adalah kerana tidak menyedari tentang kewujudannya atau tidak mempunyai kakitangan yang mahir untuk menggunakannya.

12.4.6. Penggunaan Sistem Komputer

Pada awal tahun 2002, JAS telah mengguna pakai sistem komputer dalam mengawal dan memantau keadaan kualiti alam sekeliling. Sistem ini dinamakan Sistem Elektronik Kawalan Alam Sekitar (e-KAS). Sistem yang dibangunkan dengan kos berjumlah RM0.89 juta adalah bertujuan untuk memudahkan pegawai JAS mengendalikan semua maklumat berhubung aktiviti-aktiviti Buangan Terjadual, punca-punca pencemaran, beban pencemaran, pemantauan, pelesenan dan penguatkuasaan. Sistem e-KAS ini mengandungi beberapa modul. Antara modul tersebut ialah Sistem Maklumat Buangan Terjadual (SWIS). Sistem ini dibangunkan bertujuan untuk memproses data/maklumat yang terdapat dalam borang notifikasi, inventori dan nota konsainan. Dengan menggunakan modul ini, pegawai JAS dapat memantau dan menentukan pematuhan peraturan oleh pengilang yang mengeluarkan Buangan Terjadual. **Bagaimanapun, semakan Audit mendapati hanya JAS Pulau Pinang yang menggunakan sepenuhnya modul SWIS ini. JAS Sarawak pula menggunakan modul ini sehingga bulan Disember 2006 sahaja.** Mulai tahun 2007, JAS Sarawak telah menggunakan sistem yang dibangunkan sendiri secara *stand alone*. Antara faktor yang menyebabkan JAS negeri-negeri lain tidak menggunakan modul SWIS kerana taliannya sering mengalami gangguan yang menyebabkan proses kemasukan data tergendala. Keengganan JAS negeri menggunakan modul SWIS ini menyebabkan pegawai di Ibu Pejabat tidak dapat memantau dan menjanakan laporan-laporan yang diperlukan secara talian terus seperti Buangan Terjadual yang dihasilkan dan dilupuskan, kuantiti Buangan Terjadual yang dihasilkan mengikut jenis industri mengikut tahun dan negeri. Laporan-laporan yang dikehendaki oleh Ibu Pejabat JAS terpaksa dihantar secara manual oleh semua negeri. **Pada pandangan Audit, sistem komputer yang telah dibangunkan itu perlu digunakan secara optimum untuk memudahkan pemantauan dan menjana laporan-laporan yang diperlukan oleh pihak-pihak yang berkepentingan dalam membuat sesuatu dasar.**

12.4.7. Maklumat Borang Inventori

Mengikut Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling (Buangan Terjadual) 2005, setiap pengeluar Buangan Terjadual dikehendaki menyimpan inventori yang tepat dan kemas kini mengenai kategori dan kuantiti Buangan Terjadual yang dikeluarkan, diolah dan dilupus mengikut format yang ditetapkan dalam Jadual Kelima peraturan tersebut. Maklumat Buangan Terjadual yang terdapat di dalam inventori ini merupakan maklumat asas yang berguna dan penting bagi pegawai JAS menentu

dan mengesan Buangan Terjadual yang dikeluarkan sama ada telah dilupuskan di tempat pelupusan atau diolah kembali di premis yang dibenarkan. Oleh itu maklumat di dalam inventori perlu lengkap dan terperinci. Semakan Audit mendapati pada umumnya semua maklumat yang diisi dalam inventori Buangan Terjadual adalah mengikut format yang ditetapkan dalam Jadual Kelima. **Bagaimanapun, adalah disyorkan supaya format inventori di Jadual Kelima ini dipinda dengan mewujudkan ruangan untuk mencatatkan nombor rujukan nota konsainan bagi memudahkan pengesanan dibuat terhadap pergerakan Buangan Terjadual.**

12.4.8. Pemantauan Terhadap Kompaun

12.4.8.1. Jabatan Alam Sekitar (JAS) akan mengeluarkan kompaun mengikut Kaedah-kaedah Alam Sekeliling (Mengkompaun Kesalahan-kesalahan) 1978 terhadap pihak yang tidak mematuhi peraturan-peraturan alam sekeliling. Kadar maksimum bagi setiap kompaun adalah RM2,000. Bagi setiap kompaun yang dikeluarkan, ianya perlu direkodkan dalam Daftar Kompaun. Daftar ini dianggap sebagai dokumen kawalan untuk memastikan semua kompaun yang dikeluarkan, telah dibayar oleh pengilang yang melanggar peraturan. Bilangan kompaun yang telah dikeluarkan oleh JAS terhadap pengilang yang melanggar peraturan Buangan Terjadual mengikut negeri adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 12.11
BILANGAN KOMPAUN YANG DIKELUARKAN TERHADAP PENGILANG YANG
MELANGGAR PERATURAN BUANGAN TERJADUAL MENGIKUT NEGERI

NEGERI	BILANGAN MENGIKUT TAHUN		
	2005	2006	2007
Perlis	0	6	4
Kedah	0	47	32
Pulau Pinang	25	36	38
Perak	19	24	29
Selangor	189	294	352
Negeri Sembilan	20	27	38
Melaka	2	38	15
Johor	30	147	268
Kelantan	2	1	3
Terengganu	5	9	18
Pahang	24	21	59
Sarawak	35	75	22
Sabah	17	32	98
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	27	9	16
Wilayah Persekutuan Labuan	0	0	29
JUMLAH	395	766	1,021

12.4.8.2. Pemeriksaan Audit mendapati JAS Johor dan JAS Pulau Pinang tidak menyelenggara Daftar Kompaun dengan kemas kini. Ini adalah kerana

terdapat kompaun yang dikeluarkan tidak direkodkan dalam daftar ini. Sebagai contoh, **sebanyak 12 kompaun di Johor berjumlah RM24,000 dan 5 kompaun di Pulau Pinang berjumlah RM10,000 yang dikeluarkan pada tahun 2005 hingga 2007 tidak direkodkan di Daftar Kompaun.** Di samping itu, tiada bukti yang menunjukkan bahawa Daftar Kompaun berkenaan telah disemak oleh pegawai yang mengeluarkan kompaun bagi memastikan ia diselenggarakan dengan kemas kini.

12.4.8.3. Pemeriksaan Audit mendapati **jumlah kompaun yang belum dijelaskan telah meningkat dari setahun ke setahun.** Malahan kompaun bernilai **RM431,300 yang ditawarkan bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 masih belum dijelaskan.** Tindakan yang diambil hanyalah dengan memberi surat peringatan walaupun ada pengilang yang telah dikenakan lebih daripada satu kompaun. Butiran lanjut mengenai kompaun yang dikeluarkan bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 yang tertunggak adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 12.12
KOMPAUN YANG TERTUNGGAK BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

NEGERI	2005		2006		2007		JUMLAH BESAR (RM)
	BIL.	JUMLAH (RM)	BIL.	JUMLAH (RM)	BIL.	JUMLAH (RM)	
Perlis	0	0	0	0	0	0	0
Kedah	0	0	0	0	3	6,000	6,000
Pulau Pinang	1	2,000	0	0	3	6,000	8,000
Perak	0	0	0	0	1	2,000	2,000
Selangor	21	42,000	21	42,000	61	122,000	206,000
Negeri Sembilan	0	0	1	2,000	62	124,000	126,000
Melaka	0	0	0	0	0	0	0
Johor	9	18,000	7	14,000	6	12,000	44,000
Kelantan	0	0	0	0	0	0	0
Terengganu	0	0	0	0	0	0	0
Pahang	0	0	0	0	3	300	300
Sarawak	0	0	0	0	0	0	0
Sabah	0	0	0	0	19	39,000	39,000
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	0	0	0	0	0	0	0
Wilayah Persekutuan Labuan	0	0	0	0	0	0	0
JUMLAH	31	62,000	29	58,000	158	311,300	431,300

Pada pandangan Audit, tindakan mahkamah perlu diambil terhadap pengeluar Buangan Terjadual yang gagal menjelaskan tunggakan kompaun supaya ia dapat dijadikan pengajaran kepada pengeluar Buangan Terjadual yang lain yang tidak mematuhi peraturan.

12.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya, Jabatan Alam Sekitar mempunyai undang-undang dan peraturan yang mencukupi untuk menguruskan aktiviti penguatkuasaan terhadap Buangan Terjadual. Bagaimanapun, terdapat beberapa kelemahan dalam menguatkuasakan undang-undang ini. Kes-kes pelupusan haram Buangan Terjadual dapat dikesan jika kelemahan-kelemahan yang dinyatakan dapat diatasi. Bagi tujuan ini, adalah disyorkan Jabatan memberi perhatian kepada perkara-perkara berikut :-

- a. Menambahkan anggota penguatkuasaan dan bilangan kenderaan untuk membolehkan pemeriksaan pematuhan dijalankan supaya bilangan pengilang yang diperiksa dapat ditambah dan pusingan pemeriksaan ke atas kilang dapat dipendekkan.
- b. Mengambil tindakan proaktif agar pengilang-pengilang menggunakan sepenuhnya aplikasi penghantaran nota konsainan secara elektronik.
- c. Menjalankan pemeriksaan secara *mass balance* terhadap maklumat yang dinyatakan oleh pengeluar Buangan Terjadual yang terdapat di nota konsainan dan inventori dengan dokumen pengeluaran pengilang.
- d. Memberi latihan dan kursus kepada pegawai-pegawai JAS terutamanya kursus yang berkaitan dengan pengurusan Buangan Terjadual. Kursus juga perlu diberi kepada pengeluar dan pengendali Buangan Terjadual supaya mereka lebih peka kepada kehendak undang-undang dan peraturan yang ditetapkan.
- e. Mengambil tindakan mahkamah terhadap pengilang-pengilang yang melakukan kesalahan yang berulang.

KEMENTERIAN SUMBER ASLI DAN ALAM SEKITAR

13. JABATAN PENGAIRAN DAN SALIRAN

- PELAKSANAAN PROJEK PENGURUSAN BANJIR DAN TEROWONG

13.1. LATAR BELAKANG

Pelaksanaan Projek Pengurusan Banjir Dan Terowong [Stormwater Management And Road Tunnel Project (SMART)] dilaksanakan bagi mengatasi masalah banjir di Pusat Bandaraya Kuala Lumpur. Projek SMART ini terdiri daripada terowong *bypass* dan 2 kolam takungan yang mempunyai keupayaan menampung lebihan air hujan berjumlah 2 juta meter padu. Pembinaan terowong bawah tanah sepanjang 9.7 km bermula dari pertemuan Sungai Klang/Sungai Ampang (berhampiran Hospital Gleneagles) melintasi Jalan Ampang seterusnya melalui bawah jalan sedia ada seperti Jalan Kampung Pandan, Jalan Chan Sow Lin, Lebuhraya Kuala Lumpur - Seremban dan berakhir di Sungai Kerayong (di selatan Pangkalan TUDM Sungai Besi). Selain mengatasi masalah banjir, SMART juga akan digunakan untuk mengatasi masalah kesesakan lalu lintas di kawasan sekitar bulatan Kampung Pandan dan Sungai Besi. Sebahagian dari terowong sepanjang 3 km mempunyai 2 kegunaan iaitu menyalurkan air banjir dan juga sebagai laluan kenderaan apabila tidak digunakan sepenuhnya untuk penyaluran air banjir. Projek yang bernilai RM1.93 bilion ini dimulakan pada bulan November 2002 dan sepatutnya siap pada 31 Disember 2006. Bagaimanapun disebabkan oleh beberapa masalah terutamanya berhubung dengan pengambilan tanah, projek ini telah diluluskan lanjutan masa selama 6 bulan di mana tarikh siap projek ini dipinda kepada 30 Jun 2007. Lokasi terowong SMART yang dibina adalah seperti di peta berikut :-

PETA 13.1
KEDUDUKAN TEROWONG SMART

13.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada projek ini telah dirancang dan dilaksanakan dengan cekap, berhemat dan mencapai objektif yang telah ditetapkan.

13.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Skop pengauditan adalah meliputi aspek perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap Projek Pengurusan Banjir Dan Terowong (SMART) sehingga bulan Januari 2008. Bagi tujuan ini, semakan telah dijalankan terhadap rekod dan maklumat yang terdapat di Ibu Pejabat Jabatan Pengairan Dan Saliran; Pejabat Projek Tebatan Banjir Kuala Lumpur; Kementerian Kewangan dan Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri. Lawatan telah dibuat ke tapak projek untuk pemeriksaan fizikal dan menemu bual pegawai dan kakitangan yang terlibat.

13.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan pada tahun 2007 mendapati perkara berikut :-

13.4.1. Pengurusan Projek

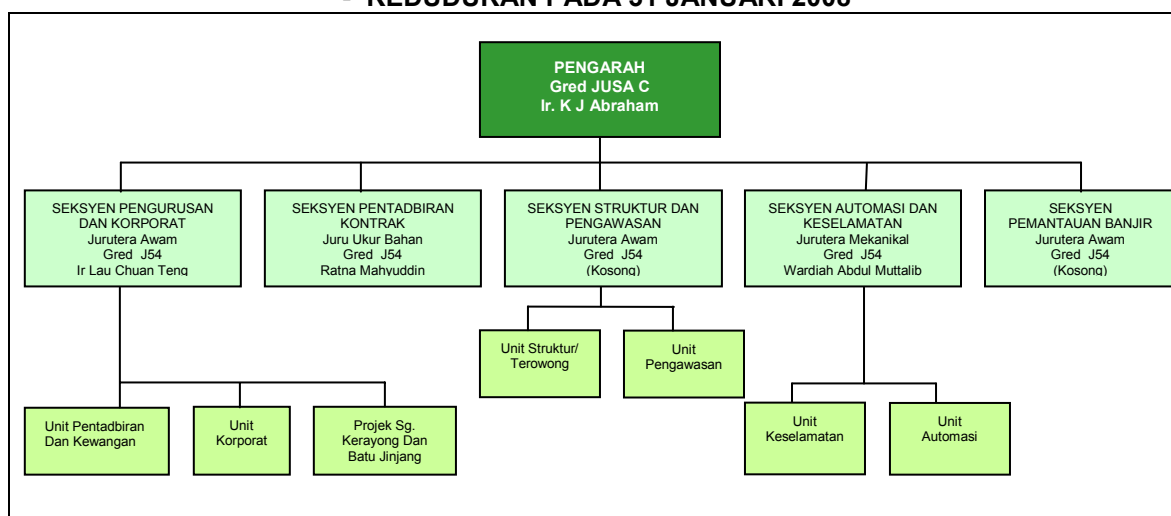
13.4.1.1. Jabatan Pengairan Dan Saliran (JPS) adalah agensi pelaksana bagi komponen pengurusan banjir manakala Lembaga Lebuhraya Malaysia pula melaksanakan komponen jalan raya. Bagi tujuan mengurus dan menyelia Projek Tebatan Banjir Kuala Lumpur termasuk Projek SMART, JPS telah mewujudkan Pejabat Projek Tebatan Banjir Kuala Lumpur yang diketuai oleh seorang Pengarah (Jurutera Awam Gred JUSA C). Pejabat ini beroperasi di Pusat Kawalan SMART, Kampung Berembang. Lima seksyen terlibat secara langsung dalam Projek Tebatan Banjir Kuala Lumpur. Seksyen tersebut dan fungsinya adalah seperti di **Jadual 13.1** manakala kedudukan struktur organisasi Pejabat Projek Tebatan Banjir Kuala Lumpur adalah seperti di carta berikut :-

JADUAL 13.1
SEKSYEN YANG TERLIBAT SECARA LANGSUNG DENGAN
PROJEK TEBATAN BANJIR KUALA LUMPUR

SEKSYEN	FUNGSI
Seksyen Pengurusan Dan Korporat	Seksyen ini diketuai oleh Jurutera Awam Gred J54 dan dibahagi kepada 3 unit iaitu Unit Pentadbiran Dan Kewangan, Unit Korporat serta Projek Sg. Kerayong Dan Batu Jinjang. Seksyen ini bertanggungjawab mengurus hal-hal pentadbiran dan kewangan, melayani lawatan peserta dari dalam dan luar negara serta mengawal selia dan memantau setiap projek serta kemajuan kerja yang dilaksanakan di bawah Projek Tebatan Banjir Kuala Lumpur.
Seksyen Struktur Dan Pengawasan	Seksyen ini diketuai oleh Jurutera Awam Gred J54 dan dibahagi kepada 2 unit iaitu Unit Struktur/Terowong dan Unit Pengawasan. Memandangkan Jurutera Awam Gred J54 masih kosong, seksyen ini diketuai oleh Jurutera Awam Gred J52. Antara skop kerja seksyen ini adalah mengenal pasti aspek-aspek terkini dalam kerja-kerja penyenggaraan terowong, mengenal pasti kerja-kerja penambahbaikan untuk Bangunan Pusat Kawalan SMART serta menyediakan dan membuat panggilan untuk kerja-kerja sebut harga serta tender.
Seksyen Automasi Dan Keselamatan	Seksyen ini diketuai oleh Jurutera Mekanikal J54 dan dibahagi kepada 2 unit iaitu Unit Keselamatan dan Unit Automasi. Seksyen ini bertanggungjawab untuk memantau, mengawal selia operasi peralatan hidromekanikal, peralatan elektrik dan peralatan elektronik yang berada di Pusat Kawalan SMART.

SEKSYEN	FUNGSI
Seksyen Pemantauan Banjir	Seksyen ini diketuai oleh Jurutera Awam Gred J54. Memandangkan jawatan Jurutera Gred J54 masih belum diisi, seksyen ini diketuai oleh Jurutera Awam Gred J52. Antara tugas seksyen ini adalah menganalisis data-data hidrologi dan hidraulik yang dihasilkan oleh Sistem Pemantauan Banjir. Selain itu, mereka juga menyediakan laporan mingguan, bulanan dan kes-kes berlakunya banjir termasuk program kerja, prestasi dan status operasi sistem SMART.
Seksyen Pentadbiran Kontrak	Seksyen ini diketuai oleh Juruukur Bahan Gred J54 dan dibantu oleh seorang pegawai Gred J48. Antara tugas seksyen ini adalah mengawal selia kerja-kerja pembinaan, memperaku bayaran kemajuan bulanan serta menyelesaikan isu-isu berkaitan tanah.

CARTA 13.1
STRUKTUR ORGANISASI
PROJEK TEBATAN BANJIR KUALA LUMPUR, PUSAT KAWALAN SMART
JABATAN PENGAIRAN DAN SALIRAN
- KEDUDUKAN PADA 31 JANUARI 2008

Pada pandangan Audit, struktur pengurusan yang diwujudkan telah menunjukkan dengan jelas pembahagian tugas dan tanggungjawab pihak yang terlibat dengan pengurusan Projek SMART.

13.4.1.2. Bagi memantau pelaksanaan projek SMART, JPS telah mengemukakan permohonan bagi perjawatan Pusat Kawalan SMART kepada Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) pada bulan Mac 2003. Sejumlah 43 jawatan telah diluluskan (termasuk satu jawatan simpanan bagi Jurutera Awam Gred J54) pada bulan Jun 2004. Setakat 31 Januari 2008, hanya 26 jawatan yang diisi manakala **baki 16 jawatan tidak pernah diisi** sejak ia mula diwujudkan. Jawatan yang **tidak pernah diisi** adalah 4 jawatan di Seksyen Pemantauan Banjir; 3 jawatan di Seksyen Automasi Dan Keselamatan; 5 jawatan di Seksyen Struktur Dan Pengawasan; 1 jawatan di Seksyen Pentadbiran Kontrak dan 3 jawatan di Seksyen Pengurusan Dan Korporat. Bagi jawatan simpanan Jurutera Awam Gred J54 pula, ia telah diisi oleh pegawai Lembaga Lebuhraya Malaysia. Kedudukan jawatan yang diluluskan mengikut gred dan bahagian/ seksyen semasa projek dalam pelaksanaan adalah seperti di **Jadual 13.2**. Memandangkan Pusat Kawalan SMART telah beroperasi sepenuhnya, maka JPS perlu mengkaji bilangan jawatan/gred mengikut kesesuaian tugas yang diperlukan bagi melancarkan lagi operasi SMART ini.

JADUAL 13.2
KEDUDUKAN PERJAWATAN YANG DILULUSKAN DAN DIISI
MENGIKUT PECAHAN JAWATAN DAN BAHAGIAN

BAHAGIAN/ PEJABAT	JUSA C		KUMPULAN PENGURUSAN DAN PROFESIONAL (Gred J54 - J44)		KUMPULAN SOKONGAN (Gred J36 - J17)		SOKONGAN PENTADBIRAN (Gred N27 - N17)		JUMLAH	
	LULUS	ISI	LULUS	ISI	LULUS	ISI	LULUS	ISI	LULUS	ISI
Pejabat Pengarah	1	1	-	-	-	-	1	1	2	2
Seksyen Pemantauan Banjir	-	-	8	4	1	1	-	-	9	5
Seksyen Automasi Dan Keselamatan	-	-	4	2	4	3	-	-	8	5
Seksyen Struktur Dan Pengawasan	-	-	4	2	7	4	-	-	11	6
Seksyen Pentadbiran Kontrak	-	-	3	2	-	-	-	-	3	2
Seksyen Pengurusan Dan Korporat	-	-	4	3	3	2	2	1	9	6
JUMLAH	1	1	23	13	15	10	3	2	42*	26

*Nota : *Tidak Termasuk Satu Jawatan Simpanan Bagi Jurutera Awam Gred J54*

13.4.1.3. Berdasarkan *Contract Cum Concession Agreement*, kontraktor adalah bertanggungjawab menyediakan dan mengendalikan sesi latihan yang secukupnya kepada pegawai-pegawai Jabatan Pengairan Dan Saliran (JPS) bagi memudahkan mereka untuk memahami dan mengendalikan Sistem Terowong Banjir ini. Pegawai-pegawai yang terlibat adalah Pegawai Eksekutif Dan Pengurusan, Pegawai Operator serta Pegawai Penyenggaraan. Latihan-latihan tersebut perlu dijalankan sebelum *Testing and Commissioning* dijalankan terhadap keseluruhan sistem yang terlibat dengan projek ini. Bagaimanapun, perjanjian konsesi tersebut tidak menyatakan kekerapan latihan patut diadakan.

13.4.1.4. Semakan Audit terhadap fail latihan/kursus mendapati kontraktor yang terlibat telah memberi latihan kepada ketiga-tiga kumpulan pegawai sepertimana yang telah dipersetujui di dalam perjanjian konsesi. Berdasarkan maklum balas yang diterima daripada pegawai Pusat Kawalan SMART, didapati latihan yang diberikan masih belum mencukupi untuk membolehkan mereka mahir mengendalikan sistem berkenaan. **Memandangkan kerja-kerja operasi dan penyenggaraan untuk ramalan dan amaran banjir projek SMART merupakan kerja yang memerlukan kemahiran dan kepakaran tertentu, adalah perlu jadual latihan disediakan bagi memastikan semua staf JPS diberikan latihan yang mencukupi dan berterusan supaya mereka berupaya mengendalikan sistem dan kerja-kerja penyenggaraan sekiranya berlaku kejadian banjir dan keadaan kecemasan.**

Berdasarkan maklum balas yang diterima pada 30 April 2008, JPS menyatakan bahawa latihan telah pun dibuat dan mendapati ianya adalah mencukupi.

13.4.2. Kajian Kemungkinan

Berdasarkan kepada Pekeliling Kemajuan Pentadbiran Awam Bilangan 2 Tahun 1992, satu kajian kemungkinan hendaklah dilakukan sebelum sesuatu projek itu dilakukan. Kajian ini meliputi analisis-analisis yang boleh dipertimbangkan sama ada satu-satu projek itu berdaya maju seperti mana yang ditetapkan dalam dokumen projek. Analisis tersebut antaranya adalah dari segi kesan terhadap alam sekitar, kewangan, ekonomi serta sosial dan politik. **Semakan Audit mendapati kajian kemungkinan yang khusus untuk Projek SMART tidak dijalankan dan perkara ini telah dinyatakan dengan jelas di dalam Minit Mesyuarat Kemajuan Pelaksanaan Projek 2/2006 yang dipengerusikan oleh Pengarah Projek Tebatan Banjir Kuala Lumpur. Jabatan Pengairan Dan Saliran hanya bersandarkan kepada laporan *Klang River Basin Environmental Improvement And Flood Mitigation Project* yang disediakan oleh Dr. Nik & Associates Sdn. Bhd.**

13.4.3. Komponen Projek

Secara umumnya, komponen projek yang perlu dibangunkan adalah seperti berikut :-

13.4.3.1. Terowong lencongan banjir (flood bypass) dengan garis pusat 11.8 meter sepanjang kira-kira 9.7 km yang bermula dari Kampung Berembang, Ampang di sebelah hulu menuju ke arah selatan dan berakhir di kolam bekas lombong Taman Desa.

13.4.3.2. Pembinaan sebuah *holding pond* di Kampung Berembang, Ampang.

13.4.3.3. Sebahagian terowong (sepanjang kira-kira 3 km) akan menggabungkan pengurusan tebatan banjir dan jalan raya. Bahagian *dual usage* ini adalah di bahagian tengah terowong dan ia bermula daripada bulatan Kampung Pandan dan berakhir di Lebuhraya Kuala Lumpur-Seremban berhampiran persimpangan jalan ke Istana Negara.

13.4.3.4. Komponen jalan raya berupa jalan dua tingkat dan dilengkapi dengan kemudahan aliran udara (ventilation shaft), pintu keluar kecemasan (escape exits) ke paras muka bumi pada setiap 1 km dan laluan keluar kecemasan (escape passages) pada jarak 250 meter. Fungsi laluan *dual usage* ini adalah yang pertama dibina di dunia.

13.4.3.5. Jalan masuk (Ingress) dan jalan keluar (Egress Connection Links) di 3 tempat untuk menghubungkan laluan trafik ini ke sistem jalan raya sedia ada, iaitu sambungan ke Jalan Sultan Ismail, Jalan Tun Razak dan Lebuhraya Kuala Lumpur-Seremban.

13.4.3.6. Menaik taraf kolam bekas lombong di Taman Desa untuk dijadikan sebagai kolam takungan (storage pond).

13.4.3.7. Pembinaan *twin box culvert outlet structure* daripada *storage pond* Taman Desa ke Sungai Kerayong.

13.4.3.8. Pembinaan struktur-struktur kawalan/lencongan air banjir seperti *diversion weir, offtake structure, tunnel intake structure* dan *outfall structure*.

13.4.3.9. Bagi membolehkan SMART beroperasi sebagai *stormwater channel* dan juga laluan kenderaan, sistem pengesanan banjir telah dibangunkan.

13.4.4. Kaedah Pelaksanaan Projek

Pada 12 Mei 2004, Mesyuarat Jemaah Menteri telah bersetuju bahawa pelaksanaan projek pembinaan terowong SMART dibuat melalui 2 kaedah seperti berikut :-

13.4.4.1. Pembinaan terowong air dibuat secara *Turnkey, Design and Build* dan kontraktornya dilantik secara rundingan terus. Kos bagi komponen ini dibiayai melalui peruntukan di bawah Rancangan Malaysia Kelapan dan bayaran tertangguh (*deferred payment*).

13.4.4.2. Pembinaan terowong jalan raya dilaksanakan secara penswastaan oleh Syarikat Mengurus Air Banjir Dan Terowong Sdn. Bhd. Sebagai pulangan, syarikat dibenarkan mengutip tol daripada pengguna selama 40 tahun pada kadar yang ditetapkan.

13.4.5. Pelantikan Kontraktor Dan Perunding

13.4.5.1. Pelantikan Kontraktor

- a. Pada bulan April 2001, banjir besar telah berlaku di Kuala Lumpur. Kerajaan telah mewujudkan satu Jawatankuasa Pemandu bagi mencari jalan mengatasi masalah banjir di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur. Jawatankuasa tersebut yang dipengerusikan secara bersama oleh Ketua Setiausaha Perbendaharaan dan Ketua Pengarah Unit Perancang Ekonomi serta dianggotai oleh wakil daripada Kementerian Kerja Raya (KKR), Kementerian Pertanian, Jabatan Pengairan Dan Saliran (JPS), Dewan Bandaraya Kuala Lumpur (DBKL), Jabatan Ketua Pengarah Tanah Dan Galian, Jabatan Penilaian Dan Perkhidmatan Harta dan Kerajaan Negeri Selangor. Jawatankuasa ini telah meneliti beberapa opsyen dan cadangan daripada beberapa syarikat swasta yang dikemukakan kepada Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri dan juga JPS pada bulan Disember 2001 untuk melaksanakan projek seperti di jadual berikut :-

JADUAL 13.3
CADANGAN PROJEK ENAM KONTRAKTOR
BAGI PROJEK TEBATAN BANJIR KUALA LUMPUR

NAMA SYARIKAT	CADANGAN PROJEK
Gamuda Berhad	Terowong dwi tujuan untuk tebatan banjir dan lalu lintas
MMC Engineering Group Berhad	Simpanan Air Bawah Tanah atau <i>underground storage reservoir</i> dan rawatan air yang disimpan
Sieger Resources – Jurutera Perunding Zaaba	Pelbagai kemudahan simpanan air banjir bawah tanah, paip bawah tanah dan sistem pam
Peremba Construction Sdn. Bhd.	Penaiktarafan sungai di kawasan hulu Sungai Klang dan terusan banjir termasuk terowong banjir bawah tanah dari pertemuan Sungai Ampang dan Sungai Klang sehingga pertemuan Sungai Kerayong dan Sungai Klang

NAMA SYARIKAT	CADANGAN PROJEK
Ranhill Berhad	Terowong di bawah laluan Sungai Klang, Sungai Gombak dan Sungai Bunus
Bayu Pedomon Sdn. Bhd.	Pembinaan baru beberapa empangan penahan, parit, kolam, stesen pam dan sebagainya yang akan membentuk rantaian yang melingkungi Lembah Klang dan Putrajaya.

- b. Pada 29 November 2001, MMC Engineering Group Berhad dan Gamuda Berhad memberitahu Kerajaan bahawa mereka akan mewujudkan satu gabungan untuk melaksanakan cadangan asal daripada Gamuda Berhad yang melibatkan pembinaan terowong dwi tujuan untuk tebatan banjir dan juga lalu lintas.
- c. Unit Perancang Ekonomi dan Kementerian Kewangan telah mencadangkan kepada Perdana Menteri bahawa kerja ini diserahkan kepada MMC Engineering Group - Gamuda Berhad JV (MMC - Gamuda JV) untuk pelaksanaan secara rundingan terus dan *Design and Build*. Jawatankuasa Pemandu Projek juga telah memperakukan kepada Kerajaan supaya memilih cadangan yang dikemukakan oleh MMC - Gamuda JV iaitu mengatasi masalah air banjir yang berpunca dari kawasan tadahan Sungai Ampang dan Sungai Klang menerusi sistem yang mengintergrasikan kolam dengan terowong. Asas-asas pertimbangan ini adalah berdasarkan kepada konsep projek iaitu SMART digunakan untuk mengatasi masalah banjir (*Stormwater Channel*) dan untuk mengatasi kesesakan lalu lintas (*Road Tunnel*).
- d. Pada 31 Januari 2002, Dato' Iskandar Dzakurnain bin Badarudin, Ketua Pengarah Unit Perancang Ekonomi ketika itu, dalam suratnya kepada Pengarah Eksekutif MMC - Gamuda JV meminta syarikat ini mengemukakan cadangan terperinci mengenai langkah mengatasi banjir di Kuala Lumpur. Surat ini juga memaklumkan bahawa projek ini akan dilaksanakan secara kombinasi *Design and Build* serta penswastan tertakluk kepada perjanjian konsesi dan syarat-syarat yang dirundingkan.

13.4.5.2 Rundingan Harga

- a. MMC - Gamuda JV telah mengemukakan cadangan teknikal dan kewangan kepada JPS. Kos yang ditawarkan oleh syarikat adalah RM2.05 bilion. Ketua Pengarah JPS telah dilantik oleh Unit Perancang Ekonomi (UPE) sebagai Pengerusi Jawatankuasa Teknikal untuk meneliti cadangan teknikal manakala Jawatankuasa Kewangan dipengerusikan oleh Pengarah Sektor Pertanian, UPE. Satu Jawatankuasa Kecil Kos juga ditubuhkan di JPS dengan dianggotai oleh wakil-wakil dari JPS, Kementerian Pertanian dan Lembaga Lebuhraya Malaysia. Semakan Audit mendapati sebanyak 10 Mesyuarat Rundingan Teknikal telah diadakan antara 26 Mac hingga 20 Mei 2002 yang mana 2 daripadanya telah dipengerusikan oleh Ketua Pengarah JPS dan 8 mesyuarat yang lain dipengerusikan oleh Pengarah Bahagian

Saliran Dan Tebatan Banjir JPS. Mesyuarat Rundingan Harga pula telah diadakan sebanyak 5 kali antara 2 hingga 20 Mei 2002. Mesyuarat ini juga dipengerusikan oleh Pengarah Bahagian Saliran Dan Tebatan Banjir JPS.

- b. Jawatankuasa Kecil Kos telah menyemak cadangan harga berjumlah RM2.05 bilion yang ditawarkan oleh MMC - Gamuda JV dan seterusnya menyediakan anggaran Jabatan berdasarkan kepada Senarai Kuantiti (Bill of Quantities) dan anggaran kuantiti yang dikemukakan oleh syarikat itu dan disahkan oleh perunding yang menyediakan reka bentuk. Anggaran kos ini disediakan berasaskan kepada perbandingan kadar harga bagi kerja-kerja yang pernah dilaksanakan oleh JPS, sebut harga-sebut harga yang diperolehi serta maklumat-maklumat kos yang diperolehi daripada agensi lain. Selain itu, penekanan rundingan juga adalah kepada item-item utama khususnya kerja pembinaan terowong serta struktur-struktur utama. Ini adalah kerana kos pembinaan terowong ini merupakan komponen terbesar pembinaan di mana ia menyumbang melebihi 80% dari keseluruhan kos kerja pembinaan.
- c. Jawatankuasa Kecil Kos telah mengemukakan harga tawaran balas iaitu sebanyak RM1.83 bilion berdasarkan kepada anggaran jabatan. Pada dasarnya, kontraktor telah bersetuju dengan harga yang ditawarkan oleh Jawatankuasa ini kecuali meminta agar beberapa item diberi pertimbangan semula. Harga tawaran semula kontraktor adalah sebanyak RM1.97 bilion. Setelah mempertimbangkan penjelasan kontraktor mengenai kerja-kerja terperinci yang akan dilaksanakan, jawatankuasa bersetuju supaya kos projek ini ditetapkan pada harga RM1.93 bilion. Asas-asas pertimbangan jawatankuasa ini adalah seperti berikut :-
 - i. Senarai kuantiti item-item kerja dan anggaran kuantiti kerja-kerja yang terlibat yang disediakan oleh kontraktor dan telah disahkan oleh perundingnya, boleh diterima.
 - ii. Pertimbangan juga diberi berdasarkan risiko yang ditanggung oleh kontraktor memandangkan reka bentuk terperinci belum dapat disediakan dan kerumitan di dalam melaksanakan projek khususnya pembinaan terowong dan juga kesesakan lalu lintas.
 - iii. Kadar harga bagi kerja utama iaitu pembinaan terowong adalah berdasarkan kepada harga-harga tawaran yang diterima dari kontraktor dan dari pengalaman Lembaga Lebuhraya Malaysia dan agensi Kerajaan lain yang pernah melaksanakan pembinaan terowong.

Perbandingan antara harga yang ditawarkan oleh kontraktor, anggaran jabatan dan yang dipersetujui oleh kedua-dua pihak adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 13.4
PERBANDINGAN ANTARA HARGA YANG DITAWARKAN OLEH
KONTRAKTOR, ANGGARAN JABATAN DAN HARGA
YANG DIPERSETUJUI OLEH KEDUA PIHAK

TAWARAN ASAL KONTRAKTOR (RM Bilion)	TAWARAN BALAS JAWATANKUASA (RM Bilion)	RAYUAN KONTRAKTOR (RM Bilion)	HARGA YANG DIPERSETUJUI (RM Bilion)
2.05	1.83	1.97	1.93

- d. Tan Sri Samsuddin Hitam, Ketua Setiausaha Perbendaharaan melalui suratnya bertarikh 8 Ogos 2002 telah memberi kebenaran kepada MMC-Gamuda JV untuk memulakan kerja sementara menunggu penyelesaian rundingan terma dan syarat-syarat perjanjian sehingga perjanjian ditandatangani. Mengikut surat tersebut, sekiranya rundingan berkenaan gagal, MMC - Gamuda JV akan dibayar bagi kerja-kerja sebenar yang dijalankan pada kos munasabah. Bagi melaksanakan projek tersebut, kedua-dua syarikat berkenaan kemudiannya telah mewujudkan Syarikat Mengurus Air Banjir Dan Terowong Sdn. Bhd. (SMABT) pada 21 November 2002. Pemegang saham SMABT adalah SMART Holdings Sdn. Bhd. dengan modal berbayar RM20 juta.
- e. Semakan Audit mendapati 2 Surat Setuju Terima Interim telah dikeluarkan oleh Jabatan Pengairan Dan Saliran kepada kontraktor iaitu masing-masingnya bertarikh 31 Januari 2003 pada 28 Jun 2003. Kedua-dua Surat Setuju Terima Interim tersebut telah ditandatangani oleh Menteri Pertanian Malaysia ketika itu iaitu Datuk Dr. Mohd Effendi bin Nawawi. Antara kandungan utama Surat Setuju Terima tersebut adalah seperti berikut :-

JADUAL 13.5
KANDUNGAN DUA SURAT SETUJU TERIMA INTERIM

BUTIRAN	KANDUNGAN	
	SURAT SETUJU TERIMA INTERIM NO.1 YANG DIKELUARKAN PADA 31/1/2003	SURAT SETUJU TERIMA INTERIM NO.2 YANG DIKELUARKAN PADA 28/6/2003
No. Kontrak	JPS/IP/S/4/02	JPS/IP/S/4/02
Tujuan Surat	Kebenaran melaksanakan kerja pembinaan projek SMART sebelum Surat Setuju Terima Tender Rasmi dikeluarkan.	Kebenaran melaksanakan kerja membuat, memasang dan membekal <i>Tunnel Boring Machine</i> bagi kerja pembinaan projek berkenaan.
Syarat Persetujuan	Harga dirunding dan dipersetujui bersama, secepat mungkin.	Harga dirunding dan dipersetujui bersama, secepat mungkin.
	Kontrak berasaskan perjanjian konsesi yang diluluskan Kerajaan.	Kontrak berasaskan perjanjian konsesi yang diluluskan Kerajaan.
	Tarikh milik tapak adalah pada 17 Februari 2003 dengan kebenaran memulakan kerja interim secepat mungkin. Anggaran tempoh siap kerja interim adalah 15 bulan.	Tarikh milik tapak pada 1 Julai 2003 dengan kebenaran memulakan kerja interim secepat mungkin dengan anggaran tempoh siap kerja interim 12 bulan.
	Bayaran kemajuan akan dibuat sehingga 50% amaun bayaran berjadual dipersetujui tertakluk kepada maksima RM39,800,000.	Bayaran kemajuan akan dibuat sehingga 50% amaun bayaran berjadual dipersetujui tertakluk kepada maksima RM130,117,941.
Anggaran Kos	RM79,600,000.	RM260,235,882.
	Harga sebenar bergantung pada reka bentuk akhir dan rundingan harga yang akan diadakan kemudian.	Harga sebenar bergantung pada reka bentuk akhir dan rundingan harga yang akan diadakan kemudian.

BUTIRAN	KANDUNGAN	
	SURAT SETUJU TERIMA INTERIM NO.1 YANG DIKELUARKAN PADA 31/1/2003	SURAT SETUJU TERIMA INTERIM NO.2 YANG DIKELUARKAN PADA 28/6/2003
Dokumen Untuk Diserah Kepada Kerajaan (Pengarah Ukur Bahan, Jabatan Pengairan Dan Saliran Malaysia)	Bon Pelaksanaan - 5% daripada anggaran kos iaitu RM3,980,000.	Bon Pelaksanaan - 5% daripada anggaran kos iaitu RM13,011,794.
	Polisi Insurans Liabiliti Awam diambil atas nama Kerajaan Malaysia dan kontraktor untuk tanggungan minimum RM1,000,000 bagi tempoh dari 17 Februari 2003 hingga 17 Mei 2004.	Polisi Insurans Liabiliti Awam diambil atas nama Kerajaan Malaysia dan kontraktor untuk tanggungan minimum RM1,000,000 dengan tempoh dari 1 Julai 2003 hingga 30 Jun 2004.
	Polisi Insurans Untuk Kerja yang dikeluarkan oleh syarikat insurans yang diiktiraf atas nama Kerajaan Malaysia dan kontraktor bernilai tidak kurang daripada RM79,600,000 bermula dari 17 Februari 2003 hingga 17 Mei 2004.	Polisi Insurans Untuk Kerja yang dikeluarkan oleh syarikat insurans yang diiktiraf atas nama Kerajaan Malaysia dan kontraktor bernilai tidak kurang daripada RM260,235,882 bermula dari 1 Julai 2003 hingga 30 Jun 2004.
Kebenaran Memohon Bayaran Pendahuluan	Tidak Melebihi RM10,000,000.	Tidak Melebihi RM60,000,000.

- f. Berdasarkan kepada kandungan kedua-dua Surat Setuju Terima Interim yang dikeluarkan, Surat Setuju Terima Tender Rasmi akan dikeluarkan setelah aspek-aspek pelaksanaan seperti kos keseluruhan dan reka bentuk dipersetujui. **Bagaimanapun sehingga perjanjian kontrak ditandatangani pada 2 Jun 2004, Surat Setuju Terima Tender Rasmi tidak dikeluarkan kepada kontraktor.**
- g. Semakan Audit selanjutnya mendapati kedua-dua syarikat yang dilantik iaitu MMC Engineering Group Berhad dan Gamuda Berhad telah membayar levi kepada Lembaga Pembangunan Industri Pembinaan Malaysia sejumlah RM1,208,750 dan RM1,207,500 selaras dengan Seksyen 34, Bahagian VIII Akta Lembaga Pembangunan Industri (Akta 520), Akta Pembinaan Malaysia 1994.

13.4.5.3. Pelantikan Perunding

- a. Proses pelantikan perunding bagi pihak Kerajaan untuk mengkaji dan menilai keberkesanan pembinaan projek SMART terbahagi kepada 2 jenis perkhidmatan iaitu perkhidmatan perunding untuk menjalankan *Independent Review* ke atas SMART dan perkhidmatan perunding pakar dalam reka bentuk dan pembinaan terowong dan bagi *Quality Auditing* ke atas projek SMART.
- b. Pada 17 Disember 2003, Datuk Dr. Mohd Effendi bin Nawawi, Menteri Pertanian ketika itu, telah meminta supaya perunding dilantik untuk menjalankan *Independent Review* ke atas projek SMART. Sehubungan ini, JPS telah mengesyorkan kepada Lembaga Perolehan Kementerian Pertanian supaya melantik Dr. Nik & Associates Sdn. Bhd. sebagai perunding untuk melaksanakan tanggungjawab tersebut. Pengesyoran ini dibuat kerana firma ini mempunyai kepakaran dalam bidang tebatan banjir. Lembaga Perolehan Kementerian Pertanian telah bersetuju dengan

pengesyoran tersebut dan telah melantik Dr. Nik & Associates Sdn. Bhd. secara rundingan terus untuk menjalankan *Independent Review* ke atas projek SMART dengan kontrak bernilai RM315,856. Perjanjian kontrak ini telah ditandatangani pada 6 Disember 2004. Skop perkhidmatan perunding ini adalah untuk :-

- i. Menilai keberkesanan projek SMART dalam mengatasi masalah banjir di Bandaraya Kuala Lumpur.
 - ii. Mengkaji semula komponen utama projek SMART serta pematuhannya dengan keperluan Kerajaan dan memberi sebarang cadangan atau syor.
 - iii. Mengkaji semula rundingan harga projek SMART dan memberi sebarang cadangan atau syor.
- c. Bagi skop perkhidmatan perunding pakar dalam reka bentuk dan pembinaan terowong dan bagi *Quality Auditing* ke atas projek SMART, 5 syarikat telah disenarai pendek untuk mengemukakan cadangan teknik dan kewangan. JPS telah membuat penilaian terhadap cadangan-cadangan tersebut berdasarkan kepada pengalaman firma, ketepatan di dalam pendekatan dan rancangan kerja serta kakitangan yang dicadangkan oleh firma untuk mengendalikan projek. Pada 10 Oktober 2003, Kementerian Kewangan telah meluluskan pelantikan Dr. Nik & Associates Sdn. Bhd. sebagai perunding bagi mengaudit reka bentuk dan pembinaan terowong serta melaksanakan *Quality Auditing* ke atas projek SMART dengan kontrak bernilai RM6.5 juta. **Didapati berlaku kelewatan dalam urusan pelantikan perunding bagi pihak Kerajaan kerana projek pembinaan telah dimulakan pada bulan November 2002. Perjanjian antara Dr. Nik & Associates Sdn. Bhd. dengan Kerajaan telah dibuat pada 25 Februari 2005.** Antara tanggungjawab perunding adalah :-
- i. Mengaudit reka bentuk syarikat untuk memastikan ia selaras dengan kehendak undang-undang dan kejuruteraan terutamanya dari aspek keselamatan dan kestabilan terowong.
 - ii. Mengaudit dan mengawasi Pelan *Quality Assurance* syarikat dan prosedur yang digunakan terhadap kerja pembinaan terutamanya keselamatan dan kestabilan terowong.
 - iii. Memudahkan penyediaan dan pelaksanaan Rancangan Dan Strategi Pemulihan.
 - iv. Memantau Pelaksanaan *Health, Safety And Security Assurance Plans*.
 - v. Memantau kerja-kerja pembinaan dan kesannya terhadap alam sekitar di kawasan pembinaan.
 - vi. Mengaudit secara terperinci cadangan Manual Operasi Dan Penyenggaraan syarikat untuk memastikan ia mematuhi standard yang berkaitan.

- vii. Memantau ujian dan pentauliahan terhadap pelbagai komponen projek SMART.
- viii. Menyedia dan mengemukakan laporan dan nota taklimat kepada JPS.
- d. Sepakat Setia Perunding (Sdn) Bhd. dan Mott Mac Donald (M) Sdn. Bhd. merupakan perunding yang dilantik oleh kontraktor. Perunding ini bertanggungjawab untuk kerja-kerja mereka bentuk, menyelia projek dan mengawal kualiti projek ini.

13.4.6. Perjanjian Kontrak

13.4.6.1. Mesyuarat Jemaah Menteri yang diadakan pada 12 Mei 2004 telah menetapkan bahawa hanya satu kontrak berbentuk *Construction Cum Concession Agreement* disediakan. Kerajaan telah menandatangani kontrak dengan Syarikat Mengurus Air Banjir Dan Terowong Sdn. Bhd. (SMABT) pada 2 Jun 2004.

13.4.6.2. Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1995 menetapkan perjanjian kontrak hendaklah ditandatangani secepat mungkin selepas semua syarat dipersetujui oleh kedua-dua pihak dan selewat-lewatnya 4 bulan dari tarikh Surat Setuju Terima dikeluarkan. **Semakan Audit mendapati dokumen kontrak ini ditandatangani pada 2 Jun 2004.** Memandangkan Surat Setuju Terima Tender Rasmi tidak dikeluarkan, pihak Audit telah membuat perbandingan antara **tarikh kontrak tersebut dengan tarikh Surat Setuju Terima Interim 2 yang dikeluarkan pada 28 Jun 2003 dan mendapati kelewatan menandatangani kontrak adalah selama 11 bulan 26 hari.** Antara lainnya, kontrak tersebut menetapkan syarat-syarat berikut :-

- a. Kontraktor dikehendaki mengemukakan Bon Pelaksanaan bernilai RM96.65 juta iaitu 5% daripada harga kontrak dalam bentuk jaminan bank atau wang jaminan pelaksanaan. Sekiranya kontraktor memilih wang jaminan pelaksanaan, potongan sejumlah 10% akan dibuat daripada setiap bayaran interim sehingga mencapai jumlah 5% harga kontrak. Bon ini perlu diserahkan dalam tempoh 30 hari daripada tarikh kontrak ditandatangani. Tarikh kuat kuasa bon adalah setahun selepas *Certificate Of Making Good Defects* dikeluarkan. Didapati Bon Pelaksanaan **sepenuhnya** bernilai RM96.65 juta (5% daripada RM1.93 bilion) dalam bentuk jaminan bank daripada Bumiputera Commerce Bank telah **dikemukakan kepada JPS pada 23 September 2005 iaitu kelewatan 1 tahun 2 bulan** dan tempoh sah lakunya adalah sehingga 28 April 2010. Bagaimanapun, memandangkan terdapat lanjutan masa selama 6 bulan, maka tempoh sah laku bon itu sepatutnya dilanjutkan sehingga 29 Jun 2010. Sehubungan ini, JPS telah mengarahkan pihak bank yang memberi jaminan supaya melanjutkan tempoh sah laku bon tersebut sehingga 29 Jun 2010. Sehingga kini, **jaminan bank bagi Bon Pelaksanaan yang telah dilanjutkan tempoh sah lakunya tidak dapat dikemukakan untuk pengesahan Audit.**

- b. Tempoh tanggungan kecacatan ditetapkan selama 24 bulan dari tarikh penyiapan projek.
- c. Jika kontraktor gagal menyiapkan kerja mengikut syarat kontrak atau dalam tempoh lanjutan masa, Perakuan Kerja Tidak Siap hendaklah dikeluarkan dan Kadar Ganti Rugi Tertentu Dan Ditetapkan (LAD) akan dikenakan terhadap kontraktor mengikut kadar yang ditetapkan iaitu RM230,100 sehari.

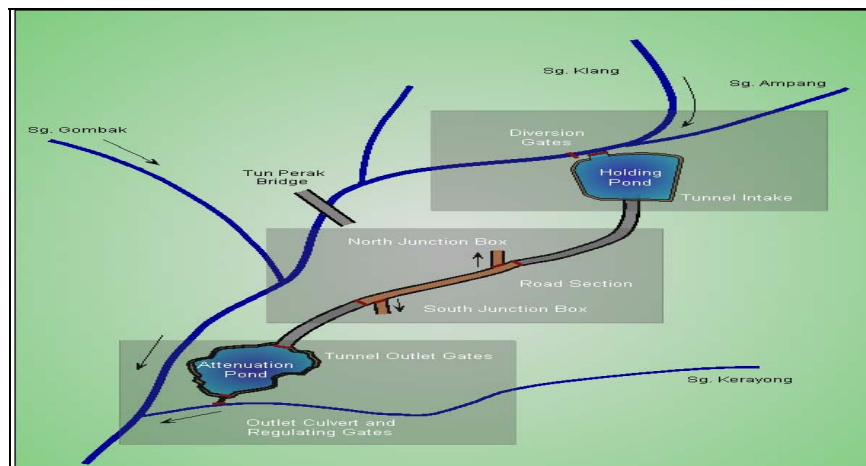
13.4.6.3. Adalah diperhatikan **dokumen kontrak ini tidak diberi nombor rujukan**. Ini menunjukkan bahawa tiada konsistensi dalam penyediaan dokumen perjanjian rasmi ini. **Pada pandangan Audit, nombor rujukan ini perlu untuk dijadikan rujukan dalam setiap hal pentadbiran dan pengurusan projek.**

13.4.6.4. Semakan Audit mendapati pembinaan kuarters untuk kakitangan yang akan mengawasi operasi lencongan air bagi memastikan operasi SMART dapat berfungsi sepenuhnya tidak diambil kira semasa rundingan harga. Semakan Audit selanjutnya mendapati sungguhpun JPS telah meminta sejak awal tahun 2004 supaya SMABT memasukkan dalam dokumen kontrak mengenai elemen penyediaan kuarters tersebut, namun perkara ini tidak dimasukkan ke dalam kontrak berkenaan. **Ini menyebabkan kontraktor telah meminta kos tambahan berjumlah RM1.05 juta bagi menyediakan kuarters berkenaan.** Bagaimanapun, JPS tidak bersetuju untuk membayar kos tambahan tersebut. Akibatnya, kontraktor telah meminta supaya JPS melantik kontraktor lain untuk membina kuarters berkenaan. Sehingga kini, kuarters tersebut masih belum dibina.

13.4.7. Sistem Dan Operasi Terowong SMART

13.4.7.1. Secara umumnya, fungsi utama terowong ialah untuk melencongan lebih air banjir di pertemuan Sungai Ampang dan Sungai Klang daripada memasuki pusat bandaraya untuk mengelakkan banjir berlaku. Lencongan air bermula daripada pertemuan di antara Sungai Klang dan Sungai Ampang di Kampung Berembang, Ampang (**Gambar 13.1**) dan dialirkan ke kolam takungan di Taman Desa sebelum dilepaskan ke Sungai Kerayong.

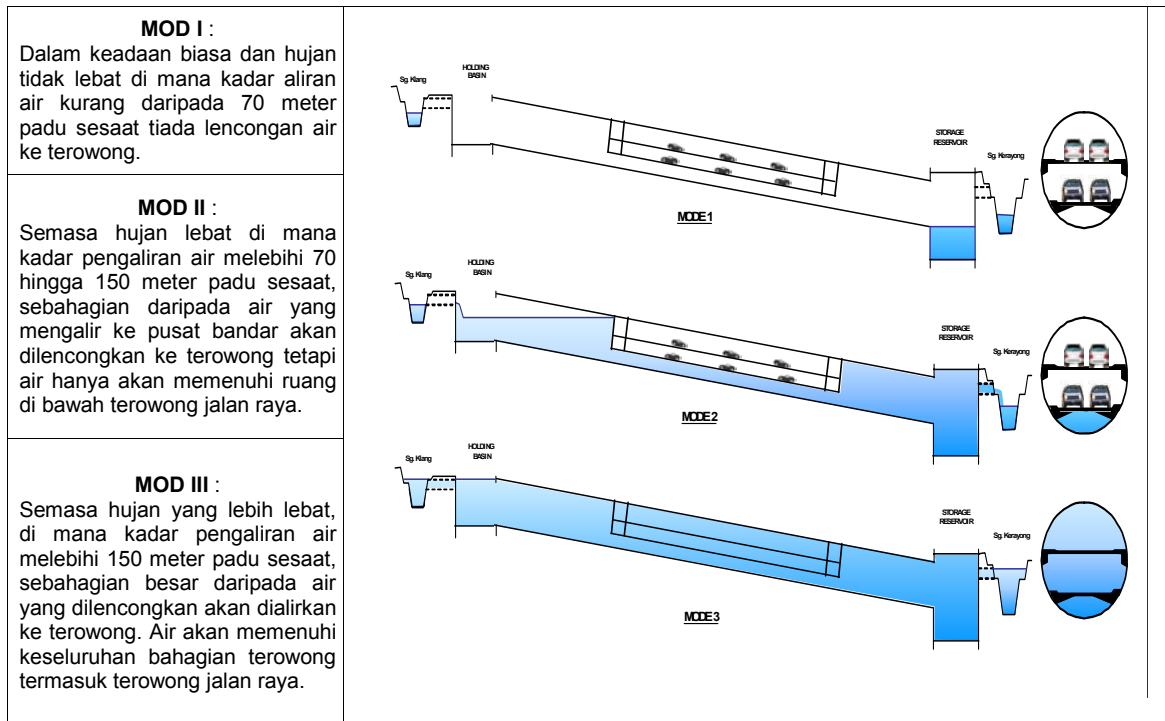
GAMBAR 13.1

Pelan Jajaran Terowong SMART

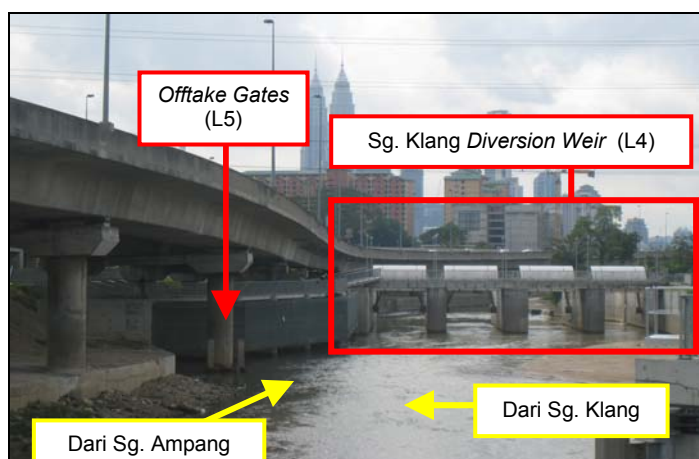
13.4.7.2. Bagi memastikan kesinambungan sistem laluan air di SMART (terowong air dan terowong jalan raya) berjalan dengan lancar, 3 mod operasi telah diadakan. Maksud setiap mod adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 13.2

Tiga Mod Operasi Projek SMART

13.4.7.3. Apabila dalam keadaan Mod II dan Mod III, pengaliran air melalui Sungai Klang ke pusat bandar akan dikawal oleh *diversion weir* yang mempunyai 4 *radial gates* (L4) terletak di bahagian hilir pertemuan Sungai Klang dan Sungai Ampang (**Gambar 13.3**). Apabila *diversion weir* berfungsi, lebihan air banjir akan dialirkan dan dikawal melalui 8 bilangan *offtake gates* L5 (**Gambar 13.4**) di bahagian hulu sungai berhampiran *diversion weir* sebelum dilencongan ke dalam *holding pond* yang mempunyai kapasiti maksima 600,000 meter padu dengan aras ketinggian air 38 meter (**Gambar 13.5 dan 13.6**).

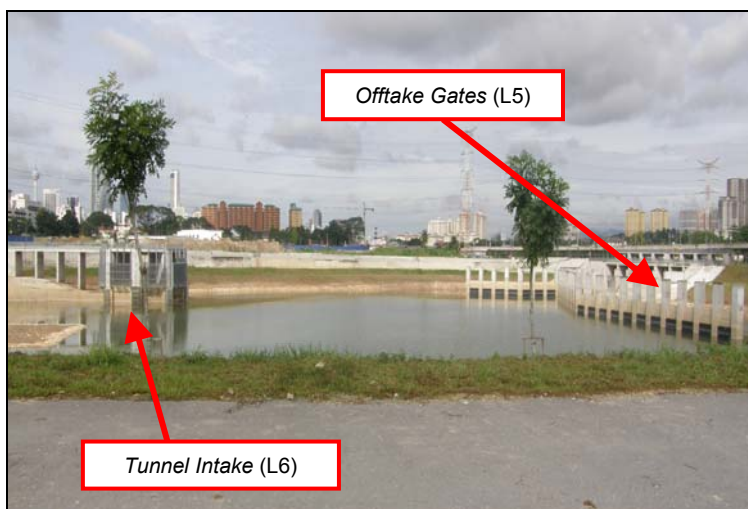
GAMBAR 13.3

**Empat Radial Gates (L4)
Ditempatkan Di
Pertemuan Sungai
Ampang Dan Sungai
Klang**

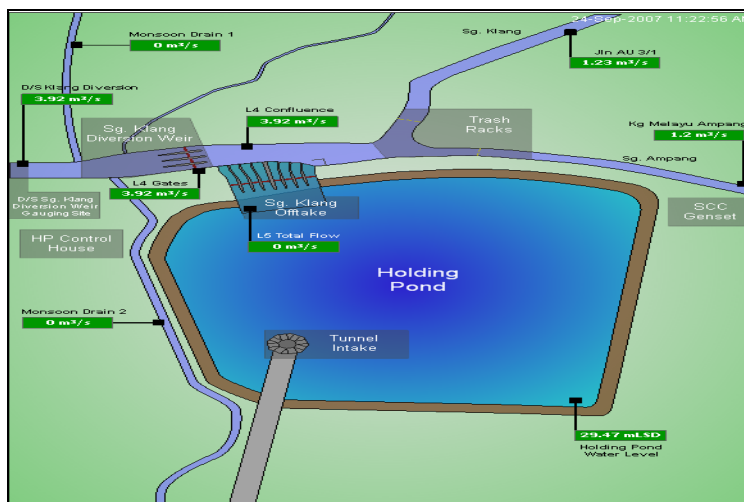
GAMBAR 13.4

Air Melalui Offtake Gates (L5) Mengalir Ke Holding Pond

GAMBAR 13.5

Holding Pond Di Kampung Berembang, Ampang Berkapasiti 600,000 m³

GAMBAR 13.6

Pelan Holding Pond Di Kampung Berembang, Ampang

13.4.7.4. Apabila air di *holding pond* mencapai aras 34 meter, air akan memasuki terowong (bergaris pusat 11.8 meter) melalui *tunnel intake* yang mengandungi *trash screen* dan *penstock gates* (L6) (Gambar 13.7).

GAMBAR 13.7

*Air Dari Holding Pond
Akan Melalui Tunnel
Intake Yang
Mengandung Trash
Screen Dan Penstock
Gates (L6) Apabila
Mencapai Aras 34 Meter*

13.4.7.5. Air yang memasuki terowong disalurkan terus melalui terowong sepanjang 9.7 km. Sebahagian daripada terowong, kira-kira 3 km telah digabungkan dengan terowong jalan raya yang mempunyai dwifungsi iaitu untuk pengaliran air dan laluan kenderaan bermula dari bulatan Kampung Pandan ke Sungai Besi. Selepas mengalir melalui terowong, lebih air banjir akan ditakung di kolam takungan (storage pond atau attenuation pond) di Taman Desa yang terletak di penghujung terowong sebelum dialirkan ke Sungai Kerayong (**Gambar 13.8 dan 13.9**). Sebelum memasuki *storage pond*, air daripada terowong akan melalui *tunnel outfall* yang terletak antara penghujung terowong dan *storage pond* Taman Desa. Pengaliran air dari *tunnel outfall* ke *storage pond* dikawal oleh *tunnel outfall gates* (L8) (**Gambar 13.10 dan 13.11**). *Storage pond* di Taman Desa mempunyai kapasiti sehingga 1.4 juta meter padu air dengan aras air antara 20 hingga 29 meter.

GAMBAR 13.8

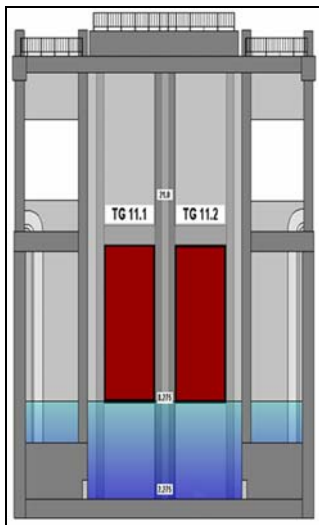
Pelan Storage Pond Di Taman Desa

GAMBAR 13.9

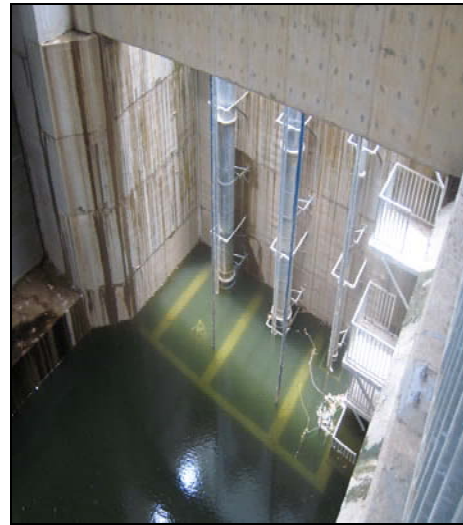
Storage Pond Di Taman Desa

GAMBAR 13.10

Ilustrasi Dari Pandangan Hadapan Tunnel Outfall Gates (L8)

GAMBAR 13.11

Pemandangan Di Dalam Tunnel Outfall

13.4.7.6. Bagi membolehkan sistem SMART beroperasi mengikut perancangan, sistem pengesanan banjir dibangunkan di 28 stesen di sekitar Sungai Batu, Sungai Gombak, Empangan Klang Gates, Sungai Klang, Sungai Bunus, Sungai Kerayong dan Sungai Ampang. Seksyen Pemantauan Banjir adalah terlibat secara langsung untuk memastikan sistem pengesanan banjir berfungsi dengan sewajarnya. Memandangkan pemantauan perlu dibuat secara berterusan selama 24 jam dalam 3 syif, kakitangan di seksyen ini yang hanya seramai 5 orang terpaksa dibantu oleh kakitangan bahagian-bahagian lain seperti Bahagian Tebatan Banjir, Bahagian Latihan Dan Kemajuan Kerjaya, Bahagian Pembangunan Korporat serta Bahagian Saliran Bandar. Penggunaan kakitangan bahagian lain untuk tujuan sistem pemantauan boleh menjejaskan keberkesanan sistem pengesanan banjir kerana mereka tidak diberikan latihan yang secukupnya.

Pada pandangan Audit, Seksyen Pemantauan Banjir bukan sahaja perlu diluluskan kakitangan yang mencukupi selaras dengan beban kerja yang ada malahan mereka juga perlu diberi latihan secukupnya.

13.4.8. Prestasi Projek

13.4.8.1. Mengikut kontrak, projek ini yang melibatkan pembinaan terowong air dan terowong jalan raya sepatutnya disiapkan pada 31 Disember 2006. Syarat kontrak juga menetapkan Sijil Kesempurnaan Pembinaan Lebuhraya dikeluarkan oleh Lembaga Lebuhraya Malaysia setelah terowong jalanraya berserta dokumen-dokumen yang berkenaan disiapkan manakala Sijil Perakuan Siap Kerja dikeluarkan setelah terowong air berserta dokumen-dokumen yang berkenaan disiapkan sepenuhnya. Bagaimanapun, lanjutan masa telah diluluskan oleh Ketua Pengarah Jabatan Pengairan Dan Saliran pada 14 April

2006 selama 6 bulan. Ini bermakna tarikh siap yang baru ialah pada 30 Jun 2007. Lanjutan masa tersebut diluluskan disebabkan oleh kelewatan pengambilan balik tanah di *South Junction Box*.

13.4.8.2. Mengikut syarat kontrak, sekiranya kontraktor gagal menyiapkan kerja dalam tempoh yang ditetapkan, JPS perlu mengeluarkan Sijil Perakuan Tidak Siap Kerja kepada kontraktor. Dalam Mesyuarat Mengenai Kerja-Kerja Yang Masih Belum Siap yang dipengerusikan oleh Pengarah Projek Tebatan Banjir Kuala Lumpur pada 3 Julai 2007, **kontraktor telah mengesahkan sebahagian besar *Testing and Commisioning* untuk sistem pengesanan banjir telah dilaksanakan tetapi ada yang gagal dan terpaksa diulangi semula.**

13.4.8.3. Pada 5 Julai 2007, Pengarah Projek Tebatan Banjir Kuala Lumpur telah mengesyorkan kepada Ketua Pengarah Jabatan Pengairan Dan Saliran Malaysia supaya Sijil Perakuan Tidak Siap Kerja dikeluarkan kepada kontraktor dan Ganti Rugi Tertentu Dan Ditetapkan (LAD) pada kadar RM230,100 sehari dikenakan. Bagaimanapun, **semakan Audit mendapati Sijil Perakuan Tidak Siap Kerja hanya dikeluarkan pada 16 Januari 2008 dan tarikhnya dikebelakangkan mulai 1 Julai 2007.**

13.4.8.4. Mengikut syarat kontrak, jumlah bayaran ganti rugi adalah terhad kepada 7.5% daripada kos Kerajaan. Berdasarkan kepada syarat ini, **jumlah denda yang boleh dikenakan terhadap kontraktor bagi tempoh 1 Julai 2007 sehingga 31 Januari 2008 adalah RM49.47 juta. Setakat 1 Februari 2008, kontraktor berkenaan masih belum menjelaskan denda ini.**

13.4.8.5. Mengikut syarat kontrak, terowong jalan raya boleh dibuka untuk kegunaan orang awam sebaik sahaja Sijil Kesempurnaan Pembinaan Lebuhraya dikeluarkan oleh Lembaga Lebuhraya Malaysia. Semakan Audit mendapati Sijil Kesempurnaan Pembinaan Lebuhraya bertarikh 27 April 2007 yang dikeluarkan oleh Lembaga Lebuhraya Malaysia mengesahkan bahawa terowong jalan raya dan kemudahan berkenaan telah disiapkan pada 2 Mac 2007 mengikut piawaian, spesifikasi dan reka bentuk yang diluluskan olehnya.

13.4.8.6 Sebelum Sijil Perakuan Siap Kerja dikeluarkan, kontraktor perlulah memenuhi syarat-syarat seperti mana yang ditetapkan dalam perjanjian kontrak ini. Antaranya :-

- a. Mengikut syarat kontrak, kontraktor dikehendaki menyediakan dan mengemukakan Pelan Bertindak Kecemasan (Emergency Response Plan) untuk kelulusan wakil Kerajaan sebelum terowong dan lebuhraya dibuka untuk beroperasi. Semakan Audit mendapati Pelan Bertindak Kecemasan (Emergency Response Plan) untuk lebuhraya sudah siap dan telah dikemukakan kepada Lembaga Lebuhraya Malaysia (LLM). Bagaimanapun,

Pelan Bertindak Kecemasan (Emergency Response Plan) untuk terowong air yang telah dikemukakan oleh kontraktor kepada JPS telah ditolak kerana tidak lengkap.

- b. Mengikut syarat kontrak, kontraktor dikehendaki mengemukakan Manual Operasi Dan Penyelenggaraan yang disediakan oleh perunding sebelum ujian dan pentauliahan dilaksanakan. Manual tersebut juga hendaklah diberi kepada wakil Kerajaan dan kakitangannya semasa sesi latihan dibuat. **Semakan Audit mendapati sungguhpun manual ini telah dikemukakan oleh kontraktor, namun JPS tidak meluluskannya kerana ia tidak disediakan dengan lengkap.**

13.4.8.7. Bagi pembinaan terowong SMART, hanya terdapat satu Arahan Perubahan Kerja yang mengakibatkan kenaikan kos berjumlah RM4.25 juta. Perubahan Kerja ini adalah bagi membina sebuah lagi Pusat Kawalan yang bertempat di Kampung Berembang. Jawatankuasa Perubahan Kerja yang dipengerusikan oleh Ketua Pengarah JPS Malaysia telah meluluskan cadangan pembinaan Pusat Kawalan Banjir tersebut atas sebab-sebab berikut :-

- a. Pusat ini diperlukan untuk mengawal struktur-struktur *diversion weir*.
- b. Pusat ini akan dijadikan sebagai pusat operasi pada permulaannya dan akan ditukarkan menjadi *back up* apabila Kompleks Kawalan Dan Pentadbiran siap dibina yang mana dicadangkan untuk dilaksanakan melalui kontrak berasingan selepas tahun 2007.

Pada pandangan Audit, perubahan kerja ini boleh dielakkan sekiranya ia diambil kira di peringkat perancangan.

13.4.9. Quality Assurance And Quality Control

13.4.9.1. Mengikut syarat kontrak, kontraktor dikehendaki mengemukakan pelan bagi melaksanakan sistem *Quality Assurance And Quality Control* bagi projek ini dan kontraktor perlu mematuhi sistem kualiti yang dicadangkan. Berdasarkan kepada semakan Audit yang dibuat terhadap dokumen/rekod kualiti di Pusat Kawalan SMART dan maklum balas yang diperolehi daripada pegawai JPS dan perunding Dr. Nik & Associates Sdn. Bhd., didapati kontraktor ada melaksanakan sistem *Quality Assurance And Quality Control* bagi projek ini. Bagaimanapun, pihak Audit tidak dapat memastikan sama ada dokumen dan rekod kualiti tersebut adalah lengkap kerana pada ketika pengauditan dijalankan dokumen dan rekod berkenaan sedang dikemas kini.

13.4.9.2. Mengikut syarat kontrak, sebelum Sijil Perakuan Siap Kerja dikeluarkan, kontraktor perlu menjalankan ujian dan pentauliahan terhadap peralatan, terowong banjir dan terowong jalan raya. Syarat kontrak juga menetapkan bahawa Sijil Ujian Dan Pentauliahan hanya akan dikeluarkan oleh

perunding kontraktor setelah wakil Kerajaan berpuas hati terhadap hasil ujian tersebut. **Semakan Audit terhadap rekod berhubung dengan ujian dan pentauliahan mendapati perkara-perkara berikut :-**

- a. Terdapat 4 kes di mana Sijil Ujian Dan Pentauliahan telah dikeluarkan oleh perunding kontraktor terlebih dahulu sebelum ujian dan pentauliahan yang sebenar dilakukan terhadap peralatan. Bagi 10 kes yang lain, walaupun hasil ujian yang dijalankan didapati gagal, Sijil Ujian Dan Pentauliahan telah dikeluarkan. Sijil Ujian Dan Pentauliahan baru tidak dikeluarkan selepas ujian semula dijalankan. Butirannya adalah seperti di **Jadual 13.6. Pada pandangan Audit, amalan ini bukan sahaja bercanggah dengan syarat kontrak malahan ia adalah tindakan yang tidak beretika. Sijil Ujian Dan Pentauliahan yang baru perlu dikeluarkan selepas ujian semula dijalankan.**

JADUAL 13.6
SENARAI SIJIL YANG TELAH DIKELUARKAN SEBELUM
UJIAN DAN PENTAULIAHAN YANG SEBENAR DILAKUKAN

NO. UJIAN DAN PENTAULIAHAN	ITEM	TARIKH PEMERIKSAAN DAN UJIAN	SKOP KERJA	TARIKH SIJIL DIKELUARKAN	TARIKH DAN MASA UJIAN SEMULA
TC: 002	<i>Debris Removal System</i>	05.07.2007	<i>Inspection for Stoplogs</i>	30.06.2007	-
TC:002	<i>Debris Removal System</i>	05.07.2007	<i>Inspection for Log Boom</i>	30.06.2007	-
TC: 016	<i>Repeater Station</i>	27.6.2007	<i>SAT for Repeater Station @ Ulu Kali, Cameron Highlands</i>	30.06.2007	21.07.2007
TC: 017	<i>CCTV</i>	4.07.2007	<i>SAT for Wireless CCTV Communication System</i>	30.06.2007	-
TC: 017	<i>CCTV</i>	09.07.2007	<i>SAT for camera 6,7,8,9</i>	30.06.2007	-
TC: 024	<i>Gauging Station</i>	04.06.2007	<i>SAT for rainfall station at Sungai Kerayong @ Jalan Kuari</i>	30.06.2007	18.07.2007
TC: 026	<i>Gauging Station</i>	05.06.2007	<i>SAT for rainfall station at Institut Budaya Melayu Baru Selangor @ Kg. Kemensah</i>	30.06.2007	17.07.2007
TC: 027	<i>Gauging Station</i>	26.06.2007	<i>SAT for rainfall only station at Sungai Congkak Resort</i>	30.06.2007	17.07.2007
TC: 034	<i>Gauging Station</i>	19.06.2007	<i>SAT for rainfall, water level and flow station at Sungai Bunus@ Jalan Tun Razak</i>	30.06.2007	16.07.2007
TC: 039	<i>Gauging Station</i>	11.06.2007	<i>SAT for rainfall and flow, water level station at Sungai Klang @ Jalan A/U</i>	30.06.2007	19.07.2007
TC: 041	<i>Gauging Station</i>	22.06.2007	<i>SAT for rainfall, water level, flow station at D/S of Sungai Klang, Sungai Ampang Confluence</i>	30.06.2007	17.07.2007
TC: 042	<i>Gauging Station</i>	22.06.2007	<i>SAT for water level and flow station @ Sungai Klang @ Jalan Klang Lama</i>	30.06.2007	18.07.2007
TC: 043	<i>Gauging Station</i>	30.06.2007	<i>SAT for water level, flow station @ Twin Box Culvert.</i>	30.06.2007	16.07.2007
TC: 047	<i>Pond/Tunnel Sensor</i>	16.07.2007	<i>SAT for Pond Sensor at L9 - Attenuation Pond Sensor.</i>	05.07.2007	16.07.2007

- b. Semakan Audit telah dijalankan terhadap laporan Sistem Air atau *wet test* yang dibuat oleh JPS dan kontraktor pada 19 Ogos 2007. *Wet Test* merupakan satu ujian untuk membuktikan dan memberi jaminan bahawa projek ini berjaya serta berfungsi seperti mana ianya direka bentuk. Ia adalah sebahagian daripada kaedah ujian yang bertujuan untuk memastikan semua sistem dan struktur dapat berfungsi dengan sempurna dan keselamatan pengguna terjamin. Bagi tujuan ujian ini, sebanyak 400 ribu meter padu air telah dilepaskan daripada Empangan Klang Gate ke terowong SMART. Setelah itu, air ini telah disalurkan keluar ke Sungai Kerayong. Semakan Audit telah dijalankan terhadap *Post-Mortem On Wet Test Report* yang disediakan oleh kontraktor dan mendapati ada beberapa kelemahan yang perlu diperbaiki bagi membolehkan SMART berfungsi sepertimana yang dirancang. Semakan Audit selanjutnya pada bulan Disember 2007 mendapati bahawa tindakan telah diambil bagi mengatasi kelemahan-kelemahan yang telah ditemui semasa *wet test* dijalankan.

13.4.10. Penyenggaraan

Mengikut syarat kontrak, setelah Sijil Perakuan Siap Kerja dikeluarkan, terowong air akan disenggarakan oleh Kerajaan manakala terowong jalan berserta pintu airnya akan disenggarakan oleh SMABT. Memandangkan Sijil Perakuan Siap Kerja masih belum dikeluarkan, kontraktor adalah bertanggungjawab terhadap semua kerja penyenggaraan bagi memastikan operasi SMART berjalan dengan lancar. Semakan Audit mendapati kontraktor tidak menjalankan kerja-kerja penyenggaraan terhadap terowong air mengikut kekerapan yang ditetapkan dalam kontrak (**Jadual 13.7**). **Gambar 13.12 hingga 13.15** menunjukkan contoh kerja-kerja penyenggaraan yang tidak dijalankan.

JADUAL 13.7
PENYENGGARAAN TEROWONG AIR

KEMUDAHAN / STRUKTUR TEROWONG AIR	OBJEKTIF PENYENGGARAAN	KOMPONEN YANG AKAN DISENGGARA	KEKERAPAN PENYENGGARAAN
Struktur Lencongan (Diversion Structure)	Memastikan Keupayaan Melencongan Sehingga 280 Cumec Air Ke Dalam Terowong Air.	<i>Floating Boom</i> Lengkap Dengan Pengangkut Sampah Automatik.	• Harian • Bulanan • Suku tahunan
		<i>Diversion Weir</i> Lengkap Dengan Pintu Air.	• Harian • Bulanan • Suku tahunan
		Struktur <i>Offtake</i> Lengkap Dengan Pintu Air.	• Bulanan • Suku tahunan
Kolam Penahan (Holding Pond)	Memastikan Kolam Mempunyai Keupayaan Menampung Maksimum 600,000 Meter Padu Air.	<i>Water Spouts</i> Di Dalam Kolam Penahan.	• Harian • Bulanan • Suku tahunan • Sekali dalam 5 tahun
		Struktur Aliran Masuk <i>Bell Mouth</i> .	• Harian • Bulanan • Suku tahunan • Sekali dalam 5 tahun

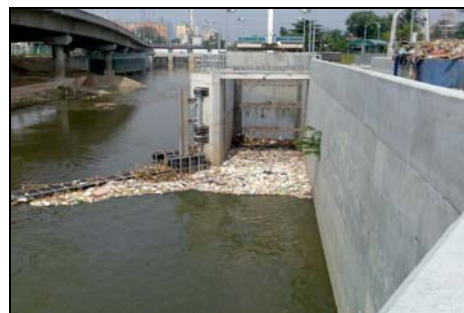
KEMUDAHAN / STRUKTUR TEROWONG AIR	OBJEKTIF PENYENGGARAAN	KOMPONEN YANG AKAN DISENGGARA	KEKERAPAN PENYENGGARAAN
Terowong Lencongan (Bypass Tunnel)	- Memastikan terowong mempunyai keupayaan menampung maksimum 1 juta meter padu air. - Memastikan keupayaan terowong mengalirkan sehingga 20 <i>cumecs</i> air (mode II) dan sehingga 280 <i>cumecs</i> air (mode III) ke dalam kolam takungan.	Terowong.	- Tahunan - Sekali dalam 5 tahun
		Sistem penyahair (dewatering system) bersebelahan struktur aliran keluar (outfall).	- Bulanan - Suku tahunan
Kolam Takungan	Memastikan keupayaan menampung 1.4 juta meter padu air.	Struktur aliran keluar lengkap dengan pintu air dan pam.	- Harian - Bulanan - Suku tahunan
<i>Twin Box Culvert</i> Di Struktur Aliran Keluar	Memastikan keupayaan mengalirkan sehingga 200 <i>cumecs</i> air ke Sungai Kerayong.	Pintu kawalan keluar masuk.	- Harian - Bulanan - Suku tahunan - Sekali dalam 5 tahun
Sistem Pengesanan Banjir	Memastikan stesen-stesen pengesanan banjir berada dalam keadaan baik.	Stesen Hujan.	- Harian - Bulanan - Suku tahunan - Tahunan - Sekali dalam 5 tahun
		Stesen Aras Air.	- Harian - Bulanan - Suku tahunan - Tahunan - Sekali dalam 5 tahun
		<i>Closed Circuit Television</i>	- Harian - Bulanan - Suku tahunan - Tahunan
		<i>Supervising Control And Data Acquisition System</i> termasuk peralatan dan perisian	- Harian - Bulanan - Suku tahunan - Tahunan
		Radar	- Harian - Bulanan - Suku tahunan

GAMBAR 13.12

Sampah-Sarap Yang Penuh Di Dalam Tong

GAMBAR 13.13

Sampah Yang Tersangkut Di Jengkaut Sampah

GAMBAR 13.14

Sampah Yang Penuh Di Kawasan Sungai Klang

GAMBAR 13.15

Sampah Terperangkap Di Jengkaut Sampah

Pada pandangan Audit, Jabatan Pengaliran Dan Saliran hendaklah memastikan kontraktor melaksanakan kerja-kerja penyenggaraan mengikut jadual yang telah ditetapkan bagi memastikan operasi SMART berjalan dengan lancar.

13.4.11. Pengaliran Air Daripada Kolam Takungan Ke Sungai Kerayong

13.4.11.1. Kerja Menaik Taraf Sungai Kerayong

- a. Mengikut perancangan asal, kerja menaik taraf Sungai Kerayong adalah sebahagian daripada projek SMART kerana air daripada Sungai Klang yang dilencongkan dari terowong SMART akan dialirkan ke Sungai Kerayong. Bagaimanapun, semasa mesyuarat bagi membincangkan struktur pembiayaan oleh Konsortium MMC Engineering Group Bhd – Gamuda Bhd JV yang dipengerusikan oleh Tan Sri Dr. Samsudin Hitam, Ketua Setiausaha Perbendaharaan ketika itu telah memutuskan bahawa skop kerja ini dikeluarkan. Sehubungan itu, Kementerian Kewangan telah meluluskan permohonan JPS untuk melantik Kumpulan Sakata Sdn. Bhd. secara rundingan terus bagi melaksanakan projek yang bernilai RM113.90 juta ini dengan konsep *Design And Build*. Syarikat ini merupakan kontraktor kelas A dengan modal berbayar berjumlah RM4 juta.
- b. Surat Setuju Terima telah dikeluarkan pada 6 Oktober 2006 di mana kontraktor dikehendaki menyiapkan projek ini dalam tempoh 20 bulan iaitu dari 12 Oktober 2006 hingga 11 Jun 2008. Perjanjian kontrak telah ditandatangani pada 16 Februari 2007. Mengikut kontrak, kerja menaik taraf sungai ini melibatkan jarak 1.8 km sahaja iaitu daripada *discharge point* di *storage pond* Taman Desa hingga ke muaranya di Sungai Klang. Dasar sungai juga akan didalamkan dari aras 19.50 meter kepada 18.10 meter. Dengan ini, aras permukaan air yang kebiasaannya mencapai 21 meter akan turun ke aras 19.50 meter atau kurang.

- c. Sehingga 31 Disember 2007, didapati kemajuan kerja bagi projek menaik taraf Sungai Kerayong hanya setakat 34.3% berbanding jadual yang ditetapkan sebanyak 81.3% iaitu kelewatan sebanyak 46.9% dari kemajuan yang disasarkan manakala bayaran yang telah dibuat kepada kontraktor berjumlah RM58.01 juta iaitu 50.9% daripada nilai projek. **Gambar 13.16** menunjukkan kerja-kerja menaik taraf Sungai Kerayong masih dalam pembinaan. Didapati kontraktor telah memohon lanjutan masa selama 24 bulan disebabkan kelewatan dalam perolehan besi bagi *Special Temporary Works*. Bagaimanapun, JPS telah meluluskan lanjutan masa selama 12 bulan sahaja melalui Sijil Lanjutan Masa bertarikh 25 Januari 2008. **Pada pandangan Audit, bagi memastikan kelancaran lencongan air banjir dari Sungai Klang melalui terowong SMART ke Sungai Kerayong, sepatutnya kerja-kerja menaik taraf Sungai Kerayong dibuat serentak dengan projek pembinaan terowong SMART.**

GAMBAR 13.16

Kerja-Kerja Menaik Taraf Sungai Kerayong Dalam Pembinaan

- d. Berdasarkan kepada reka bentuk projek SMART, air daripada *storage pond* Taman Desa akan mengalir secara graviti ke Sungai Kerayong apabila melebihi aras 20 meter. Pada masa ini, Sungai Kerayong hanya boleh menampung pengaliran air sebanyak 200 hingga 250 meter padu sesaat sedangkan ia perlu menampung lebihan air banjir daripada Projek SMART di samping menampung air sungai sedia ada. **Kelewatan kerja menaik taraf Sungai Kerayong telah menyebabkan JPS perlu menggunakan pam sementara di *Outfall* Sungai Kerayong bagi mengatasi perkara berikut:-**
- i. Mengikut reka bentuk projek, aras air di *storage pond* perlu dikekalkan ke tahap minima 20 meter bagi membolehkan ia menampung lebihan air banjir apabila lencongan air Sungai Klang melalui terowong SMART dilaksanakan serta untuk menampung jumlah takungan sebanyak 1.4 juta meter padu air pada setiap masa. Disebabkan paras air Sungai Kerayong sentiasa melebihi aras 20 meter, JPS terpaksa menggunakan pam sementara yang mempunyai kapasiti 1,000 liter sesaat bagi mengepam air daripada *storage pond* ke Sungai Kerayong dan menggunakan *stop log* di *culvert outfall* sebagai penghadang air daripada memasuki semula ke dalam *storage pond*. Ini adalah kerana air tidak

The diagram illustrates the water level differences between the Holding Pond, Storage Pond, and Sungai Kerayong. Key features include:

- Tunnel Offtake** and **Tunnel Intake** at the top left.
- Holding Pond** with a water level of **RL 31.50m**.
- Tunnel Outfall** and **Storage Pond** in the middle.
- Twin Box Culvert** at the bottom right.
- Sg. Kerayong** with a water level of **RL 21.00m**.
- Terowong** (Tunnel) structure connecting the Holding Pond to the Storage Pond.
- RL 20.00m** and **RL 8.25m** markers indicating water levels at different points.

- GAMBAR 13.18**

GAMBAR 13.19

iii. Operasi mengepam juga bergantung kepada kekerapan berlakunya lencongan air banjir daripada Kampung Berembang ke *storage pond* di Taman Desa. Sebagai contoh, bagi tempoh bulan Julai hingga Oktober 2007, sebanyak 10 lencongan air banjir telah dilaksanakan seperti di jadual berikut :-

JADUAL 13.8
KEKERAPAN LENCONGAN AIR BANJIR
DARI BULAN JULAI HINGGA OKTOBER 2007

TARIKH	HARI	MASA	KUANTITI (m ³ /saat)
25/07/2007	Rabu	5.36 petang	79
26/07/2007	Khamis	5.57 petang	82
14/08/2007	Selasa	6.20 petang	94
03/09/2007	Isnin	8.22 malam	217
26/09/2007	Sabtu	2.28 malam	98
01/10/2007	Isnin	6.59 pagi	144
06/10/2007	Sabtu	3.32 petang	148
17/10/2007	Rabu	3.52 petang	119
20/10/2007	Sabtu	3.16 petang	129
22/10/2007	Isnin	3.53 pagi	126

- iv. Menurut pegawai JPS, pada masa ini kos bekalan minyak diesel bagi jentera mengepam air daripada *storage pond* di Taman Desa ke Sungai Kerayong ditanggung oleh kontraktor (Syarikat Mengurus Air Banjir Dan Terowong Sdn. Bhd.) **Pada pandangan Audit, memandangkan kerja mengepam air tersebut tidak ada dalam skop kerja kontraktor tersebut, Kerajaan perlu memastikan kontraktor Kumpulan Sakata Sdn. Bhd. menyiapkan kerja-kerja menaik taraf Sungai Kerayong bagi mengelakkan penggunaan pam yang akan menyebabkan Kerajaan menanggung kos bekalan minyak diesel sekiranya Syarikat Mengurus Air Banjir Dan Terowong Sdn. Bhd. menuntut jumlah yang telah dibiayai olehnya selama ini.**

13.4.12. Pengambilan Dan Status Tanah

13.4.12.1. Antara komponen projek SMART adalah pembinaan 2 buah kolam iaitu *holding pond* di Kampung Berembang di bahagian hulu dan *storage pond* di Taman Desa di bahagian hilirnya. *Holding pond* di Kampung Berembang berupaya menyimpan 600,000 meter padu air manakala *storage pond* di Taman Desa berupaya menyimpan 1.4 juta meter padu air. **Pemeriksaan fizikal mendapati kawasan di kedua-dua kolam tersebut belum lagi diambil tindakan untuk mewartakannya sebagai kawasan takungan banjir serta untuk dikekalkan tanpa pembangunan lain di masa hadapan bagi memastikan sistem ini dapat beroperasi sebagaimana dikehendaki. Tindakan mewartakan kolam-kolam tersebut adalah selaras dengan Laporan Penilaian Awal Kesan Kepada Alam Sekeliling (EIA) bagi projek ini yang dikeluarkan oleh Jabatan Alam Sekitar melalui surat bertarikh 11 November 2002.**

13.4.12.2. Adalah juga didapati JPS belum lagi menyelesaikan masalah status tanah seluas 23 hektar di sekitar *storage pond* di Taman Desa. Sehingga tarikh pengauditan, tanah di sekitar *storage pond* berkenaan masih dimiliki oleh Dewan Bandaraya Kuala Lumpur (DBKL) dan telah dirizabkan sebagai tasik rekreasi melalui Warta Kerajaan Persekutuan. DBKL telah membina sebuah taman tema air secara usahasama dengan Aman Muhibbah iaitu subsidiari Berjaya Group sejak tahun 1996. **Pada pandangan Audit, Kerajaan perlu mengambil tindakan segera untuk mewartakan semula tanah berkenaan sebagai rizab tapak kolam takungan banjir bagi mengelakkan kawasan itu digunakan untuk projek-projek yang boleh mengganggu kelancaran operasi SMART.**

13.4.12.3. Pada 10 Julai 2006, satu mesyuarat telah diadakan bagi membincangkan isu-isu dan masalah berhubung dengan perizaban tanah bagi projek SMART. Mesyuarat yang dipengerusikan oleh Pengarah Seksyen Harta Tanah Persekutuan dan dihadiri juga oleh wakil-wakil dari Lembaga Lebuhraya Malaysia, DBKL, Pejabat Daerah Dan Tanah Gombak, Jabatan Ukur Dan Pemetaan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur/Selangor, JPS serta wakil SMABT telah memutuskan supaya JPS mengambil tindakan untuk mewartakan tanah-tanah yang terlibat di bawah Seksyen 62 Kanun Tanah Negara untuk maksud *dual-purpose* atau *multi-purpose* mengikut kegunaan atas tanah dengan melantik Pesuruhjaya Tanah Persekutuan sebagai Pegawai Pengawal bagi memudahkan kawalan dan penyelarasan dengan agensi-agensi pengguna. Tindakan pewartaan ini perlu bagi keselamatan serta kestabilan struktur terowong di bawah tanah. Kawasan yang terlibat adalah sepanjang jajaran terowong dari *holding pond* di Kampung Berembang hingga ke *Twin Box Culverts* (berhampiran *storage pond* Taman Desa), talian penghantaran elektrik Tenaga Nasional Berhad, jalan-jalan di bawah pentadbiran DBKL/Lembaga Lebuhraya Malaysia; Kem Tentera Udara Diraja Malaysia, Sungai Besi, depoh INTRAKOTA dan beberapa projek JPS. **Bagaimanapun, setakat 31 Januari 2008, tindakan pewartaan ini masih belum diselesaikan.**

13.4.13. Keselamatan Pengguna Terowong

13.4.13.1. Piawaian/Garis Panduan Keselamatan

Bagi menjamin keselamatan pengguna terowong, projek ini perlu dibina dengan berpandukan piawaian/garis panduan seperti berikut :-

- a. Sistem pengudaraan di dalam terowong di komponen jalan raya adalah selaras dengan *Permanent International Association Of Road Congress (PIARC)1995 Road Tunnels: Emission, Ventilation, Environment And Permanent International Association Of Road Congress 2000 Pollution: Nitrogen Dioxide In Road Tunnnel*. Berdasarkan kepada *hot smoke test* yang dijalankan oleh Jabatan Bomba Dan Penyelamat pada 26 Mac 2007 didapati sebahagian besar daripada asap yang wujud tidak dapat disedut keluar dari

dalam terowong disebabkan oleh pergerakan angin dalam terowong. Oleh itu, tahap pematuhan terhadap piawaian yang telah ditetapkan oleh PIARC masih boleh dipertikaikan.

- b. Tangga dan pintu kecemasan dibina mengikut ciri-ciri keselamatan yang dikehendaki di dalam kontrak. Ianya direka bentuk berdasarkan kepada kehendak *National Fire Protection Association (NFPA)*. Sebanyak 9 *cross passage* dibina dengan jarak 250 meter antara satu sama lain. Selain itu 4 *emergency escape* dibina sepanjang terowong dengan jarak 250 meter antara satu sama lain.
- c. Terowong lebuh raya dilengkapi *fire hydrant, hose reel, fire extinguisher, fire alarm, emergency power points* dan lampu kecemasan dan *fire escape sign*. Reka bentuk ini mengikut garis panduan *Highway Agency (UK) Design Of Road Tunnels BD78/99*.
- d. Kawalan trafik direka bentuk berdasarkan garis panduan Lembaga Lebuhraya Malaysia dan Arahan Teknik Jalan Jabatan Kerja Raya.

13.4.13.2. Pelan Tindakan Kecemasan

- a. Pelan Tindakan Kecemasan atau *Emergency Response Plan (ERP)* perlu disediakan oleh kontraktor setelah mendapat pandangan dari agensi lain seperti JPS, Polis Diraja Malaysia, Jabatan Bomba Dan Penyelamat, Lembaga Lebuhraya Malaysia, Bahagian Keselamatan Negara, Pejabat Pegawai Keselamatan Kerajaan, Hospital, DBKL, Jabatan Pertahanan Awam (JPA3), Persatuan Bulan Sabit Merah, Jabatan Alam Sekitar, media dan sebagainya. Ia perlu disediakan dengan mengenal pasti cara-cara pemindahan pengguna terowong jalan raya serta penduduk berhampiran untuk menghadapi sebarang kemalangan atau kecemasan. Lapan jenis kecemasan yang mungkin boleh berlaku dalam terowong jalan raya adalah seperti berikut :-

JADUAL 13.9
LAPAN JENIS KECEMASAN YANG MUNGKIN
BOLEH BERLAKU DI DALAM TEROWONG SMART

JENIS KECEMASAN
<i>Flood Gate Gagal Dibuka</i>
<i>Road Gate Gagal Dibuka</i>
<i>Tier 3 Emergency In Motorway Tunnel</i>
<i>Holding Basin At Kg. Berembang Gives Way</i>
<i>Tunnel Rapture During Flood Diversion</i>
<i>Twin Culvert During Flood Collapsed</i>
Serangan Pengganas
Sabotaj

- b. Pelan Tindakan Kecemasan juga perlu disediakan untuk memenuhi Syarat-syarat Kelulusan Laporan Penilaian Kesan Kepada Alam Sekeliling (EIA) yang dikeluarkan oleh Jabatan Alam Sekitar bagi projek ini pada 11 November 2002. Semakan Audit mendapati kontraktor telah mengemukakan draf Manual Pelan Tindakan Kecemasan kepada JPS. Bagaimanapun pelan tersebut tidak diterima kerana tidak lengkap. Berikut adalah antara komen dan ulasan dari agensi-agensi Kerajaan terhadap Manual *Emergency Response Plan* :-

JADUAL 13.10
SEBAHAGIAN DARIPADA KOMEN TERHADAP MANUAL PELAN
TINDAKAN KECEMASAN, UJIAN DAN PEMERIKSAAN FIZIKAL

NAMA AGENSI	KOMEN
Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia	Pelan reka bentuk mekanikal dan elektrik sistem pengeluaran asap dari dalam terowong adalah kurang sempurna. Sewaktu <i>hot smoke test</i> dilakukan, didapati sebahagian besar daripada asap yang wujud tidak dapat disedut keluar oleh sistem pembuangan asap kenderaan dalam terowong disebabkan oleh pergerakan angin dalam terowong.
Majlis Keselamatan Negara	Lebih berbentuk informatif tanpa menyentuh aspek-aspek <i>disaster assessment, response and recovery</i> .
	Walaupun dalam draf ada menyebut terdapat 9 jenis <i>emergency</i> namun ianya setakat ditunjukkan <i>flow chart</i> tanpa menyatakan tindakan yang perlu diambil.
Jabatan Alam Sekitar	Tidak menggariskan tindakan dan cara pembersihan tumpahan minyak sekiranya berlaku kemalangan.
	Bagi pemantauan kualiti udara, adalah wajar SO_2 dan SO_3 juga diambil kira selain parameter NO_x , CO dan PM_{10} .
	Pembersihan udara <i>wash out</i> secara semburan air <i>water spray</i> atau basahan hujan <i>rain out</i> haruslah dilakukan mengikut jadual.
	Penapis udara hendaklah ditempatkan di lokasi yang sesuai bagi kemudahan untuk orang ramai menggunakannya jika terperangkap di dalam terowong.

Pada pandangan Audit, JPS perlu memastikan kontraktor mengemukakan semula manual yang muktamad setelah mengambil kira komen-komen yang diberi oleh pelbagai agensi yang berkaitan kerana dokumen ini amatlah penting untuk dijadikan rujukan semasa kecemasan. Ia juga adalah merupakan sebahagian daripada syarat pengeluaran Sijil Perakuan Siap Kerja.

13.4.14. Tunnel Boring Machine

13.4.14.1. *Tunnel Boring Machine* (TBM) merupakan jentera penggerudi yang digunakan untuk mengorek tanah bagi melaksanakan projek ini. Kontraktor MMC-Gamuda JV telah menawarkan kerja membuat, memasang dan membekal 2 unit TBM kepada syarikat Herrenknecht dari negara Jerman dengan harga berjumlah RM300 juta. Berdasarkan kepada Surat Setuju Terima Interim 2 berkenaan dengan kerja-kerja membuat, memasang dan membekal TBM,

anggaran kos yang akan ditanggung oleh Kerajaan adalah sejumlah RM260.24 juta dan harga sebenar bergantung kepada reka bentuk akhir dan rundingan harga yang akan diadakan kemudian. Memandangkan kos perolehan 2 unit TBM ini melibatkan kos yang tinggi, kontraktor telah memohon kepada JPS supaya bayaran pendahuluan dapat dibuat ke atas kedua-dua unit TBM sebelum ia sampai ke tapak bina. Berdasarkan surat bertarikh 15 April 2003, Kementerian Kewangan telah mengarahkan JPS membuat bayaran pendahuluan sejumlah RM60 juta kepada kontraktor dan bayaran tersebut telah pun dibuat. Kerja-kerja penggerudian terowong telah siap pada tahun 2007. Bayaran pendahuluan tersebut telah dijelaskan oleh kontraktor melalui potongan daripada bayaran kemajuan.

13.4.14.2. Semakan Audit mendapati hak milik TBM ini tidak dinyatakan dalam dokumen kontrak. Tan Sri Dr. Samsudin Hitam, Ketua Setiausaha Perbendaharaan pada ketika itu, selaku Pengerusi dalam Mesyuarat Projek Stormwater And Road Tunnel (SMART) 1/2002 yang diadakan pada 26 Mac 2003 telah berpandangan bahawa TBM adalah milik bersama Kerajaan dan kontraktor. Dalam mesyuarat yang sama, wakil kontraktor menerangkan bahawa kos sebenar TBM adalah RM350 juta iaitu RM50 juta lebih tinggi daripada harga yang dinyatakan di dalam kontrak. Oleh itu, kontraktor beranggapan TBM adalah milik mereka. Bagaimanapun, *salvage value* boleh dikongsi bersama pada penghujung projek. Sehubungan ini, wakil UPE, Jabatan Perdana Menteri bersetuju pembayaran dibuat berdasarkan *value of works* yang telah dilaksanakan dan bukan pemilikan TBM berkenaan. Bagi memperjelaskan lagi mengenai pemilikan TBM, kontraktor dalam suratnya bertarikh 27 Mac 2003 menerangkan bahawa harga sebenar 2 unit TBM adalah RM353.80 juta. Setelah mengambil kira *residual value*, harga yang ditawarkan kepada Kerajaan adalah RM300 juta (*residual value* RM53.80 juta dibiayai oleh kontraktor). **Pada pandangan Audit, oleh kerana Kerajaan telah membayar harga perolehan TBM seperti mana dalam kontrak, seharusnya TBM adalah hakmilik Kerajaan.**

13.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

13.5.1. Projek Pengurusan Banjir Dan Terowong (SMART) yang bernilai RM1.93 bilion telah dilaksanakan bagi mengatasi masalah banjir di Bandaraya Kuala Lumpur. Projek ini sepatutnya disiapkan pada 31 Disember 2006 tetapi disebabkan oleh beberapa masalah terutamanya berhubung dengan pengambilan tanah, projek ini telah diluluskan lanjutan masa selama 6 bulan. Tarikh baru projek ini patut disiapkan adalah pada 30 Jun 2007. Lembaga Lebuhraya Malaysia telah mengeluarkan Sijil Kesempurnaan Pembinaan Lebuhraya terhadap terowong jalan raya pada 27 April 2007. Bagaimanapun Sijil Perakuan Siap Kerja terhadap terowong air masih belum dikeluarkan oleh JPS kerana kontraktor masih belum

mengemukakan Manual Operasi Dan Penyelenggaraan serta *Emergency Response Plan* yang muktamad seperti yang dikehendaki dalam syarat kontrak. Selain itu, terdapat beberapa kelemahan dalam pelaksanaan projek ini yang perlu ditangani untuk memastikan kepentingan Kerajaan terpelihara dan projek ini dapat berfungsi dengan lancar. Antara kelemahan tersebut adalah seperti berikut :-

- a. Kajian kemungkinan yang khusus untuk Projek SMART tidak dijalankan oleh JPS. Sebaliknya hanya bersandarkan kepada laporan *Klang River Basin Environmental Improvement And Flood Mitigation Project*.
- b. Bon Pelaksanaan lewat dikemukakan oleh kontraktor kepada JPS selama 1 tahun 2 bulan daripada tempoh yang ditetapkan dalam kontrak. Tempoh sah laku bon tidak dilanjutkan selaras dengan tempoh lanjutan masa yang telah diluluskan.
- c. Setakat 31 Januari 2008, hanya 26 daripada 43 jawatan di Pusat Kawalan SMART telah diisi. Kekurangan pegawai/kakitangan ini boleh menjejaskan operasi SMART.
- d. Terdapat kes di mana Sijil Ujian Dan Pentaualihan telah dikeluarkan oleh perunding kontraktor terlebih dahulu sebelum ujian dan pentaualihan yang sebenar dilakukan terhadap peralatan. Bagi beberapa kes yang lain, walaupun hasil ujian yang dijalankan didapati gagal, tiada bukti yang menunjukkan Sijil Ujian Dan Pentaualihan yang baru dikeluarkan selepas ujian semula dijalankan.

13.5.2. Sehubungan dengan perkara di atas, adalah disyorkan supaya JPS mengambil tindakan-tindakan berikut :-

- a. Memandangkan tempoh sah laku Bon Pelaksanaan yang telah diterima daripada kontraktor hanya setakat 28 April 2010, kontraktor perlu diminta mengemukakan Bon Pelaksanaan yang baru dengan tempoh sah lakunya sehingga 29 Jun 2010 supaya ia dapat diselaraskan dengan tempoh lanjutan masa yang diberi untuk menyiapkan projek.
- b. Memastikan kontraktor menjelaskan denda akibat daripada kegagalannya menyiapkan projek pada 1 Julai 2007. Mengikut pengiraan Audit, jumlah denda yang perlu dijelaskan bagi tempoh 1 Julai 2007 hingga ke tarikh akhir pengauditan iaitu pada 31 Januari 2008 adalah RM49.47 juta.
- c. JPS hendaklah memastikan kontraktor melaksanakan kerja-kerja penyelenggaraan mengikut jadual yang telah ditetapkan bagi memastikan operasi SMART berjalan dengan lancar.
- d. JPS perlu memastikan kontraktor mengemukakan semula Manual Operasi Dan Penyelenggaraan serta *Emergency Response Plan* yang merupakan sebahagian daripada syarat pengeluaran Sijil Perakuan Siap Kerja.

- e. Memandangkan kerja-kerja operasi dan penyenggaraan projek SMART merupakan kerja yang memerlukan kemahiran dan kepakaran tertentu, JPS perlu memastikan latihan yang mencukupi dan berterusan diberi kepada semua pegawai/kakitangannya yang terlibat dengan projek ini.
- f. JPS perlu mengambil tindakan yang sewajarnya supaya tanah di sekitar *holding pond* di Kampung Berembang dan *storage pond* di Taman Desa diwartakan sebagai rizab tapak kolam takungan banjir bagi mengelakkan kawasan itu digunakan untuk projek-projek yang boleh mengganggu kelancaran operasi SMART. Selain itu, tindakan juga patut diambil supaya tanah sepanjang jajaran terowong dari *holding pond* di Kampung Berembang hingga ke *Twin Box Culverts* (berhampiran *storage pond* Taman Desa) diwartakan bagi keselamatan dan kestabilan struktur terowong di bawah tanah.
- g. Bagi memastikan kelancaran lencongan air banjir dari Sungai Klang melalui terowong SMART ke Sungai Kerayong, JPS perlu memastikan kontraktor Kumpulan Sakata Sdn. Bhd. menyiapkan kerja-kerja menaik taraf Sungai Kerayong mengikut jadual.

KEMENTERIAN KERJA RAYA

14. JABATAN KERJA RAYA

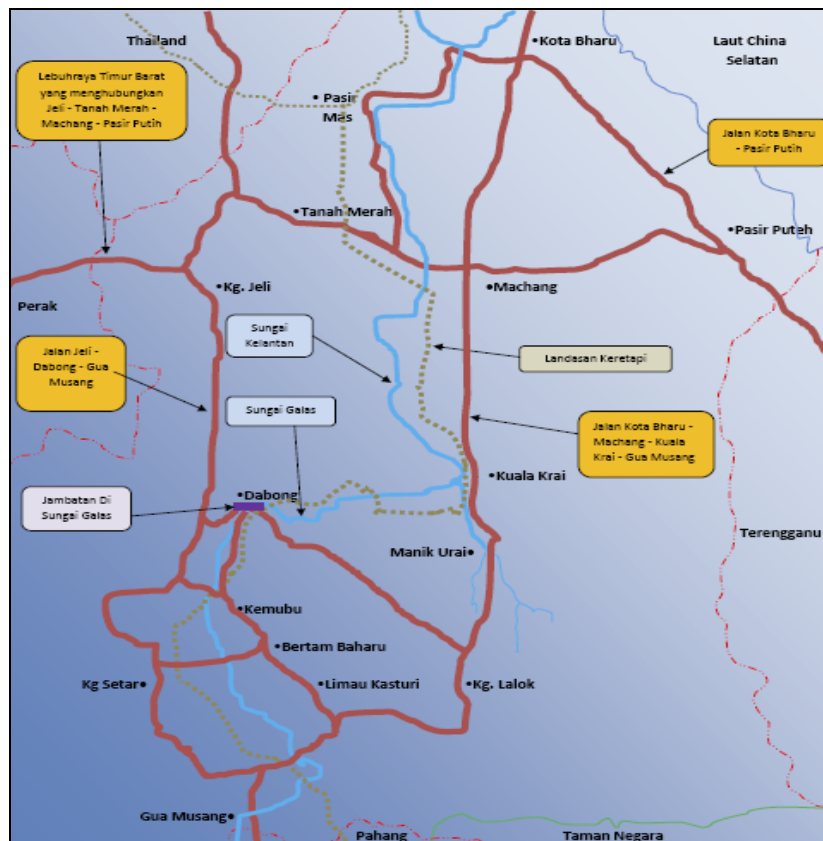
- PEMBINAAN JAMBATAN DI SUNGAI GALAS, DABONG, KELANTAN

14.1. LATAR BELAKANG

14.1.1. Projek pembinaan jambatan Sungai Galas, Dabong, Kelantan telah dilaksanakan di bawah Rancangan Malaysia Kelapan (RMK-8). Jambatan ini dibina untuk memendekkan masa perjalanan dari jalan raya Timur-Barat/Jeli ke Kuala Krai dan Gua Musang dan seterusnya ke Kuala Lumpur.

14.1.2. Jambatan ini menghubungkan Jalan Dabong-Jeli dengan Jalan Dabong-Kemubu. Jalan Dabong Kemubu pula bertemu dengan Jalan Dabong-Manik Urai. Tapak jambatan dipilih dekat persekitaran sungai yang sempit sedikit terletak antara stesen kereta api pekan Dabong dengan jambatan kereta api di atas Sungai Mempelam yang menjadi anak sungai kepada Sungai Galas. Semasa lawatan Audit pada bulan November 2007, jambatan ini telah mula dibuka untuk penggunaan orang ramai. Lokasi jambatan adalah seperti di **Carta 14.1** dan **Gambar 14.1** dan **14.2** menunjukkan sebahagian daripada jambatan yang telah dibina.

CARTA 14.1
PETA LOKASI JAMBATAN DABONG

GAMBAR 14.1

Jambatan Dabong Merentasi Sungai Galas

GAMBAR 14.2

Jambatan Dabong Merentasi Laluan Kereta Api

14.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pembinaan jambatan Sungai Galas, Dabong, Kelantan telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur serta berhemat.

14.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi aspek perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap projek pembinaan jambatan Sungai Galas, Dabong, Kelantan. Pengauditan dijalankan dengan menyemak fail, rekod dan dokumen projek yang berkaitan serta lawatan ke tapak projek. Temu bual diadakan dengan pegawai yang bertanggungjawab di Unit Jambatan, Cawangan Jalan, Bahagian Pemantauan Projek Zon Timur di Jabatan Kerja Raya (JKR) dan JKR Negeri Kelantan.

14.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Oktober hingga Disember 2007 mendapati perkara-perkara berikut :-

14.4.1. Pengurusan Projek

- a. Di peringkat Kementerian Kerja Raya, Bahagian Pembangunan Dan Pelaksanaan bertanggungjawab menyediakan, mengagih dan mengawal peruntukan setelah pembinaan jambatan tersebut diluluskan oleh Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri (JPM). Pengarah Cawangan Jalan telah dilantik sebagai Pengarah Projek untuk projek ini. Seterusnya melalui Surat Perwakilan Kuasa, Pengarah JKR Kelantan telah dilantik oleh Pengarah Cawangan Jalan sebagai wakil Pengarah Projek.
- b. Cawangan Jalan adalah bertanggungjawab memantau pelaksanaan projek termasuk meluluskan Arahan Perubahan Kerja dan Perakuan Kelambatan Dan Lanjutan Masa. Cawangan tersebut juga bertanggungjawab meluluskan pembayaran bagi projek ini berdasarkan kepada perakuan yang dibuat oleh Pengarah JKR Kelantan.

14.4.2. Peruntukan Dan Perbelanjaan

Peruntukan yang diluluskan bagi projek ini di bawah RMK-8 ialah RM30 juta. Bagaimanapun pada tahun 2004, Unit Perancang Ekonomi, JPM telah meluluskan kenaikan siling projek kepada RM35 juta. Berdasarkan kepada Akaun Muktamad yang disediakan, sejumlah RM33.55 juta telah dibelanjakan untuk projek ini.

14.4.3. Kemudahan Yang Akan Dibangunkan

Kemudahan yang akan dibangunkan bagi projek ini adalah seperti berikut :-

- a. Sebuah jambatan 7 *span* yang merentangi Sungai Galas dan landasan kereta api. (Panjang jambatan ini adalah 310 meter dan lebarnya 12 meter).
- b. Sebuah jambatan 3 *span* merentangi laluan kereta api Pekan Dabong (66 meter panjang dan 12 meter lebar).
- c. Jalan tuju sepanjang 3.15 kilometer (1.67 km sebelah barat sungai dan 1.48 km sebelah timur sungai).
- d. Dinding *Reinforced Earth*.
- e. Jalan penghubung dari Dabong ke Sungai Sam sepanjang 4 kilometer.
- f. Jalan masuk ke Klinik Kesihatan Dabong.

14.4.4. Pelantikan Kontraktor

14.4.4.1. Bagi mempercepatkan pelaksanaan jambatan ini, Kementerian Kerja Raya telah mengemukakan permohonan kepada Kementerian Kewangan supaya projek ini dilaksanakan secara reka dan bina serta Syarikat Arena Engineering (kontraktor) dilantik secara rundingan terus untuk melaksanakannya. Permohonan ini telah diluluskan pada bulan Februari 2001 dengan syarat Kementerian merundingkan harga dengan kontraktor berkenaan bagi mendapatkan harga yang terbaik. Semakan Audit mendapati rundingan harga telah dijalankan oleh Jawatankuasa Rundingan Harga yang dipengerusikan oleh Pengarah Cawangan Jalan dengan berpandukan kepada *Bill Of Quantities* yang disediakan oleh JKR. Hasil daripada rundingan harga tersebut, kos projek telah dapat dikurangkan daripada RM34.39 juta yang ditawarkan oleh kontraktor kepada RM29.10 juta. Didapati Syarikat Arena Engineering yang dilantik telah bersetuju dengan harga RM29.10 juta dan tempoh siap kerja yang ditetapkan adalah selama 27 bulan.

14.4.4.2. Semakan Audit terhadap profil Syarikat Arena Engineering yang disimpan oleh Pusat Khidmat Kontraktor (PKK), Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi mendapati ia telah berdaftar dengan PKK pada bulan Ogos 1999. Syarikat ini merupakan kontraktor kelas A dengan modal berbayar sebanyak RM1 juta dan dipengerusikan oleh Mohd Adib bin Awang Noh.

14.4.5. Perjanjian Kontrak

14.4.5.1. Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1995 menetapkan perjanjian kontrak hendaklah ditandatangani secepat mungkin selepas semua syarat dipersetujui oleh kedua-dua pihak dan selewat-lewatnya 4 bulan dari tarikh Surat Setuju Terima dikeluarkan. Semakan Audit mendapati Surat Setuju Terima telah dikeluarkan pada 10 Oktober 2001 dan diakui terima oleh kontraktor pada 15 Oktober 2001. Manakala perjanjian kontrak telah ditandatangani pada 19 Februari 2002 iaitu dalam tempoh yang ditetapkan. Antara lainnya, kontrak tersebut menetapkan syarat-syarat berikut :-

- a. Kontraktor dikehendaki menyerahkan Bon Pelaksanaan bernilai RM1.45 juta iaitu 5% daripada harga kontrak sama ada dalam bentuk jaminan bank atau jaminan insurans yang diluluskan. Jika kontraktor gagal mengemukakan Bon Pelaksanaan pada tarikh milik tapak, Kerajaan berhak untuk mendapatkan bon tersebut melalui jaminan pelaksanaan di mana potongan sejumlah 10% akan dibuat daripada setiap bayaran interim sehingga mencapai 5% daripada nilai kontrak.
- b. Kontraktor juga dikehendaki menyerahkan Polisi Insurans Tanggungan Awam bernilai RM1 juta bagi melindungi tuntutan kecederaan kepada manusia dan kerosakan kepada harta benda. Selain itu, kontraktor juga perlu menyerahkan Polisi Insurans Kerja yang mana nilainya tidak kurang daripada harga kontrak.
- c. Kontraktor dikehendaki mengambil alih tapak bina pada 11 November 2001 dan menyiapkan projek pada 10 Februari 2004. Jika kontraktor gagal menyiapkan kerja mengikut syarat kontrak atau dalam tempoh lanjutan masa, Perakuan Kerja Tidak Siap hendaklah dikeluarkan dan caj ganti rugi tertentu dan ditetapkan (LAD) akan dikenakan terhadap kontraktor mengikut kadar harian yang ditetapkan dalam kontrak iaitu RM5,340 sehari.
- d. Tempoh Tanggungan Kecacatan yang ditetapkan dalam kontrak ialah 24 bulan dari tarikh penyiapan projek.

14.4.5.2. Semakan Audit mendapati kontraktor telah mengemukakan Bon Pelaksanaan dalam bentuk jaminan bank yang bernilai RM1.46 juta pada 15 Januari 2001 yang mana tempoh sah lakunya adalah sehingga 10 Februari 2007 iaitu 12 bulan selepas tarikh tamat tempoh tanggungan kecacatan. Kontraktor juga telah menyerahkan Polisi Insurans Tanggungan Awam dan Polisi Insurans Kerja pada 28 Disember 2001 yang nilainya adalah bersamaan dengan nilai yang ditetapkan dalam kontrak. **Tempoh yang diliputi adalah antara 13 Disember 2001 hingga 12 Mac 2005 sungguhpun mengikut syarat kontrak, liputan insurans ini perlu bermula daripada tarikh milik tapak iaitu pada 11 November 2001.** Selain itu, kontraktor juga telah mengambil insurans tambahan untuk meliputi tempoh lanjutan masa sehingga tempoh tanggungan kecacatan yang terkini iaitu pada 28 Februari 2009.

14.4.6. Prestasi Projek

14.4.6.1. Mengikut syarat kontrak, projek ini sepatutnya disiapkan pada 10 Februari 2004 iaitu 27 bulan daripada tarikh milik tapak pada 11 November 2001. Bagaimanapun, projek ini telah dikategorikan sebagai 'projek sakit' kerana sejak daripada peringkat awal pelaksanaannya, kemajuan kerja fizikal adalah rendah. Pada 30 Disember 2003, kemajuan kerja fizikal projek ini hanya 46.7% berbanding 87.3% yang sepatutnya. Sebanyak 7 surat amaran telah dikeluarkan kepada kontraktor atas kemajuan kerja yang tidak memuaskan. Sungguhpun projek ini telah diluluskan 5 lanjutan masa selama 81 minggu seperti di **Jadual 14.1**, namun ia masih tidak dapat disiapkan pada akhir lanjutan masa ke-5 iaitu pada 1 September 2005. Sebaliknya, projek ini hanya dapat disiapkan pada 28 Februari 2006 iaitu berlaku kelewatan selama 12 bulan. Antara faktor yang menyebabkan projek ini lewat disiapkan ialah kontraktor menghadapi masalah untuk mendapatkan tenaga mahir, kelewatan Jabatan Pengairan Dan Saliran (JPS) memberi kelulusan berhubung perubahan reka bentuk aras tetopi cerucuk di *pier* W3, kelewatan pengalihan kabel oleh Tenaga Nasional Berhad (TNB) dan Syarikat Telekom Malaysia Berhad (STMB) serta keadaan cuaca yang buruk. Maklumat berhubung dengan lanjutan masa adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 14.1
LANJUTAN MASA YANG DILULUSKAN

PERKARA	TARIKH DILIPUTI	TEMPOH MASA	SEBAB LANJUTAN MASA
Lanjutan Masa 1	11.02.2004 - 11.05.2004	13 minggu	Kekurangan tenaga mahir
Lanjutan Masa 2	12.05.2004 - 07.12.2004	30 minggu	i. Cuaca buruk luar biasa ii. Kelewatan JPS memberi kelulusan berhubung perubahan reka bentuk aras tetopi cerucuk di <i>pier</i> W3 iii. Kekurangan bekalan bahan binaan (keluli)
Lanjutan Masa 3	08.12.2004 - 07.04.2005	17 minggu	i. Kekurangan tenaga mahir ii. Cuaca buruk luar biasa iii. Pembaikan kerosakan pada kerja-kerja tanah dan jalan akibat banjir luar biasa
Lanjutan Masa 4	08.04.2005 - 28.07.2005	16 minggu	i. Kekurangan tenaga mahir ii. Cuaca buruk luar biasa (banjir)
Lanjutan Masa 5	29.07.2005 - 01.09.2005	5 minggu	Kelewatan kerja pengalihan kabel oleh STMB dan TNB

14.4.6.2. Semakan Audit mendapati selepas tamat tempoh lanjutan masa ke 5 pada 1 September 2005, satu Perakuan Kerja Tidak Siap telah dikeluarkan oleh Pengarah Projek kepada kontraktor. Berdasarkan kadar ganti rugi tertentu dan ditetapkan (LAD) berjumlah RM5,340 sehari yang ditetapkan dalam kontrak, kontraktor berkenaan telah dikenakan LAD berjumlah RM961,900 atas kelewatannya menyiapkan projek selama 6 bulan iaitu bagi tempoh 2 September 2005 hingga 27 Februari 2006. Bagaimanapun, Pengarah Projek telah memberi pengecualian kepada kontraktor untuk tidak membayar denda bagi kelewatan

selama 3 bulan. Pengecualian ini adalah selaras dengan Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 8 Tahun 1995 yang menetapkan bahawa pengecualian boleh diberi kepada kontraktor untuk tidak membayar LAD bagi tempoh kelewatan selama 3 bulan. Semakan Audit selanjutnya mendapati kontraktor seterusnya telah membuat rayuan kepada Kementerian Kewangan supaya mengecualikannya daripada LAD untuk tempoh kelewatan selama 3 bulan lagi dan permohonan ini telah diluluskan pada 31 Mei 2007. Ini bermakna kontraktor telah diberi pengecualian sepenuhnya daripada dikenakan LAD.

Pada pandangan Audit, memandangkan kontraktor telah diluluskan 5 kali lanjutan masa dan masalah yang dihadapi oleh kontraktor telah pun diambil kira semasa lanjutan masa diluluskan serta kontraktor juga telah dikecualikan daripada pengenaan LAD bagi tempoh kelewatan selama 3 bulan selaras dengan Pekeliling berkenaan, maka pengenaan LAD bagi tempoh kelewatan yang 3 bulan lagi tidak seharusnya dikecualikan.

14.4.6.3. Semakan Audit selanjutnya mendapati 2 Arahan Perubahan Kerja telah dikeluarkan. Maklumat terperinci mengenai Arahan Perubahan Kerja (APK) yang telah dibuat adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 14.2
ARAHAN PERUBAHAN KERJA

ARAHAN PERUBAHAN KERJA	PERKARA	JUMLAH (RM)
APK No. 1	Mengalih Kabel Gentian Optik Milik Fiberail Sdn. Bhd. Yang Berada Di Kawasan Rizab Kereta Api. (Laluan Kabel Gentian Optik Bertindih Dengan Kedudukan Tiang Jambatan)	98,900
APK No. 2	Membina Dan Menyiapkan Kerja Menaik Taraf Jalan Kemubu Dabong. (Tambahan Skop Kerja Untuk Kemudahan Penduduk)	5,808,170
	JUMLAH	5,907,070

14.4.6.4. Lawatan Audit yang telah dijalankan pada bulan November 2007 untuk meninjau kualiti kerja pembinaan oleh kontraktor mendapati beberapa kerosakan jalan dan cerun seperti berikut :-

- a. Di Ch.415 *Access Road 1*, runtuh tanah telah berlaku di tebing cerun akibat daripada hujan lebat yang berterusan. Runtuh tanah tersebut telah menyebabkan pembentung paip (*pipe culvert*) tersumbat di laluan masuk dan air telah bertakung dalam tempoh yang lama. Kontraktor telah membuang tanah yang tersumbat tersebut dan berjaya mengeluarkan air yang bertakung. Bagaimanapun disebabkan pengeluaran air secara deras dan mengejut, tambakan jalan menjadi tidak stabil. Ini menyebabkan berlaku mendapan pada tambakan jalan tersebut berserta pembetung paipnya sekali. Akibatnya pembetung paip telah rosak dan tidak dapat berfungsi dengan baik (**Gambar 14.3 dan 14.4**).

GAMBAR 14.3

Air Bertakung Di Ch.415 Access Road 1

GAMBAR 14.4

Pemendapan Dan Runtuhan Tanah Pada Jalan

- b. Di Ch.600 Access Road 1, terdapat hakisan di cerun bukit yang menempatkan tangki air AKSB (Air Kelantan Sdn. Bhd.) yang boleh menampung 700 meter padu air. Hakisan ini disebabkan oleh hujan yang lebat dan air yang berlebihan dari tangki air. **Gambar 14.5** menunjukkan hakisan tersebut.

GAMBAR 14.5

Hakisan Di Lereng Bukit Yang Menempatkan Tangki Air

- c. Hakisan dan runtuh tanah di cerun Section FT006 km 42, Jalan Sungai Sam - Dabong, Ch.2100 main line adalah disebabkan oleh hujan lebat yang berterusan. Hakisan ini menyebabkan kerosakan pada cerun dan longkang di kawasan tersebut. **Gambar 14.6 dan 14.7** menunjukkan keadaan hakisan yang berlaku semasa lawatan Audit pada bulan November 2007. Manakala **Gambar 14.8** menunjukkan kerja-kerja pembaikan sedang dijalankan.

GAMBAR 14.6

Runtuhan Cerun Dan Kerosakan Longkang

GAMBAR 14.7

Runtuhan Cerun Dan Kerosakan Longkang

GAMBAR 14.8

*Kerja-kerja Pembaikan Sedang
Dijalankan*

- d. Bagi menjamin kestabilan tebing Sungai Galas di sekitar *pier W3* dan *pier E3*, Jabatan Pengairan Dan Saliran Negeri Kelantan telah mencadangkan supaya kontraktor memasang tilam hakisan gabion (*Gabion Mattress*). Bagaimanapun, kontraktor telah memohon pengecualian memasangnya dengan alasan keadaan tebing masih lagi stabil walaupun telah beberapa kali dilanda banjir. Permohonan ini tidak diluluskan oleh Jabatan Pengairan Dan Saliran Negeri Kelantan. Sehubungan ini, JKR terpaksa memanggil sebut harga untuk menjalankan kerja-kerja pemasangan *Gabion Mattress* ini (**Gambar 14.9**). Kos memasang gabion ini berjumlah RM73,755 telah ditolak dari jumlah bayaran muktamad kepada kontraktor.

GAMBAR 14.9

*Tebing Sungai Yang Perlu
Dipasang Gabion*

- e. Mengikut syarat kontrak, kontraktor perlu menjalankan kerja pembersihan rutin seperti memotong rumput dan membersihkan longkang sebulan sekali selama tempoh tanggungan kecacatan iaitu selama 24 bulan selepas siap kerja. Semakan Audit mendapati kontraktor enggan menjalankan kerja-kerja penyenggaraan tersebut dan memohon kepada JKR supaya kerja-kerja itu dikecualikan. Sungguhpun permohonan ini tidak diluluskan, namun kontraktor masih enggan menjalankannya. Oleh yang demikian, JKR terpaksa memanggil sebut harga untuk menjalankan kerja-kerja penyenggaraan tersebut. Kos bagi kerja-kerja memotong rumput dan membersihkan longkang tersebut yang berjumlah RM87,230 telah dipotong dari jumlah bayaran muktamad kepada kontraktor. Lawatan Audit ke kawasan berkenaan mendapati kerja-kerja penyenggaraan oleh kontraktor yang dilantik melalui sebut harga tidak dibuat dengan memuaskan. Kedudukan longkang yang tidak disenggarakan dengan memuaskan adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 14.10

Longkang Yang Tersumbat Dan Rumput Yang Panjang Di Tepi Jambatan Yang Merentasi Laluan Kereta Api

GAMBAR 14.11

Longkang Yang Tersumbat Dan Rumput Yang Panjang Di Tepi Jambatan Utama

Pada pandangan Audit, tindakan segera hendaklah diambil oleh JKR untuk memperbaiki beberapa kerosakan jalan, runtuh cerun dan kerosakan longkang di sekitar kawasan jambatan bagi mengelakkannya menjadi bertambah serius sehingga menjejaskan keselamatan pengguna.

14.4.7. Pemantauan

Pemantauan projek telah dibuat dengan memuaskan melalui :-

14.4.7.1. Mesyuarat Tapak

Pemantauan dibuat melalui mesyuarat tapak yang dipengerusikan oleh Pengarah Cawangan Jalan bagi membincangkan laporan mengenai kemajuan kerja kontraktor. Semakan Audit terhadap fail Minit Mesyuarat Tapak mendapati mesyuarat berkenaan telah diadakan lebih 30 kali sepanjang pelaksanaan projek. Mesyuarat ini dihadiri juga oleh Pengarah JKR Kelantan, kontraktor dan perunding.

14.4.7.2. Mesyuarat Teknikal

Sebanyak 77 Mesyuarat Teknikal telah diadakan bagi membincang dan menyelesaikan masalah teknikal berkaitan kerja pembinaan. Mesyuarat ini dipengerusikan oleh Pengarah Cawangan Jalan dan dihadiri oleh kontraktor, perunding, pegawai dari Unit Jambatan dan Cawangan Ukur Bahan.

14.4.7.3. Buku Harian Tapak (*Site Diary*)

Mengikut klausa 27 dalam *Need Statement*, kontraktor hendaklah menyediakan Buku Harian Tapak (*Site Diary*) mengikut standard JKR di pejabat tapak. Ia hendaklah disahkan oleh Ketua Pasukan Penyelia Tapak Kontraktor. Pemeriksaan Audit mendapati Buku Harian Tapak tersebut tidak diselenggarakan oleh kontraktor, sebaliknya Laporan Harian (*Daily Report*) telah disediakan oleh perunding dan disahkan oleh pihak kontraktor.

14.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

- a. Projek yang bernilai RM29.10 juta ini dilaksanakan secara reka dan bina serta kontraktornya (Syarikat Arena Engineering) dipilih secara rundingan terus. Projek ini sepatutnya disiapkan pada 10 Februari 2004. Bagaimanapun, ia hanya dapat disiapkan pada 28 Februari 2006 iaitu kelewatan selama 12 bulan. Sebanyak 5 lanjutan masa selama 81 minggu telah diluluskan. Antara sebab lanjutan masa diberi adalah kontraktor menghadapi masalah untuk mendapatkan tenaga mahir, kelewatan Jabatan Pengairan Dan Saliran memberi kelulusan berhubung perubahan reka bentuk aras tetopi cerucuk di *pier* W3, kelewatan pengalihan kabel oleh Tenaga Nasional Berhad dan Syarikat Telekom Malaysia Berhad serta keadaan cuaca yang buruk.
- b. Kontraktor sepatutnya dikenakan denda berjumlah RM961,900 kerana lewat menyiapkan projek selama 6 bulan. Bagaimanapun, Pengarah Projek telah memberi pengecualian denda bagi kelewatan selama 3 bulan selaras dengan kuasa yang diberi kepada beliau di dalam Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 8 Tahun 1995. Manakala pengecualian denda bagi 3 bulan lagi diluluskan oleh Kementerian Kewangan atas rayuan kontraktor.
- c. Bagi memastikan kelancaran projek pada masa hadapan, *integrated planning* antara agensi terlibat perlu diwujudkan di peringkat awal pelaksanaan projek. Bagi tujuan ini agensi pelaksana perlu memastikan semua agensi seperti Tenaga Nasional Berhad, Jabatan Bekalan Air, Jabatan Perancang Bandar Dan Desa, Jabatan Bomba Dan Penyelamat serta pihak berkuasa tempatan di bawa berunding sebelum sesuatu projek dilaksanakan supaya semua keperluan dan kemudahan asas dapat disediakan.
- d. Tindakan segera hendaklah diambil oleh JKR untuk memperbaiki beberapa kerosakan jalan, runtuh cerun dan kerosakan longkang di sekitar kawasan jambatan bagi mengelakkannya menjadi bertambah serius sehingga menjejaskan keselamatan pengguna.

KEMENTERIAN TENAGA, AIR DAN KOMUNIKASI

15. KAWAL SELIA TERHADAP OPERASI PENJANA TENAGA BEBAS

15.1. LATAR BELAKANG

15.1.1. Sektor bekalan tenaga elektrik telah mengalami masalah pada sekitar tahun 1990an ekoran kekerapan berlakunya *blackout* sehingga menjejaskan ekonomi dan imej negara. Keadaan ini telah memaksa Kerajaan mengambil langkah drastik untuk mengimbangi permintaan dan penawaran bekalan elektrik negara. Bagi mengatasi perkara ini, Jemaah Menteri telah mengambil keputusan untuk menswastakan stesen penjanaan elektrik kepada penjana tenaga bebas dengan menggunakan kaedah bina-kendali-milik. Tenaga elektrik yang dijana oleh penjana tenaga bebas ini akan dibekalkan kepada Tenaga Nasional Berhad (TNB) bagi memenuhi keperluan tenaga negara. Penswastaan penjanaan elektrik bermula pada tahun 1993 dan sehingga kini terdapat 14 penjana tenaga bebas diberikan lesen untuk menjana elektrik di Semenanjung Malaysia. Pewujudan penjana tenaga bebas ini boleh dikategorikan dalam 3 generasi berdasarkan kepada tahun lesen dikeluarkan kepada mereka seperti di jadual berikut :-

JADUAL 15.1
PENJANA TENAGA BEBAS YANG DIBERIKAN LESEN MENGIKUT TAHUN

GENERASI	TAHUN LESEN DIKELUARKAN	SYARIKAT PENJANA TENAGA BEBAS
Pertama	1993	YTL Power Generation Sdn. Bhd.
	1993	Segari Energy Ventures Sdn. Bhd.
	1993	Genting Sanyen Power Sdn. Bhd.
	1993	Port Dickson Power Bhd.
	1993	Powertek Bhd.
Kedua	1998	Teknologi Tenaga Perlis Consortium Sdn. Bhd.
	1999	Pahlawan Power Sdn. Bhd.
	2001	Prai Power Sdn. Bhd.
	2001	GB3 Sdn. Bhd.
	2001	Panglima Power Sdn. Bhd.
	2004	Kapar Energy Ventures Sdn. Bhd.
Ketiga	1998	TNB Janamanjung Sdn. Bhd.
	2003	Tanjung Bin Power Sdn. Bhd.
	2005	Jimah Energy Ventures Sdn. Bhd.

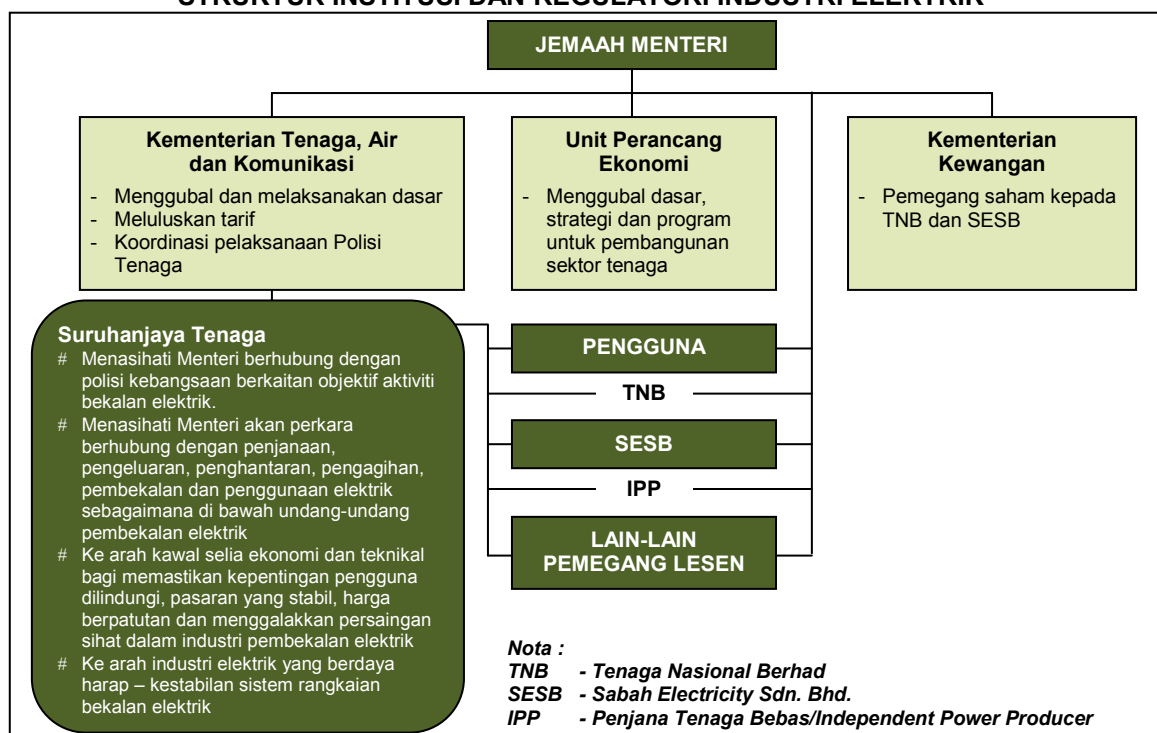
15.1.2. Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi (Kementerian) merupakan agensi yang bertanggungjawab terhadap pengurusan sumber tenaga negara termasuk mewujudkan dasar dan polisi berhubung rangka kerja kawal selia dalam pembangunan industri tenaga. Suruhanjaya Tenaga pula merupakan badan di bawah Kementerian yang bertanggungjawab mengeluarkan lesen dan mengawal selia aktiviti penjana tenaga bebas. Suruhanjaya ini ditubuhkan di bawah Akta Suruhanjaya Tenaga pada 1 Mei 2001 dan telah mengambil alih fungsi dan tugas

Jabatan Bekalan Elektrik dan Jabatan Bekalan Gas pada 2 Januari 2002. Pemakaian Akta ini meliputi Semenanjung Malaysia dan Sabah manakala Sarawak terus dikawal selia dan tertakluk di bawah Ordinan Bekalan Elektrik Sarawak 1992.

15.1.3. Selaras dengan pertumbuhan ekonomi, permintaan tertinggi bagi elektrik telah meningkat daripada 10,657MW pada tahun 2000 kepada 13,779MW pada tahun 2005. Peningkatan ini secara tidak langsung menyebabkan penambahan keupayaan terpasang terkumpul daripada 14,291MW pada tahun 2000 kepada 19,217MW pada tahun 2005. Mengikut rekod Kementerian, kapasiti penjanaan elektrik di Semenanjung Malaysia pada tahun 2006 adalah tinggi daripada permintaan elektrik dengan lebih 5,000MW. Keadaan ini berlaku disebabkan pertambahan kapasiti terkumpul penjanaan elektrik daripada stesen jana kuasa sedia ada. Kedudukan lebih ini atau rizab margin pada tahun 2005 dan 2006 adalah 38% berbanding 40% pada tahun 2004. Sungguhpun rizab ini tinggi berbanding rizab margin amalan antarabangsa tetapi masih dianggap sesuai untuk negara membangun seperti Malaysia. Adalah dianggarkan rizab margin pada tahun 2009 berada pada tahap 50% tetapi dijangka berkurangan kepada 25% pada tahun 2013 di mana tiada penjanaan daripada stesen jana kuasa baru selepas tahun 2009.

15.1.4. Struktur institusi dan kawal seliaan sektor tenaga di Malaysia dibahagikan kepada pemiliknya iaitu Kementerian Kewangan, penggubal dasar terdiri daripada Unit Perancang Ekonomi dan Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi serta badan kawal selia iaitu Suruhanjaya Tenaga. Kedudukan strukturnya adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 15.1
STRUKTUR INSTITUSI DAN REGULATORI INDUSTRI ELEKTRIK

15.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada kawal selia terhadap operasi penjana tenaga bebas telah dirancang dan dilaksanakan dengan berkesan.

15.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

15.3.1. Pengauditan ini meliputi aspek perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap kawal selia operasi penjana tenaga bebas oleh Kementerian dan Suruhanjaya Tenaga. Semakan telah dibuat terhadap fail, rekod kewangan bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 dan kontrak yang diperoleh di Kementerian, Suruhanjaya Tenaga, Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri, TNB dan 6 penjana tenaga bebas yang diaudit iaitu :-

- a. YTL Power Generation Sdn. Bhd.
- b. Segari Energy Ventures Sdn. Bhd.
- c. Teknologi Tenaga Perlis Consortium Sdn. Bhd.
- d. Panglima Power Sdn. Bhd.
- e. TNB Janamanjung Sdn. Bhd.
- f. Jimah Energy Ventures Sdn. Bhd.

15.3.2. Lawatan Audit ke 4 stesen jana kuasa iaitu Jimah Energy Ventures Sdn. Bhd., TNB Janamanjung Sdn. Bhd., Segari Energy Ventures Sdn. Bhd. dan YTL Power Generation Sdn. Bhd. (Pasir Gudang) dan perbincangan dengan pegawai yang terlibat telah diadakan.

15.4. PENEMUAN AUDIT

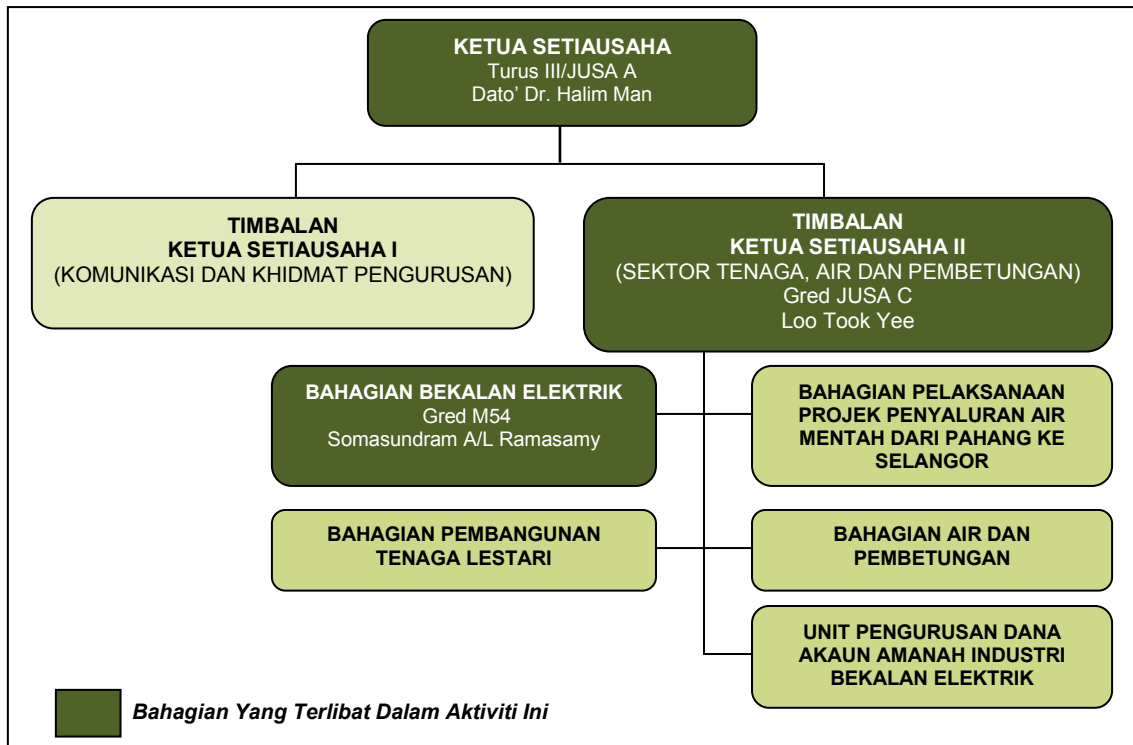
Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai 2007 hingga Januari 2008 mendapati perkara berikut :-

15.4.1. Pengurusan Aktiviti

15.4.1.1. Urusan berkaitan dengan kawal selia terhadap operasi penjana tenaga bebas melibatkan 2 agensi berikut :-

- a. Di peringkat Kementerian, perancangan dan pelaksanaan pembekalan elektrik diletakkan di bawah tanggungjawab Bahagian Bekalan Elektrik yang diketuai oleh Setiausaha Bahagian Gred M54. Bahagian ini adalah bertanggungjawab memastikan suatu sistem kawal selia diwujudkan dan dilaksanakan selaras dengan peruntukan perundangan sedia ada, mengurus dan menyelaraskan urusan berkaitan TNB dan memantau perkhidmatan utiliti-
utiliti elektrik lain. Struktur organisasi Bahagian Bekalan Elektrik adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 15.2
STRUKTUR ORGANISASI BAHAGIAN BEKALAN ELEKTRIK
KEMENTERIAN TENAGA, AIR DAN KOMUNIKASI
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2007

- b. **Suruhanjaya Tenaga** pula bertanggungjawab menguruskan aktiviti pelesenan dan pengawalseliaan pembekalan elektrik di Semenanjung Malaysia dan Sabah. Bahagian yang terlibat dengan aktiviti ini adalah seperti berikut :-

i. Bahagian Kawal Selia Ekonomi Dan Pembangunan Industri

Bahagian ini bertanggungjawab mengawal selia ekonomi merangkumi aspek harga dan tarif elektrik, daya maju kewangan dan prestasi penjana tenaga bebas, mengatur dan merancang sumber tenaga yang baru serta penandaarasan bagi amalan industri yang terbaik. Aspek kawal selia adalah asas bagi memastikan kepentingan pengguna dilindungi, pasaran tenaga yang stabil, harga yang berpatutan di samping menggalakkan persaingan sihat dalam industri pembekalan elektrik. Bahagian ini juga bertanggungjawab dalam perancangan polisi dan strategi pembangunan industri bekalan elektrik dan gas serta kesannya terhadap ekonomi, sosial dan persekitaran.

ii. Bahagian Kawal Selia Pembekalan Elektrik

Bahagian ini mengurus hal-hal berkaitan pelesenan bagi aktiviti pembekalan elektrik, teknikal dan pemantauan serta membuat perancangan kapasiti bekalan elektrik dan gas melalui paip. Selain itu, Bahagian ini juga bertanggungjawab memastikan langkah berkesan diambil bagi

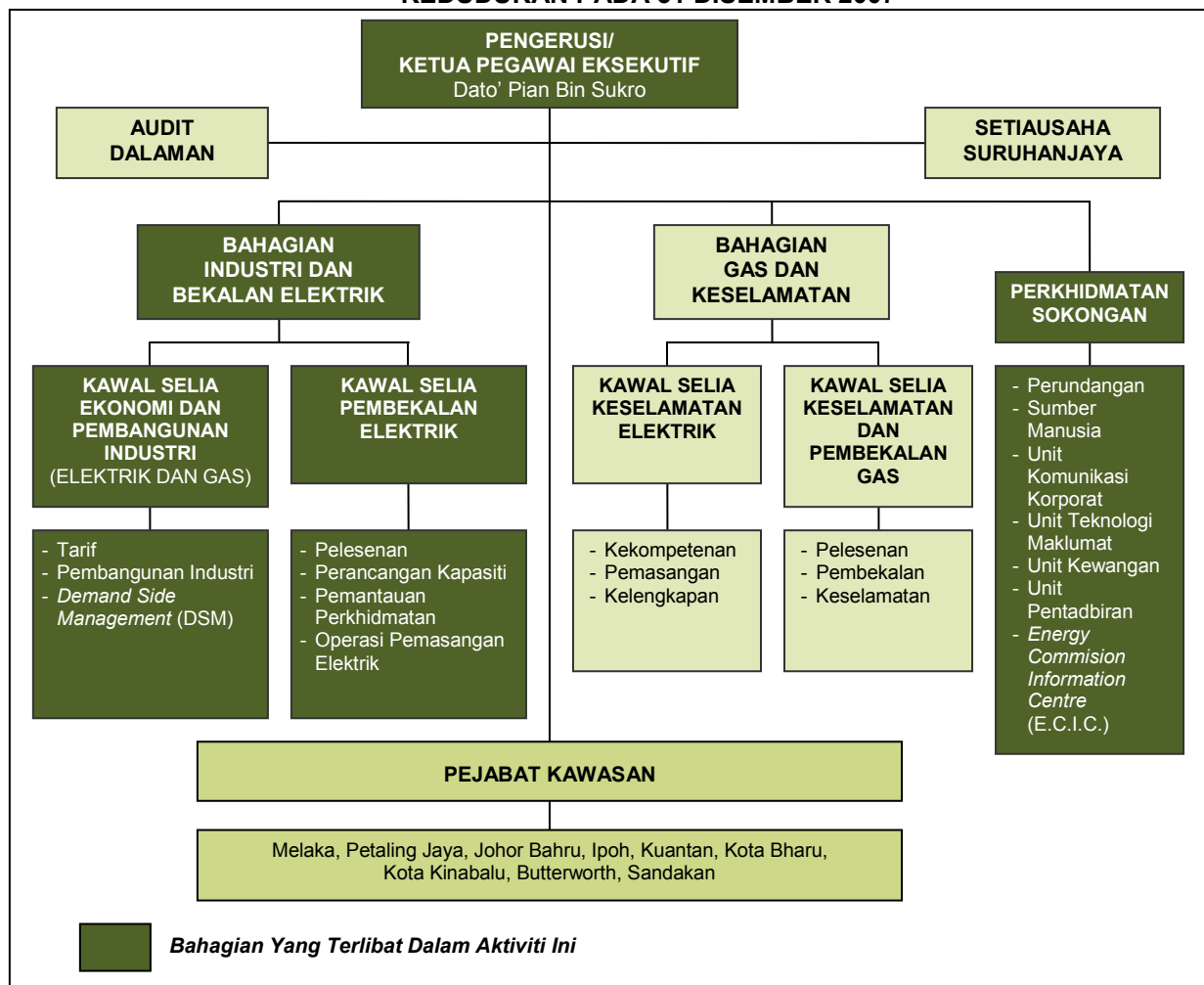
meningkatkan prestasi pembekalan elektrik dan gas serta kualiti perkhidmatan bekalan menerusi aktiviti pemantauan supaya industri pembekalan elektrik sentiasa kondusif dan berdaya saing.

iii. Bahagian Perkhidmatan Sokongan

Bahagian ini bertanggungjawab memberi khidmat sokongan yang menggabungkan perkhidmatan sumber manusia, pentadbiran, kewangan, teknologi maklumat, perundangan dan komunikasi korporat.

15.4.1.2. Suruhanjaya Tenaga dianggotai oleh 7 ahli yang dilantik oleh Menteri iaitu seorang Pengerusi, 2 orang anggota yang mewakili Kerajaan dan tidak kurang daripada 2 tetapi tidak lebih daripada 4 orang anggota lain. Ketika ini, Suruhanjaya Tenaga dipengerusikan oleh Dato' Pian bin Sukro. Beliau juga bertindak sebagai Ketua Pegawai Eksekutif dan dibantu oleh 2 Timbalan Ketua Pegawai Eksekutif dan 6 pegawai pengurusan tertinggi yang lain. Struktur organisasi Suruhanjaya Tenaga adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 15.3
STRUKTUR ORGANISASI SURUHANJAYA TENAGA
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2007

15.4.2. Undang-undang

Pelaksanaan aktiviti pengawalseliaan terhadap operasi penjana tenaga bebas melibatkan undang-undang berikut :-

15.4.2.1. **Akta Suruhanjaya Tenaga 2001** menetapkan fungsi dan bidang kuasa Suruhanjaya Tenaga antara lainnya adalah seperti berikut :-

- a. Menasihati Menteri tentang segala perkara berhubung objektif kebangsaan bagi aktiviti pembekalan tenaga.
- b. Menasihati Menteri tentang penjanaan, pengeluaran, penghantaran, pengagihan, pembekalan dan penggunaan elektrik sebagaimana diperuntukkan di bawah undang-undang pembekalan elektrik (Akta Bekalan Elektrik 1990).
- c. Mengawal selia segala perkara yang berhubung dengan industri pembekalan elektrik dan melindungi mana-mana orang daripada bahaya yang berbangkit daripada penjanaan, pengeluaran, penghantaran, pengagihan, pembekalan dan penggunaan elektrik.
- d. Menggalakkan dan melindungi persaingan dan pengendalian pasaran yang adil dan cekap atau, dalam ketiadaan pasaran bersaing, mencegah penyalahgunaan monopoli atau kuasa pasaran berkenaan dengan penjanaan, pengeluaran, penghantaran, pengagihan, pembekalan elektrik dan pembekalan gas.

15.4.2.2. Suruhanjaya Tenaga juga tertakluk untuk melaksanakan dan menguatkuasakan peruntukan undang-undang yang terkandung di bawah Akta Bekalan Elektrik 1990 antara lainnya berkaitan perkara berikut :-

- a. Mengeluarkan lesen bagi projek penjanaan elektrik selepas mendapat kelulusan Menteri apabila segala syarat yang dikehendaki telah dipatuhi.
- b. Menjalankan fungsi pengawalseliaan terhadap pemegang lesen termasuk menentukan standard prestasi, standard kemudahan dan perkhidmatan serta menguatkuasaannya.
- c. Memastikan lesen yang dikeluarkan bagi pemasangan penjana tenaga awam mengandungi syarat-syarat antaranya bayaran fee, tempoh lesen, kawasan bekalan dan voltan yang ditentukan. Lesen tidak boleh dipindah milik melainkan dengan keizinan bertulis Menteri.
- d. Memastikan pemegang lesen melaporkan segala kemalangan dan kebakaran yang berlaku pada harta dan loji, menjalankan siasatan segera bagi mengetahui punca serta mengambil tindakan terhadap mana-mana orang yang bertanggungjawab.

15.4.2.3. Sungguhpun fungsi kawal selia ada dinyatakan melalui Akta Suruhanjaya Tenaga 2001 tetapi prosedur mengenai pelaksanaannya tidak dapat dikemukakan kepada pihak Audit. Bagaimanapun, Akta Bekalan Elektrik 1990 menjelaskan bahawa pengawalseliaan perlu dilakukan terhadap pemegang lesen di mana syarat-syarat lesen yang ditetapkan perlu dipatuhi.

Pada pandangan Audit, Kementerian dan Suruhanjaya Tenaga mempunyai perundangan yang mencukupi untuk melaksanakan aktiviti pengawalseliaan terhadap operasi penjana tenaga bebas.

15.4.3. Guna Tenaga Dan Latihan

15.4.3.1. Peringkat Kementerian

- a. Pada akhir tahun 2006, sebanyak 28 jawatan diluluskan untuk Sektor Tenaga dan 7 daripadanya diperuntukkan untuk Bahagian Bekalan Elektrik bagi melaksanakan perancangan dan pelaksanaan pembekalan elektrik. Terdapat satu jawatan Pegawai Khas TNB yang ditempatkan di Bahagian ini bagi memberikan nasihat dan rujukan berhubung dengan elektrik. Kedudukan jawatan yang diluluskan dan pengisiannya mengikut kategori adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 15.2
KEDUDUKAN PERJAWATAN BAGI BAHAGIAN BEKALAN ELEKTRIK**

JAWATAN	GRED	LULUS	ISI	KOSONG
Setiausaha Bahagian	M54	1	1	0
Ketua Penolong Setiausaha	M52/M48	2	2	0
Penolong Setiausaha	M41	3	3	0
Pembantu Tadbir/Pembantu Khas	N17	1	1	0
JUMLAH		7	7	0
Pegawai Khas TNB	-	Penempatan oleh TNB		

- b. Program latihan diuruskan oleh Bahagian Pengurusan Sumber Manusia, Sektor Khidmat Sokongan. Kementerian ada mewujudkan Program Pembangunan Sumber Manusia yang merangkumi program jangka panjang, program semasa dan program latihan/kursus di dalam negeri anjuran institusi latihan Kerajaan dan pihak swasta. Tujuannya adalah bagi mempertingkatkan pengetahuan dan kemahiran serta memperkukuhkan sistem sokongan pengurusan bekalan tenaga.

15.4.3.2. Peringkat Suruhanjaya Tenaga

- a. Pada bulan Ogos 2007, Suruhanjaya Tenaga telah mengemukakan kajian penstrukturan semula organisasi bagi tujuan menilai keberkesanan fungsi teras kawal selia iaitu kawal selia pembekalan elektrik, kawal selia keselamatan elektrik dan gas, kawal selia retikulasi gas serta pembangunan

industri tenaga secara amnya. Kajian ini melibatkan keperluan tenaga kerja, penilaian kerja dan penggredan serta pindaan terma dan syarat perkhidmatan sedia ada. Berikutan itu, Suruhanjaya Tenaga telah diluluskan 40 jawatan tambahan menjadikan keseluruhan jawatan berjumlah 219 berbanding 179 jawatan sedia ada. Suruhanjaya Tenaga kini dalam proses untuk mengisi kekosongan jawatan dengan calon yang berkeelayakan dan berkompentensi untuk ditempatkan di Bahagian Industri Dan Bekalan Elektrik. Kedudukan perjawatan yang terlibat dengan kawal selia adalah seperti berikut :-

JADUAL 15.3
BILANGAN JAWATAN DILULUSKAN DAN DIISI
BAGI BAHAGIAN INDUSTRI DAN BEKALAN ELEKTRIK

JAWATAN	GRED	PERJAWATAN		
		LULUS	ISI	LEBIH/ (KURANG)
KAWAL SELIA PEMBEKALAN ELEKTRIK				
- Kumpulan Pengurusan	EG2/3/4/6	12	8	(4)
- Kumpulan Sokongan	BEG2/3/6	3	4	1
KAWAL SELIA EKONOMI DAN PEMBANGUNAN				
- Kumpulan Pengurusan	EG1/4/5/6	12	7	(5)
- Kumpulan Sokongan	BEG3/4/6	4	4	-
JUMLAH		31	23	(8)

- b. Bagi meningkatkan kompetensi dan pengetahuan tenaga kerjanya, program latihan dalam bidang kawal selia ekonomi, pembangunan kompetensi industri tenaga, teknologi baru, peraturan dan ekonomi tenaga, kewangan dan piawaian keselamatan telah diadakan. Program latihan yang dianjurkan termasuk latihan formal dengan institusi tempatan dan luar negara, program latihan sangkut, sesi perbincangan eksekutif oleh pakar industri dan pembentangan perkongsian pengetahuan oleh warga Suruhanjaya Tenaga. Selain itu, kakitangannya juga terlibat dalam latihan bersama agensi tempatan seperti TNB, Jabatan Bomba Dan Penyelamat, Institut Latihan Sultan Ahmad Shah, INTAN dan Institut Pengurusan Malaysia.

15.4.4. Kaedah Pelaksanaan

15.4.4.1. Seksyen Tenaga di Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri bertanggungjawab untuk menilai cadangan projek-projek jana kuasa elektrik yang dikemukakan oleh syarikat penjana tenaga bebas. Penilaian awal dibuat setelah mengambil kira unjuran permintaan elektrik dan kapasiti penajaan semasa. Penilaian berserta perakuan akan dikemukakan untuk pertimbangan Perdana Menteri/Jemaah Menteri dan apabila diluluskan, surat persetujuan awal dikeluarkan mengandungi perkara asas seperti kapasiti penajaan, teknologi penajaan (gas, arang batu, minyak atau hidro), lokasi dan

tarikh mula operasi. Mengikut pandangan Suruhanjaya Tenaga, bagi meningkatkan fungsinya sebagai badan kawal selia, ia juga sepatutnya turut dipertanggungjawabkan dalam peringkat perancangan pelaksanaan projek.

15.4.4.2. Selanjutnya, syarikat penjana bebas terlibat perlu mengemukakan Cadangan Komersial kepada Unit Perancang Ekonomi bagi membolehkan rundingan dibuat di peringkat Jawatankuasa Penswastaan. Daya maju projek adalah antara aspek yang diberi perhatian sebelum perakuan dibuat ke atas cadangan penswastaan. Aspek lain adalah teknikal, kewangan dan komersial. Aspek teknikal meliputi pemilihan teknologi penjanaan, penentuan bahan api yang akan digunakan, saiz unit penjanaan, lokasi yang bersesuaian, kepakaran serta penggunaan bahan dan perkhidmatan syarikat tempatan. Manakala aspek kewangan dan komersial pula meliputi kos keseluruhan projek, anggaran hasil projek, tahap risiko projek dan tempoh konsesi. Di samping itu, elemen pembiayaan pelaksanaan projek dan pengenaan syarat ekuiti juga merupakan kriteria yang diteliti semasa penilaian.

15.4.4.3. Bagi cadangan projek yang diluluskan, perjanjian pembelian tenaga akan ditandatangani antara penjana tenaga bebas terpilih dengan TNB atau Sabah Electricity Sdn. Bhd. (SESB) selaku syarikat utiliti yang mana Kerajaan mempunyai pegangan saham terbesar. Sehubungan ini, Suruhanjaya Tenaga berpendapat ia sepatutnya turut terlibat dalam membincang dan memuktamadkan syarat-syarat perjanjian pembelian tenaga.

15.4.4.4. Kaedah penswastaan yang diamalkan bagi projek jana kuasa elektrik adalah sistem bina-kendali-milik. Melalui kaedah ini, penjana tenaga bebas akan membiayai pelaksanaan projek jana kuasa elektrik dan diberi hak pengendalian selama tempoh konsesi. Sepanjang tempoh tersebut, pihak penjana tenaga bebas akan mendapat bayaran-bayaran berikut :-

- a. **Bayaran kapasiti** merupakan bayaran tetap yang akan diterima setiap masa tanpa mengira sama ada loji beroperasi atau tidak. Ia dibayar untuk menampung kos modal pembinaan projek, kos pinjaman, kos tetap operasi dan penyenggaraan serta elemen keuntungan pelaburan.
- b. **Bayaran tenaga** diterima oleh penjana tenaga bebas berdasarkan jumlah tenaga yang dihantar (*despatch*) kepada TNB. Pengiraan bayaran ini termasuk harga bahan pembakar, *heat rate*, kadar operasi berubah (*variable operating rate*) dan bayaran permulaan.
- c. Bagi syarikat YTL Power Generation Sdn. Bhd., kaedah bayaran mengikut perjanjian pembelian tenaga adalah secara *take or pay* di mana TNB kena buat bayaran tenaga untuk 7,450 gigawatt/jam (GWj) setahun kepada YTL Power Generation Sdn. Bhd. sama ada TNB mengguna sepenuhnya elektrik

yang dikeluarkan oleh YTL Power Generation Sdn. Bhd. atau tidak menggunakannya. Manakala bagi Tanjung Bin Power Sdn. Bhd. dan Jimah Energy Ventures Sdn. Bhd. yang diberikan lesen masing-masing pada tahun 2003 dan 2005, bayaran dibuat berdasarkan kepada perkongsian risiko permintaan elektrik. Melalui kaedah ini, penjana tenaga bebas dibayar bayaran kapasiti 85% dan bakinya antara 0% hingga 15% dibuat berdasarkan penggunaan tenaga elektrik sebenar yang dikeluarkan oleh loji.

15.4.5. Prestasi Kawal Selia

15.4.5.1. Pematuhan Syarat Lesen

Pengeluaran lesen dibuat oleh Suruhanjaya Tenaga selepas mendapat kelulusan Menteri apabila segala syarat yang dikehendaki telah dipatuhi menurut Seksyen 9 Akta Bekalan Elektrik 1990 (pindaan tahun 2001) dan Peraturan 8, 9 dan 10 Peraturan-peraturan Elektrik 1994 (pindaan tahun 2003). Semakan Audit telah dijalankan untuk menentukan sejauh mana syarat lesen telah dipatuhi oleh penjana tenaga bebas serta bagi menilai keberkesanan kawal selia oleh Suruhanjaya Tenaga dan mendapati perkara-perkara berikut :-

- a. Syarat Lesen menetapkan penjana tenaga bebas perlu mengemukakan maklumat bulanan berkaitan *maximum daily load* dan *energy sold* setiap bulan, unit penjanaan, prestasi dan kecekapan loji, laporan *plant breakdown*, *forced on mandatory outages* serta jadual penyenggaraan dan *overhaul*. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-
 - i. Laporan Status Operasi dan Penyenggaraan Bulanan yang mengandungi maklumat berkaitan *maximum daily load* dan *energy sold* setiap bulan, unit penjanaan, prestasi dan kecekapan loji, laporan kerosakan loji dan tindakan pembaikan, gangguan dijadualkan dan tidak dijadualkan (*forced/mandatory outages*), jadual penyenggaraan dan program baik pulih (*overhaul*) ada dihantar oleh 5 penjana tenaga bebas yang telah beroperasi kepada Suruhanjaya Tenaga dan Kementerian. Bagaimanapun, berdasarkan laporan bulan Julai 2006 hingga Oktober 2007 yang disemak, pihak Audit mendapati **maklumat jumlah jualan tenaga dari bulan Julai hingga Oktober 2006 tidak dikemukakan oleh YTL Power Generation Sdn. Bhd.**
 - ii. Bagi maklumat kerosakan atau gangguan serius yang berlaku di loji penjana tenaga bebas, Suruhanjaya Tenaga ada menyusulnya untuk mendapatkan penjelasan dan tindakan pembaikan yang dilakukan. Maklumat tersebut dianalisis bagi membandingkan dengan kadar *outage rate* yang ditetapkan. Kedudukan prestasi dan statistik operasi penjana tenaga bebas dilaporkan setiap tahun oleh Suruhanjaya Tenaga dalam Laporan Industri Pembekalan Elektrik Di Malaysia.

- iii. Bagi Jimah Energy Ventures Sdn. Bhd. yang mana stesen jana kuasa masih dalam status pembinaan, Laporan Bulanan Status Pelaksanaan Projek telah dikemukakan kepada Suruhanjaya Tenaga dengan memberikan maklumat projek, status kemajuan kerja dalam pembinaan, mobilisasi pekerja, keterangan ringkas masalah dan penyelesaian serta ringkasan kewangan meliputi kos projek, pinjaman dan perbelanjaan. Laporan Kemajuan Bulanan Terkini pula telah dikemukakan kepada Unit Perancang Ekonomi bagi memaklumkan status keseluruhan kemajuan kerja pembinaan tenaga loji, talian penghantaran, kerja sivil dan ringkasan kos keseluruhan projek. **Pihak Audit mendapati perbincangan status kemajuan projek ada dibuat semasa Mesyuarat Jawatankuasa Perancangan, Pelaksanaan Pembekalan Elektrik Dan Tarif di peringkat Kementerian serta Jawatankuasa Penswastan di Unit Perancang Ekonomi.** Semasa lawatan, pihak Audit dimaklumkan tahap pembinaan keseluruhan stesen jana kuasa setakat bulan November 2007 adalah 87.9%. Gambar berikut menunjukkan kerja pembinaan yang dijalankan di tapak :-

GAMBAR 15.1

Stesen Jana Kuasa Jimah Energy Ventures Sdn. Bhd.
- Kawasan Switchyard

GAMBAR 15.2

Stesen Jana Kuasa Jimah Energy Ventures Sdn. Bhd.
- Generator Rotor Dalam Pemasangan

- b. Operasi stesen dilaksanakan dengan berpanduan *Interconnection Operating Manual* yang mengandungi arahan operasi antaranya kemudahan *interconnection*, penjadualan dan penghantaran elektrik, kawalan terhadap voltan dan keseimbangan sistem tenaga, bacaan meter, laporan *fault* dan siasatan, gangguan dan penyenggaraan, sistem kecemasan serta kegagalan pada sistem dan kemudahan *black start*. Pusat kawalan operasi stesen jana kuasa pada setiap masa boleh menghubungi Pengendali Sistem Grid yang diuruskan oleh *National Load Dispatch Centre* bertempat di Ibu Pejabat Tenaga Nasional Berhad. **Semakan Audit mendapati *Interconnection Operating Manual* ada disediakan oleh YTL Power Generation Sdn. Bhd. dan Segari Energy Ventures Sdn. Bhd. di mana Manual tersebut telah diletakkan di bilik kawalan bagi memudahkan rujukan pengguna. Manakala bagi TNB Janamanjung Sdn. Bhd., Manual ini diselenggarakan dalam sistem berkomputer dan sedia diakses oleh semua penggunaanya.**

- c. Bagi memastikan stesen jana kuasa sentiasa selamat, stabil dan kecekapannya terjamin untuk tujuan menjana elektrik, langkah penyenggaraan perlu dititik beratkan. Didapati setiap tahun, penjana tenaga bebas ada menghantar jadual penyenggaraan tahunan dan jadual penyenggaraan bagi 4 atau 5 tahun kepada Jabatan Perancang Sistem TNB. Jadual ini mengandungi maklumat berhubung aktiviti pemeriksaan dan baik pulih kecil ke atas gas dan wap turbin, generator dan jentera lain di stesen jana kuasa sebagaimana yang ditetapkan oleh pengeluar/pembuat jentera terlibat. Maklumat ini penting bagi membolehkan Jabatan Perancang Sistem TNB merancang penjadualan dan penghantaran elektrik oleh semua penjana tenaga bebas bagi menjamin kestabilan pembekalan elektrik negara. Sebarang perubahan pada jadual ini perlu dimaklumkan kepada TNB. **Pihak Audit mendapati pengurusan penyenggaraan telah dilaksanakan dengan baik bagi memastikan operasi penjanaan dan penghantaran elektrik berjalan dengan cekap dan teratur.**
- d. Pemegang lesen dikehendaki mengemukakan laporan pengamatan kualiti alam sekitar dan analisis efluen serta pelepasan sisa toksik setiap 3 bulan kepada Jabatan Alam Sekitar di negeri yang berkenaan. Laporan ini mengandungi bacaan ukuran pengeluaran gas dari enjin turbin, sisa buangan cecair dan pepejal seperti air, air laut, bahan kimia dan klinikal serta tahap kebisingan. Langkah ini adalah bagi memastikan operasi yang dijalankan adalah terkawal dan mematuhi Kualiti Alam Sekitar. Lawatan Audit ke stesen jana kuasa TNB Janamanjung Sdn. Bhd., Segari Energy Ventures Sdn. Bhd., dan YTL Power Generation Sdn. Bhd. mendapati laporan bacaan ukuran pengeluaran ada dikemukakan kepada Jabatan Alam Sekitar setiap 3 bulan sekali.
- e. Jabatan Keselamatan Dan Kesihatan Pekerjaan melalui Akta Kilang Dan Jentera, 1967 ada membuat perakuan kelayakan dan pemeriksaan kilang dan jentera-jentera yang digunakan di 3 stesen jana kuasa yang dilawati. Ini dilakukan bagi setiap 15 bulan dan sijil perakuan dikeluarkan bagi setiap jentera yang diperiksa atau lanjutan tempoh liputan dibuat secara kelompok. **Bagaimanapun, sijil perakuan kelayakan ini tidak dipamerkan (gantung) berhampiran jentera bagi memudahkan pemeriksaan dibuat sebagaimana dicatatkan pada perakuan kelayakan berkenaan.**
- f. Setiap tahun, stesen jana kuasa perlu mendapat perakuan sama ada kemudahan keselamatan diri, pencegahan kebakaran, perlindungan kebakaran dan penentang kebakaran sentiasa dalam keadaan baik daripada Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia selaras dengan kehendak Akta Perkhidmatan Bomba 1998. Pemeriksaan dibuat dan seterusnya Sijil Perakuan Bomba dikeluarkan bagi meliputi tempoh setahun. Selain itu, talian

on-line juga diwujudkan bagi menghubungkan stesen jana kuasa dengan wakil Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia yang berdekatan bagi membolehkan amaran dikeluarkan apabila berlaku kecemasan supaya tindakan menanganinya dapat disegerakan. **Semakan Audit mendapati syarat ini tidak dipatuhi oleh Segari Ventures Sdn. Bhd. di mana Sijil Perakuan Bomba tidak pernah dipohon sejak stesen mula beroperasi. Bagaimanapun, pihak Audit dimaklumkan urusan bagi mendapatkannya sedang dalam proses. Bagi TNB Janamanjung Sdn. Bhd. pula, sijil terakhir dikeluarkan pada 15 Julai 2005 dan tidak dapat dipastikan sama ada pemeriksaan telah dibuat selepas tarikh tersebut kerana Sijil Perakuan Bomba bagi tahun 2006 dan 2007 tidak dikemukakan.**

- g. Segari Energy Ventures Sdn. Bhd. dan TNB Janamanjung Sdn. Bhd. telah diberikan surat kuasa untuk membeli dan menyimpan minyak diesel yang merupakan barang berjadual terkawal mengikut Peraturan-peraturan Kawalan Bekalan 1974, Kementerian Perdagangan Dalam Negeri Dan Hal Ehwal Pengguna. Bagaimanapun, surat kuasa tidak diperolehi oleh YTL Power Generation Sdn. Bhd. bagi pembelian dan penyimpanan minyak diesel dengan alasan kuantiti pembelian adalah kecil iaitu dalam lingkungan 3,000 liter. **Sungguhpun keperluan memperolehi surat kuasa adalah merupakan tanggungjawab pemegang lesen, namun pihak Audit tidak dapat memastikan mekanisme atau langkah pemantauan yang diambil oleh Suruhanjaya Tenaga bagi memastikan ianya dipatuhi oleh pemegang lesen.**
- h. Mengikut syarat lesen, pada akhir tahun kedua selepas siapnya pembinaan stesen jana kuasa dan seterusnya bagi setiap tempoh 2 atau 4 tahun atau sebagaimana dikehendaki oleh Suruhannya Tenaga, pemegang lesen perlu menjalankan pengauditan pengurusan dan kejuruteraan terhadap operasi stesen jana kuasa. Tujuan pengauditan adalah untuk memastikan operasi stesen jana kuasa adalah teratur serta mematuhi syarat lesen, perjanjian pembelian tenaga, kod grid dan peraturan lain yang berkuat kuasa. Pengauditan pengurusan dan kejuruteraan dilakukan oleh perunding yang dilantik oleh penjana tenaga bebas dan satu salinan laporan perlu dikemukakan kepada Suruhanjaya Tenaga. Skop pengauditan adalah meliputi aspek organisasi, personel, latihan, proses dan prosedur, program operasi dan penyenggaraan, prestasi dan keupayaan loji seperti jualan, keupayaan dan tahap kecekapan stesen jana kuasa, *major forced outages* serta dokumentasi seperti surat perakuan kebenaran, permit dan sijil. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-
- i. Pengauditan ini ada dilakukan oleh 5 penjana tenaga bebas yang sedang beroperasi kecuali Jimah Energy Ventures Sdn. Bhd. yang dijangka

beroperasi pada tahun 2009. Berikut adalah ringkasan hasil pengauditan berdasarkan laporan terakhir yang diterima :-

JADUAL 15.4
LAPORAN PENGAUDITAN PENGURUSAN DAN KEJURUTERAAN

PENJANA TENAGA BEBAS	LOKASI STESEN JANA KUASA	TEMPOH TERAKHIR DIAUDIT	PERUNDING YANG DILANTIK
YTL Power Generation Sdn. Bhd.	- Paka, Terengganu - Pasir Gudang, Johor	1 November 2001 hingga 31 Oktober 2005	YKF Engineering And Consultancy
Segari Energy Ventures Sdn. Bhd.	Lumut, Perak	1 Mei 1999 hingga 30 April 2003	Innogy Asia Sdn. Bhd.
Teknologi Tenaga Perlis Consortium Sdn. Bhd.	Kuala Sungai Baru, Perlis	1 April 2003 hingga 31 Mac 2005	Perunding Goon KS
Panglima Power Sdn. Bhd.	Telok Gong, Melaka	31 Mac 2003 hingga 30 Mac 2005	JS Mahir Sdn. Bhd.
TNB Janamanjung Sdn. Bhd.*	Manjung, Perak	2004	PriceWaterHouse Coopers

Nota : () Mula Beroperasi Sepenuhnya Pada Tahun 2003*

- ii. Sistem pengurusan dan operasi bagi 5 stesen jana kuasa seperti di **Jadual 15.5** telah menerima sijil pengiktirafan kualiti daripada badan piawaian kualiti. Pensijilan ini membuktikan sistem di stesen jana kuasa berkenaan telah diuruskan mematuhi standard kualiti yang diterima sebagaimana amalan terbaik bagi penjana tenaga bebas lain.

JADUAL 15.5
PENGIKTIRAFAN YANG DITERIMA OLEH STESEN JANA KUASA

PENJANA TENAGA BEBAS	LOKASI STESEN JANA KUASA	PENAIKTARAFAN	JENIS SISTEM/PROSES
YTL Power Generation Sdn. Bhd.	- Paka, Terengganu - Pasir Gudang, Johor	MS ISO 9001:2000	Sistem pengurusan operasi dan penyenggaraan dan perkhidmatan tenaga dianugerahkan oleh Moody International dan berkuat kuasa sehingga November 2009
		ISO 14001-2004 BS EN ISO 14001-2004	Sistem Pengurusan Alam Sekitar yang dikeluarkan oleh Moody International berkuat kuasa sehingga September 2010
Segari Energy Ventures Sdn. Bhd.	Lumut, Perak	MS ISO 9000:2001 EN ISO 9001:2000 BS EN ISO 9001:2000 MS ISO 9001:2000	- Sijil ini berkaitan dengan Sistem Pengurusan Kualiti bagi operasi dan perkhidmatan penyenggaraan di Stesen Jana Kuasa Lumut - Keempat-empat sijil ini berkuat kuasa sehingga 30 April 2009
Teknologi Tenaga Perlis Consortium Sdn. Bhd.	Kuala Sungai Baru, Perlis	MS ISO 9001:2000 MS ISO 14001-1997 OHSAS 18001-1999	- Pendaftaran Sistem Kualiti - Sistem Pengurusan Alam Sekitar - Pengurusan Sistem Pengurusan Keselamatan Pekerjaan Ketiga-tiga sijil ini dikeluarkan oleh SIRIM dan berkuat kuasa sehingga September 2007
Panglima Power Sdn. Bhd.	Telok Gong, Melaka	MS ISO 9001:2000 MS ISO 14001	- Pendaftaran Sistem Kualiti - Sistem Pengurusan Alam Sekitar
		OHSAS 18001	- Pengurusan Sistem Pengurusan Keselamatan Pekerjaan
TNB Janamanjung Sdn. Bhd.	Manjung, Perak	MS ISO 9001:2000 MS ISO 14001:2004	- Sistem Pengurusan Kualiti - Sistem Pengurusan Alam Sekitar Kedua-dua sijil dikeluarkan pada tahun 2006

Nota : Maklumat Berdasarkan Laporan Pengauditan Dan Kejuruteraan Yang Diterima Setakat Tarikh Pemeriksaan Audit

- iii. Pada keseluruhannya, pengauditan pengurusan dan kejuruteraan telah dibuat dengan teratur merangkumi skop yang ditetapkan kecuali perkara-perkara berikut :-
- Pada peringkat permulaan pelesenan penjana tenaga bebas, pelaksanaan pengauditan ini disyaratkan setiap tempoh 2 tahun tetapi telah dipinda kepada 4 tahun dengan alasan bagi meliputi tempoh setiap pusingan aktiviti penyenggaraan besar (one complete maintenance cycle), bagi sesuatu loji. Suruhanjaya Tenaga berpendapat langkah ini dibuat supaya penilaian secara keseluruhan prestasi loji dapat dilakukan dengan lebih berkesan.
 - Pengauditan bagi tempoh 1 Mei 2003 hingga 30 April 2007 bagi Segari Energy Ventures Sdn. Bhd. sepatutnya telah dibuat dan hasil pengauditannya dikemukakan kepada Suruhanjaya Tenaga. Bagaimanapun permohonan penangguhannya telah diluluskan oleh Suruhanjaya Tenaga supaya pengauditan ini dibuat serentak dengan stesen berdekatan kepunyaan penjana tenaga bebas ini iaitu Stesen Jana Kuasa GB3 Sdn. Bhd.
 - Pengauditan ke atas Stesen Jana Kuasa TNB Janamanjung Sdn. Bhd. ada dilakukan tetapi hasil pengauditan dilaporkan bersekali dengan keseluruhan stesen milik TNB. Didapati laporan yang disediakan bagi stesen jana kuasa ini adalah tidak komprehensif. Hasil pengauditan sepatutnya dilaporkan secara berasingan sebagaimana yang ditetapkan dalam lesen.
 - Pada sekitar bulan September hingga Disember 2005, YTL Power Generation Sdn. Bhd. telah membekalkan tambahan tenaga berjumlah 171.4 GWj berdasarkan pesanan faksimili dan secara *ad hoc* sungguhpun mengikut perjanjian, sebanyak 7,450 GWj bekalan sahaja yang perlu dibekalkan. Bekalan tambahan ini tidak termasuk dalam syarat perjanjian.
- iv. Tiada bukti menunjukkan analisis dan laporan telah dibuat oleh Suruhanjaya Tenaga berhubung perkara yang dilaporkan oleh pihak perunding terlibat.
- i. Pemegang lesen perlu menyediakan penyata kewangan berasingan bagi perniagaannya dan melantik juruaudit untuk memberi pendapat terhadap kedudukan kewangannya. Penyata kewangan yang telah diaudit itu perlu diserahkan kepada Suruhanjaya Tenaga selewat-lewatnya 3 bulan selepas berakhirnya tahun kewangan berkenaan. Semakan Audit mendapati penyata kewangan telah dikemukakan kepada Suruhanjaya Tenaga dan ringkasan kedudukan penyerahan penyata kewangan bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 15.6
PENYERAHAN PENYATA KEWANGAN TAHUNAN

PENJANA TENAGA BEBAS	TARIKH LESEN	TEMPOH TAHUN KEWANGAN	PENYATA KEWANGAN TAHUNAN		
			2005	2006	2007
YTL Power Generation Sdn. Bhd.	7.4.1993	1 Julai hingga 30 Jun *	✓	✓	✓
Segari Energy Ventures Sdn. Bhd.	15.7.1993	1 September hingga 31 Ogos *	✓	✓	X
Teknologi Tenaga Perlis Consortium Sdn. Bhd.	26.8.1998	1 Januari hingga 31 Disember **	✓	✓	X
Panglima Power Sdn. Bhd.	14.7.1998	1 Februari hingga 31 Januari **	✓	✓	✓
TNB Janamanjung Sdn. Bhd.	7.8.2001	1 September hingga 31 Ogos*	✓	✓	X
Jimah Energy Ventures Sdn. Bhd.	22.3.2005	1 Januari hingga 31 Disember *	Penyata Kewangan Diserahkan Setelah Stesen Jana Kuasa Menjana Elektrik Beroperasi		

Nota : ✓ - Telah Disediakan

X - Belum Disediakan

(*) Tempoh Tahun Kewangan Dinyatakan Dalam Lesen

(**) Tempoh Tahun Kewangan Perlu Dimaklumkan Oleh Penjana Tenaga Bebas Dalam Tempoh 3 Bulan Selepas Lesen Dikeluarkan

- j. Semakan Audit selanjutnya terhadap prestasi penyata kewangan penjana tenaga bebas bagi tahun kewangan berakhir 2005 hingga 2007 mendapati perkara berikut :-
- Adalah didapati tempoh tahun kewangan bagi penyata kewangan ada dinyatakan dalam lesen bagi 4 penjana tenaga bebas kecuali Teknologi Tenaga Perlis Consortium Sdn. Bhd. dan Panglima Power Sdn. Bhd. Selain itu, juga didapati tahun kewangan bagi Segari Energy Ventures Sdn. Bhd. sepatutnya dari tempoh 1 Januari hingga 31 Disember tetapi yang dipraktikkan adalah dari tempoh 1 September hingga 31 Ogos. Pihak Audit dimaklumkan tahun kewangan berakhir 31 Disember 2007 bagi penjana tenaga bebas ini akan diubah kepada 31 Disember untuk diselaraskan dengan syarikat induk. Penyata kewangan TNB Janamanjung Sdn. Bhd. bagi tahun 2007 telah selesai diaudit dan menunggu kelulusan Lembaga Pengarahnya sebelum diserahkan kepada pihak-pihak berkenaan.
 - Semakan telah dibuat terhadap beberapa butiran Penyata Pendapatan penjana tenaga bebas bagi tahun kewangan 2005 hingga 2007 dan mendapati pendapatan utamanya adalah terdiri daripada jualan tenaga kepada TNB dan faedah yang diperoleh daripada simpanan tetap. Analisis Audit mendapati pendapatan pada tahun 2006 bagi 3 syarikat penjana tenaga bebas telah meningkat berbanding pendapatannya pada tahun 2005. Manakala pendapatan bagi 2 penjana yang lain pula

mengalami penurunan. Kedudukan pendapatan bagi penjana tenaga bebas berkenaan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 15.7
PENDAPATAN KASAR/BERSIH PENJANA TENAGA BEBAS
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

PENJANA TENAGA BEBAS	2005	2006	2007
	(RM Juta)	(RM Juta)	(RM Juta)
YTL Power Generation Sdn. Bhd.	1,148.66	1,168.21	1,135.16
Segari Energy Ventures Sdn. Bhd.	1,267.29	1,129.86	*
Teknologi Tenaga Perlis Consortium Sdn. Bhd.	616.83	655.88	*
Panglima Power Sdn. Bhd.	641.60	605.23	609.71
TNB Janamanjung Sdn. Bhd.	1,510.81	2,067.93	*

Nota : () Penyata Kewangan Belum Disediakan*

- iii. Pada tahun 2006, kesemua 5 penjana tenaga bebas yang beroperasi telah memperoleh keuntungan sebelum cukai antara RM109.07 juta hingga RM416.78 juta berbanding tahun 2005 di mana hanya 4 penjana yang memperolehi keuntungan. Semakan di pejabat Lembaga Hasil Dalam Negeri mendapati YTL Power Generation Sdn. Bhd., Segari Energy Ventures Sdn. Bhd. dan Panglima Power Sdn. Bhd. ada membuat pembayaran cukai. Manakala bagi Teknologi Tenaga Perlis Consortium Sdn. Bhd. dan TNB Janamanjung Sdn. Bhd. tidak dikenakan cukai kerana masih terdapat *unabsorbed capital allowance* yang boleh ditolak dari jumlah cukai sedia ada. Butirannya seperti di jadual berikut :-

JADUAL 15.8
KEUNTUNGAN SEBELUM CUKAI
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

PENJANA TENAGA BEBAS	2005	2006	2007
	(RM Juta)	(RM Juta)	(RM Juta)
YTL Power Generation Sdn. Bhd.	416.04	414.02	259.63
Segari Energy Ventures Sdn. Bhd.	333.22	369.15	*
Teknologi Tenaga Perlis Consortium Sdn. Bhd.	90.53	109.07	*
Panglima Power Sdn. Bhd.	195.23	143.20	179.30
TNB Janamanjung Sdn. Bhd.	(21.60)	416.78	*

Nota : () Penyata Kewangan Belum Disediakan*

- k. Dari aspek kawal selia pula, pihak Audit mendapati Suruhanjaya Tenaga telah menjalankan analisis terhadap prestasi kewangan penjana tenaga bebas meliputi tempoh tahun 1995 hingga 2005 semasa melaksanakan Kajian Menilai Prestasi Kewangan Dan Teknikal. Kajian tersebut dibuat pada tahun 2006 oleh perunding ACIL Tasman Sdn. Bhd. yang dilantik oleh Suruhanjaya Tenaga bertujuan menyediakan cadangan-cadangan untuk rundingan semula perjanjian pembelian tenaga. Berdasarkan kajian tersebut, Suruhanjaya Tenaga melaporkan secara keseluruhannya prestasi kewangan penjana tenaga bebas adalah baik kecuali pencapaian TNB Janamanjung Sdn. Bhd.

- I. Pemegang lesen perlu sentiasa mematuhi polisi Kerajaan berhubung pegangan ekuiti Bumiputera, perpindahan teknologi dan kepakaran kepada rakyat Malaysia, pengambilan guna tenaga tempatan, kontraktor dan perkhidmatan serta penggunaan bahan dan barangan tempatan. Selain itu, penjana tenaga bebas juga turut terlibat dalam obligasi nasional ke arah pembangunan sektor pembekalan perkhidmatan elektrik negara dengan menyumbangkan setiap tahun ke akaun amanah Kerajaan. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-
- i. Maklumat berhubung dengan penggunaan guna tenaga tempatan, kontraktor dan perkhidmatan serta penggunaan bahan dan barangan tempatan ada dimasukkan dalam laporan status operasi dan penyenggaraan semasa stesen jana kuasa dalam pembinaan. Bagaimanapun, maklumat yang sama tidak dinyatakan dalam Laporan Status Operasi Dan Penyenggaraan selepas siapnya pembinaan stesen jana kuasa berkenaan. Sungguhpun begitu, maklumat ini ada dilaporkan secara ringkas dalam Laporan Pengurusan Dan Kejuruteraan yang diaudit oleh perunding terhadap stesen jana kuasa milik YTL Power Generation Sdn. Bhd., Panglima Power Sdn. Bhd. dan TNB Janamanjung Sdn. Bhd. kecuali Segari Ventures Energy Sdn. Bhd. dan Teknologi Tenaga Perlis Consortium Sdn. Bhd.
 - ii. Setiap penjana tenaga bebas diwajibkan menyumbang kepada Akaun Amanah Industri Bekalan Elektrik (AAIBE) yang diselenggarakan oleh Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi. Kadar sumbangan ini adalah 1% daripada jumlah hasil tahunan yang diaudit setelah ditolak kos bahan bakar bagi tahun sebelumnya. Akaun ini diwujudkan bagi membiayai 5 jenis program yang dibenarkan melalui Surat Ikatan Amanah iaitu Program Bekalan Elektrik Luar Bandar, Program Penyelidikan Dan Pembangunan Penyelidikan Bagi Industri Elektrik termasuk pembangunan sumber-sumber tenaga baru dan boleh diperbaharui, Program Kecekapan Tenaga, Program Pembangunan Dan Promosi Industri Bekalan Tenaga serta Program Latihan Dan Pendidikan bagi pembangunan sumber manusia untuk sektor elektrik. **Semakan Audit mendapati 5 penjana tenaga bebas telah menyumbang sejumlah RM83.66 juta (termasuk RM19.80 juta dalam proses pembayaran) dari tempoh tahun 2005 hingga 2007 dan hanya sumbangan YTL Power Generation Sdn. Bhd. bagi tahun 2007 masih belum diterima. Bagi Jimah Energy Ventures Sdn. Bhd., sumbangan hanya akan disalurkan setelah stesen jana kuasanya beroperasi. Butiran sumbangan mengikut rekod Kementerian adalah seperti di jadual berikut :-**

JADUAL 15.9
SUMBANGAN KEPADA AKAUN AMANAH INDUSTRI BEKALAN ELEKTRIK
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

PENJANA TENAGA BEBAS	TAHUN			JUMLAH (RM Juta)
	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	2007 (RM Juta)	
YTL Power Generation Sdn. Bhd.	7.95	7.75	Belum Bayar	15.70
Segari Energy Ventures Sdn. Bhd.	9.09	8.86	8.48	26.43
Teknologi Tenaga Perlis Consortium Sdn. Bhd.	3.58	3.58	3.66	10.82
Panglima Power Sdn. Bhd.	3.72	3.65	3.54	10.91
TNB Janamanjung Sdn. Bhd.*	**	9.93*	9.87*	19.80*
JUMLAH	24.34	33.77	25.55	83.66

Nota : () Sumbangan Bagi Tahun 2006 Dan 2007 Dalam Proses Pembayaran
 (**) Belum Memperoleh Hasil*

- iii. Berdasarkan Penyata Terimaan Dan Bayaran bagi Akaun Amanah Industri Bekalan Elektrik, baki akaun ini pada awal tahun 2006 adalah RM305.54 juta dan setelah mengambil kira penerimaan sumbangan berjumlah RM52.03 juta serta perbelanjaan berjumlah RM56.57 juta, baki pada akhir tahun berjumlah RM301 juta. Melalui sumbangan ini, beberapa projek pembangunan pembekalan perkhidmatan elektrik telah dapat dilaksanakan oleh Kerajaan seperti projek bekalan elektrik luar bandar, projek Sistem Solar Hibrid; penyelidikan terhadap *Renewable Energy And Energy Efficiency* serta penganjuran program latihan dan seminar bagi pelajar universiti berkaitan pembangunan tenaga.
- m. Mengikut syarat lesen, pemegang lesen hendaklah memberikan notis bertulis dalam tempoh tidak kurang daripada 2 bulan untuk memaklumkan sekiranya penjana tenaga bebas bercadang membeli atau melupuskan hak terhadap asetnya yang melebihi nilai tertentu. Semakan terhadap penyata kewangan penjana tenaga bebas bagi tahun 2005 seperti di **Jadual 15.10** mendapati ada pembelian ke atas peralatan penjanaan loji tenaga dibuat melebihi had nilai ditetapkan. **Pihak Audit tidak dapat memastikan sama ada maklumat lengkap berhubung pembelian aset berkenaan ada dikemukakan oleh penjana tenaga bebas terlibat kepada Suruhanjaya Tenaga sebagaimana dikehendaki dalam syarat lesen.**

JADUAL 15.10
PEROLEHAN ASET

PENJANA TENAGA BEBAS	HAD NILAI ASET MENGIKUT LESEN (RM Juta)	NILAI ASET SEPERTI DI PENYATA KEWANGAN	
		TAHUN	(RM Juta)
YTL Power Generation Sdn. Bhd.	15	2005	21.71
Panglima Power Sdn. Bhd.	50	2005	145.66

- n. Semakan Audit mendapati beberapa peruntukan tidak dinyatakan dalam lesen yang dikeluarkan kepada YTL Power Generation Sdn. Bhd. dan Segari Energy Ventures Sdn. Bhd. disebabkan oleh kedua-dua pemegang lesen

merupakan pelesen generasi peringkat awal. Antara syarat yang tidak terdapat dalam lesen adalah seperti pematuhan kepada keperluan kawalan terhadap alam sekitar; pematuhan kepada polisi Kerajaan dan sumbangan kepada kumpulan wang amanah Kerajaan dan tanggungjawab melakukan perolehan secara ekonomi. Sungguhpun demikian, kedua-dua penjana tenaga bebas berkenaan turut mematuhi syarat tersebut walaupun tidak dinyatakan dalam lesen mereka. **Pada pandangan Audit, syarat tersebut perlu dimasukkan ke dalam lesen yang dikeluarkan kepada syarikat-syarikat berkenaan supaya ia dapat dikuatkuasakan secara rasmi.**

15.4.5.2. Kawal Selia Ekonomi

Selaras dengan peranan Suruhanjaya Tenaga sebagai badan kawal selia ekonomi melalui Seksyen 14 (1) (e) dan (h) Akta Suruhanjaya Tenaga 2001, Suruhanjaya Tenaga telah diamanahkan untuk melaksanakan tanggungjawab berikut :-

a. Kajian Semula Perjanjian Pembelian Tenaga

- i. Jemaah Menteri pada 24 Mei 2006 semasa meluluskan kenaikan tarif elektrik TNB telah memutuskan Kementerian mengadakan rundingan dengan penjana tenaga bagi menangani ketidakseimbangan dalam struktur industri pembekalan elektrik di Semenanjung Malaysia. Mengikut rekod Suruhanjaya Tenaga, antara objektif bagi rundingan perjanjian pembelian tenaga adalah untuk menangani perkara berikut :-
 - Menyelesaikan rundingan dengan penjana tenaga bebas bagi menangani masalah struktur industri elektrik dalam tempoh 2 bulan melibatkan aspek kenaikan dalam *fixed operating rate* dan *variable operating rate*.
 - Membentangkan hasil rundingan dengan penjana bagi mengemukakan cadangan perjanjian tambahan kepada perjanjian pembelian tenaga kepada Jemaah Menteri untuk pertimbangan dan keputusan. Rundingan meliputi aspek kegagalan penghantaran (*failed dispatch instruction*), lanjutan tempoh perjanjian pembelian tenaga dan tempoh pengebilan.
- ii. Pihak Audit mendapati Suruhanjaya Tenaga yang mengetuai rundingan Perjanjian Tambahan telah mengambil langkah-langkah berikut :-
 - Melantik ACIL Tasman Sdn. Bhd. bagi membantu membangunkan model kewangan untuk menilai prestasi penjana tenaga bebas.
 - Melantik ANZ Investment Bank bagi mengkaji *bankability* cadangan pengurangan bayaran kapasiti.
 - Menggubal cadangan asas rundingan perjanjian tambahan.

- Mengadakan beberapa sesi mesyuarat dengan TNB dan penjana tenaga bebas untuk mendapatkan maklum balas mengenai asas-asas rundingan.
 - Memberi taklimat kepada YB Menteri Tenaga, Air Dan Komunikasi serta agensi Kerajaan yang berkaitan termasuk Jawatankuasa Pemandu Rundingan mengenai asas-asas cadangan perjanjian tambahan untuk mendapatkan maklum balas terhadap cadangan tersebut.
 - Mengadakan mesyuarat dengan PETRONAS mengenai isu kekangan bekalan gas kepada sektor penjanaan.
 - Menyediakan laporan-laporan berkala berkaitan kemajuan rundingan dan isu-isu berkaitan.
- iii. Beberapa siri perbincangan telah diadakan antara Suruhanjaya Tenaga, TNB dan penjana tenaga bebas bagi mencapai kata sepakat dalam memastikan pengharmonian perjanjian pembelian tenaga. Susulan daripada itu, mesyuarat dengan Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi dan Unit Perancang Ekonomi juga diadakan bagi membincangkan isu-isu rundingan perjanjian pembelian tenaga. Bagaimanapun, didapati beberapa perkara menyentuh asas dan kaedah yang dicadangkan oleh Suruhanjaya Tenaga tidak dipersetujui oleh Kementerian sehingga menyebabkan rundingan ini menemui kebuntuan dan kemudian dihentikan. Keadaan ini menyebabkan isu-isu perjanjian pembelian tenaga yang meliputi perbezaan struktur seperti *fixed operating rate* dan *variable operating rate*, kegagalan penghantaran dan tempoh pengebilan tidak dapat diselesaikan dalam masa terdekat.

b. Kajian Semula Tarif Elektrik

Harga jualan elektrik atau tarif yang ditetapkan kali terakhir adalah pada tahun 1997. Dalam tahun 2005, Kajian Semula Tarif Elektrik di Semenanjung Malaysia telah dilakukan oleh Suruhanjaya Tenaga atas arahan Kerajaan. Kajian ini telah dijalankan oleh perunding yang dilantik oleh Suruhanjaya Tenaga. Bagi mengukuhkan penemuan kajian, pendekatan *Rate of Return* atau *cost-plus regulation* telah diguna pakai oleh Suruhanjaya Tenaga bagi mendapatkan kadar tarif elektrik yang wajar. Kaedah ini membolehkan syarikat utiliti iaitu TNB membiayai semua kos pembekalan elektrik kepada pengguna di samping memperoleh kadar pulangan berpatutan ke atas pelaburan berhemat. Analisis juga dibuat oleh Suruhanjaya Tenaga terhadap purata kenaikan tarif elektrik mengikut harga gas dan *Rate of Return*. Bagi memperakukan pelarasan semula kadar tarif di Semenanjung Malaysia, asas utamanya adalah disebabkan kenaikan kos pembekalan elektrik terutamanya kos bahan api seperti gas asli, arang batu minyak pembakar dan *distillate*. Selain itu, kos bahan asas dan kelengkapan seperti keluli, aluminium dan tembaga, kesan inflasi dan bahan

input lain turut meningkat. Keadaan ini menyebabkan syarikat utiliti perlu menanggung beban kenaikan kos. Penemuan kajian telah diserahkan kepada YB Menteri di Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi pada bulan Januari 2006 dan seterusnya Kerajaan meluluskan kenaikan kadar purata tarif elektrik kepada TNB sebanyak 12 peratus berkuat kuasa pada 1 Jun 2006.

Pada pandangan Audit, Suruhanjaya telah melaksanakan peranannya sebagai kawal selia ekonomi dengan baik.

15.4.5.3. Pematuhan Terhadap Perjanjian Pembelian Tenaga

Di Semenanjung Malaysia, perjanjian pembelian tenaga ditandatangani antara penjana tenaga bebas dengan TNB selaku syarikat utiliti yang mana Kerajaan mempunyai pegangan saham terbesar. Antara butiran perjanjian bagi penjana tenaga bebas yang dipilih untuk diaudit adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 15.11
BUTIRAN PERJANJIAN PEMBELIAN TENAGA BAGI
PENJANA TENAGA BEBAS YANG DIAUDIT**

TERMA - TERMA KOMERSIAL	YTL POWER GENERATION SDN. BHD.	SEGARI ENERGY VENTURES SDN. BHD.	TEKNOLOGI TENAGA PERLIS CONSORTIUM SDN. BHD.	PANGLIMA POWER SDN. BHD.	TNB JANAMANJUNG SDN. BHD.	JIMAH ENERGY VENTURES SDN. BHD.
Tarikh Kelulusan Jemaah Menteri	15. 9.1992	10.12.1992	10.12.1997	28.2.2001	23.7.2003	7.10.1998
Lesen Dikeluarkan	7.4.1993	15.7.1993	26.8.1998	7.8.2001	21.5.1998	22.3.2005
Kontrak "Signed"	31.3.1993	16.10.1993	26.5.1998	16.7.2001	2.5.2006	10.8.2004
Tempoh Kontrak (Bilangan Tahun)	21	21	21	21	25	29
Kos Projek*	RM3.4 billion	RM3.7 billion	RM1.86 billion	RM1.8 billion	RM7.28 billion	RM5.8 billion
Lokasi	Paka - 808 W Pasir Gudang - 404	Lumut, Perak	Kg. Kuala Sungai Baru, Perlis	Teluk Gong, Melaka	Manjung, Perak	Mukim Jimah, Negeri Sembilan
Teknologi	Combined Cycle Gas Turbine	Combined Cycle Gas Turbine	Combined Cycle Gas Turbine	Combined Cycle Gas Dan Steam Turbine	Coal Fired Thermal	Coal Fired With Sub-Critical
Kapasiti Loji	1,212 MW	1,303MW	650 MW	720MW	2100MW	1400MW
Syarat Bayaran**	7 Hari Selepas Tarikh Invois	14 Hari Daripada Tarikh Terima Invois	Dalam Tempoh 30 Hari Selepas Terima Penyata Billing	Dalam Tempoh 30 Hari Selepas Terima Penyata Billing	Dalam Tempoh 30 Hari Selepas Terima Penyata Billing	Dalam Tempoh 30 Hari Selepas Terima Penyata Billing
Kedudukan Saham Biasa Syarikat Bagi Tahun 2007*** -Modal Dibenarkan -Modal Berbayar	RM250 Juta RM12 Juta	RM10 Juta RM4 Juta	RM50 Juta RM34 Juta	RM5 Juta RM5 Juta	RM2,000 Juta RM100 Juta	RM5 Juta RM1 Juta

Nota : (*) Mengikut Laporan Status Operasi Dan Penyenggaraan Bulanan

(**) Bayaran Kepada Kesemua Penjana Tenaga Bebas Dibuat Dalam Tempoh 30 Hari Selepas Terima Penyata Billing

(***) Kedudukan Pegangan Saham Biasa Setakat Tahun 2007

- a. Perjanjian pembelian tenaga yang ditandatangani antara TNB dengan 6 penjana tenaga bebas secara umumnya mempunyai syarat asas yang sama, antara lainnya adalah seperti berikut :-

- i. Syarat mengenai penjualan dan pembelian tenaga elektrik serta caj lain seperti bayaran kapasiti, bayaran tenaga, bayaran permulaan dan perkongsian risiko permintaan elektrik.
- ii. Syarat yang menetapkan penjana tenaga bebas perlu membuat penjadualan dan penghantaran elektrik, melakukan ujian kapasiti dan sekiranya gagal mematuhi arahan penghantaran elektrik sebagaimana yang dikeluarkan oleh *National Load Dispatch Centre* (TNB), penalti boleh dikenakan.
- iii. Syarat mengenai penjana tenaga bebas perlu memastikan tindakan penyenggaraan dan pengujian seperti ujian pemantauan, ujian pengesahan semula dan ujian-ujian lain, kawalan pencemaran, buku harian operasi/penyenggaraan tahunan, laporan pemeriksaan dan penubuhan jawatankuasa operasi dilaksanakan.
- iv. Menyediakan dan mengemukakan penyata bil dalam tempoh 30 hari kepada TNB dan bayaran hendaklah dibuat oleh TNB dalam tempoh antara 7 hingga 30 hari selepas penerimaan bil tersebut.
- v. Syarat memperuntukkan akaun *maintenance reserve* bagi jumlah tertentu mulai daripada tarikh beroperasinya penjana tenaga. Tujuannya adalah untuk membiayai perbelanjaan penyenggaraan termasuk pembaikan atau penggantian peralatan supaya operasi stesen jana kuasa berjalan dengan lancar. Penjana tenaga bebas perlu mengemukakan penyata pengeluaran dana daripada akaun dan baki *maintenance reserve* berserta penyata bil kepada TNB. Setiap dana yang dikeluarkan perlu diimbuhkan balik sehingga kepada jumlah yang sebenar.
- vi. Penjana tenaga bebas dikehendaki mengambil insurans untuk melindungi tuntutan pampasan daripada mana-mana pihak.

Pada pandangan Audit, syarat-syarat yang terkandung dalam perjanjian pembelian tenaga adalah memadai bagi menjaga kepentingan TNB selaku wakil Kerajaan kecuali syarat bayaran kapasiti dan bayaran tenaga bagi generasi pertama yang memihak kepada penjana tenaga bebas. Contohnya syarat berhubung kaedah bayaran *take or pay* kepada YTL Power Generation Sdn. Bhd. dan syarat yang membenarkan kadar bayaran kapasiti dan bayaran tenaga dinaikkan setiap tahun kepada Segari Energy Ventures Sdn. Bhd.

- b. Semakan Audit selanjutnya terhadap pematuhan syarat perjanjian mendapati perkara berikut :-
 - i. Pembayaran jualan elektrik telah dibuat mengikut terma penjualan dan pembelian elektrik yang ditetapkan bagi setiap penjana tenaga bebas.

Mengikut rekod TNB, sejumlah RM10.22 bilion dibayar kepada semua penjana tenaga bebas bagi tempoh tahun kewangan 2006/2007 iaitu meliputi RM4.73 bilion bagi bayaran kapasiti dan RM5.49 bilion bagi bayaran tenaga. Ini melibatkan kadar kos belian seunit secara purata yang dibayar oleh TNB berjumlah RM0.708 sen/kWh bagi bayaran kapasiti dan RM0.822 sen/kWh bagi bayaran tenaga.

- ii. Didapati ada penjana tenaga bebas yang gagal mematuhi arahan penghantaran elektrik yang dikeluarkan oleh *National Load Despatch Centre*. Selaras dengan perjanjian ini, penjana tenaga bebas berkenaan telah dikenakan penalti dan bayaran ini dibuat dengan menolak daripada pembayaran bulanan jualan elektrik kepada mereka. Sepanjang tempoh tahun 2005 dan 2006, terdapat 3 penjana tenaga bebas gagal mematuhi arahan penghantaran dan telah dikenakan penalti berjumlah RM19.82 juta seperti di jadual berikut :-

JADUAL 15.12
PENJANA TENAGA BEBAS YANG GAGAL MENGHANTAR ELEKTRIK

PENJANA TENAGA BEBAS	TARIKH ARAHAN DIKELUARKAN OLEH NATIONAL LOAD DESPATCH CENTRE	TARIKH PENGHANTARAN TIDAK DAPAT DIBUAT	JUMLAH KUANTITI YANG GAGAL DIHANTAR	PENALTI (RM Juta)
Segari Energy Ventures Sdn. Bhd.	2 September 2005, 9:28 pagi	2 September 2005, 10:15 pagi	215.8MW	2.18
	3 Julai 2006, 8:14 pagi	3 Julai 2006, 9:15 pagi	219.9MW	15.50
Panglima Power Sdn. Bhd.	5 November 2005, 10:46 pagi	5 November 2005 (Tidak isytihar boleh hantar)	708.736MW	1.24
	16 Oktober 2006, 9:35 pagi	16 Oktober 2006, 9:57 pagi	710MW	0.27
TNB Janamanjung Sdn. Bhd.	26 Ogos 2006 10:12 pagi	26 Ogos 2006 11:00 pagi	690MW	0.23
	3 Oktober 2006 00:33 pagi	3 Oktober 2006 00:33 pagi (400MW)	Generator tidak dapat turun ke minimum load 350MW	0.30
	19 Disember 2006 08:32 pagi	19 Disember 2006 8:45 pagi (500MW)	550MW	0.10
JUMLAH				19.82

- iii. Bil yang diterima daripada penjana tenaga bebas perlu disemak dengan teliti sebelum pengesahan dibuat oleh TNB. Ini melibatkan perbandingan pengiraan bayaran kapasiti dan bayaran tenaga yang diperolehi dari sumber TNB dan daripada penyata penjana tenaga bebas. **Semakan Audit mendapati pada umumnya pengesahan dan semakan telah dibuat oleh pihak TNB sebelum sesuatu bil dijelaskan.**
- iv. Tidak ada bukti menunjukkan akaun *maintenance reserve* diselenggarakan oleh Segari Energy Ventures Sdn. Bhd., Teknologi

Tenaga Perlis Consortium Sdn.Bhd., Panglima Power Sdn. Bhd. dan TNB Janamanjung Sdn. Bhd. Semakan terhadap penyata kewangan mendapati maklumat berhubung penyelenggaraan akaun ini tidak didedahkan dalam penyata kewangan penjana tenaga bebas terlibat. Pematuhan kepada syarat perjanjian ini penting bagi menjamin dana yang ada dapat membiayai kos penyelenggaraan pada setiap masa bagi memastikan operasi stesen jana kuasa berjalan dengan lancar.

- v. Bagi melindungi tuntutan daripada pelbagai pihak, penjana tenaga bebas perlu mengambil insurans keselamatan yang terdiri daripada risiko keseluruhan bagi industri, *machinery breakdown* dan liabiliti awam. Segari Energy Ventures Sdn. Bhd. ada mengambil ketiga-tiga perlindungan insurans ini, manakala TNB Janamanjung Sdn. Bhd. mendapatkan perlindungan risiko keseluruhan bagi industri yang meliputi *machinery breakdown*. Stesen Jana Kuasa YTL Power Generation Sdn. Bhd. - Pasir Gudang pula hanya diliputi oleh risiko keseluruhan bagi industri.

15.4.6. Pemeriksaan Fizikal

Lawatan Audit telah dibuat ke 4 stesen jana kuasa pada bulan Januari dan Februari 2008 dan mendapati perkara berikut :-

15.4.6.1. Didapati ciri keselamatan di kesemua stesen jana kuasa yang dilawati adalah baik di mana persekitaran kawasan berpagar dan perkhidmatan keselamatan secara *in house* atau menggunakan perkhidmatan keselamatan swasta yang bertugas 24 jam ada disediakan di pintu masuk. Papan tanda keselamatan serta arahan dan peraturan-peraturan yang perlu dipatuhi telah dipamerkan seperti di **Gambar 15.3 dan 15.4**. Peralatan CCTV juga ada disediakan di Stesen Jana Kuasa YTL Power Generation Sdn. Bhd. - Pasir Gudang.

GAMBAR 15.3

Segari Energy Ventures Sdn. Bhd.
- Papan Tanda Keselamatan
Di Stesen Jana Kuasa Lumut

GAMBAR 15.4

YTL Power Generation Sdn. Bhd.
- Pintu Keluar Kecemasan
Di Stesen Jana Kuasa Pasir Gudang

15.4.6.2. Persekitaran kawasan stesen jana kuasa di TNB Janamanjung Sdn. Bhd., Segari Energy Ventures Sdn. Bhd. dan YTL Power Generation Sdn. Bhd.

adalah bersih dan dijaga dengan baik sama ada di pejabat pentadbiran atau di bangunan yang menempatkan jentera penjanaan seperti turbin, generator, *boiler*, saluran paip gas, minyak dan air. Contohnya adalah seperti di **Gambar 15.5 dan 15.6**. Bagaimanapun kelihatan beberapa tong minyak/bahan kimia yang telah digunakan masih diletakkan dalam perkarangan stesen jana kuasa Segari Energy Ventures Sdn. Bhd. seperti di **Gambar 15.7 dan 15.8**.

GAMBAR 15.5

*Stesen Jana Kuasa
TNB Janamanjung Sdn. Bhd.
- Generator Yang Sedang Beroperasi*

GAMBAR 15.6

*Stesen Jana Kuasa Pasir Gudang
YTL Power Generation Sdn. Bhd.
- Tangki Penyulingan Air*

GAMBAR 15.7

*Stesen Jana Kuasa Lumut
Segari Energy Ventures Sdn. Bhd.
- Longgokan Tong-tong Minyak/Bahan Kimia
Yang Telah Digunakan*

GAMBAR 15.8

*Stesen Jana Kuasa Pasir Gudang
YTL Power Generation Sdn. Bhd.
- Bahan Buangan Berjadual Dalam Proses
Pelupusan*

15.4.7. Pemantauan

15.4.7.1. Peringkat Jabatan Perdana Menteri

Mesyuarat Jawatankuasa Penswastan Unit Perancang Ekonomi (UPE) telah diadakan untuk membincang dan mendapatkan maklum balas mengenai status pelaksanaan setiap projek penjana tenaga bebas, cadangan dan memuktamadkan terma komersial dan kewangan, pembiayaan projek dan membincangkan keputusan Jemaah Menteri berhubung projek serta menyelesaikan perkara lain yang berbangkit. Mesyuarat dipengerusikan oleh Ketua Pengarah/Pengarah Sektor Tenaga, UPE dan turut dihadiri oleh wakil Kementerian Kewangan, Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi, TNB dan penjana tenaga bebas. Kelazimannya, mesyuarat ini kerap diadakan semasa perancangan dan pelaksanaan projek di peringkat awal, penetapan syarat terma perjanjian dan semasa projek sedang dalam pelaksanaan.

15.4.7.2. Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi

a. Jawatankuasa Perancangan, Pelaksanaan Pembekalan Elektrik Dan Tarif

Jawatankuasa ini berperanan dalam menggariskan hala tuju sektor pembekalan elektrik negara, memastikan perancangan bagi sektor ini dibuat secara menyeluruh dan menentukan dasar keselamatan bahan api bagi industri penjanaan bekalan elektrik. Ia dipengerusikan oleh Menteri di Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi dan sepanjang tahun 2005 sebanyak 3 mesyuarat telah diadakan, 4 kali pada tahun 2006 dan 2 kali pada tahun 2007. Mesyuarat jawatankuasa turut dihadiri oleh wakil Jabatan Perdana Menteri, Suruhanjaya Tenaga, Kementerian Kewangan, Kementerian Perdagangan Antarabangsa Dan Industri, TNB, Petroliaam Nasional Berhad (PETRONAS), Sabah Electricity Sdn. Bhd. dan Sarawak Electricity Supply Corporation. Antara perkara yang dibincangkan adalah berkaitan laporan prestasi perkhidmatan kemajuan pelaksanaan projek penjana tenaga bebas dan pembekalan elektrik di Semenanjung Malaysia, kemajuan pelaksanaan Projek Hidroelektrik Bakun, pembekalan gas oleh PETRONAS dan kedudukan rundingan perjanjian pembelian tenaga dengan penjana tenaga bebas. Semakan Audit mendapati laporan prestasi perkhidmatan pembekalan elektrik dan kemajuannya ada dibentangkan oleh Suruhanjaya Tenaga.

b. Jawatankuasa Pelesenan Tenaga

- i. Seksyen 9 Akta Bekalan Elektrik 1990 memperuntukkan kuasa kepada Jawatankuasa Pelesenan Tenaga untuk meluluskan lesen bagi projek penjanaan elektrik selepas mendapat kelulusan Menteri apabila segala syarat yang dihendaki dipatuhi. Mesyuarat dipengerusikan oleh Ketua Setiausaha/Timbalan Ketua Setiausaha II dan dihadiri oleh pegawai Suruhanjaya Tenaga, Bahagian Perundangan Kementerian dan pegawai Seksyen Tenaga. Mesyuarat diadakan mengikut keperluan sekiranya terdapat permohonan untuk memperakukan kelulusan lesen setelah diproses oleh Suruhanjaya Tenaga. Pada tahun 2005 dan 2006, sebanyak 2 mesyuarat telah diadakan dan sepanjang tempoh liputan pengauditan hanya satu lesen penjana tenaga bebas diluluskan iaitu kepada Jimah Energy Ventures Sdn. Bhd. melalui mesyuarat pada 9 Mac 2005.
- ii. Mengikut Piagam Pelanggan, Kementerian perlu memastikan supaya diadakan suatu sistem kawal selia yang telus, adil dan progresif bertujuan menggalakkan pembangunan industri tenaga selaras dengan pernyataan piagam pelanggannya. Sokongan pengurusan yang berterusan perlu diwujudkan bagi melaksanakan kawal selia yang berkesan di samping memastikan bekalan tenaga dilaksanakan mengikut

standard kualiti yang ditetapkan. Sehubungan ini, pihak Audit tidak dapat menentukan langkah-langkah yang telah diambil oleh Kementerian ke arah memantapkan lagi sistem kawal selia terhadap pembangunan industri tenaga.

- iii. Semakan Audit mendapati, Laporan Status Operasi Dan Penyenggaraan bulanan dan penyata kewangan tahunan penjana tenaga bebas ada dikemukakan kepada Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi. Bagaimanapun tidak ada bukti yang menunjukkan bahawa laporan ini digunakan oleh Kementerian bagi melaksanakan fungsi kawal selia yang berkesan seperti mana yang ditetapkan dalam Piagam Pelanggannya.

15.4.7.3. Peringkat Suruhanjaya Tenaga

Semakan Audit mendapati pemantauan yang dilakukan oleh Suruhanjaya Tenaga terhadap operasi penjana tenaga bebas adalah melalui laporan-laporan dan penyata kewangan yang dikemukakan. Bagaimanapun, laporan dan penyata kewangan ini dianalisis hanya apabila terdapat keperluan membuat kajian seperti kajian semula tarif dan rundingan semula perjanjian pembelian tenaga. Sungguhpun terdapat pemantauan terhadap ukuran prestasi dan produktiviti kecekapan operasi di sektor penjanaan iaitu dalam bentuk *thermal efficiency unplanned outage rate* (UOR), namun Suruhanjaya Tenaga juga perlu membangunkan petunjuk tertentu bagi menilai keseluruhan prestasi penjana tenaga bebas dan syarikat utiliti. Kaedah mekanisme pemantauan yang sistematik juga perlu diwujudkan bagi memastikan syarat lesen penjanaan dipatuhi sepenuhnya di samping mengadakan lawatan ke premis stesen tenaga secara berkala. Ini dapat dilakukan dengan melantik lebih ramai pegawai yang berkemampuan dan berkecekapan di peringkat Ibu Pejabat dan cawangan negeri supaya pemantauan dan pengawalseliaan terhadap operasi penjana tenaga bebas dapat dilakukan dengan berkesan.

15.4.7.4. Laporan Imbangan Tenaga Negara

Laporan ini disediakan oleh Pusat Tenaga Malaysia setiap tahun yang mengandungi maklumat mengenai bekalan, penukaran dan permintaan sumber-sumber tenaga komersial negara. Maklumat ini dapat membantu merangka dasar dan program yang bersepadu untuk memenuhi permintaan pada masa akan datang di samping memastikan bekalan tenaga negara yang mencukupi dan stabil.

15.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

- 15.5.1. Pada keseluruhannya, fungsi pemantauan dan pengawalseliaan terhadap operasi penjana tenaga bebas telah dijalankan dengan memuaskan berpandukan kepada undang-undang dan peraturan yang berkaitan. Bagaimanapun masih ada beberapa perkara yang perlu ditangani seperti berikut :-

- a. Tiada keseragaman dalam syarat-syarat perjanjian dengan syarikat penjana tenaga bebas seperti syarat berkaitan dengan kaedah bayaran. Sebagai contoh bagi YTL Power Generation Sdn. Bhd., kaedah bayaran adalah secara *take or pay* di mana TNB membuat bayaran kepada penjana tenaga sama ada TNB tidak mengguna atau menjual elektrik. Bagi perjanjian dengan Tanjung Bin Power Sdn. Bhd. dan Jimah Energy Ventures Sdn. Bhd. pula, bayaran dibuat berdasarkan kepada perkongsian risiko permintaan elektrik di mana penjana tenaga bebas mendapat bayaran tetap 85% daripada kos menjana tenaga manakala bakinya dikongsi oleh TNB dan penjana. Kaedah pembayaran secara *take or pay* adalah lebih memihak kepada syarikat penjana tenaga.
- b. Terdapat beberapa syarat perjanjian yang tidak dipatuhi sepenuhnya oleh syarikat penjana tenaga. Sebagai contoh syarat perjanjian menghendaki akaun *maintenance reserve* diselenggarakan oleh syarikat penjana tenaga untuk perbelanjaan penyenggaraan termasuk pembaikan atau penggantian peralatan bagi memastikan operasi stesen jana kuasa berjalan dengan lancar. Namun tidak semua syarikat penjana tenaga mematuhi syarat ini.

15.5.2. Bagi menjamin kepentingan pengguna dan mempertingkatkan tahap kawal selia terhadap operasi penjanaan elektrik, adalah disyorkan perkara-perkara berikut :-

- a. Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi, Suruhanjaya Tenaga dan agensi-agensi pusat lain yang berkaitan perlu menangani isu perjanjian pembelian tenaga supaya rundingan semula syarat-syarat perjanjian dengan syarikat penjana tenaga bebas dapat dilaksanakan dan diseragamkan bagi kepentingan semua pihak dan pengguna.
- b. Suruhanjaya Tenaga perlu mempertingkatkan kawal selianya bagi memastikan penjana tenaga bebas mematuhi syarat-syarat lesen dan perjanjian pembelian tenaga. Melantik pegawai yang berkecualan dan berkompentensi serta mengadakan program latihan teknikal bagi meningkatkan pengetahuan dan kepakaran untuk penilaian prestasi projek.
- c. Suruhanjaya Tenaga perlu membangunkan *key performance indicator* untuk menilai keseluruhan prestasi penjana tenaga bebas. Petunjuk ini adalah memastikan ia melaksanakan tanggungjawab dengan berkesan dan meningkatkan kecekapan penjanaan elektrik di samping pengurusan operasi stesen jana kuasa dibuat dengan teratur. Lawatan secara berkala ke premis stesen jana kuasa juga perlu diadakan.

KEMENTERIAN WILAYAH PERSEKUTUAN

16. DEWAN BANDARAYA KUALA LUMPUR **- PEMBINAAN KOMPLEKS PASAR DATUK KERAMAT**

16.1. LATAR BELAKANG

16.1.1. Pembinaan Kompleks Pasar Datuk Keramat, Kuala Lumpur bertujuan untuk menaikkan taraf perniagaan peniaga-peniaga Melayu di Pasar Keramat sedia ada dengan penempatan mereka ke satu bangunan yang mempunyai kemudahan moden yang terkini. Pasar yang sedia ada di bangunan lama tidak dapat menampung tambahan ruang niaga yang diperlukan, kos penyenggaraannya adalah tinggi serta kemudahan bangunan seperti sistem perparitan, air dan elektrik juga tidak teratur.

16.1.2. Pembinaan kompleks pasar ini terbahagi kepada dua fasa. Fasa I merupakan kerja-kerja sub struktur (*basement* dan *piling*) dan Fasa II ialah kerja-kerja superstruktur. Fasa I yang melibatkan harga kontrak bernilai RM5.00 juta telah pun bermula seawal tahun 1999 dan disiapkan pada tahun 2000. Bagi Fasa II dengan harga kontrak bernilai RM34.12 juta, ia telah bermula pada bulan Mac 2001 dan sepatutnya siap pada bulan Jun 2002. Bagaimanapun, kontrak Fasa II projek ini telah ditamatkan pada bulan Mac 2006 dan kemajuan kerja ketika itu adalah pada tahap 67%. DBKL telah melantik kontraktor penyelamat untuk meneruskan projek ini di mana harga kontrak baru adalah RM26.56 juta dan projek dijangka siap sepenuhnya pada bulan Mac 2008.

16.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada projek pembinaan Kompleks Pasar Datuk Keramat Kuala Lumpur (Fasa II) telah dirancang, dilaksanakan dan dipantau dengan cekap dan berhemat serta selaras dengan objektif pembinaannya.

16.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan dengan menyemak fail, rekod dan dokumen berkaitan projek pembinaan Kompleks Pasar Datuk Keramat di Jabatan Arkitek, DBKL (dahulu dikenali sebagai Jabatan Arkitek Dan Projek Khas). Di samping itu, lawatan fizikal ke tapak projek dijalankan bagi meninjau kedudukan pelaksanaan projek dan menemu bual pegawai serta kakitangan DBKL yang terlibat.

16.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Februari hingga Julai 2007 mendapati perkara berikut :-

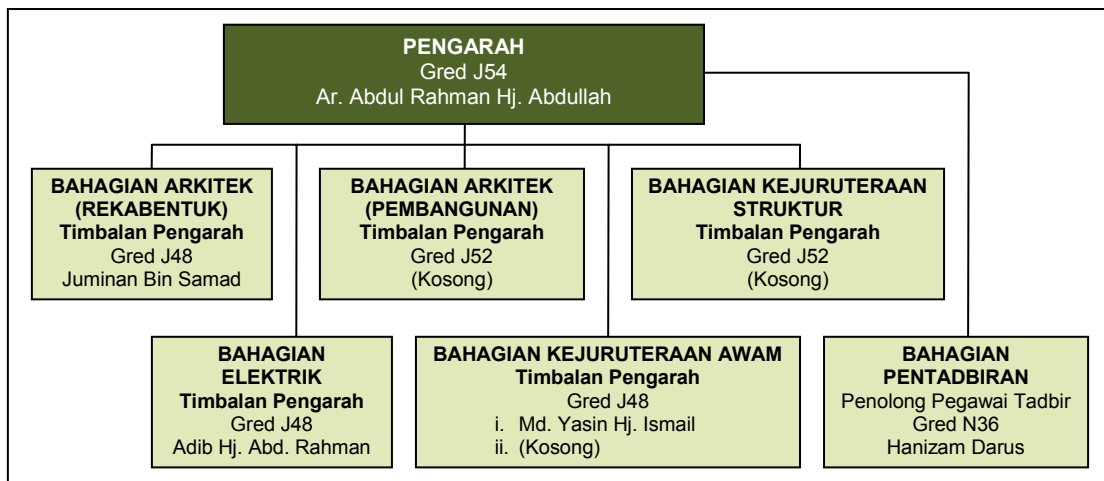
16.4.1. Pengurusan Projek

Jabatan Arkitek, DBKL adalah bertanggungjawab terhadap projek pembinaan Kompleks Pasar Datuk Keramat. Jabatan ini diterajui oleh Ar. Abdul Rahman Hj. Abdullah, Pengarah Gred J54. Jabatan Arkitek telah mewujudkan 6 bahagian untuk melaksanakan fungsinya. Sebanyak 241 jawatan pelbagai gred termasuk 28 jawatan kontrak telah diwujudkan. Antara fungsi utama Jabatan ini ialah :-

- a. Melaksanakan polisi DBKL sejajar dengan dasar Kerajaan.
- b. Mereka bentuk dan melaksanakan pembinaan projek bangunan dan kemudahan awam.
- c. Membantu agensi-agensi Kerajaan lain untuk melaksanakan projek.
- d. Memberi perkhidmatan teknikal kepada jabatan-jabatan teknikal dan bukan teknikal dalam dan luar DBKL.

Struktur organisasi Jabatan Arkitek pada 31 Julai 2007 adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 16.1
STRUKTUR ORGANISASI JABATAN ARKITEK
- KEDUDUKAN PADA 31 JULAI 2007

16.4.2. Peruntukan Dan Perbelanjaan

Kos projek Fasa II ini dibiayai dari peruntukan Kerajaan Persekutuan di bawah Rancangan Malaysia Kelapan (RMK-8) dan Kesembilan (RMK-9). Sejumlah RM21.04 juta telah diluluskan di bawah RMK-8 dan sejumlah RM13.00 juta di bawah RMK-9. Jumlah perbelanjaan bagi projek ini bagi tempoh tahun 2001 hingga 2007 adalah berjumlah RM35.52 juta.

16.4.3. Kemudahan Yang Akan Dibangunkan

Projek ini dilaksanakan di atas tanah seluas 4.7 ekar milik Dewan Bandaraya Kuala Lumpur di Lot No. 1365 (PT No. 1019) Seksyen 100, Jalan Datuk Keramat, Kuala Lumpur. Kompleks serba moden ini akan dapat menempatkan 456 ruang niaga

yang terdiri dari 124 unit ruang niaga pasar, 132 unit gerai makan dan 200 unit kedai. Ciri-ciri inovatif seperti pasar kering yang ceria, penggunaan kemasan yang berkualiti dan penggunaan teknologi kuasa solar dan air hujan untuk tujuan pembersihan menjadikan projek ini lebih bermanfaat kepada penggunanya. Di samping itu, sebuah dewan serba guna yang boleh memuatkan 1,000 orang juga disediakan untuk kegunaan majlis perkahwinan dan sukan.

16.4.4. Pelantikan Perunding

16.4.4.1. Empat perunding telah dilantik bagi menguruskan pembinaan Kompleks Pasar Datuk Keramat yang merangkumi skop seni bina, kejuruteraan sivil dan struktur, mekanikal dan elektrik serta ukur bahan. Perunding arkitek bertanggungjawab untuk menyediakan lukisan dan memantau kerja-kerja pembinaan berdasarkan lukisan di dalam kontrak. Perunding sivil dan struktur bertanggungjawab dalam bidang kejuruteraan awam dan struktur manakala perunding mekanikal dan elektrik akan bertanggungjawab dalam kerja-kerja berkaitan mekanikal dan elektrik. Perunding ukur bahan pula bertanggungjawab dalam menilai perakuan kos yang diterima dari kontraktor untuk tujuan pengesahan bayaran dan menyediakan penyata kewangan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 16.1
SENARAI PERUNDING**

PERUNDING	BIDANG
RKBA Partnership	Arkitek
Jureka Consulting	Kejuruteraan Awam dan Struktur
Jurutera Bersekutu Abadi Sdn. Bhd.	Kejuruteraan Elektrikal dan Mekanikal
Zainal Dan Rakan-rakan	Ukur Bahan

16.4.4.2. Semakan Audit mendapati pelantikan perunding-perunding tersebut di atas telah diluluskan oleh Kementerian Kewangan pada bulan November 1997. Kementerian Kewangan juga meluluskan bayaran perkhidmatan perunding mengikut skala yuran piawai yang ditetapkan oleh badan-badan ikhtisas yang mengawal profesion perunding-perunding tersebut. Semakan Audit selanjutnya mendapati kesemua perunding yang dilantik tersebut telah diwakilkan kuasa oleh Pengarah, Jabatan Arkitek, DBKL sebagai Penguasa Projek melalui surat perwakilan kuasa yang dikeluarkan pada bulan Mac 2001.

16.4.5. Pelantikan Kontraktor

16.4.5.1. Pelantikan kontraktor bagi pembinaan Kompleks Pasar Datuk Keramat dilakukan secara tender terbuka. DBKL telah mengadakan pelawaan tender pada bulan November 1999. Sebanyak 26 penender telah mengemukakan tawaran dengan nilai tender antara RM31.93 juta hingga RM68.14 juta berbanding dengan anggaran kos projek berjumlah RM38.18 juta.

Berdasarkan kepada anggaran kos tersebut, Jawatankuasa Penilaian Tawaran, DBKL yang bertanggungjawab untuk membuat penilaian terhadap tawaran kontraktor berpendapat penender yang menawarkan harga dalam lingkungan $\pm$ 10% daripada anggaran kos projek boleh dipertimbangkan. Sekiranya harga yang ditawarkan adalah lebih rendah, ia berkemungkinan menjejaskan kualiti kemasan komponen bangunan.

16.4.5.2. Jawatankuasa Penilaian Tawaran, DBKL telah membuat penilaian terhadap 26 penender yang mengemukakan tawaran. Selain daripada mengambil kira harga kontrak berbanding dengan anggaran kos projek, elemen-elemen lain seperti tempoh siap, kewangan, tanggungan semasa, keperluan-keperluan dokumen dan pengalaman kontraktor juga dipertimbangkan oleh jawatankuasa tersebut. Hasil daripada penilaian tersebut, Jawatankuasa Penilaian Tawaran telah membuat kesimpulan dan perakuan bahawa tawaran daripada 20 penender termasuk Syarikat Pelaras Utara Sdn. Bhd. perlu ditolak atas salah satu daripada alasan seperti berikut :-

- a. Harga rendah dan mungkin mengakibatkan substandard kualiti serta projek terbengkalai.
- b. Harga terlalu tinggi berbanding dengan anggaran kos perunding ukur bahan.
- c. Tidak mempunyai sokongan kewangan yang mencukupi.

16.4.5.3. Jawatankuasa Penilaian Tawaran seterusnya telah mengesyorkan supaya baki 6 penender yang memenuhi kriteria dan mempunyai pengalaman dalam pembinaan bangunan setinggi 2 hingga 4 tingkat dipertimbangkan.

16.4.5.4. Jawatankuasa Penilaian Semula, DBKL telah meneliti laporan yang dikemukakan oleh Jawatankuasa Penilaian Tawaran dan mengesyorkan kepada Lembaga Perolehan DBKL semasa mesyuarat yang diadakan pada 20 Mac 2000 untuk mempertimbangkan tawaran daripada Syarikat KLR Kontrekina Sdn. Bhd., salah satu daripada 6 penender yang disyorkan oleh Jawatankuasa Penilaian Tawaran. Pengesyoran tersebut adalah berdasarkan kepada faktor-faktor berikut :-

- a. Harga yang ditawarkan berpatutan.
- b. Penender mempunyai pengalaman berkaitan iaitu membina bangunan setinggi 2 hingga 4 tingkat berkerangka konkrit tetulang.
- c. Penender mempunyai sokongan dan keupayaan kewangan yang mencukupi.

16.4.5.5. Lembaga Perolehan DBKL yang kemudiannya bersidang pada 26 Jun 2000 telah memutuskan untuk menerima tawaran daripada Syarikat Pelaras Utara Sdn. Bhd. (SPUSB) dengan harga RM34.12 juta dan tempoh siap kerja selama 65 minggu atas alasan seperti berikut :-

- a. Penender menunjukkan prestasi yang baik semasa melaksanakan kerja dengan DBKL.
- b. Tempoh siap kerja yang ditawarkan berpatutan.
- c. Penender berkeupayaan dari segi kewangan.
- d. Tawaran-tawaran lain yang lebih rendah tidak dipertimbangkan sama ada tidak mempunyai keupayaan kewangan yang mencukupi atau tidak melaksanakan kerja sendiri.

16.4.5.6. Memandangkan nilai kontrak pembinaan Kompleks Pasar Datuk Keramat adalah melebihi RM30 juta, DBKL pada 21 Julai 2000 telah mengemukakan perakuan Lembaga Perolehan DBKL kepada Kementerian Kewangan untuk kelulusan selaras dengan kehendak Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1999. Pada 6 Februari 2001, Kementerian Kewangan telah meluluskan pelantikan SPUSB sebagai kontraktor utama bagi pembinaan projek ini. Syarikat ini ditubuhkan pada tahun 1989 dengan modal berbayar berjumlah RM420,000. Pengerusi syarikat SPUSB pada ketika itu ialah Datuk Wan Hanafiah Wan Mat.

16.4.6. Syarat Pelantikan Kontraktor/Syarat Kontrak

16.4.6.1. Kementerian Kewangan semasa meluluskan pelantikan SPUSB juga turut meluluskan harga kontrak projek bernilai RM34.12 juta dan tempoh siap selama 65 minggu bermula dari tarikh penyerahan tapak. Harga kontrak ini adalah termasuk item Wang Kos Prima iaitu kerja-kerja mekanikal dan elektrik bernilai RM14.61 juta dengan syarat kontraktor yang akan menjalankan kerja tersebut perlu berdaftar dengan Pusat Khidmat Kontraktor (PKK) di bawah tajuk berkaitan. Jadual berikut menunjukkan pecahan harga tawaran mengenai pembinaan Kompleks Pasar Datuk Keramat yang ditawarkan kepada SPUSB :-

JADUAL 16.2
KOMPONEN KERJA KOMPLEKS PASAR DATUK KERAMAT

JENIS KERJA	JUMLAH (RM)
Kerja-kerja Permulaan	849,661
Binaan Bangunan	16,227,968
<i>External Works</i>	1,316,161
<i>Provisional Sums</i>	890,000
Wang Kos Prima	14,614,000
<i>Profit And Attendance</i>	221,210
JUMLAH	34,119,000

16.4.6.2. DBKL telah menandatangani kontrak pembinaan Kompleks Pasar Datuk Keramat pada 24 Julai 2001 dengan SPUSB. Kontrak tersebut menetapkan beberapa syarat, antara lainnya adalah seperti berikut :-

- a. Kontraktor perlu mengemukakan kepada Datuk Bandar Kuala Lumpur perkara-perkara berikut :-
 - i. Bon Pelaksanaan berjumlah RM1,705,950 iaitu 5% daripada nilai kontrak asal secara jaminan bank atau melalui kaedah wang jaminan pelaksanaan sebelum memulakan kerja selewat-lewatnya dalam tempoh 2 minggu dari tarikh pemilikan tapak.
 - ii. Perlindungan Keseluruhan Kontraktor (Contractor All Risk Policy) termasuk Polisi Insurans Tanggungan Awam (insurans terhadap bencana kepada orang awam dan kerosakan kepada harta) yang mana nilai insurans adalah RM200,000 untuk setiap kejadian bencana.
 - iii. Polisi Insurans Pampasan Pekerja berjumlah tidak kurang daripada RM6,823,800.
- b. Denda kelewatan atas kadar RM6,000 sehari akan dikenakan sekiranya kontraktor gagal menyiapkan kerjanya dalam tempoh yang ditetapkan dan tanpa lanjutan masa diberi.

16.4.6.3. Semakan Audit mendapati kontraktor telah mengemukakan polisi Perlindungan Keseluruhan Kontraktor dan polisi Insurans Pampasan Pekerja yang masing-masingnya berkuat kuasa sehingga 30 September 2006. Kontraktor juga telah mengemukakan Bon Pelaksanaan bernilai RM1,705,950 pada bulan Mei 2001 dalam bentuk jaminan bank yang berkuat kuasa sehingga 20 Jun 2004. Bon ini telah dilanjutkan sehingga 31 Januari 2007 selaras dengan lanjutan masa yang diberi. Bagaimanapun, **Bon Pelaksanaan yang asal telah lewat diserahkan iaitu melebihi 2 minggu dari tarikh pemilikan tapak oleh kontraktor pada 23 Mac 2001.** Didapati kontraktor telah diberi wang pendahuluan berjumlah RM2,792,250 dan ia dijamin oleh jaminan bank yang berkuat kuasa sehingga 31 Mei 2006.

16.4.7. Prestasi Projek

16.4.7.1. Mengikut syarat kontrak, projek ini perlu disiapkan dalam tempoh 65 minggu dari tarikh pemilikan tapak oleh kontraktor iaitu pada 20 Jun 2002. Bagaimanapun, kemajuan projek pada tarikh tersebut berdasarkan tahap peratusan pembinaan adalah kurang dari 10%. Didapati DBKL seterusnya telah meluluskan sehingga 7 Sijil Lanjutan Masa selama 1,290 hari antara 21 Jun 2002 hingga 31 Disember 2005. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 16.3
LANJUTAN MASA YANG DILULUSKAN

BILANGAN LANJUTAN MASA	TEMPOH	JUMLAH HARI	SEBAB LANJUTAN MASA	TARIKH KELULUSAN		SIJIL LANJUTAN MASA	
				JLM	DB	TARIKH	KELEWATAN (Hari)
Pertama	21.6.2002 - 8.8.2002	49	Menyiapkan kerja pembaikan dan pembedulan yang tidak sempurna oleh kontraktor sub-struktur terdahulu.	1.3.02	TB	30.7.02	40

BILANGAN LANJUTAN MASA	TEMPOH	JUMLAH HARI	SEBAB LANJUTAN MASA	TARIKH KELULUSAN		SIJIL LANJUTAN MASA	
				JLM	DB	TARIKH	KELEWATAN (Hari)
Kedua	9.8.2002 - 30.9.2002	53	i. Kerja tambahan untuk <i>garbage compactor</i> No. 1 dan No. 2. ii. Kelewatan pengesahan <i>cementations water proofing</i> dan <i>water stop</i> . iii. Mengeluarkan <i>ring beam</i> dan penyediaan <i>slab concrete</i> dan <i>distribution bar</i> . iv. Perubahan struktur konkrit pada <i>Gridline 27-27a</i> . v. Perubahan aras lantai - <i>Public Market</i> .	13.8.02	TB	16.10.03	434
Ketiga	1.10.2002 - 15.5.2003	227	Kelewatan penganugerahan kerja tambahan sistem eskalator.	31.10.02	TB	16.10.03	381
Keempat	16.5.2003 - 3.8.2003	80	i. Kesukaran mendapatkan pekerja. ii. Pertambahan kerja struktur konkrit. iii. Kelewatan penganugerahan sistem <i>garbage compactor</i> .	2.7.03	27.8.03	25.10.03	163
Kelima	4.8.2003 - 31.3.2004	241	i. Perubahan kerja struktur besi bumbung. ii. Perubahan terbaru Bilik Pencawang Elektrik. iii. Memperkemas dinding Bilik <i>Transformer</i> di Bangunan Tenaga Nasional Berhad. iv. Penangguhan kerja pemasangan semula paip <i>soil and waste</i> disebabkan perubahan kedudukan <i>floor trap</i> . v. Perubahan reka bentuk rasuk bumbung konkrit dan pembinaan <i>R.C. Hoods</i> separa bulat di <i>Gable End</i> bumbung G. vi. Penambahan <i>plinth</i> konkrit disebabkan perubahan saiz tangki air.		31.12.03	9.1.04	159
Keenam	1.4.2004 - 31.1.2005	306	Tidak dinyatakan dalam Sijil Lanjutan Masa	TB	8.6.04	28.8.04	150
Ketujuh	1.2.2005 - 31.12.2005	334	Tidak dinyatakan dalam Sijil Lanjutan Masa	TB	2.6.05	2.6.05	122

Nota :- DB - Datuk Bandar JLM - Jawatankuasa Lanjutan Masa Dan Arahkan Perubahan
TB - Tidak Berkenaan

16.4.7.2. Semakan Audit terhadap lanjutan masa yang diluluskan mendapati Sijil Lanjutan Masa pertama hingga ketujuh lewat dikeluarkan iaitu antara 40 hingga 434 hari dari tarikh permulaan lanjutan masa. Semakan Audit selanjutnya mendapati **Sijil Lanjutan Masa kelima hingga ketujuh yang diluluskan adalah tidak teratur kerana alasan untuk membantu kontraktor bumiputera ini adalah tidak kukuh.** Keadaan ini adalah salah satu faktor yang menyebabkan Sijil Lanjutan Masa tersebut lewat dikeluarkan. Maklumat lanjutnya adalah seperti berikut :-

- a. Didapati semasa tempoh lanjutan masa keempat tamat pada 3 Ogos 2003, prestasi kerja kontraktor masih tidak menunjukkan peningkatan. SPUSB telah mengemukakan permohonan lanjutan masa kelima pada 12 September 2003. Bagaimanapun, berdasarkan kepada pengesyoran daripada Pengarah, Jabatan Perancangan Ekonomi Dan Kemudahan Sosial dan juga Ketua Pengarah, DBKL supaya kontrak SPUSB ditamatkan, Datuk Bandar Kuala Lumpur telah bersetuju dengan pengesyoran tersebut dan Notis Kemungkinan telah dikeluarkan kepada SPUSB pada 29 September 2003 di mana kontraktor diberi 14 hari untuk memperbaiki kemungkinannya. Dalam tempoh notis tersebut, Jabatan Arkitek dan perunding RKBA Partnership mendapati SPUSB masih gagal memperbaiki beberapa perkara yang ditetapkan serta merasa kurang yakin terhadap kemampuan kontraktor untuk menyiapkan projek dan telah mengesyorkan kepada Datuk Bandar Kuala Lumpur supaya kontrak SPUSB ditamatkan. Bagaimanapun, berdasarkan rayuan yang dibuat oleh kontraktor, DBKL telah membatalkan Notis Kemungkinan tersebut pada 5 November 2003 dan kontraktor dibenarkan untuk meneruskan kerja di tapak sehingga 31 Mac 2004 seperti mana yang dijanjikan oleh kontraktor. Bagi melepaskan SPUSB daripada dikenakan denda, Sijil Lanjutan Masa kelima yang berkuat kuasa mulai 4 Ogos 2003 telah dikeluarkan pada 9 Januari 2004. Bagaimanapun, SPUSB masih gagal menyiapkan projek pada tarikh tamat lanjutan masa kelima iaitu 31 Mac 2004.
- b. Berdasarkan surat Lembaga Pembangunan Industri Pembinaan Malaysia (CIDB) yang dikemukakan kepada Kementerian Kewangan, didapati SPUSB adalah salah satu syarikat yang telah diambil tindakan tatatertib oleh CIDB dan ia tidak boleh ditawarkan atau menjalankan apa-apa kerja pembinaan dalam tempoh yang berkuat kuasa dari 1 Januari hingga 11 Jun 2004. **Selaras dengan syarat tersebut, kontrak SPUSB sepatutnya ditamatkan sebelum akhir lanjutan masa kelima.** Namun demikian, SPUSB telah mengemukakan permohonan lanjutan masa keenam kepada DBKL pada 24 Mei 2004 untuk menyempurnakan beberapa kerja, antara lainnya adalah seperti berikut :-
- i. Kerja infrastruktur dan *water reticulation*.
 - ii. Pengesahan saiz *manhole* untuk sanitari.
 - iii. Perubahan bilik MDF.
 - iv. Pengesahan kedudukan dinding panel di dewan serba guna.
 - v. Penukaran pintu bagi elektrik *riser* kepada jenis *fire rated*.
 - vi. Kerja-kerja siling.
- c. Didapati perunding RKBA Partnership telah mengemukakan pengesyoran kepada Jabatan Arkitek Dan Projek Khas bahawa SPUSB tidak layak diluluskan lanjutan masa keenam tersebut kerana alasan-alasan yang telah

diberikan oleh SPUSB kebanyakan adalah berpunca dari kelewatannya sendiri dalam menyiapkan projek ini. Jabatan Arkitek Dan Projek Khas juga bersetuju dengan pengesyoran perunding itu. Bagaimanapun, disebabkan ada rayuan kontraktor yang dikemukakan kepada Kementerian Wilayah Persekutuan, lanjutan masa keenam selama 306 hari terpaksa diluluskan oleh Datuk Bandar Kuala Lumpur pada 8 Jun 2004.

- d. SPUSB sekali lagi mengemukakan permohonan lanjutan masa ketujuh pada 17 Januari 2005. Antara sebabnya ialah kelewatan mendapatkan kemudahan daripada bank, kekurangan tenaga buruh dan kebakaran berlaku di bilik tangki air. Sungguhpun demikian, Jabatan Arkitek Dan Projek Khas telah mengesyorkan kepada Datuk Bandar Kuala Lumpur supaya lanjutan masa tersebut tidak diluluskan dan kontrak dengan SPUSB ditamatkan atas alasan seperti berikut :-
 - i. Sepanjang tempoh lanjutan masa kelima dan keenam selama 547 hari, peningkatan peratusan kerja SPUSB hanyalah 6.7% iaitu purata 0.4% sebulan. Kontraktor juga didapati tidak menjalankan sebarang kerja di tapak bina sejak bulan September hingga November 2004.
 - ii. Purata tuntutan bayaran sepanjang tahun 2004 adalah berjumlah RM350,000 sebulan dan berdasarkan tuntutan bulanan sebegini, projek hanya boleh disiapkan pada bulan Disember 2008.
 - iii. DBKL telah mengambil pelbagai tindakan untuk membantu kontraktor agar kerja dapat disiapkan dalam tempoh yang ditetapkan, namun prestasi kontraktor masih lembap.
 - iv. Kontraktor juga mungkir dan berulang kali cuai mematuhi notis bertulis daripada Pegawai Penguasa untuk menukar dan mengganti apa-apa kerja yang cacat atau barang yang tidak sesuai.
- e. Setelah mempertimbangkan pengesyoran tersebut di atas, Datuk Bandar Kuala Lumpur telah memberi kelulusan supaya kontrak SPUSB ditamatkan. DBKL sekali lagi mengeluarkan Notis Kemungkiran kepada SPUSB pada 7 Mac 2005 dan memberi kontraktor tersebut tempoh selama 14 hari untuk membaiki kemungkirannya. Bagaimanapun, kontraktor masih tidak mematuhi Notis Kemungkiran berkenaan. Oleh itu, DBKL telah mengeluarkan Notis Penamatan Perjanjian pada 21 Mac 2005.
- f. Semakan Audit selanjutnya mendapati Datuk Wan Hanafiah Wan Mat Saman selaku Pengerusi SPUSB telah mengemukakan surat rayuan kepada Datuk Bandar Kuala Lumpur pada 21 Mac dan seterusnya pada 24 Mac 2005. Perkara ini telah dirujuk kepada Kementerian Wilayah Persekutuan. Ekoran daripada itu, Kementerian Wilayah Persekutuan telah meminta supaya Notis Penamatan Perjanjian ditarik balik. Pada 2 Jun 2005, didapati DBKL telah mengeluarkan Surat Penarikan Balik Notis Penamatan

Perjanjian dan lanjutan masa ketujuh diberi mulai 1 Februari hingga 31 Disember 2005.

16.4.7.3. Prestasi kerja pada tarikh tamat lanjutan masa ketujuh masih perlahan iaitu lebih kurang 0.7% sahaja sebulan. Oleh itu, DBKL mengeluarkan Notis Kemungkiran kali ketiga pada 16 Disember 2005 dan diikuti dengan Notis Penamatan Perjanjian pada 23 Mac 2006 setelah kontraktor gagal mematuhi Notis Kemungkiran tersebut. Didapati Pemangku Menteri Wilayah Persekutuan semasa mesyuarat Majlis Tindakan Wilayah Persekutuan pada 25 November 2005 juga telah memutuskan bahawa kontrak SPUSB tidak disambung selepas tamat tarikh penyambungan yang sedia ada. Setakat 31 Disember 2005, sejumlah RM23.09 juta telah dibayar kepada SPUSB.

16.4.7.4. Datuk Bandar Kuala Lumpur pada 14 Jun 2006 telah memaklumkan kepada Perdana Menteri tentang prestasi kontraktor yang tidak memuaskan dan sebab-sebab pertimbangan tidak dapat diberi terhadap rayuan SPUSB mengenai Notis Penamatan Perjanjian tersebut serta meminta persetujuan Perdana Menteri supaya penamatan kontrak SPUSB tidak ditarik balik dan tawaran semula dibuat secara tender terpilih kepada kontraktor berwibawa. Dalam hal ini, Perdana Menteri telah bersetuju dengan cadangan tersebut.

16.4.7.5. DBKL telah menghubungi Southern Bank Berhad pada 10 Julai 2006 bagi mendapatkan jaminan bank bagi baki wang pendahuluan berjumlah RM109,673.95 dan Bon Pelaksanaan bernilai RM1,705,950 pada 11 Julai 2006. Bagaimanapun, Kementerian Wilayah Persekutuan telah memaklumkan kepada Datuk Bandar Kuala Lumpur pada 11 Ogos 2006 supaya tuntutan Bon Pelaksanaan ditangguhkan sehingga keputusan tender terpilih bagi projek berkenaan diketahui. **Bon Pelaksanaan dan jaminan bank bagi baki wang pendahuluan tersebut hanya diterima oleh DBKL pada 8 Ogos 2007.**

16.4.7.6. Semakan Audit selanjutnya mendapati 4 arahan perubahan kerja bernilai RM3,668,149 telah dikeluarkan kepada kontraktor menjadikan jumlah kontrak asal bernilai RM34,119,000 meningkat kepada RM37,787,149 (10.8%). Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 16.4
ARAHAN PERUBAHAN KERJA

ARAHAN PERUBAHAN KERJA	TARIKH LULUS	NILAI (RM)	PIHAK YANG MELULUSKAN	CATATAN
1	28.9.2001	74,392 (0.22%)	Jawatankuasa Lanjutan Masa Dan Arahan Perubahan	Kerja mengganti <i>hoarding</i> pejabat tapak, papan tanda projek dan memasang talian telefon dan faks di pejabat tapak kerana yang sedia ada telah dikeluarkan dari pejabat tapak oleh kontraktor terdahulu.

ARAHAN PERUBAHAN KERJA	TARIKH LULUS	NILAI (RM)	PIHAK YANG MELULUSKAN	CATATAN
2	6.3.2002	706,000 (2.07%)	Jawatankuasa Lanjutan Masa Dan Arahan Perubahan	Perbandingan harga <i>Prime Cost Sum</i> dan harga kontraktor bagi kerja sistem pencegah kebakaran, sistem elektrik, telefon, <i>Closed Circuit Television</i> dan P.A. serta sistem lif.
3	23.12.2003	127,362.50 (0.37%)	Jawatankuasa Lanjutan Masa Dan Arahan Perubahan	- Membekal dan memasang 12mm thk <i>plywood inclusive of mild steel brackets framing ND accessories</i> sebagai penebat bunyi bagi mengelakkan sebarang gangguan bunyi masuk ke dalam dewan. - Menukarkan 50mm thk x 10kgm/3 <i>fiber glass insulation</i> kepada 50mm thk x 40kgm/3 <i>rockwool insulation</i> sebagai bahan penebat tambahan bagi mengelakkan gangguan bunyi dan haba masuk ke dalam dewan.
4	2.6.2005	2,760,395 (8.09%)	Datuk Bandar Kuala Lumpur	- Keperluan Senibina - Keperluan Struktur - Keperluan Awam - Keperluan Mekanikal - Penyelarasan Harga Untuk Kerja P.C. Sum (Wang Kos Prima)
JUMLAH		3,668,149.50		

Bagi arahan perubahan kerja ke 4, didapati Datuk Bandar Kuala Lumpur pada 2 November 2004 telah memutuskan bahawa arahan perubahan tersebut perlu dirujuk kepada Kementerian Kewangan. Sehubungan ini, DBKL telah mengemukakan surat kepada Ketua Setiausaha Perbendaharaan pada 7 Disember 2004 untuk pertimbangan dan kelulusan. Bagaimanapun, pihak Audit tidak dapat menentukan sama ada kelulusan tersebut telah diperolehi. Sebaliknya, didapati **Datuk Bandar Kuala Lumpur pada 2 Jun 2005 telah meluluskan arahan perubahan tersebut.** Sehubungan ini, DBKL memaklumkan bahawa kelulusan ini diberi memandangkan Kementerian Kewangan tidak memberi maklum balas terhadap permohonan tersebut dan pada ketika itu, Kementerian Wilayah Persekutuan telah meminta Datuk Bandar Kuala Lumpur menjelaskan segera bayaran arahan perubahan kepada SPUSB supaya kontraktor itu tidak menghadapi masalah dengan Southern Bank Berhad.

16.4.7.7. Merujuk kepada Laporan Projek yang disediakan oleh Jabatan Arkitek, DBKL pada bulan Januari 2006, didapati Kementerian Kewangan/DBKL telah memberi banyak peluang dan bantuan kepada SPUSB agar kerja dapat disiapkan dalam tempoh yang ditetapkan. Namun demikian, SPUSB masih tidak dapat meningkatkan prestasi kerjanya. Selain daripada meluluskan lanjutan masa kelima hingga ketujuh selama 881 hari (2 tahun 4 bulan) yang tidak teratur dengan tujuan untuk membantu kontraktor bumiputera dan 4 arahan perubahan kerja berjumlah RM3.67 juta, kontraktor tersebut telah juga diberi kemudahan dan kelonggaran syarat kontrak seperti berikut :-

- a. Kementerian Kewangan telah meluluskan penganugerahan kerja-kerja *Prime Costs* (P.C. Sum) kepada SPUSB di mana harga untuk kerja-kerja *P.C. Sum* ini perlu dibuat rundingan harga berdasarkan harga semasa yang mana secara langsung membantu kontraktor dari segi kewangan.
- b. Mempercepatkan proses bayaran kemajuan dengan bayaran terus kepada subkontraktor.
- c. Mempertimbang dan meluluskan *counter proposal* kontraktor kepada item-item kerja yang harganya ditender terlalu rendah. Contohnya, penukaran jenama dan bahan kemasan bangunan yang berlainan daripada syarat kontrak.

16.4.7.8. Semakan Audit selanjutnya mendapati antara sebab projek ini gagal disiapkan oleh SPUSB adalah seperti berikut :-

- a. Kontraktor tidak mempunyai sumber kewangan yang mencukupi untuk membiayai projek dan menghadapi masalah untuk mendapat kemudahan kredit daripada bank.
- b. Subkontraktor tidak menerima bayaran daripada kontraktor utama.
- c. Berlaku banyak kali pertukaran subkontraktor. Perkara ini berlaku kerana kontraktor utama ingin mendapatkan subkontraktor yang menawarkan harga paling rendah untuk menjimatkan kos.
- d. Kontraktor kerap menukar Pengurus Projek dan Juruukur Bahan menyebabkan tiada kesinambungan di dalam penyelesaian masalah-masalah di tapak.

Pada pandangan Audit, DBKL telah mengambil tindakan tegas terhadap SPUSB yang gagal menyempurnakan kerjanya dalam tempoh yang ditetapkan. Namun demikian, disebabkan rayuan-rayuan yang dikemukakan kepada Kerajaan oleh SPUSB supaya memberi peluang kepadanya meneruskan projek sehingga siap sepenuhnya, kontrak dengan kontraktor tersebut yang sepatutnya ditamatkan pada akhir tahun 2003 hanya dapat dibuat pada bulan Mac 2006. Lanjutan-lanjutan masa tanpa alasan munasabah telah diluluskan supaya kontraktor tidak dikenakan denda. Tindakan tersebut menyebabkan peraturan yang ditetapkan tidak dapat diikuti secara telus.

16.4.7.9. Lawatan Audit ke tapak projek pada bulan Jun 2007 untuk meninjau kualiti kerja pembinaan oleh SPUSB mendapati perkara berikut :-

- a. Kontraktor telah gagal memenuhi spesifikasi kontrak bagi kerja-kerja *mock-up* gerai-gerai seperti mana reka bentuk asal projek. Penggunaan logam tahan karat sebagai bahan asas bagi binaan kabinet adalah penanda aras yang penting dalam menentukan tahap kemasan dan kebersihan. Pihak

Audit mendapati kontraktor tidak menggunakan bahan logam tahan karat sebagai kemasan kabinet dan ia digantikan dengan binaan berasaskan konkrit (**Gambar 16.1**).

GAMBAR 16.1

*Kemasan Kabinet Tidak Menggunakan Bahan Logam Seperti Spesifikasi Kontrak
- 21 Jun 2007*

- b. Mengikut spesifikasi kontrak, kemasan lantai bagi bahagian penjaja pasar basah perlu menggunakan kemasan lantai jenis *epoxy screed system* (jenama *Flowertex QC*) yang dijamin ketahanannya terhadap asid, alkali dan bahan kimia yang lain (**Gambar 16.2**). Bagaimanapun atas permohonan penukaran jenama daripada SPUSB kerana telah *underpriced* item tersebut di dalam tender dan tidak mampu menyediakannya, DBKL telah meluluskan pertukaran jenama *epoxy screed system* yang asal kepada jenama VIVA HBM. Namun demikian, didapati kontraktor masih tidak memasang kemasan lantai seperti mana yang ditetapkan tetapi hanya selesai memasangkannya dengan jubin (**Gambar 16.3**).

GAMBAR 16.2

*Kemasan Lantai 'Epoxy Screed System' Yang Hanya Dipasang Sebagai Sampel
- 21 Jun 2007*

GAMBAR 16.3

*Bahan Kemasan Lantai Yang Telah Dipasang Dengan Jubin
- 21 Jun 2007*

- c. Pemasangan jubin dinding di bahagian pasar basah adalah tidak mengikut spesifikasi kontrak. Mengikut spesifikasi kontrak, jubin yang bersaiz 50x50mm perlu digunakan bagi menghasilkan kemasan dinding yang lebih berkualiti. Pihak Audit mendapati pemasangan jubin dinding bersaiz ukuran 200x200mm dilakukan oleh kontraktor seperti mana yang ditunjukkan di **Gambar 16.4 dan 16.5**.

GAMBAR 16.4

GAMBAR 16.5

*Ukuran Jubin Yang Berbeza Dengan Spesifikasi Kontrak
- 21 Jun 2007*

- d. Pemasangan *handrail* pada tangga sepatutnya dibina daripada besi tahan karat seperti mana yang terkandung di dalam kontrak. Namun, pemeriksaan Audit mendapati *handrail* tersebut tidak dibina sepenuhnya daripada bahan tersebut. Pihak Audit berpendapat *handrail* tersebut akan mudah berkarat dan rosak kerana terdapat sebahagian *handrail* yang terletak di kawasan yang terbuka (**Gambar 16.6**).

GAMBAR 16.6

*Hanya Bahagian Atas Handrail Sahaja
Berasaskan Besi Tahan Karat
- 21 Jun 2007*

- e. Ketinggian setiap anak tangga yang menghubungkan bahagian *basement* ke bahagian *lower ground* kompleks ini dibina tanpa mengikut ukuran yang tepat. Mengikut ukuran Audit, perbezaan ketinggian antara 1 hingga 2 inci telah berlaku bagi setiap anak tangga yang dibina seperti di **Gambar 16.7 dan 16.8**. Binaan anak tangga yang tidak mengikut ukuran ini telah menyebabkan keseluruhan lantai di bahagian *lower ground* terpaksa ditambah ketinggiannya sebanyak 90mm bagi mendapatkan permukaan yang rata dengan ketinggian anak tangga (**Gambar 16.9 dan 16.10**).

GAMBAR 16.7

GAMBAR 16.8

*Perbezaan Ketinggian Anak Tangga Di Basement Sebanyak 1 Inci
- 21 Jun 2007*

GAMBAR 16.9

GAMBAR 16.10

*Ketinggian Ruang Lantai Di Bahagian Lower Ground Ditambah Kesan Dari Ketinggian Anak Tangga Yang Dibina Tidak Mengikut Ukuran Yang Tepat
- 21 Jun 2007*

- f. Lepaan simen yang dilakukan pada beberapa tiang gerai di bahagian *food court* didapati merekah seperti di **Gambar 16.11**. Keadaan ini menggambarkan kerja-kerja lepaan simen telah dilakukan dengan nisbah bancuhan simen, kapur dan pasir yang tidak tepat.

GAMBAR 16.11

*Rekahan Pada Permukaan Tiang Konkrit Menunjukkan Kualiti Lepaan Simen Yang Rendah
- 21 Jun 2007*

- g. **Gambar 16.12** menunjukkan stok bahan binaan yang belum digunakan disimpan di bahagian gerai *food court* yang masih belum siap sepenuhnya. Bahan-bahan binaan tersebut sepatutnya disimpan di stor pusat tapak pembinaan bagi memastikan ia berada dalam keadaan yang baik dan juga dapat mengelakkan kecurian.

GAMBAR 16.12

*Bahan-Bahan Binaan Yang Belum Digunakan Tidak Disimpan Di Stor Pusat Tetapi Disimpan Di Bahagian Gerai Food Court Yang Masih Belum Siap
- 21 Jun 2007*

- h. Binaan anak tangga di bahagian atas bangunan tidak dibina dengan teknik yang betul di mana ia telah dibina secara menegak. Dalam konteks seni bina, anak tangga sepatutnya dibina condong bagi menghasilkan keselesaan pengguna ketika menaiki anak tangga tersebut (**Gambar 16.13**).

GAMBAR 16.13

*Anak Tangga Tidak Dibina Condong
Bagi Keselesaan Pengguna
- 21 Jun 2007*

- i. Lawatan Audit juga mendapati kecacatan binaan lantai bangunan di mana ia tidak dibina mengikut gradian yang telah ditetapkan. Kecacatan ini menyebabkan air bertakung dan menggalakkan pembiakan nyamuk. Gambar-gambar berikut menunjukkan kecacatan binaan lantai tersebut :-

GAMBAR 16.14

GAMBAR 16.15

*Takungan Air Di Bahagian Gerai Pasar Basah
- 21 Jun 2007*

GAMBAR 16.16

*Lantai Aras Bumbung Yang Tidak Rata
Menyebabkan Takungan Air
- 21 Jun 2007*

16.4.8. Kawalan Keselamatan Bangunan

16.4.8.1. Setelah kontrak dengan SPUSB ditamatkan dan sementara menunggu pelantikan kontraktor baru, North Borneo Security Services Sdn. Bhd. yang telah dilantik oleh DBKL pada tahun 2004 untuk membekal perkhidmatan kawalan keselamatan bagi premis-premis Datuk Bandar Kuala Lumpur dan pejabat-pejabat DBKL serta membuat kawalan di tapak Kompleks Pasar Datuk Keramat. Bayaran kontrak perkhidmatan tersebut bagi tempoh 2 tahun adalah RM2 juta. Pada akhir bulan Ogos 2006, kontrak pelantikan North Borneo Security Services Sdn. Bhd. telah tamat dan kontrak kawalan keselamatan telah

ditawarkan kepada Syarikat Rijal Security Services Sdn. Bhd. Bayaran kontrak perkhidmatan untuk tempoh 3 tahun adalah RM3 juta. **Jumlah sebenar khusus bagi perkhidmatan kawalan keselamatan di tapak Kompleks Pasar Datuk Keramat tidak dapat ditentukan kerana harga kontrak adalah meliputi kawalan keselamatan semua harta milik Datuk Bandar Kuala Lumpur dan pejabat-pejabat DBKL.**

16.4.8.2. Lawatan Audit ke tapak projek pada bulan April 2007 mendapati kehilangan dan kerosakan beberapa peralatan mekanikal, elektrik dan seni bina telah berlaku. Contohnya adalah seperti berikut :-

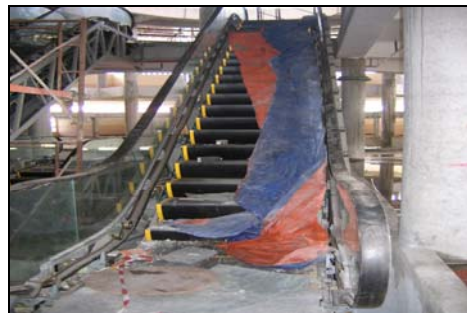
- a. Kelengkapan elektrik dan mekanikal bagi eskalator didapati rosak dan sebahagiannya telah dicuri (**Gambar 16.17 dan 16.18**).

GAMBAR 16.17

*Sebahagian Komponen Mekanikal Eskalator
Yang Dicuri - 25 April 2007*

GAMBAR 16.18

*Kerangka Eskalator Yang Rosak
- 25 April 2007*

- b. Komponen sistem kotak fuis elektrik yang musnah dan sebahagiannya didapati hilang (**Gambar 16.19 dan 16.20**).

GAMBAR 16.19

GAMBAR 16.20

*Kotak Fuis Yang Rosak Dan Sebahagian Komponen Didapati Hilang
- 25 April 2007*

- c. Sistem penyaman udara dan kelengkapan asas telah musnah dan sebahagiannya telah hilang (**Gambar 16.21 dan 16.22**).

GAMBAR 16.21

GAMBAR 16.22

*Kesan Aktiviti Vandalisme Ke Atas Kelengkapan Penyaman Udara
- 25 April 2007*

- d. Kebakaran tangki air yang berasaskan *fiber* di tingkat paling atas bangunan kompleks (**Gambar 16.23 dan 16.24**).

GAMBAR 16.23

GAMBAR 16.24

*Tangki Air Fiber Di Atas Paling Atas Yang Hangus Terbakar
- 25 April 2007*

- e. Kandungan logam di dalam kabel elektrik yang masih belum dipasang didapati hilang dan sisa penebat kabel elektrik tersebut bertaburan (**Gambar 16.25 dan 16.26**).

GAMBAR 16.25

GAMBAR 16.26

*Logam Kabel Elektrik Yang Dicuri Dan Sisa Penebat Yang Dibiarkan Bertaburan
- 25 April 2007*

- f. Sistem lif yang telah rosak kesan daripada aktiviti vandalisme serta komponen-komponen sistemnya yang hilang (**Gambar 16.27**).

GAMBAR 16.27

*Sistem Lif Yang Telah Dirosakkan
- 25 April 2007*

- g. Pintu bilik kebal yang digunakan bagi tujuan penyimpanan bahan-bahan binaan yang berharga tinggi telah dipecahkan (**Gambar 16.28 dan 16.29**).

GAMBAR 16.28

GAMBAR 16.29

*Keadaan Pintu Bilik Kebal Yang Dipecahkan
- 25 April 2007*

16.4.8.3. Semakan Audit mendapati tiada sebarang laporan bertulis mengenai kehilangan harta benda dilaporkan oleh Syarikat Rijal Security Services Sdn. Bhd. kepada DBKL. Perkara ini hanya dikesan oleh DBKL semasa lawatan ke tapak projek bersama pihak Audit pada bulan April 2007. Ini menunjukkan **ketiadaan pemantauan daripada DBKL terhadap tugas pegawai keselamatan**. DBKL telah mengemukakan tuntutan kerugian yang dianggarkan bernilai RM3.47 juta kepada Syarikat Rijal Security Services Sdn. Bhd. pada 17 Mei 2007 dan perkhidmatannya untuk kawalan keselamatan di tapak projek telah ditamatkan pada bulan Julai 2007. Didapati syarikat tersebut enggan menjelaskan tuntutan itu dan Jabatan Undang-Undang, DBKL sedang dalam proses penyediaan saman dan pernyataan tuntutan terhadapnya.

16.4.9. Pelantikan Kontraktor Penyelamat Dan Pelanjutan Perkhidmatan Perunding

16.4.9.1. Pelantikan kontraktor penyelamat telah dilaksanakan secara tender terhad sebagaimana yang diluluskan oleh Perdana Menteri pada 14 Jun 2006 dan Kementerian Kewangan pada 28 Ogos 2006. Sebanyak 15 kontraktor telah dipelawa untuk mengemukakan tawaran pada 25 September 2006 di mana hanya 8 kontraktor yang mengambil bahagian. Jawatankuasa Penilaian

Tawaran, DBKL telah menjalankan penilaian dan mengesyorkan penender yang kedua terendah iaitu Syarikat Pembinaan Ikkhasas-Merak Sdn. Bhd. yang menawarkan harga kontrak bernilai RM26.56 juta. Laporan Penilaian Tender daripada Jawatankuasa Penilaian Tawaran, DBKL telah dikemukakan kepada Lembaga Perolehan 'A' Kementerian Wilayah Persekutuan untuk keputusan. Lembaga Perolehan pada mesyuarat yang diadakan pada 29 Mac 2007 telah meluluskan pelantikan Syarikat Pembinaan Ikkhasas-Merak Sdn. Bhd. untuk menyambung semula projek pembinaan Kompleks Pasar Datuk Keramat. Harga kontrak adalah RM26.56 juta dan projek perlu disiapkan pada bulan Mac 2008. Kontraktor ini adalah kelas A dan berdaftar dengan Pusat Khidmat Kontraktor dan Lembaga Pembangunan Industri Pembinaan Malaysia (CIDB). Syarikat ini mempunyai modal berbayar berjumlah RM1 juta dan Roslan bin Zainal memegang 100% saham dalam syarikat ini.

16.4.9.2. Surat Setuju Terima telah dikeluarkan pada 6 April 2007. Didapati dokumen kontrak berkenaan hanya ditandatangani pada bulan Oktober 2007 sungguhpun mengikut Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1995, dokumen kontrak perlu ditandatangani dalam tempoh 4 bulan dari tarikh Surat Setuju Terima dikeluarkan. Syarikat Pembinaan Ikkhasas-Merak Sdn. Bhd. telah bersetuju supaya Bon Pelaksanaan dikemukakan melalui wang jaminan pelaksanaan iaitu potongan sebanyak 10% daripada setiap bayaran interim sehingga mencapai 5% harga kontrak.

16.4.9.3. Keempat-empat perunding yang dilantik sebelum ini untuk projek pembinaan Kompleks Pasar Datuk Keramat telah dilanjutkan kontraknya sehingga 8 September 2009 bagi melaksanakan tanggungjawab masing-masing. Jumlah yuran perunding yang diluluskan adalah RM5.82 juta.

16.4.10. Prestasi Projek Sambungan

Surat Arahan Mula Kerja telah dikeluarkan kepada Syarikat Pembinaan Ikkhasas-Merak Sdn. Bhd. pada 16 Mei 2007 dan kerja perlu disiapkan pada bulan Mac 2008. Setakat bulan November 2007, kemajuan kerja adalah 55.8% berbanding dengan 64.5% yang sepatutnya dan sejumlah RM6.80 juta telah dibayar kepada kontraktor tersebut. Lawatan Audit pada bulan November 2007 mendapati kerja pembinaan sedang giat dijalankan dan beberapa kecacatan semasa kerja yang dilakukan oleh SPUSB telah diperbaiki. Contohnya adalah seperti di **Gambar 16.30 hingga 16.37**.

GAMBAR 16.30

*Kerja-kerja Kemasan Tangga Dan Pemasangan Handrail Di Bahagian Dalam Bangunan Sedang Dilakukan
- 27 November 2007*

GAMBAR 16.31

*Proses Kemasan Di Bahagian Dewan Serba Guna Di Tingkat Paling Atas Bangunan Kompleks Sedang Dijalankan
- 27 November 2007*

GAMBAR 16.32

*Kontraktor Penyelamat Telah Menggantikan Kemasan Di Gerai Dengan Bahan Logam Mengikut Spesifikasi Kontrak
- 27 November 2007*

GAMBAR 16.33

GAMBAR 16.34

*Kotak Fius Yang Rosak Telah Diperbaiki Dan Digantikan Dengan Komponen Yang Baru
- 27 November 2007*

GAMBAR 16.35

*Kontraktor Penyelamat Telah Menjalankan Kerja-kerja Penggantian Tangki Air Yang Terbakar
- 27 November 2007*

GAMBAR 16.36

*Kerja-kerja Pembaikan Dan Pengemasan Di Dalam Bangunan Kompleks
- 27 November 2007*

GAMBAR 16.37

*Bahagian Gerai Food Court Tidak Lagi Dijadikan Tempat Penyimpanan Bahan-bahan Binaan
- 27 November 2007*

Memandangkan projek bermasalah ini telah berlanjutan melebihi 5 tahun dan tahap kemajuannya masih ketinggalan 8%, DBKL perlu meningkatkan pemantauannya untuk memastikan projek ini tidak lagi tergendala.

16.4.11. Kesan Daripada Kegagalan Menyiapkan Projek

16.4.11.1. Kegagalan menyiapkan Kompleks Pasar Datuk Keramat oleh SPUSB bukan sahaja menyebabkan kemudahan-kemudahan yang moden dan canggih yang dirancang dibina tidak dapat dimanfaatkan lebih awal oleh masyarakat setempat bahkan juga menyebabkan kos tambahan berjumlah RM38.46 juta (setakat mana yang dapat dikenal pasti) seperti berikut :-

- a. Harga kontrak pelantikan kontraktor penyelamat berjumlah RM26.56 juta.
- b. Bayaran lanjutan perkhidmatan perunding berjumlah RM5.82 juta.
- c. Arahan perubahan kerja berjumlah RM6.08 juta termasuk sejumlah RM5.53 juta kerana kerja-kerja pembaikan dan penggantian peralatan akibat kecurian.

16.4.11.2. Mengikut syarat kontrak, SPUSB perlu membayar kepada DBKL jumlah kos kerugian setelah kontraknya ditamatkan akibat dari kegagalan menyiapkan projek. Setelah projek disiapkan oleh kontraktor penyelamat, DBKL perlu menyediakan satu sijil yang menunjukkan dengan jelas jumlah kos penyiapan projek seperti jumlah yang telah dibayar kepada SPUSB, jumlah yang perlu dibayar kepada kontraktor penyelamat dan lain-lain kos yang terlibat untuk menyiapkan projek ini (sebahagian kos penyiapan projek adalah seperti di **perenggan 16.4.11.1.**) dan juga kos projek asal dengan andaian sekiranya kontrak SPUSB tidak ditamatkan. Kos penyiapan projek tersebut kemudiannya dibandingkan dengan kos projek asal dan sebarang perbezaan yang diperolehi hendaklah dituntut daripada SPUSB. **Selaras dengan syarat tersebut, adalah disyorkan DBKL mengenal pasti jumlah kos kerugian terlibat setelah projek disiapkan dan memastikan SPUSB menyelesaikan jumlah berkenaan.**

16.4.12. Penyenggaraan Bangunan

Bagi memastikan bangunan dan kemudahan yang disediakan sentiasa berada dalam keadaan memuaskan, satu program penyenggaraan tahunan perlu disediakan. Jenis penyenggaraan hendaklah berbentuk penyenggaraan *preventive* dan *corrective*. DBKL memaklumkan bahawa kompleks ini akan diserahkan kepada Jabatan Pembangunan Dan Pengurusan Peniaga Kecil, DBKL apabila ia disiapkan dan kontraktor akan dilantik bagi tujuan pengurusan secara keseluruhan penyenggaraan Kompleks Pasar Datuk Keramat.

16.4.13. Pemantauan

Projek ini telah dipantau oleh DBKL dan keempat-empat perunding yang dilantik melalui kaedah berikut :-

16.4.13.1. Mesyuarat Tapak

Mesyuarat tapak pada umumnya telah diadakan setiap 2 minggu pada setiap bulan. Minit mesyuarat telah disediakan selepas setiap mesyuarat untuk merekod segala kemajuan kerja yang dilaporkan oleh kontraktor, masalah, keputusan dan tindakan yang sedang dan perlu diambil. Mesyuarat ini dihadiri oleh wakil dari beberapa jabatan DBKL yang berkaitan, kontraktor dan keempat-empat perunding yang dilantik. Mesyuarat ini dipengerusikan oleh perunding utama iaitu RKBA Partnership. Setakat bulan Oktober 2005, sebanyak 81 mesyuarat telah diadakan. Bagi projek sambungan, 4 mesyuarat telah diadakan sehingga bulan Julai 2007.

16.4.13.2. Mesyuarat Teknikal

Mesyuarat teknikal juga diadakan bagi membincang dan menyelesaikan masalah teknikal berkaitan kerja pembinaan. Mesyuarat teknikal diadakan antara pegawai DBKL dengan kontraktor dan perunding. Setakat bulan Julai 2005, sebanyak 10 mesyuarat teknikal telah diadakan.

16.4.13.3. Mesyuarat Pengurusan DBKL

Didapati pihak atasan DBKL juga mengadakan mesyuarat dari semasa ke semasa untuk mendapat maklum balas prestasi projek, membincang masalah kontraktor serta mengenal pasti tindakan pembetulan.

16.4.13.4. Buku Harian Tapak

Perunding RKPA Partnership telah menempatkan Kerani Tapak untuk mengawal kerja di tapak. Didapati Diari Tapak telah disediakan oleh Kerani Tapak bagi merekodkan maklumat seperti aktiviti di tapak, kuantiti bahan binaan yang diterima, jumlah pekerja di tapak bina dan jumlah mesin serta keadaan cuaca.

16.4.13.5. Laporan Kemajuan/Status Kewangan projek

Bagi memantau kemajuan projek, beberapa jenis laporan telah disediakan oleh DBKL dan juga perunding. Antaranya ialah Laporan Kemajuan Projek pada sesuatu tempoh, Laporan Prestasi Kontraktor Semasa Tempoh Percubaan (3 bulan), Laporan Kemajuan Sepanjang Tempoh Notis Kemungkinan (No.1, No. 2 dan No. 3), Laporan Projek dan Ringkasan Laporan Projek untuk dikemukakan kepada pihak atasan serta Laporan Ringkas mengenai Status Kewangan Semasa Kontrak. Laporan-laporan ini dapat memberi gambaran sebenar status kemajuan projek yang sedang dijalankan termasuk prestasi perbelanjaannya.

Pada pandangan Audit, pemantauan yang dibuat oleh DBKL/perunding terhadap pelaksanaan projek ini adalah baik.

16.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

16.5.1. Pada keseluruhannya, projek pembinaan Kompleks Pasar Datuk Keramat tidak dilaksanakan dengan teratur. Projek ini tidak dapat disiapkan sungguhpun 7

kali lanjutan masa telah diluluskan dan kontrak ditamatkan pada 23 Mac 2006. Kegagalan Syarikat Pelaras Utara Sdn. Bhd. (SPUSB) dalam pembangunan projek ini membawa implikasi bahawa kontraktor yang dilantik ini adalah tidak berwibawa dan berkaliber. Kontraktor ini di peringkat penilaian tender lagi telah pun ditolak oleh Jawatankuasa Penilaian Tawaran, DBKL kerana berpendapat harga tawarannya adalah rendah dan mungkin mengakibatkan projek substandard kualiti serta terbengkalai. Sehubungan ini, Lembaga Perolehan DBKL tidak sepatutnya mengabaikan penender yang telah disyorkan oleh Jawatankuasa Penilaian Tawaran DBKL dan Jawatankuasa Penilaian Semula memandangkan pengesyoran mereka dibuat setelah mengambil kira kriteria-kriteria penting seperti harga, tempoh siap, kewangan, tanggungan semasa, keperluan dokumen dan pengalaman.

16.5.2. Prestasi kerja SPUSB adalah lembap dan kontraknya sepatutnya ditamatkan pada akhir tahun 2003 mengikut tindakan tegas yang telah diambil oleh DBKL. Namun demikian, atas pertimbangan Kerajaan supaya memberi peluang kepada SPUSB untuk meneruskan projek sehingga siap sepenuhnya, 2 Notis Kemungkinan dan Notis Penamatan Perjanjian yang telah dikeluarkan antara bulan September 2003 hingga Mac 2005 terpaksa ditarik balik dan kontrak dengan SPUSB hanya dapat ditamatkan 2 tahun kemudian iaitu pada bulan Mac 2006. Lanjutan-lanjutan masa tanpa alasan munasabah terpaksa diluluskan bagi mengelakkan kontraktor daripada dikenakan denda. Tindakan tersebut menyebabkan peraturan yang ditetapkan tidak dapat diikuti secara telus. Selain itu, ia juga menyebabkan kemudahan-kemudahan yang moden dan canggih yang dirancang dibina tidak dapat dimanfaatkan lebih awal oleh masyarakat setempat.

16.5.3. Kehilangan peralatan bernilai RM3.47 juta hanya dikesan semasa lawatan Audit pada bulan April 2007 mendedahkan ketiadaan pemantauan daripada DBKL terhadap Syarikat Rijal Security Services Sdn. Bhd. yang memberi perkhidmatan kawalan keselamatan di tapak pembinaan. DBKL perlu mengambil tindakan tegas untuk memastikan syarikat tersebut menjelaskan tuntutan kerugian berjumlah RM3.47 juta itu.

16.5.4. Memandangkan projek bermasalah ini telah berlanjutan melebihi 5 tahun dan peratusan kemajuan kerja kontraktor penyelamat masih ketinggalan 8% setakat bulan November 2007, DBKL perlu meningkatkan pemantauannya untuk memastikan projek ini tidak lagi tergendala.

16.5.5. Setelah projek ini disiapkan, DBKL perlu mengenal pasti jumlah kos kerugian yang terlibat untuk menyiapkan projek ini dan memastikan SPUSB menyelesaikan jumlah berkenaan.

16.5.6. Bagi memastikan keadilan dan ketelusan dalam proses tender di masa yang akan datang, Lembaga Perolehan DBKL disyorkan supaya mengambil iktibar daripada pelaksanaan projek ini dan memastikan pengesyoran pelantikan penender yang dibuat oleh Jawatankuasa Penilaian Tawaran/Jawatankuasa Penilaian Semula, DBKL diberi pertimbangan yang serius memandangkan keahliannya adalah dari bidang profesional dan justifikasi yang diberi oleh mereka telah mengambil kira elemen-elemen penting yang boleh mengelakkan risiko kerugian kepada Kerajaan.

KEMENTERIAN PELAJARAN MALAYSIA

17. PENGURUSAN PERALATAN BAGI PROGRAM PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN SAINS DAN MATEMATIK DALAM BAHASA INGGERIS

17.1. LATAR BELAKANG

17.1.1. Mesyuarat Khas Jemaah Menteri pada 19 Julai 2002 telah membuat keputusan untuk melaksanakan Program Pengajaran Dan Pembelajaran Sains Dan Matematik Dalam Bahasa Inggeris (PPSMI). Penggunaan Bahasa Inggeris bagi pengajaran dan pembelajaran dalam bidang ini adalah kerana bahasa tersebut adalah bahasa ilmu dan bahasa perhubungan antarabangsa. Penguasaan yang baik dalam Bahasa Inggeris membolehkan seseorang itu mendapat akses kepada maklumat terkini dan lebih meluas.

17.1.2. Strategi pelaksanaan program ini merangkumi antara lainnya penggubalan kurikulum, penyediaan buku teks, pemberian insentif kepada guru Sains dan Matematik, persediaan guru serta penyediaan peralatan *Information Communication Technology* (ICT) dan perisian pengajaran (Teaching Courseware). Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2008, Kerajaan telah meluluskan peruntukan kewangan berjumlah RM4.99 bilion bagi melaksanakan program ini.

17.1.3. Program ini dilaksanakan secara berperingkat seperti berikut :-

17.1.3.1. Penggunaan Bahasa Inggeris sepenuhnya bagi mata pelajaran Sains dan Matematik di Tahun Satu, Tingkatan Satu dan Tingkatan 6 Rendah. (Tingkatan peralihan juga akan memperkenalkan Amalan Bahasa Inggeris).

17.1.3.2. Penggunaan Bahasa Inggeris secara separa bagi guru-guru yang berkemampuan mengendalikannya di Tahun 2 hingga Tahun 6, Tingkatan 2 hingga Tingkatan 5 serta Program Matrikulasi dan Politeknik.

17.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan peralatan PPSMI telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur, berhemat dan selaras dengan objektif yang ditetapkan.

17.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap pengurusan PPSMI dengan memberi tumpuan kepada pengurusan peralatan termasuk perisian pengajaran bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007 (Fasa II hingga V). Semakan telah dibuat terhadap fail, rekod dan dokumen yang berkaitan di peringkat Kementerian,

5 Jabatan Pelajaran Negeri (JPN), satu Pejabat Pelajaran Gabungan (PPG), 4 Pejabat Pelajaran Daerah (PPD), satu Pejabat Pelajaran Daerah Kecil (PPDK) dan 85 sekolah. Pemeriksaan fizikal juga dibuat terhadap peralatan serta pemasangannya di sekolah-sekolah bagi negeri yang dilawati. Jabatan Pelajaran Negeri, Pejabat Pelajaran Gabungan/Daerah/Kecil serta sekolah yang dilawati adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.1
JABATAN PELAJARAN NEGERI DAN PEJABAT
PELAJARAN GABUNGAN/DAERAH/KECIL YANG DILAWATI

JABATAN PELAJARAN NEGERI	PEJABAT PELAJARAN GABUNGAN/DAERAH/DAERAH KECIL
Selangor	Pejabat Pelajaran Daerah Sepang
Negeri Sembilan	Pejabat Pelajaran Daerah Seremban
Pulau Pinang	Pejabat Pelajaran Daerah Pulau
Terengganu	Pejabat Pelajaran Daerah Marang
Sarawak	Pejabat Pelajaran Gabungan Kuching Pejabat Pelajaran Daerah Kecil Padawan

JADUAL 17.2
BILANGAN SEKOLAH YANG DILAWATI

NEGERI	BILANGAN						JUMLAH
	SEKOLAH MENENGAH KEBANGSAAN	SEKOLAH MENENGAH KEBANGSAAN AGAMA	SEKOLAH KEBANGSAAN	SEKOLAH JENIS KEBANGSAAN (CINA)	SEKOLAH JENIS KEBANGSAAN (TAMIL)	SEKOLAH PENDIDIKAN KHAS	
Selangor	6	1	10	1	1	0	19
Negeri Sembilan	7	2	7	1	1	1	19
Pulau Pinang	6	1	5	1	1	1	15
Terengganu	5	1	7	2	0	1	16
Sarawak	8	1	5	1	0	1	16
JUMLAH	32	6	34	6	3	4	85

17.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan September hingga Disember 2007 mendapati perkara berikut :-

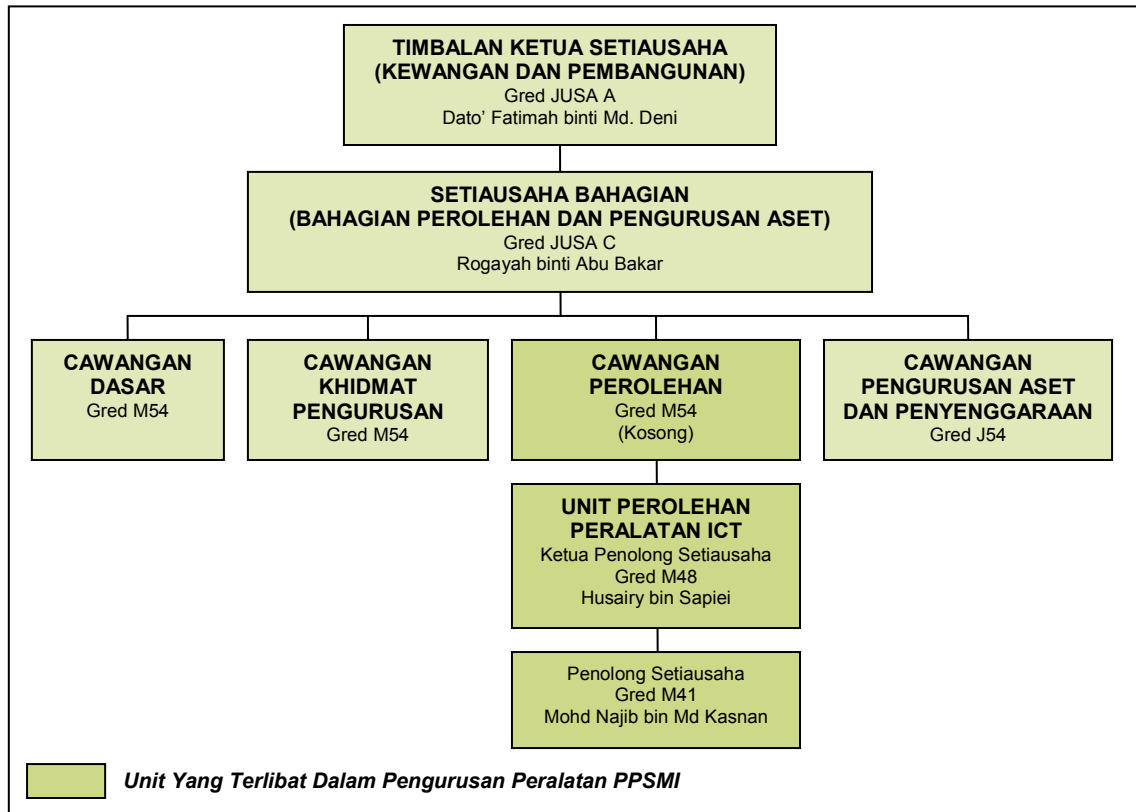
17.4.1. Pengurusan Aktiviti

17.4.1.1. Peringkat Kementerian

- a. Unit Perolehan Peralatan ICT di Bahagian Perolehan Dan Pengurusan Aset, Kementerian Pelajaran Malaysia (Kementerian) bertanggungjawab dalam urusan perolehan dan penyenggaraan peralatan PPSMI. Unit ini diketuai oleh Ketua Penolong Setiausaha Gred M48. Antara fungsi unit ini ialah :-
 - i. Menguruskan perolehan peralatan PPSMI dan perisian pengajaran.
 - ii. Menguruskan perolehan perkakasan ICT, penyenggaraan dan projek sekolah bestari.
 - iii. Menyelaras perancangan dan teknikal ICT.
 - iv. Menyelaras sistem maklumat.

- b. Kedudukan Unit Perolehan Peralatan ICT di bawah struktur organisasi Bahagian Perolehan Dan Pengurusan Aset adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 17.1
STRUKTUR ORGANISASI
BAHAGIAN PEROLEHAN DAN PENGURUSAN ASET
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2007

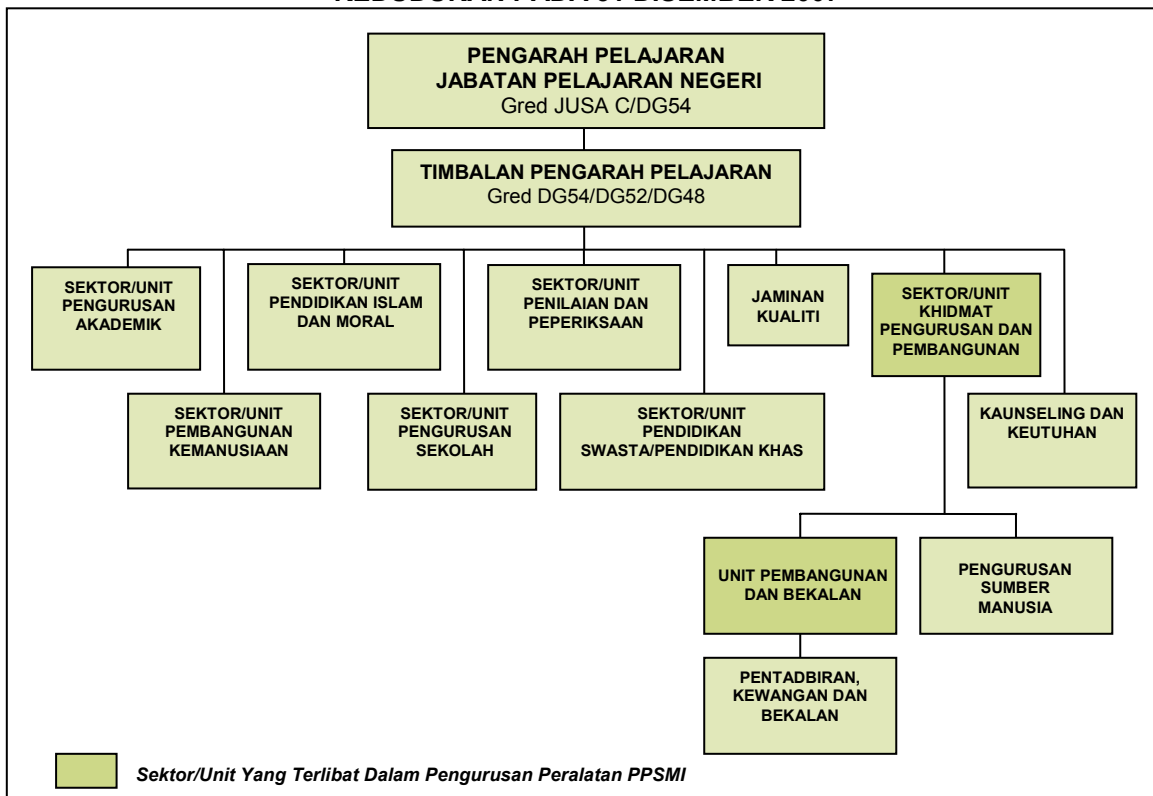
- c. Setakat 31 Disember 2007, unit ini telah diluluskan sebanyak 17 jawatan dan hanya satu daripada jawatan tersebut belum diisi.

17.4.1.2. Peringkat Negeri

- a. Di peringkat negeri, pengurusan peralatan PPSMI dilaksanakan oleh pegawai Gred DG41/M41/DGA34/DGA32 di Unit Pembangunan Dan Bekalan. Bagaimanapun bagi negeri Sarawak, ianya diuruskan oleh Unit Maklumat di bawah Sektor Pengurusan Perkhidmatan Pendidikan. Pegawai tersebut bertanggungjawab terhadap beberapa perkara seperti berikut :-
- i. Menyediakan data keperluan peralatan, merancang, mengurus, mengelola dan memantau agihan bekalan peralatan PPSMI.
 - ii. Menghadiri mesyuarat penyelarasan berkaitan perancangan pembekalan dan kawalan data pemantauan peringkat Kementerian berkaitan dengan bekalan peralatan PPSMI.
 - iii. Memantau kes-kes kehilangan peralatan PPSMI dan melaporkan kes tersebut kepada Kementerian.

- iv. Memantau kerja-kerja penyenggaraan peralatan PPSMI yang dijalankan oleh syarikat.
 - v. Menyelaras latihan peralatan yang dijalankan oleh pembekal.
- b. Kedudukan Unit Pembangunan Dan Bekalan di bawah struktur organisasi Jabatan Pelajaran Negeri adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 17.2
STRUKTUR ORGANISASI JABATAN PELAJARAN NEGERI
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2007

- c. Di peringkat Pejabat Pelajaran Gabungan/Daerah/Daerah Kecil, pengurusan peralatan PPSMI adalah di bawah Unit Pembangunan Dan Bekalan. Seorang penyelia Gred DG44/DG41/DGA34/DGA32 adalah bertanggungjawab untuk menguruskan maklumat berkaitan peralatan, pengagihan perisian pengajaran dan memantau kerja-kerja penyenggaraan.
- d. Di peringkat sekolah, secara umumnya Sekolah Menengah diketuai oleh seorang Pengetua Gred DG52/DG48/DG44 manakala Sekolah Kebangsaan/ Sekolah Jenis Kebangsaan (Cina)/Sekolah Jenis Kebangsaan (Tamil)/ Sekolah Pendidikan Khas adalah di bawah tanggungjawab Guru Besar Gred DG41/DGA34/DGA32. Pengurusan peralatan PPSMI adalah di bawah tanggungjawab guru atau kakitangan pentadbiran Gred DG44/DG41/ DGA32/DGA29/N17.

17.4.2. Kaedah Pelaksanaan Program

Sehingga tahun 2007, perolehan peralatan bagi program ini dilaksanakan dalam 5 fasa seperti berikut :-

17.4.2.1. Fasa I - membekalkan 50,065 komputer riba; 43,135 projektor LCD (Liquid Crystal Display); 37,714 skrin; 29,184 troli dan 2,325 televisyen bernilai RM826.72 juta.

17.4.2.2. Fasa II hingga V(Tambahan) - membekalkan 126,849 komputer riba; 18,029 komputer *desktop*; 78,680 projektor LCD; 102,706 skrin; 33,938 troli; 95,505 pembesar suara dan 21,433 pencetak. Pecahannya mengikut fasa adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.3
BILANGAN DAN KOS PEMBEKALAN PERALATAN DAN
LATIHAN BAGI FASA II HINGGA V(TAMBAHAN)

FASA	TEMPOH	BILANGAN							KOS (RM Juta)
		KOMPUTER RIBA	KOMPUTER DESKTOP	PROJEKTOR LCD	SKRIN	TROLI	PEMBESAR SUARA	PENCETAK	
II	2003/04	36,962	-	25,225	27,343	32,401	-	9,533	501.64
III	2004/05	14,448	-	1,470	1,537	1,537	-	166	98.37
IV - Peralatan	2005/06	33,481	776	9,471	42,201	-	42,210	2,781	252.24
IV - Latihan	2005/06	-	-	-	-	-	-	-	7.52
V Dan V (Tambahan)	2006/07	41,958	17,253	42,514	31,625	-	53,295	8,953	651.51
JUMLAH		126,849	18,029	78,680	102,706	33,938	95,505	21,433	1,511.28

17.4.3. Peruntukan Dan Perbelanjaan

Kementerian telah diluluskan peruntukan kewangan berjumlah RM4.99 bilion untuk tempoh tahun 2002 hingga 2008 bagi melaksanakan PPSMI dalam 6 fasa. Daripada jumlah ini, sejumlah RM2.21 bilion telah dibelanjakan untuk tempoh tahun 2002 hingga 2007 (Fasa I - V) bagi perolehan komputer, projektor LCD, skrin, troli, pembesar suara, televisyen dan latihan kepada pengguna peralatan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.4
BAYARAN UNTUK PEMBEKALAN PERALATAN DAN LATIHAN

FASA	TEMPOH BEKALAN	BAYARAN (RM Juta)
I	2002/ 2003	826.72
II	2003/2004	644.91
III	2004/2005	
IV	2005/2006	259.45
V	2006/2007	483.55
JUMLAH		2,214.63

17.4.4. Pelantikan Kontraktor

17.4.4.1. Perolehan Peralatan

- a. Kementerian Kewangan telah meluluskan perolehan peralatan bagi program ini dilaksanakan secara rundingan terus dengan alasan faktor masa yang suntuk, saiz pembekalan yang besar dan lokasi yang meliputi seluruh negara.
- b. Bagi perolehan peralatan di bawah Fasa I (2002/2003), kelulusan daripada Kementerian Kewangan telah diperolehi pada 20 September 2002 untuk melantik 10 syarikat secara rundingan terus bagi membekalkan peralatan bernilai RM826.72 juta ke 9,411 sekolah. Syarikat-syarikat yang terlibat adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.5
SYARIKAT YANG MEMBEKALKAN PERALATAN
KE SEKOLAH-SEKOLAH BAGI FASA I

SYARIKAT	NEGERI YANG DIBEKALKAN
Apex Communication Sdn. Bhd.	Johor Dan Melaka
IGIV Technology Sdn. Bhd.	Kedah Dan Kelantan
Primabumi Sdn. Bhd.	Perak Dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur
Nuinfra Consolidated Sdn. Bhd.	Terengganu, Pahang Dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur
Mimos Smart Computing Sdn. Bhd.	Sarawak Dan Wilayah Persekutuan Labuan
Stack Integrator Sdn. Bhd.	Sabah, Sarawak Dan Wilayah Persekutuan Labuan
MHS Resources	Selangor, Negeri Sembilan Dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur
SJA Trade and Services Sdn. Bhd.	Pulau Pinang Dan Pahang
Saluran Fajar Sdn. Bhd.	Johor, Melaka Dan Negeri Sembilan
Metronics Engineering Sdn. Bhd.	Sabah, Perlis Dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur

- c. Pada 4 Ogos 2003, **Kementerian Kewangan telah meluluskan permohonan Kementerian Pelajaran untuk membuat perolehan peralatan secara rundingan terus bagi tempoh tahun 2003 hingga 2006 (Fasa II hingga V) daripada Syarikat TIME Engineering Berhad sebagai pembekal utama.** Syarikat TIME Engineering Berhad mempunyai modal berbayar berjumlah RM775.24 juta. Kementerian Kewangan telah meluluskan permohonan ini dengan syarat berikut :-
 - i. Syarikat TIME Engineering Berhad dikehendaki melantik kontraktor ICT bumiputera mengikut zon/daerah di mana senarai kontraktor tersebut perlu diluluskan oleh Kementerian Kewangan.
 - ii. Harga kontrak hendaklah dirunding ke paras terendah dan dikemukakan kepada Kementerian Kewangan untuk dimuktamadkan.
 - iii. Pembiayaan adalah mengikut kaedah pembayaran tertangguh.

- d. Pihak Kementerian telah mengeluarkan Surat Niat pada 12 Ogos 2003 bagi melantik Syarikat TIME Engineering Berhad sebagai pembekal utama bagi pembekalan peralatan PPSMI untuk tempoh tahun 2003 hingga 2006. Didapati Syarikat TIME Engineering Berhad telah melantik Syarikat TIME Systems Integrators Sdn. Bhd. (pembekal utama) untuk menguruskan pembekalan peralatan PPSMI atas kelulusan Kementerian Kewangan. Syarikat ini adalah merupakan subsidiari kepada Syarikat TIME Engineering Berhad.
- e. Penilaian teknikal terhadap spesifikasi peralatan yang dikemukakan oleh pembekal utama telah dibuat oleh Jawatankuasa ICT, Kementerian yang mana urus setianya adalah Bahagian Perolehan Dan Pengurusan Aset, Kementerian.
- f. Rundingan harga bagi perolehan setiap fasa telah dijalankan. Bagi perolehan Fasa III hingga V, beberapa sesi mesyuarat rundingan harga yang dipengerusikan oleh Ketua Setiausaha Kementerian telah diadakan bagi tempoh antara 20 Oktober 2004 hingga 19 Oktober 2006. Bagaimanapun, pihak Audit tidak dapat membuat perbandingan antara anggaran asal perolehan peralatan PPSMI dengan harga perolehan selepas rundingan harga bagi Fasa III dan IV kerana maklumat mengenai anggaran asal Kementerian tidak diperolehi. Bagi Fasa V, secara amnya hasil rundingan harga telah dapat mengurangkan harga peralatan berbanding anggaran asal Kementerian seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.6
PERBANDINGAN ANGGARAN ASAL PEROLEHAN PERALATAN DENGAN
HARGA YANG DIPERSETUJUI SELEPAS RUNDINGAN HARGA BAGI FASA V

ITEM PERALATAN	ANGGARAN ASAL KEMENTERIAN (RM/Unit)	HARGA SELEPAS RUNDINGAN (RM/Unit)	BILANGAN PERALATAN (Unit)
MALAYSIA BARAT			
Komputer Riba	4,750 - 4,960	4,200 - 4,400	34,566
Komputer <i>Desktop</i>	3,050 - 3,150	2,830 - 2,950	14,552
Projektor LCD	6,180	5,590	31,861
Pencetak	1,988 - 6,210	1,600 - 5,800	8,655
Meja Komputer	1,650	1,525	6,749
MALAYSIA TIMUR			
Komputer Riba	5,462 - 5,704	4,830 - 5,060	7,402
Komputer <i>Desktop</i>	3,507 - 3,622	3,255 - 3,393	2,701
Projektor LCD	7,107	6,429	4,572
Pencetak	2,286 - 7,141	1,840 - 6,670	298
Meja Komputer	1,897	1,754	1,505

Nota : Bagi Malaysia Timur, Anggaran Harga Asal Adalah 15% Lebih Tinggi Daripada Malaysia Barat

- g. Semakan Audit mendapati hasil rundingan harga bagi Fasa II dan V telah dikemukakan kepada Kementerian Kewangan untuk dimuktamadkan. Semakan Audit selanjutnya mendapati Kementerian Kewangan telah meluluskan sejumlah RM501.64 juta bagi perolehan beberapa jenis peralatan di bawah Fasa II. Bagi Fasa V, Kementerian Kewangan juga

meluluskan rundingan harga bagi setiap jenis peralatan menjadikan harga keseluruhan berjumlah RM634.63 juta. Seterusnya, Kementerian telah diberikan kelulusan khas untuk menambah pembelian projektor LCD berjumlah RM16.88 juta di bawah fasa yang sama. Bagaimanapun bagi Fasa III dan IV, tiada bukti yang menunjukkan hasil rundingan harga telah dikemukakan kepada Kementerian Kewangan untuk dimuktamadkan.

- h. Surat Setuju Terima bagi bekalan peralatan tersebut bagi Fasa II hingga V (tambahan) bernilai RM1.51 bilion telah dikeluarkan kepada pembekal utama. Butirannya adalah seperti di **Jadual 17.7**. Didapati Surat Setuju Terima tersebut antara lainnya menetapkan harga, kuantiti dan spesifikasi peralatan yang perlu dibekalkan serta tempoh dan tempat penghantaran peralatan. Kontraktor juga dikehendaki menyediakan latihan untuk pengguna peralatan dan mengemukakan Bon Pelaksanaan dalam bentuk jaminan bank bersamaan 5% dari nilai kontrak setahun.

JADUAL 17.7
SURAT SETUJU TERIMA PEMBEKALAN PERALATAN

FASA	TARIKH SURAT SETUJU TERIMA	TARIKH PERBEKALAN	TEMPOH KONTRAK	NILAI KONTRAK (RM Juta)
II	22.10.2003	Bermula 22 Oktober 2003	1 Tahun	501.64
III	04.11.2004	Bermula 4 November 2004	1 Tahun	98.37
IV	22.11.2005	Bermula 22 November 2005	1 Tahun	252.24
IV (Latihan)	22.12.2005	Bermula 22 Disember 2005	1 Tahun	7.52
V	13.12.2006	Bermula 13 Disember 2006	1 Tahun	634.63
V (Tambahan)	04.04.2007	Bermula 3 April 2007	8 Bulan 12 Hari	16.88
JUMLAH				1,511.28

17.4.4.2. Perolehan Perisian Pengajaran

- a. Perisian pengajaran disediakan sebagai alat kurikulum bagi setiap mata pelajaran yang terlibat dengan PPSMI untuk kegunaan semua sekolah. Perisian pengajaran ini mengandungi siri pengajaran yang lengkap dan menyeluruh serta mencakupi tajuk-tajuk yang terdapat dalam Sukatan Pelajaran. Ia bertujuan membantu guru-guru menyampaikan kandungan pelajaran dalam Bahasa Inggeris dengan berkesan; mempelbagaikan kaedah pengajaran; meningkatkan profisiensi Bahasa Inggeris bagi guru dan murid serta membantu guru membuat persediaan pengajaran. Perolehan perisian pengajaran melibatkan kesemua fasa.
- b. Semakan Audit telah dijalankan terhadap perolehan perisian pengajaran bagi Fasa III hingga V. Didapati Kementerian telah menandatangani 33 kontrak yang melibatkan 19 syarikat untuk membangunkan perisian pengajaran bagi 33 mata pelajaran. Pemilihan kontraktor dibuat melalui proses tender terbuka dan tender terhad. Butiran lanjut seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.8
PERISIAN PENGAJARAN YANG DIBANGUNKAN
DI BAWAH FASA III HINGGA V

SYARIKAT	KAEDAH PELANTIKAN	BIL. MATA PELAJARAN SEBENAR DIBANGUNKAN	NILAI KONTRAK (RM Juta)
PEROLEHAN FASA III (2004/2005)			
Enershia Sdn. Bhd.	Tender Terhad	Bahasa Inggeris SK Tahun 3	3.52
Kries Education Consortium Sdn. Bhd.	Tender Terhad	Bahasa Inggeris SJK Tahun 3	3.25
Impian Teknik Integration System Sdn. Bhd.	Tender Terhad	Sains Tahun 3	2.33
ICT Learning Sdn. Bhd.	Tender Terhad	Matematik Tahun 3	2.96
Edit 21 (M) Sdn. Bhd.	Tender Terhad	Bahasa Inggeris Tingkatan 3	3.25
Pintar Media Sdn. Bhd.	Tender Terhad	Sains Tingkatan 3	2.59
Airocom Technology Sdn. Bhd.	Tender Terhad	Matematik Tingkatan 3	4.88
PEROLEHAN FASA IV (2005/2006)			
Hei Tech Padu Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Bahasa Inggeris SK Tahun 4	1.89
Quest Animation (M) Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Bahasa Inggeris SJK Tahun 4	1.20
Impian Teknik Integration System Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Sains Tahun 4	3.30
Isujaya Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Matematik Tahun 4	2.28
Hei Tech Padu Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Bahasa Inggeris Tingkatan 4	1.81
Telekom Smart School Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Sains Tingkatan 4	3.03
Enche Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Matematik Tingkatan 4	2.82
Pintar Media Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Sains Tambahan Tingkatan 4	3.69
Enche Marketing Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Matematik Tambahan Tingkatan 4	2.77
Telekom Smart School Sdn. Bhd.	Tender Terhad	Fizik Tingkatan 4	0.71
Infusion Solution Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Kimia Tingkatan 4	1.97
Bernama Systems and Solutions Advisor Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Biologi Tingkatan 4	3.89
Infusion Solution Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	ICT Tingkatan 4	1.82
PEROLEHAN FASA V (2006/2007)			
Enershia Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Bahasa Inggeris SK Tahun 5	2.14
Internexia Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Bahasa Inggeris SJK Tahun 5	1.39
Impian Teknik Integration System Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Sains Tahun 5	2.52
Isujaya Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Matematik Tahun 5	2.87
CNN System Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Bahasa Inggeris Tingkatan 5	2.10
Impian Teknik Integration System Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Sains Tingkatan 5	2.47
Enche Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Matematik Tingkatan 5	3.12
Pintar Media Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Sains Tambahan Tingkatan 5	2.04
Enche Marketing Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Matematik Tambahan Tingkatan 5	3.02
Baywatch ECV System	Tender Terbuka	Fizik Tingkatan 5	1.88
Encoral Digital Solution Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Kimia Tingkatan 5	2.21
Bernama Systems and Solutions Advisor Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	Biologi Tingkatan 5	2.80
Infusion Solution Sdn. Bhd.	Tender Terbuka	ICT Tingkatan 5	1.39
JUMLAH			83.91

- c. Semakan Audit selanjutnya mendapati proses perolehan untuk perisian pengajaran pada umumnya telah dibuat mengikut peraturan yang telah ditetapkan. Perjanjian kontrak juga telah ditandatangani dengan syarikat-syarikat berkenaan.

17.4.5. Pengagihan Peralatan Dan Perisian Pengajaran PPSMI

17.4.5.1. Peralatan PPSMI

- a. Kementerian telah menetapkan pengagihan komputer riba hanya diberikan kepada guru yang mengajar mata pelajaran Sains, Matematik dan Bahasa Inggeris bagi sekolah rendah. Manakala bagi sekolah menengah, pengagihan komputer riba diagihkan kepada guru yang mengajar mata pelajaran Sains, Matematik, Bahasa Inggeris, *English For Science And Technology*, Teknologi Kejuruteraan, Lukisan Kejuruteraan dan Pengkomputeran. Pihak pengurusan dan pentadbiran sekolah tidak akan diberikan komputer riba bagi menjalankan urusan pentadbiran. Kementerian juga menetapkan pengagihan peralatan ke sekolah-sekolah bagi Fasa I berdasarkan satu set peralatan (komputer riba, projektor LCD, skrin dan troli) bagi setiap guru yang mengajar mata pelajaran Sains/Matematik. Bagi Fasa II hingga V, pengagihan peralatan ke sekolah-sekolah adalah mengikut garis panduan seperti berikut :-

i. **Garis Panduan Agihan Bilangan Komputer Riba Bagi Sekolah Rendah**

Setiap guru yang mengajar 3 kelas layak mendapat satu komputer riba

ii. **Garis Panduan Agihan Bilangan Komputer Riba Bagi Sekolah Menengah**

Tingkatan 1 – 5 - Setiap guru yang mengajar 4 kelas layak mendapat 1 komputer riba

Tingkatan 6 - Setiap guru yang mengajar 2 kelas layak mendapat 1 komputer riba

iii. **Garis Panduan Agihan Bilangan LCD/Skrin/Troli**

Bilangan kelas X satu alat bagi satu kelas

iv. **Garis Panduan Agihan Bilangan Pencetak**

Satu sekolah satu pencetak

- b. Berdasarkan kriteria pengagihan yang ditetapkan oleh Kementerian dan maklum balas daripada pihak sekolah, Jabatan Pelajaran Negeri hendaklah menyediakan unjuran keperluan peralatan mengikut fasa untuk dibincangkan dalam Mesyuarat Penyelarasan Data Bekalan Peralatan bersama Bahagian Sekolah, Kementerian. Mesyuarat ini bertanggungjawab untuk menentukan bilangan pembekalan peralatan ke setiap negeri.
- c. Semakan terhadap rekod pembekalan peralatan bagi Fasa I hingga V di Kementerian mendapati sejumlah 176,914 komputer riba, 18,029 komputer *desktop*, 121,815 projektor LCD, 140,420 skrin, 63,122 troli, 95,505 pembesar suara, 21,433 pencetak dan 2,325 televisyen telah dibekalkan kepada 9,411 sekolah bagi Fasa I, 9,537 sekolah bagi Fasa II, 4,695 sekolah bagi Fasa III, 9,670 sekolah bagi Fasa IV, 9,786 sekolah bagi Fasa V, 13 Jabatan Pelajaran Negeri dan Pejabat Pelajaran Gabungan/Daerah/Daerah Kecil serta Institusi Pendidikan. Kos keseluruhan peralatan adalah berjumlah RM2.33 bilion. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.9
JUMLAH PEMBEKALAN SEBENAR PERALATAN FASA I HINGGA V

FASA	BILANGAN								KOS (RM Juta)
	KOMPUTER RIBA	KOMPUTER DESKTOP	PROJEKTOR LCD	SKRIN	TROLI	PEMBESAR SUARA	PENCETAK	TELEVISYEN	
I	50,065	-	43,135	37,714	29,184	-	-	2,325	826.72
II	36,962	-	25,225	27,343	32,401	-	9,533	-	501.64
III	14,448	-	1,470	1,537	1,537	-	166	-	98.37
IV	33,481	776	9,471	42,201	-	42,210	2,781	-	252.24
V Dan V (Tambahan)	41,958	17,253	42,514	31,625	-	53,295	8,953	-	651.51
JUMLAH	176,914	18,029	121,815	140,420	63,122	95,505	21,433	2,325	2,330.48

- d. Peralatan dihantar terus oleh pembekal utama ke sekolah-sekolah. Mengikut Surat Setuju Terima, tanggungjawab pihak sekolah antara lainny adalah seperti berikut :-
- Menyemak dan menandatangani Sijil Akuan Penerimaan (SAP) yang dihantar bersama-sama peralatan mengikut fasa.
 - Memastikan pemasangan, pengujian dan pentauliahan dibuat terhadap semua peralatan yang disemak mengikut fasa dan seterusnya menandatangani Sijil Pengujian Dan Pentauliahan (SPP).
- e. Semakan Audit telah dijalankan terhadap 87 komputer riba di 38 sekolah bagi memastikan sama ada peralatan terutamanya komputer riba yang dibekalkan mengikut fasa mematuhi spesifikasi minimum yang ditetapkan. Hasil semakan Audit mendapati secara umumnya, komputer riba tersebut mematuhi spesifikasi yang ditetapkan. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.10
SPESIFIKASI MINIMUM KOMPUTER RIBA BAGI FASA III HINGGA V

JENIS SPESIFIKASI	FASA		
	III	IV	V
Processor	Intel Centrino Mobile Technology	Mobile Technology/AMD Turion 64ML – 32	Intel Centrino Duo Processor 1.66 GHz/AMD Turion 64x2 Mobile Technology
Memory	512 MB, 266 MHz DDR SDRAM	512MB, 333 MHz DDR SDRAM	512 MB DDR2
Hard Disk	40 GB	40 GB	40 GB Partition For Windows 40 GB Partion For Data
Floppy Disk Drive	3.5", 1.44 MB Floppy Drive	3.5", 1.44 MB Floppy Drive	-
USB Thumb Drive	-	-	512 MB
CD ROM	CD-ROM	CDRW/DVD-ROM	CDRW/DVD-ROM
Display Size	Display 14.1"	Display 14.1"	Display 14.1"
Multimedia a. Audio b. Speaker c. Jack	a. Integrated Multimedia Audio b. Stereo Speakers c. Microphone Input Jack And Headphone Jack	a. Integrated Multimedia Audio b. Stereo Speakers c. Microphone Input Jack And Headphone Jack d. Integrated Microphone	a. Integrated Multimedia Audio b. Stereo Speakers c. Microphone Input Jack And Headphone Jack d. Integrated Microphone
Keyboard Pointer	Touch Pad	Touch Pad @ Track Pointer	Touch Pad @ Track Pointer
Software a. Operating System b. MS Office	a. Pre-Install MS-Windows XP Pro b. Pre-install MS-Offices XP Pro	a. Pre-Install MS-Windows XP Pro b. Pre-install MS-Offices XP Pro	a. Pre-Install MS-Windows XP Pro b. Pre-install MS-Offices XP Pro Pre-install Macromedia Breeze Presenter
Engraved/ Label	Engraved On Casing And Embedded In BIOS 'Hak Kerajaan Malaysia' Label	Engraved On Casing And Embedded In BIOS 'Hak Kerajaan Malaysia' Label	Engraved On Casing And Embedded In BIOS 'Hak Kerajaan Malaysia' Label

- f. Lawatan Audit ke 85 sekolah di Selangor, Sarawak, Terengganu, Negeri Sembilan dan Pulau Pinang mendapati bekalan peralatan ke sekolah-sekolah tersebut berdasarkan garis panduan yang ditetapkan bagi fasa yang berkenaan. Bagaimanapun, terdapat beberapa kelemahan seperti berikut :-
- i. Di 21 sekolah iaitu 4 di Negeri Sembilan, satu di Terengganu, 5 di Selangor, 3 di Pulau Pinang dan 8 di Sarawak, bilangan komputer riba yang diterima adalah melebihi bilangan guru PPSMI iaitu kelebihan antara 1 hingga 20 unit. Didapati lebih komputer itu telah diedarkan kepada guru-guru yang bukan mengajar mata pelajaran berkaitan PPSMI. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.11
KOMPUTER RIBA DIAGIHKAN BERLEBIHAN DI SEKOLAH

PERKARA	BIL. DIAGIHKAN FASA I HINGGA FASA V	BIL. GURU PPSMI	BIL. ROSAK	BIL. HILANG	BIL. LEBIHAN
	a	b	c	d	(a-b-c-d)
NEGERI SEMBILAN					
SMK Dato' Haji Abdul Samad, Port Dickson	41	21	1	1	18
SK King George V, Seremban	37	27	2	-	8
SMK (FELDA) Seri Sendayan, Seremban	20	16	1	1	2
SMK Kompleks KLIA, Nilai	31	24	-	2	5
TERENGGANU					
SMK Kuala Temomong, Kuala Terengganu	29	16	-	-	13
SELANGOR					
SK Sg. Rawang, Sungai Pelek	21	14	4	2	1
SK USJ 20, Subang Jaya	25	17	5	1	2
SMK Jugra, Banting	42	26	8	1	7
SMK Meru, Klang	76	55	8	1	12
SMK Bandar Tasik Kesuma, Beranang	45	22	2	1	20
PULAU PINANG					
SK Permatang Tok Kandu, Permatang Pauh	27	21	4	1	1
SMK Teluk Bahang, Teluk Bahang	25	18	2	-	5
SMK Padang Polo, Georgetown	28	16	1	-	11
SARAWAK					
SK Merpati Jepang, Kuching	24	19	-	1	4
SKPK (B) Kuching, Kuching	16	10	-	-	6
SMK Serian, Serian	66	43	6	2	15
SMKA Sheikh Othman Abd. Wahab, Kuching	27	16	-	1	10
SMK Demak Baru, Kuching	37	19	2	3	13
SMK Lake, Bau	52	40	10	-	2
SMK Santubong, Kuching	25	19	1	-	5
SMK St. Teresa, Kuching	40	30	-	1	9
JUMLAH	734	489	57	19	169

Pada pandangan Audit, Jabatan Pelajaran Negeri yang bertanggungjawab terhadap pengagihan guru dan peralatan PPSMI sepatutnya dapat mengesahkan bilangan peralatan yang diperlukan di sesebuah sekolah sebelum membuat pengagihan peralatan di bawah sesuatu fasa.

- ii. Di 10 sekolah, kerja-kerja pemasangan meja komputer, projektor LCD, *Uninterrupted Power Supply* (UPS), skrin dan pembesar suara yang dibekalkan di bawah Fasa V masih belum disempurnakan. Semakan Audit mendapati di 9 sekolah, Sijil Pemasangan Dan Pengujian (SPP) telah ditandatangani oleh pihak sekolah manakala bagi satu sekolah lagi, tidak ada maklumat mengenai pengeluaran SPP. Tempoh SPP dikeluarkan sehingga tarikh lawatan Audit adalah antara 109 hingga 183 hari. **Pada pandangan Audit, pihak sekolah sepatutnya memastikan pemasangan, pengujian dan pentauliahan dibuat terhadap semua peralatan PPSMI yang diterima sebelum menandatangani SPP.** Butirannya adalah seperti di **Jadual 17.12** dan contohnya di **Gambar 17.1 dan 17.2.**

JADUAL 17.12
SIJIL PEMASANGAN DAN PENGUJIAN YANG DIKELUARKAN
TERHADAP PERALATAN YANG BELUM DIPASANG

SEKOLAH	TARIKH SPP	TARIKH LAWATAN AUDIT	TEMPOH SPP DIKELUARKAN (Hari)	CATATAN
NEGERI SEMBILAN				
SK King George V, Seremban	Tiada Tarikh	02.10.07	-	UPS, Pembesar Suara Dan Meja Komputer Belum Dipasang.
SK Kundur, Pedas	Tiada Maklumat	13.09.07	-	Kabinet Keselamatan Belum Dipasang.
SMK (FELDA) Sedayan, Seremban	09.05.07	09.10.07	109	Pembesar Suara Belum Dipasang.
TERENGGANU				
SMK Kuala Temong, Kuala Terengganu	16.01.07	24.09.07	178	Pembesar Suara Dan Meja Komputer Belum Dipasang.
SMK Tengku Lela Segara, Marang	14.01.07	24.09.07	180	Skrin, UPS Dan Pembesar Suara Belum Dipasang.
SK Teluk Ketapang, Kuala Terengganu	17.01.07	27.09.07	180	Projektor LCD Belum Dipasang.
SJK (C) Chong Hwa, Kuala Terengganu	07.04.07	26.09.07	122	Meja Komputer Belum Dipasang.
SK Duyong, Kuala Terengganu	15.04.07	27.09.07	118	Meja Komputer Belum Dipasang.
SELANGOR				
SMK Bandar Tasik Kesuma, Beranang	15.2.07	31.10.07	183	Pembesar Suara Belum Dipasang.
PULAU PINANG				
SK Sungai Gelugor, Georgetown	29.3.07	26.10.07	150	Meja Komputer Belum Dipasang.

GAMBAR 17.1

SMK Tengku Lela Segara, Marang, Terengganu
Lokasi : Bilik ICT
- Beberapa Peralatan PPSMI Yang Masih Belum Selesai Dipasang

GAMBAR 17.2

SK King George V, Seremban, Negeri Sembilan
Lokasi : Bilik Mesyuarat
- Meja Komputer Yang Masih Belum Selesai Dipasang

- iii. Di 8 sekolah yang lain, beberapa peralatan PPSMI seperti projektor LCD, UPS dan pembesar suara juga belum dipasang dan ada yang belum dikeluarkan daripada kotak disebabkan masalah keselamatan. Difahamkan kecurian sering kali berlaku akibat daripada ketiadaan jeriji besi atau jeriji besi sedia ada diumpil seperti contoh di **Gambar 17.3** hingga **17.5**. Semakan selanjutnya mendapati **Sijil Pemasangan Dan Pengujian (SPP)** bagi peralatan yang belum dipasang telahpun ditandatangani oleh 6 sekolah manakala bagi 2 sekolah yang lain, tiada maklumat diperolehi sama ada SPP telah dikeluarkan. Sekolah-sekolah yang terlibat adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.13
PEMASANGAN TIDAK DIBUAT KERANA MASALAH KESELAMATAN

SEKOLAH	TARIKH SPP	TARIKH LAWATAN AUDIT	CATATAN
NEGERI SEMBILAN			
SK Desa Jasmin, Nilai	15.02.07	03.10.07	Pembesar Suara Tidak Dipasang.
SMK Dato' Mohd Said, Nilai	TM	08.10.07	Projektor LCD Tidak Dipasang.
TERENGGANU			
SK Paya Bunga, Kuala Terengganu	21.01.07	26.09.07	Projektor LCD Tidak Dipasang.
SMK Tun Telanai, Kuala Terengganu	15.01.07	26.09.07	Projektor LCD, Skrin, UPS Dan Pembesar Suara Tidak Dipasang.
SJK (C) Chong Hwa Wakaf Tapai, Kuala Terengganu	07.04.07	26.09.07	Projektor LCD, Skrin, UPS Dan Pembesar Suara Tidak Dipasang.
SMK Kuala Telemong, Kuala Terengganu	16.01.07	24.09.07	Projektor LCD Tidak Dipasang.
SARAWAK			
SMK Serian, Serian	TM	08.11.07	Projektor LCD Dan UPS Tidak Dipasang.
SELANGOR			
SJK (C) Serdang Baru, Seri Kembangan	28.05.07	03.10.07	Projektor LCD Tidak Dipasang.

Nota : TM - Tiada Maklumat

GAMBAR 17.3

SMK Tun Telanai, Kuala Terengganu, Terengganu
Lokasi : Bilik Alat Pandang Dengar
- Peralatan PPSMI Yang Masih Belum Dipasang

GAMBAR 17.4

SK Desa Jasmin, Nilai, Negeri Sembilan
Lokasi : Stor Pejabat
- Beberapa Unit Pembesar Suara Yang Masih Belum Dipasang

GAMBAR 17.5

*SJK(C) Chong Hwa, Kuala Terengganu, Terengganu
Lokasi : Stor
- Beberapa Set Peralatan PPSMI Seperti UPS Dan
Bracket Projektor LCD Masih Belum Dipasang Kerana
Kelas Tiada Jeriji*

- iv. Bagi kerja-kerja pemasangan peralatan PPSMI Fasa V, lawatan Audit ke sekolah-sekolah yang dipilih mendapati **kerja-kerja pendawaian tidak kemas dan berselirat** di 3 sekolah iaitu SMK Tun Telanai, Kuala Terengganu; SMK Jawi, Sungai Jawi, Pulau Pinang (Makmal Sains) dan SMK Raja Tun Uda, Bayan Lepas, Pulau Pinang (Bilik Kemanusiaan). Contohnya seperti di gambar-gambar berikut :-

GAMBAR 17.6

*SMK Tun Telanai, Kuala Terengganu, Terengganu
Lokasi : Makmal
- Keadaan Wayar Yang Berselirat*

GAMBAR 17.7

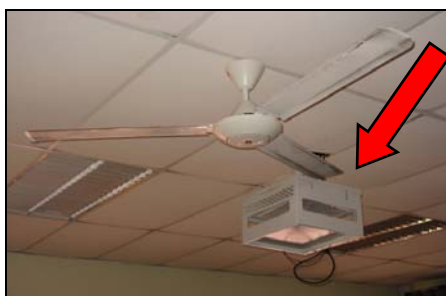
*SMK Raja Tun Uda, Bayan Lepas, Pulau Pinang
Lokasi : Bilik Kemanusiaan
- Pendawaian Kurang Kemas Bagi UPS
Dan AV Control Box Yang Dipasang*

GAMBAR 17.8

*SMK Jawi, Sg. Jawi, Pulau Pinang
Lokasi : Makmal Kimia
- AV Control Box, UPS Serta Pendawaian Yang
Dipasang Kurang Kemas*

- v. Di SKPK Kubang Ikan, Kuala Terengganu, **kedudukan pemasangan bracket projektor LCD di bilik darjah tidak sesuai kerana terkena bilah kipas**. Ini menyebabkan kipas tidak boleh digunakan langsung seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 17.9

*SKPK Kubang Ikan, Kuala Terengganu,
Terengganu
Lokasi : Bilik Darjah
- Bracket Projektor LCD Dipasang Terkena Kipas*

- vi. Di SMK Padang Polo, Georgetown, Pulau Pinang, **bracket projektor LCD yang dipasang di bilik darjah didapati terlalu tinggi kerana reka bentuk bumbung bangunan sekolah berbentuk V** menyebabkan projektor LCD tidak dapat digunakan (Gambar 17.10).

GAMBAR 17.10

*SMK Padang Polo, Georgetown, Pulau Pinang
Lokasi : Bilik Darjah
- Bracket Projektor LCD Yang Dipasang Terlalu
Tinggi Kerana Reka Bentuk Bumbung
Berbentuk V*

- vii. Terdapat 4 lubang skru (wall plug) yang terletak pada *mild steel pipe* untuk memasang 4 skru bagi memperkukuhkan pemasangan *bracket* projektor LCD. Bagaimanapun di 34 sekolah, didapati *bracket* projektor LCD hanya dipasang dengan 2 atau 3 skru sahaja. Adalah dikhuatiri pemasangan yang tidak sempurna ini akan mengakibatkan **bracket dan projektor LCD yang dipasang akan tertanggal menimpa murid** (Gambar 17.11 dan 17.12). Sekolah-sekolah yang terlibat adalah seperti berikut :-

JADUAL 17.14
SKRU (WALL PLUG) TIDAK DIPASANG DENGAN SEMPUrna

SEKOLAH	SEKOLAH
NEGERI SEMBILAN	PULAU PINANG
SJK (C) Kg. Baru Tampin, Tampin	SK Sg. Gelugor, Georgetown
SK Kundor, Pemas	SK Convent Green Lane, Georgetown
SMK Tinggi Port Dickson, Port Dickson	SMK Jawi, Sungai Jawi
SK King George V, Seremban	SJK (T) Ramakrishna, Georgetown
SK Jijian, Nilai	SMS Tun Syed Sheh Shahabuddin, Bukit Mertajam
SMK (FELDA) Seri Sendayan, Seremban	SMK Raja Tun Uda, Bayan Lepas
SK Taman Paroi Jaya, Seremban	SMK, Teluk Bahang, Teluk Bahang
TERENGGANU	SARAWAK
SJK (C) Chung Hwa Wei Sin, Kuala Terengganu	SKPK (B) Kuching
SMK Kuala Temomong, Kuala Terengganu	SMK Lundu, Lundu
SMK Tengku Lela Segara, Marang	SMK Santubong, Kuching
SK Paya Bunga, Kuala Terengganu	SK Bumiputra, Lundu
SK Teluk Ketapang, Kuala Terengganu	SK Pasir Pandak, Kuching
SMK Chalok, Permaisuri	SMK St. Teresa, Kuching

SEKOLAH	SEKOLAH
SELANGOR	
SJK (C) Serdang Baru 2, Seri Kembangan	SMK (P) Raja Zarina, Pelabuhan Klang
SMKA Kuala Selangor, Kuala Selangor	SMK Jugra, Banting
SK Hicom, Shah Alam	SJK (T) Serdang, Seri Kembangan
SMK Methodist, Banting	SMK Bandar Tasik Kesuma, Beranang

GAMBAR 17.11

**SMK Felda Seri Sendayan, Seremban,
Negeri Sembilan
Lokasi : Bilik Darjah
- Dua Skru Dipasang Kepada Bracket Projektor LCD**

GAMBAR 17.12

**SMK(P) Raja Zarina, Pelabuhan Klang, Selangor
Lokasi : Bilik Darjah
- Tiga Skru Dipasang Kepada Bracket Projektor LCD**

viii. Lawatan Audit mendapati 3 sekolah di Sarawak iaitu SK Dato' Traoh, Kota Samarahan; SMK Demak Baru, Kuching dan SM Sains Kuching telah dibekalkan peralatan mengikut set iaitu skrin, pembesar suara dan *Auto Voltage Regulator* di bawah Fasa IV manakala pembesar suara, *Uninterrupted Power Supply* dan *Audio Visual Control Box* bagi Fasa V. Didapati **kedua-dua set peralatan tersebut dipasang di lokasi yang sama iaitu di Makmal Sains berkenaan**. Contohnya adalah seperti di gambar-gambar berikut :-

GAMBAR 17.13

**SK Dato' Traoh, Kota Samarahan, Sarawak
Lokasi : Makmal Sains
- Pembesar Suara Dan Komponennya (Fasa IV Dan V) Dipasang Dalam Satu Lokasi Yang Sama**

GAMBAR 17.14

**SMS Kuching, Sarawak
Lokasi : Makmal Biologi
- Pembesar Suara Dan Komponennya (Fasa IV Dan V) Dipasang Dalam Satu Lokasi Yang Sama**

ix. Di 8 sekolah yang lain, peralatan yang dipasangkan di kelas dan makmal telah rosak, hilang atau dicabut antaranya disebabkan perbuatan vandalisme oleh murid sekolah. Ini mengakibatkan proses pengajaran dan pembelajaran di kelas-kelas berkaitan terganggu. Sekolah yang terlibat adalah seperti di **Jadual 17.15** dan contohnya di **Gambar 17.15** hingga 17.19.

JADUAL 17.15
SEKOLAH YANG MENGHADAPI MASALAH VANDALISME

SEKOLAH	CATATAN
TERENGGANU	
SMK Tun Telanai, Kuala Terengganu	AV Control Box Dan AVR Rosak.
SARAWAK	
SMKA Sheikh Othman Abd. Wahab, Kuching	AVR Hilang.
SMK Kota Samarahan, Kota Samarahan	AV Control Box Rosak.
SMK Serian, Serian	UPS Rosak.
NEGERI SEMBILAN	
SMK Dato' Mohd. Said, Nilai	UPS Hilang.
SMK Pedas, Pedas	UPS Hilang.
SELANGOR	
SMK Methodist, Telok Datok, Banting	AV Control Box Dicabut.
SMKA Kuala Selangor, Kuala Selangor	UPS Dicabut.

GAMBAR 17.15

SMK Serian, Serian, Sarawak
Lokasi : Bilik Kebal
- UPS Dibuka Dan Disimpan Disebabkan Berlaku Vandalisme

GAMBAR 17.16

SMKA Sheikh Othman Abd Wahab, Kuching, Sarawak
Lokasi : Bilik Darjah
- AVR Fasa IV Didapati Hilang Kesan Dari Vandalisme

GAMBAR 17.17

SMK Tun Telanai, Kuala Terengganu, Terengganu
Lokasi : Bilik Darjah
- AV Control Box Dan AVR Dirosakkan Akibat Vandalisme

GAMBAR 17.18

SMK Tun Telanai, Kuala Terengganu, Terengganu
Lokasi : Makmal
- AVR Yang Tercabut Akibat Vandalisme

GAMBAR 17.19

SMK Methodist, Telok Datok, Banting, Selangor
Lokasi : Bilik Darjah
- AV Control Box Dicabut Selepas Dipasang

- x. Semakan Audit mendapati 4 sekolah iaitu SMK Dato' Mohd Taha, Gemenchah; SK King George V, Seremban; SK Sungai Gelugor, Georgetown dan SKPK Alma, Bukit Mertajam, Pulau Pinang **tidak menempatkan peralatan PPSMI di lokasi yang ditetapkan. Sebaliknya, peralatan tersebut telah dipasang di lokasi tidak sesuai seperti kantin sekolah, bilik prasekolah dan Bilik Pengetua/Guru Besar.** Keadaan ini mengakibatkan peralatan terdedah kepada kecurian dan guru PPSMI tidak dapat menggunakan peralatan berkenaan. Butirannya adalah seperti di **Jadual 17.16** dan contohnya di **Gambar 17.20** hingga 17.24.

JADUAL 17.16
PENEMPATAN PERALATAN DI TEMPAT KURANG SESUAI

SEKOLAH	JENIS PERALATAN	LOKASI
NEGERI SEMBILAN		
SMK Dato' Mohd Taha, Gemenchah	Skrin, Pembesar Suara Dan AVR.	Bilik Pengetua.
SK King George V, Seremban	2 Unit Komputer <i>Desktop</i> .	Satu Unit Ditempatkan Di Bilik Guru Besar Dan Satu Unit Lagi Di Pejabat.
PULAU PINANG		
SK Sg. Gelugor, Georgetown	Satu Set Yang Mengandungi <i>Bracket</i> Projektor LCD, Skrin, Pembesar Suara, <i>AV Control Box</i> Dan UPS.	Set Berkenaan Ditempatkan Di Kantin Sekolah.
SKPK Alma, Bukit Mertajam	Satu Set Yang Mengandungi <i>Bracket</i> Projektor LCD, Skrin, Pembesar Suara, <i>AV Control Box</i> Dan UPS.	Set Berkenaan Ditempatkan Di Kelas Prasekolah.

GAMBAR 17.20

SMK Dato' Mohd Taha, Gemenchah, Negeri Sembilan
Lokasi : Bilik Pengetua
- Skrin Yang Dipasang Di Bilik Pengetua

GAMBAR 17.21

SMK Dato' Mohd Taha, Gemenchah, Negeri Sembilan
Lokasi : Bilik Pengetua
- Pembesar Suara Yang Dipasang Di Bilik Pengetua

GAMBAR 17.22

SKPK Alma, Bukit Mertajam, Pulau Pinang
Lokasi : Bilik Prasekolah
- Bracket Projektor LCD Dipasang Di Bilik Prasekolah

GAMBAR 17.23

SK King George V, Seremban, Negeri Sembilan
Lokasi : Bilik Guru Besar
- Komputer Desktop Diletakkan Di Bilik Guru Besar

GAMBAR 17.24

SK Sg. Gelugor, Georgetown, Pulau Pinang
Lokasi : Kantin Sekolah
- Set Peralatan Seperti Pembesar Suara, Skrin, Bracket,
LCD Projektor Dipasang Di Kantin Sekolah

Pada pandangan Audit, setiap peralatan PPSMI patut digunakan secara optimum. Bagi peralatan yang rosak atau hilang, tindakan membaiki atau menggantikannya harus diambil supaya proses pengajaran dan pembelajaran tidak terjejas. Peralatan juga perlu ditempatkan di lokasi yang sesuai dan selamat.

17.4.5.2. Perisian Pengajaran PPSMI

- a. Syarikat yang membangunkan perisian pengajaran perlu menyediakan perisian tersebut dalam bentuk cakera padat. Setelah selesai dibangunkan, perisian berkenaan diedarkan ke sekolah-sekolah melalui Pejabat Pelajaran Gabungan/Daerah/Daerah Kecil. Setiap sekolah akan mendapat 4 set perisian pengajaran, satu set cakera padat tutorial dan satu set buku tutorial.
- b. Pembangunan perisian pengajaran mengikut siri keluaran perlu disiapkan mengikut *timeline* yang ditetapkan bagi 4 peringkat iaitu penyediaan *Lesson Mapping*, *Story Board*, *Multimedia Content* dan *Technical Evaluation* seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.17
TIMELINE BAGI PEMBANGUNAN PERISIAN PENGAJARAN

FASA	KELUARAN	LESSON MAPPING	STORY BOARD	MULTIMEDIA CONTENT	TECHNICAL EVALUATION
III	1	23.09.04	30.10.04	26.11.04	10.11.04
	2	10.11.04	30.01.05	28.11.05	18.03.05
	3	18.03.05	30.04.05	04.05.05	18.05.05
IV	1	16.09.05	30.10.05	26.11.05	19.12.05
	2	19.12.05	31.01.06	20.03.06	03.04.06
	3	03.04.06	30.04.06	02.09.06	16.09.06
V	1	16.09.06	30.10.06	14.11.06	28.11.06
	2	28.11.06	31.01.07	16.03.07	30.03.07
	3	30.03.07	30.04.07	16.06.07	30.06.07

- c. Semakan Audit terhadap kemajuan kerja bagi **8 syarikat yang membangunkan perisian pengajaran untuk 11 mata pelajaran di bawah Fasa III hingga V** mendapati kesemua syarikat ini lewat menyiapkan kerja mereka sama ada di peringkat *Lesson Mapping*, *Story Board* dan

Multimedia Content. Akibat kelewatan tersebut, **Technical Evaluation** juga mengalami kelewatan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.18
KELEWATAN PEMBANGUNAN PERISIAN PENGAJARAN BAGI FASA III HINGGA V

FASA	SYARIKAT	MATA PELAJARAN	BIL. PELAJARAN DIBANGUNKAN	KELEWATAN LESSON MAPPING (BIL. KES)	KELEWATAN STORY BOARD (BIL. KES)		KELEWATAN MULTIMEDIA CONTENT (BIL. KES)		KELEWATAN TECHNICAL EVALUATION (BIL. KES)	
				1-50 Hari	1-50 Hari	>51 Hari	1-50 Hari	>51 Hari	1-50 Hari	>51 Hari
III	Pintar Media Sdn. Bhd.	Sains Tingkatan 3	110	-	-	-	2	-	7	-
	Airocom Technology Sdn. Bhd.	Matematik Tingkatan 3	110	-	7	-	2	-	5	TM
IV	Impian Teknik Integration System Sdn. Bhd.	Sains Tahun 4	90	-	1	-	4	-	2	-
	Telekom Smart School Sdn. Bhd.	Sains Tingkatan 4	110	-	3	4	4	3	7	-
	Enche Marketing Sdn. Bhd.	Matematik Tambahan Tingkatan 4	110	-	5	1	6	-	6	-
	Bernama Systems dan Solutions Advisor Sdn. Bhd.	Biologi Tingkatan 4	110	-	1	3	2	1	3	1
V	Enersia Sdn. Bhd.	Bahasa Inggeris Tahun 5 (SK)	60	2	3	3	2	4	-	4
	Internexia Sdn. Bhd.	Bahasa Inggeris Tahun 5 (SJK)	40	1	3	-	3	-	2	-
	Impian Teknik Integration System Sdn. Bhd.	Sains Tahun 5	60	2	6	-	5	-	4	2
	Impian Teknik Integration System Sdn. Bhd.	Sains Tingkatan 5	77	-	-	5	-	4	-	5
	Pintar Media Sdn. Bhd.	Sains Tambahan Tingkatan 5	55	2	2	4	-	5	-	4
JUMLAH				7	31	20	30	17	36	16

Nota : TM - Tiada Maklumat

- d. Semakan Audit selanjutnya mendapati antara sebab berlakunya kelewatan ini adalah kerana syarikat yang sama diberi kontrak membangunkan perisian pengajaran setiap fasa serta mata pelajaran yang semakin rumit dan memerlukan penelitian. Selain daripada itu, kelewatan juga berpunca daripada kekurangan tenaga pakar kurikulum di peringkat kementerian dalam bidang mata pelajaran yang berkenaan. *Timeline* yang digunakan sebagai asas penyediaan perisian pengajaran tidak berubah sejak dari Fasa I hingga V di mana kompleksiti dan bilangan pelajaran yang dibangunkan tidak diambil kira.

Pada pandangan Audit, pihak Kementerian patut mengkaji semula *timeline* yang ditetapkan untuk penyediaan perisian pengajaran bagi setiap mata pelajaran di bawah PPSMI.

17.4.6. Penggunaan Peralatan Dan Perisian Pengajaran PPSMI

Kementerian telah menetapkan peralatan dan perisian pengajaran perlu digunakan secara optimum bagi membuat persediaan dan memantapkan pengajaran di bilik darjah. Temu bual pihak Audit dengan 228 murid sekolah menengah di 38 sekolah mendapati 33 sekolah (87%) berpuas hati dengan penggunaan peralatan serta perisian pengajaran yang digunakan manakala selebihnya (13%) menyatakan peralatan yang dibekalkan kurang memuaskan. Antara alasan yang diberi oleh murid ialah mereka lebih selesa dengan penyampaian guru secara lisan kerana lebih difahami. Semak uji di 75 sekolah terhadap penggunaan peralatan oleh guru-guru mendapati 34 sekolah (45%) menggunakan peralatan lebih dari 3 kali seminggu, 28 sekolah (38%) menggunakan 2 kali seminggu manakala 13 sekolah (17%) jarang menggunakan peralatan tersebut. Antara faktor yang menyebabkan guru tidak menggunakan peralatan secara optimum adalah perisian tidak sesuai, peralatan rosak dan masalah bekalan elektrik.

17.4.7. Kehilangan Peralatan PPSMI

17.4.7.1. Berdasarkan rekod Kementerian bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, beberapa peralatan seperti komputer riba, komputer *desktop*, projektor LCD dan pencetak yang bernilai RM9.56 juta telah hilang di 812 sekolah. Semakan Audit mendapati laporan polis telah dibuat terhadap kehilangan ini. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.19
BILANGAN PERALATAN YANG HILANG
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

TAHUN	JENIS PERALATAN	BIL. YANG HILANG	BIL. SEKOLAH YANG TERLIBAT	KOS (RM)
2005	Komputer Riba	406	274	1,286,305
	Projektor LCD	274		2,747,493
JUMLAH KECIL		680	274	4,033,798
2006	Komputer Riba	480	294	524,028
	Komputer <i>Desktop</i>	9		21,000
	Projektor LCD	165		1,929,180
	Pencetak	1	1	1,620
JUMLAH KECIL		655	295	2,475,828
2007	Komputer Riba	358	243	1,917,691
	Komputer <i>Desktop</i>	-		-
	Projektor LCD	132		1,134,421
JUMLAH KECIL		490	243	3,052,112
JUMLAH BESAR		1,825	812	9,561,738

17.4.7.2. Antara punca kehilangan peralatan PPSMI adalah komputer riba yang dibawa balik ke rumah oleh guru telah dicuri atau hilang di sekolah. Bagi kehilangan yang disebabkan oleh kecuaiannya guru, tindakan surcaj berjumlah

RM1.91 juta telah dikenakan terhadap 248 guru. Tindakan surcaj diambil oleh Jawatankuasa Penilaian dan Jawatankuasa Tatatertib Kementerian bagi kes-kes kelalaian guru. Manakala bagi kehilangan di sekolah, 194 syarikat kawalan keselamatan telah membuat bayaran gantian berjumlah RM7.85 juta. Butirannya adalah seperti di **Jadual 17.20**. Bagi kehilangan yang berlaku di 370 sekolah yang lain, **pihak Audit tidak dapat menentukan pihak yang bertanggungjawab terhadap kehilangan ini kerana perkara ini masih dalam tindakan polis.**

JADUAL 17.20
MAKLUMAT PENGGANTIAN KEHILANGAN PERALATAN OLEH GURU DAN
PENGAWAL KESELAMATAN BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

TAHUN	JENIS PERALATAN	BIL. GURU YANG DIKENAKAN SURCAJ	BIL. SEKOLAH	KOS (RM)	BIL. SYARIKAT KAWALAN KESELAMATAN YANG MEMBUAT BAYARAN GANTIAN	BIL. SEKOLAH	KOS (RM)
2005	Komputer riba	75	75	500,029	74	74	772,690
	Projektor LCD			255,780			2,118,798
JUMLAH KECIL		75	75	755,809	74	74	2,891,488
2006	Komputer riba	95	95	524,671	88	88	1,384,213
	Projektor LCD			89,800			2,525,899
JUMLAH KECIL		95	95	614,471	88	88	3,910,112
2007	Komputer riba	78	78	421,700	32	32	483,515
	Projektor LCD			122,920			568,645
JUMLAH KECIL		78	78	544,620	32	32	1,052,160
JUMLAH BESAR		248	248	1,914,900	194	194	7,853,760

17.4.7.3. Bagi mengatasi masalah kehilangan komputer riba di sekolah-sekolah, pihak Kementerian telah mengambil tindakan membekalkan sejumlah 18,029 komputer *desktop* dan mengurangkan bekalan komputer riba melalui perolehan di bawah Fasa IV dan V.

17.4.8. Perekodan Peralatan Dan Perisian Pengajaran

17.4.8.1. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 5 Tahun 2007 mengenai Tatacara Pengurusan Aset Alih Kerajaan yang berkuat kuasa mulai bulan Mac 2007 menetapkan penggunaan borang-borang tertentu untuk merekod aset Kerajaan. Dengan pemakaian Tatacara Pengurusan Aset Alih ini, Kementerian/Jabatan/PTJ termasuk sekolah hendaklah memindahkan semua maklumat berkaitan Harta Modal dan Inventori di bawah kawalannya bagi tahun 2006 yang dicatatkan dalam borang lama (KEW.312 dan KEW. 313) ke dalam borang baru (KEW.PA-2, KEW.PA-3, KEW.PA-4 dan KEW.PA-5) dalam tempoh 6 bulan dari tarikh Pekeliling ini dikeluarkan. Semua aset yang dimiliki oleh Kementerian/Jabatan/PTJ termasuk sekolah sebelum tahun 2006 hendaklah disenaraikan dalam Senarai Daftar Harta Modal yang baru (KEW.PA-4) dan Senarai Daftar Inventori yang baru (KEW.PA-5).

17.4.8.2. Semakan Audit mendapati 85 sekolah yang dilawati masih menggunakan kad harta modal yang lama dan belum membuat penyelarasan mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 5 Tahun 2007. Pengauditan telah dijalankan terhadap penyelenggaraan kad harta modal (Kew.312) bagi peralatan komputer riba, komputer *desktop*, projektor LCD dan pencetak dan mendapati kad harta modal di 76 sekolah tidak diselenggarakan dengan lengkap di mana ruangan butiran harta, tandatangan pegawai yang bertanggungjawab dan penempatan aset tidak diisi. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.21
REKOD ASET TIDAK DISELENGGARA DENGAN LENGKAP DAN KEMAS KINI

NEGERI	BILANGAN SEKOLAH	BILANGAN KES		
		BUTIRAN HARTA MODAL TIDAK LENGKAP	TIADA TANDATANGAN PEGAWAI BERTANGGUNGJAWAB	RUANGAN PENEMPATAN ASET TIDAK DIISI
Negeri Sembilan	19	134	18	20
Terengganu	16	68	11	9
Sarawak	16	87	11	1
Selangor	19	104	6	5
Pulau Pinang	15	112	6	3
JUMLAH	85	505	52	38

17.4.8.3. Semakan Audit selanjutnya mendapati pihak sekolah ada menyediakan rekod penerimaan dan pengagihan perisian pengajaran dengan lengkap dan kemas kini.

Pada pandangan Audit, rekod berhubung dengan setiap peralatan PPSMI di sekolah-sekolah perlu diselenggarakan mengikut kehendak Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 5 Tahun 2007.

17.4.9. Penyenggaraan Peralatan PPSMI

17.4.9.1. Peralatan Dalam Waranti

- a. Skop kerja penyenggaraan yang ditetapkan dalam Surat Setuju Terima (SST) adalah meliputi kerja pemeriksaan, pemuliharaan, penyesuaian, penukaran dan penggantian mana-mana peralatan yang rosak seperti komputer riba, komputer *desktop*, projektor LCD dan pencetak.
- b. Peralatan yang diperolehi di bawah Fasa III hingga V masih dalam tempoh waranti. Pembekal utama iaitu Syarikat TIME Systems Integrators Sdn. Bhd. bertanggungjawab menyelenggara peralatan yang dibekalkan selama 3 tahun dari tarikh penyerahan peralatan kepada pihak sekolah. Penyenggaraan tersebut meliputi penyenggaraan pencegahan dan pembaikan. Penyenggaraan pencegahan perlu dilakukan 2 kali setahun berdasarkan jadual yang disediakan di mana dokumentasi skop kerja penyenggaraan akan disediakan untuk kegunaan guru-guru di sekolah. Bagi penyenggaraan pemuliharaan, pembekal utama dikehendaki menyediakan perkhidmatan

panggilan melalui web, telefon atau emel pada bila-bila masa dalam tempoh bekerja. Bagi bantuan teknikal, masa tindak balas yang ditetapkan adalah 4 jam. Sekiranya pembaikan melebihi 12 jam, satu *loaner unit* (pinjaman peralatan) perlu diberi. SST telah menetapkan klausa denda yang patut dikenakan bagi kelewatan pembaikan iaitu bagi Fasa III, sebanyak RM10/aduan/hari manakala bagi Fasa IV dan Fasa V, RM100/aduan/hari.

- c. Lawatan Audit ke 85 sekolah mendapati secara umumnya, pembekal utama telah menjalankan kerja-kerja penyenggaraan pencegahan 2 kali setahun bagi setiap sekolah berdasarkan format borang senggara baik pulih yang disediakan. **Bagaimanapun bagi kerja-kerja penyenggaraan pemulihan, terdapat kelewatan dalam kerja pembaikan antara 3 hingga 80 hari. Semakan selanjutnya mendapati pihak pembekal utama tidak dikenakan denda terhadap kelewatan kerja penyenggaraan walaupun pengenaan denda tersebut telah diperuntukkan dalam Surat Setuju Terima.** Kedudukan kelewatan kerja-kerja penyenggaraan pemulihan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.22
KELEWATAN KERJA-KERJA PENYENGGARAAN PEMULIHAN

SEKOLAH	TARIKH DIHANTAR UNTUK PEMBAIKAN	TARIKH SELESAI DIBAIKI	BIL. HARI LEWAT	PERALATAN YANG DIBAIKI
FASA III				
TERENGGANU				
SMK Kuala Telemong, Kuala Terengganu	05.01.05	10.01.05	5	Masalah Sistem Komputer Riba
SELANGOR				
SK Sungai Rawang, Sungai Pelek	22.02.05	25.2.05	3	Komputer Riba
SARAWAK				
SMK Lundu, Lundu	09.06.05	23.06.05	14	Projektor LCD
SMK St. Teresa, Kuching	05.09.05	13.09.05	8	Komputer Riba
FASA IV				
NEGERI SEMBILAN				
SMK Dato Haji Abdul Samad, Port Dickson	24.07.06	28.07.06	4	Komputer Riba
SMK Kompleks KLIA, Nilai	12.09.06 19.06.06	16.09.06 22.06.06	4 3	Pembesar Suara Masalah Bekalan Kuasa
SELANGOR				
SK Hicom, Shah Alam	22.06.06	10.09.06	80	Komputer Riba
SK Serdang, Seri Kembangan	04.10.06	19.10.06	15	Komputer Riba
PULAU PINANG				
SJK (C) Keong Hoe, Gelugor	29.08.06	13.09.06	15	Komputer Riba
SJK (T) Ramakrishna, Georgetown	17.10.06	31.10.06	14	Komputer Riba
SARAWAK				
SKPK (B) Kuching	07.09.06	12.09.06	5	Komputer Riba
SMK Lundu, Lundu	07.08.06	06.09.06	31	Komputer Riba
SK Bumiputra Lundu, Lundu	08.08.06 08.08.06	08.09.06 16.10.06	31 70	Pencetak Komputer Riba
SMK St. Teresa, Kuching	30.12.05 23.03.06	06.01.06 19.04.06	7 27	Pencetak Dan Komputer Riba

SEKOLAH	TARIKH DIHANTAR UNTUK PEMBAIKAN	TARIKH SELESAI DIBAIKI	BIL. HARI LEWAT	PERALATAN YANG DIBAIKI
FASA V				
NEGERI SEMBILAN				
SMK Dato Mohd Said, Nilai	10.05.07	24.05.07	14	Projektor LCD
SMK Kompleks KLIA, Nilai	11.09.07	14.09.07	3	Adapter Komputer Riba
TERENGGANU				
SJK (C) Chung Hua Wei Sin, Kuala Terengganu	04.01.07 23.05.07	17.01.07 06.06.07	13 14	Komputer Riba Komputer Riba
SELANGOR				
SMK Bandar Tasik Kesuma, Beranang	21.07.07	31.07.07	10	Komputer Desktop
PULAU PINANG				
SJK (C) Keong Hoe, Gelugor	09.10.07 21.09.07 04.04.07	22.10.07 08.10.07 24.05.07	13 17 50	Komputer Riba Komputer Riba Skrin Dan Pembesar Suara
SMK Permatang Pasir, Permatang Pauh	07.02.07	15.02.07	8	Komputer Riba
SARAWAK				
SKPK (B) Kuching	10.01.07	25.01.07	15	Komputer Riba
SMK Lundu, Lundu	08.01.07 29.01.07 08.02.07	16.02.07 26.03.07 26.03.07	39 56 46	Komputer Riba Komputer Riba Komputer Riba
SMK Serian, Serian	05.07.07	29.08.07	54	Pencetak
SK Bumiputra Lundu, Lundu	14.09.07 19.01.07	01.10.07 01.02.07	17 13	Komputer Desktop Komputer Riba
SMK Lake, Bau	15.08.07 26.09.07	04.09.07 03.10.07	19 7	Komputer Riba Komputer Riba
SMK Santubong, Kuching	01.08.07	20.08.07	19	Komputer Riba

Pada pandangan Audit, Kementerian perlu memastikan kontraktor melaksanakan kerja penyenggaraan pemuliharaan terhadap peralatan yang masih dalam tempoh waranti mengikut masa yang ditetapkan. Sekiranya terdapat kes kelewatan, tindakan mengenakan denda patut diambil selaras dengan syarat yang ditetapkan dalam Surat Setuju Terima.

17.4.9.2. Peralatan Selepas Waranti

Bagi peralatan yang diperolehi di bawah Fasa I dan II, tempoh warantinya telah pun tamat. Pihak Kementerian telah melantik 46 syarikat untuk menjalankan kerja-kerja penyenggaraan peralatan PPSMI termasuk juga peralatan ICT lain dengan kos berjumlah RM104.99 juta bagi tempoh 2 tahun. Kerja-kerja penyenggaraan ini dibahagikan kepada 17 zon. Perkhidmatan penyenggaraan ini merangkumi penyenggaraan pencegahan, penyenggaraan pemuliharaan, *bar coding*, *tagging* dan inventori. Semakan terhadap senarai semak kerja penyenggaraan pencegahan dan pemuliharaan di sekolah-sekolah yang dilawati mendapati kerja-kerja berkenaan telah dijalankan mengikut skop kerja dan dalam tempoh yang ditetapkan.

17.4.10. Latihan Untuk Guru Sains Dan Matematik

17.4.10.1. Latihan Yang Dikendalikan Oleh Pusat Perkembangan Kurikulum, Kementerian.

- a. Pelaksanaan PPSMI merangkumi antara lainnya penyediaan latihan kepada guru-guru Sains dan Matematik. Sehubungan itu, Kursus Orientasi Sains Dan Matematik dikendalikan oleh Pusat Perkembangan Kurikulum, Kementerian yang bertujuan untuk melengkapkan guru-guru berkenaan dengan ilmu pengetahuan Sains dan Matematik dalam Bahasa Inggeris. Guru Jurulatih Utama akan dikenal pasti daripada kalangan guru pakar oleh Jabatan Pelajaran Negeri untuk dilatih di peringkat Kementerian. Guru Jurulatih Utama yang telah menerima latihan akan melatih guru-guru Sains dan Matematik lain di negeri masing-masingnya. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, seramai 3,195 guru Jurulatih Utama telah dicadangkan untuk dilatih bagi mata pelajaran Sains dan Matematik Tahun 4 dan Tingkatan 4, Tahun 5 dan Tingkatan 5 dan Tahun 6. Bagaimanapun, bilangan sebenar yang telah dilatih hanya 2,834 guru iaitu 89% daripada jumlah yang dicadangkan. Butirannya adalah seperti di **Jadual 17.23**. Antara kandungan kursus berkenaan adalah huraian sukatan pelajaran, penggunaan perisian pengajaran dan ceramah ujian diagnostik.

JADUAL 17.23
BILANGAN GURU JURULATIH UTAMA YANG DIRANCANG
UNTUK DILATIH DAN YANG SEBENAR TELAH DILATIH

TAHUN	TAHAP PERSEKOLAHAN	BIL. KURSUS DIRANCANG/ DILAKSANA	BIL. GURU JURULATIH UTAMA DIRANCANG DILATIH	BIL. GURU JURULATIH UTAMA SEBENAR DILATIH
2005	Tahun 4 Dan Tingkatan 4	18	786	680
2006	Tahun 5 Dan Tingkatan 5	18	1,493	1,299
2007	Tahun 6	8	916	855
JUMLAH		44	3,195	2,834

- b. Di peringkat negeri, guru Jurulatih Utama telah ditugaskan untuk memberi latihan kepada guru Sains Dan Matematik di negeri berkenaan di mana setiap sekolah hanya diwakili oleh seorang Guru Sains dan seorang Guru Matematik walaupun di setiap sekolah terdapat beberapa guru lain yang mengajar mata pelajaran yang sama. Semakan Audit di JPN Selangor, Terengganu, Sarawak, Pulau Pinang dan Negeri Sembilan mendapati bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, seramai 17,223 guru telah dicadangkan oleh Jabatan Pelajaran Negeri untuk diberi latihan Kursus Orientasi Sains Dan Matematik oleh guru Jurulatih Utama di negeri masing-masing. Bagaimanapun, jumlah guru yang sebenarnya dilatih di setiap negeri tersebut tidak dapat ditentukan kerana maklumat tidak dikemukakan untuk semakan Audit.

17.4.10.2. Latihan Oleh Pembekal

- a. Mengikut Surat Setuju Terima, pembekal utama hendaklah memberi latihan kepada guru-guru berkenaan supaya dilengkapi dengan kemahiran asas dalam penggunaan peralatan dan perisian yang dibekalkan berdasarkan kepada modul latihan yang diluluskan oleh Kementerian. Modul latihan meliputi aspek seperti *hardware*, *software* dan *courseware set-up troubleshooting*, sistem pengoperasian dan pengenalan kepada perisian *MS Office* atau setara dengannya. Pembekal utama juga dikehendaki menyediakan dan mengemukakan garis panduan penggunaan peralatan kepada semua guru yang terlibat. Tujuan garis panduan ini ialah bagi memastikan peralatan tersebut dapat digunakan dengan cara yang betul. Bagi Fasa III hingga V, kursus ini diseliasa oleh Bahagian Pendidikan Guru, Kementerian dan dijalankan di peringkat negeri. Bilangan guru yang dirancang dilatih adalah berdasarkan guru yang telah menerima komputer riba bagi fasa yang berkaitan.
- b. Semakan Audit mendapati bagi Fasa III, bilangan guru yang menerima komputer riba adalah 14,448 orang dan bilangan guru yang sebenar dilatih adalah 14,000 orang. Perbandingan tidak dapat dibuat dengan bilangan guru yang dirancang dilatih kerana maklumat tersebut tidak dapat diperolehi. Bagi Fasa IV dan V, bilangan guru yang menerima komputer riba adalah 74,121 orang. Bagaimanapun, bilangan guru yang dirancang untuk dilatih adalah seramai 63,331 orang manakala bilangan guru sebenar yang dilatih adalah seramai 55,283 orang (87%). Butiran mengenai bilangan penerima komputer riba, bilangan guru yang dirancang dilatih dan bilangan guru sebenar dilatih mengikut fasa adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.24
BILANGAN PENERIMA KOMPUTER RIBA, BILANGAN GURU YANG
DIRANCANG DILATIH DAN BILANGAN GURU SEBENAR DILATIH

FASA	BILANGAN GURU YANG MENERIMA KOMPUTER RIBA	BILANGAN GURU YANG DIRANCANG DILATIH	BILANGAN GURU SEBENAR DILATIH	PERATUS KEHADIRAN (%)
III	14,448	TM	14,000	TM
IV	32,709	33,331	27,560	83
V	41,412	30,000	27,723	92
JUMLAH	88,569	63,331	69,283	

Nota : TM - Tiada Maklumat

- c. Daripada laporan yang disediakan oleh Bahagian Pendidikan Guru, Kementerian, didapati peratus kehadiran guru bagi Fasa IV dan V adalah antara 82.7% hingga 92.4%. Ketidakhadiran guru-guru berkenaan sama ada disebabkan oleh ketiadaan penginapan menyebabkan guru-guru daripada sekolah-sekolah kawasan pendalaman mengalami kesukaran menghadiri kursus, pentadbir sekolah tidak membenarkan ramai guru keluar serentak dalam waktu yang sama atau hanya membenarkan seorang guru sahaja yang hadir dan kemudian memintanya membuat latihan dalaman.

Pada pandangan Audit, Kementerian hendaklah memastikan guru-guru yang terlibat dengan PPSMI diberi latihan yang mencukupi bagi membolehkan mereka melaksanakan tugasnya dengan cekap dan berkesan.

17.4.11. Pemantauan

Pemantauan terhadap pengurusan peralatan PPSMI dilaksanakan di peringkat Kementerian, Jabatan Pelajaran Negeri dan sekolah seperti berikut :-

17.4.11.1. Peringkat Kementerian

a. Jawatankuasa Pemantauan Dan Pelaksanaan PPSMI

Mesyuarat Jawatankuasa Pemantauan Dan Pelaksanaan PPSMI dipengerusikan oleh Ketua Pengarah Pelajaran Malaysia dan dihadiri oleh wakil bahagian/jabatan di Kementerian. Antara perkara yang dibincangkan dalam mesyuarat berkenaan adalah berkaitan bekalan peralatan, penggunaan perisian pengajaran, kajian penggunaan ICT dan kursus penggunaan peralatan. Bagi tahun 2005, mesyuarat jawatankuasa ini telah diadakan sebanyak 9 kali, 5 kali pada tahun 2006 manakala 3 kali pada tahun 2007.

b. Jawatankuasa Pemantauan Pembekalan Dan Pelaksanaan Program PPSMI

Mesyuarat jawatankuasa ini dipengerusikan oleh Timbalan Setiausaha Bahagian (Sumber), Bahagian Pembangunan dan Perolehan, Kementerian dan dihadiri oleh wakil bahagian/jabatan di Kementerian, Jabatan Pelajaran Negeri dan pembekal utama. Mesyuarat ini membincangkan antara lainnya mengenai status bekalan, pemasangan dan penggunaan peralatan di sekolah-sekolah. Semakan mendapati mesyuarat ini diadakan sekali pada 21 Mei 2007 untuk Fasa V manakala bagi fasa selainnya tiada maklumat diperolehi.

c. Kajian Penilaian Pelaksanaan Program PPSMI

Kementerian telah membuat satu kajian penilaian pelaksanaan program PPSMI pada tahun 2007. Tujuan menjalankan kajian ini ialah untuk memberi maklumat tentang status kesediaan guru dan murid melaksanakan program PPSMI. Kajian ini dijalankan dengan mendapatkan maklum balas daripada 2,127 guru Sekolah Rendah, 1,275 guru Sekolah Menengah dan 44,912 murid Tahun 4 dan 52,187 murid Tingkatan 4. Semakan Audit terhadap Laporan Mengenai Kajian Penilaian Pelaksanaan Program PPSMI mendapati perkara berikut :-

- i. Secara umumnya, dapatlah dirumuskan penguasaan Bahasa Inggeris majoriti guru Sains dan Matematik di Sekolah Rendah dan Sekolah Menengah masih di tahap rendah. Penguasaan Bahasa Inggeris guru secara puratanya dipengaruhi oleh faktor kelayakan akademik bagi guru Sekolah Rendah, tempoh pengalaman mengajar mata pelajaran PPSMI

bagi guru Sekolah Menengah dan selari dengan pencapaian gred Bahasa Inggeris dalam peperiksaan Sijil Pelajaran Malaysia. Dari segi persepsi pula, guru-guru Sekolah Menengah berpandangan bahawa mereka lebih bersedia untuk mengajar menggunakan Bahasa Inggeris berbanding guru Sekolah Rendah, namun guru Sekolah Rendah pula lebih yakin terhadap matlamat PPSMI berbanding guru sekolah Menengah. Selain itu, tahap kesediaan guru mengajar menggunakan Bahasa Inggeris dan tahap keyakinan guru terhadap matlamat PPSMI dipengaruhi oleh tahap penguasaan Bahasa Inggeris guru berbanding faktor-faktor lain.

- ii. Masih terdapat murid Tahun 4 dari Sabah, Kelantan dan Perlis dan murid Tingkatan 4 dari Sarawak, Sabah dan Kedah khususnya yang belajar di kawasan luar bandar menghadapi masalah mengikuti pengajaran dan pembelajaran dalam Bahasa Inggeris dan menjawab soalan yang ditulis dalam Bahasa Inggeris. Majoriti murid menghadapi lebih banyak masalah mengikut mata pelajaran Sains berbanding Matematik.

d. Pemantauan Oleh Bahagian Sekolah, Kementerian

Pihak Audit mendapati Bahagian Sekolah, Kementerian mula menjalankan pemantauan terhadap pembekalan, pemasangan dan penggunaan peralatan bagi Fasa V di 3 zon iaitu zon utara antara 16 hingga 19 April 2007, zon selatan antara 22 hingga 24 April 2007 dan zon pantai timur antara 14 hingga 17 Mei 2007. Pemantauan tersebut dijalankan bersama dengan pegawai-pegawai yang dilantik termasuk pegawai Jabatan Pelajaran Negeri.

e. Pemantauan Pembangunan Perisian Pengajaran

Semakan Audit mendapati pemantauan berkaitan dengan pembangunan perisian pengajaran diuruskan oleh Bidang Pendidikan Teknologi Maklumat Dan Komunikasi (BPTMK) Kementerian melalui Mesyuarat Penyelarasan Aktiviti Sains Dan Matematik. Mesyuarat tersebut dipengerusikan oleh Timbalan Pengarah/Ketua Penolong Pengarah Pusat Perkembangan Kurikulum (PPK) dan dihadiri oleh pegawai Sains dan Matematik PPK, bahagian-bahagian di Kementerian serta Jabatan Pelajaran Negeri, Pejabat Pelajaran Gabungan dan Pejabat Pelajaran Daerah. Mesyuarat berkenaan telah diadakan sekali pada tahun 2005, 3 kali pada tahun 2006 dan 2 kali pada tahun 2007. Antara perkara yang dibincangkan adalah berkaitan pembangunan perisian pengajaran, penyebaran maklumat dan latihan penggunaan perisian pengajaran.

17.4.11.2. Peringkat Jabatan Pelajaran Negeri

Di Jabatan Pelajaran Negeri (JPN), mesyuarat penyelarasan PPSMI diadakan mengikut keperluan bagi membincangkan antaranya isu-su yang berkaitan

dengan laporan bekalan peralatan, penyenggaraan yang akan dijalankan oleh syarikat, perisian pengajaran, latihan dan kehilangan peralatan PPSMI. Mesyuarat ini dipengerusikan oleh Pengarah JPN/Timbangan Pengarah Pelajaran/ Ketua Sektor Pengurusan Akademik ataupun Penolong Pengarah Kanan (Sains/ Matematik/Bahasa Inggeris). **Semakan Audit mendapati bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, JPN Selangor telah bermesyuarat antara 1 hingga 3 kali setahun, JPN Negeri Sembilan dan Terengganu tidak pernah mengadakan mesyuarat, JPN Pulau Pinang bermesyuarat 2 hingga 3 kali setahun manakala JPN Sarawak bermesyuarat 4 kali setahun.**

17.4.11.3. Peringkat Sekolah

Di peringkat sekolah, mesyuarat mengenai pelaksanaan PPSMI perlu diadakan sebanyak 3 kali setahun. Lawatan Audit ke sekolah-sekolah mendapati kekerapan mesyuarat yang diadakan adalah antara sekali hingga 4 kali setahun bagi 16 sekolah di Selangor, 17 sekolah di Negeri Sembilan dan 12 sekolah di Terengganu. Kekerapan mesyuarat yang diadakan bagi 15 sekolah di Pulau Pinang dan 13 sekolah di Sarawak pula adalah antara 1 hingga 5 kali setahun. Antara perkara yang dibincangkan semasa mesyuarat berkenaan adalah mengenai penggunaan komputer riba, penggunaan perisian pengajaran, aktiviti PPSMI, masalah peralatan dan lain-lain perkara yang berkaitan. Sebanyak 12 sekolah pula tidak mengemukakan minit mesyuarat PPSMI masing-masingnya. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.25
SEKOLAH YANG TIDAK MENGEMUKAKAN MINIT MESYUARAT PPSMI
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

SEKOLAH
NEGERI SEMBILAN
SMA Persekutuan Labu, Labu
SMK (FELDA) Sendayan, Seremban
TERENGGANU
SMK Tengku Lela Segara, Marang
SK Kuala Abang, Dungun
SK Paya Bunga, Kuala Terengganu
SK Teluk Ketapang, Kuala Terengganu
SELANGOR
SK Bukit Bangkong (A), Sungai Pelek
SK Hicom, Shah Alam
SJK (T) Serdang, Seri Kembangan
SARAWAK
SK Dato' Traoh, Kota Samarahan
SMK Kota Samarahan, Kota Samarahan
SMKA Sheikh Othman Abd. Wahab, Kuching

Pada pandangan Audit, mesyuarat-mesyuarat bagi tujuan memantau pelaksanaan PPSMI patut diadakan secara berjadual di semua peringkat sama ada di Kementerian, JPN ataupun di sekolah-sekolah. Ini adalah penting bagi membolehkan pihak Kementerian memastikan sebarang masalah yang dihadapi dalam pelaksanaan PPSMI dapat ditangani segera supaya program ini dapat dilaksanakan dengan cekap dan mencapai objektif yang telah ditetapkan.

17.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

17.5.1. Pada umumnya, pengurusan peralatan PPSMI yang diaudit mempunyai beberapa kelemahan yang perlu diperbaiki. Antara kelemahan tersebut ialah :-

- a. Terdapat lebih komputer riba antara 1 hingga 20 unit yang diagihkan ke sekolah-sekolah berbanding dengan bilangan guru PPSMI.
- b. Kerja-kerja pemasangan bagi beberapa peralatan PPSMI belum selesai tetapi Sijil Pengujian Dan Pemasangan telah ditandatangani. Selain itu, didapati kerja pemasangan peralatan yang tidak sempurna.
- c. Kelewatan pembangunan perisian pengajaran untuk dibekalkan ke sekolah-sekolah.
- d. Penyelenggaraan rekod peralatan PPSMI tidak mematuhi Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 5 Tahun 2007.
- e. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, terdapat kehilangan peralatan PPSMI yang berjumlah RM9.56 juta di 812 sekolah.
- f. Denda tidak dikenakan terhadap kelewatan kerja penyelenggaraan pemulihan oleh pembekal utama.

17.5.2. Bagi mempertingkatkan lagi pengurusan peralatan PPSMI, adalah disyorkan Kementerian memberikan pertimbangan kepada perkara berikut :-

- a. Peralatan PPSMI perlu diagihkan ke sekolah-sekolah mengikut keperluan dan Kementerian hendaklah memastikan ianya diletakkan di tempat yang sesuai, digunakan secara optimum dan disenggarakan secara berjadual.
- b. Pihak sekolah hendaklah memastikan kerja-kerja pemasangan peralatan telah selesai dan sempurna sebelum menandatangani Sijil Pengujian Dan Pemasangan.
- c. Bagi peralatan yang rosak/hilang, tindakan membaiki atau menggantikannya harus diambil supaya proses pengajaran dan pembelajaran tidak terjejas.
- d. Pihak Kementerian patut mengkaji semula *timeline* yang ditetapkan untuk penyediaan perisian pengajaran bagi setiap mata pelajaran PPSMI yang berkaitan dan seterusnya memastikan kerja-kerja dilaksanakan oleh kontraktor dalam tempoh yang ditetapkan.

- e. Rekod berhubung dengan peralatan PPSMI di sekolah-sekolah perlu diselenggarakan selaras dengan kehendak Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 5 Tahun 2007.
- f. Kontraktor perlu dikenakan denda mengikut syarat yang ditetapkan dalam Surat Setuju Terima bagi kerja-kerja penyenggaraan pemulihan yang lewat dijalankan.
- g. Jawatan pegawai teknikal perlu diwujudkan di peringkat negeri dan daerah bagi tujuan memantau penyenggaraan peralatan ICT.
- h. Kementerian hendaklah memastikan guru-guru yang terlibat dengan PPSMI diberi latihan yang mencukupi bagi membolehkan mereka melaksanakan tugasnya dengan cekap dan berkesan.
- i. Mesyuarat-mesyuarat bagi tujuan memantau pelaksanaan PPSMI patut diadakan secara berjadual di semua peringkat sama ada di Kementerian, JPN ataupun di sekolah-sekolah. Ini adalah penting bagi membolehkan pihak Kementerian memastikan sebarang masalah yang dihadapi dalam pelaksanaan PPSMI dapat ditangani segera supaya program ini dapat dilaksanakan dengan cekap dan mencapai objektif yang telah ditetapkan.

18. PENGURUSAN SISA KLINIKAL DI HOSPITAL DAN KLINIK KESIHATAN

18.1. LATAR BELAKANG

18.1.1. Pengurusan yang teratur terhadap sisa klinikal di semua hospital dan institusi kesihatan amat penting bagi memastikan kesihatan dan kesejahteraan orang awam daripada risiko jangkitan dan penyakit serta mengelakkan sebarang pencemaran terhadap alam sekeliling.

18.1.2. Sisa klinikal telah diklasifikasikan sebagai sisa terjadual (kod SW404) di bawah Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974 yang menghendaki semua premis pengeluar sisa klinikal termasuk hospital dan klinik kesihatan Kementerian Kesihatan Malaysia (Kementerian) supaya menguruskan sisa klinikal mengikut kehendak yang telah digariskan dalam peraturan tersebut.

18.1.3. Merujuk kepada *Guidelines For The Management Of Clinical And Related Wastes In Hospital And Health Care Establishments 1993*, sisa klinikal ditakrifkan sebagai :-

- Sebarang sisa yang terdiri daripada keseluruhan atau sebahagian tisu manusia atau binatang, darah atau cecair badan, rembesan, dadah atau lain-lain produk farmaseutikal, kapas, pencucian, jarum suntikan, jarum atau lain-lain alat tajam yang mungkin menjadi bahaya kepada sesiapa yang bersentuhan dengannya.
- Sebarang sisa lain berpunca daripada perubatan, perawatan, pergigian, veterinar, farmaseutikal atau yang bersamaan dengannya, penyiasatan, perawatan, penjagaan, pengajaran dan penyelidikan atau pendermaan darah untuk tujuan pemindahan menjadi sisa yang boleh menyebabkan jangkitan kepada sesiapa yang bersentuhan dengannya.

18.1.4. Mulai bulan Oktober 1996, bagi meningkatkan kecekapan perkhidmatan hospital, 5 jenis perkhidmatan sokongan hospital Kementerian telah diswastakan kepada 3 syarikat konsesi iaitu perkhidmatan penyenggaraan kejuruteraan fasiliti; penyenggaraan kejuruteraan biomedikal; pembersihan luar dan dalam kawasan bangunan; perkhidmatan linen dan dobi serta pengurusan sisa klinikal.

18.1.5. Sehingga bulan Disember 2007, syarikat konsesi bertanggungjawab menguruskan sisa klinikal daripada 136 hospital dan 10 institusi kesihatan di seluruh negara. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, sebanyak 23,529 tan metrik sisa klinikal telah dihasilkan dan sejumlah RM131.40 juta telah dibelanjakan oleh Kementerian untuk pengurusan sisa klinikal.

18.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan sisa klinikal di hospital dan klinik kesihatan telah dilaksanakan dan dipantau dengan teratur, cekap dan berkesan serta mencapai objektif yang ditetapkan.

18.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan dijalankan terhadap pengurusan sisa klinikal di hospital dan klinik kesihatan dengan memberi tumpuan kepada aspek pengasingan, pengutipan, penstoran, pengangkutan dan pelupusan sisa klinikal. Pengauditan dijalankan dengan menyemak fail, rekod dan dokumen berkaitan bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 di Bahagian Perkhidmatan Kejuruteraan, Kementerian Kesihatan, 6 hospital dan 12 klinik kesihatan terpilih yang mewakili setiap zon/syarikat konsesi. Pemeriksaan fizikal dan temu bual juga telah dilakukan dengan pegawai-pegawai di hospital dan klinik kesihatan yang diaudit.

18.4. PENEMUAN AUDIT

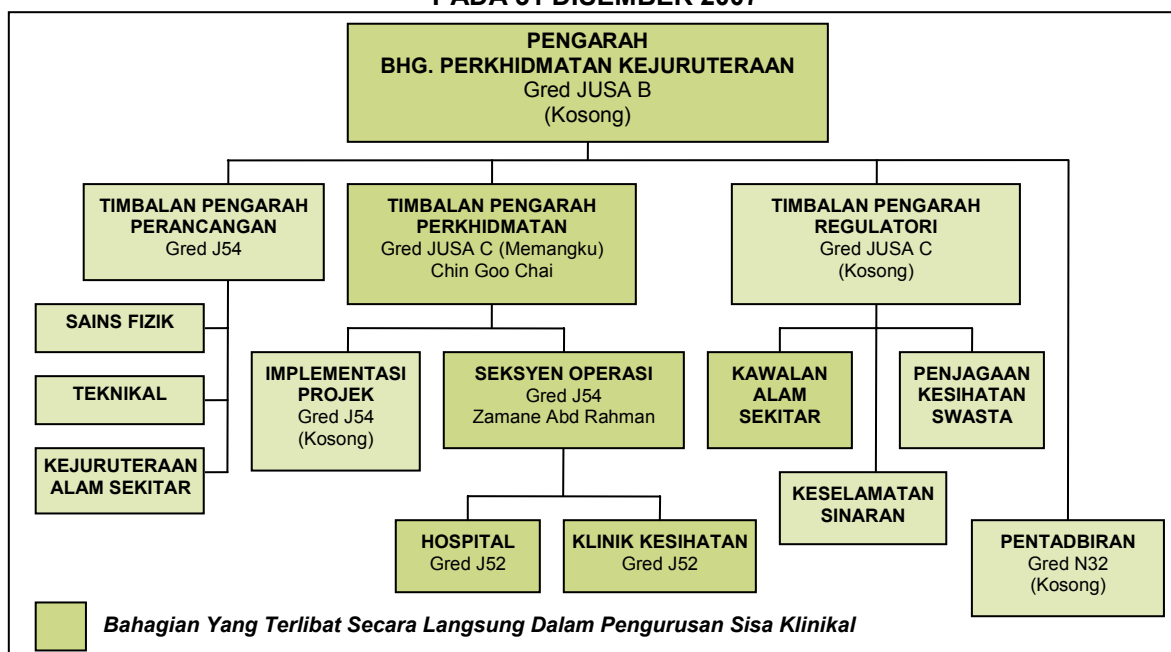
Pengauditan yang dijalankan antara bulan Ogos hingga Disember 2007 mendapati perkara-perkara seperti berikut :-

18.4.1. Pengurusan Aktiviti

18.4.1.1. Peringkat Kementerian

- a. Di peringkat Kementerian, tanggungjawab mengawal selia kerja pengurusan sisa klinikal adalah di bawah Bahagian Perkhidmatan Kejuruteraan yang diketuai oleh Pengarah, Gred JUSA B dan dibantu oleh 3 Timbalan Pengarah, Gred JUSA C/J54 masing-masingnya yang mengetuai Cawangan Perancangan, Cawangan Perkhidmatan dan Cawangan Regulatori. Pada masa ini, pegawai yang memangku Gred JUSA C juga melaksanakan tugas jawatan Gred JUSA B.
- b. Seksyen Operasi (dahulu dikenali sebagai Cawangan Kawal Selia) iaitu salah satu seksyen di bawah Cawangan Perkhidmatan memainkan peranan penting dalam khidmat sokongan hospital yang diswastakan termasuk pengurusan sisa klinikal. Seksyen ini diketuai oleh Zamane Bin Abd. Rahman, Gred J54 berperanan menyelia dan memantau pelaksanaan keseluruhan program penswastan khidmat sokongan hospital, menjamin kepentingan Kementerian dan pengguna dengan memastikan semua peruntukan dalam perjanjian konsesi dipatuhi dan khidmat sokongan hospital yang diberikan adalah cekap, selamat dan berkesan. Sehingga bulan Disember 2007, Seksyen Operasi telah diluluskan sebanyak 38 jawatan dari pelbagai gred. Bagaimanapun, hanya 14 jawatan yang diisi. Struktur organisasi Bahagian Perkhidmatan Kejuruteraan pada 31 Disember 2007 adalah seperti di **Carta 18.1** manakala kedudukan perjawatan Seksyen Operasi adalah seperti di **Jadual 18.1**.

CARTA 18.1
STRUKTUR ORGANISASI BAHAGIAN PERKHIDMATAN KEJURUTERAAN
PADA 31 DISEMBER 2007

JADUAL 18.1
KEDUDUKAN PERJAWATAN SEKSYEN OPERASI

JAWATAN	GRED	LULUS	DIISI
Timbalan Pengarah	J54	1	1
Pembantu Tadbir (Kesetiausahaan)	N17	1	0
UNIT HOSPITAL			
Ketua Penolong Pengarah	J52	2	2
Ketua Penolong Pengarah	J48	5	2
Penolong Pengarah	J41	10	4
Pembantu Tadbir	N17	1	1
UNIT KLINIK KESIHATAN			
Ketua Penolong Pengarah	J52	2	2
Ketua Penolong Pengarah	J48	5	1
Penolong Pengarah	J41	10	0
Pembantu Tadbir	N17	1	1
JUMLAH		38	14

- c. Seksyen Kawalan Alam Sekitar di bawah Cawangan Regulatori turut bertanggungjawab secara tidak langsung dalam pengurusan sisa klinikal dengan menyediakan polisi, garis panduan dan standard yang perlu dipatuhi.
- d. Bahagian Perolehan Dan Penswastaan juga turut memainkan peranan dalam pengurusan sisa klinikal yang berkaitan dengan pelantikan syarikat konsesi, penyediaan dokumen kontrak dan penguatkuasaan perjanjian.

18.4.1.2. Peringkat Hospital

- a. Di peringkat hospital, pengurusan sisa klinikal adalah diletakkan di bawah tanggungjawab Bahagian Perkhidmatan Sokongan Yang Diswastakan di mana seorang Pegawai Perhubungan (Liason Officer) dilantik bagi menyelaras dan memantau kerja-kerja pengurusan sisa klinikal yang dilaksana oleh syarikat konsesi. *Liason Officer* dilantik oleh Pengarah Hospital berkenaan yang terdiri daripada Penolong Pegawai Perubatan (Gred U36/U32/U29), Penyelia Jururawat (Gred U36), Ketua Jururawat (Gred U32) dan Jururawat (Gred U29). Struktur organisasi hospital adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 18.2
STRUKTUR ORGANISASI HOSPITAL
KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

- b. Pada bulan Oktober 1997, Kementerian telah melantik Syarikat Sistem Hospital Awasan Taraf Sdn. Bhd. (SIHAT) bagi membantu Kementerian dalam memantau, menyelia, memeriksa dan mengaudit ke atas aktiviti perkhidmatan sokongan hospital yang diswastakan.

18.4.1.3. Peringkat Klinik Kesihatan

Di peringkat klinik kesihatan, pengurusan sisa klinikal dikawal selia oleh seorang kakitangan klinik sama ada Penolong Pegawai Perubatan atau Jururawat.

Pada pandangan Audit, struktur organisasi di semua peringkat iaitu Kementerian, hospital dan klinik kesihatan telah menetapkan dengan jelas tugas dan tanggungjawab semua pihak yang terlibat dengan pengurusan sisa klinikal. Bagaimanapun, Kementerian perlu mengisi jawatan-jawatan yang berkenaan bagi membolehkan pelaksanaan tanggungjawab yang lebih berkesan.

18.4.2. Latihan

18.4.2.1. Di peringkat Kementerian, semua pegawai yang terlibat secara langsung dengan pengurusan sisa klinikal telah mengikuti latihan yang bersesuaian dalam pemantauan kerja-kerja pengurusan sisa klinikal.

18.4.2.2. Di peringkat hospital, setiap tahun syarikat konsesi telah mengendalikan sekurang-kurangnya dua kali *user training* berkaitan sisa klinikal sebagaimana yang ditetapkan dalam perjanjian konsesi dan Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling (Buangan Terjadual) 2005 serta jadual latihan dinyatakan dalam *Hospital Specific Implementation Plan* (HSIP). Didapati semua kakitangan hospital telah mengikuti latihan berkaitan. Hospital juga mengendalikan latihan secara dalaman bagi memastikan kakitangan hospital sentiasa peka dengan pengurusan sisa klinikal. Syarikat konsesi juga turut mengendalikan latihan kepada semua kakitangan mereka yang terlibat dalam pengurusan sisa klinikal seperti mana yang ditetapkan dalam perjanjian konsesi.

18.4.2.3. Di peringkat klinik kesihatan, pihak Audit tidak dapat memastikan sama ada semua kakitangan telah mengikuti latihan dengan sewajarnya kerana tiada rekod mengenainya. Bagaimanapun berdasarkan kepada maklum balas yang diterima daripada kakitangan klinik kesihatan yang dilawati, ada juga di kalangan mereka yang telah mengikuti *user training* yang dikendalikan oleh syarikat konsesi. **Pada pandangan Audit, Kementerian hendaklah memastikan setiap kakitangan klinik kesihatan diberi latihan berhubung dengan pengurusan sisa klinikal.**

18.4.3. Undang-undang Dan Garis Panduan

Pengurusan sisa klinikal adalah tertakluk kepada undang-undang dan peraturan yang berkuat kuasa. Antara peraturan yang perlu dipatuhi adalah Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974, Akta Keselamatan Dan Kesihatan Pekerjaan 1994 dan Akta Pencegahan Dan Kawalan Penyakit Berjangkit 1988. Kementerian dan perunding SIHAT juga telah mengeluarkan garis panduan berkaitan pengurusan sisa klinikal bagi memastikan pengurusan yang lebih teratur, seragam dan berkesan. Antaranya ialah *Guidelines For The Management Of Clinical And Related Wastes In Hospital And Health Care Establishments 1993*, *Guidelines For The Application Of The Deduction Formula For The Privatization Of Hospital Support Services*, *Project Operation Guidelines For Clinical Waste Management Service* dan Panduan Pengurusan Sisa Klinikal Bagi Klinik-klinik Kesihatan Kementerian Kesihatan Malaysia Bilangan 1/2002.

18.4.4. Kaedah Pelaksanaan

18.4.4.1. Perkhidmatan sokongan hospital termasuk pengurusan sisa klinikal di 136 hospital dan 10 institusi kesihatan telah dilaksanakan melalui kaedah penswastan kepada 3 syarikat konsesi yang dibahagikan mengikut zon seperti berikut :-

JADUAL 18.2
PERIHAL SYARIKAT KONSESI

SYARIKAT	ZON	PERIHAL SYARIKAT	BILANGAN HOSPITAL/ INSTITUSI
Faber Medi-Serve Sdn. Bhd.	Zon Utara, Sabah Dan Sarawak	Pemegang Saham Utama : Faber Health Care Sdn. Bhd. Modal Dibenarkan: RM100 juta Modal Berbayar: RM54 juta	78
Radicare (M) Sdn. Bhd.	Zon Tengah Dan Zon Timur	Pemegang Saham Utama : Realmile Facilities Management Sdn. Bhd. Modal Dibenarkan: RM50 juta Modal Berbayar: RM30 juta	46
Pantai Medivest Sdn. Bhd.	Zon Selatan	Pemegang Saham Utama : Pantai Holding Berhad Modal Dibenarkan: RM10 juta Modal Berbayar: RM7 juta	22
JUMLAH			146

18.4.4.2. Sebanyak 3 perjanjian penswastan telah ditandatangani antara Kementerian dengan syarikat konsesi berkenaan seperti berikut :-

- a. Perjanjian konsesi asal untuk menswastakan perkhidmatan sokongan hospital bagi 123 hospital dan 4 institusi kesihatan telah ditandatangani pada 28 Oktober 1996. Tempoh konsesi adalah selama 15 tahun iaitu sehingga 27 Oktober 2011.
- b. Perjanjian konsesi tambahan pertama telah ditandatangani oleh Kementerian dengan syarikat konsesi pada 10 Februari 2003 untuk meminda beberapa terma dalam perjanjian konsesi asal. Antaranya ialah menggugurkan definisi *Future Hospitals*, menambah klausa berkaitan dengan skop perkhidmatan dan menambah klausa baru berkaitan dengan *Dispute Committee On Maintenance Or Reimbursable Works*.
- c. Kementerian juga telah menandatangani perjanjian konsesi sama ada tambahan kedua dan tambahan ketiga dengan syarikat konsesi bagi 13 hospital dan 6 institusi kesihatan yang tidak tersenarai dalam perjanjian konsesi asal. Semakan Audit mendapati pelantikan syarikat konsesi bagi Hospital Sungai Buloh, Kolej Sains Kesihatan Bersekutu Sungai Buloh, Hospital Ampang dan Hospital Serdang telah dibuat secara interim setelah tamat tempoh perjanjian konsesi tambahan. Butiran selanjutnya adalah seperti di **Jadual 18.3 dan 18.4**.

JADUAL 18.3
PERJANJIAN KONSESI ANTARA KEMENTERIAN KESIHATAN DAN SYARIKAT KONSESI

SYARIKAT KONSESI	HOSPITAL/INSTITUSI	TARIKH SURAT SETUJU TERIMA/SURAT NOTIS	TARIKH KONTRAK DITANDATANGANI	TEMPOH KELEWATAN	TEMPOH KONTRAK	CATATAN
Pantai Medivest Sdn. Bhd.	Makmal Kesihatan Awam Johor Bahru	26.09.2002	10.06.2005	28 Bulan 14 Hari	01.11.1999 Hingga 27.10.2011	PKT-2
	Sultan Ismail, Johor Bahru	TM	15.12.2006	TM	16.03.2004 Hingga 27.10.2011	PKT-2
	Jempol, Negeri Sembilan	20.02.2006	17.07.2007	12 Bulan 26 Hari	07.11.2005 Hingga 27.10.2011	PKT-2
Radicare (M) Sdn. Bhd.	Selayang, Selangor	25.08.1999	14.07.2005	66 Bulan 18 Hari	21.02.1999 Hingga 27.10.2011	PKT-2
	Putrajaya, Wilayah Persekutuan	05.05.2000	14.07.2005	58 Bulan 8 Hari	05.05.2000 Hingga 27.10.2011	PKT-2
	Institut Pengurusan Kesihatan, Kuala Lumpur	15.02.2001*	14.07.2005	48 Bulan 29 Hari	23.02.2001 Hingga 27.10.2011	PKT-2
	Pusat Darah Negara, Kuala Lumpur	25.8.1999*	14.07.2005	66 Bulan 18 Hari	01.01.2001 Hingga 27.10.2011	PKT-2
	Makmal Kesihatan Awam Kebangsaan Sungai Buloh, Selangor	TM	14.07.2005	TM	01.11.1999 Hingga 27.10.2011	PKT-2
	Jeli, Kelantan	30.09.2003	30.12.2005	22 Bulan 29 Hari	01.10.2003 Hingga 31.12.2007	PKT-2
		28.08.2006	01.01.2007	3 Hari	01.01.2007 Hingga 27.10.2011	PKT-3
	Setiu, Terengganu	30.09.2003	30.12.2005	23 Bulan 1 Hari	15.11.2003 Hingga 31.12.2006	PKT-2
		28.08.2006	01.01.2007	3 Hari	01.01.2007 Hingga 27.10.2011	PKT-3
Faber Medi-Serve Sdn. Bhd.	Makmal Kesihatan Awam Ipoh	15.12.2001*	17.06.2005	38 Bulan 1 Hari	15.02.2001 Hingga 27.10.2011	PKT-2
	Kepala Batas, Pulau Pinang	14.08.2002	29.12.2005	36 Bulan 14 Hari	01.01.2003 Hingga 31.12.2006	PKT-2
		28.08.2006	13.11.2007	10 Bulan 15 Hari	01.01.2007 Hingga 27.10.2011	PKT-3
	Likas, Sabah	20.10.2004	17.05.2007	26 Bulan 26 Hari	01.11.2004 Hingga 27.10.2011	PKT-2
	Kuala Penyu, Sabah	28.02.2006	17.05.2007	10 Bulan 17 Hari	03.01.2006 Hingga 27.10.2011	PKT-2
	Kunak, Sabah	28.02.2006	17.05.2007	10 Bulan 17 Hari	13.01.2006 Hingga 27.10.2011	PKT-2

Nota : (*) Surat Notis TM - Tiada Maklumat
PKT-2/3 - Perjanjian Konsesi Tambahan Kedua/Ketiga

JADUAL 18.4
PELANTIKAN KONTRAKTOR SECARA INTERIM

SYARIKAT KONSESI	HOSPITAL/ INSTITUSI	TARIKH SURAT SETUJU TERIMA	TARIKH KONTRAK DITANDATANGANI	TEMPOH KELEWATAN	TEMPOH KONTRAK
Radicare (M) Sdn. Bhd.	Ampang, Selangor	29.12.2005 11.04.2007 12.11.2007	20.12.2006	7 Bulan 20 Hari	07.12.2005 Hingga 30.06.2007* 01.07.2007 Hingga 31.12.2007 01.01.2008 Hingga 31.03.2008
	Serdang, Selangor	TM 11.04.2007 12.11.2007	20.12.2006	TM	01.06.2005 Hingga 30.06.2007* 01.07.2007 Hingga 31.12.2007 01.01.2008 Hingga 31.03.2008
	Sungai Buloh, Selangor	11.06.2006 11.04.2007 12.11.2007	19.01.2007	3 Bulan 7 Hari	08.05.2006 Hingga 30.06.2007* 01.07.2007 Hingga 31.12.2007 01.01.2008 Hingga 31.03.2008
	Kolej Sains Kesihatan Bersekutu Sungai Buloh, Selangor	29.11.2005 11.04.2007 12.11.2007	20.12.2006	8 Bulan 20 Hari	01.04.2005 Hingga 30.06.2007* 01.07.2007 Hingga 31.12.2007 01.01.2008 Hingga 31.03.2008

Nota : TM - Tiada Maklumat () Perjanjian Konsesi Tambahan Kedua*

18.4.4.3. Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1995 menghendaki kontrak ditandatangani dalam tempoh 4 bulan selepas Surat Setuju Terima dikeluarkan. Berdasarkan maklumat kontrak di **Jadual 18.3 dan 18.4**, didapati semua dokumen perjanjian lewat ditandatangani dan kelewatan berlaku antara 3 hari hingga 66 bulan. Selain itu, didapati tarikh permulaan penguatkuasaan perjanjian kontrak tersebut adalah lebih awal daripada tarikh perjanjian ditandatangani. **Pada pandangan Audit, Kementerian hendaklah mengambil tindakan sewajarnya bagi memastikan tiada sebarang kelewatan dalam menyedia dan menandatangani dokumen kontrak agar peruntukan perjanjian dapat dikuatkuasakan.**

18.4.4.4. Bagi melaksanakan aktiviti penswastan pengurusan sisa klinikal, syarikat-syarikat konsesi berkenaan dikehendaki menyediakan segala peralatan, tenaga kerja dan kemudahan bagi pengurusan sisa klinikal. Syarikat konsesi bertanggungjawab terhadap tugas pengutipan, penstoran, pengangkutan dan pelupusan sisa klinikal di hospital. Bagi klinik kesihatan, pengasingan dan pengutipan serta pengangkutan sisa klinikal ke hospital berdekatan diuruskan sendiri oleh klinik kesihatan. Syarikat konsesi hanya bertanggungjawab terhadap urusan pelupusan sisa klinikal. Syarikat konsesi akan dibayar yuran berdasarkan jumlah berat sisa klinikal iaitu RM5.20/kg bagi Semenanjung Malaysia dan RM6.76/kg bagi Sabah dan Sarawak. Potongan daripada jumlah yuran perkhidmatan akan dibuat jika berlaku ketidakpatuhan kepada syarat perjanjian.

18.4.5. Syarat Perjanjian Konsesi

18.4.5.1. Berdasarkan perjanjian konsesi, semua syarikat konsesi hendaklah menyerahkan Bon Pelaksanaan dalam bentuk jaminan bank bersamaan 5% daripada yuran tahunan perkhidmatan sokongan dan perlu diperbaharui setiap tahun. Semakan Audit mendapati semua syarikat konsesi telah mengemukakan Bon Pelaksanaan dan memperbaharuiinya setiap tahun.

18.4.5.2. Semua syarikat konsesi dikehendaki mengambil alih aset hospital yang digunakan untuk menyenggara perkhidmatan sokongan hospital. Antara aset tersebut ialah loji *incinerator*. Nilai aset tersebut yang diambil alih oleh syarikat konsesi berkenaan perlu dibayar berdasarkan penilaian Jabatan Penilaian Dan Perkhidmatan Harta (JPPH). Lawatan Audit di Hospital Tawau mendapati Syarikat Faber Medi-Serve Sdn. Bhd. masih belum mengambil alih loji *incinerator* di hospital itu. Ini adalah kerana semasa perkhidmatan sokongan hospital diswastakan pada tahun 1996, loji ini tidak termasuk dalam senarai aset yang hendak diambil alih memandangkan ia dijangka tutup. Bagaimanapun disebabkan keperluan, pihak Audit mendapati syarikat telah menggunakan loji tersebut untuk berfungsi sebagai *back up incinerator* mulai bulan Mei 2006 sehingga kini. Selepas teguran Audit, Kementerian telah membuat permohonan kepada JPPH untuk menjalankan penilaian aset bagi membolehkan nilai aset dibayar oleh Syarikat Faber Medi-Serve Sdn. Bhd.

18.4.6. Peruntukan Dan Perbelanjaan

Pihak Audit tidak dapat mengesahkan peruntukan yang dikhususkan untuk pengurusan sisa klinikal kerana peruntukan kewangan yang diagihkan oleh Bahagian Kewangan Kementerian kepada Jabatan Kesihatan Negeri dan hospital terlibat adalah merangkumi kesemua 5 perkhidmatan sokongan hospital yang diswastakan. Bagaimanapun berdasarkan rekod di 6 hospital (termasuk klinik kesihatan di bawahnya) yang dilawati, didapati bayaran yuran perkhidmatan bagi menguruskan sisa klinikal yang dibuat kepada ketiga-tiga syarikat konsesi bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 adalah berjumlah RM22.38 juta. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 18.5
BAYARAN SISA KLINIKAL BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

SYARIKAT KONSESI	HOSPITAL	BERAT (Kg)	POTONGAN (RM)	JUMLAH BAYARAN (RM)	% POTONGAN
Faber Medi-Serve Sdn. Bhd.	Tawau	188,472	4,938	1,280,236	0.39
	Tuanku Fauziah, Kangar	318,233	3,777	1,665,237	0.23
Radicare (M) Sdn. Bhd.	Kuala Lumpur	2,165,211	4,122	11,359,310	0.04
	Sultanah Nur Zahirah, Kuala Terengganu	656,542	3,775	3,437,264	0.11
Pantai Medivest Sdn. Bhd.	Melaka	818,178	73,192	4,222,244	1.73
	Port Dickson	79,218	770	414,647	0.19
JUMLAH		4,225,854	90,574	22,378,938	0.40

18.4.7. Pengurusan Sisa Klinikal

Semakan Audit telah dijalankan untuk menentukan sejauh mana syarikat konsesi dan hospital/klinik kesihatan mematuhi perjanjian konsesi dan lain-lain garis panduan yang ditetapkan dalam menguruskan sisa klinikal dari peringkat pengasingan, pengutipan, penstoran, pengangkutan serta pelupusan sisa klinikal dan mendapati perkara-perkara seperti berikut :-

18.4.7.1. Mengikut syarat perjanjian, potongan akan dibuat daripada yuran perkhidmatan bulanan berdasarkan notis *Non Conformance Report* (NCR) yang dikeluarkan oleh perunding SIHAT dan aduan pengguna. Setiap bulan, satu mesyuarat yang dikenali sebagai *Validation Meeting* akan diadakan yang dihadiri oleh wakil hospital, wakil syarikat konsesi dan perunding SIHAT bagi memutuskan nilai potongan yang akan dikenakan. Bagi memudahkan pengurusan potongan tersebut dibuat, satu garis panduan iaitu *Guidelines For The Application Of The Deduction Formula For The Privatization Of Hospital Support Services 1999* telah dikeluarkan oleh perunding SIHAT. Mengikut garis panduan tersebut, terdapat 10 indikator yang membolehkan potongan yuran dibuat. **Semakan Audit selanjutnya mendapati bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, potongan daripada yuran perkhidmatan berjumlah RM90,574 telah dibuat.** Butirannya adalah seperti di **Jadual 18.5**.

18.4.7.2. Semakan Audit terhadap laporan bulanan yang disediakan oleh perunding SIHAT bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 mendapati Hospital Melaka menerima aduan pengguna yang paling tinggi iaitu sebanyak 850 aduan dan 158 NCR dengan potongan yuran perkhidmatan berjumlah RM73,192 iaitu 1.73% daripada jumlah bayaran yuran perkhidmatan yang sebenar. Antara faktor yang menyebabkan NCR dikeluarkan adalah kerana penyediaan kemudahan tidak mencukupi; pengutipan sisa klinikal tidak dilakukan/tidak mengikut jadual; kegagalan menggunakan *wheeled bin* yang bersih/mengikut spesifikasi; stor untuk sisa klinikal tidak disediakan; pengangkutan sisa klinikal ke loji pelupusan tidak mengikut jadual dan jadual latihan pengguna yang dikendalikan tidak mengikut *Hospital Specific Implementation Plan*. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, bilangan NCR dan aduan pengguna adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 18.6
BILANGAN NCR DAN ADUAN PENGGUNA

SYARIKAT KONSESI	HOSPITAL	2005		2006		2007	
		NCR	ADUAN PENGGUNA	NCR	ADUAN PENGGUNA	NCR	ADUAN PENGGUNA
Faber Medi-Serve Sdn. Bhd.	Tawau	13	2	44	73	17	16
	TuanKu Fauziah, Kangar	76	13	67	24	114	26
Radicare (M) Sdn. Bhd.	Kuala Lumpur	26	60	44	22	17	29
	Sultanah Nur Zahirah, Kuala Terengganu	7	18	47	22	35	58
Pantai Medivest Sdn. Bhd.	Melaka	43	223	65	359	50	268
	Port Dickson	1	13	10	19	10	3

Nota : NCR - Non Conformance Report

18.4.7.3. Semakan Audit selanjutnya mendapati sungguhpun berlaku beberapa ketidakpatuhan kepada prosedur yang ditetapkan dalam perjanjian konsesi dan NCR telah dikeluarkan seperti ditunjukkan di **Jadual 18.6**, namun tidak semua ketidakpatuhan prosedur dikenakan potongan. Antara

ketidakpatuhan tersebut ialah tidak mengunci *wheeled bin* semasa bergerak dari satu lokasi ke satu lokasi di hospital, *porter* tidak menggunakan pakaian khas, kesalahan menggunakan laluan oleh *porter* semasa kerja-kerja pengutipan dan *porter* memampatkan sisa klinikal ke dalam *wheeled bin* dengan menggunakan kayu/peralatan lain. Mengikut maklum balas daripada perunding SIHAT, potongan tidak dibuat kerana penetapan potongan yuran perkhidmatan adalah berdasarkan kepada 10 indikator yang dinyatakan dalam garis panduan di mana ia tidak menyenaraikan dengan terperinci semua perkara yang perlu dipatuhi seperti mana yang dinyatakan dalam perjanjian konsesi. **Pada pandangan Audit, garis panduan yang dikeluarkan oleh perunding SIHAT adalah sebagai rujukan untuk membantu pihak yang terlibat dalam perkhidmatan sokongan hospital sahaja. Sebaliknya perjanjian konsesi adalah dokumen ikatan hak antara Kementerian dan syarikat konsesi. Oleh itu, potongan yuran perkhidmatan sepatutnya dibuat terhadap segala ketidakpatuhan prosedur yang disenaraikan dalam perjanjian konsesi. Bagi mengelakkan sebarang kesulitan berlaku, adalah disyorkan garis panduan dikemas kini bagi memastikan ianya selaras dengan syarat perjanjian.**

18.4.7.4. Pihak Audit telah membuat lawatan ke 6 hospital dan 12 klinik kesihatan dan mendapati perkara-perkara berikut :-

a. Hospital Specific Implementation Plan

Hospital Specific Implementation Plan (HSIP) adalah dokumen rujukan penting untuk menjamin perkhidmatan yang dilaksanakan adalah memuaskan dan mengikut jadual. Pelan ini merupakan satu asas pengukur bagi membolehkan prestasi perkhidmatan khidmat sokongan hospital oleh syarikat konsesi dinilai. Setiap tahun, syarikat konsesi perlu menyediakan HSIP untuk disahkan oleh hospital. Semakan Audit mendapati secara keseluruhannya bagi tahun 2007, penyediaan HSIP di semua hospital yang dilawati adalah memuaskan kecuali di Hospital Melaka di mana syarikat Pantai Medinvest Sdn. Bhd. telah mengemukakan HSIP untuk tahun 2007 kepada Pengarah Hospital Melaka pada 23 November 2006 tetapi kelulusan hanya diberi pada bulan 19 Jun 2007. Antara maklumat yang disediakan dalam dokumen HSIP tersebut ialah Jadual Pengutipan, Jadual Penimbangan, Jadual Pengangkutan, Jadual *User Training*, Jadual Cucian Bekas Tong Kuning dan laluan yang dibenarkan. **Pada pandangan Audit, kelewatan meluluskan HSIP tersebut akan menjejaskan tugas pemantauan terhadap prestasi syarikat konsesi berkenaan.**

b. Pengasingan

- i. Kakitangan hospital/klinik kesihatan bertanggungjawab mengasingkan di antara sisa klinikal dan sisa domestik dalam tong yang dikhaskan. Bagi sisa klinikal selain dari jarum suntikan, ia hendaklah dibuang dalam tong kuning yang disaluti oleh beg plastik kuning. Jarum suntikan atau benda tajam hendaklah dibuang ke dalam *sharp container*. Sisa klinikal

berjangkit terutamanya dari makmal perlu melalui proses *autoclave* bagi tujuan nyah kuman yang perlu dilakukan oleh kakitangan hospital sebelum dibuang ke dalam tong kuning. Sehubungan ini, **syarikat konsesi adalah bertanggungjawab untuk membekalkan tong kuning, beg plastik kuning, beg plastik biru muda dan *sharp container* mengikut spesifikasi yang telah ditetapkan dalam perjanjian konsesi kepada semua hospital.**

- ii. Semakan Audit mendapati secara keseluruhannya pembekalan peralatan tersebut di semua hospital yang dilawati adalah memuaskan kecuali Hospital Melaka yang menghadapi kekurangan tong kuning menyebabkan kakitangannya menggunakan kotak atau tong sisa domestik untuk membuang sisa klinikal.
- iii. Bagi 12 klinik kesihatan yang dilawati, terdapat beberapa kes di mana bekalan tong kuning tidak mencukupi atau langsung tidak dibekalkan dan klinik kesihatan terpaksa membeli/menggunakan peralatan yang tidak mengikut spesifikasi dan tidak berlabel *biohazard* serta tong/bakul sampah domestik untuk sisa klinikal. **Mengikut Panduan Pengurusan Sisa Klinikal Kementerian Kesihatan Malaysia Bilangan 1/2002, klinik kesihatan perlu mengambil sendiri bekalan tersebut di hospital mengikut jadual yang dipersetujui bersama klinik kesihatan dengan syarikat konsesi. Bagaimanapun, tiada bukti yang menunjukkan jadual tersebut disediakan.** Kedudukan pembekalan peralatan untuk sisa klinikal di hospital dan klinik kesihatan adalah seperti di **Jadual 18.7. Gambar 18.1 hingga Gambar 18.8** pula menunjukkan cara penggunaan beg plastik kuning dan tong kuning yang tidak sesuai.

JADUAL 18.7
KEDUDUKAN PEMBEKALAN PERALATAN UNTUK SISA KLINIKAL
DI HOSPITAL DAN KLINIK KESIHATAN

HOSPITAL/ KLINIK KESIHATAN	PEMBEKALAN	CATATAN
Hospital Melaka	Kekurangan Tong Kuning dan Troka	Menggunakan kotak dan sisa tajam yang panjang dimasukkan dalam <i>sharp container</i>
KK Peringgit, Melaka	Kekurangan Tong Kuning	Menggunakan tong sampah domestik dan <i>sharp container</i> yang dibuka penutup untuk sisa klinikal bukan tajam
KK Cheng, Melaka	Kekurangan Tong Kuning	Menggunakan tong sampah domestik dan <i>sharp container</i> yang dibuka penutup untuk sisa klinikal bukan tajam
KK Kangar, Perlis	Tiada Pembekalan Tong Kuning Dan Kekurangan Pembekalan Plastik Kuning	Menggunakan tong sampah biasa dan menggunakan plastik sampah hitam (domestik)
KK Padang Besar, Perlis	Tiada pembekalan Tong Kuning	Menggunakan tong sampah biasa
KK Port Dickson	Tong Kuning tidak mencukupi	Menggunakan tong sampah biasa
KK Bukit Pelanduk	Tong Kuning tidak mencukupi	Menggunakan tong sampah biasa
KK Apas Balong, Tawau	Tong Kuning tidak mencukupi	Menggunakan tong sampah biasa
KK Ibu Anak, Tawau	Tong Kuning tidak mencukupi	Menggunakan tong sampah biasa

Nota : KK - Klinik Kesihatan

GAMBAR 18.1

*Klinik Kesihatan Kangar, Perlis
- Tong Sampah Domestik Dan Tidak Bertutup*

GAMBAR 18.2

*Klinik Apas Balong, Tawau
- Bakul Sampah Digunakan Untuk Sisa Klinik
Tidak Berlabel Dan Bertutup*

GAMBAR 18.3

*Klinik Kesihatan Padang Besar, Perlis
- Bakul Sampah Tidak Bertutup*

GAMBAR 18.4

*Klinik Kesihatan Jinjang, Kuala Lumpur
- Tong Sampah Domestik Digunakan Untuk Sisa
Klinikal Tidak Berlabel*

GAMBAR 18.5

*Wad Otopedik Wanita, Hospital Melaka
- Kekurangan Tong Kuning Menyebabkan
Kotak Digunakan*

GAMBAR 18.6

*Wad Otopedik Wanita, Hospital Melaka
- Kekurangan Tong Kuning Menyebabkan Sisa
Klinikal Dimasukkan Ke Dalam Tong Sisa Domestik*

GAMBAR 18.7

*Hospital Tuanku Fauziah, Kangar
- Sharp Container Diubahsuai Untuk Mengisi
Sisa Klinik Menyebabkan Beg Plastik
Kuning Tidak Sesuai Untuknya*

GAMBAR 18.8

*Wad Otopedik Wanita, Hospital Melaka
- Kekurangan Tong Kuning Menyebabkan Plastik
Kuning Digantung Di Tepi Troli Rawatan*

- iv. Semakan Audit mendapati berlaku beberapa kelemahan dalam mengasingkan sisa klinikal seperti sisa klinikal dibuang dalam tong sisa domestik dan jarum atau sisa klinikal tajam tidak diasing/tidak dimasukkan dengan sempurna dalam *sharp container*. **Pembuangan sisa domestik ke dalam tong sisa klinikal juga mengakibatkan berat timbangan sisa klinikal meningkat dan seterusnya meningkatkan bayaran yuran perkhidmatan kepada syarikat konsesi. Manakala sisa tajam yang tidak diasing/tidak dimasukkan dengan sempurna ke dalam *sharp container* boleh membahayakan kakitangan hospital, pekerja syarikat konsesi dan orang awam.** Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, kemalangan di kalangan kakitangan hospital dan pekerja-pekerja syarikat konsesi semasa mengendalikan sisa klinikal yang telah direkodkan oleh hospital yang dilawati dan syarikat konsesi adalah seperti di **Jadual 18.8**. Manakala **Gambar 18.9** hingga **Gambar 18.13** pula menunjukkan keadaan pengasingan sisa klinikal.

JADUAL 18.8
BILANGAN KEMALANGAN BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

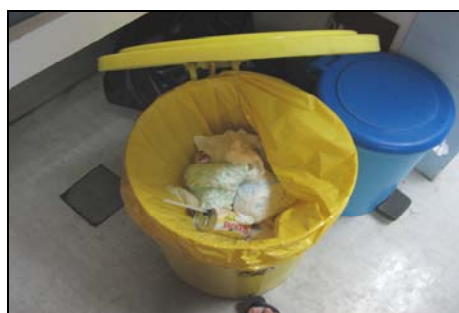
SYARIKAT KONSESI	HOSPITAL	2005 (Kes)	2006 (Kes)	2007 (Kes)	JUMLAH (Kes)
Faber Medi-Serve Sdn. Bhd.	Tawau	4	1	1	6
	TuanKu Fauziah, Kangar	0	0	1	1
Radicare (M) Sdn. Bhd.	Kuala Lumpur	3	1	2	6
	Sultanah Nur Zahirah, KualaTerengganu	0	1	2	3
Pantai Medivest Sdn. Bhd.	Melaka	0	8	4	12
	Port Dickson	0	1	0	1
JUMLAH		7	12	10	29

GAMBAR 18.9

Dewan Bersalin, Hospital Melaka
- Ketiadaan Troka Bagi Menempatkan Sisa Tajam Yang Panjang Membahayakan Pengguna

GAMBAR 18.10

Hospital Kuala Lumpur
- Sisa Domestik Bercampur Dengan Sisa Klinikal

GAMBAR 18.11

*Hospital Kuala Lumpur
- Sisa Klinikal Bercampur Dengan Sisa Tajam
Dalam Sharp Container Serta Tidak Bertutup*

GAMBAR 18.12

*Hospital Sultanah Nur Zahirah, Kuala Terengganu
- Kesilapan Pesakit Membuang Kapas Ke Dalam
Tong Sisa Domestik*

GAMBAR 18.13
*Hospital Tuanku Fauziah, Kangar
- Kayu Diletakkan Di Sharp Container Untuk
Memasukkan Jarum Suntikan Boleh Menyebabkan
Jangkitan Dan Berbahaya*

- v. Semasa lawatan Audit, diperhatikan juga berlaku kes di mana tong kuning, beg plastik kuning dan *sharp container* disalah guna oleh kakitangan hospital/klinik kesihatan dan pesakit. Contohnya, di **Klinik Kesihatan Peringgit, Melaka** kakitangan telah mengguna beg plastik kuning sebagai alas meja dan *sharp container* diguna untuk menyimpan peralatan; di Hospital Melaka, pakaian/alatan perubatan telah diletakkan di atas tong kuning dan di Klinik Kesihatan Apas Balong, Tawau kakitangan klinik telah membawa balik *sharp container* ke rumah. Keadaannya adalah seperti di **Gambar 18.14** hingga 18.17.

GAMBAR 18.14

*Klinik Kesihatan Apas Balong, Tawau
- Sharp Container Dibawa Balik Ke Rumah*

GAMBAR 18.15

*Klinik Kesihatan Peringgit, Melaka
- Peralatan Perubatan Disimpan Dalam
Sharp Container*

GAMBAR 18.16

*Unit Hemodialisis, Hospital Melaka
- Peralatan Hospital Diletakkan Di Atas
Tong Kuning*

GAMBAR 18.17

*Wad Obstetrik Dan Ginekologi, Hospital Melaka
- Pakaian Diletak Di Atas Tong Kuning*

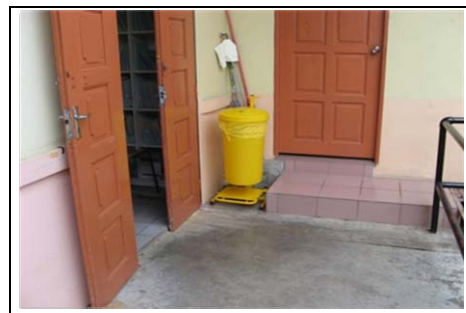
vi. Penempatan tong kuning di sesuatu lokasi hendaklah mendapat persetujuan hospital bagi mengelakkan disalah guna, jangkitan dan menjejaskan keselamatan terutamanya kepada orang awam. Bagaimanapun semasa lawatan Audit, **tong kuning tidak diletakkan di tempat yang sesuai** seperti di bawah meja, tepi langsir, di bawah tangga dan di luar klinik (**Gambar 18.18 hingga 18.21 adalah berkaitan**).

GAMBAR 18.18

*Hospital Tuanku Fauziah, Kangar, Perlis
- Tong Sisa Klinik Berdekatan Tangga Di
Laluan Orang Awam*

GAMBAR 18.19

*Hospital Tuanku Fauziah, Kangar, Perlis
- Tong Kuning Di Luar Klinik Obstetrik
Dan Ginekologi*

GAMBAR 18.20

*Hospital Sultanah Nur Zahirah, Kuala Terengganu
- Treatment Bin Berdekatan Stethoscope Dan
Rekod Perubatan*

GAMBAR 18.21

*Wad Otopedik Wanita, Hospital Melaka
- Tong Kuning Di Bawah Meja*

c. Pengutipan Sisa Klinikal

Pengutipan sisa klinikal hendaklah berdasarkan Prosedur Perjanjian Induk dan Keperluan Teknikal Dan Indikator Prestasi yang dinyatakan dalam perjanjian konsesi dengan kaedah mengurangkan risiko dan gangguan terhadap prosedur-prosedur di hospital. Secara keseluruhan di semua hospital yang dilawati, syarikat konsesi telah melakukan pengutipan sisa klinikal mengikut jadual yang ditetapkan. Bagaimanapun terdapat beberapa kelemahan seperti berikut yang perlu diperbaiki :-

- i. Syarat perjanjian tidak menetapkan bilangan *porter* yang perlu disediakan oleh syarikat konsesi untuk menguruskan pengutipan sisa klinikal di setiap hospital. Pihak Audit dimaklumkan bahawa kaedah penetapan *porter* bergantung kepada budi bicara pengurus syarikat konsesi berkenaan. Didapati semua hospital yang dilawati menggunakan khidmat seorang *porter* kecuali Hospital Tawau yang di bawah kendalian Syarikat Faber Medi-Serve Sdn. Bhd. (**Gambar 18.22 dan 18.23**). Di Hospital Tawau, 2 orang *porter* telah ditugaskan untuk mengutip sisa klinikal dan dinamakan sebagai *clean man* dan *dirty man*. *Dirty man* hanya melaksanakan tugas pengutipan sisa klinikal manakala *clean man* membantu untuk membuka pintu/menyentuh kemudahan hospital dan merekod timbang berat sisa klinikal. **Pihak Audit berpendapat kaedah yang digunakan oleh Syarikat Faber Medi-Serve Sdn. Bhd. di Hospital Tawau adalah lebih baik dan seharusnya diamalkan di hospital lain berbanding dengan kaedah pengutipan oleh seorang *porter* yang mana perlu melaksanakan kerja-kerja pengutipan, melabel dan merekod yang boleh menyebabkan berlakunya jangkitan kuman terhadap kemudahan dan persekitaran hospital.**

GAMBAR 18.22

Hospital Tawau, Sabah
- 2 Orang Porter Terlibat Dalam Kerja-kerja Pengutipan Sisa Klinikal Dan Merekod

GAMBAR 18.23

Hospital Kuala Lumpur
- Seorang Porter Melaksanakan Kerja-kerja Pengutipan Dan Merekod

- ii. *Sharp container* akan dikutip apabila $\frac{3}{4}$ penuh atau selepas 7 hari digunakan mengikut mana yang terdahulu. Semakan Audit mendapati hanya 2 daripada 6 hospital yang dilawati iaitu Hospital Tawau dan Hospital Port Dickson ada mencatat tarikh *sharp container* mula digunakan untuk memastikan penggunaannya tidak melebihi 7 hari. Mengikut maklum balas kakitangan hospital, terdapat *sharp container*

telah digunakan melebihi 7 hari seperti di Hospital Kuala Lumpur sehingga 21 hari dan Hospital Tuanku Fauziah Kangar sehingga 30 hari yang boleh menyebabkan berlaku jangkitan kuman.

- iii. Setiap sisa klinikal yang dikutip hendaklah diikat (seal) dengan *one way plastic seal* serta dilabelkan. Bagaimanapun semasa lawatan Audit ke stor pusat Hospital Melaka dan Hospital Tawau, terdapat beg plastik berisi sisa klinikal tidak diikat dan dilabelkan serta *sharp container* dan troka tidak dimasukkan ke dalam beg plastik kuning (**Gambar 18.24 dan 18.25 adalah berkaitan**).

GAMBAR 18.24

Hospital Melaka
- Sharp Container Tidak Dimasukkan Dalam Beg Plastik Kuning. Beg Plastik Tidak Diikat Dan Tidak Dilabelkan

GAMBAR 18.25

Hospital Tawau
- Troka Tidak Dimasukkan Dalam Beg Plastik Kuning Serta Tidak Berlabel

- iv. Mengikut syarat perjanjian, tong kuning yang telah dikosongkan hendaklah dicuci setiap hari dengan menggunakan air, sabun serta dinyahkan kuman (disinfect) dan seterusnya disaluti dengan beg plastik kuning yang baru. Bagaimanapun di lokasi yang berisiko tinggi seperti dewan bersalin dan dewan bedah, cucian tong kuning hendaklah dilakukan selepas setiap kes diselesaikan dan di penghujung hari. Semakan Audit mendapati tong kuning kecil yang digantung di tepi troli rawatan di semua hospital yang dilawati jarang dicuci. Sebaliknya, kakitangan hospital hanya menukar plastik kuning di dalamnya (**Gambar 18.26**). Di Hospital Melaka, tong kuning di dewan bersalin hanya dicuci sekali sehari sungguhpun ia perlu dibuat mengikut bilangan kes bersalin (**Gambar 18.27**).

GAMBAR 18.26

Hospital Sultanah Nur Zahirah, Kuala Terengganu
- Tong Kuning Tidak Dicuci

GAMBAR 18.27

Dewan Bersalin, Hospital Melaka
- Penutup Tong Kuning Kotor

- v. Lawatan Audit ke 12 klinik kesihatan mendapati pengutipan sisa klinikal dilakukan oleh kakitangan klinik berkenaan. Kekerapan pengutipan ditentukan sendiri oleh kakitangan bergantung kepada jenis sisa dan jumlah sisa yang dihasilkan. Secara keseluruhannya, didapati tong kuning di semua klinik kesihatan ada yang langsung tidak dicuci atau dicuci sekali sekala dengan air biasa serta air cucian dibiarkan mengalir ke saliran/perparitan awam dan bukannya ke saliran rawatan. **Pada pandangan Audit, sungguhpun Panduan Pengurusan Sisa Klinikal Bagi Klinik-klinik Kesihatan Kementerian Kesihatan Malaysia Bilangan 1/2002 tidak menetapkan keperluan untuk mencuci tong kuning, namun bagi menghindarkan risiko jangkitan kuman kepada persekitaran, pengutipan sisa klinikal di klinik kesihatan seharusnya mengikuti prosedur yang telah ditetapkan dalam perjanjian konsesi di mana tong kuning yang telah dikosongkan hendaklah dicuci setiap hari dengan menggunakan air, sabun serta dinyahkan kuman dan seterusnya disaluti dengan beg plastik kuning yang baru.**

d. Penstoran Dan Penimbangan Sisa Klinikal

- i. Setiap syarikat konsesi hendaklah menyediakan stor pusat di dalam kawasan hospital untuk tujuan penstoran sisa klinikal sebelum diangkut ke loji pelupusan sisa klinikal. Sekiranya sisa klinikal tidak dapat diangkut ke loji setiap hari, stor berkenaan hendaklah bersuhu dingin antara 4°C hingga 6°C. Pihak Audit mendapati kemudahan stor pusat yang disediakan oleh syarikat konsesi adalah memuaskan kecuali di Hospital Melaka. Pihak Audit mendapati stor hospital tersebut kecil dan sempit berbanding dengan stor pusat Hospital Kuala Lumpur yang memudahkan kerja-kerja penimbangan sisa klinikal (**Gambar 18.28 dan 18.29**). Keadaan ini juga menyebabkan *wheeled bin* yang berisi sisa klinikal dan *wheeled bin* kosong yang telah dibersihkan diletakkan berdekatan antara satu sama lain. Selain itu, terdapat *wheeled bin* yang rosak dan tidak boleh dikunci hanya diikat dengan menggunakan *one way plastic seal*.

GAMBAR 18.28

Stor Pusat Hospital Melaka
- Ruang Yang Terhad Menyukarkan Kerja-kerja Penimbangan

GAMBAR 18.29

Stor Pusat Hospital Kuala Lumpur
- Ruang Stor Lapang Memudahkan Kerja-kerja Penimbangan

- ii. Lawatan Audit ke stor pusat di 6 hospital mendapati semua alat penimbang sisa klinikal yang digunakan mempunyai lesen yang sah mengikut Akta Timbang Dan Sukat 1972. Mengenai kerja-kerja menimbang berat sisa klinikal, wakil hospital perlu mengesahkan kerja-kerja penimbangan oleh pekerja syarikat konsesi. Didapati kesemua hospital tersebut kecuali Hospital Melaka telah melakukan kerja tersebut mengikut prosedur. Di Hospital Melaka, pihak Audit mendapati kerja-kerja mencatat timbangan setiap *wheeled bin* hanya dibuat oleh syarikat konsesi sedangkan wakil hospital tidak membuat sebarang catatan bagi tujuan perbandingan rekod.
- iii. Semakan Audit mendapati kemudahan stor sisa klinikal yang disediakan di klinik kesihatan adalah berbeza-beza mengikut keputusan pengurusan klinik berkenaan. Contohnya, stor di Klinik Kesihatan Port Dickson dan Klinik Kesihatan Bukit Pelanduk, Port Dickson walaupun tiada kemudahan bersuhu dingin (suhu 4°C hingga 6°C), stor sisa klinikalnya ditempatkan berasingan daripada bangunan klinik. Manakala stor sisa klinikal di Klinik Kesihatan Kangar terletak dalam bangunan yang sama dengan klinik yang mempunyai kemudahan hawa dingin berpusat. Keadaan ini boleh menyebabkan kuman tersebar ke dalam bangunan klinik. Tambahan pula, sisa ini disimpan selama 7 hari sebelum dihantar ke Hospital Kangar untuk dilupuskan oleh syarikat konsesi. Begitu juga di Klinik Ibu Dan Anak Tawau, Sabah, stor sisa klinikalnya berbentuk sangkar dan ditempatkan di luar bangunan klinik. Pihak Audit dimaklumkan bahawa ada kalanya sisa klinikal klinik itu dikumpulkan untuk tempoh 30 hari sebelum dihantar ke Hospital Tawau kerana ketiadaan kenderaan khas untuk mengangkutnya. Keadaan stor tersebut adalah seperti di **Gambar 18.30 hingga 18.34**.

GAMBAR 18.30

*Klinik Kesihatan Port Dickson
- Stor Sisa Klinikal Berasingan Dengan
Bangunan Klinik*

GAMBAR 18.31

*Klinik Kesihatan Kangar
- Stor Sisa Klinikal Dalam Bangunan Klinik Yang
Mempunyai Kemudahan Hawa Dingin Berpusat*

GAMBAR 18.32

*Klinik Kesihatan Bukit Tunggul, Kuala Terengganu
- Stok Bekalan Susu Dan Sisa Klinikal Yang Disimpan Di Dalam Stor Yang Sama*

GAMBAR 18.33

GAMBAR 18.34

*Klinik Kesihatan Ibu Anak Tawau, Sabah
- Stor Sisa Klinikal Di Luar Bangunan Klinik
Yang Berbentuk Sangkar*

Pada pandangan Audit, stor yang bersesuaian hendaklah disediakan untuk sisa klinikal di klinik-klinik kesihatan bagi memastikan tiada sebarang jangkitan kepada kakitangan dan persekitaran.

e. Pengangkutan

- i. Berdasarkan Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974, sebarang sisa klinikal yang bergerak daripada premis pengeluaran sisa klinikal ke loji pelupusan hendaklah menggunakan kenderaan yang mempunyai lesen yang dikeluarkan oleh Jabatan Alam Sekitar. Maklumat berkaitan dengan sisa klinikal tersebut perlu dimaklumkan kepada Jabatan Alam Sekitar melalui nota konsainan. Pemeriksaan Audit di 6 hospital yang dilawati mendapati syarikat konsesi telah mematuhi peraturan ini semasa mengangkut sisa klinikal dari hospital ke loji pelupusan. **Bagaimanapun, pengangkutan sisa klinikal daripada klinik kesihatan ke hospital adalah tidak mematuhi peraturan sedia ada di mana kenderaan yang digunakan tiada mempunyai lesen daripada Jabatan Alam Sekitar, tiada nota konsainan dan kakitangan yang mengendalikannya tidak terlatih. Pengangkutan sisa klinikal dari klinik kesihatan menggunakan kenderaan klinik seperti ambulans, van penumpang dan pacuan 4 roda klinik.** Antara kenderaan yang digunakan untuk mengangkut sisa klinikal adalah seperti di **Jadual 18.9** dan contoh kenderaan yang digunakan oleh syarikat konsesi dan klinik kesihatan adalah seperti di **Gambar 18.35 hingga 18.40**. Semakan Audit selanjutnya mendapati klinik-klinik kesihatan turut menerima sisa klinikal daripada klinik-klinik desa di bawah seliaan mereka untuk dihantar ke hospital.

GAMBAR 18.35

*Loji Pelupusan Sisa Klinikal Lok Kawi,
Kota Kinabalu
- Kenderaan Yang Digunakan Oleh
Syarikat Faber Medi-Serve Sdn. Bhd.*

GAMBAR 18.36

*Klinik Kesihatan Apas Balong, Tawau
- Ambulans Digunakan Untuk Mengangkut
Sisa Klinikal Ke Hospital Tawau*

GAMBAR 18.37

*Klinik Kesihatan Kangar
- Pacuan 4 Roda Klinik Digunakan Untuk
Mengangkut Sisa Klinikal Ke Hospital Tuanku
Fauziah Kangar*

GAMBAR 18.38

*Jabatan Kesihatan Wilayah Kuala Lumpur (WKL)
- Van Khas Digunakan Untuk Mengangkut Sisa
Klinikal Dari Semua Klinik Kesihatan Di WKL Ke
Hospital Kuala Lumpur*

GAMBAR 18.39

*Klinik Kesihatan Cheng, Melaka
- Kenderaan Pacuan 4 Roda (Unit BAKAS)
Untuk Mengangkut Sisa Klinikal*

GAMBAR 18.40

*Klinik Kesihatan Peringkat, Sabah
- Kenderaan Pacuan 4 Roda Untuk
Mengangkut Sisa Klinikal*

- ii. Adalah didapati jadual penghantaran sisa klinikal dari klinik kesihatan ke hospital tidak ditetapkan. Kekerapan penghantaran sisa klinikal dari klinik kesihatan ke hospital adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 18.9
PENGHANTARAN SISA KLINIKAL
DARI KLINIK KESIHATAN KE HOSPITAL BAGI TAHUN 2007**

KLINIK KESIHATAN	HOSPITAL	KENDERAAN YANG DIGUNAKAN	KEKERAPAN (SEBULAN)	BERAT (KG)	JARAK (KM)
Jinjang	Kuala Lumpur	Van Nissan Vanette	5 – 12 kali	4.5 – 65.3	15
Tanglin	Kuala Lumpur	Van Nissan Vanette	6 – 11 kali	1.0 – 44.7	10

KLINIK KESIHATAN	HOSPITAL	KENDERAAN YANG DIGUNAKAN	KEKERAPAN (SEBULAN)	BERAT (KG)	JARAK (KM)
Cheng	Melaka	Pacuan 4 Roda	2 – 8 kali	3.3 – 14.5	11
Peringgit	Melaka	Pacuan 4 Roda	3 – 8 kali	4.2 – 38	2
Apas Balong, Tawau	Tawau	Ambulans	1 – 2 kali	7.90 – 23.30	37.5
Ibu Anak Tawau	Tawau	Van	1 – 2 kali	51.30 – 113.40	2
Bukit Tunggal	Sultanah Nur Zahirah, Kuala Terengganu	Van	3 – 5 kali	1.20 – 29.40	15
Manir	Sultanah Nur Zahirah, Kuala Terengganu	Van	6 – 9 kali	1.0 – 19.0	15
Kangar	TuanKu Fauziah, Kangar	Pacuan 4 Roda	3 – 7 kali	9.5 – 81.7	0.5
Padang Besar	TuanKu Fauziah, Kangar	Pacuan 4 Roda	1 – 2 kali	11.8 – 52.6	35
Port Dickson	Port Dickson	Pacuan 4 Roda	3 – 14 kali	14.2 – 39.1	12
* Bukit Pelanduk	Port Dickson	Pacuan 4 Roda	-	-	37

Nota : () Sisa Klinikal Dari Klinik Kesihatan Dihantar Ke Klinik Kesihatan Port Dickson*

- iii. Semakan Audit mendapati sungguhpun jarak antara Klinik Ibu Anak Tawau dan Klinik Kesihatan Kangar dengan hospital masing-masing adalah antara 0.5 kilometer hingga 2 kilometer, namun klinik kesihatan tidak membuat penghantaran sisa klinikal dengan kerap ke hospital. Sebaliknya penghantaran hanya dibuat antara 1 hingga 2 kali dalam sebulan bagi Klinik Ibu Anak Tawau dan 3 hingga 7 kali dalam sebulan bagi Klinik Kesihatan Kangar.
- iv. Di klinik desa pula, **didapati tiada kenderaan disediakan khusus untuk mengangkut sisa klinikal daripada klinik desa ke klinik kesihatan.** Lawatan Audit di 2 klinik desa di bawah seliaan Klinik Kesihatan Cheng iaitu Klinik Desa Krubong dan Klinik Desa Bertam Ulu mendapati penghantaran sisa klinikal daripada klinik berkenaan dilakukan sekali atau 2 kali seminggu. Klinik desa memaklumkan mereka **terpaksa menaiki teksi, kenderaan persendirian dan kenderaan klinik kesihatan disebabkan ketiadaan kenderaan khas.** Didapati doktor/jururawat yang menjalankan tugas di kedua-dua klinik desa itu juga menaiki kenderaan yang membawa sisa klinikal. Selain itu, cara pengendalian sisa klinikal juga adalah tidak teratur di mana sisa klinikal diletakkan dalam kotak, diletakkan dalam kenderaan tanpa dialas dan kenderaan berkenaan tidak dibersihkan dan dinyahkan kuman mengikut prosedur yang ditetapkan sebaik sahaja selesai mengangkut sisa klinikal. **Tindakan mengumpul dan menghantar sisa klinikal ini adalah tidak sesuai kerana boleh mengakibatkan pegawai dan kakitangan terlibat terdedah kepada penyakit berjangkit.**
- v. Lawatan Audit ke klinik kesihatan mendapati sisa-sisa klinikal telah dihantar terus ke hospital yang berdekatan kecuali klinik-klinik kesihatan di Daerah Melaka Tengah khususnya Klinik Kesihatan Cheng dan 2 klinik desa di bawahnya. Bagi klinik kesihatan ini, sisa klinikal yang dikumpulkan akan dihantar ke Pejabat Kesihatan Daerah Melaka Tengah

(PKD) sungguhpun jaraknya kurang dari 2 kilometer daripada Hospital Melaka untuk ditimbang dan direkod sebelum dihantar ke Hospital Melaka. Tindakan mengangkut sisa klinikal tersebut adalah tidak sesuai kerana pemindahan sisa klinikal yang melibatkan banyak lokasi akan meningkatkan risiko jangkitan kuman kepada kakitangan yang bertugas dan persekitaran. Selain itu, didapati sisa klinikal dari Klinik Kesihatan Cheng dikumpul dan diletakkan di laluan pintu utama Unit Bekalan Air Dan Kebersihan Alam Sekitar, PKD Melaka Tengah manakala kerja-kerja menimbang sisa klinikal dilakukan oleh kakitangan PKD dalam pejabat unit tersebut juga adalah tidak praktikal dari segi kesihatan dan keselamatan (**Gambar 18.41 hingga 18.44**).

GAMBAR 18.41

GAMBAR 18.42

*Unit Bekalan Air Dan Kebersihan Alam Sekitar (BAKAS), PKD Melaka Tengah
- Sisa Klinikal Dikumpul Dan Diletakkan Di Laluan Pintu Utama*

GAMBAR 18.43

GAMBAR 18.44

*Unit Bekalan Air Dan Kebersihan Alam Sekitar (BAKAS), PKD Melaka Tengah
- Kerja-Kerja Menimbang Dijalankan Oleh Kakitangan Bertugas*

- vi. Semakan Audit selanjutnya mendapati sungguhpun kerja-kerja pengutipan dan pengangkutan sisa klinikal dari klinik kesihatan ke hospital telah dilakukan sendiri oleh kakitangan klinik berkenaan dan syarikat konsesi hanya terlibat dengan pengangkutan sisa klinikal tersebut dari hospital ke loji pelupusan, namun yuran perkhidmatan yang dibayar kepada syarikat konsesi terhadap pengurusan sisa klinikal dari klinik kesihatan juga mengikut kadar pengurusan sisa klinikal di peringkat hospital.

Pada pandangan Audit, Kementerian hendaklah mengambil tindakan untuk mengatasi masalah yang dihadapi oleh klinik kesihatan dan juga klinik

desa berhubung dengan kenderaan yang digunakan untuk pengangkutan sisa klinikal. Adalah disyorkan supaya satu kenderaan khusus digunakan untuk mengangkut sisa klinikal untuk semua klinik kesihatan dalam daerah yang sama atau di bawah pentadbiran Pejabat Kesihatan Daerah yang sama dengan menetapkan jadual yang bersesuaian. Kenderaan tersebut hendaklah mempunyai lesen yang sah daripada Jabatan Alam Sekitar. Kementerian juga perlu mengkaji supaya yuran perkhidmatan yang dikenakan terhadap pengurusan sisa klinikal dari klinik kesihatan dikurangkan kerana aktiviti pengutipan dan pengangkutan sisa klinikal dilakukan sendiri oleh kakitangan klinik kesihatan.

f. Pelupusan

Mengikut Jadual Pertama, Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling (Buangan Terjadual) 2005, sisa yang terhasil daripada penyediaan dan pengeluaran barangan farmaseutikal adalah dikategorikan di bawah kod SW405 manakala buangan klinikal di bawah kod SW404. Lawatan ke 4 loji pelupusan sisa klinikal di bawah kelolaan syarikat konsesi iaitu loji pelupusan Teluk Panglima Garang, Selangor (Syarikat Radicare (M) Sdn. Bhd.), loji pelupusan Bukit Rambai, Melaka (Syarikat Pantai Medivest Sdn. Bhd.), loji pelupusan Kamunting, Perak (Syarikat Faber Medi-Serve Sdn. Bhd.) dan loji pelupusan Lok Kawi, Sabah (Syarikat Faber Medi-Serve Sdn. Bhd.) mendapati semua loji pelupusan tersebut telah dikeluarkan lesen untuk tujuan pelupusan sisa di bawah kod SW404 (sisa klinikal) dan ia telah beroperasi mengikut peraturan yang telah ditetapkan. Bagaimanapun, masih terdapat beberapa kelemahan seperti berikut :-

- i. Adalah didapati Kementerian Kesihatan telah mengklasifikasikan sisa farmaseutikal sebagai sisa klinikal dan ini menyebabkan hospital dan klinik kesihatan telah menganggap semua ubat-ubatan luput tarikh sebagai sisa klinikal. Ini terbukti semasa pemeriksaan Audit pada 17 Ogos 2007, Syarikat Radicare (M) Sdn. Bhd. didapati telah melupuskan ubat luput tarikh sebanyak 613 kg daripada Hospital Kuala Lumpur di loji pelupusan Teluk Panglima Garang yang mana loji ini tidak mempunyai lesen untuk melupus sisa di bawah kod SW405. Ini menyebabkan berlaku pelepasan asap/*fly ash* yang tidak mematuhi piawaian Jabatan Alam Sekitar.
- ii. Sisa klinikal yang tidak dapat dibakar dalam tempoh 24 jam hendaklah disimpan dalam bilik sejuk yang bersuhu 4°C hingga 6°C untuk mengelakkan penyebaran kuman/virus dan jangkitan kepada orang awam dan alam sekeliling. Lawatan Audit di semua loji mendapati bilik sejuk berfungsi dengan baik kecuali di Loji Kamunting.
- iii. Kaedah pengeluaran sisa klinikal dari bilik sejuk untuk dibakar di semua loji pelupusan menggunakan kaedah *Last In First Out* (LIFO). Penggunaan kaedah ini boleh menyebabkan sisa klinikal yang distor

dahulu akan terbiar lama dalam bilik sejuk. Ini adalah berpunca hanya satu pintu keluar masuk digunakan untuk menyenggara sisa klinikal. Sungguhpun bilik sejuk di Loji Telok Panglima Garang, Bukit Rambai, Kamunting dan Lok Kawi mempunyai 2 pintu tetapi satu pintu lagi tidak boleh digunakan kerana telah dipenuhi dengan sisa klinikal yang akan terjatuh keluar jika pintu dibuka. Pihak Audit juga mendapati sisa klinikal yang disimpan dalam bilik sejuk di semua loji kecuali Loji Telok Panglima Garang adalah secara *loose* (tidak disimpan dalam *wheeled bin*). Contohnya adalah seperti di **Gambar 18.45 hingga 18.48**.

GAMBAR 18.45

*Bilik Sejuk Loji Pelupusan Sisa Klinikal
Bukit Rambai, Melaka
- Sisa Klinikal Disimpan Secara Loose*

GAMBAR 18.46

*Bilik Sejuk Loji Pelupusan Sisa Klinikal
Lok Kawi, Sabah
- Sisa Klinikal Disimpan Secara Loose*

GAMBAR 18.47

*Bilik Sejuk Loji Pelupusan Sisa Klinikal Kamunting
- Sisa Klinikal Disimpan Secara Loose, Keadaan
Sisa Klinikal Yang Padat Dan Bilik Sejuk Tidak
Bertungsi Semasa Lawatan Audit*

Pada pandangan Audit, penstoran tersebut adalah tidak praktikal dan meningkatkan risiko jangkitan kuman terutama kepada pekerja yang terlibat secara langsung mengendalikan sisa klinikal. Sehubungan ini, disyorkan sisa klinikal disimpan dalam *wheeled bin* sementara menunggu giliran untuk dilupuskan. Contohnya seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 18.48

*Bilik Sejuk Loji Telok Panglima Garang
- Sisa Klinikal Disimpan Bersama-Sama
Dengan Wheeled Bin*

- iv. Stor untuk menempatkan abu hasil daripada pembakaran sisa klinikal di Loji Teluk Panglima Garang dan Kamunting tidak sesuai kerana hanya berbumbung tetapi tidak berdinging. Ini boleh menyebabkan abu berkenaan berterbangan ke udara jika ditiup angin seperti **Gambar 18.49** dan **18.50**.

GAMBAR 18.49

*Loji Pelupusan Sisa Klinikal
Teluk Panglima Garang
- Stor Penyimpanan Fly/Bottom Ash*

GAMBAR 18.50

*Loji Pelupusan Sisa Klinikal Kamunting
- Bottom Ash Tidak Ditempatkan Di Dalam
Stor Tertutup*

18.4.8. Pemantauan

18.4.8.1. Peringkat Kementerian

Semakan Audit mendapati pemantauan di peringkat Kementerian terhadap pengurusan sisa klinikal adalah menerusi beberapa kaedah antaranya melalui mesyuarat, laporan *Contractor's Performance Assessment* (CPA) yang disediakan oleh perunding SIHAT setiap 6 bulan, pemeriksaan/audit teknikal dan juga pemantauan melalui *Central Management Information System* (CMIS). Melalui CMIS, Kementerian dapat memantau prestasi semua syarikat konsesi secara *on-line* yang dapat melaporkan pelbagai data dan maklumat berkaitan sisa klinikal seperti laporan timbangan, aduan, laporan pengangkutan, laporan lesen-lesen berkaitan dan laporan bayaran yuran perkhidmatan.

18.4.8.2. Peringkat Hospital

Pemantauan di peringkat hospital juga melalui beberapa kaedah iaitu melalui mesyuarat, laporan prestasi syarikat konsesi yang disediakan oleh perunding SIHAT pada setiap bulan untuk setiap hospital dan juga melalui pemeriksaan '*joint inspection*' antara hospital, SIHAT dan syarikat konsesi.

18.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

18.5.1. Pada umumnya terdapat beberapa kelemahan dalam pengurusan sisa klinikal di hospital dan klinik kesihatan. Antara kelemahan tersebut adalah :-

- a. Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1995 menghendaki kontrak ditandatangani dalam tempoh 4 bulan selepas Surat Setuju Terima dikeluarkan. Bagaimanapun, didapati semua perjanjian konsesi lewat ditandatangani dan kelewatannya adalah antara 3 hari hingga 66 bulan.

- b. Sisa klinikal dibuang dalam tong sisa domestik dan jarum atau sisa klinikal tajam tidak diasing/tidak dimasukkan dengan sempurna dalam *sharp container*. Ini boleh membahayakan kakitangan hospital, pekerja syarikat konsesi dan orang awam.
- c. Di klinik kesihatan, pengutipan sisa klinikal dilakukan sendiri oleh kakitangan klinik berkenaan. Kekerapan pengutipan ditentukan sendiri oleh kakitangan bergantung kepada jenis sisa dan jumlah sisa yang dihasilkan. Didapati tong kuning di semua klinik kesihatan ada yang langsung tidak dicuci atau dicuci sekali sekala dengan air biasa serta air cucian dibiarkan mengalir ke saliran/perparitan awam dan bukannya ke saliran rawatan.
- d. Pengangkutan sisa klinikal daripada klinik kesihatan ke hospital adalah tidak mematuhi peraturan sedia ada di mana kenderaan yang digunakan tiada mempunyai lesen daripada Jabatan Alam Sekitar, tiada nota konsainan dan kakitangan yang mengendalikannya tidak terlatih. Pengangkutan sisa klinikal dari klinik kesihatan menggunakan kenderaan klinik seperti ambulans, van penumpang dan pacuan 4 roda klinik.

18.5.2. Bagi memastikan pengurusan sisa klinikal di hospital dan klinik kesihatan dikendalikan dengan teratur dan selamat, adalah disyorkan Kementerian memberi pertimbangan kepada perkara-perkara berikut :-

- a. Mengambil tindakan mengisi jawatan-jawatan kosong di Seksyen Operasi bagi meningkatkan kerja-kerja pemantauan terhadap pengurusan sisa klinikal di semua hospital dan klinik kesihatan. Tindakan hendaklah diambil bagi memastikan kakitangan klinik kesihatan juga diberi latihan berkaitan sisa klinikal dan juga mengikuti *user training* yang dikendalikan oleh syarikat konsesi.
- b. Mengambil tindakan sewajarnya dalam memastikan tiada sebarang kelewatan dalam menandatangani dokumen kontrak agar peruntukan perjanjian dapat dikuatkuasakan. Perjanjian ini juga penting untuk rujukan hospital/klinik kesihatan bagi memastikan perkhidmatan yang diberi dan peralatan yang dibekalkan oleh syarikat konsesi mengikut kualiti dan spesifikasi yang ditetapkan.
- c. Memastikan garis panduan berhubung dengan pemotongan yuran perkhidmatan akibat daripada kegagalan syarikat konsesi mematuhi syarat-syarat kontrak sentiasa dikemaskinikan bagi memastikan pemotongan dapat dibuat dengan sewajarnya.
- d. Memastikan kemudahan stor sisa klinikal di klinik kesihatan ditempatkan di lokasi yang sesuai dan mempunyai kemudahan suhu dingin 4°C hingga 6°C untuk mengelakkan daripada penyebaran penyakit berjangkit.
- e. Mengambil tindakan untuk mengatasi masalah yang dihadapi oleh klinik kesihatan dan juga klinik desa berhubung dengan kenderaan yang digunakan

untuk mengangkut sisa klinikal. Adalah disyorkan supaya satu kenderaan khusus digunakan untuk mengangkut sisa klinikal daripada semua klinik kesihatan dalam daerah yang sama atau di bawah pentadbiran Pejabat Kesihatan Daerah yang sama dengan menetapkan jadual yang bersesuaian. Kenderaan tersebut hendaklah mempunyai lesen yang sah daripada Jabatan Alam Sekitar.

- f. Memandangkan aktiviti pengutipan dan pengangkutan sisa klinikal ke hospital dilakukan sendiri oleh kakitangan klinik kesihatan dan syarikat konsesi hanya terlibat dengan pengangkutan sisa klinikal tersebut dari hospital ke loji pelupusan, Kementerian patut menimbangkan semula untuk mengurangkan yuran perkhidmatan yang dibayar kepada syarikat konsesi.
- g. Memandangkan ubat-ubatan bukan dikategorikan sebagai sisa klinikal mengikut Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling (Buangan Terjadual) 2005, maka Kementerian hendaklah memastikan sisa farmaseutikal seperti ubat-ubatan tidak dihantar ke loji pelupusan di bawah kelolaan syarikat konsesi yang tidak mempunyai lesen untuk membakar sisa farmaseutikal.

19. AKTIVITI KAWALAN KESELAMATAN DAN KUALITI MAKANAN

19.1. LATAR BELAKANG

19.1.1. Kementerian Kesihatan (Kementerian) bertanggungjawab melindungi orang awam daripada bahaya kesihatan dan penipuan dalam penyediaan, penjualan dan penyimpanan makanan. Tanggungjawab ini dilaksanakan oleh Bahagian Keselamatan Dan Kualiti Makanan selaras dengan Akta Makanan 1983 dan Peraturan-peraturan Makanan 1985 yang dikuatkuasakan pada 1 Oktober 1985.

19.1.2. Bahagian Keselamatan Dan Kualiti Makanan (BKMM) telah menetapkan beberapa objektif khusus yang antara lainnya adalah :-

19.1.2.1. Memastikan supaya makanan diproses, disimpan dan diselenggarakan dalam keadaan bersih dan memastikan makanan yang dijual bebas daripada aditif/bahan pengawet yang dilarang, mematuhi standard perundangan serta dilabel dan diiklankan dengan betul, sesuai dan tidak menipu.

19.1.2.2. Memastikan semua bahan makanan yang diimport ke negara ini adalah selamat dan mematuhi Akta Makanan 1983 dan Peraturan-peraturan Makanan 1985.

19.1.2.3. Memastikan konsainmen makanan yang dieksport oleh negara ini mematuhi perundangan yang ditetapkan oleh negara pengimport.

19.1.2.4. Memastikan orang ramai menerima maklumat yang mencukupi mengenai aspek keselamatan makanan.

19.1.3. Bagi mencapai objektif yang tersebut di atas, BKMM telah menetapkan beberapa strategi seperti berikut :-

19.1.3.1. Meningkatkan aktiviti pemantauan ke atas makanan dengan mengambil sampel makanan di seluruh negeri melalui Pejabat Kesihatan Daerah dan Pihak Berkuasa Tempatan.

19.1.3.2. Memberi keutamaan kepada pemeriksaan premis makanan yang berisiko tinggi.

19.1.3.3. Pemantauan ke atas makanan yang kandungannya kerap melanggar peruntukan akta dan peraturan makanan.

19.1.3.4. Meningkatkan keberkesanan operasi di peringkat nasional dan negeri.

19.1.3.5. Mewujudkan pelbagai jenis sijil seperti Sijil Kesihatan dan Sijil Penjualan Bebas sebagai memenuhi syarat yang dikeluarkan oleh negara pengimport terhadap makanan yang dieksport oleh negara ini.

19.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada aktiviti kawalan keselamatan dan kualiti makanan telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur, cekap dan berhemah selaras dengan undang-undang dan peraturan yang berkaitan.

19.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

19.3.1. Pengauditan ini memberi tumpuan kepada pengeluaran lesen bagi punca air mineral semula jadi dan air minuman berbungkus (sumber air paip dirawat) serta aktiviti pengambilan sampel makanan domestik untuk dianalisis, pengawalan makanan import, pemeriksaan premis makanan dan pendakwaan.

19.3.2. Semakan terhadap fail, rekod dan dokumen yang berkaitan bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 telah dijalankan di peringkat Kementerian, 5 Jabatan Kesihatan Negeri, 13 Pejabat Kesihatan Daerah, 5 Pejabat Kesihatan pintu masuk/ pelabuhan/lapangan terbang, 4 Makmal Keselamatan Dan Kualiti Makanan serta satu Makmal Kesihatan Awam (Seksyen Makanan). Di samping itu, perbincangan turut diadakan dengan pegawai bertanggungjawab.

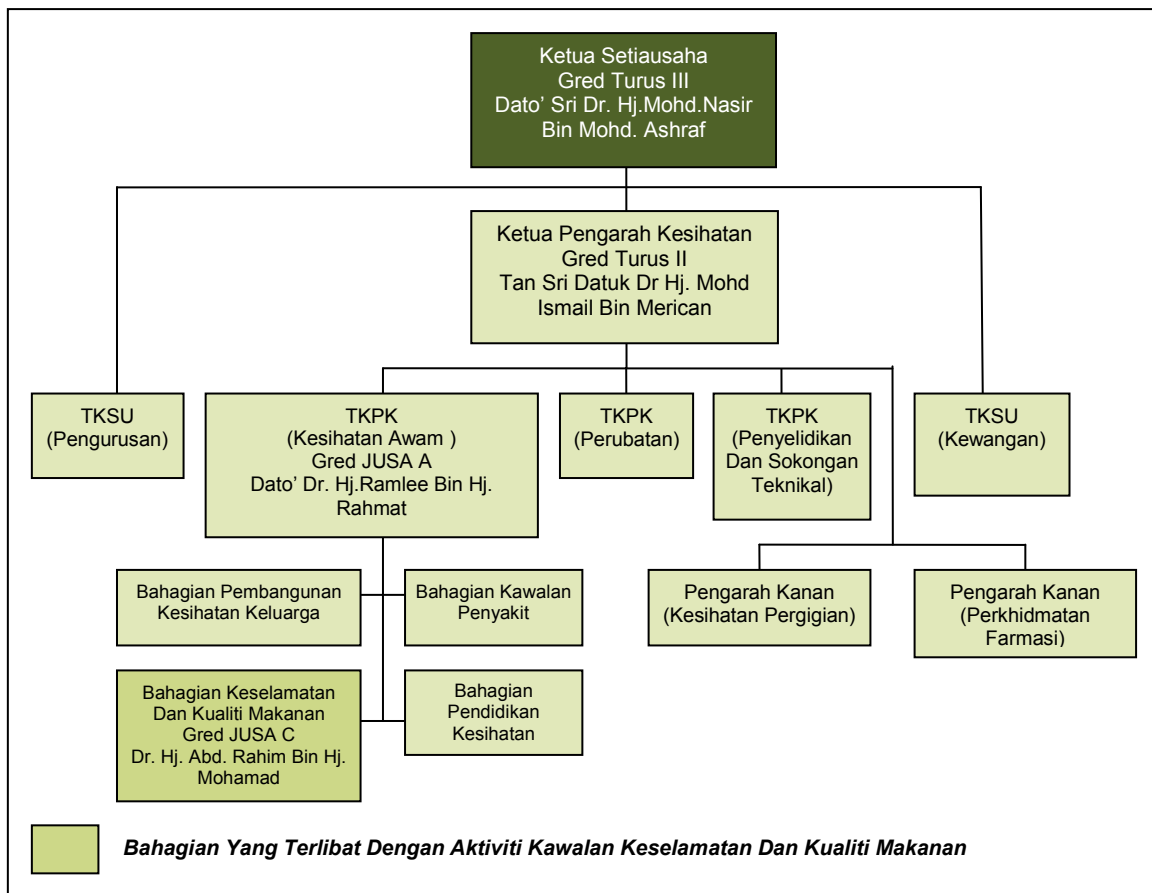
19.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai hingga Disember 2007 mendapati perkara-perkara berikut :-

19.4.1. Pengurusan Aktiviti

19.4.1.1. Di peringkat Kementerian, Bahagian Keselamatan Dan Kualiti Makanan (BKMM) bertanggungjawab memberi kelulusan pengeluaran lesen bagi punca air mineral semula jadi, air minuman berbungkus dan pemanis tanpa zat. Bahagian ini juga turut bertanggungjawab dalam merancang, membangun dan mengkoordinasi aktiviti berhubung penguatkuasaan, perundangan, penyelidikan serta pemantauan terhadap aktiviti kawalan keselamatan dan kualiti makanan. Struktur organisasinya adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 19.1
STRUKTUR ORGANISASI BAHAGIAN KESELAMATAN DAN KUALITI MAKANAN
DI PERINGKAT KEMENTERIAN
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2007

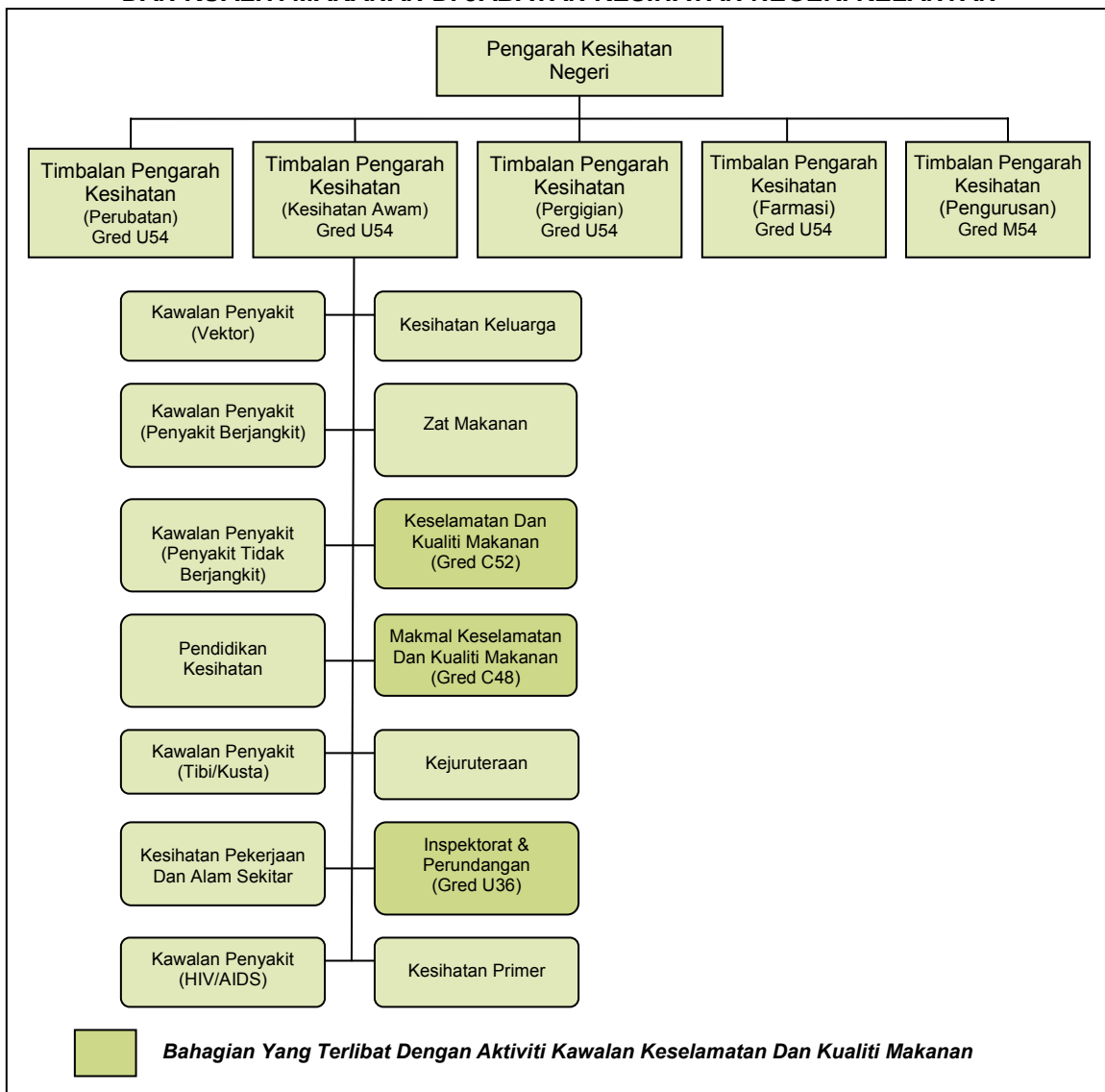
Nota : TKSU – Timbalan Ketua Setiausaha
 TKPK – Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan

19.4.1.2. Di peringkat negeri, pengurusan aktiviti kawalan keselamatan dan kualiti makanan dipertanggungjawabkan di bawah Pejabat Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Kesihatan Awam) melalui unit-unit berikut :-

- a. Unit Keselamatan Dan Kualiti Makanan yang diketuai oleh Pegawai Teknologi Makanan Gred C52 bertanggungjawab menyediakan pelan dan program tindakan tahunan, menyelaraskan antara aktiviti pensampelan makanan dengan keupayaan makmal untuk menganalisis makanan, menentukan bilangan dan jenis premis yang akan dilawati serta merancang latihan bagi pegawai yang terlibat.
- b. Makmal Keselamatan Dan Kualiti Makanan yang diketuai oleh Pegawai Teknologi Makanan Gred C48 pula memberikan perkhidmatan sokongan dengan menyediakan perkhidmatan analisis mikrobiologi, kimia dan fizikal terhadap sampel makanan dan air.
- c. Unit Inspektorat Dan Perundangan Negeri yang diwujudkan secara pentadbiran bertanggungjawab menyelia dan membuat penilaian terhadap

aktiviti penguatkuasaan dan pendakwaan yang diperuntukkan di bawah Akta Makanan 1983 dan Peraturan-peraturan Makanan 1985. Sebagai contoh, struktur organisasi yang terlibat dengan aktiviti kawalan keselamatan dan kualiti makanan di Jabatan Kesihatan Negeri Kelantan adalah seperti di carta berikut :-

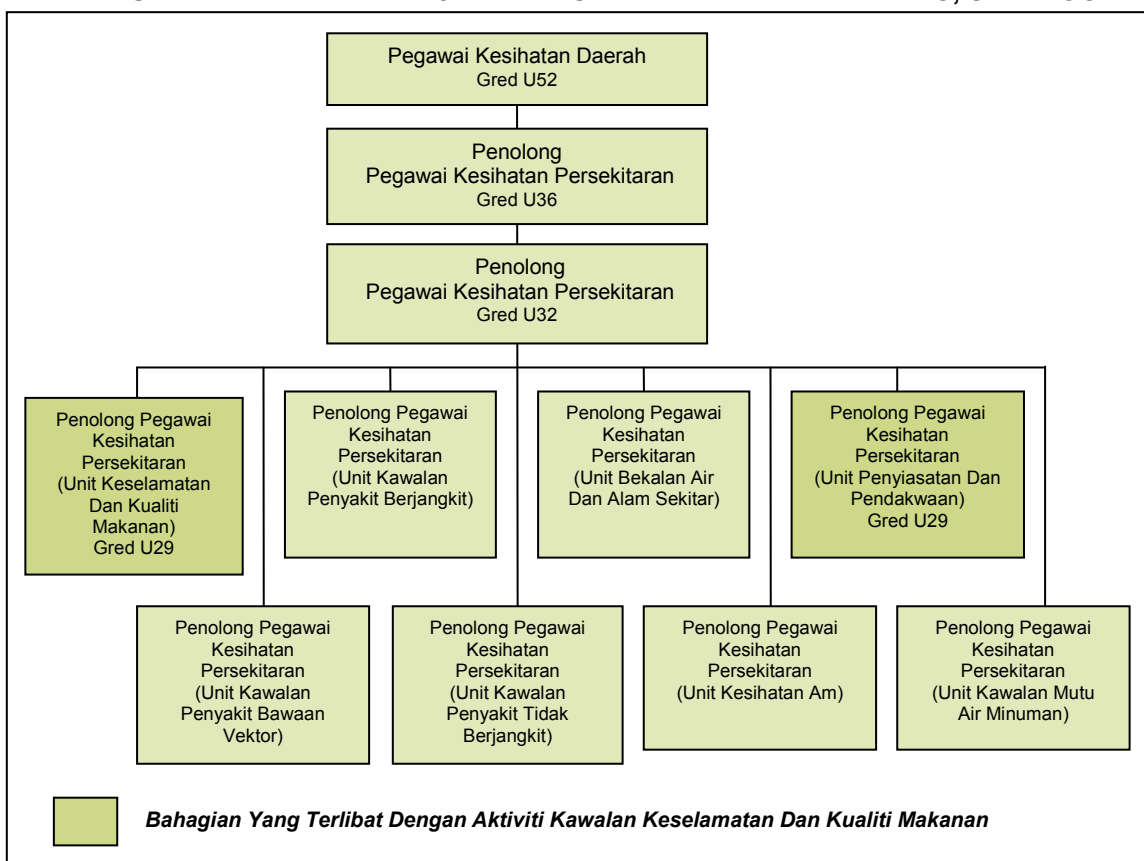
CARTA 19.2
STRUKTUR ORGANISASI YANG TERLIBAT DENGAN AKTIVITI KAWALAN KESELAMATAN DAN KUALITI MAKANAN DI JABATAN KESIHATAN NEGERI KELANTAN

19.4.1.3. Di Pejabat Kesihatan Daerah, Unit Keselamatan Dan Kualiti Makanan bertanggungjawab menjalankan penilaian dan pemeriksaan premis makanan serta melaksanakan pensampelan makanan peringkat domestik. Pejabat Kesihatan pintu masuk/pelabuhan/lapangan terbang pula bertanggungjawab terhadap pensampelan makanan yang diimport. Manakala Unit Penyiasatan Dan Pendakwaan Daerah yang juga diwujudkan secara pentadbiran, bertanggungjawab menjalankan penyiasatan terhadap makanan yang dikenal

pasti telah melanggar Akta Makanan 1983 dan Peraturan-peraturan Makanan 1985 serta menjalankan proses pendakwaan di mahkamah. Pejabat ini diketuai oleh Pegawai Kesihatan Daerah dan dibantu oleh Penolong Pegawai Kesihatan Persekitaran. Sebagai contoh, struktur organisasi yang terlibat dengan aktiviti kawalan keselamatan dan kualiti makanan di Pejabat Kesihatan Daerah Petaling, Selangor adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 19.3
STRUKTUR ORGANISASI YANG TERLIBAT DENGAN AKTIVITI KAWALAN KESELAMATAN DAN KUALITI MAKANAN DI PEJABAT KESIHATAN DAERAH PETALING, SELANGOR

Pada pandangan Audit, Kementerian telah menetapkan dengan jelas tugas dan tanggungjawab semua pihak yang terlibat dengan aktiviti kawalan keselamatan dan kualiti makanan. Bagaimanapun, bagi 2 unit yang diwujudkan secara pentadbiran iaitu Unit Inspektorat Dan Perundangan di peringkat negeri dan Unit Penyiasatan Dan Pendakwaan di peringkat daerah, Kementerian perlu memohon pewujudan unit berkenaan daripada Jabatan Perkhidmatan Awam supaya diluluskan bilangan jawatan yang sesuai untuk unit berkenaan.

19.4.1.4. Pada 31 Disember 2007, sejumlah 82 jawatan telah diluluskan bagi Aktiviti Keselamatan Dan Kualiti Makanan di peringkat Ibu Pejabat di mana 57 jawatan telah diisi. Bagi 5 Jabatan Kesihatan Negeri, 13 Pejabat Kesihatan Daerah, 5 Pejabat Kesihatan pintu masuk/pelabuhan/lapangan terbang dan 4

Makmal Keselamatan Dan Kualiti Makanan (termasuk 1 Makmal Kesihatan Awam) yang diaudit pula sebanyak 260 jawatan telah diluluskan di mana 197 jawatan telah diisi. Jawatan yang belum diisi terdiri daripada 36 Pegawai Teknologi Makanan (Gred C41-C54), 4 Pegawai Kesihatan (Gred UD41-U47/48), 7 Pegawai Kesihatan Persekitaran (Gred U41/42), 2 Pegawai Zat Makanan (Gred C41-C48), 1 Pegawai Sistem Maklumat (Gred F41), 13 Penolong Pegawai Teknologi Makanan (Gred C27-C38), 22 Penolong Pegawai Kesihatan Persekitaran (Gred U29-U36) dan 3 Pembantu Kesihatan Awam (Gred U17). Kedudukan jawatan yang dilulus dan diisi pada 31 Disember 2007 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.1
KEDUDUKAN PERJAWATAN BAGI AKTIVITI KAWALAN
KESELAMATAN DAN KUALITI MAKANAN PADA 31 DISEMBER 2007

PERINGKAT	BILANGAN LULUS	BILANGAN DIISI	% DIISI
IBU PEJABAT			
Pengarah (Gred JUSA C)	1	1	100
PTM Gred C41-C54	54	42	78
PK Gred U41-UD47/48	4	1	25
PKP Gred U41/U42	7	0	0
PZM Gred C41-C48	3	1	33
PS (Kaji Kuman) Gred C41	1	1	100
PSM Gred F41-F48	2	1	50
Pegawai Penerangan Gred S41	1	1	100
PPTM Gred C27-C38	1	1	100
PPKP Gred U29-U36	8	8	100
Jumlah Kecil	82	57	69.5
JABATAN KESIHATAN NEGERI			
PTM Gred C41-C54	26	16	62
PPTM Gred C27-C38	5	3	60
PPKP Gred U29-U36	11	8	73
PKA Gred U11-U17	2	0	0
PEJABAT KESIHATAN DAERAH DAN PINTU MASUK			
PK Gred UD41-UD47/48	1	0	0
PTM Gred C41	4	2	50
PPTM Gred C32	2	0	0
PPKP Gred U29-U36	97	78	80
PKA Gred U11-U17	14	13	93
MAKMAL KESELAMATAN DAN KUALITI MAKANAN/MAKMAL KESIHATAN AWAM			
PTM Gred C41-C54	51	39	76
PPTM Gred C27-C38	47	38	81
Jumlah Kecil	260	197	75.8
JUMLAH	342	254	74.3

Nota : *PTM - Pegawai Teknologi Makanan*

PK - Pegawai Kesihatan

PKP - Pegawai Kesihatan Persekitaran

PZM - Pegawai Zat Makanan

PS - Pegawai Sains

PSM - Pegawai Sistem Maklumat

PPTM - Penolong Pegawai Teknologi Makanan

PPKP - Penolong Pegawai Kesihatan Persekitaran

19.4.1.5. Memandangkan Unit Inspektorat Dan Perundangan Negeri serta Unit Penyiasatan Dan Pendakwaan Daerah diwujudkan secara pentadbiran, tugas kedua-dua unit ini dilaksanakan oleh kakitangan Program Kesihatan Awam yang ditempatkan secara *redeployment* di unit berkenaan.

19.4.1.6. Adalah didapati sungguhpun jawatan telah diwujudkan bagi melaksanakan aktiviti kawalan keselamatan dan kualiti makanan di setiap negeri, didapati tiada jawatan khusus diwujudkan di Pejabat Kesihatan Pelabuhan Senari, Kuching bagi menjalankan aktiviti pengawalan makanan import dan eksport. Tugas ini dilaksanakan dengan menggunakan khidmat pegawai yang dipinjamkan dari Pejabat Kesihatan Bahagian Kuching.

19.4.1.7. Pelbagai kursus, seminar dan bengkel jangka pendek telah dilaksanakan bagi meningkatkan pengetahuan dan kepakaran pegawai yang terlibat secara langsung dengan aktiviti kawalan keselamatan dan kualiti makanan khususnya bagi Pegawai Teknologi Makanan dan Penolong Pegawai Kesihatan Persekitaran. Semakan Audit terhadap Daftar Latihan Pegawai mendapati secara keseluruhannya, pegawai berkenaan telah diberikan peluang mengikuti latihan, bengkel dan seminar seperti Pelaksanaan *Hazard Analysis & Critical Control Point*, Kursus *Continuous Food Safety Education*, Kursus Perisikan untuk Pegawai-Pegawai Perisik, Kursus Pelabelan, Kursus Penguatkuasaan Dan Perundangan, Kursus Penyiasatan Untuk Pegawai Penyiasat Undang-Undang Kesihatan Awam, Kursus Penggunaan Kit Ujian Dan Mentakrif Keputusan Analisis, Kursus Prosedur Serbuan, Kursus Penyiasatan Dan Pendakwaan serta Bengkel Mewujudkan Pengurusan Data Bagi *Food Safety Information System*. Bagaimanapun, kursus berkaitan teknik-teknik pensampelan mikrobiologi dan kimia hendaklah lebih diberi penekanan. Ini adalah kerana terdapat kes di mana sejumlah sampel makanan telah ditolak oleh makmal atas sebab pegawai tidak mematuhi standard/kriteria pensampelan yang ditetapkan.

Pada pandangan Audit, Kementerian perlu mengisi kekosongan jawatan sedia ada dan menyediakan perjawatan khusus bagi aktiviti pengawalan makanan import dan eksport, penguatkuasaan dan pendakwaan. Kementerian juga perlu memastikan pegawai yang bertanggungjawab menerima latihan yang mencukupi dan bersesuaian dengan bidang tugas mereka.

19.4.2. Peruntukan Dan Perbelanjaan

Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, sejumlah RM97.02 juta telah diluluskan untuk melaksanakan aktiviti kawalan keselamatan dan kualiti makanan yang meliputi aspek penguatkuasaan, pembangunan standard dan perundangan, pengurusan makmal makanan, pendidikan pengguna serta program pemantauan dan penyelidikan. Bagi tempoh yang sama, jumlah yang telah dibelanjakan adalah

RM102.91 juta di mana ia telah melebihi jumlah yang diperuntukkan. Lebihan perbelanjaan itu secara umumnya adalah berkaitan dengan bayaran emolumen. Jadual berikut menunjukkan peruntukan dan perbelanjaan bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 :-

JADUAL 19.2
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN AKTIVITI KAWALAN KESELAMATAN
DAN KUALITI MAKANAN BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

TAHUN	PERUNTUKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)	LEBIH BELANJA (RM Juta)	% PERBELANJAAN
2005	26.33	28.99	2.66	110.1
2006	31.48	33.82	2.34	107.4
2007	39.21	40.10	0.89	102.29
JUMLAH	97.02	102.91	5.89	106.07

19.4.3 Garis Panduan Dan Prosedur Kerja

19.4.3.1. Kementerian telah mengeluarkan beberapa garis panduan dan prosedur kerja bagi aktiviti kawalan keselamatan dan kualiti makanan. Berikut diberikan beberapa contohnya :-

- a. **Manual Prosedur Kerja Kawalan Mutu Makanan** - antara lainnya, manual ini menerangkan prosedur mengenai permohonan lesen; pensampelan makanan untuk dianalisis; pemeriksaan premis serta menjalankan serbuan dan rampasan.
- b. **Panduan Permohonan Pelesenan Punca Air Minuman Berbungkus Dan Air Mineral Semula Jadi** - antara lainnya, panduan ini menerangkan prosedur permohonan lesen, syarat-syarat yang perlu dipatuhi untuk mendapatkan lesen dan undang-undang/peraturan yang berkaitan. Mengikut panduan ini juga, permohonan lesen perlu dibuat bagi setiap punca air. Antara syarat yang perlu dipatuhi untuk mendapatkan lesen punca air minuman berbungkus dan air mineral semula jadi adalah :-
 - i. Pemohon hendaklah mematuhi Standard Air dan Air Minuman Berbungkus seperti yang ditetapkan dalam Peraturan-Peraturan Makanan 1985.
 - ii. Langkah-langkah untuk melindungi air daripada pencemaran.
 - iii. Perihal penggunaan tanah kawasan sekeliling berjejari 1 km dari punca air.
 - iv. Pekerja premis telah diberi kursus pengendalian makanan, pemeriksaan kesihatan dan suntikan Typhim VI.
 - v. Peralatan yang digunakan untuk menyedut air (*water abstraction equipment*) hendaklah daripada jenis yang dibenarkan.

- c. ***Food Quality Control Information System Manual*** - antara lainnya, manual ini menerangkan jenis-jenis borang yang perlu digunakan bagi melaksanakan aktiviti kawalan keselamatan dan kualiti makanan.
- d. **Program Pemeriksaan Kendiri Kantin Dan Dapur Asrama Sekolah** - antara lainnya, panduan ini menerangkan prosedur yang perlu diikuti oleh sekolah untuk membuat pemeriksaan terhadap kantin dan dapur untuk memastikan kebersihannya.

19.4.3.2. Semakan Audit di 5 Jabatan Kesihatan Negeri yang dilawati mendapati selain menggunakan Manual Prosedur Kerja yang disediakan oleh Kementerian, pegawai dan kakitangan juga menggunakan manual dan garis panduan prosedur kerja yang diterbitkan oleh Unit Keselamatan Dan Kualiti Makanan (UKKM) di negeri masing-masing sebagai rujukan dan panduan dalam melaksanakan tugasnya. Contohnya, UKKM di Jabatan Kesihatan Negeri Selangor dan Pejabat-pejabat Kesihatan di setiap daerah menggunakan Garis Panduan Pengurusan *Undertaking* Negeri Selangor sebagai panduan bagi melaksanakan aktiviti kawalan pengimportan makanan. Selain itu, pegawai juga turut menggunakan Garis Panduan Kriteria Dan Keutamaan Bagi Pemilihan Sampel Penguatkuasaan Negeri Selangor sebagai panduan dalam menjalankan aktiviti pensampelan makanan domestik.

19.4.3.3. Semakan seterusnya terhadap Manual Prosedur Kerja Bahagian Keselamatan Dan Kualiti Makanan bagi pengeluaran lesen punca air mineral semula jadi dan air minuman berbungkus mendapati pemegang lesen perlu mengemukakan borang permohonan untuk pembaharuan lesen dalam tempoh 3 bulan sebelum tarikh lesen tamat dan dikenakan bayaran yuran tahunan sebanyak RM100. Bagaimanapun, bayaran yuran tahunan ini tidak pernah dikenakan kerana ia tidak ditetapkan dalam Peraturan-peraturan Makanan 1985 dan mengikut peraturan berkenaan, lesen yang dikeluarkan adalah sekali untuk seumur hidup.

Pada pandangan Audit, Kementerian perlu memastikan prosedur yang dikeluarkan selaras dengan Peraturan-peraturan Makanan 1985.

19.4.4. Pengeluaran Lesen Punca Air Mineral Semula Jadi Dan Air Minuman Berbungkus

19.4.4.1. Air mineral semula jadi merupakan air yang diperolehi daripada bawah tanah seperti mata air, telaga atau lain-lain punca dengan atau tanpa tambahan karbon dioksida. Air mineral semula jadi hendaklah diperolehi secara langsung di tempat kemunculannya dan diambil mengikut keadaan yang menjamin ketulenannya serta dibungkus seberapa dekat dengan punca air tersebut. Air minuman berbungkus pula adalah air minuman (selain daripada air mineral semula jadi) yang berkedap dalam botol atau lain-lain bungkusan. Ia boleh mengandungi tambahan garam klorida, bikarbonat, kalsium, magnesium, kalium, sodium dan karbon dioksida.

19.4.4.2. Berdasarkan Peraturan-peraturan Makanan 1985, seseorang yang mengambil apa-apa air mineral semula jadi atau apa-apa air dari mana-mana punca bagi maksud perdagangan dan perniagaan perlu mendapatkan lesen daripada Kementerian. Setakat 31 Disember 2007, jumlah lesen yang telah dikeluarkan oleh Bahagian Keselamatan Dan Kualiti Makanan bagi punca air mineral semula jadi dan air minuman berbungkus adalah sebanyak 189 dengan 1,175 jenama air mineral semula jadi dan air minuman berbungkus. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.3
JUMLAH LESEN DAN JENAMA AIR MINERAL SEMULA JADI DAN
AIR MINUMAN BERBUNGKUS YANG DIKELUARKAN MENGIKUT NEGERI

NEGERI	BILANGAN LESEN YANG DILULUSKAN	BILANGAN JENAMA YANG DILULUSKAN
Johor	29	174
Negeri Sembilan	6	224
Melaka	4	17
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	7	38
Selangor	38	211
Perak	14	59
Pahang	13	84
Pulau Pinang	10	49
Kedah	8	136
Perlis	4	5
Terengganu	1	2
Kelantan	16	38
Sarawak	18	68
Sabah	17	62
Wilayah Persekutuan Labuan	4	8
JUMLAH	189	1,175

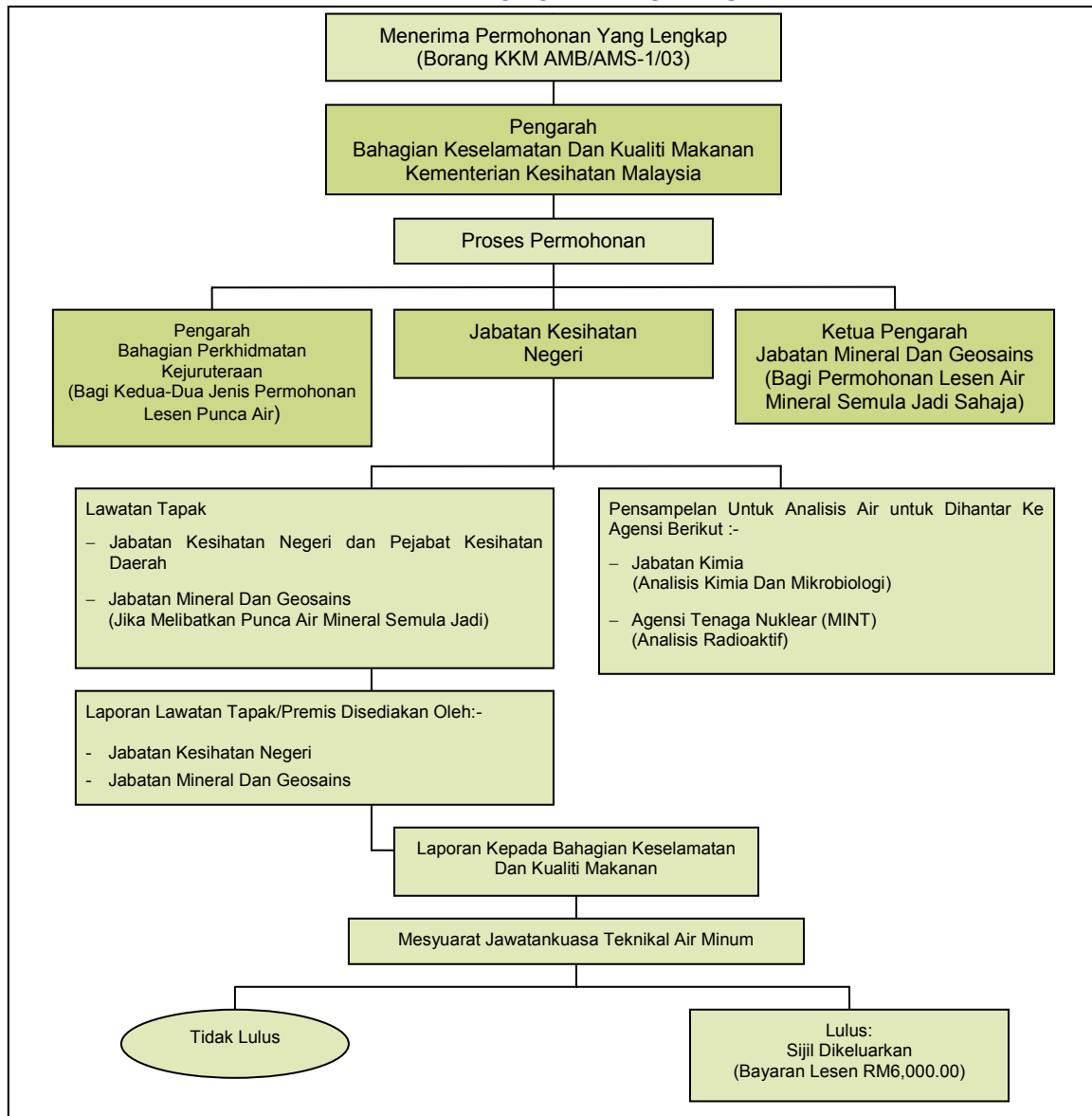
19.4.4.3. Berdasarkan kepada Panduan Permohonan Pelesenan Punca Air Minuman Berbungkus Dan Air Mineral Semula Jadi, kelulusan bagi permohonan lesen akan diberi dalam tempoh 2 bulan selepas permohonan yang lengkap diterima. Bahagian Keselamatan Dan Kualiti Makanan akan mengemukakan salinan permohonan kepada bahagian-bahagian berikut bagi tujuan semakan dan pengesahan :-

JADUAL 19.4
SALINAN PERMOHONAN KEPADA BAHAGIAN YANG TERLIBAT

BAHAGIAN/UNIT	TUJUAN DIKEMUKAKAN
Bahagian Perkhidmatan Kejuruteraan	Semakan Maklumat Teknikal.
Unit Keselamatan Dan Kualiti Makanan Di Peringkat Negeri Dan Daerah	Pemeriksaan Tapak Dan Kilang Memproses Air Minuman.
Jabatan Mineral Dan Geosains	Pemeriksaan Tapak Oleh Pegawai Jabatan Terhadap Lokasi Punca Air Mineral Semula Jadi.
Jabatan Kimia Malaysia	Untuk Makluman Sebelum Sampel Air Dikemukakan Oleh Pemohon Bagi Tujuan Kelulusan Lesen.
Agensi Tenaga Nuklear Malaysia	

19.4.4.4. Permohonan lesen bagi punca air minuman berbungkus dan air mineral semula jadi secara keseluruhannya ditunjukkan melalui proses seperti di carta berikut :-

CARTA 19.4
CARTA ALIR PERMOHONAN LESEN PUNCA AIR

19.4.4.5. Satu Mesyuarat Jawatankuasa Teknikal Air Minum yang dipengerusikan oleh Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Kesihatan Awam) perlu diadakan setiap 2 bulan sekali bagi menimbangkan permohonan-permohonan lesen. Fi lesen berjumlah RM6,000.00 akan dikenakan bagi setiap lesen yang telah diluluskan.

19.4.4.6. Semakan Audit terhadap permohonan daripada Kelantan, Pulau Pinang, Selangor, Johor dan Sarawak bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 mengenai 40 syarikat untuk mendapatkan lesen bagi punca air mineral semula jadi dan air minuman berbungkus mendapati 6 permohonan lesen telah

diluluskan dalam tempoh yang ditetapkan. Tiga permohonan lesen tidak diluluskan kerana tidak memenuhi syarat yang ditetapkan. Bagi 31 permohonan lesen yang lain, ia lewat diluluskan antara 1 hingga 22 bulan. Berdasarkan maklum balas yang diterima daripada Bahagian Keselamatan Dan Kualiti Makanan, antara sebab kelewatan pengeluaran lesen adalah pemohon dikehendaki mengemukakan maklumat tambahan dan tindakan pembetulan (*corrective action*) daripada aspek keperluan teknikal. Selain itu, Mesyuarat Jawatankuasa Teknikal Air Minum tidak dapat diadakan mengikut kekerapan yang ditetapkan iaitu sebanyak 2 bulan sekali. Jadual berikut menunjukkan bilangan permohonan yang lewat diluluskan mengikut negeri yang diaudit :-

JADUAL 19.5
KELEWATAN MENGELUARKAN LESEN MENGIKUT NEGERI
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

NEGERI	* TEMPOH DIAMBIL UNTUK MENGELUARKAN LESEN			JUMLAH
	>2 – 6 Bulan	7 – 12 Bulan	>12 Bulan	
Kelantan	3	0	3	6
Pulau Pinang	2	1	0	3
Selangor	5	2	2	9
Johor	4	1	1	6
Sarawak	4	3	0	7
JUMLAH	18	7	6	31

Nota: () Tempoh Yang Dikira Bermula Daripada Tarikh Permohonan Sehingga Ke Tarikh Lesen Dikeluarkan*

19.4.4.7. Mengikut peraturan, lesen hanya akan dikeluarkan setelah fi berjumlah RM6,000.00 dijelaskan oleh syarikat. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati Syarikat Hikmah Bistari Sdn. Bhd. yang terletak di Selangor telah diberi lesen bagi punca air minuman berbungkus pada 17 Ogos 2005 sungguhpun syarikat ini hanya menjelaskan fi pada 20 Julai 2006.

19.4.4.8. Bagi memastikan kualiti air minuman adalah selamat serta menjamin kesihatan pengguna, Kementerian telah mengeluarkan syarat yang perlu dipatuhi oleh pemegang lesen. Antara syarat yang telah ditetapkan adalah pemegang lesen perlu mengemukakan keputusan analisis mikrobiologi bagi setiap 3 bulan; analisis kimia setiap 6 bulan dan analisis radioaktif setiap tahun. Lesen boleh digantung atau dibatalkan sekiranya keputusan daripada analisis air tersebut tidak mematuhi standard yang ditetapkan atau pemegang lesen tidak memaklumkan kepada Kementerian sebarang jenama baru/perubahan terhadap jenama bagi punca air yang telah diluluskan. Semakan Audit telah dijalankan di 13 daerah untuk menentukan tahap pematuan pemegang lesen terhadap syarat-syarat yang telah ditetapkan dan mendapati **beberapa kes di mana pemegang lesen tidak mematuhi syarat yang telah ditetapkan. Bagaimanapun, tiada bukti yang menunjukkan Kementerian telah mengambil tindakan sama ada menggantung/membatalkan lesen yang berkaitan.** Berikut diberikan beberapa contohnya :-

- a. Sebanyak 62 syarikat tidak menghantar keputusan analisis air mengikut kekerapan yang ditetapkan. **Manakala 20 syarikat tidak pernah menghantar keputusan analisis air kepada Bahagian Keselamatan Dan Kualiti Makanan Ibu Pejabat sejak lesen diluluskan antara tahun 2003 hingga 2007.** Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.6
BILANGAN SYARIKAT YANG TIDAK MENGHANTAR KEPUTUSAN ANALISIS
AIR MENGIKUT KEKERAPAN/TIDAK PERNAH MENGHANTAR KEPUTUSAN
ANALISIS AIR BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

NEGERI	PEJABAT KESIHATAN DAERAH	BIL. SYARIKAT TIDAK MENGHANTAR MENGIKUT KEKERAPAN	BIL. SYARIKAT YANG TIDAK PERNAH MENGHANTAR
Kelantan	Kota Bharu/Pasir Mas	9	3
Pulau Pinang	Seberang Perai Tengah/Seberang Perai Utara/Timur Laut	5	4
Selangor	Petaling/Gombak/Hulu Langat	24	8
Johor	Johor Bahru/Batu Pahat/Kluang	18	4
Sarawak	Kuching	6	1
JUMLAH		62	20

- b. Semakan Audit terhadap 57 label/jenama air bagi air mineral semula jadi dan air minuman berbungkus mendapati tiada bukti bahawa 10 pemegang lesen telah memaklumkan kepada Kementerian berhubung dengan penambahan 13 label/jenama. Jadual berikut menunjukkan butirannya :-

JADUAL 19.7
SENARAI PEMEGANG LESEN YANG TIDAK
MEMAKLUMKAN PENAMBAHAN LABEL/JENAMA

PENGILANG	NO. LESEN	JENAMA
Water Genesis Sdn. Bhd.	KKM 163 (52/Q/13)	Harbour View Hotel BUBBLE C11
Srimesa Sdn. Bhd.	KKM 163 (52/B/31)	CITITEL Malaysia
Amshore Holdings Sdn. Bhd.	KKM 163 (52/J/26)	Puteri Pacific Johor Bahru
Amshore Holdings Sdn. Bhd.	KKM 163 (52/J/9)	Green Love
Aqua D'Cool Sdn. Bhd.	KKM 163 (52/K/6)	Sejati
Enn Biznes Marketing Sdn. Bhd.	KKM 163 (24/N/3)	Resident Hotels & Resorts
Maya Pure Water Sdn. Bhd.	KKM 163 (24/J/16)	Crystal Crown Hotel
Vitaton (M) Sdn. Bhd.	KKM 163 (24/N/1)	ewa
Eagle Swipe Sdn. Bhd.	KKM 163 (24/J/8)	Quali
Fusion Food Sdn. Bhd.	KKM 163 (52/J/2)	Cinta FENG HUA 90

- c. Kementerian telah menetapkan setiap pengilang menggunakan penutup botol berwarna putih bagi air minuman berbungkus manakala penutup botol bagi air mineral semula jadi boleh menggunakan warna selain daripada warna putih. Hasil lawatan Audit ke Syarikat Laboost Health Beverages

mendapati bagi pengeluaran air minuman berbungkus, syarikat tersebut telah menggunakan penutup pelbagai warna seperti hijau dan kuning. Gambar berikut adalah berkaitan :-

GAMBAR 19.1

GAMBAR 19.2

Penutup Botol Bagi Air Minuman Berbungkus Jenama Laboost Tidak Menggunakan Penutup Botol Berwarna Putih

- d. Kenyataan “Punca diluluskan oleh Kementerian Kesihatan Malaysia” dan “Dikilang oleh” diikuti dengan alamat lengkap pengilang hendaklah terdapat pada semua label. Selain itu, produk yang telah mempunyai lesen perlu mempamerkan nombor kelulusan yang dikeluarkan oleh Kementerian Kesihatan Malaysia. Semakan Audit mendapati keperluan tersebut tidak dipatuhi bagi 4 jenama yang disemak seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.8
SENARAI LABEL/JENAMA YANG DISEMAK
TIDAK MEMATUHI KRITERIA PELABELAN YANG DITETAPKAN

NAMA PENGILANG	JENAMA	KRITERIA YANG TIDAK DIPATUHI
Rinajadi Sdn. Bhd.	Promenade Hotel Kota Kinabalu	Tiada Alamat Kilang
-	Concorde Hotel Shah Alam	Tiada Nama Pengilang
-	ewa	Tiada Nama Pengilang
Fusion Food Sdn. Bhd.	FENG HUA 90	Nombor Lesen Kementerian Kesihatan Malaysia Tidak Dicatatkan

19.4.4.9. Bahagian Keselamatan Dan Kualiti Makanan bertanggungjawab dalam merancang pelan operasi bersepadu serta memantau aktiviti penguatkuasaan terhadap air mineral semula jadi dan air minuman berbungkus untuk menentukan sama ada penjualan air minuman tersebut telah diluluskan oleh Kementerian Kesihatan Malaysia serta mematuhi standard kualiti air yang ditetapkan. Di peringkat daerah, Unit Keselamatan Dan Kualiti Makanan bekerjasama dengan Unit Penyiasatan Dan Pendakwaan menjalankan aktiviti penguatkuasaan bagi memastikan pemegang lesen air minuman mematuhi syarat-syarat yang ditetapkan. Aktiviti ini dilaksanakan berdasarkan rancangan tahunan dan juga arahan Bahagian Keselamatan Dan Kualiti Makanan, Ibu Pejabat. Pemeriksaan Audit terhadap dokumen dan rekod di 13 Pejabat Kesihatan Daerah mendapati perkara seperti berikut :-

- a. Pada bulan Julai dan Oktober 2005, Kementerian telah mengarahkan semua Jabatan Kesihatan Negeri (JKN) bersama-sama Pejabat Kesihatan Daerah melaksanakan Ops Patuh II dan III bertujuan memastikan semua air mineral semula jadi dan air minuman berbungkus yang terdapat dalam pasaran tempatan mematuhi kehendak akta dan peraturan yang berkaitan. Arahan tersebut juga menghendaki air minuman yang dijual tanpa lesen hendaklah dirampas, dimusnahkan atau pihak yang terlibat didakwa. Semakan selanjutnya mendapati :-
- i. Melalui surat yang dikeluarkan oleh JKN Pulau Pinang pada 13 Mac 2007, didapati 12 syarikat telah dikesan menjual air minuman tanpa memperoleh lesen yang diluluskan oleh Kementerian. Berhubung kejadian tersebut, pihak JKN telah memaklumkan kepada syarikat berkenaan bahawa hukuman denda atau penjara boleh dikenakan jika disabitkan kesalahan dan menasihatkan syarikat berkenaan untuk membuat permohonan lesen. Bagaimanapun, tiada bukti tindakan selanjutnya telah diambil terhadap syarikat yang masih tidak mematuhi arahan ini. Butiran syarikat berkenaan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.9
SYARIKAT YANG MENJUAL AIR MINUMAN BERBUNGKUS/
AIR MINERAL SEMULA JADI TANPA LESEN DI PULAU PINANG

SYARIKAT	ALAMAT SYARIKAT
Panmour Waters	39 A Jalan Perai Jaya 5,13700 Perai
Millie Tech Sales & Services	No. 12A, Lorong Rozhan 2 Pusat Perniagaan Rozhan Alma, 14000 Bukit Mertajam
Ocean Tech Water System	117 Jalan Seang Tek, 10400 Pulau Pinang
Bio Top Enterprise	181B Jalan Agryll, 10300 Pulau Pinang
Omega Sparkles Sdn. Bhd.	20 Solok Sungai Pinang 3, 11600 Pulau Pinang
Water Solution Enterprise	11, Lorong Perda Utama 9 14000 Bukit Mertajam
Eimex Enterprise Sales & Services	27 Lorong Perda Selatan 1 Bandar Perda, 14000 Bukit Mertajam
KC Dynamic Venture	5 Lorong Lengkuas 10470 Mt Erskine, Pulau Pinang
I WATER	177C Jalan Agryll,10300 Pulau Pinang
Fujino Drinking Water	199 Victoria Street,10300 Pulau Pinang
Amber Industries Sdn. Bhd.	26D Jalan Cengal 1/1A Taman Cengal Indah 3 09000 Kulim, Kedah
AIW Distributors (M) Sdn. Bhd.	17G-30 Medan Kampung Relau Bayan Point 11900 Pulau Pinang

- ii. Berdasarkan maklumat rampasan yang diperoleh daripada Laporan Bulanan Rampasan Makanan di Jabatan Kesihatan Negeri/Pejabat Kesihatan Daerah Kelantan, Pulau Pinang dan Johor, pihak Audit mendapati sebanyak 10 label/jenama air minuman bernilai RM1,351.65 yang dijual oleh 8 syarikat telah dirampas kerana air minuman tersebut dikeluarkan tanpa lesen. Bagaimanapun, tiada tindakan pendakwaan diambil terhadap kes tersebut. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.10
AIR MINUMAN BERBUNGKUS YANG DIRAMPAS
KERANA DIJUAL TANPA LESEN DI PULAU PINANG, JOHOR DAN KELANTAN

PEJABAT KESIHATAN DAERAH	TARIKH RAMPASAN	JENAMA AIR	AMAUN (RM)	PENGILANG/ AGEN
Pasir Puteh	10.08.05	Delima	240.00	*Delima Niaga Jaya Enterprise
	22.01.06	Delima	190.00	
	17.07.06	X-COM	68.00	**Abdul Manaf Bin Ibrahim
Seberang Perai Tengah	09.08.06	AIW	440.00	AIW Water Enterprise
Seberang Perai Utara	31.01.05	Ionic Q	40.50	Pasar Mini Famili SNA Gemilang Enterprise
Batu Pahat	21.10.05	AVA	13.60	Sidney Marketing Sdn. Bhd.
	21.12.05	Yoleah	70.95	YLC Sdn. Bhd.
Johor Bahru	15.10.06	Tiada Maklumat	80.00	Naturel Marketing
	02.03.06	1. Crystal Clear Drinking Water 2. RO Drinking Water Cap Premium 3. RO Drinking Water Cap Y.I 4. Purified RO Drinking Water 'Promex'	208.60	***Delco United Marketing (M) Sdn Bhd
JUMLAH			1,351.65	

Nota : () Delima Niaga Jaya Enterprise Telah Memperolehi Lesen Pada 6 Mac 2006.*

(**) Abdul Manaf Bin Ibrahim Telah Memperolehi Lesen Pada 12 Disember 2006.

(***) Delco United Marketing (M) Sdn. Bhd. Telah Memperolehi Lesen Pada 12 Disember 2006.

- b. Bahagian Keselamatan Dan Kualiti Makanan telah menyelenggarakan Daftar Penerimaan Keputusan Analisa Air bagi merekodkan keputusan mengikut jenis analisis air dan tempoh masa yang ditetapkan. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati daftar tersebut adalah tidak lengkap dan tidak dikemas kini. Selain itu, surat menyurat bagi pertambahan jenama baru daripada syarikat tidak difailkan dalam fail individu pemegang lesen. Di Jabatan Kesihatan Negeri Sarawak, fail individu bagi setiap pemegang lesen tidak disediakan.

19.4.4.10. Semakan Audit telah dijalankan terhadap maklumat yang disediakan di laman web Kementerian seperti nombor lesen, nama dan alamat syarikat pengilang serta jenama yang diluluskan dan mendapati perkara berikut :-

- a. Butiran maklumat pemegang lesen seperti alamat punca air, nama syarikat dan nombor kelulusan lesen yang ditunjukkan di laman web adalah berbeza dengan maklumat dalam lesen yang dikeluarkan oleh Kementerian. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.11
MAKLUMAT PADA LESEN YANG DIKELUARKAN
OLEH KEMENTERIAN KESIHATAN ADALAH BERBEZA
DENGAN MAKLUMAT DI LAMAN WEB KEMENTERIAN

SYARIKAT/LESEN	PERBEZAAN MAKLUMAT	MAKLUMAT MENGIKUT LESEN KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA	MAKLUMAT DI LAMAN WEB KEMENTERIAN
Delco Industries (M) Sdn. Bhd. KKM 163 (52/B/26)	Alamat Punca Air Minuman	No. 22, Jln Kencana 20 Taman Kencana 56100 Cheras	Lot 1, Jalan Perusahaan Satu Kawasan Perusahaan, Beranang 43700 Beranang
	Alamat Syarikat	No. 20, Jln Kencana 20 Taman Kencana 56100 Cheras	No. 22, Jln Kencana 20 Taman Kencana 56100 Kuala Lumpur

SYARIKAT/LESEN	PERBEZAAN MAKLUMAT	MAKLUMAT MENGIKUT LESEN KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA	MAKLUMAT DI LAMAN WEB KEMENTERIAN
Delco Industries (M) Sdn. Bhd. KKM 163 (52/B/28)	Alamat Syarikat	No. 20, Jln Kencana Taman Kencana 56100 Cheras, Selangor	22, Jln Kencana 20, Taman Kencana, 56100 Kuala Lumpur
Delco United Marketing (M) Sdn. Bhd. KKM 163 (52/J/25)	Nama Syarikat	Delco United Marketing (M) Sdn. Bhd.	Delco Industries (M) Sdn. Bhd.
Cornax Corporation Sdn. Bhd. KKM 163 (52/B/10)	Nama Syarikat	Cornax Corporation Sdn. Bhd.	Digitemp Industries Sdn. Bhd.
Asiaeuro Wines & Spirits Sdn. Bhd.	No. Lesen	KKM 163 (24/B/14)	KKM 163 (24/B/15)
	Nama Syarikat	Asiaeuro Wines & Spirits Sdn. Bhd.	Asiaeuro Enterprise (M) Sdn. Bhd.

- b. Maklumat mengenai 2 lesen yang telah diambil alih oleh syarikat baru tidak dikemas kini di laman web seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.12
MAKLUMAT BERHUBUNG SYARIKAT BARU TELAH MENGAMBIL
ALIH SYARIKAT LAMA TIDAK DIKEMAS KINI DI LAMAN WEB KEMENTERIAN

NO. LESEN	SYARIKAT ASAL (TARIKH LESEN)	SYARIKAT BARU (TARIKH LESEN)
KKM 163 (52/B/35)	Super Asia Enterprise Sdn. Bhd. (17.08.05)	FGM Syntech Manufacturing Sdn. Bhd. (30.05.07)
KKM 163 (52/B/10)	Digitemp Industries Sdn. Bhd. (25.06.01)	Cornax Corporation Sdn Bhd. (20.09.06)

- c. Lawatan Audit telah dijalankan di 13 kilang memproses air minuman mendapati 6 daripadanya telah berhenti beroperasi. Bagaimanapun semakan Audit di laman web menunjukkan nama syarikat berkenaan masih disenaraikan sebagai beroperasi. **Pada pandangan Audit, Kementerian sepatutnya mengeluarkan nama syarikat-syarikat yang berkenaan daripada laman web kerana ia boleh menimbulkan risiko penjualan air minuman tersebut di pasaran oleh pihak lain. Kementerian perlu menetapkan keperluan pemegang lesen memaklumkan kepada Kementerian jika ia berhenti beroperasi sebagai salah satu daripada syarat yang perlu dipatuhi oleh pemegang lesen. Jadual berikut menunjukkan syarikat-syarikat yang telah mendapat lesen air minuman berbungkus dan air mineral semula jadi tetapi telah memberhentikan operasinya :-**

JADUAL 19.13
SENARAI PEMEGANG LESEN YANG DIDAPATI TELAH BERHENTI BEROPERASI
TETAPI MAKLUMAT MASIH DITUNJUKKAN DI LAMAN WEB KEMENTERIAN

PEMEGANG LESEN	NO. LESEN/TARIKH	NEGERI
Syarikat Hock Ban Trading	KKM 163 (52/P/6)/13.01.03	Pulau Pinang
Mornius Industries (M) Sdn. Bhd.	KKM 163 (52/P/2)/29.06.02	Pulau Pinang
Danone Marketing (M) Sdn. Bhd.	KKM 163 (24/B/4)/13.01.03	Selangor
Avani O2	KKM 163 (52/B/9)/11.10.02	Selangor
YYQ Mineral Water Sdn. Bhd.	KKM 163 (52/J/4)/05.06.02	Johor
Brite tech Corporation Sdn. Bhd.	KKM 163 (52/J/13)/09.12.03	Johor

Pada pandangan Audit, Kementerian perlu mempertingkatkan aktiviti penguatkuasaan untuk memastikan pemegang-pemegang lesen sentiasa

mematuhi syarat-syarat lesen mengenai pengeluaran air minuman berbungkus dan air mineral semula jadi. Kementerian perlu mengambil tindakan tegas terhadap pemegang lesen yang tidak mematuhi syarat yang ditetapkan seperti menggantung atau membatalkan lesen mereka dan mengambil tindakan pendakwaan terhadap pihak yang tidak mempunyai lesen seperti mana yang ditetapkan di bawah Peraturan-peraturan Makanan 1985.

19.4.5. Kawalan Terhadap Makanan Domestik

19.4.5.1. Bagi memastikan makanan yang disediakan atau dijual adalah selamat dan mematuhi kehendak Akta Makanan 1983 dan Peraturan-peraturan Makanan 1985, sampel makanan perlu diambil untuk dianalisis melalui ujian berikut :-

- a. Ujian mikrobiologi dijalankan bagi mengesan kehadiran mikroorganisma yang boleh memudaratkan kesihatan manusia akibat daripada pengendalian makanan yang tidak bersih.
- b. Ujian kimia pula dijalankan bagi mengesan kehadiran bahan kimia yang tidak dibenarkan dan sekiranya diletakkan secara berlebihan boleh membahayakan kesihatan manusia seperti bahan pengawet, pewarna dan perasa tiruan.
- c. Ujian fizikal dijalankan bagi mengesan makanan yang telah rosak yang boleh dilihat seperti keadaan pembungkusan yang rosak, makanan yang tamat tempoh dan makanan yang dicemar dengan bahan asing seperti serangga.

19.4.5.2. Ketiga-tiga jenis ujian tersebut di atas dilaksanakan di Makmal Keselamatan Dan Kualiti Makanan Kementerian. Makmal ini terdapat di semua negeri kecuali Melaka dan Negeri Sembilan. Sekiranya makmal ini tidak dapat menjalankan ujian yang diperlukan, bantuan daripada makmal Jabatan Kimia Malaysia akan diperoleh.

19.4.5.3. Pelan Tindakan Kebangsaan yang disediakan oleh Kementerian telah menetapkan 2 sampel makanan yang terdiri dari pelbagai kumpulan dan jenis bagi 1,000 penduduk bagi setiap tahun untuk ujian. Pengambilan sampel makanan untuk ujian adalah dibuat oleh pegawai dari Unit Keselamatan Dan Kualiti Makanan Daerah. Semakan Audit mendapati pemilihan jenis makanan adalah bergantung kepada budi bicara/pertimbangan Penolong Pegawai Kesihatan Persekitaran.

19.4.5.4. Hasil analisis Audit di beberapa daerah yang dilawati mendapati pengambilan sampel makanan di Daerah Timur Laut, Pulau Pinang; Johor Bahru, Johor; Samarahan dan Bahagian Kuching, Sarawak belum mencapai norma/sasaran yang ditetapkan. **Didapati juga Daerah Kota Bharu, Kelantan mencatatkan kes yang tertinggi bagi makanan yang melanggar Akta**

Makanan 1983 dan Peraturan-peraturan Makanan 1985 iaitu 500 kes pada tahun 2005 dan 301 kes pada tahun 2007. Berdasarkan maklum balas yang diperoleh, masalah ini berpunca daripada makanan bermasak yang telah dicemari serta wabak tifoid. Butiran lanjutnya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.14
PENCAPAIAN AKTIVITI PENSAMPELAN MAKANAN DOMESTIK
MENGIKUT DAERAH BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

PEJABAT KESIHATAN DAERAH	TAHUN											
	2005				2006				2007			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Kota Bharu	459,100	918	1,622	500	466,300	933	1,159	340	475,500	950	1,287	301
Pasir Puteh	120,400	241	478	71	122,400	245	450	42	124,800	250	470	51
Pasir Mas	190,200	380	830	97	193,400	387	567	56	197,100	394	601	76
Machang	91,000	182	522	48	92,500	185	313	32	94,200	188	276	21
Timur Laut	483,000	966	1,258	97	486,600	973	772	74	494,000	988	712	23
Seberang Perai Utara	288,000	576	770	67	292,800	586	742	59	297,200	594	653	35
Gombak	634,926	1,270	1,794	10	648,786	1,298	1,566	73	662,295	1,325	1,692	45
Petaling	1,412,186	2,824	2,844	29	1,446,869	2,894	2,818	14	1,480,762	2,962	3,388	9
Johor Bharu	1,200,000	2,400	2,789	104	1,200,000	2,400	1,563	39	1,200,000	2,400	856	22
Batu Pahat	362,146	724	802	47	366,861	734	871	49	404,087	808	784	22
Kluang	302,227	604	687	56	302,227	604	702	21	302,227	604	697	17
Kuching	555,300	1,111	320	52	579,900	1,160	500	86	593,000	1,186	492	86
Samarahan	215,800	432	107	0	219,300	439	170	9	223,100	446	151	13

Nota : () Maklumat Jumlah Penduduk Diperolehi Daripada Jabatan Perangkaan Negeri Terlibat Dan Merupakan Unjuran Tahunan Yang Dibuat Berdasarkan Bancian Penduduk Pada Tahun 2000.*

1. Jumlah Penduduk
2. Bilangan Sampel Makanan Sepatutnya Diambil
3. Bilangan Sampel Makanan Sebenarnya Diambil
4. Bilangan Sampel Melanggar Akta Makanan dan Peraturan-Peraturan Makanan 1985

Pada pandangan Audit, pengambilan sampel makanan sepatutnya dirancang dengan mengambil kira aspek kepadatan penduduk di sesuatu kawasan, kepelbagaian kumpulan makanan serta jenis kandungan dalam makanan yang berisiko yang boleh memudaratkan kesihatan manusia. Sehubungan ini, Jabatan Kesihatan di negeri lain boleh menggunakan pendekatan yang dibuat oleh Jabatan Kesihatan Negeri Selangor sebagai *benchmark*. Didapati jabatan ini telah menetap dan menyelaraskan bilangan sampel yang perlu diambil, jenis makanan yang perlu diambil sebagai sampel serta jenis analisis yang boleh dipohon berdasarkan keupayaan makmal di negeri itu dengan menyediakan rancangan pensampelan tahunan dan diedarkan kepada semua Pejabat Kesihatan Daerah.

19.4.5.5. Mengikut Peraturan-peraturan Makanan 1985, prosedur pengambilan sampel makanan adalah berbeza berdasarkan jenis analisis yang hendak dijalankan. Bagi pensampelan kimia dan fizikal, pembahagian sampel makanan perlu dibuat kepada 3 bahagian, dilabel dan diseal/ mengikut peraturan yang

ditetapkan. Satu daripada 3 bahagian tersebut perlu diserahkan kepada penjual/ pengimport/pengilang untuk disimpan, manakala bahagian kedua akan disimpan di pejabat dan bahagian ketiga perlu diserahkan kepada pihak makmal untuk dianalisis. Bagi pensampelan mikrobiologi, hanya satu sampel diambil dan perlu dihantar ke makmal dengan segera. Sampel makanan/minuman yang diambil perlu dibeli terlebih dahulu oleh pegawai yang berkenaan.

19.4.5.6. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, sejumlah 180,339 sampel makanan telah diambil di semua negeri bagi tujuan ujian. Daripada jumlah tersebut, sampel makanan yang didapati melanggar Peruntukan Akta Makanan 1983 dan Peraturan-peraturan Makanan 1985 telah berkurangan daripada 3,750 pada tahun 2005 kepada 2,854 pada tahun 2007. Semakan Audit selanjutnya mendapati walaupun jumlah sampel makanan yang diambil telah berkurangan dan jumlah sampel tersebut masih lagi dalam lingkungan norma yang ditetapkan dalam Pelan Tindakan Kebangsaan, namun didapati sejumlah 69,700 daripada 180,339 sampel yang diambil untuk ujian tidak mematuhi prosedur pengambilan sampel makanan. Pengambilan sampel yang tidak teratur ini menyebabkan tindakan pendakwaan di mahkamah tidak dapat diambil terhadap mereka yang tidak mematuhi peraturan. Hasil maklum balas pegawai di Pejabat-pejabat Kesihatan Daerah yang dilawati menunjukkan sebab utama pengambilan sampel tidak dibuat mengikut prosedur adalah kekurangan peruntukan kewangan untuk membeli sampel. Butiran sampel yang diuji adalah seperti di **Jadual 19.15** manakala kaedah pengambilan sampel makanan bagi tujuan ujian adalah seperti di **Jadual 19.16**.

JADUAL 19.15
PENCAPAIAN AKTIVITI PENGAMBILAN SAMPEL MAKANAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

PETUNJUK PRESTASI	TAHUN						JUMLAH KESELURUHAN	
	2005		2006		2007			
Bilangan Sampel Makanan Diambil	61,539		59,448		59,352		180,339	
Bilangan Dan Peratusan Sampel Yang Melanggar Akta/Peraturan Makanan	3,750	6.1%	3,796	6.4%	2,854	4.8%	10,400	5.8%
Norma/Sasaran	40,000		48,000		48,000		136,000	

JADUAL 19.16
KAEDAH PENGAMBILAN SAMPEL MAKANAN BAGI TUJUAN UJIAN

PETUNJUK PRESTASI	KAEDAH PENGAMBILAN SAMPEL	TAHUN			JUMLAH	%
		2005	2006	2007		
Bilangan Sampel	Mengikut Prosedur	34,874	37,901	37,864	110,639	61.4
	Tidak Mengikut Prosedur	26,665	21,547	21,488	69,700	38.6
JUMLAH		61,539	59,448	59,352	180,339	100

19.4.5.7. Makmal Keselamatan Dan Kualiti Makanan di setiap negeri telah mengedarkan kepada Pejabat-pejabat Kesihatan Daerah jadual tahunan bagi penghantaran sampel, jenis sampel dan jenis analisis yang boleh dipohon daripada makmal. **Semakan Audit mendapati ada Pejabat Kesihatan Daerah**

yang menghantar sampel tanpa mengikut jadual yang ditetapkan. Ini menyebabkan ada masa-masa tertentu bilangan sampel yang dihantar untuk dianalisis terlalu banyak sehingga menyebabkan keputusan analisis lewat dikeluarkan. Sebaliknya bagi tempoh-tempoh tertentu, bilangan sampel yang diterima oleh makmal adalah terlalu sedikit dan ini menyebabkan peralatan makmal tidak digunakan secara optimum.

19.4.5.8. Mengikut Garis Panduan Pensampelan Makanan, sampel makanan perlu diambil dengan menggunakan peralatan tertentu bagi memastikan makanan dihantar untuk dianalisis oleh makmal dapat menghasilkan keputusan yang tepat. Bagi tujuan tersebut, Unit Keselamatan Dan Kualiti Makanan (UKKM) akan dibekalkan dengan Kit Pensampelan Makanan yang lengkap dengan alat seperti jag, *blow torch*, pengukur PH, *probe thermometer*, kanta poket, *dipper*, *pipet*, *triers* dan *drill*. Pemeriksaan Audit terhadap 13 daripada 30 Kit Pensampelan Makanan yang diagihkan kepada UKKM di daerah yang dilawati mendapati kesemua Pejabat Kesihatan Daerah berkenaan tidak dibekalkan dengan pengukur PH. Manakala Pejabat Kesihatan Samarahan, selain daripada pengukur PH, ia juga tidak dibekalkan dengan *probe thermometer*, *triers*, *stirrer*, *drill*, *pipet*, *dipper*, tutup skrew, kanta poket, jag dan *blow torch*.

19.4.5.9. Maklumat bagi setiap pengambilan sampel makanan perlu direkodkan dalam Daftar Pensampelan Makanan (KMM102) yang antara lainnya meliputi jenis makanan, tarikh sampel diambil, tarikh sampel dihantar ke makmal dan tarikh serta keputusan daripada makmal. Ini bertujuan untuk memantau status mutu dan keselamatan makanan yang terdapat di setiap daerah serta memantau proses pendakwaan yang memerlukan sesuatu kes yang didapati melanggar peruntukan Akta Makanan didaftarkan di mahkamah dalam tempoh 150 hari daripada tarikh sampel makanan diambil. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati Pejabat Kesihatan Daerah Gombak, Petaling, Samarahan, Kluang, Machang dan Pejabat Kesihatan Bahagian Kuching tidak menyelenggarakan daftar secara lengkap dan kemas kini. Maklumat seperti keputusan makmal, tarikh laporan makmal diterima, jenama, nama dan alamat penjual, nama dan alamat pengilang/pengimport serta kaedah pengambilan sampel tidak dilengkapkan dalam daftar tersebut.

Pada pandangan Audit, Daftar Pensampelan Makanan perlu diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini supaya status keselamatan makanan serta tindakan pendakwaan dapat dipantau.

19.4.6. Kawalan Terhadap Makanan Import

19.4.6.1. Pengawalan makanan import dilaksanakan oleh Kementerian melalui pemeriksaan dokumen konsainmen makanan yang diimport serta sampel makanan yang diambil melalui pintu masuk, pelabuhan, lapangan terbang dan

jalan darat untuk dianalisis. Mengikut prosedur, apabila pengimport mengisytiharkan konsainmen makanan kepada Jabatan Kastam, ia akan dirujuk kepada UKKM bagi semakan *manifest* (Daftar Muatan Import) dan dokumen lain seperti sijil kesihatan daripada institusi kesihatan negara pengeksport, borang kastam dan inbois. Konsainmen makanan akan dilepaskan sekiranya memenuhi kriteria yang ditetapkan seperti mempunyai sijil kesihatan dan tidak berada di bawah kategori makanan yang disyaki atau disenaraihitamkan. Pemeriksaan fizikal dan pengambilan sampel secara rawak akan dijalankan terhadap pelbagai jenis makanan berdasarkan maklumat daripada rekod pelanggaran peraturan masa lalu dan arahan Kementerian.

19.4.6.2. Bagi makanan yang didapati tidak sesuai untuk diimport dan disenaraikan sebagai makanan yang diharamkan/disenaraihitamkan, makanan tersebut tidak dibenarkan memasuki negara. Semakan Audit mendapati semua proses kerja telah dipatuhi oleh pegawai yang bertanggungjawab di 5 Pejabat Kesihatan pelabuhan/lapangan terbang yang dilawati. Antaranya, pemeriksaan sijil kesihatan, borang kastam telah diberi cop pelepasan, pensampelan makanan yang melanggar Akta Makanan 1983 dan Peraturan-peraturan Makanan 1985 telah dihantar bagi tujuan analisis makmal.

19.4.6.3. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, sebanyak 784,459 konsainmen makanan import bernilai RM163.35 bilion telah memasuki negara ini. **Bagaimanapun, sebanyak 415 konsainmen makanan yang diimport dari pelbagai negara telah ditolak/dilarang memasuki negara ini kerana makanan yang diimport itu telah dikenal pasti membahayakan kesihatan dan telah disenaraihitamkan oleh Kementerian.** Bagi tempoh yang sama, sejumlah 70,131 sampel makanan import telah diambil untuk dianalisis. Bilangan sampel makanan yang didapati melanggar Akta Makanan 1983 dan Peraturan-peraturan Makanan 1985 telah meningkat daripada 389 pada tahun 2006 kepada 765 pada tahun 2007. **Semakan Audit selanjutnya mendapati sebahagian besar daripada sampel yang melanggar Akta Makanan 1983 dan Peraturan-peraturan Makanan 1985 adalah makanan yang diimport dari negara China.** Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.17
PENCAPAIAN AKTIVITI PENGAWALAN MAKANAN IMPORT
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

AKTIVITI	TAHUN			JUMLAH KESELURUHAN
	2005	2006	2007	
Bilangan Konsainmen Diimport	259,572	269,863	255,024	784,459
Nilai (RM Bilion)	23.24	73.57	66.54	163.35
Bilangan Makanan Disampel	22,645	23,196	24,290	70,131
Bilangan Konsainmen Yang Ditolak	155	212	48	415
Bilangan Sampel Makanan Melanggar Akta Dan Peraturan	525	389	765	1,679

19.4.6.4. Maklumat mengenai makanan import yang didapati melanggar Akta Makanan 1983 dan Peraturan-peraturan Makanan 1985 yang disenaraikan pada tahap 5 akan dimasukkan (key-in) ke dalam Sistem *Food Alert* supaya maklumat ini disebarkan di semua pintu masuk yang lain bagi membolehkan sampel makanan yang sama juga dianalisis. Sistem *Food Alert* adalah merupakan satu daripada modul Sistem *Food Safety Information* (FOSIM) yang telah dibangunkan oleh Kementerian bagi tujuan memantau keselamatan makanan. Sistem FOSIM ini juga diintegrasikan dengan Sistem Maklumat Kastam (SMK) supaya maklumat berhubung dengan kemasukan makanan import dapat disalurkan oleh pihak kastam ke Unit Keselamatan Dan Kualiti Makanan. Semakan Audit telah dijalankan terhadap 33 rekod makanan yang diimport dari China yang telah disenaraikan sebagai *food alert*. Semakan mendapati tempoh masa yang diambil bermula daripada tarikh sampel makanan diperoleh untuk dianalisis sehingga maklumat mengenai makanan yang tidak selamat disebarkan ke pintu-pintu masuk lain adalah antara 12 hingga 171 hari. **Pada pandangan Audit, masa yang panjang diambil bagi beberapa kes boleh menyebabkan makanan yang sama yang telah dikenal pasti membahayakan yang dibawa masuk melalui pintu masuk yang lain tidak dibuat analisis.**

19.4.6.5. Semakan selanjutnya terhadap rekod dan dokumen di Pejabat Kesihatan Pelabuhan Senari, Kuching Sarawak dan Pejabat Kesihatan Pelabuhan Pasir Gudang pula mendapati beberapa sampel makanan import yang dikesan menyalahi Akta Makanan 1983 dan Peraturan-peraturan Makanan 1985 tidak dimaklumkan oleh Pejabat Kesihatan Pelabuhan berkenaan kepada Kementerian untuk disenaraikan sebagai *food alert*. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.18
SAMPEL MAKANAN IMPORT YANG MELANGGAR AKTA DAN PERATURAN
MAKANAN TIDAK DISENARAikan DALAM SISTEM *FOOD ALERT*

PEJABAT KESIHATAN PELABUHAN (PKP)	JENIS MAKANAN	TARIKH SAMPEL DIAMBIL	TARIKH KEPUTUSAN MAKMAL DITERIMA	KEPUTUSAN MAKMAL	NEGARA
Senari, Kuching	Magnolia Cheeze	16.2.2007	4.4.2007	Tahap Asid Sorbik Pada 1,958 Mg/Kg	Filipina
Senari, Kuching	Mang Tomas Hot Spicy Sauce	16.2.2007	4.4.2007	Tahap Asid Benzoik Pada 1,359mg/Kg	Filipina
Senari, Kuching	Fresh Grapes	30.3.2007	11.4.2007	Tahap Aflatoxin Pada 42.76ug/G	Australia
Pasir Gudang	Groundnut Kernels	27.3.2006	Tiada Maklumat	Tahap Aflatoxin Pada 122ug/Kg	China
Pasir Gudang	Vietnam Groundnut Kernels GR-2	23.3.2006	Tiada Maklumat	Tahap Aflatoxin Pada 28ug/Kg	Vietnam

Pada pandangan Audit, Kementerian perlu mempercepatkan tempoh masa menyebarkan maklumat *food alert* kepada pihak yang bertanggungjawab di semua pintu masuk supaya sampel makanan yang sama dapat dianalisis dengan segera bagi memastikan keselamatan makanan yang diimport. Selain itu, Kementerian perlu memastikan semua sampel makanan import yang dikesan menyalahi akta/peraturan makanan disenaraikan dalam Sistem *Food Alert*.

19.4.7. Analisis Terhadap Sampel Makanan

19.4.7.1. Kandungan makanan ditentukan melalui 3 jenis analisis utama iaitu kimia, mikrobiologi dan fizikal yang disediakan oleh Makmal Keselamatan Dan Kualiti Makanan serta dibantu oleh beberapa makmal lain seperti Jabatan Kimia dan Makmal Kesihatan Awam. Pihak makmal dapat menjalankan pelbagai analisis terhadap elemen tertentu dalam sampel makanan yang diterima seperti kandungan radioaktif, mikrobiologi atau racun perosak.

19.4.7.2. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, sejumlah 184,671 sampel makanan telah dihantar ke Makmal Keselamatan Dan Kualiti Makanan serta Makmal Kesihatan Awam Kementerian di seluruh negara. Sejumlah 493 daripada sampel ini telah ditolak oleh makmal kerana kondisinya tidak sesuai untuk dianalisis. Manakala sebanyak 184,123 (99.7%) daripada sampel tersebut berjaya dianalisis. Jadual berikut menunjukkan pencapaian analisis makanan bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 :-

JADUAL 19.19
PENCAPAIAN ANALISIS MAKANAN BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

JENIS ANALISIS	PETUNJUK PRESTASI	TAHUN			JUMLAH
		2005	2006	2007	
MIKROBIOLOGI	Bil. Sampel Diterima	29,839	28,636	31,145	89,620
	Bil. Sampel Dianalisis	29,761	28,561	30,992	89,314
	% Sampel Dianalisis	99.7	99.7	99.5	99.7
	Bil. Sampel Ditolak	78	75	121	274
KIMIA	Bil. Sampel Diterima	27,850	32,120	34,518	94,488
	Bil. Sampel Dianalisis	27,812	32,092	34,392	94,296
	% Sampel Dianalisis	99.9	99.9	99.6	99.8
	Bil. Sampel Ditolak	38	28	151	217
FIZIKAL	Bil. Sampel Diterima	233	186	144	563
	Bil. Sampel Dianalisis	233	186	144	563
	% Sampel Dianalisis	100	100	100	100
	Bil. Sampel Ditolak	0	0	0	0
JUMLAH KESELURUHAN	Bil. Sampel Diterima	57,922	60,942	65,807	184,671
	Bil. Sampel Dianalisis	57,806	60,839	65,528	184,173
	% Sampel Dianalisis	99.8	99.8	99.6	99.7
	Bil. Sampel Ditolak	116	103	272	491

19.4.7.3. Mengikut norma masa yang telah ditetapkan, keputusan analisis terhadap sampel makanan bagi analisis mikrobiologi hendaklah dikeluarkan dalam tempoh 15 hari dari tarikh sampel makanan diterima. Manakala bagi analisis kimia, ia hendaklah dikeluarkan dalam tempoh 30 hari. Semakan Audit terhadap laporan yang dikeluarkan oleh Makmal Keselamatan Dan Kualiti Makanan di Kelantan, Pulau Pinang dan Selangor serta Makmal Kesihatan Awam Johor mendapati daripada 1,222 sampel makanan yang dihantar untuk analisis kimia, keputusan analisis bagi 507 (41.5%) sampel tidak dapat dikeluarkan dalam tempoh masa yang ditetapkan. Bagi sejumlah 100 sampel makanan untuk analisis kimia yang dipilih oleh pihak Audit, didapati tempoh

kelewatan adalah antara 2 hingga 154 hari. Manakala bagi 70 sampel makanan yang dihantar untuk analisis mikrobiologi, didapati keputusannya telah dikeluarkan dalam tempoh yang ditetapkan di semua makmal yang dilawati kecuali 20 sampel di Pulau Pinang di mana tempoh mengeluarkan keputusan analisis adalah antara 36 hingga 75 hari. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.20
MASA DIAMBIL BAGI MAKMAL MENGELUARKAN
KEPUTUSAN ANALISIS KIMIA DAN MIKROBIOLOGI

MKKM / MKA	JENIS ANALISIS	BIL. SAMPEL DIPILIH	TEMPOH MASA DITETAPKAN (Hari)	TEMPOH MASA DIAMBIL (Hari)	TEMPOH KELEWATAN (Hari)
Kelantan	Kimia	40	30	32-102	2-72
Pulau Pinang	Kimia	24	30	33-73	3-43
Selangor	Kimia	22	30	39-108	9-78
Johor	Kimia	14	30	59-154	29-124
Pulau Pinang	Mikrobiologi	20	15	51-90	36-75

Nota : MKKM - Makmal Keselamatan Dan Kualiti Makanan
 MKA - Makmal Kesihatan Awam Kebangsaan

19.4.7.4. Berdasarkan maklum balas pihak makmal, antara punca berlakunya kelewatan mengeluarkan keputusan analisis adalah seperti berikut :-

- a. Makmal terpaksa menjalankan analisis makanan seperti yang diarahkan oleh pihak Kementerian dan Jabatan Kesihatan Negeri sekiranya berlaku wabak atau kes keracunan makanan menyebabkan khidmat analisis terhadap sampel makanan sedia ada terpaksa ditangguhkan.
- b. Kekurangan anggota terutamanya Pegawai Teknologi Makanan dan Penolong Pegawai Teknologi Makanan. Terdapat juga pegawai yang perlu mengikuti kursus dan pegawai yang sedang bercuti belajar.
- c. Peralatan/instrumen makmal tidak mencukupi, berkeadaan uzur dan sering kali rosak. Ini menyebabkan sampel makanan terpaksa dihantar ke makmal lain untuk dianalisis.

19.4.7.5. Pemeriksaan fizikal ke makmal yang dilawati mendapati ada peralatan/instrumen yang telah lama rosak dan tidak pernah dibaiki. Contohnya di Makmal Keselamatan Dan Kualiti Makanan (MKKM) Klang, Selangor, peralatan *High Performance Liquid Chromatography* (**Gambar 19.3**) yang digunakan untuk menganalisis elemen *aflatoksin* telah rosak sejak tahun 1998. Manakala di Makmal Kesihatan Awam Johor (Seksyen Makanan), peralatan/instrumen *AAS-Flame* (**Gambar 19.4**) masih belum dibaiki walaupun telah rosak sejak tahun 2005 kerana kesukaran mendapat alat ganti. Seterusnya, di MKKM Klang, Selangor, lokasi makmal yang tidak sesuai kedudukannya terletak dalam satu bangunan dengan pejabat Kerajaan lain dan

ini menyebabkan analisis tertentu tidak dapat dijalankan. Contohnya, penggunaan gas hidrogen untuk analisis tidak lagi dibuat kerana dikhuatiri boleh menyebabkan kejadian letupan dan membahayakan kakitangan pejabat Kerajaan atau orang awam. Pihak Audit juga mendapati beberapa bahan yang digunakan untuk analisis terpaksa diletakkan di lantai kerana ketiadaan ruang yang mencukupi untuk menempatkan bahan tersebut (**Gambar 19.5**). Keadaan ini boleh menimbulkan risiko bahaya kepada kakitangan yang terlibat dengan kerja-kerja analisis makanan.

GAMBAR 19.3

*Makmal Keselamatan Dan Kualiti Makanan
Klang, Selangor
- Peralatan High Performance Liquid
Chromatography Telah Rosak Sejak Tahun 1998
Dan Belum Dibaiki/Ganti*

GAMBAR 19.4

*Makmal Kesihatan Awam Johor
(Seksyen Makanan)
- Peralatan AAS-Flame Telah Rosak Sejak Tahun 2005
Belum Dibaiki*

GAMBAR 19.5

*Makmal Keselamatan Dan
Kualiti Makanan Klang, Selangor
- Bahan Untuk Aktiviti Analisis Makanan Diletakkan
Di Atas Lantai Kerana Kekurangan Ruang Dan
Boleh Membahayakan Keselamatan Kakitangan*

Pada pandangan Audit, keputusan analisis perlu dikeluarkan dalam tempoh yang telah ditetapkan bagi memastikan makanan yang tidak selamat tidak diedarkan di pasaran. Selain itu, setiap peralatan makmal yang telah rosak perlu dibaiki segera supaya penganalisan makanan dapat dibuat dengan cekap dan berkesan.

19.4.8. Pemeriksaan Premis

19.4.8.1. Kebersihan premis pengusaha makanan adalah penting bagi memastikan makanan yang disediakan terjamin dari segi kebersihan dan mutunya. Sehubungan ini, Unit Keselamatan Dan Kualiti Makanan (UKKM) di Pejabat Kesihatan Daerah diberi tanggungjawab menjalankan pemeriksaan terhadap premis pengusaha untuk memastikan amalan dan peraturan berkaitan sentiasa dipatuhi. Kementerian juga telah menetapkan peraturan untuk menutup mana-mana premis pengusaha makanan yang didapati tahap kebersihannya

tidak memuaskan. Tahap kebersihan premis ditentukan melalui penilaian yang dibuat oleh UKKM. Berdasarkan garis panduan yang dikeluarkan oleh Kementerian, premis yang memperoleh markah kurang daripada 50% perlu ditutup sehingga kebersihannya dipulihkan.

19.4.8.2. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, sebanyak 241,703 premis makanan telah diperiksa dan sejumlah 11,520 atau 4.8% premis telah diarah untuk ditutup. Pihak Audit juga mendapati bilangan premis yang diperiksa telah meningkat setiap tahun iaitu daripada 73,037 premis pada tahun 2005 kepada 86,980 premis pada tahun 2007. Pada masa yang sama, bilangan premis yang ditutup juga telah meningkat daripada 2,973 kepada 4,923. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.21
KEDUDUKAN PEMERIKSAAN DAN PENUTUPAN PREMIS PENGUSAHA MAKANAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

PENCAPAIAN	TAHUN			JUMLAH KESELURUHAN
	2005	2006	2007	
Jumlah Premis Pengusaha Makanan Diperiksa	73,037	81,686	86,980	241,703
Jumlah Premis Pengusaha Makanan Yang Ditutup	2,973 (4.1%)	3,624 (4.4%)	4,923 (5.7%)	11,520 (4.8%)

19.4.8.3. Di Unit Keselamatan Dan Kualiti Makanan yang dilawati, didapati pencapaian pemeriksaan premis berbanding sasaran ditetapkan adalah baik kecuali Pejabat Kesihatan Bahagian Kuching, Sarawak dan Pejabat Kesihatan Daerah Johor Bahru, Johor. Keadaan ini berlaku kerana masalah kekurangan kakitangan dan lokasi premis yang terletak di pendalaman.

19.4.8.4. Semakan Audit mendapati di Daerah Johor Bahru, Batu Pahat dan Kluang, Johor, semua premis yang memperoleh markah kurang daripada 65% telah diarah untuk ditutup. Sebaliknya bagi Daerah Gombak dan Petaling di Selangor, Pejabat Kesihatan Bahagian Kuching di Sarawak dan Pejabat Kesihatan Daerah Pasir Puteh di Kelantan, tidak semua premis yang memperoleh markah kurang 50% diarah tutup. Berdasarkan maklum balas yang diterima, antara sebab tindakan penutupan premis tidak diambil adalah seperti berikut :-

- a. Seseengah pegawai yang menjalankan pemeriksaan premis pada ketika itu masih belum memperoleh kad kuasa bagi mengeluarkan arahan penutupan premis mengikut Seksyen 11, Akta Makanan 1983.
- b. Mengikut budi bicara pegawai yang berpendapat, bahawa tindakan penutupan premis akan menyebabkan pengusaha mengalami kerugian. Manakala dalam seseengah kes contohnya bagi kantin sekolah, tindakan penutupan menyebabkan para pelajar tidak dapat dibekalkan dengan makanan dan menimbulkan kesusahan kepada mereka.

19.4.8.5. Bagi Daerah Kota Bharu, Kelantan, selain daripada kriteria markah, penutupan premis juga dibuat sekiranya pengusaha tidak mempunyai Kad Perakuan Kesihatan Pengendali Makanan, tiada punca bekalan air dan berlaku keracunan makanan. Di Pulau Pinang, mana-mana premis yang menyebabkan keracunan makanan akan diarahkan tutup dengan serta merta walaupun markah yang diperoleh melebihi 50%. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.22
KEDUDUKAN PEMERIKSAAN DAN PENUTUPAN PREMIS MENGIKUT DAERAH BAGI
TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

PEJABAT KESIHATAN DAERAH	2005				2006				2007			
	BILANGAN PREMIS				BILANGAN PREMIS				BILANGAN PREMIS			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Kota Bharu	2,051	2,494	76	77	2,051	2,346	40	40	2,051	2,184	86	94
Pasir Puteh	437	743	14	14	437	659	28	24	437	664	15	11
Pasir Mas	848	1,187	25	24	848	970	35	34	848	904	11	12
Machang	356	476	16	20	356	779	15	5	356	780	23	23
Daerah Timur Laut	576	386	19	25	576	669	51	42	576	577	32	29
Seberang Perai Utara	576	539	20	22	576	638	11	5	576	773	65	68
Petaling	576	626	39	39	576	594	22	20	576	1,298	46	42
Gombak	766	605	83	32	768	698	93	66	768	772	46	39
KLIA	315	260	3	1	315	316	6	4	384	389	7	6
Johor Bahru	TM	2,508	*157	157	2,849	2,366	*135	135	3,963	2,754	*233	233
Batu Pahat	TM	684	*79	79	710	1,088	*149	149	988	721	*105	105
Kluang	TM	845	*34	34	872	1,023	*70	70	1,213	946	*120	120
Bhg Kuching	768	93	3	3	768	85	4	4	768	44	5	2
Samarahan	192	223	0	0	192	195	0	0	192	314	0	1

Nota : (*) Bagi Jabatan Kesihatan Negeri Johor, Markah Yang Diperoleh Kurang 65% Digunakan Bagi Penutupan Premis.

1 - Sepatutnya Diperiksa
4 - Ditutup

2 - Telah Diperiksa
TM - Tiada Maklumat

3 - Markah Penilaian <50%

19.4.8.6. Kementerian telah menetapkan supaya fail individu premis diwujudkan untuk menentukan kekerapan pemeriksaan terhadap setiap premis dipatuhi. Sebagai contoh, kantin sekolah perlu diperiksa sekurang-kurangnya satu kali setahun manakala dapur asrama sekolah 2 kali setahun bagi mengelakkan kejadian keracunan makanan di kalangan pelajar. Manakala bagi premis lain, kekerapan yang perlu diperiksa bergantung kepada markah penilaian yang diperoleh. Sekiranya markah yang diperoleh kurang dari 50%, pemeriksaan premis ini perlu dibuat dengan lebih kerap. Semakan Audit terhadap Daftar Pemeriksaan Premis di Pejabat Kesihatan Lapangan Terbang Antarabangsa Sepang mendapati semua premis yang berada di bawah tanggungjawabnya telah diperiksa antara 2 hingga 3 kali setahun. Manakala pemeriksaan sekurang-kurangnya sekali setahun telah dibuat terhadap kantin dan 2 kali setahun bagi dapur asrama sekolah di semua Pejabat Kesihatan Daerah (PKD) yang dilawati kecuali PKD Johor Bahru dan Kluang di Johor, Samarahan serta Pejabat Kesihatan Bahagian Kuching di Sarawak. Kekerapan pemeriksaan dijalankan oleh PKD yang berkenaan tidak dapat ditentukan

kerana fail individu premis tidak disediakan. Semakan selanjutnya terhadap fail individu premis yang diselenggarakan oleh PKD lain yang dilawati mendapati bagi pengusaha dan pengendali makanan yang belum mendapat suntikan pelalian tifoid, tiada bukti pemeriksaan susulan dibuat oleh UKKM daerah bagi memastikan mereka telah mengambil tindakan dengan mendapatkan suntikan tersebut.

19.4.8.7. Antara kriteria yang dinilai untuk pemberian markah adalah makanan hendaklah sentiasa segar, tidak berkulat atau busuk dan sarung tangan digunakan semasa mengendalikan makanan dan sebagainya. Keputusan penilaian akan dimaklumkan kepada pengusaha premis supaya dapat dijadikan panduan untuk memperbaiki kebersihan premis. Melalui lawatan pihak Audit bersama pegawai dari Unit Keselamatan Dan Kualiti Makanan Daerah ke beberapa premis terpilih, didapati kesemua prosedur pemeriksaan premis seperti yang ditetapkan telah dipatuhi.

Pada pandangan Audit, penutupan mana-mana premis yang didapati tidak mematuhi peraturan kebersihan yang ditetapkan perlu dibuat dengan segera. Selain itu, Pejabat Kesihatan Daerah perlu memastikan fail individu premis disedia dan diselenggarakan bagi memudahkan pemeriksaan dijalankan khususnya yang memerlukan pemeriksaan lanjut.

19.4.9. Serbuan Dan Rampasan

19.4.9.1. Mengikut prosedur yang ditetapkan, serbuan dan rampasan akan dibuat terhadap makanan yang diragui keselamatannya dan tidak mematuhi peraturan yang ditetapkan. Sebelum aktiviti ini dijalankan, risikan awal akan dibuat terlebih dahulu bagi mendapatkan maklumat yang sahih. Bagi makanan yang tidak dilabelkan dengan teratur atau tamat tempoh dan tin makanan yang kemek atau berkarat, ia akan dirampas dan diasingkan mengikut jenis produk dan jenama serta direkodkan dalam Borang Rampasan. Penyitaan makanan akan dibuat di lokasi serbuan. Laporan polis hanya akan dibuat sekiranya pemilik premis tiada di premis semasa rampasan dibuat. Bagi makanan yang disyaki mengandungi kandungan bahan yang tidak dibenarkan, sampel makanan akan diambil untuk dianalisis. Sekiranya keputusan analisis tidak memuaskan, kes akan diserahkan kepada Unit Penyiasatan Dan Pendakwaan Daerah untuk tindakan selanjutnya. Bagi kesalahan lain seperti kesalahan pelabelan dan telah tamat tempoh, makanan akan dibawa ke pejabat untuk tujuan *custody* dan disimpan dalam stor berkunci yang disediakan. Keizinan daripada pemilik premis terbabit perlu diperoleh untuk melupuskan makanan yang telah tamat tempoh atau tin/bungkusan kemek atau berkarat. Manakala bagi kesalahan pelabelan, pengeluar/pembungkus/pengedar dibenarkan mengemukakan permohonan bagi tujuan pembetulan label dan sekiranya tiada sebarang permohonan dibuat dalam tempoh 14 hari, keizinan pelupusan daripada pemilik premis berkenaan perlu diperoleh.

19.4.9.2. Berdasarkan Laporan Aktiviti Penguatkuasaan Undang-Undang Kesihatan Awam (Keselamatan dan Kualiti Makanan) Kementerian Kesihatan dan Laporan Ringkasan Tahunan Aktiviti Keselamatan Dan Kualiti Makanan, sebanyak 5,116 operasi rampasan telah dijalankan oleh Bahagian/Unit Keselamatan Dan Kualiti Makanan bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007. Nilai rampasan bagi ketiga-tiga tahun adalah berjumlah RM5.38 juta. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.23
PENCAPAIAN AKTIVITI RAMPASAN MAKANAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

PETUNJUK PRESTASI	TAHUN			JUMLAH KESELURUHAN
	2005	2006	2007	
Bilangan Operasi Rampasan Dijalankan	1,648	1,839	1,629	5,116
Nilai Rampasan (RM Juta)	1.35	2.33	1.70	5.38

19.4.9.3. Lawatan Audit ke semua Pejabat Kesihatan Daerah/Pejabat Kesihatan Bahagian mendapati semua prosedur berhubung serbuan dan rampasan telah dipatuhi seperti Borang Rampasan direkodkan dengan lengkap dan keizinan daripada pemilik premis makanan telah diperoleh sebelum makanan dilupuskan bagi kes kesalahan pelabelan, tamat tempoh dan keadaan fizikal produk yang telah kemek dan rosak. Begitu juga bagi prosedur pelupusan produk makanan, semakan mendapati persetujuan pemilik premis terbabit telah diperoleh sebelum ianya dilupuskan di tempat yang sesuai seperti di kawasan pembuangan sampah. Bagaimanapun, masih ada beberapa kelemahan seperti berikut :-

- a. Bilik atau ruang stor yang mencukupi dan terkawal adalah penting bagi memastikan barang rampasan sentiasa berkeadaan baik. Satu kabinet khas disediakan bagi meletakkan sampel makanan yang diambil secara rasmi bagi tujuan penguatkuasaan undang-undang sementara menunggu keputusan ujian analisis makmal. Bagi barang lain yang dirampas atas masalah pelabelan, telah tamat tempoh dan sebagainya, ianya akan disimpan di bilik yang sama di mana sampel makanan disimpan. Pihak Audit mendapati di Pejabat Kesihatan Daerah (PKD) Johor Bahru, PKD Samarahan dan Pejabat Kesihatan Bahagian Kuching (PKB) di Sarawak, barang rampasan hanya ditempatkan di ruang bekerja yang boleh menimbulkan risiko kehilangan atau kecurian. Kekurangan ruang bilik atau stor di PKD Petaling, Selangor menyebabkan sebahagian barang rampasan disimpan di stor yang terletak di Seksyen 7, Shah Alam yang menimbulkan kesukaran bagi proses pengawasan. Di PKD Pasir Puteh, Kelantan, pihak Audit mendapati beberapa komputer dan peralatannya diletakkan bersama makanan yang dirampas sejak bulan April 2007. Pada tarikh pengauditan, didapati makanan tersebut telah pun rosak dan berbau tetapi proses pelupusan makanan tersebut belum dibuat. Keadaannya ditunjukkan di gambar berikut :-

GAMBAR 19.6

*Pejabat Kesihatan Daerah Petaling, Selangor
Komputer Pejabat Dan Peralatan Lain Diletakkan
Di Bilik Rampasan*

GAMBAR 19.7

*Pejabat Kesihatan Daerah Pasir Puteh, Kelantan
Komputer Dan Peralatan Lain Diletakkan Bersama
Makanan Rampasan Sejak Bulan April 2007*

- b. Pihak Audit mendapati tiada daftar khusus disediakan bagi merekodkan pergerakan keluar dan masuk sampel makanan yang telah dirampas di PKD Johor Bahru, Batu Pahat, Gombak dan PKB Kuching.

Pada pandangan Audit, ruang atau bilik yang mencukupi bagi menempatkan barang makanan yang dirampas perlu disediakan. Daftar khusus untuk merekodkan pergerakan masuk dan keluar barang rampasan dan sampel makanan juga perlu diselenggarakan.

19.4.10. Tindakan Pendakwaan

19.4.10.1. Proses pendakwaan akan dibuat sekiranya hasil analisis makmal terhadap sampel makanan yang diambil didapati menyalahi Akta Makanan 1983 dan Peraturan-Peraturan Makanan 1985. Seorang pegawai akan dilantik dari Unit Penyiasatan Dan Pendakwaan Daerah (UPPD) untuk menjalankan penyiasatan lanjut. Sekiranya terdapat bukti kukuh untuk mendakwa mereka yang melakukan kesalahan, fail siasatan akan dibuka dan kertas kerja serta dokumen lengkap perlu disediakan. Antara dokumen yang disediakan ialah seperti surat aduan, kertas pertuduhan, senarai barang/bahan bukti, kertas saman, fakta kes, laporan dan sijil analisis daripada makmal serta surat keizinan mendakwa daripada pihak Timbalan Pendakwaraya. Fail siasatan akan disemak oleh Pegawai Kesihatan Daerah sebelum diserahkan kepada Unit Inspektorat Dan Perundangan Negeri (UIPN) di Jabatan Kesihatan Negeri masing-masing bagi semakan dan ulasan lanjut. Sekiranya UIPN bersetuju dengan cadangan pendakwaan yang dikemukakan oleh UPPD, fail siasatan tersebut akan diserahkan kepada Pejabat Timbalan Pendakwaraya bagi pertimbangan kelulusan. Sekiranya Timbalan Pendakwaraya bersetuju, beliau akan mengeluarkan surat keizinan mendakwa kepada pegawainya untuk mendaftarkan kes ke mahkamah.

19.4.10.2. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, sejumlah 2,208 kes berjaya didaftarkan di mahkamah daripada 2,513 kertas siasatan yang diserahkan kepada pejabat Timbalan Pendakwaraya. Daripada 2,208 kes tersebut, pihak Audit tidak dapat menentukan jumlah kes yang didapati bersalah, amau

didenda dan bilangan orang yang dipenjara kerana maklumat tersebut juga termasuk kes-kes yang berlaku sebelum tahun 2005. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.24
PENCAPAIAN AKTIVITI PENDAKWAAN DI BAWAH UNDANG-UNDANG
KESIHATAN AWAM (AKTIVITI KESELAMATAN DAN KUALITI MAKANAN)
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

PETUNJUK PRESTASI	TAHUN			JUMLAH KESELURUHAN
	*2005	2006	2007	
Bilangan Kes Dirujuk Ke Timbala Pendakwaraya	996	1,231	286	2,513
Bilangan Kes Didaftarkan Di Mahkamah	912 (91.6%)	1,045 (84.9%)	251 (87.8%)	2,208 (87.9%)
Bilangan Kes Didapati Bersalah **	1,478	852	237	2,567
Amaun Didenda** (RM)	887,650	1,126,309	335,810	2,349,769
Bilangan Orang Yang Dipenjara**	4	2	8	14

Nota : (*) *Tidak Termasuk Negeri Sembilan, Melaka Dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur kerana Tiada Maklumat*

()** *Termasuk Maklumat Sebelum Tahun 2005*

19.4.10.3. Bagi Pejabat Kesihatan Daerah yang dilawati di Selangor, Pulau Pinang dan Johor, semakan Audit mendapati bilangan kes yang berjaya didaftarkan di mahkamah adalah antara 50% hingga 100%. Sehingga bulan Disember 2007, sebanyak 49 kes mahkamah di Selangor yang masih tertunggak dan menunggu sama ada untuk dibicarakan atau memerlukan siasatan lanjut. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.25
PENCAPAIAN AKTIVITI PENDAKWAAN DI BAWAH UNDANG-UNDANG KESIHATAN AWAM
(AKTIVITI KESELAMATAN DAN KUALITI MAKANAN)
DI PEJABAT KESIHATAN DAERAH YANG DILAWATI
BAGI TEMPOH TAHUN 2006 HINGGA 2007

PETUNJUK PRESTASI	TAHUN											
	2005				2006				2007			
	K	PP	S	J	K	PP	S	J	K	PP	S	J
Bil. Kes Dirujuk Kepada TPR	6	7	26	31	1	24	79	19	4	41	57	44
Bil. Kes Didaftarkan Di Mahkamah	5	7	26	31	1	21	63	19	6	37	52	42
Peratus Pendakwaan Di Mahkamah (%)	83.3	100	100	100	50	85	76	100	50	90	91	95
Bil. Kes Didapati Bersalah	1	7	12	22	1	26	45	12	1	20	59	31
Amaun Didenda (RM)	2,000	22,300	10,830	17,550	1,800	28,100	95,000	15,700	450	41,300	112,400	21,950
Bilangan Kes Tertunggak	4	0	16	12	0	0	141	11	4	0	49	12

Nota : *K - Kelantan; PP - Pulau Pinang; S - Selangor; J - Johor*
TPR - Timbala Pendakwaraya

19.4.10.4. Semakan selanjutnya mendapati, tidak semua sampel makanan yang didapati melanggar peruntukan perundangan makanan diambil tindakan pendakwaan. Semakan Audit terhadap Daftar Kes Mahkamah di 4 Pejabat Kesihatan Daerah yang dilawati mendapati sejumlah 17 kes makanan yang didapati menyalahi peruntukan akta dan perundangan makanan telah

digugurkan atas pertimbangan Unit Inspektorat Dan Perundangan Negeri (UIPN) atau Timbalan Pendakwaraya atas sebab-sebab berikut :-

- a. Fail siasatan serta kertas kerja yang lengkap lewat dikemukakan kepada pegawai untuk semakan dan ulasan lanjut sehingga menyebabkan tempoh akhir yang ditetapkan untuk mendaftarkan kes ke mahkamah hampir tamat.
- b. Unit Inspektorat Dan Perundangan Negeri atau Timbalan Pendakwaraya berpendapat kes yang dikemukakan tidak kukuh kerana kaedah pengambilan sampel makanan yang tidak mematuhi Akta Makanan 1983 dan Peraturan-peraturan Makanan 1985.
- c. Kelulusan lambat diperolehi daripada Timbalan Pendakwaraya sehingga tempoh masa yang ditetapkan untuk mengambil tindakan pendakwaan mengikut Akta Makanan 1983 telah melebihi 150 hari daripada tarikh sampel diambil.

19.4.10.5. Semakan Audit mendapati tiada sebarang peruntukan khusus diberikan bagi melaksanakan aktiviti pendakwaan. Sebaliknya, peruntukan kewangannya bagi melaksanakan aktiviti ini diperolehi daripada program/aktiviti lain di bawah Program Kesihatan Awam seperti Pendidikan Kesihatan, Keselamatan Dan Kualiti Makanan dan Kawalan Penyakit. Ketiadaan peruntukan kewangan yang khusus menyukarkan perancangan dan pelaksanaan aktiviti pendakwaan.

Pada pandangan Audit, Unit Inspektorat Dan Perundangan Negeri perlu meningkatkan sistem pemantauan yang berkesan terhadap aktiviti penyiasatan dan pendakwaan di semua daerah yang berada di bawah tanggungjawabnya sebagaimana yang ditetapkan. Selain itu, sumber kewangan dan kakitangan yang mencukupi perlu disediakan supaya aktiviti dapat dirancang dan dilaksanakan dengan sebaik mungkin.

19.4.11. Pemantauan

19.4.11.1. Di peringkat Bahagian Keselamatan Dan Kualiti Makanan, Mesyuarat Program diadakan sekali setiap tahun yang dihadiri oleh Pengarah Bahagian, Ketua-ketua Penolong Pengarah di peringkat Kementerian dan negeri serta wakil daripada pihak berkuasa tempatan yang berkenaan. Antara perkara yang dibincangkan adalah mengenai pelan tindakan jangka panjang, masalah yang berbangkit berkaitan pelaksanaan aktiviti kawalan keselamatan dan kualiti makanan serta cadangan penyelesaian yang perlu diambil. Mesyuarat Ketua-ketua Penolong Pengarah diadakan setiap 2 bulan sekali antara Unit Penguatkuasaan, Makmal serta Unit Industri Dan Standard Makanan bagi membincangkan isu-isu seperti pengambilan sampel makanan, pengagihan peruntukan kewangan dan isu pencemaran dalam makanan.

19.4.11.2. Di peringkat Jabatan Kesihatan Negeri pula, Mesyuarat Program Kawalan Keselamatan Dan Kualiti Makanan, Mesyuarat Bersama Makmal Kawalan Keselamatan Dan Kualiti Makanan dan Mesyuarat Merancang Pelan Tindakan Penguatkuasaan Perundangan Kesihatan Awam telah diadakan dari masa ke semasa bagi membincangkan perkara-perkara berkaitan operasi penguatkuasaan, pencapaian prestasi setiap daerah, peruntukan dan perbelanjaan serta masalah kekurangan jawatan. Selain mengadakan mesyuarat, pemantauan daripada Unit Keselamatan Dan Kualiti Makanan (UKKM) serta Unit Inspektorat Dan Perundangan Negeri, Jabatan Kesihatan Negeri terhadap UKKM daerah dan Unit Penyiasatan Dan Pendakwaan Daerah dari segi pematuhan prosedur kerja yang ditetapkan telah dibuat sekurang-kurangnya sekali setahun melalui lawatan teknikal. Laporan berhubung kelemahan yang dijumpai semasa pemeriksaan tersebut seperti buku daftar tertentu tidak disediakan, penutupan premis tidak dibuat, sasaran pemeriksaan premis tidak dicapai telah dikemukakan kepada UKKM daerah dan UPPD untuk tindakan penambahbaikan.

19.4.11.3. Di kebanyakan PKD yang dilawati, Pegawai Kesihatan Daerah mengadakan mesyuarat bulanan bersama Penolong Pegawai Kesihatan Persekitaran daripada pelbagai unit di bawah Program Kesihatan Awam. Antara lainnya, masalah-masalah berkaitan dengan kawalan keselamatan dan mutu makanan juga telah dibincangkan.

Pada pandangan Audit, mekanisme pemantauan yang diwujudkan di semua peringkat adalah memadai.

19.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara keseluruhannya, pengurusan pengeluaran lesen dan penguatkuasaan terhadap makanan telah dirancang dengan baik. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, terdapat beberapa kelemahan yang perlu diberikan perhatian. Antaranya adalah penguatkuasaan yang lemah terhadap pengedaran, penjualan dan kualiti air minuman berbungkus dan air mineral semula jadi, prosedur pensampelan makanan yang tidak mematuhi Peraturan-peraturan Makanan 1985, kelewatan dalam menyampaikan maklumat *food alert*, kelewatan makmal mengeluarkan keputusan analisis dalam tempoh yang ditetapkan, tindakan penutupan terhadap premis yang kotor tidak dibuat/lambat diambil dan tindakan pendakwaan tidak dapat diambil disebabkan kelewatan mengemukakan fail siasatan untuk semakan lanjut serta kes tidak kukuh kerana kaedah pengambilan sampel makanan tidak mematuhi peraturan. Bagi memperbaiki prestasi aktiviti ini, disyorkan beberapa langkah seperti berikut :-

- a. Kementerian perlu memastikan Manual Prosedur Kerja yang disediakan selaras dengan Peraturan-peraturan Makanan 1985.
- b. Kementerian perlu menambah serta mengisi jawatan-jawatan yang berkenaan bagi membolehkan aktiviti-aktiviti seperti pensampelan makanan, pengawalan

makanan import dan pemeriksaan premis dijalankan dengan berkesan dan memenuhi norma yang ditetapkan. Bagi 2 unit yang diwujudkan secara pentadbiran iaitu Unit Inspektorat Dan Perundangan di peringkat negeri dan Unit Penyiasatan Dan Pendakwaan di peringkat daerah, Kementerian perlu memohon pewujudan unit berkenaan daripada Jabatan Perkhidmatan Awam supaya diluluskan bilangan jawatan yang sesuai untuk unit berkenaan.

- c. Kementerian perlu mempertingkatkan latihan dan pendedahan terhadap teknik-teknik pensampelan makanan mengikut jenis analisis mikrobiologi, kimia dan fizikal kepada pegawai baru yang terdiri daripada Penolong Pegawai Kesihatan Persekitaran supaya kes seperti penolakan sampel makanan untuk dianalisis oleh makmal dan kegagalan menjalankan pendakwaan dapat dikurangkan.
- d. Kementerian perlu mempertingkatkan aktiviti penguatkuasaan untuk memastikan pemegang-pemegang lesen sentiasa mematuhi syarat-syarat lesen mengenai pengeluaran air minuman berbungkus dan air mineral semula jadi. Kementerian perlu mengambil tindakan tegas terhadap pemegang lesen yang tidak mematuhi syarat yang ditetapkan seperti menggantung atau membatalkan lesen mereka dan mengambil tindakan pendakwaan terhadap pihak yang tidak mempunyai lesen sepertimana yang ditetapkan di bawah Peraturan-peraturan Makanan 1985.
- e. Pengambilan sampel makanan sepatutnya dirancang dengan mengambil kira aspek kepadatan penduduk di sesuatu kawasan, kepelbagaian kumpulan makanan serta jenis kandungan dalam makanan yang berisiko yang boleh memudaratkan kesihatan manusia. Sehubungan ini, Jabatan Kesihatan di negeri lain boleh menggunakan pendekatan yang dibuat oleh Jabatan Kesihatan Negeri Selangor sebagai *benchmark*. Jabatan ini telah menetap dan menyelaraskan bilangan sampel yang perlu diambil, jenis sampel makanan yang perlu diuji serta jenis analisis yang boleh dipohon berdasarkan keupayaan makmal di negeri itu dengan menyediakan rancangan pensampelan tahunan dan diedarkan kepada semua Pejabat Kesihatan Daerah.
- f. Daftar Pensampelan Makanan Dan Daftar Penerimaan Keputusan Analisa Air perlu diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini supaya status keselamatan makanan serta tindakan pendakwaan dapat dipantau.
- g. Kementerian perlu mempercepatkan tempoh masa maklumat *food alert* disebarkan kepada pihak yang bertanggungjawab di semua pintu masuk supaya sampel makanan yang sama dapat dianalisis dengan segera bagi memastikan keselamatan makanan yang diimport.
- h. Keputusan analisis perlu dikeluarkan dalam tempoh yang telah ditetapkan bagi memastikan makanan yang membahayakan kesihatan tidak berada di pasaran. Bagi tujuan ini, Pejabat Kesihatan Daerah hendaklah mengemukakan sampel ke makmal mengikut jadual yang ditetapkan. Makmal juga hendaklah dilengkapi dengan peralatan yang lengkap dan sentiasa berfungsi. Selain itu, Kementerian

juga hendaklah memastikan makmal mempunyai kakitangan yang cukup dari segi bilangan dan kepakaran. Setiap peralatan makmal yang telah rosak perlu dibaiki segera supaya analisis makanan dapat dibuat dengan tepat.

- i. Mengambil tindakan menutup premis yang didapati tidak mematuhi peraturan kebersihan yang ditetapkan dengan segera. Selain itu, Pejabat Kesihatan Daerah perlu memastikan fail individu premis disediakan dan diselenggarakan bagi memudahkan pemeriksaan dijalankan khususnya yang memerlukan pemeriksaan lanjut.
- j. Penyediaan ruang atau bilik yang mencukupi bagi menempatkan barang makanan yang dirampas perlu diadakan. Daftar khusus untuk merekodkan pergerakan masuk dan keluar barang rampasan dan sampel makanan juga perlu diselenggarakan.

20. PEROLEHAN POSITRON EMISSION TOMOGRAPHY COMPUTED TEMOGRAPHY SCAN (PET CT SCAN) DAN CYCLOTRON

20.1. LATAR BELAKANG

20.1.1. Positron Emission Tomography Computed Temography Scan (PET CT Scan) dan Cyclotron mula diperkenalkan dalam perubatan nuklear sekitar tahun 1970-an sebagai alat penyelidikan yang berupaya untuk mengesan penyakit kanser, kecederaan otak, penyakit jantung dan infeksi dengan lebih tepat dan selamat. PET CT Scan merupakan sistem pengimejan yang mengeluarkan sinaran 'X' bagi menghasilkan data dan imej pemeriksaan. Manakala Cyclotron adalah radas penyinaran yang digunakan untuk menghasilkan radio isotop dan melalui proses penggabungan dengan molekul glukosa, ia dapat menghasilkan FluroDeoxiglucose (FDG) untuk disuntik kepada pesakit sebelum proses pengimejan dilakukan oleh PET CT Scan. Selain itu, ia juga menghasilkan bahan lain seperti FxFDOPA untuk tujuan perubatan neurologi dan FxF-N bagi tujuan penyelidikan.

20.1.2. Perolehan PET CT Scan dan Cyclotron telah dibawa ke Mesyuarat Kabinet pada 22 Januari 2003 oleh Menteri Kesihatan ketika itu iaitu Datuk Dr. Chua Jui Meng dan Kabinet bersetuju perolehan PET CT Scan berjenama GE dan Cyclotron. Memandangkan peralatan tersebut perlu ditempatkan di bangunan khas, kontraktor yang dilantik untuk membekalkan peralatan juga terlibat dengan pembinaan bangunan berkenaan. Perolehan peralatan dan pembinaan bangunan di Hospital Putrajaya dan Hospital Pulau Pinang telah dibuat melalui rundingan terus dengan kos berjumlah RM33 juta.

20.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada perolehan dan penggunaan PET CT Scan serta Cyclotron dan pembinaan bangunan untuk menempatkan peralatan ini telah dirancang dan dilaksanakan secara cekap dan berhemat.

20.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap perolehan dan penggunaan PET CT Scan dan Cyclotron serta pembinaan bangunan. Semakan telah dibuat terhadap rekod, fail dan dokumen berkaitan bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 melibatkan Bahagian Perkembangan Perubatan, Bahagian Perolehan Dan Penswastan, Bahagian Perkhidmatan Kejuruteraan dan Biro Perkhidmatan Farmaseutikal Kebangsaan di Kementerian Kesihatan Malaysia serta

Lembaga Perlesenan Tenaga Atom, Kementerian Sains, Teknologi dan Inovasi. Di samping itu, lawatan fizikal ke tapak bangunan serta temu bual dengan pegawai dan kakitangan Jabatan Perubatan Nuklear di Hospital Pulau Pinang dan Hospital Putrajaya telah dilakukan.

20.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Disember 2007 hingga Februari 2008 mendapati perkara berikut :-

20.4.1. Pengurusan Aktiviti

20.4.1.1. Di peringkat Kementerian Kesihatan Malaysia (Kementerian), perolehan peralatan perubatan dan pembinaan bangunan melibatkan beberapa bahagian seperti berikut :-

a. Bahagian Perkembangan Perubatan

Bahagian Perkembangan Perubatan bertanggungjawab untuk merancang dan menentukan keperluan peralatan perubatan termasuk PET CT Scan dan Cyclotron. Selain itu, bahagian ini juga bertanggungjawab menyediakan skop cadangan, menyemak dan memberi ulasan berhubung perkara teknikal yang melibatkan peralatan perubatan.

b. Bahagian Perolehan Dan Penswastaaan

Bahagian Perolehan Dan Penswastaaan bertanggungjawab menguruskan semua perolehan yang melibatkan tender serta menyediakan perjanjian kontrak mengenainya. Bahagian ini juga memantau pelaksanaan projek bagi memastikan kehendak kontrak dipatuhi oleh pihak kontraktor.

c. Bahagian Perkhidmatan Kejuruteraan

Bahagian Perkhidmatan Kejuruteraan bertanggungjawab mengurus projek pembinaan dengan menyedia, mengagih dan mengawal peruntukan pembangunan serta menyelaras dan memantau projek yang diluluskan. Selain itu, bahagian ini juga bertanggungjawab memastikan radas penyinaran diguna dengan selamat.

20.4.1.2. Di Hospital Pulau Pinang, pengurusan PET CT Scan diletakkan di bawah seliaan Jabatan Perubatan Nuklear yang diketuai oleh Penyelaras Perkhidmatan Perubatan Nuklear Kebangsaan. Manakala di Hospital Putrajaya, PET CT Scan dan Cyclotron adalah di bawah seliaan Jabatan Perubatan Nuklear yang diketuai oleh Pakar Perubatan Nuklear.

Pada pandangan Audit, Kementerian telah mewujudkan struktur organisasi yang jelas bagi menguruskan perolehan peralatan perubatan dan pembinaan bangunan.

20.4.2. Guna Tenaga

Keperluan jawatan bagi Jabatan Perubatan Nuklear di hospital-hospital adalah ditentukan oleh Bahagian Perkembangan Perubatan, Kementerian. Jabatan Perubatan Nuklear, Hospital Pulau Pinang telah diluluskan sebanyak 28 jawatan dan 7 daripadanya belum diisi. Pengisian jawatan Pegawai Sains Fizik Gred C41 pula telah melebihi bilangan jumlah diluluskan iaitu 4 pengisian berbanding hanya 2 yang diluluskan. Ini menjadikan jumlah pengisian jawatan keseluruhan di jabatan tersebut adalah 23. Bagi Jabatan Perubatan Nuklear, Hospital Putrajaya, hanya 1 jawatan telah diluluskan iaitu Pegawai Sains Fizik Gred C41. Bagaimanapun bagi melaksanakan aktiviti perubatan nuklear, Hospital Putrajaya telah dipinjamkan 11 pegawai pelbagai gred dari unit-unit lain di Hospital Putrajaya dan Hospital Kuala Lumpur termasuk jawatan Pakar Perubatan Gred JUSA C yang menjalankan tugas secara bergilir di kedua-dua hospital. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 20.1
KEDUDUKAN PERJAWATAN DI JABATAN PERUBATAN NUKLEAR
HOSPITAL PULAU PINANG DAN PUTRAJAYA

JAWATAN/GRED	HOSPITAL PULAU PINANG			HOSPITAL PUTRAJAYA		
	LULUS	ISI	KOSONG	LULUS	ISI	PINJAM
Pakar Perubatan (JUSA C)	1	1	0	-	-	1
Pegawai Sains Fizik (C52)	1	0	1	-	-	-
Pegawai Sains Fizik (C48)	1	0	1	-	-	-
Pegawai Sains Kimiahayat (C48)	1	0	1	-	-	-
Pegawai Perubatan (U48)	1	0	1	-	-	-
Pegawai Farmasi (U48)	1	0	1	-	-	-
Pegawai Farmasi (U44)	-	-	-	-	-	1
Pegawai Perubatan (U41)	3	2	1	-	-	-
Pegawai Farmasi (U41)	3	3	0	-	-	4
Pegawai Sains Fizik (C41)	2	4	2*	1	1	-
Pegawai Sains Kimiahayat (C41)	-	-	-	-	-	1
Penolong Pegawai Perubatan (U32)	1	1	0	-	-	-
Penolong Pegawai Perubatan (U29)	1	1	0	-	-	1
Juruteknik Makmal Perubatan (U29)	5	5	0	-	-	-
Jururawat Terlatih (U29)	3	3	0	-	-	2
Penolong Jururawat Terlatih (U14)	1	0	1	-	-	-
Pembantu Perawatan Kesihatan (U3)	2	2	0	-	-	1
Pembantu Tadbir (N17)	1	1	0	-	-	-
JUMLAH	28	23	7	1	1	11

Nota : (*) Jawatan Lebih Diisi

Pada pandangan Audit, bagi meningkatkan keberkesanan Jabatan Perubatan Nuklear khususnya di Hospital Putrajaya, Kementerian hendaklah mengenal pasti jawatan yang diperlukan bagi melaksanakan aktiviti perubatan nuklear.

20.4.3. Latihan

Bagi meningkatkan kepakaran dalam pengendalian PET CT Scan dan Cyclotron, Kementerian telah menghantar 14 pegawai untuk menyertai lawatan sambil belajar ke Hospital Singapura pada bulan Februari 2004 bagi mendalami proses pengendalian PET CT Scan dan Cyclotron sebelum peralatan tersebut diterima. Bagi tempoh bulan September hingga Disember 2005 pula, beberapa pegawai juga telah dihantar menghadiri kursus seperti *Clinical Application In Cancer Management And Cardiovascular Disease; Radiation Protection Officer Course* dan *Workshop And Seminar On Application Of Cyclotron And Positron Emission Tomography In Medicine*. Selain itu, Kementerian telah mengadakan kerjasama dengan Agensi Tenaga Atom Antarabangsa (IAEA) dan Institut Penyelidikan Teknologi Nuklear Malaysia (MINT) dalam usaha meningkatkan perkembangan perubatan nuklear. **Pada pandangan Audit, latihan yang dibuat sebelum peralatan PET CT Scan dan Cyclotron diterima adalah memadai.**

20.4.4. Peruntukan Dan Perbelanjaan

Kos perolehan PET CT Scan dan Cyclotron termasuk komponennya dan pembinaan bangunan untuk menempatkan kedua-dua peralatan itu dibiayai melalui peruntukan pembangunan. Bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007, peruntukan berjumlah RM33 juta yang diluluskan telah digunakan untuk perolehan peralatan dan pembinaan bangunan tersebut. Daripada jumlah tersebut, RM32.55 juta telah dibayar kepada kontraktor. Manakala baki berjumlah RM453,586 adalah sebahagian daripada kos pembinaan bangunan di Hospital Putrajaya yang masih belum dibayar. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 20.2
PECAHAN BAYARAN BAGI PEROLEHAN PERALATAN
(TERMASUK KOMPONEN) DAN PEMBINAAN BANGUNAN

HOSPITAL	PET CT SCAN (RM Juta)		CYCLOTRON (RM Juta)		JUMLAH (RM Juta)
	PERALATAN	BANGUNAN	PERALATAN	BANGUNAN	
Pulau Pinang	8.78	0.72	-	-	9.50
Putrajaya	8.78	0.63	11.63	2.01	23.05
JUMLAH	17.56	1.35	11.63	2.01	32.55

20.4.5. Perolehan Peralatan Dan Pembinaan Bangunan

20.4.5.1. Pelantikan kontraktor bagi pembekalan 2 PET CT Scan dan 1 Cyclotron termasuk komponennya serta pembinaan 2 bangunan masing-masingnya di Hospital Pulau Pinang dan Hospital Putrajaya untuk menempatkan peralatan tersebut telah dibuat secara rundingan terus. Kementerian Kesihatan telah mencadangkan Syarikat Glotel Sdn. Bhd. yang menawarkan harga berjumlah RM34.50 juta kepada Kementerian Kewangan untuk melaksanakan perolehan tersebut. Bagaimanapun, didapati syarikat tersebut tidak berdaftar dengan Pusat Khidmat Kontraktor. Butiran lanjut mengenai Syarikat Glotel Sdn. Bhd. adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 20.3
MAKLUMAT SYARIKAT GLOTEL SDN. BHD.

PERKARA	BUTIRAN
Pemegang Syer Utama	Norzain Bin Abdul Wahab (60%) Lim Hock Seang (40%)
Pengarah Syarikat	Norzain Bin Abdul Wahab Lim Thean Shiang Rozaidi Bin Ismail Lim Hock Seang

20.4.5.2. Kementerian Kewangan pada bulan September 2003 telah bersetuju melantik syarikat tersebut dengan kos berjumlah RM34.50 juta dan Kementerian Kesihatan diminta merundingkan harga tersebut ke paras terendah. Semakan Audit mendapati rundingan telah diadakan pada bulan November 2003 dan harga yang dipersetujui adalah berjumlah RM33 juta iaitu pengurangan sejumlah RM1.50 juta. Harga yang dipersetujui itu telah dimaklumkan kepada Kementerian Kewangan pada 12 Disember 2003. Bagaimanapun, semakan Audit terhadap minit mesyuarat bulan November 2003 mendapati rundingan harga yang sebenar dibuat adalah berdasarkan RM36.95 juta dan bukan RM34.50 juta yang dipersetujui. **Pihak Audit tidak dapat menentukan asas rundingan yang mengambil kira harga berjumlah RM36.95 juta itu.** Kos perolehan PET CT Scan dan Cyclotron termasuk komponennya dan pembinaan bangunan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 20.4
KOS PEROLEHAN PET CT SCAN DAN CYCLOTRON
TERMASUK KOMPONENNYA DAN PEMBINAAN BANGUNAN

HOSPITAL	PET CT SCAN (RM Juta)		CYCLOTRON (RM Juta)		JUMLAH (RM Juta)
	PERALATAN	BANGUNAN	PERALATAN	BANGUNAN	
Pulau Pinang	8.78	0.72	-	-	9.50
Putrajaya	8.78	0.72	11.63	2.37	23.50
JUMLAH	17.56	1.44	11.63	2.37	33.00

Pada pandangan Audit, Kementerian sepatutnya membuat rundingan harga mengikut harga asal yang dipersetujui oleh Kementerian Kewangan.

20.4.5.3. Berdasarkan kepada Surat Setuju Terima (SST) yang dikeluarkan pada 16 Februari 2004, dua bangunan yang berasingan bagi menempatkan PET CT Scan dan Cyclotron melibatkan kos berjumlah RM3.09 juta akan dibina di Hospital Kuala Lumpur. Bagaimanapun selepas 7 bulan SST itu dikeluarkan, lokasi pembinaan telah diubah ke Hospital Putrajaya yang mana hanya sebuah bangunan akan dibina dan kos yang terlibat masih kekal pada RM3.09 juta. Semakan Audit mendapati tiada sebarang pengiraan semula dibuat untuk menentukan kos sebenar pembinaan tersebut. Oleh itu, **pihak Audit tidak dapat menentukan sama ada kos tersebut adalah munasabah.**

20.4.5.4. Mengikut Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1995, kontrak perlu ditandatangani dalam tempoh 4 bulan selepas Surat Setuju Terima (SST) dikeluarkan. Adalah didapati SST telah dikeluarkan pada 16 Februari 2004 dan disetujui terima serta ditandatangani oleh kontraktor pada tarikh yang sama. Kontrak pula ditandatangani pada 30 Disember 2004 dan berkuat kuasa sehingga bulan Februari 2006. Sehubungan ini, didapati kontrak telah lewat ditandatangani iaitu selepas 10 bulan dari tarikh SST dikeluarkan. **Pada pandangan Audit, Kementerian perlu menandatangani kontrak dalam tempoh yang ditetapkan bagi memastikan kelancaran pentadbiran kontrak.**

20.4.5.5. Semakan Audit terhadap syarat kontrak yang ditetapkan dalam dokumen kontrak mendapati perkara berikut :-

- a. Kontraktor dikehendaki menyerahkan Bon Pelaksanaan bernilai RM1.65 juta iaitu 5% daripada harga kontrak dalam bentuk jaminan bank dalam tempoh 14 hari selepas SST dihantar kepada kontraktor. **Tempoh kuat kuasa bon adalah sehingga 12 bulan selepas tamat kontrak dan boleh diperbaharui bagi tempoh 12 bulan lagi sekiranya diminta oleh Kerajaan.** Semakan Audit mendapati kontraktor telah menghantar Bon Pelaksanaan dalam bentuk jaminan bank pada bulan Mei 2004 iaitu lewat 3 bulan daripada tarikh yang ditetapkan. **Pada pandangan Audit, pihak Kementerian sepatutnya mengambil tindakan tegas terhadap kontraktor bagi memastikan Bon Pelaksanaan dikemukakan pada tarikh yang ditetapkan demi menjaga kepentingan Kerajaan.**
- b. Semakan Audit mendapati Bon Pelaksanaan telah tamat tempoh pada 15 Februari 2007 sedangkan tempoh waranti peralatan perubatan dan bangunan hanya berakhir pada 16 Jun 2008. **Pada pandangan Audit, Bon Pelaksanaan sepatutnya berkuat kuasa sehingga tarikh akhir tempoh waranti peralatan dan bangunan bagi memastikan kepentingan Kerajaan sentiasa terjamin.**
- c. Arahan Perbendaharaan 182.1 (a) menetapkan semua Jabatan Bukan Teknik hendaklah merujuk kepada Jabatan Teknik (Jabatan Kerja Raya dan Jabatan Pengairan Dan Saliran) sebelum melaksanakan sesuatu kontrak kerja. Kelulusan Ketua Setiausaha Perbendaharaan hendaklah diperoleh terlebih dahulu sekiranya nasihat Jabatan Teknik tidak diperlukan. Semakan Audit mendapati pandangan dan nasihat Jabatan Teknikal iaitu Jabatan Kerja Raya tidak diperoleh walaupun kontrak yang ditawarkan juga melibatkan pembinaan bangunan. Dalam hal ini, Kementerian berpendapat ia tidak diperlukan kerana kontrak yang ditandatangani adalah kontrak bekalan. **Pada pandangan Audit, nasihat daripada Jabatan Teknik dan satu kontrak yang berasingan bagi pembinaan bangunan adalah diperlukan memandangkan terdapat beberapa perkara penting**

berkaitan kerja pembinaan mengikut standard Jabatan Kerja Raya tidak diambil kira dalam dokumen kontrak yang ditandatangani seperti berikut :-

- i. Keperluan kontraktor mengemukakan polisi perlindungan insurans bagi pampasan pekerja dan liabiliti awam tidak dinyatakan dalam dokumen kontrak. Ini akan menyebabkan Kerajaan menanggung risiko membayar wang pampasan sekiranya berlaku kemalangan atau kematian di tapak.
- ii. Sijil Kelayakan Menduduki (CF) adalah merupakan satu dokumen rasmi yang dikeluarkan oleh pihak berkuasa tempatan bagi mengesahkan sesuatu bangunan yang telah siap dibina sesuai dan selamat diduduki. Mengikut Undang-undang Kecil Bangunan Seragam 1994, tiada seorang pun boleh menduduki atau dibenarkan menduduki mana-mana bahagian bangunan melainkan CF atau Sijil Kelayakan Menduduki Sementara (TCF) telah dikeluarkan. Bagaimanapun, didapati peruntukan mengenai keperluan kontraktor memperoleh CF/TCF tersebut tidak dinyatakan dalam dokumen kontrak.

20.4.6. Penerimaan Dan Penggunaan Peralatan

20.4.6.1. Bagi memastikan segala proses penerimaan peralatan adalah teratur, Kementerian telah melantik pegawainya untuk memastikan setiap peralatan yang diterima menepati spesifikasi dari segi kuantiti dan kualiti yang ditetapkan supaya ia berada dalam keadaan yang baik, sempurna dan selamat digunakan. Berdasarkan syarat kontrak, kontraktor bersama wakil Kerajaan dikehendaki menandatangani Perakuan Pemeriksaan Sebelum Penghantaran bagi memastikan peralatan yang akan dihantar menepati spesifikasi yang ditetapkan. Bagaimanapun, **semakan Audit mendapati peralatan tersebut hanya diperiksa selepas penghantaran dibuat.**

20.4.6.2. Mengikut syarat kontrak, PET CT Scan dan Cyclotron perlu diserahkan dalam tempoh 4 bulan bagi Hospital Pulau Pinang dan 9 bulan bagi Hospital Putrajaya dari tarikh milik tapak. Jika gagal dibekalkan, ganti rugi akan dituntut daripada kontraktor mengikut kadar yang telah ditetapkan dalam kontrak iaitu 2% sebulan. Semakan Audit mendapati kontraktor lewat membekalkan peralatan antara 3 hingga 4 bulan dan Kementerian masih belum menuntut ganti rugi itu. **Mengikut pengiraan Audit, Kementerian perlu menuntut sejumlah RM2.16 juta daripada kontraktor atas kelewatan tersebut.** Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 20.5
TEMPOH KELEWATAN DAN DENDA ATAS KELEWATAN YANG PERLU DIKUTIP

HOSPITAL	KOS PERALATAN (RM Juta)	TEMPOH SERAHAN	TARIKH PEMILIKAN TAPAK	TARIKH AKHIR SERAHAN	TARIKH SEBENAR PENERIMAAN	TEMPOH KELEWATAN	JUMLAH DENDA (RM Juta)
Pulau Pinang	8.78	4 Bulan	02.08.2004	01.12.2004	24.02.2005	3 Bulan	0.53
Putrajaya	20.41	9 Bulan	15.05.2005	14.02.2006	16.06.2006	4 Bulan	1.63
JUMLAH							2.16

20.4.6.3. Mengikut syarat kontrak, pemeriksaan dan ujian penerimaan akan dilakukan oleh wakil Kerajaan dan wakil kontraktor selepas peralatan diterima. Semakan Audit mendapati PET CT Scan yang diterima di Hospital Pulau Pinang pada bulan Februari 2005 telah dijalankan pemeriksaan dan ujian penerimaan. Manakala Sijil Pemeriksaan Dan Penerimaan telah dikeluarkan pada bulan Jun 2006 bagi PET CT Scan dan Cyclotron termasuk komponennya yang telah diterima di Hospital Putrajaya. Sungguhpun demikian, pihak Audit mendapati masih terdapat beberapa komponen PET CT Scan dan Cyclotron yang belum diuji dan ditauliah sedangkan kontrak telah tamat dan bayaran sepenuhnya juga telah dibuat. Butiran peralatan yang terlibat adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 20.6
PERALATAN YANG BELUM DIBUAT PENGUJIAN DAN PENTAULIAHAN

JENIS PERALATAN	KUANTITI
<i>TracerLab FxFDOPA System (230VAC)</i>	1
<i>TracerLab FxF-N System (230VAC)</i>	1
<i>Productions Of FDOPA</i>	50
<i>Productions Of FLT</i>	50
<i>TracerLab FxFDOPA Basic Application Training</i>	1
<i>TracerLab FxF-N Advanced Application Training</i>	1
<i>FDG TL Accessories Kit</i>	5
<i>FDG TL Cassettes, Sterilized</i>	5
<i>Sets of Reagents (ABX) For TracerLab MX FDG Synthesis Module</i>	5
<i>FDOPA Synthesis Module Precursor</i>	5
<i>TracerLab Fx 18F Separation Columns For TracerLab FX FN</i>	1
<i>TracerLab Fx Dispenser System (600 Sterile Evacuated Product Vials)</i>	1

Pada pandangan Audit, Kementerian sepatutnya memastikan semua komponen peralatan perubatan diuji dan ditauliah sebelum mengeluarkan Sijil Pemeriksaan Dan Penerimaan.

20.4.6.4. Seksyen 13(2) Akta Perlesenan Tenaga Atom (Akta 304) menetapkan hanya orang yang berkeelayakan dan yang mempunyai lesen sahaja boleh menggunakan bahan radioaktif, nuklear atau radas penyinaran. Semakan Audit mendapati Syarikat Allied Physics Sdn. Bhd. yang dilantik oleh pihak

kontraktor untuk membuat pengesahan terhadap kualiti dan keselamatan PET CT Scan tidak mempunyai lesen di bawah bidang berkaitan. **Pada pandangan Audit, selaras dengan Seksyen 13(2) Akta 304, perakuan pengesahan terhadap kualiti dan keselamatan PET CT Scan yang dibuat oleh Syarikat Allied Physics Sdn. Bhd. boleh dipertikaikan. Oleh itu, Kementerian sepatutnya mengarahkan kontraktor melantik syarikat yang berkelayakan untuk membuat perakuan tersebut.**

20.4.6.5. Semakan Audit mendapati peralatan yang dibekalkan tidak mengikut spesifikasi kontrak dan tiada bukti menunjukkan denda telah dikenakan. **Pada pandangan Audit, kontraktor perlu dikenakan denda atau menggantikan peralatan mengikut spesifikasi kontrak yang ditetapkan.** Jadual berikut menunjukkan contoh peralatan berkenaan :-

JADUAL 20.7
PERALATAN YANG TIDAK MENGIKUT SPESIFIKASI KONTRAK

HOSPITAL	PERALATAN	MENGIKUT SPESIFIKASI KONTRAK	SPESIFIKASI PERALATAN YANG DIBEKALKAN
Pulau Pinang	Monitor PC (2 unit)	Saiz Monitor 21'	Saiz Monitor 18'
Putrajaya	Tingkap Cermin (Seluruh Bangunan)	Cermin <i>Tinted</i>	Cermin Biasa

20.4.6.6. Mengikut Lembaga Perlesenan Tenaga Atom (AELB), Cyclotron dikategorikan sebagai radas penyinaran yang digunakan untuk mengeluarkan FluroDeoxiglucose (FDG). Selaras dengan Seksyen 15 dan 16 Akta Perlesenan Tenaga Atom (Akta 304), penggunaan Cyclotron perlu mendapat lesen daripada AELB. **Semakan Audit mendapati Cyclotron yang telah digunakan sejak bulan November 2006 di Hospital Putrajaya belum memperoleh lesen berkenaan. Kementerian sepatutnya mematuhi kehendak Akta 304 dalam penggunaan Cyclotron ini.**

20.4.6.7. Lawatan Audit antara bulan Januari hingga Februari 2008 mendapati 40 komponen bagi Cyclotron dan PET CT Scan yang telah dibekalkan ke Hospital Putrajaya pada bulan Jun 2006 dan PET CT Scan ke Hospital Pulau Pinang pada bulan Februari 2005 bernilai melebihi RM658,800 masih belum digunakan. Antara sebabnya adalah pembelian peralatan terlalu awal kerana perolehannya termasuk dalam pakej kontrak/tidak sesuai. Contohnya, mesin Cyclotron hanya dapat menghasilkan FDG bagi kegunaan Hospital Putrajaya kerana belum memperoleh status Amalan Pengilangan Baik (GMP) bagi membolehkannya membekalkan FDG ke Hospital Pulau Pinang. Manakala fungsi lain seperti penghasilan FxFDOPA dan FxF-N dari mesin Cyclotron masih belum beroperasi. Didapati pula mesin PET CT Scan juga tidak digunakan dengan sepenuhnya menyebabkan komponen lain yang dibeli melalui kontrak tidak dapat digunakan. Selain itu, Laser Image-Fuji yang memerlukan filem

berwarna untuk pencetakan adalah tidak sesuai untuk kegunaan di Hospital Pulau Pinang dan Hospital Putrajaya yang kebiasaannya menggunakan kertas biasa. Semakan Audit juga mendapati tempoh waranti selama 2 tahun bagi peralatan telah tamat bagi Hospital Pulau Pinang manakala di Hospital Putrajaya akan tamat pada 16 Jun 2008. Senarai peralatan terlibat adalah seperti di **Jadual 20.8** manakala contoh peralatan adalah seperti di **Gambar 20.1** hingga **20.5**.

JADUAL 20.8
PERALATAN YANG BELUM DIGUNAKAN

HOSPITAL	JENIS PERALATAN	KUANTITI	NILAI (RM)	SEBAB TIDAK DIGUNAKAN
Pulau Pinang	<i>CT Injector (Gambar 20.1)</i>	1	160,000	Lebih Sesuai Untuk Penggunaan CT Scan
	<i>Cardiac Trigger Monitor</i>	1	28,000	Pembelian Terlalu Awal
	<i>Syringe Shield 5cc</i>	8	18,400	Penggunaan Tidak Sesuai
	<i>Syringe Shield 10cc</i>	5	13,000	Penggunaan Tidak Sesuai
	<i>Laser Imager – Fuji</i>	1	100,000	Penggunaan Tidak Sesuai
Putrajaya	<i>CT Injector</i>	1	160,000	Pembelian Terlalu Awal
	<i>Cardiac Trigger Monitor (Gambar 20.2)</i>	1	28,000	Pembelian Terlalu Awal
	<i>Syringe Shield 5cc (Gambar 20.3)</i>	8	18,400	Penggunaan Tidak Sesuai
	<i>Syringe Shield 10cc (Gambar 20.3)</i>	5	13,000	Penggunaan Tidak Sesuai
	<i>Laser Imager – Fuji (Gambar 20.4)</i>	1	100,000	Penggunaan Tidak Sesuai
	<i>Osmometer</i>	1	20,000	Penggunaan Tidak Sesuai
	<i>TracerLab FxFOPA System (230VAC) (Gambar 20.5)</i>	1	Tiada Maklumat	Pembelian Terlalu Awal
	<i>TracerLab FxF-N System (230VAC) (Gambar 20.5)</i>	1		Pembelian Terlalu Awal
	<i>FDOPA Synthesis Module Precursor</i>	5		Pembelian Terlalu Awal
JUMLAH		40	658,800	

PERALATAN YANG TIDAK DIGUNAKAN/TIDAK SESUAI

GAMBAR 20.1

*Hospital Pulau Pinang
- CT Injector Di Bilik Scan*

GAMBAR 20.2

*Hospital Putrajaya
- Cardiac Trigger Monitor Di Bilik Scan*

GAMBAR 20.3

Hospital Putrajaya
- Syringe Shield 5cc Dan 10cc

GAMBAR 20.4

Hospital Putrajaya
- Laser Imager - Fuji

GAMBAR 20.5

Hospital Putrajaya
- TracerLab FxFOOPA System Dan FxF-N System
Yang Masih Disimpan Dalam Kotak

Pada pandangan Audit, peralatan tersebut yang tidak digunakan/tidak sesuai menunjukkan kelemahan dalam perancangan perolehan. Ini boleh mengakibatkan pembaziran sekiranya peralatan menjadi *obsolete* atau rosak kerana lama tidak digunakan dan Kerajaan perlu menanggung kos pembaikan terutamanya bagi peralatan di Hospital Pulau Pinang yang mana tempoh warantinya telah tamat. Justeru itu, Kementerian perlu mengambil tindakan segera bagi memastikan peralatan tersebut digunakan.

20.4.6.8. *Reagent (ABX) For TracerLab MX FDG Synthesis Module* diperlukan bagi menghasilkan FluroDeoxiglucose (FDG). Berdasarkan kontrak, kontraktor dikehendaki membekalkan 5 set *reagent* kepada Hospital Putrajaya. Semakan Audit mendapati Hospital Putrajaya telah membuat bayaran terhadap perolehan 5 set *reagent*. Namun demikian, didapati ia hanya menerima 3 daripada 5 set *reagent* tersebut di mana setiap set bernilai RM250,000. Pihak hospital memaklumkan bahawa disebabkan oleh hayat *reagent* tersebut adalah terhad dan lebih wajar dihantar secara berperingkat, satu jadual penghantaran kelima-lima *reagent* tersebut telah disediakan di mana penghantarannya adalah sehingga bulan Ogos 2008. Semakan Audit selanjutnya mendapati **tiada sebarang rekod dibuat mengenai penerimaan dan penggunaan *reagent* dan ini menyebabkan bilangan *reagent* yang telah digunakan dan bakinya tidak dapat dipastikan.**

20.4.6.9. Semakan Audit juga mendapati *reagent* tersebut disimpan di dalam stor bersama bekalan lain seperti kasut, gaun, botol dan radas. **Pada pandangan Audit, memandangkan *reagent* tersebut bernilai tinggi, ia perlu disimpan di tempat yang selamat dan sesuai.**

20.4.6.10. Mengikut syarat kontrak, kontraktor perlu menyediakan latihan kepada pegawai Kementerian dan segala perbelanjaannya dibiayai oleh kontraktor. Latihan meliputi penggunaan PET CT Scan dan Cyclotron termasuk memberi bantuan untuk mendapatkan status Amalan Pengilangan Baik (GMP) bagi pendaftaran produk FDG daripada Biro Pengawasan Farmaseutikal Kebangsaan. Silibus latihan yang disediakan hendaklah dipersetujui oleh pihak Kerajaan dan kontraktor. Adalah didapati kontraktor telah menempatkan seorang perunding GMP daripada Singapura bagi membantu mendapatkan status GMP. Bagaimanapun, semakan Audit terhadap latihan yang telah diadakan antara 28 Mac hingga 19 Mei 2006 mendapati silibus latihan itu tidak dibincangkan dengan pihak Kerajaan. Ini menyebabkan latihan yang diberi tidak dapat memenuhi keperluan untuk memperoleh status GMP. **Pada pandangan Audit, Kementerian sepatutnya mengadakan perbincangan awal dengan kontraktor sebelum silibus latihan dikeluarkan bagi mengenal pasti keperluan latihan untuk memperoleh status GMP.**

20.4.6.11. Adalah didapati Kementerian seterusnya telah melantik syarikat tempatan pada bulan Disember 2007 dengan bayaran berjumlah RM24,000 bagi menyediakan latihan kepada pegawainya untuk tujuan memperoleh status GMP. Namun demikian, disebabkan dokumentasi untuk menyokong permohonan status GMP tidak disediakan dengan lengkap oleh Kementerian, status GMP masih belum diperoleh daripada Biro Pengawasan Farmaseutikal Kebangsaan sehingga tarikh pengauditan. Pihak Kementerian memaklumkan kesibukan pegawai berkenaan menjalankan tugas harian telah menjejaskan penyediaan dokumentasi itu.

20.4.6.12. Kegagalan memperoleh status GMP itu telah menyebabkan FDG belum didaftarkan sebagai Ubat Berdaftar. Mengikut Peraturan 7, Peraturan-peraturan Kawalan Dadah Dan Kosmetik 1984, seseorang tidak boleh mengilang, mengimport, memiliki dan memberi sebarang produk kecuali produk itu telah berdaftar dan lesen pengilang diperoleh daripada Biro Pengawasan Farmaseutikal Kebangsaan. Didapati Biro Pengawasan Farmaseutikal Kebangsaan telah memberi kelulusan sementara bagi pengeluaran FDG untuk kegunaan Hospital Putrajaya pada bulan November 2006.

20.4.6.13. Bagi Hospital Pulau Pinang yang hanya dibekalkan dengan PET CT Scan pada bulan Februari 2005, ia memerlukan FDG untuk dibuat suntikan kepada pesakit sebelum proses pengimejan dijalankan oleh PET CT Scan. FDG ini akan dihasilkan daripada Cyclotron yang dijangka dibekalkan ke Hospital Putrajaya pada bulan Februari 2006 mengikut syarat kontrak. Sehubungan ini,

Kementerian telah memohon kepada Kementerian Kewangan pada 4 Mei 2005 supaya meluluskan perolehan FDG bagi kegunaan Jabatan Perubatan Nuklear, Hospital Pulau Pinang dibuat secara rundingan terus daripada Syarikat Glotel Sdn. Bhd. dengan harga RM2.10 juta bagi tempoh 35 minggu. Permohonan ini telah diluluskan oleh Kementerian Kewangan pada 17 Jun 2005. Semakan Audit selanjutnya terhadap perolehan FDG mendapati perkara berikut :-

- a. Kementerian telah mengadakan mesyuarat rundingan harga pada 29 Jun 2005 dan harga yang dipersetujui ialah RM2.07 juta atau RM19,698 bagi setiap penghantaran. Ini menunjukkan sejumlah RM31,497 atau 1.5% dapat dikurangkan daripada harga yang diluluskan oleh Kementerian Kewangan.
- b. Berdasarkan Peraturan-peraturan Perlindungan Sinaran (Pelesenan) 1986, syarikat yang terlibat dengan pembekalan dan penghantaran FDG perlu mempunyai lesen kelas A dan D bagi mengendali dan mengangkut bahan radioaktif FDG. Semakan Audit mendapati daripada 3 syarikat yang mengemukakan tawaran, hanya 1 syarikat mempunyai lesen kelas A dan D iaitu Syarikat Intan Sejati Sdn. Bhd. Syarikat ini juga mendapat khidmat perunding dari Institut Penyelidikan Teknologi Nuklear Malaysia (MINT). Bagaimanapun, Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Perubatan) pada bulan April 2005 telah mengesyorkan tawaran Syarikat Intan Sejati Sdn. Bhd. dan Syarikat Glotel Sdn. Bhd. kepada Setiausaha Bahagian Perolehan Dan Penswastan, Kementerian Kesihatan. Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Perubatan) juga mencadangkan supaya kontrak pembekalan FDG diberi kepada Syarikat Glotel Sdn. Bhd. sungguhpun ia mempunyai lesen kelas C. Pengesyoran ini dibuat berasaskan syarikat itu telah menawarkan insurans bagi pembekalan FDG sekiranya bahan ini yang mempunyai tempoh jangka hayat yang singkat tidak dapat digunakan semasa berlaku kerosakan terhadap PET CT Scan. Maklumat syarikat yang mengemukakan tawaran adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 20.9
SYARIKAT YANG MENGEMUKAKAN TAWARAN

NAMA SYARIKAT	MAKLUMAT TAWARAN		LESEN (Kelas)
	HARGA (RM)	TARIKH	
Intan Sejati Sdn. Bhd.	18,990	23.03.2005	A, D
GE Healthcare Technologies	19,998	29.03.2005	A, C, H
Glotel Sdn. Bhd.	19,998	14.04.2005	C
Glotel Sdn. Bhd.	22,765	14.04.2005	

Pada pandangan Audit, pelantikan Syarikat Glotel Sdn. Bhd. bukan sahaja tidak memenuhi syarat di bawah Peraturan-peraturan Perlindungan Sinaran (Pelesenan) 1986, malahan juga menyebabkan Kerajaan menanggung lebih perbelanjaan sebanyak RM1,008 bagi setiap penghantaran berbanding harga yang ditawarkan oleh Syarikat Intan Sejati Sdn. Bhd.

- c. Mengikut Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1995, kontrak perlu ditandatangani dalam tempoh 4 bulan selepas Surat Setuju Terima (SST) dikeluarkan. Semakan Audit mendapati SST bagi pembekalan FDG telah dikeluarkan pada 16 Julai 2005 dan kontrak ditandatangani pada 12 Januari 2006. Ini menunjukkan kontrak telah lewat ditandatangani iaitu selepas 6 bulan dari tarikh SST dikeluarkan. **Pada pandangan Audit, Kementerian perlu menandatangani kontrak dalam tempoh yang ditetapkan bagi memastikan kelancaran pentadbiran kontrak.**
- d. Mengikut syarat kontrak, kontraktor tidak dibenarkan memajakkan kesemua atau mana-mana bahagian atau membuat kontrak kecil bagi tujuan melaksanakan kontrak ini tanpa mendapat persetujuan bertulis daripada Kerajaan. Semakan Audit mendapati syarat ini tidak dipatuhi di mana kontraktor telah menyerahkan urusan perolehan FDG kepada General Electric International Inc. dan syarikat ini seterusnya telah melantik Trans-Asia Corporation Bhd. sebagai ejen penghantaran FDG dari Lapangan Terbang Bayan Lepas ke Hospital Pulau Pinang tanpa mendapat persetujuan bertulis daripada Kerajaan. Semakan Audit selanjutnya di Lembaga Perlesenan Tenaga Atom (AELB) mendapati ejen penghantaran yang dilantik itu tidak mempunyai lesen Kelas D untuk mengangkut bahan-bahan radioaktif. Pelantikan syarikat tersebut adalah bertentangan dengan peruntukan Seksyen 40 Akta 304. **Pada pandangan Audit, Kementerian sepatutnya memastikan kontraktor mematuhi syarat kontrak dan memaklumkan kepada Lembaga Perlesenan Tenaga Atom tentang kegagalan kontraktor mematuhi Akta berkenaan.**
- e. Mengikut syarat kontrak, Syarikat Glotel Sdn. Bhd. perlu membekalkan FDG yang melibatkan 105 penghantaran dengan nilai RM2.07 juta meliputi tempoh antara 13 Julai 2005 hingga 12 April 2006 iaitu 9 bulan atau sehingga Cyclotron di Hospital Putrajaya ditauliahkan atau dipasang yang mana terdahulu. Sehingga bulan April 2006, didapati penghantaran sebenar FDG adalah 51 penghantaran dan sejumlah RM1.00 juta telah dibayar bagi perolehan ini.
- f. Mengikut syarat kontrak, sebarang pelanjutan tempoh kontrak perolehan FDG hendaklah dibuat 6 bulan sebelum kontrak tamat. Bagaimanapun, didapati tiada sebarang pelanjutan kontrak dibuat oleh Kementerian walaupun kontrak telah tamat pada 12 April 2006. Sebaliknya, Kementerian masih meneruskan pembelian FDG daripada Hospital Singapura melalui Syarikat Glotel Sdn. Bhd. Didapati Kementerian hanya memohon kelulusan khas daripada Perbendaharaan Malaysia pada bulan Disember 2006 untuk meneruskan pembelian FDG itu dan kelulusan yang diperolehi pada bulan Januari 2007 meliputi pembelian FDG dari 13 April 2006 hingga Hospital Putrajaya dapat membekalkan FDG. **Pada pandangan Audit, perolehan FDG bagi sepanjang tempoh 13 April 2006 hingga 31 Disember 2007**

tanpa kontrak menyebabkan Kerajaan menanggung risiko kerugian sekiranya kontraktor gagal melaksanakan tanggungjawabnya.

- g. Mengikut Peraturan-peraturan Kawalan Dadah Dan Kosmetik 1984, Ketua Pengarah Kesihatan mempunyai kuasa untuk meluluskan pembekalan FDG yang belum berdaftar dari Hospital Putrajaya ke Hospital Pulau Pinang. Sehubungan ini, perolehan FDG daripada Hospital Singapura patut diberhentikan apabila Jabatan Perubatan Nuklear di Hospital Putrajaya telah mengeluarkan FDG pada bulan November 2006. Bagaimanapun, permohonan daripada Hospital Pulau Pinang kepada Ketua Pengarah Kesihatan untuk mendapatkan bekalan FDG hanya dikemukakan pada 20 September 2007 dan kelulusan diberi pada 26 Oktober 2007. Namun demikian, tindakan untuk mendapatkan FDG daripada Hospital Putrajaya tidak diuruskan oleh Hospital Pulau Pinang sebaik sahaja kelulusan tersebut diberi dan pembelian FDG masih diteruskan sehingga bulan Disember 2007. Berdasarkan kepada dokumen yang disemak, didapati bagi tempoh bulan November 2006 hingga Disember 2007, sejumlah 114 penghantaran FDG melibatkan kos berjumlah RM2.25 juta telah dibuat. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 20.10
PEMBELIAN FDG DARI HOSPITAL SINGAPURA
BAGI TEMPOH BULAN NOVEMBER 2006 HINGGA DISEMBER 2007

TAHUN	BILANGAN PENGHANTARAN	NILAI (RM Juta)
2006 *	12	0.24
2007	102	2.01
JUMLAH	114	2.25

Nota : () Dari Tempoh 15 November Hingga 31 Disember 2006 Pada Harga RM19,698 Setiap Penghantaran*

Pada pandangan Audit, siasatan perlu dibuat terhadap pegawai yang cuai dalam membuat perolehan sehingga Kerajaan terus mengimport FDG daripada Hospital Singapura sedangkan Hospital Putrajaya mampu membekalkan FDG ke Hospital Pulau Pinang.

- h. Mengikut syarat kontrak, kontraktor dikehendaki membekalkan FDG sebanyak 500 mCi dari Hospital Singapura bagi setiap penghantaran. FDG mempunyai jangka hayat separuh (half life) selama 110 minit dan akan lupus secara semula jadi (natural decay) kepada 50% dari keadaan asalnya. Penghantaran FDG tersebut yang kebiasaannya dibuat pada jam 11 pagi akan diterima di Hospital Pulau Pinang antara jam 1 hingga 2 petang. Keadaan ini menyebabkan semasa FDG diterima, ia adalah dalam sukatan yang lebih rendah daripada sukatan asal yang dihantar oleh Hospital Singapura. Contoh butiran penghantaran yang terlibat adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 20.11
KEDUDUKAN PENGHANTARAN DAN PENGGUNAAN
FDG TERHADAP PESAKIT DI HOSPITAL PULAU PINANG

TARIKH	FDG DARI HOSPITAL SINGAPURA (mCi)	FDG SAMPAI DI HOSPITAL PULAU PINANG (mCi)	FDG DISUNTIK KEPADA PESAKIT (mCi)	BILANGAN PESAKIT	KOS RAWATAN/ PESAKIT (RM)
23/11/05	845	112.0	32.13	3	6,566
24/11/05	837	103.6	30.09	3	6,566
05/12/05	830	152.3	41.85	4	4,924
07/12/05	886	150.5	41.96	4	4,924
12/12/05	843	122.7	32.26	3	6,566
14/12/05	720	104.1	31.91	3	6,566
21/12/05	849	137.4	20.54	2	9,849
22/12/05	841	151.0	31.45	3	6,566
28/12/05	880	125.3	33.09	3	6,566
09/11/06	551	93.5	44.87	4	4,924
14/11/06	624	116.4	43.67	4	4,924
21/11/06	494	86.0	37.65	4	4,924
27/11/06	576	97.0	53.13	5	3,939
28/11/06	627	119.9	41.60	4	4,924
30/11/06	584	83.4	43.21	4	4,924
11/12/06	617	105.7	43.42	4	4,924
14/12/06	615	112.1	43.65	4	4,924
19/12/06	633	101.2	Tiada Maklumat	Tiada Maklumat	Tidak Berkenaan
21/12/06	667	113.5	34.03	4	4,924
19/11/07	411	78.5	40.34	4	4,924
20/11/07	486	82.9	42.83	4	4,924
22/11/07	545	70.3	36.48	4	4,924
26/11/07	427	55.9	38.52	4	4,924
27/11/07	482	77.4	30.09	3	6,566
03/12/07	530	74.5	38.47	4	4,924
04/12/07	517	77.4	27.94	3	6,566
10/12/07	373	52.4	Tiada Maklumat	Tiada Maklumat	Tidak Berkenaan

Nota : mCi - Millicury

- i. Semakan Audit selanjutnya mendapati bagi kontrak yang tidak ditandatangani untuk penghantaran FDG antara bulan November 2006 hingga Disember 2007, bayaran yang dibuat adalah juga mengikut kadar yang ditetapkan dalam kontrak bagi perolehan sebelum ini. Bagaimanapun, sukatan FDG yang dihantar ada yang tidak mencapai 500 mCi. Butiran lanjut adalah seperti di **Jadual 20.11**.
- j. Mengikut cadangan Kementerian Kesihatan kepada Kementerian Kewangan, setiap penghantaran FDG adalah untuk disuntik kepada 5 pesakit. Bagaimanapun semakan Audit mendapati secara puratanya, antara 3 hingga 4 pesakit diberikan suntikan FDG bagi setiap penghantaran yang diterima. Selain itu, hanya sebahagian kecil FDG digunakan untuk disuntik kepada pesakit. Sebagai contoh, hanya 41.85 mCi FDG disuntik kepada

pesakit berbanding 152.3 mCi FDG yang diterima pada 5 Disember 2005. Kos rawatan bagi setiap pesakit adalah tinggi iaitu antara RM4,924 hingga RM6,566. Butiran lanjut adalah seperti di **Jadual 20.11**. Pihak hospital memaklumkan kejadian tersebut antara lainnya disebabkan oleh kesuntukan masa akibat dari FDG diterima lewat petang dan perkhidmatan rawatan yang dapat diberi adalah sehingga jam 5.00 petang.

Pada pandangan Audit, bagi menjimatkan perbelanjaan Kerajaan serta mengurangkan kos rawatan, Hospital Pulau Pinang perlu bertindak segera untuk mendapatkan bekalan FDG daripada Hospital Putrajaya yang mana kelulusan telah diberi oleh Ketua Pengarah Kesihatan pada bulan Oktober 2007.

20.4.7. Caj Rawatan

20.4.7.1. Kementerian telah membuat pindaan terhadap Perintah Fi (Perubatan) 1982 melalui Perintah Fi (Perubatan) (Pindaan) 2006 yang diluluskan oleh Menteri Kesihatan pada 1 Jun 2006 bagi mengenakan Caj Siasatan PET CT Scan. Bagaimanapun, Caj Siasatan tersebut hanya melibatkan pesakit di wad (pesakit dalam) dan pesakit yang dirujuk oleh hospital swasta tetapi pesakit luar tidak tertakluk kepada caj ini sungguhpun pesakit luar menerima rawatan yang sama melalui PET CT Scan. Sehubungan ini, didapati Caj Siasatan bagi pesakit dalam dan pesakit yang dirujuk oleh hospital swasta adalah antara RM500 hingga RM7,475 (**Jadual 20.12**) manakala caj bagi pesakit luar adalah antara RM5 hingga RM30 iaitu kadar biasa yang dikenakan bagi rawatan pakar (**Jadual 20.13**).

JADUAL 20.12
CAJ SIASATAN RAWATAN PET CT SCAN

SIASATAN IMBASAN PET CT	CAJ SATU SIASATAN BAGI SEORANG (RM)
Kelas Pertama	6,500
Kelas Kedua	5,000
Kelas Ketiga	500
Orang Yang Dirujuk Oleh Hospital Swasta	7,475

JADUAL 20.13
CAJ PESAKIT LUAR

JENIS RUJUKAN KEPADA KLINIK PAKAR	CAJ BAGI SATU LAWATAN	CATATAN
Rujukan Daripada Pegawai Perubatan Kerajaan	Percuma Bagi Lawatan Pertama RM5 Bagi Setiap <i>Follow-Up</i>	Caj Rawatan Termasuk Segala Siasatan
Rujukan Daripada Pengamal Persendirian	RM30 Bagi Lawatan Pertama RM5 Bagi Setiap <i>Follow-Up</i>	Caj Rawatan Tidak Termasuk Siasatan
Kes-Kes <i>Follow-Up</i> Yang Telah Keluar Daripada Wad	RM5 Bagi Setiap <i>Follow-Up</i>	Caj Rawatan Termasuk Segala Siasatan

20.4.7.2. Berdasarkan rekod di Hospital Pulau Pinang dan Hospital Putrajaya, 96.5% pesakit yang menerima rawatan melalui PET CT Scan adalah pesakit luar. Butirannya adalah seperti di **Jadual 20.14. Sehubungan ini, pihak Kementerian sepatutnya mengambil tindakan untuk menyeragamkan Caj Siasatan supaya bayaran yang dikenakan kepada pesakit luar juga mengikut kadar yang ditetapkan bagi pesakit dalam.**

JADUAL 20.14
BILANGAN PESAKIT DALAM DAN LUAR YANG MENDAPAT
RAWATAN PET CT SCAN BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

TAHUN	HOSPITAL PULAU PINANG (PESAKIT)			HOSPITAL PUTRAJAYA (PESAKIT)		
	DALAM	LUAR	JUMLAH	DALAM	LUAR	JUMLAH
2005	10	90	100	Belum Beroperasi		
2006	20	324	344	Belum Beroperasi		
2007	2	480	482	-	85	85
JUMLAH	32	894	926	-	85	85

20.4.7.3. Semakan Audit mendapati terdapat kesilapan dalam mengenakan Caj Siasatan terhadap pesakit luar. Caj yang sepatutnya dikenakan kepada pesakit luar adalah RM5 berbanding RM500 yang telah dikenakan (caj siasatan bagi pesakit kelas ketiga). Kesilapan ini telah menyebabkan Kerajaan terlebih caj kepada 310 pesakit sebanyak RM153,450. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 20.15
LEBIHAN CAJ BAGI PESAKIT LUAR

HOSPITAL	PESAKIT			JUMLAH LEBIH CAJ (RM)
	2006	2007	JUMLAH	
Pulau Pinang	90	184	274	135,630
Putrajaya	-	36	36	17,820
JUMLAH	90	220	310	153,450

Pada pandangan Audit, Kerajaan bertanggungjawab untuk memulangkan kembali bayaran yang terlebih dicaj kepada pesakit selagi tindakan keseragaman bayaran Caj Siasatan belum dibuat.

20.4.7.4. Cadangan pindaan Perintah Fi (Perubatan) 1982 bagi PET CT Scan hanya dikemukakan pada 15 Mac 2005 oleh Bahagian Perkembangan Perubatan kepada Bahagian Kewangan iaitu selepas setahun daripada tarikh kontrak perolehan PET CT Scan dan Cyclotron ditandatangani. **Sekiranya Kementerian mengambil tindakan untuk meminda Caj Siasatan sebaik sahaja kontrak perolehan peralatan ditandatangani pada bulan Februari 2004, Caj Siasatan yang baru dapat dikenakan lebih awal daripada bulan Jun 2006.**

20.4.7.5. Semakan juga mendapati terdapat 16 kes pada tahun 2007 di mana pesakit membatalkan temu janji pada hari rawatan yang menyebabkan pihak hospital tidak dapat menggantikannya dengan pesakit lain. Ini mengakibatkan Kerajaan perlu menanggung kos rawatan iaitu dalam anggaran RM5,000 bagi setiap pesakit memandangkan FDG tidak dapat digunakan kerana jangka hayatnya (half life). Sehubungan ini, adalah disyorkan **supaya semua pesakit luar yang akan dirawat ditempatkan di wad hospital sehari sebelum pemeriksaan dijalankan.**

20.4.8. Prestasi Pembinaan Bangunan

20.4.8.1. Perubahan lokasi pembinaan bangunan dari Hospital Kuala Lumpur ke Hospital Putrajaya menyebabkan kontraktor pada 31 Mei 2005 telah menuntut kos tambahan sebanyak RM1.24 juta. Namun, Kementerian hanya meluluskan 18 pindaan kerja bernilai RM504,529 melalui satu Arahan Perubahan Kerja yang dikeluarkan pada bulan Disember 2005. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 20.16
ARAHAN PERUBAHAN KERJA NO. 1

PERKARA	JUMLAH (RM)
<i>Preliminaries And Temporary Works</i>	-
<i>Excavation And Earthworks</i>	10,000
<i>Reinforced Concrete (R.C.) Works</i>	95,000
<i>Roof Trusses</i>	23,000
<i>Roof Covering</i>	20,000
<i>Suspended Ceiling</i>	11,000
<i>External Walls And Partitions</i>	10,979
<i>Doors</i>	19,000
<i>Windows</i>	5,550
<i>Floor And Wall Finishes</i>	30,000
<i>Cold Water And Sanitary Plumbing Services</i>	26,000
<i>Sanitary Fitting</i>	4,000
<i>Painting</i>	10,000
<i>External Works</i>	130,000
<i>Sinage And Curtain Railing</i>	30,000
<i>Landscaping</i>	10,000
<i>Built In Cabinet And Counter</i>	20,000
<i>Mechanical And Electrical Works (Provisional Sum)</i>	180,000
JUMLAH	634,529
Tolak - Chiller Air-Conditioning System	(130,000)
JUMLAH BESAR	504,529

20.4.8.2. Semakan Audit mendapati selain dari kerja *landscaping* bernilai RM10,000, kerja-kerja lain yang dinyatakan dalam Arahan Perubahan Kerja tersebut telah diambil kira dalam pelan asal kontrak yang ditandatangani pada bulan Disember 2004. Setakat tarikh pengauditan, sejumlah RM10,000 telah dibayar kepada kontraktor atas kerja *landscaping*.

Pada pandangan Audit, Kementerian perlu memastikan kontraktor tidak menuntut bayaran bagi kerja-kerja lain yang telah diperuntukkan dalam kontrak.

20.4.8.3. Bangunan di Hospital Pulau Pinang dan Hospital Putrajaya masing-masingnya diserahkan kepada Kementerian pada 24 Februari 2005 dan 16 Jun 2006. Sungguhpun kontrak yang ditandatangani hanya menetapkan tempoh penyerahan peralatan, namun berdasarkan tarikh tamat kontrak pada bulan Februari 2006, didapati bangunan di Hospital Putrajaya telah 4 bulan lewat diserahkan. Mengikut pengiraan Audit, jumlah denda yang diperlu dibayar oleh kontraktor atas kelewatan menyerahkan bangunan tersebut adalah RM0.25 juta. Bagaimanapun memandangkan Bon Pelaksanaan telah pun dikembalikan kepada kontraktor, denda tersebut tidak dapat diperoleh melalui bon itu. Namun begitu, Kementerian perlu bertindak segera untuk mendapatkan sebahagian daripada denda ini melalui baki bayaran berjumlah RM453,586 yang belum dibayar kepada kontraktor.

20.4.8.4. Didapati bangunan bagi PET CT Scan yang telah diserahkan kepada Hospital Pulau Pinang tidak mempunyai Sijil Kelayakan Menduduki (CF)/Sijil Kelayakan Menduduki Sementara (TCF) dari Majlis Perbandaran Pulau Pinang kerana tiada permohonan dibuat terhadapnya. Keadaan ini menyebabkan keselamatan bangunan tersebut tidak dapat dipastikan. Begitu juga bangunan bagi PET CT Scan dan Cyclotron di Hospital Putrajaya telah diserahkan kepada Kementerian tanpa CF/TCF. Bagaimanapun bagi memenuhi keperluan status GMP, pihak Kementerian telah memohon CF daripada Perbadanan Putrajaya. Semakan Audit juga mendapati Perbadanan Putrajaya pada 29 Mac 2007 telah mengeluarkan surat peringatan kepada kontraktor atas kemungkiran mematuhi Undang-Undang Kecil Bangunan Seragam (Selangor) kerana membenarkan bangunan PET CT Scan dan Cyclotron diduduki tanpa permit yang sah. Bagaimanapun, CF bagi bangunan di Hospital Putrajaya telah diperolehi pada 22 Januari 2008 iaitu 20 bulan selepas ia diserahkan kepada Kementerian. **Kementerian adalah disyorkan mengambil tindakan bagi memastikan CF/TCF diperolehi bagi bangunan di Hospital Pulau Pinang demi menjamin keselamatannya.**

20.4.8.5. Semakan Audit terhadap bangunan Jabatan Perubatan Nuklear di Hospital Pulau Pinang dan Hospital Putrajaya mendapati perkara berikut :-

- a. Bagi bangunan di kedua-dua hospital tersebut, tiada ruang khusus bagi stor untuk menempatkan peralatan yang belum dilupuskan dan stok barangan keperluan menyebabkan ia disimpan di Bilik Elektrik. Contohnya adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 20.6

GAMBAR 20.7

Hospital Putrajaya
- Alat Pemadam Api Dan Sisa Buangan Radioaktif Yang
Belum Dilupuskan Disimpan Dalam Bilik Elektrik

- b. Terdapat rekahan pada dinding dan bingkai pintu belakang bilik PET CT Scan di Hospital Putrajaya yang masih belum dibaiki oleh kontraktor seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 20.8

GAMBAR 20.9

Hospital Putrajaya
- Kesan Rekahan Pada Bingkai Pintu Dan Dinding Di Bilik PET CT Scan

- c. Menurut Laporan Kemajuan Peralatan PET CT Scan dan Cyclotron Di Hospital Putrajaya yang dikeluarkan oleh Syarikat Konsesi Redicare pada 30 Januari 2008, bangunan Jabatan Perubatan Nuklear tidak mempunyai *back up electrical power supply* sekiranya bekalan elektrik di bangunan tersebut terputus. Didapati juga sistem penggera di bangunan Jabatan Perubatan Nuklear tidak disambungkan ke bangunan utama Hospital Putrajaya.
- d. Sistem *Closed Circuit Television* (CCTV) ada dipasang di dalam dan luar bangunan Jabatan Perubatan Nuklear di Hospital Putrajaya. Didapati CCTV di luar bangunan tidak disambung ke bangunan utama Hospital Putrajaya bagi tujuan pemantauan. **Pada pandangan Audit, tindakan penyambungan perlu diambil bagi memastikan CCTV sedia ada boleh dipantau terus dari bilik kawalan keselamatan.**

- e. Bangunan Jabatan Perubatan Nuklear di Hospital Putrajaya dibekalkan dengan 2 unit *water cooling system* bagi penyaman udara iaitu *primary and secondary* yang berasingan dengan bangunan hospital bagi memastikan Cyclotron dapat berfungsi dengan berkesan. Semakan Audit mendapati penyaman udara di Jabatan Perubatan Nuklear disalurkan terus daripada bangunan utama hospital. Akibatnya, *water cooling system* sedia ada tidak digunakan dan menyebabkan pembaziran. Kos peralatan berkenaan tidak dapat ditentukan.

20.4.9. Penyenggaraan Peralatan

Mengikut syarat kontrak, penyenggaraan peralatan perubatan berkenaan hendaklah dilaksanakan sekurang-kurangnya 4 kali setahun dalam tempoh waranti selama 2 tahun. Penyenggaraan ini akan dilaksanakan oleh syarikat yang dilantik oleh kontraktor iaitu GE Healthcare Incorporated. Semakan Audit di Hospital Putrajaya mendapati tiada bukti menunjukkan penyenggaraan telah dibuat kerana laporan bertulis dan daftar mengenainya tidak dikemukakan untuk diaudit. Manakala **di Hospital Pulau Pinang, bilangan penyenggaraan berjadual terhadap PET CT Scan hanya dibuat sebanyak 5 kali sepanjang tempoh jaminan berbanding 8 kali yang sepatutnya.** Penyenggaraan PET CT Scan di Hospital Pulau Pinang selepas tempoh jaminan (Februari 2007) telah dilakukan oleh Syarikat Konsesi Faber Medi-Serve. **Pada pandangan Audit, satu daftar perlu diselenggarakan bagi merekodkan penyenggaraan/pembaikan yang telah dilaksanakan oleh kontraktor. Kementerian juga perlu menuntut kembali bayaran bagi penyenggaraan yang tidak dibuat dalam tempoh waranti.**

20.4.10. Penyelenggaraan Rekod

Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 5 Tahun 2007 menetapkan semua harta modal, inventori dan stok bekalan pejabat perlu direkodkan dalam daftar dengan lengkap dan kemas kini. Antara daftar yang perlu diselenggarakan ialah Daftar Harta Modal, Daftar Inventori, Senarai Daftar Harta Modal dan Senarai Daftar Inventori. Semakan Audit mendapati **Hospital Pulau Pinang masih belum merekodkan PET CT Scan dan komponennya dalam daftar-daftar berkenaan walaupun peralatan tersebut telah diterima sejak tahun 2005. Aset tersebut juga belum ditandakan “Hak Kerajaan”.** Bagi Hospital Putrajaya pula, PET CT Scan dan Cyclotron termasuk komponennya telah direkodkan dalam daftar yang berkenaan. Bagaimanapun, masih terdapat beberapa alat yang belum ditanda “Hak Kerajaan”. Contohnya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 20.17
PERALATAN BELUM DITANDAKAN “HAK KERAJAAN”
DI HOSPITAL PUTRAJAYA

JENIS PERALATAN	
PET CT SCAN SUBSYSTEM	CYCLOTRON AND TARGETRY
<i>PET Event Detection and Processing</i>	<i>PETtrace F-18 Generator System</i>
<i>PET Data Acquisition and Reconstruction System</i>	<i>F-18 F2 Target System</i>
<i>PET Host Computer</i>	<i>Dual Extraction System</i>
CT SUBSYSTEM	SYNTHESIS MODULES
<i>Scan Modes, X-Ray Tube</i>	<i>TracerLab MXFDG SYSTEM (230VAC)</i>
<i>CT Host Computer, CT Image Processor</i>	<i>TracerLab FxFDOPA (230VAC)</i>
<i>Patient Imaging Table</i>	<i>TracerLab FxF-N (230VAC)</i>
RADIOCHEMISTRY ROOM EQUIPMENT	
<i>TracerLab Fx Dispenser System</i>	
<i>Manipulation Hot Cell With Built In Dose Calibrator</i>	

20.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

20.5.1. Perolehan peralatan dan pembinaan bangunan untuk menempatkannya di Hospital Putrajaya dan Hospital Pulau Pinang telah dibuat melalui rundingan terus dengan kos berjumlah RM33 juta. Terdapat beberapa kelemahan dalam perolehan PET CT Scan dan Cyclotron termasuk komponennya serta pembinaan bangunan berkaitan seperti berikut :-

- a. Kontraktor yang dilantik tidak berdaftar dengan Pusat Khidmat Kontraktor. Ia juga tidak mempunyai lesen mengikut kelas yang sah untuk menguruskan pembekalan FDG.
- b. Rundingan harga yang dibuat oleh Kementerian tidak berdasarkan kepada harga yang telah diluluskan oleh Kementerian Kewangan.
- c. Kontraktor gagal mematuhi syarat kontrak seperti lewat mengemukakan Bon Pelaksanaan dan menyerahkan urusan perolehan FDG kepada syarikat lain tanpa mendapat persetujuan bertulis daripada Kerajaan terlebih dahulu. Selain itu, syarikat yang dilantik oleh kontraktor untuk membuat pengesahan terhadap kualiti dan keselamatan PET CT Scan tidak mempunyai lesen di bawah bidang berkaitan mengikut kehendak Seksyen 13(2) Akta Perlesenan Tenaga Atom (Akta 304).
- d. Terdapat komponen bagi PET CT Scan dan Cyclotron yang telah dibekalkan ke Hospital Putrajaya pada bulan Jun 2006 dan PET CT Scan ke Hospital Pulau Pinang pada bulan Februari 2005 yang bernilai RM658,800 masih belum digunakan sama ada kerana ia dibeli terlalu awal/tidak sesuai digunakan.

- e. Bangunan bagi PET CT Scan yang telah diserahkan kepada Hospital Pulau Pinang pada bulan Februari 2005 tidak mempunyai Sijil Kelayakan Menduduki (CF)/Sijil Kelayakan Menduduki Sementara (TCF) dari Majlis Perbandaran Pulau Pinang kerana tiada permohonan dibuat.
- f. Kementerian tidak membincangkan silibus latihan dengan kontraktor bagi memastikan ia memenuhi keperluan latihan untuk memperoleh status *Good Manufacturing Practices* (GMP).

20.5.2. Kementerian adalah disyorkan memberi pertimbangan terhadap perkara berikut :-

- a. Mengenal pasti jawatan yang diperlukan bagi melaksanakan aktiviti perubatan nuklear khususnya di Jabatan Perubatan Nuklear, Hospital Putrajaya.
- b. Bagi mengelakkan pembaziran, Kementerian perlu memastikan komponen bagi PET CT Scan dan Cyclotron digunakan secara optimum.
- c. Kementerian perlu memastikan status GMP diperoleh supaya FDG dapat didaftar bagi mematuhi Peraturan 7, Peraturan-peraturan Kawalan Dadah Dan Kosmetik 1984.
- d. Kementerian sepatutnya mengambil tindakan bagi menyeragamkan bayaran Caj Siasatan untuk pesakit dalam dan pesakit luar.
- e. Bagi menjimatkan perbelanjaan Kerajaan serta mengurangkan kos rawatan, Hospital Pulau Pinang perlu bertindak segera untuk mendapatkan bekalan FDG daripada Hospital Putrajaya yang mana kelulusan telah diberi oleh Ketua Pengarah Kesihatan pada bulan Oktober 2007 dan memberhentikan pembelian daripada Hospital Singapura.
- f. Memandangkan Bon Pelaksanaan telah dikembalikan kepada kontraktor, Kementerian perlu bertindak segera untuk mendapatkan sebahagian daripada denda yang berjumlah RM2.41 juta melalui baki bayaran berjumlah RM453,586 yang belum dibayar kepada kontraktor. Manakala baki denda selebihnya hendaklah didapatkan daripada kontraktor berkenaan.
- g. Bagi menjamin keselamatan bangunan, Kementerian perlu bertindak untuk mendapatkan Sijil Kelayakan Menduduki (CF)/Sijil Kelayakan Menduduki Sementara (TCF) bagi bangunan Jabatan Perubatan Nuklear di Hospital Pulau Pinang.

KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA

21. AKTIVITI PENTAULIAHAN PROGRAM LATIHAN KEMAHIRAN MALAYSIA

21.1. LATAR BELAKANG

21.1.1. Majlis Latihan Vokasional Kebangsaan telah ditubuhkan pada 2 Mei 1982 melalui penyusunan semula Lembaga Latihan Perindustrian Dan Persijilan Ketukangan Kebangsaan. Bagaimanapun setelah Akta Pembangunan Kemahiran Kebangsaan 2006 (Akta 652) dikuatkuasakan mulai 1 September 2006, Majlis Latihan Vokasional Kebangsaan ditukar nama kepada Jabatan Pembangunan Kemahiran (JPK). Tujuan utama penubuhan JPK adalah bagi merumus, menggalak dan menyelaraskan strategi dan program latihan kemahiran sejajar dengan keperluan serta perkembangan teknologi dan ekonomi negara.

21.1.2. Persijilan Kemahiran Malaysia telah diperkenalkan pada tahun 1993 dan ia dilaksanakan dengan berteraskan Standard Kemahiran Pekerjaan Kebangsaan (National Occupational Skill Standard - NOSS). Sijil Kemahiran Malaysia boleh diperoleh dengan mengikuti kursus yang dianjurkan sama ada oleh institut latihan yang diiktiraf atau melalui pencapaian terdahulu daripada pengalaman kerja dalam bidang berkenaan. Setiap calon akan dinilai dan disahkan telah memenuhi keperluan NOSS sebelum dianugerahkan sijil tersebut. Bagi mengikuti kursus ini, pelatih dikenakan yuran yang mana boleh dibiayai melalui pinjaman daripada Tabung Pembangunan Kemahiran yang diuruskan oleh Perbadanan Tabung Pembangunan Kemahiran.

21.1.3. Pada 31 Disember 2007, terdapat 1,187 pusat bertauliah yang mengendalikan 6,631 kursus. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, seramai 273,476 pelatih telah memperoleh Sijil Kemahiran Malaysia. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 21.1
PELAKSANAAN AKTIVITI PENTAULIAHAN
PROGRAM LATIHAN KEMAHIRAN MALAYSIA
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

TAHUN	BILANGAN PUSAT BERTAULIAH	BILANGAN KURSUS	BILANGAN SIJIL DIKELUARKAN
2005	1,368	7,237	100,357
2006	1,150	7,711	85,512
2007	1,187	6,631	87,607
JUMLAH			273,476

21.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada aktiviti pentauliahan Program Latihan Kemahiran Malaysia telah dilaksanakan dengan teratur dan berhemat serta selaras dengan objektif yang ditetapkan.

21.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi aspek perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap aktiviti pentauliahan Program Latihan Kemahiran Malaysia. Semakan terhadap dokumen dan rekod berkaitan bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 telah dibuat di Jabatan Pembangunan Kemahiran (JPK) di peringkat Kementerian Sumber Manusia (Kementerian) dan 22 pusat bertauliah di Selangor, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Sarawak, Johor dan Pulau Pinang. Perbincangan telah diadakan dengan pegawai-pegawai yang bertanggungjawab. Selain itu, borang soal selidik turut diedarkan kepada 1,641 responden terdiri daripada Pengurus Pusat Bertauliah, tenaga pengajar, pelatih dan graduan untuk mendapatkan maklum balas tentang pelaksanaan aktiviti ini.

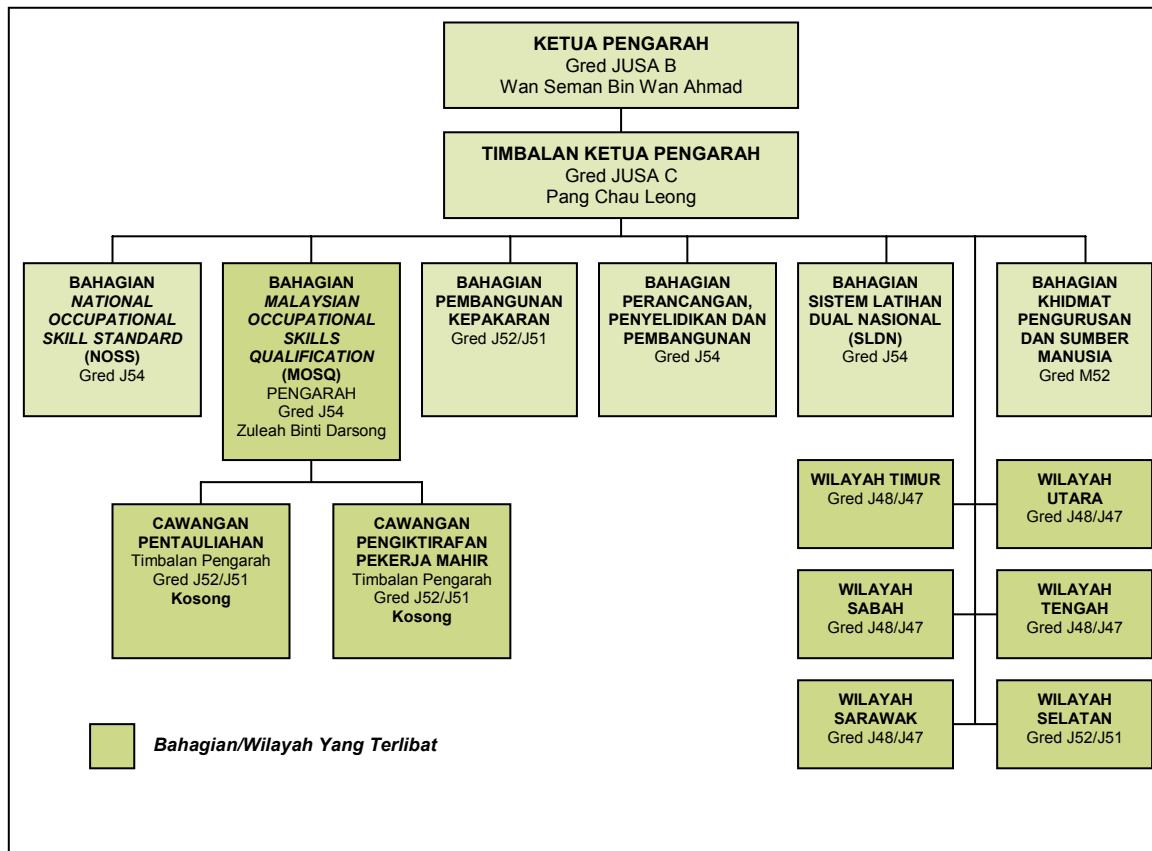
21.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai hingga September 2007 mendapati perkara-perkara berikut :-

21.4.1. Pengurusan Aktiviti

21.4.1.1. Di peringkat Kementerian, Jabatan Pembangunan Kemahiran (JPK) yang diketuai oleh seorang Jurutera Gred JUSA B dan dibantu oleh Timbalan Ketua Pengarah Gred JUSA C adalah bertanggungjawab terhadap pengurusan aktiviti pentauliahan Program Latihan Kemahiran Malaysia. Bahagian *Malaysian Occupational Skills Qualification* (MOSQ), salah satu daripada 6 bahagian di bawah JPK adalah terlibat secara langsung dengan aktiviti pentauliahan pusat bertauliah dan program kemahiran serta pengeluaran Sijil Kemahiran Malaysia. Bahagian ini diketuai oleh Zuleah binti Darson, Pengarah Gred J54 dan dibantu oleh 2 Timbalan Pengarah Gred J52/J51 yang masing-masingnya mengetuai Cawangan Pentauliahan dan Cawangan Pengiktirafan Pekerja Mahir. Bagi meningkatkan pengurusan aktiviti JPK di peringkat negeri, 6 pejabat wilayah telah ditubuhkan pada tahun 2006 iaitu Wilayah Utara, Wilayah Tengah, Wilayah Selatan, Wilayah Timur, Wilayah Sarawak dan Wilayah Sabah. Struktur organisasi JPK adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 21.1
STRUKTUR ORGANISASI JABATAN PEMBANGUNAN KEMAHIRAN
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2007

21.4.1.2. Pada 31 Disember 2007, sebanyak 403 jawatan telah diluluskan bagi Jabatan Pembangunan Kemahiran. Bagaimanapun hanya 206 (51%) jawatan telah diisi. Semakan Audit mendapati sejumlah 103 (52%) daripada 197 kekosongan jawatan berlaku di Bahagian *Malaysian Occupational Skills Qualification* (MOSQ) dan pejabat wilayah. Daripada sebanyak 74 jawatan pelbagai gred yang diluluskan bagi MOSQ, hanya 38 jawatan telah diisi. Antara jawatan penting yang masih belum diisi ialah Timbalan Pengarah Cawangan Pentaualiahan Gred J52/J51, Timbalan Pengarah Cawangan Pengiktirafan Pekerja Mahir Gred J52/J51, Pegawai Latihan Vokasional Gred J41 dan Penolong Pegawai Latihan Vokasional Gred J29 hingga J38. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 21.2
KEDUDUKAN PERJAWATAN BAHAGIAN MALAYSIAN OCCUPATIONAL SKILLS QUALIFICATION PADA 31 DISEMBER 2007

KUMPULAN JAWATAN	GRED	BILANGAN JAWATAN		
		DILULUS	DIISI	% DIISI
Pengurusan Dan Profesional	J41-J54	29	11	37.9
Sokongan I	J27-J38	42	24	57.1
Sokongan II	J1-J22	3	3	100
JUMLAH		74	38	51.4

21.4.1.3. Bagi pejabat-pejabat wilayah berkenaan, **sebanyak 85 jawatan telah diwujudkan tetapi hanya 18 jawatan telah diisi setakat 31 Disember 2007.** Antara jawatan kritikal yang masih kosong adalah Pegawai Latihan Vokasional Gred J42/J41 hingga J48/J47 dan Penolong Pegawai Latihan Vokasional Gred J30/J29 hingga J36/J35. Kedudukan perjawatan di peringkat pejabat wilayah adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 21.3
KEDUDUKAN PERJAWATAN BAGI PEJABAT WILAYAH
PADA 31 DISEMBER 2007**

PEJABAT WILAYAH	BILANGAN JAWATAN		
	LULUS	DIISI	% DIISI
Sarawak	14	2	14.3
Sabah	14	2	14.3
Tengah	16	4	25.0
Utara	12	6	50.0
Timur	13	3	23.1
Selatan	16	1	6.3
JUMLAH	85	18	21.2

Pada pandangan Audit, Jabatan Pembangunan Kemahiran telah menetapkan dengan jelas pembahagian tugas dan tanggungjawab semua pihak yang terlibat dengan aktiviti pentauliahan Program Latihan Kemahiran Malaysia. Bagaimanapun bagi meningkatkan keberkesanan pengurusan aktiviti di semua peringkat, tindakan segera perlu diambil untuk mengisi jawatan-jawatan kosong. Sebagai tindakan jangka pendek, Jabatan Pembangunan Kemahiran boleh mengisi jawatan-jawatan tersebut secara kontrak.

21.4.1.4. Bagi memastikan kakitangan yang terlibat dengan aktiviti ini mempunyai kemahiran dan pengetahuan yang relevan untuk menjalankan tugasnya dengan cekap dan berkesan, pelbagai jenis kursus/latihan/seminar/bengkel persidangan telah diadakan bagi tempoh tahun 2005 hingga September 2007 untuk kakitangan yang terlibat. Antaranya ialah Kursus Kaunseling Dalam Perkhidmatan Awam, Keselamatan Teknologi Maklumat Dan Komunikasi, Pengurusan Keselamatan Maklumat, Keselamatan Dokumen, Pedagogi/Teknik Mengajar/Fasilitator, *Research Methodology*, *Research And Development Management*, *Workshop On Scientific Writing Skill*, *Counterpart Training In Japan For Japan International Cooperation Agency Technical Cooperation On Human Resource Policy And Labour Market Analysis* dan *National Technical And Vocational Education And Training Conference*. Di samping itu, lawatan sambil belajar ke Jerman dan United Kingdom di bawah pelaksanaan Sistem Dual Nasional juga diadakan.

21.4.2. Peraturan Dan Garis Panduan

Pengurusan aktiviti pentauliahan Program Latihan Kemahiran Malaysia dilaksanakan berpandukan kepada peruntukan-peruntukan Akta Pembangunan Kemahiran (Akta 652) yang berkuat kuasa mulai 1 September 2006, Panduan dan Peraturan Pentauliahan Persijilan Kemahiran Malaysia dan Surat-surat Pekeliling Ketua Pengarah JPK. **Semakan Audit mendapati secara umumnya undang-undang dan peraturan yang telah diwujudkan adalah memadai untuk membolehkan aktiviti ini dilaksanakan dengan cekap dan teratur.**

21.4.3. Peruntukan Dan Perbelanjaan

Keperluan kewangan bagi melaksanakan aktiviti-aktiviti di bawah JPK ditentukan setelah mengambil kira beberapa faktor seperti batas perbelanjaan yang ditetapkan dan trend perbelanjaan tahun sebelumnya. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, JPK telah diluluskan peruntukan berjumlah RM42.02 juta dan sejumlah RM39.66 juta telah dibelanjakan termasuk bagi melaksanakan aktiviti pentauliahan Program Latihan Kemahiran Malaysia. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 21.4
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN MENGURUS
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

TAHUN	DILULUS (RM Juta)	SEBENAR (RM Juta)
2005	8.84	8.49
2006	15.51	14.55
2007	17.67	16.62
JUMLAH	42.02	39.66

21.4.4. Aktiviti Pentauliahan Pusat Latihan

Pusat bertauliah adalah institusi latihan kemahiran yang telah diluluskan oleh Jabatan Pembangunan Kemahiran (JPK) untuk mengendali latihan berdasarkan kepada keperluan Standard Kemahiran Pekerjaan Kebangsaan (National Occupational Skill Standard - NOSS). Setiap calon yang dinilai dan disahkan telah memenuhi keperluan NOSS akan dianugerahkan Sijil Kemahiran Malaysia. Sijil tersebut adalah berstruktur kepada 5 tahap iaitu Sijil Kemahiran Malaysia Tahap 1, Sijil Kemahiran Malaysia Tahap 2, Sijil Kemahiran Malaysia Tahap 3, Diploma Kemahiran Malaysia Tahap 4 dan Diploma Lanjutan Kemahiran Malaysia Tahap 5 mengikut bidang dan tahap kemahiran tertentu.

21.4.4.1. Setiap pusat latihan yang ingin ditauliahkan hendaklah memenuhi kriteria-kriteria yang telah ditetapkan antaranya :-

- a. Penyedia latihan kemahiran telah ditubuhkan dan didaftarkan secara sah sebagai Syarikat Sdn. Bhd. atau Syarikat Bhd. atau Perniagaan atau

Persendirian/Pertubuhan dan mendapat kelulusan Jabatan Bomba Dan Penyelamat, Jabatan Kesihatan dan pihak berkuasa tempatan berkenaan atau pengendali latihan kemahiran telah didaftarkan sebagai institusi latihan oleh mana-mana agensi Kerajaan mengikut peruntukan perundangan yang berkaitan.

- b. Mempunyai sukatan atau program latihan yang dapat mengadakan latihan dan penilaian kemahiran bagi memenuhi kehendak NOSS.
- c. Mempunyai kemudahan dan keupayaan bagi maksud mengadakan latihan dan penilaian kemahiran mengikut NOSS.
- d. Menggaji pengajar yang berkelayakan atau yang mahir yang dapat memberikan latihan kemahiran dan penilaian untuk memenuhi kehendak NOSS.
- e. Melaksanakan latihan mengikut tempoh yang ditetapkan bagi setiap program yang ditawarkan.

21.4.4.2. Pusat bertauliah yang telah diluluskan juga dikehendaki mematuhi semua syarat pentauliahan. Antara syarat yang perlu dipatuhi adalah seperti berikut :-

- a. Menjalankan latihan di premis yang dipersetujui sahaja. Sekiranya premis lain digunakan, kelulusan Ketua Pengarah JPK secara bertulis perlu diperolehi terlebih dahulu.
- b. Mengambil pelatih untuk latihan dihadkan kepada bilangan maksimum seperti dinyatakan dalam permohonan dan setara dengan kemudahan serta sumber latihan yang ada.
- c. Mendaftarkan calon-calon dalam tempoh 30 hari dari tarikh mereka memulakan latihan di premis yang ditauliahkan.
- d. Merekod kehadiran harian pelatih.
- e. Menyelesaikan semua urusan berkaitan pengeluaran sijil pada mana-mana peringkat sebelum calon meninggalkan pusat latihan atas apa-apa alasan.
- f. Memaklumkan secara bertulis kepada Ketua Pengarah JPK mengenai :-
 - i. Pengurangan dari segi kemudahan/peralatan yang digunakan untuk latihan.
 - ii. Perubahan terhadap personel pentauliahan yang terdiri daripada Pengurus Pusat Bertauliah, Pegawai Pengesah Dalam dan Pegawai Penilai.
 - iii. Perpindahan premis latihan boleh dilakukan setelah mendapat kelulusan bertulis daripada Ketua Pengarah JPK.
 - iv. Struktur yuran baru yang dikenakan.

21.4.4.3. Menurut peraturan, mana-mana pengendali latihan kemahiran boleh memohon pentauliahan daripada Ketua Pengarah JPK dengan mengemukakan dokumen dan maklumat yang ditetapkan seperti salinan kad pengenalan Pengurus Pusat Bertauliah, salinan sijil pendaftaran syarikat/pertubuhan, salinan surat kelulusan bomba/pihak berkuasa tempatan, pelan lantai premis pembelajaran dan senarai peralatan pembelajaran. Bagi memastikan kesahihan maklumat yang dikemukakan oleh pemohon, satu pemeriksaan atau verifikasi ke premis dan kemudahan terlibat akan dilakukan oleh JPK. Selepas menimbang permohonan dan berpuas hati dengan maklumat yang diberi serta kemudahan yang disediakan, Ketua Pengarah JPK akan meluluskan permohonan dengan memberikan perakuan pentauliahan bagi tempoh 3 tahun. Semakan Audit terhadap fail permohonan daripada 22 pusat bertauliah mendapati perkara-perkara berikut :-

- a. Semua permohonan daripada pengendali pusat latihan untuk mendapat pentauliahan telah dikemukakan dengan lengkap.
- b. Laporan verifikasi bagi 2 pusat latihan yang telah diberikan pentauliahan tidak disimpan dalam fail berkaitan. Tanpa laporan tersebut, pihak Audit tidak dapat memastikan sama ada lawatan verifikasi telah dibuat dan pusat berkenaan telah mematuhi semua syarat yang ditetapkan sebelum pentauliahan diberi. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 21.5
LAPORAN VERIFIKASI TIDAK DISIMPAN OLEH PUSAT BERTAULIAH

PUSAT BERTAULIAH	TEMPOH PENTAULIAHAN	
	MULA	TAMAT
Institut Teknologi Senjatapi Dan Bahan Letupan TUDM	01/07/2005	30/06/2008
Ati Asia Sdn. Bhd.	29/12/2006	31/12/2007

21.4.4.4. Bagi memastikan latihan yang diberikan adalah berkesan dan memenuhi standard yang ditetapkan, setiap pusat bertauliah dikehendaki menyediakan kemudahan fizikal dan peralatan serta bahan latihan mengajar yang sempurna dan mencukupi. Kemudahan dan peralatan pusat latihan yang disediakan pula perlu didaftarkan dengan JPK. Lawatan Audit ke 22 pusat bertauliah mendapati perkara-perkara berikut :-

- a. Premis Kolej Komuniti Yayasan Pelajaran Johor di Johor Bahru **berkeadaan usang, siling bilik kuliah berlubang serta pintu bilik pengajar telah tercabut seperti di gambar berikut :-**

GAMBAR 21.1

GAMBAR 21.2

Keadaan Bilik Kuliah Di Kolej Komuniti Yayasan Pelajaran Johor Di Mana Siling Berlubang Dan Salah Satu Pintu Bilik Pengajar Telah Tercabut

- b. I-System Training Centre (Cawangan Johor Bahru) beroperasi di 2 premis sebagai premis pembelajaran. Bagaimanapun, **satu daripadanya iaitu di Nombor 6C (Ground Floor), Jalan Tun Abdul Razak Susur 3, Johor Bahru tidak didaftarkan dengan JPK sebagai premis pembelajaran.**
- c. Akademi I.T.C. Sdn. Bhd. juga beroperasi di 2 premis sebagai premis pembelajaran. Semakan Audit mendapati **premis di Nombor 51 Lot 918, Jalan Peace, Kuching tidak didaftarkan dengan JPK sebagai premis pembelajaran.** Selain itu, keadaan persekitaran premis tersebut berselerak dengan sisa bahan binaan yang boleh mengundang bahaya kepada pelatih. Keadaan premis tersebut adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 21.3

GAMBAR 21.4

GAMBAR 21.5

GAMBAR 21.6

Kawasan Persekitaran Bengkel Pusat Bertauliah Akademi I.T.C. Sdn. Bhd. Yang Tidak Sesuai Untuk Pembelajaran Di Mana Berselerak Dengan Bahan Binaan Dan Tandas Yang Tidak Bersih

- d. Di I-System Training Centre Cawangan Johor Bahru, Johor didapati tidak mempunyai peralatan yang mencukupi bagi kursus Mekanik Kenderaan Motor. Pusat ini hanya menyediakan satu enjin kenderaan jenis petrol sahaja manakala bagi program yang sama dijalankan oleh pusat bertauliah lain enjin kenderaan jenis petrol dan diesel disediakan.
- e. Di I-System Training Centre Cawangan Pekan Nenas, Johor, pihak pengurusan pusat tidak memaklumkan penutupan premis latihannya kepada JPK. Begitu juga I-System Training Centre Cawangan Johor Bahru dan Akademik I.T.C. Sdn. Bhd. Cawangan Kuching, Sarawak tidak memaklumkan perubahan bilangan kakitangan mereka kepada JPK.

21.4.4.5. Pada 31 Disember 2007, terdapat 1,187 pusat bertauliah berdaftar berbanding 1,368 pada akhir tahun 2005. Perubahan ini disebabkan penutupan 591 pusat bertauliah dan pada masa yang sama terdapat 117 pusat bertauliah yang baru. Penutupan pusat bertauliah adalah disebabkan oleh kegagalan pusat berkenaan memenuhi kriteria yang ditetapkan berikutan daripada Audit Ketakakuran yang telah dijalankan oleh JPK. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 21.6
KEDUDUKAN PUSAT BERTAULIAH
PADA AKHIR TAHUN 2005 HINGGA 2007

TAHUN	PUSAT BERTAULIAH SEDIA ADA	PERMOHONAN BARU	PENAMATAN/ PENUTUPAN PUSAT BERTAULIAH	JUMLAH PUSAT BERTAULIAH PADA 31 DISEMBER
2005	1,661	37	330	1,368
2006	1,368	39	257	1,150
2007	1,150	41	4	1,187
JUMLAH		117	591	

21.4.4.6. JPK telah mewujudkan satu mekanisme naziran melalui penubuhan Pasukan Audit Ketakakuran bagi memastikan semua pusat bertauliah mematuhi semua syarat yang ditetapkan khususnya dari segi penyediaan kemudahan dan peralatan latihan, pelaksanaan latihan dan pemberian Sijil Kemahiran Malaysia. JPK telah menetapkan lawatan Audit Ketakakuran dibuat sekurang-kurangnya sekali dalam setiap tahun terhadap setiap pusat bertauliah. **Bagaimanapun, pihak Audit tidak dapat mengesahkan bilangan pusat bertauliah yang perlu dilawati memandangkan terdapat perbezaan bilangan pusat bertauliah antara pangkalan data JPK dan Laporan Jawatankuasa Audit Ketakakuran seperti di jadual berikut :-**

JADUAL 21.7
KEDUDUKAN PUSAT BERTAULIAH ANTARA PANGKALAN DATA JABATAN
PEMBANGUNAN KEMAHIRAN DAN LAPORAN JAWATANKUASA AUDIT
KETAKAKURAN PADA AKHIR TAHUN 2005 HINGGA 2007

TAHUN	JUMLAH PUSAT BERTAULIAH BERDASARKAN PANGKALAN DATA JPK	JUMLAH PUSAT BERTAULIAH BERDASARKAN LAPORAN JAWATANKUASA AUDIT KETAKAKURAN
2005	1,368	1,383
2006	1,150	
2007	1,187	1,169

21.4.4.7. Semakan Audit selanjutnya bagi menilai keberkesanan Audit Ketakakuran mendapati perkara berikut :-

- a. Berdasarkan laporan Jawatankuasa Teknikal Audit Ketakakuran, sepanjang tempoh tahun 2005 hingga 2007, lawatan Audit Ketakakuran telah dilakukan oleh JPK terhadap 2,208 pusat bertauliah meninggalkan baki 344 yang masih belum dilawati. Antara faktor Audit Ketakakuran tidak dapat dijalankan adalah disebabkan kekurangan kakitangan untuk melaksanakannya. JPK tidak mewujudkan jawatan yang khusus untuk melaksanakan pengauditan ini sebaliknya ia dilakukan oleh kakitangan dari pelbagai bahagian secara *ad-hoc*. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 21.8
PUSAT BERTAULIAH YANG DILAWATI
OLEH AUDIT KETAKAKURAN BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

TAHUN	JUMLAH PUSAT BERTAULIAH PATUT DILAWATI	BILANGAN PUSAT BERTAULIAH DILAWATI	% PUSAT BERTAULIAH DILAWATI
2005-2006	1,383	1,293	93.5
2007	1,169	915	78.3
JUMLAH	2,552	2,208	86.5

- b. Pasukan Audit Ketakakuran akan menyediakan Laporan Ketakakuran bagi setiap pusat bertauliah yang dilawati. Laporan Ketakakuran tersebut akan dibincangkan semasa Mesyuarat Jawatankuasa Teknikal Audit Ketakakuran untuk memaklumkan penemuan Audit berhubung pengurusan program dan kedudukan pusat bertauliah yang telah melanggar syarat yang ditetapkan oleh JPK dan cadangan dibuat sama ada pentauliahannya yang diberi bagi sesebuah pusat bertauliah perlu ditamatkan. Semakan Audit mendapati Jawatankuasa Teknikal Audit Ketakakuran telah bermesyuarat sebanyak 3 kali bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007. Berdasarkan minit mesyuarat yang dikemukakan, sebanyak 525 pusat bertauliah telah ditamatkan pentauliahannya atau ditutup. Antara pelanggaran syarat yang lazim berlaku adalah kerana menjalankan kursus di premis yang tidak didaftarkan, pusat bertauliah tidak lagi menjalankan Program Latihan Kemahiran Malaysia atau telah menghentikan operasinya. Bagaimanapun, pihak Audit mendapati bilangan pusat bertauliah yang ditutup adalah berbeza berdasarkan kepada pangkalan data JPK sebanyak 66 pusat bertauliah.
- c. Mengikut Laporan Lawatan Audit Ketakakuran bagi tahun 2005 yang dibentangkan semasa Mesyuarat Jawatankuasa Teknikal Audit Ketakakuran, sebanyak 147 pusat bertauliah telah diberikan status "Perlu Dikaji Semula". Semakan telah dilakukan terhadap 54 pusat bertauliah yang perlu dikaji semula itu dan mendapati hanya 14 pusat bertauliah telah ditamatkan pentauliahannya dan 16 diberikan lanjutan tempoh pentauliahannya. Namun demikian, tiada sebarang bukti menunjukkan baki 24 pusat bertauliah telah

diambil tindakan susulan sama ada untuk ditamatkan pentauliahan atau diberikan lanjutan tempoh pentauliahan. Semakan Audit selanjutnya pada bulan November 2007 mendapati kesemua pusat bertauliah berkenaan masih beroperasi walaupun tempoh pentauliahannya telah pun tamat antara 30 Jun 2005 hingga 31 Disember 2006. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 21.9
PUSAT BERTAULIAH YANG STATUS PENTAULIAHANNYA PERLU DIKAJI SEMULA

PUSAT BERTAULIAH	TARIKH LAWATAN AUDIT KETAKAKURAN	CATATAN YANG DIBUAT OLEH PROGRAM MANAGER SEMASA LAWATAN	TARIKH PUSAT TAMAT PENTAULIAHAN
AIS International Academy Of Cosmetology	Jun - Julai 2005	- Kurikulum Perlu Dikaji Dan Dikemas Kini. - Pegawai Penilai Tidak Memenuhi Syarat Memiliki Sijil Pegawai Latihan Vokasional Dan Sijil Kursus Induksi Pentauliahan.	31/12/2005
PJCC Training Centre Sdn. Bhd.	Julai - Sept 2005	- Pusat Bertauliah Tidak Menjalankan Program MLVK. - Beberapa Program Yang Dijalankan Telah Tamat Tempoh Pentauliahannya.	30/06/2006
SAL Group Of Colleges	2005	Tidak Dapat Dihubungi.	30/06/2006
Webmont Sdn. Bhd.	Jun - Ogos 2005	- Tempoh Latihan Untuk Tahap 2 Dan 3 Perlu Dikaji Semula Kerana Tidak Mengikut Peraturan. - Pusat Bertauliah Tidak Beroperasi Semasa Lawatan. - Tiada Pengambilan Pelatih Dibuat Pada Tahun 2005.	31/12/2005
Institut Teknologi Spectral	Jun - Dis 2005	- Memenuhi Kriteria Penilaian Yang Telah Ditetapkan. - Sedang Memberi Latihan Pedagogi Kepada Calon Personel Pentauliahan. - Sedang Dalam Proses Pengambilan Pelatih.	30/06/2005
Desire Academy	2005	- Tidak Menjalankan Program MLVK Pada Tahun 2005. - Tidak Menyertakan Sebarang Dokumen Yang Dikehendaki.	31/12/2005
Cyber-Circulation Sdn. Bhd.	2005	Premis Telah Berpindah.	31/12/2005
Irfan Technologies Sdn. Bhd.	Jun - Ogos 2005	- Kursus Pembantu Juruteknik Sistem Komputer Telah Tamat Pentauliahan. - Kursus Juruteknik Sistem Komputer Dan Pembantu Tadbir Sistem Maklumat Tidak Dijalankan Sejak Tahun 2004.	31/12/2005
G & B IT Training Centre	Jun - Ogos 2005	- Beberapa Program Telah Tamat Pentauliahan. - Hanya Kursus Pembantu Juruteknik Sistem Komputer Yang Aktif Pada Tahun 2003. - Pada Tahun 2004 Hanya Kursus Penyelia Tadbir Sistem Maklumat Yang Dilaksanakan. - Pada Tahun 2005 Tiada Kursus Dijalankan. - Kursus Juruteknik Rangkaian Komputer Tahap 2 Dan 3 Dikaji Semula Kerana Tidak Pernah Dijalankan Sejak Diluluskan Pentauliahan Pada 4/1/2002.	31/12/2005

PUSAT BERTAULIAH	TARIKH LAWATAN AUDIT KETAKAKURAN	CATATAN YANG DIBUAT OLEH <i>PROGRAM MANAGER</i> SEMASA LAWATAN	TARIKH PUSAT TAMAT PENTAULIAHAN
The Fourth R Skills Training Sdn. Bhd.	Jun - Ogos 2005	- Terdapat 3 Pegawai Penilai Yang Belum Menghadiri Kursus Induksi Dan Persijilan Pegawai Latihan Vokasional. - Kurikulum Perlu Dikemas Kini Mengikut Format Yang Ditetapkan. - Tiada Pengambilan Pelatih Sejak Tahun 2004. - Borang Pengumpulan Data Pusat Bertauliah Dan Maklumat Yang Berkaitan Belum Dihantar Kepada JPK.	30/06/2005
Pusat Teknologi Grafik Optik	2005	Tidak pernah jalankan program MLVK.	30/06/2005
Tugu Bahtera (M) Sdn. Bhd.	Jun - Dis 2005	TM	30/06/2005
The Malaysian Insurance Institute	Jun - Julai 2005	- Masih Berminat Menjalankan Program. - Tiada Sebarang Pengambilan Sepanjang Pentaualihan. - Pengambilan Pelatih Berdasarkan Permintaan Industri.	30/06/2005
Jiwa Asia Technology Sdn. Bhd.	Julai - Ogos 2005	TM	30/06/2006
Nisa Collection	Jun - Julai 2005	Masih Berminat Menjalankan Program Dan Dalam Proses Untuk Memperbaharui Program.	30/06/2005
Success Breeds Success Academy Sdn. Bhd.	Julai - Sept 2005	- Pegawai Penilai Belum Menghadiri Kursus Induksi. - Pentaualihan Akan Tamat Pada 31/12/05. - Pusat Bertauliah Bercadang Untuk Pindah Premis Ke Ipoh.	31/12/2005
Medi Health Products Sdn. Bhd.	-	Lawatan Audit Ketakakuran Belum Dibuat Di Premis Sebenar.	31/12/2005
Kolej Pendidikan Tinggi Kemayan (Kemayan ATC)	Jun - Julai 2005	- Tiada Pengambilan Pelatih Dibuat Sepanjang Kelulusan.	31/12/2005
Unisel-SLC Sdn. Bhd.	Julai - Ogos 2005	- Pusat Bertauliah Telah Berpindah Ke Alamat Baru. - Pusat Bertauliah Memaklumkan Kini Dalam Proses Mengurus Dokumen Perpindahan Premis.	31/12/2006
PMI Education Sdn. Bhd.	Julai 2005	- Tiada Pengambilan Pelatih Sejak Ditauliahkan - Tiada Tenaga Pengajar Untuk Sijil Kemahiran Malaysia	31/12/2005
Institut Tutorial	Julai 2005	Kursus Pembantu Juruteknik Sistem Komputer Dan Pembantu Juruteknik Rangkaian Komputer Tidak Dijalankan Kerana Tiada Pelatih Dan Pengajar.	31/12/2005
Idealtech Computer Centre	Julai - Ogos 2005	TM	31/12/2005
Institut Tutorial Cawangan Klang	Julai - Ogos 2005	TM	31/12/2005
Sedaya Training & Development Centre Sdn. Bhd.	Julai - Ogos 2005	TM	30/06/2006

Nota : TM - Tiada Maklumat

MLVK - Majlis Latihan Vokasional Kebangsaan

21.4.5. Aktiviti Pentauliahan Program Kemahiran

21.4.5.1. Selain pentauliahan diluluskan kepada pusat latihan, program yang dikendalikan turut diberikan tempoh pentauliahannya. Berdasarkan Para 11.1 Panduan Dan Peraturan-peraturan Pentauliahan Persijilan Kemahiran Malaysia, setiap pusat bertauliah dikehendaki memohon perlanjutan tempoh pentauliahan program atau jenis latihan yang hendak ditawarkan sekurang-kurangnya 3 bulan sebelum tamat tempoh pentauliahan dengan membuat bayaran sejumlah RM200 bagi setiap kursus. Semakan Audit terhadap kes-kes pembaharuan pentauliahan program latihan mendapati fi berjumlah RM25,220 masih tertunggak antara 4 hingga 194 hari. Didapati kesemua pusat bertauliah yang lewat membuat pembayaran tersebut adalah yang dimiliki oleh agensi Kerajaan seperti yang disenaraikan di jadual berikut :-

JADUAL 21.10
TUNGGAKAN HASIL BAGI PEMBAHARUAN PENTAULIAHAN
PUSAT BERTAULIAH BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

PUSAT BERTAULIAH	AMAUN (RM)	TARIKH INVOIS	KELEWATAN (Hari)
Institut Kemahiran Belia Negara Seri Iskandar	400	20/03/2007	194
Institut Latihan Perindustrian Sandakan	2,400	11/06/2007	111
Institut Kemahiran Belia Negara Alor Gajah	1,200	13/06/2007	109
Penjara Seremban	400	19/06/2007	103
Institut Haiwan	1,520	25/06/2007	97
Institut Kemahiran Belia Negara Pertak	400	25/06/2007	97
Institut Latihan Perindustrian Gong Badak	800	04/07/2007	88
Penjara Marang	200	04/07/2007	88
Jabatan Hal Ehwal Orang Asli Kuala Lumpur	400	05/07/2007	87
Institut Latihan Perindustrian Pasir Gudang	1,200	24/07/2007	68
Institut Kemahiran Belia Negara Wakaf Tapai	600	24/07/2007	68
Advanced Technology Training Centre Batu Pahat	200	26/07/2007	66
Kem Imphal	1,800	07/08/2007	54
KEMAS Putrajaya	1,500	09/08/2007	52
Japan-Malaysian Technical Institute	800	13/08/2007	48
Institut Latihan Perindustrian Kuala Langat	1,600	15/08/2007	46
Pusat Latihan Pembangunan Belia Sarawak	2,200	22/08/2007	39
Institut Kemahiran Belia Negara Kuala Perlis	400	28/08/2007	33
Advanced Technology Training Centre Batu Pahat	200	28/08/2007	33
Institut Latihan Perindustrian Labuan	400	11/09/2007	19
Institut Latihan Perindustrian Kota Samarahan	2,000	11/09/2007	19
Institut Latihan Perindustrian Pasir Gudang	1,800	24/09/2007	6
Maktab Teknik Polis Diraja Malaysia	800	24/09/2007	6
Institut Latihan Perindustrian Bukit Katil	800	24/09/2007	6
Penjara Wanita Kota Kinabalu	1,500	26/09/2007	4
JUMLAH	25,220		

21.4.5.2. Setiap program yang ditauliahkan akan diberi Surat Kelulusan Pentaualihan dan surat tersebut sepatutnya dikeluarkan lebih awal atau pada tarikh program bermula. Semakan Audit terhadap fail-fail pusat bertauliah mendapati berlaku kelewatan antara 7 hingga 272 hari pengeluaran surat-surat kelulusan pentaualihan untuk 79 program anjuran 16 pusat bertauliah. Contohnya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 21.11
KELEWATAN PENGELUARAN SURAT KELULUSAN
PEMBAHARUAN PENTAULIAHAN PUSAT DAN PROGRAM

PUSAT BERTAULIAH	PROGRAM	TARIKH SURAT KELULUSAN	TEMPOH PENTAULIAHAN		LEWAT (Hari)
			MULA	TAMAT	
Institut Teknologi Senjata Dan Bahan Letupan TUDM	Mekanik Senjata	18/08/2005	01/07/2005	30/06/2008	48
Kolej Komuniti Yayasan Pelajaran Johor	Juruteknik Elektrik Rendah	18/06/2007	28/05/2007	20/06/2008	21
Studio Seni Lukis Two	Artis Multimedia (Visual)	18/08/2005	01/06/2005	30/06/2008	78
Tan Chong Ekspres Auto Servis Sdn. Bhd.	Juruteknik Kenderaan Motor	11/09/2006	01/07/2006	30/06/2007	72
I-System Training Centre (Cawangan Pekan Nenas, Johor)	Pembantu Juruteknik Sistem Komputer	22/05/2007	24/04/2007	30/04/2008	28
I-System Training Centre (Cawangan Johor Bahru)	Pembantu Juruteknik Sistem Komputer	01/08/2007	24/04/2007	30/04/2008	99
Pusat Latihan Gurney	Juru Urut	14/03/2007	01/03/2007	28/02/2008	13
Legend International School Of Hospitality & Tourism	Pemandu Pelancong	18/08/2005	01/07/2005	30/06/2008	48
Tractors Malaysia (1982) Sdn. Bhd.	Mekanik Kelengkapan Tolak Tanah	30/09/2005	01/01/2005	30/06/2008	272
Pusat Sumber Teknologi Perabot	Pembuat Perabot	04/06/2003	01/03/2003	30/06/2006	95
Grand Banks Yachts Sdn. Bhd.	Pembuat Perabot	18/06/2007	01/05/2007	28/04/2008	48
Idaman Dhoori	JuruKecantikan	28/09/2005	01/07/2005	30/06/2008	89
Ati Asia Sdn. Bhd.	Ketua Rombongan Pelancong	22/01/2007	29/12/2006	31/12/2007	24
Perbadanan Kemajuan Kraftangan Malaysia	Penenun Kraf Songket Dan Dastar	11/12/2006	28/11/2006	31/12/2007	13
Institut Penyelidikan Teknologi Nuklear Malaysia (MINT)	Jururadiograf Industri-Binaan Berkimpalan	15/03/2007	01/01/2007	31/12/2010	73
Pusat Latihan Kor Polis Tentera Diraja	Security Officer	08/08/2006	01/08/2006	31/07/2007	7

Nota : TUDM – Tentera Udara Diraja Malaysia

21.4.5.3. Jabatan Pembangunan Kemahiran telah membangunkan Sistem Pengurusan Kemahiran Malaysia (eSPKM) bagi membolehkan bakal pelatih membuat semakan pusat bertauliah yang berdaftar dengan JPK serta program yang ditawarkan secara *online*. Sistem eSPKM ini hendaklah menunjukkan maklumat program yang kemas kini. Semakan Audit mendapati sebanyak 17 program kemahiran telah tamat tempoh pentaualiahannya tetapi masih ditunjukkan dalam laman web berkenaan. Sebaliknya, kursus JuruKecantikan Tahap 1 dan JuruKecantikan Tahap 2 yang dikendalikan oleh Efficient ED Sdn. Bhd. Kuala Lumpur tidak ditunjukkan dalam laman web JPK walaupun program ini telah ditauliahkan. Berikut diberikan kursus-kursus yang telah tamat tempoh pentaualiahannya tetapi masih dipaparkan dalam laman web eSPKM :-

JADUAL 21.12
KURSUS YANG TELAH TAMAT TEMPOH PENTAULIAHANNYA
TETAPI MASIH DIPAPARKAN DALAM LAMAN WEB eSPKM

PUSAT BERTAULIAH	NAMA KURSUS	TARIKH KURSUS TAMAT TAULIAH
Kolej Komuniti Yayasan Pelajaran Johor	- Penyedia/Ketua Seksyen Penyedia Makanan - Mekanik Kenderaan Motor - Penyelia - Pembuat Pakaian Lelaki - Pembuat Pakaian Wanita	30/06/2004 } 31/12/2006
Pusat Pembangunan Kemahiran Sarawak	- Operator "Post Press" - Operator "Post Press" Kanan	30/06/2003
Kolej Institut Teknologi Jaya	- Juruteknik Elektronik Industri – Peralatan - Juruteknik Rendah Elektronik Industri – Peralatan - Juruteknik Kanan Elektronik Industri – Peralatan - Juruteknik Rangkaian Komputer - Juruteknik Industri - Juruteknik Sistem Komputer - Pembangunan Aplikasi – Pengaturcaraan Utama - Penyelia Tadbir Sistem Maklumat	31/12/2005 31/12/2005 } 30/06/2006
Institut Teknologi Maklumat Systematic	- Pembangunan Aplikasi – Pengaturcaraan - Pembangunan Aplikasi – Pengaturcaraan Utama	31/12/2006

Pada pandangan Audit, Jabatan Pembangunan Kemahiran hendaklah mengemas kini laman web Sistem Pengurusan Kemahiran Malaysia (eSPKM) khususnya mengenai kedudukan pusat latihan dan program kemahiran yang ditawarkan bagi memudahkan bakal pelatih membuat permohonan.

21.4.6. Aktiviti Pentaualihan Sijil Kemahiran

21.4.6.1. Berdasarkan Para 8.2(d), Syarat Pentaualihan, Panduan dan Peraturan-peraturan Pentaualihan Persijilan Kemahiran Malaysia 2005, setiap pusat bertaualiah perlu mendaftarkan pelatih-pelatih yang mengikuti program yang dianjurkan dalam tempoh 30 hari dari tarikh mereka memulakan latihan. Daripada 85 pelatih yang dipilih untuk disemak, 57 daripadanya telah lewat didaftarkan. Kelewatan mendaftar pelatih ialah antara 21 hingga 658 hari. Contoh pusat bertaualiah yang terlibat adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 21.13
PUSAT BERTAULIAH YANG LEWAT MENDAFTAR PELATIH

PUSAT BERTAULIAH	BIDANG KEMAHIRAN	TARIKH MULA	TARIKH PENGESAHAN PENDAFTARAN PELATIH	KELEWATAN (Hari)
I-Systems Training Centre (Cawangan Johor Bahru)	Mekanik Kenderaan Motor	31/07/2006	04/09/2007	370
Kolej Komuniti Yayasan Pelajaran Johor	Juruteknik Elektrik	25/06/2007	15/08/2007	21
Perbadanan Kemajuan Kraftangan Malaysia	Jurubatik Lukis Kanan	04/04/2007	22/06/2007	49
Institut Latihan Perindustrian Kota Samarahan	Pemesin Am	03/07/2006	07/12/2006	127

PUSAT BERTAULIAH	BIDANG KEMAHIRAN	TARIKH MULA	TARIKH PENGESAHAN PENDAFTARAN PELATIH	KELEWATAN (Hari)
Pusat Latihan Kor Polis Tentera Diraja	<i>Security Assistant</i>	12/01/2006	30/07/2007	534
Japan-Malaysian Technical Institute	Pembantu Jurutera Mekatronik	04/07/2005	31/03/2006	240
	Pembantu Jurutera Sistem	03/07/2006	28/03/2007	238
Grand Banks School Of Yacht Technology	Pembuat Bot Gentian Kaca	01/02/2007	11/07/2007	130
	Pembuat Perabot	01/02/2007	11/07/2007	130
Pusat Pembangunan Kemahiran Sarawak	Pegawai Latihan Vokasional	01/12/2005	10/11/2006	314
Akademi I.T.C. Sdn. Bhd.	Mekanik Kenderaan Motor	08/01/2007	17/03/2007	38
	Mekanik Kenderaan Motor	08/01/2007	17/03/2007	38
	Pelukis Pelan Kejuruteraan Awam dan Struktur	08/01/2007	16/03/2007	37
Avenue Training Resources Sdn. Bhd.	Pegawai Latihan Vokasional	14/10/2005	12/01/2006	60
Studio Seni Lukis Two	Artis Multimedia - Visual	01/06/2005	20/04/2007	658
Institut Teknologi Senjata Dan Bahan Letupan	Mekanik Senjata	03/01/2007	23/03/2007	49

21.4.6.2. Melalui Akta Pembangunan Kemahiran Kebangsaan, fi atau caj yang ditetapkan bagi pendaftaran setiap calon bagi setiap sijil yang diambil ialah RM100. Kutipan fi pendaftaran calon Sijil Kemahiran Malaysia bagi tempoh tahun 2005 hingga September 2007 adalah berjumlah RM18.14 juta seperti di **Jadual 21.14**. Bagi tempoh yang sama, sejumlah RM747,200 merupakan hasil tertunggak sejak tahun 2002 yang melibatkan 107 pusat bertauliah yang dimiliki Kerajaan.

JADUAL 21.14
HASIL/TUNGGAKAN HASIL DARIPADA PERMOHONAN
PENGIKTIRAFAN/PENGELUARAN SIJIL/DIPLOMA KEMAHIRAN MALAYSIA
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA SEPTEMBER 2007

TAHUN	HASIL			TUNGGAKAN HASIL PB KERAJAAN (RM)
	PB KERAJAAN (RM Juta)	PB SWASTA (RM Juta)	JUMLAH (RM Juta)	
2005	2.72	3.06	5.78	28,355
2006	2.78	3.14	5.92	23,355
2007	2.74	3.70	6.44	695,490
JUMLAH	8.24	9.90	18.14	747,200

Nota: PB - Pusat Bertauliah

21.4.6.3. Para 8.2(e) Panduan Dan Peraturan-peraturan Pentauliahan Persijilan Kemahiran Malaysia 2005 menghendaki setiap pusat bertauliah menyimpan satu daftar rekod kehadiran setiap pelatih. Semakan yang dibuat ke atas rekod kehadiran pelatih Akademi I.T.C. Sdn. Bhd. di Kuching mendapati 8 orang pelatih yang telah berdaftar tidak disokong dengan sebarang rekod kehadiran di pusat bertauliah tersebut.

21.4.6.4. Mengikut Piagam Pelanggan JPK, Sijil Kemahiran Malaysia bagi semua pusat bertauliah akan dikeluarkan dalam tempoh 3 bulan setelah pemeriksaan portfolio pelatih disahkan oleh Pegawai Pengesah Luaran, JPK. Semakan Audit terhadap 3,356 sijil yang telah dikeluarkan dalam tempoh tahun 2005 hingga bulan September 2007 bagi 22 pusat bertauliah yang dilawati mendapati sebanyak 1,678 (50%) daripada sijil-sijil tersebut lewat dikeluarkan oleh JPK antara 3 hingga 748 hari. Kelewatan pengeluaran sijil ini terbukti melalui aduan yang diterima oleh JPK. Daripada 828 aduan yang diterima oleh Pusat Aduan JPK pada tahun 2006 dan 2007, sebanyak 144 (17.4%) aduan adalah berkaitan kelewatan pengeluaran sijil. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 21.15
KELEWATAN PENGELUARAN SIJIL KEMAHIRAN MALAYSIA

PUSAT BERTAULIAH	BILANGAN SIJIL	KELEWATAN (Hari)
Idaman Dhoori	71	77
Institut Kemahiran MARA Johor Bahru	152	68 - 107
Studio Seni Lukis Two	48	48
Tractor (M) Sdn. Bhd.	381	94 - 314
Kolej Komuniti Johor Bahru	32	9
Grand Banks School Of Yacht Technology	21	44
Institut Latihan Perindustrian Kota Samarahan	398	43
Akademik I.T.C. Sdn. Bhd.	304	108
Institut Teknologi Senjatapi Dan Bahan Letupan TUDM	41	748
Japan-Malaysian Technical Institute	230	3 - 258
JUMLAH	1,678	

Nota : TUDM - Tentera Udara Diraja Malaysia

Pada pandangan Audit, pengeluaran Sijil Kemahiran Malaysia perlu dipercepatkan kerana ia amat diperlukan oleh pelatih bagi tujuan memohon pekerjaan.

21.4.6.5. Panduan Dan Peraturan-peraturan Pentauliahan Persijilan Kemahiran Malaysia 2005 menghendaki setiap pusat bertauliah yang diluluskan menyampaikan mana-mana sijil yang telah dikeluarkan oleh JPK kepada calon tanpa syarat dan mana-mana sijil yang tidak dituntut oleh calon hendaklah dikembalikan kepada JPK selepas **6 bulan** dari tarikh terima sijil dari JPK. Semakan Audit terhadap 4 pusat bertauliah di Sarawak dan Johor mendapati sebanyak 2,816 sijil yang dikeluarkan bagi tempoh tahun 1997 hingga 2007 masih dipegang oleh pusat bertauliah berkenaan dan tidak dikembalikan kepada JPK. **Pada pandangan Audit, sijil tersebut perlu dipulangkan segera ke JPK bagi mengelakkan sebarang salah guna.** Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 21.16
BILANGAN SIJIL YANG TIDAK DITUNTUT
OLEH PELATIH DAN BELUM DIPULANGKAN SEMULA KEPADA
JABATAN PEMBANGUNAN KEMAHIRAN

NEGERI	PUSAT BERTAULIAH	JUMLAH SIJIL TIDAK DITUNTUT	TARIKH SIJIL
Sarawak	Pusat Pembangunan Kemahiran Sarawak	2,705	1997 - 2007
	Idaman Dhoori	60	Mei 2005 - Mac 2006
Johor	Institut Kemahiran MARA	44	2000 - 2006
	Maktab Systematic Johor Bahru	7	Ogos 2003 - Mac 2005
JUMLAH		2,816	

21.4.7. Tabung Pembangunan Kemahiran

Pelatih-pelatih yang mengikuti program anjuran pusat-pusat bertauliah dikenakan yuran mengikut jumlah yang ditetapkan oleh pusat berkenaan. Pada tahun 2001, Kementerian telah mewujudkan satu kumpulan wang amanah untuk memberi bantuan pinjaman pembiayaan pelajaran kepada pelatih yang memerlukan. Pelatih-pelatih yang mengikuti program yang dikendalikan oleh pusat-pusat bertauliah awam dan swasta adalah layak diberi bantuan ini. Bagaimanapun mulai tahun 2007, kumpulan wang amanah ini telah diambil alih oleh Perbadanan Tabung Pembangunan Kemahiran (PTPK). Pelatih-pelatih akan memohon pinjaman melalui pusat bertauliah masing-masing dan wang bantuan yang dimasukkan ke akaun bank pusat bertauliah akan dikontrakan dengan yuran pelajaran pelatih berkenaan. Pelatih boleh memohon pinjaman sehingga RM5,000 bagi setiap tahap SKM daripada tabung berkenaan. Bagaimanapun bagi kes-kes tertentu, pinjaman maksimum sehingga RM15,000 juga boleh dipertimbangkan. Jumlah pelatih yang telah diluluskan pinjaman oleh PTPK bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 adalah seperti di **Jadual 21.17**. Semakan Audit terhadap fail pinjaman pelatih di Maktab Systematic, Johor Bahru mendapati 9 orang pelatih bagi kursus Mekanik Kenderaan Motor yang telah diluluskan pinjaman PTPK berjumlah RM5,000 bagi setiap seorang tidak meneruskan pengajian mereka di pusat ini. **Pihak Audit berpendapat pinjaman berjumlah RM45,000 ini perlu dikembalikan kepada PTPK agar pelatih tersebut tidak perlu menjelaskan hutang pinjaman bagi kursus yang tidak diikuti oleh mereka.**

JADUAL 21.17
PINJAMAN TELAH DILULUSKAN BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

TAHUN	BILANGAN PELATIH YANG TELAH DILULUSKAN PINJAMAN	PINJAMAN PELATIH (RM Juta)
2005	10,119	57.32
2006	8,466	52.29
2007	9,379	56.68
JUMLAH	27,964	166.29

21.4.8. Penyelenggaraan Rekod

Adalah menjadi tanggungjawab setiap jabatan memastikan semua fail diselenggarakan secara teratur dengan didaftarkan, diminitkan dan disimpan selamat serta tersusun bagi memastikan carian dan tindakan susulan dapat dilakukan dengan mudah dan menjimatkan masa. Bagaimanapun semasa semakan dibuat di pejabat JPK antara 16 hingga 24 Julai 2007, didapati sistem fail di pejabat tersebut kurang memuaskan. Antaranya laporan verifikasi tidak disimpan dengan sempurna dan fail-fail personel pusat bertauliah disimpan oleh pegawai berkenaan.

21.4.9. Pemantauan

21.4.9.1. Mekanisme pemantauan hendaklah diwujudkan bagi memastikan program berjalan mengikut perancangan di setiap peringkat dan mencapai segala sasaran yang ditetapkan. Aktiviti pentaualihan dipantau melalui Mesyuarat Jawatankuasa Teknikal JPK dan Mesyuarat Jawatankuasa Teknikal Audit Ketakakuran. Mesyuarat Jawatankuasa Teknikal JPK telah diadakan pada setiap bulan. Bagaimanapun, Mesyuarat Jawatankuasa Teknikal Audit Ketakakuran hanya diadakan sekali sahaja dalam tahun 2005 dan juga sekali bagi tahun 2006 dan 2007. **Pada pandangan Audit, Mesyuarat Jawatankuasa Teknikal Audit Ketakakuran perlu ditetapkan kekerapannya selaras dengan keperluan Pasukan Audit Ketakakuran untuk membuat pemeriksaan sekurang-kurangnya sekali setahun bagi setiap pusat bertauliah.**

21.4.9.2. Jabatan Pembangunan Kemahiran telah menggunakan Sistem Pengurusan Call Center (SPCC) untuk menerima semua aduan/pertanyaan orang awam dan menyelesaikannya dengan lebih sistematik. Ia merupakan sistem yang berasaskan web di mana pegawai dari pelbagai bahagian yang telah dilantik akan menyelesaikan aduan/pertanyaan yang berkaitan dengan bahagian masing-masing melalui SPCC. Bagi tempoh tahun 2006 hingga bulan November 2007, sebanyak 828 aduan telah diterima dan didaftarkan di dalam SPCC. Antara aduan yang diterima ialah berkaitan dengan Sijil Kemahiran Malaysia; program/NOSS/panduan latihan; pentaualihan pusat latihan dan pengiktirafan Sijil Kemahiran Malaysia. Semakan Audit mendapati JPK telah berjaya menyelesaikan 599 (72.3%) aduan dalam tempoh yang sama. Manakala bakinya sebanyak 110 (13.3%) aduan masih dalam siasatan dan 119 (14.4%) aduan masih belum dimulakan siasatan.

21.4.9.3 JPK juga menerima aduan/pertanyaan melalui emel, surat, faks, akhbar, telefon atau pengadu datang sendiri ke pejabat. Selain itu, JPK telah menyediakan borang maklum balas di kaunter dan kemudahan *online survey* untuk mendapatkan maklum balas pelanggan terhadap mutu perkhidmatannya.

21.4.10. Maklum Balas Keberkesanan Program Kemahiran

Bagi menilai keberkesanan program kemahiran di kalangan mereka yang terlibat dengan aktiviti ini, pihak Audit telah mengedarkan borang soal selidik kepada pengurus pusat bertauliah, tenaga pengajar, pelatih dan graduan. Analisis yang dibuat mendapati perkara berikut :-

21.4.10.1. Pengurus Pusat Bertauliah

Bagi menentukan hubungan antara pusat bertauliah dengan JPK, sebanyak 41 borang soal selidik telah diedarkan kepada pengurus pusat bertauliah dan hanya 24 borang dikembalikan. Berdasarkan maklum balas yang diperoleh, didapati 96% pengurus pusat bertauliah menyatakan borang permohonan pentauliahian mudah difahami, mudah diisi dan panduan permohonan pentauliahian mengandungi maklumat yang relevan. Pandangan pengurus pusat bertauliah mengenai perkara-perkara lain yang dibangkitkan dalam soal selidik adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 21.18
PANDANGAN PENGURUS PUSAT BERTAULIAH TERHADAP
JABATAN PEMBANGUNAN KEMAHIRAN

PERKARA	BERSETUJU (%)
Tempoh 30 Hari Yang Ditetapkan Oleh JPK Untuk Mendaftarkan Calon Yang Memulakan Latihan Di Premis Pusat Bertauliah Adalah Berpatutan.	50.0
Sijil Kemahiran Malaysia Yang Dikeluarkan Oleh JPK Diterima Dalam Tempoh Yang Ditetapkan.	66.8
Sijil Akuan Pentauliahian Diterima Sebelum Tarikh Pendaftaran Pelajar Yang Ditetapkan.	75.0
Struktur Organisasi/Senarai Personel Pentauliahian Dipamerkan Di Papan Kenyataan JPK.	79.2
Sijil Akuan Pentauliahian Bagi Melanjutkan Tempoh Pentauliahian Diterima Dalam Tempoh Yang Ditetapkan.	83.3
Pusat Bertauliah Pernah Dilawati Oleh Pegawai JPK Dan Lawatan Dibuat Sekurang-Kurangnya Sekali Dalam Setahun.	87.5
Bayaran Fi Yang Ditetapkan Oleh JPK Untuk Permohonan Pentauliahian Adalah Berpatutan.	87.5

21.4.10.2. Tenaga Pengajar/Pensyarah

Sebanyak 500 borang soal selidik telah diedar kepada pengajar dan pensyarah bagi mengenal pasti kualiti pelatih yang diajar dan tahap persediaan tenaga pengajar sendiri. Daripada jumlah tersebut, sebanyak 254 borang soal selidik telah dikembalikan. Analisis Audit mendapati 63% daripada pengajar memberikan pandangan positif terhadap tahap persediaan pelatih dari segi minat untuk menjalankan latihan teori dan amali, kebolehan berkomunikasi dan tahap penguasaan bahasa yang memuaskan serta memiliki asas dalam mata pelajaran yang diajar. Selain itu, pengajar turut memberi cadangan agar pengajar diberikan latihan/kursus untuk meningkatkan pengetahuan/kemahiran yang sedia ada, kursus teknikal perlu dipertingkatkan untuk memastikan pengajar mempunyai kemahiran tinggi serta dibekalkan bahan latihan/peralatan yang sesuai dan mencukupi.

21.4.10.3. Pelatih

Sebanyak 772 borang soal selidik telah diterima daripada 1,000 borang yang diedarkan kepada pelatih. Soal selidik ini menumpu kepada pandangan pelatih terhadap kurikulum, sistem penilaian, bimbingan kerjaya/kaunseling, tenaga pengajar, kemudahan/peralatan pembelajaran dan kemahiran/pengetahuan. Secara keseluruhannya, 83.9% pelatih berpuas hati dengan pengendalian program latihan ini berbanding 11.4% tidak berpuas hati dan 4.7% lagi tidak pasti. Bagaimanapun, JPK hendaklah mengambil perhatian mengenai isu bimbingan dan kaunseling kepada pelatih yang antaranya meliputi bantuan mengendali masalah peribadi, kemahiran menghadiri temu duga dan persediaan memohon pekerjaan atau mendapatkan pekerjaan kerana hanya 73.8% pelatih berpuas hati dengan cara JPK menangani kes ini. Begitu juga hanya 76.8% pelatih yang berpuas hati dengan kemudahan dan peralatan pembelajaran yang disediakan oleh pusat bertauliah. Maklum balas selanjutnya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 21.19
TAHAP KEPUASAN PELATIH TERHADAP PROGRAM KEMAHIRAN

PERKARA	MEMUASKAN (%)	TIDAK MEMUASKAN (%)	TIDAK PASTI (%)
Kurikulum	84.9	8.7	6.4
Sistem Penilaian	93.0	6.0	1.0
Bimbingan Kerjaya/Kaunseling	73.8	15.3	10.9
Tenaga Pengajar/Pensyarah	91.4	7.9	0.7
Kemudahan/Peralatan Pembelajaran	76.8	17.9	5.3
Kemahiran/Pengetahuan	83.7	12.7	3.6
PURATA	83.9	11.4	4.7

21.4.10.4. Graduan

Pihak Audit telah mengenal pasti dan mengedarkan 100 borang soal selidik kepada graduan yang telah menamatkan pengajian masing-masing. Daripada 100 responden yang telah dihantar borang soal selidik, hanya 29 borang yang telah dikembalikan. Daripada maklum balas yang diterima, didapati 16 graduan (55.2%) telah berjaya mendapatkan pekerjaan di mana gaji yang diterima adalah dalam lingkungan RM400 hingga RM1,840 sebulan. Analisis Audit juga mendapati 41.7% daripada graduan berpendapat kursus yang diambil tidak/kurang diperlukan di pasaran dan 25% menyatakan kerja yang ditawarkan tidak sesuai dan gaji permulaan yang rendah. Manakala terdapat juga graduan yang menyatakan sijil yang diterima tidak mendapat pengiktirafan oleh agensi Kerajaan dan mereka kurang keyakinan untuk memasuki alam pekerjaan.

21.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya, Kementerian mempunyai perancangan yang baik bagi mengurus dan melaksanakan aktiviti pentauliah Program Pembangunan Kemahiran Malaysia. Kementerian juga telah menyediakan unjuran keperluan guna tenaga bagi jangka masa panjang, undang-undang dan peraturan, prosedur kerja serta struktur pengurusan yang mencukupi dan sesuai. Persediaan awal juga telah dibuat oleh Kementerian untuk mengenal pasti dan membuat permohonan bagi semua sumber asas yang diperlukan seperti guna tenaga, kewangan dan latihan. Sungguhpun demikian, dari segi pelaksanaannya ada beberapa perkara yang perlu diatasi seperti kekurangan Pegawai Latihan Vokasional Gred J42/J41 dan J44/J43 yang amat ketara, tunggakan hasil yang tinggi, pemantauan yang tidak berterusan ke atas pusat bertauliah dan laman web yang tidak dikemaskinikan. Bagi memperbaiki kelemahan-kelemahan ini, adalah disyorkan supaya Kementerian mengambil tindakan yang berikut :-

- a. Bagi meningkatkan keberkesanan pengurusan aktiviti di semua peringkat, tindakan yang segera perlu diambil untuk mengisi jawatan-jawatan yang kosong. Sebagai langkah jangka pendek, JPK boleh mengisi jawatan-jawatan tersebut secara kontrak.
- b. Meningkatkan pemantauan terhadap pusat bertauliah bagi memastikannya mematuhi syarat pentauliah seperti penyediaan kemudahan/alat latihan yang sempurna dan pengembalian Sijil Kemahiran Malaysia yang tidak diserahkan kepada pelatih dengan segera. Bagi tujuan ini, Audit Ketakakuran perlu dirancang dan dilaksanakan secara cekap dan berkesan.
- c. Memperbaiki sistem penyelenggaraan rekod bagi memudahkan tindakan susulan, pemantauan dan semakan.
- d. Membuat susulan lebih kerap dengan agensi Kerajaan yang lewat membayar fi atau caj yang dikenakan.
- e. Mengemas kini laman web khususnya mengenai kedudukan pusat latihan dan program kemahiran yang ditawarkan bagi memudahkan bakal pelatih membuat permohonan.
- f. Mempercepatkan pengeluaran Sijil Kemahiran Malaysia bagi kepentingan pelatih.
- g. JPK perlu mendapatkan kerjasama daripada pusat-pusat bertauliah supaya memaklumkan dengan segera jika ada pelatih yang diluluskan pinjaman dari Tabung Pembangunan Kemahiran berhenti daripada mengikuti latihan berkaitan.

22. PENGURUSAN PERALATAN KURSUS DI POLITEKNIK

22.1. LATAR BELAKANG

Pendidikan politeknik diperkenalkan di Malaysia sejak tahun 1969. Tujuan penubuhan politeknik adalah untuk melahirkan sumber tenaga yang berkelulusan separa profesional dalam bidang kejuruteraan, perdagangan dan hospitaliti di peringkat sijil serta diploma bagi memenuhi keperluannya di sektor awam dan swasta. Sehingga kini, terdapat 24 politeknik yang sedang beroperasi di seluruh negara. Antara program yang ditawarkan ialah bidang Kejuruteraan Awam, Mekanikal, Elektrik dan Elektronik, Kejuruteraan Perkapalan, Penyenggaraan Pesawat, Teknologi Maklumat, Senibina, Perdagangan, Sains Keusahawanan dan Hospitaliti. Bagi pelaksanaan program tersebut, setiap politeknik akan dilengkapi dengan pelbagai peralatan kursus.

22.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan peralatan kursus di politeknik telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur, berhemat dan memenuhi keperluannya.

22.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap pengurusan peralatan kursus di politeknik. Semakan telah dibuat terhadap rekod, fail dan dokumen berkaitan bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 di peringkat Kementerian Pengajian Tinggi (Kementerian) dan 6 politeknik di negeri iaitu Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah, Selangor; Politeknik Tuanku Syed Sirajuddin, Perlis; Politeknik Kota Bharu, Kelantan; Politeknik Kuching dan Politeknik Mukah, Sarawak serta Politeknik Ungku Omar, Perak. Bagi menyemak perolehan peralatan yang diuruskan oleh Kementerian, semakan Audit hanya meliputi Politeknik Tuanku Syed Sirajuddin, Perlis; Politeknik Mukah, Sarawak dan Politeknik Sultan Idris Shah, Selangor. Selain itu, temu bual dan perbincangan dengan pegawai yang terlibat di peringkat Kementerian dan politeknik juga dijalankan.

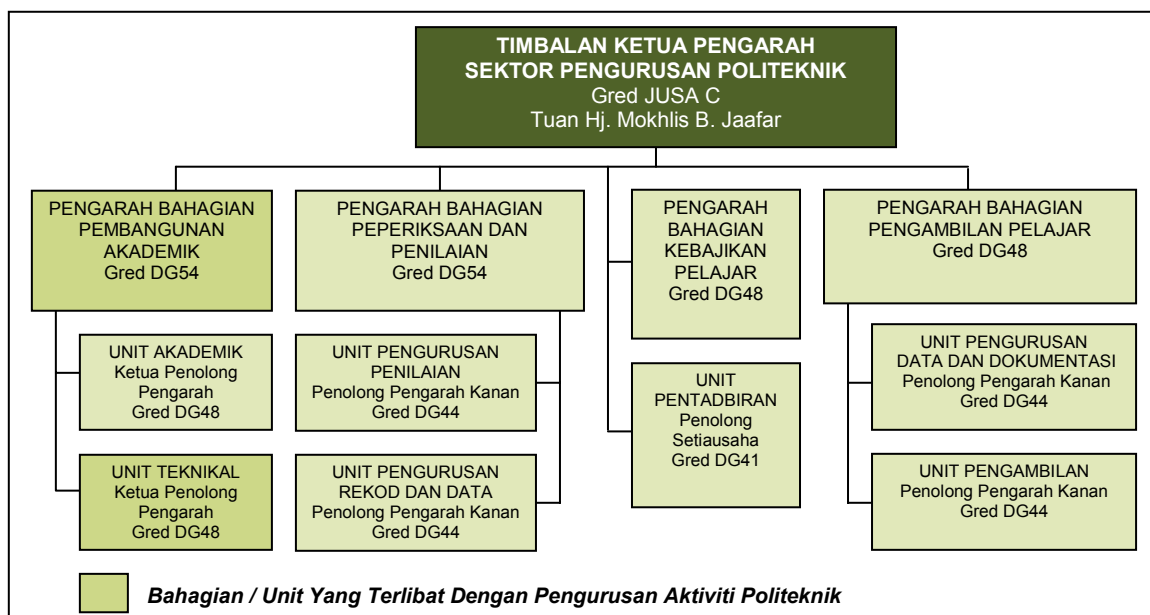
22.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Ogos hingga Disember 2007 mendapati perkara berikut :-

22.4.1. Pengurusan Aktiviti

22.4.1.1. Di peringkat Kementerian, Sektor Pengurusan Politeknik, Jabatan Pengajian Politeknik Dan Kolej Komuniti (JPPKK) yang diketuai oleh Tuan Hj. Mokhlis Bin Jaafar, Timbalan Ketua Pengarah Gred JUSA C bertanggungjawab mengawal selia pengurusan semua politeknik. Terdapat 4 bahagian di bawah sektor ini iaitu Bahagian Pembangunan Akademik, Bahagian Peperiksaan Dan Penilaian, Bahagian Pengambilan Pelajar serta Bahagian Kebajikan Pelajar. Unit Teknikal (mulai 1 Januari 2008 dikenali sebagai Unit Fasiliti) yang diletakkan di bawah Bahagian Pembangunan Akademik adalah bertanggungjawab merancang, menyelaraskan, memantau dan menambahbaikkan pembangunan fizikal serta pembekalan peralatan politeknik. Unit ini diketuai oleh Ketua Penolong Pengarah Gred DG48. Setakat 31 Disember 2007, unit ini diluluskan 6 jawatan dan daripada jumlah ini, hanya satu jawatan iaitu Penolong Pengarah Kanan Gred DG44 belum diisi. Struktur organisasi Sektor Pengurusan Politeknik adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 22.1
STRUKTUR ORGANISASI
SEKTOR PENGURUSAN POLITEKNIK, KEMENTERIAN PENGAJIAN TINGGI
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2007

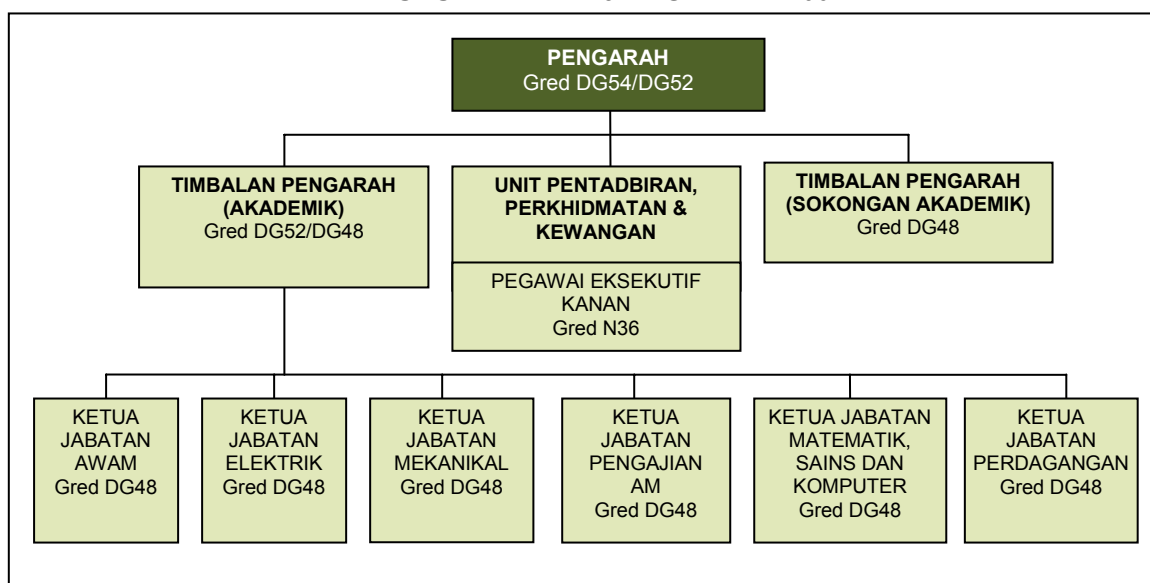
22.4.1.2. Seksyen Perolehan, Bahagian Kewangan Kementerian pula bertanggungjawab mengurus perolehan peralatan politeknik secara tender dan rundingan terus. Seksyen ini diketuai oleh En. Mat Husin Bin Yamin, Ketua Penolong Setiausaha Kanan Gred M52. Setakat 31 Disember 2007, seksyen ini diluluskan 13 jawatan dan daripada jumlah ini, 6 jawatan belum diisi. Antara fungsi Seksyen Perolehan adalah seperti berikut :-

- a. Mengurus perolehan secara tender, rundingan terus dan sebut harga bagi Kementerian, politeknik dan kolej komuniti.
- b. Mengurus penyediaan kontrak dan perjanjian.

- c. Memantau pelaksanaan kontrak dan perjanjian.
- d. Urusetia kepada Mesyuarat Lembaga Perolehan, Mesyuarat Penyelarasan Tender Peralatan Politeknik Dan Kolej Komuniti serta Mesyuarat Rundingan Harga Bagi Perolehan Secara Rundingan Terus.

22.4.1.3. Politeknik diketuai oleh seorang Pengarah sama ada Gred DG54/DG52. Secara umumnya, Ketua Jabatan dan Ketua Kursus di politeknik adalah dipertanggungjawabkan terhadap perancangan bagi perolehan peralatan kursus dan penyenggaraannya. Bagi 6 politeknik yang diaudit, 48 jawatan Ketua Jabatan dan 104 jawatan Ketua Kursus telah diluluskan. Daripada jumlah ini, 7 jawatan Ketua Jabatan dan 45 jawatan Ketua Kursus telah diisi. Kekosongan sebanyak 100 jawatan di politeknik berkaitan menjejaskan keberkesanan pengurusan peralatan kursus. Struktur organisasi politeknik dan kedudukan jawatan Ketua Jabatan dan Ketua Kursus setakat bulan Disember 2007 adalah seperti di carta dan jadual berikut :-

CARTA 22.2
STRUKTUR ORGANISASI POLITEKNIK
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2007

JADUAL 22.1
KEDUDUKAN JAWATAN KETUA JABATAN DAN KETUA KURSUS
DI POLITEKNIK SETAKAT BULAN DISEMBER 2007

NAMA	NAMA JAWATAN	GRED JAWATAN	BILANGAN JAWATAN		
			LULUS	ISI	KOSONG
Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah, Selangor	Ketua Jabatan	DG48	7	1	6
	Ketua Kursus	DG44	21	7	14
Politeknik Kuching, Sarawak	Ketua Jabatan	DG48	9*	1	8
	Ketua Kursus	DG44	24	0	24
Politeknik Tuanku Syed Sirajuddin, Perlis	Ketua Jabatan	DG48	9	0	9
	Ketua Kursus	DG44	18	3	15

NAMA	NAMA JAWATAN	GRED JAWATAN	BILANGAN JAWATAN		
			LULUS	ISI	KOSONG
Politeknik Kota Bharu, Kelantan	Ketua Jabatan	DG48	7	1	6
	Ketua Kursus	DG44	19	19	0
Politeknik Ungku Omar, Perak	Ketua Jabatan	DG48	9	2	7
	Ketua Kursus	DG44	22	16	6
Politeknik Mukah, Sarawak	Ketua Jabatan	DG44	7	2	5
JUMLAH			152	52	100

Nota : (*) Termasuk 1 Jawatan Khas Untuk Penyandang (Time-Based)

22.4.1.4. Bagi aspek latihan, didapati kontraktor yang membekalkan peralatan yang berkaitan telah menyediakan latihan yang sepatutnya kepada pensyarah yang menggunakannya semasa peralatan dipasang. Selain itu, didapati Bahagian Latihan Dan Kerjaya, Jabatan Pengajian Politeknik Dan Kolej Komuniti menyediakan kursus berkaitan penggunaan dan penyenggaraan peralatan kepada pensyarah politeknik. Sebanyak 29 kursus yang dirancang telah dilaksanakan pada tahun 2007. Antara kursus yang dilaksanakan adalah *Introduction To Ship Management*, Penyelenggaraan Peralatan Simulasi dan Penyelenggaraan Osiloskop. Bahagian tersebut juga menyediakan kursus berkaitan tatacara perolehan Kerajaan kepada pensyarah-pensyarah yang terlibat dalam perolehan peralatan kursus.

22.4.2. Peruntukan Dan Perbelanjaan

22.4.2.1. Kos perolehan peralatan politeknik adalah dibiayai dari peruntukan pembangunan. Bagi tahun 2006 dan 2007, peruntukan pembangunan berjumlah RM504.24 juta telah diluluskan yang mana RM389.63 juta (77.3%) telah dibelanjakan. Jumlah peruntukan yang diluluskan dan dibelanjakan khusus untuk perolehan peralatan kursus di setiap politeknik tidak dapat ditentukan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 22.2
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN PEMBANGUNAN
BAGI TAHUN 2006 DAN 2007

TAHUN	PERUNTUKAN DILULUSKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)
2006	154.24	109.52
2007	350.00	280.11
JUMLAH	504.24	389.63

22.4.2.2. Jumlah peruntukan mengurus yang diluluskan bagi tahun 2006 dan 2007 untuk penyenggaraan dan pembaikan peralatan kursus politeknik adalah RM65.60 juta di mana RM64.99 juta (99.1%) daripadanya telah dibelanjakan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 22.3
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN UNTUK
PENYENGGARAAN DAN PEMBAIKAN PERALATAN KURSUS
BAGI TAHUN 2006 DAN 2007

TAHUN	PERUNTUKAN DILULUSKAN (RM Juta)	PERUNTUKAN DIBELANJAKAN (RM Juta)
2006	31.21	30.91
2007	34.39	34.08
JUMLAH	65.60	64.99

22.4.3. Perolehan Peralatan

22.4.3.1. Perancangan bagi norma, senarai dan spesifikasi peralatan akademik politeknik dikeluarkan oleh Bahagian Pembangunan Kurikulum, Kementerian Pengajian Tinggi. Jawatankuasa Penyediaan Spesifikasi Alat ditubuhkan untuk mengkaji keperluan kurikulum dan peralatan bagi setiap kursus. Ahli jawatankuasa ini terdiri daripada mereka yang mempunyai kepakaran dalam bidang-bidang tertentu.

22.4.3.2. Unit Teknikal, Bahagian Pembangunan Akademik, Sektor Pengurusan Politeknik akan merancang keperluan peruntukan peralatan akademik dan sokongan akademik bagi politeknik yang baru dibangunkan dan menaik taraf peralatan bagi politeknik sedia ada. Bagi perolehan naik taraf, unit ini akan menyemak, menyelaras dan memantau permohonan perolehan peralatan yang dikemukakan oleh setiap politeknik sebelum ia dikemukakan ke Bahagian Pembangunan untuk kelulusan. Manakala bagi politeknik baru, unit ini akan menyelaras bersama Bahagian Pembangunan Kurikulum keperluan peralatan bagi setiap kursus yang dicadang untuk dilaksanakan berdasarkan peruntukan yang disediakan.

22.4.3.3. Seksyen Perolehan, Bahagian Kewangan Kementerian bertanggungjawab terhadap perolehan peralatan kursus politeknik yang akan dibuat melalui proses tender apabila nilai perolehan melebihi RM200,000. Bagi perolehan secara tender dan rundingan terus, Jawatankuasa Penilaian Teknikal akan membuat penilaian dari segi pematuhan spesifikasi peralatan manakala Jawatankuasa Penilaian Harga membuat penilaian bagi memastikan harga yang ditawarkan adalah yang terbaik.

22.4.3.4. Kontrak yang ditandatangani menetapkan antara lainya syarat-syarat seperti berikut :-

- a. Kontraktor hendaklah menyerahkan Bon Pelaksanaan dalam bentuk jaminan bank bersamaan dengan 5% daripada nilai kontrak.
- b. Peralatan yang dibekalkan hendaklah sesuatu yang belum pernah dipakai, tulen dan dari pengeluaran terbaru serta menepati spesifikasi yang ditentukan. Jika didapati kontraktor menyerahkan peralatan yang rosak atau rendah kualiti daripada spesifikasi, Kerajaan boleh sama ada :-

- i. Menolak peralatan, menamatkan perjanjian dan merampas Bon Pelaksanaan; atau
 - ii. Menolak peralatan dan meminta kontraktor menggantikan peralatan tersebut dalam tempoh yang ditetapkan.
- c. Bekalan perlu dibuat dalam tempoh yang ditetapkan. Sekiranya kontraktor lewat menyerahkan bekalan dalam tempoh yang ditetapkan, Kerajaan boleh sama ada :-
- i. Menolak peralatan, menamatkan kontrak dan merampas Bon Pelaksanaan; atau
 - ii. Membeli peralatan daripada punca-punca lain yang mana jika kos memperolehi peralatan itu lebih tinggi daripada harga dalam kontrak, kontraktor dikehendaki membayar amaun yang lebih tinggi itu sebagai pampasan kepada Kerajaan; atau
 - iii. Kontraktor akan dikenakan denda bagi penghantaran lewat mengikut formula kiraan berikut :-

$$\text{Denda : } \frac{V (T + D)}{T} \times 5\%$$

V : Nilai harga peralatan yang lewat dibekalkan

T : Tempoh bekalan mengikut kontrak (dalam hari)

D : Bilangan hari yang lewat

22.4.3.5. Setiap politeknik juga dibenarkan membuat sebut harga atau pembelian terus bagi peralatan tertentu yang telah diluluskan oleh Ketua Setiausaha Kementerian. Perolehan secara sebut harga dibuat jika nilai perolehan antara RM50,000 hingga RM200,000, manakala pembelian terus melalui Pesanan Kerajaan boleh dibenarkan jika nilai perolehan kurang daripada RM50,000.

22.4.3.6. **Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, Kementerian telah menandatangani 23 kontrak yang meliputi 14 perolehan secara tender dan 9 perolehan secara rundingan terus bagi pembelian peralatan kursus berjumlah RM120.33 juta.** Daripada jumlah tersebut, pihak Audit telah membuat semakan terhadap 6 perolehan secara tender dan 2 secara rundingan terus yang berjumlah RM73.61 juta. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 22.4
SENARAI TENDER DAN RUNDINGAN TERUS YANG DISEMAK
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

PERALATAN	LOKASI	KONTRAKTOR	PROFIL KONTRAKTOR	TEMPOH KONTRAK	NILAI KONTRAK (RM)
Perolehan Secara Tender					
Kursus Senibina	Politeknik Sultan Idris Shah, Selangor	Bay Watch ELV System Sdn. Bhd.	Modal Berbayar : RM5 juta Pemegang Saham : Mohd Ezuddin bin Sami'an Aziz bin Mod	30.09.05 - 30.09.06	1,986,060

PERALATAN	LOKASI	KONTRAKTOR	PROFIL KONTRAKTOR	TEMPOH KONTRAK	NILAI KONTRAK (RM)
Makmal Am	- Politeknik Tuanku Syed Sirajuddin, Perlis - Politeknik Sultan Idris Shah, Selangor	Bay Watch ELV System Sdn. Bhd.	Modal Berbayar : RM5 juta Pemegang Saham : Mohd Ezuddin bin Sami'an Aziz bin Mod	20.03.06 - 20.03.07	488,100
Kursus Pengurusan Pelancongan	- Politeknik Tuanku Syed Sirajuddin, Perlis - Politeknik Sultan Idris Shah, Selangor	Bay Watch ELV System Sdn. Bhd.	Modal Berbayar : RM5 juta Pemegang Saham : Mohd Ezuddin bin Sami'an Aziz bin Mod	30.11.06 - 30.11.07	1,923,280
Kursus <i>Information Technology</i>	- Politeknik Tuanku Syed Sirajuddin, Perlis - Politeknik Sultan Idris Shah, Selangor	Rebound Asia (M) Sdn. Bhd.	Modal Berbayar : RM5 juta Pemegang Saham : Johari bin Mohd Said Ismail @ Mansor bin Said	19.04.06 - 18.04.07	4,125,797
Kursus <i>Design And Visual Communication</i>	- Politeknik Tuanku Syed Sirajuddin, Perlis - Politeknik Sultan Idris Shah, Selangor	Novelco (M) Sdn. Bhd.	Modal Berbayar : RM500,000 Pemegang Saham : Dajik @ Michael Dajie Anak Ribun Noel Alias John Noel Anak Michael Dajie	12.07.06 - 11.07.07	5,386,159
Kursus Kejuruteraan Awam	- Politeknik Tuanku Syed Sirajuddin, Perlis - Politeknik Sultan Idris Shah, Selangor	Purnama Damai Sdn. Bhd.	Modal Berbayar : RM10 juta Pemegang Saham : Hassan bin Bayamin Azizi bin Zakaria	22.11.06 - 22.11.07	2,196,146
JUMLAH KECIL					16,105,542
Perolehan Secara Rundingan Terus					
Kursus Kejuruteraan Mekanikal	- Politeknik Tuanku Syed Sirajuddin, Perlis - Politeknik Sultan Idris Shah, Selangor	Winpower Corp. (M) Sdn. Bhd.	Modal Berbayar : RM500,000 Pemegang Saham : Johari bin Salleh Zabidi bin Abd Lateh	11.08.06 - 10.08.07	10,000,000
- Kursus Kejuruteraan Awam - Kursus Kejuruteraan Elektrik - Kursus Kejuruteraan Mekanikal - Pengajian Am - Teknologi Maklumat - Perdagangan - Matematik, Sains & Komputer - Peralatan Pejabat - Peralatan Audio Visual Aids (AVA)	Politeknik Mukah, Sarawak	Oriented Prospect Active Link & Services Sdn. Bhd.	Modal Berbayar : RM1 juta Pemegang Saham : Ida Suraya binti Mustapha Mohd Fauzi bin Hashim	13.10.06 - 12.10.07	47,500,000
JUMLAH KECIL					57,500,000
JUMLAH BESAR					73,605,542

22.4.3.7. Semakan Audit selanjutnya terhadap aspek perolehan secara tender dan rundingan terus bagi peralatan-peralatan tersebut di atas mendapati perkara berikut :-

a. Perolehan Secara Tender

Bagi perolehan peralatan kursus di Politeknik Sultan Idris Shah dan Politeknik Tuanku Syed Sirajuddin yang melibatkan 6 kontrak bernilai RM16.11 juta yang

dipilih secara tender, didapati pada umumnya Kementerian telah mematuhi peraturan yang telah ditetapkan. Lembaga Perolehan diwujudkan di Kementerian dan turut diwakili oleh pegawai dari Perbendaharaan Malaysia. Proses penilaian, pertimbangan dan keputusan tender yang dibuat adalah teratur. Minit mesyuarat tender juga telah disediakan dan difailkan.

b. Perolehan Secara Rundingan Terus

- i. Semakan Audit telah dijalankan terhadap perolehan peralatan bernilai RM57.50 juta melibatkan syarikat Winpower Corp. (M) Sdn. Bhd. dan Oriented Prospect Active Link & Services Sdn. Bhd. yang ditawarkan secara rundingan terus atas kelulusan Kementerian Kewangan. Pada umumnya, urusan perolehan peralatan dengan syarikat Winpower Corp. (M) Sdn. Bhd. telah dibuat mengikut peraturan yang berkaitan. Hasil daripada rundingan harga yang telah dibuat oleh Jawatankuasa Rundingan Harga, kos yang ditawarkan oleh kontraktor berjumlah RM10.67 juta telah dapat dikurangkan menjadi RM10 juta.
- ii. Syarikat Oriented Prospect Active Link & Services Sdn. Bhd. telah ditawarkan untuk membekalkan peralatan kursus bernilai RM47.50 juta kepada Politeknik Mukah, Sarawak. Semakan Audit mendapati perkara-perkara berikut :-
 - Kementerian Kewangan telah meluluskan perolehan peralatan ini pada 12 Januari 2006 dengan syarikat Oriented Prospect Active Link & Services Sdn. Bhd. (OPALS) secara rundingan terus tertakluk kepada harga kontrak dirundingkan pada harga yang terendah. Berdasarkan kepada kelulusan ini, Kementerian Pengajian Tinggi telah mengeluarkan surat niat kepada syarikat berkenaan pada 3 April 2006. Seterusnya pada 26 Jun 2006, syarikat OPALS telah mengemukakan cadangan spesifikasi teknikal dan cadangan harga berjumlah RM66.62 juta.
 - Perundingan teknikal antara Kementerian dan syarikat mengenai cadangan spesifikasi peralatan telah diadakan antara 27 hingga 30 Jun 2006. Hasil daripada perundingan teknikal tersebut, beberapa item telah digugurkan dan syarikat diminta mengkaji semula spesifikasi teknikal dan juga harga peralatan asal berjumlah RM66.62 juta yang didapati tidak munasabah. Pada 14 Julai 2006, syarikat telah mengemukakan semula cadangan dan spesifikasi berserta cadangan harga keduanya berjumlah RM58.13 juta. Perbincangan lanjut mengenai urusan spesifikasi teknikal telah diadakan pada 20 Julai 2006 dan kedua-dua pihak telah bersetuju dengan senarai spesifikasi teknikal bagi perolehan ini.

- Mesyuarat rundingan harga yang dipengerusikan oleh Dato' Dr. Mohd Taib Bin Hashim, Timbalan Ketua Setiausaha (Pembangunan) juga telah diadakan pada 20 Julai 2006. Hasil daripada perbincangan ini, beberapa item lagi telah digugurkan atau bilangannya telah dikurangkan dan harga yang dicadangkan oleh syarikat kini RM55 juta. Bagaimanapun, **harga ini adalah 50.4% lebih tinggi daripada anggaran harga Kementerian yang berjumlah RM36.58 juta.** Syarikat telah memaklumkan kos pengangkutan yang tinggi ke Politeknik Mukah sebagai satu alasan mengapa kos setiap item begitu tinggi berbanding dengan anggaran Kementerian.
- Hasil rundingan harga yang diadakan telah dikemukakan kepada Kementerian Kewangan pada 27 Julai 2006 dan Kementerian Pengajian Tinggi mengesyorkan supaya Kementerian Kewangan mengadakan perbincangan lanjut dengan syarikat OPALS bagi mendapatkan harga yang lebih munasabah.
- **Kementerian Kewangan kemudiannya pada 26 September 2006 telah meluluskan harga perolehan peralatan untuk Politeknik Mukah berjumlah RM47.50 juta iaitu sejumlah RM10.92 juta melebihi anggaran harga Kementerian.** Berdasarkan kelulusan Kementerian Kewangan, Surat Setuju Terima telah dikeluarkan oleh Kementerian Pengajian Tinggi kepada syarikat OPALS pada 13 Oktober 2006 dengan harga RM47.50 juta dan diakui terima oleh syarikat berkenaan pada tarikh yang sama. Perbandingan harga bagi setiap jenis peralatan antara anggaran Kementerian dengan harga kontrak adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 22.5
PERBEZAAN HARGA ANTARA ANGGARAN KEMENTERIAN DENGAN HARGA KONTRAK PEROLEHAN PERALATAN UNTUK POLITEKNIK MUKAH, SARAWAK

PERALATAN MENGIKUT JABATAN	ANGGARAN KEMENTERIAN (RM)	HARGA KONTRAK (RM)	PERBEZAAN HARGA (RM)	% PERBEZAAN
Kejuruteraan Awam	1,643,846	2,345,394	701,548	42.7
Kejuruteraan Elektrik	9,655,807	13,226,507	3,570,700	37.0
Kejuruteraan Mekanikal	10,035,581	13,813,192	3,777,611	37.6
Pengajian Am	1,355,750	1,817,910	462,160	34.1
Teknologi Maklumat	9,063,362	9,676,357	612,995	6.8
Perdagangan	1,346,960	1,682,344	335,384	24.9
Matematik, Sains Dan Komputer	1,285,896	2,165,623	879,727	68.4
JUMLAH KECIL	34,387,202	44,727,327	10,340,125	30.1
Peralatan Pejabat	1,033,493	1,246,577	213,084	20.6
Peralatan AVA	1,156,395	1,526,096	369,701	32.0
JUMLAH KECIL	2,189,888	2,772,673	582,785	26.6
JUMLAH KESELURUHAN	36,577,090	47,500,000	10,922,910	29.9

- **Adalah didapati perjanjian kontrak dengan syarikat OPALS telah ditandatangani pada tahun 2007 (tarikh sebenar tidak dinyatakan di dalam kontrak). Adalah diperhatikan tempoh kuatkuasa kontrak ini telah dikebelakangkan yang mana tempohnya adalah antara 13 Oktober 2006 hingga 12 Oktober 2007.**

22.4.3.8. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, sebanyak 152 sebut harga bagi perolehan peralatan kursus bernilai RM9.85 juta telah dilaksanakan bagi 6 politeknik yang diaudit. Semakan Audit mendapati perolehan peralatan kursus secara sebut harga di keenam-enam politeknik yang diaudit secara umumnya telah diuruskan sendiri oleh pensyarah-pensyarah politeknik. Mereka terlibat dalam proses mempelawa sebut harga kepada kontraktor, membuka sebut harga, melaksanakan penilaian sebut harga serta membuat keputusan memilih kontraktor yang berjaya. **Semakan Audit selanjutnya mendapati pada umumnya perolehan peralatan telah dikendalikan mengikut peraturan yang telah ditetapkan kecuali di Politeknik Ungku Omar, Perak yang terdapat kelemahan seperti berikut :-**

- Semua jabatan yang diaudit tidak menyelenggarakan daftar sebut harga untuk merekod sebut harga yang dilaksanakan.**
- Di Jabatan Kejuruteraan Mekanikal, pemeriksaan secara terperinci terhadap rekod-rekod sebut harga tidak dapat dilaksanakan kerana fail-fail sebut harga yang dikemukakan kepada pihak Audit adalah tidak lengkap.** Maklumat-maklumat yang dikemukakan oleh kontraktor, keputusan jawatankuasa pembuka sebut harga dan minit mesyuarat penilaian sebut harga tidak terdapat dalam fail yang dikemukakan untuk pengauditan. Selain itu, didapati rekod-rekod sebut harga tidak difailkan dengan teratur, sebaliknya rekod-rekod tersebut hanya disimpan dalam sampul surat.

22.4.4. Penerimaan Peralatan

22.4.4.1. Bagi perolehan peralatan yang diuruskan di peringkat Kementerian, kontraktor dikehendaki menghantar peralatan berkenaan terus ke lokasi yang ditetapkan di dalam kontrak. Pengarah Politeknik perlu mengesahkan pada Sijil Akuan Penerimaan serta Sijil Pemasangan Dan Pengujian sama ada peralatan yang dibekalkan adalah mengikut spesifikasi yang ditetapkan, dipasang, diuji dan ditauliah. Pengarah juga perlu mengesahkan bahawa latihan yang sewajarnya telah diberi oleh kontraktor kepada pensyarah/kakitangan yang akan menggunakannya.

22.4.4.2. Berdasarkan rekod Kementerian, peralatan bagi 3 kontrak telah lewat dibekalkan kepada politeknik yang terlibat iaitu Politeknik Mukah, Sarawak, Politeknik Tuanku Syed Sirajuddin, Perlis dan Politeknik Sultan Idris Shah, Selangor. **Terdapat kes di mana kelewatannya menjangkau sehingga 157**

hari. Semakan Audit mendapati sehingga bulan Februari 2008, Kementerian telah mengenakan denda berjumlah RM556,035 kepada ketiga-tiga kontraktor terlibat seperti di jadual berikut :-

JADUAL 22.6
PEMBEKALAN LEWAT OLEH PEMBEKAL

NAMA KONTRAKTOR	NO. KONTRAK	TENDER	HARGA KONTRAK (RM)	TEMPOH KELEWATAN (Hari)	JUMLAH DENDA (RM)
Oriented Prospect Active Link & Services Sdn. Bhd.	KPT/RT/1/2006	Perjanjian Bagi Membekal, Menghantar, Memasang, Menguji Dan Mentauliahkan Peralatan Untuk Politeknik Mukah, Sarawak	47,500,000	1 – 157	344,032
Winpower Corporation (M) Sdn. Bhd.	KPT/RT/7/2005	Perjanjian Bagi Membekal, Menghantar, Memasang, Menguji Dan Mentauliahkan Peralatan Kursus Kejuruteraan Mekanikal Di Politeknik Tuanku Syed Sirajuddin, Perlis Dan Politeknik Sultan Idris Shah, Selangor	10,000,000	20 – 116	172,746
Purnama Damai Sdn. Bhd.	KPT/POL/6/2006(T)	Perjanjian Bagi Membekal, Menghantar, Memasang, Menguji Dan Mentauliah Peralatan Kejuruteraan Awam Untuk Politeknik Tuanku Syed Sirajuddin, Perlis Dan Politeknik Sultan Idris Shah, Selangor	2,196,146	12 – 128	39,257
JUMLAH					556,035

22.4.4.3. Pihak Audit telah membuat semakan terperinci terhadap penerimaan peralatan kursus di Politeknik Mukah, Sarawak dan mendapati perkara berikut :-

- Politeknik Mukah, Sarawak ditubuhkan pada 1 Ogos 2004 dan pada peringkat awalnya menumpang di Sekolah Menengah Teknik Sibul, Sarawak. Pelaksanaan kursus di kampus tetap bermula pada bulan April 2005 dan pengambilan pertama pelajar telah dibuat pada bulan Julai 2005. Bagaimanapun, perolehan peralatan yang hanya dibuat pada bulan Oktober 2006 dan kelewatan penerimaan peralatan yang menjangkau sehingga 157 hari telah menyebabkan politeknik tersebut terpaksa membelanjakan sejumlah RM225,573 bagi tempoh tahun 2005 hingga Mac 2007 untuk menyewa peralatan khususnya komputer untuk kegunaan pensyarah dan pelajar.
- Beberapa peralatan yang dibekalkan di Jabatan Kejuruteraan Mekanikal, Politeknik Mukah juga didapati tidak mengikut spesifikasi yang ditetapkan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 22.7
PERALATAN DI POLITEKNIK MUKAH, SARAWAK
YANG TIDAK MENGIKUT SPESIFIKASI KEMENTERIAN

PERALATAN	TARIKH TERIMA	HARGA (RM)	SPESIFIKASI DALAM KONTRAK	SPESIFIKASI YANG DITERIMA
<i>Atomic Model</i>	24.07.07	2,500	- Diameter ball - 25mm - Warna - 8 - Bilangan connectors or flexible links -100	- Diameter ball - 21mm, 16mm dan 12mm - Warna - 7 - Bilangan connectors or flexible links – 90
<i>Universal Polisher</i>	07.08.07	44,500	- Diameter aluminium wheel - 250mm	- Diameter aluminium wheel - 200mm

PERALATAN	TARIKH TERIMA	HARGA (RM)	SPESIFIKASI DALAM KONTRAK	SPESIFIKASI YANG DITERIMA
Advanced Metallurgical Microscope	07.08.07	70,000	- Objective lens 5X x 5X - Eyepiece lens - 40X - Polaroid film	- Objective lens 4X x 4X - Eyepiece lens - 12.5X - Polaroid film tidak dibekalkan
Universal Impact Testing Machine	07.08.07	130,000	- Dimensi mesin <i>notching cutter</i> - 385x385x1050	- Dimensi mesin <i>notching cutter</i> - 385x285x1040
Ultrasonic Cleaner	11.05.07	8,000	- Electric supply - 240V	- Electric supply - 230V
Rockwell Hardness Testing Machine	20.08.07	85,000	- Diameter flat anvil - 70mm - Diameter V-anvil - 50mm	- Diameter flat anvil - 60mm - Diameter V-anvil - 40mm
Specimen Mounting Press	20.08.07	114,000	- Press capacity - 50kN - Mount heater - 900 watt - Diameter interchangeable mould and die for mount - 32mm, 38mm dan 50mm	- Press capacity - 250 bar - Mount heater - 1250 watt - Diameter interchangeable mould and die for mount - 25mm, 30mm dan 40mm
Rotary Pregrinder	14.08.07	90,000	- Pregrinding wheel diperbuat daripada bronze	- Pregrinding wheel diperbuat daripada aluminium
Digital PH Meter	20.08.07	3,000	- Housing daripada metal - Temperature compensation - 0° ke 100°C	- Housing daripada ABS - Temperature compensation -5° ke 80°C
JUMLAH		547,000		

- c. Beberapa set peralatan yang dibekalkan kepada Politeknik Mukah tidak dibuat dengan lengkap. Bagaimanapun, tiada tindakan seperti mengenakan denda atau merampas Bon Pelaksanaan diambil terhadap kontraktor yang berkenaan. Contoh peralatan yang terlibat adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 22.8
SET PERALATAN YANG TIDAK DIBEKALKAN DENGAN LENGKAP
KEPADA POLITEKNIK MUKAH, SARAWAK

PERALATAN	TARIKH TERIMA	HARGA (RM)	SENARAI PERALATAN BELUM DITERIMA
Vickers Hardness Testing Machine	07.08.07	75,000	- Spare Light Bulb - Vinyl Cover For Equipment - Instruction Operating, Maintenance And Spare Part Manual In English And CD
Universal Polisher	07.08.07	44,500	- Metron Cloth (Self Adhesive) - Diamond Polishing Compound, 20 Tubes Of Each 1 Micron And 3 Micron - 2 Spare Aluminium Wheels - Operating/User Manual - Training Courseware
Advanced Metallurgical Microscope	07.08.07	70,000	- Voltage Control Meter And Adapter - Main Unit, 10x812.5 Eyepiece, 10x840 Objective, Illuminator, Power Supply, Carry Case
Fume Cabinet	07.08.07	44,500	- Nitric Acid, Methanol, Alcohol, HCL, Ethanol, Sulphuric Acid - Beaker 1000ml - Graduated Glass - User Manual - Maintenance Manual
Specimen Dryer	07.08.07	5,088	- Specimen Tray - Spare Fuse - Spare Heating Element - Operation, Maintenance And Spare Part Manual
Rock Well Hardness Testing Machine	20.08.07	85,000	- Rockwell Test Block

PERALATAN	TARIKH TERIMA	HARGA (RM)	SENARAI PERALATAN BELUM DITERIMA
<i>Specimen Mounting Press</i>	20.08.07	114,000	- Bakelite - Phenol Resin - Acrylic - Silicone Spray - Training Courseware
<i>Rotary Pregrinder</i>	14.08.07	90,000	- Clamping Device To Hold Abrasive Paper - Polishing Wheel Guard And Cover - Polishing Wheel With Cloth Clamp
JUMLAH		528,088	

- d. Bagi penerimaan melalui sebut harga/pembelian terus, pengesahan penerimaan akan dibuat pada Nota Penghantaran dan Pesanan Kerajaan. Kontraktor perlu menjalankan pemasangan, pentauliahan dan memberi latihan kepada pensyarah jika dinyatakan dalam syarat tawaran sebut harga. Semakan Audit mendapati pengesahan penerimaan telah dibuat dengan sewajarnya pada Nota Penghantaran dan Pesanan Kerajaan dan kontraktor telah menjalankan pemasangan, pentauliahan dan memberi latihan seperti mana yang diperlukan.

Pada pandangan Audit, Kementerian hendaklah mengambil tindakan segera untuk mendapatkan baki peralatan yang masih belum dibekalkan oleh kontraktor berkenaan. Tindakan seperti mana yang telah ditetapkan dalam syarat kontrak hendaklah diambil terhadap kontraktor yang gagal memenuhi tanggungjawabnya.

22.4.5. Penggunaan Peralatan

22.4.5.1. Lawatan ke Politeknik Kuching, Sarawak dan Politeknik Kota Bharu, Kelantan menunjukkan terdapat **peralatan yang tidak digunakan secara optimum atau tidak digunakan langsung. Antara sebabnya ialah peralatan tidak diperlukan/tidak sesuai untuk kursus yang dikendalikan di politeknik berkenaan dan pensyarah tidak mahir menggunakan peralatan tersebut.** Ini melibatkan peralatan yang telah diterima antara tempoh tahun 1989 hingga 2003. Contoh peralatan yang jarang digunakan/tidak digunakan serta alasan yang diberi adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 22.9
CONTOH PERALATAN YANG JARANG/TIDAK DIGUNAKAN

POLITEKNIK	PERALATAN	LOKASI	KOS*	TARIKH DITERIMA	SEBAB
Politeknik Kuching	<i>Adjusting Collimator</i> (Gambar 23.1)	Bengkel Ukur Kejuruteraan Awam	S\$11,600	07.09.89	Pensyarah tidak mahir mengkalibrasikan peralatan.
	<i>Echosounder</i> (Gambar 23.2)	Bengkel Ukur Kejuruteraan Awam	RM44,500	28.02.91	Hanya digunakan untuk tunjuk cara sahaja.
	<i>Electronic Positioning Fixing</i> (Gambar 23.3)	Bengkel Ukur Kejuruteraan Awam	RM255,560	20.03.91	Hanya digunakan untuk tunjuk cara sahaja.
	<i>Precision Pantograph</i> (Gambar 23.4)	Bengkel Ukur Kejuruteraan Awam	S\$9,210	07.09.89	Tiada dalam modul baru.

POLITEKNIK	PERALATAN	LOKASI	KOS*	TARIKH DITERIMA	SEBAB
	<i>Solar Collector Panel</i> (Gambar 23.5)	Bengkel Perkhidmatan Bangunan, Kejuruteraan Awam	RM24,769	18.02.03	Pensyarah tidak mahir menggunakan peralatan.
	<i>Electronic Machine Tutor</i>	Bengkel Perkhidmatan Bangunan, Kejuruteraan Awam	S\$99,918 S\$199,836	28.08.89	
	<i>Ventilation Trainer</i>	Bengkel Perkhidmatan Bangunan, Kejuruteraan Awam	RM68,318	28.08.89	
	<i>Working Model Of Conveyor Belt Tina II Remote Programming Station</i>	Bengkel Perkhidmatan Bangunan, Kejuruteraan Awam	RM54,643	28.08.89	
	<i>Electrical Installation Skills Trainer</i> (Gambar 23.6)	Bengkel Perkhidmatan Bangunan, Kejuruteraan Awam	S\$12,418	28.08.89	
	<i>Domestic Lighting 3 Control System</i> (Gambar 23.7)	Bengkel Perkhidmatan Bangunan, Kejuruteraan Awam	S\$16,294	28.08.89	
Politeknik Kota Bharu	<i>Platform Beam Scale</i>	Bengkel Pertanian, Kursus Jentera	RM10,000	Tiada Maklumat	Tidak sesuai digunakan di Makmal Pertanian kerana alat bersaiz kecil.
	<i>Modern Steam Plant</i>	Makmal Loji, Kursus Jentera	S\$66,460	26.08.89	Tidak digunakan kerana tidak ada <i>boilerman</i> yang boleh menjanakan alat tersebut.

Nota : (*) Kos Berdasarkan Daftar Harta Modal

CONTOH-CONTOH PERALATAN YANG TIDAK DIGUNAKAN DI POLITEKNIK KUCHING

GAMBAR 22.1

Politeknik Kuching
- Adjusting Collimator

GAMBAR 22.2

Politeknik Kuching
- Echosounder

GAMBAR 22.3

Politeknik Kuching
- Electronic Positioning Fixing

GAMBAR 22.4

Politeknik Kuching
- Precision Pantograph

GAMBAR 22.5

Politeknik Kuching
- Solar Collector Panel

GAMBAR 22.6

Politeknik Kuching
- Electrical Installation Skills Trainer

GAMBAR 22.7

Politeknik Kuching
- Domestic Lighting 3 Control System

22.4.5.2. Norma pengambilan pelajar bagi satu kelas adalah seramai 40 orang. Ini bermakna bilangan komputer sepatutnya juga bersamaan dengan bilangan pelajar di dalam sesuatu kelas. Bagaimanapun di Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah, Selangor, didapati pelajar terpaksa berkongsi komputer kerana bilangan komputer yang boleh digunakan adalah kurang daripada norma pengambilan pelajar (**Gambar 22.8 dan 22.9**). Hanya 17 komputer sahaja yang digunakan dalam Makmal Perakaunan berbanding dengan bilangan pelajar yang ada di dalam sesebuah kelas yang jumlahnya antara 33 hingga 52 orang. Didapati juga ada di antara komputer itu telah pun diluluskan untuk dilupuskan. Bagaimanapun, pihak politeknik terpaksa memohon penangguhan pelupusannya daripada Kementerian sementara menunggu bekalan komputer yang baru.

GAMBAR 22.8

GAMBAR 22.9

Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah, Selangor
- Pelajar Terpaksa Berkongsi Komputer Kerana Bilangan Komputer
Yang Boleh Digunakan Adalah Kurang Daripada Norma Pengambilan Pelajar

22.4.5.3. Pemeriksaan Audit terhadap Laporan Kerosakan Peralatan Bengkel/ Makmal yang disediakan oleh Jawatankuasa Kecemerlangan Bengkel Dan Makmal Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah, Selangor bagi tempoh bulan Disember 2005 hingga April 2007 mendapati sebanyak 335 daripada 3,182 peralatan yang ada telah rosak dan tidak dapat digunakan. Antara faktor yang menyebabkan berlakunya kerosakan peralatan kursus tersebut adalah penggunaannya yang berterusan tanpa penyenggaraan yang berkesan. Ini adalah kerana peralatan tersebut bukan sahaja digunakan oleh pelajar-pelajar kursus sepenuh masa tetapi juga digunakan oleh pelajar yang mengikuti kursus secara sambilan pada hujung minggu. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 22.10
BILANGAN PERALATAN ROSAK DI POLITEKNIK SULTAN SALAHUDDIN ABDUL
AZIZ SHAH, SELANGOR BAGI TEMPOH BULAN DISEMBER 2005 HINGGA APRIL 2007

JABATAN	BILANGAN PERALATAN	BILANGAN PERALATAN ROSAK	% KEROSAKAN
Jabatan Kejuruteraan Awam	718	107	14.9
Jabatan Kejuruteraan Elektrik	1,861	121	6.5
Jabatan Kejuruteraan Mekanikal	363	50	13.8
Jabatan Perdagangan	110	45	40.9
Jabatan Matematik, Sains Dan Komputer	130	12	9.2
JUMLAH	3,182	335	10.5

Pada pandangan Audit, bagi peralatan yang tidak digunakan, tindakan patut diambil untuk mengkaji sama ada peralatan tersebut boleh diagihkan untuk kegunaan politeknik yang lain. Bagi peralatan yang rosak dan tidak ekonomi dibaiki, tindakan pelupusan yang sewajarnya perlu diambil. Kementerian perlu menyegerakan pengagihan peruntukan peralatan komputer kepada Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah, Selangor supaya kursus-kursus yang berkaitan dapat dilaksanakan secara berkesan.

22.4.6. Penyimpanan Peralatan

Tempat penyimpanan peralatan hendaklah sesuai, kemas dan mencukupi untuk menjamin peralatan yang diterima disimpan dengan baik dan selamat bagi mengelakkan kerosakan dan berlakunya kehilangan. Semakan Audit mendapati **secara umumnya, peralatan kursus disimpan di tempat yang sesuai iaitu sama ada di bengkel atau makmal yang berkaitan.**

22.4.7. Penyelenggaraan Rekod

Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 5 Tahun 2007 menetapkan semua harta modal dan inventori perlu direkodkan dalam daftar dengan lengkap dan kemas kini. Antara

daftar yang perlu diselenggarakan ialah Daftar Harta Modal, Daftar Inventori, Senarai Daftar Harta Modal, Senarai Daftar Inventori dan Senarai Aset Alih Kerajaan. Semakan Audit di Kementerian dan 6 politeknik yang terlibat mendapati pada umumnya, rekod-rekod tersebut telah diselenggarakan. Semua peralatan yang dimiliki oleh politeknik telah direkodkan pada Daftar Harta Modal dan Daftar Inventori.

22.4.8. Penyenggaraan Peralatan

Mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 5 Tahun 2007, bagi memastikan peralatan berfungsi dengan lancar secara berterusan dan selamat digunakan, Pegawai Aset adalah bertanggungjawab menyediakan senarai aset yang memerlukan penyenggaraan, merancang penyenggaraan, melaksanakan program penyenggaraan, merekodkan penyenggaraan dan menilai program penyenggaraan. **Semakan Audit terhadap penyenggaraan peralatan kursus mendapati Sektor Pengurusan Politeknik, Kementerian tidak mengeluarkan garis panduan berkaitan penyenggaraan peralatan yang patut dilaksanakan di peringkat politeknik.** Oleh demikian, kaedah penyenggaraan peralatan kursus adalah terpulang kepada politeknik masing-masingnya. Secara umumnya, kaedah penyenggaraan peralatan yang diamalkan oleh politeknik ialah penyenggaraan pencegahan yang mana tugas dan tanggungjawab ini dilaksanakan oleh Juruteknik Jabatan berdasarkan jadual penyenggaraan yang disediakan. Jadual ini biasanya disediakan bagi peralatan yang memerlukan penyenggaraan yang rutin. Manakala penyenggaraan pemulihan terhadap peralatan yang rosak dan tidak dapat dibaiki oleh Juruteknik Jabatan akan dilaksanakan oleh kontraktor luar.

22.4.9. Pelupusan Peralatan

Peralatan yang rosak, usang dan tidak ekonomi dibaiki perlu dilupuskan mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 5 Tahun 2007. Semakan terhadap tindakan pelupusan mendapati perkara berikut :-

22.4.9.1. Di Politeknik Ungku Omar, Perak, 2 peralatan dari sumbangan UNESCO dan 3 peralatan yang bernilai RM198,053 tidak ekonomi dibaiki/usang belum dilupuskan yang mana ada di antaranya telah diterima sejak tahun 1970 lagi. Senarai peralatan tersebut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 22.11
SENARAI PERALATAN POLITEKNIK UNGKU OMAR, PERAK
YANG BELUM DILUPUSKAN

PERALATAN	LOKASI	TAHUN DITERIMA	JUMLAH (RM)
<i>Power Drill</i>	Makmal Tanah, Kejuruteraan Awam	31.07.70	Sumbangan UNESCO
<i>Sieve Shaking Machine</i>	Makmal Tanah, Kejuruteraan Awam	25.09.70	Sumbangan UNESCO

PERALATAN	LOKASI	TAHUN DITERIMA	JUMLAH (RM)
<i>K.C.P. 21 Speed Motorised Load Frame</i>	Makmal Tanah, Kejuruteraan Awam	29.02.80	4,674
<i>Fluid Friction Apparatus</i>	Makmal Hidraulik Kejuruteraan Awam	30.12.80	20,799
<i>Komputer Desktop</i>	Makmal Remote Sensing, Kejuruteraan Awam	13.06.96	172,580
JUMLAH			198,053

22.4.9.2. Di Politeknik Kuching, permohonan pelupusan untuk 69 peralatan komputer yang bernilai RM239,495 telah dimajukan kepada Kementerian pada tahun 2004 dan surat susulan pada 6 Mac 2006. Bagaimanapun sehingga kini, maklum balas daripada Kementerian berhubung perkara tersebut masih belum diperolehi. Bagi Politeknik Kota Bharu, Kelantan pula, tiada bukti yang menunjukkan permohonan pelupusan telah dikemukakan kepada pihak Kementerian dan senarai peralatan yang perlu dilupuskan juga tidak dapat dikemukakan. Gambar berikut menunjukkan peralatan yang belum dilupuskan :-

GAMBAR 22.10

*Politeknik Kota Bharu
- Peralatan Yang Belum Dilupuskan*

GAMBAR 22.11

GAMBAR 22.12

*Politeknik Kuching
- Peralatan Yang Belum Dilupuskan*

GAMBAR 22.13

22.4.9.3. Di Politeknik Kota Bharu, Kelantan, didapati 2 kenderaan jenis *agricultural tractor* bernilai RM52,388 yang diterima pada tahun 1991 belum diambil tindakan pelupusan walaupun ianya tidak ekonomi dibaiki. Pihak Audit dimaklumkan bahawa politeknik tidak mengambil tindakan pelupusan kerana dikhuatiri traktor baru tidak akan diberi oleh pihak Kementerian.

22.4.10. Pemantauan

22.4.10.1. Kementerian memantau pengurusan politeknik melalui Mesyuarat Pengarah yang dipengerusikan oleh Timbalan Ketua Pengarah Sektor, Pengurusan Politeknik dengan dihadiri oleh wakil sektor serta semua Pengarah Politeknik. Pada tahun 2005 dan 2006, mesyuarat tersebut telah diadakan sebanyak 2 kali manakala bagi tahun 2007 mesyuarat telah diadakan sebanyak 3 kali. Antara perkara yang dibincangkan dalam mesyuarat tersebut termasuklah isu berhubung perolehan dan penyenggaraan peralatan kursus politeknik.

22.4.10.2. Bahagian Teknologi Maklumat, Kementerian turut mengadakan Mesyuarat Penyelarasan ICT Politeknik khusus untuk membincangkan isu-isu berhubung peralatan ICT di politeknik seperti perolehan dan pelupusan peralatan ICT dan masalah mengenai penggunaan peralatan ICT. Mesyuarat ini diadakan 2 kali bagi setiap tahun.

22.4.10.3. Di peringkat politeknik, Mesyuarat Pengurusan telah diadakan dengan dipengerusikan oleh Pengarah Politeknik. Secara umumnya, mesyuarat ini diadakan setiap bulan. Selain itu, Mesyuarat Jabatan yang dipengerusikan oleh Ketua Jabatan juga diadakan mengikut keperluan. Antara isu yang dibincangkan dalam mesyuarat-mesyuarat tersebut ialah masalah berkaitan perolehan, penggunaan dan penyenggaraan peralatan kursus.

22.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

22.5.1. Pada umumnya, pengurusan perolehan peralatan kursus bagi 6 politeknik yang diaudit mempunyai beberapa kelemahan yang perlu diperbaiki. Antara kelemahan tersebut ialah :-

- a. Terdapat peralatan yang dibeli bagi tempoh tahun 1988 hingga 2003 tidak digunakan secara optimum atau tidak digunakan langsung. Antara sebabnya ialah peralatan tidak diperlukan/sesuai untuk kursus yang dikendalikan di politeknik berkenaan dan pensyarah tidak mahir menggunakan peralatan tersebut.
- b. Terdapat komputer yang telah diluluskan untuk pelupusan tetapi terpaksa digunakan kerana masih menunggu bekalan komputer yang baru daripada Kementerian.

22.5.2. Bagi mempertingkatkan lagi pengurusan peralatan politeknik, adalah disyorkan supaya Kementerian memberikan pertimbangan kepada perkara berikut :-

- a. Mengagihkan peralatan yang tidak digunakan ke politeknik lain yang memerlukannya. Bagi peralatan yang rosak, usang dan tidak ekonomi dibaiki, tindakan pelupusan yang sewajarnya perlu diambil dengan segera supaya ruang yang ada dapat digunakan untuk tujuan yang lebih manfaat.

- b. Menyegerakan proses pembelian peralatan-peralatan yang diperlukan supaya kursus-kursus yang berkaitan dapat dilaksanakan secara berkesan.
- c. Menyegerakan pengagihan peruntukan bagi perolehan peralatan komputer kepada Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah, Selangor supaya kursus-kursus yang berkaitan dapat dilaksanakan secara berkesan.
- d. Mengambil tindakan segera untuk mendapatkan baki peralatan yang masih belum dibekalkan oleh kontraktor. Tindakan tegas seperti mana yang ditetapkan dalam syarat kontrak hendaklah diambil terhadap kontraktor yang gagal memenuhi tanggungjawabnya.

KEMENTERIAN PERTAHANAN

23. PEMBINAAN PANGKALAN TENTERA LAUT DIRAJA MALAYSIA MARKAS WILAYAH LAUT 2, TELUK SAPANGAR, SABAH

23.1. LATAR BELAKANG

23.1.1. Kementerian Pertahanan (Kementerian) telah merancang untuk melaksanakan projek pembinaan Pangkalan Tentera Laut DiRaja Malaysia (TLDM) Markas Wilayah Laut 2 (Mawilla 2) di bawah Rancangan Malaysia Keempat. Bagaimanapun, projek ini tidak dapat dilaksanakan kerana kesulitan mendapatkan tapak yang sesuai. Pada bulan Julai 1980, tanah seluas 340 ekar bernilai RM3.34 juta telah diperolehi di Tanjung Kiam Sam, Labuan tetapi projek masih tidak dapat dilaksanakan sehingga Rancangan Malaysia Kelima kerana kemelesetan ekonomi.

23.1.2. Memandangkan lokasi di Tanjung Kiam Sam tersebut adalah kurang sesuai, Kementerian telah menubuhkan satu pasukan khas untuk mengenal pasti lokasi lain. Pada tahun 1993, Kementerian telah memperolehi tanah dalam lingkungan 1,438 ekar di Teluk Sapangar, Sabah untuk projek pembinaan Pangkalan TLDM Mawilla 2. Lokasi Teluk Sapangar ini didapati paling sesuai untuk projek tersebut kerana keadaan geografi semula jadi, kedudukannya yang hampir dengan pusat pentadbiran Kerajaan Negeri dan mempunyai sistem perhubungan yang baik. Pembangunan Pangkalan ini terbahagi kepada 2 fasa iaitu fasa 1 melibatkan pembinaan Pangkalan TLDM atas tanah seluas 750.50 ekar manakala tanah selebihnya adalah bagi pembinaan Pangkalan Kapal Selam di bawah fasa 2.

23.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pembinaan Pangkalan TLDM Mawilla 2 (fasa 1) telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur serta berhemat.

23.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan dijalankan meliputi aspek perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap projek pembinaan fasa 1 yang merangkumi pembinaan bangunan markas, jeti, infrastruktur pangkalan kapal selam, depot peluru, rumah kelamin, mes pegawai dan anggota lain-lain pangkat serta kemudahan infrastruktur yang lain. Semakan dijalankan terhadap dokumen kontrak, fail dan rekod berkaitan di Cawangan Rancang dan Strategi serta Jabatanarah Pembangunan Prasarana, Markas Tentera Laut (MTL), Unit Teknikal, Unit Laut dan Unit Belanjawan di bawah Bahagian Pembangunan Kementerian Pertahanan serta Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri. Pemeriksaan fizikal dengan mengadakan lawatan ke tapak projek serta perbincangan dengan pegawai yang bertanggungjawab juga dilakukan.

23.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Mac 2007 hingga Februari 2008 mendapati perkara berikut :-

23.4.1. Pengurusan Projek

Pengurusan projek melibatkan beberapa bahagian dan unit seperti berikut :-

23.4.1.1. Bahagian Rancang Dan Operasi, Markas Tentera Laut bertanggungjawab menyediakan Penyata Keperluan untuk dimajukan kepada Unit Projek Laut. Penyata Keperluan tersebut bertujuan untuk :-

- a. Digunakan sebagai senarai semakan bagi menentukan keperluan pembinaan.
- b. Digunakan sebagai dokumen penentuan keperluan bangunan dan kemudahan yang dibina.
- c. Menyeragamkan keperluan pembinaan dengan Skala Perumahan Angkatan Tentera Malaysia.
- d. Digunakan sebagai asas bagi penyediaan anggaran peruntukan untuk membina dan menyediakan kemudahan yang berkaitan.

23.4.1.2. Unit Projek Laut merupakan pengurus projek yang bertanggungjawab menyediakan Ringkasan Projek, menentukan kaedah dan jadual pelaksanaan projek serta mencadangkan pelantikan perunding bagi memantau pelaksanaan projek.

23.4.1.3. Unit Pengurusan Tanah bertanggungjawab terhadap permohonan memperoleh tapak projek, mengurus dan merekodkan semua perbelanjaan berkaitan perolehan tanah, memastikan Kementerian mendapatkan hak milik terhadap tanah dan membuat tindakan susulan terhadap semua urusan tanah bagi projek yang berkenaan.

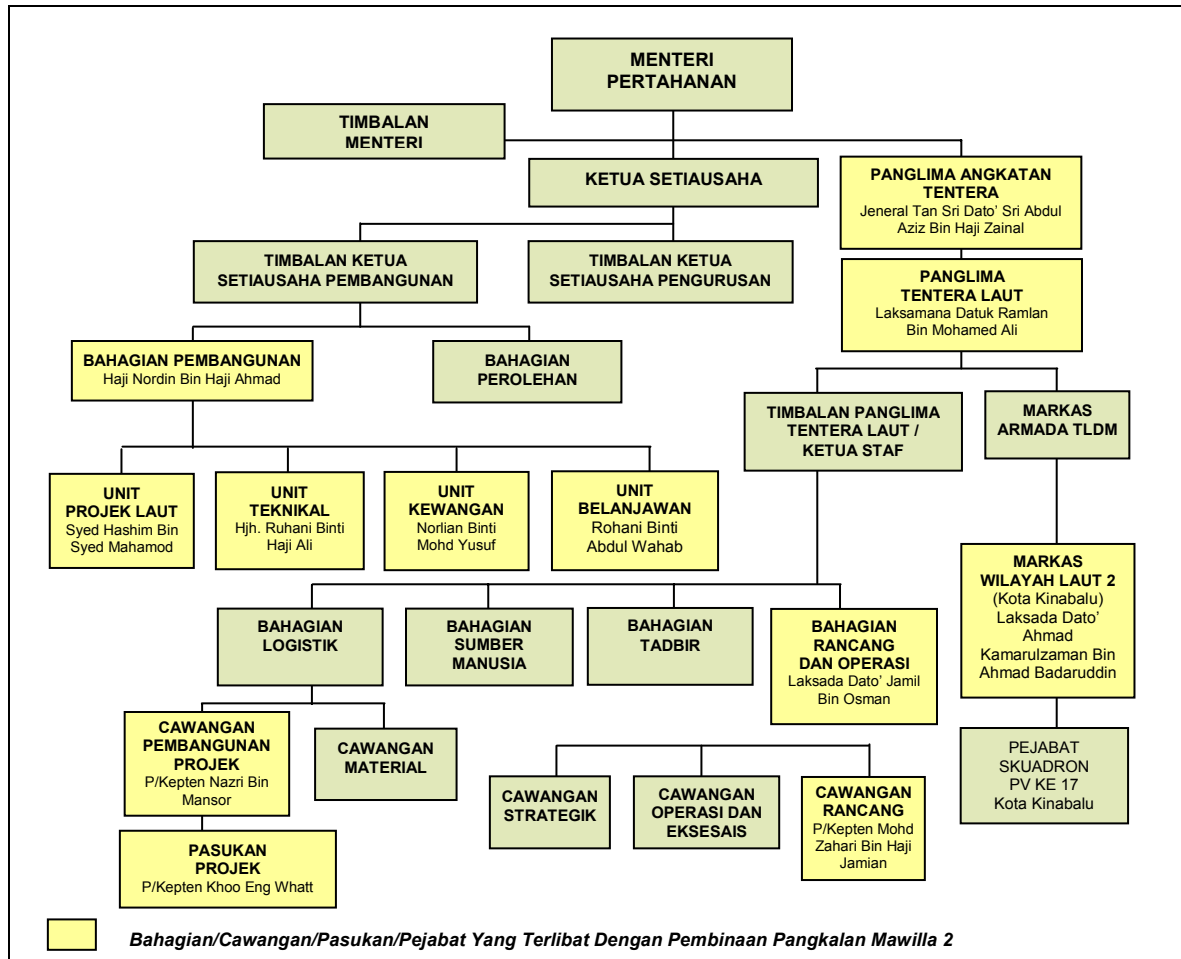
23.4.1.4. Unit Belanjawan menerima senarai projek yang akan dilaksanakan mengikut keutamaan setiap tahun dan mengemukakan keperluan kewangan kepada Unit Perancang Ekonomi (UPE), Jabatan Perdana Menteri. Selain itu, Unit ini juga mengagih dan mengawal peruntukan pembangunan bagi projek yang telah diluluskan oleh UPE termasuk projek ini.

23.4.1.5. Unit Kewangan bertanggungjawab merekodkan dan mengawal semua peruntukan dan perbelanjaan yang melibatkan projek pembangunan.

23.4.1.6. Unit Teknikal bertanggungjawab dalam menentukan skop kerja, penyediaan dokumen tender dan menjalankan pemantauan bersama perunding yang dilantik.

23.4.1.7. Hubung kait antara bahagian dan unit yang terlibat dalam projek pembangunan Mawilla 2 Pangkalan TLDM adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 23.1
STRUKTUR ORGANISASI
KEMENTERIAN PERTAHANAN DAN MARKAS TENTERA LAUT
YANG TERLIBAT DALAM PEMBANGUNAN PANGKALAN TLDM
MARKAS WILAYAH LAUT 2 TELUK SAPANGAR SABAH
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2007

23.4.1.8. Bagi melicinkan pelaksanaan projek, sebuah Jawatankuasa Induk yang dipengerusikan oleh Ketua Setiausaha Kementerian (KSU) telah ditubuhkan. Jawatankuasa ini dibantu oleh Jawatankuasa Penyelarasan yang dipengerusikan oleh Timbalan KSU Pembangunan. Selain itu, beberapa jawatankuasa kecil juga telah ditubuhkan yang keahliannya terdiri daripada agensi pusat dan negeri bagi membantu Jawatankuasa Penyelarasan. Jawatankuasa kecil yang ditubuhkan adalah seperti berikut :-

a. Jawatankuasa Kecil Penempatan Semula Penduduk Teluk Sapangar

Jawatankuasa ini dipengerusikan oleh Timbalan Setiausaha Kerajaan Negeri Satu (1). Antara lainnya, ia bertanggungjawab terhadap perkara berikut :-

- i. Mengenal pasti kawasan tapak penempatan semula setinggian.
- ii. Merangka, mengawal selia dan mengambil tindakan penempatan penduduk, pembinaan perumahan dan kemudahan asas.
- iii. Melaporkan keputusan mesyuarat Jawatankuasa kepada Jawatankuasa Penyelarasan.
- iv. Mengadakan perbincangan, lawatan dan mesyuarat.

b. Jawatankuasa Kecil Teknikal

Jawatankuasa ini dipengerusikan oleh Setiausaha Bahagian Pembangunan Kementerian Pertahanan. Antara lainnya, ia bertanggungjawab terhadap perkara berikut :-

- i. Menentukan skop kerja projek.
- ii. Memperakukan cara pelaksanaan projek.
- iii. Menyelaraskan dan mengawasi peranan pihak yang terlibat dalam perancangan dan pelaksanaan projek.
- iv. Memastikan peruntukan mencukupi untuk melaksanakan projek.
- v. Menyelesaikan masalah yang berbangkit terutamanya dalam aspek teknikal dan perancangan projek.

c. Jawatankuasa Kecil Kawalan Dan Pengawasan

Jawatankuasa ini dipengerusikan oleh Panglima Mawilla 2. Antara lainnya, ia bertanggungjawab terhadap perkara berikut :-

- i. Bertanggungjawab kepada Jawatankuasa Penyelarasan dalam semua aspek pengawalan dan pengawasan di Teluk Sapangar.
- ii. Melaksanakan pengawalan dan pengawasan daratan dan perairan dari semasa ke semasa bagi menentukan tiada penempatan baru di kawasan tersebut.
- iii. Mengatur program pengawalan dan pengawasan melibatkan semua agensi bagi menentukan kesinambungan tugas supaya tidak bertindih.
- iv. Mengadakan mesyuarat bulanan bagi menyelaraskan keperluan pengawalan dan pengawasan, menyelesaikan masalah yang timbul dan melaporkan secara bulanan kepada Jawatankuasa Penyelarasan.

23.4.2. Lokasi Projek

23.4.2.1. Projek fasa 1 akan dibina atas tanah berkeluasan 750.50 ekar di Pulau Udar Kecil dan Pulau Udar Periuk seluas 7.30 ekar, tanah lautan seluas 455.20 ekar dan tanah milik persendirian seluas 288 ekar. Tanah di Pulau Udar Kecil, Pulau Udar Periuk dan tanah lautan adalah merupakan tanah Kerajaan Negeri Sabah di mana Kementerian telah mengemukakan permohonan pada bulan Mei 1991 untuk mendapatkan tanah tersebut bagi tujuan pembangunan projek ini.

23.4.2.2. Semakan Audit mendapati tanah milik persendirian seluas 288 ekar tersebut telah diambil balik oleh Kementerian di bawah Land Ordinance Sabah. Berdasarkan penilaian yang dibuat pada tahun 1993, nilai tanah itu adalah RM20,000 bagi setiap ekar menjadikan pampasan yang perlu dibayar kepada pemilik terlibat berjumlah RM5.76 juta. Didapati pada awal bulan Januari 1994, bayaran pendahuluan berjumlah RM4.32 juta iaitu 75% dari jumlah pampasan tersebut telah dibayar kepada pemiliknya. Bagaimanapun, Kementerian tidak mengambil tindakan untuk menjelaskan baki pampasan tanah sehingga bekas pemilik tanah memfailkan saman permulaan pada tahun 1997 dan menuntut supaya semakan semula dibuat terhadap nilai pampasan yang dibuat pada tahun 1993. Tindakan tersebut tidak diambil kerana Kementerian belum menerima arahan daripada Jabatan Tanah Dan Ukur Sabah untuk menjelaskan baki pampasan itu.

23.4.2.3. Jabatan Tanah Dan Ukur Sabah sebagai *Authorised Officers* pada tahun 1997 telah membuat semakan terhadap nilai pampasan asal untuk mencapai *amicable settlement* dengan bekas pemilik tanah. Satu mesyuarat telah diadakan antara Kerajaan Negeri Sabah yang diwakili oleh Jabatan Peguam Besar Negeri dan bekas pemilik tanah. Didapati mesyuarat ini tidak melibatkan wakil daripada Kementerian Pertahanan walaupun perubahan nilai pampasan tersebut memberi implikasi terhadap kos projek. Mesyuarat tersebut telah memutuskan nilai pampasan yang disepak semula adalah pada kadar RM38,000 seekar berbanding penilaian asal pada kadar RM20,000 seekar. Berdasarkan keluasan tanah sebanyak 288 ekar, jumlah pampasan yang dibayar telah meningkat dari RM5.76 juta kepada RM10.94 juta iaitu peningkatan sejumlah RM5.18 juta. Pada bulan Oktober 2005, Kementerian telah membayar kepada pemilik tanah berkenaan baki pampasan tanah berjumlah RM6.62 juta dan faedah atas kelewatan pembayaran berjumlah RM3.63 juta pada bulan September 2006. Ini menjadikan kos keseluruhan pengambilan tanah milik persendirian berjumlah RM14.57 juta. **Pada pandangan Audit, penambahan bayaran pampasan sepatutnya dapat dielakkan sekiranya tindakan awal diambil untuk menjelaskan baki nilai pampasan berjumlah RM1.44 juta.**

23.4.2.4. Kementerian telah mengemukakan 9 permohonan kepada Jabatan Tanah dan Ukur Sabah bagi mendapat kelulusan daripada Setiausaha Hasil Bumi, Jabatan Ketua Menteri Sabah untukewartakan kawasan darat dan laut tapak Pangkalan Mawilla 2 sebagai kawasan larangan dan tempat larangan di bawah Akta Kawasan Larangan dan Tempat Larangan 1959 (Disemak 1983) mulai bulan Julai 1997. Kawasan larangan ini penting bagi tujuan mencegah pihak yang tidak berkenaan memasuki kawasan yang akan diwartakan itu. Kawasan-kawasan yang terlibat bagi fasa 1 dan 2 dengan keluasan lebih kurang

1,438 ekar meliputi tanah daratan Pangkalan (290.64 ekar), Pulau Udar Besar (9 ekar), Pulau Udar Kecil (6.4 ekar), Pulau Peduk (0.9 ekar) dan kawasan laut (1,131 ekar). Bagaimanapun, pihak Audit mendapati **kawasan berkenaan belum diwartakan sebagai kawasan larangan kerana belum mendapat kelulusan daripada Setiausaha Hasil Bumi, Jabatan Ketua Menteri Sabah. Pada pandangan Audit, Kerajaan Negeri sewajarnya mempercepatkan proses kelulusan pewartaan kawasan larangan tersebut bagi menjamin keselamatan operasi Pangkalan dan mengelakkan pencerobohan kawasan.**

23.4.3. Peruntukan Dan Perbelanjaan

Bagi melaksanakan projek ini, peruntukan siling di bawah Rancangan Malaysia Kelapan dan Rancangan Malaysia Kesembilan masing-masingnya berjumlah RM647.57 juta dan RM80.80 juta telah diluluskan di mana sehingga 31 Disember 2007, sejumlah RM648.12 juta telah dibelanjakan. Daripada jumlah tersebut, sejumlah RM403.45 juta termasuk 13 Arahan Perubahan Kerja bernilai RM37.85 juta telah dibayar kepada Muhibbah LTAT-JV (MLJV) berbanding nilai kontrak asal berjumlah RM365.60 juta. Manakala sejumlah RM148.90 juta telah dibayar kepada Ekran Berhad berbanding nilai kontrak asal berjumlah RM168.30 juta. Bayaran yang telah dibuat kepada Ekran Berhad tidak termasuk kos peralatan hospital dan peralatan pusat selam berjumlah RM19.90 juta yang belum dibekalkan akibat ketiadaan bekalan elektrik di Pangkalan. Lanjutan dari itu, Kementerian bercadang membuat perolehan peralatan tersebut melalui kontrak baru. Selain itu, kos tambahan berjumlah RM95.77 juta telah dibelanjakan bagi tujuan pembayaran pampasan kepada setinggan, penempatan semula setinggan, penyediaan kemudahan infrastruktur Kampung Numbak, pengambilan balik tanah dan pelaksanaan kajian *Environmental Impact Assessment*. Butirannya adalah seperti di **Jadual 23.1 dan 23.2.**

**JADUAL 23.1
KOS KESELURUHAN PROJEK**

PERKARA	NILAI KONTRAK ASAL (RM Juta)	KOS TAMBAHAN (RM Juta)	PENGURANGAN KOS (RM Juta)	JUMLAH (RM Juta)
MLJV	365.60	37.85	-	403.45
Ekran Berhad	168.30	0.50	*(19.90)	148.90
Kos-kos Lain	-	95.77	-	95.77
JUMLAH	533.90	134.12	(19.90)	648.12

Nota : (*) Kos Peralatan Hospital Dan Pusat Selam Telah Dikeluarkan Daripada Kontrak Ekran Berhad

**JADUAL 23.2
LAIN-LAIN KOS TAMBAHAN**

PERKARA	JUMLAH (RM Juta)
Kajian <i>Environment Impact Assessment</i> (EIA)	0.61
Bayaran pampasan untuk 275 rumah setinggan	6.27

PERKARA	JUMLAH (RM Juta)
Penempatan semula 433 setinggan di Kampung Numbak (Fasa 1)	7.99
Penempatan semula 246 setinggan di jalan masuk Pangkalan (Fasa 2)	5.41
Penyediaan kemudahan tambahan seperti tadika, bekalan air dan elektrik, surau dan balai raya	9.08
Bayaran perkhidmatan <i>Project Management Consultant</i> (PMC) kepada Kinta Kellas	12.68
Bayaran perkhidmatan perunding JPNS Jurutera Perunding (C & S)	0.51
<i>Capital Contribution</i> Sabah Electricity Sdn. Bhd	29.33
Bekalan air ke paip utama Pangkalan	6.56
Pengambilan tanah untuk projek, tapak rumah pam dan pembinaan Jajaran Pintasan Selatan	17.33
JUMLAH	95.77

23.4.4. Pelantikan Perunding

23.4.4.1. Kementerian Kewangan telah meluluskan pelantikan Kinta Kellas sebagai *Project Management Consultant* (PMC) bagi projek Mawilla 2. Surat niat telah dikeluarkan kepada Kinta Kellas pada 14 Julai 2000 dan kontrak bernilai RM7.31 juta telah ditandatangani antara Kementerian Pertahanan dengan Kinta Kellas pada 2 Julai 2003. Syarikat perunding ini dipengerusikan oleh Dato' Zaidan bin Haji Othman. Antara justifikasi yang dinyatakan untuk menggunakan khidmat perunding ialah :-

- Kemahiran Kementerian Pertahanan dalam beberapa aspek teknikal yang terbatas.
- Kos projek yang tinggi dan kompleks.
- Kinta Kellas mempunyai pengalaman dalam mengendalikan perkhidmatan pengurusan projek seperti Lebuhraya Utara Selatan, Lapangan Terbang Antarabangsa Kuala Lumpur dan Kompleks Sukan Negara.

23.4.4.2. Sebagai PMC projek Mawilla 2, Kinta Kellas adalah bertanggungjawab terhadap perkara berikut :-

- Bertindak pada setiap masa untuk menjaga kepentingan Kerajaan dan mengambil semua langkah berpatutan untuk memastikan perbelanjaan pada tahap minimum selaras dengan amalan ekonomi dan kejuruteraan.
- Menjalankan perkhidmatan dengan penuh teliti, cekap dan menepati kehendak kejuruteraan, pentadbiran dan amalan kewangan.

23.4.4.3. Kementerian Pertahanan telah memberi pendahuluan kepada Kinta Kellas berjumlah RM2.70 juta termasuk 5% cukai perkhidmatan pada 29 Ogos 2001. Pendahuluan ini telah dijelaskan melalui potongan terhadap bayaran kemajuan yang pertama pada 5 September 2003.

23.4.5. Pelantikan Kontraktor

23.4.5.1. Pada 28 Julai 1999, Ketua Pengarah Unit Perancang Ekonomi (UPE) telah memutuskan supaya pelantikan kontraktor untuk projek ini dibuat secara tender terhad. UPE telah menyenaraikan 6 syarikat yang boleh diberi pertimbangan untuk melaksanakan projek berkenaan berdasarkan latar belakang dan pengalaman mereka dalam bidang berkenaan, penyertaan Bumiputera yang signifikan dan penglibatan syarikat asing yang minimum.

23.4.5.2. Bagi menilai tawaran yang dikemukakan oleh syarikat-syarikat berkenaan, sebuah Jawatankuasa Induk Penilaian Cadangan (Jawatankuasa Induk) telah ditubuhkan yang dipengerusikan oleh Ketua Pengarah Unit Perancang Ekonomi dan dianggotai oleh wakil dari Kementerian Kewangan; Cawangan Teknikal Kementerian Pertahanan; Seksyen Perkhidmatan Teknik UPE; Seksyen Belanjawan UPE dan Markas Tentera Laut. Jawatankuasa Induk telah memutuskan pembentukan 3 jawatankuasa kecil di bawahnya iaitu Jawatankuasa Penilaian Kewangan, Jawatankuasa Penilaian Teknikal dan Jawatankuasa Penilaian *Deferred Payment*.

23.4.5.3. Berdasarkan penilaian yang dibuat oleh 3 jawatankuasa kecil tersebut, Jawatankuasa Induk telah memilih Muhibbah LTAT-JV (MLJV) dan Ekran Berhad untuk melaksanakan projek Mawilla 2. UPE telah mencadangkan kepada Kementerian Kewangan supaya pelaksanaan projek dibuat dalam 2 pakej seperti berikut :-

a. Pakej I - Dilaksanakan Oleh MLJV

Pakej ini meliputi kerja-kerja marin, pantai dan penyediaan tapak di bahagian pantai termasuk kerja-kerja jalan masuk dan jalan utama. Jalan utama dicadangkan menjadi sempadan di antara Pakej I dan II. Pakej I juga termasuk kerja-kerja utiliti seperti bekalan air, elektrik, pembedungan, perparitan utama serta kerja-kerja yang berkaitan seperti pagar keliling dan perlindungan pantai. Bagi mengelakkan sebarang perselisihan antara pelaksanaan Pakej I dan II, utiliti yang merentasi kawasan Pakej II perlu disiapkan terlebih dahulu.

b. Pakej II - Dilaksanakan Oleh Ekran Berhad

Pakej ini meliputi kerja-kerja bahagian darat seperti pembinaan kuarters dan kemudahan asas yang berkaitan.

23.4.5.4. Kementerian Kewangan telah bersetuju dengan cadangan yang dikemukakan oleh UPE dan seterusnya memutuskan MLJV dan Ekran Berhad melaksanakan projek ini secara *Design and Build*. Sehubungan itu, Surat Setuju Terima telah dikeluarkan oleh Kementerian Pertahanan kepada 2 kontraktor tersebut pada 30 Mac 2001 dan telah diakui terima pada 7 April 2001 oleh MLJV dan 5 April 2001 oleh Ekran Berhad. Kementerian Pertahanan telah

menandatangani kontrak bernilai RM365.60 juta dengan MLJV pada 11 Mei 2002 manakala kontrak dengan Ekran Berhad yang bernilai RM168.30 juta pada 3 September 2002.

23.4.5.5. Antara syarat yang terkandung dalam kedua-dua kontrak berkenaan adalah seperti berikut :-

- a. MLJV dikehendaki mengemukakan Bon Pelaksanaan bernilai RM18.28 juta dan Ekran Berhad pula berjumlah RM8.42 juta iaitu 5% daripada nilai kontrak masing-masingnya dalam bentuk jaminan bank/insurans. Semakan Audit mendapati MLJV telah mengemukakan jaminan bank daripada Affin Bank Berhad bernilai RM18.28 juta manakala Ekran Berhad telah mengemukakan jaminan insurans bernilai RM8.42 juta daripada Lonpac Insuran Bhd.
- b. Mengikut syarat kontrak, bayaran pendahuluan boleh dibayar kepada kontraktor ialah 15% daripada nilai kerja tertakluk kepada nilai maksimum RM5 juta. Didapati Kementerian telah memberi pendahuluan kepada MLJV dan Ekran Berhad berjumlah RM5 juta masing-masingnya pada bulan Julai 2001.
- c. Kontraktor akan dikenakan *Liquidated And Ascertained Damages* (LAD) sekiranya kerja tidak disiapkan dalam tempoh kontrak yang ditetapkan dan lanjutan masa tidak diberi. Bagi MLJV, kadar LAD yang ditetapkan ialah RM97,600 sehari dan RM44,900 sehari bagi Ekran Berhad.
- d. Skop kerja bagi kedua-dua kontraktor tersebut adalah berdasarkan *Master Layout Plan* yang disediakan oleh MLJV memandangkan *Layout Plan* tersebut adalah memenuhi keperluan TLDM. Skop kerja dan kemudahan yang akan dibangunkan adalah seperti berikut :-

JADUAL 23.3
KEMUDAHAN YANG DIBANGUNKAN OLEH MUHIBBAH LTAT-JV DAN EKRAN BERHAD

KONTRAKTOR	SKOP KERJA	KEMUDAHAN YANG DIBANGUNKAN
Muhibbah LTAT-JV	i. Bangunan Pentadbiran	a. Bangunan Ibu Pejabat b. Pusat Komunikasi c. Bangunan Bantuan Armada d. Pasukan Simpanan Tentera Laut e. Padang Kawat f. Bangunan Pasukan Khas Laut g. Stesen Udara Tentera Laut h. Skuad Keselamatan & Pusat Tahanan i. Kawasan Berbumbung Padang Kawat j. Lapang Sasar k. Bangunan Pertahanan Udara
	ii. Bangunan Teknikal	a. Bengkel b. Stor c. Garaj Kenderaan Tentera d. Tangki Simpanan Minyak e. Bekalan Kuasa Darat f. Balai Bomba
	iii. Kerja-kerja Marin	a. Jalan Masuk b. Tambakan Laut

KONTRAKTOR	SKOP KERJA	KEMUDAHAN YANG DIBANGUNKAN
Ekran Berhad	i. Bangunan Kemudahan Kediaman	a. Wisma Pegawai b. Wisma Bentara c. Kediaman d. Wisma Lasykar e. Kuarters Keluarga
	ii. Hospital	a. Hospital Angkatan Tentera
	iii. Bangunan Selain Daripada Kategori Di Atas	a. Tadika/Rumah BAKAT b. Kantin c. Rumah Bot d. Dewan Komuniti e. Pusat Sukan f. Pusat Selam g. Sekolah Rendah h. Masjid i. Pusat Komersial

Nota: BAKAT – Badan Kebajikan Angkatan Tentera

23.4.5.6. Mengikut syarat kontrak, kedua-dua kontraktor perlu menyerahkan kepada Pengarah Projek semua lukisan, maklumat teknikal, katalog, manual operasi, senarai alat ganti, jadual senggaraan dan sebagainya yang berkaitan dengan projek dalam tempoh 3 bulan selepas projek siap untuk diserahkan kepada pengguna. Bagaimanapun pada tarikh lawatan Audit, dokumen berkaitan masih belum dikemukakan kepada pengguna terutama dokumen berkaitan pendudukan separa (semi occupancy) bagi projek yang dibangunkan oleh Ekran Berhad. Adalah difahamkan dokumen berkenaan telah diserahkan kepada PMC untuk pengesahan tetapi masih belum dimuktamadkan. **Sehingga bulan Februari 2008, dokumen berkaitan masih belum diserahkan kepada pengguna dan ia menjejaskan aktiviti senggaraan.**

23.4.6. Prestasi Projek

23.4.6.1. Mengikut syarat kontrak, projek ini perlu disiapkan dalam tempoh 36 bulan dari tarikh pemilikan tapak oleh kontraktor iaitu pada 15 April 2004. Bagaimanapun, kemajuan kerja pada tarikh tersebut adalah setakat 50.2% bagi MLJV dan 33% bagi Ekran Berhad. Didapati Kementerian Pertahanan telah meluluskan 4 lanjutan masa selama 43½ bulan kepada MLJV dan 3 lanjutan masa selama 32½ bulan kepada Ekran Berhad. Semakan Audit mendapati 3 Perakuan Kelambatan Dan Lanjutan Masa kepada MLJV dan Ekran Berhad masing-masing telah lewat dikeluarkan antara 21 hingga 156 hari. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 23.4
PERAKUAN KELAMBATAN DAN LANJUTAN MASA
BAGI MUHIBBAH LTAT-JV DAN EKRAN BERHAD**

PERKARA	TEMPOH DILIPUTI	TARIKH PERAKUAN	JUMLAH BULAN	TEMPOH KELEWATAN (Hari)	SEBAB LANJUTAN MASA
Lanjutan Masa Diluluskan Kepada MLJV					
Lanjutan Masa Pertama	15/04/2004 hingga 15/08/2005	01/04/2004	16	-	Masalah pemindahan 708 setinggan dan 1105 buah kubur di tapak projek.

PERKARA	TEMPOH DILIPUTI	TARIKH PERAKUAN	JUMLAH BULAN	TEMPOH KELEWATAN (Hari)	SEBAB LANJUTAN MASA
Lanjutan Masa Kedua	15/08/2005 hingga 15/08/2006	18/01/2006	12	156	Pengambilan balik tanah bagi jajaran jalan masuk Pangkalan, perpindahan rumah setinggan dan kuarters pekerja kilang ikan.
Lanjutan Masa Ketiga	15/08/2006 hingga 15/06/2007	07/12/2006	10	114	Penangguhan kerja pembinaan jalan masuk ke Pangkalan kerana kelewatan memindahkan rumah setinggan dan kuarters pekerja kilang ikan.
Lanjutan Masa Keempat	15/06/2007 hingga 30/11/2007	03/10/2007	5 ½	110	Kelewatan memindahkan rumah dan setinggan, menjejaskan pembinaan jalan masuk utama Pangkalan, pemasangan paip air utama dan kerja penyaluran kabel elektrik oleh Sabah Electricity Sdn. Bhd.
Lanjutan Masa Diluluskan Kepada Ekran Berhad					
Lanjutan Masa Pertama	15/04/2004 hingga 15/08/2005	06/05/2004	16	21	Masalah pemindahan 708 setinggan dan 1,105 kubur di tapak projek.
Lanjutan Masa Kedua	15/08/2005 hingga 15/08/2006	18/01/2006	12	156	Pengambilan balik tanah bagi jajaran jalan masuk Pangkalan, perpindahan rumah setinggan dan kuarters pekerja kilang ikan.
Lanjutan Masa Ketiga	15/08/2006 hingga 31/12/2006	07/12/2006	4 ½	114	Kelewatan bekalan tenaga elektrik, ketiadaan bekalan air untuk kerja-kerja ' <i>Testing & Commissioning Building Services and M & E Equipments</i> ' serta kelewatan menerima peralatan/bahan binaan yang diimport.

23.4.6.2. Semakan Audit mendapati **Ekran Berhad masih tidak dapat menyiapkan kerja pada tarikh akhir lanjutan masa iaitu 31 Disember 2006.** Bagaimanapun, TLDM telah menduduki sebahagian daripada bangunan dan kawasan untuk menjalankan operasi Mawilla 2 Kota Kinabalu dengan memindahkan pegawai/anggota, peralatan stor rangsum, stor teknikal dan selainnya daripada Mawilla 2 Labuan. Pendudukan separa bagi bangunan yang dibina oleh Ekran Berhad bermula pada 16 Ogos 2006 dan 31 Disember 2006. Sementara itu bagi bangunan yang dibina oleh MLJV pula, pendudukan separa bermula pada 16 Ogos 2006. Mengikut kontrak, Sijil Perakuan Pendudukan Separat sepatutnya dikeluarkan oleh Pengarah Projek dalam tempoh 7 hari daripada tarikh pendudukan berkenaan dengan menyatakan anggaran nilai bahagian yang diduduki. Bagaimanapun sijil tersebut hanya dikeluarkan pada 27 September 2007 iaitu lewat antara 263 hingga 400 hari daripada tarikh pendudukan.

23.4.6.3. Didapati Kementerian telah mengeluarkan Sijil Perakuan Kerja Tidak Siap pada 24 Oktober 2007. Mengikut syarat kontrak, kadar LAD yang boleh dikenakan terhadap kontraktor atas kegagalan menyiapkan kerja dalam tempoh yang ditetapkan adalah RM44,900 sehari. Setelah mengambil kira sebahagian

bangunan yang telah diduduki, **Kementerian telah mengenakan LAD bagi tempoh 1 Januari 2007 hingga 14 Disember 2007 (348 hari) berjumlah RM5.2 juta berdasarkan kadar LAD sebanyak RM14,947 sehari. Ekran Berhad telah menjelaskan LAD berjumlah RM3.78 juta bagi kelewatan menyiapkan projek selama 253 hari (bagi tempoh 1 Januari 2007 hingga 10 September 2007) melalui potongan bayaran interim ke 26.** Berdasarkan Sijil Perakuan Siap Kerja yang dikeluarkan pada 11 Februari 2008, projek ini telah disiapkan pada 15 Disember 2007.

23.4.6.4. Bagi kerja yang dilaksanakan oleh MLJV, Sijil Perakuan Siap Kerja yang dikeluarkan pada 11 Februari 2008 menunjukkan bahawa kerja telah disahkan selesai dengan memuaskan pada 30 November 2007 iaitu pada tarikh akhir lanjutan masa keempat.

23.4.6.5. Semakan Audit mendapati kelewatan menyiapkan projek Mawilla 2 adalah disebabkan beberapa faktor seperti berikut :-

a. Tarikh serah tapak asal pada 16 April 2001 telah ditunda kepada 15 Julai 2002 bagi MLJV dan 15 Julai 2003 bagi Ekran Berhad menyebabkan projek lewat dimulakan. Antara faktor yang menyebabkan kelewatan penyerahan tapak adalah seperti berikut :-

i. Kementerian telah memperuntukkan RM4 juta bagi menyelesaikan masalah pemindahan setinggan dan kubur di tapak projek. Seramai 275 setinggan telah diberi pampasan berjumlah antara RM500 hingga RM38,000 dan juga diberi lot kosong manakala 433 setinggan pula disediakan rumah. **Semakan Audit mendapati lokasi penempatan semula setinggan sering bertukar menyebabkan proses perpindahannya tidak berjalan lancar.** Lokasi asal yang dicadangkan di Kuala Menggatal telah ditukar ke Kampung Nelayan dan seterusnya ditukar ke Teluk Kesuapan di Pulau Gaya. Bagaimanapun, mesyuarat Jemaah Menteri pada 15 Mac 2000 pula memutuskan Pulau Gaya tidak sesuai untuk penempatan semula setinggan kerana pulau tersebut sudah menghadapi masalah setinggan sedia ada. Seterusnya **pada 18 Oktober 2000, mesyuarat Jemaah Menteri telah memutuskan penempatan semula setinggan boleh dibuat di Teluk Kesuapan, Pulau Gaya. Pada 8 Jun 2001 pula, Ketua Menteri Sabah telah memutuskan lokasi baru penempatan semula setinggan dibuat di Kampung Numbak, Kuala Menggatal.**

ii. Syarikat Perumahan Negara Berhad telah dilantik oleh Perbendaharaan Malaysia untuk membina 433 unit rumah untuk penempatan setinggan di Kampung Numbak. Rumah berkenaan perlu disiapkan dalam tempoh 5 bulan dengan harga kontrak RM7.99 juta. Walaupun Kampung Numbak telah dikenal pasti sebagai lokasi penempatan semula setinggan, ia telah

mendapat tentangan daripada penduduk tempatan. Setelah beberapa perbincangan diadakan dengan penduduk tempatan, persetujuan telah dicapai dengan syarat Kementerian menyediakan kemudahan tambahan seperti bekalan elektrik, air, surau, tadika dan balai raya. Kementerian telah bersetuju menyediakan kemudahan berkenaan dengan penambahan kos berjumlah RM9.08 juta. Pada 25 Mac 2002, perumahan bagi penempatan semula setinggian telah siap dibina dan **kerja-kerja di tapak hanya boleh dimulakan setelah setinggian berkenaan berpindah ke perumahan tersebut.**

- b. Bekalan air ke Pangkalan terbahagi kepada 2 peringkat iaitu dari simpang jalan Sapangar ke Pangkalan dan dari simpang jalan ke rumah pam. Pada 22 November 2002, Kementerian telah memohon pengambilan balik tanah bagi tapak rumah pam daripada Pejabat Tanah dan Ukur Sabah. Bagaimanapun **permohonan ini telah ditolak pada 23 November 2005 kerana tapak tersebut telah tersilap diwartakan.** Kesan daripada masalah bekalan air menyebabkan projek tidak dapat dijalankan. Selanjutnya, pihak Audit mendapati Kementerian telah memohon kepada Jabatan Tanah dan Ukur Sabah untuk mendapatkan tapak lain bagi tapak pam air pada 24 Julai 2006 dan pengambilan balik tanah bagi tujuan tersebut hanya akan diselesaikan apabila kerja-kerja pengukuran disiapkan bagi menentukan baki bayaran pampasan kepada pemilik tanah yang berkenaan.
- c. Masalah bekalan elektrik merupakan salah satu faktor yang menyumbang kepada kelewatan menyiapkan projek ini. Masalah bekalan elektrik adalah disebabkan oleh perkara berikut :-
 - i. Jalan masuk ke Pangkalan belum dapat dibina kerana masalah setinggian.
 - ii. Kementerian telah memutuskan Sabah Electricity Sdn. Bhd. (SESB) untuk melaksanakan pemasangan bekalan elektrik bagi projek ini pada 19 Disember 2005. Pada 27 Jun 2006, Kementerian Kewangan telah melantik Kinabalu Power Sdn. Bhd. (KPSB) secara rundingan terus bagi membantu SESB melaksanakan pemasangan bekalan elektrik bagi projek ini dengan kos RM29.33 juta. Justeru itu, Kementerian telah memaklumkan secara bertulis kepada SESB mengenai pelantikan KPSB dan mengarahkan SESB mengeluarkan Surat Niat kepada KPSB bagi membolehkan projek tersebut dilaksanakan dengan segera seperti mana yang diarahkan oleh Kementerian Kewangan. Bagaimanapun, SESB pada 6 Februari 2007 telah memaklumkan kepada Kementerian Kewangan tentang keputusan pengurusan SESB untuk menamatkan rundingan terus dengan KPSB atas sebab-sebab berikut :-
 - KPSB kurang komitmen dalam menyediakan kertas cadangan teknikal menyebabkan kelewatan penyediaan infrastruktur bekalan

elektrik, sedangkan pembekalan elektrik diperlukan segera kerana keseluruhan Pangkalan hampir siap dan bekalan elektrik sementara tidak dapat menampung keperluan Pangkalan.

- SESB memaklumkan pihaknya berkeupayaan untuk melaksanakan sendiri projek tersebut dan mempunyai peralatan dan stok kabel yang mencukupi.
- iii. Kementerian Kewangan melalui surat bertarikh 26 Februari 2007 kepada Pengarah Urusan SESB memaklumkan tentang pembatalan pelantikan KPSB secara rundingan terus dan projek ini akan dilaksanakan sendiri oleh SESB. Selain itu, pelantikan sub-kontraktor bagi kerja-kerja yang berkaitan juga diputuskan oleh Lembaga Pengarah SESB. Semasa lawatan Audit pada bulan Ogos 2007, didapati SESB telah memulakan kerja-kerja menanam kabel.
- iv. Kelewatan bekalan elektrik telah memberi implikasi berikut kepada keseluruhan projek fasa 1 :-
- Kerja-kerja *testing* dan *commisioning* untuk peralatan yang berkaitan tidak dapat dilaksanakan.
 - Peralatan hospital dan pusat selam bernilai RM19.90 juta dikeluarkan daripada kontrak Ekran Berhad dan menyebabkan Kementerian terpaksa melantik kontraktor baru bagi tujuan ini.

23.4.6.6. Semakan Audit mendapati **pembahagian skop kerja telah menyebabkan berlakunya masalah *interfacing* antara 2 kontraktor yang terlibat**. Satu Jawatankuasa Teknikal yang dipengerusikan oleh Pengarah Unit Teknikal Bahagian Pembangunan dibentuk khas bagi menangani isu-isu tersebut. Mesyuarat Kemajuan Projek bertarikh 19 September 2003 telah membincangkan isu *interfacing* antaranya adalah seperti berikut :-

- a. Ekran Berhad bersetuju menerima tapak platform yang disiapkan oleh MLJV dengan syarat MLJV perlu membuat penyelarasan *platform levels* dan *built-up areas*.
- b. Ekran Berhad membangkitkan masalah banjir yang berlaku di tapak akibat dari longkang yang tidak disenggarakan oleh MLJV. Bagaimanapun, MLJV mendakwa penyenggaraan longkang berkenaan bukan di bawah tanggungjawab mereka kerana tapak tersebut telah diserahkan kepada Ekran Berhad.
- c. Masalah pengagihan peralatan khas yang mana pengagihan tersebut akan dibuat mengikut bangunan atau jenis peralatan.

23.4.6.7. Arahan Perubahan Kerja

Semakan Audit mendapati sebanyak 14 Arahan Perubahan Kerja (APK) bernilai RM38.36 juta telah diluluskan di mana 13 daripadanya bernilai RM37.86 juta melibatkan projek yang dilaksanakan oleh MLJV dan selebihnya RM0.50 juta adalah melibatkan projek yang dilaksanakan oleh Ekran Berhad. Semakan Audit mendapati 9 APK telah diluluskan oleh Kementerian Pertahanan manakala 5 APK diluluskan oleh Kementerian Kewangan. **Bilangan APK yang banyak bukan sahaja menyebabkan kelewatan menyiapkan projek malahan ia menggambarkan projek ini tidak dirancang dengan teliti.** Butiran APK adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 23.5
ARAHAN PERUBAHAN KERJA YANG DILULUSKAN
OLEH KEMENTERIAN PERTAHANAN DAN KEMENTERIAN KEWANGAN

NO. APK	KETERANGAN	TARIKH KELULUSAN	JUMLAH (RM)
Arahan Perubahan Kerja MLJV Yang Telah Diluluskan Oleh Kementerian Pertahanan			
1	Pengalihan kubur daripada kawasan projek.	10 Mei 2005	718,356.50
2	Pengalihan setingan di sekitar jalan masuk Pangkalan.	25 Okt. 2005	244,507.10
3	Kerja-kerja Topografi di sepanjang jalan masuk Pangkalan.	25 Okt. 2005	55,097.07
4	Pada mulanya <i>Fire Appliance Shed</i> (FAS) ditempatkan di lokasi yang sama dengan bilik stor. Atas permintaan Markas Tentera Laut (MTL), penempatan FAS telah diasingkan.	25 Okt. 2005	64,388.38
5	Lapang sasar telah dialihkan ke lokasi lain kerana TLDM perlu membina Pangkalan Kapal Selam di lokasi tersebut.	25 Okt. 2005	320,691.96
6	Pada awalnya <i>Lay Apart Store</i> (LAS) ditempatkan di <i>Naval Air Station</i> . Bagaimanapun ia terpaksa dialihkan kerana MTL memerlukan LAS yang lebih besar.	18 Julai 2006	1,552,684.77
7	Pengalihan kuarters pekerja Kilang Ikan Syarikat Kauluan daripada jajaran jalan masuk Pangkalan ke lokasi lain.	18 Julai 2006	333,402.83
8	Bekalan air sementara.	24 Sept 2007	353,520.00
	Jumlah		3,642,648.61
Arahan Perubahan Kerja Ekran Berhad Yang Telah Diluluskan Oleh Kementerian Pertahanan			
1	Kerja-kerja siling dan elektrik untuk Kuarters B dan C+. Atas permintaan TLDM, Ekran Berhad telah menaik taraf kemas dalam dan <i>built-in</i> kuarters untuk pegawai tinggi TLDM.	6 Mac 2007	498,858.00
	Jumlah		498,858.00
	Jumlah Kecil		4,141,506.61
Arahan Perubahan Kerja MLVJ Yang Diluluskan Oleh Kementerian Kewangan			
1	Kerja tanah Zon C1 dibuat untuk membolehkan 14 rumah berkembar ditukar kepada banglo.	18 Julai 2007	2,023,031.58
2	Kerja tanah Pangkalan Kapal Selam.	18 Julai 2007	5,720,891.11
3	Perubahan Kren Statik ke Kren Bergerak dibuat atas permintaan MTL bagi melancarkan operasi pemunggaan barang/peralatan kapal.	18 Julai 2007	4,217,849.32
4	Tambahan <i>airshaft and exhaust</i> di Pusat Operasi Dan <i>Automation of Shelter Equipment</i> .	18 Julai 2007	2,935,661.23
5	Membina Jalan Masuk - Pintasan Selatan atas cadangan MLJV untuk mengelakkan proses pengambilan tanah; memindahkan rumah di Kg. Gentisan dan Kg. Wak Wak dan mengalihkan 100 buah kubur di jalan masuk asal.	18 Julai 2007	19,318,006.32
	Jumlah Kecil		34,215,439.56
	JUMLAH BESAR		38,356,946.17

Nota : APK – Arahan Perubahan Kerja

23.4.6.8. Lawatan Audit ke tapak projek pada bulan Ogos 2007 untuk meninjau kualiti kerja pembinaan oleh MLJV dan Ekran Berhad mendapati perkara berikut :-

- a. Mengikut syarat kontrak, sistem perangkap kilat perlu disediakan bagi bangunan yang mempunyai ketinggian melebihi 8 meter. **Semakan Audit mendapati 10 bangunan yang mempunyai ketinggian melebihi 8 meter tidak dipasangkan dengan sistem tersebut.** Bangunan tersebut terdiri daripada Pusat Komersial; Kediaman Kelas B; Kediaman Kelas C+; Kediaman Kelas C (Modified); Wisma Pegawai; Wisma Bentara; Kompleks Sukan; Dewan Komuniti; Wisma Lasykar 8.2 dan Wisma Lasykar 8.3.
- b. Mengikut syarat kontrak, kontraktor perlu membekalkan tangki tetap dengan kapasiti nominal seperti mana yang ditetapkan oleh Jabatan Kerja Raya (JKR). Bagi rumah inapan (*dwelling house*) di kawasan luar bandar, kapasiti simpanan minimum adalah 450 liter. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-
 - i. **Saiz tangki yang dibekalkan oleh kontraktor adalah tidak menepati spesifikasi yang ditetapkan seperti di jadual berikut :-**

JADUAL 23.6
PEMASANGAN TANGKI TIDAK MENGIKUT SPESIFIKASI

LOKASI	SPESIFIKASI TANGKI MENGIKUT LUKISAN		SPESIFIKASI TANGKI DIPASANG		PERBEZAAN (Liter)
	SAIZ TANGKI (mm)	JUMLAH KAPASITI (Liter)	SAIZ TANGKI (mm)	JUMLAH KAPASITI (Liter)	
Wisma Bintara	1,500Ø x 1,840 x 3	8,100	1,300Ø x 1,440 x 3	5,734	- 2,366
Kediaman Bintara	1,450Ø x 1,200 x 9	14,175	1,300Ø x 1,440 x 8	15,291	+ 1,116
	1,220 x 1,220 x 660 x 13	11,700	600Ø x 1,440 x 13	5,293	- 6,407
Wisma Lasykar	1,500Ø x 1840 x 9	24,300	1,300Ø x 1,440 x 9	17,202	- 7,098
Kediaman Lasykar 8.3	1,450Ø x 1,200 x 16	25,200	1,300Ø x 1,440 x 16	30,582	+ 5,382
Kediaman Lasykar 8.2	1,450Ø x 1,200x8	12,600	1,300Ø x 1,440 x 8	15,291	+ 2,691
Kediaman Lasykar 8.1	1,450Ø x 1,200 x 5	7,875	1,300Ø x 1,440 x 5	9,557	+ 1,682
Wisma Pegawai	1,500Ø x 1,840 x 3	8,100	1,300Ø x 1,440 x 3	5,734	- 2,366
Kediaman Pegawai	1,450Ø x 1,200 x 12	18,900	1,300Ø x 1,440 x 15	28,670	+ 9,770
Rumah Bot	1,220 x 1,220 x 660 x 4	3,600	1,200 x 1,200 x 630 x 4	3,629	+ 29
Pusat Selam	1,220 x 1,220 x 660 x 5	4,500	1,200 x 1,200 x 630 x 5	4,536	+ 36
Rumah BAKAT	1,220 x 1,220 x 660 x 4	3,600	1,230 x 1,230 x 610 x 3	2,769	- 831
	900 x 700 x 445 x 2	460	740 x 740 x 450 x 3	739	+ 279
Lot Kedai	1,220 x 1,220 x 600	900	800Ø x 760	382	- 518
Kantin Sekolah	1,200Ø x 1,100 x 1	950	1,300Ø x 840 x 1	1,115	+ 165
	1,450Ø x 1,200 x 3	4,725	1,400Ø x 840 x 3	3,879	- 846
Kantin Utama	1,800 x 1,470 x 1,544 x 8	7,200	600Ø x 1,440 x 24	9,772	+ 2,572
Pasar Basah	1220 x 915 x 610 x 2	1,360	1,100Ø x 610 x 2	1,160	- 200
Kompleks Sukan	1450Ø x 1200 x 8	12,600	1,320Ø x 1,300 x 8	14,232	+ 1,632
Dewan Komuniti	900 x 700 x 445 x 2	460	600Ø x 1,440 x 8	3,257	- 4,403
	1,220 x 1,220 x 660 x 8	7,200			

LOKASI	SPESIFIKASI TANGKI MENGIKUT LUKISAN		SPESIFIKASI TANGKI DIPASANG		PERBEZAAN (Liter)
	SAIZ TANGKI (mm)	JUMLAH KAPASITI (Liter)	SAIZ TANGKI (mm)	JUMLAH KAPASITI (Liter)	
Sekolah	1,220 x 1,220 x 660 x 4 1,450Ø x 1,200 x 4	3,600 6,300	630Ø x 1,350 x 4 1,400Ø x 1,300 x 2	1,683 4,002	- 1,971 - 2,298

Nota : (+) - Lebih (-) - Kurang Ø - Diameter
BAKAT - Badan Kebajikan Angkatan Tentera

ii. Ketua Setiausaha Kementerian Pertahanan telah mencadangkan kepada MTL mengenai 2 alternatif bagi menyelesaikan isu pemasangan tangki yang tidak menepati spesifikasi yang ditetapkan :-

- Ekran Berhad dikehendaki menukar tangki air sedia ada kepada tangki air yang direka bentuk mengikut piawai JKR atau menambah satu lagi tangki air mengikut muatan asal dengan semua kos akan ditanggung oleh Ekran Berhad. Bagaimanapun, tindakan ini akan melibatkan kerja-kerja membuka siling plaster, memasang kekuda bumbung (*roof truss*), mengubah suai sistem paip air dan pembaikan lepaan siling (*reinstate ceiling plaster*). Kerja-kerja ini akan membawa kesulitan kepada penghuni yang telah mendiami rumah tersebut.
- Melaksanakan variasi negatif (*negative variation*) iaitu menolak perbezaan kos antara kos tangki air yang direka bentuk dengan kos tangki air yang dipasang oleh Ekran Berhad. Alternatif ini boleh dipertimbangkan atas dasar penjelasan dari Ekran Berhad bahawa tangki air berkapasiti 300 liter tidak menjejaskan bekalan air ke rumah.

iii. Berdasarkan 2 alternatif di atas, pihak Audit mendapati MTL telah bersetuju untuk menggantikan tangki air sedia ada dengan tangki air yang direka bentuk mengikut piawai JKR dengan alasan berikut :-

- Kekurangan bekalan air di Kota Kinabalu adalah fenomena biasa dan sering berlaku. Justeru penukaran tangki atau menambah tangki supaya menepati spesifikasi kontrak adalah sangat wajar.
- Kapasiti tangki mengikut spesifikasi kontrak akan mengurangkan risiko kekurangan air ketika berlakunya kes kecemasan seperti kebocoran paip saluran ke kediaman atau sewaktu tangki air utama disenggara.
- Ekran Berhad menjelaskan bahawa dengan adanya tangki utama yang berkapasiti 3.2 juta liter, bekalan air ke kediaman yang mempunyai tangki berkapasiti 300 liter tidak akan terjejas. Namun simpanan air untuk kegunaan harian di kediaman masih tidak mencukupi berdasarkan anggaran penggunaan air bagi setiap anggota adalah 200 liter sehari. Oleh itu, tangki berkapasiti 300 liter

hanya mampu menampung keperluan setiap anggota dalam masa 1.5 hari sahaja. Justeru penukaran tangki yang sesuai dengan spesifikasi kontrak adalah wajar.

- iv. MTL telah mencadangkan supaya keperluan air/tangki sementara disediakan bagi menampung keperluan yang terlibat sementara kerja pembaikan dilakukan. Kos penyediaan kemudahan sementara tersebut perlu ditanggung sepenuhnya oleh kontraktor dan PMC turut bertanggungjawab kerana gagal memastikan spesifikasi kontrak dipatuhi dengan sewajarnya. Bagaimanapun, pihak Audit mendapati tindakan masih belum diambil bagi mengatasi masalah berkenaan. **Pada pandangan Audit, masalah ini perlu diselesaikan segera kerana Pangkalan tersebut telah beroperasi sepenuhnya.**
- c. Mengikut spesifikasi kontrak, longkang utama yang mempunyai kedalaman lebih dari 1.5 meter perlu mempunyai *guardrail* untuk keselamatan pejalan kaki dan trafik. Semakan Audit mendapati **longkang utama berhadapan dengan lot kedai yang mempunyai kedalaman melebihi 1.5 meter tidak disediakan *guardrail*** seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 23.1

GAMBAR 23.2

Kedalaman Longkang Besar Melebihi 1.5 Meter Dihadapan Lot Kedai Tidak Disediakan Pengadang

- d. Mengikut spesifikasi kontrak, tanah (*top soil*) penanaman rumput perlu bersifat semula jadi, subur, sesuai untuk pertanian dan perlu diuji di makmal yang diluluskan sebelum ia digunakan. Selain itu, tanah untuk menanam rumput tidak boleh mengandungi batu-batan, rumput yang tidak diperlukan dan tidak berketul. *Top soil* perlu diletakkan di permukaan tanah sebelum penanaman rumput dilakukan. Mengikut spesifikasi kontrak, *turf* atau rumput yang perlu ditanam adalah 90% dari jenis *Axonopus compressus* (*cow grass*) dan 10% *perennial grass*. Semakan Audit mendapati rumput yang ditanam di stadium, cerun bukit (lapang sasaran dan laluan jip) dan kawasan kediaman tidak mengikut spesifikasi yang ditetapkan sebaliknya kawasan berkenaan ditumbuhi lalang, kemuncup dan pokok semalu. **Penanaman rumput di kawasan berkenaan adalah tidak sempurna kerana *top soil* tidak digunakan dan batu-batu di permukaan tanah tidak dibersihkan sebelum penanaman rumput dilakukan (Gambar 23.3 hingga 23.5).**

GAMBAR 23.3

Tanah Ditumbuhi Kemuncup Dan Semalu

GAMBAR 23.4

Tanah Dipenuhi Batu Dan Pasir

GAMBAR 23.5

Rumput Tidak Tumbuh Dengan Sempurna

- e. Mengikut syarat kontrak, bilangan tempat letak kereta perlu disediakan mengikut piawaian Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) dan Garis Panduan Kos dan Piawaian UPE. Mengikut piawaian PBT, 1 unit rumah pangsa (kecuali rumah pangsa kos rendah) perlu diperuntukkan 1 unit tempat letak kereta dan tambahan sebanyak 25% untuk pelawat berdasarkan nisbah 1 : 1.25. Berdasarkan kepada piawaian ini, jumlah keseluruhan tempat letak kereta bagi Blok Kediaman Kelas F sepatutnya berjumlah 145 petak. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati hanya 72 petak letak kereta disediakan.
- f. Kedua-dua kontraktor iaitu MLJV dan Ekran Berhad telah mengemukakan pelan/reka bentuk masing-masing kepada Kementerian. Pelan/reka bentuk tersebut telah disemak oleh PMC bagi memastikan reka bentuk berkenaan memenuhi keperluan pengguna sebelum diluluskan. Semakan Audit mendapati **beberapa reka bentuk yang disediakan oleh kontraktor tidak sesuai dan tidak memenuhi keperluan pengguna**. Bagaimanapun, tiada perubahan terhadap reka bentuk dilakukan setelah semakan dilakukan. Berikut adalah contoh rekabentuk yang tidak sesuai :-
 - i. Kawasan Pangkalan terletak berdekatan dengan laut dan terdedah kepada angin yang kencang. Justeru faktor tersebut perlu diambil kira dalam mereka bentuk bangunan. Semakan Audit mendapati siling yang digunakan di kantin sekolah mengikut pelan projek adalah merupakan siling gantung (*suspended ceiling*). Memandangkan kantin sekolah merupakan bangunan yang terbuka, penggunaan siling gantung adalah tidak sesuai kerana ia mudah tercabut apabila ditiup angin yang kencang. Contohnya seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 23.6

GAMBAR 23.7

Siling Yang Tertanggal Di Kantin Sekolah

- ii. Mengikut pelan, saluran air hujan perlu disediakan di bangunan sekolah dan kantin. Semakan Audit mendapati 6 saluran air hujan dibina di bangunan bersebelahan kantin sekolah dan disalurkan ke longkang yang kecil dan cetek. **Longkang tersebut tidak dapat menampung aliran air yang banyak daripada saluran air hujan sehingga menyebabkan berlakunya banjir di kawasan berkenaan apabila hujan lebat.** Contohnya seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 23.8

Longkang Kecil Dan Cetek

GAMBAR 23.9

Saluran Hujan Yang Disalurkan Ke Longkang

- g. Syarat kontrak telah menetapkan supaya kontraktor membekalkan penutup longkang berjeriji besi di sekolah. Semakan Audit mendapati penutup longkang yang dipasang terdiri daripada pelbagai saiz dan ukuran di mana sebahagian daripadanya tidak sepadan dengan saiz longkang yang dibina. Sebagai contoh, lebar longkang sebenar berukuran 24 cm berbanding lebar penutup longkang yang berukuran 25.50 cm menyebabkan longkang tidak dapat ditutup dengan kemas dan boleh menimbulkan bahaya kepada orang awam. Contohnya seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 23.10

Penutup Longkang Tidak Sama Saiz

GAMBAR 23.11

Penutup Longkang Tidak Sepadan Dengan Saiz Longkang

GAMBAR 23.12

- Penutup Longkang Jatuh Ke Dalam Longkang

- h. Reka bentuk struktur besi yang dibina di Pangkalan perlu mengambil kira kesesuaiannya dengan keadaan persekitaran yang berhampiran dengan laut. Semakan Audit mendapati struktur besi yang dibina di bengkel dan papan tanda di tepi jalan telah berkarat seperti ditunjukkan di gambar berikut :-

GAMBAR 23.13

Struktur Besi Tiang Di Bengkel

GAMBAR 23.14

Struktur Besi Di Papan Tanda

- i. Laluan jip yang mempunyai perimeter 3.1 km hendaklah dibina menggunakan turapan premix. Semakan Audit mendapati turapan premix yang digunakan adalah berkualiti rendah dan batu-batunya telah terlerai seperti ditunjukkan di **Gambar 23.15**. Didapati permukaan jalan tersebut telah berlubang dan berlurah akibat hakisan seperti di **Gambar 23.16** :-

GAMBAR 23.15

Batu Premix Terlerai

GAMBAR 23.16

Jalan Berlurah

- j. Semakan Audit mendapati longkang yang dibina berhampiran laluan jip telah retak dan dipenuhi tanah seperti ditunjukkan di **Gambar 23.17 dan 23.18**. Hakisan terhadap premix di laluan jip juga menyebabkan air melimpah di luar longkang sehingga menyebabkan hakisan cerun yang teruk terutamanya di belakang bangunan lapang sasaran. Keadaan ini amat berbahaya kerana ia mungkin menyebabkan berlaku tanah runtuh terutamanya ketika musim tengkujuh.

GAMBAR 23.17

Longkang Retak

GAMBAR 23.18

Longkang Dipenuhi Tanah

- k. Longkang dibina di sekeliling Kompleks Sukan bagi memastikan sistem saliran air berjalan dengan lancar. Bagaimanapun, diperhatikan longkang berkenaan mempunyai lepaan yang tidak sekata. Contohnya seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 23.19

Lepaan Yang Tidak Sempurna

GAMBAR 23.20

Lepaan Yang Tidak Sempurna

- l. Pemeriksaan Audit terhadap bangunan sekolah di bilik darjah tingkat 1 mendapati lantai bilik tersebut mengalami keretakan yang serius. Keretakan tersebut menyebabkan lubang-lubang berukuran antara 5mm hingga 50mm dan sedalam 20mm terbentuk seperti di **Gambar 23.21 dan 23.22**. Didapati kontraktor tidak melaksanakan kerja lepaan lantai yang betul. Terdapat lubang-lubang di lantai dipenuhi dengan pasir-pasir yang peroi kerana kontraktor telah menggunakan pasir yang kotor dan bercampur dengan tanah.

GAMBAR 23.21*Lantai Sekolah Berlubang***GAMBAR 23.22***Lantai Sekolah Berlubang*

- m. Pemeriksaan Audit di bangunan lapang sasar mendapati rekahan di bangunan tersebut. Rekahan tersebut berlaku di tepi longkang dan juga 2 tiang besar di hadapan dan 2 tiang di belakang bangunan. Rekahan ini berlaku disebabkan kualiti binaan yang rendah. Contoh rekahan adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 23.23*Rekahan Di Tepi Longkang Lapang Sasar***GAMBAR 23.24***Rekahan Di Tiang Hadapan Lapang Sasar*

- n. Bagi kerja-kerja yang dilaksanakan oleh MLJV, sebanyak 1,109 kerosakan telah dilaporkan. Sehingga 31 Januari 2008, sejumlah 851 daripada kerosakan tersebut telah dibaiki manakala 258 kerosakan masih terbengkalai. Kerosakan yang dilaporkan bagi kerja yang dilaksanakan oleh Ekran Berhad pula adalah sebanyak 3,520. Sejumlah 2,280 daripada kerosakan tersebut telah dibaiki dan baki kerosakan yang masih terbengkalai ialah sebanyak 1,240. Antara kerja pembaikan yang masih belum diselesaikan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 23.7
KEROSAKAN YANG BELUM SIAP DIBAIKI OLEH KONTRAKTOR

KEROSAKAN DALAM TEMPOH KECACATAN YANG BELUM SIAP DIBAIKI OLEH MLJV		
BANGUNAN IBU PEJABAT MAWILLA 2		
ARAS	LOKASI	KEROSAKAN
Aras Bawah:		
Kanan bangunan	Tandas Lelaki	Floor strainer lekang
		Penahan hos getah tiada
		1 x safety door rosak

KEROSAKAN DALAM TEMPOH KECACATAN YANG BELUM SIAP DIBAIKI OLEH MLJV		
BANGUNAN IBU PEJABAT MAWILLA 2		
ARAS	LOKASI	KEROSAKAN
Aras Bawah:		
Kiri bangunan	Surau wanita	Engsel pintu tercabut
		Stop cock untuk flushing rosak
		Siling pecah
Aras Satu:		
Kiri bangunan	Bilik air	2 x Stop cock singki tiada
	Laluan	2 x papan tanda KELUAR pecah
	Tandas wanita	Stand singki rosak
	Tandas	Frame pintu rosak
KEROSAKAN DALAM TEMPOH KECACATAN YANG BELUM SIAP DIBAIKI OLEH EKRAN BERHAD		
BANGUNAN KEDIAMAN ANGGOTAN LAIN-LAIN PANGKAT A/8.1		
BLOK	LOKASI	KEROSAKAN
Wisma Bintara	Paip utama	Tersumbat
		Shower mandi tercabut
PROTELA	Bilik air	Mozek pecah
		Siling pecah
	Bilik basuh	Paip bocor
	Laluan bilik air	1 x lampu kalimantang <i>blow</i>
	Bilik No. 18	1 x tombol pintu rosak
	Tandas	<i>Breaker</i> lampu <i>shorting</i>
	Bilik cucian	Lampu tidak menyala
	Bilik air (suis)	Lampu tidak menyala

Berdasarkan maklum balas yang diterima daripada Kementerian pada 6 Mei 2008, teguran–teguran Audit berhubung dengan kerosakan siling di kantin sekolah, saluran air hujan, penutup longkang sekolah, rekahan di bangunan lapang sasar telah diperbaiki dan penanaman rumput telah disiapkan. Bagaimanapun, pada pandangan Audit memandangkan masih ada kerosakan lain yang belum diperbaiki, Kementerian perlu memastikan MLJV dan Ekran Berhad mengambil tindakan segera untuk membaiki kerosakan yang ditemui memandangkan tempoh tanggungan kecacatan akan berakhir masing-masingnya pada 28 November 2009 dan 13 Disember 2009.

23.4.7. Peralatan Hospital Dan Pusat Selam

23.4.7.1. Pada 29 Mei 2006, Ekran Berhad telah mengemukakan permohonan kepada PMC projek ini, supaya nilai perolehan bagi peralatan hospital dan pusat selam dikeluarkan daripada kontraknya dan urusan perolehan ini diambil alih oleh Kementerian. Permohonan tersebut dibuat kerana kelewatan penyambungan bekalan elektrik kekal ke Pangkalan dan tarikh sebenar ia dapat dibekalkan tidak dikenal pasti. Sehubungan ini, PMC dalam suratnya bertarikh

7 Jun 2006 kepada Setiausaha Bahagian Pembangunan Kementerian telah memberikan pandangannya terhadap cadangan Ekran Berhad tersebut. Penjelasan lanjutnya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 23.8
PANDANGAN PMC UNTUK MENGELUARKAN PEROLEHAN
PERALATAN HOSPITAL DAN PUSAT SELAM
DARIPADA KONTRAK EKRAN BERHAD

KEBURUKAN	KEBAIKAN
Kementerian perlu melantik kontraktor/pembekal lain untuk memperoleh, memasang dan menguji peralatan tersebut.	Kementerian tidak perlu melanjutkan jangka masa kontrak Ekran Berhad sehingga siap kerja-kerja pembekalan elektrik oleh SESB untuk membolehkan Ekran Berhad memasang, menguji dan mentauliahkan peralatan tersebut. Ini akan melibatkan kos tambahan kepada Kementerian.
Peralatan tersebut perlu menepati spesifikasi dan bersesuaian dengan bangunan-bangunan Hospital dan Pusat Selam yang telah siap dibina.	Kementerian boleh melengkapkan Hospital dan Pusat Selam dengan peralatan yang lebih canggih dan bersesuaian dengan keperluan semasa, memandangkan peralatan yang akan dibekalkan oleh Ekran Berhad adalah model tahun 1999.
Kos baru bagi perolehan peralatan tersebut mungkin lebih mahal dari kos seperti dalam kontrak Ekran Berhad.	Persaingan tender bagi perolehan peralatan tersebut boleh memberi manfaat kepada Kementerian berbanding dengan kos yang ditawarkan dalam kontrak Ekran.

23.4.7.2. Berdasarkan kepada cadangan PMC, Kementerian Pertahanan pada 10 Julai 2006 telah mengemukakan permohonan kepada Ketua Pengarah UPE supaya perolehan peralatan hospital dan pusat selam dikeluarkan daripada skop kontrak Ekran Berhad. Pada 25 Julai 2006, UPE telah meluluskan permohonan ini dengan syarat komponen berkenaan hendaklah disiapkan apabila Pangkalan mula beroperasi dan kosnya tidak melebihi daripada kos asal. Sehingga 31 Disember 2007, didapati urusan perolehan kedua-dua peralatan tersebut masih belum selesai kerana bekalan elektrik belum diperolehi.

23.4.8. Pemantauan

Semakan Audit mendapati tahap pemantauan terhadap projek yang dilaksanakan adalah seperti berikut :-

23.4.8.1. Pengarah Cawangan Teknikal Kementerian Pertahanan yang merupakan Pengarah Projek ini adalah bertanggungjawab terhadap pengawasan keseluruhan projek.

23.4.8.2. PMC yang telah dilantik oleh Kementerian Pertahanan memantau pelaksanaan projek melalui mesyuarat kemajuan tapak dan mesyuarat teknikal serta mesyuarat koordinasi antara kedua-dua kontraktor secara tetap bagi mengawal kemajuan kerja pembinaan serta memastikan kualiti kerja kontraktor dijalankan mengikut spesifikasi. PMC akan melaporkan kemajuan projek mengikut tempoh yang ditetapkan kepada Pengarah Projek. Semakan Audit mendapati terdapat beberapa aduan mengenai **prestasi pekerja PMC di tapak**

yang kurang memuaskan dan telah menjejaskan keberkesanan aktiviti pemantauan.

23.4.8.3. Pasukan Pengawas TLDM yang dianggotai oleh 2 pegawai dan 3 anggota lain-lain pangkat telah ditubuhkan oleh TLDM untuk memantau kerja-kerja di tapak binaan. Pasukan ini melaporkan kepada Pengarah Projek mengenai kerja-kerja yang tidak selaras dengan spesifikasi kontrak dan lain-lain masalah.

23.4.8.4. Kementerian juga memantau projek ini melalui Sistem Pemantauan Projek yang dibangunkan oleh Unit Penyelarasan dan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri. Laporan kepada Ketua Setiausaha Negara dihantar pada setiap minggu.

23.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada keseluruhannya, projek ini tidak dirancang dan dilaksanakan dengan teratur. Projek ini dilaksanakan oleh 2 kontraktor dan pembahagian skop kerja antara kedua-dua kontraktor telah menimbulkan beberapa masalah *interfacing* kerja yang menjejaskan kelancaran pelaksanaan projek. Sungguhpun projek ini sepatutnya disiapkan dalam tempoh 36 bulan iaitu pada 15 April 2004, namun projek hanya dapat disiapkan pada 15 Disember 2007 iaitu lewat selama 44 bulan. Antara faktor yang menyebabkan kelewatannya adalah projek lewat dimulakan akibat daripada masalah setingan dan pemindahan kubur serta masalah bekalan air dan elektrik. Perancangan projek yang tidak teliti telah menyebabkan terdapat 14 arahan perubahan kerja bernilai RM38.36 juta dan seterusnya menyebabkan peningkatan kos dengan jumlah yang sama. Sehingga 31 Disember 2007, sejumlah RM648.12 juta telah dibelanjakan. Adalah diperhatikan juga terdapat kerja-kerja yang tidak dilaksanakan mengikut spesifikasi dan tidak berkualiti. Kerja-kerja membaikinya masih belum dibuat sepenuhnya. Sehubungan ini disyorkan Kementerian Pertahanan mengambil tindakan berikut :-

- a. Memastikan kontraktor mengambil tindakan segera terhadap sebahagian kerosakan yang masih belum dibaiki memandangkan tempoh tanggungan kecacatan bagi kerja yang dilaksanakan oleh Muhibah LTAT-JV dan Ekran Berhad masing-masingnya akan berakhir pada 28 November 2009 dan 13 Disember 2009.
- b. Memastikan Ekran Berhad menjelaskan denda berjumlah RM1.42 juta kerana kelewatannya menyiapkan projek.
- c. Mengambil tindakan terhadap PMC kerana kurang memantau/menyelia projek berkenaan sehingga berlakunya masalah kualiti bahan/binaan tidak mencapai piawaian yang ditetapkan dan masalah reka bentuk yang tidak menepati kehendak pelanggan.

- d. *Integrated planning* antara agensi terlibat perlu diwujudkan di peringkat awal pelaksanaan projek. Bagi tujuan ini, agensi pelaksana perlu memastikan semua agensi seperti Sabah Electricity Sdn. Bhd., Jabatan Bekalan Air, Jabatan Perancang Bandar dan Desa, Jabatan Bomba dan Penyelamat serta Pihak Berkuasa Tempatan dibawa berunding sebelum sesuatu projek dilaksanakan supaya semua keperluan seperti kemudahan asas dapat disediakan dan tidak menghalang kelancaran projek.
- e. Bagi memastikan sesuatu kemudahan yang disediakan dapat dimanfaatkan sepenuhnya, pihak yang akan menggunakannya perlu dilibatkan dari awal perancangan sehingga ke peringkat projek ditawarkan kepada kontraktor. Pandangan pengguna hendaklah diambil kira semasa menyediakan spesifikasi kontrak berhubung dengan kerja, kemudahan dan peralatan yang diperlukan.
- f. Bagi projek yang dilaksanakan secara *Design And Build*, syarat kontrak berkenaan perlu memasukkan peruntukan supaya kontraktor yang melaksanakan projek tersebut menjalankan kerja-kerja penyenggaraan bagi tempoh yang bersesuaian. Sebagai contoh, 3 atau 5 tahun selepas tarikh tamat tempoh tanggungan kecacatan projek.
- g. Memastikan PMC menyerahkan semua lukisan, maklumat teknikal, katalog, manual operasi, senarai alat ganti, jadual senggaraan dan sebagainya yang berkaitan dengan projek untuk rujukan dan kegunaan pengguna khususnya bagi tujuan penyenggaraan.
- h. Menggesa Kerajaan Negeri mempercepatkan kelulusanewartakan kawasan darat dan laut bagi tapak Pangkalan Mawilla 2 sebagai kawasan larangan bagi menjamin keselamatan operasi Pangkalan dan mengelakkan pencerobohan kawasan.

KEMENTERIAN PERTAHANAN

24. PENGURUSAN PROGRAM LATIHAN KHIDMAT NEGARA

24.1. LATAR BELAKANG

24.1.1. Pada bulan Oktober 2002, Mesyuarat Jemaah Menteri telah meluluskan penubuhan Jawatankuasa Kabinet Mengenai Kerahan Tenaga. Jawatankuasa ini dipengerusikan oleh Menteri Pertahanan dan dianggotai oleh 7 Menteri, seorang Penasihat Perdana Menteri yang bertaraf Menteri dan 5 Timbalan Menteri. Tujuan jawatankuasa ini ditubuhkan adalah bagi mengkaji cadangan penubuhan Kerahan Tenaga dari segi perundangan, pendidikan, penawaran tenaga kerja, kewangan dan sokongan logistik serta jentera pelaksanaannya. Semasa mesyuarat pertama pada 12 November 2002, Jawatankuasa Kabinet Mengenai Kerahan Tenaga telah menggantikan istilah Kerahan Tenaga kepada Khidmat Negara. Jawatankuasa tersebut juga menubuhkan 4 jawatankuasa kecil bagi membantunya merancang dan menyelaraskan keperluan pelaksanaan Program Latihan Khidmat Negara iaitu :-

- a. Jawatankuasa Kecil Undang-Undang yang bertanggungjawab memperincikan keperluan perundangan bagi maksud menyediakan kuasa untuk melaksanakan Program Latihan Khidmat Negara.
- b. Jawatankuasa Kecil Kurikulum yang bertanggungjawab menyediakan kurikulum dan rangka latihan dengan mengambil kira semua perkara yang ditetapkan.
- c. Jawatankuasa Kecil Logistik yang bertanggungjawab mengumpulkan maklumat semua pusat latihan, jabatan-jabatan dan agensi-agensi Kerajaan di seluruh negara yang boleh diguna pakai serta menyediakan senarai logistik, kos yang terlibat dan pemilihan lokasi.
- d. Jawatankuasa Kecil Kewangan yang bertanggungjawab mengkaji implikasi kewangan yang bersesuaian dengan kos pengendalian Program Latihan Khidmat Negara.

24.1.2. Pada 28 Mei 2003, Kerajaan telah meluluskan cadangan pelaksanaan Program Latihan Khidmat Negara dan Akta Latihan Khidmat Negara 2003 telah diluluskan oleh Parlimen pada 7 Julai 2003. Program Latihan Khidmat Negara (PLKN) merupakan kursus latihan wajib bagi mereka yang terpilih yang baru menamatkan persekolahan di Malaysia. Ia bertujuan untuk menanam semangat patriotisme di kalangan generasi muda atau remaja Malaysia; memupuk perpaduan kaum serta integrasi nasional dan membentuk perwatakan positif (*character building*) menerusi nilai-nilai murni. Mengikut Akta Latihan Khidmat Negara 2003, mereka yang berumur antara 16 hingga 35 tahun dikehendaki mengikuti latihan ini. Latihan dijalankan di kem-kem yang diluluskan oleh Kerajaan selama 3 bulan dan ia merangkumi modul fizikal, kenegaraan, pembinaan karakter dan khidmat komuniti.

24.1.3. Bagi memastikan perancangan dan pelaksanaan PLKN berjalan dengan lancar, Jabatan Latihan Khidmat Negara (JLKN) telah diwujudkan di bawah Kementerian Pertahanan (Kementerian) pada bulan Oktober 2003. Antara fungsi JLKN ialah menyediakan kurikulum program yang akan dilaksanakan berdasarkan kepada komponen yang ditetapkan. Sehingga 30 April 2008, sebanyak 81 kem PLKN telah beroperasi dan seramai 357,609 pelatih telah menyertai program ini termasuk 5,780 calon sukarela. Manakala 3 kem yang lain telah diberhentikan operasinya untuk sementara kerana tidak mematuhi syarat-syarat yang ditetapkan atau tidak selamat digunakan.

24.1.4. Kerajaan telah mewujudkan Majlis Latihan Khidmat Negara yang bertanggungjawab menasihatkan Menteri Pertahanan dalam semua perkara berhubung dengan khidmat negara. Ahli-ahli Majlis dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong atas syor Menteri Pertahanan. Mengikut Akta Latihan Khidmat Negara 2003, selain daripada Pengerusi, Majlis ini dianggotai oleh sekurang-kurangnya 10 ahli iaitu 5 ahli mewakili Kerajaan dan selainnya adalah wakil daripada kumpulan etnik utama di Malaysia. Pengerusi Majlis ketika ini ialah Tan Sri Lee Lam Thye.

24.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan Program Latihan Khidmat Negara telah dirancang dan dilaksanakan dengan cekap dan teratur serta mencapai objektif yang ditetapkan.

24.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

24.3.1. Pengauditan ini dijalankan dengan menyemak fail, rekod dan dokumen yang berkaitan dengan perancangan, pelaksanaan dan pemantauan Program Latihan Khidmat Negara (PLKN) bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007 di Jabatan Latihan Khidmat Negara dan bahagian-bahagian yang berkaitan di Kementerian Pertahanan.

24.3.2. Lawatan telah dibuat ke 5 kem PLKN iaitu Kem Seri Perkasa, Negeri Sembilan; Kem Beringin Beach Resort, Langkawi, Kedah; Kem Wawasan, Sabah; Kem Juara, Sarawak dan Kem Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu. Temu bual dan perbincangan juga telah dijalankan dengan pegawai berkaitan. Selain itu, maklum balas diperoleh melalui soal selidik yang diedarkan kepada antara 20 hingga 25 pelatih di setiap kem yang dilawati.

24.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan ini yang dijalankan antara bulan Julai 2007 hingga Februari 2008 mendapati perkara berikut :-

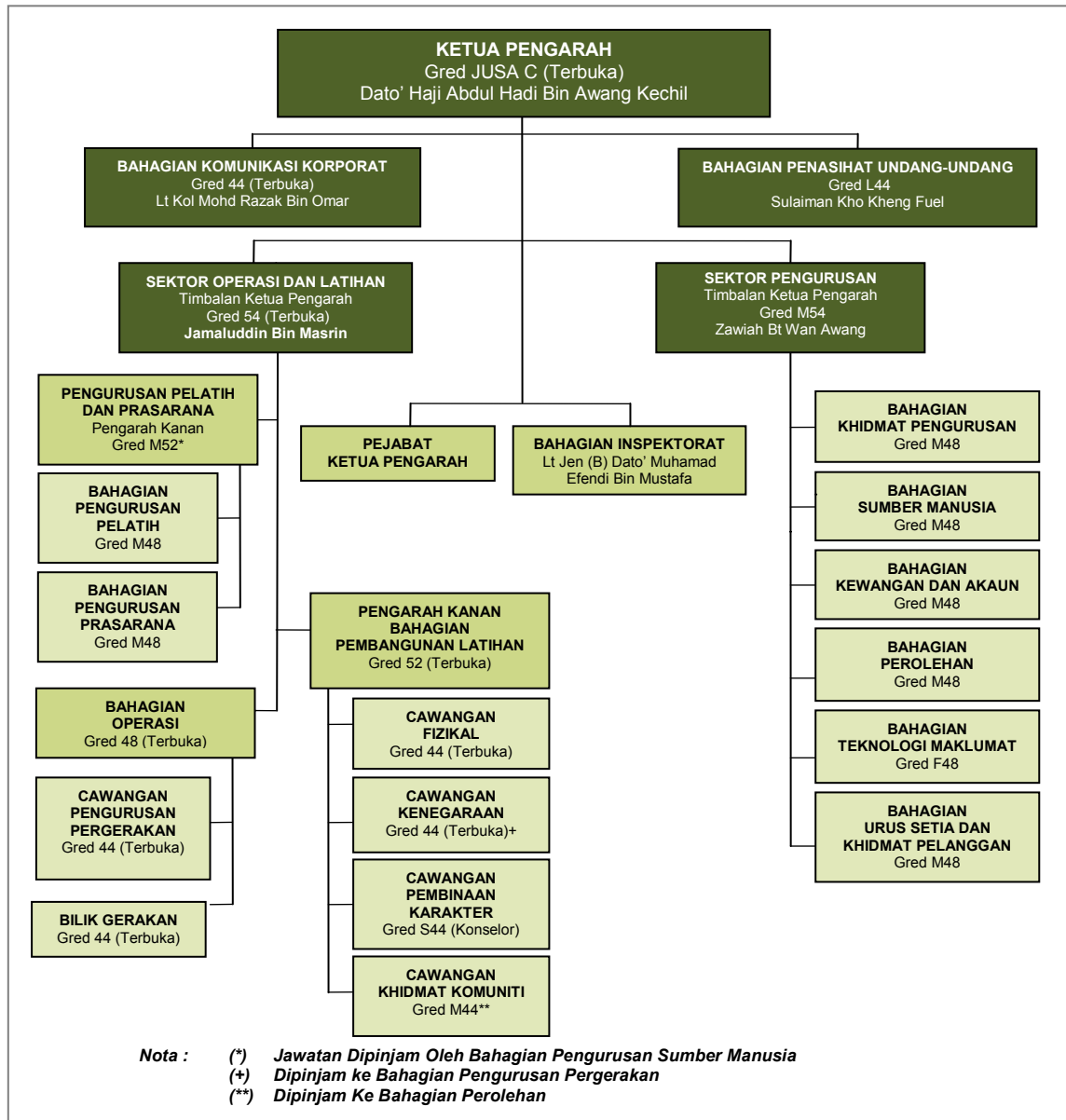
24.4.1. Pengurusan Program

24.4.1.1. Peringkat Ibu Pejabat Jabatan Latihan Khidmat Negara

- a. Jabatan Latihan Khidmat Negara (JLKN) diketuai oleh Ketua Pengarah Gred JUSA C iaitu Dato' Haji Abdul Hadi bin Awang Kechil dengan dibantu oleh 2

Timbalan Ketua Pengarah Gred 54 iaitu Timbalan Ketua Pengarah Sektor Operasi Dan Latihan dan Timbalan Ketua Pengarah Sektor Pengurusan. Sehingga bulan Disember 2007, sejumlah 194 jawatan tetap telah diluluskan di mana 159 (81.5%) daripadanya telah diisi. Selain itu, sebanyak 140 jawatan sambilan telah diluluskan di mana 116 daripadanya telah diisi. Kedudukan struktur organisasi JLKN adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 24.1
STRUKTUR ORGANISASI
JABATAN LATIHAN KHIDMAT NEGARA
- KEDUDUKAN PADA 30 APRIL 2008

- b. Bagi mengatasi masalah kekurangan kakitangan dan memantapkan pengurusan JLKN, Jabatan ini telah memohon pertambahan jawatan tetap untuk menggantikan jawatan sambilan. Permohonan tersebut dikemukakan kepada Jabatan Perkhidmatan Awam pada bulan Mac 2008.

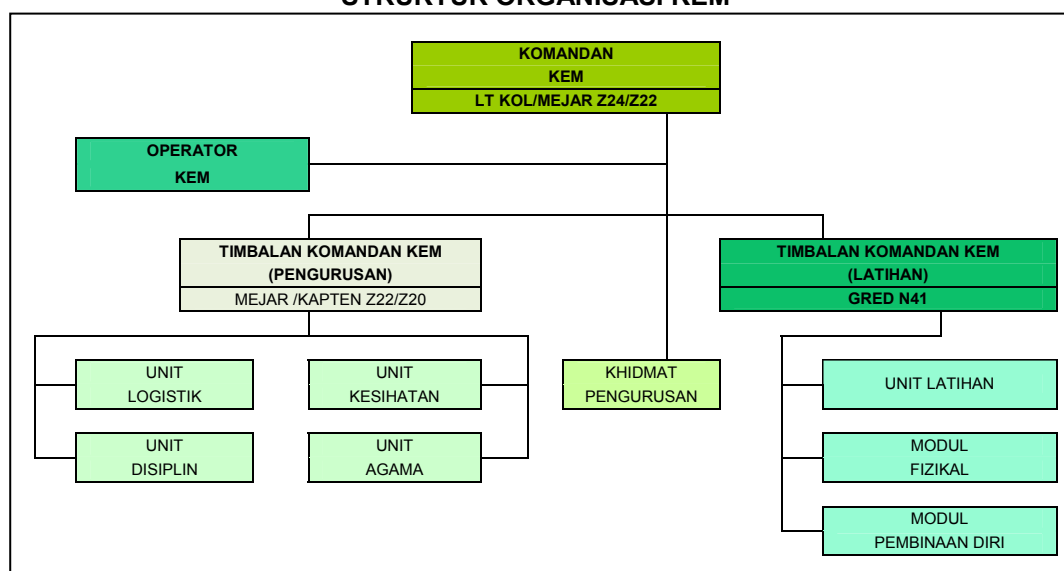
24.4.1.2. Peringkat Kem Program Latihan Khidmat Negara

- a. Kesemua 84 kem PLKN telah dibahagikan kepada 9 zon seperti di **Jadual 24.1**. Setiap kem diketuai oleh seorang Komandan Kem yang diisi oleh pegawai tentera berpangkat Leftenan Kolonel/Mejar. Beliau dibantu oleh 2 Timbalan Komandan Kem iaitu Timbalan Komandan Kem (Pengurusan), seorang pegawai tentera berpangkat Mejar/Kapten dan Timbalan Komandan Kem (Latihan) Gred N41 yang dilantik secara kontrak. Struktur organisasi kem adalah seperti di **Carta 24.2**.

JADUAL 24.1
PEMBAHAGIAN KEM PROGRAM LATIHAN
KHIDMAT NEGARA MENGIKUT ZON

ZON	NEGERI TERLIBAT	BIL. KEM TERLIBAT
A	Perlis Dan Kedah	14
B	Pulau Pinang Dan Perak	12
C	Selangor	6
D	Negeri Sembilan	8
E	Melaka Dan Johor	11
F	Pahang	10
G	Kelantan Dan Terengganu	8
H	Sarawak	8
I	Sabah	7
JUMLAH		84

CARTA 24.2
STRUKTUR ORGANISASI KEM

- b. Di peringkat kem PLKN, sebanyak 5,345 jawatan telah diluluskan merangkumi 1,428 jawatan tetap, 168 jawatan kontrak dan 3,749 jawatan sambilan. Sehingga bulan Disember 2007, sebanyak 1,223 jawatan tetap, 127 jawatan kontrak dan 2,897 jawatan sambilan telah diisi. Mulai pengambilan pelatih PLKN Kumpulan 1 tahun 2008, Kementerian Kesihatan

telah meminjamkan kakitangan perubatannya secara pentadbiran untuk ditempatkan di semua kem PLKN. Kedudukan perjawatan bagi 5 kem yang dilawati adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.2
KEDUDUKAN PERJAWATAN BAGI 5 KEM SEHINGGA 31 DISEMBER 2007

JAWATAN	KEM															JUMLAH JAWATAN KOSONG
	SERI PERKASA, NEGERI SEMBILAN			BERINGIN BEACH RESORT, LANGKAWI			WAWASAN, SABAH			JUARA, SARAWAK			PELADANG SETIU AGRO RESORT, TERENGGANU			
	L	I	K	L	I	K	L	I	K	L	I	K	L	I	K	
JAWATAN TENTERA																
Komandan Kem	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0
Tim. Komandan Kem (P)	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	0	1	1
Staf Tadbir/Disiplin	2	2	0	2	2	0	2	2	0	2	2	0	2	2	0	0
Staf Logistik	2	2	0	2	2	0	2	2	0	2	2	0	2	1	1	1
Tim Paramedik	2	2	0	2	2	0	2	2	0	2	2	0	2	2	0	0
Kor Agama	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0
Urusetia Latihan	1	1	0	1	1	0	1	0	1	1	1	0	1	1	0	1
JUMLAH	10	10	0	10	10	0	10	9	1	10	10	0	10	8	2	3
JAWATAN AWAM (TETAP)																
Pembantu Tadbir N22	1	1	0	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1	1	0	2
Jururawat Masyarakat U19	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	5
Pembantu Tadbir W17	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0
Pembantu Tadbir N17	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	0	1	1	1	0	1
Pembantu Tadbir (P/S) N17	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0
Pembantu Am Rendah N1	2	2	0	2	2	0	2	1	1	1	0	1	2	2	0	2
JUMLAH	7	6	1	7	5	2	7	5	2	6	2	4	7	6	1	10
JAWATAN KONTRAK																
Timbalan Komandan Kem (Latihan) N41	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0
Pembantu Hal Ehwal Islam S17	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0
JUMLAH	2	2	0	2	2	0	2	2	0	2	2	0	2	2	0	0
JAWATAN SAMBILAN																
Pen. Pegawai Tadbir N27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pembantu Tadbir N17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0
JUMLAH	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0
JUMLAH BESAR	19	18	1	19	17	2	19	16	3	19	15	4	19	16	3	13

Nota : L- Lulus I - Isi K - Kosong

- c. Semakan Audit di Kem Seri Perkasa, Negeri Sembilan; Kem Beringin Beach Resort, Langkawi, Kedah; Kem Wawasan, Sabah; Kem Juara, Sarawak dan Kem Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu mendapati 13 kekosongan jawatan yang belum diisi iaitu 3 jawatan tentera dan 10 jawatan awam tetap. Kekosongan jawatan ini telah menjejaskan kelancaran pengurusan kem. Contohnya di Kem Juara, Sarawak, seorang Pembantu Tadbir Gred N17 (Sambilan) telah menjalankan tugas bagi jawatan Pembantu Tadbir Gred N22, Pembantu Tadbir Gred N17 dan Pembantu Am Rendah Gred N1.

24.4.2. Undang-undang Dan Peraturan

Program ini perlu dilaksanakan mengikut undang-undang dan peraturan berikut :-

- a. Akta Latihan Khidmat Negara 2003 (Akta 628) yang mengandungi antara lainnya peruntukan mengenai had umur warga Malaysia yang wajib mengikuti latihan ini; pihak yang boleh dikecualikan; hukuman bagi mereka yang ingkar untuk menghadiri latihan dan tanggungjawab majikan untuk membenarkan pekerja menghadiri latihan ini dengan bergaji penuh.
- b. Manual Prosedur Kerja PLKN.
- c. Perintah Tetap yang menerangkan tentang organisasi dan fungsi kem; tugas dan tanggungjawab pegawai, staf dan jurulatih; perintah tetap bagi pelatih, jurulatih, staf dan kem; pengurusan disiplin pelatih dan jurulatih.
- d. Arahan Pentadbiran seperti :-
 - i. Arahan Pentadbiran Bilangan 1 Tahun 2006 - Pengawasan ke atas pelatih-pelatih di kem-kem PLKN di luar waktu latihan.
 - ii. Arahan Pentadbiran Bilangan 2 Tahun 2006 - Menangani kes-kes disiplin di kalangan staf pengurusan dan jurulatih di kem PLKN.
 - iii. Arahan Pentadbiran Bilangan 3 Tahun 2006 - Urusan pengendalian pelatih-pelatih yang sakit atau cedera semasa menjalani latihan di kem-kem PLKN.
 - iv. Arahan Pentadbiran Bilangan 4 Tahun 2006 - Pengawasan ke atas kesihatan dan kebersihan kem-kem PLKN bagi menjamin tahap kesihatan pelatih-pelatih dalam keadaan baik.
- e. Arahan Pengurusan Kewangan Bilangan 1 Tahun 2007 - Tatacara pembayaran bil-bil di JLKN.

Pada pandangan Audit, undang-undang dan peraturan yang diwujudkan adalah memadai untuk membolehkan Program Latihan Khidmat Negara dilaksanakan dengan teratur dan berkesan.

24.4.3. Peruntukan Dan Perbelanjaan

Bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007, sejumlah RM2.55 bilion telah diperuntukkan bagi merealisasikan PLKN. Daripada jumlah tersebut, RM2.40 bilion (94%) telah dibelanjakan. Peruntukan dan perbelanjaan bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.3
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2007

TAHUN	PERUNTUKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)	% PERBELANJAAN
2004	622.0	608.6	97.8
2005	615.0	604.8	98.4
2006	637.0	628.0	98.6
2007	676.2	555.1	82.1
JUMLAH	2,550.2	2,396.5	94.0

24.4.4. Pengambilan Pelatih

24.4.4.1. Pengambilan pelatih dibuat 3 kali setahun. Pemilihan dibuat secara rawak melalui sistem berkomputer berdasarkan data yang diperoleh daripada Jabatan Pendaftaran Negara, Lembaga Peperiksaan dan Bahagian Sekolah, Kementerian Pelajaran. Bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007, seramai 368,500 orang telah dipilih untuk menyertai PLKN bagi 80 kem tetapi hanya 294,737 orang yang telah melaporkan diri. Daripada seramai 73,763 orang yang tidak mengikuti program ini, seramai 44,630 orang telah mendapat kebenaran penangguhan dan pengecualian, 15,584 orang tidak dapat dikesan (surat panggilan yang dihantar mengikut alamat terakhir yang diperoleh daripada Jabatan Pendaftaran Negara dikembalikan kepada JLKN), 13,380 orang ingkar menghadirkan diri dan 169 orang disebabkan oleh beberapa faktor seperti telah meninggal dunia dan telah berkhidmat dengan Angkatan Tentera. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.4
BILANGAN PELATIH YANG MENGIKUTI PROGRAM LATIHAN KHIDMAT NEGARA BERBANDING DENGAN BILANGAN YANG DITAWARKAN BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2007

TAHUN	BILANGAN				% TIDAK HADIR
	KEM	DITAWARKAN (Orang)	HADIR (Orang)	TIDAK HADIR (Orang)	
2004	55	88,500	71,701	16,799	19.0
2005	66 - 75	85,000	66,108	18,892	22.2
2006	75 - 77	95,000	79,950	15,050	15.8
2007	78 - 80	100,000	76,978	23,022	23.0
JUMLAH		368,500	294,737	73,763	20.0

24.4.4.2. Secara umumnya, hasil penyiasatan yang dijalankan oleh Polis Diraja Malaysia (PDRM) dengan kerjasama agensi-agensi Kerajaan lain seperti Jabatan Pendaftaran Negara, Jabatan Kebajikan Masyarakat, Jabatan Hal Ehwal Orang Asli dan Unit Pengambilan Universiti mendapati antara sebab mereka yang telah ditawarkan tidak menghadiri program ini adalah disebabkan sama ada bertukar alamat, masih menuntut, *sole bread winner*, orang kurang upaya, tidak menerima notis, meninggal dunia, berada di luar negeri, memasuki tentera, mengalami masalah kesihatan atau telah mengikuti PLKN.

24.4.4.3. Mengikut syarat kontrak antara Kerajaan dengan pengusaha kem, Kerajaan akan membayar sewa kemudahan latihan dan prasarana mengikut bilangan yang telah dipersetujui iaitu antara 690 hingga 890 pelatih untuk tahun 2004 dan antara 300 hingga 400 pelatih bagi tahun 2005 dan seterusnya. Bagaimanapun, Kerajaan tetap perlu membuat bayaran kepada pengusaha kem sungguhpun bilangan pelatih mengikut kem adalah kurang daripada bilangan yang dipersetujui. Sekiranya bilangan kehadiran pelatih mengikut kem melebihi daripada bilangan yang dipersetujui, Kerajaan juga perlu membiayai kos berkenaan. Kos sewaan kemudahan-kemudahan latihan dan prasarana adalah berbeza-beza antara Semenanjung Malaysia dengan Sabah dan Sarawak. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.5
KOS SEWAAN KEMUDAHAN-KEMUDAHAN LATIHAN DAN PRASARANA

TAHUN	BILANGAN PELATIH MENGIKUT PERJANJIAN (Orang)	KOS SEWAAN PRASARANA/PELATIH	
		SEMANAJUNG (RM)	SABAH/SARAWAK (RM)
2004	690 - 890	30.00	41.00
2005 Dan Seterusnya	300 - 400	25.00	34.30

24.4.4.4. Semakan Audit mendapati bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007, terdapat kem yang mempunyai pelatih lebih atau kurang daripada bilangan yang dipersetujui. Bagi kem-kem yang mempunyai kekurangan pelatih, didapati seramai 63,417 orang (mengikut kem) tidak menghadiri program ini. Berdasarkan pengiraan Audit, **Kerajaan terpaksa menanggung bayaran berjumlah RM110.10 juta kepada pengusaha kem.** Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.6
**KOS PRASARANA YANG DITANGGUNG OLEH KERAJAAN BAGI PERBEZAAN
ANTARA BILANGAN PELATIH YANG DITETAPKAN DALAM KONTRAK DENGAN
BILANGAN PELATIH YANG HADIR BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2007**

TAHUN	BILANGAN PELATIH YANG DITETAPKAN DALAM KONTRAK (Orang)	BILANGAN YANG TIDAK HADIR (Orang)	KOS YANG DITANGGUNG KERAJAAN (RM Juta)
2004	94,580	22,253	21.62
2005	79,600	14,435	31.15
2006	84,450	11,340	23.77
2007	89,900	15,389	33.56
JUMLAH	348,530	63,417	110.10

Pada pandangan Audit, memandangkan antara 16% hingga 23% daripada mereka yang ditawarkan tidak menghadiri program ini bagi setiap sesi pengambilan, Kementerian perlu mengkaji semula syarat kontrak berhubung bilangan pelatih yang ditetapkan bagi setiap kem. Kerajaan juga patut menyediakan senarai calon pengganti. Ini adalah penting bagi memastikan Kerajaan tidak berterusan menanggung perbelanjaan yang tidak sepatutnya dibuat akibat daripada ketidakhadiran mereka yang telah

ditawarkan. JLKN perlu juga menyemak senarai nama calon yang dipilih dengan agensi-agensi yang berkaitan seperti Jabatan Pendaftaran Negara, Jabatan Kebajikan Masyarakat, Jabatan Hal Ehwal Orang Asli dan Unit Pengambilan Universiti terlebih dahulu sebelumewartakan nama mereka untuk menjalani Program Latihan Khidmat Negara. Usaha berterusan hendaklah dilakukan untuk mengesan mereka yang ingkar melaporkan diri termasuk mendapatkan kerjasama daripada Jabatan dan agensi Kerajaan yang lain.

24.4.4.5. Mengikut Akta Latihan Khidmat Negara 2003, mereka yang ingkar menghadiri latihan khidmat negara seperti mana yang diarahkan, boleh dikenakan denda tidak melebihi RM3,000 atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi 6 bulan atau kedua-duanya. Semakan Audit mendapati bagi pengambilan tahun 2004 hingga 2006, sebanyak 5,735 kes telah dibuat siasatan lanjut kerana alasan yang diberi adalah diragui. Kedudukan tindakan yang diambil terhadap pelatih yang tidak menghadiri PLKN sehingga 31 Disember 2007 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.7
TINDAKAN TERHADAP MEREKA YANG TIDAK MENGHADIRI
PROGRAM LATIHAN KHIDMAT NEGARA
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2007

BUTIRAN	BILANGAN KES
Dicaj Dan Dituduh	3
Kes Masih Dalam Penyiasatan	3,856
Dalam Proses Merujuk Kepada Timbalan Pendakwa Raya	751
Tiada Tindakan Lanjut	1,125
JUMLAH	5,735

24.4.4.6. Berdasarkan kepada maklum balas terhadap teguran Audit, JLKN telah memaklumkan bahawa pelbagai usaha telah dibuat untuk memaklumkan kepada bakal pelatih bahawa mereka telah terpilih untuk menjalani PLKN. Antara usaha yang telah dilaksanakan adalah dengan mengiklankan senarai nama pelatih di dalam akhbar, mengemas kini alamat di laman web JLKN, khidmat pesanan ringkas serta memohon bantuan Pejabat Daerah, Ketua Kampung atau Pejabat Residen di Sabah dan Sarawak.

24.4.5. Pelantikan Jurulatih

24.4.5.1. Sehingga tahun 2007, semua jurulatih bagi Modul Fizikal dan *Multiskill* dilantik secara sambilan. Pengambilan jurulatih dibuat oleh JLKN sendiri melalui iklan yang disiarkan di akhbar utama. Jurulatih yang dilantik akan dibayar elaun berjumlah RM80 sehari selain menerima kemudahan lain seperti tempat tinggal dan makanan disediakan. Kelayakan jurulatih yang diperlukan adalah seperti berikut :-

- a. **Jurulatih Modul Fizikal** perlu mempunyai pengalaman dan kemahiran sebagai jurulatih dalam 3 bidang atau aktiviti seperti latihan jasmani atau senamrobik, kawad kaki, kembara halangan, pertolongan cemas, tempur tanpa senjata, baca peta dan kompas, kraf hutan, tali (litar tali tinggi dan litar tali rendah), air (aktiviti kayak dan rakit) dan sukan kreativiti. Selain itu, calon juga hendaklah sihat tubuh badan dan berumur antara 21 hingga 55 tahun. Keutamaan diberi kepada semua pesara Angkatan Tentera Malaysia (ATM), Polis Diraja Malaysia (PDRM) dan Pasukan Bomba Dan Penyelamat Malaysia (Bomba). Bagi anggota ATM, PDRM atau Bomba yang masih berkhidmat, permohonan hanya boleh dipertimbangkan setelah mendapat kelulusan daripada pegawai atasan perkhidmatan yang berkenaan. Tiada syarat minimum akademik yang ditetapkan oleh JLKN bagi pengambilan jurulatih fizikal.
- b. **Jurulatih Modul *Multiskill*** yang akan mengendalikan modul-modul Kenegaraan, Pembinaan Karakter dan Khidmat Komuniti mestilah mempunyai sekurang-kurangnya diploma dan keutamaan dalam Pengajian Sejarah, Pengurusan, Pengurusan Sumber Manusia, Sains Politik, Kaunseling, Psikologi atau Pendidikan; berumur antara 21 hingga 60 tahun dan perlu mempunyai tubuh badan yang sihat. Tenaga pengajar/fasilitator yang mempunyai pengalaman yang luas dalam bidang Latihan Dalam Kumpulan juga boleh dipertimbangkan.

24.4.5.2. Sehingga tahun 2007, tanggungjawab menguruskan pengambilan dan penempatan jurulatih adalah terletak di bawah Bahagian Pembangunan Latihan JLKN. Pada tahun 2008, JLKN telah memohon kepada Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) untuk melantik jurulatih ini secara kontrak. Sehubungan ini, urusan pengambilan dan penempatan jurulatih telah diserahkan kepada Bahagian Sumber Manusia, JLKN. Bagaimanapun, pihak Audit mendapati rekod berkaitan masih lagi disimpan di Bahagian Pembangunan Latihan, JLKN. Didapati tempat penyimpanan fail di Bahagian tersebut sempit dan fail jurulatih tidak diselenggarakan dengan teratur. Selain itu, tiada indeks fail diselenggarakan untuk fail peribadi jurulatih kerana fail tersebut tidak didaftarkan. Akibatnya, carian fail sukar dilakukan dan urusan mengemas kini fail tidak dapat dilaksanakan dengan baik. Daripada sejumlah 153 fail jurulatih bagi 5 kem yang dipohon untuk diaudit, hanya 45 fail sahaja yang diserahkan kepada pihak Audit seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.8
BILANGAN FAIL JURULATIH YANG DIKEMUKAKAN UNTUK DIAUDIT

MODUL	BILANGAN FAIL DIPOHON	BILANGAN FAIL DISERAH	BILANGAN FAIL YANG TIDAK DIKEMUKAKAN
Fizikal	85	30	55
<i>Multiskill</i>	68	15	53
JUMLAH	153	45	108

24.4.5.3. Semakan Audit telah dijalankan terhadap 45 fail jurulatih yang dikemukakan untuk memastikan jurulatih yang dilantik mematuhi syarat kelayakan yang ditetapkan. Memandangkan fail tersebut tidak lengkap dan tidak kemas kini, semakan juga dibuat terhadap borang prestasi jurulatih. Didapati pengambilan semua jurulatih Modul *Multiskill* telah memenuhi syarat kelayakan yang ditetapkan. Bagaimanapun, pihak Audit tidak dapat mengesahkan kesahihan kelulusan akademik dan kelayakan umur jurulatih tersebut kerana salinan dokumen berkaitan tiada di dalam fail. Berikut diberikan beberapa contohnya :-

JADUAL 24.9
DOKUMEN TIADA DALAM FAIL BAGI JURULATIH MODUL *MULTISKILL*

KEM	BILANGAN FAIL DISEMAK	DOKUMEN YANG TIDAK DAPAT DISEMAK/BIL. FAIL			
		AKADEMIK	PENGALAMAN	UMUR	KESIHATAN
Seri Perkasa, Negeri Sembilan	10	7	8	8	10
Beringin Beach Resort, Langkawi	2	1	1	2	2

24.4.5.4. Bagi Modul Fizikal, semakan Audit terhadap fail jurulatih mendapati tiada dokumen yang membuktikan jurulatih mempunyai pengalaman yang ditetapkan dalam bidang masing-masing dan sama ada mematuhi had umur yang ditetapkan. Berikut diberikan contohnya :-

JADUAL 24.10
DOKUMEN TIADA DALAM FAIL BAGI JURULATIH MODUL FIZIKAL

KEM	BIL. FAIL DISEMAK	DOKUMEN YANG TIDAK DAPAT DISEMAK / BIL. FAIL				
		KEMAHIRAN	AKADEMIK	PEKERJAAN	UMUR	KESIHATAN
Juara, Sarawak	15	5	13	3	1	-
Wawasan, Sabah	15	5	15	-	-	-

24.4.5.5. Bagi mewujudkan hubungan yang lebih rapat antara jurulatih dengan pelatih serta meningkatkan penyeliaan disiplin pelatih, Jawatankuasa Kabinet Mengenai Khidmat Negara telah menetapkan nisbah tenaga pengajar dengan pelajar secara umumnya ialah 1:25. Semakan Audit terhadap Laporan Kehadiran Pelatih PLKN bagi tahun 2006 dan 2007 melibatkan 5 kem mendapati norma nisbah jurulatih dengan pelatih bagi Kumpulan 1 dan 2 adalah antara 1:15 hingga 1:36. Manakala, nisbah bagi Kumpulan 3 adalah antara 1:6 hingga 1:18 pelatih kerana kehadiran pelatih bagi Kumpulan 3 berkurangan berbanding dengan Kumpulan 1 dan 2 seperti ditunjukkan di jadual berikut :-

JADUAL 24.11
NISBAH JURULATIH DENGAN PELATIH

KEM	NISBAH JURULATIH KUMPULAN 1 DAN 2 TAHUN 2006 DAN 2007			NISBAH JURULATIH KUMPULAN 3 TAHUN 2006 DAN 2007		
	MODUL FIZIKAL	MODUL KENEGARAAN DAN KHIDMAT KOMUNITI	MODUL PEMBINAAN KARAKTER	MODUL FIZIKAL	MODUL KENEGARAAN DAN KHIDMAT KOMUNITI	MODUL PEMBINAAN KARAKTER
Seri Perkasa, Negeri Sembilan	1:26- 1:31	1:22-1:23	1:22-1:29	1:6-1:9	1:9 -1:13	1:9-1:15
Beringin Beach Resort, Langkawi	1:18-1:21	1:19-1:22	1:23-1:30	1:8	1:10-1:15	1:10-1:15
Wawasan, Sabah	1:20-1:24	1:19-1:23	1:21-1:36	1:6-1:11	1:9- 1:14	1:9-1:18
Juara, Sarawak	1:19-1:23	1:15-1:19	1:22-1:31	1:8-1:11	1:9-1:11	1:11-1:16
Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu	1:17-1:22	1:20-1:21	1:23-1:28	1:6-1:8	1:8-1:14	1:7-1:18

24.4.5.6. Berdasarkan kepada maklum balas terhadap teguran Audit, JLKN telah memaklumkan mulai bulan Mei 2008, pelantikan jurulatih telah ditukar daripada secara sambilan kepada kontrak supaya mereka dapat memberi tumpuan sepenuhnya kepada pelatih. Pelantikan ini dibuat secara berperingkat. Selain itu, bagi memastikan pengurusan fail dapat dibuat dengan teratur, JLKN juga dalam proses memohon tambahan jawatan Penolong/Pembantu Tadbir secara tetap bagi menggantikan kakitangan sambilan.

24.4.6. Kesesuaian Lokasi Kem

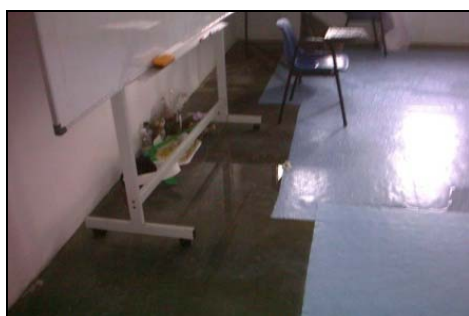
Asas pemilihan lokasi kelima-lima kem yang diaudit tidak dapat disahkan kerana dokumen yang berkaitan seperti Laporan Penilaian Teknikal, justifikasi pemilihan kem dan salinan minit mesyuarat tidak dikemukakan untuk pengauditan. Bagaimanapun, lawatan Audit ke kem-kem tersebut mendapati lokasi kem yang tidak sesuai seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.12
LOKASI DAN KELUASAN KEM

KEM	PENGUSAHA	LOKASI	KELUASAN (EKAR)	TARIKH SIJIL PERAKUAN SIAP	PANDANGAN AUDIT
Beringin Beach Resort, Langkawi	Mewah Technology Supply & Services	a. 3 km daripada pekan Kuah, berhampiran pantai dan dikelilingi bukit b. Mempunyai kemudahan jalan raya	9	Belum dikeluarkan kerana tidak mematuhi syarat kontrak	Tidak sesuai kerana sering kali berlaku banjir akibat air laut pasang tinggi. Akibatnya, ada bilik darjah yang tidak dapat digunakan (Gambar 24.1 hingga 24.3)
Wawasan, Sabah	Kinabalu Handal Sdn. Bhd.	Terletak di Kg. Ovai iaitu 20 km daripada pekan Papar	52	17.01.2005	Lokasi kurang sesuai kerana: - Kenderaan tidak sampai ke kem (menggunakan jambatan gantung menyeberangi sungai) - Sumber bekalan air adalah daripada sungai. Air sungai dirawat untuk kegunaan dewan makan - Terdapat satu pintu masuk dan melalui jambatan gantung (Gambar 24.4 dan 24.5)

KEM	PENGUSAHA	LOKASI	KELUASAN (EKAR)	TARIKH SIJIL PERAKUAN SIAP	PANDANGAN AUDIT
Juara, Sarawak	Juara Serata Sdn. Bhd.	a. 15 km daripada pekan Serian b. 4 km daripada jalan utama	32	Belum dikeluarkan kerana tidak mematuhi syarat kontrak	Masalah bekalan air bersih kerana tekanan air rendah. Ada kalanya pengusaha menyewa lori tangki untuk membekalkan air bersih ke kem ini (Gambar 24.6 dan 24.7)
Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu	Barracuda Integrated & Corporation Sdn. Bhd.	a. 10 km daripada pekan Permaisuri, Setiu b. Terletak dalam kawasan rezab hutan Gunung Tebu	42	30.11.2004	Lokasi tidak selamat kerana terdedah kepada bahaya pokok tumbang. (Gambar 24.8 dan 24.9)

GAMBAR 24.1

*Kem Beringin Beach Resort, Langkawi
- Air Laut Melimpah Masuk Ke Dalam Bilik Darjah Pelatih*

GAMBAR 24.2

*Kem Beringin Beach Resort, Langkawi
- Persekitaran Bangunan Asrama Pelatih Dimasuki Air Laut Pasang Tinggi*

GAMBAR 24.3

*Kem Beringin Beach Resort, Langkawi
- Bilik Darjah Yang Tidak Digunakan Akibat Dimasuki Air Laut Pasang Tinggi*

GAMBAR 24.4

*Kem Wawasan, Sabah
- Hanya Satu Pintu Masuk Ke Kem*

GAMBAR 24.5

*Kem Wawasan, Sabah
- Jambatan Gantung*

GAMBAR 24.6

*Kem Juara, Sarawak
- Lori Tangki Mengangkut Bekalan Air Bersih*

GAMBAR 24.7

GAMBAR 24.8

*Kem Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu
- Kawasan Kem Di Dalam Hutan Simpan
Gunung Tebu*

GAMBAR 24.9

*Kem Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu
- Bangunan Asrama Pelatih Yang Ditimpa Pokok
Hutan Ditutupi Dengan Kanvas Sementara*

24.4.7. Perjanjian Dengan Pengusaha Kem

24.4.7.1. Setakat 30 April 2008, Kementerian telah menandatangani kontrak dengan 84 pengusaha kem di seluruh negara iaitu 69 di Semenanjung dan 15 di Sabah dan Sarawak. Pemilihan pengusaha kem dibuat secara rundingan terus. Tempoh kontrak adalah selama 4 tahun dan nilainya antara RM14 juta hingga RM25 juta. Antara lain, syarat perjanjian menetapkan pengusaha kem perlu menyediakan kemudahan dan prasarana dalam tempoh 2 hingga 3 bulan daripada tarikh perjanjian ditandatangani dan sekiranya ia gagal, denda berjumlah antara RM300 hingga RM450 sehari akan dikenakan. Kemudahan dan prasarana yang akan dibekalkan adalah seperti berikut :-

- a. Kemudahan kediaman bagi pelatih dan jurulatih, dewan makan, surau, rumah masak, stor dan bilik rawatan kecemasan.
- b. Kemudahan bilik darjah, bilik jurulatih dan pejabat pentadbiran.
- c. Kemudahan prasarana seperti jalan masuk, bekalan air, bekalan elektrik, telefon, sistem mencegah kebakaran dan sistem siaraya.
- d. Kemudahan latihan darat dan air serta bilik darjah.
- e. Kemudahan perkhidmatan dan kemasyarakatan seperti pungutan sampah.

24.4.7.2. Mengikut Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1995, kontrak hendaklah ditandatangani dalam tempoh 4 bulan daripada tarikh Surat

Setuju Terima dikeluarkan. Semakan Audit terhadap kontrak antara Kerajaan dengan 5 pengusaha kem mendapati **dokumen kontrak hanya ditandatangani selepas 4 bulan daripada tarikh Surat Setuju Terima dikeluarkan**. Kelewatan yang berlaku adalah antara 109 hingga 487 hari. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.13
KELEWATAN MENANDATANGANI PERJANJIAN KONTRAK

KEM	PENGUSAHA	TARIKH SURAT SETUJU TERIMA	TARIKH TANDATANGAN KONTRAK	TEMPOH KELEWATAN (Bil. Hari)
Juara, Sarawak	Juara Serata Sdn. Bhd.	22.09.2004	24.05.2006	487
Seri Perkasa, Negeri Sembilan	NS Construction Sdn. Bhd.	01.09.2004	19.04.2005	109
Beringin Beach Resort, Langkawi	Mewah Technology Supply & Services	01.09.2004	10.05.2005	130
Wawasan, Sabah	Kinabalu Handal Sdn. Bhd.	01.09.2004	15.08.2005	226
Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu	Barracuda Integrated & Corporation Sdn. Bhd.	01.09.2004	14.11.2005	316

24.4.7.3. Mengikut syarat kontrak, pengusaha kem boleh memohon wang pendahuluan sehingga RM2 juta. Bayaran wang pendahuluan tersebut perlu dijelaskan melalui potongan bayaran sewa yang akan dibayar kepadanya. Sehingga 31 Disember 2007, sejumlah RM127.25 juta wang pendahuluan telah dibayar kepada 66 pengusaha kem. Sejumlah RM119.25 juta daripadanya yang melibatkan 62 pengusaha kem sepatutnya telah selesai dikutip pada bulan Disember 2007. Namun pada tarikh tersebut, didapati sejumlah RM62.25 juta yang telah dikutip daripada 62 pengusaha kem itu meninggalkan bakinya berjumlah **RM57 juta belum dijelaskan**. Kementerian telah menjadualkan semula kutipan wang pendahuluan tersebut yang sepatutnya tamat pada bulan Disember 2007 kepada akhir tahun 2008. Semakan Audit selanjutnya mendapati sejumlah RM2.69 juta daripada baki RM57 juta tersebut melibatkan **3 pengusaha kem yang mana operasinya telah digantung sementara**. Kem-kem yang terlibat adalah Kem Camang, Bentong dan Kem Summer Set Resort, Kuala Rompin, Pahang serta Kem Kubena Sipitang, Sabah.

24.4.8. Pematuhan Terhadap Syarat Kontrak

Bagi menentukan sama ada syarat-syarat kontrak dipatuhi berhubung dengan lokasi, kemudahan-kemudahan kediaman dan latihan, makanan, prasarana dan lain-lain, semakan Audit telah dijalankan terhadap 5 kem iaitu Kem Seri Perkasa, Negeri Sembilan; Kem Beringin Beach Resort, Langkawi; Kem Wawasan, Sabah; Kem Juara, Sarawak dan Kem Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu. Hasil pengauditan mendapati perkara-perkara berikut :-

24.4.8.1. Bagi mengesahkan kemudahan prasarana termasuk elemen latihan darat dan air serta kemudahan latihan sukan adalah sempurna mengikut spesifikasi yang ditetapkan oleh Kerajaan, Sijil Perakuan Siap Kerja akan dikeluarkan oleh Kementerian kepada pengusaha kem. Denda lewat antara RM300 hingga RM450 sehari akan dikenakan kepada pengusaha kem jika ia gagal menyiapkan kerja prasarana dan kemudahan latihan berkaitan pada tempoh yang ditetapkan. Mengikut rekod Kementerian, sejumlah RM488,655 denda lewat perlu dibayar oleh 38 pengusaha kem kerana kegagalan mereka menyediakan kemudahan sepenuhnya. Namun demikian, tiada bukti menunjukkan denda tersebut telah dikutip oleh Kementerian.

24.4.8.2. Pelbagai kemudahan asas perlu disediakan di setiap kem PLKN seperti blok kediaman pelatih, blok bilik mandi dan tandas, bilik rawatan kecemasan, bilik darjah, bilik rehat pelatih, bilik rehat jurulatih, kemudahan prasarana dan sebagainya. Selain itu, pengusaha kem juga bertanggungjawab untuk menyenggara dan membaiki kerosakan yang berlaku bagi memastikan segala kemudahan sentiasa berada dalam keadaan baik. Pemeriksaan fizikal yang telah dilakukan dalam bulan Ogos 2007 mendapati kemudahan yang disediakan di Kem Seri Perkasa, Negeri Sembilan adalah mematuhi syarat kontrak. Contohnya adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 24.10

*Kem Seri Perkasa, Negeri Sembilan
- Blok Bilik Darjah Yang Disediakan Memenuhi
Syarat Kontrak*

GAMBAR 24.11

*Kem Seri Perkasa, Negeri Sembilan
- Bilik Rawatan Kesihatan Yang Disediakan
Memenuhi Syarat Kontrak*

GAMBAR 24.12

*Kem Seri Perkasa, Negeri Sembilan
- Elemen Tali Tinggi Yang Disediakan Memenuhi
Syarat Kontrak*

GAMBAR 24.13

*Kem Seri Perkasa, Negeri Sembilan
- Kemudahan Bekalan Air Bersih Daripada Jabatan
Bekalan Air*

24.4.8.3. Bagi 4 kem PLKN yang lain, didapati pengusaha kem tidak mengikut syarat yang ditetapkan dalam kontrak mengenai penyediaan kemudahan kediaman. Berikut adalah diberikan contoh-contohnya :-

- a. Pengusaha kem dikehendaki menyediakan blok-blok kediaman kekal yang boleh memuatkan antara 150 hingga 200 pelatih lelaki dan antara 150 hingga 200 pelatih wanita di setiap kem. Setiap satu blok penginapan memuatkan 25 pelatih dan seorang jurulatih bertugas. Antara kemudahan yang perlu disediakan ialah kipas siling, seterika, papan menggosok pakaian, *mosquito netting* dan katil. Lawatan Audit mendapati pengusaha kem tidak menyediakan beberapa kemudahan yang ditetapkan di dalam syarat kontrak. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.14
KEMUDAHAN BANGUNAN YANG DISEDIAKAN

KEM	SYARAT KONTRAK	PENEMUAN AUDIT
Beringin Beach Resort, Langkawi	Tapak binaan (bangunan) haruslah mempunyai <i>setback</i> sekurang-kurangnya 3 meter antara satu dengan yang lain.	<i>Setback</i> kurang dari 3 meter menyebabkan blok kediaman pelatih terlalu rapat. (Gambar 24.14 dan 24.15)
	Menyediakan 8 unit kipas siling dan 4 set seterika dan <i>iron board</i> .	7 unit kipas siling disediakan. Satu set seterika dan <i>iron board</i> disediakan di setiap blok kediaman pelatih.
Wawasan, Sabah	Menyediakan 4 set seterika dan <i>iron board</i> bagi setiap blok kediaman pelatih.	3 set seterika dan <i>iron board</i> disediakan di bilik rehat.
	Tingkap atau lubang angin hendaklah ditutup dengan <i>mosquito netting</i> .	<i>Mosquito netting</i> tidak dipasang di tingkap blok kediaman pelatih.
Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu	Menyediakan 4 set seterika dan <i>iron board</i> bagi setiap blok kediaman pelatih.	2 set seterika dan <i>iron board</i> yang disediakan bagi setiap blok.
	Setiap tingkap atau lubang angin hendaklah ditutup dengan <i>mosquito netting</i> .	<i>Mosquito netting</i> yang disediakan di setiap blok kediaman pelatih telah rosak dan tidak dibaiki. Blok kediaman pelatih dan jurulatih tidak disenggara dengan baik. (Gambar 24.16 dan 24.17)
	Mempunyai lorong pejalan kaki dari blok kediaman ke tempat-tempat berdekatan dan dipasang dengan lampu jalan secukupnya.	Lampu kalimantang telah digunakan di lorong pejalan kaki sungguhpun lampu jalan yang perlu digunakan. Sistem pendawaian elektrik juga tidak dibuat dengan sempurna. (Gambar 24.18)
Kem Juara, Sarawak	Setiap blok kediaman pelatih perlu mempunyai tingkap secukupnya dan pengudaraan yang sempurna bagi mengurangkan kepanasan dalam blok bangunan.	Blok bangunan kediaman pelatih yang telah disediakan tidak mempunyai lubang pengudaraan yang mencukupi.

GAMBAR 24.14

GAMBAR 24.15

Kem Beringin Beach Resort, Langkawi
- Blok Kediaman Pelatih Yang Terlalu Rapat Sehingga Bumbung Bercantum

GAMBAR 24.16

*Kem Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu
- Mosquito Net Yang Rosak Dan Tidak Diganti*

GAMBAR 24.17

*Kem Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu
- Mosquito Net Yang Rosak Dan Tidak Diganti*

GAMBAR 24.18

*Kem Peladang Setiu Agro Resort,
Terengganu
- Pendawaian Elektrik Tidak Sempurna iaitu
Kabel Diikat Pada Pokok*

- b. Berdasarkan syarat kontrak, blok bilik mandi dan tandas mestilah berdekatan dengan blok kediaman pelatih di mana setiap bilik mandi mampu menampung satu blok kediaman pelatih dengan kemudahan bekalan air, elektrik, tempat membasuh tangan berserta cermin dan tempat membasuh baju. Selain itu, pengusaha kem mestilah mewujudkan sistem rawatan kumbahan seperti mana yang ditetapkan di dalam kontrak. Hasil semakan Audit mendapati beberapa kelemahan dalam menyediakan kemudahan ini seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.15
KEDUDUKAN KEMUDAHAN BLOK KEDIAMAN

KEM	SYARAT KONTRAK	PENEMUAN AUDIT
Beringin Beach Resort, Langkawi	Bilik mandi perlu disediakan bagi setiap kediaman pelatih.	Kemasan lantai bilik mandi tidak dibuat dengan sempurna menyebabkan air bertakung. (Gambar 24.19)
	Tisu tandas hendaklah disediakan. Tandas wanita perlu ada tempat membuang sanitari wanita.	Tisu tandas serta tempat membuang sanitari wanita tidak disediakan.
	Setiap bilik mandi dan tandas perlu disediakan tangki simpanan air sebanyak 400 gelen.	Tangki yang berkapasiti 300 gelen sahaja yang disediakan. (Gambar 25.20)
Wawasan, Sabah	Sistem perparitan mestilah sempurna di dalam dan luar bangunan.	Beberapa bilik mandi wanita tiada sistem perparitan yang sempurna di luar bilik air. (Gambar 24.21)
	Menyediakan 2 kolah air dan 12 gayung.	Hanya terdapat 1 gayung yang disediakan pada setiap kolah air.
Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu	Tempat menyangkut pakaian dan tuala mandi perlu disediakan di ruang bilik mandi.	Tiada penyangkut pakaian dan tuala disediakan di dalam bilik mandi.
	Bilik mandi perlu disediakan bagi setiap kediaman pelatih.	Kemasan lantai bilik mandi tidak dibuat dengan sempurna menyebabkan air bertakung dan lantai rosak tidak dibaiki. (Gambar 24.22 dan 24.23)
Juara, Sarawak	Tempat menyangkut pakaian dan tuala mandi perlu disediakan di ruang bilik mandi.	Tempat untuk menyangkut baju dan tuala tidak disediakan di dalam bilik mandi.
	Setiap bilik mandi dan tandas perlu disediakan tangki simpanan air sebanyak 400 gelen.	Setiap bilik mandi yang disediakan di kediaman pelatih tidak mempunyai tangki simpanan air .

GAMBAR 24.19

Kem Beringin Beach Resort, Langkawi
- Lantai Tidak Rata Menyebabkan Air Bertakung Di Bilik Mandi Pelatih Wanita

GAMBAR 24.20

Kem Beringin Beach Resort, Langkawi
- Tangki Air Yang Digunakan Hanya Berkapasiti 300 Gelen

GAMBAR 24.21

Kem Wawasan, Sabah
- Sistem Perparitan Yang Tidak Mengikut Spesifikasi Di Belakang Bilik Mandi Pelatih Wanita

GAMBAR 24.22

Kem Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu
- Lantai Rosak Tidak Dibaiki

GAMBAR 24.23

Kem Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu
- Lantai Yang Tidak Sempurna Menyebabkan Air Bertakung

24.4.8.4. Mengikut syarat kontrak, pengusaha kem perlu menyediakan dewan makan yang antara lainnya boleh menampung keperluan seramai 500 orang pada sesuatu masa, berkeadaan bersih, kemas dan tidak berbau serta lantai dewan haruslah dipasang jubin separa gilap. Lawatan Audit pada bulan Ogos 2007 mendapati keadaan dewan makan di Kem Seri Perkasa, Negeri Sembilan dan Kem Juara, Sarawak menepati kontrak yang ditetapkan manakala di 3 kem lain, keadaan dewan makan adalah tidak memuaskan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.16
KEADAAN KEBERSIHAN DI DEWAN MAKAN

KEM	PENEMUAN AUDIT
Beringin Beach Resort, Langkawi	Berbau busuk kerana longkang di tengah dewan makan yang bersambungan dari rumah masak dan resort bersebelahan tidak dijaga dengan bersih. Ruang dewan makan sempit. Tong sampah di dewan makan tidak ditutup sentiasa terdedah kepada gangguan monyet yang datang dari kawasan hutan bersebelahan kem. Sebahagian lantai dewan masih belum dipasang dengan jubin separa gilap. (Gambar 24.24 hingga 24.26)
Wawasan, Sabah	Kebersihan di sekitar dewan makan kurang memuaskan kerana terdapat banyak lalat di sekitar dewan makan. (Gambar 24.27)
Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu	Kebersihan di sekitar dewan makan kurang memuaskan dan longkang yang kotor. (Gambar 24.28 dan 24.29)

GAMBAR 24.24

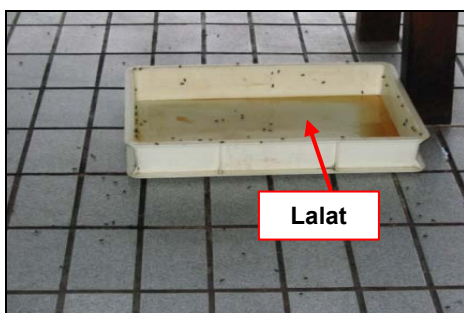
Kem Beringin Beach Resort, Langkawi
- Kem Berhampiran Dengan Kawasan Hutan Menyebabkan Tong Sampah Berselerak Akibat Gangguan Monyet

GAMBAR 24.25

Kem Beringin Beach Resort, Langkawi
- Sebahagian Lantai Dewan Makan Masih Belum Dipasang Dengan Jubin Separa Gilap

GAMBAR 24.26

GAMBAR 24.27

Kem Wawasan, Sabah
- Tray Digunakan Di Dewan Makan Untuk Menadah Tumpahan Air Dan Dihinggapi Oleh Lalat

GAMBAR 24.28

GAMBAR 24.29

*Kem Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu
- Longkang Berlumut Di Sekitar Rumah Masak Dan Dewan Makan*

24.4.8.5. Syarat kontrak menetapkan pengusaha kem perlu menyediakan rumah masak bagi menyediakan makanan untuk 500 orang. Rumah masak dan peralatannya hendaklah sentiasa dalam keadaan yang bersih. Kakitangan yang ditugaskan di rumah masak hendaklah sentiasa berpakaian seragam yang lengkap dan bersih serta mempunyai Sijil Kesihatan yang telah disahkan. Lawatan Audit mendapati dewan makan Kem Seri Perkasa, Negeri Sembilan dan Kem Juara, Sarawak mematuhi syarat kontrak manakala kebersihan rumah masak bagi 3 kem yang lain iaitu Kem Beringin Beach Resort, Langkawi, Kem Wawasan Sabah dan Kem Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu adalah kurang memuaskan.

24.4.8.6. Setiap kem mestilah disediakan dengan bilik rawatan kecemasan dalam bangunan kekal atau kabin, berhawa dingin dan dilengkapi peralatan dan perabot serta mestilah kondusif untuk digunakan. Lawatan Audit di 5 kem mendapati pengusaha kem telah menyediakan bilik rawatan kecemasan yang lengkap dengan peralatan yang diperlukan.

24.4.8.7. Setiap kem mestilah disediakan dengan bilik darjah yang dilengkapi dengan meja dan kerusi untuk jurulatih serta pelatih. Bilik darjah mestilah dilengkapi dengan penghawa dingin atau kipas, lampu yang secukupnya dan *flipchart stand*. Kemasan lantai juga perlu bersimen licin dan sesuai untuk aktiviti yang perlu dilakukan secara duduk di lantai. Pemeriksaan Audit mendapati syarat ini dipatuhi kecuali di 2 kem iaitu Kem Beringin Beach Resort, Langkawi dan Kem Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu. Maklumat lanjutnya adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 24.17
KEMUDAHAN BLOK BILIK DARJAH**

KEM	SYARAT KONTRAK	PENEMUAN AUDIT
Beringin Beach Resort, Langkawi	Menyediakan 8 bilik darjah yang dapat menampung 50 pelatih di setiap bilik.	Mempunyai 7 bilik darjah sahaja.
	Menyediakan <i>flipchart stand</i> untuk setiap bilik kuliah kecil.	<i>Flipchart stand</i> untuk digunakan di dalam bilik kuliah kecil tidak disediakan.
	Semua kemudahan hendaklah sentiasa dalam keadaan baik.	Terdapat siling yang rosak dan masih belum diganti.
Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu	Penghawa dingin/kipas dan lampu perlu disediakan secukupnya.	Ruang pengudaraan serta pencahayaan tidak mencukupi menyebabkan pelatih kurang selesa semasa aktiviti dijalankan di dalam kelas. (Gambar 24.30 dan 24.31)

GAMBAR 24.30**GAMBAR 24.31****Kem Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu**

- Keadaan Bilik Darjah Yang Tidak Selesa Kepada Pelatih Kerana Ruang Pengudaraan Dan Pencahayaan Yang Tidak Mencukupi

24.4.8.8. Mengikut syarat kontrak, pengusaha kem perlu menyediakan bilik rehat pelatih dan jurulatih yang dilengkapi dengan kemudahan set sofa, televisyen, kerusi, meja serta surat khabar di setiap blok. Semakan Audit mendapati 3 kem tidak mematuhi syarat ini sepenuhnya dan berikut diberikan butirannya :-

JADUAL 24.18
KEMUDAHAN BLOK BILIK REHAT PELATIH DAN JURULATIH

KEM	SYARAT KONTRAK	PENEMUAN AUDIT
Beringin Beach Resort, Langkawi	Setiap Blok Bilik Rehat Perlu Disediakan Kemudahan 2 Set Sofa, Televisyen 28 Inchi, 8 Kerusi, 1 Meja Serta 3 Jenis Surat Khabar.	Bilik rehat pelatih tidak mempunyai kemudahan yang mencukupi seperti set sofa, kerusi dan meja untuk kegunaan pelatih.
Wawasan, Sabah		Bilik rehat pelatih tidak disediakan televisyen. Bilik rehat jurulatih tidak disediakan menyebabkan jurulatih menggunakan bilik mesyuarat sebagai bilik rehat.
Juara, Sarawak		Bilik rehat pelatih tidak disediakan surat khabar, kerusi dan meja kecuali set sofa dan televisyen.

24.4.8.9. Bagi memastikan semua penghuni beragama Islam di kem PLKN dapat melakukan amal ibadat di kawasan kem, sebuah surau perlu disediakan oleh pengusaha kem. Surau tersebut hendaklah boleh memuatkan sekurang-kurangnya 200 pelatih dan dilengkapi dengan sistem siaraya. Tempat wuduk perlu disediakan dengan secukupnya dan diasingkan antara lelaki dan wanita serta bertutup. Semakan Audit mendapati kelima-lima kem telah menyediakan kemudahan ini.

24.4.8.10. Pengusaha kem hendaklah menyediakan dataran kejat/padang kawat dengan keluasan 2,500 meter persegi, pentas tabik hormat, 3 tiang bendera dan papan tanda perbarisan *back drop*. Selain itu, pengusaha kem juga perlu menyediakan kawasan *jungle trekking* dan *map reading* serta sirkit merempuh halangan. Didapati semua kemudahan tersebut telah disediakan oleh pengusaha kem.

24.4.8.11. Pengusaha kem dikehendaki menyediakan 30 kayak (20 double/10 single seater) lengkap dengan peralatan seperti jaket pelampung dan *puddle* yang boleh menampung 1 platun (25 pelatih) dalam sesuatu masa dan sekurang-kurangnya 1 bot penyelamat jenis getah dengan muatan minimum 6 penumpang serta *out board motor*. Bagi *river crossing* dan *floating*, 55 jaket pelampung lengkap dengan peralatan perlu disediakan yang boleh menampung 1 platun. Bagi *rafting*, sekurang-kurangnya 55 jaket pelampung juga perlu disediakan. Didapati kesemua kelengkapan dan peralatan tersebut telah disediakan oleh pengusaha kem.

24.4.8.12. Syarat kontrak menghendaki pengusaha kem menyediakan sebuah pejabat pentadbiran untuk kegunaan Komandan Kem dan Timbalan-timbalannya. Pejabat ini perlu dilengkapi dengan kemudahan seperti 2 talian telefon, satu talian internet, satu talian faks dan sebuah mesin faks. Lawatan Audit mendapati kesemua kemudahan telah disediakan di semua kem kecuali bilik untuk Timbalan Komandan Kem (Latihan) tidak disediakan di Kem Beringin Beach Resort, Langkawi. Manakala kawasan Kem Wawasan, Sabah tidak mempunyai infrastruktur komunikasi yang menyeluruh menyebabkan kemudahan internet tidak dapat disediakan dan perhubungan melalui telefon hanya terhad di tempat tertentu.

24.4.8.13. Pengusaha kem dikehendaki menyediakan ruang pejabat stor yang luasnya tidak kurang daripada 30 meter persegi bagi menempatkan 6 orang pekerja. Stor hendaklah dilengkapi dengan kaunter penerimaan dan pengeluaran barang berserta 6 meja, 12 kerusi dan kabinet fail. Semakan Audit terhadap 5 kem mendapati tidak semua kemudahan disediakan dengan sempurna oleh pengusaha kem. **Gambar 24.32 hingga 24.35** dan jadual berikut adalah berkaitan :-

**JADUAL 24.19
KEMUDAHAN STOR**

KEM	PEJABAT STOR		
	RUANG PEJABAT	KAUNTER PENERIMAAN DAN PENGELUARAN	KERUSI DAN MEJA
Seri Perkasa, Negeri Sembilan	/	/	/
Beringin Beach Resort, Langkawi	/	XX	/
Wawasan, Sabah	XX	XX	XX
Juara, Sarawak	/	XX	X
Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu	/	/	/

Nota : / - Disediakan Dengan Baik;
XX - Tidak Disediakan

X - Ada Disediakan Tetapi Tidak Mencukupi;

GAMBAR 24.32

Kem Wawasan, Sabah
- Pejabat Stor Tidak Disediakan Dan Berada Di Sudut Dalam Bangunan Stor Pakaian Dan Peralatan

GAMBAR 24.33

Kem Wawasan, Sabah
- Kemasan Lantai Yang Tidak Sempurna

GAMBAR 24.34

Kem Beringin Beach Resort, Langkawi
- Kaunter Penerimaan Dan Pengeluaran Barang Yang Disediakan Sendiri Oleh Petugas

GAMBAR 24.35

24.4.8.14. Syarat kontrak menghendaki pengusaha kem menyediakan stor pakaian berbentuk bangunan separa kekal yang berkunci dan dilengkapi dengan rak. Ia boleh menyimpan pakaian dan 27 jenis peralatan untuk 800 pelatih atau untuk menyimpan barang-barang bagi kegunaan satu tahun. Bagi stor peralatan latihan pula, keluasannya adalah bagi menampung penyimpanan peralatan latihan untuk 400 pelatih. Semakan Audit mendapati hanya Kem Wawasan, Sabah mematuhi syarat kontrak yang ditetapkan manakala 4 kem yang lain terdapat beberapa kelemahan seperti berikut :-

- a. Di Kem Seri Perkasa, Negeri Sembilan, Kem Juara, Sarawak dan Kem Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu, didapati ruang stor tidak dapat menyimpan pakaian dan 27 jenis peralatan untuk digunakan oleh 800 pelatih selama setahun.
- b. Bilangan rak yang disediakan oleh pengusaha kem tidak mencukupi di 3 kem iaitu Kem Seri Perkasa, Negeri Sembilan, Kem Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu dan Kem Juara, Sarawak menyebabkan banyak barang terpaksa di simpan di dalam kotak atau dilonggokkan di suatu sudut stor seperti di dalam **Gambar 24.36 hingga 24.39**.

GAMBAR 24.36

Kem Seri Perkasa, Negeri Sembilan
- Barang Disimpan Di Dalam Kotak Yang Diletak Di Atas Lantai Kerana Rak Tidak Mencukupi.

GAMBAR 24.37

GAMBAR 24.38

Kem Seri Perkasa, Negeri Sembilan
- Barang Disimpan Di Sudut Stor

GAMBAR 24.39

Kem Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu
- Keadaan Barang Di Stor

24.4.8.15. Pengusaha kem perlu menyediakan stor bagi rangsum kering dan basah dalam rumah masak atau bangunan berasingan yang dilengkapi dengan rak-rak khas untuk menyimpan bahan-bahan kering manakala *freezer* dan peti sejuk perlu disediakan bagi penyimpanan bahan-bahan basah. Lawatan Audit mendapati secara keseluruhannya, stor rangsum kering dan basah yang disediakan di semua kem boleh menampung penyimpanan bahan-bahan kering dan basah. Bagaimanapun dari segi kebersihan, stor rangsum basah di Kem Beringin Beach Resort, Langkawi dan Kem Wawasan, Sabah didapati tidak begitu memuaskan. Terdapat sayur yang telah layu dan rosak masih disimpan di dalam peti sejuk/bilik sejuk. **Gambar 24.40 dan 24.41** adalah berkaitan.

GAMBAR 24.40

Kem Wawasan, Sabah
- Sayur Yang Layu Dan Rosak Masih Disimpan Di Dalam Bilik Sejuk

GAMBAR 24.41

Kem Peladang Setiu Agro Resort.
- Sayur Yang Telah Layu Dan Rosak Masih Disimpan Di Dalam Peti Sejuk

24.4.8.16. Mengikut syarat kontrak, rumah sampah perlu disediakan bagi mengumpul sisa makanan dan ia hendaklah sentiasa ditutup. Sisa makanan hendaklah dibuang 2 kali sehari bagi mengelakkan bau busuk. Lawatan Audit mendapati keadaan rumah sampah adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.20
KEADAAN RUMAH SAMPAH MENGIKUT KEM

KEM	PENEMUAN AUDIT
Seri Perkasa, Negeri Sembilan	Rumah sampah disenggara dengan baik.
Beringin Beach Resort, Langkawi	Rumah sampah dalam pembinaan.
Wawasan, Sabah	Rumah sampah tidak disediakan kerana lori sampah menghadapi kesukaran untuk memasuki kawasan kem.
Juara, Sarawak	Rumah sampah disenggara dengan baik, dipasang dengan perangkap lalat.
Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu	Rumah sampah ada disediakan tetapi dijadikan stor menyimpan barang-barang (Gambar 24.42)

GAMBAR 24.42

*Kem Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu
- Rumah Sampah Yang Dijadikan Stor*

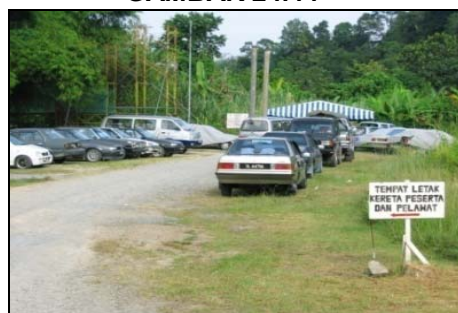
24.4.8.17. Kemudahan prasarana bagi setiap kem perlu disediakan dengan secukupnya. Antara kemudahan yang perlu disediakan adalah jalan masuk, tempat meletak kenderaan, tempat perjumpaan keluarga, pagar keselamatan, papan tanda, kemudahan sukan, bekalan air dan elektrik. Lawatan Audit mendapati perkara-perkara berikut :-

- a. Berdasarkan kepada syarat kontrak, jalan masuk hendaklah bertar dan boleh dilalui oleh bas serta mempunyai tempat letak kenderaan yang mampu menempatkan 10 bas dan 50 kereta. Didapati kesemua kem telah menyediakan kemudahan ini dengan baik kecuali Kem Wawasan, Sabah di mana jalan masuk sejauh 0.5 kilometer tidak diturap dan tempat letak kenderaan yang terhad. (**Gambar 24.43 dan 24.44**).

GAMBAR 24.43

GAMBAR 24.44

*Kem Wawasan, Sabah
- Keadaan Jalan Masuk Ke Kem Dan Tempat Letak Kenderaan*

- b. Pengusaha kem perlu menyediakan kawasan perjumpaan yang luas dan selesa serta menyediakan kemudahan kerusi dan meja. Semakan Audit mendapati 3 kem menyediakan tempat yang selesa bagi perjumpaan keluarga manakala 2 kem adalah dalam bentuk khemah pasang siap. Antara bentuk tempat perjumpaan keluarga adalah seperti di **Gambar 24.45 dan 24.46**.

GAMBAR 24.45

*Kem Juara, Sarawak
- Tempat Perjumpaan Keluarga Disediakan Dengan Baik*

GAMBAR 24.46

*Kem Beringin Beach Resort, Langkawi
- Tempat Perjumpaan Keluarga Dalam Bentuk Khemah Pasang Siap*

- c. Syarat kontrak menetapkan pagar keselamatan hendaklah disediakan di setiap kem bagi menjamin keselamatan pelatih dan jurulatih. Kawasan kem juga perlu diterangi dengan lampu jalan dan lampu limpah yang secukupnya. Ketinggian pagar keselamatan (chain link) adalah sekurang-kurangnya 2 meter yang ditanam dengan konkrit *kerb* dan ditutup setiap lubang keluar (longkang/paip). Semakan Audit mendapati tidak semua syarat ini dipatuhi oleh pengusaha kem. Berikut diberikan beberapa contohnya :-

**JADUAL 24.21
KEADAAN PAGAR KESELAMATAN DI KEM**

KEM	SYARAT KONTRAK	PENEMUAN AUDIT
Wawasan, Sabah	Ketinggian pagar keselamatan (chain link) adalah sekurang-kurangnya 2 meter yang ditanam dengan konkrit <i>kerb</i> dan ditutup setiap lubang keluar (longkang/paip).	Bahagian belakang kem yang bersempadan dengan hutan tidak dipagarkan. Manakala bahagian kiri dan kanan blok kediaman pelatih dipagarkan dengan zink sahaja. (Gambar 24.47)
Juara, Sarawak		Pagar keselamatan tidak ditanam dengan konkrit <i>kerb</i> dan longkang tidak ditutup. (Gambar 24.48)
Seri Perkasa, Negeri Sembilan		Pagar keselamatan yang rosak dengan ketinggian kurang dari 2 meter dan longkang di blok kediaman pelatih tidak ditutup. (Gambar 24.49)
Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu		Pagar keselamatan yang rosak dengan ketinggian kurang dari 2 meter tidak dibaiki dan tidak ditanam dengan konkrit <i>kerb</i> . (Gambar 24.50)

GAMBAR 24.47

*Kem Wawasan, Sabah
- Pagar Keselamatan Di Belakang Blok
Kediaman Pelatih*

GAMBAR 24.48

*Kem Juara, Sarawak
- Pagar Keselamatan Yang Tidak Ditanam
Konkrit Kerb Dan Longkang Tidak Ditutup*

GAMBAR 24.49

*Kem Seri Perkasa, Negeri Sembilan
- Longkang Di Blok Kediaman Pelatih Tidak Ditutup*

GAMBAR 24.50

*Kem Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu
- Pagar Rosak Tidak Dibaiki*

24.4.8.18. Mengikut syarat kontrak, pengusaha kem perlu menyediakan makanan 6 kali sehari. Caj yang dikenakan bagi setiap pelatih adalah RM16.00 sehari di Semenanjung Malaysia dan RM20.00 sehari di Sabah dan Sarawak.

a. Selain itu, syarat kontrak juga menetapkan perkara-perkara berikut :-

- i. Makanan yang disajikan hendaklah mematuhi jadual kitaran menu yang telah ditetapkan. Kandungan keseluruhan sajian hendaklah mengandungi sekurang-kurangnya 2,700 kalori, 60 gram protein dan 60 gram lemak.
- ii. Sebarang perubahan terhadap cadangan menu asal oleh pengusaha kem perlu mendapat persetujuan daripada pihak Kerajaan.
- iii. Berat timbangan bagi setiap jenis bahan pada satu hidangan hendaklah mengikut sukatan yang telah ditetapkan. Sebagai contoh, berat roti adalah 110 gram, ayam segar 200 gram, ikan segar 130 gram dan buah-buahan segar 170 gram.

b. Lawatan Audit mendapati sungguhpun sajian disediakan mengikut spesifikasi yang telah ditetapkan, namun ada kalanya menu diubah. Sebagai contoh, di Kem Juara, Sarawak, pihak Audit dimaklumkan sajian ikan hanya disediakan 2 minggu sekali dengan alasan bekalan ikan sukar diperoleh. Di

Kem Wawasan, Sabah pula, pihak Audit dimaklumkan pengusaha kem sering kali menyediakan sajian isi ikan (*fish fillet*) dan ikan yu untuk menggantikan pelbagai jenis ikan yang dinyatakan dalam kontrak. Perubahan menu juga berlaku di Kem Seri Perkasa, Negeri Sembilan, Kem Beringin Beach Resort, Langkawi dan Kem Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu untuk menyesuaikan dengan cita rasa pelatih yang berbeza. Perubahan menu dilakukan dengan persetujuan Komandan Kem namun ada kalanya ia di luar pengetahuan Komandan Kem.

- c. Di Kem Wawasan, Sabah, didapati ayam segar dipotong dalam saiz yang beratnya kurang daripada yang ditetapkan dalam kontrak. Ikan yang dibekalkan pula tidak segar. Pengusaha kem memberi alasan sukar mendapat bekalan ikan kerana kedudukan kem yang terletak jauh dari pasar. Bagaimanapun semasa tinjauan di pasar bandar Kota Kinabalu, pihak Audit mendapati pelbagai jenis ikan segar dengan harga berpatutan mudah diperoleh di pasar tersebut.

24.4.9. Perkhidmatan Kesihatan

24.4.9.1. PLKN menyediakan kemudahan rawatan/nasihat di kesemua kem bagi mengendalikan kes-kes kesihatan pelatih yang mengalami masalah kesihatan sebelum dirujuk kepada doktor di klinik atau hospital berdekatan jika perlu. Jawatan perkhidmatan kesihatan yang diwujudkan di setiap kem ialah 2 paramedik dari Bahagian Perkhidmatan Kesihatan, Angkatan Tentera Malaysia dan seorang Jururawat Masyarakat Gred U19 daripada Kementerian Pertahanan. Semakan Audit mendapati bagi kesemua kem yang dilawati, jawatan Jururawat Masyarakat U19 tidak diisi sejak kem mula beroperasi manakala paramedik yang disediakan terdiri daripada seorang Sarjan atau Koperal dan seorang Lans Koperal. Mengikut rekod Kementerian, sejumlah 15,887 kes rawatan telah dikendalikan oleh paramedik di 5 kem PLKN sepanjang tahun 2007. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.22
KES RAWATAN MENGIKUT KEM

KEM	BILANGAN RAWATAN		
	KUMPULAN 1	KUMPULAN 2	KUMPULAN 3
Seri Perkasa, Negeri Sembilan	276	940	583
Beringin Beach Resort, Langkawi	832	776	82
Wawasan, Sabah	5,503	5,356	140
Juara, Sarawak	125	183	61
Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu	514	296	220
JUMLAH	7,250	7,551	1,086

24.4.9.2. Memandangkan paramedik yang ada di kem-kem dibebankan dengan bilangan kes rawatan yang begitu banyak, Kementerian bercadang mewujudkan 420 jawatan paramedik (84 Pembantu Perubatan Gred U32, 168 Pembantu Perubatan Gred U29 dan 168 Jururawat Gred U29). Tujuannya adalah untuk meningkatkan tahap perkhidmatan kesihatan di kem. Sehubungan itu, sebanyak RM7.15 juta telah diluluskan bagi tahun 2008 untuk mewujudkan jawatan tetap paramedik.

24.4.10. Kemudahan Pengangkutan

24.4.10.1. Kementerian Pertahanan telah menandatangani kontrak dengan Korakan Corporation Sdn. Bhd. bagi menyediakan perkhidmatan kenderaan untuk 84 kem di seluruh negara. Kontrak yang bernilai RM79.38 juta itu adalah bagi tempoh bulan Januari 2007 hingga Disember 2011. Kontrak ini ditandatangani oleh Kementerian dengan Pengarah Eksekutif Syarikat ini iaitu Hassan Bin Ali.

24.4.10.2. Mengikut syarat kontrak, Korakan Corporation Sdn. Bhd. dikehendaki menyediakan satu kenderaan 4 roda jenis Ford Ranger atau yang setaraf, 2 kenderaan van jenis Kia Pregio untuk membawa penumpang antara 12 hingga 14 orang dan 3 orang pemandu berpakaian seragam. Syarat kontrak juga menetapkan bahawa sewa kenderaan tersebut dibayar secara pakej bagi tempoh 9 bulan bersesuaian dengan penggunaan kem untuk program ini. Ini bermakna bagi tahun 2007, Kementerian perlu membayar sejumlah RM15.88 juta bagi perkhidmatan pengangkutan di semua kem yang beroperasi. Semakan Audit di 5 Kem mendapati penggunaan kenderaan tersebut adalah mengikut peraturan yang telah ditetapkan.

24.4.11. Program Latihan

24.4.11.1. Kurikulum Latihan

Program Latihan Khidmat Negara mengandungi 4 modul iaitu Modul Fizikal, Kenegaraan, Pembinaan Karakter dan Khidmat Komuniti. Kementerian telah melantik Syarikat Institut Kepimpinan Wawasan (IKW) untuk menyediakan kurikulum bagi Modul Fizikal manakala Syarikat Kepimpinan Boleh (KMB) Educational Services Sdn. Bhd. untuk kurikulum bagi Modul Pembinaan Karakter. Modul Kenegaraan disediakan dengan membuat rujukan kepada Manual Biro Tatanegara dan diubahsuai selaras dengan matlamat Program Latihan Khidmat Negara manakala Modul Khidmat Komuniti disediakan sendiri oleh JLKN. Pada awal penubuhan JLKN, Jawatankuasa Kecil Kurikulum Khidmat Negara telah diwujudkan bagi menggubal dan membangun kurikulum selain menerima, menyemak dan mengesahkan modul-modul latihan yang dibangunkan oleh syarikat tersebut. Sesuai dengan perkembangan semasa, JLKN telah melakukan penambahbaikan terhadap modul-modul berkenaan. Antara langkah penambahbaikan yang dilaksanakan ialah mengubah jadual

latihan fizikal yang dilaksanakan di waktu petang ke waktu pagi yang mana keadaan cuaca tidak terlalu panas dan latihan menembak diberi pilihan dan dilaksanakan oleh pelatih-pelatih yang berminat serta mendapat kelulusan keluarga sahaja.

24.4.11.2. Kaedah Latihan Dan Alat Bantuan Mengajar

- a. Kaedah latihan antara lain adalah berbentuk syarahan, persembahan komputer, filem dan pita video, sesi perbincangan dan praktikal, latihan berkumpulan, bengkel, kes pembelajaran dan perkongsian pengalaman. Peralatan bagi menjalankan aktiviti latihan yang mencukupi di kem-kem amat penting bagi memastikan proses pengajaran dan pembelajaran dapat dilaksanakan dengan baik dan berkesan. Peralatan asas yang digunakan semasa latihan adalah seperti *LCD Projector*, *PA System* dan *DVD Mini Hi Fi*. Semakan Audit mendapati jumlah alat bantuan mengajar di 5 kem tidak mencukupi berbanding dengan jumlah pelatih pada sesuatu masa. Ini menyebabkan lebih daripada 100 pelatih terpaksa ditempatkan di dalam satu kelas bagi modul yang memerlukan peralatan ini. Bilangan yang ramai ini boleh menjejaskan proses pembelajaran. Berikut ini diberikan bilangan peralatan dan pelatih di sesuatu kem :-

JADUAL 24.23
JUMLAH PEGANGAN PERALATAN DI KEM KHIDMAT NEGARA

KEM	BIL. PELATIH	JENIS PERALATAN		
		LCD PROJEKTOR – MODEL NEC	DVD MINI HI FI - MODEL PANASONIC	PA SISTEM – MODEL CHALLENGER/COMIC
Seri Perkasa, Negeri Sembilan	400	3	2	2
Beringin Beach Resort, Langkawi	350	3	2	2
Wawasan, Sabah	350	3	2	3
Juara, Sarawak	350	3	4	5
Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu	350	4	2	2

- b. Berdasarkan maklum balas terhadap teguran Audit, JLKN memaklumkan bahawa ia telah memohon peruntukan tambahan untuk menambah bilangan peralatan dan memperbaiki peralatan yang rosak di semua kem pada tahun 2008.

24.4.12. Perolehan Barangan Keperluan Pelatih

Kementerian telah menandatangani 64 kontrak bernilai RM210.41 juta bagi membekalkan barangan untuk kegunaan pelatih seperti pakaian celoreng, pakaian sukan, pakaian kelas, kasut but, tuala mandi, topi beret, kasut kelas/sukan dan ubat-ubatan. Terdapat beberapa kelemahan dalam urusan perolehan barangan tersebut seperti contoh-contoh berikut :-

24.4.12.1. Pakaian Sukan

- a. Lembaga Perolehan Kementerian Pertahanan yang bermesyuarat pada 21 September 2004 bersetuju untuk menawarkan kontrak membekal baju-T, seluar sukan dan topi *base ball* kepada 11 daripada 95 penender yang mengemukakan tawaran. Kontrak tersebut bernilai RM29.31 juta bagi tempoh bulan Oktober 2004 hingga Oktober 2008. Nilai kontrak mengikut pembekal adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.24
PEMBEKAL PAKAIAN SUKAN UNTUK PELATIH

PEMBEKAL	NILAI KONTRAK (RM Juta)	BIL. KEM
Maroz Tailoring Sdn. Bhd.	8.81	24
Wilayah Technologies	2.05	6
Ali Hussain Sdn. Bhd.	2.05	6
Famista Sdn. Bhd.	2.05	6
Area Two Enterprise	2.05	6
Anq Industries Sdn. Bhd.	2.05	6
Misi Cipta (M) Sdn. Bhd.	2.05	6
Konsortium Usahawan Tekstil Sdn. Bhd.	2.05	6
PPj Permai Padu Jaya	2.05	6
Fajar Tuah Sdn. Bhd.	2.05	6
Kota Astana Sdn. Bhd.	2.05	6
JUMLAH	29.31	84

- b. Mengikut syarat kontrak, kontraktor hendaklah membekal dan menghantar barangan yang dipesan mengikut kuantiti, harga dan dalam tempoh yang ditetapkan. Sekiranya kontraktor gagal mematuhi syarat ini, denda 2% dari nilai barang yang dipesan akan dikenakan. Bagi menentukan sejauh mana syarat ini dipatuhi, pengauditan telah dijalankan terhadap bekalan oleh 6 kontraktor dan terdapat kes kelewatan bekalan antara sebulan hingga 4 bulan daripada tarikh pesanan dibuat. Terdapat juga barangan yang tidak berkualiti/tidak mengikut spesifikasi telah dibekalkan. Bagaimanapun, Kementerian telah mengenakan denda mengikut kadar yang ditetapkan terhadap kegagalan kontraktor mematuhi syarat-syarat kontrak. Jumlah denda yang dikenakan adalah antara RM4,262 dan RM11,243. Prestasi bekalan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.25
PRESTASI BEKALAN

PEMBEKAL	PRESTASI BEKALAN			
	LEWAT	TIDAK BERKUALITI		
	Baju-T	Baju-T	Seluar Sukan	Topi <i>Base Ball</i>
Maroz Tailoring Sdn. Bhd.	/	/ (Gambar 24.51 Dan 24.52)	/	/
Ali Hussain Sdn. Bhd.	TB	/	/	/
Famista Sdn. Bhd.	TB	/	/	/
ANQ Industries Sdn. Bhd.	TB	/	/	/
Fajar Tuah Sdn. Bhd.	TB	/	/	/
Kota Astana Sdn. Bhd.	TB	/	/	/

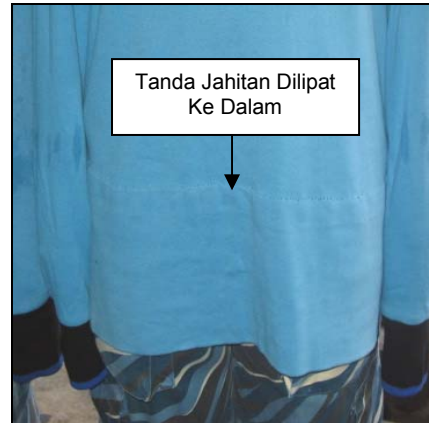
Nota: TB - Tidak Berkenaan

GAMBAR 24.51

*Kem Juara, Sarawak
- Baju-T Bersaiz Besar Dan Tidak
Mengikut Saiz Badan*

GAMBAR 24.52

*Kem Juara, Sarawak
- Baju Labuh Dilipat Ke dalam*

Pada pandangan Audit, pembekal perlu mematuhi syarat kontrak yang telah ditetapkan berhubung dengan kualiti dan spesifikasi barang yang dipesan. Tindakan tegas perlu dikenakan kepada pembekal yang melakukan kesalahan dan memastikan perkara sebegini tidak akan berulang bagi mengekalkan kredibiliti dan nama baik Kerajaan.

24.4.12.2. Kasut Sukan

- a. Kerajaan telah melantik 4 pembekal dengan kontrak bernilai RM11.81 juta mulai bulan November 2004 hingga Oktober 2007 bagi membekal dan menghantar kasut sukan untuk pelatih bagi tempoh 3 tahun. Kontraktor yang dilantik adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 24.26
BEKALAN KASUT SUKAN**

PEMBEKAL	NILAI KONTRAK (RM Juta)	BIL. KEM
Sepatu Timur Sdn. Bhd.	4.73	33
Syarikat Bintang	2.36	17
Kaslan M.I. Sdn. Bhd.	2.36	17
Uswan Properties Sdn. Bhd.	2.36	17
JUMLAH	11.81	84

- b. Semakan Audit mendapati beberapa kes kelewatan bekalan kasut yang tidak mengikut spesifikasi telah dibekalkan. Berikut diberikan contohnya :-
- i. Syarikat Sepatu Timur Sdn. Bhd. tidak dapat membekalkan pesanan 16,000 pasang kasut sukan yang berjumlah RM576,000 untuk pelatih Kumpulan 2 Tahun 2007 dalam tempoh yang ditetapkan kerana tidak mempunyai stok bahan mentah untuk membuat kasut. Denda berjumlah RM5,903.00 dikenakan kepada pembekal terlibat.

- ii. Mengikut syarat kontrak, barang yang dibekalkan oleh kontraktor hendaklah baru, asli, dari keluaran semasa dan mematuhi spesifikasi yang ditetapkan. Adalah didapati kasut sukan yang dibekalkan di kem-kem berikut tidak berkualiti/tidak mengikut spesifikasi yang ditetapkan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.27
KUALITI KASUT SUKAN YANG DIBEKALKAN UNTUK KEGUNAAN PELATIH

PEMBEKAL	KEM	ISU
Syarikat Bintang	Seri Perkasa, Negeri Sembilan.	250 pasang kasut bernilai RM9,000 rosak sungguhpun hanya beberapa kali digunakan kerana berkualiti rendah (tapaknya mudah terkoyak). (Gambar 24.53 dan 24.54)
Sepatu Timur Sdn. Bhd.	Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu.	180 pasang kasut bernilai RM6,480 rosak hanya selepas beberapa kali dipakai.

GAMBAR 24.53

GAMBAR 24.54

*Kem Seri Perkasa, Negeri Sembilan
- Kasut Sukan Yang Rosak Tapak*

24.4.12.3. Kasut Kelas

Kasut kelas bermaksud kasut kulit berwarna hitam yang dibekalkan kepada pelatih lelaki dan wanita untuk dipakai semasa menghadiri sesi kuliah/perbincangan/latihan dalam kumpulan di bilik darjah. Setiap pelatih dibekalkan dengan sepasang kasut kelas. Kementerian telah menandatangani kontrak dengan 4 pembekal bagi membekal kasut kelas lelaki dan wanita bernilai RM13.20 juta untuk tempoh bulan Oktober 2004 hingga Oktober 2007. Semakan Audit mendapati berlaku kelewatan membekalkan kasut kelas oleh 3 daripada pembekal berkenaan kerana kesukaran mereka mendapatkan bekalan bahan mentah untuk membuat kasut. Kelewatannya adalah antara 2 hingga 4 bulan. Bagaimanapun, kontraktor berkenaan telah menjelaskan denda mengikut kadar yang ditetapkan dalam kontrak. Kelewatan ini menyebabkan pelatih memakai kasut sukan atau kasut but untuk menghadiri kuliah/latihan dalam kumpulan/perbincangan yang diadakan di dalam bilik darjah.

24.4.12.4. Kasut But Dan Pakaian Celoreng

- a. Kasut but dipakai bersama pakaian celoreng dan akan diberikan kepada setiap pelatih lelaki dan wanita. Pakaian tersebut akan digunakan untuk

menjalani latihan kawad, menembak, khidmat komuniti dan sebagainya. Setiap pelatih akan dibekalkan dengan sepasang kasut but dan dua pasang pakaian celoreng dan perlu mengembalikannya setelah tamat Program Latihan Khidmat Negara.

- b. Kerajaan telah menandatangani 4 kontrak bernilai RM22.41 juta bagi membekal kasut but lelaki dan wanita bagi tempoh bulan Oktober 2004 hingga September 2009. Bagi pakaian celoreng pula, 11 kontrak bernilai RM35.93 juta telah ditandatangani untuk bekalan bagi tempoh November 2004 hingga November 2009. Pemilihan kontraktor bagi bekalan kasut but adalah dibuat secara tender terhad manakala bekalan pakaian celoreng dibuat secara tender terbuka. Kontraktor yang telah dilantik adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.28
BEKALAN KASUT BUT DAN PAKAIAN CELORENG

KASUT BUT			PAKAIAN CELORENG		
PEMBEKAL	NILAI KONTRAK (RM Juta)	BILANGAN KEM DIBEKALKAN	PEMBEKAL	NILAI KONTRAK (RM Juta)	BILANGAN KEM DIBEKALKAN
TZ Leathers Sdn. Bhd.	5.60	21	Hexa Classic Sdn. Bhd.	3.59	8
Sepatu Timur Sdn. Bhd.	5.60	21	Fesyen Utara Sdn. Bhd.	3.59	8
Kulit Kraf Sdn. Bhd.	5.60	21	Semasa Textile industries Sdn. Bhd.	3.59	8
Ballama Shoes Sdn. Bhd.	5.60	21	Nur Abadi Garments Sdn. Bhd.	5.39	12
			Angkasa Bestari Sdn. Bhd.	1.80	5
			RN Extra Sdn. Bhd.	5.39	12
			Konsortium Usahawan Tekstil Sdn. Bhd.	1.80	5
			KLAZ Industries Sdn. Bhd.	1.80	5
			Ideal AA Garment Sdn. Bhd.	1.80	5
			AMDB Berhad	3.59	8
			Pakaian Saling Erti	3.59	8
JUMLAH	22.40	84		35.93	84

- c. Semakan Audit di 5 kem yang dilawati mendapati pengurusan kasut but dan pakaian celoreng adalah memuaskan. Rekod/kad lejar diselenggarakan dengan baik dan teratur. Terdapat 2 jenis kad lejar digunakan iaitu kad lejar untuk barang-barang terpakai dan kad lejar barang-barang belum guna.

Pada pandangan Audit, Kementerian perlu memastikan syarikat yang ditawarkan kontrak mempunyai keupayaan untuk membekalkan barangan sebagaimana yang ditetapkan dalam kontrak.

24.4.13. Pemantauan

JLKN menetapkan beberapa kaedah bagi menentukan pemantauan yang berterusan dapat disempurnakan supaya pelaksanaan Program Latihan Khidmat Negara mengikut perancangan yang ditetapkan. Pada keseluruhannya, pemantauan

dilakukan secara berterusan oleh Majlis Latihan Khidmat Negara, Jabatan Latihan Khidmat Negara dan Komandan Kem di peringkat kem PLKN seperti berikut :-

24.4.13.1. Majlis Latihan Khidmat Negara

Majlis Latihan Khidmat Negara (MLKN) berperanan memantau pelaksanaan PLKN melalui Pasukan Naziran. Pasukan Naziran dilantik bagi setiap negeri untuk membantu memantau perkembangan dan perjalanan program PLKN. MLKN akan mengkaji dan meneliti setiap laporan yang disediakan oleh Pasukan Naziran untuk penambahbaikan PLKN. Laporan yang diterima daripada Pasukan Naziran yang berkaitan dengan prasarana akan diserahkan kepada Bahagian Prasarana JLKN untuk semakan lanjut. Selepas semakan dibuat, satu laporan disediakan dan dikemukakan kepada MLKN untuk dibentangkan di dalam Mesyuarat MLKN. Sehingga akhir tahun 2007, MLKN telah mengadakan mesyuarat sebanyak 5 kali untuk tahun 2005, 4 kali tahun 2006 dan 5 kali tahun 2007.

24.4.13.2. Pasukan Naziran

a. Pasukan Naziran merupakan pasukan bebas yang dilantik, tidak terikat dengan mana-mana organisasi dan bertanggungjawab untuk membantu MLKN memantau pelaksanaan PLKN mengikut perancangan. Keanggotaannya dilantik selepas mendapat pengesyoran daripada Kerajaan Negeri (seperti Kedah, Perlis dan Kelantan) dan melalui cadangan oleh Pengerusi MLKN, ahli Majlis Latihan Khidmat Negara serta bekas ahli Pasukan Naziran. Keanggotaan Pasukan Naziran tidak melebihi 10 anggota dan ahlinya terdiri daripada berbagai golongan termasuk ahli politik, kakitangan awam, badan bukan kerajaan, tokoh korporat, golongan profesional dan orang perseorangan. Pasukan Naziran akan membuat lawatan ke kem-kem untuk memastikan dan memantau pelaksanaan PLKN adalah mengikut perancangan yang telah ditetapkan. Antara terma rujukan Pasukan Naziran adalah seperti berikut :-

- Memastikan prasarana dan kemudahan-kemudahan serta peralatan-peralatan latihan adalah mencukupi dan selamat digunakan serta diuruskan dan disenggarakan dengan baik.
- Memastikan kemudahan penginapan, pemakanan, peralatan/ pakaian dan pengangkutan yang disediakan adalah baik supaya para peserta berada dalam keadaan selesa dan bersedia menerima pembelajaran.
- Memastikan persekitaran tempat latihan sentiasa bersih dan selamat terutamanya dari segi pencegahan kebakaran.
- Memastikan sama ada kurikulum dan metodologi latihan yang ditetapkan dipatuhi oleh jurulatih.

- Memantau tahap dan masalah disiplin para peserta termasuk masalah pergaduhan, kecurian, peras ugut, buli, laku musnah, pemilikan senjata berbahaya, menghisap rokok, penyalahgunaan dadah dan masalah seksual.
- b. MLKN menetapkan supaya pemeriksaan dijalankan oleh Pasukan Naziran sekurang-kurangnya sekali untuk setiap Kumpulan Pelatih dan dilaksanakan mengikut perancangan dan kelapangan masing-masing. Pasukan akan memaklumkan kepada MLKN dan Komandan Kem berhubung dengan tarikh dan masa lawatan yang akan dilakukan. Laporan Pasukan Naziran akan disediakan dan dikemukakan untuk pertimbangan MLKN. Pada tahun 2007, hanya 4 negeri sahaja yang mengemukakan Laporan Pasukan Naziran iaitu Perak, Kelantan, Sabah dan Negeri Sembilan dengan membuat 2 lawatan masing-masingnya. Pada tahun 2006, Pasukan Naziran Sabah dan Negeri Sembilan masing-masingnya membuat 2 lawatan dan satu lawatan oleh Pasukan Naziran Sarawak. Pihak Audit difahamkan bahawa pemeriksaan dan lawatan ada dijalankan oleh Pasukan Naziran di negeri-negeri lain tetapi laporan mengenainya tidak dikeluarkan.

24.4.13.3. Jabatan Latihan Khidmat Negara

- a. Jabatan Latihan Khidmat Negara (JLKN) mewujudkan Jawatankuasa Pemantau Kem untuk memantau pelaksanaan PLKN. Jawatankuasa ini dianggotai oleh 2 wakil daripada JLKN dan seorang wakil masing-masingnya daripada Bahagian Pembangunan Kementerian serta Bahagian Logistik Pertahanan. Jawatankuasa ini akan melakukan lawatan apabila mendapat laporan dan teguran daripada Komandan Kem berkaitan dengan prasarana yang tidak dipatuhi oleh pengusaha kem.
- b. Mengikut Penolong Pengarah Kanan Prasarana, setiap laporan yang diterima daripada Komandan Kem dan Pasukan Naziran akan diteliti dan disemak. Tindakan segera akan diambil terhadap kem-kem yang mempunyai masalah dalam kemudahan prasarana dengan meminta laporan lengkap daripada Komandan Kem. JLKN kemudiannya akan meminta penjelasan atau memastikan tindakan segera diambil oleh pengusaha kem. Sebagai contohnya, 12 teguran dikeluarkan kepada pengusaha kem bagi Kem Beringin Beach Resort, Langkawi yang tidak mematuhi syarat-syarat yang ditetapkan dalam kontrak bagi tahun 2005 dan 2006.
- c. JLKN memantau secara langsung terhadap sajian makanan kepada pelatih. Komandan Kem dikehendaki menyediakan laporan mengenai sajian makanan setiap 2 minggu sekali dan dikemukakan kepada JLKN. Mana-mana sajian yang tidak teratur dimaklumkan terus kepada pengusaha kem.

24.4.13.4. Peringkat Kem

Pemantauan di peringkat kem dilakukan oleh Komandan Kem dengan dibantu oleh Timbalan Komandan Kem (Pengurusan). Antara pemantauan di peringkat kem adalah seperti mesyuarat mingguan, pemerhatian dan pemeriksaan, penyediaan buku laporan (sajian), buku laporan kerosakan dan mesyuarat di peringkat Zon oleh Komandan Kem. Maklumat lanjutnya adalah seperti berikut :-

a. Pemantauan Oleh Komandan Kem

Mesyuarat Pengurusan Kem diadakan sekali seminggu. Mesyuarat ini dipengerusikan oleh Komandan Kem yang berpangkat sama ada Lt. Kolonel/ Mejar atau setaraf bergantung kepada kedudukan kem. Mesyuarat ini merangkumi aspek pengurusan, logistik, prasarana, sajian dan sebagainya. Laporan mesyuarat akan disediakan dan dikemukakan kepada JLKN. Komandan Kem akan mengemukakan kepada JLKN laporan berkaitan dengan prestasi pengusaha kem dan ketidakpatuhan syarat-syarat kontrak untuk tindakan susulan. Sebagai contoh, sebanyak 12 aduan telah dibuat oleh Komandan Kem terhadap prestasi pengusaha kem bagi Kem Beringin Beach Resort, Langkawi pada tahun 2005 dan 2006.

b. Peringkat Zon

Mesyuarat Zon yang dipengerusikan oleh Pengarah Zon diadakan dengan semua Komandan Kem di zon berkenaan. Mesyuarat ini perlu mendapat kelulusan daripada JLKN terlebih dahulu sebelum ia diadakan. Antara agenda yang dibincangkan adalah berkaitan arahan baru dikeluarkan, input-input daripada JLKN, memaklumkan keputusan mesyuarat yang diadakan antara Ketua Pengarah dengan Pengarah Zon, logistik dan isu-isu semasa. Mesyuarat ini diadakan sebanyak 7 hingga 9 kali setahun mengikut kumpulan pelatih iaitu sebelum pelatih masuk, masa pentadbiran dan masa koordinasi sebelum pelatih tamat latihan. Mesyuarat Ketua Pengarah bersama Pengarah Zon pula diadakan antara 1 hingga 6 kali bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007.

24.4.13.5. Seminar Komandan Kem PLKN

Seminar Komandan Kem dianjurkan oleh Bahagian Operasi, JLKN dan dihadiri oleh semua Komandan Kem seluruh negara. Seminar ini dipengerusikan oleh Timbalan Ketua Pengarah (Latihan). Antara agenda yang dibincangkan adalah berkaitan dengan isu-isu semasa termasuk semua aspek berkaitan dengan kem, peraturan tetap JLKN dan dialog antara Komandan Kem dengan Ketua Pengarah. Seminar seperti ini diadakan sebanyak 3 kali setahun mengikut kumpulan pelatih.

Pada pandangan Audit, pemantauan yang dilaksanakan oleh MLKN, JLKN dan Komandan Kem adalah memadai bagi memastikan pelaksanaan Program Latihan Khidmat Negara mengikut perancangan yang ditetapkan.

24.4.14. Maklum Balas Daripada Pelatih

Jabatan Audit Negara telah mengedarkan borang soal selidik kepada pelatih di 5 kem yang dilawati untuk mendapatkan maklum balas mereka berhubung kemudahan-kemudahan yang telah disediakan dan juga program-program latihan yang diberi kepada mereka. Berdasarkan kepada maklum balas yang diterima daripada 110 orang pelatih Kumpulan 3 tahun 2007, berikut diberikan pandangan yang diperoleh daripada pelatih berkenaan :-

24.4.14.1. Kemudahan Kediaman

Adalah didapati antara 64% hingga 70% responden berpandangan kemudahan kediaman yang disediakan di 4 kem adalah baik. Manakala **72.8% responden tidak berpuas hati dengan kemudahan yang disediakan di Kem Peladang Setiu Agro Resort, Terengganu**. Berikut diberikan butirannya :-

JADUAL 24.29
KEMUDAHAN KEDIAMAN PELATIH

KRITERIA	KEM				
	SERI PERKASA, NEGERI SEMBILAN (%)	BERINGIN BEACH RESORT, LANGKAWI (%)	WAWASAN, SABAH (%)	JUARA, SARAWAK (%)	PELADANG SETIU AGRO RESORT, TERENGGANU (%)
Keadaan asrama, bilik mandi, tandas dalam keadaan bersih.	76	45	85	60	10
Katil, tilam, bantal dan almari yang disediakan dalam keadaan baik.	68	40	55	32	25
Bekalan air bersih.	74	60	50	84	15
Keadaan dewan makan bersih dan selesa.	32	100	90	76	30
Bekalan makanan mencukupi.	48	65	55	76	10
Pelatih diberi rawatan kesihatan yang sepatutnya, dihantar ke klinik/hospital jika berlaku sebarang kemalangan.	86	95	85	88	73
PURATA	64	67.5	70	69.3	27.2

24.4.14.2. Kemudahan Pembelajaran Dan Latihan

Adalah didapati antara 67.5% hingga 96.2% responden berpandangan kemudahan pembelajaran dan latihan yang disediakan di semua kem yang diaudit adalah baik. Berikut diberikan butirannya :-

JADUAL 24.30
KEMUDAHAN PEMBELAJARAN DAN LATIHAN

KRITERIA	KEM				
	SERI PERKASA, NEGERI SEMBILAN (%)	BERINGIN BEACH RESORT, LANGKAWI (%)	WAWASAN, SABAH (%)	JUARA, SARAWAK (%)	PELADANG SETIU AGRO RESORT, TERENGGANU (%)
Bilik kelas yang disediakan dalam keadaan baik.	100	40	95	96	15
Kemudahan meja dan kerusi mencukupi dan berkeadaan baik.	52	67	90	30	55
Jurulatih dan tenaga pengajar mencukupi.	96	95	100	100	90
Tahap pengetahuan dan hubungan jurulatih serta pelatih memuaskan.	98	90	98	88	85
Modul latihan yang disediakan sesuai dan memberi kesan yang baik kepada pelatih.	96	95	100	84	78
Pelatih berpuas hati dengan modul latihan yang disediakan.	84	85	95	84	55
Kesedaran dan pengetahuan pelatih bertambah selepas mengikuti latihan yang disediakan.	84	100	95	84	80
Sesi latihan fizikal mencukupi.	96	100	100	92	65
Peralatan sesuai dengan latihan dijalankan.	92	85	93	94	85
JUMLAH	88.6	84.1	96.2	83.6	67.5

24.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Kerajaan melaksanakan Program Latihan Khidmat Negara dengan matlamat untuk menanam semangat patriotisme di kalangan generasi muda atau remaja Malaysia; memupuk perpaduan kaum dan integrasi nasional serta membentuk perwatakan positif (*character building*) menerusi nilai-nilai murni. Bagi memastikan matlamat Kerajaan ini dapat dicapai dengan cekap, berkesan serta berhemat, Kementerian khususnya Jabatan Latihan Khidmat Negara (JLKN) perlu mengambil tindakan segera bagi memperbaiki beberapa kelemahan dalam pelaksanaannya. Sehubungan ini, adalah disyorkan Kementerian memberikan pertimbangan kepada perkara-perkara berikut :-

- Meneliti kedudukan pegawai dan kakitangan sambilan yang berkhidmat di Jabatan Latihan Khidmat Negara yang mana 70% daripada mereka yang mengisi jawatan sambilan telah berkhidmat dengan JLKN sejak PLKN diperkenalkan. Bagi membolehkan kakitangan sambilan menjalankan tugas dengan penuh tanggungjawab, mereka wajar diserapkan ke jawatan tetap.
- Memandangkan antara 16% hingga 23% mereka yang ditawarkan tidak menghadiri PLKN bagi setiap sesi pengambilan, Kementerian perlu mengkaji semula bilangan pelatih yang dinyatakan dalam syarat kontrak. Sehubungan ini, Kerajaan patut menyediakan senarai calon pengganti. Ini adalah penting bagi memastikan Kerajaan tidak berterusan menanggung perbelanjaan yang tidak

sepatutnya dibuat akibat daripada ketidakhadiran mereka yang telah ditawarkan untuk menyertai program ini.

- c. JLKN perlu menyemak senarai nama calon yang dipilih dengan agensi-agensi yang berkaitan seperti Jabatan Pendaftaran Negara, Jabatan Kebajikan Masyarakat, Jabatan Hal Ehwal Orang Asli dan Unit Pengambilan Universiti terlebih dahulu sebelumewartakan nama mereka untuk menjalani Program Latihan Khidmat Negara. Usaha berterusan hendaklah dilakukan untuk mengesan mereka yang ingkar melaporkan diri termasuk mendapatkan kerjasama daripada Jabatan/agensi Kerajaan yang lain.
- d. Kementerian perlu memantau prestasi kontraktor untuk memastikan bekalan dibuat mengikut spesifikasi kontrak dan dalam tempoh yang ditetapkan. Kementerian dicadangkan menggunakan Borang Penilaian Prestasi Pembekal bagi menilai dan menentukan prestasi sebenar setiap pembekal. Tindakan tegas perlu dilaksanakan terhadap kontraktor yang tidak mematuhi syarat kontrak.
- e. Pemilihan lokasi kem perlu dibuat dengan teratur bagi menjamin keselamatan pelatih dan keberkesanan program. Kemudahan asas seperti jalan masuk, bekalan air bersih, elektrik, perhubungan telefon, kemudahan komuniti dan keselamatan persekitaran kem perlu diutamakan. Selain itu, Kementerian perlu memastikan syarat kontrak dipatuhi sepenuhnya oleh pengusaha kem.

KEMENTERIAN HAL EHWAL DALAM NEGERI (*)

25. IKATAN RELAWAN RAKYAT MALAYSIA

- PENGURUSAN KENDERAAN

25.1. LATAR BELAKANG

Bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri (KHEDN) telah membuat perolehan sejumlah 697 pelbagai jenis kenderaan bernilai RM60.87 juta untuk kegunaan jabatan dan agensinya iaitu Jabatan Imigresen Malaysia (JIM), Jabatan Pendaftaran Negara (JPN), Jabatan Pendaftaran Pertubuhan Malaysia (JPPM), Ikatan Relawan Rakyat Malaysia (RELA) serta bahagian-bahagian di bawah Kementerian. Pecahan unit dan nilai perolehan kenderaan mengikut tahun dan Kementerian/Jabatan adalah seperti di **Jadual 25.1**. Daripada 697 buah kenderaan yang diperolehi oleh Kementerian, sebanyak 313 (44.9%) adalah untuk kegunaan RELA. Jenis dan unit kenderaan untuk kegunaan RELA adalah seperti di **Jadual 25.2**.

JADUAL 25.1
PECAHAN UNIT DAN NILAI PEROLEHAN KENDERAAN
MENGIKUT TAHUN DAN KEMENTERIAN/JABATAN/AGENSI

KEMENTERIAN/ JABATAN/ AGENSI	TAHUN								JUMLAH	
	2004		2005		2006		2007			
	UNIT	NILAI (RM Juta)	UNIT	NILAI (RM Juta)	UNIT	NILAI (RM Juta)	UNIT	NILAI (RM Juta)	UNIT	NILAI (RM Juta)
KHEDN	-	-	55	4.12	6	0.48	4	0.50	65	5.10
JIM	-	-	126	22.07	107	7.72	15	1.30	248	31.09
JPN	13	1.09	23	2.17	12	1.19	4	2.14	52	6.59
JPPM	12	0.53	7	0.69	-	-	-	-	19	1.22
RELA	89	5.05	113	4.56	110	7.16	1	0.10	313 (44.9%)	16.87 (27.7%)
JUMLAH	114	6.67	324	33.61	235	16.55	24	4.04	697	60.87

JADUAL 25.2
JENIS DAN UNIT KENDERAAN YANG DIPEROLEHI
UNTUK IKATAN RELAWAN RAKYAT MALAYSIA

JENIS KENDERAAN	TAHUN				JUMLAH (Unit)	NAMA SYARIKAT PEMBEKAL
	2004	2005	2006	2007		
Perodua Kembara	52	109	-	-	161	Perodua Sales & Services Sdn. Bhd.
Van Kia Pregio	18	-	107	-	125	ASM Heritage Sdn. Bhd. (2004) & Naza Kia Sdn. Bhd. (2006)
Lori Green Maria Hicom Perkasa	15	1	-	-	16	Automotive Corporation (M) Sdn. Bhd.
Isuzu Trooper	4	-	-	-	4	
Toyota Fortuner	-	3	-	1	4	UMW Toyota Motor Sdn. Bhd.
Toyota Hilux	-	-	2	-	2	
Kia Sorento	-	-	1	-	1	Naza Kia Sdn. Bhd.
JUMLAH	89	113	110	1	313	

Nota () : Kini Dikenali Sebagai Kementerian Dalam Negeri*

25.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan kenderaan RELA telah dirancang dan dilaksanakan dengan cekap dan berhemat serta dipantau dengan berkesan selaras dengan peraturan yang ditetapkan.

25.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini tertumpu kepada aspek perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap pengurusan kenderaan bagi RELA yang merangkumi aspek perolehan kenderaan bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007, penerimaan, pengagihan, penggunaan, penyimpanan dan keselamatan, pembaikan dan penyenggaraan serta penyelenggaraan rekod. Semakan terhadap fail, rekod dan dokumen yang berkaitan bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007 telah dibuat di Bahagian Perolehan dan Bahagian Pembangunan Kementerian, Ibu Pejabat RELA Malaysia dan 4 Pejabat RELA Negeri iaitu Selangor, Kedah, Sarawak dan Sabah serta 43 Pejabat RELA Daerah terpilih. Di samping itu, lawatan ke lokasi/tempat penyimpanan kenderaan juga dilakukan untuk pemeriksaan fizikal terhadap kenderaan serta menemu bual pegawai dan anggota yang terlibat. Maklumat mengenai bilangan pejabat RELA dan unit kenderaan yang diaudit adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.3
PEJABAT IKATAN RELAWAN RAKYAT MALAYSIA DAN KENDERAAN YANG DIAUDIT

PEJABAT RELA	JUMLAH PEJABAT RELA DAERAH	PEJABAT RELA DAERAH YANG DIAUDIT		JUMLAH KENDERAAN DIPEROLEHI DALAM TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2007 (Unit)	KENDERAAN DIAUDIT	
		BILANGAN	%		UNIT	%
Ibu Pejabat RELA Malaysia	-	-	-	8	6	75
Selangor	9	9	100	26	24	92.3
Kedah	11	11	100	20	20	100
Sarawak	32	12	37.5	53	29	54.7
Sabah	28	11	39.3	41	23	56.1
JUMLAH	80	43	53.8	148	102	68.9

25.4. PENEMUAN AUDIT

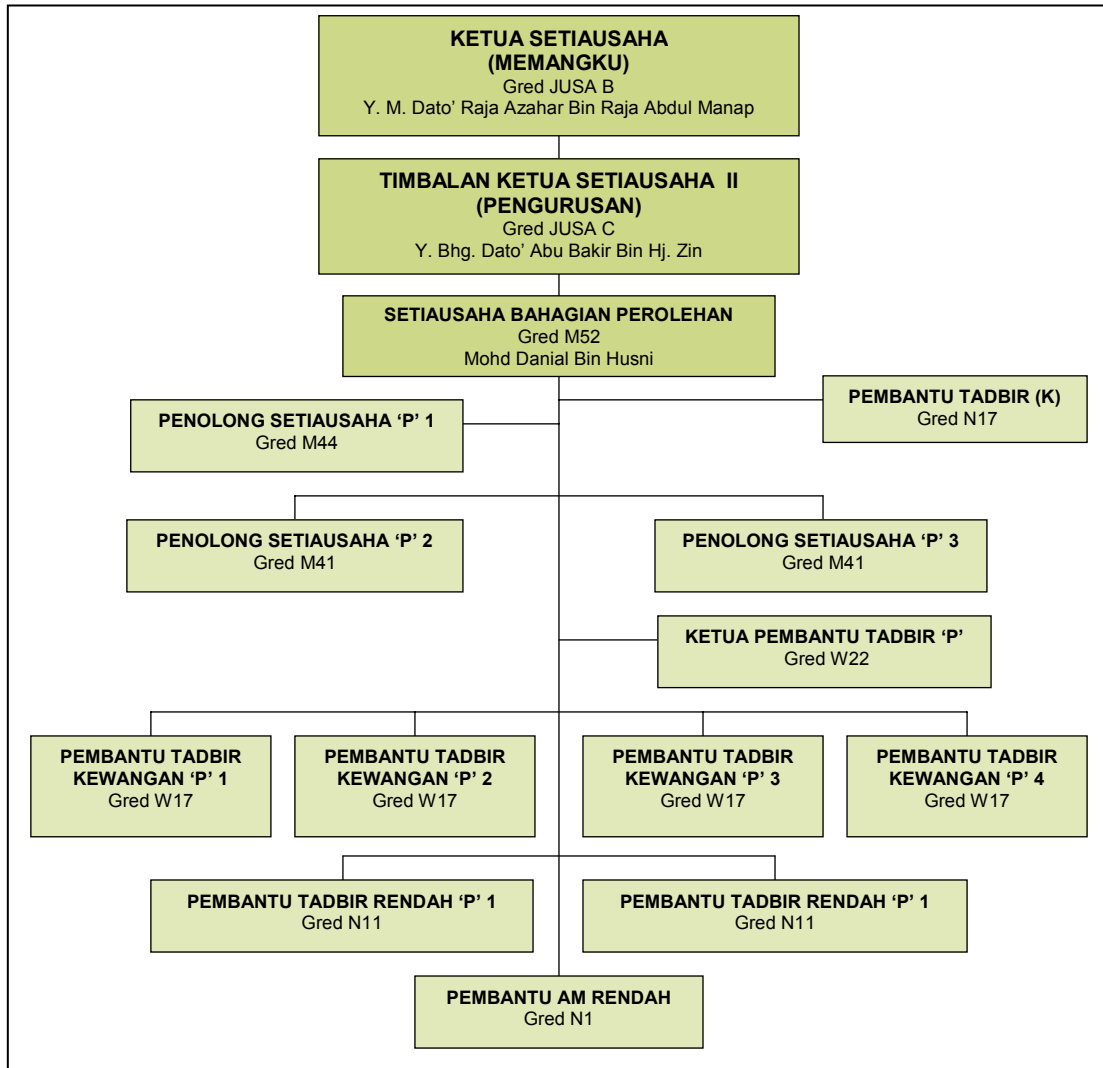
Pengauditan yang dijalankan pada bulan Jun hingga Disember 2007 mendapati perkara berikut :-

25.4.1. Pengurusan Aktiviti

25.4.1.1. Bahagian Perolehan Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri (Kementerian) bertanggungjawab dalam urusan perolehan bagi JIM, JPN, JPPM, RELA dan bahagian-bahagian di bawah Kementerian. Bahagian ini yang diketuai oleh Encik Mohd Danial bin Husni, Setiausaha Bahagian Gred M52 berperanan memastikan setiap perolehan dilaksanakan dengan cekap dan berkesan selaras dengan dasar Kementerian dan peraturan kewangan semasa. Sehingga bulan Oktober 2007, sejumlah 13 jawatan telah diluluskan untuk

Bahagian ini di mana kesemua jawatan tersebut telah diisi. Struktur organisasi Bahagian Perolehan Kementerian adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 25.1
STRUKTUR ORGANISASI BAHAGIAN PEROLEHAN
KEMENTERIAN HAL EHWAL DALAM NEGERI
- KEDUDUKAN PADA 31 OKTOBER 2007

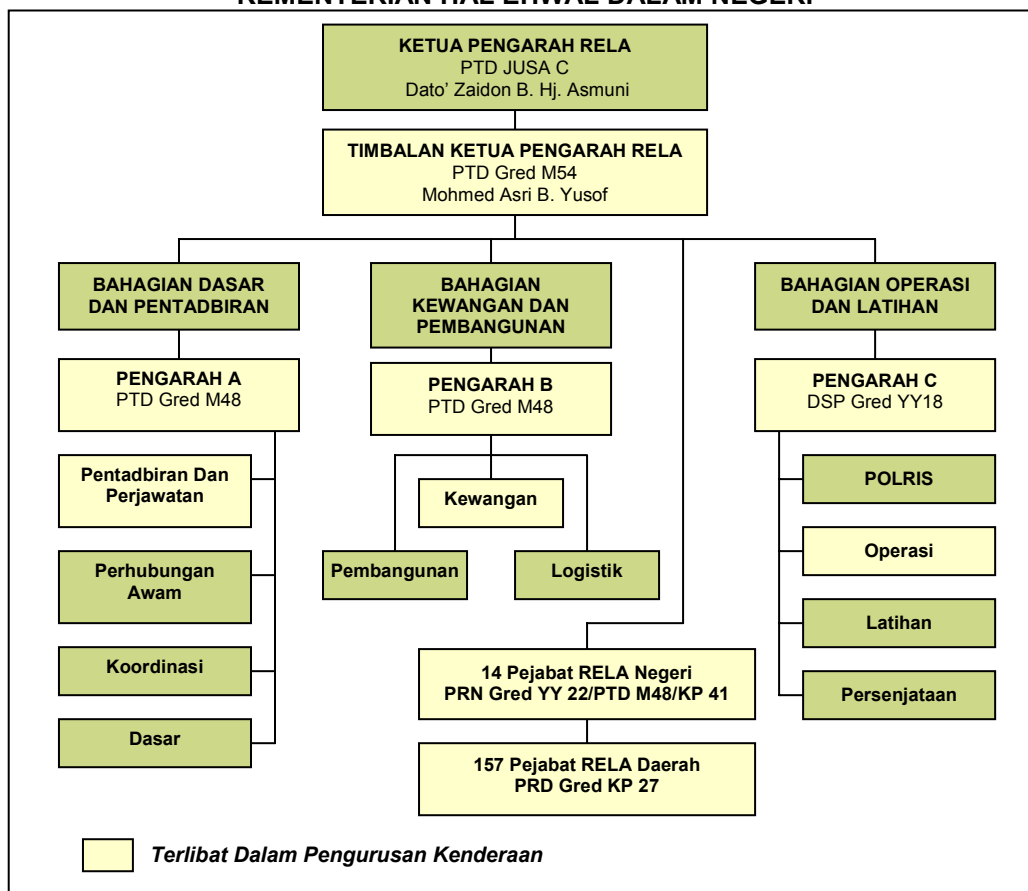

25.4.1.2. Ikatan Relawan Rakyat Malaysia (RELA) merupakan salah satu agensi di bawah Kementerian yang diketuai oleh Ketua Pengarah Gred JUSA C iaitu Dato' Zaidon bin Hj. Asmuni. Beliau dibantu oleh seorang Timbalan Ketua Pengarah RELA Gred M54. RELA mempunyai 3 bahagian utama iaitu Bahagian Dasar Dan Pentadbiran, Bahagian Kewangan Dan Pembangunan serta Bahagian Operasi Dan Latihan. Secara umumnya, fungsi RELA adalah melaksanakan operasi menangkap Pendatang Asing Tanpa Izin (PATI); memelihara keselamatan dan keamanan setempat (tugas rondaan mencegah jenayah); menjalankan aktiviti-aktiviti 'Geraksaraf dan Perangsaraf'; bertindak sebagai 'Mata Dan Telinga' Kerajaan; menjalankan aktiviti-aktiviti kemasyarakatan dan sosioekonomi setempat serta membantu agensi-agensi

penguatkuasa lain seperti Polis Diraja Malaysia, Jabatan Imigresen Malaysia, Kementerian Perdagangan Dalam Negeri Dan Hal Ehwal Pengguna serta pihak berkuasa tempatan. Sehubungan itu, RELA perlu dilengkapkan keperluan logistik dan kenderaan yang sesuai dengan setiap tugas supaya dapat melaksanakan fungsinya dengan berkesan.

25.4.1.3. Setiap pejabat RELA negeri di Semenanjung Malaysia diketuai oleh Pengarah RELA Negeri Gred KP41 manakala di Sarawak oleh Pengarah RELA Negeri Gred YY22 dan Sabah oleh Pengarah RELA Negeri Gred M48. Pejabat RELA negeri adalah bertanggungjawab terhadap hal ehwal pentadbiran dan pengurusan aktiviti RELA termasuk mengawasi pengurusan pejabat RELA daerah. Pejabat RELA daerah yang diketuai oleh seorang Pegawai RELA Daerah Gred KP27 adalah bertanggungjawab menguruskan pengambilan ahli baru, melaksanakan aktiviti RELA serta menguruskan permohonan, pelesenan, senggaraan dan rekod senjata api. Struktur organisasi RELA yang diringkaskan adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 25.2
STRUKTUR ORGANISASI IKATAN RELAWAN RAKYAT MALAYSIA,
KEMENTERIAN HAL EHWAL DALAM NEGERI

Nota : **RELA** - Ikatan Relawan Rakyat Malaysia; **PTD** - Pegawai Tadbir Diplomatik;
 PRN - Pengarah RELA Negeri; **PRD** - Pegawai RELA Daerah;
 DSP - Deputy Superintendent Police; **POLRIS** - Politik Dan Risik.

25.4.1.4. Setakat akhir bulan Oktober 2007, terdapat sebanyak 14 pejabat RELA negeri (termasuk Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur) dan 157 pejabat RELA daerah di seluruh negara. Di peringkat RELA negeri dan daerah, semua jawatan diwujudkan secara kontrak kecuali jawatan Pengarah RELA Negeri Sabah dan jawatan kakitangan sokongan. Semakan Audit di Ibu Pejabat RELA Malaysia dan 4 Pejabat RELA Negeri terpilih mendapati 221 daripada 261 jawatan yang diluluskan telah diisi seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.4
KEDUDUKAN PERJAWATAN DILULUS DAN DIISI
DI IKATAN RELAWAN RAKYAT MALAYSIA YANG DIAUDIT
- KEDUDUKAN PADA 31 OKTOBER 2007

PEJABAT RELA	BILANGAN JAWATAN		
	LULUS	ISI	% ISI
Ibu Pejabat RELA Malaysia	56	49	87.5
Selangor	34	29	85.3
Kedah	41	39	95.1
Sarawak	59	57	96.6
Sabah	71	47	66.2
JUMLAH	261	221	84.7

Pada pandangan Audit, secara umumnya, Kementerian telah mewujudkan struktur pengurusan yang jelas untuk membolehkan urusan perolehan kenderaan dibuat dengan cekap. RELA selaku pengguna kenderaan juga mempunyai struktur organisasi yang jelas menunjukkan bahagian-bahagian yang terlibat dalam melaksanakan aktiviti.

25.4.2. Peruntukan Dan Perbelanjaan

Semakan Audit mendapati, Kementerian tiada peruntukan khusus untuk tujuan perolehan kenderaan. Bagi melaksanakan perolehan kenderaan untuk kegunaan jabatan dan agensi serta bahagian di bawahnya, Kementerian telah menggunakan baki peruntukan pembangunan tahun semasa bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007, setelah mengambil kira kajian semula keupayaan perbelanjaan sehingga ke penghujung tahun. Bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007, Kementerian telah membelanjakan sejumlah RM60.87 juta untuk perolehan kenderaan di mana RM16.87 juta daripadanya adalah untuk RELA. Butiran baki peruntukan pembangunan yang dipohon dan diluluskan serta perbelanjaan perolehan kenderaan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.5
BAKI PERUNTUKAN PEMBANGUNAN, PERMOHONAN
DAN PERBELANJAAN PEROLEHAN KENDERAAN

TAHUN	BAKI PERUNTUKAN PEMBANGUNAN (RM Juta)	PEROLEHAN KENDERAAN			
		PERUNTUKAN		PERBELANJAAN SEBENAR	
		DIPOHON (RM Juta)	DILULUS (RM Juta)	KEMENTERIAN (RM Juta)	RELA (RM Juta)
2004	43.26	7.85	7.85	6.67	5.05
2005	60.83	53.16	52.41	33.61	4.56
2006	24.35	18.63	18.83	16.55	7.16
2007	68.26	1.91	1.91	4.04	0.10
JUMLAH	196.70	81.55	81.00	60.87	16.87

Pada pandangan Audit, amalan yang diikuti ketika ini di mana perolehan kenderaan hanya dibuat apabila ada baki peruntukan pembangunan sepatutnya diberhentikan kerana ia telah menyebabkan Kementerian tidak mematuhi peraturan kewangan mengenai pengurusan kontrak. Oleh itu, Kementerian perlu menyediakan peruntukan khusus untuk sesuatu perolehan supaya ia dapat dirancang dan dilaksanakan dengan teratur, cekap dan berhemat.

25.4.3. Undang-Undang Dan Peraturan

Perolehan dan pengurusan kenderaan RELA telah dilaksanakan mengikut akta dan peraturan seperti berikut :-

25.4.3.1. Akta (Kuasa-kuasa Perlu) Darurat 1964 Peraturan-peraturan Perlu (Ikatan Relawan Rakyat Malaysia) Pindaan 2005 antara lainnya memberi kuasa kepada RELA untuk menahan dan menangkap tanpa waran mana-mana orang yang disyaki. Sehubungan ini, RELA memerlukan logistik/kenderaan bagi melaksanakan fungsi dengan lebih berkesan.

25.4.3.2. Surat Arahan Perbendaharaan Mengenai Garis Panduan Permohonan Perolehan Secara Rundingan Terus (17 April 2002).

25.4.3.3. Panduan Bahagian Perolehan Kerajaan, Perbendaharaan Malaysia mengenai proses kerja secara rundingan terus bagi perolehan bekalan/perkhidmatan.

25.4.3.4. Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 5 Tahun 2002 - Perolehan Kenderaan Bukan Item Kontrak Pusat Secara Rundingan Terus Daripada Syarikat Pembuat/Pemasang Atau Pengedar Sah.

25.4.3.5. Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1995 - Tatacara Penyediaan, Penilaian Dan Penerimaan Tender Serta Pentadbiran Kontrak Bagi Perolehan Kerajaan.

25.4.3.6. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1980 - Pengurusan Kenderaan antaranya berkaitan dengan aspek penerimaan, penempatan, penggunaan, penjagaan/keselamatan dan penyenggaraan kenderaan.

25.4.3.7. Arahan Pentadbiran Ikatan Relawan Rakyat Malaysia Bilangan 1 Tahun 2005 - Tatacara Penggunaan Kenderaan Jabatan.

25.4.3.8. Arahan Pejabat Ikatan Relawan Rakyat Malaysia Negeri Sabah - Arahan Tetap Penugasan Dan Penggunaan Kenderaan Jabatan.

26.4.3.9. Manual Prosedur Kerja - Prosedur kerja yang perlu diikuti oleh semua pihak yang terlibat dalam perolehan Kerajaan.

Pada pandangan Audit, akta, peraturan dan arahan yang diterima pakai oleh Kementerian dan RELA adalah memadai bagi membolehkan kenderaan diuruskan dengan cekap dan teratur.

25.4.4. Perancangan Perolehan Kenderaan

25.4.4.1. Sebelum tahun 2004, RELA mempunyai sebanyak 68 unit pelbagai jenis kenderaan untuk kegunaan rasmi di seluruh negara. Ringkasan bilangan dan jenis kenderaan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.6
RINGKASAN KENDERAAN IKATAN RELAWAN RAKYAT MALAYSIA SEBELUM TAHUN 2004

PEJABAT RELA/PLRW	a	b	c	d	e	f	g	h	JUMLAH
Ibu Pejabat RELA Malaysia	1	2	2	1	1	2	-	2	11
Perlis	-	-	1	-	-	-	1	-	2
Kedah	-	-	1	1	-	-	-	-	2
Pulau Pinang	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Perak	-	-	1	-	-	-	1	-	2
Selangor	-	-	1	-	-	-	1	-	2
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	-	-	1	-	-	-	1	-	2
Negeri Sembilan	-	-	1	-	-	-	1	-	2
Melaka	-	-	1	-	-	-	1	-	2
Johor	-	-	1	1	-	1	1	-	4
Pahang	-	-	1	-	-	1	1	-	3
Terengganu	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Kelantan	-	-	2	-	-	-	1	-	3
Sarawak	-	-	3	1	-	3	-	1	8
Sabah	-	-	3	1	-	3	-	-	7
PLRW Utara	-	-	1	-	-	2	1	1	5
PLRW Selatan	-	-	1	-	1	1	-	2	5
PLRW Timur	-	-	2	1	-	1	-	2	6
JUMLAH	1	2	25	6	2	14	10	8	68

Nota : PLRW - Pusat Latihan RELA Wilayah

a. Proton Perdana
b. Proton Waja
c. Mitsubishi Pajero
d. Van Toyota

e. Lori 1 Tan
f. Lori 3 Tan
g. Bas Coaster
h. Bas

25.4.4.2. Ibu Pejabat RELA Malaysia telah menyediakan kertas cadangan permohonan perolehan kenderaan bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006. Cadangan ini dibuat selaras dengan keputusan Kerajaan yang memberi kuasa kepada RELA untuk melaksanakan operasi penguatkuasaan bagi menahan Pendatang Asing Tanpa Izin (PATI) sebagai musuh nombor 2 negara secara terus tanpa memerlukan kehadiran pihak Polis Diraja Malaysia (PDRM) atau Jabatan Imigresen Malaysia di samping tugas kemasyarakatan, pentadbiran dan rasmi yang lain. Tanggungjawab ini telah termaktub dalam Akta (Kuasa-kuasa Perlu) Darurat 1964 Peraturan-peraturan Perlu (Ikatan Relawan Rakyat Malaysia) Pindaan 2005. Bagi memastikan fungsi RELA dapat dilaksanakan dengan cekap dan berkesan, ia perlu dilengkapi dengan keperluan logistik yang sesuai. Pada pandangan pihak RELA, 68 unit kenderaan pelbagai jenis yang sedia ada adalah tidak mencukupi.

25.4.4.3. Semakan Audit mendapati **Ibu Pejabat RELA Malaysia hanya mengemukakan kertas cadangan secara umum tanpa menyatakan maklumat yang jelas dan terperinci bagi menjustifikasikan perolehan kenderaan untuk sesuatu pejabat RELA mengikut keperluan sebenar dan kesesuaian kenderaan.** Semua perancangan dalam menentukan bilangan dan jenis kenderaan untuk sesuatu pejabat RELA diuruskan oleh Ibu Pejabat RELA Malaysia tanpa perundingan terlebih dahulu dengan pejabat RELA negeri, sebelum kertas cadangan berkenaan dikemukakan kepada Bahagian Perolehan Kementerian. Justifikasi umum perolehan kenderaan yang dikemukakan oleh RELA adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.7
JUSTIFIKASI UMUM PEROLEHAN KENDERAAN
IKATAN RELAWAN RAKYAT MALAYSIA BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2006

JENIS KENDERAAN	JUSTIFIKASI UMUM YANG DIPETIK DARIPADA KERTAS SOKONGAN PERMOHONAN PEROLEHAN KENDERAAN
Perodua Kembara	Kenderaan Pacuan 4 Roda Untuk Kegunaan Pegawai Dan Anggota RELA Di Daerah Dalam Menjalankan Operasi Dan Tugasannya Khususnya Tugas Observasi Dan Risikan. Pada Fasa Pertama, Sebanyak 52 Daerah Di Seluruh Negara Akan Dibekalkan Kenderaan Sebelum Kesemua 157 Daerah Dibekalkan Melalui Fasa Kedua.
Kia Sorento	Kenderaan Untuk Unit Khas Di Ibu Pejabat RELA Yang Bertindak Menyelaras Operasi Dan Memberikan Bantuan Sokongan Kepada RELA Negeri Atau Daerah Yang Menjalankan Sesuatu Operasi. Keperluan Sebanyak 2 Kenderaan.
Isuzu Trooper	Kenderaan Pacuan 4 Roda Untuk Kegunaan Pejabat RELA Negeri Sabah Dan Sarawak. Keperluan 2 Unit Untuk Setiap Pejabat Cawangan Negeri Di Kedua-Dua Negeri Tersebut Yang Sesuai Dengan Keadaan Muka Buminya. Akan Digunakan Oleh Pengarah dan Pegawai RELA Di Pejabat RELA Negeri Dalam Pergerakan Untuk Menyelaraskan Operasi Dan Tugasannya Di Daerah-Daerah.
Van Kia Pregio	Van Muatan 12 Penumpang Untuk Diagih-Agihkan Ke Pejabat RELA Negeri Bagi Menjalankan Tugasannya Dan Aktiviti Kemasyarakatan Lain Serta Mengangkut Anggota RELA Semasa Operasi. Agihan Untuk Semua 14 Cawangan RELA Negeri Dan 3 Pusat Latihan RELA Dan Satu Unit Untuk Ibu Pejabat RELA.
Lori Green Maria/ Hicom Perkasa	Lori Green Maria Akan Digunakan Untuk Membawa Pendatang Asing Tanpa Izin Yang Ditangkap Dalam Sesuatu Operasi. Keperluan Sebanyak 15 Unit Untuk Agihan Kepada Semua Pejabat RELA Negeri Dan Satu Unit Untuk Ibu Pejabat RELA.

Pada pandangan Audit, bagi mengenal pasti keperluan sebenar dan kesesuaian kenderaan, kertas justifikasi perlu disokong dengan jadual perancangan dan pelaksanaan aktiviti RELA.

25.4.5. Perolehan Kenderaan

25.4.5.1. Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 5 Tahun 2002 menetapkan perolehan kenderaan yang bukan item kontrak pusat boleh dibuat secara rundingan terus dengan syarat berikut :-

- a. Kenderaan jenis saloon dan pacuan 4 roda buatan tempatan daripada syarikat pembuat/pemasang atau pengedar sah yang dilantik oleh syarikat pembuat;
- b. Kenderaan jenis *pick-up* dan MPV yang dipasang di negara ini daripada syarikat pemasang/pengedar sah yang dilantik dengan nilai perolehan tidak melebihi RM200,000 setahun. Bagi nilai melebihi RM200,000 setahun, perolehannya hendaklah melalui tender terbuka;
- c. Harga kenderaan hendaklah seperti yang diluluskan oleh Kementerian Perdagangan Antarabangsa Dan Industri (MITI); dan
- d. Komisen jurujual yang dinyatakan dalam senarai harga MITI hendaklah dikeluarkan daripada harga kenderaan.

25.4.5.2. Semakan Audit terhadap pematuhan peraturan Kerajaan mengenai perolehan kenderaan secara rundingan terus mendapati perkara berikut :-

- a. Ketua Setiausaha Kementerian telah memohon kelulusan Kementerian Kewangan untuk **membeli kenderaan secara rundingan terus dengan alasan keperluan mendesak oleh RELA** untuk menggunakan kenderaan terutamanya dalam menjalankan operasi penguatkuasaan oleh pejabat cawangan di negeri yang tidak mempunyai kenderaan mencukupi untuk melaksanakan aktiviti ini. Perolehan ini perlu dibuat secara rundingan terus kerana perolehan secara tender terbuka memerlukan tempoh masa selama lebih 4 bulan dan kelewatan perolehan akan menyebabkan baki peruntukan pembangunan tahun semasa tidak dapat dibelanjakan sebelum penutupan akaun tahun kewangan.
- b. Perolehan semua kenderaan RELA melalui rundingan terus telah diluluskan oleh Kementerian Kewangan dan rundingan terus telah dibuat dengan syarikat pembuat/pemasang atau pengedar sah yang dilantik oleh syarikat pembuat. Bagaimanapun, **pelantikan syarikat untuk membekal kenderaan RELA tidak mengambil kira kemampuan syarikat untuk membuat pembekalan segera dalam tempoh sebelum penghujung tahun. Adalah didapati 9 daripada 313 kenderaan tidak dapat dibekalkan pada masa yang ditetapkan dengan alasan kehabisan stok.**

- c. Jawatankuasa Rundingan Harga Kementerian telah berjaya mengurangkan harga tawaran daripada syarikat pembekal antara RM466 dan RM2,500 bagi setiap unit kenderaan. Senarai harga kenderaan yang diperolehi adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.8
SENARAI HARGA KENDERAAN IKATAN RELAWAN RAKYAT MALAYSIA
BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2007

JENIS KENDERAAN	TAHUN 2004		TAHUN 2005		TAHUN 2006		TAHUN 2007		JUMLAH	
	UNIT	HARGA (RM)	UNIT	HARGA (RM)	UNIT	HARGA (RM)	UNIT	HARGA (RM)	UNIT	HARGA (RM)
Kia Sorento	-	-	-	-	1	119,455.00	-	-	1	119,455.00
Isuzu Trooper	4	137,000.00	-	-	-	-	-	-	4	548,000.00
Toyota Fortuner	-	-	3	99,000.00	-	-	1	99,567.81	4	396,567.81
Toyota Hilux	-	-	-	-	2	94,642.27	-	-	2	189,284.54
Perodua Kembangan	52	36,376.82	54	36,776.82	-	-	-	-	106	3,877,542.92
	-	-	30	39,482.32	-	-	-	-	30	1,184,559.60
	-	-	25	39,596.32	-	-	-	-	25	989,908.00
Van Kia Pregio	18	60,842.00	-	-	8	61,988.12	-	-	-	495,904.96
	-	-	-	-	70	63,240.00	-	-	125	5,521,956.00
	-	-	-	-	11	67,240.00	-	-	-	739,640.00
	-	-	-	-	18	66,240.00	-	-	-	1,192,320.00
Lori Green Maria	15	101,500.00	1	101,500.00	-	-	-	-	16	1,624,000.00
JUMLAH	89		113		110		1		313	16,879,138.83

Pada pandangan Audit, Jawatankuasa Rundingan Harga Kementerian perlu menyediakan kertas kerja yang lengkap bagi setiap jenis kenderaan dengan menunjukkan harga pasaran semasa, jumlah cukai jalan/kastam, insurans, komisen jurujual dan harga aksesori *optional* sebagai asas pengurangan/tambahan harga semasa proses rundingan harga.

25.4.5.3. Bahagian Perolehan Kerajaan, Perbendaharaan Malaysia telah mengeluarkan panduan mengenai proses kerja secara rundingan terus bagi perolehan bekalan/perkhidmatan. Manakala Arahan Perbendaharaan dan Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1995 menetapkan peraturan yang berkaitan dengan pentadbiran kontrak. Antara lainnya, peraturan kewangan mengenai proses kerja rundingan terus adalah seperti berikut :-

- Surat niat dikeluarkan dengan kadar segera kepada syarikat selepas mendapat kelulusan Perbendaharaan Malaysia;
- Surat Setuju Terima dikeluarkan dalam tempoh 2 minggu selepas harga dimuktamadkan;
- Kontrak yang menjaga kepentingan Kerajaan hendaklah disemak oleh Penasihat Undang-undang/Peguam Negara dan disediakan dalam salinan yang mencukupi mengikut keperluan; dan

- d. Kontrak dimeteraikan setelah kontraktor mengemukakan Bon Pelaksanaan sama ada dalam bentuk jaminan bank, jaminan insuran atau wang jaminan pelaksanaan dalam tempoh tidak melebihi 4 bulan dan seterusnya mentadbir kontrak berkenaan. Bagi kontrak bekalan yang bernilai RM50,000 hingga RM500,000, kontraktor hendaklah mengemukakan Bon Pelaksanaan berjumlah 2½% daripada nilai kontrak itu. Manakala kontrak bekalan yang bernilai melebihi RM500,000, Bon Pelaksanaannya adalah 5% daripada nilai kontrak tersebut.

25.4.5.4. Semakan Audit terhadap pematuhan proses rundingan terus mendapati perkara berikut :-

- a. **Surat niat tidak dikeluarkan** kepada semua syarikat selepas mendapat kelulusan Perbendaharaan Malaysia agar perolehan dibuat secara rundingan terus.
- b. **Surat Setuju Terima tidak dikeluarkan** selepas harga dimuktamadkan.
- c. **Kontrak yang menjaga kepentingan Kerajaan tidak disediakan.** Pihak Kementerian hanya mengeluarkan Pesanan Kerajaan bagi perolehan kenderaan RELA bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007.
- d. **Bon Pelaksanaan tidak dikemukakan** oleh semua pembekal terlibat kerana tiada kontrak dimeteraikan.

Pada pandangan Audit, Kementerian sepatutnya mematuhi semua prosedur perolehan yang telah ditetapkan khususnya mengenai penyediaan kontrak dan syarat mengemukakan Bon Pelaksanaan. Kegagalan mengeluarkan Surat Setuju Terima dan menandatangani kontrak menyebabkan tindakan tidak boleh diambil terhadap syarikat yang gagal membekalkan kenderaan mengikut tempoh yang telah ditetapkan.

25.4.5.5. Berdasarkan kertas cadangan yang disediakan oleh pihak RELA, daripada 68 kenderaan yang sedia ada, sebanyak 249 unit tambahan diperlukan agar fungsi RELA dapat dilaksanakan dengan cekap dan berkesan. Bagaimanapun, perolehan sebenar bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007 adalah sebanyak 313 unit, iaitu 64 unit lebih daripada yang dirancang. Perbandingan kuantiti yang dirancang dan kuantiti yang dibekalkan untuk setiap jenis kenderaan mendapati bilangan kenderaan mengikut jenis ada yang terlebih/terkurang dibekalkan. Sebagai contoh **4 Toyota Fortuner dan 2 Toyota Hilux yang tidak terdapat dalam kertas cadangan RELA telah dibekalkan. Manakala sebanyak 125 unit van Kia Pregio diperolehi berbanding dengan 18 unit yang dirancang.** Maklumat lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.9
PERBANDINGAN KUANTITI KENDERAAN YANG DIRANCANG
DAN KUANTITI YANG DIPEROLEHI

JENIS KENDERAAN	KUANTITI BERDASARKAN KERTAS CADANGAN (Unit)	PEROLEHAN SEBENAR (Unit)	PERBEZAAN UNIT DIBEKALKAN [Lebih/(Kurang)]
Kia Sorento	2	1	(1)
Isuzu Trooper	4	4	-
Toyota Fortuner	0	4	4
Toyota Hilux	0	2	2
Perodua Kembara	209	161	(48)
Van Kia Pregio	18	125	107
Lori Green Maria/ Hicom Perkasa	16	16	-
JUMLAH	249	313	64

Pada pandangan Audit, pihak Kementerian seharusnya melaksanakan perolehan kenderaan RELA berdasarkan kepada kuantiti yang diperlukan bagi mengelakkan pembaziran apabila lebih kuantiti kenderaan yang diperolehi tidak dapat digunakan secara optimum.

25.4.6. Pelantikan Pegawai Pengangkutan/Pegawai Menjaga Pengangkutan

Mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1980 yang berkuatkuasa pada 7 November 1980, Ketua Jabatan hendaklah melantik seorang pegawai untuk menjaga pengangkutan. Jabatan-jabatan yang mempunyai lebih daripada 20 buah kenderaan untuk penggunaan khas hendaklah melantik Pegawai Pengangkutan yang mempunyai kelulusan sijil dalam bidang kejuruteraan motor. Semakan Audit di pejabat RELA yang mempunyai sebanyak 381 kenderaan yang bukan untuk penggunaan khas mendapati Ketua Pengarah RELA selaku Ketua Jabatan hanya melantik seorang Penolong Pengarah (Tadbir) Gred KP41 sebagai pegawai yang menjaga pengangkutan (PMP) di peringkat Ibu Pejabat RELA Malaysia pada 1 April 2007. Manakala 4 Pengarah RELA Negeri telah melantik Penolong Pengarah RELA Gred KP27 (Selangor), Penolong Pegawai RELA Daerah (Logistik) Gred KP17 (Kedah), Pegawai RELA Daerah (Logistik) Gred KP27 (Sabah) dan Pegawai RELA Daerah Gred KP27 (Sarawak) sebagai PMP yang bertanggungjawab terhadap semua kenderaan yang diagihkan kepada pejabat-pejabat RELA negeri dan daerah di bawahnya. Bagi mengatasi masalah ini, Pegawai Pengangkutan telah dilantik semula di pejabat RELA negeri pada bulan Mac 2008 untuk memantau pengurusan kenderaan di peringkat negeri dan daerah termasuk pembelian dan penggunaan bahan api secara mingguan dan bulanan.

25.4.7. Penerimaan Kenderaan Baru

25.4.7.1. Prosedur yang ditetapkan dalam Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1980 mengenai penerimaan kenderaan baru adalah seperti berikut :-

- a. Ketua Jabatan hendaklah mengaturkan supaya kenderaan itu diperiksa dengan teliti supaya tidak bertentangan dengan peraturan;
- b. Pemeriksaan ini hendaklah dibuat oleh Woksyop Kerajaan atau pegawai-pegawai yang bertaualiah;
- c. Satu Rekod Pusat Kenderaan diselenggarakan di peringkat Ibu Pejabat Kementerian/Jabatan;
- d. Fail Sejarah Kenderaan diselenggarakan bagi setiap kenderaan untuk menyimpan segala butir-butir mengenai kenderaan itu dan Jabatan/Cawangan yang menggunakan kenderaan itu hendaklah menyimpan Fail Sejarah Kenderaan yang diperuntukkan oleh Ibu Pejabatnya; dan
- e. Bagi mengelakkan kenderaan Kerajaan disalahgunakan, semua kenderaan yang diterima hendaklah dilabel/cat (kecuali pengecualian khas diberi oleh Kementerian Kewangan) bagi menunjukkan nama Kementerian atau Jabatan berkenaan.

25.4.7.2. Semakan Audit terhadap pematuhan peraturan penerimaan kenderaan baru mendapati perkara berikut :-

- a. Kesemua 313 unit kenderaan RELA telah melalui pemeriksaan yang ditetapkan kerana mempunyai Sijil Pemeriksaan Dan Pengujian Kenderaan yang dikeluarkan oleh woksyop Jabatan Kerja Raya.
- b. **Bahagian Khidmat Pengurusan, Kementerian tidak menyediakan Rekod Pusat Kenderaan dengan lengkap. Bahagian ini hanya menyediakan Rekod Pusat Kenderaan yang menunjukkan perolehan kenderaan bagi bahagian-bahagian di bawah Kementerian tidak termasuk jabatan dan agensinya seperti JIM, JPN, JPPM dan RELA.**
- c. **Ibu Pejabat RELA Malaysia juga tidak menyelenggarakan Rekod Pusat Kenderaan yang lengkap mengandungi butiran kesemua 313 kenderaan bagi semua pejabat RELA negeri dan daerah.**
- d. Fail Sejarah Kenderaan bagi kenderaan di Ibu Pejabat RELA Malaysia telah disediakan. Manakala semua Ibu Pejabat RELA Negeri yang diaudit telah menyediakan maklumat mengenai butiran kesemua 102 kenderaan yang diperolehi dalam tempoh tahun 2004 hingga 2007 dalam Fail Sejarah Kenderaan masing-masing termasuk kenderaan bagi pejabat-pejabat RELA daerah di bawahnya.
- e. Daripada 102 unit kenderaan yang dipilih sebagai sampel audit, sebanyak 9 kenderaan tidak dapat diperiksa kerana kenderaan berkenaan tiada di pejabat semasa pengauditan dijalankan. Manakala 8 (8.6%) daripada 93

kenderaan yang diperiksa pada bulan Ogos dan September 2007 tidak dilabel/cat dengan perkataan dan logo RELA Malaysia untuk mengelakkan sebarang intipan dan risikan di kawasan PATI diketahui oleh pihak berkenaan. Sungguhpun kelulusan daripada Kementerian Kewangan telah dipohon pada bulan April 2008 untuk mengecualikan kenderaan ini dilabel/cat, namun ia masih belum diperolehi. Sebahagian daripada kenderaan yang terlibat adalah di **Gambar 25.1 hingga 25.4** dan maklumat lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.10
KENDERAAN TIDAK DILABEL/CAT BAGI MENUNJUKKAN NAMA
IKATAN RELAWAN RAKYAT MALAYSIA

PEJABAT RELA	KEDUDUKAN PEMATUHAN				JUMLAH (Unit)
	DILABEL (Unit)	TIDAK DILABEL/CAT		TIADA MAKLUMAT (Unit)	
		UNIT	TAHUN DITERIMA		
Ibu Pejabat RELA Malaysia	2	4	2005 & 2006	-	6
Selangor	24	-	-	-	24
Kedah	17	-	-	3	20
Sarawak	22	3	2004 & 2006	4	29
Sabah	20	1	2004	2	23
JUMLAH	85	8	-	9*	102

Nota : (*) Kenderaan Tiada Di Pejabat Semasa Pengauditan Dijalankan

KENDERAAN TIDAK DILABEL/CAT UNTUK MENUNJUKKAN NAMA
IKATAN RELAWAN RAKYAT MALAYSIA

GAMBAR 25.1

*Toyota Fortuner WNP 7947
Di Ibu Pejabat RELA Malaysia*

GAMBAR 25.2

*KIA Sorento WPS 4464
Di Ibu Pejabat RELA Malaysia*

GAMBAR 25.3

*Isuzu Trooper CBP 6451
Di Ibu Pejabat RELA Negeri Sarawak*

GAMBAR 25.4

*Isuzu Trooper CBP 6142
Di Ibu Pejabat RELA Negeri Sabah*

Pada pandangan Audit, Rekod Pusat Kenderaan di peringkat Kementerian perlu diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini bagi tujuan pemantauan. Kementerian juga perlu memastikan semua kenderaan dilabel/cat (kecuali mendapat pengecualian khas daripada Kementerian Kewangan) bagi mengelakkan penyalahgunaan kenderaan Kerajaan.

25.4.8. Pendaftaran Kenderaan Baru

25.4.8.1. Mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 5 Tahun 2007, semua maklumat mengenai harta modal hendaklah didaftarkan dalam Daftar Harta Modal. Antara butir-butir asas adalah jenama dan model; jenis dan nombor enjin; nombor casis/siri pembuat; nombor siri pendaftaran; kos dan tarikh dibeli/diterima; aksesori; tandatangan pegawai yang mengesahkan butir-butir serta tarikh; pemeriksaan harta modal dan maklumat servis/pembaikan serta lokasi harta modal.

25.4.8.2. Daripada 102 Daftar Harta Modal yang dipilih sebagai sampel audit, sebanyak 15 daftar tidak dapat dikemukakan semasa pengauditan dijalankan. Manakala semakan Audit terhadap 87 daftar mendapati 74 (85.1%) daftar tidak diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.11
KEDUDUKAN PENYELENGGARAAN DAFTAR HARTA MODAL

PEJABAT RELA	KEDUDUKAN PEMATUHAN			JUMLAH
	Lengkap dan Kemas Kini	Tidak Lengkap dan Kemas Kini	Tiada Maklumat*	
Ibu Pejabat RELA Malaysia	-	6	-	6
Selangor	5	12	7	24
Kedah	-	20	-	20
Sarawak	-	29	-	29
Sabah	8	7	8	23
JUMLAH	13	74	15	102

Nota: () Daftar Tidak Dapat Dikemukakan Semasa Pengauditan Dijalankan*

Pada pandangan Audit, RELA hendaklah menyelenggarakan rekod kenderaan dengan lengkap dan kemas kini dalam Daftar Harta Modalnya selaras dengan kehendak Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 5 Tahun 2007.

25.4.9. Pengagihan Kenderaan

25.4.9.1. Kenderaan yang diperoleh bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007 telah diagihkan kepada pejabat-pejabat RELA yang berkaitan seperti diringkaskan di jadual berikut :-

JADUAL 25.12
PENGAGIHAN KENDERAAN KEPADA
PEJABAT IKATAN RELAWAN RAKYAT MALAYSIA
BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2007

PEJABAT RELA/PLRW	a	b	c	d	e	f	g	JUMLAH
Ibu Pejabat RELA Malaysia	1	0	4	0	2	1	0	8
Perlis	0	0	0	0	3	3	1	7
Kedah	0	0	0	0	11	8	1	20
Pulau Pinang	0	0	0	0	5	4	1	10
Perak	0	0	0	1	16	11	2	30
Selangor	0	0	0	1	9	11	5	26
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	0	0	0	0	4	4	2	10
Negeri Sembilan	0	0	0	0	7	8	1	16
Melaka	0	0	0	0	4	4	1	9
Johor	0	0	0	0	10	10	1	21
Pahang	0	0	0	0	11	8	1	20
Terengganu	0	0	0	0	7	6	0	13
Kelantan	0	0	0	0	12	8	0	20
W.P. Putrajaya	0	0	0	0	1	0	0	1
Sarawak	0	1	0	0	32	20	0	53
Sabah	0	1	0	0	27	13	0	41
PLRW Utara (Kedah)	0	1	0	0	0	2	0	3
PLRW Selatan (Melaka)	0	1	0	0	0	2	0	3
PLRW Timur (Terengganu)	0	0	0	0	0	2	0	2
JUMLAH	1	4	4	2	161	125	16	313

Nota : *PLRW - Pusat Latihan RELA Wilayah*

<i>a. Kia Sorento</i>	<i>b. Isuzu Trooper</i>
<i>c. Toyota Fortuner</i>	<i>d. Toyota Hilux</i>
<i>e. Perodua Kembara</i>	<i>f. Van Kia Pregio</i>
<i>g. Lori Green Maria/Hicom Perkasa</i>	

25.4.9.2. Berdasarkan justifikasi permohonan kenderaan yang disediakan oleh Ibu Pejabat RELA, semakan terhadap pengagihan kenderaan mendapati perkara berikut :-

- a. Dua Isuzu Trooper sepatutnya diagihkan kepada Ibu Pejabat RELA Negeri Sabah dan 2 lagi ke Sarawak. Bagaimanapun, hanya 1 unit diagihkan kepada setiap negeri berkenaan dan baki 2 unit telah diagihkan kepada PLRW Utara dan PLRW Selatan.
- b. Sebanyak 15 lori Green Maria sepatutnya diagihkan kepada semua pejabat RELA negeri. Bagaimanapun, Pejabat RELA Negeri Terengganu, Kelantan, Sabah dan Sarawak tidak menerimanya dan Pejabat RELA Negeri Perak, Selangor dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur telah menerima lebih daripada yang dirancang.
- c. Daripada 209 Perodua Kembara yang sepatutnya dibeli untuk diagihkan kepada setiap pejabat RELA daerah di seluruh negara, hanya 161 dibekalkan. Manakala sebanyak 125 van Kia Pregio telah dibekal sedangkan hanya 14 van dirancang untuk diagihkan kepada 14 Pejabat RELA Negeri. Bagaimanapun, **pihak Audit tidak dapat menentukan asas yang**

digunakan untuk mengagihkan sebanyak 286 kenderaan jenis Perodua Kembara dan van Kia Pregio kepada semua pejabat RELA berkenaan terutamanya Ibu Pejabat RELA Malaysia dan semua Ibu Pejabat RELA Negeri, yang pada umumnya bertanggungjawab terhadap hal ehwal pentadbiran, pengurusan, penyelarasan, koordinasi dan pemantauan aktiviti RELA di peringkat negeri dan daerah.

Pada pandangan Audit, RELA perlu menetapkan asas pengagihan kenderaan secara bertulis supaya bilangan kenderaan yang diterima di setiap negeri tidak dapat dipertikaikan.

25.4.10. Penggunaan Kenderaan

Kenderaan yang diperolehi perlu digunakan secara optimum untuk mendapatkan pulangan maksimum dan mengelakkan pembaziran. Pihak Audit tidak dapat menentukan sama ada kenderaan RELA telah digunakan secara optimum kerana RELA tidak menetapkan satu polisi berhubung tahap penggunaan kenderaan setiap bulan mengikut saiz kawasan operasi pejabat RELA termasuk pengukuran dalam bentuk bilangan hari dan perbatuan dalam melaksanakan tugas utama yang diamanahkan iaitu operasi menangkap PATI, tugas kemasyarakatan dan pentadbiran. Memandangkan perolehan sebanyak 313 kenderaan berkenaan telah diluluskan atas keputusan Kerajaan memberi kuasa kepada RELA melaksanakan operasi penguatkuasaan untuk menahan PATI, kegunaan kenderaan secara optimum adalah berhubung kait dengan pelaksanaan operasi penguatkuasaan tersebut. Analisis Audit selanjutnya mendapati perkara berikut :-

25.4.10.1. Arahan Ketua Setiausaha KHEDN menetapkan setiap pejabat RELA negeri kecuali Sabah hendaklah mengarahkan pejabat RELA daerah masing-masing menjalankan operasi menangkap PATI 2 kali sebulan pada tahun 2006 dan 4 kali sebulan pada tahun 2007. Adalah didapati arahan ini tidak dilaksanakan walaupun kenderaan telah diagihkan dan secara umumnya, bagi 3 negeri yang dilawati, hanya 194 (15.5%) dan 286 (11.5%) operasi dilaksanakan daripada sebanyak 1,248 dan 2,496 yang sepatutnya dilaksanakan pada tahun 2006 dan 2007. Maklumat mengenai bilangan operasi PATI yang diarah untuk dilaksanakan berbanding dengan yang dilaksanakan di 3 pejabat RELA negeri yang diaudit adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.13
OPERASI MENANGKAP PENDATANG ASING TANPA IZIN YANG
DILAKSANAKAN BERBANDING YANG DIARAH

PEJABAT RELA	BILANGAN KENDERAAN DIAGIHKAN	BILANGAN PEJABAT DAERAH	OPERASI MENANGKAP PATI			
			TAHUN 2006		TAHUN 2007	
			DIARAH	LAKSANA (%)	DIARAH	LAKSANA (%)
Selangor	26	9	216	138 (63.9%)	432	141 (32.6%)
Kedah	20	11	264	51 (19.3%)	528	138 (26.1%)
Sarawak	53	32	768	5 (0.7%)	1,536	7 (0.5%)
JUMLAH	99	52	1,248	194 (15.5%)	2,496	286 (11.5%)

25.4.10.2. Di Pejabat RELA Negeri Selangor, kenderaan digunakan terutamanya dalam melaksanakan tugas pentadbiran dan bukan operasi menangkap PATI. Analisis kegunaan kenderaan mendapati hanya 52 (16.7%) daripada 312 hari penggunaan kenderaan bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007 digunakan untuk operasi tangkap PATI. Dari segi perbatuan pula, hanya 16,646 kilometer (25.9%) daripada 64,258 kilometer perjalanan bagi tempoh yang sama digunakan untuk operasi menangkap PATI. Baki hari penggunaan dan perjalanan adalah untuk tugas kemasyarakatan dan pentadbiran. Ringkasan tahap penggunaan ini adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.14
TAHAP PENGGUNAAN KENDERAAN MENGIKUT BILANGAN HARI DAN PERBATUAN
PEJABAT RELA NEGERI SELANGOR BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2007

PEJABAT RELA SELANGOR	KENDERAAN		PURATA PENGGUNAAN SETIAP BULAN							
	JENIS	BIL.	BIL. HARI				PERBATUAN (Km)			
			a	b	c	JUMLAH	a	b	c	JUMLAH
Ibu Pejabat RELA Negeri	Kia Pregio	1	2	2	9	13	778	246	1,881	2,905
	Toyota Hilux	1	4	-	16	20	1,466	-	3,168	4,634
Klang	Kia Pregio	1	1	1	4	6	250	27	659	936
	Perodua Kembara	1	1	1	20	22	298	82	1,583	1,963
	Hicom Perkasa	1	3	1	2	6	645	7	349	1,001
Petaling Jaya	Kia Pregio	1	3	4	7	14	1,805	473	2,042	4,320
	Perodua Kembara	1	2	1	10	13	296	23	1397	1,716
	Hicom Perkasa	1	3	3	3	9	930	408	375	1,713
Sepang	Kia Pregio	1	2	2	13	17	528	306	1,868	2,702
	Perodua Kembara	1	1	1	3	5	64	56	389	509
Gombak	Kia Pregio	2	4	1	18	23	1,529	392	3,515	5,436
	Perodua Kembara	1	2	1	12	15	598	189	1,467	2,254
	Hicom Perkasa	1	3	1	1	5	1,121	186	171	1,478
Hulu Selangor	Kia Pregio	1	9	3	8	20	1,887	1,043	2,518	5,448
	Perodua Kembara	1	2	2	16	20	533	268	2,425	3,226
Kuala Selangor	Kia Pregio	1	1	-	7	8	509	-	2,186	2,695
	Perodua Kembara	1	1	1	14	16	198	24	2,594	2,816
Kuala Langat	Kia Pregio	1	1	-	15	16	123	-	4,740	4,863
	Perodua Kembara	1	1	1	11	13	326	255	1,276	1,857
Sabak Bernam	Kia Pregio	1	1	1	9	11	248	385	2,723	3,356
	Perodua Kembara	1	1	1	7	9	338	159	1,357	1,854
Hulu Langat	Kia Pregio	1	2	1	8	11	1,883	112	2,314	4,309
	Perodua Kembara	1	2	3	15	20	293	234	1,740	2,267
JUMLAH		24	52	32	228	312	16,646	4,875	42,737	64,258

Nota :
a. Operasi Menangkap PATI
b. Tugas Kemasyarakatan
c. Tugas Pentadbiran

25.4.10.3. Pihak Audit dimaklumkan bahawa operasi menangkap PATI tidak dapat dilaksanakan di pejabat RELA negeri serta daerah sebagaimana yang diarahkan adalah disebabkan oleh faktor seperti berikut :-

- a. RELA menghadapi kekangan kerana terpaksa bergantung kepada kekosongan Depo Tahanan PATI yang berada di bawah bidang kuasa Jabatan Imigresen Malaysia. Bilangan Depo Tahanan PATI di seluruh Malaysia adalah terhad dengan kapasiti penempatan PATI di sesebuah Depo Tahanan juga amat terhad berbanding dengan jumlah PATI yang ditangkap selepas operasi dilaksanakan. Oleh itu, operasi menangkap PATI kerap kali terpaksa dibatalkan menyebabkan sasaran yang ditetapkan tidak terlaksana. Bagaimanapun berdasarkan maklumat yang diperolehi daripada Jabatan Imigresen Malaysia, didapati setakat akhir bulan Mac 2008, **hanya seramai 5,291 PATI telah ditahan di 12 Depo Tahanan PATI di seluruh negara yang mempunyai kapasiti maksimum 8,800.**
- b. Masalah kekurangan peruntukan kewangan pejabat RELA negeri/daerah.

25.4.10.4. Di Ibu Pejabat RELA Malaysia dan Pejabat RELA Negeri Sabah serta semua pejabat RELA daerahnya, semakan Audit mendapati 49 kenderaan yang diperolehi bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007 tidak digunakan langsung dalam operasi menangkap PATI. Semakan Audit mendapati antara sebab kenderaan tidak digunakan untuk tujuan operasi menangkap PATI di pejabat RELA berkenaan adalah kerana :-

- a. Fungsi Ibu Pejabat RELA Malaysia sebagai pihak yang menyelaras, mengkoordinasi dan memantau urusan operasi menangkap PATI tidak terlibat secara langsung dalam pelaksanaannya. Sehingga bulan Oktober 2007, Unit Operasi di Ibu Pejabat RELA Malaysia mempunyai 3 anggota di mana Pengarah Operasi Dan Latihan Gred YY18 adalah ketua unit dan beliau dibantu oleh seorang Penolong Pengarah Operasi Gred KP41 dan seorang Pegawai RELA Daerah Operasi Gred KP27. Selain daripada 8 kenderaan yang diperolehi bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007, Ibu Pejabat RELA Malaysia juga mempunyai 10 unit kenderaan lain termasuk 3 unit lori dan 2 unit bas yang dibenarkan untuk kegunaan mana-mana pejabat RELA yang memerlukan.
- b. Arahan Ibu Pejabat RELA Malaysia terhadap operasi menangkap PATI tidak tertakluk kepada Pejabat RELA Negeri Sabah dan daerahnya kerana operasi ini dilaksanakan oleh *Task Force* Negeri Sabah sendiri. Pihak Pejabat RELA Negeri Sabah hanya berperanan sebagai pembantu kepada pihak *task force* berkenaan dan tidak menggunakan kenderaan RELA untuk tujuan tersebut. Walaupun Pejabat RELA Negeri Sabah mempunyai 7 unit kenderaan sebelum tahun 2004 (1 van, 3 Mitsubishi Pajero dan 3 lori), ia telah

diagihkan 41 unit kenderaan baru iaitu 1 Isuzu Trooper, 27 Perodua Kembara dan 13 Kia Pregio. **Ini bermakna Pejabat RELA Negeri Sabah yang mempunyai sebanyak 48 unit kenderaan tidak menggunakannya untuk operasi menangkap PATI.**

25.4.10.5. Memandangkan operasi menangkap PATI tidak dapat dilaksanakan seperti mana yang diarahkan, kebanyakan kenderaan telah digunakan untuk menjalankan tugas kemasyarakatan selain daripada tugas pentadbiran. Semakan Audit mendapati 4 Pejabat RELA Negeri yang dilawati telah melaksanakan sebanyak 4,942 aktiviti kemasyarakatan daripada 2,568 aktiviti yang dirancang bagi tahun 2006 dan 2007. Ini tidak termasuk 996 aktiviti dialog/perjumpaan yang dilaksanakan walaupun aktiviti ini tidak dirancang. Ringkasan aktiviti kemasyarakatan yang dirancang dan dilaksanakan bagi tahun 2006 dan 2007 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.15
STATISTIK PERANCANGAN DAN PELAKSANAAN AKTIVITI/PROGRAM
IKATAN RELAWAN RAKYAT MALAYSIA BERHUBUNG TUGAS KEMASYARAKATAN

PEJABAT RELA	AKTIVITI RELA															
	BASMI MUSUH TANAMAN				PROJEK KEBAJIKAN/EKONOMI				DERMA DARAH				DIALOG/PERJUMPAAN			
	TAHUN 2006		TAHUN 2007		TAHUN 2006		TAHUN 2007		TAHUN 2006		TAHUN 2007		TAHUN 2006		TAHUN 2007	
	R	L	R	L	R	L	R	L	R	L	R	L	R	L	R	L
Selangor (9 Daerah)	108	-	108	2	36	16	36	23	1	1	1	3	TM	62	TM	70
Kedah (11 Daerah)	132	33	132	39	44	237	44	146	1	7	1	5	TM	58	TM	93
Sarawak (32 Daerah)	384	91	384	34	128	1,509	128	1,328	1	306	1	716	TM	311	TM	374
Sabah (28 Daerah)	336	-	336	-	112	132	112	258	1	27	1	29	TM	14	TM	14
JUMLAH	960	124	960	75	320	1,894	320	1,755	4	341	4	753		445		551

Nota : R - Rancang L - Laksana TM - Tiada Maklumat Kerana Aktiviti Tidak Dirancang

Pada pandangan Audit, kenderaan yang dibeli untuk RELA tidak digunakan secara optimum kerana perolehannya tidak dirancang mengikut keperluan sebenar.

25.4.11. Penempatan Dan Keselamatan Kenderaan

25.4.11.1. Mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1980, semua kenderaan Kerajaan hendaklah disimpan selamat dan di bawah perlindungan semasa tidak digunakan. Pemeriksaan Audit mendapati tidak semua pejabat RELA mempunyai tempat penyimpanan kenderaan yang boleh dikategorikan sebagai di bawah perlindungan yang selamat. Daripada 48 pejabat RELA yang dilawati, sebanyak 21 (43.8%) pejabat yang mempunyai 41 unit kenderaan tidak mempunyai tempat simpan kenderaan yang selamat. Ringkasan maklumat mengenai pejabat RELA yang tidak mempunyai tempat penyimpanan kenderaan di lokasi pejabat adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.16
RINGKASAN MAKLUMAT MENGENAI PEJABAT IKATAN RELAWAN RAKYAT MALAYSIA
YANG TIDAK MEMPUNYAI TEMPAT PENYIMPANAN KENDERAAN DI LOKASI PEJABAT

PEJABAT RELA	LOKASI PEJABAT		TEMPAT SIMPAN KENDERAAN ADA/TIADA DI LOKASI PEJABAT	BILANGAN KENDERAAN TERLIBAT
	JUMLAH BILANGAN	BILANGAN DIAUDIT		
Ibu Pejabat RELA Malaysia	1	1	✓ (1)	6
Ibu Pejabat RELA Negeri Selangor Dan 9 Pejabat RELA Daerah	10	10	✓ (8) X (2)	18 6
Ibu Pejabat RELA Negeri Kedah Dan 11 Pejabat RELA Daerah	12	12	✓ (3) X (9)	5 15
Ibu Pejabat RELA Negeri Sarawak Dan 32 Pejabat RELA Daerah	33	13	✓ (7) X (6)	11 14
Ibu Pejabat RELA Negeri Sabah Dan 28 Pejabat RELA Daerah	29	12	✓ (8) X (4)	17 6
JUMLAH	85	48	✓ (27) X (21)	98

Nota : ✓ - Ada X - Tiada

25.4.11.2. Masalah menyimpan kenderaan di bawah perlindungan yang selamat berlaku terutamanya di lokasi pejabat RELA yang menyewa deretan rumah kedai. Keadaan ini telah menyebabkan pihak RELA terpaksa menyimpan kenderaan di balai polis atau pejabat daerah (mengikut mana yang lebih dekat) yang terletak antara 1 hingga 3 kilometer dari pejabat RELA berkenaan. Apabila berlaku tugas/aktiviti/program di luar waktu rasmi pejabat seperti operasi menangkap PATI dan tugas-tugas kemasyarakatan, pihak RELA menghadapi masalah untuk menggunakan kenderaan yang disimpan di pejabat daerah yang ditutup mengikut waktu rasmi pejabat terutamanya bagi pejabat daerah yang tidak mempunyai pengawal keselamatan. Akibatnya, pegawai RELA terpaksa membawa kenderaan untuk disimpan di rumah masing-masing. **Gambar 25.5 dan 25.6** menunjukkan sebahagian daripada lokasi pejabat RELA. Manakala **Gambar 25.7 hingga 25.10** menunjukkan keadaan tempat penyimpanan kenderaan semasa lawatan Audit pada bulan Julai (Selangor) dan September 2007 (Kedah dan Sarawak).

GAMBAR 25.5

Ibu Pejabat RELA Negeri Kedah Yang Terletak Di Deretan Rumah Kedai

GAMBAR 25.6

Pejabat RELA Daerah Bandar Baharu, Kedah Yang Terletak Di Deretan Rumah Kedai

GAMBAR 25.7

Van KIA Pregio Ibu Pejabat RELA Negeri Kedah Yang Diletak Di Kawasan Rumah Kedai

GAMBAR 25.8

Van KIA Pregio Pejabat RELA Daerah Bandar Baharu, Kedah Yang Diletak Di Kawasan Rumah Kedai

GAMBAR 25.9

Lori Hicom Perkasa Ibu Pejabat RELA Negeri Sarawak Diletakkan Di Pejabat RELA Daerah Kota Samarahan, Kuching, Sarawak iaitu 35 Km Daripada Ibu Pejabat RELA Negeri Sarawak. Lokasi Letak Lori Adalah Di Kawasan Lapang Dan Tidak Berbumbung

GAMBAR 25.10

Lori Green Maria Pejabat RELA Daerah Petaling Diletakkan Di FRIM, Selangor iaitu 15 Km Daripada Pejabat RELA Daerah Petaling. Lokasi Letak Lori Adalah Di Kawasan Lapang Dan Tidak Berbumbung. Lori Ini Dipandu Oleh Ahli RELA Yang Tinggal Di Kawasan Berkenaan

Pada pandangan Audit, ketiadaan tempat penyimpanan kenderaan yang selamat di lokasi pejabat RELA boleh menyebabkan kenderaan tersebut disalahgunakan dan terdedah kepada kehilangan yang akan merugikan Kerajaan.

25.4.12. Penyelenggaraan Buku Log

25.4.12.1. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1980 menetapkan Buku Log perlu diselenggarakan dengan lengkap, teratur dan kemas kini. Semakan Audit telah dijalankan di Ibu Pejabat RELA Malaysia, 4 pejabat RELA negeri dan 48 pejabat RELA daerah yang melibatkan 102 kenderaan. Daripada 102 kenderaan yang dipilih sebagai sampel audit, hanya Buku Log untuk 100 kenderaan dapat dikemukakan kepada pihak Audit, manakala 2 Buku Log tidak dapat dikemukakan semasa pengauditan dijalankan. Hasil semakan terhadap Buku Log bagi 100 kenderaan berkenaan mendapati perkara berikut :-

- a. Semua Buku Log tidak diselenggarakan dengan lengkap. Antara ruangan dalam Buku Log yang tidak diisi dengan lengkap adalah seperti :-
 - i. Butir-butir Dan Maksud Perjalanan (61 kes);
 - ii. Butir-butir Penggunaan Bahan Api Dan Minyak Pelincir (54 kes); dan
 - iii. Butir-butir Mengenai Kenderaan Dan Alat Kelengkapan (94 kes);

- b. Semua Buku Log tidak diselenggarakan dengan teratur. Antara peraturan penyelenggaraan Buku Log yang tidak dipatuhi adalah seperti :-
 - i. Catatan dalam Buku Log tidak dibuat pendua dengan muka helai baru bagi sesuatu bulan (51 kes);
 - ii. Catatan tidak dibuat setiap hari (3 kes);
 - iii. Jumlah jarak perjalanan tidak dicatat dengan betul dan kemas kini (47 kes); dan
 - iv. Buku Log tidak diperiksa dan ditandatangani oleh Pegawai Pengangkutan pada akhir tiap-tiap minggu (93 kes).
- c. Tujuh puluh tujuh (77) Buku Log tidak mempunyai maklumat penyelenggaraan yang lengkap dan kemas kini.

25.4.12.2. Memandangkan tiada Buku Log kenderaan diselenggarakan dengan lengkap dan teratur, **pihak Audit tidak dapat menentukan sejauh mana kesahihan perjalanan/penggunaan kenderaan dan penggunaan bahan api yang dicatatkan dalam Buku Log telah dibuat dengan sebenar dan tidak disalahgunakan, terutamanya di pejabat RELA daerah.** Perkara ini berlaku kerana faktor-faktor seperti berikut :-

- a. Ibu Pejabat RELA negeri selaku pihak yang bertanggungjawab memantau penggunaan dan pengurusan kenderaan oleh pejabat RELA daerah sukar melaksanakan tanggungjawab tersebut kerana penempatan/lokasi pejabat-pejabat RELA daerah yang jauh dari pejabat RELA negeri. Oleh demikian, pejabat RELA daerah diberi kuasa untuk mengguna dan menguruskan kenderaan tersebut. Ibu Pejabat RELA negeri hanya memantau penggunaan kenderaan oleh pejabat RELA daerah melalui laporan penggunaan kenderaan (dalam bentuk salinan Buku Log) yang dikemukakan oleh pejabat RELA daerah kepada Ibu Pejabat RELA negeri setiap bulan.
- b. Pejabat RELA daerah yang mendapat agihan antara 1 hingga 2 kenderaan masing-masing mempunyai antara 1 hingga 2 anggota sahaja manakala di kebanyakan pejabat RELA daerah Sarawak dan Sabah, hanya mempunyai seorang Pegawai RELA Daerah Gred KP27. Kenderaan di pejabat RELA daerah digunakan oleh pegawai RELA daerah sendiri selaku pemandu dan juga pegawai yang memberi kuasa menggunakan kenderaan. Oleh demikian, tiada mekanisme *check and balance* di peringkat ini terhadap penggunaan kenderaan dan penyelenggaraan Buku Log.
- c. Terdapat pegawai RELA yang membawa kenderaan balik ke rumah masing-masing untuk disimpan. Ini berlaku kerana tempat penyimpanan kenderaan yang selamat tidak disediakan di pejabat RELA dan juga kerana pegawai RELA terlibat dalam tugas-tugas di luar waktu rasmi pejabat iaitu yang berkaitan dengan operasi menangkap PATI dan tugas-tugas kemasyarakatan. Keadaan ini memberi ruang kepada penyelewengan dan penyalahgunaan kenderaan Kerajaan.

25.4.13. Penggunaan Bahan Api

25.4.13.1. Pegawai Pengangkutan atau pegawai yang diberi kuasa hendaklah membuat bekalan perolehan (petrol/diesel dan minyak pelicin) untuk kegunaan kenderaan Kerajaan mengikut peraturan yang ditetapkan. Pegawai ini juga hendaklah memastikan penggunaan bahan api berpatutan dengan jumlah jarak perjalanan.

25.4.13.2. Semakan terhadap penyelenggaraan Buku Log di pejabat RELA berhubung dengan kawalan penggunaan bahan api mendapati perkara berikut :-

- a. Terdapat maklumat penggunaan bahan api (berdasarkan resit pembelian/ penggunaan bahan api kenderaan) yang tidak direkodkan ke dalam Buku Log. Ini menyebabkan **pihak Audit tidak dapat menentukan jumlah penggunaan bahan api bagi tempoh sesuatu bulan dan seterusnya tidak dapat mengesahkan sama ada penggunaan bahan api berpatutan dengan jumlah jarak perjalanan yang dibuat.**
- b. Terdapat kes di mana maklumat penggunaan bahan api dicatat oleh pemandu kenderaan dan bukan pegawai menjaga pengangkutan.

25.4.13.3. Analisis Audit terhadap maklumat jumlah jarak perjalanan sebulan, dibandingkan dengan jumlah penggunaan bahan api dalam bulan berkenaan mendapati perbezaan ketara bagi purata jarak perjalanan yang dibuat bagi setiap liter penggunaan bahan api mengikut bulan. Sebagai contoh, jumlah penggunaan bahan api bagi kenderaan Kia Pregio kepunyaan Pejabat RELA Daerah Klang adalah antara 7.15 hingga 50.49 kilometer bagi setiap liter bahan api. Maklumat lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.17
KERAGUAN MENGENAI JUMLAH PENGGUNAAN BAHANAPI
BERPATUTAN DENGAN JUMLAH JARAK PERJALANAN
Pejabat RELA Daerah Klang
Nombor Dan Jenis Kenderaan : CBP 6471/Kia Pregio

BULAN PENGGUNAAN KENDERAAN TAHUN 2005	JUMLAH JARAK PERJALANAN (Km)	JUMLAH BAHANAPI DIGUNAKAN (Liter)	JUMLAH BELIAN BAHANAPI (RM)	PURATA JARAK PERJALANAN BAGI SETIAP LITER PENGGUNAAN BAHANAPI (Km/Liter) (a/b)
	(a)	(b)	(c)	
Februari Dan Mac	3,010	285.39	249.51	10.54
April	898	63.42	56.00	14.15
Mei	3,644	72.16	73.63	50.49
Jun	2,936	297.68	322.40	9.86
Julai	1,616	225.87	434.66	7.15
Ogos	1,244	147.65	181.39	8.42
September	847	53.78	69.01	15.74
Oktober	442	50.66	65.01	8.72
November	TM	TM	TM	TM
Disember	703	46.76	60.00	15.03

Nota : TM - Tiada Maklumat

Pada pandangan Audit, RELA perlu memastikan pembelian/penggunaan bahan api dan jarak perjalanan bagi kenderaan direkod dengan lengkap di dalam Buku Log dan disemak oleh pegawai yang bertanggungjawab. Tindakan ini adalah perlu bagi memastikan tidak berlaku penyalahgunaan kenderaan dan penyelewengan dalam pembelian/penggunaan bahan api.

25.4.14. Pembaikan Dan Penyenggaraan

25.4.14.1. Pegawai Menjaga Pengangkutan atau pegawai yang diberi kuasa perlu memastikan kenderaan dijaga dan disenggarakan mengikut peraturan yang ditetapkan dalam Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1980. Antara lainnya, peraturan menetapkan perkara berikut :-

- a. Satu faktor utama dalam kemerosotan sesuatu kenderaan adalah disebabkan oleh pertukaran yang kerap antara pemandu. Pertukaran seperti ini adalah tidak digalakkan dan seelok-eloknya hanya seorang Pemandu dikhaskan bagi satu-satu kenderaan supaya beliau lebih bertanggungjawab terhadap kenderaan yang dikhaskan itu.
- b. Sesuatu kenderaan perlu dihantar untuk diservis mengikut tempoh dan jumlah jarak yang disyorkan oleh pembuat kenderaan serta kenderaan perlu diperiksa setiap tahun supaya sentiasa berada dalam keadaan baik dan siap sedia untuk digunakan.

25.4.14.2. Pegawai Pengangkutan atau pegawai yang diberi kuasa perlu menyemak kos terlibat dalam penyenggaraan/pembaikan setiap kenderaan. Sekiranya mendapati kos ini berlebihan, beliau perlu melaporkan butir-butir berkaitan dan membawa kenderaan ke woksyp Kerajaan atau pegawai yang bertauliah bagi tujuan mendapatkan satu laporan teknikal dan syor mengenai kenderaan tersebut.

25.4.14.3. Semakan Audit terhadap 102 kenderaan di Ibu Pejabat RELA Malaysia dan 4 pejabat RELA negeri mendapati perkara seperti berikut :-

- a. Berdasarkan Buku Log yang diselenggarakan, ada di antara kenderaan Ibu Pejabat RELA Malaysia telah dipandu oleh lebih daripada seorang pemandu seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.18
KENDERAAN DI IBU PEJABAT RELA MALAYSIA YANG DIPANDU
OLEH LEBIH DARIPADA SEORANG PEMANDU

KENDERAAN		TAHUN PEROLEHAN	ANTARA NOMBOR BUKU LOG YANG DIGUNAKAN	BILANGAN PEMANDU BERDASARKAN CATATAN NAMA PEMANDU DI BUKU LOG
JENIS	NOMBOR			
Kia Pregio	CBP 6469	2004	AL 749801 - AL 749850	18
Perodua Kembara	NBN 9470	2004	AL 751851 - AL 751900	16
Toyota Fortuner	WNP 7947	2005	AL 755251 - AL 755300	4

KENDERAAN		TAHUN PEROLEHAN	ANTARA NOMBOR BUKU LOG YANG DIGUNAKAN	BILANGAN PEMANDU BERDASARKAN CATATAN NAMA PEMANDU DI BUKU LOG
JENIS	NOMBOR			
Toyota Fortuner	WNP 8153	2005	AL 755301 - AL 755350	17
Toyota Fortuner	WNP 7970	2006	AL 755201 - AL 755250	16

- b. Sebanyak 62 kenderaan tidak dihantar untuk diservis mengikut jumlah jarak yang disyorkan oleh pembuat kenderaan. Antara sebab berlakunya ketidakpatuhan ini oleh pejabat RELA adalah kerana Pesanan Tempatan untuk tujuan penyenggaraan dan pembaikan kenderaan kepada pembekal perkhidmatan yang diuruskan oleh pihak Ibu Pejabat RELA Malaysia telah lewat dikeluarkan kepada pejabat RELA negeri dan daerah berkenaan. Maklumat kenderaan yang tidak dihantar untuk diservis mengikut jarak perjalanan yang disyorkan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.19
KENDERAAN DIHANTAR/TIDAK DIHANTAR
UNTUK DISERVIS MENGIKUT JUMLAH JARAK YANG DISYORKAN

PEJABAT RELA	KEDUDUKAN PEMATUHAN			JUMLAH
	DIHANTAR	TIDAK DIHANTAR	TIADA MAKLUMAT*	
Ibu Pejabat RELA Malaysia	-	6	-	6
Selangor	8	16	-	24
Kedah	8	12	-	20
Sabah	5	16	2	23
Sarawak	17	12	-	29
JUMLAH	38	62	2	102

Nota : () Buku Log Tidak Dapat Dikemukakan Semasa Pengauditan Dijalankan*

- c. Kesemua 100 kenderaan yang diaudit tidak dihantar untuk pemeriksaan tahunan.
- d. Kos penyenggaraan dan pembaikan bagi 53 kenderaan yang telah dihantar untuk disenggarakan/dibaiki tidak direkodkan dalam Fail Sejarah Kenderaan, Daftar Harta Modal dan juga Buku Log. Oleh itu, pihak Audit tidak dapat menentukan sama ada semua penyenggaraan/pembaikan telah dibuat dengan kos yang munasabah atau sebaliknya. Selain itu, dokumentasi berhubung dengan penyenggaraan dan pembaikan seperti Pesanan Tempatan dan invoice juga tidak disimpan dengan teratur. Manakala kos penyenggaraan bagi 7 kenderaan yang lain tidak dapat ditentukan kerana tiada sebarang maklumat berhubung kos penyenggaraan dan pembaikan dikemukakan untuk semakan Audit.

Selepas teguran Audit, didapati tatacara permohonan servis kenderaan telah dikaji semula oleh RELA untuk mempercepatkan proses pengeluaran Pesanan Tempatan kepada pejabat RELA negeri dan daerah. Sebanyak 4 siri Bengkel Tatacara Dan Prosedur Penyenggaraan Kenderaan Jabatan mengikut zon

telah dianjurkan pada bulan Disember 2007 untuk memberi tunjuk ajar mengenai kaedah penyenggaraan kenderaan dengan teratur. Bagaimanapun, Pegawai Pengangkutan hendaklah memastikan rekod berhubung dengan penyenggaraan dan pembaikan kenderaan diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini.

25.4.15. Pemantauan

25.4.15.1. Bagi menyelaraskan perolehan pelbagai jenis kenderaan untuk bahagian-bahagian dan jabatan-jabatan di bawahnya, Kementerian perlu mengadakan mesyuarat dengan wakil-wakil daripada bahagian/jabatan untuk mendapatkan keperluan sebenar mereka. Semakan Audit mendapati bagi perolehan kenderaan Kementerian tahun 2004 dan 2005, Mesyuarat Penyelarasan Perolehan Kenderaan telah diadakan antara Bahagian Perolehan, Kementerian dengan wakil-wakil daripada JPN, RELA dan JPPM pada 5 Oktober 2004 dan 24 Ogos 2005 masing-masingnya. Mesyuarat ini dipengerusikan oleh Timbalan Ketua Setiausaha II (Pengurusan). Namun begitu, salinan minit mesyuarat ini tidak dapat dikemukakan untuk pengesahan Audit. Selain itu, perolehan kenderaan ini juga dibincangkan dalam Mesyuarat Jawatankuasa Tindakan Pembangunan pada 12 Julai 2005, yang dipengerusikan oleh Ketua Setiausaha Kementerian. Bagi perolehan kenderaan pada tahun 2006, kecuali minit ceraihan berhubung cadangan perolehan kenderaan oleh Kementerian yang dikemukakan oleh Ketua Setiausaha kepada Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri untuk diluluskan, pihak Audit tidak memperolehi sebarang maklumat untuk membuktikan mesyuarat telah diadakan bagi membincangkan cadangan perolehan kenderaan tersebut.

25.4.15.2. Mengikut arahan pentadbiran Ibu Pejabat RELA Malaysia, semua pejabat RELA melalui pejabat RELA negeri masing-masing, perlu mengemukakan laporan penggunaan kenderaan setiap bulan kepada pejabatnya sebagai kawalan pemantauan terhadap penggunaan kenderaan. Bagaimanapun, arahan pentadbiran ini tidak menetapkan format laporan bulanan yang perlu disediakan/kemukakan. Semakan Audit mendapati semua pejabat RELA negeri/daerah telah mengemukakan salinan Buku Log bagi setiap kenderaan secara bulanan kepada Ibu Pejabat RELA Malaysia bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007 tetapi ianya adalah tidak lengkap, teratur atau kemas kini.

Pada pandangan Audit, bagi meningkatkan pemantauan terhadap penggunaan kenderaan di peringkat negeri dan daerah, Pengarah RELA Negeri hendaklah diminta mengemukakan ke Ibu Pejabat RELA laporan bulanan yang antara lainnya menunjukkan penggunaan setiap kenderaan termasuk bahan api di peringkat negeri dan daerah. Bagi tujuan ini, satu format yang seragam hendaklah digunakan.

25.4.15.3. Mengikut maklum balas pihak RELA, Laporan Penggunaan Bahan Api kenderaan pejabat RELA negeri dan daerah telah dibentangkan dalam Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun peringkat RELA.

25.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara keseluruhannya, perolehan kenderaan secara rundingan terus oleh Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri untuk kegunaan jabatan, agensi dan bahagian di bawahnya serta pengurusan kenderaan berkaitan selepas diterima mempunyai kelemahan-kelemahan yang ketara. Bagi memastikan perolehan dan pengurusan kenderaan di masa akan datang dirancang dan dilaksanakan dengan cekap dan berhemat, adalah disyorkan supaya pihak Kementerian dan RELA memberi pertimbangan kepada perkara berikut :-

25.5.1. Menyediakan justifikasi yang spesifik dan jelas (mengikut bilangan dan jenis) untuk menyokong kenderaan yang dicadangkan untuk dibeli agar memudahkan pengagihannya selepas kenderaan diterima.

25.5.2. Menyediakan bajet khas untuk perolehan kenderaan kerana perolehan yang bergantung kepada baki peruntukan pembangunan akan mengakibatkan masalah kesuntukan masa untuk menguruskan perolehan kenderaan dengan baik.

25.5.3. Mematuhi semua prosedur perolehan secara rundingan terus yang ditetapkan walaupun perolehan dilakukan dalam keadaan yang mendesak. Antara prosedur yang perlu diberi perhatian yang serius adalah :-

- a. Jawatankuasa Rundingan Harga Kementerian perlu mendokumentasikan proses rundingan harga dengan menyediakan kertas kerja yang lengkap mengenai pengurangan harga bagi setiap jenis kenderaan yang dapat menunjukkan harga pasaran semasa, jumlah cukai jalan/kastam, insurans, komisen jurujual dan harga aksesori *optional*.
- b. Surat niat dikeluarkan kepada syarikat pembekal selepas kelulusan yang sewajarnya diterima daripada pihak yang berkuasa.
- c. Surat Setuju Terima dikeluarkan selepas harga dimuktamadkan.
- d. Kontrak rasmi yang mensyaratkan pembekal mengemukakan Bon Pelaksanaan ditandatangani untuk menjaga kepentingan Kerajaan.

25.5.4. Melaksanakan perolehan kenderaan berdasarkan kepada kuantiti yang diperlukan bagi mengelakkan pembaziran dan juga memastikan kenderaan yang diperolehi dapat digunakan secara optimum.

25.5.5. Menetapkan asas pengagihan kenderaan secara bertulis supaya bilangan kenderaan yang diterima di setiap negeri tidak dapat dipertikaikan.

25.5.6. Menyediakan ruang yang mencukupi dan selamat untuk menyimpan kenderaan di lokasi pejabat RELA bagi mengelakkan kenderaan Kerajaan disalahgunakan dan terdedah kepada kehilangan.

25.5.7. Mematuhi peraturan Kerajaan mengenai pengurusan kenderaan antaranya:-

- a. Rekod Pusat Kenderaan disediakan di peringkat Kementerian dan Ibu Pejabat RELA Malaysia.
- b. Kenderaan dilabel/cat dengan nama RELA kecuali mendapat pengecualian khas daripada Kementerian Kewangan.
- c. Buku Log bagi setiap kenderaan diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini.
- d. Kenderaan diservis mengikut ketetapan yang ditentukan dan diperiksa setiap tahun.

25.5.8. Bagi meningkatkan pemantauan terhadap penggunaan kenderaan di peringkat negeri dan daerah, Pengarah RELA Negeri hendaklah diminta mengemukakan ke Ibu Pejabat RELA Malaysia laporan bulanan yang antara lainnya menunjukkan penggunaan setiap kenderaan termasuk bahan api di peringkat negeri dan daerah. Bagi tujuan ini, satu format yang seragam hendaklah digunakan.

KEMENTERIAN KESELAMATAN DALAM NEGERI (*)

26. POLIS DIRAJA MALAYSIA

- PENGURUSAN TANAH YANG TIDAK DIBANGUNKAN

26.1. LATAR BELAKANG

26.1.1. Tanah Kerajaan Persekutuan terdiri daripada tanah milik, tanah rizab dan lain-lain pegangan seperti dinyatakan dalam Kanun Tanah Negara, Akta Pengambilan Balik Tanah 1960, Ordinan Tanah Sabah, Sarawak *Land Code* dan Perlembagaan Persekutuan. Tanah milik merupakan tanah yang dimiliki Kerajaan Persekutuan dan didaftarkan atas nama Pesuruhjaya Tanah Persekutuan (PTP). Tanah rizab pula merupakan tanah di sesuatu negeri yang dirizabkan oleh Pihak Berkuasa Negeri untuk tujuan awam selaras dengan peruntukan Seksyen 62, Kanun Tanah Negara atau mana-mana undang-undang tanah terdahulu dan pembatalan perizaban boleh dilakukan mengikut Seksyen 64.

26.1.2. Pesuruhjaya Tanah Persekutuan sebagai pemilik tanah Persekutuan adalah bertanggungjawab dalam pentadbiran semua tanah termasuk yang dirizabkan untuk kegunaan Kerajaan Persekutuan. Fungsi dan tanggungjawab PTP adalah dilaksanakan oleh Jabatan Ketua Pengarah Tanah Dan Galian (JKPTG). Setiap Kementerian dan Jabatan pula mempunyai tanggungjawab sebagai pengguna di mana Kementerian/Jabatan perlu menentukan penggunaan dan penyenggaraan tanah diuruskan dengan cekap dan sempurna. Berdasarkan rekod tanah Ibu Pejabat Polis Diraja Malaysia (PDRM), PDRM memiliki 2,453 lot tanah dengan keluasan 8,429.91 hektar di seluruh negara yang mana sebanyak 437 lot tanah dengan keluasan 1,453.39 hektar (17.2%) tidak dibangunkan. Butiran tanah yang dimiliki dan tanah yang tidak dibangunkan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 26.1
PERBANDINGAN ANTARA KESELURUHAN TANAH
DAN TANAH YANG TIDAK DIBANGUNKAN

PERKARA	TANAH MILIK		TANAH RIZAB		JUMLAH	
	LOT	LUAS (Hektar)	LOT	LUAS (Hektar)	LOT	LUAS (Hektar)
Keseluruhan Tanah	1,375	6,393.43	1,078	2,036.48	2,453	8,429.91
Jumlah Tanah Tidak Dibangunkan	225	840.60	212	612.79	437	1,453.39
% Tanah Tidak Dibangunkan	16.4	13.1	19.7	30.1	17.8	17.2

26.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada tanah yang tidak dibangunkan telah diuruskan dengan cekap dan berhemat.

Nota () : Kini Dikenali Sebagai Kementerian Dalam Negeri*

26.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

26.3.1. Skop pengauditan meliputi aspek perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap aktiviti pengurusan tanah yang tidak dibangunkan. Semakan Audit telah dijalankan terhadap rekod dan dokumen di Bahagian Pembangunan, Kementerian Keselamatan Dalam Negeri (Kementerian); Ibu Pejabat PDRM, Bukit Aman [Unit Tanah/Sewaan, Jabatan Logistik (Bangunan)] dan 5 Ibu Pejabat Polis Kontinjen (IPK) dan 12 Ibu Pejabat Polis Daerah (IPD) seperti di jadual berikut :-

JADUAL 26.2
IBU PEJABAT POLIS KONTINJEN DAN IBU PEJABAT POLIS DAERAH YANG DILAWATI

IBU PEJABAT POLIS KONTINJEN/NEGERI	IBU PEJABAT POLIS DAERAH
Kedah	Kota Setar Dan Kubang Pasu
Pahang	Kuantan, Maran Dan Bentong
Perak	Ipoh Dan Batang Padang (Tapah)
Pulau Pinang	Timur Laut, Barat Daya, Seberang Perai Utara, Tengah Dan Selatan
W.P. Kuala Lumpur	-

26.3.2. Pemilihan lot tanah di negeri ini kerana ia mempunyai bilangan yang tinggi dalam aspek tanah terbiar; yang dicerobohi; disewakan dan tanah yang digunakan untuk menjalankan aktiviti selain daripada tujuan sebenar ia diperolehi. Selain itu, semakan juga dijalankan terhadap rekod dan dokumen di Jabatan Ketua Pengarah Tanah Dan Galian (JKPTG). Temu bual dengan pegawai terlibat dalam aktiviti ini dan lawatan ke tapak tanah juga dilaksanakan.

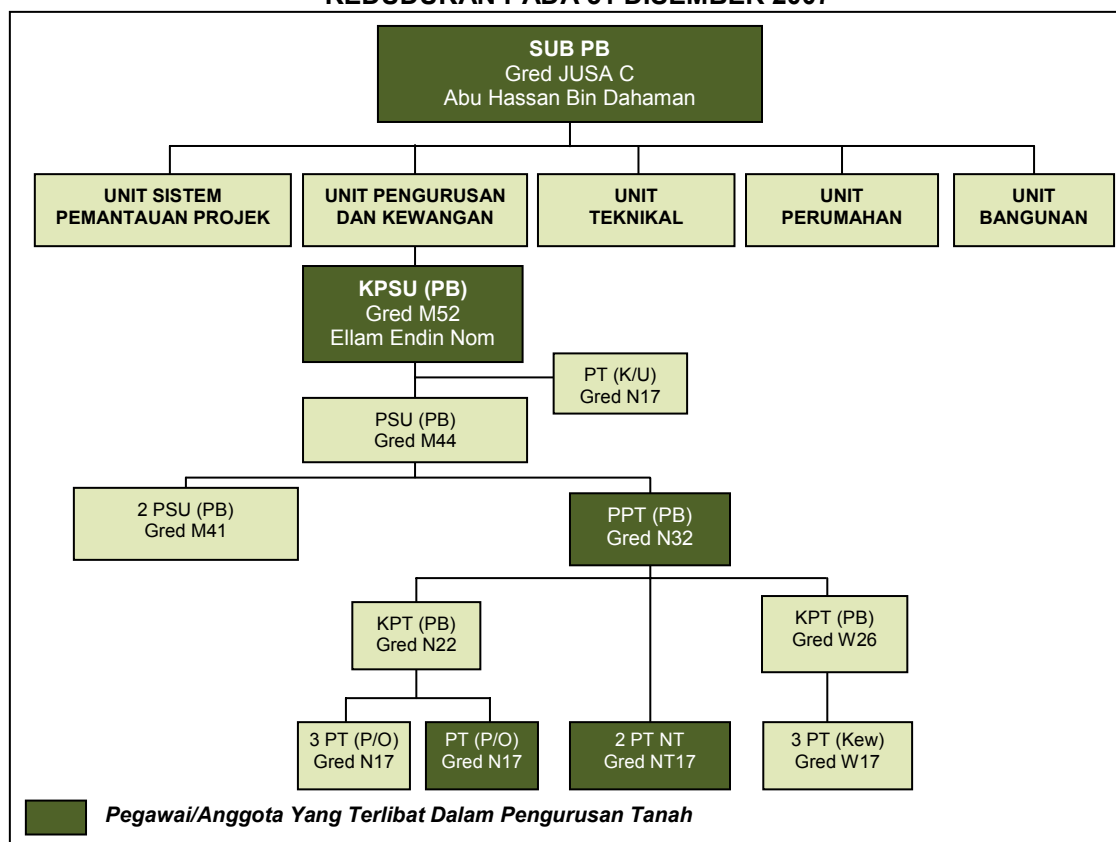
26.4. PENEMUAN AUDIT

26.4.1. Pengurusan Aktiviti

Pengurusan tanah PDRM melibatkan Bahagian Pembangunan Kementerian; Jabatan Logistik (Bangunan) Ibu Pejabat PDRM Bukit Aman; IPK; IPD serta Seksyen Harta Tanah Persekutuan dan Seksyen Penguatkuasa Dan Hasil Persekutuan, JKPTG.

26.4.1.1. Bahagian Pembangunan, Kementerian antara lainnya bertanggungjawab terhadap penyediaan dan pengawalan peruntukan projek pembangunan serta merancang, melaksana dan memantau projek pembangunan termasuk menguruskan hartanah Kementerian dan jabatan/agensi di bawahnya. Bahagian ini mewujudkan Unit Pengurusan Dan Kewangan di mana 3 pegawai/anggota iaitu seorang Pegawai Tadbir Dan Diplomatik Gred M52, seorang Penolong Pegawai Tadbir Gred N32 dan seorang Pembantu Tadbir Gred N17 terlibat dalam pengurusan tanah. Selain itu, pegawai/anggota ini dibantu oleh 2 orang Penolong Pegawai Tanah Gred NT17 secara kontrak dari JKPTG. Struktur organisasi Bahagian Pembangunan adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 26.1
STRUKTUR ORGANISASI
BAHAGIAN PEMBANGUNAN, KEMENTERIAN KESELAMATAN DALAM NEGERI
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2007

Nota :

SUB PB	- Setiausaha Bahagian Pembangunan
KPSU (PB)	- Ketua Penolong Setiausaha Pembangunan
PSU (PB)	- Penolong Setiausaha Pembangunan
PPT (PB)	- Penolong Pegawai Tadbir Pembangunan
KPT (PB)	- Ketua Pembantu Tadbir Pembangunan
PT (P/O)	- Pembantu Tadbir Pentadbiran Dan Operasi
PT (Kew)	- Pembantu Tadbir Kewangan
PT (K/U)	- Pembantu Tadbir Kesetiausahaan
PT NT	- Penolong Pegawai Tanah

26.4.1.2. Empat jawatan telah diluluskan untuk Jabatan Logistik (Bangunan) yang bertanggungjawab terhadap pengurusan tanah PDRM. Jawatan tersebut ialah Asisten Komisioner Polis (ACP) Gred YY22, Asisten Superintenden Polis (ASP) Gred YY16, Inspektor Gred YY12 dan Penolong Pegawai Tadbir Gred N32. Selain daripada menguruskan tanah PDRM yang melibatkan pengambilan tanah, mencegah pencerobohan, menyewa tanah, menyimpan rekod dan hartanah, 4 anggota ini juga bertanggungjawab dalam melaksanakan tugas seperti berikut :-

- a. Mengawal, menyelaraskan, merancang, melaksana dan memantau projek pembangunan.
- b. Menguruskan penyenggaraan bangunan.
- c. Memastikan bekalan perabot diperolehi dan dilengkapi sepenuhnya sebelum bangunan diduduki.

- 26.4.1.4. Unit Tanah/Sewaan adalah salah satu unit di bawah Unit Pengurusan Tanah/Sewaan Dan Pentadbiran yang bertanggungjawab untuk mengurus 2,453 lot tanah kepunyaan PDRM. Antara tanggungjawabnya meliputi pengurusan tanah yang tidak dibangunkan; sewaan tanah; menangani masalah pencerobohan dan turut melakukan urusan pentadbiran seperti menghadiri mesyuarat di peringkat Kementerian, jabatan, negeri dan daerah serta memberi latihan mengenai pengurusan tanah kepada anggota PDRM. Unit ini diluluskan 4 jawatan iaitu 2 Inspektor Gred YY12 dan 2 Sarjan Gred YY6 di mana satu jawatan Inspektor Gred YY12 tidak diisi. Struktur organisasi Jabatan Logistik (Bangunan) dan Unit Pengurusan Tanah/Sewaan Dan Pentadbiran adalah seperti di carta berikut :-

26.4.1.5. Di peringkat negeri, tugas pengurusan tanah adalah di bawah tanggungjawab Pegawai Turus Logistik Bangunan, Jabatan Logistik IPK (ASP Gred YY16) di mana ia dibantu oleh seorang Inspektor Bangunan Gred YY12 dan seorang Sarjan Bangunan Gred YY6. Manakala di peringkat daerah, tiada satu unit khusus diwujudkan dalam pengurusan tanah. Oleh itu, pengurusan tanah ini diletakkan di bawah tanggungjawab Ketua Bahagian Logistik Daerah.

26.4.1.6. Seksyen Harta Tanah Persekutuan JKPTG bertanggungjawab menyimpan serta mengemaskinikan rekod tanah milik dan tanah rizab Persekutuan di samping mengurus permohonan pembermilikan tanah, permohonan penswastaaan, pemajakan tanah dan perjanjian jual beli hartanah untuk projek Persekutuan bagi pihak Kementerian/Jabatan Persekutuan. Seksyen ini juga membantu memberi khidmat nasihat kepada Kementerian/Jabatan Persekutuan bagi membangunkan tanah Persekutuan agar dapat digunakan secara optimum dan mendatangkan hasil yang maksimum.

26.4.1.7. Seksyen Penguatkuasa Dan Hasil Persekutuan JKPTG pula bertanggungjawab untuk memproses permohonan penyerahan balik/pelepasan tanah milik/rizab Kerajaan Persekutuan kepada Kerajaan Negeri/Pihak Berkuasa Awam untuk kegunaan awam sahaja. Di samping itu, Seksyen ini juga membantu proses menandatangani perjanjian bagi penyewaan jangka pendek (3 tahun dan ke bawah); pengeluaran bahan batuan dan hasil pertanian tanah Persekutuan serta melaksanakan penguatkuasaan ke atas pencerobohan tanah Persekutuan.

26.4.2. Undang-undang Dan Peraturan

Pekeliling dan panduan yang diguna pakai dalam pengurusan tanah antara lainnya adalah seperti berikut :-

26.4.2.1. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1987 - Pengurusan Tanah Yang Diambil Balik Oleh Kerajaan Persekutuan Untuk Projek Pembangunan.

26.4.2.2. Pekeliling Ketua Pengarah Tanah Dan Galian :-

- a. Bilangan 11 Tahun 1970 - Rekod Tanah-Tanah Untuk Kegunaan Persekutuan.
- b. Bilangan 23 Tahun 1980 - Memperolehi Hakmilik Atau Merizabkan Tanah Untuk Kegunaan Persekutuan Dan Mentadbirkan Tanah Hakmilik Dan Tanah Rizab yang memberi tanggungjawab kepada Kementerian/Jabatan supaya menentukan penggunaan dan penyenggaraan tanah yang sempurna.
- c. Bilangan 24 Tahun 1980 - Melepaskan Tanah Yang Dipegang Di Bawah Hakmilik Atau Yang Dirizabkan Untuk Kegunaan Persekutuan Dan Memberi Pajakan Atau Penyewaan menghendaki Kementerian/Jabatan

memberitahu Pesuruhjaya Tanah Persekutuan (PTP) mana-mana tanah yang tidak diperlukan supaya boleh diserahkan untuk kegunaan lain-lain Kementerian.

- d. Bilangan 2 Tahun 2007 - Had Tempoh Masa Memiliki Dan Memegang Tanah Kerajaan Persekutuan Yang Belum Dan Tidak Dimajukan Oleh Kementerian Dan Agensi Pengguna.

26.4.2.3. Pekeliling Pesuruhjaya Tanah Persekutuan Bilangan 2 Tahun 2003 - Garis Panduan Perolehan Tanah Persekutuan.

26.4.2.4. Surat Jabatan Ketua Pengarah Tanah Dan Galian Persekutuan (4 April 2007) - Pembayaran Sewa Tanah Persekutuan Yang Diuruskan Oleh Kementerian/Jabatan Pengguna.

26.4.2.5. Garis Panduan Mengenai Penempatan Semula Setingan Yang Terlibat Dengan Projek Pembangunan Kerajaan yang dikeluarkan oleh Jabatan Perumahan Dan Kerajaan Tempatan (20 Mac 1998).

26.4.3. Perancangan Pembangunan Tanah

26.4.3.1. Analisis terhadap data tanah yang dikemukakan oleh pihak PDRM mendapati **437 lot tanah tidak dibangunkan. Daripada jumlah tersebut 176 (40.3%) lot tanah yang tidak dibangunkan telah diperolehi sejak melebihi 50 tahun yang lalu.** Bagi 185 (42.3%) lot tanah, usianya adalah 41 tahun dan ke bawah. Manakala 76 (17.4%) lot tanah tidak mempunyai maklumat mengenai tarikh diperolehi. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 26.3
USIA TANAH YANG TIDAK DIBANGUNKAN**

USIA	BILANGAN LOT TIDAK DIBANGUNKAN	PERATUSAN (%)
Melebihi 50 Tahun	176	40.3
Antara 41 Hingga 50 Tahun	10	2.2
Antara 31 Hingga 40 Tahun	16	3.7
Antara 21 Hingga 30 Tahun	80	18.3
Antara 11 Hingga 20 Tahun	42	9.6
10 Tahun Ke Bawah	37	8.5
Tiada Maklumat	76	17.4
JUMLAH	437	100.0

26.4.3.2. Analisis Audit selanjutnya mendapati daripada 437 lot tanah yang tidak dibangunkan tersebut, 18 lot tanah (4.1%) ada dalam perancangan untuk dibangunkan di bawah Rancangan Malaysia Kesembilan (RMK-9). Manakala **tiada apa-apa perancangan untuk membangunkan baki 419 lot tanah (95.9%).** Tanah-tanah yang tidak dirancang untuk dibangunkan boleh dikategorikan kepada 2 jenis iaitu yang tidak diperlukan dan yang diperlukan seperti di **Jadual 26.4.** Mengikut Pekeliling Ketua Pengarah Tanah Dan Galian

Bilangan 24 Tahun 1980, Kementerian/Jabatan dikehendaki memberitahu Pesuruhjaya Tanah Persekutuan (PTP) tentang tanah yang tidak diperlukan supaya ia diserahkan untuk kegunaan lain-lain Kementerian atau agensi Kerajaan. Bagi 47 lot tanah yang tidak diperlukan oleh PDRM, didapati tanah itu sama ada dicadang untuk dilepaskan, telah/sedang digunakan oleh agensi lain atau tukar guna dengan agensi lain.

JADUAL 26.4
KATEGORI TANAH POLIS DIRAJA MALAYSIA
YANG TIADA RANCANGAN UNTUK DIBANGUNKAN

JENIS	PERIHAL PERANCANGAN	BILANGAN LOT	PERATUSAN (%)
Tanah Yang Tidak Diperlukan	Tanah Dicapang Untuk Dilepaskan, Telah/Sedang Digunakan Oleh Agensi Lain, Tukar Guna Dengan Agensi Lain	47	11.2
Tanah Yang Diperlukan	PDRM Tidak Bercadang Untuk Melepaskannya Dan Tidak Mengambil Apa-Apa Tindakan Awal Untuk Merancang Pembangunannya	372	88.8
JUMLAH		419	100.0

26.4.3.3. Semakan terhadap Daftar Sewaan Ruang Pejabat yang diselenggarakan oleh Ibu Pejabat PDRM Bukit Aman mendapati sebanyak 14 ruang pejabat terpaksa disewa oleh pihak PDRM berikutan tidak memiliki bangunannya sendiri sedangkan tanah telah diperolehi untuk tujuan pembinaan bangunan tersebut. Jumlah sewaan yang perlu dibayar bagi ruang pejabat ini ialah RM144,924 setahun. **Pada pandangan Audit bagi menjimatkan kos penyewaan, pihak PDRM sepatutnya merancang untuk menggunakan tanah-tanah yang telah diperuntukkan bagi pembinaan bangunan yang diperlukan. Bagi tujuan ini Kementerian juga perlu mengenal pasti dan memastikan keperluan kewangan yang mencukupi disediakan untuk membiayai projek tersebut.**

26.4.4. Peruntukan Dan Perbelanjaan

26.4.4.1. Tanah yang tidak dibangunkan perlu disenggarakan untuk mengawalinya daripada pencerobohan oleh pihak luar dan memastikan keadaan tanah yang memuaskan. Langkah yang perlu diambil antaranya ialah pemasangan papan tanda, pengukuran sempadan tanah dan pemagaran tanah serta kerja pembersihan. Didapati semua perbelanjaan mengenai penyenggaraan tanah dikenakan di bawah kod 18000 - Pembaikan Dan Ubahsuai PDRM.

26.4.4.2. Semakan Audit mendapati Bahagian Pembangunan Kementerian tidak merancang pengagihan peruntukan bagi tujuan penyenggaraan tanah secara terperinci. Bilangan lot tanah yang hendak disenggara setiap tahun ialah berdasarkan senarai yang dikemukakan oleh Ibu Pejabat Kontinjen. Bahagian Pembangunan seterusnya akan memeriksa dan menentukan lot tanah yang perlu disenggara. Keutamaan akan diberikan kepada lot tanah yang terletak di kawasan bandar dan masih tidak berpagar atau telah dicero bohi/berpotensi dicero bohi. Peruntukan untuk pemagaran tanah akan disalurkan ke negeri melalui waran.

26.4.4.3. Berdasarkan baucar bayaran yang disemak, didapati Bahagian Pembangunan telah membelanjakan sebanyak RM522,172 pada tahun 2006 dan 2007 bagi tujuan mengukur tanah PDRM termasuk tanah sedia ada yang dibangunkan. Semakan Audit terhadap waran peruntukan mendapati bagi tahun yang sama, hanya 5 IPK dan satu pejabat Marin telah diberi peruntukan berjumlah RM3.80 juta bagi tujuan memagar 56 lot tanah di mana sejumlah RM3.79 juta telah dibelanjakan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 26.5
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN PEMAGARAN TANAH

KONTINJEN/ FORMASI	BILANGAN LOT KESELURUHAN	NO. WARAN/TARIKH	PERUNTUKAN (RM)	BILANGAN LOT DIPAGAR	PERBELANJAAN (RM)
Marin Wilayah Timur	15	00164/29.09.2006	190,000	1	189,700
Kedah	84	00179/13.10.2006	707,600	10	706,663
Negeri Sembilan	39	00087/23.04.2007	1,295,650	24	1,290,128
Terengganu	22	00084/30.04.2007	480,464	7	480,001
Pulau Pinang	12	00085/23.04.2007	522,060	7	522,059
Perak	115	00207/10.10.2007	331,080	3	331,070
		00301/11.10.2007	268,348	4	268,348
JUMLAH	287		3,795,202	56	3,787,969

Pada pandangan Audit, peruntukan sepatutnya disediakan untuk memagar 437 lot tanah yang belum dibangunkan supaya ia tidak dicerobohi.

26.4.5. Maklumat Tanah Secara Keseluruhan

26.4.5.1. Selaras dengan peruntukan dalam Pekeliling Ketua Pengarah Tanah Dan Galian Bilangan 11 Tahun 1970, Pejabat Ketua Pengarah Tanah Dan Galian Persekutuan perlu menyelenggarakan rekod tanah, termasuk surat hak milik asal (geran dan Kad Tanah 283) serta Daftar Sewaan tanah yang lengkap dan kemas kini. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1987 juga menetapkan semua tanah Kerajaan perlu didaftarkan di atas nama Pesuruhjaya Tanah Persekutuan (PTP).

26.4.5.2. **Semakan Audit mendapati wujud perbezaan dari segi bilangan dan maklumat mengenai tanah yang diselenggarakan di rekod/senarai Ibu Pejabat PDRM dengan dokumen dan surat hak milik di JKPTG.** Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 26.6
PERBEZAAN MAKLUMAT TANAH

NEGERI/ PEJABAT	JUMLAH LOT MENGIKUT REKOD/SENARAI		JUMLAH LOT TANAH MENGIKUT SURAT HAK MILIK DI JKPTG						
			JUMLAH LOT	HAK MILIK			RIZAB		
	PDRM	JKPTG		TIDAK DITEMUI/ DIKEMUKA	ASAL	SALINAN	TIDAK DITEMUI/ DIKEMUKA	ASAL	SALINAN
Kedah	84	62	68	8	19	15	8	34	0
Pulau Pinang	12	11	12	0	8	0	0	4	0
Perak	115	71	79	5	20	0	31	58	1
Selangor	14	13	13	1	3	0	0	10	0

NEGERI/ PEJABAT	JUMLAH LOT MENGIKUT REKOD/SENARAI		JUMLAH LOT TANAH MENGIKUT SURAT HAK MILIK DI JKPTG						
	PDRM	JKPTG	JUMLAH LOT	HAK MILIK			RIZAB		
				TIDAK DITEMUI/ DIKEMUKA	ASAL	SALINAN	TIDAK DITEMUI/ DIKEMUKA	ASAL	SALINAN
W.P. Kuala Lumpur	30	25	28	2	26	1	0	1	0
Negeri Sembilan	39	27	35	1	7	1	3	27	0
Melaka	21	14	16	4	15	0	1	1	0
Johor	20	16	16	2	6	1	2	9	0
Pahang	43	27	34	3	27	1	6	6	0
Terengganu	22	21	22	0	13	0	0	9	0
Kelantan	14	10	9	5	6	1	0	2	0
Sabah	8	7	7	1	7	0	0	0	0
Marin	15	5	8	6	8	0	1	0	0
JUMLAH	437	309	347	38	165	20	52	161	1

Nota : W.P. - Wilayah Persekutuan
PDRM - Polis Diraja Malaysia
JKPTG - Jabatan Ketua Pengarah Tanah Dan Galian

26.4.5.3. Semakan Audit selanjutnya terhadap surat hak milik bagi 347 lot tanah di JKPTG mendapati perkara berikut :-

- Satu lot tanah di Kontinjen Kedah iaitu PT 1438, HSM 742/77, Mukim Sik, Kedah tidak didaftarkan atas nama Pesuruhjaya Tanah Persekutuan (PTP) sebaliknya atas nama Ketua Pengarah Tanah Dan Galian. Ini berlaku disebabkan pihak Pentadbir Tanah Sik telah tersilap mendaftarkan nama pemiliknya.
- Surat hak milik bagi 326 lot adalah dokumen asal manakala sebanyak 20 lot tanah “hak milik” dan satu lot tanah “rizab” dalam bentuk salinan.
- Kesemua surat hak milik asal dan salinan disimpan di bilik rekod memandangkan JKPTG tidak mempunyai bilik kebal. **Pada pandangan Audit bagi memastikan keselamatan rekod tanah ini, tindakan perlu diambil untuk membina bilik kebal bagi menggantikan bilik rekod yang sedia ada.**

26.4.5.4. Semakan Audit terhadap salinan surat hak milik yang disimpan di Ibu Pejabat PDRM mendapati 53 daripada 437 lot tanah yang tidak dibangunkan tidak dapat dikemukakan untuk pengesahan pihak Audit. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 26.7
SALINAN SURAT HAK MILIK YANG TIDAK DIKEMUKAKAN UNTUK AUDIT

NEGERI/KONTINJEN	BILANGAN LOT		JUMLAH
	TANAH MILIK	TANAH RIZAB	
Melaka	5	1	6
Negeri Sembilan	0	2	2
Johor	0	1	1

NEGERI/KONTINJEN	BILANGAN LOT		JUMLAH
	TANAH MILIK	TANAH RIZAB	
Pahang	6	8	14
Perak	2	20	22
Marin	8	0	8
JUMLAH	21	32	53

26.4.5.5. Didapati juga wujud perbezaan maklumat tanah antara rekod yang diselenggarakan oleh Ibu Pejabat PDRM, Bukit Aman; IPK dan IPD. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 26.8
PERBEZAAN BILANGAN TANAH ANTARA REKOD
IBU PEJABAT POLIS DIRAJA MALAYSIA BUKIT AMAN,
IBU PEJABAT POLIS KONTINJEN DAN IBU PEJABAT POLIS DAERAH

NEGERI/ KONTINJEN	PERBEZAAN LOT		
	MENGIKUT REKOD IBU PEJABAT PDRM BUKIT AMAN	MENGIKUT REKOD IPK	MENGIKUT REKOD IPD
Kedah	10	-	-
Pahang	21	-	-
	-	7	-
	-	-	14
Perak	-	2	-
Pulau Pinang	5	-	-
	-	2	-
	-	-	5

Nota : PDRM - Polis Diraja Malaysia IPK - Ibu Pejabat Polis Kontinjen
IPD - Ibu Pejabat Polis Daerah

26.4.5.6. Secara keseluruhannya terdapat beberapa punca yang menyebabkan maklumat tanah yang diselenggarakan oleh PDRM dan JKPTG tidak menunjukkan kedudukan yang lengkap, tepat dan kemas kini seperti berikut :-

- a. Seksyen Harta Tanah Persekutuan JKPTG yang bertanggungjawab terhadap pengurusan rekod tanah dan hartanah bagi Kementerian/Jabatan Persekutuan menghadapi kekurangan anggota di mana terdapat 2 pegawai sahaja yang mengendalikan pengurusan rekod tanah Persekutuan.
- b. Sistem eJKPTG yang digunakan sejak tahun 2000 tidak berfungsi. Ia sedang dalam proses penambahbaikan dan pembangunan semula.
- c. Kekurangan koordinasi antara pihak JKPTG, Kementerian, PDRM sama ada di peringkat Ibu Pejabat; kontinjen dan daerah untuk menyeragamkan maklumat tanah yang tidak tepat.
- d. **Wujudnya perbezaan tafsiran bagi “tanah yang tidak dibangunkan” oleh PDRM sama ada di peringkat Ibu Pejabat, kontinjen dan daerah.** Antara perbezaan tafsiran adalah :-

- i. Tanah yang sebahagiannya dibangunkan dikategorikan sebagai tidak dibangunkan oleh Ibu Pejabat PDRM.
 - ii. Tanah yang di atasnya terdapat projek terbengkalai dan tidak selamat dibangunkan termasuk dalam senarai tidak dibangunkan di IPK tetapi tidak di Ibu Pejabat PDRM.
 - iii. IPK merekod tanah yang bukan di bawah tanggungjawabnya secara langsung dalam kategori "Tanah Lain-lain". Contohnya tanah yang tidak dibangunkan untuk kegunaan Marin dan Pasukan Gerakan Am di IPK Kedah telah direkodkan dalam kategori "Tanah Lain-lain".
 - iv. Tanah yang telah digunakan oleh agensi lain tidak termasuk dalam senarai "tanah yang tidak dibangunkan" oleh IPK.
- e. Ibu Pejabat PDRM telah terkurang mengambil kira bilangan dan maklumat tanah yang diberikan oleh IPK semasa pengemaskinian maklumat dibuat.
 - f. Penggunaan nombor lot atau nombor geran yang berbeza antara rekod JKPTG dan PDRM berikutan perubahan status tanah contohnya dari hak milik sementara ke hak milik tetap, rizab ke hak milik.
 - g. Surat hak milik asal tidak berada dalam simpanan JKPTG kerana terdapat Pejabat-pejabat Tanah Dan Galian Negeri yang meminjam surat hak milik berkenaan untuk tujuan pengemaskinian tetapi masih belum mengembalikannya.

Bilangan lot tanah sebenar yang tidak dibangunkan tidak dapat disahkan memandangkan terdapat perbezaan maklumat antara rekod Ibu Pejabat, kontinjen dan daerah. Sehubungan ini, Jabatan Ketua Pengarah Tanah Dan Galian, Kementerian Keselamatan Dalam Negeri dan Polis Diraja Malaysia perlu menentukan tafsiran sebenar 'tanah yang tidak dibangunkan' supaya maklumat tanah dapat diseragamkan di samping memastikan rekod tanah yang diselenggarakan oleh pihak-pihak terlibat sentiasa tepat, lengkap dan kemas kini.

26.4.6. Pengurusan Tanah

26.4.6.1. Lawatan Audit ke 128 lot tanah yang tidak dibangunkan di 5 negeri/kontinjen telah dibuat dan secara keseluruhannya, tanah ini boleh dikategorikan sebagai tanah yang terbiar; tanah yang disewakan dan tanah yang digunakan untuk menjalankan aktiviti selain daripada tujuan asal diperolehi seperti di **Jadual 26.9**. Manakala ringkasan terperinci kedudukan tanah berkenaan mengikut kategori adalah seperti di **Jadual 26.10**.

JADUAL 26.9
KATEGORI TANAH YANG TIDAK DIBANGUNKAN

KATEGORI	KETERANGAN
Tanah Yang Terbiar	- Tanah Kosong Yang Tidak Dibangunkan Termasuk Yang Dicerobohi, Berpagar Atau Berpapan Tanda. - Tanah Yang Tiada Sebarang Aktiviti Dijalankan Di Atasnya. - Tanah Yang Mempunyai Projek Terbengkalai Atau Bangunan Lama Yang Tidak Digunakan.
Tanah Yang Disewakan	Tanah Yang Disewakan Kepada Individu Atau Syarikat.
Tanah Yang Digunakan Untuk Menjalankan Aktiviti Selain Daripada Tujuan Asal Diperolehi	Tanah Di Mana Kementerian/Jabatan Persekutuan Atau Agensi Lain Menjalankan Aktiviti.

JADUAL 26.10
KEDUDUKAN 128 LOT TANAH YANG TIDAK DIBANGUNKAN

NEGERI	JUMLAH LOT TANAH	KEDUDUKAN/STATUS TANAH (BILANGAN LOT TANAH)						
		TERBIAR		DISEWAKAN		MENJALANKAN AKTIVITI*		
		TIADA AKTIVITI	DICEROBOHI	LOT	PENYEWA	PDRM	KKDN	AGENS LAIN-LAIN
Kedah	22	10	2	5	4	-	-	5
Pahang	36	16	1	14	7	-	5	-
Perak	23	9	2	7	6	-	-	5
Pulau Pinang	18	6	6	2	2	-	-	4
W.P. Kuala Lumpur	29	8	6	11	14	3	-	1
JUMLAH	128	49	17	39	33	3	5	15
		66		39		23		

Nota : (*) **Menjalankan Aktiviti Selain Dari Tujuan Asal Tanah Diperolehi**
PDRM - **Polis Diraja Malaysia**
KKDN - **Kementerian Keselamatan Dalam Negeri**

26.4.6.2. Semakan Audit selanjutnya bagi menentukan sejauh mana pengurusan terhadap ketiga-tiga kategori tanah yang tidak dibangunkan dilaksanakan mendapati perkara berikut :-

a. Tanah Terbiar

- i. Mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1987, mana-mana tanah diperolehi oleh Kementerian/Jabatan untuk tujuan pelaksanaan projek Kerajaan dan sekiranya tidak dapat digunakan dengan segera, tanah tersebut hendaklah diuruskan dengan baik bagi mengelakkan daripada dicerobohi. Bagi tujuan ini tanah-tanah berkenaan perlu dipagar, diletakkan papan tanda dan disenggara dengan baik bagi mengelakkan daripada menjadi sarang nyamuk, tikus, haiwan berbisa atau digunakan untuk aktiviti yang tidak sihat. Semakan Audit **mendapati 66 lot tanah adalah terbiar di mana tiada sebarang aktiviti dijalankan di atas 49 lot dan ada di antaranya dipenuhi dengan belukar/semak samun manakala 17 lot lagi telah dicerobohi.** Bagi 49 lot tanah tersebut, sebanyak 18 lot tanah berpagar dan 23 lot tanah mempunyai papan tanda. Kedudukan 49 lot tanah tersebut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 26.11
KEADAAN 49 LOT TANAH YANG TERBIAR

BIL.	NEGERI/LOT DAN LOKASI	TUJUAN KEGUNAAN ASAL TANAH
Kedah - 10 Lot		
1.	Lot 1043, Padang Lalang, Kota Setar	Bekas BP Alor Janggus
2.	Syt 75C Bhg.X 2776, Bandaraya Alor Setar	Tapak Bekas Rumah Kakitangan Awam Polis
3.	RC 295 Lot 1412, Sanglang, Kubang Pasu	Tapak Bekas PP Kuala Sanglang
4.	HS(D)/QT (R) 01/01/1978 Lot 2483, Temin, Kubang Pasu	UKK Changlun
5.	HS (D)/QT (R) 0605/82 Lot 378, Changlun, Kubang Pasu	Pejabat Pasukan Gerak Am Changlun
6.	HS(D) 622/86 Lot 284, Bandaraya Alor Setar (Gambar 26.1 dan 26.2)	Tapak Mess Inspektor
7.	GM 761 PT 2085, Alor Merah, Kota Setar	Tapak Mess Pegawai Kanan Polis
8.	HS (D) 3/1997 PT 1612, Jitra, Kubang Pasu	Tapak Berek Polis Jitra
9.	RC 423 Lot 945, Langgar, Kota Setar	Tapak Bekas BP Langgar
10.	G 8779 Lot 2446 (Asal 2448), Tunjang Kubang Pasu	Tapak BP Tunjang
Pahang - 16 Lot		
11.	Lot 815 6T64, Kuala Balok, Kuantan	Tapak PP Kuala Balok
12.	PT 131 HS(D) 4154, Pancing, Kuantan (Gambar 26.3 dan 26.4)	Tapak Pengkalan UKK Pancing
13.	Lot 1 Sek 1 HS(D) 330, Chenor, Maran	Tapak BP Chenor
14.	PT 1740 HS (D) 2914, Pelangai, Bentong	Tapak UKK Mancis
15.	Lot 5095, GM606, Luit, Maran	IPD Maran
16.	PT 16917 HS(M) 16452, Gambang, Kuantan	Tapak Pengkalan UKK Gambang
17.	PT 1041 HS(M) 1067, Cerok Paloh, Kuantan	Tapak PP Cerok Paloh
18.	Lot 5028 GM 1061, Luit, Maran	Tapak BP Lubuk Paku
19.	Lot 1450 Grn 5220, Alor Akar, Kuantan	Tapak Perumahan Pegawai
20.	PT 2951 HS(D) 680, Luit, Maran	Tapak Markas Polis Hutan
21.	Lot 1196 G.O. 288/ 09.05.58, Cherating, Kuantan	Tapak PP Cherating
22.	Lot 2120 Genting Highlands, Bentong	Tapak BP Genting Highlands
23.	Lot 2121, Genting Highlands, Bentong	Tapak BP Genting Highlands
24.	PT 4377 HS(D) 12909, Sg. Perdap, Bentong	Tapak BP Telemoning Tambahan
25.	Lot 101/PT 295 HS(D) 3/3/24368, Gebeng, Kuantan	Tapak BP Gebeng
26.	PT 65492 HS(D) 20915 Jaya Gading, Kuantan	Tapak BP Jaya Gading
Perak - 9 Lot		
27.	Sheet 8586 & 603 Fasal 166(4) Ulu Kinta (Gambar 26.5 dan 26.6)	Tapak Berek/Balai Lama Tg. Rambutan
28.	Lot 28556 Fasal 166(4) Ulu Kinta	Tapak Berek Ketua Polis Balai Lahat
29.	Lot 1212 GN 997 Batang Padang	Tapak PP Simpang Tiga Chenderiang
30.	Lot 205 Warta 142 Chenderiang, Batang Padang	Tapak Rumah Ketua BP Chenderiang
31.	Lot 506 Fasal 166(4) Ulu Kinta	Bekas Tapak BP Kg. Rapat
32.	Syt 897 Fasal 166(4) 1952 Sungkai, Batang Padang	Bekas Berek Ketua Polis Sungkai
33.	PT 318 HS (M) Balai Polis 31/81 Bukit Pagar, Batang Padang	Tapak UKK Tapah
34.	Lot 4538 HS (M) S 248 Felda Sg. Klah, Sungkai, Batang Padang	Tapak PP Sg. Klah
35.	PT 90868 HS (KA 17203) Ulu Kinta	Cadangan Tapak IPK Perak
Pulau Pinang - 6 Lot		
36.	Lot 1235/748 GM122 Mukim 13, No. Warta 166(3), Seberang Perai Utara	Tapak Lama PP Padang Menora
37.	Lot 765 HS(D) 35, Timur Laut	Bekas Tapak BP Hutton
38.	Lot 273 HS(M) 6, Seberang Perai Selatan	Tapak BP Batu Kawan
39.	Lot 313 Fasal 166(3), Seberang Perai Selatan	Tapak Lama Kuarters BP Nibong Tebal
40.	Lot 224 HS(D) 576, Seberang Perai Tengah	Tapak PP Dan Kuarters Bukit Kecil, Bukit Mertajam
41.	Lot 1496 HS (M) 217, Seberang Perai Selatan	Tapak PP Sungai Acheh

BIL.	NEGERI/LOT DAN LOKASI	TUJUAN KEGUNAAN ASAL TANAH
W.P. Kuala Lumpur - 8 Lot		
42.	PT 526 HS(D) 41111 Batu 5 ½, Jalan Cheras	Cadangan Balai Dan Berek
43.	PT 77 HS(D) 83182 679 Sek. 69 Jalan Talala/Jalan Hose, Dang Wangi	Terlibat Dengan Projek Penswastaan
44.	PT 43 HS (LOT 1156 GRN 34120) (D) 63188 Jalan Talala/Jalan Hose	Cadangan Projek Perumahan Pegawai Kanan Polis
45.	GM 50030 Lot 11633 Jalan Pria 4, Cheras	Cadangan PP
46.	PT 5164 HS(D) 992044 Taman Segar, Cheras	Cadangan PP
47.	Lot 1115 GRN 9459, Jalan Talala/Jalan Hose, Dang Wangi	Cadangan Projek Perumahan Pegawai Kanan Polis
48.	PT 2087 HS (D) 99569, Jalan Wira 1, Taman Maluri, Ampang	Cadangan Rumah Kelamin Polis
49.	PT 111, HS(D) 89069, Jalan Haji Saleh, Sentul	Berek Bujang Lama

Nota : **IPK** - Ibu Pejabat Polis Kontinjen
BP - Balai Polis

IPD - Ibu Pejabat Polis Daerah
UKK - Unit Kawalan Kawasan

PP - Pondok Polis

GAMBAR 26.1

GAMBAR 26.2

*Tapak Mess Inspektor, Bandaraya Alor Setar, Kedah
[HS(D) 622/86 Lot 284]*

- Berpagar, Ada Papan Tanda, Tetapi Dipenuhi Belukar Dan Terletak Berhampiran Premis Perniagaan

GAMBAR 26.3

GAMBAR 26.4

*Tapak UKK Pancing, Kuantan, Pahang
[PT 131 HS(D) 4154]*

- Tidak Berpagar Dan Tiada Papan Tanda. Terdapat Longgokan Sampah Di Tapak Tanah.

GAMBAR 26.5

GAMBAR 26.6

*Tapak Berek/Balai Lama Tg. Rambutan, Ulu Kinta, Ipoh, Perak
[Sheet 8586 & 603, Fasal 166(4)]*

- Sebahagian Berpagar, Ada Papan Tanda Tetapi Kawasan Dipenuhi Belukar Serta Berhampiran Dengan Sekolah Dan Kediaman

ii. Semakan Audit mendapati 49 lot tanah ini tidak dibangunkan antara lainnya disebabkan oleh perkara berikut :-

- Lokasi tapak tanah tidak selamat untuk diduduki. Contohnya projek pembinaan IPD Maran, Pahang di Lot 5095, GM606, Luit, Maran telah diberhentikan pada tahun 2003 kerana terlalu hampir dengan rangkaian laluan kabel elektrik yang boleh memberi kesan terhadap kesihatan penduduk berhampiran. Ketika projek ini dihentikan, tahap kemajuannya adalah 78.0% dan harga keseluruhan projek ialah RM11.6 juta (**Gambar 26.7 dan 26.8**).
- Kedudukan keluasan dan struktur tanah yang tidak sesuai dibangunkan seperti di Kontinjen Wilayah Persekutuan (W.P.) Kuala Lumpur, Lot 11633 GM 50030 Jalan Pria 4, Cheras, W.P. Kuala Lumpur kerana keluasan hanya sebanyak 199 meter persegi dan berbentuk segi tiga (**Gambar 26.9**). Selain itu, Lot PT 5164 HS(D) 992044 Taman Segar, Cheras, W.P. Kuala Lumpur juga tidak sesuai kerana terletak di kawasan lereng bukit (**Gambar 26.10**).

GAMBAR 26.7

GAMBAR 26.8

*IPD Maran, Luit, Maran, Pahang
[Lot 5095, GM606]
- Projek Terbengkalai Kerana Terlalu Hampir Dengan Laluan Kabel Elektrik*

GAMBAR 26.9

*Cadangan Pondok Polis, Jalan Pria 4,
Cheras, W.P. Kuala Lumpur
[Lot 11633 GM 50030]
- Lot Berkeluasan Kecil Dan Berbentuk Segi Tiga*

GAMBAR 26.10

*Cadangan Pondok Polis, Taman Segar,
Cheras, W.P. Kuala Lumpur
[PT 5164 HS(D) 992044]
- Lokasi Di Lereng Bukit*

- iii. Bagi 17 lot tanah PDRM yang terbiar dan dicero bohi, didapati ia telah dijadikan penempatan setinggan, premis perniagaan, aktiviti penanaman atau tempat beribadat seperti di **Jadual 26.12**. Semakan Audit mendapati 6 lot tanah tersebut di Kontingen W.P. Kuala Lumpur yang akan digunakan untuk projek pembangunan Kerajaan Persekutuan telah dilaporkan kepada agensi penyelaras iaitu Dewan Bandaraya Kuala Lumpur untuk penempatan semula setinggan yang menduduki lot tersebut. Tindakan ini adalah selaras dengan Garis Panduan Mengenai Penempatan Semula Setinggan Yang Terlibat Dengan Projek Pembangunan Kerajaan. Bagi 4 lot di Kontingen Pulau Pinang, ia telah dilaporkan sama ada kepada JKPTG, Pejabat Tanah Dan Galian Negeri, Lembaga Kemajuan Wilayah Pulau Pinang atau Majlis Perbandaran Seberang Perai. Bagaimanapun bagi 7 lot tanah yang lain, pihak Audit tidak dapat menentukan tindakan yang diambil oleh PDRM.

JADUAL 26.12
RINGKASAN KEDUDUKAN LOT TANAH YANG DICEROBOHI

NEGERI/NO. LOT	PERIHAL	BENTUK PENCEROBOHAN				LAPORAN KEPADA PIHAK YANG BERKUASA
		RUMAH SETINGGAN/INDIVIDU	PREMIS PERNIAGAAN	AKTIVITI TANAMAN	RUMAH IBADAT	
Kedah - 2 Lot						
HS (M) 37 PT 376 @ GM 397 Lot 2780, Mk. Sanglang, Kubang Pasu	Tapak Cadangan Pondok Polis Kuala Sanglang	√				Tiada
HS (M) 1/1987 PT 19, Gunung, Kota Setar (Gambar 26.11)	Tapak Pondok Polis Gunung Keriang			√		Tiada
Pahang - 1 Lot						
PWD 333, 334, Lot 1954, Fasal 166(4), Kg Baru, Bentong (Gambar 26.12)	Bekas Rumah Pegawai Polis	√				Tiada
Perak - 2 Lot						
Lot 57123 Sebahagian Lot 956 Fasal 166(4) 1951 Ulu Kinta, Ipoh (Gambar 26.13 hingga 26.15)	Tapak Balai Polis Ampang Baru	√	√		√	Tiada
Lot 32462 GN 7130 Sg. Pari, Ipoh	Tapak Pondok Polis Sg. Pari	√				Tiada
Pulau Pinang - 6 Lot						
Lot 9015, PT 1361 HS(M) 2087 Timur Laut (Gambar 26.16 hingga 26.18)	Tapak Cadangan IPK Pulau Pinang	√	√		√	Ada
Lot 705 Mukim 4, Barat Daya	Tapak Bekas Kuarters Perumahan Polis, Taman Donaldson, IPD Barat Daya	√				Ada
Lot 3 Fasal 166(3) Mukim 16, Seberang Prai Utara	Tapak Lama Balai Polis Makloom	√				Ada
Lot 76, HS(D)2067/PT442 HS(D)16423, Barat Daya	Tapak Pondok Polis Pantai Aceh	√				Ada
Warta 138/22.5.2003, Lot 3131, Seberang Prai Utara	Tapak Balai Polis Pinang Tunggal, Mukim 3			√		Tiada
Warta 138/22.5.2003, Lot 3134, Seberang Prai Utara	Tapak Balai Polis Pinang Tunggal, Mukim 3			√		Tiada
W.P. Kuala Lumpur - 6 Lot						
Lot 1116 GRN 9460 Jalan Talala /Jalan Hose, Dang Wangi (Gambar 26.19)	Tapak Cadangan Projek Perumahan Pegawai Kanan Polis	√			√	Ada

NEGERI/NO. LOT	PERIHAL	BENTUK PENCEROBOHAN				LAPORAN KEPADA PIHAK YANG BERKUASA
		RUMAH SETINGGAN/INDIVIDU	PREMIS PERNIAGAAN	AKTIVITI TANAMAN	RUMAH IBADAT	
Lot 1117 GRN 9461 Jalan Talala/Jalan Hose, Dang Wangi	Tapak Cadangan Projek Perumahan Pegawai Kanan Polis	√				Ada
PT 5633 HS(D) 76808 Kg. Air Panas, Setapak	Tapak Cadangan Pondok Polis Dan Berek	√				Ada
PT 3053 HS(D) 64327 Lebuhraya KL Seremban, Cheras (Gambar 26.20)	Tapak Cadangan Kompleks Pengangkutan Trafik Cop	√				Ada
PT 4075 Lebuhraya KL Seremban, Cheras (Gambar 26.20)	Tapak Cadangan Kompleks Pengangkutan Trafik Cop	√				Ada
PT 16918 HS (D) 99686 Taman Sri Bintang, Batu	Tapak Cadangan Pondok Polis Sri Bintang		√			Tiada

GAMBAR 26.11

*Tapak Pondok Polis Gunung Keriang, Gunung, Kota Setar, Kedah [HS(M) 1/1987 PT19]
- Ada Papan Tanda Tetapi Tidak Berpagar Terdapat Aktiviti Penanaman Padi*

GAMBAR 26.12

*Bekas Rumah Pegawai Polis, Kampung Baru, Bentong, Pahang [PWD 333, 334, Lot 1954 Fasal 166 (4)]
- Tiada Papan Tanda, Tidak Berpagar. Bekas Kuarters Ini Masih Dihuni Oleh Anggota Polis Yang Telah Bersara Walaupun Notis Keluar Telah Diberikan.*

GAMBAR 26.13

Setinggan

GAMBAR 26.14

Gerei Buah-buahan

GAMBAR 26.15

Kuil Hindu

*Tapak BP Ampang Baru, Ulu Kinta, Ipoh, Perak [Lot 57123, Sebahagian Lot 956 Fasal 166(4) 1951]
- Ada Papan Tanda, Tidak Berpagar*

GAMBAR 26.16

Stor Jentera Berat

GAMBAR 26.17

Tempat Letak Kenderaan

GAMBAR 26.18

Kuil Hindu

*Tapak Cadangan IPK Pulau Pinang, Timur Laut, Pulau Pinang
[Lot 9015 PT 1361 HS(M) 2087]
- Ada Papan Tanda. Tidak Berpagar*

GAMBAR 26.19

*Tapak Cadangan Projek Perumahan Pegawai
Kanan Polis, Jalan Talala/Jalan Hose, Dang Wangi,
W.P. Kuala Lumpur
[Lot 1116, GRN 9460]
- Tiada Papan Tanda, Sebahagian Berpagar,
Terdapat Satu Rumah Dan Tokong Cina*

GAMBAR 26.20

*Tapak Cadangan Kompleks Pengangkutan
Trafik Cop, Lebuhraya KL Seremban, Cheras,
W.P. Kuala Lumpur
[PT 4075 dan PT3053, HS(D)64327]
- Tiada Pagar Dan Papan Tanda, Didiami
Lebih Kurang 200 Penghuni Rumah
Setinggan*

iv. Semakan Audit mendapati tanah-tanah ini terbiar antara lainnya berpunca daripada perkara berikut :-

- Pelepasan tidak dibuat kepada JKPTG terhadap tanah tidak diperlukan oleh PDRM.
- Beban kerja dan kekurangan anggota di Jabatan Logistik (Bangunan), Ibu Pejabat PDRM, di peringkat IPK dan IPD menyebabkan pengurusan dan pemantauan terhadap tanah terbiar

tidak dapat dilakukan dengan berkesan. Didapati anggota yang sama perlu menguruskan 2,388 lot tanah lain yang dimiliki oleh PDRM di samping melaksanakan tugas pengurusan tanah yang tidak dibangunkan.

- Lot tanah terbiar mudah dicerobohi kerana langkah pencegahan tidak diambil seperti tidak dipagar atau sebahagian tanah berpagar dan papan tanda tidak dipamerkan bagi menunjukkan tanah adalah hak Kerajaan untuk kegunaan PDRM sahaja.

b. Tanah Yang Disewakan

Semakan Audit terhadap 39 lot tanah yang disewakan kepada 33 penyewa pada bulan November 2007, mendapati 32 penyewa telah menandatangani perjanjian dengan Pesuruhjaya Tanah Persekutuan (PTP). Bagi satu penyewa lagi, perjanjian tidak dikemukakan untuk semakan Audit. Semakan Audit selanjutnya mendapati perkara berikut :-

- Perjanjian bagi 7 penyewa telah tamat tempohnya tetapi sehingga ke tarikh pengauditan, ia masih belum diperbaharui. Didapati pula perjanjian bagi 5 penyewa telah ditamatkan tetapi penyewa ini masih menjalankan operasi di tapak.**
- Syarat perjanjian sewa telah menetapkan aktiviti tertentu yang boleh dilaksanakan oleh setiap penyewa. Syarat ini penting bagi memastikan sesuatu tapak dikhaskan untuk sesuatu jenis perniagaan supaya pemantauan dan penguatkuasaan terhadap aktiviti penyewa mudah dilaksanakan. Bagaimanapun didapati 4 penyewa gagal mematuhi syarat tersebut. Butiran penyewa yang terlibat adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 26.13

TUJUAN SEWAAN MENGIKUT PERJANJIAN BERBEZA DENGAN SEWAAN SEBENAR

NEGERI/NAMA PENYEWA/LOT/LOKASI	AKTIVITI MENGIKUT PERJANJIAN	AKTIVITI SEBENAR
Pulau Pinang - 1 Penyewa		
Seng Stationary Trading Lot 4 HS(D) 1819, Jalan Raja Uda, Seberang Perai Utara	Tapak Stor, Pejabat, Bengkel Dan Gerai Makan	1. Kelengkapan Dapur (Myka One Stainless Steel Kitchen Equipment) *
W.P. Kuala Lumpur - 3 Penyewa		
SMS Vision Concept Sdn. Bhd. PT 4512 HS (D) 96949 Taman Sri Hartamas, Brickfields (Gambar 26.21 hingga 26.26)	Tapak Gerai Makan Terbuka Dan Tempat Letak Kereta	1. The Coffee Bean * 2. Papan Iklan/ <i>Billboard</i> - Seni Jaya * 3. Tempat Cuci Kereta * 4. Servis/Aksesori Kereta - Syarikat Captor Retail Sdn. Bhd.* 5. Kafe SODA * 6. Disco Breakers* 7. Disco Mezzi Nine* 8. Restoran Korea* 9. Terdapat Beberapa Gerai Makan Terbuka

NEGERI/NAMA PENYEWA/LOT/LOKASI	AKTIVITI MENGIKUT PERJANJIAN	AKTIVITI SEBENAR
Anaphony a/p Pathumalai Lot 9874 HS(M) 5381 Jalan Segambut (Sri Sinar) Sentul/Batu (Gambar 26.27 hingga 26.32)	Tapak Gerai Makan, Gelanggang Futsal Dan Badminton, Pusat <i>Cash & Carry</i> , Menjual Perabot Dan Kereta	1. Servis Kereta [HIS Auto Services (M) Sdn. Bhd.] * 2. <i>Cash & Carry</i> (Pasar Raya Wasbudi) 3. Kedai Bersebelahan Pasaraya Wasbudi (4 Unit) * 4. Dua Kuil Kecil * 5. Persatuan Tarian Singa Zhi Ren (Zhi Ren Recreational Club Sdn. Bhd.) * 6. Tempat Cuci Kereta * 7. Gelanggang Badminton (SAI Badminton Development Centre Sdn. Bhd.)
Ehsan Corner PT 38 HS(D) 87194) Jalan Balai Polis Sg.Besi Petaling (Gambar 26.33 hingga 26.40)	Warung Makan, Stor Bahan Binaan Dan Mencuci Kereta	1. Kedai Kecantikan - La Rosha Beauty Station * 2. Kedai Jahit - Kedai Jahit Suria * 3. Kedai Membaiki Peralatan Elektrik - Ufhran Letrik * 4. Kedai Jahit - Al-Ehsan Johori Tailor * 5. Kedai Alat Komunikasi - A Electronic Link Networks * 6. Kedai Agensi Al - Asad * 7. Terdapat Beberapa Lot Kedai Yang Tidak Dapat Dikenal Pasti * 8. Kedai Makan - Restoran Ehsan Corner 9. Kedai Makan - Hentian Tomyam Seafood

Nota : (*) Aktiviti Yang Tiada Dinyatakan Dalam Perjanjian

GAMBAR 26.21

The Coffee Bean

GAMBAR 26.22

Papan Iklan (Seni Jaya)

GAMBAR 26.23

Disco Mezzi Nine

GAMBAR 26.24

Disco Breakers

GAMBAR 26.25

Kafe SODA

GAMBAR 26.26

Lot-lot Gerai Makan Terbuka

Cadangan Balai Polis Dan Rumah Kediaman, Taman Sri Hartamas, Brickfields, W.P. Kuala Lumpur [PT 4512 HS (D) 96949]
- Tanah Disewakan Kepada SMS Vision Concept Sdn. Bhd.
- Bangunan Berstruktur Kekal. Sewaan Sebenarnya Berbeza Dengan Tujuan Sewaan Dalam Perjanjian.

GAMBAR 26.27

*Pusat Servis Kereta
(HIS Auto Services Sdn. Bhd.)*

GAMBAR 26.28

*Pusat Servis Kereta
(HIS Auto Services Sdn. Bhd.)*

GAMBAR 26.29

Pasaraya Wasbudi

GAMBAR 26.30

4 Unit Kedai Bersebelahan Pasaraya Wasbudi

GAMBAR 26.31

Gelanggang Badminton

GAMBAR 26.32

Tempat Cuci Kereta

*Cadangan Balai Polis, Jalan Segambut (Sri Sinar) Sentul/Batu, W.P. Kuala Lumpur
[Lot 9874 HS(M) 5381]*

- Tanah Disewakan Kepada Anaphony a/p Pathumalai

*- Bangunan Berstruktur Kekal. Sewaan Sebenar Berbeza Dengan Tujuan Sewaan Dalam Perjanjian.
Lot Tanah Telah Disewakecilkan.*

GAMBAR 26.33

Restoran Ehsan Corner (Penyewa Utama)

GAMBAR 26.34

Kedai Kecantikan - La Rosha Beauty Station

GAMBAR 26.35

**Kedai Makan
- Hentian Tomyam Seafood**

GAMBAR 26.36

**Kedai Baik Peralatan Elektrik
- Ufhran Letrik**

GAMBAR 26.37

Kedai Jahit - Kedai Jahit Suria

GAMBAR 26.38

Kedai Jahit - Al-Ehsan Johori Tailor

GAMBAR 26.39

**Kedai Alat Komunikasi
- A Electronic Link Networks**

GAMBAR 26.40

Kedai Agensi Al-Asad

**Cadangan Balai Polis, Jalan Balai Polis Sg.Besi, Petaling, W.P. Kuala Lumpur
[PT 38 HS(D) 87194]**

- Tanah Disewakan Kepada Ehsan Corner.

- Sewaan Sebenar Berbeza Dengan Tujuan Sewaan Dalam Perjanjian. Lot Tanah Telah Disewakecilkan.

- iii. Penyewa diwajibkan untuk memastikan struktur bangunan dibina di tapak sewaan tidak berbentuk kekal. Struktur bangunan berbentuk kekal merupakan binaan bangunan yang berbentuk konkrit dan akan melibatkan kos sekiranya ia hendak dirobohkan oleh PDRM apabila perlu. Semakan Audit mendapati 3 penyewa telah mendirikan bangunan berstruktur kekal di atas tanah yang disewakan iaitu satu di Kontinjen Pulau Pinang dan 2 di Kontinjen W.P. Kuala Lumpur. Contohnya adalah seperti di **Gambar 26.21 hingga 26.31 dan 26.41.**

GAMBAR 26.41

*Bekas Tapak Pondok Polis, Jalan Raja Uda
Seberang Perai Utara, Pulau Pinang
[Lot 4 HS(D) 1819]
- Bangunan Berstruktur Kekal*

- iv. Mengikut syarat perjanjian, penyewa perlu membayar deposit bersamaan dengan kadar sewa untuk 3 bulan dan dalam bentuk jaminan bank atau bank draf. Bagaimanapun, 11 penyewa telah membayar deposit sama ada secara tunai, cek atau sijil simpanan tetap. Didapati bagi 4 deposit lain yang dibayar melalui jaminan bank, tempoh sah lakunya telah luput. Manakala kedudukan bayaran deposit bagi 10 penyewa tidak dapat ditentukan sama ada deposit telah dibayar atau sebaliknya kerana maklumat lengkap berkaitannya tidak diperolehi.
- v. Bayaran sewaan bulanan hendaklah dibayar oleh penyewa tidak lewat daripada 14 haribulan bulan berkaitan. Setakat bulan Ogos 2007, seramai 27 penyewa telah lewat antara 1 hingga 30 bulan untuk menjelaskan sewaan bulannya. Terdapat juga 14 penyewa mempunyai tunggakan bayaran sewa antara 1 hingga 28 bulan. Jumlah tunggakan sewa terlibat adalah RM233,840 seperti di **Jadual 26.14**. Namun demikian, pihak PRDM tidak dapat mengambil tindakan seperti **mengenakan denda terhadap penyewa terlibat kerana peruntukan mengenai pengenaan denda tidak dinyatakan dalam perjanjian yang ditandatangani.**

JADUAL 26.14
KEDUDUKAN KELEWATAN DAN TUNGGAKAN BAYARAN SEWA BULANAN

NEGERI/ KONTINJEN	BIL. LOT DISEWAKAN	BIL. PENYEWA	KELEWATAN BAYARAN		TUNGGAKAN SEWA		
			BIL. PENYEWA	TEMPOH KELEWATAN (Bulan)	BIL. PENYEWA	TEMPOH TUNGGAKAN (Bulan)	JUMLAH (RM)
Kedah	5	4	2	1 Hingga 3	-	-	-
Pahang	14	7	5	1 Hingga 7	3	8 Hingga 11	27,540
Perak	7	6	5	1 Hingga 21	1	1	100
Pulau Pinang	2	2	2	1 Hingga 30	1	28	112,000
W.P. Kuala Lumpur	11	14	13	1 Hingga 9	9	1 Hingga 8	94,200
JUMLAH	39	33	27	1 Hingga 30	14	1 Hingga 28	233,840

- vi. Semakan Audit mendapati lot tanah Lot 9874 HS(M) 5381, Jalan Segambut (Sri Sinar) Sentul/Batu W.P. Kuala Lumpur yang disewakan kepada Anaphony a/l Pathumalai telah dinilai oleh Jabatan Perkhidmatan Dan Penilaian Harta pada kadar sewa sejumlah RM14,000 sebulan. Bagaimanapun kadar sewa yang ditetapkan dalam perjanjian adalah sejumlah RM13,000 sebulan. Semakan Audit selanjutnya mendapati bagi tempoh tahun 2006 hingga September 2007, hanya sejumlah RM7,886 sebulan telah dibayar oleh penyewa. Ini bermakna bagi tempoh tersebut, sejumlah RM107,394 telah berkurangan dibayar oleh penyewa. **Pihak Audit tidak dapat mengesahkan sama ada pengurangan sewaan tersebut telah diberi kelulusan oleh pihak yang bertanggungjawab.**
- vii. Mengikut perjanjian, tapak yang disewa tidak boleh disewa kecil atau dilepaskan mana-mana bahagian kepada pihak lain. Ini bertujuan untuk memudahkan tindakan diambil terus terhadap penyewa sekiranya terdapat ketidakpatuhan pada syarat perjanjian. Semakan Audit selanjutnya mendapati perkara berikut :-
- Tujuh penyewa utama telah menyewakecilkan tapak sewaan kepada penyewa lain sungguhpun syarat melarangnya berbuat demikian. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 26.15
LOT TANAH YANG DISEWAKECILKAN KEPADA PIHAK LAIN

NEGERI/NAMA PENYEWA UTAMA/LOKASI	KADAR SEWA BULANAN (RM)	NAMA PENYEWA SEBENAR DAN ULASAN
Pahang - 1 Penyewa		
Abdul Rahman B. Jamaludin Restoran R & R HS(D) 4152, Kg Selamat, Tanjung Api, Kuantan	700.00	Nik Hassan (Gerai Makan Dengan Kadar Sewa RM1,500 Sebulan Sejak Bulan Ogos 2007)*
Pulau Pinang - 1 Penyewa		
Seng Stationary Trading Lot 4 HS(D) 1819, Jalan Raja Uda, Seberang Perai Utara	4,000.00	• Diduduki Oleh Myka One Stainless Steel Kitchen Equipment (Myka) • Myka Pula Membuat Perjanjian Dengan Syarikat Lain iaitu Nasa Edar Sdn. Bhd. Dengan Sewa Bulanan RM15,000
W.P. Kuala Lumpur - 4 Penyewa		
Anaphony a/p Pathumalai Lot 9874 HS(M) 5381, Jalan Segambut (Sri Sinar), Sentul/Batu (Gambar 26.27 hingga 26.32)	7,886.30	1. Servis Kereta [HIS Auto Services (M) Sdn. Bhd.] 2. <i>Cash & Carry</i> (Pasar Raya Wasbudi 259225-U) 3. Terdapat 4 Unit Kedai Bersebelahan Pasar Raya Wasbudi 4. Gelanggang Badminton (SAI Badminton Development Centre Sdn. Bhd.) 5. Tempat Cuci Kereta 6. Persatuan Tarian Singa Zhi Ren (Zhi Ren Recreational Club Sdn. Bhd.)
Elangkovan a/l Pusharaju PT 6832 HS(D) 99522, Setia Wangsa, Setapak	4,500.00	MRF Perabot - Ming Ren Furnishing & Design Centre Sdn. Bhd. (Co.No. 591399X)

NEGERI/NAMA PENYEWA UTAMA/LOKASI	KADAR SEWA BULANAN (RM)	NAMA PENYEWA SEBENAR DAN ULASAN
Arumugam Construction Lot 16254 HS (D) 97175, Jalan Selangor, Jinjang	6,000.00	- Diduduki Oleh S-Weng Huat Sdn. Bhd. (S-Weng) - S-Weng Pula Membuat Perjanjian Dengan Syarikat Lain iaitu Flexible Global Industry Sdn. Bhd. Dengan Sewa Bulanan RM66,000.
Ehsan Corner PT 38 HS(D) 87194, Jalan Balai Polis Sg.Besi, Petaling (Gambar 26.33 hingga 26.40)	1,250.00	1. La Rosha Beauty Station 2. Kedai Jahit Suria 3. Hentian Tomyam Seafood 4. Ufhran Letrik 5. A Electronic. Link. Networks 6. Kedai Agensi Al-Asad 7. Terdapat Kedai Yang Tidak Dapat Dikenal Pasti
Perak - 1 Penyewa		
Nor Hayati Kassim (Meninggal Dunia) Lot 230 Sheet 3230 Fasal 166(4) 1952, Tapak Rumah Ketua Polis Balai Lama Bidor, Batang Padang, Perak (Gambar 26.42 hingga 26.44)	320.00	- Diduduki Oleh Nordin Bin Hashim Sejak Bulan April 2007 - Lot Ini Telah Disewakecilkan Kepada :- 1. Nor Izah (Gerai Makan Dengan Kadar Sewa RM200 Sebulan Sejak Bulan November 2006)* 2. Shahrudin (Gerai Buah-buahan Dengan Kadar Sewa RM400 Sebulan Sejak Bulan Ogos 2007)*

Nota : (*) Kadar Sewaan Adalah Berdasarkan Temu Bual Dengan Penyewa Sebenar

GAMBAR 26.42

Penyewa Utama (Kedai Makan)

GAMBAR 26.43

Disewakecilkan (Gerai Makan)

GAMBAR 26.44

Disewakecilkan (Gerai Buah-buahan)

**Tapak Rumah Ketua Polis Balai Lama Bidor,
Batang Padang, Perak
[Lot 230 Sheet 3230 Fasal 166(4) 1952]
- Disewakan Kepada Norhayati Binti Kassim Tetapi Diduduki Oleh Nordin Bin Hashim.
Lot Tanah Telah Disewakecilkan.**

- Satu perjanjian telah ditandatangani dengan SMS Vision Concept Sdn. Bhd. (penyewa utama) pada kadar sewaan berjumlah RM7,500 sebulan di Kontinjen W.P. Kuala Lumpur. Didapati tiada syarat dalam perjanjian tersebut yang menetapkan tapak tanah tidak boleh

disewakecilkan kepada pihak lain. Ini menyebabkan penyewa ini telah menyewakecilkan tapak kepada beberapa penyewa lain. Berdasarkan resit yang dikemukakan kepada pihak Audit, didapati salah satu daripada penyewa tersebut telah dikenakan sewaan berjumlah RM7,000 sebulan oleh penyewa utama. Dengan sewa ini adalah memadai untuk menjelaskan sebahagian kadar sewanya yang berjumlah RM7,500 malahan juga memperolehi pulangan yang lumayan daripada penyewa-penyewa lain. Contoh tapak yang telah disewakecilkan adalah seperti di **Gambar 26.21 hingga 26.26**.

- viii. Bagi memastikan kawasan yang disewa adalah sah persempadannya mengikut keluasan yang dipohon di samping untuk menjamin keselamatan dan kawasan sentiasa terjaga, penyewa dikehendaki memagar keseluruhan tapak sewaan tersebut. Semakan Audit mendapati sebanyak 12 lot tanah sama ada tidak berpagar atau sebahagiannya tidak berpagar seperti di jadual berikut :-

JADUAL 26.16
KEDUDUKAN LOT TANAH YANG TIDAK BERPAGAR

NEGERI/ KONTINJEN	BIL. PENYEWA	NAMA PENYEWA	NO. LOT	LOKASI	KEADAAN BERPAGAR
Pahang	3	Abdul Rahman B. Jamaludin (Restoran R & R)	HS(D) 4152	Kg Selamat, Tanjung Api, Kuantan	Keseluruhan Kawasan Tidak Berpagar
		Foziah Nadsulan	Lot 6 - 17	Mk Sabai, Bentong	Sebahagian Kawasan Tidak Berpagar
		Saiful Nazrim B. Kamarrondzaman	Lot 6 - 17	Mk Sabai, Bentong	Sebahagian Kawasan Tidak Berpagar
Perak	2	Nor Hayati Kassim	Lot 230 Sheet 3230 Fasal 166(4) 1952	Bidor, Batang Padang	Keseluruhan Kawasan Tidak Berpagar
		Patmah@Fatimah Muhamad	Lot 8461	Kg. Sg. Kroh, Air Kuning, Kampar, Batang Padang	Keseluruhan Kawasan Tidak Berpagar
Pulau Pinang	1	HDM Enterprise	Lot 9014 HS(M)2086	Sungai Dua, Timur Laut	Sebahagian Kawasan Tidak Berpagar
W.P. Kuala Lumpur	6	Anaphony a/p Pathumalai	Lot 9874 HS(M) 5381	Jalan Segambut (Sri Sinar), Sentul/Batu	Sebahagian Kawasan Tidak Berpagar
		Z & M Motor	PT 527 HS(D) 41112	Batu 5 ½, Jalan Cheras	Keseluruhan Kawasan Tidak Berpagar
		Arumugam Construction	PT 16254 HS(D) 97175	Jalan Selangor, Jinjang	Sebahagian Kawasan Tidak Berpagar
		Elangkovan a/l Pusharaju	PT 6832 HS(D) 99522	Setia Wangsa, Setapak	Sebahagian Kawasan Tidak Berpagar
		Ehsan Corner	PT 38 HS(D) 87194	Jalan Balai Polis Sg. Besi, Petaling	Keseluruhan Kawasan Tidak Berpagar
		SMS Vision Concept Sdn. Bhd.	PT 4512 HS (D) 96949	Taman Sri Hartamas, Brickfields	Sebahagian Kawasan Tidak Berpagar

- ix. Kawasan yang disewa hendaklah sentiasa berkeadaan bersih supaya tidak mencemarkan pandangan serta mendatangkan bahaya kepada penduduk sekitar atau peniaga yang berdekatan. Hasil pemeriksaan

fizikal mendapati Lot 125 Warta 308 bth 18.2.1910, Sungkai, Batang Padang, Perak telah disewakan untuk tujuan stor perabot kepada Syarikat Hup Hin tetapi didapati tidak dijaga oleh penyewa sehingga kawasan dipenuhi semak samun (**Gambar 26.45 dan 26.46**).

GAMBAR 26.45

GAMBAR 26.46

*Bekas Berek dan Balai Polis Sungkai, Batang Padang, Perak
[Lot 125, Warta 308 Bth 18.2.1910]*

- Berpagar Tetapi Tiada Papan Tanda, Penyewa Tidak Menjaga Kebersihan Kawasan

- x. Semakan Audit mendapati antara sebab penyewa tidak mematuhi syarat perjanjian sewaan ialah :-
 - Kekurangan pegawai/anggota di Unit Tanah/Sewaan, Jabatan Logistik (Bangunan) Ibu Pejabat PDRM dan Jabatan Logistik IPK dan IPD menyebabkan pengurusan terhadap sewaan tanah yang tidak dibangunkan tidak dapat dilakukan dengan berkesan. Selain daripada mengurus perihal sewaan tanah, Unit Tanah/Sewaan juga bertanggungjawab menguruskan sewaan bangunan bagi kegunaan PDRM; menguruskan kes pencerobohan ke atas tanah; melakukan urusan pentadbiran lain dan memberi latihan berkaitan tanah kepada pelbagai anggota PDRM.
 - Tiada koordinasi antara Unit Hasil PDRM yang bertanggungjawab terhadap penerimaan bayaran sewaan dengan pihak di peringkat IPK/IPD yang menyelenggara maklumat perihal penyewaan. Masalah koordinasi ini menyebabkan kes kelewatan bayaran dan tunggakan sewa tidak dapat diselesaikan dengan cekap dan berkesan.
 - Pemeriksaan Audit juga mendapati daftar sewaan tidak diselenggarakan di peringkat IPK dan IPD. Keadaan ini menyebabkan kedudukan bayaran deposit 10 penyewa tidak dapat ditentukan; penguatkuasaan terhadap penyewa yang lewat membayar sewa bulanan dan tuntutan tunggakan sewaan tidak dapat dibuat kerana ketiadaan maklumat.

c. Tanah Digunakan Untuk Menjalankan Aktiviti Selain Daripada Tujuan Asal

- i. Lawatan Audit mendapati 23 lot tanah telah digunakan untuk menjalankan pelbagai aktiviti oleh jabatan/agensi di bawah Kementerian dan juga agensi Kerajaan yang lain antaranya Jabatan Perdana Menteri, Lembaga Kemajuan Wilayah Pulau Pinang, Majlis Daerah Tapah dan Pusat Giat MARA. Antara aktiviti yang dijalankan ialah tanah dijadikan tempat letak kereta dan barang kes polis, padang golf serta dibina dengan bangunan pejabat, gerai perniagaan dan bengkel.
- ii. **Semakan Audit mendapati tiada garis panduan yang dikeluarkan oleh Kementerian tentang kegunaan tanahnya untuk pelbagai aktiviti lain. Oleh itu, pihak Audit tidak dapat mengesahkan pihak yang bertanggungjawab untuk memberi kebenaran atas kegunaan tanah tersebut dan jenis aktiviti yang boleh dijalankan. Sungguhpun begitu, terdapat kes di mana bekas bangunan PDRM di 5 lot tanah di Kontinjen Pahang diserahkan kepada Agensi Anti Dadah Kebangsaan untuk kegunaan Pusat Serenti. Persetujuan kegunaan tanah ini telah diberi semasa Mesyuarat Jawatankuasa Pemantauan Tanah Kementerian. Manakala satu lot tanah lain yang diserahkan kepada Jabatan Laut Semenanjung Malaysia untuk tempat letak kereta telah diluluskan oleh Kementerian. Contoh tanah yang terlibat dengan pelbagai aktiviti adalah seperti di jadual berikut :-**

JADUAL 26.17
TANAH YANG DIGUNAKAN UNTUK MENJALANKAN PELBAGAI AKTIVITI
OLEH JABATAN/AGENSI KEMENTERIAN DAN AGENSI KERAJAAN LAIN

LOT/LOKASI	TUJUAN ASAL KEGUNAAN TANAH	TARIKH PEROLEHAN	KEGUNAAN SEKARANG
GRN 47916 LOT 1211 (678 SEK. 69) Jalan Maharajalela, Dang Wangi, W.P. Kuala Lumpur	Terlibat Dengan Projek Penswastaaan PDRM Tetapi Projek Belum Mula	31.05.2003	Meletak Barang Kes Polis/Tempat Letak Kereta <i>Mobile Patrol Vehicle</i>
PT 3 HS (D) 99237 Jalan Tun H.S.Lee, Jalan Bandar, Dang Wangi, W.P. Kuala Lumpur	Balai Polis Jalan Bandar	30.09.1999	Tempat Letak Kereta Umum Untuk Pejabat Trafik Tun HS Lee Dan Meletak Barang Kes
Lot 11 Fasal 166 (3), Mukim 11, Seberang Perai Utara, Pulau Pinang	Tapak Lama Balai Polis Sungai Dua Mukim 11	TM	4 Gerai Dibina Oleh Lembaga Kemajuan Wilayah Pulau Pinang (PERDA). Pihak JKPTG Dan PDRM Bersetuju Supaya Pihak PERDA Menyerahkan Kembali Tapak Ini Kepada PDRM Tetapi Pihak PERDA Masih Belum Berbuat Demikian (Gambar 26.47)
Lot 2621, Rizab 166(3) 1952 Mukim 11, Seberang Perai Selatan, Pulau Pinang	Tapak Lama Rumah Pegawai Nibong Tebal, Mukim 11	TM	Pejabat Dan Bengkel Untuk Pusat Giat MARA Nibong Tebal. Mendapat Kelulusan Daripada Pengarah Jabatan Logistik, PDRM (Gambar 26.48)
Lot 7662 GM 349 Dan Lot 7976 GM 350 Bidor, Batang Padang, Perak	Tapak Unit Kawalan Kawasan, Bidor, Perak	TM	Telah Dijadikan Padang Golf Dan Digunakan Oleh Kelab Golf Batang Padang Oleh Majlis Daerah Tapah (Gambar 26.49)

LOT/LOKASI	TUJUAN ASAL KEGUNAAN TANAH	TARIKH PEROLEHAN	KEGUNAAN SEKARANG
Lot 10592 Fasal 166 (4) 1952, Buntong, Ipoh, Perak	Tapak Berek Balai Polis Buntong	TM	Bangunan Sedia Ada Dijadikan Pusat Kejiranan Kawasan Rukun Tetangga Buntong Oleh Jabatan Perdana Menteri (Gambar 26.50).
PT 16961 HS (D) 100378 Taman Kepong Baru, Jalan 131, Batu, W.P. Kuala Lumpur	Cadangan Pondok Polis	TM	Lot Tanah Telah Dibina Gelanggang Takraw/Badminton Untuk Kegunaan Awam. Tidak Dapat Ditentukan Pihak Yang Bertanggungjawab

Nota : TM - Tiada Maklumat

GAMBAR 26.47

**4 Gerai Yang Dibina Oleh Lembaga Kemajuan
Wilayah Pulau Pinang (PERDA)
- Lot 11 Fasal 166 (3), Mukim 11,
Seberang Perai Utara, Pulau Pinang**

GAMBAR 26.48

**Pejabat Dan Bengkel Untuk Kegunaan Pusat Giat
MARA Nibong Tebal
- Lot 2621, Rizab 166(3) 1952, Mukim 11,
Seberang Perai Selatan, Pulau Pinang**

GAMBAR 26.49

**Padang Golf Yang Digunakan Oleh Kelab Golf
Batang Padang, Majlis Daerah Tapah
- Lot 7662 GM 349 Bidor dan Lot 7976 GM 350
Bidor, Batang Padang, Perak**

GAMBAR 26.50

**Bangunan Pusat Kejiranan Kawasan Rukun
Tetangga Buntong
- Lot 10592 Fasal 166(4) 1952 Buntong, Ipoh, Perak**

- iii. Pihak PDRM memaklumkan, bahawa semua permohonan tukar guna tanah PDRM oleh Kementerian/Jabatan lain telah dibincang terlebih dahulu dengan pihak Jawatankuasa di peringkat JKPTG setiap bulan di mana pihak Kementerian dan wakil kontinjen turut hadir. Bagaimanapun, dokumen berkaitan tidak dikemukakan kepada pihak Audit untuk tujuan pengesahan.

26.4.7. Pemantauan

26.4.7.1. Jawatankuasa Pemantauan Tanah Persekutuan di peringkat Kementerian telah ditubuhkan pada bulan Julai 2004 bertujuan bagi mengawal selia dan memantau tanah-tanah Kementerian dari 'terbiar kosong' serta mengenal pasti tanah diguna pakai atau perlu diserahkan kepada agensi lain yang memerlukan. Jawatankuasa ini ditubuhkan selaras dengan keputusan Mesyuarat Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara pada bulan Disember 2001 serta Mesyuarat Jawatankuasa Tanah Persekutuan Peringkat Induk. Mesyuarat ini dipengerusikan oleh Timbalan Ketua Setiausaha (Pengurusan) dan keahliannya adalah terdiri daripada wakil daripada jabatan dan agensi di bawah Kementerian. Keperluan mesyuarat diadakan adalah sebanyak 4 kali setahun untuk membincangkan mengenai status tanah, permohonan tanah untuk disewa, kawalan pelepasan dan penguatkuasaan tanah di samping isu lain. Sejak ia ditubuhkan pada tahun 2004, **Jawatankuasa ini hanya bermesyuarat sebanyak 2 kali iaitu pada bulan Mac 2005 dan April 2006. Manakala bagi tahun 2007, Jawatankuasa ini tidak bermesyuarat.**

26.4.7.2. Pihak IPK dikehendaki untuk melaporkan kemajuan perbelanjaan pemagaran tanah pada setiap 2 minggu sekali iaitu pada atau sebelum 12 dan 26 hari bulan setiap bulan kepada Bahagian Pembangunan Kementerian. Bagaimanapun, didapati maklumat ini tidak dikemukakan oleh IPK kecuali IPK Pulau Pinang dan Kedah malahan Bahagian Pembangunan juga tidak menyusuli perkara ini.

26.4.7.3. Kaedah pemantauan di peringkat Ibu Pejabat PDRM dan Kontinjen sama ada secara laporan, mesyuarat dan lawatan adalah berdasarkan kepada keperluan. Sebagai contoh, sekiranya lot tanah diperlukan untuk tujuan pembangunan atau permohonan untuk tujuan sewaan, maka lot tanah tersebut akan dilawati. Selain itu, sekiranya maklumat status tanah diperlukan oleh mana-mana pihak yang berkaitan, maka laporan akan disediakan mengikut kehendak pengguna.

Pada pandangan Audit, bagi mempertingkatkan pemantauan terhadap pengurusan tanah yang tidak dibangunkan, Jawatankuasa Pemantauan Tanah Persekutuan di peringkat Kementerian perlu mengadakan mesyuarat secara *regular*. Manakala IPK perlu mewujudkan pemantauan secara berkala di peringkat negeri.

26.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

26.5.1. Polis Diraja Malaysia (PDRM) memiliki 2,453 lot tanah seluas 8,429.91 hektar di seluruh negara di mana 437 lot dengan keluasan 1,453.39 hektar daripadanya tidak dibangunkan. Terdapat beberapa kelemahan dalam perancangan

dan pengurusan tanah PDRM yang tidak dibangunkan. Antara kelemahannya adalah sebahagian daripada tanah telah terbiar dipenuhi dengan semak samun dan ada yang telah dicerobohi dan menjadi penempatan setinggan. Bagi lot-lot tanah yang disewakan pula ia tidak diuruskan dengan baik. Perjanjian sewa yang telah tamat tidak diperbaharui dan tunggakan sewa semakin meningkat. Sehubungan itu, bagi memperkemaskan pengurusan tanah yang tidak dibangunkan, adalah disyorkan semua pihak yang terlibat memberi pertimbangan yang sewajarnya terhadap perkara-perkara berikut :-

26.5.1.1. Memandangkan beban kerja dan kekurangan anggota di Ibu Pejabat PDRM; di peringkat IPK dan IPD menyebabkan pengurusan dan pemantauan terhadap tanah yang tidak dibangunkan tidak dapat dilakukan dengan berkesan, adalah disyorkan supaya Kementerian mengkaji untuk menambah bilangan jawatan bagi menyesuaikan dengan beban kerja yang sedia ada.

26.5.1.2. Jabatan Ketua Pengarah Tanah Dan Galian, Kementerian Keselamatan Dalam Negeri dan Polis Diraja Malaysia perlu menentukan tafsiran sebenar 'tanah yang tidak dibangunkan' supaya maklumat tanah dapat diseragamkan di samping memastikan rekod tanah yang diselenggarakan oleh pihak-pihak terlibat sentiasa tepat, lengkap dan kemas kini.

26.5.1.3. Kementerian, PDRM dan JKPTG perlu memastikan pengurusan tanah dapat dilaksanakan dengan cekap dan berkesan dengan mengambil pendekatan seperti berikut :-

- a. Pembangunan tanah dibuat mengikut perancangan atau bagi tanah yang berpotensi mendatangkan hasil boleh disewakan bagi menampung kos penyenggaraan tanah terlibat di samping mencegahnya daripada dicerobohi oleh pihak luar. Berdasarkan penilaian sewaan oleh Jabatan Penilaian Dan Perkhidmatan Harta, dianggarkan sejumlah RM12.34 juta setahun dapat dikutip sekiranya 315 lot tanah yang terbiar dapat disewakan.
- b. Tanah-tanah yang dikenal pasti tidak diperlukan oleh PDRM boleh dimanfaatkan dengan melepaskannya kepada agensi-agensi Kerajaan lain selaras dengan kehendak Pekeliling Ketua Pengarah Tanah Dan Galian Bilangan 2 Tahun 2007 dan Pekeliling Ketua Pengarah Tanah Dan Galian Bilangan 24 Tahun 1980.
- c. Peruntukan kewangan tahunan yang mencukupi disediakan untuk membolehkan penyenggaraan terhadap tanah yang tidak dibangunkan dibuat dengan berkesan. Sekiranya peruntukan kewangan tahunan yang diterima tidak mencukupi, Kementerian perlu mempunyai satu perancangan spesifik 5 tahun untuk mendapat dan mengagihkan peruntukan kewangan mengikut tahun, kontinjen dan keutamaan tanah yang perlu diselenggarakan.

- d. Bagi mengelakkan tanah PDRM dicerobohi, langkah meletakkan papan tanda dan pemagaran keseluruhan kawasan tapak tanah perlu dibuat. Pemantauan yang berterusan perlu dilakukan oleh PDRM dengan membuat lawatan secara berkala dan laporan dibuat kepada pihak JKPTG bagi kes pencerobohan yang berlaku supaya tindakan susulan sewajarnya dapat dibuat.
- e. Memastikan perjanjian sewaan ditandatangani bagi semua tanah PDRM yang disewakan demi menjaga kepentingan Kerajaan. Syarat mengenakan denda perlu dimasukkan dalam perjanjian bagi memastikan penyewa membayar sewa dalam masa ditetapkan dan denda dikenakan terhadap penyewa yang tidak mematuhi syarat perjanjian. Selain itu, JKPTG perlu memastikan bahawa semua perjanjian mempunyai syarat yang tidak membenarkan penyewa tanah PDRM menyewakan semula tanah atau sebahagian daripadanya kepada pihak lain.
- f. Bagi mempertingkatkan pemantauan terhadap pengurusan tanah yang tidak dibangunkan, Jawatankuasa Pemantauan Tanah Persekutuan di peringkat Kementerian perlu mengadakan mesyuarat secara *regular*. Ibu Pejabat Kontinjen juga perlu memantau tanah-tanah di negeri secara berkala.

HASIL PENGAUDITAN YANG DILAPORKAN SECARA RINGKAS

27. KEMENTERIAN KEWANGAN

Jabatan Akauntan Negara Malaysia

- Pengurusan Perolehan Di Institut Perakaunan Negara

27.1. Institut Perakaunan Negara (IPN), Jabatan Akauntan Negara Malaysia (JANM) di Sungai Lang, Sabak Bernam, Selangor mula beroperasi pada bulan Januari 2006. IPN mempunyai 96 jawatan dan bertanggungjawab untuk melaksanakan program latihan bagi anggota perakaunan JANM khususnya dan anggota perkhidmatan awam umumnya. Bagi tempoh tahun 2006 dan 2007, IPN telah menerima peruntukan berjumlah RM43.43 juta untuk melaksanakan aktiviti. Sebelum IPN menjadi Pusat Tanggungjawab (PTJ), semua perolehan diuruskan oleh Bahagian Pembangunan Perakaunan Dan Pengurusan (BPPP), JANM, Putrajaya. Mulai bulan Mac 2007, apabila ia dijadikan PTJ, semua proses perolehan secara pembelian terus dilaksanakan oleh Unit Kewangan Dan Akaun, IPN. Manakala bagi perolehan secara sebut harga/tender, IPN hanya bertanggungjawab untuk mengendalikan proses membuka dan menutup tawaran sebut harga/tender. Setiap keputusan perolehan bagi sebut harga/tender dibuat oleh Jawatankuasa Sebut Harga/Tender di BPPP.

27.2. Pengauditan dijalankan pada bulan Februari 2008 bertujuan untuk menentukan sama ada perolehan bagi kerja atau perkhidmatan untuk IPN telah diuruskan mengikut peraturan kewangan yang ditetapkan. Hasil pengauditan terhadap 80 baucar bayaran bagi tahun 2006 dan 2007 mendapati perkara berikut :-

27.2.1. IPN telah membuat bayaran kepada 7 kontraktor walaupun bekalan/perkhidmatan belum diterima atau disempurnakan. Butirannya adalah seperti berikut :-

27.2.1.1. IPN telah melantik kontraktor untuk membina satu *driving range* bernilai RM48,960. Kos ini termasuk 4 bangku dua tempat duduk, 4 *range pad* dan 20 penanda jarak. Adalah didapati bayaran sepenuhnya telah dibuat sungguhpun hanya terdapat 8 penanda jarak di *driving range* tersebut. Pihak Audit tidak dapat menentukan jumlah bayaran untuk 12 penanda jarak yang tidak dibekalkan oleh kontraktor kerana harga yang dinyatakan untuk penanda jarak dan *range pad* adalah secara *lump sum*. Mengikut maklum balas yang diberikan oleh pihak IPN, kekurangan 12 penanda jarak disebabkan perubahan spesifikasi kepada *range pad* dibekalkan yang dibuat secara *mutual agreement* antara kontraktor dan pihak IPN. **Gambar 27.1 dan 27.2** menunjukkan keadaan *driving range* tersebut.

GAMBAR 27.1

Driving Range Dengan 4 Range Lane

GAMBAR 27.2

Setiap Range Lane Mempunyai Satu Range Pad Dan Satu Bangku

27.2.1.2. IPN juga telah membina 2 kolam hiasan dengan kos berjumlah RM49,000. Jumlah ini termasuk lanskap yang terdiri daripada *waterfall*, batu santai, pam air dan aksesori taman. Semasa lawatan Audit di IPN pada bulan Februari 2008, didapati kolam di Lokasi A tidak berfungsi manakala kolam di Lokasi B terbiar tanpa penyenggaraan serta aksesori taman tidak dibekalkan seperti di **Gambar 27.3 dan 27.4** walaupun bayaran sepenuhnya telah dibuat pada bulan Julai 2007. Alasan yang diberi oleh IPN adalah kolam di Lokasi A hanya dapat berfungsi selama 5 bulan disebabkan terdapat keretakan kecil di dasar kolam yang disebabkan oleh mendapan tanah di dasar kolam.

GAMBAR 27.3

*Lokasi A
Keadaan Kolam Yang Tidak Berfungsi*

GAMBAR 27.4

*Lokasi B
Keadaan Kolam Yang Terbiar Dan Tiada Aksesori Taman*

27.2.1.3. Bagi kerja menanam rumput di padang hadapan Dewan Makan yang bernilai RM179,000, didapati IPN telah membuat bayaran sepenuhnya walaupun pegawai IPN yang bertanggungjawab memperakukan bahawa kerja yang dilakukan oleh kontraktor berkenaan adalah tidak memuaskan dan masih belum sempurna. Pembayaran sepenuhnya dilakukan kerana kontraktor berkenaan berjanji secara *mutual understanding* untuk memastikan rumput tersebut tumbuh dengan sempurna.

27.2.1.4. Pada tahun 2007, pihak IPN telah membeli satu kerangka besi bernilai RM5,000 untuk meletak televisyen di dewan makan dan bayaran telah dilakukan pada bulan Januari 2008. Bagaimanapun semasa lawatan Audit pada bulan Februari 2008, peralatan tersebut masih belum dibekalkan.

27.2.1.5. IPN juga telah membuat bayaran sepenuhnya berjumlah RM188,162 pada bulan Januari 2008 bagi kerja pengindahan pintu masuk IPN. Bagaimanapun lawatan Audit ke IPN pada 18 hingga 22 Februari 2008 mendapati kerja pengindahan tersebut belum siap seperti di **Gambar 27.5 dan 27.6**. Mengikut maklum balas yang diberikan, pembayaran awal oleh IPN bagi perolehan ini adalah untuk mengelakkan pembayaran di bawah Arahan Perbendaharaan 58(a).

GAMBAR 27.5

Kerja Pengindahan Masih Dijalankan

GAMBAR 27.6

Keadaan Rumput Yang Baru Hendak Ditanam

27.2.1.6. IPN telah membuat perolehan bagi membekal dan memasang sistem *sprinkler* bernilai RM100,000. Bagaimanapun, sistem tersebut tidak berfungsi dengan sempurna semenjak ia dibekalkan pada bulan Januari 2006. Pihak Audit dimaklumkan bahawa mesin mengepam air daripada tangki utama tidak berkeupayaan untuk mengepam air ke saluran unit percikan air (**Gambar 27.7**). Di samping itu, kebanyakan unit percikan air telah rosak dan tidak disenggarakan dengan baik (**Gambar 27.8**). Memandangkan sistem ini tidak digunakan lagi, pihak IPN bercadang untuk melupuskannya.

GAMBAR 27.7

Tangki Utama Yang Tidak Disambung Ke Pam Sistem

GAMBAR 27.8

Unit Percikan Air Yang Tidak Disenggarakan

27.2.1.7. IPN telah membuat Pesanan Kerajaan bagi kerja membaik pulih kerosakan siling di asrama berjumlah RM19,920. Bagaimanapun, IPN telah membuat bayaran sejumlah RM49,920 kepada kontraktor iaitu RM30,000 melebihi jumlah pesanan yang dibuat. Alasan yang diberikan adalah kerana terdapat kebocoran paip yang kritikal berlaku di dalam dinding bagi 15 bilik asrama berkenaan yang perlu diperbaiki dengan segera. Didapati Pesanan

Kerajaan tidak dikeluarkan untuk melaksanakan kerja pembaikan paip tersebut. Sebaliknya, kontraktor berkenaan telah mengemukakan nota debit untuk menuntut bayaran kerja pembaikan paip bernilai RM30,000. Bagaimanapun tiada bukti menunjukkan pihak IPN telah membuat laporan mengenai kebocoran tersebut sebelum kerja pembaikan itu dilaksanakan.

27.2.2. Mengikut Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 2001, agensi adalah dilarang memecah kecilkan perolehan bagi mengelakkan pelawaan sebut harga atau tender. Tindakan surcaj boleh diambil terhadap pegawai yang bertanggungjawab sekiranya didapati perolehan tersebut telah dipecahkecilkan semata-mata untuk mengelakkan pelawaan sebut harga atau tender. Semakan Audit mendapati perolehan jenis kerja yang sama yang nilainya melebihi RM50,000 atau RM200,000 telah dipecahkecilkan dan dibuat secara pembelian terus atau sebut harga. Antara kerja tersebut ialah kerja memasang *tiles* di hadapan kafeteria IPN, pengubahsuaian siling dewan makan, membaik pulih bumbung dan membaik pulih laluan pejalan kaki, kerja-kerja lanskap, membina tasik buatan, membina tempat letak kereta berbumbung dan membina laluan pejalan kaki. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 27.1
KERJA PEROLEHAN DIPECAHKECILKAN
MELALUI PEMBELIAN TERUS DAN SEBUT HARGA

JENIS KERJA	AMAUN (RM)
PEMBELIAN TERUS	
Kerja Membekal, Membuka Dan Memasang <i>Block Tiles</i> Di Hadapan Kafeteria IPN	35,152
Kerja Tambahan <i>Tiles</i> Di Hadapan Kafeteria IPN	14,990
Jumlah Bagi Kerja Memasang Tiles	50,142
Kerja Pengubahsuaian Siling Di Ruang Makan VIP IPN	20,600
Kerja Penyelenggaraan Semula Siling Dan Alatan Dewan Makan IPN	49,790
Jumlah Bagi Kerja Pengubahsuaian Siling	70,390
Kerja Membaik Pulih Bumbung Bocor IPN	47,000
Kerja Membekal Dan Membaik Pulih Bumbung	49,000
Jumlah Bagi Kerja Membaik Pulih Bumbung	96,000
Kerja Membaik Pulih Laluan Pejalan Kaki	49,950
Kerja Menyenggara Laluan Pejalan Kaki Di Seluruh IPN Dan Membaiki Tempat Letak Kereta Pengarah	45,800
Jumlah Bagi Kerja Membaik Pulih Laluan Pejalan Kaki	95,750
SEBUT HARGA	
Kerja Menanam Dan Membekalkan Rumput Di Padang Hadapan Dewan Makan IPN	179,200
Kerja Lanskap Kawasan IPN	198,988
Jumlah Bagi Kerja Lanskap	378,188
Kerja Membina Tasik Buatan IPN	165,000
Kerja Lanskap Di Tepi Tasik Buatan IPN	167,900
Jumlah Bagi Kerja Membina Tasik Buatan	332,900

JENIS KERJA	AMAUN (RM)
Kerja Membina Tempat Letak Kereta Berbumbung Di Kuarters Blok F, G1, G2 Dan H IPN	94,950
Kerja Penyenggaraan Tempat Letak Kenderaan IPN	193,555
Kerja Membina Tempat Letak Kenderaan Berbumbung Di Kawasan Asrama IPN	104,700
<i>Jumlah Bagi Kerja Membina Tempat Letak Kereta Berbumbung</i>	<i>393,205</i>
Kerja Membina Laluan Pejalan Kaki IPN	191,392
Kerja Membina Laluan Pejalan Kaki Dari Asrama Lelaki Dan Dewan Makan Ke Tempat Lot <i>Parking</i> Bas IPN	2,500
Kerja Membina Lorong Pejalan Kaki Berbumbung, Anak Tangga, Memasang <i>Poly-Carbon</i> Di Blok Bangunan Tenaga Nasional Berhad Dan <i>Chiller</i> IPN	19,795
<i>Jumlah Bagi Kerja Membina Laluan Pejalan Kaki</i>	<i>213,687</i>

27.2.3. Pada pandangan Audit, secara umumnya prestasi pengurusan perolehan di IPN adalah tidak memuaskan. Justeru itu, bagi memastikan semua urusan perolehan dilaksanakan dengan cekap dan berhemat selaras dengan peraturan kewangan yang ditetapkan, penglibatan dan pemantauan daripada pihak pengurusan tertinggi IPN perlulah ditingkatkan dan Ketua Jabatan juga perlu menjalankan penyeliaan dan pemantauan yang berterusan.

28. KEMENTERIAN KEWANGAN

Jabatan Kastam Diraja Malaysia

- Pengurusan Kenderaan

28.1. Jabatan Kastam Diraja Malaysia (Jabatan Kastam) bertanggungjawab memastikan pungutan cukai tidak langsung dibuat dengan tepat, cekap dan berkesan selaras dengan perkembangan dasar serta strategi percukaian negara. Jabatan Kastam juga bertanggungjawab menjalankan aktiviti mengesan dan mencegah kegiatan penyelewengan hasil serta penyeludupan barang. Setakat bulan September 2007, Jabatan Kastam memiliki 1,082 kenderaan pelbagai jenis tidak termasuk kenderaan yang disewa bagi membantu jabatan melaksanakan tanggungjawabnya. Kos pembelian kenderaan adalah dibiayai daripada peruntukan pembangunan Jabatan Kastam. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, pembelian sebanyak 212 kenderaan pelbagai jenis bernilai RM29.49 juta telah dibuat di mana 178 daripadanya bernilai RM20.74 juta dibeli secara rundingan terus manakala 34 kenderaan bernilai RM8.75 juta melalui kontrak pusat.

28.2. Pengauditan telah dijalankan antara bulan Julai hingga September 2007 untuk menentukan sama ada pengurusan kenderaan telah dibuat dengan teratur dan rekod-rekod berkaitan diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini. Semakan Audit telah dijalankan di peringkat Ibu Pejabat Jabatan Kastam serta 4 Pejabat Kastam Negeri iaitu Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Kedah, Sabah dan Selangor. Hasil pengauditan tersebut mendapati perkara berikut :-

28.2.1. Jabatan Kastam telah mengemukakan 4 permohonan kepada Kementerian Kewangan supaya meluluskan pembelian 178 kenderaan bernilai RM20.74 juta secara rundingan terus. Kementerian Kewangan telah meluluskan kesemua permohonan ini. Semakan Audit mendapati daripada 178 kenderaan tersebut, 64 model Naza Ria dan 38 model Naza Sorento telah dibeli pada bulan Januari 2006. Bagaimanapun, **kelulusan untuk pembelian ini secara rundingan terus hanya dipohon daripada Kementerian Kewangan pada bulan April 2006 dan kelulusan diberikan pada bulan Jun 2006 iaitu selepas pembelian kenderaan dibuat.**

28.2.2. Perjanjian kontrak tidak dimeterai antara Jabatan Kastam bagi pihak Kerajaan dengan syarikat pembekal kenderaan untuk menjaga kepentingan Kerajaan. Oleh itu, tindakan tidak boleh diambil terhadap pembekal sekiranya pembekalan tidak dibuat mengikut tempoh ditetapkan atau tidak mengikut spesifikasi yang diperlukan.

28.2.3. Kenderaan yang diterima pada tahun 2006 dan 2007 belum direkodkan dalam Daftar Harta Modal iaitu KEW.PA-2 mengikut kehendak Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 5 Tahun 2007. Jabatan Kastam juga tidak menyelenggarakan Senarai Induk Keseluruhan Kenderaan bagi merekodkan bilangan kenderaan yang ada, lokasi dan usia kenderaan. Didapati juga pegawai pengangkutan yang dilantik di peringkat Ibu Pejabat dan 4 Pejabat Kastam Negeri yang mempunyai lebih daripada 20 kenderaan tidak mempunyai sijil dalam bidang kejuruteraan motor seperti mana yang ditetapkan dalam Pekeliling Perbendaharaan tersebut. Selain itu, Buku Log bagi setiap kenderaan juga tidak diselenggarakan dengan lengkap dan tidak kemas kini manakala penggunaan kad *Touch 'n Go* dan kad inden minyak tidak direkodkan.

28.2.4. Semakan Audit mendapati nisbah kenderaan di peringkat Ibu Pejabat dan 4 Pejabat Kastam Negeri dengan bilangan jawatan pemandu yang diisi adalah antara 3.1 : 1 hingga 6.5 : 1 (**Jadual 28.1**). Ini menunjukkan setiap pemandu perlu bertanggungjawab terhadap antara 3 hingga 6 kenderaan.

JADUAL 28.1
NISBAH KENDERAAN DENGAN PEMANDU

PEJABAT	BILANGAN		NISBAH
	KENDERAAN	JAWATAN PEMANDU DIISI	
Ibu Pejabat	101	33	3.1 : 1
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	80	21	3.8 : 1
Kedah	55	18	3.0 : 1
Sabah	98	34	2.8 : 1
Selangor	78	12	6.5 : 1

28.2.5. Kenderaan Pintar CD Tech digunakan oleh Bahagian Cukai Dalam untuk tujuan pelesenan in-situ bergerak. Kenderaan ini dilengkapi dengan komputer riba dan mesin pencetak di mana lesen boleh dikeluarkan dengan serta

merta. Mengikut garis panduan Bahagian Cukai Dalam, pasukan yang menggunakan Kenderaan Pintar CD Tech perlu menyediakan laporan operasi yang antaranya mengandungi maklumat lokasi, bilangan kenderaan dan jenis lesen yang dikeluarkan. Bagaimanapun, laporan tersebut tidak disediakan. Selanjutnya berdasarkan Buku Log Kenderaan Pintar CD Tech, pihak Audit mendapati kenderaan tersebut tidak digunakan sepenuhnya untuk operasi pelesenan, sebaliknya lebih untuk urusan pentadbiran. Berdasarkan maklum balas daripada Jabatan Kastam, didapati punca utama kenderaan ini tidak digunakan untuk tujuan yang sepatutnya adalah kerana kekurangan Penguasa Kastam bagi mengetahui operasi pelesenan.

28.2.6. Kenderaan perlu disimpan di bawah perlindungan apabila ia tidak digunakan. Semakan Audit mendapati sungguhpun Pejabat Kastam Negeri Selangor dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur mempunyai depo kenderaan, namun masih terdapat kenderaan yang diletakkan di bawah cuaca panas disebabkan keadaan depo yang kecil berbanding dengan bilangan kenderaan yang banyak (**Gambar 28.1**). Bagi Ibu Pejabat dan Pejabat Kastam Negeri Kedah, tempat letak kereta berbumbung telah digunakan untuk menyimpan kenderaan. Manakala di Pejabat Kastam Negeri Sabah, kenderaan diletakkan di bawah cuaca panas di hadapan Wisma Kastam Sabah. Kenderaan Pintar CD Tech bagi Pejabat Kastam Negeri Sabah pula, telah disimpan di Pejabat Pencegahan Kastam di Sepang walaupun Pejabat Cukai Dalam terletak di Kota Kinabalu. Ini menyebabkan kenderaan tersebut terbiar tanpa pengawasan.

GAMBAR 28.1

*Pejabat Kastam Wilayah Persekutuan
Kuala Lumpur
- Kenderaan Yang Diletakkan Di Luar Depo*

28.2.7. Sijil Tidak Ekonomi Dibaiki telah dikeluarkan bagi 5 kenderaan di Ibu Pejabat, Pejabat Kastam Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Kedah antara tempoh tahun 2005 hingga 2007. Bagaimanapun, tindakan pelupusan masih belum dilaksanakan.

28.2.8. Ketiadaan sistem pengurusan maklumat yang teratur dan berpusat menyebabkan Jabatan Kastam tidak dapat menyediakan data kenderaan jabatan dengan tepat. Oleh itu, pihak Audit tidak dapat memastikan bilangan kenderaan yang masih boleh diguna, rosak, sedang disenggarakan atau terlibat dalam kemalangan. Di samping itu, bilangan kenderaan yang ada bagi seluruh negara tidak dapat disahkan ketepatannya.

28.3. Pengurusan kenderaan Jabatan Kastam perlu dipertingkatkan dengan memastikan perolehan secara rundingan terus mematuhi peraturan Kerajaan yang ditetapkan dan perjanjian perolehan kenderaan ditandatangani bagi menjaga kepentingan Kerajaan. Jabatan Kastam juga perlu memastikan rekod mengenai kenderaan diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini serta tindakan pelupusan diambil terhadap kenderaan yang tidak ekonomi dibaiki.

29. KEMENTERIAN PERTANIAN DAN INDUSTRI ASAS TANI

Jabatan Perikanan Malaysia

- Pengurusan Pinjaman Peralatan Bagi Projek Akuakultur

29.1. Jabatan Perikanan telah menerima peruntukan berjumlah RM19.28 juta bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 untuk membiayai projek khidmat pengembangan teknologi akuakultur yang mana RM18.24 juta telah dibelanjakan. Antara khidmat yang diberikan ialah pinjaman pelbagai peralatan, demonstrasi dan nasihat kepakaran kepada peserta. Antara projek akuakultur yang dimajukan ialah ikan air tawar, udang laut, kerang, ikan laut, rumpai laut dan ikan hiasan. Sehingga 31 Disember 2007, sebanyak 36 projek akuakultur telah dilaksanakan di seluruh negara dengan keluasan 2,048.18 hektar melibatkan 2,314 peserta. Manakala jumlah pengeluaran akuakultur di seluruh Semenanjung Malaysia adalah 471,016 tan metrik.

29.2. Pengauditan telah dijalankan antara bulan Mei hingga Julai 2007 bertujuan untuk menentukan sama ada pengurusan pinjaman peralatan kepada peserta yang melaksanakan projek akuakultur telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur serta berhemat bagi mencapai objektif yang ditetapkan. Hasil pengauditan terhadap 10 projek di Selangor, Melaka, Kelantan, Terengganu dan Kedah dengan seramai 158 peserta yang terdiri daripada usahawan tani dan syarikat swasta mendapati perkara-perkara berikut :-

29.2.1. Hanya seorang Pembantu Perikanan Gred G22/G17 ditempatkan di peringkat daerah. Beliau ditugaskan untuk mengawasi projek ini dan memberi khidmat nasihat, mengambil sampel ternakan dan air serta menjalankan pelbagai aktiviti perikanan. **Pada pandangan Audit, berdasarkan beban kerja yang ada di peringkat daerah, bilangan satu jawatan yang sedia ada adalah tidak mencukupi. Oleh itu, disyorkan Jabatan mengkaji semula keperluan kakitangannya untuk disesuaikan dengan beban kerja.**

29.2.2. Perolehan peralatan/kemudahan bagi 8 daripada 10 projek yang dilawati telah dibuat secara sebut harga kecuali Projek Ternakan Udang Harimau Sungai Nipah, Selangor yang dibuat secara tender. Semakan Audit mendapati perolehan dibuat mengikut kaedah yang ditetapkan. Bagaimanapun, bagi perolehan tangki fiber Projek Ternakan Udang Galah Kampung Luar, Baling, Kedah, spesifikasi tangki fiber yang perlu dibekalkan tidak dinyatakan secara terperinci mengakibatkan bekalan yang diterima berkualiti rendah. Lawatan Audit mendapati satu daripada 6 tangki yang dibekalkan pecah manakala 3 tangki lagi mengalami keretakan (**Gambar 29.1 dan 29.2**).

GAMBAR 29.1

*Projek Ternakan Udang Galah
Kampung Luar, Baling, Kedah
- Tangki Fiber Yang Pecah*

GAMBAR 29.2

*Projek Ternakan Udang Galah
Kampung Luar, Baling, Kedah
- Tangki Fiber Yang Mengalami Keretakan*

29.2.3. Peserta projek dibenarkan menggunakan peralatan/kemudahan yang dimiliki oleh Jabatan Perikanan Negeri dengan menandatangani perjanjian pinjaman peralatan/kemudahan. Antara peralatan/kemudahan tersebut ialah sangkar, jaring, mesin peleraai kupang, pelantar kerja dan tangki fiber. Semakan Audit mendapati peserta di Selangor dan Terengganu telah menandatangani perjanjian tetapi dokumen perjanjian berkenaan tidak disetemkan. Manakala di Kelantan, Melaka dan Kedah, tidak ada perjanjian ditandatangani dengan peserta projek. Semakan Audit selanjutnya mendapati syarat perjanjian tidak memasukkan peruntukan mengenai keperluan peserta membeli insurans terhadap peralatan yang dipinjam olehnya. **Dokumen perjanjian dan syarat tersebut adalah penting bagi menjaga kepentingan Kerajaan sekiranya berlaku kerosakan atau kehilangan peralatan/kemudahan berkenaan.**

29.2.4. Berdasarkan syarat perjanjian, semua peralatan yang dipinjam tidak boleh dipindahkan dari tapak projek melainkan dengan persetujuan secara bertulis dari Pengarah Perikanan Negeri. Lawatan Audit ke tapak Projek Pusat Pengumpulan Ikan Air Tawar Pantai Ali, Terengganu mendapati 1 daripada 2 *freezer* yang dibekalkan pada bulan Disember 2006 untuk kegunaan projek tidak ditempatkan di tapak projek, sebaliknya diletakkan di luar rumah peserta. Kelulusan bertulis dari Pengarah Perikanan Negeri berhubung perpindahan peralatan ini tidak dapat dikemukakan untuk semakan Audit. Bagi 9 projek yang lain, syarat ini telah dipatuhi oleh peserta.

29.2.5. Dari segi penjagaan dan penggunaan peralatan, secara umumnya peralatan yang dibekalkan masih berkeadaan baik dan boleh digunakan. Namun dari aspek kawalan keselamatan terhadap kemudahan dan peralatan yang disediakan, pihak Audit mendapati tiada pengawal disediakan di tapak Projek Ternakan Tilapia Dalam Sangkar Sungai Como, Terengganu bagi mengawasi peralatan jabatan yang meliputi 3 bot, *generator* dan komputer.

29.2.6. Peralatan yang dipinjamkan kepada peserta di Selangor, Kelantan dan Terengganu telah direkodkan dalam Kad Harta Modal kecuali bagi 308 sangkar dan jaring serta satu mesin peleraian kupang. Manakala kesemua peralatan yang dipinjamkan kepada peserta bagi 3 projek yang dilawati di Kedah tidak direkodkan. Selain itu, sangkar jabatan yang dipinjamkan tidak ditanda "Hak Milik Kerajaan" dan ini boleh menimbulkan kekeliruan dengan sangkar milik persendirian.

29.2.7. Penyelenggaraan rekod di Bahagian Akuakultur Ibu Pejabat adalah tidak memuaskan kecuali bagi projek yang dilaksanakan di bawah Zon Industri Akuakultur. Data penting seperti bilangan projek, bilangan peserta, keluasan tanah terlibat tidak dikemas kini dan minit mesyuarat tidak difailkan dengan sempurna. Hanya maklumat berkaitan jumlah peruntukan yang diselenggarakan dengan kemas kini di peringkat Ibu Pejabat. Pejabat Perikanan Selangor, Melaka dan Terengganu telah menyelenggarakan rekod projek dengan teratur tetapi di Kelantan, rekod projek dikemas kini setakat tahun 2005 sahaja. Di Kedah, penyelenggaraan rekod kurang sempurna di mana hanya satu fail digunakan bagi semua projek akuakultur yang dijalankan.

29.3. Pada umumnya, pengurusan pinjaman peralatan kepada peserta yang menjalankan projek akuakultur adalah memuaskan. Bagaimanapun, Jabatan Perikanan patut menambah jawatan di peringkat daerah supaya pengurusan dan penyeliaan ke atas projek akuakultur dapat dilaksanakan dengan lebih berkesan. Pegawai di peringkat daerah juga patut memastikan peralatan/kemudahan yang dibeli berkualiti, memastikan semua peserta yang menerima pinjaman peralatan daripada Jabatan Perikanan menandatangani surat perjanjian serta Kad Harta Modal dan rekod pelaksanaan projek akuakultur diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini bagi membolehkan pemantauan yang berkesan dilaksanakan.

30. KEMENTERIAN PELANCONGAN MALAYSIA **- *Pengurusan Projek Ekopelancongan***

30.1. Pada akhir tahun 1996, Kementerian Pelancongan Malaysia (Kementerian) dengan kerjasama World Wide Fund For Nature Malaysia, telah menyediakan Pelan Ekopelancongan Kebangsaan (Pelan). Ekopelancongan adalah aktiviti lawatan atau perjalanan bagi menikmati alam semula jadi. Pelan ini mengandungi 21 pelan tindakan, 25 garis panduan dan menyenaraikan 52 projek ekopelancongan yang berpotensi untuk dibangunkan. Objektif utama Pelan ini adalah untuk menggalakkan pelancongan berbentuk alam semula jadi, mengekal serta memulihara alam sekitar, memastikan pembangunan yang mampan dan mesra alam serta meningkatkan tahap sosioekonomi masyarakat setempat. Antara bentuk muka bumi dan ekosistem yang dikategorikan di bawah kawasan ekopelancongan ialah kawasan pergunungan dan berbukit; taman laut, pulau dan pantai; pelbagai jenis hutan (taman negara, hutan bakau, hutan sekunder, hutan lipur dan hutan di pergunungan); tasik; sungai; air terjun serta gua.

30.2. Memandangkan kawasan-kawasan yang berpotensi bagi dimajukan untuk tujuan ekopelancongan tidak mempunyai kemudahan asas yang sempurna, Kerajaan dalam Rancangan Malaysia Lima Tahun telah menyediakan peruntukan bagi tujuan tersebut di bawah Program Pembangunan Ekopelancongan. Peruntukan ini disalurkan kepada agensi pelaksana seperti Pihak Berkuasa Tempatan atau Badan Berkanun Negeri melalui Unit Perancang Ekonomi di setiap negeri atau Kementerian Pelancongan Negeri (Sabah dan Sarawak). Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan (RMK-8), sejumlah RM75.46 juta telah diluluskan untuk melaksanakan 20 projek dan RM63.33 juta telah dibelanjakan. Manakala di bawah Rancangan Malaysia Kesembilan (RMK-9), sejumlah RM212.68 juta telah diluluskan untuk melaksanakan 73 projek dan RM17.99 juta telah dibelanjakan.

30.3. Pengauditan telah dijalankan antara bulan Julai hingga Disember 2007 untuk menentukan sama ada projek ekopelancongan telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur selaras dengan Pelan Ekopelancongan Kebangsaan dan mendapati perkara-perkara berikut :-

30.3.1. Kementerian **tidak mewujudkan bahagian yang khusus untuk melaksanakan projek ekopelancongan**. Bagaimanapun, terdapat 4 bahagian/ agensi yang terlibat dengan aktiviti ini iaitu Bahagian Dasar, Perancangan Dan Hubungan Antarabangsa; Unit Acara, Bahagian Perkhidmatan Pelancongan (termasuk Majlis Tindakan Pelancongan Negeri); Bahagian Pembangunan serta Lembaga Penggalakan Pelancongan Malaysia.

30.3.2. Mengikut Pelan Ekopelancongan Kebangsaan, Kementerian perlu menetapkan kriteria bagi menilai permohonan projek ekopelancongan. Pelan tersebut juga mencadangkan beberapa kriteria yang boleh digunakan untuk menilai sesuatu permohonan projek pembangunan di kawasan ekopelancongan. Antara kriteria tersebut ialah impak projek terhadap alam sekitar, kesesuaian lokasi, *economic viability*, potensi pertumbuhan pengunjung/hasil, potensi meningkatkan kepuasan hati pelancong, kesan kepada penduduk setempat dan juga keadaan kontur tempat. Bagaimanapun, didapati **Kementerian tidak menetapkan kriteria-kriteria untuk dijadikan rujukan bagi menilai permohonan projek pembangunan**.

30.3.3. Pelan Ekopelancongan Kebangsaan juga telah mengenal pasti projek ekopelancongan yang berpotensi untuk dibangunkan melalui kajian kemungkinan yang telah dijalankan oleh World Wide Fund For Nature Malaysia. Semakan Audit mendapati **daripada 91 projek ekopelancongan melibatkan 60 kawasan yang diluluskan di bawah RMK-8 dan RMK-9, sebanyak 45 kawasan bukan merupakan kawasan berpotensi dalam Pelan berkenaan**. Contoh projek yang bukan di kawasan yang telah disenaraikan dalam Pelan Ekopelancongan Kebangsaan ialah Projek Agro Pelancongan Kompleks Pertanian Bukit Temiang Perlis; Kemudahan Pelancongan di Rezab PERHILITAN Wang Pinang Mukim Kuala

Perlis, Perlis; Peningkatan Kemudahan Taman Botanical Melaka serta Peningkatan Kemudahan Pelancongan Di Pulau Tulai, Pahang. Selain itu, **tiada bukti menunjukkan kesemua 45 kawasan tersebut telah dijalankan sebarang kajian kemungkinan.**

30.3.4. Pelan Ekopelancongan Kebangsaan yang dikeluarkan juga telah menyediakan 25 garis panduan bagi semua pihak yang terlibat dengan perancangan dan pengurusan setiap jenis kawasan ekopelancongan. Garis panduan ini dapat memberi kefahaman yang jelas tentang sesuatu kawasan ekopelancongan dari segi keperluan perancangan, amalan pengurusan, struktur pentadbiran dan sebagainya. Berdasarkan kepada soal selidik yang diedarkan oleh Jabatan Audit Negara kepada Unit Perancang Ekonomi Negeri, Majlis Daerah dan badan-badan promosi pelancongan, pihak Audit mendapati secara umumnya pihak berkenaan adalah kurang jelas mengenai konsep ekopelancongan. Punca utama kurang kefahaman ini disebabkan **kurangnya promosi tentang konsep ekopelancongan dan dokumen berhubung dengan Pelan tersebut termasuk garis panduannya tidak diedarkan untuk makluman dan rujukan pihak-pihak yang berkenaan.**

30.3.5. **Prestasi pelaksanaan projek ekopelancongan di bawah RMK-8 adalah kurang memuaskan di mana hanya 10 daripada 20 projek yang dirancang telah disiapkan.** Manakala 10 projek yang lain terpaksa disambung ke RMK-9. Antara sebab kelewatan menyiapkan projek berkenaan adalah masalah berkaitan pelantikan perunding projek; kontraktor kurang berpengalaman; kelewatan penyediaan *project brief* dan kelewatan mengenal pasti tanah atau tapak yang sesuai.

30.3.6. Semakan selanjutnya terhadap 4 projek iaitu Pembangunan Taman Alam, Kuala Selangor, Selangor; Peningkatan Kemudahan Pelancongan Tasik Kenyir, Terengganu; Pembangunan Kemudahan Asas Dan Infrastruktur Taman Negara Endau Rompin, Pahang dan Peningkatan Kemudahan Pelancongan Di Taman Kinabalu, Sabah yang dilaksanakan di bawah RMK-8 mendapati perkara-perkara berikut :-

30.3.6.1. Projek Pembangunan Taman Alam, Kuala Selangor, Selangor dan Peningkatan Kemudahan Pelancongan Tasik Kenyir, Terengganu telah siap. Manakala **2 projek lain yang belum siap akan disambung ke RMK-9.**

30.3.6.2. Setakat 31 Disember 2007, sejumlah RM4.69 juta daripada peruntukan berjumlah RM13.80 juta telah dibelanjakan untuk Projek Peningkatan Kemudahan Pelancongan Di Taman Kinabalu, Sabah. Bagaimanapun akibat daripada **ketiadaan kajian terperinci termasuk kajian Environmental Impact Assesment (EIA) dijalankan**, pembinaan rumah rehat di Stesen Layang-layang Taman Kinabalu, Sabah telah **menyebabkan kemusnahan kawasan persekitarannya (Gambar 30.1).** Memandangkan

Taman Kinabalu Sabah telah disenaraikan di bawah World Heritage List, projek tersebut telah menerima bantahan daripada aktivis alam sekitar. Berikutan itu, pembinaan rumah rehat tersebut telah dibatalkan. Lawatan Audit mendapati kerja-kerja pemuliharaan kembali tapak (rehabilitation of vegetation) sedang dijalankan (**Gambar 30.2**).

GAMBAR 30.1

*Taman Kinabalu, Sabah
- Kesan Projek Membina Rumah Rehat Di Stesen Layang-layang
Terhadap Alam Sekitar*

GAMBAR 30.2

*Taman Kinabalu, Sabah
- Kerja-kerja Pemuliharaan/Pembersihan Tapak Yang Dijalankan*

30.3.6.3. Sebahagian komponen projek ekopelancongan yang telah dibangunkan tidak dapat digunakan sepenuhnya kerana peralatan dan kemudahan utiliti sama ada tidak disediakan dengan sempurna atau langsung tidak disediakan. Berikut diberikan beberapa contohnya :-

- a. **Pusat Penyelidikan Taman Alam, Kuala Selangor, Selangor (kos komponen berjumlah RM0.19 juta)** - Pusat ini tidak dapat berfungsi sebagai pusat penyelidikan kerana peralatan yang diperlukan tidak diperoleh dan kini digunakan sebagai dewan serba guna.
- b. **Menara Pemandangan, Air Terjun Sungai Lasir, Tasik Kenyir, Terengganu (kos komponen berjumlah RM0.19 juta)** - Bangunan telah disiapkan pada tahun 2004, namun bekalan utiliti belum dimasukkan sehingga tarikh pengauditan.

- c. **Tangki Simpanan Air Panas, Kolam Air Panas Poring, Taman Kinabalu, Sabah (kos komponen berjumlah RM0.24 juta)** - Tangki pemanas yang sepatutnya boleh mengekalkan suhu air panas sehingga 9 hari telah rosak dan tidak dibaiki sejak tahun 2004.
- d. **Sebahagian komponen yang telah siap bagi 4 projek di bawah RMK-8 tidak disenggarakan dengan baik.** Contohnya adalah seperti di gambar-gambar berikut :-

GAMBAR 30.3

Menara Pandang Konkrit di Taman Alam, Kuala Selangor
- Apron Di Kaki Menara Pandang Telah Retak

GAMBAR 30.4

Menara Pandang Kayu di Taman Alam, Kuala Selangor
- Menara Kayu Usang Dan Tangga Kayu Patah

GAMBAR 30.5

Laluan Siar Kaki Di Taman Alam, Kuala Selangor
- Keadaan Railing Besi Laluan Siar Kaki Telah Berkarat/Rosak/Roboh

GAMBAR 30.6

Jalan Raya Ke Taman Negara Endau Rompin, Pahang
- Laluan Jalan Raya Berturap Jenis Pro-Base Yang Digunakan Telah Pecah Dan Berlubang

GAMBAR 30.7

GAMBAR 30.8

*Jeti Pelampung Di Tasik Kenyir, Terengganu
- Titi Yang Menghubungkan Jeti Dengan Daratan
Telah Roboh Dan Tenggelam*

GAMBAR 30.9

*Railing Di Kawasan Sungai Lasir,
Tasik Kenyir, Terengganu
- Palang Pada Railing Bertali Musnah Akibat Arus
Sungai Yang Kuat Pada Musim Tengkujuh*

30.3.7. Pada bulan November 2000, Kerajaan telah mewujudkan satu Jawatankuasa Khas Ekopelancongan yang bertanggungjawab merancang, menyelaraskan pelaksanaan, memantau dan menilai aktiviti ekopelancongan/agro pelancongan negara. Jawatankuasa ini dipengerusikan oleh Ketua Setiausaha Kementerian dan dianggotai antaranya oleh wakil-wakil daripada Kementerian Sains, Teknologi Dan Inovasi; Kementerian Pelancongan Sabah dan Sarawak; Jabatan Perhutanan; Jabatan Pertanian; Jabatan Perikanan; Kementerian Pembangunan Luar Bandar Dan Wilayah, Jabatan Hal-Ehwal Orang Asli; Jabatan Laut; Lembaga Penggalakan Pelancongan Malaysia serta Unit Perancang Ekonomi Negeri. Sungguhpun jawatankuasa ini sepatutnya bermesyuarat setiap 4 bulan sekali, namun **didapati mesyuarat yang terakhir hanya diadakan pada tahun 2003.**

30.3.8. Bagi memantau pelaksanaan projek di peringkat agensi pelaksana, semakan Audit mendapati mesyuarat antara pihak Kementerian dengan Pengurus-pengurus Besar, Majlis Tindakan Pelancongan Negeri telah diadakan. Antara perkara yang dibincangkan dalam mesyuarat adalah mengenai isu pelancongan negeri termasuk ekopelancongan, pembentangan laporan kewangan dan laporan pelaksanaan program pelancongan. Bagaimanapun, pihak Audit **tidak dapat menentukan kekerapan mesyuarat yang diadakan.** Mesyuarat yang terakhir diadakan ialah pada 23 April 2007.

30.4. Pada umumnya, pelaksanaan projek berkaitan ekopelancongan mempunyai beberapa kelemahan yang perlu diperbaiki. Sehubungan ini, adalah disyorkan supaya Kementerian Pelancongan mempertimbangkan perkara-perkara berikut :-

30.4.1. Mewujudkan bahagian dengan jawatan yang khusus untuk memastikan perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap projek ekopelancongan dilaksanakan dengan cekap dan berkesan.

30.4.2. Menyediakan garis panduan dengan mengambil kira kriteria-kriteria yang ditetapkan dalam Pelan Ekopelancongan Kebangsaan dan aspek-aspek lain yang

difikirkan perlu untuk dijadikan rujukan bagi menilai permohonan projek berkaitan ekopelancongan. Garis panduan ini juga perlu diedarkan kepada agensi pelaksana yang akan membuat permohonan projek.

30.4.3. Memastikan agensi pelaksana menjalankan kajian kemungkinan untuk menentukan impak projek terhadap aspek ekonomi, sosial dan alam sekitar sebelum sesuatu projek ekopelancongan dilaksanakan.

30.4.4. Mempertingkatkan promosi tentang konsep ekopelancongan termasuk memastikan pengedaran garis panduan berhubung dengan perancangan, pengurusan dan pemantauan projek ekopelancongan dan persekitarannya kepada semua pihak yang terlibat.

30.4.5. Melaksanakan projek berkaitan ekopelancongan di kawasan yang telah diiktiraf oleh Kerajaan sebagai kawasan ekopelancongan.

30.4.6. Memastikan agensi pelaksana menyediakan peralatan dan kemudahan utiliti dengan sempurna supaya komponen projek ekopelancongan yang telah dibangunkan dapat digunakan sepenuhnya.

30.4.7. Memastikan agensi pelaksana menyenggarakan kemudahan yang telah dibina di kawasan ekopelancongan secara terancang seperti mana yang dinyatakan di dalam Surat Pekeliling Am Bilangan 2 Tahun 1995 - Pengurusan Penyenggaraan - Pewujudan Sistem Penyenggaraan Terancang.

30.4.8. Mengaktifkan semula Jawatankuasa Khas Ekopelancongan bagi mempertingkatkan pemantauan dan penilaian terhadap aktiviti ekopelancongan. Selain itu, Majlis Tindakan Pelancongan Negeri juga perlu memastikan jadual dan minit mesyuarat disediakan serta diselenggarakan.

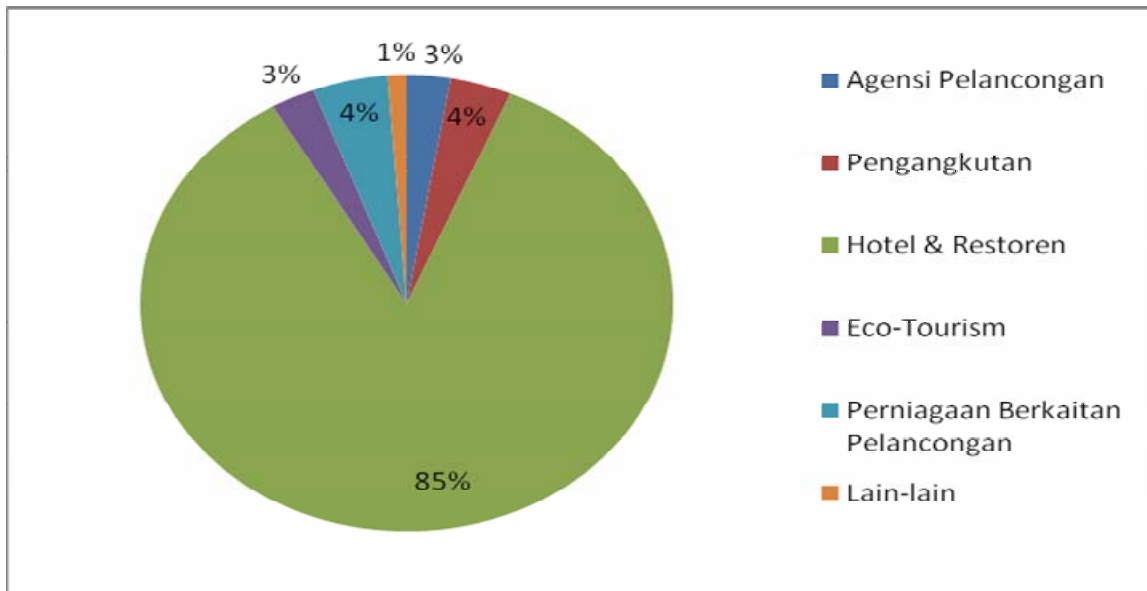
31. KEMENTERIAN PELANCONGAN MALAYSIA

- *Pengurusan Tabung Khas Pelancongan*

31.1. Tabung Khas Pelancongan (Tabung) telah diwujudkan sejak tahun 1990 dan ditamatkan pada tahun 1997. Pada tahun 2002, Tabung ini telah diwujudkan semula atas permohonan Kementerian Kebudayaan, Kesenian Dan Pelancongan Malaysia (kini dikenali sebagai Kementerian Pelancongan Malaysia). Kerajaan telah memperuntukkan sejumlah RM1.20 bilion untuk Tabung ini dan melantik Bank Pembangunan Infrastruktur Malaysia Berhad (BPIMB) untuk menguruskannya. Tabung ini kemudiannya diuruskan oleh Bank Perusahaan Kecil Dan Sederhana Malaysia Berhad (SME Bank) yang mengambil alih BPIMB pada tahun 2002. Tabung ini diwujudkan untuk memberi pinjaman/pembiayaan kewangan kepada syarikat bumiputera bersaiz kecil dan sederhana bagi melaksanakan projek-projek pembangunan dan kemudahan pelancongan serta menyediakan projek sokongan aktiviti pelancongan.

31.2. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2007, pinjaman berjumlah RM1.42 bilion telah diluluskan kepada 256 syarikat meliputi pelbagai sektor seperti agensi pelancongan, pengangkutan, pengusaha hotel dan restoran, *eco-tourism* serta lain-lain perniagaan berkaitan dengan pelancongan. Peratusan kelulusan pinjaman dari Tabung mengikut sektor pelancongan adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 31.1
KELULUSAN PINJAMAN DARI TABUNG KHAS PELANCONGAN MENGIKUT SEKTOR

31.3. Antara projek yang layak mendapat pinjaman adalah :-

- a. Projek penginapan seperti hotel, chalet, resort dan rumah rehat termasuk menambah dan mengubah suai bangunan.
- b. Perkhidmatan pengangkutan pelancongan seperti bas, kereta sewa, feri dan bot.
- c. Pusat peranginan dan rekreasi termasuk kerja-kerja pengindahan dan pengubahsuaian.
- d. Kemudahan yang berkaitan pelancongan seperti restoran, persembahan kebudayaan, cenderamata dan kraf tangan.
- e. Membiayai modal kerja untuk aktiviti pelancongan.

31.4. Pengurusan Tabung melibatkan 3 agensi seperti berikut :-

31.4.1. Bahagian Pengurusan Pinjaman, Pasaran Kewangan Dan Aktuari, Kementerian Kewangan - bertanggungjawab meluluskan peruntukan kewangan, mengeluarkan garis panduan dan memantau penggunaan wang Tabung.

31.4.2. Bahagian Perkhidmatan Pelancongan, Kementerian Pelancongan - bertanggungjawab menapis permohonan pinjaman melalui Jawatankuasa Tabung Khas Pelancongan bagi menentukan projek-projek yang layak disokong atau sebaliknya. Surat sokongan projek akan dikeluarkan kepada pemohon bagi projek yang disokong oleh Jawatankuasa ini.

31.4.3. SME Bank - Memproses permohonan yang telah mendapat surat sokongan daripada Kementerian Pelancongan, menguruskan pengeluaran wang, menyelenggara rekod pinjaman dan memantau pelaksanaan projek yang menerima pinjaman dari dana Tabung.

31.5. Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai hingga Disember 2007 untuk menentukan sama ada pengurusan Tabung adalah teratur mendapati perkara berikut :-

31.5.1. Sumber dana Tabung diterima daripada peruntukan Kerajaan dan pinjaman yang dibuat oleh bank daripada Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP) yang dijamin oleh Kerajaan. Sumber Tabung ini diperoleh secara berperingkat seperti berikut :-

31.5.1.1. Peringkat pertama diperoleh daripada Kerajaan Persekutuan berjumlah RM400 juta. Berdasarkan perjanjian yang ditandatangani antara Kerajaan dengan BPIMB pada 8 Oktober 2002, Bank dikehendaki membayar balik pinjaman berjumlah RM400 juta ini kepada Kerajaan Persekutuan dalam tempoh 20 tahun dengan kadar faedah 2% setahun bermula 10 September 2007.

31.5.1.2. Pada tahun 2004, Kerajaan telah menjamin pinjaman yang dibuat oleh SME Bank berjumlah RM300 juta daripada KWSP bagi menambah dana Tabung ini. Mengikut perjanjian yang ditandatangani pada 16 Mac 2004, SME Bank dikehendaki membayar balik pinjaman tersebut kepada KWSP dalam tempoh 20 tahun dengan kadar faedah 5% setahun bagi 6 tahun pertama dan kadar seterusnya atas persetujuan kedua-dua pihak.

31.5.1.3. Pada 27 Ogos 2007, SME Bank telah juga mendapatkan pinjaman tambahan daripada KWSP berjumlah RM500 juta. Bagaimanapun wang pinjaman ini masih belum dikeluarkan kepada SME Bank kerana perjanjian antara Kementerian Kewangan dan KWSP masih belum ditandatangani. Butiran mengenai sumber dana Tabung adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 31.1
SUMBER DANA TABUNG KHAS PELANCONGAN

PERKARA	PERINGKAT - 1	PERINGKAT - 2	PERINGKAT - 3
Pemberi Tabung	Kementerian Kewangan	KWSP	KWSP
Jumlah Pinjaman	RM400 Juta	RM300 Juta	RM500 Juta
Kadar Faedah Pinjaman	2.0%	5.0% - (6 Tahun Pertama, Kadar Seterusnya Atas Persetujuan Dua Pihak)	<i>Malaysian Government Security + 0.5%</i>
Tarikh Perjanjian	8.10.2002	16.3.2004	27.8.2007
Tempoh Bayaran Balik Pinjaman	20 Tahun	20 Tahun	20 Tahun
Jumlah Pinjaman Dikeluarkan	RM400 juta	RM200 juta	Belum Dikeluarkan

31.5.2. Pengurusan Tabung perlu mematuhi Garis Panduan Tabung Khas Pelancongan yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan dan Prosedur Kerja Kementerian Pelancongan serta SME Bank. **Pada pandangan Audit, garis panduan untuk mengendalikan Tabung Khas Pelancongan adalah memadai untuk memastikan ia diuruskan dengan cekap dan teratur.**

31.5.3. SME Bank hanya akan menimbangkan pinjaman bagi projek yang telah diperakukan oleh Kementerian Pelancongan. Ia telah menetapkan 95 hari sebagai norma masa untuk memproses permohonan sehingga keputusan dimaklumkan kepada pemohon. SME Bank akan menilai setiap permohonan berdasarkan kriteria kelayakan yang ditetapkan oleh Kementerian Kewangan. Antara kriteria kelayakan yang ditetapkan adalah seperti berikut :-

- a. Syarikat bumiputera bersaiz kecil dan sederhana (minimum ekuiti pegangan bumiputera adalah 60%).
- b. Syarikat berdaftar dengan Suruhanjaya Syarikat Malaysia atau Akta Koperasi.
- c. Syarikat mesti mempunyai projek pelancongan yang berdaya maju dan berdaftar dengan Kementerian Pelancongan.
- d. Projek diperakukan oleh Kementerian Pelancongan.
- e. Dana pemegang saham tidak melebihi RM10 juta.
- f. Pinjaman adalah antara RM50,000 hingga RM25 juta atau 90% daripada kos projek (tidak termasuk tanah) yang mana lebih rendah.
- g. Kadar faedah sebelum bulan Julai 2007 adalah 3.75% manakala mulai 1 Julai 2007, kadar faedah adalah antara 4% hingga 5.5%.
- h. Tempoh pinjaman adalah antara 5 hingga 20 tahun bergantung kepada jenis pinjaman.
- i. Tempoh pertanggungan pinjaman adalah selama 5 tahun.

31.5.4. Kementerian Pelancongan **tidak menetapkan kriteria dan elemen tertentu untuk diambil kira bagi menentukan sesuatu projek itu layak disokong** ataupun sebaliknya. Semakan Audit terhadap minit mesyuarat dan dokumen-dokumen yang berkaitan dengan 55 pinjaman mendapati penilaian terhadap permohonan pinjaman hanya dibuat berdasarkan kertas taklimat projek, kertas kerja projek serta pembentangan projek oleh pemohon.

31.5.5. Semakan yang dijalankan di SME Bank terhadap Laporan Bulanan Tabung melibatkan 244 permohonan pinjaman yang telah diluluskan mendapati hanya 93 kes dapat diselesaikan dalam tempoh masa yang ditetapkan iaitu selama 95 hari. Manakala 151 kes yang lain telah mengambil masa sehingga 813 hari.

31.5.6. Semakan terhadap 25 surat permohonan pengeluaran wang oleh peminjam yang telah diluluskan pinjaman mendapati kesemua peraturan yang ditetapkan telah dipatuhi. Selain itu, tahap kawalan dalaman pengeluaran wang oleh SME Bank adalah memuaskan di mana lawatan ke tapak projek telah dilakukan sebelum wang dikeluarkan dan semua pembayaran telah diluluskan oleh Pihak Berkuasa Melulus di bawah *Approving Authority Structure For Banking Sector* yang ditetapkan.

31.5.7. Pada bulan Disember 2007, hanya 81 pinjaman berjumlah RM520.75 juta telah dikeluarkan kepada peminjam. Daripada jumlah ini, 12 pinjaman telah dikategorikan sebagai *Non Performance Loan* (NPL) melibatkan jumlah tunggakan ansuran bulanan bayaran balik berjumlah RM23.76 juta. Antara faktor menyebabkan peminjam gagal menjelaskan hutang mereka ialah :-

- a. Syarikat yang terlibat dengan pengangkutan menghadapi masalah kewangan kerana pendapatan yang diperoleh tidak dapat menampung kos penyenggaraan kenderaan yang semakin meningkat.
- b. Operasi perniagaan di kawasan pulau diberhentikan pada musim angin monsun.
- c. Perniagaan tidak berdaya maju/kurang sambutan kerana kedudukan lokasinya.

31.5.8. Berdasarkan lawatan Audit ke 25 tapak projek, didapati 24 projek telah dilaksanakan mengikut jadual. Bagaimanapun, satu projek telah ditutup operasinya kerana syarikat menghadapi masalah kewangan. Keadaan projek tersebut pada ketika ini adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 31.1

Resort Yang Tidak Beroperasi Di Pulau Redang, Terengganu

31.5.9. Dari aspek pemantauan, pihak Audit mendapati Kementerian Pelancongan ada membuat pemantauan melalui Laporan Bulanan Tabung Khas Pelancongan yang diterima daripada SME Bank. Perbincangan dan mesyuarat dengan SME Bank dan Kementerian Kewangan juga telah diadakan. **Di peringkat Kementerian Kewangan pula, didapati tiada bukti menunjukkan laporan yang diterima daripada SME Bank disemak dan diteliti.** Bagaimanapun, Kementerian Kewangan

telah mengadakan mesyuarat mengenai semakan semula Garis Panduan Tabung bersama dengan Kementerian Pelancongan dan SME Bank. SME Bank pula telah menjalankan pemantauan yang memuaskan dengan membuat lawatan fizikal ke tapak projek secara berkala atau menjalankan pengesahan terhadap kewujudan aset sekurang-kurang 2 kali setahun selepas projek siap/pembelian aset diselesaikan.

31.5.10. Bagi memastikan Tabung ini digunakan dengan teratur dan selaras dengan objektif yang telah ditetapkan, adalah disyorkan pihak yang terlibat memberikan pertimbangan kepada perkara berikut :-

- a. Kementerian Pelancongan menetapkan kriteria untuk dijadikan panduan bagi pemberian pinjaman oleh SME Bank. Justifikasi asas memberi sokongan kepada sesuatu permohonan pinjaman juga hendaklah dinyatakan dengan jelas dalam surat sokongan Kementerian tersebut.
- b. Kementerian Pelancongan dan Kementerian Kewangan perlu menilai sejauhmana Tabung yang telah diwujudkan ini mencapai objektifnya. Kementerian tersebut juga perlu mengenal pasti kelemahan-kelemahan yang berlaku dan mengambil tindakan susulan.

BAHAGIAN II

PENGURUSAN SYARIKAT KERAJAAN

BAHAGIAN II

PENGURUSAN SYARIKAT KERAJAAN

32. PENDAHULUAN

32.1. Mengikut Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan, sehingga 31 Disember 2007, Kerajaan mempunyai pelaburan berjumlah RM23.27 bilion dalam 98 syarikat Kerajaan berbanding dengan tahun 2006 di mana ia mempunyai pelaburan berjumlah RM20.13 bilion dalam 88 syarikat Kerajaan. Kerajaan mempunyai kepentingan dalam 98 syarikat tersebut dengan pegangan saham biasa/keutamaan/emas/khas. Objektif pelaburan Kerajaan Persekutuan adalah untuk mendapatkan pulangan yang munasabah, mengekalkan kepentingan Kerajaan dalam sektor strategik dan melabur dalam sektor yang kurang mendapat sambutan daripada sektor swasta. Jumlah pelaburan mengikut kategori syarikat pada akhir tahun 2007 adalah seperti berikut :-

- a. Sejumlah RM22.79 bilion telah dilaburkan dalam 53 syarikat di mana Kerajaan Persekutuan memegang lebih daripada 50% ekuitinya.
- b. Sejumlah RM0.20 bilion telah dilaburkan dalam 6 syarikat di mana Kerajaan Persekutuan memegang antara 20% hingga 50% ekuitinya.
- c. Sejumlah RM0.28 bilion telah dilaburkan dalam 39 syarikat di mana Kerajaan Persekutuan memegang kurang daripada 20% ekuitinya.

32.2. Seksyen 5(1)(d) Akta Audit 1957 memberi kuasa kepada Ketua Audit Negara untuk mengaudit sesebuah syarikat yang didaftarkan di bawah Akta Syarikat 1965 yang menerima geran/pinjaman/jaminan daripada Kerajaan Persekutuan atau Negeri dan sesebuah syarikat di mana lebih daripada 50% modal saham berbayar dipegang oleh Kerajaan Persekutuan atau Negeri atau Agensi Kerajaan. Bagaimanapun, pengauditan terhadap syarikat-syarikat berkenaan hanya boleh dijalankan jika perintah daripada Yang di-Pertuan Agong diperoleh terlebih dahulu. Sehubungan ini pada 29 Januari 2004, Yang di-Pertuan Agong telah mengeluarkan perintah kepada Ketua Audit Negara supaya menjalankan pengauditan terhadap syarikat-syarikat berkenaan.

33. PRESTASI KEWANGAN SYARIKAT SECARA KESELURUHAN

33.1. Objektif Pengauditan

Pengauditan ini dijalankan untuk memastikan kepentingan Kerajaan sebagai pemegang ekuiti dan pembiaya sumber kewangan dijaga serta pelaburan dalam syarikat Kerajaan tersebut diuruskan dengan cekap, berkesan dan berhemat.

33.2. Skop Dan Metodologi Pengauditan

Jabatan Audit Negara telah menjalankan analisis terhadap penyata kewangan syarikat bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006 untuk menilai prestasi kewangan syarikat di mana Kerajaan mempunyai ekuiti lebih daripada 50%. Bagaimanapun, analisis Audit hanya dapat dilaksanakan terhadap 38 daripada 52 syarikat dalam kategori ini kerana syarikat yang lain sama ada tidak aktif atau maklumat berhubung kewangannya tidak dapat dikemukakan. Syarikat mengikut sektor yang dianalisis adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 33.1
SYARIKAT YANG MANA KERAJAAN MEMPUNYAI LEBIH DARIPADA 50% PEGANGAN
EKUITI YANG DIPILIH UNTUK DIANALISIS

SEKTOR EKONOMI	SEKTOR SOSIAL
1. Amanah Raya Berhad 2. Bank Pembangunan Malaysia Berhad 3. Export-Import Bank Of Malaysia Berhad 4. FELCRA Berhad 5. Halal Industry Development Corporation Sdn. Bhd. 6. Kedah Aquaculture Sdn. Bhd. 7. Kumpulan Modal Perdana Sdn. Bhd. 8. Malaysia Debt Ventures Berhad 9. Malaysian Kuwaiti Investment Co. Sdn. Bhd. 10. Malaysia Venture Capital Management Berhad 11. Perbadanan Nasional Berhad 12. Petroliaam Nasional Berhad 13. Pengurusan Danaharta Nasional Berhad	1. Indah Water Konsortium Sdn. Bhd. 2. Institut Terjemahan Negara Malaysia Berhad 3. JKP Sdn. Bhd. 4. Percetakan Nasional Malaysia Berhad 5. Professional Services Development Corporation Sdn. Bhd. 6. Rangkaian Hotel Seri Malaysia Sdn. Bhd. 7. Sarawak Hidro Sdn. Bhd. 8. Syarikat Perumahan Negara Berhad
SEKTOR INFRASTRUKTUR	SEKTOR PERKHIDMATAN AM
1. Assets Global Network Sdn. Bhd. 2. Keretapi Tanah Melayu Berhad 3. Penang Port Sdn. Bhd. 4. Rangkaian Pengangkutan Integrasi Deras Sdn. Bhd. 5. Syarikat Prasarana Negara Berhad	1. Astronautic Technology (M) Sdn. Bhd. 2. Columbia Aircraft Manufacturing Corporation 3. Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd. 4. Cyberview Sdn. Bhd. 5. Inno Bio Ventures Sdn. Bhd. 6. Khazanah Nasional Berhad 7. Malaysian Biotechnology Corporation Sdn. Bhd. 8. MIMOS Berhad 9. Multimedia Development Corporation Sdn. Bhd. 10. SIRIM Berhad 11. Technology Park Malaysia Corporation Sdn. Bhd. 12. Jaring Communications Sdn. Bhd.

33.3. Penemuan Audit

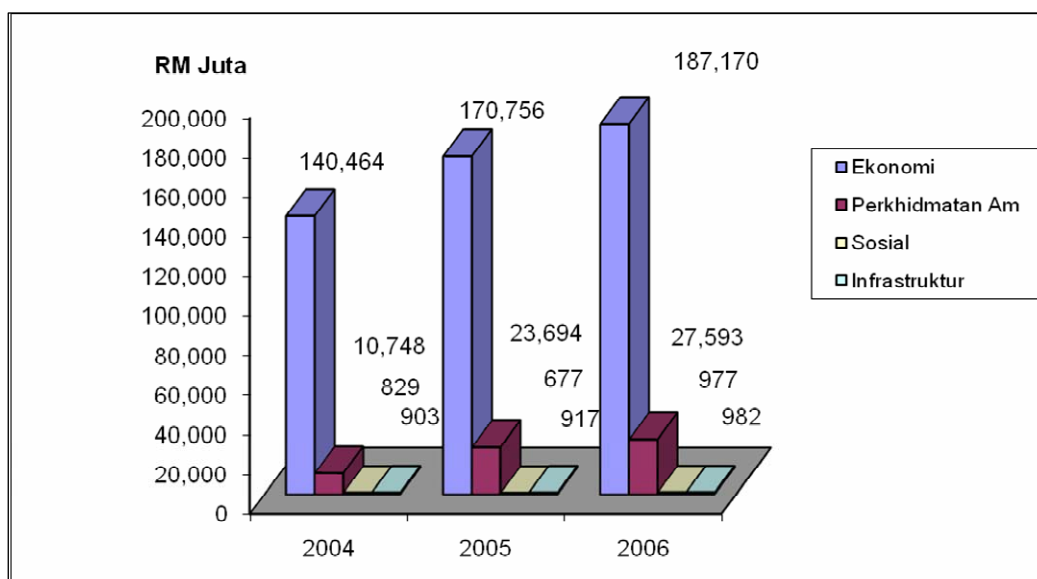
Hasil analisis terhadap penyata kewangan bagi 38 syarikat mendapati perkara berikut :-

33.3.1. Pendapatan Syarikat

33.3.1.1. Adalah didapati kecuali Halal Industry Development Corporation Sdn. Bhd. yang ditubuhkan pada tahun 2006 yang belum menjana pendapatan, jumlah pendapatan bagi 37 syarikat lain yang dianalisis pada tahun 2006 adalah berjumlah RM216.72 bilion. Ini menunjukkan peningkatan sejumlah RM20.68 bilion atau 10.5% berbanding RM196.04 bilion pada tahun 2005.

Pendapatan tertinggi adalah daripada sektor ekonomi yang memperoleh pendapatan berjumlah RM187.17 bilion atau 86.4% daripada jumlah keseluruhan pendapatan pada tahun 2006. Ini diikuti oleh sektor perkhidmatan am berjumlah RM27.59 bilion, sektor infrastruktur berjumlah RM0.98 bilion dan sektor sosial berjumlah RM0.97 bilion. Carta berikut menunjukkan pendapatan syarikat mengikut sektor bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006 :-

CARTA 33.1
PENDAPATAN SYARIKAT KERAJAAN MENGIKUT SEKTOR
BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2006

33.3.1.2. Analisis Audit mendapati 16 syarikat berjaya memperoleh pendapatan yang meningkat setiap tahun. Jumlah pendapatan yang diperoleh oleh syarikat-syarikat ini ialah RM149.17 bilion pada tahun 2004 menjadi RM213.72 bilion pada tahun 2006. Pendapatan bagi 4 syarikat pula yang berjumlah RM1.09 bilion pada tahun 2004 telah menurun kepada RM0.29 bilion pada tahun 2006. Kedudukan pendapatan bagi syarikat-syarikat berkenaan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 33.2
SYARIKAT YANG MEMPEROLEH PENAMBAHAN/PENURUNAN PENDAPATAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2006

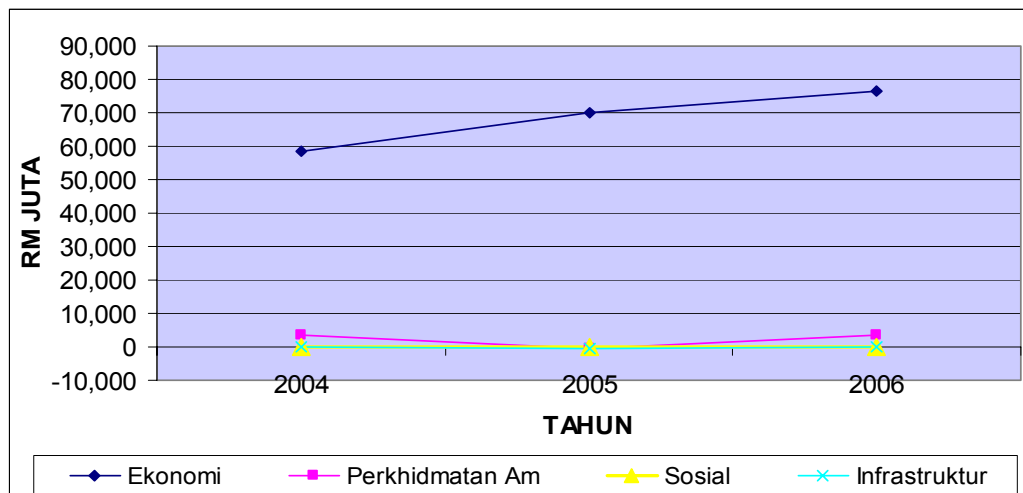
SYARIKAT	TAHUN		
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)
SYARIKAT YANG MEMPEROLEH PENAMBAHAN PENDAPATAN			
Petroleum Nasional Berhad	137,046.49	167,429.62	184,053.43
Khazanah Nasional Berhad	9,654.27	22,569.95	26,503.23
FELCRA Berhad	1,413.90	1,438.27	1,566.75
Columbia Aircraft Manufacturing Corporation	124.71	196.66	343.06
Penang Port Sdn. Bhd.	206.16	206.83	225.07
Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd.	156.41	203.38	210.85
Export-Import Bank Of Malaysia Berhad	100.77	108.77	190.41

SYARIKAT	TAHUN		
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)
Percetakan Nasional Malaysia Berhad	130.74	136.82	155.67
SIRIM Berhad	134.38	139.07	146.49
Amanah Raya Berhad	36.56	54.55	94.28
Technology Park Malaysia Corporation Sdn. Bhd.	80.49	80.52	93.50
Malaysian Kuwaiti Investment Co. Sdn. Bhd.	53.64	73.75	75.62
Astronautic Technology (M) Sdn. Bhd.	19.93	29.88	34.60
Institut Terjemahan Negara Malaysia Berhad	2.20	2.65	11.22
Rangkaian Hotel Seri Malaysia Sdn. Bhd.	6.31	6.57	8.90
Kumpulan Modal Perdana Sdn. Bhd.	0.67	1.04	2.05
JUMLAH	149,167.63	192,678.33	213,715.13
SYARIKAT YANG MENGALAMI PENURUNAN PENDAPATAN			
Pengurusan Danaharta Nasional Berhad	580.61	449.07	122.49
Multimedia Development Corporation Sdn. Bhd.	149.80	103.66	92.44
MIMOS Berhad	335.45	173.63	66.09
Kedah Aquaculture Sdn. Bhd.	20.74	14.91	8.03
JUMLAH	1,086.60	741.27	289.05

33.3.2. Keuntungan Sebelum Cukai

33.3.2.1. Pada tahun 2006, sebanyak 22 syarikat telah memperoleh keuntungan sebelum cukai berjumlah RM80.67 bilion. Manakala 16 syarikat yang lain mengalami kerugian berjumlah RM0.91 bilion. Ini bermakna jumlah keuntungan sebelum cukai bagi 38 syarikat secara keseluruhannya adalah berjumlah RM79.76 bilion. Jumlah ini adalah lebih tinggi berbanding RM61.68 bilion bagi tahun 2004. Pada keseluruhannya, sektor ekonomi menunjukkan peningkatan keuntungan sebelum cukai yang lebih baik berbanding sektor-sektor lain. Keuntungan sebelum cukai bagi syarikat mengikut sektor adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 33.2
KEUNTUNGAN SEBELUM CUKAI SYARIKAT KERAJAAN
MENGIKUT SEKTOR BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2005

33.3.2.2. Adalah diperhatikan 14 syarikat telah memperoleh keuntungan sebelum cukai untuk tempoh 3 tahun berturut-turut berjumlah RM205.91 bilion. Manakala 8 syarikat lain mengalami kerugian bagi tempoh 3 tahun berturut-turut berjumlah RM1.29 bilion. Syarikat yang mendapat keuntungan dan kerugian 3 tahun berturut-turut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 33.3
SYARIKAT YANG MEMPEROLEH KEUNTUNGAN/KERUGIAN SEBELUM CUKAI
3 TAHUN BERTERUSAN BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2006

SYARIKAT	TAHUN		
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)
SYARIKAT YANG MEMPEROLEH KEUNTUNGAN SEBELUM CUKAI			
Petroleum Nasional Berhad	58,030.20	69,399.78	76,345.66
Bank Pembangunan Malaysia Berhad	380.87	243.29	371.58
Cyberview Sdn. Bhd.	35.47	29.64	145.10
Export-Import Bank Of Malaysia Berhad	74.90	120.42	95.04
Penang Port Sdn. Bhd.	19.49	7.66	52.51
FELCRA Berhad	74.04	68.27	45.88
Amanah Raya Berhad	3.09	19.02	41.18
Percetakan Nasional Malaysia Berhad	24.26	34.95	36.74
Malaysia Kuwaiti Investment Co. Sdn. Bhd.	23.29	23.24	28.88
MIMOS Berhad	14.36	16.26	25.18
Astronautic Technology (M) Sdn. Bhd.	4.75	11.81	13.30
JKP Sdn. Bhd.	9.92	4.10	10.13
SIRIM Berhad	5.62	8.00	8.21
Technology Park Malaysia Corporation Sdn. Bhd.	1.39	2.62	1.22
JUMLAH	58,701.65	69,989.06	77,220.61
SYARIKAT YANG MENGALAMI KERUGIAN SEBELUM CUKAI			
Syarikat Prasarana Negara Berhad	(159.36)	(168.96)	(159.87)
Columbia Aircraft Manufacturing Corporation	(55.47)	(85.68)	(127.00)
Keretapi Tanah Melayu Berhad	(104.99)	(129.91)	(99.17)
Indah Water Konsortium Sdn. Bhd.	(91.35)	(1.72)	(33.40)
Inno Bio Ventures Sdn. Bhd.	(3.14)	(4.85)	(17.62)
Kedah Aquaculture Sdn. Bhd.	(7.81)	(10.07)	(11.38)
Kumpulan Modal Perdana Sdn. Bhd.	(3.23)	(8.31)	(7.14)
Professional Services Development Corporation Sdn. Bhd.	(2.10)	(0.97)	(1.43)
JUMLAH	(427.45)	(410.47)	(457.01)

33.3.2.3. Berdasarkan rekod MKD, didapati antara punca syarikat mengalami kerugian adalah syarikat masih baru ditubuhkan atau masih belum menjana hasil daripada operasi; penubuhan syarikat bagi memenuhi kepentingan sosial atau sebagai *Special Purpose Vehicle* yang tidak bermotif keuntungan; penurunan pendapatan serta jumlah hasil yang tidak dapat menampung perbelanjaan operasi. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 33.4
ANALISIS TERHADAP 8 SYARIKAT YANG MENCATATKAN
KERUGIAN BERTERUSAN BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2006

SYARIKAT	KERUGIAN/TAHUN			SEBAB KERUGIAN
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	
Syarikat Prasarana Negara Berhad	159.36	168.96	159.87	Ditubuhkan untuk tujuan sosial bagi menyelaras, menjalankan dan mempercepatkan pelaksanaan projek infrastruktur di Lembah Klang. Pendapatan yang diperoleh tidak dapat menampung perbelanjaan operasi yang tinggi.
Columbia Aircraft Manufacturing Corporation	55.47	85.68	127.00	Syarikat mencatat kerugian berterusan kerana kelemahan dalam pengurusan dan perbelanjaan yang tidak berhemat.
Keretapi Tanah Melayu Berhad	104.99	129.91	99.17	Ditubuhkan untuk tujuan sosial. Peningkatan kos operasi, penyenggaraan dan infrastruktur tidak dapat ditampung dengan pendapatan yang diperoleh kerana kadar caj tambang yang rendah. Tiada semakan semula kadar caj tambang sejak 23 tahun lalu.
Indah Water Konsortium Sdn. Bhd.	91.35	1.72	33.40	Ditubuhkan untuk tujuan sosial. Kerugian disebabkan oleh kenaikan kos operasi berikutan pertambahan kawasan perumahan dan tiada kenaikan tarif diluluskan oleh Kerajaan.
Inno Bio Ventures Sdn. Bhd.	3.14	4.85	17.62	Tiada maklumat sebab-sebab kerugian.
Kedah Aquaculture Sdn. Bhd.	7.81	10.07	11.38	Kerugian disebabkan jumlah pendapatan tidak dapat menampung kos operasi.
Kumpulan Modal Perdana Sdn. Bhd.	3.23	8.31	7.14	Kerugian disebabkan peningkatan dalam peruntukan hutang lapuk.
Professional Services Development Corporation Sdn. Bhd.	2.10	0.97	1.43	Ditubuhkan bukan untuk tujuan menjana keuntungan. Sebaliknya, syarikat ini berfungsi sebagai badan yang memberi penumpuan terhadap pembangunan kapasiti dan keupayaan profesional untuk berdaya saing di peringkat antarabangsa.

33.3.3. Pegangan Aset

Aset yang dipegang oleh syarikat merupakan aset tetap dan aset semasa yang terdiri daripada hartanah dan peralatan, pelaburan dalam syarikat subsidiari dan bersekutu, inventori, penghutang, tunai dan simpanan tetap. Secara keseluruhannya, aset bagi 38 syarikat yang dianalisis telah meningkat daripada RM427.08 bilion pada tahun 2005 menjadi RM448.02 bilion pada tahun 2006. Sejumlah RM311.62 bilion (69.6%) daripada aset tersebut adalah dimiliki oleh syarikat di bawah sektor ekonomi dan sejumlah RM118.27 bilion (26.4%) dimiliki oleh syarikat di bawah sektor perkhidmatan am. Manakala selebihnya dimiliki oleh syarikat di bawah sektor sosial dan sektor infrastruktur. Petroliam Nasional Berhad adalah merupakan syarikat Kerajaan yang mempunyai nilai aset terbesar iaitu RM294.58 bilion dan diikuti oleh Khazanah Nasional Berhad yang mempunyai aset berjumlah RM111.56 bilion. Semakan Audit selanjutnya mendapati kedua-dua syarikat tersebut dan 18 syarikat lagi telah menunjukkan peningkatan aset untuk 3 tahun berturut-turut manakala 6 syarikat lain mengalami penurunan aset secara berterusan bagi tempoh yang sama. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 33.5
SYARIKAT YANG MENUNJUKKAN PENINGKATAN/PENURUNAN
PEGANGAN ASET BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2006

SYARIKAT	TAHUN		
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)
SYARIKAT YANG MENUNJUKKAN PENINGKATAN ASET			
Petroleum Nasional Berhad	239,077.32	272,995.73	294,583.34
Khazanah Nasional Berhad	78,912.74	95,936.72	111,558.82
Export-Import Bank Of Malaysia Berhad	3,259.02	3,570.59	5,132.73
Sarawak Hidro Sdn. Bhd.	1,865.98	3,295.60	3,348.29
Cyberview Sdn. Bhd.	2,072.40	2,179.11	3,131.34
FELCRA Berhad	2,661.64	2,803.55	2,860.93
Malaysia Debt Ventures Berhad	1,010.59	1,430.76	1,491.25
Syarikat Perumahan Negara Berhad	1,122.67	1,129.93	1,334.13
Keretapi Tanah Melayu Berhad	1,169.21	1,193.86	1,240.75
Indah Water Konsortium Sdn. Bhd.	971.14	1,045.82	1,100.94
SIRIM Berhad	933.05	986.45	1,055.74
Amanah Raya Berhad	63.20	106.98	409.42
Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd.	298.37	371.96	398.52
Malaysian Kuwaiti Investment Co. Sdn. Bhd.	193.15	202.24	210.82
Columbia Aircraft Manufacturing Corporation	87.36	174.10	207.21
Rangkaian Hotel Seri Malaysia Sdn. Bhd.	180.82	189.13	197.45
Inno Bio Ventures Sdn. Bhd.	51.97	76.88	156.37
Astronautic Technology (M) Sdn. Bhd.	96.49	102.83	115.05
JUMLAH	334,027.12	387,792.24	428,533.10
SYARIKAT YANG MENUNJUKKAN PENURUNAN ASET			
Pengurusan Danaharta Nasional Berhad	3,429.69	2,065.80	1,956.04
Assets Global Network Sdn. Bhd.	986.57	955.65	927.51
Technology Park Malaysia Corporation Sdn. Bhd.	783.67	760.59	739.18
MIMOS Berhad	637.74	506.43	291.77
Kumpulan Modal Perdana Sdn. Bhd.	175.30	170.65	159.65
Penang Port Sdn. Bhd.	719.05	559.22	149.96
JUMLAH	6,732.02	5,018.34	4,224.11

33.3.4. Nisbah Pulangan Aset

Nisbah Pulangan Aset merupakan petunjuk kepada kadar pulangan yang diperoleh daripada penggunaan semua aset. Nisbah ini adalah pendekatan yang digunakan bagi menilai kecekapan syarikat menggunakan aset untuk menjana keuntungan. Peningkatan nisbah ini menunjukkan meningkatnya kecekapan syarikat dalam menggunakan asetnya bagi menjana keuntungannya. Analisis Audit mendapati 6 daripada 38 syarikat telah menunjukkan peningkatan Nisbah Pulangan Asetnya bagi 3 tahun berturut-turut. Manakala Nisbah Pulangan Aset bagi 7 syarikat lain menunjukkan penurunan yang berterusan bagi tempoh yang sama. Butiran mengenai Nisbah Pulangan Aset bagi 13 syarikat tersebut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 33.6
SYARIKAT YANG MENUNJUKKAN PENINGKATAN/PENURUNAN NISBAH
PULANGAN ASET BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2006

SYARIKAT	NISBAH PULANGAN ASET		
	TAHUN		
	2004	2005	2006
NISBAH PULANGAN ASET MENINGKAT			
Malaysian Kuwaiti Investment Co. Sdn. Bhd.	12.06	15.45	18.33
Petroleum Nasional Berhad	16.96	17.56	17.70
Astronautic Technology (M) Sdn. Bhd.	4.92	11.07	11.32
Rangkaian Hotel Seri Malaysia Sdn. Bhd.	-0.54	-0.41	0.61
Sarawak Hidro Sdn. Bhd.	-0.25	-0.10	0.19
Professional Services Development Corporation Sdn. Bhd.	-110.59	-70.96	-14.51
NISBAH PULANGAN ASET MENURUN			
Kedah Aquaculture Sdn. Bhd.	-13.51	-19.55	-23.97
MIMOS Berhad	2.25	1.71	-16.07
Inno Bio Ventures Sdn. Bhd.	-6.04	-6.31	-8.51
Indah Water Konsortium Sdn. Bhd.	0.18	-0.16	-3.03
FELCRA Berhad	2.78	1.99	0.52
Export-Import Bank Of Malaysia Berhad	2.17	2.14	1.58
Percetakan Nasional Malaysia Berhad	15.46	14.45	14.17

33.3.5. Liabiliti Syarikat

Antara liabiliti syarikat adalah pinjaman, overdraf, pemiutang, deposit dan pendahuluan. Ia termasuk liabiliti semasa dan liabiliti jangka panjang. Didapati liabiliti bagi 38 syarikat meningkat daripada RM113.98 bilion pada tahun 2005 menjadi RM230.39 bilion pada tahun 2006. Syarikat di bawah sektor ekonomi mempunyai liabiliti tertinggi iaitu berjumlah RM132.83 bilion dan ini diikuti oleh syarikat di bawah sektor perkhidmatan am yang mana jumlah liabilitinya ialah RM83.72 bilion. Semakan Audit mendapati liabiliti bagi 16 syarikat telah meningkat untuk tempoh 3 tahun berturut-turut. Sebaliknya 5 syarikat menunjukkan penurunan liabiliti. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 33.7
SYARIKAT YANG MENUNJUKKAN PENINGKATAN/PENURUNAN LIABILITI
BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2006

SYARIKAT	TAHUN		
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)
SYARIKAT YANG MENUNJUKKAN PENINGKATAN LIABILITI			
Khazanah Nasional Berhad	52,826.04	69,958.32	77,642.24
Bank Pembangunan Malaysia Behad	13,613.74	17,452.38	19,989.60
Export-Import Bank Of Malaysia Berhad	2,953.48	3,112.69	4,243.63
Cyberview Sdn Bhd	1,583.00	1,638.64	3,131.34
Sarawak Hidro Sdn. Bhd.	707.25	2,140.28	2,186.65
Malaysia Debt Ventures Berhad	977.60	1,387.18	1,641.66

SYARIKAT	TAHUN		
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)
Indah Water Konsortium Sdn. Bhd.	1,358.70	1,440.42	1,528.95
Keretapi Tanah Melayu Berhad	1,374.33	1,430.52	1,490.67
Syarikat Perumahan Negara Berhad	796.27	860.18	898.92
SIRIM Berhad	85.15	735.35	801.65
Malaysia Venture Capital Management Berhad	451.03	451.20	453.63
Columbia Aircraft Manufacturing Corporation	78.16	184.63	332.58
Amanah Raya Berhad	12.45	41.82	303.84
Kedah Aquaculture Sdn. Bhd.	67.05	70.87	78.03
Rangkaian Hotel Seri Malaysia Sdn. Bhd.	62.72	65.76	69.19
Institut Terjemahan Negara Malaysia Berhad	0.24	0.25	5.86
JUMLAH	76,947.21	100,970.49	114,798.44
SYARIKAT YANG MENUNJUKKAN PENURUNAN LIABILITI			
Syarikat Prasarana Negara Berhad	6,578.61	6,564.24	5,972.13
Multimedia Development Corporation Sdn. Bhd.	400.81	378.99	268.18
Pengurusan Danaharta Nasional Berhad	1,650.03	250.45	211.32
Malaysian Kuwaiti Investment Co. Sdn. Bhd.	28.17	27.48	22.76
Astronautic Technology (M) Sdn. Bhd.	8.47	3.43	2.86
JUMLAH	8,666.09	7,224.59	6,477.25

33.3.6. Pinjaman Syarikat

Adalah didapati 16 daripada 38 syarikat yang dianalisis mempunyai pinjaman yang diperoleh daripada Kerajaan Persekutuan. Baki pinjaman terlibat pada akhir tahun 2006 ialah RM9.21 bilion berbanding baki pada akhir tahun 2005 berjumlah RM8.60 bilion iaitu meningkat sejumlah RM0.61 bilion. Adalah diperhatikan 7 syarikat menunjukkan peningkatan baki pinjaman daripada tahun 2004 hingga 2006. Manakala baki pinjaman bagi 4 syarikat tidak bergerak dari tahun 2004 hingga 2006. Export-Import Bank Of Malaysia Berhad mempunyai baki pinjaman belum selesai tertinggi iaitu berjumlah RM1.98 bilion dan diikuti dengan Indah Water Konsortium Sdn. Bhd. yang berjumlah RM1.38 bilion. Kedudukan pinjaman syarikat adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 33.8
KEDUDUKAN PINJAMAN SYARIKAT
BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2006

SYARIKAT	TAHUN		
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)
Export-Import Bank Of Malaysia Berhad	1,700.00	1,978.21	1,978.21
Indah Water Konsortium Sdn. Bhd.	1,225.38	1,286.97	1,376.69
Bank Pembangunan Malaysia Berhad	687.63	720.95	862.33
Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd.	466.33	493.90	506.97
Cyberview Sdn. Bhd.	459.56	469.77	525.76
FELCRA Berhad	293.01	405.41	435.61

SYARIKAT	TAHUN		
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)
Keretapi Tanah Melayu Berhad	880.50	880.50	880.50
Malaysia Venture Capital Management Berhad	500.00	500.00	450.00
Kumpulan Modal Perdana Sdn. Bhd.	190.00	190.00	190.00
MIMOS Berhad	76.00	76.00	76.00
Multimedia Development Corporation Sdn. Bhd.	182.00	175.00	175.00
Kedah Aquaculture Sdn. Bhd.	65.00	65.00	65.00
JKP Sdn. Bhd.	8.74	8.74	7.74
Malaysia Debt Ventures Berhad	932.45	1,352.45	1,587.65
Rangkaian Pengangkutan Integrasi Deras Sdn. Bhd.	-	-	51.00
Columbia Aircraft Manufacturing Corporation	-	-	37.07
JUMLAH	7,666.60	8,602.90	9,205.53

33.3.7. Dana Pemegang Saham

33.3.7.1. Dana pemegang saham adalah merupakan modal yang dibayar oleh pemegang saham dan keuntungan terkumpul syarikat. Prestasi sebuah syarikat dianggap baik sekiranya ia berjaya meningkatkan dana pemegang saham secara berterusan. Sehubungan ini, 16 syarikat menunjukkan peningkatan dana pemegang saham bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006. Manakala 9 syarikat lain mengalami penurunan dana pemegang saham secara berterusan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 33.9
SYARIKAT YANG MENUNJUKKAN PENINGKATAN/PENURUNAN DANA PEMEGANG SAHAM BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2006

SYARIKAT	TAHUN		
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)
SYARIKAT YANG MENUNJUKKAN PENINGKATAN DANA PEMEGANG SAHAM			
Petroleum Nasional Berhad	129,383.33	146,968.31	170,886.73
Bank Pembangunan Malaysia Berhad	2,898.75	4,277.78	5,454.51
Export-Import Bank Of Malaysia Berhad	305.54	457.90	889.10
FELCRA Berhad	584.74	626.57	738.47
Cyberview Sdn. Bhd.	489.40	512.59	643.73
Penang Port Sdn. Bhd.	341.95	344.41	356.10
SIRIM Berhad	248.81	251.10	254.08
JKP Sdn. Bhd.	216.51	217.08	227.88
Malaysian Kuwaiti Investment Co. Sdn. Bhd.	150.98	157.92	167.86
Multimedia Development Corporation Sdn. Bhd.	46.97	60.40	154.58
Malaysia Debt Ventures Berhad	32.98	43.58	150.41
Percetakan Nasional Malaysia Berhad	112.59	136.82	137.60
Rangkaian Hotel Seri Malaysia Sdn. Bhd.	117.51	122.74	128.25
Inno Bio Ventures Sdn. Bhd.	36.66	65.47	117.79
Astronautic Technology (M) Sdn. Bhd.	88.02	99.40	112.19
Amanah Raya Berhad	50.75	63.15	104.53

SYARIKAT	TAHUN		
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)
JUMLAH	135,105.49	154,405.22	180,523.81
SYARIKAT YANG MENUNJUKKAN PENURUNAN DANA PEMEGANG SAHAM			
Indah Water Konsortium Sdn. Bhd.	(390.53)	(394.61)	(428.01)
Keretapi Tanah Melayu Berhad	(205.10)	(236.66)	(249.93)
Columbia Aircraft Manufacturing Corporation	(24.67)	(29.86)	(142.87)
Assets Global Network Sdn. Bhd.	(48.32)	(80.50)	(105.15)
Kedah Aquaculture Sdn. Bhd.	(9.28)	(19.35)	(30.73)
Kumpulan Modal Perdana Sdn. Bhd.	(11.08)	(19.67)	(30.55)
Syarikat Perumahan Negara Berhad	85.14	3.51	(10.13)
Professional Services Development Corporation Sdn. Bhd.	1.25	0.74	(0.63)
Technology Park Malaysia Corporation Sdn. Bhd.	83.23	82.37	82.16
JUMLAH	(519.36)	(694.03)	(915.84)

33.3.7.2. Analisis selanjutnya mendapati 7 syarikat telah mengalami ketidakcukupan dana pemegang saham bagi tempoh 3 tahun berturut-turut iaitu dari tahun 2004 hingga 2006. Jumlah ketidakcukupan dana bagi syarikat yang terlibat telah meningkat daripada RM957.73 juta pada tahun 2004 kepada RM1,115.83 juta pada tahun 2006. Syarikat yang terlibat adalah Indah Water Konsortium Sdn. Bhd., Keretapi Tanah Melayu Berhad, Columbia Aircraft Manufacturing Corporation, Assets Global Network Sdn. Bhd., Kedah Aquaculture Sdn. Bhd., Kumpulan Modal Perdana Sdn. Bhd. dan Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd. Kekurangan dana bagi Indah Water Konsortium Sdn. Bhd. adalah disebabkan oleh tanggungjawab sosialnya untuk memberikan perkhidmatan kepada rakyat pada kadar yang telah dipersetujui oleh Kerajaan. Ketidakcukupan dana itu ditanggung oleh Kerajaan dengan memberi bantuan subsidi untuk menyerap kerugian operasi syarikat itu. Dana pemegang saham yang negatif bagi Columbia Aircraft Manufacturing Corporation adalah disebabkan syarikat ini mengalami kerugian berterusan semenjak mula operasi pada tahun 2000 kerana pengurusannya yang lemah, perbelanjaan yang tidak berhemat dan berlaku penyelewengan wang syarikat. Manakala ketidakcukupan dana Kedah Aquaculture Sdn. Bhd. yang tidak terlibat dengan mana-mana obligasi sosial adalah berpunca daripada kegagalan syarikat tersebut menjana keuntungan daripada operasinya.

33.3.8. Pembayaran Cukai Kepada Kerajaan

33.3.8.1. Pada tahun 2006, sebanyak 21 daripada 38 syarikat telah membayar cukai berjumlah RM23.26 bilion kepada Kerajaan. Syarikat daripada sektor ekonomi membayar 99.6% atau RM23.17 bilion daripada jumlah cukai ini. Cukai yang dibayar pada tahun 2006 meningkat 39.4% atau sejumlah RM6.58 bilion berbanding RM16.68 bilion yang dibayar pada tahun 2005. Jumlah cukai yang diterima daripada syarikat bagi tahun 2005 dan 2006 mengikut sektor adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 33.10
CUKAI YANG DIBAYAR OLEH SYARIKAT
MENGIKUT SEKTOR BAGI TAHUN 2005 DAN 2006

SEKTOR	TAHUN	
	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)
Ekonomi	16,590.77	23,174.63
Perkhidmatan Am	79.84	71.06
Sosial	7.48	10.24
Infrastruktur	1.24	1.17
JUMLAH	16,679.33	23,257.10

33.3.8.2. Analisis seterusnya mendapati 19 syarikat telah membayar cukai berjumlah RM39.93 bilion bagi 2 tahun berturut-turut seperti di jadual berikut :-

JADUAL 33.11
CUKAI YANG DIBAYAR 2 TAHUN BERTURUT-TURUT
OLEH SYARIKAT BAGI TAHUN 2005 DAN 2006

SYARIKAT	TAHUN		JUMLAH (RM Juta)
	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	
Petroleum Nasional Berhad	16,485.98	23,063.65	35,549.63
Khazanah Nasional Berhad	46.82	52.52	99.34
FELCRA Berhad	49.28	26.72	76.00
Export-Import Bank Of Malaysia Berhad	16.66	22.87	39.53
Perbadanan Nasional Berhad	10.83	22.07	32.90
Bank Pembangunan Malaysia Berhad	14.98	17.50	32.48
Amanah Raya Berhad	5.62	14.38	20.00
MIMOS Berhad	18.09	9.47	27.56
Percetakan Nasional Malaysia Berhad	4.70	9.19	13.89
Malaysian Kuwait Investment Co. Sdn. Bhd.	7.42	7.46	14.88
SIRIM Berhad	8.13	4.77	12.90
Multimedia Development Corporation Sdn. Bhd.	2.13	2.37	4.50
Technology Park Malaysia Corporation Sdn. Bhd.	1.21	0.94	2.15
JKP Sdn. Bhd.	1.23	0.82	2.05
Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd.	3.18	0.78	3.96
Syarikat Prasarana Negara Berhad	0.69	0.64	1.33
Keretapi Tanah Melayu Berhad	0.55	0.53	1.08
Astronautic Technology Sdn. Bhd.	0.21	0.21	0.42
Institut Terjemahan Negara Malaysia Berhad	0.11	0.19	0.30
JUMLAH	16,677.82	23,257.08	39,934.90

33.3.9. Pembayaran Dividen Kepada Kerajaan

33.3.9.1. Syarikat perlu membayar dividen sekurang-kurangnya 10% setiap tahun kepada Kerajaan sebagai pemegang saham. Sekiranya keuntungan lebih diperoleh bagi sesuatu tahun kewangan, peratusan dividen perlu ditingkatkan ke tahap yang lebih tinggi tanpa menjejaskan kedudukan kewangan syarikat.

Semua bayaran dividen hendaklah dibuat berasaskan keuntungan sahaja. Semakan Audit mendapati bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006, hanya 12 daripada 38 syarikat telah membayar dividen kepada Kerajaan berjumlah RM38.38 bilion atau antara 2% hingga 10% daripada keuntungan syarikat-syarikat berkenaan. Bagaimanapun, hanya 6 syarikat telah membayar dividen kepada Kerajaan secara berterusan dalam tempoh 3 tahun iaitu Petroliaam Nasional Berhad, Khazanah Nasional Berhad, Percetakan Nasional Malaysia Berhad, Malaysian Kuwaiti Investment Co. Sdn. Bhd., Penang Port Sdn. Bhd. dan Amanah Raya Berhad. Syarikat-syarikat yang membayar dividen kepada Kerajaan adalah seperti di **Jadual 33.12**. Jumlah dividen bersih yang ditunjukkan dalam jadual ini adalah berdasarkan tahun kewangan setiap syarikat dan bukan merujuk kepada tahun sebenar dividen tersebut dibayar kepada Kerajaan.

JADUAL 33.12
DIVIDEN BERSIH YANG DIBAYAR OLEH SYARIKAT
BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2006

SYARIKAT	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	JUMLAH (RM Juta)
Petroliaam Nasional Berhad	9,100.00	13,000.00	16,000.00	38,100.00
Khazanah Nasional Berhad	30.00	30.00	30.00	90.00
Percetakan Nasional Malaysia Berhad	15.00	22.50	11.65	49.15
Bank Pembangunan Malaysia Berhad	-	80.00	8.00	88.00
Malaysian Kuwaiti Investment Co. Sdn. Bhd.	2.53	4.86	5.50	12.89
Penang Port Sdn. Bhd.	3.17	1.06	3.22	7.45
Amanah Raya Berhad	0.60	0.60	1.20	2.40
Technology Park Malaysia Corporation Sdn. Bhd.	-	0.64	0.65	1.29
Astronautic Technology (M) Sdn. Bhd.	-	0.24	0.24	0.48
FELCRA Berhad	7.20	4.00	-	11.20
Cyberview Sdn. Bhd.	3.53	10.29	-	13.82
Export-Import Bank Of Malaysia Berhad	-	4.50	-	4.50
JUMLAH	9,162.03	13,158.69	16,060.46	38,381.18

33.3.9.2. Pada tahun 2006, sebanyak 22 syarikat telah mencatatkan keuntungan tetapi hanya 9 syarikat membayar dividen kepada Kerajaan. Pada tahun 2005, 12 syarikat telah membayar dividen kepada Kerajaan walaupun 17 syarikat telah mencatatkan keuntungan manakala pada tahun 2004, 8 syarikat telah membayar dividen kepada Kerajaan walaupun 20 syarikat telah mencatatkan keuntungan. Semakan Audit juga mendapati 3 syarikat yang mencatatkan keuntungan berterusan bagi tempoh 3 tahun berturut-turut tidak membayar dividen kepada Kerajaan. Syarikat berkenaan adalah JKP Sdn. Bhd., MIMOS Berhad dan SIRIM Berhad.

33.3.9.3. Syarikat yang tidak membayar dividen 3 tahun berturut-turut perlu menyediakan laporan kepada Kementerian Kewangan untuk makluman. Laporan tersebut hendaklah menjelaskan objektif perolehan ekuiti dalam

syarikat, sebab-sebab syarikat tidak membayar dividen dan ramalan bayaran dividen 3 tahun ke hadapan. Semakan Audit di Kementerian Kewangan mendapati tidak ada bukti laporan sedemikian disediakan.

33.3.10. Pembayaran Bonus Kepada Kakitangan

Mengikut Akta Syarikat 1965, bonus boleh dibayar kepada kakitangan sekiranya syarikat berkenaan memperoleh keuntungan. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 10 Tahun 1993 juga menetapkan bahawa bonus boleh dibayar jika syarikat memperoleh keuntungan operasi yang munasabah sebelum cukai. Keuntungan munasabah perlu mengambil kira antaranya objektif penubuhan sesebuah syarikat termasuk objektif sosial jika ada. Jika syarikat memperoleh keuntungan cemerlang (pertambahan keuntungan operasi yang besar bagi 3 tahun yang lalu), bayaran bonus melebihi 2 bulan gaji boleh dipertimbangkan. Semakan Audit terhadap 21 fail syarikat mendapati 14 syarikat telah memohon kelulusan Menteri Kewangan untuk membayar bonus bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006 manakala 7 syarikat tidak dapat ditentukan sama ada pembayaran bonus ada dibuat kerana tiada maklumat. Adalah diperhatikan 7 daripada 14 syarikat telah mengalami kerugian, namun pembayaran bonus antara 1 bulan hingga 3.5 bulan gaji telah diluluskan. Antara justifikasi kelulusan tersebut adalah untuk mengurangkan beban kewangan pekerja, peningkatan prestasi syarikat yang diukur kepada peningkatan pendapatan atau jumlah kerugian sebelum cukai yang semakin mengecil.

34. PENGAWASAN TERHADAP SYARIKAT KERAJAAN OLEH KEMENTERIAN KEWANGAN

34.1. Bahagian Pelaburan, Menteri Kewangan Diperbadankan Dan Penswastaan (MKD), Kementerian Kewangan adalah bertanggungjawab mengawasi pelaburan Kerajaan Persekutuan dengan melaksanakan perkara-perkara berikut :-

34.1.1. Memastikan pelaburan Kerajaan terpelihara dan memberi pulangan yang munasabah;

34.1.2. Meluluskan pelantikan Pengerusi/Ahli Lembaga Pengarah/Ketua Eksekutif, struktur gaji, pelantikan proksi, bayaran elaun Pengerusi dan Ahli Lembaga Pengarah, bayaran bonus dan dividen;

34.1.3. Menilai kedudukan kewangan dan pelan perniagaan syarikat;

34.1.4. Mengkaji, menggubal dan menetapkan dasar Kerajaan berkaitan dengan pengurusan syarikat.

34.2. Dalam melaksanakan tanggungjawabnya, Bahagian MKD berpandukan undang-undang dan peraturan yang berkaitan dengan Akta Menteri Kewangan Diperbadankan 1957, Akta Syarikat 1965, Tatacara Dan Tataurusn Syarikat/Undang-undang Tubuh

syarikat berkenaan, Pekeliling Perbendaharaan serta Surat Arahan Perbendaharaan berkaitan syarikat yang dikeluarkan dari semasa ke semasa. Antara pekeling yang perlu dipatuhi oleh syarikat ialah Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 9 Tahun 1993 yang menetapkan keperluan mewujudkan Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan.

34.3. Pengauditan telah dijalankan untuk menentukan sama ada urusan pelantikan/ pelanjutan Pengerusi/Ahli Lembaga Pengarah/Ketua Eksekutif dan pelantikan wakil MKD telah dibuat dengan teratur. Pengauditan juga telah dibuat untuk menentukan sama ada pemantauan yang berkesan telah dibuat terhadap pengurusan syarikat. Hasil daripada pengauditan tersebut mendapati perkara berikut :-

34.3.1. Pelantikan Pengerusi Dan Ahli Lembaga Pengarah

Mengikut Surat Pekeliling Am bertarikh 14 Julai 1980, Kementerian Kewangan telah menetapkan semua keahlian Lembaga Pengarah syarikat Kerajaan serta penentuan elaun, faedah dan keistimewaan mereka perlu mendapat persetujuan bertulis daripada Menteri Kewangan. Semakan Audit terhadap 21 syarikat mendapati pelantikan Pengerusi/Ahli Lembaga Pengarah serta penentuan elaun, faedah dan keistimewaan mereka telah diluluskan secara bertulis oleh Menteri Kewangan. Permohonan untuk kenaikan atau semakan elaun Ahli Lembaga Pengarah juga dikemukakan kepada Menteri Kewangan dan kelulusan diberikan mengikut kaedah perbandingan dengan syarikat-syarikat lain yang setara.

34.3.2. Pemilihan Ketua Eksekutif/Pengarah Urusan

Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 1 Tahun 1985 telah menetapkan pelantikan Ketua Eksekutif/Pengarah Urusan bagi semua syarikat milik Menteri Kewangan Diperbadankan perlu mendapat kelulusan Menteri Kewangan selaku pemegang saham. Semakan Audit terhadap 21 syarikat mendapati pelantikan Ketua Eksekutif/Pengarah Urusan telah diluluskan oleh Menteri Kewangan. Semakan Audit juga mendapati pemilihan Ketua Eksekutif/Pengarah Urusan dibuat berdasarkan kepada cadangan daripada Lembaga Pengarah, Kementerian berkaitan dan Menteri.

34.3.3. Peranan Pegawai Kerajaan Sebagai Ahli Lembaga Pengarah

34.3.3.1. Pekeliling Perkhidmatan Bilangan 3 Tahun 1985 menetapkan bahawa seorang pegawai Kerajaan boleh dilantik dalam 5 Lembaga Pengarah syarikat induk dan tidak lebih daripada 3 Lembaga Pengarah anak syarikatnya. Berdasarkan rekod yang diselenggarakan oleh Bahagian MKD, adalah diperhatikan 4 pegawai Kerajaan telah dilantik menjadi Ahli Lembaga Pengarah dalam 7 hingga 15 syarikat. **Pada pandangan Audit, bagi meningkatkan keberkesanan peranan mereka sebagai wakil Kerajaan, keanggotaan mereka dalam Lembaga Pengarah syarikat perlu dihadkan supaya selaras dengan peraturan yang sedia ada.**

34.3.3.2. Pekeliling yang sama juga menetapkan wakil Kerajaan yang dilantik perlu menyediakan laporan sekurang-kurangnya 3 bulan sekali berhubung

dengan perjalanan syarikat-syarikat berkenaan. Semakan Audit terhadap rekod yang diselenggarakan di Bahagian MKD bagi 21 syarikat mendapati tiada bukti laporan tersebut disediakan secara konsisten oleh pegawai yang mewakili Kementerian Kewangan. Bagaimanapun, pihak Audit mendapati wakil Kerajaan yang dilantik ada menyediakan laporan bertulis kepada Menteri Kewangan sebelum Mesyuarat Agung Tahunan diadakan. Laporan tersebut adalah untuk menjelaskan mengenai prestasi kewangan syarikat, sebab-sebab kerugian syarikat serta memohon persetujuan berhubung resolusi-resolusi yang akan dibentangkan dalam mesyuarat tersebut. **Pada pandangan Audit, Bahagian MKD perlu mempertingkatkan pengawasan terhadap pematuhan semua peraturan yang telah ditetapkan oleh Kerajaan.**

35. PENGURUSAN AKTIVITI SYARIKAT

Selain daripada membuat analisis terhadap prestasi kewangan syarikat, pengauditan secara mendalam juga dilakukan terhadap pengurusan aktiviti oleh 4 syarikat seperti berikut :-

- a. Kedah Aquaculture Sdn. Bhd.
- b. Syarikat Perumahan Negara Berhad
- c. Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd.
- d. Multimodal Freight Sdn. Bhd. (anak syarikat Keretapi Tanah Melayu Berhad).

Hasil daripada pengauditan yang dijalankan adalah seperti di perenggan-perenggan **36 hingga 39**.

PENGURUSAN KEDAH AQUACULTURE SDN. BHD.

36.1. LATAR BELAKANG

36.1.1. Nama asal Kedah Aquaculture Sdn. Bhd. ialah Samak Aquaculture Sdn. Bhd. (Samak Aquaculture) yang telah ditubuhkan pada tahun 1993. Penubuhan Samak Aquaculture adalah berdasarkan kerjasama antara Asmak Aquaculture Sdn. Bhd. iaitu anak syarikat kepada Kumpulan Saudi bin Laden dengan Kerajaan Negeri Kedah. Aktiviti utamanya adalah untuk menjalankan projek ternakan udang harimau di Kerpan, Mukim Jerlun, Kedah. Bagi melaksanakan projek ternakan udang ini, Kerajaan Negeri Kedah telah membuat pengambilan balik tanah daripada 1,272 tuan tanah melibatkan keluasan 954.24 ekar untuk dijadikan kolam ternakan udang. Operasi penternakan udang telah dimulakan pada akhir tahun 1996. Bagaimanapun pada bulan Disember 1997, tapak projek terpaksa ditutup dan operasi ternakan diberhentikan kerana beberapa masalah yang berkaitan dengan penentangan penduduk setempat terhadap projek yang dijalankan. Pemberhentian operasi tersebut telah berlarutan sehingga tahun 2000.

36.1.2. Pelbagai alternatif telah dicadangkan untuk meneruskan projek ini dan yang telah dipersetujui adalah dengan mendapatkan bantuan dari Kerajaan Persekutuan. Kerajaan Persekutuan melalui Menteri Kewangan Diperbadankan (MKD) telah bersetuju untuk mengambil alih 100% atau 39,000,000 unit saham Asmak Aquaculture Sdn. Bhd. yang mempunyai 60% kepentingan dalam Samak Aquaculture dengan bayaran berjumlah RM19.50 juta. Perjanjian pembelian saham tersebut telah ditandatangani pada bulan Oktober 2000. Dengan pengambilalihan tersebut, semua tanggungan Samak Aquaculture diselesaikan oleh MKD melalui sumber pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan. Nama syarikat juga telah ditukar kepada Kedah Aquaculture Sdn. Bhd. (KASB). Struktur pegangan saham KASB setakat 31 Disember 2007 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 36.1
PEMEGANG SAHAM KEDAH AQUACULTURE SDN. BHD.
KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2007

NAMA PEMEGANG SAHAM	PEGANGAN SAHAM	% PEMILIKAN
Menteri Kewangan Diperbadankan	39,000,000	60
Menteri Besar Kedah Diperbadankan	26,000,000	40
JUMLAH	65,000,000	100

36.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan Kedah Aquaculture Sdn. Bhd. telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur, berhemat dan selaras dengan objektif yang ditetapkan.

36.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi aspek pengurusan kewangan dan aktiviti utama Kedah Aquaculture Sdn. Bhd. bagi tempoh tahun 2004 hingga bulan Julai 2007. Semakan terhadap dokumen, fail dan rekod berkaitan serta perbincangan dan temu bual dengan pegawai berkenaan telah dibuat di pejabat Kedah Aquaculture Sdn. Bhd., Unit Perancang Ekonomi Negeri Kedah dan Bahagian Pelaburan, Menteri Kewangan Diperbadankan Dan Penswastaaan, Perbendaharaan Malaysia (Bahagian MKD). Selain itu, pihak Audit telah mengadakan temu bual dengan pegawai dari Jabatan Perikanan untuk mendapatkan pandangan berhubung aktiviti penternakan udang. Bagi tujuan perbandingan operasi, pihak Audit juga melawat sebuah syarikat persendirian di Kuala Selangor yang menternak dan mengeluarkan udang harimau untuk dieksport.

36.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Mei hingga Julai 2007 mendapati perkara berikut :-

36.4.1. Struktur Pengurusan

Sebagai sebuah syarikat yang dimiliki oleh Kerajaan, KASB perlu mematuhi undang-undang dan peraturan yang ditetapkan di bawah Akta Syarikat 1965 dan peraturan yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan dari semasa ke semasa. Antara lainnya, Akta Syarikat 1965 menetapkan tentang keperluan melantik Lembaga Pengarah dan Setiausaha syarikat serta tanggungjawab mereka terhadap pengurusan syarikat. Manakala pekeliling yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan menetapkan tentang kaedah pelantikan Lembaga Pengarah dan Ketua Eksekutif, penubuhan Unit Audit Dalam dan Jawatankuasa Audit serta tanggungjawab masing-masingnya. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

36.4.1.1. Ahli Lembaga Pengarah KASB adalah terdiri daripada Pengarah Urusan, seorang Pengarah Bukan Eksekutif yang mewakili MKD dan seorang Pengarah Bukan Eksekutif yang mewakili Menteri Besar Kedah Diperbadankan. Mengikut perjanjian antara pemegang saham, pelantikan wakil MKD dan Menteri Besar Kedah Diperbadankan dalam Lembaga Pengarah KASB adalah mengikut nisbah 3 : 2. Sejak tahun 2002, kedua-dua pemegang saham tersebut hanya melantik seorang wakil dalam Lembaga Pengarah. Pada bulan Disember 2006, Lembaga Pengarah telah bersetuju untuk melantik wakil tambahan dari kedua-dua pemegang saham tersebut ke dalam syarikat bagi membolehkan wakil yang dilantik mempengerusikan Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan serta Jawatankuasa Pembangunan Korporat yang akan ditubuhkan. Bagaimanapun sehingga pengauditan dilaksanakan pada bulan Julai 2007, tiada tambahan wakil pemegang saham dibuat dan bilangan Ahli Lembaga Pengarah masih kekal 3 orang.

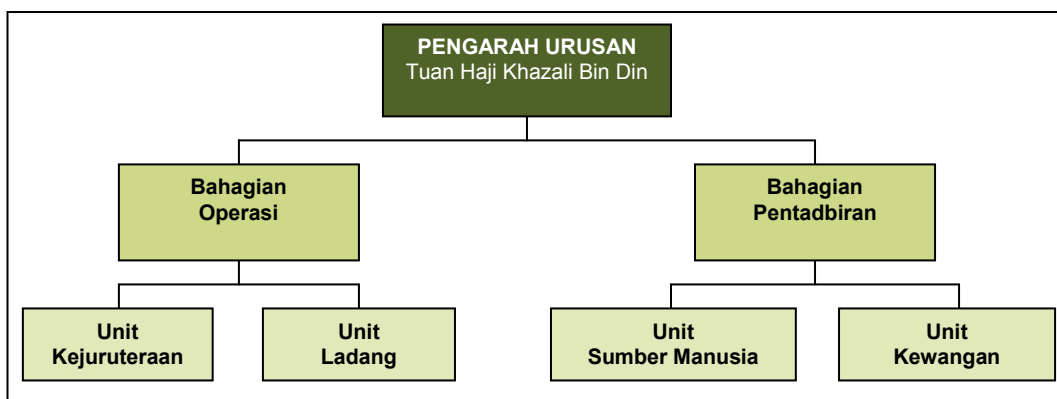
36.4.1.2. Muhammad Hafidz Nuruddin dari Tetuan Hafidz & Co. telah dilantik sebagai Setiausaha syarikat sejak tahun 2001 untuk membantu Lembaga Pengarah memastikan semua undang-undang dan peraturan mengenai syarikat dipatuhi. KASB telah membayar sejumlah RM63,987 bagi perkhidmatan yang diberikan bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006.

36.4.1.3. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 9 Tahun 1993 menghendaki Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan ditubuhkan oleh syarikat Kerajaan. Antara fungsinya adalah untuk memastikan keutuhan kawalan dalaman syarikat, mengesan kelemahan pengurusan syarikat dan mengeluarkan garis panduan untuk penambahbaikan dan pembetulan. **Semakan Audit mendapati sehingga pengauditan dijalankan pada bulan Julai 2007, jawatankuasa ini masih belum ditubuhkan. Selain itu, Unit Audit Dalam juga belum ditubuhkan.**

36.4.1.4. Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 1 Tahun 1985 telah menggariskan prosedur pelantikan Ketua Pegawai Eksekutif/Pengarah Urusan bagi syarikat milikan Menteri Kewangan Diperbadankan dan subsidiarinya. Antara lain, pekeling ini menghendaki pelantikan dan syarat perkhidmatan Ketua Pegawai Eksekutif/Pengarah Urusan perlu mendapat kelulusan Menteri Kewangan terlebih dahulu. Semakan Audit mendapati MKD telah melantik Haji Khazali bin Din sebagai Pengarah Urusan KASB mulai tahun 2004. Beliau merupakan Pegawai Tadbir Negeri Kedah dan pelantikan beliau sebagai Pengarah Urusan KASB adalah secara pinjaman dari Perkhidmatan Tadbir Negeri Kedah.

36.4.1.5. Pengarah Urusan bertanggungjawab terhadap Bahagian Operasi dan Bahagian Pentadbiran, KASB. Kedua-dua bahagian ini dibahagikan kepada 2 unit seperti ditunjukkan di carta berikut :-

CARTA 36.1
STRUKTUR ORGANISASI KEDAH AQUACULTURE SDN. BHD.
- KEDUDUKAN PADA BULAN JULAI 2007

36.4.1.6. Didapati struktur organisasi yang disediakan terlalu umum di mana ia tidak menunjukkan dengan lengkap bilangan jawatan yang ada. Pihak Audit difahamkan bilangan jawatan sentiasa berubah bergantung kepada bilangan

kolam yang beroperasi. Berdasarkan senarai nama pekerja bagi bulan Mei 2007, bilangan pekerja KASB adalah seramai 141 orang. Bilangan tersebut tidak termasuk seorang Pembantu Akauntan yang dilantik oleh MKD. Pembantu Akauntan tersebut telah meletakkan jawatan pada bulan Mei 2007 dan sehingga pengauditan dijalankan pada bulan Julai 2007, jawatan itu masih belum diisi. Daripada 141 pekerja, 6 orang merupakan warga Thailand manakala selebihnya adalah penduduk tempatan.

36.4.1.7. Semakan Audit mendapati KASB tidak mempunyai dokumen yang menjelaskan mengenai fungsi dan tanggungjawab setiap bahagian/unit. Fungsi bahagian/unit dan senarai tugas setiap pekerja sepatutnya dinyatakan dengan jelas dan didokumenkan dengan teratur untuk dijadikan rujukan semasa menjalankan tugas. Didapati senarai tugas disediakan bagi beberapa jawatan sahaja seperti Juruteknik dan Pengurus Ladang. Memandangkan senarai tugas tidak disediakan bagi semua pekerja KASB, pihak Audit tidak dapat memastikan pegawai yang dipertanggungjawabkan untuk menguruskan perbelanjaan dan jualan udang.

36.4.1.8. KASB tidak menyediakan *Standard Operating Procedures* bagi aktiviti-aktivitinya. Prosedur kerja bagi penyediaan dan penyenggaraan kolam hanya disediakan secara ringkas untuk rujukan pekerja-pekerja kolam. Manakala prosedur yang berkaitan dengan kewangan, perolehan dan pemasaran tidak dapat dikemukakan untuk pengauditan. Bagi pentadbiran sumber manusia, perkara yang berkaitan dengan syarat perkhidmatan dan etika kerja hanya dinyatakan melalui surat tawaran.

Pada pandangan Audit, bagi memastikan pengurusan syarikat dilaksanakan dengan teratur, bilangan Ahli Lembaga Pengarah patut ditambah selaras dengan nisbah wakil pemegang saham yang dipersetujui. Selain itu, Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan, Jawatankuasa Pembangunan Korporat dan Unit Audit Dalam perlu diwujudkan serta garis panduan dan prosedur kerja yang teratur disediakan.

36.4.2. Rancangan Korporat

Mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 12 Tahun 1993, setiap syarikat perlu menyediakan rancangan korporat dan menetapkan strateginya bagi menentukan hala tuju syarikat. Semakan Audit mendapati rancangan korporat bagi tempoh tahun 2002 hingga 2008 ada disediakan oleh KASB yang merangkumi objektif dan misi syarikat, jangkaan hasil jualan serta anggaran kos operasi.

36.4.3. Prestasi Kewangan

36.4.3.1. Pinjaman Daripada Kerajaan Persekutuan

- a. Pada bulan April 2001 iaitu selepas pengambilalihan oleh MKD, KASB telah mendapat pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan berjumlah RM61.80 juta

dengan kadar faedah 4% setahun dan tempoh bayaran balik selama 12 tahun. Pinjaman ini diberikan bagi membolehkan KASB menyelesaikan keseluruhan liabiliti serta membiayai kos pemulihan dan modal kerja untuk memulakan kembali operasinya yang terhenti sejak tahun 1997. Semakan Audit mendapati pinjaman yang diterima telah digunakan mengikut tujuan yang diluluskan. Berdasarkan rekod di Bahagian MKD, sejumlah RM46.88 juta daripada pinjaman berjumlah RM61.80 juta itu telah digunakan bagi menjelaskan liabiliti dan tuntutan pelbagai pihak manakala bakinya adalah bagi membaik pulih kolam dan tapak projek serta dijadikan modal kerja untuk memulakan kembali operasi penternakan udang. Jadual berikut menunjukkan liabiliti KASB yang diselesaikan melalui pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan :-

JADUAL 36.2
PENYELESAIAN LIABILITI KEDAH AQUACULTURE SDN. BHD.
MELALUI PINJAMAN KERAJAAN PERSEKUTUAN

PEMIUTANG	TUJUAN	JUMLAH (RM Juta)
Asmak Aquaculture Sdn. Bhd. (Asmak Aquaculture)	Untuk Menjelaskan Bayaran Balik Hutang Samak Aquaculture Di Mana Pembayarannya Telah Didahulukan Oleh Asmak Aquaculture; Membayar Balik Pendahuluan Yang Dibuat Oleh Pemegang Saham Asmak Aquaculture Dan Bayaran Tunggakan Gaji Bekas Pengarah Urusan, Samak Aquaculture.	19.92
Syarikat Kedah Sato Sdn. Bhd.	Bayaran Hutang Tertunggak Samak Aquaculture.	10.66
Syarikat Transfield Projects (M) Sdn. Bhd. dan Tripart Sdn. Bhd.	Bayaran Hutang Tertunggak Samak Aquaculture.	9.70
Bekas Tuan Tanah	Bayaran Pampasan Pengambilan Tanah.	5.90
Pelbagai Pemiutang	- Pemiutang-Pemiutang Kecil Samak Aquaculture - Bayaran Utiliti Termasuk Elektrik, Air Dan Telefon Yang Tertunggak	0.66 0.04
JUMLAH		46.88

- b. Pada tahun 2004, Kerajaan Persekutuan telah meluluskan penjadualan semula pinjaman KASB di mana kadar faedah telah dikurangkan kepada 3.5% setahun dan tempoh bayaran balik dipanjangkan kepada 20 tahun bermula dari bulan Disember 2004. Semakan Audit mendapati KASB hanya menjelaskan satu ansuran bayaran balik iaitu pada bulan Disember 2004 berjumlah RM5.56 juta. **Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, KASB gagal melunaskan bayaran ansuran seperti yang dijadualkan. Sehingga akhir tahun 2007, baki pinjaman yang belum dibayar balik termasuk faedah adalah berjumlah RM65 juta.**
- c. Pada bulan November 2006, Kerajaan Persekutuan telah memberi pinjaman berjumlah RM7 juta dengan kadar faedah 3.75% setahun kepada KASB bagi membiayai pembinaan *cold room* dan kilang pemprosesan udangnya. Pinjaman tersebut perlu dibayar balik dalam tempoh 8 tahun bermula dari bulan November 2009.

36.4.3.2. Belanjawan Tahunan

KASB perlu menyediakan belanjawan tahunan dengan menetapkan anggaran pendapatan dan perbelanjaan bagi setiap aktivitinya serta jangkaan keuntungan yang akan diperolehnya. Belanjawan tahunan tersebut perlu dibentangkan dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah. Semakan Audit mendapati KASB telah menyediakan *Expected Profit And Loss Statement* yang menyatakan jangkaan hasil, perbelanjaan dan keuntungan KASB bagi tempoh tahun 2006 hingga 2009. Bagaimanapun, tiada bukti menunjukkan penyata tersebut telah dibentangkan dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah.

36.4.3.3. Prestasi Kewangan KASB

- a. Didapati penyata kewangan KASB bagi tahun kewangan 2004 dan 2005 telah diaudit oleh Tetuan Saifudin & Co. dan Sijil Audit Tanpa Teguran telah dikeluarkan. MKD juga telah mengeluarkan surat sokongan kewangan bagi membolehkan Sijil Audit Tanpa Teguran tersebut diberikan. Ini disebabkan KASB meneruskan operasinya bersandarkan kepada sokongan kewangan dan jaminan berterusan daripada MKD sebagai pemegang saham terbesar syarikat. Tanpa sokongan tersebut, operasi KASB tidak dapat diteruskan dan menjejaskan keupayaannya untuk menjalankan perniagaan mengikut prinsip usaha berterusan.
- b. Analisis telah dibuat terhadap beberapa butiran penyata kewangan KASB bagi tahun kewangan 2004 hingga 2006. Didapati penyata kewangan bagi tahun kewangan 2006 masih belum dimuktamadkan semasa pengauditan. Manakala penyata kewangan bagi tahun kewangan 2007 belum disediakan. Antara analisis tersebut adalah seperti berikut :-
 - i. Hasil langsung KASB diperoleh melalui penjualan udang. Kos jualan udang meliputi pembelian benih udang, makanan udang, bahan kimia, kos elektrik, upah dan perbelanjaan *overhead* langsung. Selain itu, perbelanjaan am dan pentadbiran pula terdiri daripada elaun pengarah, perbelanjaan pembaikan, bil utiliti, bayaran gantian dividen kepada bekas tuan tanah dan pelbagai perbelanjaan lain.
 - ii. Hasil dan perbelanjaan KASB menunjukkan trend penurunan dari setahun ke setahun. Bagaimanapun, perbelanjaan yang melebihi jumlah hasil menyebabkan KASB mencatatkan kerugian berterusan bagi tahun kewangan 2004 hingga 2006 dengan kerugian terkumpul pada akhir tahun 2006 berjumlah RM95.73 juta. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 36.3
KEDUDUKAN PENDAPATAN DAN PERBELANJAAN
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2004 HINGGA 2006

BUTIRAN	TAHUN		
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	*2006 (RM Juta)
PENDAPATAN			
Hasil Langsung	20.74	14.91	8.03
Hasil Lain	4.85	0.26	0.00
Jumlah Hasil	25.59	15.17	8.03
PERBELANJAAN			
Kos Jualan	19.80	17.97	13.40
Untung/(Rugi) Kasar	5.79	(2.80)	(5.37)
Am Dan Pentadbiran	13.59	7.27	6.01
Kerugian Sebelum Cukai	(7.80)	(10.07)	(11.38)
KERUGIAN TERKUMPUL	(74.28)	(84.35)	(95.73)

Nota : (*) Berdasarkan Penyata Kewangan Tahun 2006 Yang Belum Muktamad

Pada pandangan Audit, prestasi kewangan KASB adalah tidak memuaskan di mana jumlah kerugian terkumpulnya semakin meningkat dari tahun ke tahun.

- c. Semakan Audit mendapati antara faktor yang menyebabkan KASB mengalami kerugian yang berterusan adalah seperti berikut :-
- i. KASB tidak berupaya meningkatkan kapasiti pengeluaran udang dari setahun ke setahun, antara lainnya disebabkan oleh serangan virus *white spot*.
 - ii. Kos jualan yang melebihi jumlah hasil bagi tahun kewangan 2005 dan 2006 mengakibatkan KASB menanggung kerugian yang lebih besar bagi kedua-dua tahun tersebut. Sebahagian besar kos jualan adalah melibatkan pembelian makanan udang, bibit/benih udang, bekalan elektrik dan upah pekerja operasi.
 - iii. Perbelanjaan operasi KASB adalah termasuk kos yang berkaitan dengan bayaran gantian dividen kepada bekas tuan tanah yang bersetuju menyertai projek ternakan udang. Di peringkat awal penubuhan Samak Aquaculture, bekas tuan tanah tersebut telah dijanjikan bayaran gantian dividen bagi setiap musim ternakan dan pembayaran akan diteruskan sehingga syarikat berupaya membayar dividen. Apabila MKD mengambil alih Samak Aquaculture pada tahun 2000, pembayaran gantian dividen telah diteruskan memandangkan KASB belum mencatatkan keuntungan untuk membolehkannya mengisytiharkan dividen. Bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006, sejumlah RM0.52 juta telah dibayar kepada bekas tuan tanah. Selain bayaran gantian dividen, perbelanjaan susut nilai dan faedah pinjaman yang tinggi juga telah menyumbang kepada perbelanjaan operasi KASB yang tinggi. Bagi tahun kewangan 2004

hingga 2006, perbelanjaan susut nilai adalah antara RM2.46 juta hingga RM3.59 juta manakala faedah pinjaman adalah antara RM2.19 juta hingga RM2.36 juta.

36.4.3.4. Nisbah Kewangan

Bagi menentukan prestasi kewangan KASB, analisis nisbah kewangan telah dilakukan terhadap beberapa butiran Lembaran Imbangan dan Penyata Pendapatan KASB bagi tahun kewangan 2004 hingga 2006. Ringkasan analisis tersebut adalah seperti berikut :-

- a. **Nisbah Semasa** adalah pendekatan yang sering digunakan untuk menilai kecairan syarikat iaitu sejauh mana aset semasa yang ada dapat menampung tanggungan semasa. Kedudukan nisbah antara aset semasa dan tanggungan semasa pada kadar 2:1 menunjukkan keadaan yang baik. Syarikat yang aset semasanya tidak melebihi tanggungan semasa akan menghadapi masalah aliran tunai dan tidak dapat membayar pemiutang semasanya. Mengikut pengiraan Audit, nisbah semasa KASB bagi tahun kewangan 2004 adalah 1.21:1 dan ini menunjukkan KASB masih berupaya menjelaskan tanggungan semasanya bagi tahun tersebut. Bagaimanapun, nisbah semasa bagi 2 tahun berikutnya telah menurun dengan ketara iaitu 0.23:1 bagi tahun 2005 dan 0.01:1 bagi tahun 2006. Ini bermakna KASB menghadapi masalah kecairan jangka pendek yang serius di mana ia tidak mempunyai keupayaan untuk menampung keseluruhan tanggungan semasanya bagi 2 tahun tersebut terutamanya untuk membayar hutang pembekal-pembekal dagangannya yang semakin meningkat. Butiran lanjutnya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 36.4
ASET SEMASA BERBANDING TANGGUNGAN SEMASA
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2004 HINGGA 2006

TAHUN	ASET SEMASA (RM Juta)	TANGGUNGAN SEMASA (RM Juta)	NISBAH SEMASA
2004	5.49	4.52	1.21:1
2005	2.51	10.89	0.23:1
*2006	0.18	18.23	0.01:1

Nota : (*) Berdasarkan Penyata Kewangan Tahun 2006 Yang Belum Muktamad

JADUAL 36.5
JUMLAH PEMIUTANG DAGANGAN BAGI TAHUN KEWANGAN
BERAKHIR 31 DISEMBER 2004 HINGGA 2006

TAHUN	PEMIUTANG DAGANGAN (RM Juta)
2004	1.83
2005	3.32
*2006	7.31

Nota : (*) Berdasarkan Penyata Kewangan Tahun 2006 Yang Belum Muktamad

Satu syarikat pembekal dagangan telah memfailkan petisyen penggulungan syarikat bagi mendapatkan hutang tertunggak yang berjumlah RM2.33 juta daripada KASB. Berikutan itu, satu *settlement agreement* telah ditandatangani pada 20 April 2007 antara KASB dengan pembekal tersebut. KASB dikehendaki menjelaskan hutang tertunggak secara ansuran selama 12 bulan berkuat kuasa mulai 30 Mei 2007. Semakan Audit mendapati KASB telah menyerahkan *post dated cheque* berjumlah RM2.01 juta kepada syarikat tersebut sebagai memenuhi syarat perjanjian manakala bakinya berjumlah RM0.32 juta masih belum diambil kira.

- b. **Nisbah Hutang** merupakan pendekatan yang sering digunakan untuk menilai kestabilan syarikat iaitu sejauh mana tanggungan perlu ditanggung oleh aset yang dimilikinya. Kedudukan nisbah antara tanggungan dan aset pada kadar kurang 0.5:1 menunjukkan keadaan yang baik. Mengikut pengiraan Audit, nisbah hutang KASB bagi tahun kewangan 2004 hingga 2006 adalah antara 1.16:1 hingga 1.65:1. **Berdasarkan kepada nisbah ini, dapat dirumuskan bahawa KASB terlalu bergantung kepada pinjaman untuk melaksanakan operasi syarikatnya.** Butiran lanjutnya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 36.6
JUMLAH TANGGUNGAN BERBANDING JUMLAH ASET
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2004 HINGGA 2006

TAHUN	JUMLAH TANGGUNGAN (RM Juta)	JUMLAH ASET (RM Juta)	NISBAH HUTANG
2004	67.05	57.77	1.16:1
2005	70.87	51.52	1.37:1
*2006	78.20	47.47	1.65:1

Nota : (*) Berdasarkan Penyata Kewangan Tahun 2006 Yang Belum Muktamad

- c. **Nisbah Pulangan Aset Tetap** adalah pendekatan yang digunakan untuk menilai kecekapan syarikat menggunakan aset tetap untuk menjana keuntungan. Secara amnya, pulangan 10% setahun menunjukkan penggunaan aset tetap untuk menjana keuntungan yang cekap. Mengikut pengiraan Audit, nisbah pulangan aset KASB adalah negatif bagi tahun kewangan 2004 hingga 2006 yang menunjukkan ketidakcekapan KASB menggunakan asetnya untuk menjana keuntungan. KASB sungguhpun mempunyai infrastruktur yang lengkap seperti sistem bekalan air yang baik, jeti dan jalan ladang, namun ia tidak dapat menjana keuntungan kerana penurunan hasil penjualan udang bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006 sehingga tidak dapat menampung kos jualan dan perbelanjaan pentadbiran. Butiran lanjutnya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 36.7
KERUGIAN BERBANDING NILAI ASET TETAP
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2004 HINGGA 2006

TAHUN	KERUGIAN SELEPAS CUKAI (RM Juta)	NILAI ASET TETAP (RM Juta)	%
2004	7.80	52.28	(14.9)
2005	10.07	49.01	(20.6)
*2006	11.38	47.29	(24.1)

Nota : (*) Berdasarkan Penyata Kewangan Tahun 2006 Yang Belum Muktamad

- d. **Analisis Penghutang** menunjukkan peruntukan hutang ragu bagi penghutang dagangan KASB bagi tahun kewangan 2004 dan 2005 adalah antara 99% hingga 100% manakala **bagi tahun kewangan 2006, jumlah penghutang dagangan tidak ditunjukkan dalam penyata kewangan**. Bagi lain-lain penghutang, peruntukan hutang ragu adalah antara 7% hingga 81%. Berdasarkan nota kepada penyata kewangan, didapati peruntukan hutang ragu KASB dibuat berdasarkan *review* jumlah penghutang yang tertunggak pada tarikh penyata kewangan. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 36.8
JUMLAH PENGHUTANG
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2004 HINGGA 2006

KATEGORI PENGHUTANG	2004 (RM)	2005 (RM)	*2006 (RM)
Penghutang Dagangan (Trade Receivables)	70,198	267,960	-
Peruntukan Hutang Ragu	(69,541)	(267,960)	-
Jumlah Penghutang Dagangan	657	-	-
Lain-lain Penghutang (Other Receivables)	69,640	16,340	27,304
Peruntukan Hutang Ragu	(56,300)	(1,150)	(7,593)
Jumlah Lain-lain Penghutang	13,340	15,190	19,711

Nota : (*) Berdasarkan Penyata Kewangan Tahun 2006 Yang Belum Muktamad

36.4.3.5. Prestasi Pelaburan

KASB telah melabur sejumlah RM3 juta melibatkan pembelian 5,436,752 saham dalam *mutual fund* Pacific Dana Aman pada bulan Disember 2004. Pelaburan ini telah dibuat dengan kelulusan Lembaga Pengarah yang menetapkan tempoh pelaburan tidak kurang daripada setahun. Semakan Audit mendapati KASB telah menebus 2,202,000 saham yang menghasilkan pulangan modal berjumlah RM1 juta pada bulan April 2005. Penebusan ini yang dibuat selepas 4 bulan dilaburkan adalah tidak mematuhi tempoh yang ditetapkan oleh Lembaga Pengarah. Seterusnya pada bulan Februari 2006, didapati KASB telah menebus keseluruhan sahamnya dalam Pacific Dana Aman sebanyak 3,234,752 saham yang menghasilkan pulangan modal berjumlah RM1.40 juta. Kedua-dua penebusan itu telah dibuat pada harga yang lebih rendah dari harga perolehan, iaitu berkurangan berjumlah RM0.60 juta. Bagaimanapun, penebusan tersebut

telah dibuat dengan persetujuan Lembaga Pengarah. Pulangan modal keseluruhan yang diterima berjumlah RM2.40 juta telah digunakan untuk operasi ternakan udang syarikat.

36.4.4. Pengurusan Kewangan

Sebagai sebuah syarikat Kerajaan, selain daripada mematuhi Akta Syarikat 1965, KASB juga perlu mematuhi peraturan kewangan dan pekeliling-pekeliling Perbendaharaan Malaysia yang berkaitan. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

36.4.4.1. Bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006, KASB tidak mengisytiharkan pembayaran dividen dan bonus memandangkan syarikat mengalami kerugian. Ini adalah selaras dengan Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 10 Tahun 1993 yang menetapkan bonus hanya boleh diberikan kepada kakitangan oleh syarikat Kerajaan yang memperoleh keuntungan operasi yang munasabah.

36.4.4.2. Tatacara pengurusan hasil tidak dapat dikemukakan untuk diaudit. Menurut pegawai KASB, sebahagian besar urusan penjualan udang kepada pemborong dibuat secara sebut harga dan selebihnya dijual secara runcit. Hasil jualan udang diterima sama ada secara tunai, kontra hutang atau pindahan terus ke akaun bank KASB. Laporan jualan mengikut kolam ada disediakan dan difail dengan teratur. Bagaimanapun, jumlah jualan yang ditunjukkan tidak dapat disokong dengan rekod perakaunan hasil kerana Buku Tunai, slip bank dan resit (bagi jualan runcit) tidak dikemukakan untuk semakan Audit. Hanya Buku Tunai KASB bagi bulan Jun 2006 dan penyata pindahan wang ke bank bagi transaksi semasa (Jun dan Julai 2007) yang dapat disemak.

36.4.4.3. Jualan secara kontra hutang pula dibuat dengan cara mengurangkan jumlah hutang KASB dengan sebahagian pembekal dagangan yang juga merupakan pemborong udang KASB. Bagaimanapun, rekod transaksi kontra hutang tidak disimpan dengan teratur untuk menunjukkan nilai jualan dan baki hutang tertunggak. KASB sebaliknya hanya bergantung kepada penyata akaun yang dikemukakan oleh pembekal dagangan berkenaan. Sebaik sahaja teguran Audit dibuat, KASB telah mengambil inisiatif menyemak semula dan mengemas kini transaksi jualan, pembelian dan kontra hutang dengan pemborong/pembekal utamanya.

36.4.4.4. Semakan Audit terhadap 231 baucar bayaran bagi tempoh tahun 2005 hingga bulan Mei 2007 mendapati perkara berikut :-

- a. Cek KASB telah ditandatangani oleh wakil dari MKD dan Menteri Besar Kedah Diperbadankan yang merupakan Pengarah Bukan Eksekutif KASB. Bagaimanapun, baucar bayaran bagi tahun 2006 dan 2007 tidak difailkan dengan teratur, sebaliknya diletakkan bercampur-aduk di dalam kotak. Ini menyebabkan dokumen sokongan bagi 23 baucar bayaran berjumlah

RM1.39 juta tidak dapat disemak kerana tidak ditemui. Antara bayaran tersebut adalah gaji pekerja, bayaran membaik pulih kenderaan dan pampasan dividen kepada Syarikat Aspirasi Gemilang.

- b. Dokumen sokongan seperti invois dan bil tuntutan yang dikepilkan bersama baucar bayaran tidak dicop 'Telah Dibayar'. Ini boleh menimbulkan risiko berlakunya pembayaran 2 kali terhadap dokumen sokongan yang sama.

36.4.4.5. Setakat bulan Disember 2006, KASB mempunyai aset tetap bernilai RM47.29 juta yang terdiri daripada bangunan, jeti, kolam dan peralatannya, mesin, perabot dan kenderaan. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

- a. Tatacara mengenai pengurusan aset KASB tidak dapat dikemukakan untuk diaudit.
- b. Didapati bangunan utama yang menempatkan pejabat pentadbiran tidak disenggara dengan baik. Antaranya ialah tandas dan siling yang rosak tidak dibaiki, beberapa ruang pejabat dalam keadaan terbiar dan tidak digunakan serta kerja pembersihan tidak dilakukan di bangunan tersebut.
- c. Satu jeti telah dibina untuk menempatkan pam air bagi mengepam air laut memasuki terusan sepanjang 2 kilometer ke kolam-kolam udang. Berdasarkan temu bual dengan pekerja syarikat, pihak Audit difahamkan pam air tersebut perlu dihidupkan secara manual sekurang-kurangnya 2 kali seminggu dan biasanya disenggara setiap bulan. Bagi tujuan ini, pekerja dan penyenggara akan menggunakan kemudahan kepingan papan yang dilengkapkan dengan enjin yang bergerak di atas *railing* sejauh 2 kilometer untuk tiba di pam air tersebut. Pemeriksaan Audit mendapati kepingan-kepingan papan yang digunakan telah usang, reput dan berlubang sehingga boleh mengundang bahaya kepada pengguna seperti di **Gambar 36.1 dan 36.2**.

GAMBAR 36.1

*Railing Sepanjang 2 Kilometer
Menuju Ke Pam Air*

GAMBAR 36.2

*Kepingan-kepingan Papan Yang Telah
Reput Dan Berlubang*

- d. Proses pelupusan aset tidak dijalankan walaupun pihak Audit mendapati banyak aset usang terbiar di gudang dan sekitar kawasan penternakan udang KASB. Antaranya ialah lori, jentera, motosikal, almari dan pelbagai peralatan lain, contohnya adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 36.3

Jentera Yang Tersadai

GAMBAR 36.4

Motosikal Rosak Disimpan Dalam Stor

GAMBAR 36.5

Pelbagai Peralatan Usang Terbiar

Pada pandangan Audit, prestasi kewangan dan tahap pengurusan kewangan KASB adalah tidak memuaskan. Ketidakupayaan KASB melunaskan bayaran balik pinjaman mengikut jadual dan pengurusan aset yang lemah akan memberikan imej negatif kepada Kerajaan sebagai pemilik syarikat ini.

36.4.5. Prestasi Aktiviti

36.4.5.1. Tujuan asal penubuhan KASB pada tahun 1993 adalah untuk menjalankan projek penternakan udang harimau. Bagaimanapun, mulai musim ternakan 2/2006 (musim kedua tahun 2006), KASB telah menghentikan operasi penternakan udang harimau dan menumpukan sepenuhnya kepada penternakan udang putih. Operasi penternakan udang dijalankan 2 musim setahun di mana kebiasaannya pembenihan musim pertama dimulakan pada bulan Februari manakala pembenihan musim kedua dimulakan pada bulan Julai. Bagi udang harimau, tangkapan/penuaian dibuat sekali (sepenuhnya) apabila ternakan mencapai umur 120 hari. Manakala bagi udang putih, tangkapan/penuaian dibuat dalam 3 peringkat iaitu semasa ternakan mencapai umur 70 hari, 100 hari dan 140 hari.

36.4.5.2. Pihak Audit mendapati laporan yang berkaitan dengan unjuran, pengeluaran dan penjualan udang KASB tidak difailkan dengan teratur menyebabkan pihak Audit tidak menemui maklumat operasi yang lengkap mengikut musim ternakan terutamanya mengenai unjuran pengeluaran udang. Berdasarkan laporan dan dokumen yang dapat disemak, berikut diberikan penemuannya :-

- a. Berdasarkan laporan operasi dan penyata jualan, didapati jumlah pengeluaran udang harimau bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006 adalah sebanyak 2.89 juta kilogram. Bagi musim 1/2006, di samping menjalankan penternakan udang harimau, KASB juga telah memulakan penternakan udang putih. Bagi musim 2/2006 dan 1/2007, penternakan udang putih dibuat secara menyeluruh bagi menggantikan ternakan udang harimau yang menghadapi masalah untuk dipasarkan dan kejatuhan harga. Jumlah pengeluaran udang putih bagi 3 musim tersebut adalah sebanyak 1.06 juta kilogram. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 36.9
PENGELUARAN UDANG HARIMAU DAN UDANG PUTIH
BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2007

UDANG HARIMAU			UDANG PUTIH		
MUSIM	JUMLAH (KG)	UNJURAN (KG)	MUSIM	JUMLAH (KG)	UNJURAN (KG)
1 - 2/ 2004	1,600,000	TM	1/2006	603,020	1,000,000
1/2005	943,901	TM	2/2006	140,592	900,000
2/2005	140,000	TM	1/2007	316,876	TM
1/2006	210,345	570,000	-	-	-
JUMLAH	2,894,246		JUMLAH	1,060,488	

Nota : TM - Tiada Maklumat Kg - kilogram

- b. Berdasarkan laporan yang disediakan oleh pihak pengurusan, pihak Audit mendapati virus *white spot* menyerang kolam ternakan udang hampir setiap musim tetapi pengeluaran musim 2/2005, 1/2006 dan 2/2006 paling terjejas akibat serangan penyakit tersebut. Pada musim 2/2005, hanya 140,000 kilogram udang dapat dikeluarkan daripada 226 kolam berbanding pengeluaran musim 1/2005 yang mencapai pengeluaran 943,901 kilogram udang melibatkan 221 kolam. Pengeluaran sebenar bagi tahun 2004 dan 2005 tidak dapat dibandingkan dengan unjuran pengeluaran yang ditetapkan oleh KASB disebabkan dokumen berkenaan tidak dapat dikesan.
- c. Bagi musim 1/2006, hanya 210,345 kilogram udang harimau dapat dikeluarkan daripada 126 kolam berbanding unjuran ditetapkan sebanyak 570,000 kilogram. Bagi musim 2/2006, seluruh kawasan projek telah diserang virus *white spot* mengakibatkan hanya 140,592 kilogram udang putih yang dapat dihasilkan. Ini menunjukkan pencapaian jauh lebih rendah daripada unjuran pengeluaran yang ditetapkan iaitu 900,000 kilogram. Manakala bagi musim 1/2007, masalah virus *white spot* hanya melibatkan satu kolam di mana kolam tersebut ditutup ketika ternakan berusia 38 hari. Jumlah pengeluaran musim 1/2007 sebanyak 316,876 kilogram tidak dapat dibandingkan dengan unjuran kerana ketiadaan dokumen berkenaan.

36.4.5.3. Pihak Audit telah menemu bual pegawai dari Jabatan Perikanan di Putrajaya bagi mendapatkan penjelasan berhubung virus *white spot*.

Berdasarkan temu bual tersebut, adalah difahamkan bahawa penyakit *white spot* yang menyerang udang putih dan udang harimau boleh berpunca dari pelbagai sumber seperti bibit udang yang dibeli dan udang laut yang masuk ke kolam semasa proses mengisi air kolam. Penyakit ini boleh merebak dengan cepat kerana dibawa oleh burung, ketam ataupun biawak. Virus seperti *white spot* merupakan antara *common disease* yang tidak boleh dihapuskan tetapi boleh diatasi dengan cara memantau proses penternakan udang secara rapi melalui proses kawalan kualiti yang ketat. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

- a. KASB kurang memberi tumpuan terhadap elemen kawalan kualiti walaupun mempunyai makmal berdekatan kawasan kolam. Berdasarkan carta organisasi, bahagian atau unit kualiti tidak diwujudkan tetapi KASB mempunyai 3 pekerja makmal. Fungsi sebenar makmal tersebut tidak dapat ditentukan kerana tiada dokumen bertulis yang dapat disemak. Namun berdasarkan pemerhatian dan temu bual, didapati pekerja makmal menjalankan pemeriksaan bibit udang secara pensampelan sebelum dilepaskan ke dalam kolam. Ini bertujuan memastikan bibit tersebut tidak membawa sebarang virus. Di samping itu, pemeriksaan kualiti air juga dijalankan bagi memastikan kesesuaian air dengan ternakan dari segi oksigen dan tahap keasidan (ph).
- b. Salah satu punca virus *white spot* adalah melalui bibit udang yang dibeli. Oleh itu, pengawalan serangan virus perlu dilakukan dari peringkat pembelian bibit udang dengan memastikan bibit yang diperoleh daripada pembekal adalah berkualiti. Selain itu, pemeriksaan perlu dilakukan sebelum bibit dilepaskan ke kolam. Bagi tujuan mengawal kualiti bibit udang putih, Jabatan Perikanan telah mengeluarkan sijil SPF (*Specific Pathogen Free*) kepada 9 hatcheri yang kualiti bibitnya telah dikenal pasti. Bagaimanapun, tiada sijil SPF dikeluarkan bagi bibit udang harimau. Semakan Audit selanjutnya mendapati bekalan bibit udang putih KASB diperoleh daripada 4 pembekal tempatan dan 3 pembekal dari Thailand. Tiga pembekal tempatan yang membekalkan 60% benih udang kepada KASB mempunyai sijil SPF manakala selebihnya dibekalkan oleh pembekal yang tidak mendapat sijil SPF daripada Jabatan Perikanan.

36.4.5.4. Pihak Audit telah membuat lawatan ke sebuah syarikat penternak udang harimau yang beroperasi di Kuala Selangor dan berpendapat bahawa KASB boleh berkongsi pengalaman dengan syarikat tersebut. Didapati syarikat ini telah mewujudkan Bahagian Kualiti untuk menjalankan pemantauan rapi dan berterusan terhadap kolam udang serta mengenal pasti dan bertindak balas terhadap simptom penyakit seperti *white spot*. Pemantauan berterusan dilakukan dari peringkat awal khususnya ketika umur ternakan antara 30 hingga 60 hari. Sekiranya ternakan menunjukkan simptom diserang penyakit, ujian serta merta akan dilakukan. Bahagian tersebut juga menjalankan aktiviti penyelidikan

dan pembangunan termasuklah mengkaji teknik baru penternakan dan kaedah mencegah penyakit. Fungsi dan tatacara pelaksanaan kerja Bahagian Kualiti di syarikat ini telah didokumenkan dengan teratur selaras dengan kehendak MS ISO 9001:2000 yang sijilnya diterima pada tahun 2003. Didapati juga syarikat tersebut telah memproses kesemua udang yang dihasilkannya di kilang pemprosesan yang didirikan berdekatan dengan kawasan kolam untuk dibungkus dan dieksport terus ke beberapa negara Eropah.

36.4.5.5. Mengikut garis panduan penternakan udang yang dikeluarkan oleh Jabatan Perikanan, proses penuaian udang perlu dirancang dengan sebaiknya bagi memastikan kualiti dan kesegaran udang yang dituai. Antara perkara utama yang perlu dipertimbangkan adalah kaedah penuaian serta penyimpanan dan tempoh diambil untuk memasarkan udang selepas penuaian. Semakan dan pemeriksaan Audit di KASB mendapati perkara berikut :-

- a. KASB menggunakan kaedah graviti untuk penuaian udang iaitu air kolam disalurkan kepada *discharge canal* di mana udang akan diperangkap menggunakan pukat atau jaring yang dipasang. Pihak Audit mendapati KASB mengupah *harvest team* yang khusus untuk menjalankan kerja-kerja penuaian. *Harvest team* yang diupah bertanggungjawab menyediakan pekerja dan peralatan menuai seperti pam air, diesel dan pukat. Kos penuaian KASB bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006 berjumlah RM884,628.
- b. Penyimpanan dan tempoh udang dipasarkan merupakan elemen penting yang dapat membantu menstabilkan harga jualan di samping memastikan kualiti dan kesegaran udang yang telah dituai dapat dikekalkan. Semakan Audit mendapati KASB menjual udangnya secara terus (*ex-farm*) kepada pengilang dan pemborong berdasarkan harga pasaran. Setakat pengauditan pada bulan Julai 2007, KASB masih tidak mempunyai *cold room* atau kilang pemprosesan udang bagi menyimpan stok udangnya. Ketiadaan *cold room* memberi kesan terhadap harga jualan udang KASB seperti berikut :-
 - i. Pengeluaran udang KASB yang paling tinggi biasanya dibuat antara bulan Mei dan Jun bagi musim pertama dan antara bulan Oktober hingga November bagi musim kedua setiap tahun. Tempoh tersebut merupakan tempoh lazim bagi semua pengeluar udang di rantau ini termasuk di Thailand sehingga menyebabkan lambakan penawaran udang di pasaran dan kejatuhan harganya. Memandangkan KASB merupakan antara pengeluar udang yang besar dengan 226 kolam dan tidak pula mempunyai *cold room* atau kilang pemprosesannya sendiri, maka hasil tangkapan udangnya terpaksa dijual pada harga yang rendah. Bagi udang harimau, pihak Audit mendapati harga jualan KASB lebih rendah dari harga pasaran. Malahan ia juga lebih rendah daripada harga unjurannya. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 36.10
PERBANDINGAN HARGA JUALAN UDANG HARIMAU

	PURATA HARGA SEKILOGRAM MENGIKUT TAHUN		
	2006	2005	2004
Harga Pasaran (Mengikut Data Jabatan Perikanan)	RM20	RM21	RM22
Harga Unjuran KASB	RM17	RM17	RM17
Harga Jualan Sebenar KASB	RM10 - RM11	RM13	RM15

- ii. Udang putih KASB bagi musim 2/2006 telah dijual pada harga purata RM5.70 sekilogram bagi saiz udang paling kecil seberat 7 gram seekor. Penuaian awal telah dilakukan ketika saiz udang masih kecil akibat serangan virus *white spot*. Harga jualan tersebut bagaimanapun melebihi harga purata pasaran bagi saiz tersebut iaitu RM5.00. Bagi musim 1/2007, penuaian mula dilakukan pada akhir bulan April ketika ternakan bersaiz 13 gram seekor. Semakan Audit mendapati pada peringkat awal penuaian, udang putih KASB dapat dijual pada harga antara RM9.00 hingga RM10.00 sekilogram. Bagaimanapun pada pertengahan bulan Mei 2007, harga jualan telah turun kepada antara RM6.00 hingga RM6.50. Berdasarkan rekod Jabatan Perikanan, harga pasaran bagi saiz tersebut adalah RM8 sekilogram.
- iii. Masalah penawaran udang yang berlebihan dapat diatasi sekiranya KASB menyimpan sebahagian hasil penuaiannya dalam *cold room*. Pihak Audit mendapati cadangan pembinaan *cold room* telah mula dibincangkan dalam mesyuarat Lembaga Pengarah KASB sejak tahun 2004. Bagaimanapun, kelulusan pinjaman berjumlah RM7 juta hanya diperoleh daripada Kementerian Kewangan pada bulan November 2006. Semasa lawatan Audit pada bulan Julai 2007, pemilihan kontraktor bagi pembinaan *cold room* melalui tender khas telah selesai dijalankan.

Pada pandangan Audit, KASB perlu mempercepatkan pembinaan *cold room* yang dapat membantu KASB mengurangkan risiko kerosakan udang sekiranya tidak dapat dijual dalam tempoh 2 hari selepas penuaian. Selain itu, dicadangkan KASB juga membina kilang pemprosesan bagi tujuan memperluaskan pasaran udang seperti eksport ke luar negara.

36.4.5.6. KASB menjual udang secara sebut harga dan jualan runcit. Berdasarkan penjelasan pihak pengurusan, sebut harga diperolehi daripada pemborong yang berminat untuk membeli udang. Pemborong yang membida harga yang paling tinggi akan dipilih untuk membeli udang yang dituai. Mengikut penyata jualan, pihak Audit mendapati 71% pengeluaran udang harimau (pengeluaran setakat musim pertama tahun 2006) dan 66% pengeluaran udang putih bagi tahun 2006 telah dijual kepada satu syarikat dari negara Thailand yang dipilih secara sebut harga. Bagaimanapun, dokumen mengenai sebut

harga tersebut tidak dikemukakan untuk semakan Audit. Pihak Audit hanya dapat menyemak Minit Mesyuarat Lembaga Pengarah dan mendapati pemilihan syarikat tersebut adalah berdasarkan kesediaannya meletakkan deposit berjumlah RM500,000 di mana KASB pada ketika itu memerlukan sumber kewangan untuk membiayai operasinya. Hasil pengeluaran KASB yang selebihnya dijual kepada pemborong lain yang didapati sebahagiannya turut merupakan pembekal dagangan KASB. Terdapat hasil jualan yang dibuat secara kontra dengan mengurangkan hutang tertunggak KASB kepada pembekal-pembekal tersebut. Pengeluaran udang putih bagi tahun 2007 telah dijual kepada 5 syarikat dan seorang individu.

36.4.5.7. Semakan Audit selanjutnya terhadap fail sebut harga jualan udang bagi tempoh transaksi 7 hingga 31 Mei 2007 mendapati sebut harga bagi 29 transaksi jualan telah diterima daripada lebih 1 pembida. Terdapat 6 kes di mana KASB tidak menjual udang kepada pemborong yang menawarkan harga tertinggi. Penjelasan terhadap perkara ini tidak diperoleh memandangkan Pengarah Urusan yang bertanggungjawab terhadap urusan sebut harga telah ditamatkan perkhidmatan pada bulan September 2007. Butiran lanjut seperti di jadual berikut :-

JADUAL 36.11
PERBANDINGAN HARGA PEMBIDA UDANG

TARIKH	NAMA PEMBORONG (PEMBIDA BERJAYA)	HARGA JUALAN SEKILOGRAM (RM)	SAIZ UDANG (EKOR/KG)	PEMBIDA LEBIH TINGGI	
				NAMA PEMBIDA	HARGA BIDAAN SEKILOGRAM (RM)
07.5.2007	Irama Overseas Food	8.70	98	Sunwise	9.10
28.5.2007	Bluebest Ocean Sdn. Bhd.	4.50	134	KNS Ola	6.00
28.5.2007	Hailek Aquaculture	7.50	102	KNS Ola	8.00
28.5.2007	Irama Overseas Food	7.80	100	KNS Ola	8.50
29.5.2007	Irama Overseas Food	7.30	104	KNS Ola	8.00
31.5.2007	Hailek Aquaculture	7.50	101	KNS Ola	8.00

Pada pandangan Audit, prestasi penternakan udang KASB kurang memuaskan antaranya kerana ketiadaan *cold room* dan kilang pemprosesan menyebabkan lebih penawaran di musim menuai sehingga memberi kesan kepada harga jualan. KASB juga kurang memberi tumpuan terhadap aspek penyelidikan dan pembangunan produk menyebabkan hasil pengeluaran udang lebih rendah kerana serangan penyakit *white spot* yang merupakan *common disease* dalam industri.

36.4.6. Kedudukan Terkini

36.4.6.1. Sebaik sahaja pengauditan selesai dijalankan, perkhidmatan Tuan Haji Khazali Din sebagai Pengarah Urusan KASB yang sepatutnya berakhir

pada bulan Februari 2008 telah dipendekkan kepada 1 September 2007. Ini berikutan keputusan Kerajaan Negeri Kedah untuk memendekkan tempoh meminjam pegawai negeri bagi menampung kekosongan pegawai yang bersara wajib.

36.4.6.2. Memandangkan projek ternakan udang KASB masih beroperasi, Kerajaan Negeri Kedah telah mengemukakan cadangan supaya KASB diuruskan oleh Kedah Agro Industries iaitu syarikat subsidiari Menteri Besar Kedah Diperbadankan sehingga Pengarah Urusan baru dilantik. Cadangan tersebut telah dipersetujui oleh Kementerian Kewangan dan pegawai dari Kedah Agro Industries telah mengendalikan pengurusan KASB secara kontrak mulai 1 September 2007. Bagaimanapun, pelantikan Kedah Agro Industries untuk menguruskan ladang ternakan udang KASB telah ditamatkan oleh Kementerian Kewangan pada bulan November 2007. Penamatan tersebut adalah untuk membolehkan ladang ternakan udang KASB dipajak kepada Khazanah Nasional Berhad melalui syarikat subsidiari milik penuhnya iaitu Blue Archipelago Berhad berkuat kuasa serta merta bagi tempoh 20 tahun. Surat kebenaran memasuki ladang telah dikeluarkan oleh Lembaga Pengarah KASB kepada Blue Archipelago Berhad pada bulan Disember 2007 tetapi perjanjian pajakan masuk belum ditandatangani.

36.4.7. PEMANTAUAN

36.4.7.1. Mesyuarat Lembaga Pengarah

Antara tanggungjawab Lembaga Pengarah adalah menentukan dasar dan operasi syarikat yang munasabah selaras dengan objektif penubuhannya dan membuat penilaian terhadap prestasi kewangan syarikat sekurang-kurangnya 4 kali setahun. Semakan Audit mendapati Lembaga Pengarah telah mengadakan mesyuarat antara 5 hingga 8 kali setahun bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007. Pada setiap mesyuarat, didapati Pengarah Urusan KASB membentangkan pelan operasi, laporan pengeluaran udang dan kedudukan kewangan KASB kepada Lembaga Pengarah. Isu yang berkaitan dengan hutang tertunggak KASB, pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan dan keputusan berhubung dengan pelaburan juga turut dibincangkan. **Bagaimanapun, isu yang berkaitan dengan kawalan dalaman, pengurusan kewangan dan pentadbiran pejabat tidak dibincangkan walaupun didapati wujud kelemahan dalam aspek tersebut.**

36.4.7.2. Mesyuarat Pengurusan

Semakan Audit mendapati mesyuarat pengurusan ada dibuat secara berkala bagi membincangkan hal yang berkaitan dengan operasi dan penyenggaraan

kolam tetapi bilangan mesyuarat dan perkara yang dibincangkan tidak dapat ditentukan kerana minit mesyuarat tidak disediakan dengan teratur. Hanya terdapat catatan ringkas di dalam buku yang disimpan oleh Pengarah Urusan berhubung dengan agenda mesyuarat yang akan dibincangkan.

Pada pandangan Audit, pemantauan secara keseluruhan yang dibuat terhadap pengurusan dan aktiviti KASB masih belum mencukupi untuk memastikan KASB diurus secara cekap dan berkesan.

36.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara keseluruhannya, pihak Audit mendapati pengurusan syarikat Kedah Aquaculture Sdn. Bhd. adalah tidak memuaskan. Prestasi kewangan KASB yang lemah telah menjejaskan keupayaan syarikat untuk terus beroperasi. Tahap pengurusan kewangan KASB adalah tidak memuaskan bagi kesemua aspek iaitu kawalan hasil dan perbelanjaan serta pengurusan pinjaman dan aset. Ketiadaan garis panduan dan prosedur kerja menyebabkan penyelenggaraan rekod syarikat tidak dibuat dengan teratur. Selain itu, pengurusan aktiviti tidak dapat mencapai sasaran yang ditetapkan. Bagi mengatasi kelemahan ini, KASB disyorkan mengambil tindakan seperti berikut :-

- a. Menjalankan penilaian semula terhadap keseluruhan operasi syarikat untuk mengenal pasti kelemahan yang berlaku dan seterusnya mengambil tindakan penambahbaikan.
- b. Merangka strategi operasi yang baru dengan mengambil kira faktor pemasaran serta penyelidikan dan pembangunan produk.
- c. Menyediakan garis panduan dan prosedur kerja yang lengkap bagi setiap aktiviti syarikat.
- d. Mewujudkan sistem penyelenggaraan rekod kewangan yang teratur dan kemas kini.
- e. Memastikan pengurusan aset dibuat dengan teratur dan melupuskan aset yang telah usang.
- f. Berkongsi pengalaman dengan syarikat lain yang mengusahakan projek yang sama di Kuala Selangor bagi mengatasi masalah penyakit *white spot* dan juga mempelajari teknik baru penternakan dan mencegah penyakit.

PENGURUSAN SYARIKAT PERUMAHAN NEGARA BERHAD

37.1. LATAR BELAKANG

37.1.1. Syarikat Perumahan Negara Berhad (SPNB) telah ditubuhkan pada 21 Ogos 1997 di bawah Akta Syarikat 1965 untuk membantu Kerajaan menyediakan kemudahan perumahan yang mencukupi, selesa dan mampu dimiliki menjelang tahun 2020, khusus bagi golongan berpendapatan rendah dan sederhana. SPNB mula beroperasi pada bulan Mei 1998 dan adalah syarikat milik penuh Menteri Kewangan Diperbadankan (MKD) dengan modal berbayar berjumlah RM10 juta. Fungsi utama Syarikat ini adalah seperti berikut :-

- Menjadi pemaju perumahan bersepadu dalam membina dan menyiapkan projek perumahan kos rendah dan sederhana rendah atas permintaan Kerajaan Negeri.
- Menyiapkan projek perumahan terbengkalai seluruh negara yang telah dikenal pasti oleh Kementerian Perumahan Dan Kerajaan Tempatan.
- Melaksanakan projek Rumah Mesra Rakyat iaitu membina dan menyiapkan rumah di atas tanah milik pemohon.
- Sebagai kontraktor reka bina dan pemaju bagi membina kuarters kakitangan Kerajaan termasuk anggota tentera dan polis.
- Sebagai agensi pelaksana bagi projek-projek khas seperti yang diarahkan oleh Kementerian Kewangan.

37.1.2. SPNB mempunyai 4 syarikat subsidiari dengan 100% pegangan saham dan satu syarikat subsidiari dengan 51% pegangan saham. Kedudukan subsidiarinya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.1
SYARIKAT SUBSIDIARI SYARIKAT PERUMAHAN NEGARA BERHAD
PADA 31 DISEMBER 2007

SYARIKAT SUBSIDIARI	AKTIVITI UTAMA	MODAL BERBAYAR	% PEMILIKAN
SPNB Construction Sdn. Bhd.	Melaksanakan Pembinaan Rumah Mesra Rakyat	100,000	100
SPNB-LTAT Sdn. Bhd.	Projek Pembinaan Kuarters Tentera	20,000,000	51
SPNB Trading Sdn. Bhd.	Tidak Aktif	2	100
Kemunas Development Sdn. Bhd.	Tidak Aktif	2	100
Jenama Ratna Sdn. Bhd.	Tidak Aktif	250,000	100

37.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan SPNB telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur dan berhemat serta selaras dengan objektif penubuhannya.

37.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi aspek pengurusan kewangan dan aktiviti utama SPNB bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007. Semakan terhadap dokumen, fail serta rekod berkaitan telah dibuat di pejabat SPNB, Kementerian Kewangan dan Suruhanjaya Syarikat Malaysia. Lawatan ke pejabat cawangan di peringkat negeri telah diadakan di Johor, Pulau Pinang, Sabah dan Sarawak. Lawatan ke tapak projek di Kuala Lumpur, Selangor, Negeri Sembilan, Pulau Pinang, Johor, Sabah dan Sarawak juga telah diadakan.

37.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Februari hingga Ogos 2007 mendapati perkara berikut :-

37.4.1. Struktur Pengurusan

Sebagai sebuah syarikat yang dimiliki sepenuhnya oleh Kerajaan, SPNB perlu mematuhi undang-undang dan peraturan yang ditetapkan di bawah Akta Syarikat 1965 dan peraturan-peraturan yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan dari semasa ke semasa. Antara lain, Akta Syarikat 1965 menetapkan tentang keperluan melantik Lembaga Pengarah dan Setiausaha Syarikat serta tanggungjawab mereka terhadap pengurusan syarikat. Manakala pekeliling yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan menetapkan kaedah pelantikan Lembaga Pengarah dan Ketua Pegawai Eksekutif, penubuhan Unit Audit Dalam dan Jawatankuasa Audit serta tanggungjawab masing-masingnya. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

37.4.1.1. Lembaga Pengarah SPNB dianggotai oleh seorang pengerusi dan seramai 10 orang ahli terdiri daripada Pengarah Eksekutif dan Pengarah Bukan Eksekutif. Dua daripada Pengarah Bukan Eksekutif adalah wakil Kerajaan iaitu daripada Kementerian Kewangan dan Kementerian Perumahan Dan Kerajaan Tempatan. Kesemua pelantikan ini telah mendapat kelulusan Kementerian Kewangan seperti mana yang ditetapkan. Lembaga Pengarah antara lainnya, bertanggungjawab menetapkan dasar dan operasi syarikat yang munasabah selaras dengan objektif penubuhannya dan membuat penilaian terhadap prestasi kewangan syarikat sekurang-kurangnya 4 kali setahun.

37.4.1.2. Kementerian Kewangan telah melantik Senator Dato' Azian bin Osman sebagai Pengerusi Bukan Eksekutif SPNB bagi tempoh 2 tahun mulai 1 April 2006. Semakan Audit mendapati beberapa terma dan syarat perkhidmatan

Pengerusi Bukan Eksekutif yang diluluskan semasa Mesyuarat Lembaga Pengarah pada 25 April 2006 tidak diluluskan oleh Kementerian Kewangan. Antaranya adalah seperti berikut :-

- a. Elaun keraian maksimum RM5,000 sebulan dengan resit disertakan.
- b. Elaun sewa rumah RM5,000 sebulan dibayar bermula bulan April 2006.
- c. Menjadi Ahli Kelab Korporat.
- d. Rawatan doktor panel bagi diri, isteri dan anak dalam tanggungan di bawah umur 21 tahun dan rawatan pakar di atas perakuan Lembaga Pengarah.

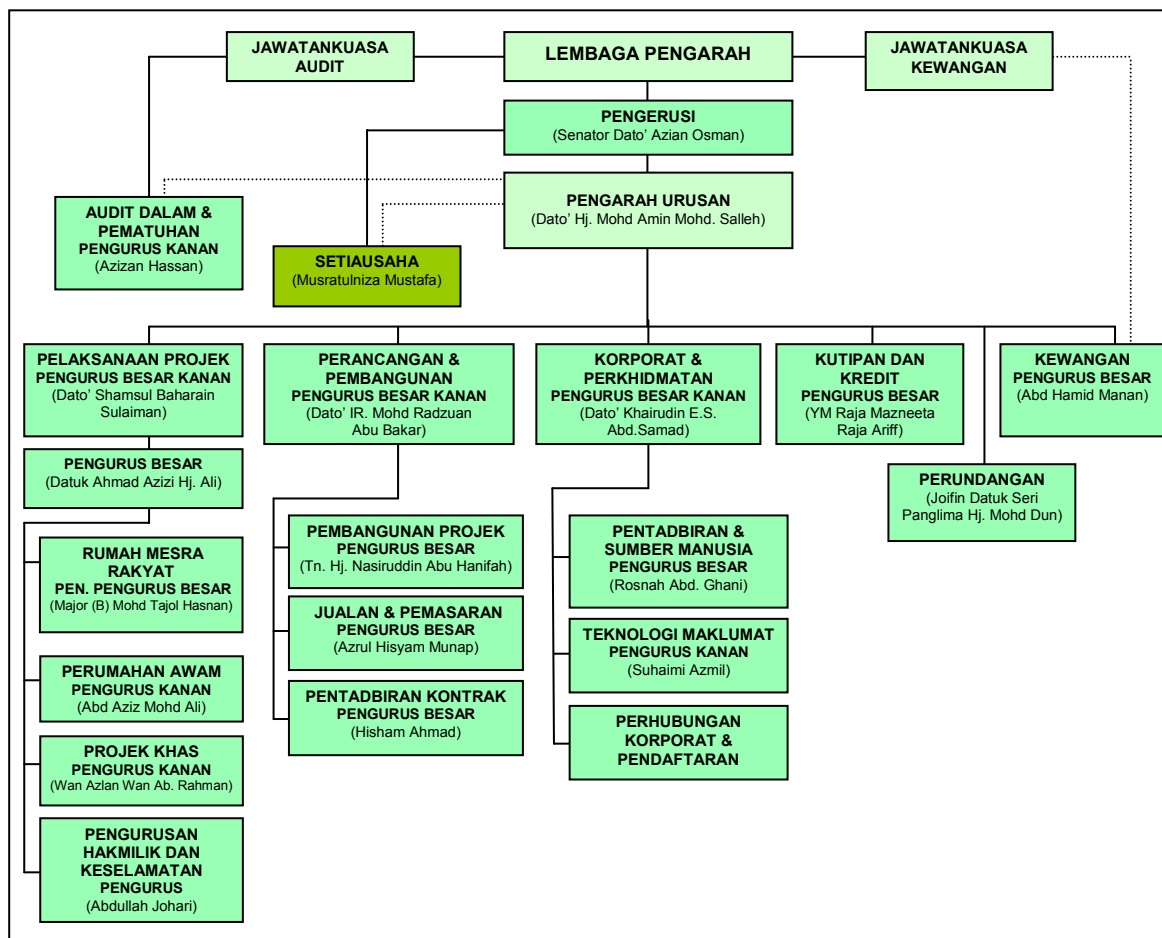
Ekoran teguran Audit, Kementerian Kewangan pada 1 Februari 2008 telah mengeluarkan arahan kepada SPNB bahawa sebarang bayaran elaun yang tidak dinyatakan di dalam terma dan syarat perkhidmatan Pengerusi Bukan Eksekutif hendaklah diberhentikan serta-merta. Bagaimanapun, bayaran yang telah dibuat terdahulu tidak perlu dibayar balik. Didapati SPNB telah mematuhi arahan Kementerian Kewangan itu.

37.4.1.3. SPNB diketuai oleh seorang Ketua Pegawai Eksekutif dan pengurusan aktivitinya dibahagikan kepada 6 bahagian seperti berikut :-

- a. **Bahagian Pelaksanaan Projek** - bertanggungjawab terhadap semua projek perumahan yang dilaksanakan.
- b. **Bahagian Perancangan Dan Pembangunan** - bertanggungjawab terhadap perancangan dan pembangunan projek, pentadbiran kontrak, jualan dan pemasaran.
- c. **Bahagian Korporat Dan Perkhidmatan** - bertanggungjawab menguruskan hal berkaitan dengan pentadbiran dan sumber manusia, teknologi maklumat, perhubungan korporat dan pendaftaran.
- d. **Bahagian Kewangan** - bertanggungjawab terhadap pengurusan kewangan dan perakaunan serta menyediakan belanjawan dan laporan kewangan.
- e. **Bahagian Perundangan** - bertanggungjawab terhadap urusan perundangan bagi memastikan kepentingan syarikat sentiasa terpelihara.
- f. **Bahagian Kutipan Dan Kredit** - bertanggungjawab terhadap kutipan penghutang dan pembayaran kepada pemiutang syarikat.

SPNB juga mempunyai 5 pejabat cawangan yang membantu menguruskan aktivitinya di peringkat Wilayah Timur, Utara, Selatan, Sabah dan Sarawak. Struktur organisasi SPNB adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 37.1
STRUKTUR ORGANISASI
SYARIKAT PERUMAHAN NEGARA BERHAD

37.4.1.4. Musratulniza binti Mustafa telah dilantik sebagai Setiausaha Syarikat sebagaimana yang dikehendaki oleh Akta Syarikat 1965. Semua dokumen berkaitan dengan kesetiausahaan disimpan di pejabat SPNB.

37.4.1.5. Jawatankuasa Audit telah ditubuhkan pada bulan Oktober 2001 dan dipengerusikan oleh Dato' Othman bin Abdullah, seorang ahli Institut Akauntan Malaysia. Ahlinya terdiri dari 4 orang Lembaga Pengarah Bebas dan Bukan Eksekutif. Jawatankuasa ini bertanggungjawab sepenuhnya kepada Lembaga Pengarah. Bagi tempoh tahun 2005 hingga April 2007, mesyuarat jawatankuasa tersebut telah diadakan sebanyak 12 kali. Semakan Audit mendapati setiap teguran yang dibangkitkan oleh Unit Audit Dalam Dan Pematuhan telah dibincangkan dalam Mesyuarat Jawatankuasa Audit.

37.4.1.6. Unit Audit Dalam Dan Pematuhan telah diwujudkan sejak bulan September 2004 dan dianggotai oleh 8 orang pegawai. Rancangan Audit Tahunan dan hasil pengauditan yang dijalankan oleh unit ini telah dibentangkan di Mesyuarat Jawatankuasa Audit. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007, Unit Audit Dalam Dan Pematuhan telah menjalankan 28 pengauditan terhadap aspek pengurusan kewangan dan aktiviti yang dilaksanakan oleh SPNB.

37.4.1.7. Jawatankuasa Kewangan telah ditubuhkan pada tahun 2005 dan dianggotai oleh 4 orang Ahli Lembaga Pengarah yang berkecuali daripada pengurusan syarikat. Tugas utama jawatankuasa adalah menasihati Lembaga Pengarah berhubung dengan hal ehwal syarikat yang melibatkan belanjawan, program dan polisi risiko pengurusan kewangan syarikat. Bagi tempoh tahun 2005 hingga 2006, Mesyuarat Jawatankuasa Kewangan telah diadakan sebanyak 3 kali.

37.4.1.8. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 12 Tahun 1993 menetapkan bahawa setiap syarikat perlu menyediakan rancangan korporat dan merangka strategi pelaksanaannya. Polisi Buku Hijau yang diperkenalkan dalam Transformasi *Government Linked Company* (GLC) juga menetapkan keperluan mewujudkan Indeks Petunjuk Prestasi. Semakan Audit mendapati SPNB telah menyediakan satu rancangan korporat yang formal mengandungi visi, misi, polisi dan hala tuju syarikat. **Bagaimanapun, ia tidak menyatakan dengan terperinci mengenai strategi dan rancangan perniagaan serta Indeks Petunjuk Prestasi syarikat.**

37.4.2. Guna Tenaga Dan Latihan

37.4.2.1. Sehingga 31 Disember 2007, sebanyak 599 daripada 605 jawatan yang diwujudkan telah diisi. Kedudukan perjawatan setakat 31 Disember 2007 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.2
KEDUDUKAN PERJAWATAN SEHINGGA 31 DISEMBER 2007

JAWATAN	BILANGAN JAWATAN		
	LULUS	DIISI	% DIISI
Pengarah Urusan	1	1	100
Pengurus Korporat	13	12	92.3
Pengurus	41	39	95.1
Eksekutif	228	219	96.1
Bukan Eksekutif	322	328	101.9
JUMLAH	605	599	99.0

37.4.2.2. Latihan merupakan elemen pengurusan penting bagi memajukan kerjaya pekerja, meningkatkan pengetahuan dan kemahiran serta produktiviti dan kualiti kerja. **Semakan Audit mendapati SPNB telah membelanjakan sejumlah RM571,566 untuk latihan kakitangan bagi tempoh tahun 2005 hingga bulan April 2007.** Antara latihan yang telah dihadiri oleh pekerjaanya ialah *Land Development In Malaysia, Developing The Property Developer's Project Operations Manual, Construction Industry Development Board Green Card, Law Of Contract For The Construction Industry, Contract Administration Of Design And Build Turnkey Projects, Effective Credit Control Management*, Peranan Majikan Dari Konteks Akta Kumpulan Wang Simpanan Pekerja, Akta PerkESO dan Akta Kerja.

37.4.3. Garis Panduan Dan Prosedur Kerja

Bagi memastikan wujudnya kawalan dalaman yang mantap terhadap pengurusan syarikat, SPNB telah menetapkan polisi dan menggariskan beberapa peraturan untuk dipatuhi seperti berikut :-

- a. **Panduan Pengurusan Sumber Manusia** - menetapkan peraturan berhubung dengan pengambilan, penilaian prestasi, pembangunan kerjaya dan latihan kakitangan serta kemudahan yang disediakan untuk mereka.
- b. **Panduan Pengurusan Kewangan** - menetapkan peraturan berhubung dengan penyediaan belanjawan, perolehan, pembayaran, pungutan, perakaunan dan pengurusan pelaburan.
- c. **Panduan Pentadbiran Am** - menetapkan kaedah yang perlu diikuti berhubung dengan pengurusan kenderaan, alat tulis, insurans dan keselamatan pejabat.
- d. **Prosedur Pengurusan Kontrak** - menetapkan kaedah yang perlu diikuti berhubung dengan pemilihan kontraktor dan perunding, bayaran kemajuan kerja dan pemberian lanjutan masa kepada kontraktor.

37.4.4. Prestasi Kewangan

37.4.4.1. Sumber Kewangan Daripada Kerajaan

Bagi membiayai pelaksanaan projek perumahan, SPNB telah mendapat peruntukan kewangan melalui :-

- a. Pinjaman jangka panjang daripada Kumpulan Wang Amanah Pencen (KWAP) berjumlah RM500 juta pada tahun 2003 bagi membiayai Projek Rumah Mampu Milik dan Projek Khas. Kadar faedah pinjaman adalah 3.5% atau RM17.50 juta setahun bagi tempoh 5 tahun dan pinjaman dibayar balik pada bulan Mei 2008. Pada 21 Mac 2007, SPNB telah mendapat pinjaman kedua daripada KWAP berjumlah RM500 juta untuk membiayai modal pusingan bagi tempoh tahun 2006 hingga 2010. Sehingga 31 Disember 2007, jumlah pinjaman daripada KWAP adalah berjumlah RM 1 bilion.
- b. Geran berjumlah RM76.60 juta dan pinjaman tanpa faedah berjumlah RM223.40 juta daripada Kerajaan bagi memulihkan projek perumahan yang terbengkalai. Adalah didapati geran berjumlah RM76.60 juta itu adalah tidak mencukupi untuk menampung defisit dari pemulihan projek terbengkalai. Oleh itu, SPNB telah menggunakan sebahagian besar pinjaman tanpa faedah berjumlah RM223.40 juta tersebut untuk menampung defisit itu. Pinjaman ini perlu dibayar balik pada tahun 2008. Bagaimanapun, SPNB sedang memohon kepada Kementerian Kewangan supaya pinjaman itu ditukarkan menjadi geran.

- c. Geran antara RM57 juta hingga RM200 juta setiap tahun daripada Kementerian Kewangan bagi membiayai projek pembinaan Rumah Mesra Rakyat. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2008, sejumlah RM557 juta telah diberi kepada SPNB.

37.4.4.2. Pengauditan Penyata Kewangan Oleh Juruaudit Luar

Mengikut Seksyen 169 Akta Syarikat 1965, setiap syarikat hendaklah mengemukakan penyata kewangan bagi sesuatu tahun kewangan kepada Juruaudit Luar Bertauliah untuk diaudit sebelum ia dibentangkan semasa Mesyuarat Agung Tahunan. Didapati Penyata Kewangan SPNB bagi tahun-tahun 2005 hingga 2007 telah diaudit oleh Tetuan AljeffriDean dan Sijil Bersih telah dikeluarkan terhadap penyata tersebut. Firma audit ini telah dilantik sebagai juruaudit sejak tahun 2002. **Pada pandangan Audit, pihak SPNB patut menggantikan perkhidmatan juruaudit ini selaras dengan amalan terbaik yang menetapkan juruaudit syarikat sepatutnya ditukar setiap 5 tahun.**

37.4.4.3. Pendapatan Dan Perbelanjaan

- a. SPNB telah menyediakan belanjawan tahunan dengan menetapkan anggaran pendapatan bagi operasinya serta anggaran perbelanjaan yang meliputi kos pentadbiran, kos langsung dan pembelian aset tetap. Kesemua belanjawan tahunan telah dibentangkan dan mendapat kelulusan Lembaga Pengarah. Semakan Audit mendapati operasi SPNB telah mengalami kerugian 3 tahun berturut-turut iaitu sejumlah RM26.03 juta pada tahun 2005, RM14.55 juta pada tahun 2006 dan RM33.89 juta pada tahun 2007. Kerugian ini disebabkan oleh kemajuan kerja pembinaan di tapak yang masih di peringkat awal di mana jualan rumah-rumah belum mencapai tahap yang dapat memberi pulangan yang mencukupi bagi menampung perbelanjaannya. Kedudukan pendapatan dan perbelanjaan sebenar berbanding belanjawan bagi tahun kewangan berakhir 2005 hingga 2007 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.3
PENDAPATAN DAN PERBELANJAAN SEBENAR BERBANDING DENGAN
BELANJAWAN BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

BUTIRAN PENYATA UNTUNG RUGI	2005		2006		2007	
	Anggaran (RM Juta)	Sebenar (RM Juta)	Anggaran (RM Juta)	Sebenar (RM Juta)	Anggaran (RM Juta)	Sebenar (RM Juta)
PENDAPATAN						
Hasil Langsung	39.73	47.48	167.10	83.80	855.22	201.67
Lain-lain Hasil	20.85	20.91	20.97	30.55	19.25	31.72
Jumlah Pendapatan	60.58	68.39	188.07	114.35	874.47	233.39
PERBELANJAAN						
Perbelanjaan Langsung	42.34	49.68	166.40	82.12	807.77	197.47

BUTIRAN PENYATA UNTUNG RUGI	2005		2006		2007	
	Anggaran (RM Juta)	Sebenar (RM Juta)	Anggaran (RM Juta)	Sebenar (RM Juta)	Anggaran (RM Juta)	Sebenar (RM Juta)
Perbelanjaan Tidak Langsung (Kos Pentadbiran)	42.97	44.74	49.43	46.78	78.74	69.81
Jumlah Perbelanjaan	85.31	94.42	215.83	128.90	886.51	267.28
KEUNTUNGAN/(KERUGIAN) SEBELUM CUKAI	(24.73)	(26.03)	(27.76)	(14.55)	(12.04)	(33.89)

- b. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 10 Tahun 1993 telah menetapkan dasar dan garis panduan mengenai bayaran bonus oleh syarikat Kerajaan. Pekeliling ini telah menetapkan syarikat Kerajaan yang memperoleh keuntungan operasi sebelum cukai yang munasabah dibenarkan membayar bonus kepada kakitangannya. Bagaimanapun, syarikat perlu mendapat kelulusan daripada Kementerian Kewangan terlebih dahulu. Adalah diperhatikan SPNB telah memberikan bonus antara 1.25 hingga 2 bulan gaji kepada kakitangan bagi tahun 2005 dan 2006 untuk meningkatkan produktiviti dan prestasi kakitangan syarikat. **Pada pandangan Audit, sungguhpun SPNB telah mendapat kelulusan daripada Kementerian Kewangan untuk membuat bayaran bonus ini, namun ia bertentangan dengan pekeling tersebut memandangkan SPNB telah mengalami kerugian bagi tempoh berkenaan.**
- c. Mengikut prosedur SPNB, semua pendahuluan diri perlu dijelaskan dalam tempoh sebulan selepas pembayaran dibuat dan permohonan untuk pendahuluan diri yang lain tidak akan dilayan sehingga amaun yang tertunggak dijelaskan. Bagi amaun yang tertunggak, peringatan pertama diberikan selepas 1 bulan, manakala peringatan kedua selepas 2 minggu daripada peringatan pertama. Jika didapati pekerja masih belum menjelaskan amaun tersebut selepas 2 minggu daripada peringatan kedua, arahan potongan gaji akan dibuat. **Semakan Audit mendapati sehingga 31 Disember 2007, pendahuluan diri berjumlah RM424,241 belum dijelaskan oleh 82 pekerja. Pendahuluan ini diberikan kepada pekerja yang membuat lawatan ke tapak projek dan pelancaran projek baru. Daripada jumlah tersebut, sejumlah RM9,295 adalah tunggakan bagi tahun 2005, RM36,409 bagi tahun 2006 dan RM378,537 bagi tahun 2007. Sehubungan ini, pihak Audit berpendapat tindakan potongan gaji perlu dibuat dengan segera bagi mendapatkan balik hutang berkenaan.**
- d. Mengikut Penyata Kewangan SPNB, nilai aset bersih pada tahun 2005 adalah berjumlah RM8.21 juta, RM7.48 juta bagi tahun 2006 dan RM7.97 juta untuk tahun 2007. **Semakan Audit mendapati Ibu Pejabat SPNB, Cawangan Johor, Sabah, Sarawak dan Pulau Pinang telah menggunakan tatacara pengurusan aset yang disediakan oleh Ibu Pejabat bagi menguruskan asetnya.**

37.4.5.3. Analisis Nisbah Kewangan

Bagi mengetahui prestasi kewangan SPNB, satu analisis nisbah kewangan terhadap beberapa butiran di Lembaran Imbangan dan Penyata Pendapatan SPNB bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 telah dibuat seperti berikut :-

- a. **Margin Keuntungan** adalah pendekatan yang lazim digunakan bagi mengukur peratusan keuntungan yang diperoleh daripada setiap ringgit hasil jualan yang dipungut. Peningkatan nisbah ini menunjukkan meningkatnya kecekapan syarikat di mana bagi setiap ringgit kenaikan hasil, ia memberi nilai tambah terhadap peningkatan kadar keuntungan syarikat. Mengikut pengiraan Audit, bagi setiap ringgit jualan SPNB pada tahun 2005, syarikat mengalami margin kerugian 0.55 sen dan 0.17 sen bagi tahun 2006 serta 0.16 sen bagi tahun 2007. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.4
KERUGIAN BERBANDING JUALAN
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2005 HINGGA 2007

TAHUN	JUMLAH KERUGIAN (RM Juta) (a)	JUMLAH JUALAN (RM Juta) (b)	MARGIN KERUGIAN BAGI SETIAP RM1.00 JUALAN (a/b)
2005	(26.03)	47.48	(0.55)
2006	(14.55)	83.80	(0.17)
2007	(33.89)	201.67	(0.16)

- b. **Nisbah Kecekapan Aliran Tunai** mengukur keupayaan syarikat memperoleh sumber kewangan hasil daripada perniagaan bagi membuat pembayaran hutang jangka pendek tanpa bergantung kepada sumber kewangan lain. Semakin tinggi nisbah tersebut, keupayaan syarikat untuk menjelaskan hutang adalah semakin baik. Mengikut pengiraan Audit, keupayaan SPNB menggunakan sumber kewangan hasil daripada perniagaan untuk pembayaran hutang jangka pendek pada tahun 2005 hingga 2007 adalah negatif. Ini menunjukkan SPNB tidak berupaya membuat pembayaran hutang jangka pendek secara tunai daripada operasinya. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.5
NISBAH KECEKAPAN ALIRAN TUNAI
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2005 HINGGA 2007

TAHUN	TUNAI BERSIH DARIPADA OPERASI / (KEKURANGAN TUNAI) (RM Juta) (a)	PEMIUTANG JANGKA PENDEK (RM Juta) (b)	NISBAH KECEKAPAN ALIRAN TUNAI (a:b)
2005	(100.46)	59.18	-1.70 : 1
2006	(11.34)	128.60	-0.09 : 1
2007	(299.47)	80.67	-3.71 : 1

- c. **Nisbah Semasa** merupakan pendekatan yang sering digunakan untuk menilai kecairan syarikat iaitu sejauh mana aset semasa yang ada dapat menampung tanggungan semasa. Kedudukan nisbah antara aset semasa dan tanggungan semasa pada kadar 2 : 1 menunjukkan keadaan yang baik. Mengikut pengiraan Audit, nisbah semasa SPNB bagi tahun kewangan 2005 hingga 2007 adalah antara 4.85 : 1 hingga 12.09 : 1. Berdasarkan nisbah ini, pada umumnya dapat dirumuskan bahawa SPNB mempunyai keupayaan yang tinggi untuk menampung keseluruhan tanggungan semasanya. Kedudukan aset semasa yang tinggi adalah disebabkan oleh baki pinjaman daripada KWAP yang disimpan dalam simpanan tetap dan baki wang di bank yang berjumlah RM503.56 juta bagi tahun 2005, RM332.84 juta bagi tahun 2006 dan RM193.21 juta bagi tahun 2007. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.6
ASET SEMASA BERBANDING TANGGUNGAN SEMASA
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2005 HINGGA 2007

TAHUN	ASET SEMASA (RM Juta) (a)	TANGGUNGAN SEMASA (RM Juta) (b)	NISBAH SEMASA (a:b)
2005	715.75	59.18	12.09 : 1
2006	624.14	128.60	4.85 : 1
2007	715.74	80.67	8.87 : 1

- d. **Nisbah Cepat** merupakan pendekatan yang sering digunakan untuk menilai kecairan syarikat iaitu sejauh mana aset semasa yang mudah dicairkan dapat menampung tanggungan semasa. Kedudukan nisbah antara aset semasa mudah cair dan tanggungan semasa pada kadar 1 : 1 menunjukkan keadaan yang baik. Mengikut pengiraan Audit, nisbah cepat SPNB bagi tahun kewangan 2005 hingga 2007 adalah antara 4.59 : 1 hingga 11.77 : 1. Berdasarkan nisbah ini, pada umumnya dapat dirumuskan bahawa SPNB dengan mudah dapat menampung keseluruhan tanggungan semasanya. Kedudukan aset semasa yang tinggi juga disebabkan oleh baki pinjaman daripada KWAP yang disimpan dalam simpanan tetap dan baki wang di bank. Berikut diberikan butirannya :-

JADUAL 37.7
ASET SEMASA MUDAH CAIR BERBANDING TANGGUNGAN SEMASA
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2005 HINGGA 2007

TAHUN	ASET SEMASA MUDAH CAIR (RM Juta) (a)	TANGGUNGAN SEMASA (RM Juta) (b)	NISBAH CEPAT (a:b)
2005	696.78	59.18	11.77 : 1
2006	590.87	128.60	4.59 : 1
2007	619.56	80.67	7.68 : 1

- e. **Nisbah Hutang** merupakan pendekatan yang sering digunakan untuk menilai kestabilan syarikat iaitu sejauh mana tanggungan perlu dibiayai oleh aset yang dimiliki oleh syarikat. Kedudukan nisbah antara tanggungan dan aset pada kadar kurang 0.5 : 1 menunjukkan keadaan yang baik. Mengikut pengiraan Audit, nisbah hutang SPNB bagi tahun kewangan 2005 hingga 2007 adalah antara 0.65 : 1 hingga 0.72 : 1. Ini bermakna SPNB terlalu bergantung kepada pinjaman untuk melaksanakan projek pembangunan dan operasinya. Berikut diberikan butirannya :-

JADUAL 37.8
JUMLAH TANGGUNGAN BERBANDING JUMLAH ASET
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2005 HINGGA 2007

TAHUN	JUMLAH TANGGUNGAN (RM Juta) (a)	JUMLAH ASET (RM Juta) (b)	NISBAH HUTANG (a:b)
2005	782.58	1,082.46	0.72 : 1
2006	851.99	1,316.42	0.65 : 1
2007	1,304.07	1,820.34	0.72 : 1

Pada keseluruhannya, prestasi kewangan SPNB adalah tidak memuaskan kerana mengalami kerugian operasi bagi tempoh 3 tahun berturut-turut. Nisbah-nisbah kecairan dan modal kerja adalah baik bukan daripada hasil operasinya tetapi kerana mendapat pinjaman daripada agensi Kerajaan.

37.4.5.4. Analisis Penghutang

- a. Penghutang perniagaan adalah terdiri daripada pembeli Rumah Mampu Milik, Rumah Mesra Rakyat dan Projek Pemulihan Rumah Terbengkalai, projek khas, projek tsunami serta hutang yang melibatkan yuran penyenggaraan rumah. Didapati jumlah hutang meningkat setiap tahun di mana bagi tahun 2005, jumlah hutang ialah RM88.87 juta, RM118.58 juta pada tahun 2006 dan RM204.97 juta pada tahun 2007. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.9
PENGHUTANG PERNIAGAAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

TAHUN	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	2007 (RM Juta)
Jualan Rumah	47.48	83.80	201.67
PENGHUTANG PERNIAGAAN			
Rumah Mampu Milik	25.48	12.74	45.32
Rumah Mesra Rakyat	24.71	56.78	117.06
Projek Pemulihan Perumahan Terbengkalai	36.99	35.54	29.93
Projek Khas – Kerinchi / Batu Muda / Telipok	0.74	6.67	8.78
Yuran Penyenggaraan – Kota Warisan	0.34	0.52	0.30
Yuran Penyenggaraan – Taman Medan	0.23	0.43	0.45
Projek Tsunami Aceh – Kementerian Pertahanan	-	4.53	1.78
Tsunami Malaysia	0.38	1.37	1.35
JUMLAH	88.87	118.58	204.97

- b. Berdasarkan kepada jadual tersebut di atas, didapati jumlah hutang yang ketara meningkat adalah melibatkan Rumah Mampu Milik dan Rumah Mesra Rakyat. Peningkatan hutang adalah disebabkan oleh faktor-faktor yang berikut :-
 - i. Tempoh minimum bayaran balik Rumah Mesra Rakyat adalah 22 tahun dengan bayaran ansuran sebanyak RM100 sebulan bagi setiap pembeli. Bilangan unit Rumah Mesra Rakyat yang dibina semakin bertambah setiap tahun dan SPNB menganggarkan penghutang projek Rumah Mesra Rakyat akan meningkat setiap tahun sebanyak 50%.
 - ii. Bagi projek Rumah Mampu Milik, didapati tuntutan bayaran kemajuan pertama daripada bank diterima dalam tempoh 3 hingga 4 bulan kerana menunggu kelulusan pinjaman dan dokumentasi perundangan. Tuntutan bayaran kemajuan seterusnya pula akan diterima daripada bank dalam tempoh sebulan. Peningkatan bilangan rumah yang dibina setiap tahun menyebabkan jumlah hutang juga meningkat.

37.4.5.5. Analisis Pemiutang

Pemiutang perniagaan termasuk bayaran kemajuan kepada kontraktor dan kos tanah. Analisis terhadap pemiutang perniagaan SPNB mendapati jumlah terhutang kepada kontraktor untuk bayaran kemajuan kerja telah berkurangan daripada RM113.39 juta pada tahun 2006 kepada RM61.53 juta pada tahun 2007. Namun, jumlah pemiutang ini masih tinggi disebabkan bilangan projek masih banyak dalam peringkat pembinaan.

37.4.6. Prestasi Aktiviti

Aktiviti utama SPNB adalah melaksanakan projek Rumah Mampu Milik dan Rumah Mesra Rakyat, memulihkan Projek Perumahan Terbengkalai, bertindak sebagai kontraktor reka bina dan pemaju bagi pembinaan kuarters kakitangan Kerajaan dan melaksanakan projek khas yang diarahkan oleh Kementerian Kewangan dari semasa ke semasa. Pengauditan terhadap 3 daripada 4 aktiviti utama SPNB iaitu pelaksanaan projek Rumah Mampu Milik, Rumah Mesra Rakyat dan Projek Pemulihan Perumahan Terbengkalai mendapati perkara-perkara berikut :-

37.4.6.1. Projek Rumah Mampu Milik

- a. Semasa SPNB ditubuhkan, Kerajaan memutuskan bahawa SPNB sebagai pemaju perumahan bersepadu dipertanggungjawabkan untuk membina dan menyediakan Rumah Mampu Milik dengan mengambil alih dan memajukan tanah Kerajaan Negeri dan Persekutuan. Jenis rumah yang dibina di bawah skim ini merupakan rumah kediaman 3 bilik dengan kemudahan 2 bilik air yang bercirikan konsep mesra keluarga dan selesa. Pembangunan projek ini dilaksanakan secara usaha sama dengan anak syarikat dan agensi Kerajaan

Negeri atas permintaan rasmi Ketua Menteri atau Menteri Besar. Komposisi pembangunan untuk setiap projek yang dibangunkan oleh SPNB terdiri sekurang-kurangnya 50% rumah kos rendah berharga antara RM30,000 hingga RM42,000 manakala selebihnya adalah rumah kos sederhana rendah dan rumah kos sederhana yang dijual dengan harga antara RM50,000 hingga RM99,000. Rumah kos rendah yang telah siap akan ditawarkan kepada pembeli rumah yang telah berdaftar dengan Kerajaan Negeri manakala rumah kos sederhana rendah/kos sederhana akan ditawarkan secara terus kepada pembeli yang berkecualan tertakluk kepada syarat dan terma yang ditetapkan oleh SPNB. Jenis Rumah Mampu Milik yang dibina oleh SPNB adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.10
RUMAH MAMPU MILIK YANG DIBINA OLEH
SYARIKAT PERUMAHAN NEGARA BERHAD

JENIS RUMAH	KELUASAN LANTAI	SEMENANJUNG	SABAH DAN SARAWAK
		HARGA SEUNIT RUMAH (ANTARA)	
Kos Rendah	650kps – 700kps	RM30,000 - RM42,000	RM40,000 - RM47,000
Kos Sederhana Rendah	750kps	RM50,000 - RM75,000	RM60,000 - RM80,000
Kos Sederhana	800kps – 850kps	RM76,000 - RM99,000	RM81,000 - RM99,000

Nota : Kps - Kaki Per Segi

- b. SPNB perlu menjalankan kajian awal bagi menentukan kesesuaian tapak dan daya maju projek. Laporan kajian awal perlu dibentangkan kepada Lembaga Pengarah untuk kelulusan. Setelah mendapat kelulusan, SPNB akan membuat permohonan tanah kepada Pejabat Tanah Negeri dan kelulusan *Development Orders* daripada Pihak Berkuasa Tempatan yang berkenaan. Didapati prosedur tersebut telah dipatuhi oleh SPNB. Semakan Audit selanjutnya mendapati :-
 - i. Melalui Pakej Strategi Baru Ke Arah Merangsang Ekonomi Negara yang diumumkan oleh Perdana Menteri pada 21 Mei 2003, SPNB telah diarahkan untuk membina 150,000 unit Rumah Mampu Milik dalam tempoh 5 tahun. Bagi memenuhi arahan ini, Lembaga Pengarah SPNB telah memutuskan supaya projek-projek yang perlu disegerakan dilaksanakan secara rundingan terus dengan menggunakan kaedah reka dan bina. Bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007, sebanyak 30 projek telah dilaksanakan di mana pemilihan kontraktor bagi 24 projek yang melibatkan RM1.81 bilion telah dibuat secara rundingan terus. Bagaimanapun, **tiada bukti menunjukkan bahawa kelulusan Kementerian Kewangan telah diperolehi terlebih dahulu untuk melaksanakan projek ini secara rundingan terus.** Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.11
PROJEK RUMAH MAMPU MILIK
YANG DILAKSANAKAN SECARA RUNDINGAN TERUS

PROJEK PERUMAHAN	NAMA KONTRAKTOR	JENIS RUMAH	NILAI KONTRAK (RM Juta)	TEMPOH PENYIAPAN PROJEK MENGIKUT KONTRAK (Bulan)
Kampung Permata Kuang, Mukim Rawang (Tasik Biru), Gombak, Selangor	Konsortium SKS Bhd.	3024 Unit Pangsapuri Dan 23 Unit Rumah Kedai 3 Tingkat	260.74	36
Lukut, Port Dickson, Negeri Sembilan	Gimas Husin Sdn. Bhd.	134 Unit Rumah Kos Rendah Jenis 'Townhouse', 299 Unit Rumah Setingkat Jenis Teres, 12 Unit Rumah Setingkat Jenis Berkembar Dan 12 Unit Rumah Kedai	25.71	18
Sikamat, Mukim Ampangan, Seremban, Negeri Sembilan	Segimaju Sdn. Bhd.	10 Blok Rumah Pangsa Kos Sederhana Rendah 5 Tingkat Mengandungi 960 Unit Rumah Kos Sederhana Rendah, 39 Unit Kedai Kos Sederhana Rendah, 1 Unit Dewan Serbaguna	59.50	18
Batu 12, Jalan Apas, Tawau, Sabah	Supnesa Sdn. Bhd.	271 Unit Rumah Kos Rendah, 175 Unit Rumah Kos Sederhana Rendah, 410 Rumah Kos Sederhana Dan 10 Unit Kedai	65.15	40
Taman Layar Impian, Kampung Laya-laya, Tuaran, Sabah	Supnesa Sdn. Bhd.	76 Unit Rumah Kos Rendah Jenis Teres, 142 Unit Rumah Kos Sederhana Jenis Teres Dan 6 Unit Kedai Setingkat	17.78	34
Vista Seri Melalin, Kampung Melalin, Mengkabong, Tuaran, Sabah	WBS Kontraktor Sdn. Bhd.	496 Unit Rumah Kos Sederhana Jenis Walk-Up Apartmen Dan 10 Unit Kedai Setingkat	49.48	36
Vista Pinggiran Inanam, Inanam, Kota Kinabalu, Sabah	Supnesa Sdn. Bhd.	600 Unit Rumah Kos Rendah Jenis Apartmen, 460 Unit Rumah Kos Sederhana Rendah Jenis Apartmen Dan 20 Unit Kedai 2 Tingkat	189.61	36
Maju Jaya Apartmen, Putatan, Kota Kinabalu, Sabah	SQS Devolepment Sdn. Bhd.	128 Unit Rumah Kos Sederhana Jenis Apartmen	10.97	36
Apartmen Tuaran Impian, Km 24 Jalan Tuaran, Telipok, Sabah	Imej Sutera Sdn. Bhd.	768 Unit Rumah Kos Sederhana Rendah Jenis Apartmen 4 Tingkat Dan 672 Unit Rumah Kos Sederhana Jenis Apartmen 4 Tingkat 10 Unit Kedai Serbaguna 1 Tingkat	115.50	36
Bandar Seri Gemilang, (MPOC), Jalan Tunku, Lahad Datu, Sabah	Supnesa Sdn. Bhd.	770 Unit Rumah Kos Rendah Jenis Teres, 483 Unit Rumah Kos Sederhana Rendah Jenis Teres, 1,321 Unit Kos Sederhana Jenis Teres Dan 48 Unit Kedai Setingkat.	203.28	42
Vista Minintod, Jalan Minintod, Penampang, Sabah	Tamasan Sdn.Bhd.	780 Unit Rumah Kos Rendah Jenis Apartmen 5 Tingkat , 384 Unit Rumah Kos Sederhana Rendah Jenis Apartmen 4 Tingkat Dan 10 Unit Kedai Setingkat.	88.94	36
Taman Wirawan Kimanis, Kampung Mandahan, Papar, Sabah	Sugi Sinar Sdn. Bhd.	356 Unit Rumah Teres Kos Rendah, 174 Unit Rumah Teres Kos Sederhana Rendah, 590 Unit Rumah Teres Kos Sederhana Dan 16 Unit Kedai Setingkat	81.34	48
Taman Permata, Km 13, Off Jalan Labuk, Sandakan, Sabah	Puncak Deras Sdn. Bhd.	720 Unit Apartmen Kos Sederhana Rendah, 720 Unit Apartmen Kos Sederhana, 36 Unit Kedai Dan 72 Unit Teres 2 Tingkat	139.42	48
Taman Saujana Kinabalu, Ranau, Sabah	Syarikat Kumpulan Kemajuan KK (Sabah) Sdn. Bhd.	154 Unit Rumah Kos Rendah Jenis Teres, 100 Unit Rumah Kos Sederhana Rendah Jenis Teres Dan 274 Unit Rumah Kos Sederhana Jenis Teres	39.21	24
Jalan Jelutong, Seksyen 1, Timur Laut, Pulau Pinang	Pantas Alam Sdn. Bhd.	404 Unit Rumah Kos Sederhana Rendah	22.36	36

PROJEK PERUMAHAN	NAMA KONTRAKTOR	JENIS RUMAH	NILAI KONTRAK (RM Juta)	TEMPOH PENYIAPAN PROJEK MENGIKUT KONTRAK (Bulan)
Mukim 06, Jawi, Seberang Prai Selatan, Pulau Pinang	Amal Bersih Sdn. Bhd.	211 Unit Rumah Kos Rendah, 246 Unit Rumah Kos Sederhana Rendah, 536 Unit Rumah Kos Sederhana, 66 Unit Semi D Dan 76 Unit Rumah Kedai	65.81	36
Mukim Hulu Kinta, Perak	Intellview Sdn. Bhd.	50 Unit Rumah Kos Rendah, 32 Unit Rumah Kos Sederhana Rendah Dan 143 Unit Rumah Kos Sederhana	20.79	30
Lot 997-1251, Taman Perisai Wira, Batu Mengkebang, Kuala Krai, Kelantan	Promosi Mantap Sdn. Bhd.	158 Unit Rumah Teres 1 Tingkat, 40 Unit Rumah Teres 2 Tingkat, 40 Unit Rumah Berkembar 2 Tingkat, 7 Unit Banglo 2 Tingkat, 13 Unit Bangunan Kedai, Pejabat 1 ½ Tingkat Dan 10 Unit Bangunan Kedai Dan Pejabat 2 Tingkat	23.39	TM
Mukim Bator, Gunung Timur, Bachok, Kelantan	Promosi Mantap Sdn. Bhd.	47 Unit Rumah Teres Kos Sederhana Rendah 1 Tingkat, 100 Unit Rumah Teres Kos Sederhana 1 Tingkat, 20 Unit Rumah Berkembar Kos Sederhana 1 Tingkat, 52 Unit Rumah Sesebuah 1 Tingkat Dan 8 Unit Kedai Pejabat 1 ½ Tingkat	19.80	TM
Bukit Merbau, Bukit Tinggi, Kok Lanas, Kelantan	Pragmatis Bina (M) Sdn. Bhd.	453 Unit Rumah Kos Sederhana Rendah, 419 Unit Rumah Kos Sederhana	57.91	36
Alam Prima, Seksyen 22, Shah Alam, Selangor	CB Land Sdn. Bhd.	372 Unit Pangsapuri Kos Sederhana Jenis A, 57 Unit Pangsapuri Kos Sederhana Jenis B, 4 Unit Pangsapuri Kos Sederhana Jenis C, 2 Unit Pangsapuri Kos Sederhana Jenis D Dan 9 Unit Kedai	50.59	36
Mukim Ulu Benut, Daerah Kluang, Johor	Tanjong Sakti Sdn. Bhd.	766 Unit Rumah Kos Rendah Dan 278 Unit Rumah Kos Sederhana	91.97	42
Taman Mahkota Impian, Kampung Sungai Buton, WP Labuan	FTL Construction Sdn. Bhd.	40 Unit Rumah Teres Setingkat Kos Sederhana Dan 101 Unit Rumah Teres 2 Tingkat Kos Sederhana	19.80	28
Desa Ilmu, Kota Samarahan, Kuching, Sarawak	Naim Cendera Sdn. Bhd.	1,152 Rumah Kos Sederhana Rendah Jenis Apartmen 4 Tingkat	90.78	36
JUMLAH NILAI KONTRAK			1,809.83	

Nota : TM - Tiada Maklumat

- ii. Mulai pada tahun 2005, SPNB telah membeli tanah-tanah persendirian secara langsung untuk membangunkan Rumah Mampu Milik. Setakat 31 Disember 2007, terdapat sebanyak 25 projek dalam pembinaan terdiri daripada tanah-tanah milik persendirian yang dibeli dengan kos RM213.32 juta dan sejumlah RM188.36 juta telah dibayar (**Jadual 37.12**). Bagi projek dalam perancangan pula, kos tanah yang telah dibayar adalah RM115.61 juta (**Jadual 37.13**).

JADUAL 37.12
PROJEK RUMAH MAMPU MILIK DIBINA ATAS TANAH MILIK PERSENDIRIAN

PROJEK	HARGA TANAH (RM Juta)	JUMLAH YANG TELAH DIBAYAR (RM Juta)	TANAH DIPINDAH MILIK TERUS KEPADA PEMBELI
Kampung Permata Kuang, Mukim Rawang (Tasik Biru), Gombak, Selangor	28.97	28.97	✓

PROJEK	HARGA TANAH (RM Juta)	JUMLAH YANG TELAH DIBAYAR (RM Juta)	TANAH DIPINDAH MILIK TERUS KEPADA PEMBELI
Alam Prima, Seksyen 22, Shah Alam, Selangor	16.43	7.11	✓
Jalan Jelutong, Seksyen 1, Timur Laut, Pulau Pinang	12.00	7.02	✓
Mukim 06, Jawi, Seberang Prai Selatan, Pulau Pinang	32.69	32.69	(*)
Mukim Hulu Kinta, Perak	4.09	4.09	✓
Lot 997-1251, Taman Perisai Wira, Kuala Krai, Kelantan	4.91	4.91	✓
Mukim Bator, Gunung Timur, Bachok, Kelantan	2.40	2.40	✓
Bukit Merbau, Bukit Tinggi, Kok Lanas, Kelantan	7.09	7.09	✓
Lukut, Port Dickson, Negeri Sembilan	6.00	6.00	(*)
Sikamat, Mukim Ampangan, Seremban, Negeri Sembilan	5.00	5.00	✓
Mukim Ulu Benut, Daerah Kluang, Johor	15.83	6.19	✓
Taman Mahkota Impian, Kampung Sungai Buton, WP Labuan	2.19	2.19	✓
Taman Saujana Kinabalu, Ranau, Sabah	2.67	1.65	✓
Bandar Seri Gemilang (MPOC), Jalan Tunku, Lahad Datu, Sabah	13.96	13.96	✓
Taman Layar Impian, Kampung Laya-laya, Tuaran, Sabah	1.46	1.46	✓
Batu 12, Jalan Apas, Tawau, Sabah	5.15	5.15	✓
Vista Pinggiran Inanam, Inanam, Kota Kinabalu, Sabah	5.19	5.19	✓
Maju Jaya Apartmen, Putatan, Kota Kinabalu, Sabah	7.75	7.75	✓
Vista Seri Kiranau, Penampang, Sabah	2.02	2.02	✓
Vista Seri Melalin, Kampung Melalin, Mengkabong, Tuaran, Sabah	1.02	1.02	✓
Apartmen Tuaran Impian, KM 24, Jalan Tuaran, Telipok, Sabah	7.50	7.50	✓
Vista Minitod, Jalan Minitod, Penampang, Sabah	7.56	7.56	✓
Taman Wirawan Kimanis, Kampung Mandahan, Papar, Sabah	4.32	4.32	(*)
Taman Permata, KM 13, Off Jalan Labuk, Sabah	10.01	10.01	(*)
Desa Ilmu, Kota Samarahan, Kuching, Sarawak	7.11	7.11	✓
JUMLAH	213.32	188.36	

Nota : (*) Tanah Dipindah Milik Kepada SPNB

JADUAL 37.13
KOS TANAH RUMAH MAMPU MILIK BAGI PROJEK DALAM PERANCANGAN

PROJEK	HARGA TANAH (RM Juta)	KOS TANAH YANG DIBAYAR SEHINGGA 31.12.2007 (RM Juta)	TANAH DIPINDAH MILIK TERUS KEPADA PEMBELI	TANAH DIPINDAH MILIK KEPADA SPNB
Lot 1042, Kesang, Johor	3.94	0.39	✓	
Jalan Leila, Sandakan, Sabah	8.00	8.00		✓
Jalan Bersatu Off Jalan Damai, Kota Kinabalu, Sabah	8.00	3.50	✓	
Kg. Darau Menggatal, Kota Kinabalu, Sabah	13.50	1.35	✓	
Jalan Bundusan, Penampang, Sabah	23.50	2.20	✓	
Desa Bahagia, Miri, Sarawak	53.28	37.29		✓
Jalan Sultan Tengah, Santubong, Sarawak	23.70	16.59		✓
Jalan Kemuyang, Sibul, Sarawak	9.36	1.87		✓
Petra Indah, Demak, Kuching, Sarawak	45.00	9.00		✓
Lot 8768, Mukim Padang China, Kulim, Kedah	31.40	29.14	✓	
Lot 1511, Tumpat, Kelantan	12.00	1.20	✓	
Simpang Renggam, Machap, Kluang, Johor	5.08	5.08	✓	
JUMLAH	236.76	115.61		

Pada pandangan Audit, SPNB sepatutnya mematuhi polisi Kerajaan yang tidak membenarkannya membeli tanah milik persendirian untuk membangunkan Rumah Mampu Milik. SPNB juga perlu mendapatkan kelulusan Kementerian Kewangan bagi melantik kontraktor secara rundingan terus untuk membangunkan projek perumahan.

- iii. Sebanyak 130 projek Rumah Mampu Milik (termasuk kedai dan rumah) telah dirancang untuk dilaksanakan oleh SPNB sehingga 31 Disember 2007. Daripada jumlah tersebut hanya 30 projek telah dilaksanakan bagi tempoh 2004 hingga 2007 di mana 3 daripadanya telah disiapkan sebelum akhir tahun 2004 dan 2 projek pada tahun 2005 dan satu projek pada tahun 2007. Manakala 30 projek lagi masih di peringkat pembinaan dan 94 projek dalam peringkat perancangan. Butiran lanjutnya adalah seperti jadual berikut :-

JADUAL 37.14
PEMBANGUNAN RUMAH MAMPU MILIK (UNIT RUMAH DAN KEDAI)
SEHINGGA 31 DISEMBER 2007

NEGERI	SIAP		DALAM PEMBINAAN		PEMBANGUNAN BARU		JUMLAH	
	JUMLAH PROJEK	UNIT	JUMLAH PROJEK	UNIT	JUMLAH PROJEK	UNIT	JUMLAH PROJEK	UNIT
Perlis	-	-	-	-	1	1,564	1	1,564
Kedah	1	421	-	-	9	7,997	10	8,418
Pulau Pinang	-	-	2	1,543	9	7,925	11	9,468
Perak	-	-	1	236	7	4,524	8	4,760
Pahang	-	-	3	1,025	5	2,360	8	4,513
Kelantan	-	-	3	1,403	3	2,039	6	3,442
Selangor	2	2,488	2	4,192	15	14,930	19	21,242
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	-	-	-	-	1	884	1	884
Melaka	3	1,454	-	-	4	1,425	7	2,030
Negeri Sembilan	-	-	3	1,717	4	4,750	7	6,467
Johor	-	-	2	1,840	13	20,051	15	21,891
Wilayah Persekutuan Labuan	-	-	1	141	-	-	1	141
Sabah	-	-	12	13,072	18	17,224	30	30,296
Sarawak	-	-	1	1,152	5	11,383	6	12,535
JUMLAH	6	4,363	30	26,321	94	97,056	130	127,651

iv. Walaupun SPNB telah mengenal pasti 94 projek pembangunan baru tetapi SPNB menjangkakan projek-projek ini mengambil masa lama untuk dilaksanakan disebabkan perkara-perkara berikut :-

- SPNB perlu melakukan kajian awal dan kajian lanjutan bagi mengenal pasti daya maju projek sebelum dilaksanakan;
- Lawatan fizikal ke atas tapak cadangan bagi mengenal pasti kesesuaian tapak projek dari aspek fizikal tanah, lokasi tapak, aspek pemasaran dan jenis komponen pembangunan yang akan dibina;
- Cadangan pembangunan dibentangkan kepada pihak pengurusan SPNB dan Lembaga Pengarah sebelum dikemukakan kepada Kementerian Kewangan untuk kelulusan.
- Kelulusan daripada Pihak Berkuasa Tempatan dan lain-lain agensi yang berkaitan juga perlu diperolehi sebelum projek dimulakan.

v. Mengikut syarat kontrak, pembinaan Rumah Mampu Milik perlu disiapkan dalam tempoh antara 12 hingga 18 bulan dari tarikh Surat Setuju Terima. Semakan Audit mendapati 8 projek pembinaan telah mendapat kelulusan untuk lanjutan masa dan alasan yang diberi adalah mematuhi syarat

kontrak. Antara alasan utama tempoh lanjutan masa diberikan adalah untuk memenuhi syarat dan peraturan yang diperlukan oleh pihak berkuasa tempatan. Kedudukan kelewatan projek setakat 31 Disember 2007 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.15
PROJEK RUMAH MAMPU MILIK YANG LEWAT DISIAPKAN
SETAKAT 31 DISEMBER 2007

NAMA PROJEK	KAEDAH PELANTIKAN	TARIKH PATUT SIAP MENGIKUT KONTRAK (a)	TARIKH SIAP YANG BARU (b)	TEMPOH KELEWATAN (Bulan) (b-a)	STATUS SEHINGGA 31 DISEMBER 2007
Taman Universiti Jaya, Kuala Muda, Kedah	Tender Terbuka	16.01.2005	30.04.2005	3.5	Siap Dan Sijil Layak Diperoleh Pada 25 April 2007
Perkampungan Cherating Damai, Kuantan, Pahang	Tender Terbuka	14.06.2006	28.02.2007	8.5	Dalam Proses Mendapatkan Sijil Layak Menduduki
Sungai Puteri, Rompin, Pahang	Tender Terbuka	21.02.2007	20.10.2007	10	Kerja-kerja Infrastruktur (65.7%)
Taman Pulau Idaman, Padang Lalang Temerloh, Pahang	Tender Terbuka	26.01.2007	07.07.2007	8	Kerja-kerja Infrastruktur (82%)
Taman Limbongan Permai, Melaka	Tender Terbuka	25.07.2005	30.10.2006	15	Siap Dan Sijil Layak Menduduki Diperoleh Pada 22 Ogos 2007
Taman Selasih, Senaling, Kuala Pilah, Negeri Sembilan	Tender Terbuka	25.02.2007	28.08.2007	6	Kerja-kerja Bangunan Dan Infrastruktur (98%)
Lukut, Port Dickson, Negeri Sembilan	Rundingan Terus	25.03.2007	10.03.2008	11.50	Kerja-kerja Pembinaan (75%)
Taman Seri Setanggi, Johor Bahru, Johor	Rundingan Terus	28.02.2007	31.12.2007	10	Kerja-kerja Infrastruktur (81%)

- vi. Semakan Audit mendapati bagi 6 projek yang telah disiapkan di Kedah, Selangor dan Melaka, sebanyak 4,109 unit daripada 4,363 unit telah dijual. Antara sebab 254 unit tidak dapat dijual adalah mereka yang telah membuat tempahan telah menarik diri; SPNB lewat menerima senarai nama pembeli rumah kos rendah dari Kerajaan Negeri dan mereka yang memohon rumah telah ditawarkan rumah Kerajaan Negeri yang lain. Butirannya adalah seperti jadual berikut :-

JADUAL 37.16
KEDUDUKAN 6 PROJEK RUMAH MAMPU MILIK
YANG TELAH DISIAPKAN SETAKAT 31 MAC 2008

NAMA PROJEK	BILANGAN UNIT		
	DIBINA	DIJUAL	BELUM DIJUAL
Taman Universiti Jaya, Semeling, Kedah	421	410	11
Taman Medan Cahaya Fasa 1 Dan II, Selangor	1,528	1,468	60
Megah Villa, Kota Warisan, Sepang, Selangor	960	952	8
Taman Seri Hilir, Jasin, Melaka	316	306	10

NAMA PROJEK	BILANGAN UNIT		
	DIBINA	DIJUAL	BELUM DIJUAL
Taman Seri Asahan, Jasin, Melaka	289	280	9
Taman Limbongan Permai, Melaka	849	693	156
JUMLAH	4,363	4,109	254

- vii. Daripada 30 projek Rumah Mampu Milik yang dalam pembinaan, 23 projek yang melibatkan 15,069 unit telah dilancarkan penjualannya. Bagaimanapun didapati hanya 2,879 unit (19.1%) yang telah dijual setakat 31 Mac 2008. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.17
KEDUDUKAN JUALAN RUMAH BAGI PROJEK DALAM PEMBINAAN
SETAKAT 31 MAC 2008

NAMA PROJEK	JUMLAH UNIT		
	DIBINA	DIJUAL	BELUM DIJUAL
Perkampungan Cherating Damai, Kuantan, Pahang	254	134	120
Sungai Puteri, Rompin, Pahang	591	126	465
Taman Pulau Idaman, Padang Lalang Temerloh, Pahang	180	129	51
Kampung Permata Kuang, Mukim Rawang (Tasek Biru), Gombak, Selangor	1,293	53	1,240
Alam Prima, Seksyen 22, Shah Alam, Selangor	444	61	383
Taman Selasih, Senaling, Kuala Pilah, Negeri Sembilan	261	200	61
Lukut, Port Dickson, Negeri Sembilan	457	-	457
Sikamat, Mukim Ampangan, Seremban, Negeri Sembilan	999	13	986
Taman Seri Setanggi, Johor Bahru, Johor	766	408	358
Tiara Perdana Simpang Renggam, Johor	464	15	449
Batu 12, Jalan Apas, Tawau, Sabah	866	183	683
Taman Layar Impian, Kampung Laya-laya, Tuaran, Sabah	224	161	63
Vista Seri Melalin, Kampung Melalin, Mengkabong, Tuaran, Sabah	506	14	492
Maju Jaya Apartmen, Putatan, Kota Kinabalu, Sabah	96	54	42
Apartmen Tuaran Impian, KM24 Jalan Tuaran, Telipok, Kota Kinabalu, Sabah	1,450	53	1,397
Bandar Seri Gemilang, (MPOC) Jalan Tunku, Lahad Datu, Sabah	2,622	582	2,040
Vista Minintod, Jalan Minintod, Penampang, Sabah	1,174	241	933
Vista Seri Kiranau, Penampang, Sabah	546	260	286
Taman Saujana Kinabalu, Ranau, Sabah	528	83	445
Taman Mahkota Impian, Wilayah Persekutuan Labuan	141	39	102
Mutiara Vista Jelutong, Pulau Pinang	712	70	642
Lot 997-1251, Taman Perisai Wira, Kuala Krai, Kelantan	268	0	268
Taman Bator Harmoni, Bachok, Kelantan	227	0	227
JUMLAH	15,069	2,879	12,190

Pada pandangan Audit, SPNB perlu mempertingkatkan promosinya untuk menjual rumah-rumah yang telah dbina.

viii. Lawatan Audit pada bulan Jun hingga Julai 2007 ke tapak projek pembinaan Rumah Mampu Milik di Taman Layar Impian, Tuaran dan Vista Pinggiran Inanam, Kota Kinabalu, Sabah; Taman Universiti Jaya (Fasa 1), Kuala Muda, Kedah dan Bandar Sri Ampang, Mukim Teluk Cengai, Alor Star, Kedah mendapati perkara berikut :-

- SPNB telah melantik Supernesa Sdn. Bhd. sebagai kontraktor untuk projek Rumah Mampu Milik Taman Layar Impian, Tuaran, Sabah dengan kos RM17.78 juta. Didapati hanya seorang wakil perunding ditempatkan di projek ini yang melaksanakan 3 tugas dalam satu masa iaitu sebagai Jurutera/Juruteknik Mekanikal Dan Elektrikal, Jurutera Awam Dan Struktur serta kerani. Semakan Audit terhadap carta organisasi syarikat pada akhir bulan Jun 2007 mendapati, wakil perunding tersebut iaitu Colin Wong adalah merupakan Penyelia Kanan (Senior Supervision Staff). SPNB telah mengarahkan kontraktor menambah bilangan petugas di tapak seperti mana yang dinyatakan di dalam skop kerja kontrak. Perunding tersebut juga telah dimaklumkan sekiranya ia gagal berbuat demikian, SPNB akan melantik sendiri pekerja serta mengenakan kosnya kepada perunding berkenaan.
- Supernesa Sdn. Bhd. telah juga dilantik oleh SPNB untuk melaksanakan projek Rumah Mampu Milik di Vista Pinggiran Inanam, Kota Kinabalu, Sabah dengan kos RM189.61 juta. Tanah untuk projek ini telah dikaveat oleh Pejabat Tanah Dan Ukur atas arahan pemilik tanah asal kerana penukaran hak milik tanah tidak dipersetujui oleh pemilik tanah tersebut. SPNB telah membayar kos tanah berjumlah RM5.19 juta dan membelanjakan sejumlah RM11.39 juta untuk projek ini. Bagaimanapun, didapati hak milik tanah belum dipindah milik kepada SPNB. Adalah didapati kontraktor telah menghentikan kerja-kerja tanah sejak bulan Oktober 2006 disebabkan oleh masalah kewangan. Pada 13 Februari 2007, SPNB telah mengeluarkan arahan secara rasmi kepada Supernesa Sdn. Bhd. untuk menangguhkan pelaksanaan projek sehingga isu berhubung dengan jalan masuk ke tapak projek dan penukaran hak milik tanah dapat diselesaikan. Gambar berikut menunjukkan keadaan tapak projek yang terbiar :-

GAMBAR 37.1

GAMBAR 37.2

**Vista Pinggiran Inanam, Kota Kinabalu, Sabah
- Keadaan Tapak Projek Yang Terbiar**

- Bagi projek Taman Universiti Jaya (Fasa 1) Kuala Muda, Kedah, didapati 10 unit rumah kedai bernilai RM2.34 juta masih belum dijual. Rumah kedai ini tidak dapat dijual disebabkan menerima persaingan dari projek berdekatan iaitu Kedah Resort City, syarikat subsidiari Kerajaan Negeri Kedah yang berkongsi jalan masuk dengan projek ini. Kos membiayai jalan masuk ditanggung oleh SPNB. Didapati Kedah Resort City telah menurunkan harga jualan rumah kedai menyebabkan jualan mereka mengatasi kedai projek yang diuruskan oleh SPNB. Gambar berikut menunjukkan contoh rumah kedai yang tidak dapat dijual :-

GAMBAR 37.3

*Taman Universiti Jaya,
(Fasa 1) Kuala Muda, Kedah
- Contoh Rumah Kedai Yang Tidak
Dapat Dijual*

- Syarikat B.S. Civil Engineering Sdn. Bhd. telah dilantik oleh SPNB untuk melaksanakan projek Rumah Mampu Milik di Lot 806-815 Bandar Sri Ampang, Mukim Teluk Cengai, Alor Setar pada 27 Februari 2008. Pihak Audit tidak dapat memastikan asas pemilihan B.S. Civil Engineering Sdn. Bhd. memandangkan projek perumahan kos sederhana yang bukan milik SPNB yang dilaksanakan oleh kontraktor ini telah terbengkalai. Projek yang terbengkalai ini adalah terletak di lokasi bersebelahan dengan projek Rumah Mampu Milik di Bandar Sri Ampang. **Gambar 37.4** menunjukkan tapak projek Rumah Mampu Milik di Bandar Seri Ampang manakala **Gambar 37.5** adalah projek yang terbengkalai menunjukkan tapak kedua-dua projek tersebut :-

GAMBAR 37.4

*- Tapak Projek Rumah Mampu Milik di Bandar
Seri Ampang, Alor Setar, Kedah*

GAMBAR 37.5

*- Projek Terbengkalai Yang Dibangunkan Oleh
B.S Civil Engineering Sdn. Bhd.*

37.4.6.2. Projek Rumah Mesra Rakyat

- a. Projek Rumah Mesra Rakyat adalah satu skim perumahan untuk keluarga miskin seperti nelayan, petani, peladang dan ibu tunggal yang tidak mempunyai rumah ataupun tinggal di rumah yang usang tetapi mempunyai tanah ataupun mendapat kebenaran berkanun oleh tuan punya tanah yang terdiri daripada keluarga terdekat (ibu bapa, isteri atau adik-beradik). Skim perumahan ini menyediakan jenis rumah banglo kos rendah dengan 3 bilik tidur dan 2 bilik air dengan keluasan lantai 1,000 kaki persegi.
- b. Satu per tiga daripada kos pembinaan Rumah Mesra Rakyat dibiayai melalui Dana Khas Kerajaan Persekutuan dan selebihnya merupakan pembiayaan tanpa faedah melalui konsep Al-Qardhul Hassan yang perlu dibayar oleh pembeli secara ansuran antara RM70 hingga RM100 sebulan selama 22 tahun. Bayaran balik dibuat melalui *autodebit* di Bank Simpanan Nasional dan Bank Pertanian.
- c. Pembinaan projek perumahan Rumah Mesra Rakyat yang bernilai antara RM46,000 hingga RM68,000 setiap unit dilaksanakan oleh kontraktor kelas F yang berdaftar dengan SPNB. Pemilihan mereka dibuat berdasarkan senarai kontraktor yang dicadangkan oleh Ahli Parlimen atau Ahli Dewan Undangan Negeri kawasan terlibat. Setiap kontraktor telah diberi 4 atau 5 unit rumah untuk dibina bagi sesuatu kawasan mengikut reka bentuk yang ditetapkan oleh SPNB.
- d. Kontraktor yang dilantik akan diberikan Borang Inden Kerja bagi membina dan menyiapkan Rumah Mesra Rakyat. Mengikut prosedur SPNB, kontraktor perlu menyiapkan rumah dalam tempoh masa 3 bulan dari tarikh borang inden ditandatangani. Pembayaran kepada kontraktor dibuat melalui tuntutan bayaran kemajuan yang dikemukakan oleh kontraktor setelah diperakui oleh penyelia Rumah Mesra Rakyat kawasan berkenaan.
- e. Selepas permohonan Rumah Mesra Rakyat diluluskan oleh SPNB, 2 perjanjian akan dimeterai. Perjanjian pertama iaitu Perjanjian Pembinaan antara pemohon dan SPNB Construction Sdn. Bhd. iaitu syarikat subsidiari SPNB yang bertanggungjawab terhadap pembinaan tersebut. Manakala perjanjian kedua adalah Perjanjian Pembiayaan iaitu SPNB dan pemohon. **Pada pandangan Audit secara keseluruhannya, kandungan perjanjian telah dibuat selaras dengan peraturan yang telah ditetapkan dan melindungi kepentingan SPNB.**
- f. Sebanyak 9,503 unit rumah telah diluluskan untuk dibina bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007. Bagaimanapun, hanya 4,042 unit rumah telah disiapkan dan diserahkan kepada pemohon manakala baki sebanyak 5,461 masih di peringkat pembinaan di mana kemajuannya adalah antara 1% hingga 98%. Antara faktor yang menyebabkan kelewatan melaksanakan projek adalah

kelewatan pemohon menyediakan tapak untuk pembinaan dan mendapat kebenaran berkanun daripada tuan tanah. Jadual berikut menunjukkan prestasi pembinaan Rumah Mesra Rakyat sehingga 31 Disember 2007 :-

JADUAL 37.18
PRESTASI PROJEK PEMBINAAN RUMAH MESRA RAKYAT
SETAKAT 31 DISEMBER 2007

TAHUN	PERMOHONAN YANG DILULUSKAN	SERAH KUNCI
2005	2,129	616
2006	3,674	1,221
2007	3,700	2,205
JUMLAH	9,503	4,042

- g. Terdapat juga kontraktor yang dilantik tidak dapat meneruskan pembinaan disebabkan harga kontrak yang rendah berbanding kos bahan binaan yang semakin meningkat. SPNB terpaksa melantik kontraktor penyelamat bagi menyiapkan projek rumah berkenaan. SPNB telah mengemukakan cadangan semakan harga rumah kepada Kementerian Kewangan bagi menaikkan kos pembinaan Rumah Mesra Rakyat untuk diselaraskan dengan kos bahan binaan yang semakin meningkat. Pada 6 Ogos 2007 dan 26 Disember 2007, Kementerian Kewangan telah bersetuju meluluskan harga baru pembiayaan Rumah Mesra Rakyat daripada RM46,000 kepada RM76,000 berdasarkan kawasan pembinaan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.19
PELARASAN HARGA BAGI RUMAH MESRA RAKYAT

KAWASAN PEMBINAAN	HARGA LAMA (RM)	HARGA BARU (RM)
SEMENANJUNG MALAYSIA		
Bandar Dan Pinggir Bandar	46,000	60,000
Luar Bandar	55,000	65,000
Kawasan Tanah Tinggi Dan Kawasan Pulau-pulau Kecil Kecuali Pulau Pinang	-	70,000
SABAH, SARAWAK DAN LABUAN		
Keluasan Binaan 1,000 Kaki Per Segi		
Atas Tanah	57,000	65,000
Atas Tiang (4 Kaki)	63,000	71,000
Atas Tiang (8 Kaki)	68,000	76,000
Keluasan Binaan 700 Kaki Per Segi		
Atas Tanah	48,000	55,000
Atas Tiang (4 Kaki)	53,000	60,000
Atas Tiang (8 Kaki)	58,000	65,000

- h. Daripada lawatan Audit ke beberapa Rumah Mesra Rakyat sekitar Kuala Lumpur dan Selangor, kualiti pembinaan projek secara keseluruhannya adalah memuaskan. Gambar berikut adalah contoh Rumah Mesra Rakyat :-

GAMBAR 37.6

*Rumah Mesra Rakyat Di Mukim Batu,
Kuala Lumpur*

GAMBAR 37.7

*Rumah Mesra Rakyat Di Damansara,
Daerah Petaling*

37.4.6.3. Projek Pemulihan Perumahan Terbengkalai

SPNB telah diarahkan oleh Kementerian Kewangan dan Kerajaan Tempatan untuk memantau dan memulihkan projek perumahan yang terbengkalai di seluruh negara. Bagi tahun 2003 hingga 2007, SPNB merancang untuk melaksanakan 186 projek ini yang melibatkan kos berjumlah RM4.3 bilion. Namun begitu, pada 29 September 2006, Kementerian Kewangan telah mengeluarkan arahan menyatakan pelaksanaan projek pemulihan perumahan terbengkalai akan diambil alih oleh pihak Jabatan Perumahan Negara (JPN). Secara dasarnya SPNB akan menyiapkan projek-projek yang diluluskan oleh Lembaga Pengarah SPNB iaitu sebanyak 17 projek dan selainnya akan diambil oleh JPN. SPNB juga telah menerima arahan daripada Kementerian Kewangan bagi memulihkan 3 Projek Arahan Khas selepas 29 September 2006. Kedudukan Projek Pemulihan Perumahan Terbengkalai yang dilaksanakan oleh SPNB bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 adalah seperti di **Jadual 37.20** dan contoh projek perumahan terbengkalai yang telah dipulihkan adalah seperti di **Gambar 37.8 dan 37.9**.

JADUAL 37.20
PROJEK PEMULIHAN PERUMAHAN TERBENGKALAI
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

TAHUN	PROJEK DIRANCANG		PROJEK DILAKSANAKAN		PROJEK SIAP	
	JUMLAH PROJEK	KOS (RM Juta)	JUMLAH PROJEK	KOS (RM Juta)	JUMLAH PROJEK	KOS (RM Juta)
2005	14	140.35	7	129.93	4	131.21
2006	14	132.48	2	45.11	5	58.52
2007	12	137.22	3	87.28	2	38.39
JUMLAH	40	410.05	12	262.32	11	228.12

GAMBAR 37.8

*Taman Sg. Pinang, Klang, Selangor
- Sebelum Pemulihan*

GAMBAR 37.9

*Taman Sg. Pinang, Klang, Selangor
- Selepas Pemulihan*

37.5. Pemantauan

37.5.1. Mesyuarat Lembaga Pengarah

Lembaga Pengarah telah mengadakan mesyuarat sebanyak 7 kali dan 8 kali pada tahun 2005 dan 2006 masing-masingnya. Manakala bagi tahun 2007, sebanyak 4 kali mesyuarat telah diadakan setakat bulan April. Mesyuarat Khas Lembaga Pengarah turut diadakan iaitu sebanyak 6 kali bagi tahun 2006 dan 2 kali sehingga April 2007. Perkara utama yang dibincangkan dalam mesyuarat tersebut adalah mengenai pembangunan projek dari aspek meluluskan pelantikan perunding dan pemaju projek, penetapan nilai kontrak, peruntukan kewangan dan permohonan perubahan kerja.

37.5.2. Mesyuarat Pengurusan Atasan

Mesyuarat Pengurusan Atasan yang dipengerusikan oleh Ketua Pegawai Eksekutif telah bermesyuarat setiap minggu untuk membincangkan masalah yang dihadapi oleh syarikat serta mengenal pasti tindakan pembetulan.

37.5.3. Mesyuarat Jabatan

Mesyuarat ini yang dipengerusikan oleh Pengurus Bahagian telah diadakan setiap hari Isnin. Antara lain mesyuarat ini telah membincangkan kedudukan kemajuan kerja serta masalah yang timbul di peringkat bawahan dan membawanya kepada pihak pengurusan untuk mendapat cadangan dan penyelesaian.

37.5.4. Mesyuarat Dengan Perunding

Mesyuarat ini diadakan sekurang-kurangnya sekali setiap bulan antara Perunding dengan pihak SPNB untuk mengetahui lebih terperinci kemajuan setiap projek dan masalah yang dihadapi serta membincangkan langkah penyelesaian yang perlu diambil.

37.5.5. Kementerian Kewangan

Pemantauan terhadap pengurusan SPNB adalah di bawah tanggungjawab Bahagian MKD Kementerian Kewangan selaku pemegang saham utama SPNB. Kementerian Kewangan melantik seorang pegawai Kementerian sebagai wakilnya untuk mengawasi semua aktiviti serta memastikan keputusan yang dibuat oleh Lembaga Pengarah syarikat adalah selaras dengan dasar Kerajaan. Wakil tersebut juga dikehendaki mengemukakan laporan bertulis 3 bulan sekali kepada Menteri Kewangan. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati laporan ini tidak dikemukakan kepada Menteri Kewangan.

37.6. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

37.6.1. Prestasi pengurusan SPNB secara keseluruhannya adalah kurang memuaskan. Sehingga tahun 2008, SPNB telah menerima geran untuk perbelanjaan operasi dan pembangunan serta pinjaman berjumlah RM1,857 juta daripada Kerajaan. Bagaimanapun prestasi kewangan SPNB adalah pada tahap defisit sejak tahun 2005 sehingga kini. Ini disebabkan jumlah perbelanjaan SPNB meningkat setiap tahun terutamanya perbelanjaan kos tenaga manusia dan sumber hasil SPNB tidak dapat menampung kos operasinya. Objektif utama Kerajaan untuk menjadikan syarikat kerajaan sebagai *self financing* gagal dicapai. Dari segi pelaksanaan projek perumahan, tidak semua projek dapat dilaksanakan oleh SPNB mengikut perancangan. Sungguhpun kegagalan melaksanakan sebahagian daripada projek adalah di luar kawalan SPNB disebabkan oleh penglibatan pihak yang lain, namun SPNB perlu mempertingkatkan usahanya untuk mendapatkan kerjasama daripada pihak yang terlibat.

37.6.2. Bagi mempertingkatkan keberkesanan pengurusannya, adalah disyorkan pihak SPNB memberi pertimbangan yang sewajarnya terhadap perkara berikut :-

- a. SPNB perlu mempertingkatkan pengurusan kewangan terutamanya berhubung dengan bayaran bonus dan pengurusan pendahuluan diri supaya ia selaras dengan peraturan yang ditetapkan.
- b. Bagi projek pembangunan yang baru, pemilihan kontraktor hendaklah dibuat secara tender terbuka untuk memberi peluang kepada SPNB memilih kontraktor yang berwibawa dengan kos yang paling kompetitif. Bagi projek yang mana kontraktor perlu dibuat secara rundingan terus, SPNB perlu memastikan kelulusan Kementerian Kewangan diperoleh terlebih dahulu.
- c. SPNB sepatutnya mematuhi polisi Kerajaan yang tidak membenarkannya membeli tanah milik persendirian untuk membangunkan Rumah Mampu Milik.
- d. SPNB perlu mempertingkatkan promosinya untuk menjual rumah-rumah yang telah dbina.

PENGURUSAN COMPOSITES TECHNOLOGY RESEARCH MALAYSIA SDN. BHD.

38.1. LATAR BELAKANG

Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd. (CTRM) telah ditubuhkan pada bulan November 1990 dengan objektif untuk mengembangkan bidang aero angkasa dan industri komposit. Aktiviti utama CTRM ialah mereka bentuk dan mengeluarkan komponen pesawat daripada komposit, memasarkan pesawat Eagle, menyenggara pesawat serta menyediakan pengurusan dan perkhidmatan korporat kepada subsidiari dan syarikat bersekutunya. Kerajaan melalui Menteri Kewangan Diperbadankan merupakan pemegang saham terbesar CTRM berjumlah RM111.78 juta (90%) daripada modal berbayarnya berjumlah RM124.20 juta. Pemegang saham yang lain ialah Petroliaam Nasional Berhad (PETRONAS). Sehingga akhir bulan Oktober 2007, CTRM mempunyai 9 syarikat subsidiari, satu syarikat bersekutu dan pelaburan dalam Columbia Aircraft Manufacturing Corporation. Butiran mengenai syarikat subsidiari dan bersekutu CTRM adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 38.1
KEDUDUKAN SYARIKAT SUBSIDIARI DAN BERSEKUTU COMPOSITES
TECHNOLOGY RESEARCH MALAYSIA SDN. BHD. PADA BULAN OKTOBER 2007

SYARIKAT SUBSIDIARI/BERSEKUTU	AKTIVITI UTAMA	MODAL BERBAYAR (RM Juta)	% PEMILIKAN
CTRM Aero Composites Sdn. Bhd.	Mengeluarkan Komponen Komposit Bagi Aero Angkasa Dan Bukan Aero Angkasa	1.00	100
CTRM Aviation Sdn. Bhd.	Menyewakan Pesawat Dan Perkhidmatan Penyenggaraan	26.60	100
CTRM Asset Management Sdn. Bhd.	Menyediakan Ruang Dan Kemudahan Bagi Tempat Letak Pesawat Am Dan Penyenggaraan Serta Penyewaan Premis	2.00	100
CTRM Composite Manufacturing Sdn. Bhd.	Dorman	2.00	100
CTRM Automotive Sdn. Bhd.	Mengeluarkan Panel Komposit Kenderaan	2.00	100
Pacific Aviation Composites (Malaysia) Sdn. Bhd.	Dorman	2.00	100
CTRM-FACB Konsortium Sdn. Bhd.	Dorman	0.75	60
CTRM Excelnet Engineering Sdn Bhd.	Kejuruteraan Reka Bentuk	11.14	57.5
Unmanned Systems Technology Sdn. Bhd.	Pembangunan <i>Unmanned Ariel Vehicle</i>	0.10	51
Composites Technology Development Corporation Sdn. Bhd.	Pembangunan Hartanah	1.00	30

38.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd. telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur serta selaras dengan objektif yang telah ditetapkan.

38.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi aspek pengurusan kewangan dan aktiviti utama CTRM bagi tempoh bulan Ogos 2005 hingga Disember 2007. Semakan Audit terhadap dokumen, fail dan rekod berkaitan telah dibuat di pejabat CTRM, Kementerian Kewangan dan Suruhanjaya Syarikat Malaysia. Semakan Audit juga dibuat terhadap pelaburan CTRM dalam Columbia Aircraft Manufacturing Corporation (CAMC) yang mengeluarkan pesawat ringan di Oregon, Amerika Syarikat. Selain itu, pengauditan juga meliputi penggunaan dana dan pelaksanaan aktiviti oleh CAMC.

38.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan November 2007 hingga Februari 2008 mendapati perkara berikut :-

38.4.1. Struktur Pengurusan

Sebagai sebuah syarikat milik Kerajaan, CTRM perlu mematuhi undang-undang dan peraturan yang ditetapkan di bawah Akta Syarikat 1965 dan peraturan lain melalui pekeliling yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan dari semasa ke semasa. Antara lainnya, Akta Syarikat 1965 menetapkan tentang keperluan melantik Lembaga Pengarah dan Setiausaha Syarikat serta tanggungjawab mereka terhadap pengurusan syarikat. Manakala pekeliling yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan menetapkan tentang kaedah pelantikan Lembaga Pengarah, Ketua Eksekutif dan penubuhan Jawatankuasa Audit serta tanggungjawab masing-masing. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

38.4.1.1. Lembaga Pengarah CTRM dipengerusikan oleh Senator Datuk Wira Syed Ali bin Tan Sri Syed Abbas Alhabshee. Ahlinya terdiri daripada 4 Pengarah Bukan Eksekutif iaitu Ketua Pegawai Eksekutif Kumpulan Media Prima, Abdul Rahman bin Ahmad yang juga ahli Institute Of Chartered Accountants In England And Wales (ICAEW); Jeneral (B) Dato' Sri Suleiman bin Mahmud; Leftenan Jeneral (B) Datuk Abdul Ghafir bin Abdul Hamid dan Dyg. Sadiyah binti Abang Bohan (wakil Kementerian Kewangan). Kesemua pelantikan ini telah mendapat kelulusan Menteri Kewangan. Lembaga Pengarah antara lainnya bertanggungjawab menentukan sama ada dasar dan operasi syarikat adalah munasabah dan selaras dengan objektif penubuhannya. Lembaga Pengarah juga perlu membuat penilaian terhadap prestasi kewangan syarikat sekurang-kurangnya 4 kali setahun.

38.4.1.2. CTRM telah melantik Epsilon Advisory Services Sdn. Bhd. sebagai Setiausaha Syarikat untuk membantu Lembaga Pengarah memastikan semua undang-undang dan peraturan mengenai syarikat dipatuhi.

38.4.1.3. Pada tahun 2006, CTRM telah melantik Tetuan Razak & Co. untuk menjalankan pengauditan dalaman termasuk syarikat-syarikat subsidiari pada

setiap suku tahun. CTRM telah membayar yuran perkhidmatan kepada Tetuan Razak & Co. berjumlah RM110,000 bagi tahun 2006 dan RM100,000 bagi tahun 2007.

38.4.1.4. Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan yang dipengerusikan oleh Abdul Rahman bin Ahmad turut dianggotai oleh Dyg. Sadiyah binti Abang Bohan dan Dato' Sri Suleiman bin Mahmud. Jawatankuasa bermesyuarat serentak pada setiap kali Lembaga Pengarah bermesyuarat. Bagi tahun 2007, Jawatankuasa Audit telah bermesyuarat sebanyak 4 kali. Adalah didapati Jawatankuasa ini telah menjalankan tugasnya dengan berkesan iaitu dengan memantau dan memastikan polisi dalaman CTRM dilaksanakan dengan teratur mengikut objektif penubuhannya. Selain itu, Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan juga telah memeriksa penyata kewangan syarikat sebelum dibentangkan kepada Lembaga Pengarah dan sebarang masalah atau kekurangan serta salah nyata pada penyata kewangan telah dibangkitkan.

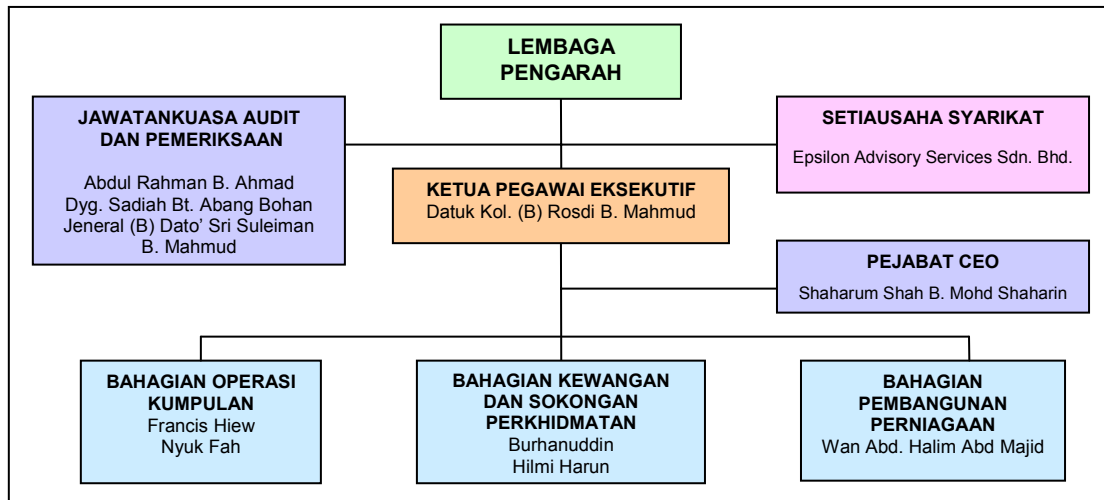
38.4.1.5. Kementerian Kewangan telah melantik Datuk Kolonel (B) Rosdi bin Mahmud sebagai Ketua Pegawai Eksekutif CTRM bagi tempoh bulan Mac 2003 hingga bulan Disember 2007. Perkhidmatan beliau telah dilanjutkan lagi selama setahun iaitu dari 1 Januari hingga 31 Disember 2008.

38.4.1.6. Aktiviti CTRM dilaksanakan melalui bahagian seperti berikut :-

- a. **Bahagian Operasi Kumpulan** - Bahagian ini yang diketuai oleh Ketua Pegawai Operasi bertanggungjawab mengawal selia urusan berkaitan dengan pengeluaran pesawat, perkhidmatan pesawat, reka bentuk dan projek khas di mana setiap unit yang dipertanggungjawabkan dengan fungsi ini diketuai oleh seorang Pengurus Besar atau Pengurus Kanan.
- b. **Bahagian Kewangan Dan Sokongan Perkhidmatan** - Bahagian ini yang diketuai oleh Ketua Pegawai Kewangan bertanggungjawab mengawal selia aktiviti Unit Sumber Manusia, Unit Latihan, Unit Perbendaharaan Dan Kewangan, Unit Perundangan, Unit Pengurusan Sistem Maklumat, Unit Pentadbiran Pejabat serta Unit Kesetiausahaan. Setiap unit ini diketuai oleh Pengurus Kanan atau Pengurus.
- c. **Bahagian Pembangunan Perniagaan** - Bahagian ini yang diketuai oleh Pengurus Besar bertanggungjawab menguruskan hal pemasaran yang mana terdapat 5 unit di bawah seliaannya iaitu Perniagaan Baru, Pemasaran Korporat, Hubungan Korporat, Pembangunan Vendor dan Strategi Perniagaan.

Struktur organisasi CTRM pada 31 Disember 2007 adalah seperti di **Carta 38.1**.

CARTA 38.1
STRUKTUR ORGANISASI
COMPOSITES TECHNOLOGY RESEARCH MALAYSIA SDN. BHD.
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2007

38.4.1.7. CTRM tidak merancang atau menetapkan bilangan guna tenaga yang diperlukan oleh setiap bahagian dan subsidiarinya. Sebaliknya keperluan guna tenaga hanya dikenal pasti secara *ad-hoc* dari semasa ke semasa berdasarkan kontrak kerja yang diperoleh. Sehingga bulan Disember 2007, CTRM telah mewujudkan 1,127 jawatan di mana 1,087 daripadanya telah diisi. Sebanyak 43 jawatan telah diisi di CTRM, 921 jawatan di CTRM Aero Composites Sdn. Bhd., 30 jawatan di CTRM Aviation Sdn. Bhd., 25 jawatan di CTRM Automotive Sdn. Bhd., 58 jawatan di CTRM Excelnet Engineering Sdn. Bhd. dan 10 jawatan di Unmanned Systems Technology Sdn. Bhd. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 38.2
KEDUDUKAN PERJAWATAN COMPOSITES TECHNOLOGY
RESEARCH MALAYSIA SDN. BHD. DAN SUBSIDIARINYA
PADA BULAN DISEMBER 2007

NAMA SYARIKAT	JAWATAN		% DIISI
	DILULUSKAN	DIISI	
CTRM	50	43	86
CTRM Aero Composites Sdn. Bhd.	920	921	100.1
CTRM Aviation Sdn. Bhd.	25	30	120
CTRM Automotive Sdn. Bhd.	65	25	38.5
CTRM Excelnet Engineering Sdn. Bhd.	67	58	86.6
Unmanned Systems Technology Sdn. Bhd.	0	10	-
JUMLAH	1,127	1,087	

38.4.1.8. Pemeriksaan Audit mendapati 3 syarikat subsidiari CTRM iaitu CTRM Composites Manufacturing Sdn. Bhd., Pacific Aviation Composites (Malaysia) Sdn. Bhd. dan CTRM-FACB Konsortium Sdn. Bhd. adalah tidak aktif sejak tahun 2000. Pihak CTRM memaklumkan 2 daripada syarikat subsidiari tersebut iaitu

CTRM Composites Manufacturing Sdn. Bhd. dan Pacific Aviation Composites (Malaysia) Sdn. Bhd. akan dibubar setelah proses penjualan Columbia Aircraft Manufacturing Corporation (CTRM mempunyai pelaburan dalam syarikat ini) selesai. Manakala CTRM-FACB Konsortium Sdn. Bhd. pula dalam proses pembubaran. CTRM Automotive Sdn. Bhd. yang sebelum ini tidak aktif telah mula beroperasi sejak bulan Disember 2005.

38.4.1.9. Pada tahun 2006, CTRM telah mewujudkan Unit Latihan bagi mengendalikan latihan kepada kakitangan CTRM dan subsidiarinya. Pada tahun 2006, seramai 20 orang dan 13 orang bagi tahun 2007 telah menghadiri kursus yang berkaitan dengan tugas mereka.

38.4.2. Rancangan Korporat

Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 12 Tahun 1993 menetapkan setiap syarikat perlu menyediakan rancangan korporat dan menetapkan strategi pelaksanaannya. Semakan Audit mendapati pada bulan April 2007, Lembaga Pengarah CTRM telah meluluskan rancangan korporat yang mengandungi visi, misi, polisi dan hala tuju syarikat tersebut bagi tempoh tahun 2007 hingga 2013. Rancangan korporat itu telah disemak oleh Tetuan Ernst & Young dan CTRM telah membayar RM250,000 kepada firma berkenaan bagi perkhidmatan tersebut.

38.4.3. Pelan Pemasaran

Bahagian Pembangunan Perniagaan CTRM telah merangka pelan pembangunan dan strategi perniagaan yang merangkumi aspek mengembangkan perniagaan dan peluang-peluang yang mungkin dapat diperoleh pada masa yang akan datang. Antara lainnya, CTRM telah mengambil langkah memasarkan produknya dengan menyertai Pameran Udara Dan Maritim Antarabangsa Langkawi, Pameran Udara Paris serta Pameran Udara Antarabangsa Farnborough setiap 2 tahun sekali. Pada tahun 2007, CTRM telah membelanjakan sejumlah RM898,000 untuk menyertai Pameran Udara Dan Maritim Antarabangsa Langkawi dan RM141,000 untuk menyertai pameran udara di Paris. Penyertaan pameran ini bertujuan mempertingkatkan hubungan dengan pelanggannya seperti Syarikat Airbus United Kingdom dan Spirit Aerosystem Europe (dahulu dikenali sebagai BAE Systems Operations Ltd.).

Pada pandangan Audit, CTRM perlu mendokumentasikan pelan pemasaran syarikat dengan menetapkan objektif, sasaran pasaran, strategi pemasaran dan Indeks Petunjuk Prestasi.

38.4.4. Pengurusan Sistem Maklumat Syarikat

Pada tahun 2003, CTRM telah membelanjakan RM0.85 juta untuk membeli sistem Enterprise Resources Planning (ERP) daripada Sinersion Consulting Sdn. Bhd. dan

Visual Solutions (M) Sdn. Bhd. serta perkakasan komputer daripada syarikat Computer Systems Advisers (M) Sdn. Bhd. Perolehan tersebut adalah untuk tujuan pengurusan maklumat berkaitan sumber manusia, kewangan, kawalan terhadap bahan mentah dan peralatan, perancangan, pengeluaran dan kejuruteraan. Sistem ERP ini boleh diakses oleh syarikat induk dan subsidiari. Melalui sistem ini juga, data pengeluaran dan kewangan syarikat disimpan dan laporan terhadap aktivitiinya dapat dikeluarkan untuk semakan dan rujukan. **Pemeriksaan Audit mendapati sistem ini telah digunakan dengan baik dan pihak CTRM berpuas hati dengan fungsi sistem tersebut dan sedang merancang untuk menambah modul *business intelligence* pada fasa seterusnya.**

38.4.5. Prestasi Kewangan

38.4.5.1. Pinjaman Dan Pelaburan Daripada Kerajaan

CTRM dan syarikat subsidiarinya mendapat bantuan kewangan melalui kaedah yang berikut :-

- a. Bagi tempoh tahun 1999 hingga 2003, CTRM telah mendapat pinjaman daripada Kerajaan berjumlah RM362.10 juta. Pada 10 April 2007, Menteri Kewangan II telah meluluskan penstrukturan modal dan pinjaman yang telah diberi kepada CTRM berjumlah RM362.10 juta itu untuk mempertingkatkan keupayaan operasinya seperti berikut :-
 - i. Baki pinjaman pokok sebanyak RM215.75 juta (setelah ditolak pinjaman daripada akaun amanah sebanyak RM143.8 juta) ditukar kepada ekuiti melalui terbitan saham biasa.
 - ii. Kos tambahan dalam transaksi pembelian saham Columbia Aircraft Manufacturing Corporation sebanyak RM2.55 juta yang ditanggung oleh CTRM *dioffset* dengan baki pinjaman Kerajaan.
 - iii. Faedah pinjaman terakru seperti yang disahkan oleh Jabatan Akauntan Negara sehingga 31 Disember 2006 sebanyak RM209.60 juta dihapus kira. Tindakan Kerajaan menghapus kira faedah pinjaman ini menyebabkan keuntungan yang agak luar biasa bagi tahun kewangan 2006 kerana amaun tersebut telah diperakaunkan sebagai lain-lain pendapatan.
 - iv. Faedah bermula dari 1 Januari 2007 sehingga penstrukturan dimuktamadkan dikecualikan.
- b. Pada tahun 2005, CTRM telah juga mendapat pinjaman berjumlah RM30 juta daripada Bank Pembangunan Berhad bagi menambahkan modal kerja syarikat. Bayaran balik pinjaman ini perlu dijelaskan dalam tempoh 10 tahun. Didapati bayaran balik yang pertama telah dibuat pada bulan September 2007.

- c. Syarikat subsidiarinya, CTRM Aero Composites Sdn. Bhd. pula, telah mendapat kemudahan kredit daripada Malayan Banking Berhad berjumlah RM64 juta atas jaminan korporat dari CTRM. Sehingga kini, sejumlah RM18.44 juta daripada pinjaman tersebut telah dikeluarkan (drawdown). Pinjaman ini perlu dijelaskan dalam tempoh 5 tahun dan didapati bayaran balik telah mula dibuat pada bulan Januari 2006.

38.4.5.2. Belanjawan Tahunan

CTRM dan subsidiarinya perlu menyediakan belanjawan tahunan dengan menetapkan anggaran pendapatan dan perbelanjaan bagi setiap aktiviti serta jangkaan untung yang akan diperolehnya. Melalui mesyuarat belanjawan, CTRM memastikan setiap subsidiari mengemukakan belanjawan tahunan sebelum sesuatu tahun kewangan bermula dan membentangkannya dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah. Semakan Audit terhadap belanjawan yang disediakan oleh CTRM dan subsidiarinya bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 mendapati setiap anggaran telah disokong dengan justifikasi yang munasabah.

38.4.5.3. Prestasi CTRM Dan Kumpulan

- a. Pada akhir tahun 2006, penyata kewangan CTRM menunjukkan keuntungan sebelum cukai berjumlah RM191.19 juta berbanding dengan tahun 2005 di mana ia mengalami kerugian berjumlah RM38.18 juta. Bagaimanapun bagi tahun 2007, keuntungannya telah berkurangan menjadi RM1.44 juta.
- b. Di peringkat Kumpulan, bagi tahun 2007, CTRM telah memperoleh keuntungan sebelum cukai berjumlah RM37.61 juta. Secara keseluruhannya, keuntungan Kumpulan bagi tahun 2007 adalah daripada pendapatan kontrak-kontrak kerja tahun 2006 dan peningkatan jumlah penghantaran komponen kepada pelanggan. Penstrukturan semula pinjaman daripada Kerajaan juga telah membantu meningkatkan keuntungan tersebut kerana CTRM tidak lagi perlu membayar faedah pinjamannya. Kedudukan prestasi kewangan CTRM dan Kumpulan bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 38.3
PRESTASI KEWANGAN COMPOSITES TECHNOLOGY
RESEARCH MALAYSIA SDN. BHD. DAN KUMPULAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

BUTIRAN	TAHUN					
	2005		2006		2007	
	CTRM	KUMPULAN	CTRM	KUMPULAN	CTRM	KUMPULAN
	(RM Juta)					
Hasil	31.62	209.09	254.99	451.83	31.27	242.60
Perbelanjaan	69.80	249.06	63.80	233.35	29.83	204.99
Untung/(Rugi) Sebelum Cukai	(38.18)	(39.97)	191.19	218.48	1.44	37.61

- c. Semakan Audit selanjutnya mendapati prestasi syarikat subsidiari yang dimiliki sepenuhnya oleh CTRM bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 perlu dipertingkatkan. Ini adalah kerana hanya CTRM Aero Composites Sdn. Bhd. dan CTRM Automotive Sdn. Bhd. yang berjaya memperoleh keuntungan secara konsisten. Manakala CTRM Aviation Sdn. Bhd. sungguhpun memperoleh keuntungan pada tahun 2007, namun keuntungannya berkurangan berbanding tahun sebelumnya. CTRM Asset Management Sdn. Bhd. pula telah mengalami kerugian pada tahun 2005 dan 2007. Kedudukan prestasi syarikat subsidiari secara keseluruhannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 38.4
PRESTASI KEWANGAN SYARIKAT SUBSIDIARI
BAGI TEMPOH TAHUN 2005 HINGGA 2007

SUBSIDIARI	2005			2006			2007		
	HASIL	BELANJA	UNTUNG/ (RUGI) SEBELUM CUKAI	HASIL	BELANJA	UNTUNG/ (RUGI) SEBELUM CUKAI	HASIL	BELANJA	UNTUNG/ (RUGI) SEBELUM CUKAI
	(RM Juta)			(RM Juta)			(RM Juta)		
CTRM AC	192.50	172.51	19.99	207.77	186.82	20.95	224.75	187.27	37.48
CTRM AV	10.17	28.21	(18.04)	13.50	5.73	7.77	4.87	4.59	0.28
CTRM AU	0.39	0.37	0.02	9.10	4.02	5.08	1.27	0.29	0.98
CTRM AM	1.83	3.70	(1.87)	1.20	1.10	0.10	-	0.20	(0.20)

Nota :- CTRM AC - CTRM Aero Composites Sdn. Bhd.
CTRM AV - CTRM Aviation Sdn. Bhd.
CTRM AU - CTRM Automotive Sdn. Bhd.
CTRM AM - CTRM Asset Management Sdn. Bhd.

38.4.5.4. Nisbah Kewangan

Analisis nisbah kewangan terhadap beberapa butiran Lembaran Imbangan dan Penyata Pendapatan CTRM bagi tempoh tahun kewangan 2005 hingga 2007 adalah seperti berikut :-

- a. **Nisbah Keuntungan** ialah kaedah pendekatan yang lazim digunakan bagi mengukur peratusan keuntungan yang diperoleh daripada setiap ringgit hasil jualan yang dipungut. Peningkatan nisbah ini menunjukkan meningkatnya kecekapan syarikat di mana bagi setiap ringgit kenaikan hasil memberi nilai tambah terhadap peningkatan kadar keuntungan syarikat. Mengikut pengiraan Audit, bagi setiap ringgit hasil jualan CTRM pada tahun 2005, ia memperoleh margin kerugian RM1.39 dan pada tahun 2006 margin keuntungan telah meningkat kepada RM11.57. Peningkatan margin keuntungan yang agak luar biasa adalah kerana tindakan Kerajaan menghapus kira faedah pinjaman CTRM berjumlah RM209.60 juta. Bagi tahun 2007, CTRM berjaya memperoleh 5 sen keuntungan sebelum cukai bagi setiap RM1 hasil jualan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 38.5
NISBAH KEUNTUNGAN
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2005 HINGGA 2006

TAHUN	JUMLAH JUALAN (RM Juta) (a)	JUMLAH KEUNTUNGAN/(KERUGIAN) (RM Juta) (b)	NISBAH KEUNTUNGAN/(KERUGIAN) BAGI SETIAP RM1.00 JUALAN (RM) (b/a)
2005	27.50	(38.20)	(1.39)
2006	16.52	191.19	11.57
2007	30.59	1.44	0.05

- b. Nisbah Semasa** ialah kaedah analisis yang digunakan untuk menilai kecairan syarikat dan kedudukan modal kerja syarikat. Kedudukan nisbah antara aset semasa dengan liabiliti semasa dianggap baik pada kadar 2:1. Ini merupakan norma industri bagi sesuatu syarikat yang mempunyai modal kerja yang mencukupi dan kecairan yang stabil. Mengikut pengiraan Audit, nisbah semasa CTRM bagi tahun 2005 adalah 2.4:1 menunjukkan kedudukan kewangan baik dan tidak menghadapi masalah modal kerja. Bagi tahun 2006 dan 2007, nisbah semasa CTRM telah merosot kepada 0.72:1 dan 0.77:1. Ini bukan disebabkan CTRM menghadapi kekurangan modal kerja tetapi adalah disebabkan penstrukturan pinjaman CTRM di mana pinjaman jangka panjang Kerajaan berjumlah RM215.75 juta telah dipindah ke liabiliti semasa sebelum ia ditukar menjadi ekuiti. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 38.6
NISBAH SEMASA BAGI TAHUN KEWANGAN
BERAKHIR 31 DISEMBER 2005 HINGGA 2007

TAHUN	ASET SEMASA (RM Juta) (a)	TANGGUNGAN SEMASA (RM Juta) (b)	NISBAH SEMASA (a:b)
2005	296.70	122.86	2.4 : 1
2006	290.60	403.65	0.72 : 1
2007	333.40	429.65	0.78 : 1

- c. Pulangan Aset Yang Dilabur** ialah kaedah yang digunakan bagi menilai kecekapan syarikat menggunakan aset untuk menjana keuntungan. Peningkatan pulangan ini menunjukkan meningkatnya kecekapan syarikat dalam menggunakan aset bagi menjana keuntungannya. Mengikut pengiraan Audit, peningkatan dalam nisbah ini kepada nilai positif pada tahun 2006 berbanding dengan nilai negatif pada tahun 2005 adalah kerana CTRM telah mempertingkatkan penggunaan asetnya dan juga kerana Kerajaan bersetuju menghapus kira faedah pinjaman berjumlah RM209.60 juta. Bagi tahun 2007 pula, sungguhpun CTRM berjaya memperoleh pulangan aset dilabur sebanyak 0.4%, namun pulangan ini adalah kurang memuaskan. Butirannya adalah seperti di **Jadual 38.7**. Bagaimanapun di peringkat Kumpulan CTRM, ia telah berjaya memperoleh

pulangan yang tinggi iaitu 9.1%. Ini adalah disebabkan di peringkat Kumpulan ia berjaya memperoleh keuntungan berjumlah RM37.61 juta berbanding asetnya berjumlah RM413.48 juta

JADUAL 38.7
PULANGAN ASET YANG DILABUR
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2005 HINGGA 2007

TAHUN	UNTUNG/RUGI BERSIH SEBELUM CUKAI (RM Juta) (a)	JUMLAH ASET (RM Juta) (b)	PULANGAN ASET (a/b) %
2005	(38.20)	300.30	-12.7
2006	191.19	313.53	61.0
2007	1.44	336.44	0.4

- d. **Nisbah Hutang** ialah kaedah bagi mengukur peratusan aset yang dibiayai daripada hutang. Mengikut pengiraan Audit, aset CTRM dibiayai daripada pinjaman jangka panjang dan bukan hasil operasi syarikat. Pada tahun 2007, nisbah hutang ialah 132.9% berbanding 143.5% bagi tahun 2006 dan 208.7% bagi tahun 2005. Walaupun nisbah hutang semakin berkurangan, namun ia masih tinggi berbanding dengan norma nisbah hutang yang sepatutnya hanya 50%. Ini bermakna CTRM perlu menjelaskan faedah pinjaman yang terlalu tinggi dan ini menyukarkan syarikat memperoleh keuntungan bersih. Jadual berikut menunjukkan nisbah hutang CTRM bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 :-

JADUAL 38.8
NISBAH HUTANG
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2005 HINGGA 2007

TAHUN	JUMLAH HUTANG (RM Juta) (a)	JUMLAH ASET (RM Juta) (b)	NISBAH HUTANG / JUMLAH ASET (a/b) %
2005	626.72	300.29	208.7
2006	449.84	313.53	143.5
2007	447.07	336.44	132.9

38.4.6. Pengurusan Kewangan

38.4.6.1. Pembayaran Bonus

Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 10 Tahun 1993 menetapkan dasar dan garis panduan mengenai bayaran bonus oleh syarikat-syarikat Kerajaan. Pekeliling ini menetapkan syarikat Kerajaan yang memperoleh keuntungan operasi yang munasabah sebelum cukai dibenarkan membayar bonus kepada kakitangannya. Para 6 pekeliing ini pula antara lainnya menjelaskan bahawa syarikat Kerajaan perlu mengemukakan cadangan bayaran bonus kakitangannya kepada Kementerian Kewangan untuk pertimbangan dan

kelulusan Menteri Kewangan. Semakan Audit mendapati CTRM telah memberikan insentif kewangan iaitu sebulan hingga 2.5 bulan gaji kepada kakitangan dan subsidiarinya bagi tahun 2005 dan 2006. Didapati pembayaran bonus bagi tahun 2005 berjumlah RM256,586 dan tahun 2006 berjumlah RM443,758 telah mendapat kelulusan daripada Menteri Kewangan.

38.4.6.2. Jawatankuasa Tender

Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 8 Tahun 1995 menetapkan setiap syarikat Kerajaan yang menerima bantuan kewangan daripada Kerajaan hendaklah mematuhi semua peraturan kewangan bagi setiap perolehan yang dilakukan. Semakan Audit mendapati CTRM hanya menubuhkan Jawatankuasa Tender pada bulan Julai 2006 bagi menguruskan perolehannya. Bagaimanapun, tiada mesyuarat diadakan sehingga bulan Januari 2008. Mesyuarat Jawatankuasa ini yang pertama telah diadakan pada 15 Februari 2008. Jawatankuasa Tender CTRM dianggotai oleh Jeneral (B) Dato' Sri Suleiman bin Mahmud sebagai Pengerusi dan ahlinya terdiri daripada Leftenan Jeneral (B) Datuk Abdul Ghafir bin Abdul Hamid, Abdul Rahman Ahmad dan Dyg. Sadiah binti Abang Bohan. Jawatankuasa Tender ini dibenarkan untuk meluluskan perolehan yang melebihi RM1 juta.

38.4.6.3. Kawalan Hasil

Hasil utama CTRM adalah dari melaksanakan kontrak pembekalan komponen-komponen pesawat kepada pelanggan-pelanggan utama. Setelah pelanggan menerima komponen tersebut, pembayaran akan dibuat melalui pemindahan wang secara terus ke akaun CTRM. Setelah pemindahan tersebut dilakukan, pelanggan akan memaklumkan kepada CTRM melalui telefon atau e-mel dengan merujuk kepada baucar yang berkenaan. Pihak CTRM akan membuat semakan dengan bank untuk memastikan pemindahan berjaya dibuat dan nilai yang dibayar itu bersamaan dengan baucar yang disediakan. **Semakan Audit mendapati prosedur yang ditetapkan tersebut telah dipatuhi oleh CTRM.**

38.4.6.4. Kawalan Perbelanjaan

Semakan terhadap 554 baucar bayaran dan jurnal bernilai RM25.76 juta bagi tempoh tahun 2005 hingga 2007 mendapati ia mempunyai maklumat lengkap dan dokumen sokongan bagi menyokong pembayaran/pelarasan yang dibuat. **Pada pandangan Audit, CTRM telah mempertingkatkan kawalan dalamannya bagi memastikan semua perbelanjaan dibuat dengan teratur dan berhemat.**

38.4.7. Prestasi Aktiviti

Semakan Audit terhadap aktiviti yang dilaksanakan oleh CTRM dan juga 3 syarikat subsidiarinya mendapati perkara-perkara berikut :-

38.4.7.1. Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd.

a. Pada bulan Oktober 2002, Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd. (CTRM) telah menandatangani kontrak bernilai RM745 juta dengan Syarikat Airbus untuk membekalkan komponen pesawat model A380 Fix Leading Edge Lower Panel (model A380 FLELP) bagi tempoh 10 tahun. Antara syarat kontrak yang telah ditetapkan adalah seperti berikut :-

- i. CTRM dan Syarikat Airbus akan bersama-sama menanggung risiko bagi tempoh jangka panjang. CTRM dikehendaki menyumbang USD5.94 juta bagi menyokong program pembinaan pesawat model A380.
- ii. CTRM perlu mengambil insurans tanggungan produk tidak kurang daripada USD300 juta dan insurans am tanggungan perundangan pihak ketiga tidak kurang daripada £5 juta bagi apa juga kerugian.
- iii. Sekiranya CTRM menyerahkan kerja pengeluaran produk kepada pihak yang lain, satu kontrak perlu disediakan antara CTRM dengan pihak berkenaan dan dimaklumkan kepada Syarikat Airbus.

Semakan Audit mendapati CTRM telah mengambil insurans-insurans tanggungan produk bernilai USD300 juta dan insurans am tanggungan perundangan pihak ketiga bernilai £5 juta bagi apa juga kerugian pada bulan Ogos 2005.

b. CTRM menyerahkan kerja pengeluaran komponen pesawat model A380 FLELP kepada subsidiarinya iaitu CTRM Aero Composites Sdn. Bhd. (CTRM AC) yang beroperasi di Batu Berendam, Melaka. Kontrak bagi pengeluaran ini telah ditandatangani antara CTRM dan CTRM AC. Pada umumnya, CTRM AC dapat mengeluarkan komponen pesawat mengikut spesifikasi dan tempoh yang ditetapkan oleh Syarikat Airbus. Pembekalan komponen pesawat model A380 FLELP adalah secara set di mana setiap set terdiri daripada *inner, middle and outer*. Pada tahun 2002, tiada pembekalan komponen dilakukan kerana masih di peringkat reka bentuk dan pengeluaran. Bagi tempoh tahun 2004 hingga 2007, CTRM AC telah berjaya membekalkan komponen pesawat model A380 FLELP secara set mengikut spesifikasi kontrak dan memperoleh pendapatan berjumlah RM33.84 juta seperti di **Jadual 39.9**.

38.4.7.2. CTRM Aero Composites Sdn. Bhd.

a. Pada bulan Oktober 2002, CTRM Aero Composites Sdn. Bhd. (CTRM AC) mendapat kontrak membekalkan komponen pesawat model A380 Inner Outer Forward Leading Edge (model A380 IOFLE) kepada Spirit Aerosystem Europe bernilai RM245 juta. Pembekalan komponen pesawat model A380 IOFLE adalah secara set di mana setiap set terdiri daripada komponen *seal/landing, upper and lower*. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2007, CTRM AC

telah berjaya membekalkan komponen pesawat model A380 IOFLE secara set mengikut spesifikasi kontrak dan memperoleh pendapatan berjumlah RM30.88 juta seperti di jadual berikut :-

JADUAL 38.9
PENDAPATAN DARI PEMBEKALAN KOMPONEN PESAWAT MODEL A380

PESAWAT	KOMPONEN	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
		RM Juta	SET	RM Juta	SET	RM Juta	SET	RM Juta	SET	RM Juta	SET	RM Juta	SET
FLELP	Panel	-	-	-	-	1.14	1	14.13	9	8.61	11	1.73	-
	Spares	-	-	-	-	-	-	0.15	-	-	-	8.08	-
JUMLAH		-	-	-	-	1.14	1	14.28	9	8.61	11	9.81	-
IOFLE Lower	Panel	-	-	1.24	2	0.37	-	3.01	15	2.51	14	-	-
	Spares	-	-	-	-	-	-	0.02	-	0.62	-	0.10	-
IOFLE Upper	Panel	-	-	-	-	11.02	-	3.05	11	3.45	12	-	-
	Spares	-	-	-	-	-	-	0.65	-	1.12	-	1.09	-
Seal Landing	Panel	-	-	-	-	0.78	-	0.75	13	0.41	11	-	-
	Spares	-	-	-	-	-	-	0.15	-	0.14	-	0.40	-
JUMLAH		-	-	1.24	2	12.17	-	7.63	39	8.25	37	1.59	-

- b. CTRM AC juga telah menandatangani kontrak bernilai RM750 juta dengan Spirit Aerosystem Europe bagi membekalkan komponen pesawat model A320 dan A321 bagi tempoh tahun 2002 hingga 2010. Pembekalan komponen pesawat model A320 dan juga A321 secara set di mana setiap set terdiri daripada komponen *leading edge*, *trailing edge*, *aileron*, *falsework*, *overwing*, *underwing*, *spoiler*, *moveable fairing* dan *fixed fairing*. CTRM AC telah membeli insurans tanggungan produk dan insurans am tanggungan perundangan pihak ketiga dengan nilai tidak kurang daripada USD200 juta sebagai memenuhi syarat kontrak tersebut. Selepas semakan semula harga kontrak bagi pembekalan komponen model A320 dan A321, kos kontrak telah meningkat daripada RM750 juta kepada RM1,170 juta bagi meliputi tempoh tahun 2006 hingga 2010. Bekalan komponen pesawat dan pendapatan dari pembekalan pesawat model A320 dan A321 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 38.10
PENDAPATAN DARI PEMBEKALAN KOMPONEN PESAWAT MODEL A320 DAN A321

KOMPONEN		2002		2003		2004		2005		2006		2007	
		RM Juta	SET	RM Juta	SET	RM Juta	SET	RM Juta	SET	RM Juta	SET	RM Juta	SET
Moveable Fairing (A321)	Panel	-	-	-	-	3.60	-	3.55	23	5.05	39	8.36	60
	Spares	-	-	-	-	-	-	0.29	-	0.13	-	0.51	-
Fixed Fairing (A321)	Panel	-	-	-	-	3.38	-	1.42	22	1.87	35	2.62	58
	Spares	-	-	-	-	-	-	0.03	-	0.03	-	0.29	-
Trailing Edge (A320)	Panel	-	-	6.61	204	30.35	-	10.65	288	12.61	352	14.53	372
	Spares	-	-	0.98	-	-	-	0.31	-	0.06	-	0.48	-
Leading Edge	Panel	5.98	179	10.27	200	-	-	16.76	286	21.64	352	24.51	367

KOMPONEN		2002		2003		2004		2005		2006		2007	
		RM Juta	SET	RM Juta	SET	RM Juta	SET	RM Juta	SET	RM Juta	SET	RM Juta	SET
(A320)	Spares	0.09	-	0.98	-	-	-	0.31	-	0.40	-	0.48	-
Aileron	Panel	5.70	225	2.05	170	19.18	-	7.39	294	8.16	341	10.15	380
(A320)	Spares	-	-	0.54	-	-	-	0.65	-	0.41	-	0.25	-
Underwing	Panel	-	-	1.04	134	4.14	-	5.85	293	6.48	343	5.55	388
(A320)	Spares	-	-	0.20	-	-	-	0.09	-	0.11	-	0.07	-
Overwing	Panel	-	-	0.98	88	6.98	-	10.56	313	9.95	304	14.20	419
(A320)	Spares	-	-	0.28	-	-	-	0.3	-	0.10	-	2.30	-
Falsework	Panel	-	-	0.61	114	1.82	-	3.16	271	3.27	312	3.88	352
(A320)	Spares	-	-	0.31	-	-	-	0.24	-	0.27	-	0.07	-
Moving Fairing	Panel	-	-	-	-	25.52	-	23.98	289	26.07	310	25.68	316
(A320)	Spares	-	-	1.80	-	-	-	5.30	-	0.26	-	0.29	-
Fixed Fairing	Panel	-	-	-	-	4.68	-	12.16	272	12.38	310	10.85	314
(A320)	Spares	-	-	-	-	-	-	0.33	-	0.08	-	0.17	-
Spoiler	Panel	-	-	0.64	20	27.99	-	43.07	268	47.28	309	56.88	396
(A320)	Spares	-	-	-	-	-	-	0.95	-	6.78	-	2.52	-
Spoiler Airpad	Panel	-	-	-	-	0.06	-	-	-	0.43	-	0.29	38
(A321 & A320)	Spares	-	-	-	-	-	-	1.22	-	0.16	-	0.28	-
Spoiler Packers	Panel	-	-	-	-	-	-	-	-	0.62	2,670	0.97	3,977
(A321 & A320)	Spares	-	-	-	-	-	-	0.12	-	2.04	-	-	-
JUMLAH		11.77	404	27.29	930	127.7		148.69	2,619	166.64	5,677	186.18	7,437

- c. CTRM AC mewujudkan Jabatan Kualiti yang bertanggungjawab memantau pematuhan terhadap prosedur dan produk komposit bagi memastikan produk yang berkualiti dihasilkan. Semakan Audit mendapati dokumen prosedur kerja bagi setiap aktiviti di CTRM AC telah disediakan berdasarkan keperluan aktiviti.
- d. Semakan Audit juga mendapati CTRM AC telah memperoleh 9 kontrak yang ditandatangani pada tahun 2005 dan 2006 dengan nilai keseluruhan berjumlah RM870 juta. Kesemua kontrak ini memerlukan CTRM AC untuk membekalkan perkara-perkara berikut :-
 - i. Kontrak dengan GKN Aerospace Services Ltd. untuk membekalkan komponen Airbus model A400M (M1F03).
 - ii. Dua kontrak dengan Airbus SAS untuk membekalkan komponen Airbus model A400M Nacelle Extension Fairings (NEF) dan Airbus model A400M Fuel Pump Fairing.
 - iii. Lima kontrak dengan EADS CASA untuk membekalkan komponen Airbus model A400M Horizontal Tail Plane Trailing Edge - Fittings & Composites (HTP TE), Vertical Tail Plane Trailing Edge - Composites & Metallic (VTP TE) dan Vertical Tail Plane Leading Edge (VTP LE).

- iv. Kontrak dengan Sonaca SA untuk membekalkan Airbus model A400M Main Landing Gear Door.
- e. Satu kontrak dengan Goodrich Aerostructures untuk membekalkan komponen Goodrich model A319/A320/A321 yang bernilai RM170 juta juga telah ditandatangani.

Semakan Audit mendapati pada umumnya CTRM AC telah berupaya membekalkan komponen-komponen seperti mana yang disyaratkan dalam kontrak.

38.4.7.3. CTRM Aviation Sdn. Bhd.

- a. CTRM melalui syarikat subsidiarinya CTRM Aviation Sdn. Bhd. (CTRM AV) memiliki 25 pesawat Eagle model 150B. Semakan Audit mendapati 22 pesawat yang dimiliki oleh CTRM kini telah disewakan kepada beberapa pelanggan manakala 2 pesawat sedang dibaik pulih dan sebuah pesawat lagi masih dalam proses perbincangan dengan penyewa yang berminat. Butiran pesawat yang disewa adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 38.11
KEDUDUKAN SEWAAN PESAWAT EAGLE MODEL 150B**

PELANGGAN	BILANGAN PESAWAT	LOKASI	TARIKH HANTAR	JANGKA MASA KONTRAK	NILAI SEWAAN SEBULAN
Oxysky Aviation Services Sdn. Bhd.	1	Subang Jaya, Selangor	12/11/2007	1 Tahun Dari Tarikh Hantar	RM10,600
IT & S	5	Ipoh, Perak	07/06/2005 20/11/2006 17/08/2007 31/10/2007 01/11/2007	24 Bulan Dari 01/04/2008	RM75,000
Aerotree Defence & Services Sdn. Bhd.	1	Kuala Lumpur	01/03/2007	1 Tahun Dari Tarikh Hantar	RM30,000
Eurodynamic Sdn. Bhd.	1	Subang Jaya, Selangor	12/11/2007	1 Tahun Dari Tarikh Hantar	Jam Sebenar Penerbangan x RM220 Satu Jam
Aeroflight Technology (M) Sdn. Bhd.	1	Miri, Sarawak	03/02/2007	1 Tahun Dari Tarikh Hantar	RM15,000
Asia Pacific Flight Training	4	Kota Bharu, Kelantan	16/09/2007 30/09/2007	3 Bulan Dari Tarikh Hantar	RM66,000
Young Eagle Co. Ltd.	4	Bangkok, Thailand	10/10/2007	1 Tahun Dari Tarikh Hantar	USD18,000
KL International Flying Academy	2	Johor Bahru, Johor	27/09/2007	2 Tahun Dari Tarikh Hantar	RM32,000
Austral Flight Management Centre	3	Penampang, Sabah	12/09/2007	3 Tahun Dari Tarikh Hantar	RM54,000

- b. Semakan Audit selanjutnya mendapati pesawat Eagle model 150B mempunyai pasaran yang baik di mana CTRM AV telah memperoleh pendapatan berjumlah RM2.47 juta bagi penyewaan 22 pesawat tersebut

pada tahun 2007. Bagaimanapun sehingga 31 Disember 2007, tunggakan sewaan yang belum diterima adalah berjumlah RM1.41 juta. **CTRM perlu mempertingkatkan kawalan terhadap kutipan sewaan pesawatnya memandangkan tunggakan sewa yang belum diterima adalah tinggi iaitu sehingga 57% daripada jumlah sewaan yang sepatutnya diterima.**

- c. CTRM melalui CTRM AV juga terlibat dengan kerja penyenggaraan ke atas 3 pesawat Eagle ARV yang dimiliki oleh Kementerian Pertahanan berdasarkan kontrak bernilai RM15.50 juta yang telah ditandatangani pada bulan Disember 2002. Kerja penyenggaraan tersebut dijalankan di Pangkalan Udara Labuan. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati Kementerian Pertahanan telah menamatkan kontrak penyenggaraan tersebut disebabkan tidak lagi menggunakan pesawat Eagle ARV sejak bulan Februari 2006.

38.4.7.4. CTRM Excelnet Engineering Sdn. Bhd.

Pada 15 Jun 2005, CTRM Excelnet Engineering Sdn. Bhd. (CTRM EE) telah menandatangani kontrak bernilai RM6.50 juta dengan syarikat GKN Aerospace sebagai sub-kontraktor bagi CTRM untuk mereka bentuk komponen Airbus model A400M WTE (M1F03). Pada tempoh yang sama, CTRM EE juga telah menandatangani satu kontrak bernilai RM4.50 juta dengan EADS CASA sebagai sub-kontraktor bagi CTRM untuk mereka bentuk komponen Airbus model A400M Horizontal Tail Plane Trailing Edge (HTP TE) dan Vertical Tail Plane Leading Edge (VTP LE). Semakan Audit mendapati CTRM EE telah mencatat keuntungan berjumlah RM0.24 juta pada tahun 2006 dan RM0.63 juta pada tahun 2007 kecuali tahun 2005 di mana ia mengalami kerugian berjumlah RM0.73 juta. Kerugian terkumpulnya pada akhir tahun 2007 adalah berjumlah RM12.21 juta. Antara faktor yang menyebabkan syarikat ini mengalami kerugian adalah ia perlu membiayai kos yang tinggi untuk perkhidmatan jurutera reka bentuk dan perolehan perkakasan reka bentuk.

38.4.8. Pelaburan Dalam Columbia Aircraft Manufacturing Corporation (Sebelum Ini Dikenali Sebagai The Lancair Company)

38.4.8.1. Aktiviti utama Columbia Aircraft Manufacturing Corporation (CAMC) adalah untuk merancang dan mengeluarkan 3 model pesawat ringan 4-tempat duduk iaitu pesawat Columbia 300, 350 dan 400 dengan menggunakan bahan komposit untuk memenuhi pasaran seluruh Amerika Syarikat. Sehingga bulan September 2007, pelaburan dan pinjaman kepada CAMC adalah berjumlah USD149.42 juta (RM537.04 juta). Daripada jumlah tersebut, sejumlah USD25.50 juta (RM77.94 juta) melibatkan pelaburan dan pinjaman CTRM kepada CAMC. Berikut diberikan butirannya :-

JADUAL 38.12
SUNTIKAN MODAL DAN PINJAMAN KERAJAAN MALAYSIA DALAM
COLUMBIA AIRCRAFT MANUFACTURING CORPORATION

JENIS PELABURAN	BULAN/TAHUN	KERAJAAN MALAYSIA		
		KEMENTERIAN KEWANGAN	CTRM	EXIM BANK
		(USD Juta)	(USD Juta)	(USD Juta)
Suntikan Modal	November 1994 - September 1996	-	12.30	
	Mei 2000	10.67	-	-
	Januari 2003	35.00	4.88	-
	Disember 2004	10.00	-	-
	Mac 2005	22.00		
	Jumlah Suntikan Modal	77.67	17.18	-
Pinjaman	Mac 2000	-	0.22 *	-
	April 2004	-	-	11.00
	Ogos 2005	-	-	15.00
	Ogos 2005	-	-	6.25
	Julai 2006	10.00	-	-
	Februari 2007	4.00 **	-	-
	Mei - Ogos 2007	-	5.10	-
	September Dan Oktober 2007	-	3.00 **	-
	Jumlah Pinjaman	14.00	8.32	32.25
JUMLAH		91.67	25.50	32.25
JUMLAH KESELURUHAN (USD Juta)		149.42		

Nota : () - Baki Daripada Pinjaman USD5.57 Juta Yang Diberikan Oleh CTRM Dari Tempoh Tahun 1997 Hingga Bulan Mac 2000*

(**) - Telah Dibayar Balik Pada Bulan November 2007

38.4.8.2. Disebabkan oleh kedudukan kewangan CAMC yang kritikal di mana ia mengalami kerugian terkumpul berjumlah USD132.28 juta (RM480.18 juta) pada akhir tahun 2006, CAMC telah memfailkan mufliis di Mahkamah Oregon pada 24 September 2007. Pada 27 November 2007, syarikat CESSNA iaitu sebuah syarikat pembuat pesawat ringan 2-tempat duduk, telah membeli CAMC dengan tawaran berjumlah USD16.50 juta (RM56.27 juta). Daripada jumlah ini, Mahkamah Muflis telah membayar balik pinjaman dan faedah kepada Kementerian Kewangan berjumlah USD4.29 juta (RM14.63 juta) dan juga sejumlah USD3.04 juta (RM10.37 juta) termasuk faedah kepada CTRM sebagai bayaran balik *Debtors In Possession*.

38.4.8.3. Secara keseluruhannya, pelaburan dan pinjaman CTRM dalam CAMC telah menyebabkan CTRM mengalami kerugian berjumlah USD12.52 juta (RM31.78 juta) pada tahun 2007. Kegagalan pelaburan CTRM tersebut adalah disebabkan oleh **kelemahan pengurusan CAMC, perbelanjaan yang tidak berhemat oleh pengurusan kanannya, kegagalan Lembaga Pengarah CAMC menangani masalah pengeluaran pesawat dengan cepat dan kurangnya pemantauan oleh pihak Kementerian Kewangan (Menteri Kewangan Diperbadankan) terhadap aktiviti syarikat ini.**

38.5. Pemantauan

38.5.1. Lembaga Pengarah memantau aktiviti CTRM termasuk subsidiarinya melalui Mesyuarat Lembaga Pengarah yang diadakan 4 kali setahun.

38.5.2. Pemantauan terhadap aktiviti syarikat dibuat oleh Ketua Pegawai Eksekutif melalui Mesyuarat Pengurusan yang diadakan setiap 2 minggu serta dihadiri oleh semua Ketua Bahagian dan Ketua Pegawai Eksekutif/wakil subsidiari. Perkara yang dibincangkan antaranya mengenai projek kerja yang dilaksanakan dan kemajuannya, perkara yang berbangkit berhubung prestasi kewangan dan pengurusan sumber manusia.

38.5.3. Mesyuarat mingguan diadakan di peringkat subsidiari untuk membincangkan prestasi dan penyelesaian masalah mengenai pengeluaran produknya.

38.5.4. Ketua Pegawai Eksekutif CTRM juga telah menghadiri Mesyuarat Lembaga Pengarah bagi semua subsidiarinya untuk memantau pengurusan, kemajuan kerja dan pengeluaran produk syarikat agar selaras dengan kontrak serta mengikut tempoh yang ditetapkan.

38.5.5. Bagi menentukan pengeluaran produk komposit mematuhi syarat kontrak dan piawaian yang ditetapkan oleh Syarikat Airbus dan Spirit Aerosystem Europe, CTRM telah memastikan syarikat subsidiarinya mematuhi piawaian yang ditetapkan supaya sijil kelulusan bagi aspek pengeluaran dan pengilangan diperoleh daripada syarikat tersebut. Antara sijil yang telah diperoleh ialah BAE Systems Quality Approval, Airbus United Kingdom, Construcciones Aeronáuticas, S.A. dan GKN Aerospace dan Sijil Kualiti ISO 9002 Quality Systems Approval (SIRIM).

Pada pandangan Audit, pemantauan CTRM terhadap aktiviti-aktiviti yang dilaksanakan oleh syarikat subsidiarinya adalah memadai.

38.6. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara umumnya, CTRM telah mengambil beberapa langkah untuk memperbaiki kelemahan-kelemahan yang dibangkitkan oleh Jabatan Audit Negara pada tahun 2005. CTRM telah mengambil tindakan untuk menambahbaikkan kawalan hasil dan perbelanjaannya. Dari segi prestasi kewangan, ia adalah baik bagi tahun 2006 dan 2007. Bagaimanapun bagi tahun 2006, sungguhpun keuntungan yang dicatatkan adalah luar biasa, namun sebahagian besar daripada keuntungan itu bukan melalui aktiviti perniagaannya. Sebaliknya, ia adalah disebabkan oleh tindakan Kerajaan menghapus kira faedah pinjaman yang telah diberikan kepada CTRM. Dari aspek pemasaran, CTRM perlu mendokumentasikan dengan teratur dan sistematik plan pemasaran dengan menetapkan sasaran pasaran, strategi pemasaran dan Indeks Petunjuk Prestasi. CTRM juga perlu meningkatkan kawalan terhadap penyewa-penyewa pesawat Eagle model 150B yang gagal menjelaskan sewaan mereka.

**PENGURUSAN
MULTIMODAL FREIGHT SDN. BHD.
(Syarikat Subsidiari Keretapi Tanah Melayu Berhad)**

39.1. LATAR BELAKANG

39.1.1. Keretapi Tanah Melayu Berhad (KTMB) telah diperbadankan secara rasminya pada 1 Ogos 1992 di bawah Akta Keretapi 1991. KTMB ialah sebuah syarikat yang dimiliki sepenuhnya oleh Menteri Kewangan Diperbadankan (MKD) di mana MKD juga memegang satu unit Saham Khas. KTMB mempunyai 19 syarikat subsidiari dan 9 syarikat bersekutu. Satu daripada syarikat subsidiarinya adalah Multimodal Freight Sdn. Bhd. (MMF).

39.1.2. Multimodal Freight Sdn. Bhd. (MMF) bertindak sebagai agen penghantaran termasuk perkapalan bagi syarikat induknya iaitu Keretapi Tanah Melayu Berhad (KTMB). Semua kendalian perkapalan untuk KTMB yang dibuat melalui Kontena Nasional sebelum ini telah dipindah dan disalurkan kepada MMF dengan harapan ia dapat menawarkan perkhidmatan pengangkutan yang menyeluruh di seluruh negara. MMF mempunyai modal dibenarkan berjumlah RM10 juta dan modal berbayar RM6.29 juta.

39.1.3. Pada awal penubuhannya, MMF terlibat secara langsung dalam aktiviti pengangkutan barangan import KTMB. Seterusnya, MMF telah memperluaskan perkhidmatannya kepada pengeksport dan pengimport tempatan untuk mengendalikan penghantaran/muatan udara dan laut. Pada tahun 1999 pula, ia telah dianugerahkan status Operator Pengangkutan Multimodal (*Multimodal Transport Operator - MTO*) oleh Kerajaan. Status ini membolehkan MMF mengendalikan pengangkutan perolehan Kerajaan dari luar negara.

39.1.4. Selaras dengan objektif untuk memperkembangkan sayap perkhidmatan bagi memenuhi permintaan pelanggan, MMF mempunyai 5 cawangan di Semenanjung Malaysia dan Ibu Pejabatnya terletak di Subang Jaya. Cawangan-cawangan ini beroperasi di pusat pelabuhan utama dan pelabuhan dalaman di Malaysia iaitu di Padang Besar, Butterworth, Ipoh, Pelabuhan Klang dan Pasir Gudang.

39.1.5. Sebagai sebuah syarikat pengangkutan, MMF mempunyai 264 *prime mover* dan 1,626 treler berukuran 20 kaki dan 40 kaki yang diagihkan kepada semua cawangannya. Kadar tariff yang diamalkan bagi perkhidmatan pengangkutan adalah berpandukan kepada "*Container Haulage Tariff Schedule For Peninsular Malaysia*" yang dikeluarkan oleh *Container Hauliers Association Of Malaysia* (CHAM) di mana MMF menjadi ahli.

39.1.6. Pada awal tahun 1997, MMF telah memperkenalkan Skim Usahawan untuk menjana peningkatan pendapatan aktiviti pengangkutan (*haulage*) yang semakin menurun dan juga mengatasi masalah keengganan pemandu tetap melakukan kerja lebih masa dan bekerja pada hari Ahad serta cuti umum. Skim ini ditawarkan kepada pemandu-pemandu MMF di mana mereka perlu mendaftarkan perniagaan secara Perniagaan Tunggal atau secara sendirian berhad terlebih dahulu sebelum menyertai skim ini. Melalui skim ini, usahawan boleh menggunakan *prime mover* selama 3 tahun berdasarkan syarat-syarat dan terma yang telah ditetapkan dalam kontrak. Usahawan berkenaan akan menanggung semua kos penyenggaraan, servis, pembaikan, minyak dan pemeriksaan *prime mover* di samping menjalankan perkhidmatan penghantaran tempatan seperti yang diarahkan oleh MMF.

39.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan antara bulan April hingga Jun 2007 untuk menentukan sama ada pengurusan MMF telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur, berhemat dan selaras dengan objektif yang ditetapkan.

39.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi aspek pengurusan kewangan dan aktiviti utama Multimodal Freight Sdn. Bhd. bagi tempoh tahun 2004 hingga bulan Jun 2007. Semakan terhadap fail dan rekod di Ibu Pejabat MMF di Subang Jaya serta Cawangan-cawangannya di Pelabuhan Klang, Pasir Gudang, Butterworth, Padang Besar dan Ipoh telah dibuat. Selain itu, perbincangan/temu bual dengan pegawai diadakan di samping lawatan ke agensi berkaitan seperti Suruhanjaya Syarikat Malaysia, Kementerian Kewangan dan Keretapi Tanah Melayu Berhad.

39.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan April hingga Jun 2007 mendapati perkara berikut :-

39.4.1. Pengurusan Syarikat

39.4.1.1. Struktur Pengurusan

Sebagai sebuah syarikat milik penuh KTMB, selain daripada perlu mematuhi Akta Syarikat 1965, MMF juga perlu mematuhi peraturan yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan dari semasa ke semasa. Menetapkan tentang keperluan melantik Lembaga Pengarah dan Setiausaha Syarikat serta tanggungjawab mereka terhadap pengurusan syarikat. Pekeliling yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan telah menetapkan tentang kaedah pelantikan Lembaga Pengarah dan Ketua Eksekutifnya, penubuhan Unit Audit Dalam dan Jawatankuasa Audit serta tanggungjawab masing-masing. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

a. Lembaga Pengarah

Lembaga Pengarah MMF terdiri daripada Pengerusi Bukan Eksekutif dan dianggotai oleh 3 Pengarah Bukan Eksekutif yang mana adalah wakil daripada KTMB. Pelantikan mereka untuk menganggotai Lembaga Pengarah MMF telah mendapat kelulusan Lembaga Pengarah KTMB. Lembaga Pengarah antara lainnya, bertanggungjawab menentukan dasar dan operasi syarikat yang munasabah selaras dengan objektif penubuhannya dan membuat penilaian terhadap prestasi kewangan syarikat sekurang-kurangnya 4 kali setahun. Pengerusi Lembaga Pengarah MMF ketika ini ialah Datuk Othman bin Razak.

b. Setiausaha Syarikat

Tetuan Abu Talib Abdul Rahman yang telah dilantik sebagai Setiausaha KTMB juga adalah Setiausaha MMF. Semua dokumen berkaitan dengan kesetiausahaan syarikat disimpan di KTMB. Antara lain, firma ini bertanggungjawab memastikan MMF mematuhi semua kehendak Akta Syarikat 1965.

c. Unit Audit Dalam

MMF tidak mewujudkan Unit Audit Dalam. Bagaimanapun, Unit Audit Dalam KTMB telah menjalankan pengauditan terhadap pengurusan kewangan dan operasi MMF. Bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006, kesemua Cawangan MMF termasuk Ibu Pejabat telah diaudit oleh Unit Audit Dalam tersebut. MMF mengambil tindakan yang positif terhadap semua teguran yang dibangkitkan serta memastikan tindakan pembetulan diambil segera.

d. Jawatankuasa Audit

Jawatankuasa Audit yang ditubuhkan di KTMB memastikan keutuhan kawalan dalaman MMF serta menyemak rancangan dan laporan Audit Dalam bagi menentukan tindakan pembetulan diambil segera terhadap kelemahan pengurusan yang dibangkitkan.

e. Jawatankuasa Pengurusan

Jawatankuasa Pengurusan KTMB bertanggungjawab terhadap operasi dan keberkesanan perniagaan, menetapkan polisi dan dasar perniagaan serta membangunkan strategi dan prosedur kewangan MMF.

f. Pelantikan Pengurus Besar

Struktur organisasi sesebuah syarikat adalah amat penting bagi menentukan setiap aktivitinya disusun dengan teratur untuk mencapai matlamat dan objektif syarikat. MMF diketuai oleh Pengurus Besar iaitu Encik Azman bin Ahmad Shaharbi, seorang Pegawai Eksekutif yang dipinjamkan dari KTMB. Surat

Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 1 Tahun 1985 menetapkan bahawa sebarang pelantikan Ketua Eksekutif dalam syarikat-syarikat Kerajaan serta subsidiarinya perlu mendapat kelulusan Menteri Kewangan terlebih dahulu. Syarat-syarat perkhidmatan bagi jawatan-jawatan tersebut hendaklah juga dikemukakan untuk kelulusan Menteri Kewangan. **Semakan Audit mendapati tiada bukti pelantikan serta syarat perkhidmatan jawatan tersebut telah mendapat kelulusan Menteri Kewangan.**

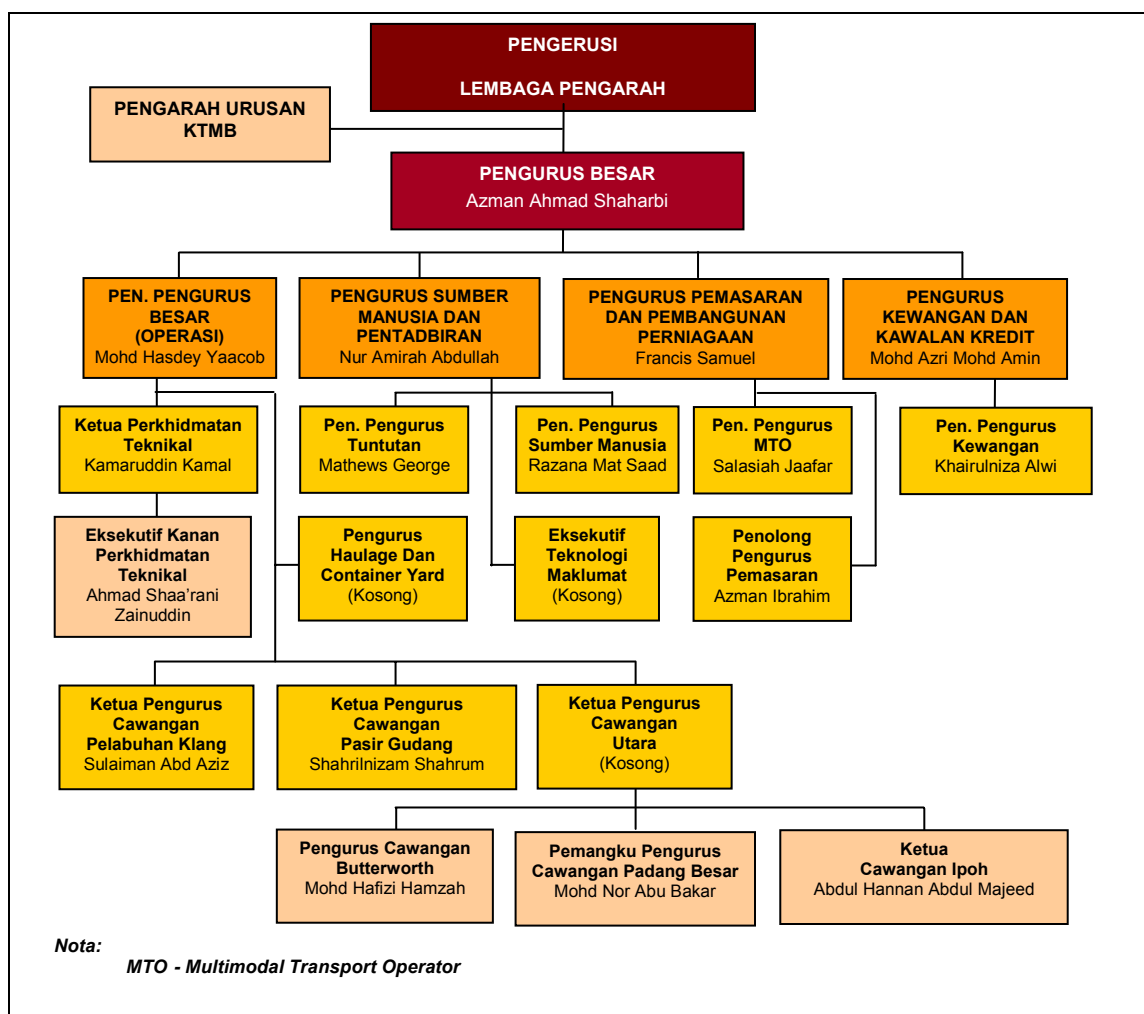
g. Fungsi MMF

MMF melaksanakan fungsinya melalui 4 bahagian seperti berikut :-

- i. Bahagian Sumber Manusia Dan Pentadbiran** - Bahagian ini yang diketuai oleh seorang Pengurus bertanggungjawab terhadap pengurusan sumber manusia dan pentadbiran serta teknologi maklumat dan tuntutan.
- ii. Bahagian Pemasaran Dan Pembangunan Perniagaan** - Bahagian ini yang diketuai oleh Pengurus Pemasaran bertanggungjawab terhadap urusan perancangan perniagaan termasuk peluang perniagaan.
- iii. Bahagian Kewangan Dan Kawalan Kredit** - Bahagian ini diketuai oleh seorang Akauntan Bertauliah yang bertanggungjawab untuk menguruskan perihal kewangan, perolehan dan kawalan kredit.
- iv. Bahagian Operasi** - Bahagian ini bertanggungjawab menjalankan aktiviti utama MMF iaitu perkhidmatan teknikal, perkhidmatan pengangkutan kontena, yad kontena, perkhidmatan pengangkutan barang dan pergudangan. Bahagian ini diketuai oleh Penolong Pengurus Besar (Operasi).

Struktur organisasi MMF pada 31 Julai 2007 adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 39.1
STRUKTUR ORGANISASI MULTIMODAL FREIGHT SDN. BHD.
- KEDUDUKAN PADA 31 JULAI 2007

39.4.1.2. Guna Tenaga Dan Latihan

- a. Sehingga 30 Jun 2007, sejumlah 432 (83.8 %) daripada 516 jawatan yang diwujudkan telah diisi. Kedudukan perjawatan MMF adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 39.1
KEDUDUKAN PERJAWATAN MMF
(Sehingga 30 Jun 2007)

KATEGORI	JAWATAN DILULUS	JAWATAN DIISI	(%) DIISI
Eksekutif / Sokongan	328	264	80.5
Pemandu	188	168	89.4
JUMLAH	516	432	83.8

- b. MMF telah menetapkan garis panduan berkaitan dengan pengambilan, pelantikan, penetapan skala gaji/gred, kelayakan cuti serta kemudahan kakitangannya. Semakan Audit terhadap 47 fail pegawai dan kakitangan MMF secara rambang mendapati perkara berikut :-

- i. Proses pengambilan, kelayakan pegawai dan kakitangan, tempoh pengesahan jawatan serta cuti pegawai dan kakitangan telah mematuhi prosedur yang ditetapkan.
 - ii. Sungguhpun proses pemberian bonus dan kenaikan pangkat adalah memuaskan, namun didapati maklumat berhubung perkara ini yang terdapat dalam 17 fail pegawai dan kakitangan adalah tidak lengkap dan tidak kemas kini.
- c. Latihan merupakan elemen pengurusan yang penting bagi memajukan kerjaya pekerja, meningkatkan pengetahuan dan kemahiran serta produktiviti dan kualiti kerja. Semakan Audit mendapati MMF menyediakan peruntukan latihan yang secukupnya setiap tahun untuk semua pegawai dan kakitangannya. Bagi tahun 2004, MMF telah membelanjakan sejumlah RM165,887 iaitu melebihi daripada peruntukan latihan berjumlah RM48,816. Bagaimanapun bagi tempoh tahun 2005 hingga bulan Jun 2007, MMF hanya dapat membelanjakan antara 21.9% hingga 37.6% daripada peruntukan yang diluluskan. Butirannya adalah seperti jadual berikut :-

JADUAL 39.2
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN LATIHAN

TAHUN	2004 (RM)	2005 (RM)	2006 (RM)	2007 (Sehingga 30 Jun) (RM)
Peruntukan	48,816	79,885	200,608	99,954
Perbelanjaan	165,887	26,198	43,842	37,576
PERBELANJAAN BERBANDING PERUNTUKAN (%)	339.8	32.8	21.9	37.6

- d. Selaras dengan Akta Keselamatan Dan Kesihatan Pekerjaan 1994, MMF telah menetapkan dengan jelas peraturan dan polisi keselamatan dan kesihatan pekerjaan serta sentiasa menjalankan latihan yang berkenaan.

39.4.1.3. Rancangan Korporat

Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 12 Tahun 1993 menetapkan setiap syarikat Kerajaan perlu menyediakan rancangan korporat dan menetapkan strategi pelaksanaannya bagi meningkatkan kualiti perancangan dan kawalan terhadap pengurusannya. Semakan Audit mendapati MMF telah menyediakan satu rancangan korporat yang mengandungi visi, misi, polisi dan hala tuju, strategi serta rancangan perniagaannya. **Bagaimanapun, rancangan korporat bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006 yang disediakan tidak menyatakan Indeks Petunjuk Prestasi syarikat dengan terperinci.**

39.4.1.4. Garis Panduan Dan Prosedur Kerja

Bagi memastikan wujudnya kawalan dalaman yang mantap terhadap pengurusan dan operasi syarikat, sesebuah syarikat sepatutnya menetapkan polisi dan peraturan untuk dipatuhi. Semakan Audit mendapati MMF tidak menyediakan sebarang prosedur kerja atau peraturan yang berkaitan. Semua tugas yang dilaksanakan sama ada menerima arahan secara lisan atau dilaksanakan mengikut amalan pegawai yang terdahulu. MMF hanya menyediakan *Discretionary Authority Limits* (DAL) yang menyatakan had-had kuasa tertentu untuk tujuan perolehan, prosedur tender, pelupusan aset, pelaburan, perbelanjaan serta hal-hal sumber manusia. **Pada pandangan Audit, MMF perlu menyediakan polisi dan prosedur kerja yang lengkap bagi memudahkan pelaksanaan operasi syarikat sejajar dengan peraturan Kerajaan dan KTMB.**

39.4.2. Prestasi Kewangan

39.4.2.1. MMF telah menyediakan belanjawan tahunan dengan menetapkan anggaran pendapatan bagi operasinya serta anggaran perbelanjaan yang meliputi kos pentadbiran, kos langsung dan pembelian aset tetap. Kesemua belanjawan tahunan telah dibentangkan dan mendapat kelulusan Lembaga Pengarah. Kedudukan pendapatan dan perbelanjaan sebenar berbanding belanjawan bagi tahun kewangan berakhir 2004 hingga 2006 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 39.3
PENDAPATAN DAN PERBELANJAAN BERBANDING DENGAN BELANJAWAN
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 2004 HINGGA 2006

BUTIRAN PENYATA UNTUNG RUGI	JUMLAH (RM Juta)								
	2004			2005			2006		
	Anggaran	Sebenar	Beza	Anggaran	Sebenar	Beza	Anggaran	Sebenar	Beza
PENDAPATAN									
Hasil Langsung	92.15	71.04	21.11	83.44	64.77	18.67	63.25	71.25	(8.00)
Lain-Lain Hasil	21.78	11.69	10.09	25.36	5.74	19.62	19.64	7.02	12.62
Jumlah Pendapatan	113.93	82.73	31.20	108.80	70.51	38.29	82.89	78.27	4.62
PERBELANJAAN									
Perbelanjaan Langsung	43.84	61.85	(18.01)	44.00	50.07	(6.07)	34.24	54.40	(20.16)
Perbelanjaan Tidak Langsung	39.85	18.71	21.14	59.07	19.19	39.88	36.07	22.63	13.44
Jumlah Perbelanjaan	83.69	80.56	3.13	103.07	69.26	33.81	70.31	77.03	(6.72)
Untung / (Rugi) Sebelum Cukai	30.24	2.17	28.07	5.73	1.25	4.48	12.58	1.24	11.34
Untung / (Rugi) Selepas Cukai	-	1.71	-	-	(0.15)	-	-	3.38	-

Nota : Keuntungan Selepas Cukai Bagi Tahun Kewangan Berakhir 31 Disember 2006 Adalah Setelah Mengambil Kira 'Deferred Tax' Lanjutan Dari Pengurangan Kadar Cukai Pendapatan Yang Diumumkan Oleh Kerajaan

39.4.2.2. Semakan telah dibuat terhadap beberapa butiran Penyata Pendapatan bagi tahun kewangan 2004 hingga bulan Jun 2007 dan mendapati perkara seperti berikut :-

- a. Pendapatan langsung MMF adalah terdiri daripada perkhidmatan pengangkutan kontena, penyewaan yad kontena, perkhidmatan pengangkutan barang dan pergudangan. Berbanding dengan tahun 2004, jumlah pendapatan yang diperolehi walaupun menurun kepada RM70.51 juta pada tahun 2005 namun ia telah meningkat kepada RM78.27 juta pada tahun 2006. Bagi tahun 2006, MMF mencatat keuntungan selepas cukai berjumlah RM3.38 juta. Keadaan ini berlaku setelah mengambil kira pengurangan kadar cukai pendapatan yang diumumkan oleh Kerajaan.
- b. Pendapatan daripada perkhidmatan pengangkutan kontena merupakan hasil terbesar yang diperolehi oleh MMF sama ada dari usaha pemandu tetap MMF atau melalui Skim Usahawan yang diperkenalkannya. Semakan Audit mendapati bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006, Skim Usahawan berjaya memperoleh hasil perkhidmatan pengangkutan kontena lebih daripada 50%. Maklumatnya adalah seperti jadual berikut :-

JADUAL 39.4
HASIL DARI AKTIVITI PENGANGKUTAN KONTENA
BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2006

PEMANDU	TAHUN					
	2004		2005		2006	
	(RM Juta)	(%)	(RM Juta)	(%)	(RM Juta)	(%)
Usahawan	31.22	60.9	21.72	57.0	25.05	60.4
Tetap	20.02	39.1	16.40	43.0	16.42	39.6
JUMLAH	51.24		38.12		41.47	

- c. Perbelanjaan langsung pula terdiri daripada kos penyenggaraan dan pembaikan kenderaan serta bayaran insentif kepada pemandu yang menyertai Skim Usahawan. Pada tahun 2004, MMF telah membuat perbelanjaan yang tertinggi iaitu RM80.56 juta berbanding RM69.26 juta pada tahun 2005 dan RM77.03 juta pada tahun 2006.
- d. MMF telah menetapkan peruntukan hutang ragu terhadap penghutang perniagaannya. Peruntukan hutang ragu dibuat kerana dijangka tiada bayaran balik dapat dikutip daripada penghutang berkenaan. Bagaimanapun, didapati MMF tidak konsisten dalam menetapkan peruntukan hutang ragu berbanding dengan jumlah hutang. Bagi tahun kewangan 2004, amaun yang diperuntukkan adalah berjumlah RM3.06 juta atau 12.6% daripada jumlah hutang manakala peruntukan ini telah berkurangan pada tahun 2005 kepada RM0.87 juta (4.2%). Pada tahun 2006 pula, peruntukan ini telah meningkat kepada RM2.89 juta iaitu 15.5% daripada jumlah hutang. Butirannya adalah seperti jadual berikut :-

JADUAL 39.5
PERUNTUKAN HUTANG RAGU
BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2006

TAHUN	AMAUN PENGHUTANG (RM Juta)	PERUNTUKAN HUTANG RAGU (RM Juta)	(%) PERUNTUKAN
2004	24.32	3.06	12.6
2005	20.79	0.87	4.2
2006	18.65	2.89	15.5

- e. MMF telah melaksanakan Dasar Kawalan Kredit KTMB Dan Anak-Anak Syarikat mulai bulan Ogos 2007. Antara Indeks Petunjuk Prestasi yang digariskan dalam Dasar Kawalan tersebut ialah peruntukan am sebanyak 2% dari hasil jualan kredit bulanan akan diperuntukkan sebagai hutang ragu serta peruntukan sebanyak 100% sebagai hutang ragu khusus ke atas pelanggan-pelanggan dalam tindakan undang-undang, bankrap atau dalam proses penggulangan syarikat sahaja. Sehubungan ini, **pihak pengurusan MMF perlu memastikan agar peruntukan hutang ragu sebanyak 2% dinyatakan dalam Nota Kepada Penyata Kewangan Tahun 2007.**

39.4.2.3. Bagi mengetahui prestasi kewangan MMF, satu analisis telah dibuat terhadap beberapa butiran di Lembaran Imbangan dan Penyata Pendapatan MMF bagi tahun kewangan 2004 hingga 2006. Analisis tersebut meliputi analisis nisbah semasa, margin keuntungan dan nisbah pulangan aset tetap. Berikut adalah ringkasan hasil analisis yang telah dijalankan :-

- a. **Nisbah Semasa** merupakan pendekatan yang sering digunakan untuk menilai kecairan sesebuah syarikat iaitu sejauh mana aset semasa yang ada dapat menampung tanggungan semasa. Kedudukan nisbah antara aset dengan tanggungan semasa pada kadar 2 : 1 menunjukkan keadaan yang baik. Mengikut perkiraan Audit, nisbah semasa MMF bagi tahun kewangan 2004 hingga 2006 adalah antara 1.19 : 1 hingga 1.69 : 1. Berdasarkan kepada nisbah semasa ini, dapatlah dirumuskan bahawa keupayaan MMF untuk menampung tanggungan semasanya telah meningkat pada tahun 2006 berbanding dengan tahun 2004. Keadaan ini berlaku kerana MMF telah mengukuhkan kedudukan kecairan syarikat dengan mempunyai Simpanan Tetap berjumlah RM10 juta dan tidak lagi menggunakan kemudahan overdrafnya. Kedudukan nisbah aset semasa MMF adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 39.6
ASET SEMASA BERBANDING TANGGUGAN SEMASA
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 2004 HINGGA 2006

TAHUN	ASET SEMASA (RM Juta) (a)	TANGGUGAN SEMASA (RM Juta) (b)	NISBAH SEMASA (a : b)
2004	27.35	22.27	1.23 : 1
2005	26.67	22.44	1.19 : 1
2006	29.45	17.39	1.69 : 1

- b. **Margin Keuntungan** adalah pendekatan yang lazim digunakan bagi mengukur peratusan keuntungan yang diperolehi daripada setiap ringgit pendapatan yang dipungut. Peningkatan margin ini menunjukkan kecekapan syarikat di mana bagi setiap ringgit kenaikan pendapatan, ia memberi kesan langsung dan nilai tambah (*value-added*) terhadap peningkatan kadar keuntungan syarikat. Mengikut perkiraan Audit, terdapat peningkatan margin keuntungan pada tahun 2006 berbanding tahun 2005 di mana bagi setiap ringgit pendapatan, MMF mendapat margin keuntungan berjumlah 4 sen iaitu kenaikan sebanyak 4 sen berbanding dengan ketiadaan margin keuntungan pada tahun 2005. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 39.7
KEUNTUNGAN SELEPAS CUKAI BERBANDING PENDAPATAN
KEDUDUKAN BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2006

TAHUN	JUMLAH PENDAPATAN (RM Juta) (a)	JUMLAH KEUNTUNGAN SELEPAS CUKAI (RM Juta) (b)	MARGIN KEUNTUNGAN BAGI SETIAP RM1.00 PENDAPATAN (RM) (b/a)
2004	82.73	1.71	0.02
2005	70.51	(0.15)	-
2006	78.27	3.38	0.04

- c. **Pulangan Aset Tetap** adalah pendekatan yang digunakan untuk menilai kecekapan syarikat menggunakan aset tetap untuk menjana keuntungan. Secara amnya, pulangan 10% setahun menunjukkan penggunaan aset untuk menjana jualan dan keuntungan yang cekap. Adalah didapati nisbah pulangan aset tetap MMF bagi tahun 2006 adalah lebih baik berbanding tahun-tahun sebelumnya. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 39.8
KEUNTUNGAN SELEPAS CUKAI BERBANDING NILAI ASET BERSIH
KEDUDUKAN BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2006

TAHUN	KEUNTUNGAN SELEPAS CUKAI (RM Juta) (a)	NILAI ASET BERSIH (RM Juta) (b)	PULANGAN ASET (a)/(b) x 100 (%)
2004	1.71	21.56	7.9
2005	(0.15)	30.44	(0.5)
2006	3.38	24.04	14.1

Pada pendapat Audit, prestasi kewangan MMF bagi tahun 2004 dan 2006 adalah baik.

39.4.3. Pengurusan Kewangan

Sebagai sebuah syarikat subsidiari KTMB, selain daripada mematuhi Akta Syarikat 1965, MMF juga perlu mematuhi peraturan kewangan dan Pekeliling-pekeliling Perbendaharaan yang berkaitan. Tahap pematuhannya adalah seperti berikut :-

39.4.3.1. Kawalan Hasil

- a. Sehingga bulan Jun 2007, tunggakan penghutang perniagaan yang masih belum dikutip oleh MMF adalah berjumlah RM28.73 juta. Daripada jumlah ini, sebanyak RM18.24 juta telah tertunggak melebihi 90 hari. Kedudukan tunggakan hasil MMF adalah seperti jadual berikut :-

JADUAL 39.9
KEDUDUKAN PENGHUTANG PERNIAGAAN MMF

USIA TUNGGAKAN	TAHUN			
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	2007 (Sehingga 30 Jun) (RM Juta)
0 – 30 hari	17.42	11.65	7.12	6.98
31 – 60 hari			3.07	1.74
61 – 90 hari			1.86	1.77
> 90 hari	14.95	17.40	17.25	18.24
JUMLAH	32.37	29.05	29.30	28.73

- b. MMF telah menubuhkan Jawatankuasa Kredit MMF untuk memantau penghutang perniagaan ini. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati tarikh akhir Jawatankuasa ini bersidang adalah pada bulan Ogos 2007. Bagi tempoh tahun kewangan 2004 hingga 2006, MMF memperuntukkan sejumlah RM6.85 juta untuk dihapuskan. Bagi tahun 2006 sahaja, MMF telah mencadangkan sejumlah RM2.97 juta daripada jumlah ini sebagai hutang lapuk kerana peluang untuk mengutip hutang adalah tipis disebabkan syarikat-syarikat telah tutup atau tidak beroperasi lagi. Pada bulan Ogos 2007, MMF telah melantik syarikat Basis RMS Services Sdn. Bhd. untuk membantu dalam usaha memungut hutang-hutang yang tertunggak melebihi 2 tahun. Komisyen yang akan diterima oleh syarikat ini adalah sebanyak 20% daripada jumlah yang berjaya dikutip.

Pada pandangan Audit, MMF perlu memberi tumpuan serta kawalan yang lebih ketat terhadap amaun yang tertunggak supaya aliran tunai dan operasi tidak terjejas dengan menetapkan Indeks Petunjuk Prestasi bagi pegawai yang bertanggungjawab terhadap kutipan hutang.

- c. MMF telah memberi kemudahan had dan tempoh kredit kepada pelanggan tetapnya. Antara syarat permohonan kredit ialah pemohon perlu mengemukakan maklumat mengenai modal yang dibenarkan serta modal berbayar syarikat pelanggan, Penyata Bank bagi tempoh 3 bulan serta Penyata Kewangan yang telah diaudit bagi tempoh 3 tahun. Semakan Audit ke atas 28 fail penghutang mendapati perkara berikut :-
- i. MMF tidak konsisten dalam menetapkan had dan tempoh kredit yang diberi kepada pelanggannya.

- ii. MMF masih memberi had kredit sungguhpun maklumat yang diperlukan tidak dikemukakan.
- iii. 11 pelanggan telah diberi kemudahan kredit melebihi had kredit yang diluluskan antara RM5,000 hingga RM250,000.
- iv. Rekod-rekod penghutang tidak diselenggara dengan lengkap dan tidak kemas kini.

Pada pandangan Audit, MMF perlu memastikan pemberian kredit dibuat dengan teratur dan sebagai kawalan bagi mengelakkan berlakunya hutang ragu yang tinggi.

39.4.3.2. Kawalan Perbelanjaan

a. Pembayaran Dividen

Berdasarkan Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 11 Tahun 1993 mengenai pembayaran dividen, Lembaga Pengarah KTMB hendaklah memastikan MMF membayar dividen kepadanya agar KTMB dapat membayar dividen kepada pemegang sahamnya iaitu Menteri Kewangan Diperbadankan (MKD). Semakan Audit mendapati sejak ditubuhkan, MMF belum pernah membayar sebarang dividen kepada KTMB walaupun MMF pernah mencatat keuntungan operasinya bagi tahun 2004 dan 2006. **Tiada juga bukti yang menunjukkan bahawa kelulusan pengecualian bayaran dividen ini diperolehi daripada Kementerian Kewangan.**

b. Pembayaran Bonus

Bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006, MMF telah membuat pembayaran bonus berjumlah RM2.26 juta kepada semua pegawai dan kakitangannya seperti jadual berikut :-

**JADUAL 39.10
BAYARAN BONUS BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2006**

TAHUN	JUMLAH (RM)
2004	870,354.00
2005	933,138.90
2006	460,557.62
JUMLAH	2,264,050.52

Semakan Audit mendapati kesemua pembayaran bonus ini telah dibentangkan semasa Mesyuarat Lembaga Pengarah dan kelulusan diperolehi daripada KTMB serta Kementerian Kewangan.

c. Perolehan

MMF telah menubuhkan Jawatankuasa Penilaian yang bertanggungjawab untuk menentukan sama ada perolehan mematuhi Pekeliling-pekeliling yang dikeluarkan oleh KTMB dan Kerajaan. Selain itu, perolehan juga dibuat dengan berpanduan *Discretionary Authorization Limits* (DAL) yang diluluskan oleh Lembaga Pengarah.

39.4.3.3. Pengurusan Aset Dan Inventori

Sebagai salah sebuah syarikat pengangkutan utama negara, MMF memerlukan *prime mover* dan treler untuk mengendalikan perkhidmatan pengangkutan (*haulage*) ke destinasi mengikut kehendak pelanggannya. Sejak ditubuhkan, MMF telah membelanjakan sejumlah RM117.16 juta bagi pembelian *prime mover* dan treler. Sehingga bulan Jun 2007, MMF mempunyai 264 *prime mover* dan 1,626 treler berukuran 20 kaki dan 40 kaki. Jangka hayat sesebuah *prime mover* adalah 8 tahun manakala jangka hayat bagi sesebuah treler adalah 10 tahun. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

a. Kedudukan *Prime Mover*

- i. Sebanyak 176 (66.7%) *prime mover* telah berusia lebih dari 8 tahun. Antaranya ada yang tidak dapat beroperasi secara optimum kerana faktor usia dan memerlukan kos penyenggaraan yang tinggi. Kadar susutnilai yang diperuntukkan bagi sesebuah *prime mover* ialah 12.5% setahun. Ini bermakna kesemua 176 *prime mover* yang berusia melebihi 8 tahun telah dinilai pada harga RM1 bagi setiap *prime mover* dalam Penyata Kewangan. Kedudukan *prime mover* adalah seperti jadual berikut :-

JADUAL 39.11
KEDUDUKAN PRIME MOVER

CAWANGAN MMF	BILANGAN DAN USIA PRIME MOVER		
	> 8 tahun	< 8 Tahun	JUMLAH
Pasir Gudang	47	28	75
Pelabuhan Klang	102	40	142
Ipoh	9	5	14
Butterworth	14	15	29
Padang Besar	4	-	4
JUMLAH	176	88	264

- ii. Semasa Mesyuarat Lembaga Pengarah pada bulan Julai 2007, kelulusan untuk melupuskan sebanyak 82 unit *prime mover* telah diperolehi. Bagaimanapun, proses untuk melupuskan aset tersebut hanya akan dibuat apabila proses tender untuk membeli 50 unit *prime mover* gantian selesai pada awal tahun 2008. **Pihak Audit berpendapat bahawa pihak pengurusan MMF perlu memastikan penggantian *prime mover* tersebut dibuat dengan secepat mungkin supaya operasi MMF tidak terjejas.**

b. Kedudukan Treler

- i. Bagi pelengkap perkhidmatan pengangkutan (*haulage*) sesebuah *prime mover* memerlukan treler untuk membawa muatan dan kontena. Berdasarkan Laporan Aset yang dikemukakan sehingga bulan Jun 2007, MMF mempunyai 885 treler berukuran 40 kaki dan 733 treler berukuran 20 kaki di kesemua cawangannya. Namun demikian, didapati **sebanyak 143 treler berukuran 40 kaki dan 181 treler berukuran 20 kaki telah dilaporkan hilang**. Oleh itu, baki fizikal yang sebenar bagi treler berukuran 40 kaki ialah 742 dan 552 bagi treler berukuran 20 kaki. Kos perolehan 324 treler yang hilang ini adalah berjumlah RM6.48 juta. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 39.12
BILANGAN TRELER YANG HILANG**

CAWANGAN MMF	TRELER 40 KAKI			TRELER 20 KAKI		
	Fizikal	Hilang	Jumlah	Fizikal	Hilang	Jumlah
Pasir Gudang	260	28	288	141	35	176
Pelabuhan Klang	370	110	480	216	146	362
Ipoh	37	1	38	60	-	60
Butterworth	71	4	75	135	-	135
Padang Besar	4	-	4	-	-	-
JUMLAH	742	143	885	552	181	733

- ii. Semakan Audit terhadap Daftar Aset Tetap mendapati ada perbezaan antara bilangan treler yang ditunjukkan dalam Daftar tersebut dengan kedudukan fizikal aset sebenar. Daftar Aset Tetap menunjukkan 703 treler berukuran 40 kaki dan 797 treler berukuran 20 kaki manakala kedudukan fizikal yang sebenar adalah 742 dan 552 masing-masingnya. Maklumat yang diperolehi dari Daftar Aset Tetap adalah seperti jadual berikut :-

**JADUAL 39.13
KEDUDUKAN TRELER MENGIKUT DAFTAR ASET TETAP**

UKURAN TRELER	TAHUN DIBELI / DIDAFTAR											JUMLAH
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	2000	2001	2002	2005	
	Usia > 10 tahun							Usia < 10 Tahun				
40 kaki	1	49	74	55	167	67	-	280	3	2	5	703
20 kaki	178	87	90	-	295	-	147	-	-	-	-	797
BILANGAN TRELER	179	136	164	55	462	67	147	280	3	2	5	1,500
	1,210							290				

Nota : Tiada Pembelian Treler Pada Tahun 1998, 1999, 2003 Dan 2004

Pada pandangan Audit, MMF perlu mengambil tindakan untuk mengenal pasti punca perbezaan tersebut dan seterusnya menyesuaikan kedudukan Laporan Aset dan Daftar Aset Tetap berkenaan.

- iii. Usia treler yang dimiliki MMF adalah antara 2 hingga 14 tahun. Berdasarkan **Jadual 39.13**, sebanyak 1,210 (80.7%) treler telah berusia lebih 10 tahun dan diberi nilai RM1 dalam Penyata Kewangan. Sekiranya tindakan untuk membeli dan menggantikan treler yang usang tidak diambil segera, MMF berkemungkinan akan menanggung kos penyenggaraan treler yang tinggi dan ia akan meningkatkan perbelanjaan syarikat. **Bagaimanapun, bilangan sebenar treler yang hendak dibeli hendaklah ditentukan berdasarkan kepada keperluan sebenar.**

c. Kehilangan Treler

- i. Berdasarkan Laporan Polis yang dibuat, sebanyak 58 daripada 324 treler yang hilang berlaku sebelum tahun 2005. Bilangan treler yang hilang telah meningkat pada tahun 2006 dan 2007. Sehingga bulan Jun 2007, kesemua treler itu tidak dapat dikesan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 39.14
BILANGAN TRELER YANG HILANG DAN TIDAK DAPAT DIKESAN

JENIS TRAILER	BILANGAN TRELER (1991-2007)	LAPORAN KEHILANGAN MENGIKUT TAHUN				JUMLAH KEHILANGAN
		Sebelum 2005	2005	2006	2007 (Sehingga 30 Jun)	
Treler 40 kaki	885	28	26	28	61	143
Treler 20 kaki	733	30	19	37	95	181
JUMLAH	1,618	58	45	65	156	324

- ii. Semakan selanjutnya mendapati kehilangan treler berlaku sama ada di kawasan MMF atau di premis pelanggan. Adalah diperhatikan kehilangan yang tinggi berlaku di MMF Cawangan Pelabuhan Klang dan MMF Cawangan Pasir Gudang di mana aktiviti pengangkutan (*haulage*) juga dijalankan oleh syarikat-syaikat lain di kawasan persekitaran sekeliling. Antara punca berlakunya kehilangan adalah :-
- Keadaan yang sesak di tempat letak penyimpanan kenderaan.
 - Kawasan penyimpanan treler yang tidak selamat kerana tidak dipagar dengan sempurna dan mempunyai dua laluan keluar masuk (**Gambar 39.1 dan 39.2**).

GAMBAR 39.1

GAMBAR 39.2

MMF Cawangan Pelabuhan Klang
- Kawasan Penyimpanan Treler Yang Tidak Selamat Kerana Tidak Dipagar Dengan Sempurna Dan Mempunyai Dua Laluan Keluar Masuk

- Kawalan keselamatan yang tidak efektif iaitu hanya terdapat satu pondok pengawal statik.
 - Terdapat pemandu usahawan menyimpan treler di premis mereka.
 - Bahagian Operasi MMF gagal mengemaskinikan data pergerakan treler dengan tepat.
- iii. Kos pembelian bagi sebuah treler berukuran 40 kaki dan 20 kaki adalah dianggarkan berharga RM20,000. Usia bagi kebanyakan 324 treler yang hilang itu adalah melebihi 10 tahun dan nilai buku kerugian bersih ialah RM174,900 berdasarkan susut nilai semasa. Semakan Audit mendapati bagi tempoh tahun 2004 hingga bulan Jun 2007, MMF telah membayar premium insurans untuk semua *prime mover* dan treler yang dimilikinya berjumlah RM5.75 juta seperti jadual berikut :-

JADUAL 39.15
BAYARAN PREMIUM INSURANS *PRIME MOVER* DAN TRELER

JENIS KENDERAAN	TAHUN				JUMLAH (RM Juta)
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	Jun 2007 (RM Juta)	
<i>Prime Mover</i>	1.56	1.31	1.58	0.62	5.07
Treler	0.22	0.18	0.18	0.10	0.68
JUMLAH	1.78	1.49	1.76	0.72	5.75

Semakan selanjutnya mendapati walaupun tuntutan insurans terhadap kehilangan treler berjumlah RM738,000 telah dibuat, MMF hanya berjaya memperolehi tuntutan sebanyak RM11,760 sahaja. **Pada pandangan Audit, pihak MMF sepatutnya lebih agresif membuat tuntutan insurans kerana jumlah premium yang telah dibayar adalah tinggi.**

d. Kos Pembaikan Dan Penyenggaraan *Prime Mover* Dan Treler

- i. Bagi tempoh tahun 2004 hingga bulan Jun 2007, sejumlah RM14.26 juta telah dibelanjakan untuk kos pembaikan dan penyenggaraan *prime mover* dan treler seperti di jadual berikut :-

JADUAL 39.16
KOS PEMBAIKAN DAN PENYENGKARAAN
PRIME MOVER DAN TRELER

JENIS KENDERAAN	TAHUN				
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	30 Jun 2007 (RM Juta)	JUMLAH (RM Juta)
<i>Prime Mover</i>	2.41	2.72	3.44	1.16	9.73
Treler	1.45	1.25	1.18	0.65	4.53
JUMLAH	3.86	3.97	4.62	1.81	14.26

- ii. Adalah didapati MMF telah menyerahkan *prime mover* dan treler kepada usahawan-usahawan untuk dikendalikan melalui Skim Usahawan. Sehubungan ini, usahawan berkenaan perlu menanggung semua kos pembaikan dan penyenggaraan *prime mover*. MMF membayar terlebih dahulu segala kos ini bagi *prime mover* yang dikendalikan oleh usahawan dan jumlah terlibat kemudiannya ditolak dari komisyen yang akan diterima oleh usahawan berkenaan. Semakan Audit terhadap 28 usahawan secara rambang mendapati mereka tidak dapat membayar balik kedua-dua kos ini berjumlah RM489,494 dan kenderaan tersebut telah ditarik balik oleh MMF. Antara sebab perkara ini berlaku adalah kerana usia *prime mover* yang semakin meningkat, mengakibatkan kos penyenggaraan yang tinggi serta kenaikan kos bahan api secara mendadak dari RM0.67 seliter kepada RM1.43 seliter yang perlu ditanggung oleh usahawan berkenaan. Kegagalan usahawan membayar kedua-dua kos ini juga menyebabkan tunggakan hutang daripada usahawan meningkat.

e. Pembaharuan Cukai Jalan, Insurans Dan Pemeriksaan PUSPAKOM

Cukai jalan, insurans *prime mover* dan treler perlu diperbaharui setiap tahun selepas diperiksa oleh Pusat Pemeriksaan Kenderaan Berkomputer (PUSPAKOM) sekali dalam tempoh 6 bulan. Pegawai Pengangkutan MMF perlu menyediakan jadual pemeriksaan untuk dipatuhi oleh setiap pemandu. Bagaimanapun semasa pengauditan, masih terdapat 106 *prime mover* dan 624 treler sama ada masih belum diperbaharui cukai jalan, insurans atau belum membuat pemeriksaan PUSPAKOM pada tarikh yang telah ditetapkan. Kegagalan mematuhi peraturan ini menyebabkan kenderaan berkenaan tidak layak berada di atas jalanraya dan tidak boleh digunakan. Antara faktor kenderaan tidak diperbaharui cukai jalan, insurans dan tidak dibuat pemeriksaan oleh PUSPAKOM adalah kenderaan tersebut tidak aktif/rosak; kenderaan telah dicadangkan untuk dilupuskan; pemandu usahawan tidak menyerahkan kenderaan semasa tarikh pemeriksaan atau kenderaan hanya digunakan dalam kawasan MMF sahaja. Status kenderaan yang tidak mematuhi peraturan adalah seperti jadual berikut :-

JADUAL 39.17
KENDERAAN YANG TIDAK MEMATUHI PERATURAN

CAWANGAN MMF	PRIME MOVER				TRELER 40 KAKI				TRELER 20 KAKI			
	Bil	Insurans	PUSPAKOM	Cukai Jalan	Bil	Insurans	PUSPAKOM	Cukai Jalan	Bil	Insurans	PUSPAKOM	Cukai Jalan
Pasir Gudang	75	-	7	6	260	-	92	72	141	-	40	66
Pelabuhan Klang	142	2	39	41	370	-	56	26	216	-	98	49
Ipoh	14	-	3	2	37	-	2	5	60	-	8	17
Butterworth	29	-	1	-	71	-	9	5	135	-	22	48
Padang Besar	4	-	3	2	4	3	3	3	-	-	-	-
JUMLAH	264	2	53	51	742	3	162	111	552	-	168	180

Pada pandangan Audit, pihak pengurusan MMF perlu mengenal pasti bilangan sebenar kenderaan yang boleh digunakan dan memastikan syarat-syarat seperti memperbaharui perlindungan insurans dan cukai jalan serta pemeriksaan PUSPAKOM dipatuhi agar tidak menjejaskan operasi syarikat.

39.4.3.4. Pengurusan Pelaburan Dalam Syarikat Subsidiari

MMF mempunyai satu syarikat milik penuh iaitu MMF Logistics Pte. Ltd. yang beroperasi di Singapura. Syarikat ini ditubuhkan pada bulan September 1991 dan mempunyai modal dibenarkan dan modal berbayar sebanyak RM100,000. Memandangkan pendapatan dari perkhidmatan pergudangan syarikat ini hanya menyumbang kurang dari 10% jumlah pendapatan MMF secara keseluruhan, Lembaga Pengarah MMF membuat keputusan untuk menamatkan operasi syarikat itu pada pertengahan tahun 2004. Kesemua aktiviti operasi serta asetnya telah dipindahkan ke Cawangan MMF Pasir Gudang.

39.4.4. Prestasi Aktiviti

Multimodal Freight Sdn Bhd menawarkan perkhidmatan pengangkutan kontena, penyewaan yad kontena, perkhidmatan pengangkutan barang dan pergudangan kepada mana-mana entiti perniagaan. Jenis barang yang diangkut berbeza-beza antara pelanggan dan kelulusan perlu diperolehi terlebih dahulu dari pihak pengurusan MMF. Pengangkutan dan penghantaran barang-barang dibuat dari dan ke mana-mana destinasi pelanggan sama ada dari gudang ke pelabuhan dan sebaliknya atau ke destinasi lain mengikut kehendak pelanggan. Kadar tariff pengangkutan perniagaan bagi semua jenis perkhidmatan termasuk jenis barang adalah berpanduan kepada “*Container Haulage Tariff Schedule For Peninsular Malaysia*” yang dikeluarkan oleh *Container Haulage Association Of Malaysia*. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

39.4.4.1. Pengangkutan Kontena

- a. Perkhidmatan pengangkutan kontena ini diberikan dari semua pelabuhan utama dan pelabuhan dalaman ke lokasi pelanggan dan sebaliknya. Perkhidmatan yang menggunakan *prime mover* dan treler ini dilaksanakan di semua cawangan MMF. Prestasi pengangkutan kontena bagi tempoh tahun 2004 hingga bulan Jun 2007 adalah seperti jadual berikut :-

JADUAL 39.18
PENDAPATAN PERKHIDMATAN PENGANGKUTAN KONTENA

TAHUN	PENDAPATAN (RM Juta)
2004	53.20
2005	43.30
2006	51.01
2007 (sehingga 30 Jun)	22.00
JUMLAH	169.51

- b. Semakan Audit ke atas *Idle Report* MMF mengenai penggunaan *prime mover* bagi perkhidmatan pengangkutan kontena di MMF Pelabuhan Klang dan Butterworth mendapati 77 *prime mover* telah tidak digunakan antara 14 hari hingga 3 bulan. Keadaan ini berlaku kerana *prime mover* berkenaan sama ada mengalami kerosakan dan perlu dibaiki, menjalani pemeriksaan PUSPAKOM atau akan diserahkan kepada pemandu usahawan. Butirannya adalah seperti jadual berikut :-

JADUAL 39.19
PENGUNAAN PRIME MOVER - KEDUDUKAN PADA 30 APRIL 2007

CAWANGAN MMF	KEROSAKAN		PEMERIKSAAN PUSPAKOM	MENUNGGU DISERAH KEPADA PEMANDU USAHAWAN
	BESAR	KECIL		
Pasir Gudang	6	7	-	7
Pelabuhan Klang	17	-	7	30
Butterworth	3	-	-	-
JUMLAH	26	7	7	37

39.4.4.2. Penyewaan Yad Kontena

Perkhidmatan ini menawarkan tempat penyimpanan kontena kosong dan kerja penyenggaraan serta pembaikan kontena. Perkhidmatan ini disediakan di semua lokasi kecuali Cawangan MMF Ipoh. Bagi Cawangan MMF Padang Besar, kemudahan Stesen Kontena dilengkapi dengan ruang pembesaran untuk dijadikan sebagai sebuah *Inland Port*. Kesemua kemudahan yang diberikan adalah berdekatan dengan rel keretapi bagi memudahkan pelanggan mengambil dan menghantar barang-barang mereka. Prestasi perkhidmatan yad kontena telah meningkat bagi tempoh tahun 2004 hingga bulan Jun 2007 seperti jadual berikut :-

JADUAL 39.20
PENDAPATAN PERKHIDMATAN PENYEWAAN YAD KONTENA

TAHUN	PENDAPATAN (RM Juta)
2004	8.95
2005	10.26
2006	11.97
2007 (sehingga 30 Jun)	6.66
JUMLAH	37.84

Kontena yang diletakkan di premis MMF akan dikenakan caj mengikut saiz kontena dan tempoh penyimpanan. Semakan Audit mendapati keadaan tempat penyewaan penyimpanan kontena adalah baik dan dikawal rapi. Berikut adalah contoh gambar-gambar tempat penyimpanan kontena :-

GAMBAR 39.3

Yad Kontena MMF Pasir Gudang

GAMBAR 39.4

GAMBAR 39.5

Yad Kontena Pelabuhan Klang

GAMBAR 39.6

39.4.4.3. Pengangkutan Barang

Perkhidmatan ini termasuk penghantaran barang melalui laut dan udara, penyediaan dokumentasi, mendapatkan pelepasan Kastam dan pelabuhan serta mengendalikan pengangkutan dalaman. MMF juga mempunyai rangkaian serta wakil di seluruh dunia untuk urusan keperluan eksport dan import daripada pelanggan. Prestasi perkhidmatan pengangkutan barang bagi tempoh tahun 2004 hingga bulan Jun 2007 adalah seperti jadual berikut :-

JADUAL 39.21
PENDAPATAN PERKHIDMATAN PENGANGKUTAN BARANG

TAHUN	PENDAPATAN (RM Juta)
2004	8.28
2005	5.35
2006	6.73
2007 (sehingga 30 Jun)	9.21
JUMLAH	29.57

39.4.4.4. Pergudangan

- a. MMF memberi perkhidmatan pergudangan barangan am dan barangan bercukai Kastam yang boleh disimpan secara '*palletised*', berbumbung atau di ruang terbuka. Selain itu, perkhidmatan ini juga merangkumi penyimpanan kargo, penyelesaian kastam bagi pergudangan bercukai serta pengangkutan barangan dari lori ke gudang dan sebaliknya. Perkhidmatan ini hanya disediakan di Cawangan MMF Butterworth dan MMF Pelabuhan Klang sahaja. Prestasi pendapatan bagi perkhidmatan pergudangan bagi tempoh tahun 2004 hingga bulan Jun 2007 adalah seperti jadual berikut :-

JADUAL 39.22
PENDAPATAN PERKHIDMATAN PERGUDANGAN

TAHUN	PENDAPATAN (RM Juta)
2004	1.31
2005	0.78
2006	0.93
2007 (sehingga 30 Jun)	0.47
JUMLAH	3.49

- b. Pihak MMF menyelenggara rekod pergudangannya dengan baik dan kemas kini. Semua pelanggan membayar sewaan mengikut kadar yang ditetapkan. Bagaimanapun, lawatan Audit ke gudang penyimpanan di MMF Pelabuhan Klang mendapati perkara berikut :-
- Barangan pelanggan tidak disimpan dengan teratur dan selamat.
 - Bahan kimia pelanggan disimpan terlalu lama dan bekas-bekas untuk menyimpannya telah berkarat. Keadaan ini boleh mengancam keselamatan dan kesihatan pekerja.
 - Beberapa lokasi dalam gudang juga berada pada tahap yang agak uzur di mana tingkap telah pecah dan ciri-ciri keselamatan tidak diberi pertimbangan.

Contohnya adalah seperti di gambar-gambar berikut :-

GAMBAR 39.7

Keadaan Saluran Letrik Dalam Gudang Yang Terlalu Uzur

GAMBAR 39.8

GAMBAR 39.9

Bekas Bahan Kimia Yang Diletak Di Luar Gudang Dalam Keadaan Yang Berkarat Dan Tidak Boleh Digunakan Lagi

GAMBAR 39.10

GAMBAR 39.11

Motosikal Diletak Diluar Gudang Serta Berdekatan Dengan Bahan Kimia

GAMBAR 39.12

Keadaan Tingkap Gudang Yang Telah Pecah

Pihak Audit mendapati MMF mengenakan caj perkhidmatan yang berpatutan kepada pelanggannya. Pada umumnya pengurusan ke atas keseluruhan perkhidmatan MMF adalah baik dan memuaskan. Bagaimanapun, MMF perlu mengambil tindakan segera untuk membaikpulih bangunan gudang yang didapati uzur atau memulangkan barangan pelanggan yang terlalu lama tidak dituntut.

39.4.4.5. Skim Usahawan

- a. Skim Usahawan telah diperkenalkan oleh MMF pada awal tahun 1997 untuk menjana peningkatan pendapatan aktiviti pengangkutan (*haulage*) yang semakin menurun dan juga mengatasi masalah keengganan pemandu tetap untuk melakukan kerja lebih masa dan bekerja pada hari Ahad serta cuti umum. Skim ini ditawarkan kepada pemandu-pemandu MMF di mana mereka perlu mendaftarkan perniagaan secara Perniagaan Tunggal atau secara Sendirian Berhad terlebih dahulu sebelum menyertai skim ini. Selain itu, tawaran juga dibuat kepada pihak luar untuk menyertai skim ini. Skim

Usahawan ini dipraktikkan di semua cawangan MMF yang menjalankan aktiviti *haulage* iaitu di Pelabuhan Klang, Pasir Gudang, Butterworth dan Ipoh.

- b. Skim ini dilaksanakan dengan membenarkan usahawan menggunakan *prime mover* untuk tempoh 3 tahun berdasarkan terma dan syarat yang terkandung dalam kontrak. Usahawan yang berjaya akan menanggung semua kos penyenggaraan, servis, pembaikan, minyak dan pemeriksaan *prime mover* di samping menjalankan perkhidmatan penghantaran tempatan seperti yang diarahkan oleh MMF. Pada tahun 2004, MMF telah memutuskan untuk menaikkan kadar pemberian *prime mover*. Sehubungan itu pada bulan Jun 2006, MMF telah memperbaharui beberapa terma dan syarat kontrak Skim Usahawan. Antara terma dan syarat asal dan baru yang perlu dipatuhi, termasuk :-

JADUAL 39.23
TERMA DAN SYARAT SKIM USAHAWAN MMF

PERKARA	SYARAT ASAL	SYARAT BARU
Deposit Jaminan	RM10,000 untuk satu <i>Prime Mover</i> atau minimum RM2,000 dengan menjelaskan baki melalui pembayaran tetap selama 10 bulan	Deposit Jaminan telah dinaikkan kepada RM25,000 untuk satu <i>Prime Mover</i> dan RM100,000 untuk 5 <i>Prime Mover</i> atau pembayaran secara ansuran
Komisyen	Kadar komisyen bagi setiap perjalanan sehala yang dikira daripada amaun yang dicaj kepada pelanggan seperti berikut :- - 27.5% untuk kontena bersaiz 20 kaki - 22.5% untuk kontena bersaiz 40 kaki	Kadar komisyen sebanyak 45% dari setiap Hasil Bersih Pengangkutan Barangan yang diterima bagi kedua-dua saiz kontena
Sasaran	Ditawarkan kepada pemandu tetap MMF yang telah berkhidmat tidak kurang dari 3 tahun pada 1 Januari 1997	Terbuka kepada usahawan yang mempunyai perniagaan tunggal dan syarikat yang telah didaftarkan
Proses Pengambilan	Sekiranya pemandu tetap bersetuju dengan skim ini, tawaran akan dibuat dan pemandu berkenaan akan menerima Notis Berhenti Kerja daripada MMF	Usahawan perlu lulus dalam sesi temuduga yang dilakukan oleh Panel Temuduga terdiri daripada Penolong Pengurus Besar, Pengurus Pentadbiran dan Sumber Manusia dan Pengurus Cawangan
Pemberian <i>Prime Mover</i>	Tiada had bilangan <i>Prime Mover</i> bergantung kepada kelulusan yang diberi oleh MMF	Usahawan yang mempunyai perniagaan tunggal akan ditawarkan hanya 1 <i>Prime Mover</i> dan usahawan yang mempunyai syarikat ditawarkan antara 2 hingga 5 <i>Prime Mover</i>

- c. MMF telah melantik seramai 236 pemandu untuk menyertai Skim Usahawan bagi tempoh tahun 2004 hingga bulan Jun 2007. Maklumat pelantikan mereka mengikut cawangan adalah seperti jadual berikut :-

JADUAL 39.24
BILANGAN PEMANDU MENYERTAI SKIM USAHAWAN MMF

CAWANGAN MMF	BILANGAN PEMANDU				
	2004	2005	2006	2007	JUMLAH
Pelabuhan Klang	TM	TM	43	27	70
Pasir Gudang	23	30	19	24	96
Butterworth	16	12	11	11	50
Ipoh	4	4	6	6	20
JUMLAH	43	46	79	68	236

d. Semakan rambang yang dilakukan ke atas rekod dan dokumen berkaitan dengan Skim Usahawan mendapati perkara-perkara berikut :-

i. Kontrak Menyertai Skim Usahawan

- Sehingga bulan April 2007, terdapat 10 kontrak penyertaan skim usahawan yang lewat ditandatangani antara 212 hingga 273 hari. Antara punca kelewatan adalah kerana usahawan terlibat lewat atau gagal menubuh dan mendaftarkan perniagaan sebagaimana syarat yang telah ditetapkan. Selain itu, mereka juga menunggu pertimbangan pihak pengurusan syarikat menaikkan insentif yang dipohon dari 45% kepada 50%. Semakan Audit mendapati pihak MMF hanya mengeluarkan surat peringatan sahaja kepada usahawan berkenaan.
- Terdapat 84 kes di mana kontrak usahawan lewat dimatikan setem antara 10 hingga 126 hari yang mana ini boleh menjejaskan kesahihan kontrak yang ditandatangani. Tindakan untuk mematikan setem kontrak pada semua 84 kes telah dibuat pada akhir tahun 2007.

Pada pandangan Audit, kelewatan MMF untuk menandatangani kontrak dengan usahawan serta mematikan setem pada kontrak tersebut boleh mendedahkan MMF kepada risiko sekiranya berlaku sebarang kemungkiran pada syarat kontrak.

ii. Deposit Jaminan

- Kontrak perjanjian baru yang berkuatkuasa pada bulan Jun 2006 hanya menetapkan deposit jaminan yang perlu dibayar berjumlah RM25,000 bagi setiap *prime mover*. Deposit ini juga boleh dibayar secara ansuran. Bagaimanapun, ia tidak menyatakan amaun ansuran bulanan yang perlu dibayar oleh setiap usahawan. Mengikut perkiraan Audit, berdasarkan jumlah deposit jaminan dengan tempoh kontrak selama 3 tahun, amaun ansuran bulanan bagi setiap *prime mover* adalah RM695.00 sebulan. **Semakan Audit mendapati 49 kes di mana bayaran deposit jaminan**

yang dibuat oleh usahawan secara ansuran adalah jauh lebih rendah berbanding dengan amaun yang sepatutnya dibayar. Amaun yang telah dikutip sehingga bulan Jun 2007 adalah berjumlah RM0.32 juta berbanding dengan RM0.54 juta yang sepatutnya dikutip. Butirannya adalah seperti jadual berikut :-

JADUAL 39.25
DEPOSIT JAMINAN YANG SEPATUTNYA DIKUTIP
SEHINGGA BULAN JUN 2007

CAWANGAN MMF	BAYARAN DEPOSIT JAMINAN	
	SEPATUTNYA (RM)	TELAH DIBAYAR (RM)
Butterworth	32,900	25,000
Ipoh	26,000	18,400
Pasir Gudang	122,200	73,631
Pelabuhan Klang	358,000	204,452
JUMLAH	539,100	321,483

- Deposit jaminan merupakan tabungan bagi membolehkan MMF menolak hutang usahawan sekiranya berlaku sebarang penamatan kontrak. Sehingga bulan Jun 2007, semakan Audit mendapati **20 kes di mana walaupun selepas menolak deposit jaminan yang telah dibayar, akaun usahawan berkenaan masih mempunyai tunggakan hutang yang belum dikutip berjumlah RM0.27 juta.**
- MMF berhak memegang deposit jaminan selama 6 bulan dari tarikh penamatan kontrak bagi memastikan semua kos perbelanjaan telah ditolak sebelum bakinya dipulangkan kepada usahawan terlibat. **Semakan Audit mendapati 7 kes di mana deposit jaminan yang berjumlah RM59,000 lewat ditolak antara 305 hingga 1,786 hari.**
- Pihak Audit tidak dapat menentukan sama ada pembayaran deposit jaminan telah dilakukan terhadap 7 kes lain yang melibatkan 5 usahawan kerana maklumat mengenainya tidak lengkap. Sehingga bulan Jun 2007, jumlah hutang tertunggak yang dicatatkan oleh mereka adalah berjumlah RM147,366.

iii. Hutang Usahawan

Semakan Audit mendapati usahawan mencatatkan hutang tertunggak berjumlah RM1.54 juta. Sejumlah RM0.16 juta telah tertunggak antara 151 hingga 365 hari manakala sejumlah RM1.05 juta tertunggak melebihi satu tahun. Sebahagian besar daripada jumlah hutang tersebut adalah merupakan kos pembaikan *prime mover*. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 39.26
KEDUDUKAN HUTANG USAHAWAN PADA 30 JUN 2007

CAWANGAN MMF	TUNGGAKAN HUTANG MENGIKUT USIA (Hari)							JUMLAH (RM)
	< 30 (RM)	31 – 60 (RM)	61 – 90 (RM)	91 – 120 (RM)	121 – 150 (RM)	151 – 365 (RM)	> 365 (RM)	
Butterworth	-	7,108.00	2,240.00	-	-	1,974.09	41,962.32	53,284.41
Ipoh	8,283.50	7,567.00	2,283.50	-	1,141.75	1,142.00	-	20,417.75
Pasir Gudang	13,928.20	14,961.75	4,170.78	29,413.16	2,137.00	13,213.65	414,922.81	492,747.35
Pelabuhan Klang	12,216.44	80,825.82	41,981.83	39,154.29	66,228.22	147,237.64	589,351.19	976,995.43
JUMLAH BESAR	34,428.14	110,462.57	50,676.11	68,567.45	69,506.97	163,567.38	1,046,236.32	1,543,444.94

Pada keseluruhannya, Skim Usahawan yang diperkenalkan oleh MMF merupakan satu usaha murni untuk menggalakkan pekerjaanya meningkatkan pendapatan di samping mengurangkan perbelanjaan operasi syarikat. Namun, kurang pemantauan dari pihak pengurusan terhadap pelaksanaan skim ini mengakibatkan kedudukan tunggakan hutang usahawan meningkat dan ini membebankan kewangan MMF. Adalah disyorkan supaya pihak MMF meningkatkan pemantauannya bagi memastikan usahawan membayar hutang mereka di samping mematuhi syarat kontrak yang ditetapkan. MMF juga perlu menetapkan kadar ansuran serta tempoh pembayaran deposit jaminan dan memastikan usahawan membuat bayaran dalam tempoh yang ditetapkan.

iv. Kes Kemalangan dan Saman

- Perbandingan telah dibuat terhadap statistik kes saman kenderaan dan kemalangan yang dicatatkan oleh usahawan dan pemandu tetap MMF. Semakan Audit mendapati bahawa usahawan mencatatkan 140 kes (60.6%) daripada 231 kes kemalangan seperti jadual berikut :-

JADUAL 39.27
KES KEMALANGAN

CAWANGAN MMF	KATEGORI PEMANDU	TAHUN				JUMLAH
		2004	2005	2006	Sehingga 30 Jun 2007	
Butterworth	Tetap	4	3	3	3	13
	Usahawan	4	6	13	3	26
Ipoh	Tetap	5	2	3	1	11
	Usahawan	3	1	-	-	4
Pasir Gudang	Tetap	6	7	10	-	23
	Usahawan	9	11	12	2	34
Pelabuhan Klang	Tetap	10	9	12	13	44
	Usahawan	23	21	24	8	76
JUMLAH		64	60	77	30	231

- Semakan selanjutnya mendapati daripada 135 kes saman, sebanyak 93 (68.9%) kes adalah dari kalangan usahawan. Maklumat bilangan kes saman adalah seperti jadual berikut :-

JADUAL 39.28
JUMLAH KES SAMAN

CAWANGAN MMF	KATEGORI PEMANDU	TAHUN								JUMLAH	
		2004		2005		2006		Sehingga 30 Jun 2007			
		Bil.	RM	Bil.	RM	Bil.	RM	Bil.	RM	Bil.	RM
Butterworth	Usahawan	8	1,800	6	1,450	13	2,620	4	800	31	6,670
	Tetap	3	450	2	250	6	970	2	300	13	1,970
Ipoh	Usahawan	TM	TM	TM	TM	TM	TM	TM	TM	TM	TM
	Tetap	TM	TM	TM	TM	8	710	1	100	9	810
Pasir Gudang	Usahawan	TM	TM	1	200	4	950	7	1,530	12	2,680
	Tetap	TM	TM	TM	TM	3	250	-	-	3	250
Pelabuhan Klang	Usahawan	TM	TM	17	3,990	24	6,750	9	1,780	50	12,520
	Tetap	TM	TM	1	300	5	750	11	2,300	17	3,350
JUMLAH		11	2,250	27	6,190	63	13,000	34	6,810	135	28,250

Nota : TM - Tiada Maklumat

Pada pandangan Audit, sungguhpun usahawan membayar balik kos saman yang dikenakan, MMF perlu lebih tegas menangani masalah ini dengan mengenakan penalti atau mengambil tindakan tatatertib terhadap pemandu terbabit bagi menjamin imej, kredibiliti dan kepercayaan pelanggan terhadap perkhidmatan MMF.

39.4.4.6. Persatuan Pengangkutan Malaysia (*Malaysian Hauliers Association*)

MMF menetapkan kadar tariff pengangkutan perniagaannya berpandukan *Container Haulage Tariff Schedule For Peninsular Malaysia* yang dikeluarkan oleh *Container Haulage Association Of Malaysia*. Pada awal tahun 1990'an, ahli Persatuan ini hanya terdiri dari 5 syarikat pengangkutan sahaja iaitu Kontena Nasional, Konsortium Perkapalan Berhad, Shapadu Kontena Sdn. Bhd., MISC Haulage Services Sdn. Bhd. dan Multimodal Freight Sdn. Bhd. Bagaimanapun bagi tempoh 5 tahun kebelakangan ini, bilangan ahli telah meningkat secara mendadak kepada lebih daripada 100 syarikat pengangkutan. Semakan Audit mendapati pada keseluruhannya, MMF mematuhi semua kadar yang ditetapkan oleh Persatuan ini sungguhpun menghadapi saingan yang hebat daripada syarikat-syarikat pengangkutan yang lain. **MMF juga tidak mendapat kelebihan daripada tawaran perkhidmatan pengangkutan daripada Kerajaan walaupun telah diberi pengiktirafan sebagai satu-satunya syarikat subsidiari milik penuh Kerajaan dalam bidang pengangkutan di Malaysia.**

39.4.4.7. Subsidi Penggunaan Diesel

Pada bulan Ogos 2004, Menteri Perdagangan Dalam Negeri Dan Hal Ehwal Pengguna telah meluluskan lanjutan subsidi diesel kepada MMF selama 1 tahun dengan syarat permohonan perlu dibuat dalam tempoh 3 bulan sebelum tamat tempoh pada bulan Ogos 2005. Semakan Audit mendapati bahawa permohonan untuk memperbaharui subsidi diesel hanya dibuat kepada Kementerian itu pada bulan September 2005. Sungguhpun kelulusan selama 2 tahun diperolehi sehingga bulan Oktober 2007, MMF terpaksa menanggung kerugian sebanyak RM510,051 selama 2 bulan kerana lewat membuat permohonan lanjutan subsidi diesel. Pihak KTMB telah menubuhkan Jawatankuasa Inkuiri Khas bagi menyiasat perkara ini dan tindakan tatatertib terhadap pegawai-pegawai yang terlibat telah diambil.

Pada pandangan Audit, memandangkan subsidi diesel merupakan perkara penting dalam urusan utama MMF sebagai syarikat pengangkutan yang terbesar, pihak pengurusan harus lebih prihatin supaya perkara ini tidak berulang.

39.4.4.8. Pengiktirafan

- a. MMF telah dianugerahkan status Operator Pengangkutan Multimodal (*Multimodal Transport Operator* - MTO) oleh Kerajaan untuk mengendalikan pengangkutan perolehan Kerajaan daripada luar negara. Selaras dengan pelantikan ini, MMF berjaya menjadi penghantar utama kepada beberapa agensi Kerajaan untuk tugas-tugas seperti jadual berikut :-

**JADUAL 39.29
PELAKSANAAN MMF SEBAGAI OPERATOR PENGANGKUTAN**

AGENSİ KERAJAAN	TUGAS PENGHANTARAN
Kementerian Pertahanan	<i>Smoke Agent Anti-Tank (DG Cargo)</i>
	<i>Portable Air Compressor Model P250WCH</i>
	<i>Anti Tank Rocket Heat Launcher (DG Cargo)</i>
	<i>Sound Power Level Machine Gun TUDM</i>
	<i>Well Bell Diving System TUDM</i>
	<i>Forklift Heavy Duty</i>
Kementerian Kesihatan	Peralatan dan ubat-ubatan untuk hospital-hospital Kerajaan seluruh negara
Kementerian Sumber Manusia	Peralatan mesin dan bahan latihan untuk Institusi Latihan Perindustrian seluruh negara
Kementerian Dalam Negeri	Peralatan Mesin dan keselamatan untuk Polis DiRaja Malaysia
Kementerian Kebudayaan, Kesenian Dan Pelancongan	Bahan bercetak dan promosi pejabat-pejabat pelancongan seluruh negara
Universiti Teknologi MARA	Peralatan Mesin dan bahan latihan
SIRIM Bhd.	Peralatan Kren, aksesori serta peralatan makmal

- b. Semakan Audit selanjutnya mendapati sejak tahun 2005, penglibatan MMF dalam bidang pengangkutan telah berkurangan sehingga menjejaskan pendapatan syarikat. Keadaan ini disebabkan terdapat persaingan antara syarikat-syarikat pengangkutan lain yang menawarkan harga yang lebih rendah. Prestasi perkhidmatan *Multimodal Transport Operator* (MTO) berbanding sasaran yang ditetapkan menurun bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006 seperti jadual berikut :-

**JADUAL 39.30
PRESTASI PERKHIDMATAN MTO**

TAHUN	SASARAN (RM Juta)	PENCAPAIAN (RM Juta)
2004	3.00	3.88
2005	4.00	1.90
2006	5.00	1.67

- c. Bagi projek-projek KTMB, MMF perlu bersaing dengan lain-lain syarikat pengangkutan bagi mendapatkan tender. Bagi tempoh tahun 2006 hingga bulan Jun 2007, MMF hanya berjaya memperoleh 3 daripada 22 tender KTMB yang bernilai RM6.67 juta. Nilai tender yang berjaya diperolehi adalah RM1.10 juta. Maklumat mengenai tender KTMB adalah seperti jadual berikut :-

**JADUAL 39.31
TENDER KTMB**

TAHUN	BILANGAN TENDER DIBIDA	NILAI TENDER (RM Juta)	TENDER YANG BERJAYA	NILAI TENDER (RM Juta)
2006	7	1.05	1	0.02
Sehingga 30 Jun 2007	15	5.62	2	1.08
JUMLAH	22	6.67	3	1.10

Pada pandangan Audit, sejajar dengan pengiktirafan MMF sebagai syarikat *Multimodal Transport Operator* keistimewaan seharusnya diberi kepada MMF untuk projek perkhidmatan pengangkutan oleh KTMB.

39.5. Pemantauan

39.5.1. Peringkat Pengurusan

Pemantauan terhadap prestasi kewangan dan aktiviti syarikat telah dijalankan melalui laporan-laporan yang dibentangkan dalam mesyuarat-mesyuarat berikut :-

39.5.1.1. Mesyuarat Lembaga Pengarah

Mesyuarat Lembaga Pengarah telah diadakan antara 6 hingga 8 kali setahun. Antara perkara yang dibincangkan semasa mesyuarat adalah prestasi syarikat, kedudukan perolehan dan kewangan syarikat.

39.5.1.2. Mesyuarat Pengurusan

Mesyuarat Pengurusan yang dipengerusikan oleh Pengurus Besar telah diadakan hampir setiap 2 minggu. Ketua-ketua Jabatan perlu melaporkan kemajuan kerja berhubung dengan kedudukan aktiviti di bawah seliaan masing-masing.

39.5.2. Peringkat Kementerian Dan KTMB

39.5.2.1. Kementerian Kewangan

Adalah didapati sungguhpun Kementerian Kewangan merupakan pemegang saham KTMB yang memiliki 100% pegangan dalam MMF, namun tiada wakil Kementerian Kewangan dalam Lembaga Pengarah MMF.

39.5.2.2. Kementerian Pengangkutan Malaysia

Kementerian Pengangkutan sepatutnya bertindak untuk mengawal selia aktiviti MMF memandangkan kedudukannya adalah sebagai agensi yang mengawal industri *haulage* dalam negara. Sehubungan ini, didapati pegawai dari Kementerian Pengangkutan pernah menjadi ahli Lembaga Pengarah MMF sebelum tahun 2006.

39.5.2.3. Keretapi Tanah Melayu Berhad

Pemantauan terhadap pengurusan MMF adalah di bawah tanggungjawab Keretapi Tanah Melayu Berhad selaku pemegang saham utama. KTMB adalah bertanggungjawab memastikan pengurusan kewangan dan aktiviti MMF dibuat dengan teratur dan selaras dengan objektif penubuhannya. Pemantauan tersebut telah dijalankan melalui Mesyuarat Jawatankuasa Audit, KTMB yang telah diadakan antara 5 hingga 6 kali setahun. Selain itu, Unit Audit Dalam KTMB juga bertanggungjawab untuk mengesan kelemahan dalam sistem pengurusan agar dapat diatasi serta memastikan semua teguran berhubung kelemahan pengurusan diambil tindakan oleh pengurusan atasan MMF. Bagi tempoh 2004 hingga bulan Jun 2007, Unit Audit Dalam KTMB telah menjalankan pengauditan dalaman di MMF dan menghasilkan 6 laporan. Tindakan pembetulan terhadap semua teguran yang dibangkitkan telah diambil.

39.6. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara keseluruhannya, prestasi pengurusan kewangan dan aktiviti MMF adalah memuaskan. MMF telah berjaya meningkatkan keuntungan sebelum cukainya dari setahun ke setahun. Bagaimanapun pengurusan MMF masih mempunyai banyak ruang untuk diperbaiki, antaranya :-

- a. Menyediakan rancangan korporat, polisi dan prosedur kerja yang lengkap bagi membolehkan operasi syarikat dilaksanakan dengan cekap dan teratur.
- b. Mempertingkatkan pemantauan dan mengambil tindakan susulan terhadap penghutang perniagaan bagi mengelakkan berlakunya tunggakan hasil yang boleh menjejaskan aliran tunai syarikat. Bagi tujuan ini, Indeks Petunjuk Prestasi bagi pegawai yang ditugaskan mengutip hutang perlu ditetapkan.
- c. Mempertingkatkan kawalan ke atas aset bagi mengelakkan daripada berlakunya kehilangan di masa akan datang. Selain itu, MMF perlu mengemas kini rekod berhubung dengan asetnya.
- d. Mempertingkatkan pemantauan terhadap Skim Usahawan untuk memastikan pelaksanaannya selaras dengan perancangan dan objektif yang telah ditetapkan.

40. RUMUSAN TERHADAP PENGURUSAN SYARIKAT KERAJAAN SECARA MENYELURUH

Berdasarkan kepada analisis terhadap prestasi kewangan syarikat secara menyeluruh, didapati sebilangan syarikat telah menunjukkan prestasi yang baik dan mencatat keuntungan secara berterusan. Bagaimanapun, masih ada sebilangan syarikat yang tidak menunjukkan prestasi yang boleh dibanggakan di mana ada yang rugi berterusan setiap tahun ataupun memperoleh keuntungan yang tidak konsisten. Ini mengakibatkan sebilangan besar syarikat tidak dapat memberi pulangan yang dijangkakan oleh Kerajaan. Sehubungan ini, adalah disyorkan supaya Kementerian Kewangan mempertingkatkan pemantauan terhadap pengurusan syarikat-syarikat Kerajaan bagi memastikan matlamat Kerajaan mewujudkan syarikat tersebut dapat dicapai. Sehubungan ini, wakil Kementerian Kewangan dalam semua Lembaga Pengarah syarikat perlu mengemukakan Laporan Prestasi Pengurusan ke Bahagian Menteri Kewangan Diperbadankan untuk dianalisis. Bagi membolehkan wakil Kerajaan menjalankan tugasnya dengan berkesan, keahlian mereka dalam Lembaga Pengarah syarikat dihadkan selaras dengan kehendak Pekeliling Perkhidmatan Bilangan 3 Tahun 1985. Pemilihan wakil Kerajaan juga perlu berdasarkan kepada pengalaman dan kepakaran mereka berkaitan dengan urusan syarikat.

BAHAGIAN III

**TINDAKAN SUSULAN OLEH KEMENTERIAN/
JABATAN/SYARIKAT KERAJAAN
PERSEKUTUAN TERHADAP PERKARA
YANG DIBANGKITKAN DALAM LAPORAN
KETUA AUDIT NEGARA TAHUN 2006
- KEDUDUKAN SETAKAT 1 APRIL 2008**

BAHAGIAN III

TINDAKAN SUSULAN OLEH KEMENTERIAN/JABATAN/ SYARIKAT KERAJAAN PERSEKUTUAN TERHADAP PERKARA YANG DIBANGKITKAN DALAM LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA TAHUN 2006 - KEDUDUKAN SETAKAT 1 APRIL 2008

41. PENDAHULUAN

Bagi membantu Kementerian/Jabatan/Syarikat Kerajaan memperbetulkan kelemahan-kelemahan yang telah dibangkitkan dalam Laporan Ketua Audit Negara bagi tahun 2006, sejumlah 214 syor telah dikemukakan untuk tujuan tersebut. Pemeriksaan susulan yang telah dijalankan setakat 1 April 2008 mendapati 134 daripada syor yang dikemukakan oleh Jabatan Audit Negara telah diambil tindakan oleh Kementerian/Jabatan/Syarikat Kerajaan berkenaan. Tindakan susulan yang telah diambil dan pandangan Audit mengenainya dinyatakan dalam **perenggan 42 dan 43**.

42. TINDAKAN SUSULAN OLEH KEMENTERIAN/JABATAN KERAJAAN PERSEKUTUAN

42.1. JABATAN PERDANA MENTERI

42.1.1. Pengurusan Pewujudan Dan Pengisian Jawatan Dalam Perkhidmatan Awam, Jabatan Perkhidmatan Awam

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Tiada polisi yang menetapkan kekerapan kajian semula terhadap perjawatan perlu dibuat. Ini menyebabkan kekerapan jabatan/agensi mengemukakan permohonan ke Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) berbeza-beza. Polisi ini perlu ditetapkan supaya JPA dapat merancang penggunaan sumber-sumbernya.	JPA menetapkan polisi kekerapan kajian perjawatan adalah berdasarkan dasar-dasar Kerajaan masa kini serta perubahan aktiviti program jabatan/agensi berkenaan. Pada 3 Mac 2008 Ketua Setiausaha Negara juga menetapkan supaya jabatan/agensi diberi fleksibiliti untuk mengemukakan keperluan perjawatan masing-masing.	Maklum balas yang diberi oleh JPA boleh diterima.
2.	JPA telah memperakukan permohonan bagi jawatan kader tanpa terlebih dahulu merujuk kepada Ketua Perkhidmatan yang berkenaan. Jabatan/agensi terlibat juga tidak mendapatkan sebarang ulasan daripada Ketua Perkhidmatan berhubung perjawatan kader yang dipohon. Akibatnya, pengisian jawatan kader tidak dapat dibuat dengan segera.	JPA telah mengeluarkan surat kepada semua Ketua Setiausaha Kementerian, Setiausaha Kerajaan Negeri dan Ketua-ketua Jabatan bagi maklumkan mengenai Pindaan Panduan Tatacara Permohonan Perjawatan Di Luar Permohonan Anggaran Belanjawan Tahunan yang menetapkan agar permohonan jawatan kader perlu mendapatkan ulasan daripada Ketua Perkhidmatan terlebih dahulu. Pegawai di Bahagian Pembangunan Organisasi (BPO) juga telah diarah untuk memastikan peraturan ini dilaksanakan oleh jabatan/ agensi.	JPA telah mengambil tindakan sewajarnya.
3.	JPA perlu mempertimbangkan permohonan penstrukturan semula yang melibatkan Bahagian Pembangunan di 4 Kementerian utama yang menerima peruntukan pembangunan tertinggi untuk melaksanakan projek/aktiviti di bawah RMK-9 iaitu Kementerian Kerja Raya, Kementerian Pelajaran, Kementerian Pengajian Tinggi Dan Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi	Kelulusan telah diberikan terhadap permohonan penstrukturan semula yang dikemukakan oleh 4 Kementerian berkenaan.	JPA telah mengambil tindakan sewajarnya.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
4.	Unit Naziran JPA hanya mengadakan naziran di sebuah agensi sepanjang tahun 2006 iaitu Pejabat Daerah Dan Tanah Seberang Perai Utara, Pulau Pinang.	JPA telah mengadakan 12 lawatan naziran perjawatan bagi tahun 2007. Bagi tahun 2008, BPO telah memutuskan supaya naziran dilaksanakan bersekali dengan kajian perjawatan oleh unit-unit di Cawangan Perjawatan bagi mengenal pasti isu-isu perjawatan dan skim untuk ditangani bersama semasa membuat perakuan.	JPA telah mengambil tindakan sewajarnya.
5.	<i>Human Resource Management Information System (HRMIS)</i> dijangka dapat menangani masalah berhubung dengan maklumat terkini kekosongan jawatan setiap kategori kerana urusan sumber manusia sektor awam akan dilakukan secara <i>online</i> . Bagaimanapun, sehingga akhir tahun 2006, HRMIS masih belum dilaksanakan secara menyeluruh sungguhpun telah dilancarkan sejak tahun 2001.	Sehingga 31 Mac 2008, sebanyak 90 peratus data bagi semua pegawai sektor awam telah dimasukkan ke Pangkalan Data HRMIS kecuali Polis Di Raja Malaysia dan Angkatan Tentera Malaysia yang menggunakan HRMIS secara berasingan. Pengemaskinian data rekod peribadi, data perjawatan dan profil perkhidmatan dalam HRMIS dilakukan secara berterusan oleh pegawai dan agensi. Peluasan pelaksanaan 48 modul/sub modul HRMIS ke semua Kementerian dan Pentadbiran Setiausaha Kerajaan Negeri dijadualkan selesai pada tahun 2009.	JPA telah mengambil tindakan sewajarnya.

42.1.2. *Pengurusan Pewujudan Dan Pengisian Jawatan Dalam Perkhidmatan Awam, Suruhanjaya Perkhidmatan Awam*

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Suruhanjaya Perkhidmatan Awam (SPA) tidak dapat membekalkan calon yang berjaya dalam tempoh yang ditetapkan iaitu 8 minggu bagi yang tidak memerlukan ujian khas dan 16 minggu bagi yang memerlukannya antaranya adalah disebabkan proses tapisan calon untuk ditemu duga dan proses temu duga yang mengambil masa panjang.	a. SPA telah menambah baik sistem pengambilan secara berkomputer di mana Sistem Mengambil Sepanjang Masa (SMSM) telah digantikan dengan Sistem e-SMSM yang baru. b. Bagi proses temu duga, SPA bersetuju dengan cadangan pihak Audit dan akan mengkaji mekanisme pelaksanaannya.	a. SPA telah mengambil tindakan dengan sewajarnya. b. Perkara ini akan disusuli oleh pihak Audit.
2.	SPA masih menghadapi masalah bagi mengisi beberapa jawatan kritikal disebabkan ketiadaan calon seperti jawatan Pegawai Laut dan Jurutera Laut atau kekurangan calon memohon terutamanya bagi jawatan Pegawai Perubatan, Pengajar, Pegawai Farmasi, Pegawai Pemulihan Perubatan dan Pegawai Pergigian.	a. SPA telah melaksanakan temu duga secara berterusan bagi jawatan kritikal seperti Pegawai Perubatan, Pegawai Pergigian dan Pegawai Farmasi di luar negara. Bagi memenuhi keperluan pengisian jawatan kritikal di Kementerian Kesihatan, SPA pada tahun 2008 melaksanakan urusan temu duga di Russia dan United Kingdom. Selain itu, pelajar-pelajar baru menamatkan pengajian dalam bidang perubatan, pergigian dan farmasi dari luar negara boleh memohon untuk ditemu duga secara <i>walk in</i> . b. SPA juga menjalankan temu duga kepada pelajar tahun akhir pelajar perubatan, pergigian dan farmasi di IPTA iaitu sebelum mereka menduduki peperiksaan tahun akhir.	SPA telah mengambil tindakan dengan sewajarnya.
3.	Berdasarkan data statistik pengambilan bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006, pihak Audit mendapati kehadiran calon ke sesi temu duga adalah antara 44% hingga 100% daripada jumlah calon yang dipanggil untuk temu duga. SPA perlu menjalankan kajian bagi mengenal pasti punca ketidakhadiran calon ke sesi temu duga yang kurang memuaskan.	SPA telah menjalankan kajian terhadap punca-punca ketidakhadiran dalam urusan temu duga bagi 10 jawatan yang telah dikenal pasti mempunyai peratusan kehadiran yang kurang memuaskan. Rumusan kajian mendapati antara sebab ketidakhadiran ialah calon melanjutkan pelajaran ke peringkat yang lebih tinggi; tidak menerima surat panggilan temu duga/lewat dimaklumkan oleh keluarga; tidak mendapat pelepasan daripada majikan; kecewa kerana selalu gagal temu duga; dan masalah pengangkutan ke pusat temu duga.	SPA telah mengambil tindakan dengan sewajarnya.

42.2. KEMENTERIAN KEWANGAN

42.2.1. *Pengurusan Tunggakan Hasil Kerajaan Persekutuan, Perbendaharaan Malaysia*

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Pekeliling Perbendaharaan Bil. 7 Tahun 1986 yang tidak pernah dikaji semula sejak ia dikeluarkan mempunyai beberapa kelemahan iaitu: a. Hanya 5 Kementerian/Jabatan dikehendaki melaporkan kedudukan hasil 2 kali setahun manakala Kementerian/Jabatan lain hanya perlu melaporkan tunggakan hasil setahun sekali; dan b. Kementerian/Jabatan dikehendaki melaporkan usia tunggakan hasil yang tidak melebihi 1 tahun; 1 tahun hingga 2 tahun; 2 tahun hingga 3 tahun dan lebih dari 3 tahun. Kementerian/Jabatan perlu menyatakan usia tunggakan hasil yang melebihi 3 tahun kerana kemungkinan sebahagian daripada jumlah tunggakan hasil yang ditunjukkan dalam Penyata Tahunan Tunggakan Hasil tidak dapat dipungut jika ia melebihi 6 tahun sepertimana yang ditetapkan di bawah Akta Limitasi 1953.	Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 7 Tahun 1986 telah disemak semula dan digantikan dengan Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 3 Tahun 2008. Pekeliling ini telah berkuat kuasa mulai bulan Februari 2008. Mengikut Pekeliling ini, Pegawai Pengawal hendaklah mewujudkan tatacara Akaun Belum Terima seperti berikut :- - Semua Kementerian/Jabatan dikehendaki melaporkan kedudukan tunggakan hasil 2 kali setahun. - Tatacara hendaklah mempunyai sistem yang berkesan bagi tujuan mengemas kini rekod Akaun Belum Terima dengan tepat. - Tatacara hendaklah membolehkan penyemakan semula dan tindakan susulan terhadap amaun yang masih belum dijelaskan. - Tatacara hendaklah memudahkan penyediaan laporan ke atas jumlah Akaun Belum Terima yang sebenarnya. - Tatacara untuk hapus kira hutang lapuk perlu selaras dengan Arahan Perbendaharaan dan Pekeliling yang dikeluarkan oleh Perbendaharaan Malaysia dari semasa ke semasa.	Kementerian telah mengambil tindakan sewajarnya. Pihak Audit akan menyusul pematuhan kepada Pekeliling ini mulai tahun 2008.
2.	Pekeliling yang dikeluarkan oleh Kementerian/Jabatan tidak selaras dengan contohnyanya Surat Pekeliling Bahagian Kewangan Kementerian Kesihatan Malaysia Bilangan 1 Tahun 1998 menetapkan tunggakan bil hospital boleh dipohon untuk dihapus kira selepas 134 hari berbanding Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 3 Tahun 1990 yang menetapkan tempoh melebihi 6 tahun.	Bagi mempertingkatkan pengurusan hapus kira Akaun Belum Terima, Perbendaharaan Malaysia sedang dalam proses mengkaji dan menyediakan tatacara pengurusan hapus kira Akaun Belum Terima bagi menggantikan Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 3 Tahun 1990. Dijangka proses ini dapat diselesaikan pada tahun 2008.	Perkara ini akan disusuli oleh pihak Audit setelah Pekeliling baru tersebut dilaksanakan.

42.2.2. *Keberkesanan Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun, Perbendaharaan Malaysia*

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Memandangkan Ketua Setiausaha Kementerian adalah Pegawai Pengawal yang bertanggungjawab memastikan pengurusan kewangan dikendalikan dengan teratur, adalah penting mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun (JPKA) dipengerusikan oleh beliau.	Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 8 Tahun 2004 menetapkan pelantikan Timbalan Ketua Setiausaha ataupun Timbalan Ketua Pengarah sebagai pengerusi ganti. Selaras dengan konsep <i>let managers manage</i>, sekiranya Ketua Setiausaha tidak dapat mempengerusikan mesyuarat, Timbalan ketua Setiausaha hendaklah bertanggungjawab dan boleh dianggap sebagai satu latihan untuk mempelajari pengurusan kewangan dan akaun Kementerian. Tindakan ini telah diambil pada tahun 2007.	Sungguhpun pengecualian yang diberi dipersetujui, namun ianya tidak harus menjadi amalan sepertimana diperhatikan di mana sebahagian mesyuarat JPKA telah dipengerusikan oleh pengerusi ganti. Perbendaharaan Malaysia masih perlu memantau perkara ini.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
2.	Pekeliling Kemajuan Pentadbiran Awam Bilangan 2 Tahun 1991 (Panduan Pengurusan Mesyuarat Dan Urusan Jawatankuasa-jawatankuasa Kerajaan) menetapkan supaya minit mesyuarat yang telah diluluskan oleh Pengerusi perlu dikeluarkan dalam tempoh satu minggu selepas mesyuarat diadakan. Semakan Audit mendapati minit mesyuarat JPKA lewat dikeluarkan sehingga 90 hari. Kelemahan ini boleh menjejaskan keberkesanan tindakan susulan.	Mesyuarat Ketua Setiausaha Kementerian dan Ketua Perkhidmatan Bil. 7 Tahun 2007 pada 16 Julai 2007 telah memutuskan supaya minit mesyuarat JPKA diedarkan 3 hari selepas mesyuarat diadakan.	Sungguhpun telah diputuskan oleh Mesyuarat Ketua Setiausaha Kementerian dan Ketua Perkhidmatan Bilangan 7 Tahun 2007 pada 16 Julai 2007, namun Perbendaharaan Malaysia masih perlu memantau pelaksanaannya melalui satu program naziran atau lain-lain tindakan yang bersesuaian.
3.	Perbezaan laporan JPKA dengan laporan yang dikemukakan kepada agensi lain.	Sistem <i>online</i> JPKA telah siap dibangunkan. Walau bagaimanapun, penambahbaikan akan dibuat pada sistem selaras dengan Kajian Semula Pekeliling Perbendaharaan Bil. 8 Tahun 2004 yang mana dijangka selesai pada bulan Mei 2008.	Perkara ini akan disusul oleh pihak Audit setelah sistem <i>on line</i> JPKA ditambah baik dan dilaksanakan sepenuhnya.
4.	Maklumat di dalam Laporan Suku Tahun JPKA berbeza dengan minit mesyuarat JPKA.	Perkara ini termasuk di dalam proses Kajian Semula Pekeliling Perbendaharaan Bil. 8 Tahun 2004. Salah satu cara untuk mengatasi masalah ini adalah dengan mengarahkan jabatan terbabit menghantar minit mesyuarat.	Perbendaharaan perlu menetapkan mekanisme untuk menyemak dan menganalisis minit mesyuarat yang dikemukakan. Sebarang penemuan hasil analisis tersebut perlu diberi maklum balas kepada Kementerian/Jabatan.
5.	Perbendaharaan perlu membuat analisis laporan setiap suku tahun JPKA secara berkala untuk menentukan prestasi kewangan Kementerian dan menentukan tindakan susulan diambil oleh Kementerian di mana berkaitan.	Analisis bagi suku tahunan ini sedang dijalankan oleh pegawai yang bertanggungjawab.	Analisis yang dijalankan perlu menilai sejauh mana JPKA Kementerian/Jabatan telah mematuhi kehendak Pekeliling Perbendaharaan mengenai pelaksanaan JPKA. Hasil analisis ini juga perlu dimaklumkan kepada Kementerian/Jabatan untuk tujuan penambahbaikan. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
6.	Disyorkan Perbendaharaan mengkaji supaya laporan JPKA dari Kementerian hanya dikemukakan 2 kali setahun dengan menyatakan pencapaian JPKA dalam mengesan dan menyelesaikan masalah pengurusan kewangan, bilangan mesyuarat serta inisiatif yang telah diambil untuk memperbaikinya.	Syor Audit akan diambil kira dalam penambahbaikan Pekeliling Perbendaharaan Bil. 8 Tahun 2004 yang sedang dikaji semula.	Perkara ini akan disusul oleh pihak Audit setelah Pekeliling baru tersebut dilaksanakan.

42.2.2. Aktiviti Audit Luar Terhadap Cukai Pendapatan Syarikat, Lembaga Hasil Dalam Negeri

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Lembaga Hasil Dalam Negeri (LHDN) patut menentukan bilangan Pegawai Audit Luar yang diperlukan berdasarkan kepada sasaran kes memandangkan kekurangan pegawai boleh menjejaskan bilangan kes yang dapat diselesaikan.	Cadangan penambahan pegawai audit telah dikemukakan kepada Jawatankuasa Penstrukturan LHDN pada bulan Disember 2007.	LHDN telah mengambil tindakan sewajarnya.
2.	Penentuan sama ada semua tatacara audit cukai yang berkaitan telah dilaksanakan oleh Pegawai Audit Luar tidak dapat disahkan kerana senarai semakan audit cukai tidak diwajibkan kegunaannya.	Memo peringatan akan dikeluarkan kepada semua Cawangan LHDN bagi mewajibkan penggunaan senarai semakan audit cukai.	LHDN masih belum mengeluarkan memo yang berkaitan. LHDN perlu mengeluarkannya dengan segera.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
3.	Sebanyak 237 kes syarikat yang diperiksa telah lewat diselesaikan. Oleh itu, pemantauan terhadap kemajuan kerja bagi setiap kes syarikat perlu dipertingkatkan untuk memastikan ianya diselesaikan mengikut tempoh ditetapkan.	Pemantauan dilakukan oleh Pengurus Audit Cawangan pada setiap bulan. Lawatan pemantauan ke Cawangan juga dilakukan dari semasa ke semasa oleh pegawai Jabatan Pematuhan.	LHDN telah mengambil tindakan sewajarnya.
4.	Terdapat satu kes pendapatan bercukai kurang dilaporkan bagi 4 tahun melibatkan jumlah RM27.66 juta. Bagaimanapun, LHDN hanya mengenakan taksiran cukai terhadap pendapatan bercukai kurang lapor bagi 2 tahun berjumlah RM14.73 juta manakala bakinya tidak dikenakan taksiran cukai.	LHDN mengambil maklum perkara ini dan akan memastikan perkara tersebut tidak berulang di masa hadapan.	Ibu Pejabat LHDN perlu mengeluarkan arahan bertulis kepada semua cawangannya untuk memastikan semua pendapatan bercukai kurang lapor bagi setiap tahun taksiran ditaksiran sepenuhnya.
5.	Kelulusan bayaran ansuran terhadap cukai tambahan dan penalti berjumlah RM16.46 juta telah diberikan kepada 103 syarikat tanpa surat rayuan dan tanpa bukti yang menunjukkan syarikat tersebut menghadapi masalah kewangan.	Memo kepada semua Cawangan LHDN telah dikeluarkan pada 4 Februari 2008 untuk memastikan hanya syarikat yang mengemukakan surat rayuan dan bukti masalah kewangan diberi kemudahan bayaran ansuran.	LHDN telah mengambil tindakan sewajarnya.
6.	Kelulusan penyelesaian kes bagi 52 syarikat yang melibatkan cukai tambahan dan penalti berjumlah RM109.35 juta tidak dibuat oleh pegawai yang ditetapkan.	Makluman secara lisan melalui kursus audit dan majlis dialog telah diadakan agar semua Cawangan LHDN memastikan sesuatu kes audit diluluskan oleh pegawai yang ditetapkan.	Arahan secara bertulis atau memo bagi perkara ini belum dikeluarkan. LHDN perlu mengeluarkannya dengan segera.
7.	Surat penemuan audit muktamad telah dikeluarkan kepada 315 syarikat yang melibatkan cukai tambahan dan penalti berjumlah RM169.79 juta sebelum mendapat kelulusan daripada pegawai atasan yang bertanggungjawab.	Makluman secara lisan melalui kursus audit dan majlis dialog telah diadakan agar semua Cawangan LHDN memastikan sesuatu kes audit diluluskan oleh pegawai yang ditetapkan.	Arahan secara bertulis atau memo bagi perkara ini belum dikeluarkan. LHDN perlu mengeluarkannya dengan segera.
8.	Setakat 31 Disember 2006, 14 syarikat belum menjelaskan tunggakan cukai berjumlah RM83.74 juta. LHDN perlu mendapatkan cek tertangguh atau <i>standing order</i> daripada semua syarikat yang dibenarkan membayar cukai pendapatan secara ansuran, kaveat hartanah syarikat atau penguatkuasaan pemungutan tunggakan cukai melalui tindakan guaman sivil terhadap syarikat dan pengarah yang memiliki saham syarikat melebihi 50% mengikut peruntukan di bawah Akta Cukai Pendapatan 1967.	Kedudukan tunggakan ini adalah seperti berikut :- a. Setakat 15 Disember 2007, 3 syarikat telah menjelaskan tunggakan cukai berjumlah RM1.35 juta. b. Sebanyak 9 syarikat telah diambil tindakan guaman sivil untuk mengutip tunggakan cukai berjumlah RM61.76 juta. Bagaimanapun, satu daripada 9 syarikat tersebut telah menjelaskan sebahagian tunggakan cukai sejumlah RM9,487. c. Satu syarikat diberi penjadualan semula ansuran berjumlah RM12.31 juta pada 4 Februari 2008. d. Satu syarikat dikeluarkan surat tuntutan berjumlah RM8.31 juta pada 2 Januari 2008.	LHDN telah mengambil tindakan sewajarnya.
9.	Arahan perlu dikeluarkan bagi mengarahkan Pegawai Audit Luar menginput data ke modul audit dalam Sistem Taksir Sendiri sebaik sahaja sesuatu proses kerja disiapkan. Ibu Pejabat LHDN juga hendaklah menentukan semua cawangannya mengemukakan laporan kemajuan kerja bulanan bagi setiap kes yang diperiksa.	Memo peringatan mengenainya telah dikeluarkan kepada semua Cawangan LHDN pada 4 Februari 2008. Kawalan juga diwujudkan dalam sistem berkomputer yang menghendaki data di input dalam tempoh 7 hari dari tarikh lawatan.	LHDN telah mengambil tindakan sewajarnya.

42.2.4. **Pengurusan Perakaunan Hasil Melalui Sistem Maklumat Kastam, Jabatan Kastam Diraja Malaysia**

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Pegawai komputer dari Cawangan Teknologi Maklumat (CTM) tidak terlibat secara langsung dalam reka bentuk dan pembangunan sistem aplikasi. Vendor tidak berjaya melaksanakan peralihan teknologi dan <i>know-how</i> kepada semua peringkat pegawai Jabatan Kastam, khususnya dalam bidang pengurusan projek, reka bentuk, sistem pengurusan pengkalan data, sistem tuning dan penyenggaraan sistem. Oleh itu, Jabatan Kastam bergantung sepenuhnya kepada vendor untuk mengendali dan menyenggara projek SMK.	Pegawai CTM adalah terlibat secara langsung dalam reka bentuk pembangunan SMK dan proses peralihan teknologi vendor. Bagaimanapun, pegawai-pegawai tersebut telah bertukar atas pertukaran biasa atau kenaikan pangkat dan tidak berkesempatan untuk menyampaikan pengetahuan dan kemahiran kepada pegawai pengganti. Pegawai-pegawai CTM yang ada sekarang adalah generasi selepas pembangunan SMK. Bagaimanapun, terdapat sebahagian modul SMK yang diselenggarakan sendiri oleh pegawai CTM seperti modul kawalan data (<i>Control Data</i>) dan <i>Decision Support System (DSS)</i> .	Maklum balas yang diberi boleh diterima.
2.	Denda tidak dikenakan kepada kontraktor bagi projek SMK Fasa 3 walaupun projek lewat 12 bulan.	Kelewatan berlaku kerana masalah talian di stesen berkaitan menyebabkan peralatan tidak dapat dipasang oleh pembekal. Oleh itu, denda tidak dikenakan ke atas pembekal/kontraktor.	Maklum balas yang diberi boleh diterima.
3.	Aplikasi Kastam tidak berfungsi dengan baik di 46 daripada 298 stesen aplikasinya.	Jabatan Kastam kini dalam proses memperluaskan aplikasi ini ke 46 stesen berkenaan dan dijangka disiapkan pada bulan Jun 2008.	Pihak Audit akan mengambil tindakan susulan terhadap perkara ini.
4.	Beberapa stesen Kastam tidak dipasang dengan modul-modul perakaunan hasil yang diperlukan seperti modul Tuntutan Pulang Balik/Tarik Balik Cukai, modul <i>Bill Of Demand</i> dan Bayaran Ansuran, Modul Jaminan Bank dan Bon Am, Modul <i>Multiple EFT</i> dan PC-POS <i>Offline</i> .	Secara amnya, keseluruhan modul telah dipasang ke negeri yang terlibat tetapi tidak diguna pakai sepenuhnya.	Pihak Audit akan mengambil tindakan susulan bagi memastikan semua modul yang dipasang telah digunakan.
5.	Modul-modul Aplikasi Perakaunan Hasil tidak digunakan sepenuhnya di sebahagian stesen. Terdapat juga anggota yang tidak mendapat latihan secukupnya untuk menggunakan aplikasi tersebut.	a. Jadual latihan modul-modul Aplikasi Perakaunan Hasil berkenaan telah disediakan b. Peluasan penggunaan modul-modul tersebut bergantung kepada perolehan peralatan <i>Multi OS Server</i> . Peluasan ini dapat diselesaikan dalam tempoh 8 bulan setelah peralatan <i>Multi OS Server</i> diperolehi iaitu pada akhir tahun 2008.	Jabatan Audit akan membuat tindakan susulan untuk memastikan perolehan <i>Multi-OS Server NEC Model I-PX900</i> bernilai RM26.30 juta secara rundingan terus dibuat dengan teratur dan modul-modul ini digunakan secara optimum.
6.	Jabatan Kastam sepatutnya memastikan modul <i>Bill Of Demand</i> dan Bayaran Ansuran digunakan sepenuhnya bagi memudahkannya mengesan pembayar cukai yang lewat membayar cukai di samping memantau kedudukan tunggakan mereka.	Peluasan penggunaan modul-modul tersebut bergantung kepada perolehan peralatan <i>Multi OS Server</i> .	Pihak Audit akan mengambil tindakan susulan terhadap perkara ini.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
7.	Semua stesen mendaftarkan jaminan bank dengan menggunakan sistem yang dibangunkan kecuali Cawangan Cukai Dalamam Pulau Pinang dan 6 stesen Kastam di Pahang.	a. Modul ini telah diguna semula di Pahang pada Januari 2006 tetapi tidak digunakan oleh Cawangan Cukai Dalamam Pulau Pinang kerana Aplikasi Cukai Dalamam belum diperluaskan ke negeri itu. Bagaimanapun, Modul Jaminan Bank dan Bon Am sedang digunakan oleh Cawangan Perakaunan Hasil Pulau Pinang. b. Peluasan penggunaan modul tersebut di Cawangan Cukai Dalamam Pulau Pinang bergantung kepada kelulusan perolehan peralatan <i>Multi OS Server</i>.	Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
8.	a. Hanya 3 stesen pemungut kastam yang menggunakan Modul <i>Multiple Electronic Fund Transfer</i> manakala di negeri lain, ejen pemungut tidak berminat untuk menggunakan <i>Electronic Fund Transfer</i> (EFT) kerana respons talian Dagang Net lambat dan perlu membayar caj perkhidmatan berjumlah RM1.20 setiap kilobait data yang dihantar. Jabatan Kastam dan penyedia kemudahan (Dagang Net) perlu meningkatkan tahap jangka masa respons. b. Terdapat perbezaan berjumlah RM16.21 juta antara penyata jumlah kutipan EFT di Bank Negara Malaysia (BNM) dan penyata SMK.	a. Kemudahan untuk membayar secara EFT memang disediakan. Ini merupakan satu kemudahan yang disediakan dengan kos dan terpulang kepada pelanggan untuk menggunakannya kerana Jabatan Kastam menerima segala bentuk pembayaran cukai. b. Pihak bank telah bersetuju untuk menyediakan nombor rujukan khusus bagi memudahkan BNM dan Jabatan Kastam membuat penyesuaian rekod kutipan yang tidak bersamaan.	a. Maklum balas ini boleh diterima. b. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
9.	Masih terdapat stesen kastam yang meresit borang kastam dengan menggunakan mesin lama. Kemudahan PC-POS hanya digunakan untuk meresit hasil bukan cukai iaitu kompaun dan bayaran untuk mendapatkan salinan kastam. Jabatan Kastam perlu mengambil langkah-langkah yang membolehkan modul ini digunakan untuk meresit hasil cukai antaranya memasukkan kod-kod hasil cukai ke dalam modul berkenaan.	Bagi pejabat Kastam negeri-negeri yang tidak menggunakan SMK dan sistem Cukai Dalamam, ia masih memerlukan mesin RM20-IRPOS untuk meresit borang-borang penyata Cukai Dalamam yang didaftarkan secara manual. Jabatan Kastam sedang dalam proses melaksanakan sepenuhnya penggunaan PC-POS dan menamatkan penggunaan mesin RM20-IRPOS.	Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
10.	Memandangkan penggunaan modul PC-POS <i>Offline</i> penting untuk membolehkan urusan pungutan cukai dibuat walaupun berlaku gangguan talian, Jabatan Kastam perlu memastikan modul ini dibekalkan ke semua stesen yang lain. Tambahan pula bayaran kepada vendor bagi membekalkan modul tersebut ke semua stesen yang menggunakan Aplikasi Perakaunan Hasil telah pun dijelaskan	a. Pada masa ini, modul PC-POS <i>Offline</i> hanya diguna pakai di Johor kerana di kawasan tersebut talian data tidak stabil. b. PC-POS <i>Offline</i> telah dipasang di Selangor (Pelabuhan Kelang). c. Jabatan Kastam telah mengarahkan pembekal membuat pemasangan modul PC-POS <i>Offline</i> ke seluruh negara sebelum April 2008. Surat Arahan kepada pembekal dikeluarkan pada 18 Januari 2008.	Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
11.	Jabatan Kastam patut menggunakan modul skrutini di stesen-stesen yang mengendalikan transaksi yang besar kerana pegawai di Unit Verifikasi Import dan Eksport tidak mempunyai keupayaan menjalankan semakan terhadap borang ikrar dalam tempoh yang singkat.	a. Peluasan penggunaan modul-modul tersebut bergantung kepada kelulusan perolehan peralatan <i>Multi OS Server</i>. b. Jadual Program latihan bagi modul ini telah disediakan sebagai persediaan menggunakan modul ini.	Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
12.	Modul Rayuan, Remisi Dan Hapus Kira patut dilaksanakan bagi memudahkan Jabatan Kastam memantau kes-kes rayuan agar tidak berlaku kelewatan pembayaran balik cukai atau terlepas pandang.	a. Modul ini diguna pakai di Jabatan Kastam Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Selangor dan Johor. Ia tidak digunakan di stesen-stesen lain kerana ia berkait rapat dengan Sistem Aplikasi Cukai Dalamam yang belum diperluaskan ke negeri-negeri itu. b. Peluasan penggunaan modul-modul tersebut bergantung kepada kelulusan perolehan peralatan <i>Multi OS Server</i>. c. Jadual Program latihan bagi modul ini telah disediakan sebagai persediaan menggunakan modul ini.	Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
13.	Modul Perintah Tetap Kewangan 3 (PTK 3) Dan Tindakan Sivil tidak digunakan dan semua tindakan terhadap syarikat ingkar dibuat secara manual.	a. Modul ini telah dilaksanakan di Selangor dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur. Pada peringkat awal, ia tidak digunakan di lain-lain negeri kerana modul ini berkait rapat dengan Aplikasi Cukai Dalamam yang belum diperluaskan ke negeri-negeri itu. Peluasan penggunaan modul-modul tersebut bergantung kepada kelulusan perolehan peralatan <i>Multi OS Server</i>. b. Jadual Program latihan bagi modul ini telah disediakan sebagai persediaan menggunakan modul ini.	Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
14.	Pemeriksaan akaun tidak menggunakan modul Pemeriksaan akaun sebaliknya menggunakan <i>computer stand alone</i> .	a. Modul ini telah pun dilaksanakan di Selangor dan Wilayah Persekutuan. Bagaimanapun, pengguna lebih berminat untuk menggunakan Modul Pemeriksaan Akaun Versi ETOS. Penggunaannya tidak diperluaskan kepada negeri-negeri lain kerana modul ini berkait rapat dengan Aplikasi Cukai Dalamam yang belum diperluaskan ke negeri-negeri lain. Bagaimanapun, usaha giat sedang dijalankan untuk memperluaskan penggunaan modul tersebut oleh lain-lain aplikasi dalam SMK tetapi ini bergantung kepada kelulusan perolehan peralatan <i>Multi OS Server</i>. b. Jadual Program latihan bagi modul ini telah disediakan sebagai persediaan menggunakan modul ini.	Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
15.	Perkakasan komputer tidak digunakan untuk tujuan SMK tetapi digunakan untuk kerja harian yang lain. Perkakasan komputer tidak disambung dengan talian SMK.	Ketika pembekalan komputer dilaksanakan, terdapat di sesetengah lokasi yang mana sistem SMK tidak dapat dilaksanakan kerana tidak bersedia. Oleh kerana <i>warranty period</i> bermula dari tarikh pembekalan, sementara menunggu SMK diperluaskan serta bagi mengelakkan daripada perkakasan berkenaan rosak, Jabatan Kastam telah menggalakkan penggunaannya untuk kerja-kerja pejabat dan pendedahan kepada penggunaan komputer. Bagaimanapun, surat telah dikeluarkan untuk menarik balik semua perkakasan komputer SMK pada 3 Julai 2007.	Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
16.	Perkakasan komunikasi dibekalkan dan talian dihidupkan tetapi komputer tidak dapat digunakan untuk mencapai aplikasi SMK.	Gudang-gudang berkenaan telah berupaya mencapai aplikasi SMK.	Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
17.	Masa respons adalah perlahan kerana <i>bandwidth</i> 64 kbps tidak dapat menampung keperluan proses kerja Kastam.	Pada ketika pelaksanaan SMK Fasa I, kemampuan <i>bandwidth</i> adalah 64 kbps dan Jabatan Kastam menjangkakan <i>bandwidth</i> tersebut dapat menampung keperluan proses SMK. Bagaimanapun, akibat daripada pertambahan transaksi, Jabatan Kastam sedang mengambil tindakan untuk menaik taraf rangkaian Kastam*Net. Sehingga 20 Februari 2008, sebanyak 30% pelaksanaan telah selesai.	Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
18.	Perjanjian perkhidmatan <i>Corporate Information Superhighway</i> (COINS) untuk fasa 2 dan 3 masih belum ditandatangani sehingga kini kerana perjanjian asal menggunakan Bahasa Inggeris tidak dipersetujui oleh Penasihat Undang-undang, Jabatan Kastam dan meminta ianya disediakan dalam Bahasa Melayu. Syarikat juga tidak menyediakan talian alternatif sekiranya perkhidmatan COINS tergendala. Jabatan Kastam perlu menandatangani perjanjian rasmi dengan penyedia perkhidmatan COINS supaya dapat mengambil tindakan sekiranya perkhidmatan yang diberikan tidak memenuhi spesifikasi yang ditetapkan.	Penggunaan COINS bermula dengan projek SMK Fasa II dan Jabatan telah menandatangani persetujuan yang disediakan oleh Telekom Malaysia dan kontrak keseluruhannya akan ditandatanganinya selepas peningkatan Kastam*Net. Bagaimanapun, Perkhidmatan COINS telah tamat pada bulan Februari 2008 dan diambil alih oleh IPVPN. Oleh itu, kontrak baru dengan IPVPN akan ditandatangani.	Jabatan Kastam perlu mengambil tindakan segera untuk menandatangani perjanjian dengan penyedia perkhidmatan yang baru (IPVPN).
19.	Permohonan ID pengguna boleh dibuat menggunakan surat, faks atau telefon. Ini kerana tiada prosedur khusus bagi proses mewujudkan ID pengguna.	Jabatan telah menetapkan prosedur yang perlu dipatuhi apabila memohon ID pengguna. Surat arahan telah dikeluarkan oleh Cawangan Teknologi Maklumat kepada semua Stesen Kastam.	Jabatan Kastam telah mengambil tindakan dengan sewajarnya.
20.	Mengikut Garis Panduan Keselamatan ICT Perkhidmatan Awam (MyMIS), saiz kata laluan hendaklah ditetapkan sekurang-kurangnya 8 aksara dan <i>diincrypt</i> . Kata laluan PC POS ditetapkan sekurang-kurangnya 4 aksara.	Bagi modul PC POS, ruang pangkalan data terhad hanya untuk 4 aksara sahaja. Bagi aplikasi-aplikasi lain saiz kata laluan akan dipertingkatkan.	Tindakan untuk menambah aksara kata laluan perlu diambil terhadap modul PC POS yang telah ditukar kepada <i>Window Base</i> .
21.	Pengguna perlu menukar kata laluan setiap 2 minggu untuk semua modul Aplikasi Perakaunan Hasil kecuali modul PC POS, didapati pengguna boleh menukar kata laluan menggunakan kata laluan yang sama. Jabatan Kastam perlu mewujudkan prosedur berkaitan dengan pengurusan ID pengguna di samping memastikan semua perkara yang ditetapkan dalam Dasar Keselamatan Jabatan dipatuhi.	Sistem SMK tidak mempunyai kemudahan untuk memandorikan pertukaran kata laluan. Bagaimanapun, Jabatan Kastam akan mengambil tindakan segera bagi meningkatkan pengurusan ID pengguna dan memastikan peraturan mengenainya dipatuhi.	Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
22.	Aplikasi SMK tidak digunakan untuk menjana sebarang laporan akibat dari fungsinya yang terhad telah menyebabkan Jabatan Kastam perlu membiayai kos tambahan membangunkan Sistem <i>Revenue Monitoring Solution</i> (RMS) yang tidak dapat disahkan kosnya kerana tiada maklumat.	SMK tidak dapat mengeluarkan laporan yang menarik, namun SMK mampu menjana lebih 700 jenis laporan.	Maklum balas yang diberikan adalah tidak tepat kerana laporan tidak pernah dikeluarkan dan digunakan oleh Jabatan Kastam untuk rujukan. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
23.	Lawatan ke tapak projek tidak dapat dipastikan sama ada telah dibuat oleh Pasukan Projek SMK Fasa 3 kerana tidak dinyatakan dalam minit mesyuarat.	Pasukan projek mengadakan lawatan ke lokasi bagi memulakan sesuatu modul. Sekiranya berlaku sebarang masalah, pegawai yang bertanggungjawab akan ke lokasi untuk menyelesaikan masalah yang dibangkitkan.	Pihak Audit tidak dapat mengesahkan lawatan yang telah dibuat oleh Pasukan Projek SMK kerana laporan berkenaan tidak dikemukakan untuk semakan.

42.3. KEMENTERIAN LUAR NEGERI

42.3.1. Pengurusan Hartanah Pejabat Perwakilan Luar Negara

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Prestasi pelaksanaan projek bagi RMK-8 adalah tidak memuaskan di mana hanya 6 daripada 27 projek yang dapat dilaksanakan dalam tempoh berkenaan. Sehubungan ini, adalah disyorkan Kementerian menyediakan jadual pelaksanaan projek, memastikan peruntukan kewangan yang mencukupi diperoleh daripada Kementerian Kewangan dan membuat pemantauan yang rapi terhadap prestasi projek bagi mengelakkan daripada berlakunya sebarang kelewatan.	- Kementerian sentiasa bekerjasama dengan agensi-agensi Kerajaan yang berkenaan untuk memastikan projek pembangunan Kementerian di bawah RMK-9 dapat dilaksanakan dengan jayanya. - Kementerian melalui Mesyuarat Jawatankuasa Tindakan Pembangunan Kementerian (JTPK) yang bermesyuarat setiap bulan sentiasa memantau jadual pelaksanaan projek pembangunan, memastikan peruntukan yang mencukupi diperoleh daripada Kementerian Kewangan dan menjalankan pemantauan rapi setiap projek pembangunan Kementerian dari peringkat perancangan sehingga disiapkan sepenuhnya. - Kementerian juga telah mengemukakan permohonan bagi Kajian Separuh Penggal (KSP) di bawah RMK-9 dan telah menyenaraikan projek-projek pembangunan Kementerian mengikut keutamaan. - Kementerian juga sentiasa mengemas kini maklumat projek-projek di dalam Sistem Pemantauan Projek <i>Il-Web Based</i> (SPSS II) agar perancangan dan jadual pelaksanaan projek Kementerian sentiasa dikemas kini dan direkodkan.	Tindakan Kementerian menjalankan pemantauan melalui JTPK adalah munasabah dan boleh diterima. Bagaimanapun, Kementerian tidak memberi ulasan berhubung syor penyediaan pelan/jadual pelaksanaan projek untuk memudahkan pemantauan. Kementerian perlu meningkatkan lagi prestasi pengemaskinian maklumat untuk memastikan keberkesanan pemantauan projek.
2.	Kementerian perlu membuat permohonan kepada Jabatan Perkhidmatan Awam untuk mewujudkan jawatan kader dalam perkhidmatan juruukur, arkitek dan jurutera bagi membantu Kementerian dalam hal-hal teknikal.	Permohonan telah dikemukakan untuk mengisi jawatan kader kepada Jabatan Kerja Raya (JKR) melalui surat bertarikh 3 Disember 2007. Sehingga kini, Kementerian masih belum menerima maklum balas daripada pihak JKR.	Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
3.	Sejumlah RM47.34 juta telah diperuntukkan bagi pembelian tanah dan pembinaan Bangunan Canseri di Geneva, Switzerland tetapi tidak digunakan kerana bangunan yang dirancang untuk dibeli telah dimiliki oleh pihak lain.	Mesyuarat Jawatankuasa Tindakan Pembangunan Kementerian pada 4 Julai 2007 telah memutuskan untuk menarik balik peruntukan tersebut. Kementerian Kewangan melalui surat bertarikh 30 Julai 2007 mengesahkan bahawa wang sejumlah RM47.34 juta telah dikreditkan ke dalam Kumpulan Wang Disatukan Persekutuan.	Kementerian telah mengambil tindakan sewajarnya.
4.	Bagi pembinaan Pejabat Canseri Di Warsaw, Poland, kontraktor masih belum dilantik sungguhpun tapak tanah telah diperoleh.	Kementerian pada 10 Disember 2007 telah mengarahkan Kedutaan Besar Malaysia di Warsaw, Poland untuk melantik firma guaman tempatan untuk membantu Kerajaan Malaysia menangani masalah perundangan berkaitan kabel elektrik di bawah tanah di tapak projek berkenaan.	Kementerian hendaklah mempercepatkan proses pelantikan firma guaman bagi mengatasi isu perundangan tempatan dan seterusnya membolehkan kontraktor dilantik dengan segera. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
5.	Hanya 76 daripada 90 hartanah Kerajaan Malaysia di luar negara telah mempunyai dokumen pemilikan hartanah yang rasmi. Bagi menjamin kepentingan Kerajaan, Kementerian hendaklah mendapatkan hak milik atas nama Kerajaan Malaysia bagi setiap hartanah yang dibeli. Selain itu, daftar hartanah yang kemas kini hendaklah diselenggarakan di Kementerian Luar Negeri, pejabat perwakilan dan Pejabat Ketua Pengarah Tanah Dan Galian Persekutuan.	Kementerian telah mengambil tindakan dengan memaklumkan Perwakilan-perwakilan melalui e-mel bertarikh 12 Julai 2007 untuk mengemukakan dokumen pemilikan rasmi hartanah Kerajaan Malaysia di luar Negara. Pada 18 Disember 2007, Kementerian telah memuktamadkan perolehan bangunan Canseri Kedutaan Besar Malaysia di Buenos Aires, Argentina. Dokumen asal telah dipanjangkan kepada Jabatan Ketua Pengarah Tanah Dan Galian (JKPTG) manakala salinan dokumen yang telah disahkan disimpan oleh Kementerian dan Kedutaan Besar Malaysia di Buenos Aires, Argentina.	Kementerian telah mengambil tindakan dengan sewajarnya. Bagaimanapun, bagi tujuan memudahkan kawalan, Kementerian disyorkan menyediakan profil hartanah yang lengkap.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
6.	a. Hanya 22 daripada 41 pejabat perwakilan luar negara yang mengemukakan kesemua dokumen pemilikan hartanah mereka yang asal kepada Jabatan Ketua Pengarah Tanah Dan Galian (JKPTG). Bagaimanapun, 5 daripada pejabat perwakilan tersebut tidak menyimpan salinan dokumen pemilikan hartanah berkenaan. b. Terdapat perbezaan maklumat antara dokumen pemilikan hartanah dan rekod Kementerian. Selain itu, Kementerian hendaklah memastikan bahawa hak milik bagi setiap hartanah yang dibeli adalah atas nama Kerajaan Malaysia. Selain itu, daftar hartanah yang kemas kini hendaklah diselenggarakan di Kementerian, pejabat perwakilan dan JKPTG.	a. Kementerian telah mengambil tindakan meminta Perwakilan-perwakilan untuk mengemukakan dokumen pemilikan hartanah masing-masing kepada Kementerian agar dapat dipanjangkan kepada JKPTG. Manakala 5 perwakilan diminta agar menyimpan salinan dokumen hartanah. b. Kementerian masih dalam proses mengemas kini rekod sedia ada. Kementerian sentiasa bekerjasama dengan pihak JKPTG dan JKR bagi mengemas kini dan menyelenggarakan daftar hak milik bagi setiap hartanah yang dibeli atas nama Kerajaan Malaysia.	a. Kementerian perlu memastikan semua Pejabat Perwakilan menyerahkan dokumen asal/salinan dokumen pemilikan dengan segera dan menyimpan salinan dokumen pemilikan. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang. b. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
7.	Pada keseluruhannya, keadaan fizikal bangunan dan persekitaran pejabat perwakilan yang dilawati adalah kurang memuaskan akibat daripada kurang penyenggaraan, khususnya penyenggaraan <i>preventive</i>. Sehubungan ini, adalah disyorkan supaya Kementerian mengambil tindakan yang berikut :- a. Melakukan pemeriksaan sekurang-kurangnya setahun sekali di semua pejabat perwakilan bagi mengetahui kedudukan sebenar bangunan serta kemudahan yang perlu diselenggarakan sama ada dari segi struktur, elektrik dan mekanikal. b. Menyediakan prosedur/manual penyenggaraan hartanah yang lengkap untuk panduan/rujukan pegawai di setiap peringkat. Manual ini perlu mengandungi antara lain kaedah penyenggaraan, pemeriksaan tahunan dan penyediaan laporan berhubung dengan penyenggaraan yang dilaksanakan. c. Bagi memastikan penyenggaraan hartanah di luar negara dapat dilaksanakan dengan baik, ia juga perlu dirancang dan diselia oleh pegawai berkecualan yang mempunyai kepakaran teknikal terutamanya dalam bidang mekanikal, elektrik, struktur atau persekitaran luar.	a. Berkaitan dengan lawatan pemeriksaan, ianya akan dilakukan mengikut keperluan dan cadangan setiap Perwakilan. b. Kementerian telah menyediakan draf Pekeliling Pengurusan Hartanah-hartanah Pembangunan serta Pengurusan Kewangan Kementerian Luar Negeri Bil. 1/2008. Pekeliling ini bertujuan untuk memberi garis panduan kepada semua Ketua Perwakilan Malaysia mengenai peranan yang perlu dimainkan berhubung pengurusan hartanah dan pembangunan serta pengurusan kewangan di perwakilan masing-masing.	a. Kementerian perlu ada mekanisme tetap untuk melaksanakan pemeriksaan tahunan ini. Ia tidak semestinya dilaksanakan oleh pegawai daripada Kementerian. Pemeriksaan tahunan ini boleh dibuat oleh pegawai yang berkecualan dari pejabat perwakilan atau mana-mana pihak lain yang dilantik. Kementerian perlu melakukan pemeriksaan ini dari semasa ke semasa. b. Pihak Audit akan menyusuli perkara ini apabila pekeliling tersebut dimuktamadkan. c. Kementerian tidak memberi ulasan berhubung perkara ini. Pihak Audit akan menyusul perkara ini pada pengauditan akan datang.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
8.	Hartanah di Jakarta tidak digunakan, terbiar, bermasalah untuk dijual dan sering dicerobohi.	Kementerian melalui e-mel bertarikh 27 September 2008 telah meluluskan permohonan Kedutaan Besar Malaysia di Jakarta untuk membina pos pengawal dan mendapatkan khidmat pengawal keselamatan untuk menjaga keselamatan hartanah milik Kerajaan Malaysia.	Kementerian telah mengambil tindakan sewajarnya.
9.	Kementerian sepatutnya mengambil tindakan untuk melupuskan barang-barang yang tidak diperlukan lagi bagi mengoptimalkan penggunaan ruang yang ada.	Perwakilan-perwakilan berkenaan sedang mengambil tindakan melupuskan barang-barang yang tidak diperlukan.	Kementerian perlu memastikan Rancangan Program Pelupusan aset dan inventori dilakukan secara menyeluruh di semua pejabat perwakilan.
10.	Tiada garis panduan khusus mengenai tindakan yang harus diambil apabila sesuatu bencana/kecemasan berlaku dan Jawatankuasa Keselamatan Khas tidak diwujudkan.	Kementerian sedang mengambil tindakan yang sewajarnya.	Kementerian perlu memastikan Jawatankuasa Keselamatan Khas diwujudkan dengan segera. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.

42.4. KEMENTERIAN PERTANIAN DAN INDUSTRI ASAS TANI

42.4.1. Pengurusan Skim Baja Padi Kerajaan Persekutuan

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Kementerian perlu mengambil tindakan bagi mendapatkan Bon Pelaksanaan sebanyak 5% daripada nilai kontrak setahun dan memastikan ianya dimasukkan sebagai syarat kontrak bagi melindungi kepentingan Kerajaan.	Pertubuhan Peladang Kebangsaan (NAFAS) telah mengemukakan Bon Pelaksanaan berjumlah RM15.04 juta (5%) kepada Kementerian pada 14 Jun 2007. Klausa mengenai Bon Pelaksanaan telah dimasukkan ke dalam perjanjian tambahan yang telah ditandatangani.	Kementerian telah mengambil tindakan sewajarnya.
2.	Pengiraan denda lewat membekalkan baja perlu dibuat berdasarkan syarat kontrak dan bukan Manual Pelaksanaan Skim. Kementerian perlu mengambil tindakan bagi mendapatkan jumlah denda yang sepatutnya daripada NAFAS dengan segera.	Tuntutan denda lewat untuk musim 1/2004, 2/2004, 1/2005 dan tahun 2006 mengikut syarat kontrak telah dituntut daripada NAFAS pada 15 Ogos 2007.	NAFAS masih belum menjelaskan tuntutan denda lewat tersebut. Kementerian perlu membuat tindakan susulan segera terhadap perkara tersebut.
3.	Borang permohonan pendaftaran pesawah/pengusaha yang dikemukakan di 3 Pertubuhan Peladang Kawasan (PPK) Sarawak tidak disertakan dengan salinan dokumen yang ditetapkan.	Salinan dokumen yang dikehendaki tidak dapat disertakan kerana sebahagian besar tanah di Sarawak adalah berstatus <i>Native Customary Rights</i> dan tidak mempunyai geran atau sebarang dokumen rasmi berkaitannya. Bagaimanapun, pengesahan hak milik dan keluasan tanah telah dibuat oleh Ketua Kampung/Penghulu kawasan berkenaan dalam borang permohonan.	Kementerian perlu memastikan pengesahan sebenar dibuat setiap kali pendaftaran baru dan semakan semula pendaftaran dilakukan.
4.	Setiap permohonan hendaklah disahkan oleh 2 pihak yang terdiri daripada Penghulu/Penggawa, Ketua Kampung, Pengerusi/ Setiausaha JKKK, Ketua Unit Peladang atau Imam/Amil Zakat bagi memastikan kesahihan maklumat pendaftaran peserta. Bagaimanapun, semakan ke atas borang permohonan pendaftaran di 3 PPK Lembaga Kemajuan Pertanian Kemubu (KADA) mendapati pihak yang mengesahkan permohonan adalah merupakan Penyelia Pembangunan Mukim (PPM) dan bukan mereka yang ditetapkan.	Kementerian telah mengeluarkan surat arahan bertarikh 11 Oktober 2007 bagi menghentikan amalan mendapatkan pengesahan permohonan daripada Penyelia Pembangunan Mukim (PPM).	Sungguhpun Kementerian telah mengambil tindakan namun ia perlu memastikan perkara yang sedemikian tidak berulang lagi pada masa hadapan. Perkara ini akan disusuli semasa pengauditan dijalankan di masa hadapan.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
5.	Rekod mengenai timbangan berat baja hanya diselenggarakan di 3 PPK Lembaga Kemajuan Pertanian Muda menyebabkan berat baja yang kurang daripada 20 kilogram bagi setiap beg tidak dapat dipastikan di semua PPK yang lain.	Latihan pensampelan dan timbangan berat baja telah diberi kepada pegawai yang bertanggungjawab. Satu daftar penyelenggaraan timbangan berat baja telah dilaksanakan di peringkat PPK. Di samping itu, Bengkel Manual Skim Baja Padi Kerajaan Persekutuan telah diadakan pada 25 hingga 28 Februari 2008 di Institut Peladang Langkawi bagi pegawai yang berkenaan.	Kementerian telah mengambil tindakan sewajarnya.
6.	Rekod berhubung sampel baja untuk dianalisis oleh Jabatan Pertanian tidak diselenggarakan di 15 PPK dan menyebabkan Kementerian tidak dapat menguatkuasakan syarat pengenaan denda seperti mana syarat kontrak kerana baja yang diterima tidak dapat dipastikan kualitinya.	Pengambilan sampel baja dijalankan oleh Jabatan Pertanian di setiap negeri. Kaedah pengambilan adalah seperti mana yang disyorkan oleh SIRIM. Pengambilan sampel adalah secara rawak. Pada masa ini, laporan keputusan setiap analisis baja subsidi dihantar kepada Kementerian, Lembaga Pertubuhan Peladang, NAFAS dan Malaysia NPK Fertilizer Sdn. Bhd. (kilang pengeluar baja). Bagaimanapun, surat arahan telah dikeluarkan pada 26 September 2007 supaya keputusan analisis baja dihantar kepada setiap PPK.	Kementerian telah mengambil tindakan dengan sewajarnya. Bagaimanapun, Kementerian perlu memastikan arahan ini diikuti sepenuhnya bagi membolehkan denda dikenakan untuk baja yang tidak memenuhi spesifikasi.
7.	Jumlah penalti RM279,290 bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006 yang belum dijelaskan oleh NAFAS hendaklah diperoleh daripada bayaran pembekalan baja.	Surat tuntutan denda telah dikemukakan kepada NAFAS pada 27 November 2006.	NAFAS masih belum menjelaskan tuntutan denda tersebut. Kementerian perlu menyusuli perkara ini dengan segera.
8.	PPM mengenakan bayaran sebanyak RM0.10 hingga RM0.25 bagi setiap beg kepada pesawah/pengusaha untuk mengesahkan resit penerimaan baja. Bayaran dikutip oleh PPK dan diagihkan kepada PPM. Bagi tempoh 2004 hingga musim 1/2006, sejumlah RM106,238 telah dibayar kepada PPM oleh pesawah di 3 PPK Kelantan. Amalan ini perlu diberhentikan segera kerana bertentangan dengan peraturan Kerajaan.	Surat arahan bagi menghentikan amalan mendapatkan pengesahan permohonan daripada PPM telah dikeluarkan pada 11 Oktober 2007.	Kementerian telah mengambil tindakan dengan sewajarnya. Kementerian perlu menjalankan pemeriksaan dari semasa ke semasa untuk memastikan kes seumpama ini tidak berulang lagi.

42.4.2. Pengurusan Skim Subsidi Harga Padi

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Sekiranya jumlah keluaran hasil padi sebenar melebihi 10% daripada anggaran, bayaran subsidi harga padi akan ditangguhkan sementara siasatan terhadapnya dijalankan. Terdapat 21,444 kes di semua negeri di mana bayaran subsidi masih belum dibuat kepada pesawah bagi pengeluaran hasil padi sebenar yang melebihi anggarannya. Padiberas Nasional Berhad (BERNAS) perlu menetapkan tempoh masa bagi menyelesaikan bayaran subsidi kepada pesawah yang terlibat dengan kes tersebut. BERNAS juga perlu memastikan rekod pendaftaran pesawah adalah lengkap dan kemas kini.	a. Kementerian telah mengarahkan BERNAS untuk mengemaskinikan rekod daftar pesawah bagi melicinkan pelaksanaan Subsidi Harga Padi dan menetapkan tempoh masa penyiataan kes-kes hasil yang melebihi anggaran selain mencadangkan supaya bayaran subsidi dibuat berdasarkan luas kawasan usaha. b. Rekod pendaftaran pesawah dikemaskinikan setiap 6 bulan sekali melalui proses penyemakan kad daftar pesawah yang dibuat di setiap pangkalan sebelum musim padi bagi kawasan jelapang. Bagi kawasan luar jelapang, ianya dibuat setahun sekali sebelum musim. Kesemua rekod disimpan di dalam Sistem Berkomputer BERNAS.	Maklum balas yang diberi boleh diterima.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
2.	Pada tahun 2006, BERNAS telah memohon daripada Kementerian untuk melupuskan bayaran subsidi harga padi yang tidak dituntut oleh 1,279 pesawah berjumlah RM887,172. Bagi mengatasi masalah ini, BERNAS patut memperbaiki sistem susulannya bagi mengesan pesawah yang masih belum menuntut bayaran subsidi harga padi mereka. BERNAS sepatutnya menyelesaikan kes-kes tersebut semasa urusan penyemakan pendaftaran pesawah yang dilakukan pada setiap awal musim. Kementerian pula hendaklah memastikan usaha telah diambil oleh BERNAS sebelum meluluskan permohonannya.	a. BERNAS telah memohon untuk melupuskan bayaran subsidi yang tidak dituntut oleh 626 pesawah berjumlah RM373,537 pada 9 Ogos 2007 dan perkara ini masih dalam tindakan Kementerian. b. BERNAS telah mengesan pesawah-pesawah yang masih belum menuntut subsidi dan kertas kerja berkaitan isu ini telah dibentangkan pada Mesyuarat Jawatankuasa Dasar Bantuan Kerajaan Kepada Industri Padi dan Beras pada 3 Mac 2008.	Ulasan yang diberikan tidak menjelaskan kaedah pemantauan untuk mengesan pesawah yang belum menuntut subsidi padi.
3.	Kementerian patut memastikan kaedah yang seragam untuk menentukan mutu padi dipatuhi oleh semua kilang yang membeli padi.	Pada masa kini, tiada kaedah seragam bagi menentukan mutu padi. Bagaimanapun, antara kaedah yang digunakan adalah dengan menggunakan alat <i>Moisture Meter</i> untuk menentukan kandungan wap basah dan kaedah secara manual bagi mengukur kekotoran seperti padi hampa, batu, tangkai padi serta padi yang rosak. Kaedah seragam tidak dapat dikuatkuasakan kerana ianya tidak dipersetujui oleh petani yang akan menyebabkan mereka mendapat harga yang lebih rendah daripada pengilang.	Ulasan yang diberikan adalah munasabah dan boleh diterima.

42.5. KEMENTERIAN PEMBANGUNAN USAHAWAN DAN KOPERASI

42.5.1. Pengurusan Tabung Modal Pusingan, Jabatan Pembangunan Koperasi

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Kad Pendaftaran bagi 2 kenderaan yang dibiayai di bawah Tabung ini tidak dicop "Hak Milik Dituntut Oleh Kerajaan" seperti mana diwajibkan dalam tawaran dan perjanjian pinjaman.	Kad telah dicop "Hak Milik Dituntut Oleh Kerajaan"	JPK telah mengambil tindakan sewajarnya.
2.	Sebanyak 15 pinjaman bernilai RM2.07 juta tidak dapat disahkan penggunaannya kerana tiada surat menyurat atau laporan pemantauan mengenainya.	14 pinjaman telah disahkan digunakan untuk tujuan asal manakala satu pinjaman untuk kerja kontrak telah digunakan untuk membeli jentera. Pegawai di peringkat Wilayah diwajibkan mengemukakan laporan penggunaan wang bagi setiap keluaran pinjaman mengikut prosedur yang telah dikuatkuasakan pada bulan Ogos 2003.	JPK perlu memastikan setiap pinjaman digunakan untuk tujuan asal ia dipohon. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
3.	Lima kes wang pinjaman untuk kenderaan bernilai RM1.64 juta dibayar kepada pembekal tetapi kenderaan tidak dibekalkan kepada koperasi dan masih dalam kes mahkamah.	Tiga kes mahkamah yang dikendalikan oleh Jabatan telah mendapat kehakiman dan dalam tindakan penguatkuasaan. Satu kes mahkamah yang dikendalikan sendiri oleh koperasi yang berkenaan telah mendapat kehakiman manakala bagi satu kes lagi, tindakan undang-undang masih diteruskan oleh koperasi terhadap pembekal yang gagal membekalkan kenderaan.	JPK telah mengambil tindakan sewajarnya.
4.	Enam pinjaman bernilai RM389,855 tidak digunakan bagi tujuan asal ia dipohon tetapi tiada tindakan susulan diambil mengikut peraturan Prosedur Susulan Penggunaan Wang.	Dua pinjaman berjumlah RM60,000 telah diselesaikan sepenuhnya. Surat peringatan telah dikeluarkan terhadap 4 koperasi yang lain tetapi masih tiada pembayaran dilakukan.	JPK perlu mengambil tindakan sewajarnya berdasarkan perjanjian yang ditandatangani. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
5.	Kesemua 79 koperasi yang menerima pinjaman tidak mengemukakan Laporan Kemajuan Projek setiap 3 bulan sekali ke Bahagian Pinjaman Dan Pelaburan seperti mana yang ditetapkan dalam perjanjian.	Seorang Pegawai Penyelaras telah dilantik di setiap negeri untuk memantau koperasi mengemukakan Laporan Kemajuan Projek.	JPK perlu mengambil tindakan memastikan pemantauan dilakukan dengan berkesan.
6.	Jabatan tidak mengenakan faedah tambahan sebanyak 2% setahun atas baki pinjaman yang tertunggak.	Tindakan belum diambil kerana tumpuan diberi kepada usaha untuk mendapatkan bayaran balik pinjaman. Faedah tambahan akan membebankan lagi koperasi yang memerlukan pinjaman.	Perkara ini wajar dikaji semula.
7.	Laporan tidak difailkan dengan teratur. Sebanyak 8 daripada 23 pinjaman yang disemak tidak mempunyai laporan pemantauan.	Semua laporan telah dimasukkan dalam fail yang berkaitan sejak bulan Jun 2007.	JPK telah mengambil tindakan sewajarnya.
8.	Sistem pengkomputeran yang telah dibangunkan sepatutnya boleh menjana laporan berhubung dengan wang Tabung dan statistik mengenai pinjaman. Bagaimanapun, modul untuk Tabung gagal disiapkan.	Pembekalan sistem perakaunan pengurusan Tabung Modal Pusingan telah ditender dan sedang menunggu keputusan Lembaga Perolehan Kementerian.	Jabatan telah mengambil tindakan sewajarnya. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang bagi memastikan kelemahan yang sama tidak berulang.

42.6. KEMENTERIAN TENAGA, AIR DAN KOMUNIKASI

42.6.1. Program Pemberian Perkhidmatan Sejagat

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Syarat senarai subkontraktor atau <i>authorised service and support provider</i> yang bertauliah dan berdaftar dengan Kementerian Kewangan tidak dimasukkan dalam kontrak bagi projek Fasa 1 hingga 4.	Kementerian akan memasukkan syarat ini dalam kontrak yang akan datang.	Perkara ini akan disusul untuk pengauditan akan datang.
2.	Proses pemindahan teknologi kepada pegawai dan kakitangan Kerajaan tidak dilaksanakan seperti mana yang disyaratkan di dalam kontrak.	<i>Transfer Of Technology Universal Services Provision</i> Fasa 2 dibuat melalui lawatan yang telah dibuat oleh pegawai-pegawai Kementerian yang diadakan pada 3 hingga 8 September 2007 di Austria dan Sepanyol. Selain itu, <i>Transfer Of Technology Universal Services Provision</i> Fasa 4 telah diadakan pada 15 hingga 23 Mac 2007 di Hannover, German.	Maklum balas yang diberi boleh diterima
3.	Di Sekolah Kebangsaan Beradek, Padawan, Kuching, Sarawak terdapat peralatan komputer yang ditempatkan di Bilik Guru Besar sungguhpun sepatutnya diletakkan di Makmal Komputer.	Peralatan komputer adalah mahal dan ditempatkan di Bilik Guru Besar bagi tujuan keselamatan.	Pihak Audit berpendapat lebih sesuai peralatan ditempatkan di Makmal Komputer supaya penggunaannya lebih optimum.
4.	Kelewatan mengeluarkan Sijil Penyiapan Projek Fasa 4 adalah antaranya disebabkan faktor alam, ketiadaan petugas, masalah kebenaran memulakan kerja dan pengubahsuaian bangunan.	Kementerian sedang dalam proses mengeluarkan Sijil Penyiapan Projek untuk Projek <i>Universal Services Provision</i> Fasa 4.	Sijil Penyiapan Projek masih belum dikeluarkan. Kementerian perlu mengeluarkan sijil tersebut dengan segera.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
5.	Didapati beberapa kemudahan peralatan dan komunikasi tidak dapat digunakan yang berpunca antara lainnya kerana ketiadaan petugas untuk memberi bantuan dan peralatan tidak diselenggarakan mengikut syarat kontrak.	Petugas-petugas di lokasi perpustakaan desa adalah di bawah tanggungjawab pihak perpustakaan. Kementerian telah mencadangkan kepada pihak perpustakaan dan juga klinik desa supaya jawatan sepenuh masa diwujudkan di setiap lokasi agar pengurusan dan latihan dapat ditingkatkan dan berjalan lancar. Difahamkan permohonan perjawatan telah dimajukan kepada Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA). JPA telah meluluskan pelantikan Pegawai Kontrak Gred S27 seramai 225 orang dan Gred S17 seramai 225 orang pada bulan Januari 2007.	Maklum balas yang diberi boleh diterima.
6.	Kerosakan berlaku pada peralatan seperti komputer, pencetak, pengimbas, talian internet, telefon awam, dan <i>uninterrupted power supply</i> yang antara lainnya berpunca dari penyenggaraan pencegahan/pembaikan terhadap peralatan tersebut tidak dijalankan seperti mana yang dinyatakan dalam kontrak.	Pihak kontraktor perlu mengisi borang penyenggaraan pencegahan terlebih dahulu dan di cop oleh petugas di lokasi dan dikemukakan kepada JKR untuk pengesahan sebagai bukti penyenggaraan pencegahan telah dilakukan.	Maklum balas yang diberi boleh diterima.
7.	Lawatan telah dibuat ke beberapa lokasi projek oleh pegawai dari Kementerian dan syarikat yang dilantik. Bagaimanapun ia tidak dibuat secara menyeluruh iaitu sekurang-kurangnya sekali setiap 2 tahun sebagaimana mengikut peraturan pengurusan harta Kerajaan.	Memandangkan sumber Kementerian adalah terhad, program pemantauan serta lawatan ke tapak-tapak tidak dapat dilakukan dengan sepenuhnya. Bagaimanapun, ianya akan dipertingkatkan di samping memberi tanggungjawab kepada Unit Perunding ICT, JKR.	Maklum balas yang diberi boleh diterima.
8.	Arahan atau peraturan berhubung penyelenggaraan rekod dan penyimpanan dokumen berkaitan program tidak diberikan secara khusus oleh Kementerian kepada petugas menyebabkan petugas tidak membuat penyelenggaraan fail.	Tiada jawapan.	Tindakan masih belum diambil oleh pihak Kementerian.
9.	Kajian impak terhadap keberkesanan projek ini perlu dijalankan bagi mengetahui tahap kepuasan pengguna dan penggunaan terhadap perkhidmatan ini supaya tindakan susulan yang lebih berkesan dapat diberikan.	Kajian Impak terhadap Projek <i>Universal Services Provision</i> Fasa 2, 3 dan 4 telah selesai dijalankan oleh UKM Pakarunding dan Maxis pada tahun 2007. Laporan Akhir telah diserahkan dan dibentangkan kepada Kementerian pada 4 Disember 2007. Hasil kajian merangkumi perkara berikut :- • Impak Kepada Pola dan Intensiti Penggunaan. • Impak Kepada Penggunaan Internet. • Impak Terhadap Tahap Pengetahuan dan Kesedaran Mengenai ICT. • Impak Terhadap Kehidupan Sehari-hari. • Tahap Jurang Digital, Celik IT dan Penetrasi Pemilikan Komputer.	Maklum balas yang diberi boleh diterima.

42.7. KEMENTERIAN WILAYAH PERSEKUTUAN

42.7.1. *Penswastaan Pengurusan Sisa Pepejal, Dewan Bandaraya Kuala Lumpur*

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Sungguhpun Alam Flora Sdn. Bhd. (Alam Flora) telah beroperasi selama 10 tahun, namun perjanjian konsesi pengurusan sisa pepejal seluruh negara masih belum ditandatangani. Dewan Bandaraya Kuala Lumpur (DBKL) telah memperbaharui Perjanjian Pengurusan sebanyak 10 kali dan perjanjian terkini ditandatangani pada bulan Julai 2006. Setakat bulan Januari 2007, Kementerian Perumahan Dan Kerajaan Tempatan masih dalam proses penyediaan Rang Undang-undang Sisa Pepejal untuk memberi kuasa kepada Kerajaan Persekutuan bagi mengambil alih pengurusan sisa pepejal daripada pihak berkuasa tempatan.	DBKL sedang menunggu arahan daripada Kementerian Perumahan Dan Kerajaan Tempatan mengenai perjanjian konsesi berkenaan. Bagaimanapun, Rang Undang-undang Pengurusan Sisa Pepejal Dan Perkhidmatan Awam telah diluluskan oleh Parlimen pada 17 Julai 2007 dan telah berkuat kuasa.	Maklum balas yang diberi boleh diterima.
2.	Pihak DBKL tidak dapat menuntut baki nilai aset yang telah diambil oleh Alam Flora yang berjumlah RM11.79 juta kerana syarat Perjanjian Pengurusan yang telah ditandatangani hanya menghendaki syarikat itu menjelaskan bayaran terhadap nilai aset berkenaan setelah perjanjian konsesi pengurusan sisa pepejal seluruh negara ditandatangani oleh Kerajaan.	a. Nilai aset yang perlu dibayar oleh Alam Flora berjumlah RM17.30 juta seperti yang diputuskan oleh Jabatan Penilaian Dan Perkhidmatan Harta pada 11 Januari 2008. b. DBKL telah bermesyuarat bersama Kementerian Wilayah Persekutuan pada 5 Februari 2008 di mana telah mensyaratkan supaya dalam Perjanjian Konsesi Pengurusan Sisa Pepejal seluruh negara menghendaki, Alam Flora menjelaskan semua nilai aset yang belum dibayar kepada pihak berkuasa tempatan.	Perkara berhubung tuntutan ini masih belum dapat diselesaikan.
3.	DBKL perlu menukar hak milik kenderaan yang telah diserahkan kepada Alam Flora bagi mengelakkan DBKL dari menanggung liabiliti sekiranya berlaku sebarang kemalangan dan kecurian kenderaan.	Perkara ini melibatkan Jabatan Kewangan. Oleh itu maka perbincangan lanjut bersama Alam Flora perlu diadakan.	Penukaran hak milik aset tersebut masih belum dilakukan. DBKL perlu menyusul perkara ini dengan segera.
4.	Bagi tujuan keseragaman dalam pengenaan denda dan mengelakkan berlakunya penyelewengan, adalah disyorkan DBKL memastikan Merinyu menggunakan Jadual Pemotongan Denda. Laporan yang dijanakan melalui sistem perlu menunjukkan tarikh tindakan diambil oleh Alam Flora terhadap sesuatu <i>Notice To Correct</i> yang dikeluarkan oleh DBKL.	Pemotongan bayaran terhadap Alam Flora adalah berdasarkan kepada mesyuarat prestasi bulanan yang diadakan setiap bulan. Mesyuarat prestasi ini dianggotai oleh pelbagai pihak bagi memutuskan tahap kedudukan prestasi Alam Flora. Keputusan dibuat secara persetujuan bersama.	Perkara berhubung pengenaan denda didapati masih tidak mengikut jadual. Kementerian perlu menyusuli perkara ini dengan segera.
5.	Satu rekod yang dilengkapkan dengan maklumat aduan tidak diselenggarakan sungguhpun rekod ini adalah penting bagi memudahkan Bahagian Kawalan Pembersihan Bandar memantau dan memastikan semua aduan diselesaikan oleh Unit Kawal Selia/Penguatkuasaan Dan Pengurusan Zon dalam tempoh masa 24 jam.	Aduan awam yang diterima dari Sistem Pengaduan Awam Kuala Lumpur telah diselenggarakan dan diambil tindakan dalam masa yang telah ditetapkan. Bagi aduan awam yang dibuat secara telefon, surat dan aduan bersemuka di Bahagian Kawalan Pembersihan Bandar, rekod-rekod aduan tersebut telah diselenggarakan dan diambil tindakan serta merta. Bagaimanapun, tidak semua aduan dapat diselesaikan dalam tempoh 24 jam kerana siasatan akan melibatkan Jabatan Teknikal seperti <i>gradient</i> longkang dan pandangan teknikal yang lain adalah diperlukan.	Maklum balas yang diberi boleh diterima.

42.7.2. Penswastaan Pengurusan Sisa Pepejal, Perbadanan Putrajaya

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT																														
1.	Bagi menjamin kepentingan Perbadanan Putrajaya (Perbadanan), perjanjian pengurusan perlu ada peruntukan yang menghendaki Alam Flora Sdn. Bhd. (Alam Flora) mengemukakan Bon Pelaksanaan.	Mesyuarat telah di adakan dengan Alam Flora pada 22 Jun 2007 dan kehendak ini telah dimaklumkan dengan sewajarnya. Alam Flora memohon masa untuk memberi maklum balas. Perbadanan tidak menyusuli dengan Alam Flora untuk melaksanakan kehendak ini selepas timbul perkembangan baru di mana perkhidmatan ini akan diambil alih oleh Perbadanan Pengurusan Sisa Pepejal (PPSP). Pengambilalihan ini sepatutnya dibuat pada awal tahun 2008 tetapi telah tertangguh buat sementara waktu. Kontrak Perbadanan dengan Alam Flora akan ditamatkan apabila PPSP mengambil alih tanggungjawab ini.	Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.																														
2.	Terdapat kelewatan antara 6 hingga 86 hari bagi bayaran perkhidmatan kepada Alam Flora yang dibuat antara bulan Januari 2005 hingga Jun 2006. Kelewatan ini berpunca daripada masa yang terlalu panjang diambil di peringkat penyediaan Sijil Pembayaran iaitu antara 19 hingga 94 hari.	Langkah mempercepatkan proses dan perakuan bayaran telah diambil bermula bulan April 2007. Semenjak itu tempohnya adalah seperti berikut :- <table><tr><th>TUNTUTAN</th><th>TARIKH TERIMA</th><th>TARIKH DIPERAKU BAYARAN</th></tr><tr><td>April</td><td>06.04.07</td><td>20.04.07</td></tr><tr><td>Mei</td><td>15.05.07</td><td>29.05.07</td></tr><tr><td>Jun</td><td>13.07.07</td><td>16.07.07</td></tr><tr><td>Julai</td><td>13.07.07</td><td>30.07.07</td></tr><tr><td>Ogos</td><td>10.08.07</td><td>22.08.07</td></tr><tr><td>Sept</td><td>11.09.07</td><td>28.09.07</td></tr><tr><td>Okt.</td><td>11.10.07</td><td>26.10.07</td></tr><tr><td>Nov.</td><td>13.11.07</td><td>27.11.07</td></tr><tr><td>Dis.</td><td>6.12.07</td><td>02.01.08</td></tr></table>	TUNTUTAN	TARIKH TERIMA	TARIKH DIPERAKU BAYARAN	April	06.04.07	20.04.07	Mei	15.05.07	29.05.07	Jun	13.07.07	16.07.07	Julai	13.07.07	30.07.07	Ogos	10.08.07	22.08.07	Sept	11.09.07	28.09.07	Okt.	11.10.07	26.10.07	Nov.	13.11.07	27.11.07	Dis.	6.12.07	02.01.08	Langkah proaktif telah diambil oleh Perbadanan untuk menyegerakan proses dan perakuan bayaran kepada Alam Flora.
TUNTUTAN	TARIKH TERIMA	TARIKH DIPERAKU BAYARAN																															
April	06.04.07	20.04.07																															
Mei	15.05.07	29.05.07																															
Jun	13.07.07	16.07.07																															
Julai	13.07.07	30.07.07																															
Ogos	10.08.07	22.08.07																															
Sept	11.09.07	28.09.07																															
Okt.	11.10.07	26.10.07																															
Nov.	13.11.07	27.11.07																															
Dis.	6.12.07	02.01.08																															
3.	Perbadanan perlu mewujudkan mekanisme untuk memantau ketepatan jumlah <i>recycling bag</i> yang diuruskan pembekalan dan pengagihannya oleh Alam Flora kepada penghuni rumah sebelum bayaran dilakukan.	Pembelian <i>Bio Degradable Recycling Bag</i> diuruskan sendiri oleh Perbadanan mulai bulan Mei 2007 dan agihan kepada Alam Flora mula dibuat pada bulan Julai 2007. Alam Flora dikehendaki memberi laporan dari segi edaran beg tersebut secara bulanan. Pemantauan edaran juga dibuat oleh pihak Perbadanan dari semasa ke semasa.	Perkara berhubung <i>recycling bag</i> ini telah diambil tindakan dengan sewajarnya.																														
4.	Pihak Audit tidak dapat menentukan sama ada Laporan Pemantauan seperti yang ditetapkan dalam prosedur kerja disediakan kerana ia tidak dikemukakan untuk semakan Audit.	Laporan pemantauan berjadual telah disediakan.	Perkara ini telah disahkan oleh pihak Audit.																														

42.8. KEMENTERIAN PELAJARAN MALAYSIA

42.8.1. Program Peluasan Pendidikan Prasekolah

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Seramai 57 guru besar dan 3 guru prasekolah belum menghadiri kursus bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006 manakala 29 pembantu pengurusan murid pula belum menghadiri kursus bagi tempoh tahun 2005 hingga 2006.	Bagi tahun 2006 hingga 2007, sebanyak 23 kursus melibatkan 2,073 pegawai telah diadakan.	Kementerian telah mengambil tindakan dengan sewajarnya.
2.	Semakan Audit terhadap 62 prasekolah pendidikan biasa mendapati keculi Sekolah Kebangsaan Petaling 2, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur mempunyai murid seramai 7 orang, bilangan murid di sekolah-sekolah lain adalah antara 16 hingga 25 orang.	Sehingga bulan Mac 2008, murid prasekolah Sekolah Kebangsaan Petaling 2, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur adalah seramai 14 orang.	Kementerian perlu sentiasa berusaha menambahkan bilangan murid untuk menghadiri prasekolah. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
3.	Kriteria kadar pendapatan ibu bapa bagi pemilihan kemasukan murid ke prasekolah pendidikan biasa tidak seragam antara negeri-negeri.	Bahagian Sekolah telah mengambil inisiatif dengan mengadakan mesyuarat Penyediaan Garis Panduan Kemasukan Murid Ke Kelas Prasekolah dengan Bahagian-bahagian terlibat di Kementerian dan wakil daripada Jabatan Pelajaran Negeri (JPN) bagi menyeragamkan syarat kemasukan murid ke prasekolah. Garis panduan tersebut telah diserahkan kepada Bahagian Perancangan Dan Penyelidikan Dasar Pendidikan pada 22 Februari 2008 untuk diangkat kepada pihak pengurusan tertinggi bagi mendapatkan kelulusan.	Kementerian telah mengambil tindakan sewajarnya.
4.	Harga mengikut Sijil Akuan Penerimaan adalah melebihi anggaran kos dalam brif projek antara 1.7% hingga 240.0% bagi peralatan permainan luar kelas yang dibekalkan ke 35 prasekolah.	Kementerian menyedari masalah tersebut dan mulai tahun 2006, urusan perolehan dan pembekalan peralatan permainan luar kelas bagi prasekolah dibuat secara kontrak pusat.	Kementerian telah mengambil tindakan sewajarnya.
5.	Sebanyak 12 baucar bayaran berkaitan kerja pengubahsuaian/bina bilik darjah bagi Kedah dan Selangor tidak dapat dikemukakan kerana dokumen berkenaan tidak dapat dikesan.	Pada 29 Jun 2007, JPN Selangor dan Kedah telah mengemukakan 10 daripada 12 baucar bayaran berkaitan kerja pengubahsuaian/bina bilik darjah.	Semakan terhadap 10 baucar bayaran yang dikemukakan mendapati kerja ubah suai telah dibuat dengan teratur. Kementerian perlu mengambil tindakan segera untuk mengemukakan 2 baucar bayaran yang masih belum diserahkan.
6.	Kerja pengubahsuaian/bina bilik darjah di 39 prasekolah tidak disiapkan pada tarikh yang ditetapkan oleh Kementerian disebabkan kelewatan menerima surat kuasa dan waran peruntukan daripada Kementerian. Bahagian Pembangunan Dan Perolehan, Kementerian perlu menurunkan kuasa dan waran peruntukan kepada JPN selewat-lewatnya pada bulan Mac untuk mengatasi masalah kelewatan menyiapkan kerja pengubahsuaian/bina bilik darjah.	Surat Kebenaran Pelaksanaan Projek (prasekolah) telah dikeluarkan kepada JPN pada bulan Mac 2007 bagi membolehkan proses sebut harga dibuat.	Kementerian telah mengambil tindakan dengan sewajarnya.
7.	Tarikh siap kerja pengubahsuaian/bina bilik darjah bagi 28 prasekolah tidak dapat ditentukan kerana borang siap kerja bagi 13 prasekolah tidak dicatatkan tarikh siap kerja, manakala borang siap kerja bagi 15 prasekolah tidak dapat dikemukakan.	Surat Arahan Kementerian telah dikeluarkan kepada JPN bagi mengambil tindakan iaitu memastikan borang siap kerja dicatatkan tarikh siap kerja.	Kementerian perlu memastikan arahan ini dipatuhi oleh semua pentadbir prasekolah dan dokumen berhubung dengannya perlu diselenggarakan dengan teratur. Pemantauan terhadap pematuhan kepada arahan berkenaan perlu dipertingkatkan. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
8.	Sebanyak 17 prasekolah tidak disediakan dengan beberapa peralatan seperti pondok, tempat main pasir/air serta komputer dan pencetak yang disenaraikan dalam brif projek kerana peruntukan yang diluluskan tidak mencukupi. Manakala 5 prasekolah di Kedah terpaksa berkongsi peralatan antara kelas.	a. Kementerian telah membuat keputusan bagi kontrak pusat pembekalan alat permainan luar kelas untuk program peluasan prasekolah 2007, 2008 dan 2009 adalah berdasarkan 4 item iaitu <i>junior</i> buaian, <i>gelongsor</i>, <i>monkey</i> bar dan jambatan imbalan yang berharga RM8,000 secara pakej. Sehubungan itu, alat permainan luar yang tidak tersenarai adalah tidak lagi dibekalkan. b. Daripada 17 prasekolah, 9 prasekolah adalah terlibat dalam pembekalan komputer dan pencetak. Semua sekolah telah menerima pembekalan tersebut.	a. Penjelasan boleh diterima berhubung keputusan Kementerian yang hanya membekalkan 4 jenis peralatan secara pakej untuk dibekalkan ke prasekolah. b. Kementerian telah mengambil tindakan dengan sewajarnya.
9.	Peralatan lewat dibekalkan antara 5 hingga 251 hari di 30 prasekolah di negeri Kelantan, Kedah, Sarawak dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur.	Surat tawaran kepada pembekal tidak menyatakan mengenai denda yang boleh dikenakan kepada pembekal sekiranya peralatan lewat dibekalkan kepada prasekolah. Sehubungan itu, Kementerian telah mengambil tindakan untuk memasukkan syarat denda ke atas pembekalan lewat oleh pembekal dalam kontrak pusat bagi perolehan akan datang. Syarat berkaitan dengan denda telah dimasukkan ke dalam perjanjian kontrak mulai tempoh seperti berikut :- • 18 Disember 2006 hingga 17 Disember 2008 bagi perabot prasekolah. • 1 Januari 2007 hingga 31 Disember 2008 bagi kontrak alat permainan luar kelas.	Kementerian telah mengambil tindakan sewajarnya.
10.	Tindakan denda tidak dapat diambil terhadap kontraktor/pembekal bagi kerja pengubahsuaian/bina bilik darjah/peralatan yang dibekalkan di 31 buah prasekolah yang tidak mematuhi spesifikasi kerana syarat tersebut tidak dinyatakan dalam sebut harga. Didapati pengubahsuaian/pembekalan peralatan tidak sesuai bagi murid prasekolah kerana kontraktor/pembekal tidak mematuhi spesifikasi yang ditetapkan seperti singki tidak dibekalkan, tandas untuk orang dewasa disediakan, pintu kabinet dapur tidak dipasang, padang permainan tidak dipagar dan <i>playdough</i> yang berbau busuk dan peroi.	Kementerian telah mengambil tindakan untuk memasukkan syarat denda dalam kontrak bagi perolehan akan datang. Syarat berkaitan dengan denda telah dimasukkan ke dalam perjanjian kontrak mulai tempoh seperti berikut :- • 18 Disember 2006 hingga 17 Disember 2008 bagi perabot prasekolah. • 1 Januari 2007 hingga 31 Disember 2008 bagi kontrak alat permainan luar kelas. Syor dan teguran Laporan Audit telah dibincangkan dalam Mesyuarat Pengurusan Prasekolah Bersama JPN Bil.2/2007.	Kementerian telah mengambil tindakan sewajarnya.
11.	Kementerian tidak mengadakan program penyelenggaraan pembaikan (<i>corrective maintenance</i>) bagi bangunan, peralatan dan kemudahan di prasekolah. Adalah disyorkan jawatan pegawai teknikal diwujudkan bagi memantau penyelenggaraan/pembinaan prasekolah. Peruntukan kewangan yang mencukupi adalah diperlukan bagi penyelenggaraan/pembaikan dan rekod aset perlu diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini.	Bersesuaian dengan Tatacara Pengurusan Aset Alih, KPM telah memberi tempoh selama 6 bulan mulai bulan Mac 2007 bagi tujuan pengemaskinian aset bagi tahun 2006. Kementerian mengambil maklum kelemahan pemantauan dan akan merancang program penyelenggaraan pembaikan bagi mengatasi masalah kerosakan peralatan dan kemudahan prasekolah. Sehubungan itu, surat arahan telah dikeluarkan kepada JPN bagi memantau kerja-kerja penyelenggaraan serta mengambil tindakan pembetulan. JPN telah juga mengambil inisiatif untuk mewujudkan Unit Prasekolah secara pentadbiran dengan menggunakan pegawai sedia ada yang akan bertanggungjawab terhadap program prasekolah.	Penjelasan berhubung program penyelenggaraan boleh diterima. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
12.	Bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006, Bahagian Sekolah tidak menerima Laporan Status Program Peluasan Pendidikan Prasekolah daripada JPN Kelantan. JPN perlu mempertingkatkan pemantauan terhadap kerja kontraktor yang mengubah suai/membina bilik darjah dan membekalkan peralatan ke prasekolah bagi memastikan ianya dilaksanakan dengan sempurna.	Bahagian Sekolah telah mengeluarkan surat arahan kepada setiap JPN untuk mengemukakan Laporan Status Program Peluasan Pendidikan Prasekolah secara berkala sebagai langkah pemantauan. Dalam Mesyuarat Pengurusan Prasekolah Bersama JPN Bil. 2/07, JPN Kelantan telah diminta menghantar dan melaporkan status Program Peluasan Pendidikan Prasekolah. Kementerian mengambil maklum kelemahan pemantauan dan akan mengambil tindakan pembetulan.	Kementerian telah mengambil tindakan sewajarnya.

42.9. KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

42.9.1. Pengurusan Perkhidmatan Ambulans

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Kementerian Kesihatan (Kementerian) perlu mengisi jawatan-jawatan yang berkenaan bagi membolehkan perkhidmatan ambulans diberi dengan berkesan. Kementerian juga perlu memastikan semua anggota diberi latihan yang bersesuaian dengan tugas mereka supaya dapat meningkatkan kemahiran dan pengetahuan dalam bidang perkhidmatan perubatan kecemasan termasuk rawatan pra-hospital. Antara kursus yang patut diberi ialah berkaitan pengurusan kemalangan dan kecemasan, penyenggaraan kenderaan serta penggunaan peralatan perubatan.	a. Kekurangan perjawatan terutamanya jawatan Pembantu Perubatan dan Jururawat akan dapat diatasi sepenuhnya menjelang tahun 2010 berikutan dengan peningkatan pengeluaran Pembantu Perubatan/ Jururawat dari Kolej Jururawat/ Sains Kesihatan Bersekutu. b. Kementerian sedang mengumpul data mengenai staf dan perancangan latihan terperinci. Kursus <i>Cardiopulmonary Resuscitation(CPR) - Basic Life Support (BLS)</i> dan <i>Advance Cardiac Life Support (ACLS)</i> akan diberikan kepada semua staf di Jabatan Kecemasan secara berperingkat-peringkat sehingga 90% staf menerima latihan menjelang akhir tahun 2009. c. Kursus Pemandu Ambulans telah dilaksanakan oleh Jabatan Kesihatan Negeri Kedah pada 28 hingga 31 Oktober 2007 dan Jabatan Kesihatan Negeri Sabah pada 12 hingga 15 November 2007. Seterusnya bagi tahun 2008, latihan pemanduan ambulans dirancang dibahagikan kepada 6 zon mengikut negeri dengan 4 siri kursus akan diadakan bagi setiap zon.	a. Bersetuju dengan tindakan proaktif Kementerian berhubung dengan pengisian jawatan yang diperlukan untuk melaksanakan perkhidmatan ambulans. b. Maklum balas yang diberi boleh diterima.
2.	Kementerian perlu mewujudkan satu garis panduan pengurusan perkhidmatan ambulans yang lengkap dan seragam untuk kegunaan kesemua hospital dan klinik kesihatan bagi mempertingkatkan kecekapan perkhidmatan yang sedia ada.	Garis Panduan Perkhidmatan Ambulans Tahun 1993 yang telah diedarkan kepada semua hospital dan klinik kesihatan sedang dikemas kini. Satu bengkel penyediaan garis panduan melibatkan pakar-pakar kecemasan hospital telah diadakan pada 12 September 2007. Garis panduan yang dikemaskinikan telah siap dan akan diedarkan kepada semua hospital dan klinik kesihatan pada 30 April 2008.	Kementerian telah mengambil tindakan sewajarnya.
3.	Kementerian masih belum mengenakan denda berjumlah RM514,439 terhadap kontraktor atas kelewatan penghantaran 106 kenderaan ambulans.	Langkah memperkemas tatacara proses perolehan sedang diambil oleh Kementerian termasuk mengenakan denda kepada pembekal yang gagal memenuhi syarat-syarat yang dipersetujui meliputi 106 kenderaan ambulans yang lewat dibekalkan oleh Syarikat Long Harvest Enterprise Sdn. Bhd. Surat bertarikh 19 Disember 2007 diikuti dengan surat ulangan bertarikh 11 Januari 2008 dan disusuli dengan panggilan telefon pada 29 Februari 2008 kepada syarikat berkenaan telah dibuat bagi mendapatkan maklum balas dan ulasan tetapi gagal mendapat sebarang jawapan.	Kementerian perlu menyusul perkara ini dengan segera.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
4.	Borang <i>Vehicle Delivery Order</i> tidak mempunyai maklumat kenderaan seperti <i>gear knob</i> , <i>double ended spanner</i> , <i>first aid kit</i> , <i>tyre pressure gauge</i> , <i>freezer unit</i> , <i>generator set</i> , <i>vertical blind</i> dan sebagainya.	a. Peralatan seperti <i>gear knob</i> dan <i>double ended spanner</i> adalah merupakan peralatan standard yang perlu dibekalkan manakala alat-alat seperti <i>first aid kit</i>, <i>tyre pressure gauge</i>, <i>freezer unit</i>, <i>generator set</i>, <i>vertical blind</i> dan sebagainya adalah merupakan peralatan <i>optional</i>. Kementerian akan memastikan semua peralatan standard dan peralatan <i>optional</i> yang standard seperti <i>Radio Cassette</i> dan <i>P.A.System</i> dibekalkan oleh pihak kontraktor. b. Di masa akan datang, Borang Pemeriksaan Dan Pengujian Teknikal oleh Jabatan Kerja Raya yang juga merupakan Borang <i>Vehicle Delivery Order</i> serta Borang Pemeriksaan Keadaan Fizikal Kenderaan Dan Kecukupan Peralatan akan disalinkan kepada Pegawai Penguasa untuk rujukan dan memudahkan pemantauan dilakukan	a. Kementerian perlu memantau perkara ini dari semasa ke semasa. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang. b. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
5.	Sebanyak 12 hospital dan 4 klinik kesihatan telah dibekalkan ambulans melebihi norma yang ditetapkan.	Norma pengagihan ambulans ke hospital dan klinik-klinik kesihatan sedang disemak semula melalui Bengkel Norma Ambulans yang diadakan pada 12 September 2007. Norma tersebut masih dalam penyediaan dan akan diedarkan secepat mungkin kepada semua hospital dan klinik kesihatan apabila siap kelak.	Kementerian perlu memastikan norma pengagihan ambulans yang baru disediakan dan diedarkan dengan segera untuk rujukan dan kegunaan hospital dan klinik-klinik kesihatan. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
6.	Beberapa kenderaan ambulans tidak dilengkapi dengan peralatan perubatan asas atau peralatan yang ada tidak berfungsi dengan baik.	Kementerian akan memastikan kenderaan ambulans dilengkapi peralatan perubatan asas dan dibaikan ke atas peralatan yang tidak berfungsi. Bagi kenderaan yang uzur, sijil tidak ekonomi dibaiki telah dikeluarkan. Kementerian akan terus membuat penggantian kenderaan ambulans yang lama secara berperingkat.	Kementerian perlu sentiasa membuat pemantauan dari semasa ke semasa berhubung perkara ini. Penggantian kenderaan ambulans yang uzur perlu dilakukan segera bagi memastikan perkhidmatan ambulans sentiasa berfungsi dengan baik dan berkesan. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
7.	Berdasarkan rekod Jabatan Kesihatan Negeri bagi seluruh negara untuk tempoh tahun 2005 hingga bulan September 2006, sebanyak 112 daripada 120 kes kemalangan jalan raya melibatkan kenderaan ambulans. Kemalangan tersebut juga telah menyebabkan bilangan kenderaan ambulans yang boleh guna dalam satu-satu masa berkurangan berikutan tempoh masa yang lama diambil bagi membaik pulih kenderaan.	Kementerian telah mengambil langkah-langkah untuk mengelakkan kemalangan ambulans antaranya memberi latihan pemanduan mengikut modul latihan yang telah ditetapkan, memantau penyenggaraan ambulans oleh syarikat konsesi dan menggantikan kenderaan ambulans yang lama secara berperingkat berdasarkan spesifikasi baru.	Kementerian telah dan sedang mengambil tindakan dengan sewajarnya. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
8.	Pihak hospital/klinik kesihatan perlu memastikan kenderaan ambulans digunakan untuk kes kecemasan/rujukan dan tidak disalahgunakan.	Kementerian akan memantau dan memastikan penggunaan kenderaan ambulans di masa hadapan terus mengikut Garis Panduan Perkhidmatan Ambulans yang telah dikeluarkan.	Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
9.	Daripada 1,439 borang panggilan kecemasan yang disemak bagi tahun 2006, sebanyak 910 borang tidak menyatakan tempoh masa respons. Bagi klinik kesihatan di Kedah, borang panggilan ini tidak digunakan. Selain	a. Pusat Kawalan Perkhidmatan Ambulan melalui projek talian 999 di 25 hospital yang telah dilancarkan pada 1 Oktober 2007 dapat menyeragamkan panggilan kecemasan di semua hospital tersebut berbanding projek HEAR yang	a. Kementerian telah mengambil tindakan sewajarnya.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
	itu, terdapat klinik kesihatan yang tidak menyediakan buku catatan keluar – masuk ambulans.	diperkenalkan terdahulu daripada itu. Pusat Panggilan Kecemasan di 25 hospital berkenaan akan bertindak mengkoordinasi semua panggilan kecemasan di samping memantau masa respons di kawasan masing-masing. Statistik menunjukkan purata masa respons yang diambil adalah 17.62 minit bagi bulan Oktober, 16.44 minit bagi bulan November dan 17.51 minit bagi bulan Disember. b. Buku catatan keluar masuk bagi setiap ambulans akan dipastikan sentiasa dikemas kini oleh pemandu setiap kali menghantar/mengambil kes kecemasan	b. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
10.	Pusat Kawalan Perkhidmatan Ambulans di 7 hospital tidak dapat beroperasi sepenuhnya kerana pelbagai masalah dihadapi antaranya peralatan komunikasi yang tidak mencukupi dan kekurangan kemahiran untuk mengendalikan peralatan berkenaan.	Kementerian terus mengambil langkah-langkah proaktif untuk meningkatkan perkhidmatan ambulans di seluruh negara dengan menaik taraf sistem komunikasi radio.	Kementerian perlu memastikan masalah yang dihadapi oleh Pusat Kawalan Perkhidmatan diselesaikan dengan segera. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
11.	Kerja penyenggaraan ambulans yang dilakukan oleh Syarikat Long Harvest Enterprise Sdn. Bhd. dalam tempoh jaminan tidak memuaskan dan tidak dibuat mengikut kekerapan.	Memandangkan tempoh kontrak dan jaminan kontrak telah tamat pada 17 September 2005 dan 17 Ogos 2006 maka tindakan untuk meminta pihak syarikat melakukan semula kerja-kerja penyenggaraan tidak dapat dilakukan. Bagaimanapun bagi perolehan kenderaan pada masa hadapan, pemantauan yang lebih berkesan akan dilakukan dengan melantik seorang Pegawai Penguasa yang akan mengurus dan memantau perolehan kenderaan bermula dari tarikh surat tawaran dikeluarkan hingga tamat tempoh jaminan.	Kementerian perlu memastikan kelemahan yang sama tidak berulang di masa hadapan. Pihak Audit akan menyusul perkara ini pada pengauditan akan datang.
12.	Terdapat klinik kesihatan yang tidak mengguna pakai borang <i>checklist</i> kenderaan ambulans.	Borang <i>checklist</i> ambulans kepada semua hospital dan klinik kesihatan telah dikeluarkan pada 28 Jun 2006 manakala satu buku polisi yang menyenaraikan tugas-tugas yang wajib dilaksanakan oleh anggota yang terlibat dengan perkhidmatan kecemasan dan ambulans di klinik kesihatan telah dikeluarkan dan diedarkan pada 13 Ogos 2007. Tindakan pemantauan dibuat dari semasa ke semasa terhadap penggunaan borang <i>checklist</i> .	Kementerian hendaklah melantik seorang pegawai yang bertanggungjawab di peringkat klinik kesihatan untuk memantau perkara ini.
13.	Buku Log tidak di selenggara dengan lengkap dan kemas kini di mana penggunaan minyak tidak disesuaikan berbanding inoivis dan maklumat pergerakan kenderaan dan penyenggaraan yang dilakukan tidak dapat diketahui.	Kementerian akan memastikan hospital dan klinik kesihatan mematuhi semua peraturan berkaitan dengan pengurusan kenderaan Kerajaan dengan melakukan pemantauan secara berjadual. Pemeriksaan mengejut telah dilakukan di Hospital Melaka pada 17 Januari 2008 dan Hospital Seremban pada 18 Januari 2008.	Kementerian perlu memastikan tindakan pemantauan secara <i>spot check</i> dapat dilakukan dengan lebih kerap di hospital-hospital lain di masa akan datang. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
14.	Bahagian Perkembangan Perubatan tidak meminta laporan berkala daripada hospital-hospital/Jabatan Kesihatan Negeri tentang perkara-perkara seperti bilangan orang yang mati dalam perjalanan ke hospital, panggilan kes kecemasan/kemalangan, masa respons terhadap panggilan ambulans dan kerosakan kenderaan ambulans.	Kementerian telah memantau kenderaan-kenderaan ambulans yang terlibat dalam kemalangan sejak tahun 2003. Kementerian seterusnya akan memantau statistik kematian dalam ambulans, panggilan-panggilan kecemasan dan masa respons melalui mekanisme pelaporan di mana semua Pengarah Kesihatan Negeri telah diarahkan melalui surat bertarikh 11 Jun 2007 supaya melaporkan data-data tersebut kepada Kementerian setiap bulan.	Kementerian telah mengambil tindakan sewajarnya. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.

42.10. KEMENTERIAN BELIA DAN SUKAN

42.10.1. Pengurusan Peralatan, Institut Kemahiran Belia Negara

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT												
1.	Tiada latihan khusus dirancang dan dilaksanakan kepada pegawai, kakitangan dan tenaga pengajar di IKBN yang terlibat dalam pengurusan peralatan.	a. Kementerian Belia Dan Sukan (Kementerian) telah memastikan semua latihan yang dirancang telah disenaraikan di dalam perancangan RMK-9. Latihan tersebut adalah bagi pegawai Bahagian Pembangunan Kemahiran di peringkat Ibu Pejabat dan tenaga pengajar di IKBN/IKTBN. b. Sejumlah RM20 juta daripada keseluruhan siling peruntukan sebanyak RM230 juta telah diperuntukkan bagi tujuan Program Peningkatan Akademik/Kemahiran Staf di Ibu Pejabat dan IKBN/IKTBN di bawah RMK-9. c. Berikut adalah maklumat kursus yang telah dijalankan oleh Kementerian : <table><tr><th>TAHUN</th><th>BIL. KURSUS</th><th>JUMLAH PEGAWAI TERLIBAT</th></tr><tr><td>2006</td><td>1</td><td>42</td></tr><tr><td>2007</td><td>61</td><td>638</td></tr><tr><td>Sehingga Feb 2008</td><td>4</td><td>153</td></tr></table> d. Antara kursus yang telah dijalankan ialah Tatacara Perolehan Tender, Pentadbiran Kontrak, Tatacara Perolehan Khidmat Perunding, Bengkel Asas Penyelidikan Pegawai IKBN/IKTBN, Kursus Induksi Pentauliahan Persijilan Kemahiran Malaysia dan Teknologi, Operasi Mesin Kayu - CNC Router, modul Pengurusan Belanjawan Pembangunan RMK-9, Pelaksanaan Projek/Program RMK-9, Tatacara Kewangan /Perbelanjaan Peruntukan Pembangunan. Kursus Pengurusan Perolehan (Pengurusan dan Profesional) dan Kursus Pengurusan Kewangan (Pengurusan dan Profesional).	TAHUN	BIL. KURSUS	JUMLAH PEGAWAI TERLIBAT	2006	1	42	2007	61	638	Sehingga Feb 2008	4	153	Selain daripada kursus tersebut yang dilaksanakan, Kementerian perlu merancang untuk mengadakan kursus khusus bagi pengurusan aset yang meliputi kaedah perolehan, penggunaan, penyimpanan dan pelupusan aset.
TAHUN	BIL. KURSUS	JUMLAH PEGAWAI TERLIBAT													
2006	1	42													
2007	61	638													
Sehingga Feb 2008	4	153													
2.	Kementerian sepatutnya menjalankan kajian pasaran untuk dijadikan panduan semasa menentukan harga kontrak.	Selain daripada perolehan peralatan pembelajaran bagi 8 IKBN ini, Kementerian tidak lagi melantik perunding bagi tujuan perolehan peralatan. Proses perolehan adalah mengikut garis panduan yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan iaitu Proses Perolehan Kerajaan yang diterbitkan pada Januari 2002 dan juga surat pekeliling serta peraturan semasa yang masih berkuat kuasa.	Kementerian telah mengambil tindakan seperti mana yang disyorkan oleh pihak Audit. Didapati kajian pasaran telah dilaksanakan bagi pembelian peralatan di IKBN Dusun Tua, Seri Iskandar, Wakaf Tapai dan Jitra pada 11 Mac 2008.												
3.	Bagi membolehkan peralatan yang dibeli memenuhi keperluan dari segi kesesuaian dan kuantitinya, perancangan yang teliti dalam perolehan peralatan perlu diadakan dan pandangan-pandangan daripada tenaga pengajar patut diperoleh.	Bagi mengurus perolehan secara rundingan terus, Kementerian telah menubuhkan jawatankuasa seperti berikut di mana pelantikan mereka dibuat oleh Pegawai Pengawal :- i. Jawatankuasa Teknikal dianggotai oleh pegawai di Bahagian Pembangunan Kemahiran dan tenaga pengajar di IKBN/IKTBN yang mahir dalam sesuatu bidang/kursus. Jawatankuasa akan menentukan peralatan yang perlu dibeli bagi setiap kursus/bidang yang ditawarkan di IKBN/IKTBN. Jawatankuasa ini juga menyemak spesifikasi peralatan, kesesuaian peralatan, kuantiti dan kualiti peralatan dan menyediakan syor/cadangan teknikal berserta laporan teknikal bagi satu-satu perolehan yang berkaitan	Sebagai langkah kawalan, Kementerian perlu memastikan prosedur dan langkah seperti yang dinyatakan dipatuhi dan dilaksanakan dengan teratur dan berkesan secara berterusan.												

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT								
		ii. Keahlian Jawatankuasa Rundingan Harga adalah terdiri dari kalangan Ketua-ketua Jabatan/Cawangan/pegawai lain (ketua bagi bidang-bidang yang dikenal pasti). Jawatankuasa ini akan bermesyuarat bagi menentukan kaedah rundingan berdasarkan laporan teknikal dan laporan harga yang disediakan oleh Jawatankuasa Teknikal dan Jawatankuasa Penilaian Harga. Semasa mesyuarat rundingan harga dijalankan, wakil-wakil daripada kedua-dua Jawatankuasa ini akan dipanggil untuk turut hadir sama, bagi memastikan setiap perselisihan/ketidakfahaman mengenai satu-satu perkara yang mungkin timbul dalam mesyuarat rundingan harga.									
4.	Kuasa menandatangani kontrak hanya untuk 8 kontrak perolehan yang bernilai RM449.42 juta. Manakala surat penurunan kuasa bagi menandatangani 3 lagi kontrak perolehan masih belum dikemukakan untuk semakan pihak Audit seperti berikut :- <table><tr><th>KONTRAKTOR</th><th>NILAI KONTRAK (RM Juta)</th></tr><tr><td>Kosijaya Didactic Sdn. Bhd.</td><td>23.90</td></tr><tr><td>Maluri Equipment (M) Sdn. Bhd.</td><td>18.77</td></tr><tr><td>VSS System (M) Sdn. Bhd.</td><td>7.99</td></tr></table>	KONTRAKTOR	NILAI KONTRAK (RM Juta)	Kosijaya Didactic Sdn. Bhd.	23.90	Maluri Equipment (M) Sdn. Bhd.	18.77	VSS System (M) Sdn. Bhd.	7.99	a. Kementerian mempunyai rekod penurunan kuasa bagi menandatangani kontrak/surat niat/surat setuju terima/Pesanan Tempatan/Inden seperti berikut :- - Kontrak bernilai RM5 juta ke bawah perlu ditandatangani oleh Ketua Setiausaha (KSU) - Kontrak bernilai melebihi RM5 juta akan ditandatangani oleh Menteri Belia Dan Sukan. b. Pada masa ini, Kementerian juga telah membuat penambahbaikan dengan merekodkan penurunan kuasa kepada pegawai-pegawai yang dibenarkan menandatangani akuan penerimaan peralatan (Sijil Penerimaan Peralatan), Nota Penghantaran (<i>Delivery Order</i>), Sijil Menguji Terima dan Pentauliah Peralatan dan Sijil Penerimaan Akhir. c. Pegawai-pegawai yang dilantik adalah terdiri daripada ketua sekolah/tenaga pengajar/pegawai di Jabatan/Bahagian/Cawangan yang dikenal pasti mempunyai kemahiran dan kepakaran dalam satu-satu bidang dan boleh menjalankan tugasnya dengan baik bagi perolehan yang dilaksanakan oleh Kementerian.	Jawapan yang diberi adalah mengenai penyediaan rekod penurunan kuasa. Namun, Surat Penurunan Kuasa bagi menandatangani 3 kontrak perolehan berkenaan masih belum dikemukakan untuk semakan Audit.
KONTRAKTOR	NILAI KONTRAK (RM Juta)										
Kosijaya Didactic Sdn. Bhd.	23.90										
Maluri Equipment (M) Sdn. Bhd.	18.77										
VSS System (M) Sdn. Bhd.	7.99										
5.	Rekod berhubung dengan setiap peralatan di IKBN perlu diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini bagi memastikan setiap peralatan diguna dan disenggarakan dengan sewajarnya serta peralatan yang tidak ekonomi dibaiki dilupuskan. Rekod ini hendaklah disemak oleh pegawai yang bertanggungjawab dari semasa ke semasa dan digunakan untuk tujuan pemeriksaan fizikal peralatan.	a. Pemantauan akan dibuat Kementerian melalui pangkalan data Sistem e-Aset Kementerian untuk merekodkan harta modal dan inventori. Pada masa ini sistem tersebut dalam peringkat <i>up-grading</i> mengikut keperluan dan arahan semasa dalam Pekeliling Perbendaharaan Bil. 5 Tahun 2007, Tatacara Pengurusan Aset Alih Kerajaan. b. Tujuan penyediaan pangkalan data tersebut dibuat adalah untuk mendaftarkan semua harta modal dan inventori yang dibeli di peringkat Ibu Pejabat, Jabatan, Bahagian, agensi di bawah Kementerian bagi memperbaiki kelemahan pengurusan aset seperti yang ditimbulkan dalam Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2006. Proses naik taraf dijangka selesai pada 30 Mei 2008 dan akan mula diguna pakai mulai bulan Jun 2008. c. Kementerian sentiasa memantau segala aktiviti yang dijalankan di IKBN/IKTBN dari semasa ke semasa dengan membuat pengauditan dan pihak yang bertanggungjawab adalah Unit Audit Dalam Kementerian dan ahli	- Pangkalan data Sistem e-Aset Kementerian masih belum dilaksanakan sehingga pada tarikh lawatan susulan (8 April 2008) dijalankan. Tiada sistem pemantauan aset yang teratur dilaksanakan pada masa kini. Bagaimanapun, Jawatankuasa Pengurusan Aset Kerajaan yang ditubuhkan telah membuat lawatan ke IKBN Bachok, IKBN Pagoh, IKBN Miri dan IKBN Kinarut untuk membuat pemeriksaan harta modal dan inventori. - Kementerian perlu memastikan sistem e-Aset digunakan dengan berkesan apabila ia siap dibangunkan.								

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
		Jawatankuasa dilantik oleh Ketua Setiausaha. Selain itu Kementerian telah mewujudkan Jawatankuasa Pengurusan Aset Peringkat Kementerian dan Jawatankuasa Penambahbaikan Pengurusan.	
6.	Kementerian hendaklah memastikan IKBN mempunyai ruang yang mencukupi/selesa untuk menyimpan/menempatkan peralatan terutamanya peralatan yang memerlukan stor/ruang yang khusus bagi memastikan tahap boleh gunanya tidak terjejas serta mengelakkan daripada berlaku sebarang kemalangan.	a. Peruntukan telah diluluskan oleh Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri dalam RMK-9 berjumlah RM130.50 juta bagi tujuan Naik Taraf Dan Senggaraan Peralatan Latihan/Bangunan di 15 IKBN/IKTBN. b. Skop kerja yang diluluskan ialah bagi kerja-kerja menaik taraf/membaik pulih peralatan latihan dan bangunan di IKBN/IKTBN dan penyenggaraan peralatan.	Kementerian telah mengambil tindakan sewajarnya.
7.	Kementerian hendaklah mengambil tindakan dengan menjual kereta terpakai yang dibeli dengan harga mahal untuk jurusan Ketuk Mengetuk Dan Semburan Cat sebelum harga jualannya menurun akibat susut nilai.	Perolehan dibuat berdasarkan spesifikasi untuk kegunaan latihan dan bukannya untuk kegunaan persendirian. Spesifikasi untuk latihan yang ditetapkan merangkumi <i>operating manual, spare part/component list, complete wiring diagram dan maintenance manual</i> . Kementerian berpendapat tindakan menjual kereta tidak akan menyelesaikan keperluan latihan yang diperlukan.	Ulasan yang diberi adalah munasabah dan boleh diterima. Bagaimanapun, Kementerian perlu memastikan kereta tersebut digunakan sebagaimana tujuan asalnya.
8.	Kementerian patut mengenal pasti pihak yang terlibat dalam perolehan yang tidak teratur yang telah mengakibatkan Kerajaan mengalami kerugian dan seterusnya mengambil tindakan surcaj seperti mana yang ditetapkan di bawah Akta Acara Kewangan 1957.	a. Kes ini sedang dalam siasatan dan tindakan pihak Badan Pencegah Rasuah. Oleh demikian, adalah tidak wajar dalam masa yang sama tindakan secara pentadbiran dibuat memandangkan akan timbul ketidakadilan kepada pegawai-pegawai berkenaan dikenakan tindakan atas kesalahan yang sama. b. Kementerian telah menubuhkan Jawatankuasa Khas Siasatan hasil daripada Laporan Ketua Audit Negara tahun 2006 dan telah membuat beberapa penemuan serta langkah-langkah penambahbaikan terhadap pengurusan perolehan peralatan buat masa ini. Jawatankuasa tersebut ditubuhkan pada 5 Oktober 2007.	Kementerian perlu mengemukakan hasil siasatan dan tindakan Badan Pencegah Rasuah dan Jawatankuasa Khas Siasatan kepada pihak Audit.
9.	Menyiasat dan menyediakan laporan akhir bagi kes kehilangan peralatan yang berlaku di IKBN Kinarut dan IKBN Miri selaras dengan peraturan Kerajaan.	a. IKBN Miri telah mengemukakan laporan awal bagi kes kehilangan ke Unit Pengurusan Aset Kementerian pada 13 Februari 2008. Jawatankuasa Penyiasatan Kehilangan Aset Alih Kerajaan telah membuat lawatan ke IKBN Miri pada 3 April 2008. b. Bagi IKBN Kinarut, terdapat peralatan yang tidak direkodkan dalam senarai aset dan tindakan merekodkannya telah dilakukan.	Kementerian perlu mengemukakan Laporan Akhir kes kehilangan kepada pihak Audit selaras dengan peraturan Kerajaan.

42.11. KEMENTERIAN PENERANGAN

42.11.1. Pembinaan Bangunan Radio Television Malaysia Seremban

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	a. Ketiga-tiga Perakuan Kelambatan dan Lanjutan Masa telah lewat dikeluarkan iaitu selepas tamat tempoh.	a. Bagi projek-projek RMK-9, Kementerian telah menetapkan supaya sebarang permohonan perlanjutan masa perlu dikemukakan dan dibentangkan di dalam mesyuarat Jawatankuasa Pelaksanaan Dan Semakan Kontrak 3 bulan sebelum tamat tempoh kontrak.	Kementerian perlu memastikan perkara ini tidak berulang lagi pada masa hadapan.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
	b. Arahan Perubahan Kerja telah dikeluarkan tanpa kelulusan Perbendaharaan terlebih dahulu. c. Pengukuran semula terhadap projek ini telah dibuat sebelum projek disiapkan sepenuhnya. d. Kaedah <i>Provisional Quantities</i> sepatutnya digunakan hanya untuk kerja-kerja yang tidak boleh diukur/ dikenal pasti semasa penyediaan dokumen tender	b. Semua Arahan Perubahan Kerja bagi projek RMK-9 yang nilai perubahan kerja melebihi 20% daripada nilai kontrak akan dirujuk kepada Perbendaharaan terlebih dahulu selaras dengan Surat Pekeliling Perbendaharaan Bil. 7 Tahun 2007. c. Kementerian juga telah menggariskan supaya pengukuran semula hanya dibuat setelah projek siap sepenuhnya seperti mana Arahan Perbendaharaan. d. Kaedah <i>Provisional Quantities</i> tidak lagi digunakan dalam urusan tender projek-projek Kementerian.	
2.	Bilik Utiliti di aras satu bangunan RTM Seremban yang digunakan sebagai pejabat tapak oleh kontraktor telah melanggar syarat kontrak dan menyebabkan bil elektrik berjumlah RM0.20 juta setakat 1 Februari 2007.	Kontraktor mengesahkan bil tertunggak akan dibayar atau sekiranya pembayaran tidak dibuat, bil tersebut akan ditolak daripada Bon Pelaksanaan setelah tamat tempoh kecacatan.	Kementerian hendaklah memastikan bil elektrik tersebut dijelaskan oleh kontraktor. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.

42.12. KEMENTERIAN PEMBANGUNAN WANITA, KELUARGA & MASYARAKAT

42.12.1. Pengurusan Bantuan Kewangan Kepada Badan-badan Bukan Kerajaan

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Aktiviti pengurusan Peruntukan Bantuan Khas Perbendaharaan (PBKP) diletakkan di bawah tanggungjawab Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga Dan Masyarakat (Kementerian), Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM) dan Jabatan Pembangunan Wanita (JPW) di peringkat Ibu Pejabat. Adalah dicadangkan supaya JKJ dan Pejabat Pembangunan Wanita di peringkat negeri diberi tanggungjawab menguruskan perkara berkaitan dengan pemberian bantuan khas dan pengawasannya.	a. Kementerian masih belum bersedia untuk menurunkan kuasa bagi proses pengagihan Peruntukan Bantuan Khas Perbendaharaan ke peringkat negeri memandangkan kakitangan di pejabat negeri buat masa ini adalah kecil iaitu seramai 7 orang di setiap pejabat Pembangunan Wanita yang diketuai Pengarah Gred M48. Manakala di Sabah dan Sarawak, Kementerian belum lagi menubuhkan pejabat cawangannya. b. Pegawai pembangunan masyarakat di Pejabat Pembangunan Wanita Negeri (PPWN) juga berhadapan dengan kumpulan sasar yang menghadapi isu-isu sosial seperti HIV, perdagangan orang, penyalahgunaan dadah, masalah kemiskinan dan kewangan yang memerlukan tindakan segera. c. Proses pengagihan PBKP di JPW telah menerima Pensijilan ISO MS 9000:2001. Aktiviti ini tidak sesuai diberikan kepada PPWN bagi memastikan keseragaman pengagihan dan ketepatan masa sebagaimana yang dituntut di dalam Sistem Pengurusan Kualiti. d. Setiap permohonan dari negeri juga dikemukakan kepada ibu pejabat bagi mengelakkan sikap pilih kasih atau "bisnes" dan pegawai di ibu pejabat juga lebih bersifat "neutral" dalam mengagihkan peruntukan.	Maklum balas yang diberi boleh diterima.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
2.	Sejumlah RM112.50 juta telah dibelanjakan untuk melaksanakan Program Pemberian Bantuan Kewangan kepada NGO iaitu RM5.96 juta melebihi peruntukan yang diluluskan.	Di Pejabat Pembangunan Wanita, lebih perbelanjaan tidak berlaku kerana jumlah peruntukan ialah RM15.04 juta berbanding perbelanjaan berjumlah RM14.86 juta. Di Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM) juga didapati tidak berlaku lebih perbelanjaan kerana sejumlah RM5.16 juta peruntukan tambahan pada tahun 2006 tidak diambil kira dalam penyata. Manakala bagi tahun 2004, peruntukan yang diterima RM32.9 juta tetapi jumlah dikira masuk dalam sistem ialah RM29.41 juta.	Maklum balas yang diberi boleh diterima.
3.	Majlis Kebajikan Masyarakat Negeri Perak masih menerima peruntukan untuk menjalankan program sosial meskipun telah dibubarkan.	Majlis Kebajikan Masyarakat Negeri Perak telah dibubarkan kerana telah tidak mematuhi syarat yang telah ditetapkan oleh Pendaftaran Pertubuhan (ROS) untuk menyediakan dan menghantar laporan kewangan. Dalam tempoh proses pembatalan pendaftaran, NGO tersebut tidak melaporkan status terkini mereka kepada JKM dan tidak membuat penutupan akaun. Ini menyebabkan pihak JKM menyalurkan peruntukan yang telah diluluskan sebelum pembubaran NGO tersebut. Bagaimanapun NGO tersebut telah mengambil langkah positif dengan mendaftar semula pertubuhan tersebut dan JKM berpendapat pertubuhan berkenaan masih layak untuk menggunakan peruntukan yang telah diluluskan sebelum ini bagi melaksanakan program yang dirancang. Program yang dilaksanakan adalah bertepatan dengan objektif pertubuhan.	Maklum balas yang diberi boleh diterima.
4.	Berdasarkan Garis Panduan Bantuan Kewangan kepada NGO oleh JKM, hanya NGO peringkat kebangsaan layak diberi Geran Pentadbiran tetapi didapati 29 NGO yang penglibatannya hanya di peringkat negeri telah diberi Geran Pentadbiran bagi tahun 2004 hingga 2006.	JKM sedang membuat pindaan mengenai syarat-syarat jenis geran yang boleh dipertimbangkan bagi permohonan bantuan geran dan akan dibentangkan di dalam Mesyuarat Pembentangan Pindaan Garis Panduan Pemberian Geran kepada NGOs. Pindaan terhadap syarat-syarat geran ini akan dikemukakan kepada Kementerian Kewangan setelah mendapat kelulusan dari Ketua Pengarah Jabatan Kebajikan Masyarakat.	Perkara ini akan disusuli oleh pihak Audit setelah garis panduan tersebut dimuktamadkan dan dikuatkuasakan.
5.	Terdapat 26 permohonan yang melibatkan bantuan khas berjumlah RM0.87 juta yang telah diluluskan oleh Ketua Setiausaha Kementerian (KSU) berdasarkan perakuan Jawatankuasa Perakuan Bantuan Khas (JPBK) yang dibuat secara edaran memo yang mana adalah bercanggah dengan keputusan Menteri yang mensyaratkan JPBK mengadakan mesyuarat sebelum perakuan dibuat kepada KSU.	Mesyuarat pada 26 Oktober 2007 memutuskan perakuan JPBK atau Urus setia boleh dilakukan secara edaran untuk mendapatkan sokongan YB Menteri sekiranya mesyuarat JPBK yang dipengerusikan beliau tidak dapat bersidang mengikut tempoh yang ditetapkan iaitu dalam tempoh 14 hari bekerja selepas mesyuarat urusetia. Ini bertujuan melancarkan proses pengagihan PBKP kepada NGO sekiranya Menteri tidak dapat bersidang dalam tempoh 14 hari bekerja selepas mesyuarat Urusetia Jawatankuasa Perakuan Bantuan Khas (UJPBK). Selain itu, ia bertujuan mematuhi kehendak ISO MS 9000 : 2001 yang menyatakan, " <i>Sekiranya JPBK tidak dapat bersidang dalam tempoh yang ditetapkan iaitu dalam tempoh 14 hari bekerja selepas mesyuarat Urus setia, perakuan Urus setia JPBK akan diangkat secara edaran untuk pertimbangan/perakuan Pengerusi JPBK (YBM) dan seterusnya diangkat untuk kelulusan Pegawai Pengawal (KSU)</i> ".	Maklum balas yang diberi boleh diterima.
6.	Kementerian hendaklah memastikan bahawa satu perjanjian dimeterai dengan NGO bagi setiap bantuan yang diberikan tidak kira sama ada bantuan khas ataupun geran.	JPW dan JKM akan sentiasa memastikan setiap bantuan yang akan disalurkan kepada NGO perlu mempunyai surat perjanjian sebagai mekanisme pengikat perjanjian.	Berdasarkan 6 sampel yang disemak, didapati Bantuan Khas dan geran yang diluluskan dalam tahun 2007 telah ditandatangani surat perjanjian atau surat setuju terima.
7.	Didapati 9 NGO tidak membuka satu akaun bank berasingan bagi bantuan khas yang diterima.	JPW melalui Bahagian Pembangunan Kapasiti telah membuat penambahbaikan iaitu akan memastikan sebelum Peruntukan Bantuan Khas diagihkan, NGO berkenaan telah membuka akaun berasingan. Bahagian ini akan meminta NGO mengemukakan akaun semasa/simpanan dan akaun yang baru dibuka (berasingan) bagi mengelakkan penyelewengan berlaku. Satu salinan muka hadapan kedua-dua akaun perlu dikemukakan.	Perkara ini telah diambil tindakan oleh Kementerian. Berdasarkan sampel yang disemak didapati NGO yang diluluskan bantuan dalam tahun 2007 telah membuka akaun berasingan.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT												
8.	Terdapat 27 NGO yang tidak memulangkan semula lebihan wang bantuan berjumlah RM0.57 juta kepada Kementerian.	a. Setelah semakan dibuat ke atas 27 NGO tersebut, Kementerian mendapati daripada sejumlah RM1.83 juta peruntukan yang disalurkan, perbelanjaan yang dibuat adalah RM1.61 juta dan sejumlah RM258,604 masih belum dipulangkan. b. Bagi memperoleh baki tersebut, JPW telah mengeluarkan surat peringatan pemulangan baki. Setiap baki peruntukan yang diperoleh akan diserahkan kepada Akauntan JPW dan dimasukkan ke dalam satu akaun khas iaitu Akaun Pulangan Balik Bayaran Perbelanjaan. c. Ketua Setiausaha KPWK M telah memberi kebenaran agar lebihan Peruntukan Bantuan Khas oleh NGO boleh digunakan untuk menjalankan program yang bersesuaian dan mencadangkan agar pindaan dibuat terhadap Garis Panduan Pelaksanaan Program iaitu :- <table><tr><th>JUMLAH (RM)</th><th>TINDAKAN YANG DICADANGKAN</th></tr><tr><td>10,000 ke bawah</td><td>Dicadangkan menggunakan baki peruntukan dengan melaksanakan program lain yang berkaitan dengan bidang keutamaan JPW.</td></tr><tr><td>10,000 ke atas</td><td>Baki peruntukan tersebut dikembalikan kepada KPWK M</td></tr></table>	JUMLAH (RM)	TINDAKAN YANG DICADANGKAN	10,000 ke bawah	Dicadangkan menggunakan baki peruntukan dengan melaksanakan program lain yang berkaitan dengan bidang keutamaan JPW.	10,000 ke atas	Baki peruntukan tersebut dikembalikan kepada KPWK M	JPW telah mengambil tindakan sewajarnya.						
JUMLAH (RM)	TINDAKAN YANG DICADANGKAN														
10,000 ke bawah	Dicadangkan menggunakan baki peruntukan dengan melaksanakan program lain yang berkaitan dengan bidang keutamaan JPW.														
10,000 ke atas	Baki peruntukan tersebut dikembalikan kepada KPWK M														
9.	Wang bantuan tidak digunakan bagi tujuan yang ditetapkan.	Langkah yang diambil oleh JPW bagi memastikan wang digunakan bagi maksud ditetapkan seperti berikut :- a. Melakukan naziran ke pejabat (sekiranya mempunyai pejabat) atau tapak projek. b. Telah memanggil NGO untuk mengadakan perbincangan. Dalam kedua-dua aktiviti tersebut, pegawai pemantauan akan menjelaskan tentang perbelanjaan yang dibenarkan dan tidak dibenarkan. c. Mengeluarkan Notis Mungkir sekiranya perlu bagi NGO yang tidak mengemukakan laporan setelah Notis Peringatan I dan II dan Notis Tunjuk Sebab dikeluarkan. d. JPW juga akan meneliti permohonan yang seterusnya sekiranya didapati NGO tersebut menggunakan peruntukan bagi tujuan selain dari yang dibenarkan di dalam Surat Perjanjian.	JPW telah mengambil tindakan sewajarnya.												
10.	Bantuan Khas kepada Yayasan Nikmat Untuk Rakyat masih belum dibelanjakan.	Tindakan yang telah diambil oleh JPW seperti berikut :- a. Menghantar beberapa surat kepada pengerusi Yayasan Nikmat Untuk Rakyat, namun tiada maklum balas diberikan. Berikut adalah antara suratnya :- <table><tr><th>PERKARA</th><th>TARIKH SURAT DIKEMUKAKAN</th></tr><tr><td>Surat Makluman</td><td>11 .8 2005</td></tr><tr><td>Surat Peringatan Pertama</td><td>16 .3.2006</td></tr><tr><td>Surat Peringatan Kedua</td><td>25.9.2006</td></tr><tr><td>Notis Tunjuk Sebab</td><td>3.8.007</td></tr><tr><td>Notis Mungkir</td><td>21.11.007</td></tr></table> b. Menyenaraihitamkan Yayasan Nikmat Untuk Rakyat dari membuat permohonan Bantuan Khas Perbendaharaan sekiranya tidak memberi kerjasama untuk menghantar Laporan Pelaksanaan Program dan akan mendapatkan khidmat nasihat Penasihat Undang-undang KPWK M tentang tindakan yang akan diambil.	PERKARA	TARIKH SURAT DIKEMUKAKAN	Surat Makluman	11 .8 2005	Surat Peringatan Pertama	16 .3.2006	Surat Peringatan Kedua	25.9.2006	Notis Tunjuk Sebab	3.8.007	Notis Mungkir	21.11.007	JPW telah mengambil tindakan sewajarnya.
PERKARA	TARIKH SURAT DIKEMUKAKAN														
Surat Makluman	11 .8 2005														
Surat Peringatan Pertama	16 .3.2006														
Surat Peringatan Kedua	25.9.2006														
Notis Tunjuk Sebab	3.8.007														
Notis Mungkir	21.11.007														

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT								
		c. Jabatan akan mengemukakan Notis Tarik Balik Peruntukan Bantuan Khas Perbendaharaan kepada Yayasan Nikmat Untuk Rakyat setelah Penasihat Undang-undang meluluskan draf Notis Tarik Balik yang dikemukakan.									
11.	Yayasan Pembangunan Wanita Murni Kelantan memaklumkan Kementerian bahawa keseluruhan amaun RM0.48 juta telah dibelanjakan tetapi semakan baucar bayaran mendapati hanya RM0.25 juta dibelanjakan.	JPW menerusi Bahagian Penyelarasan, Penilaian Dan Pemantauan (BPPP) telah mengadakan sekali lagi naziran pada 15 Julai 2007. Yayasan terlibat telah mengemukakan resit-resit perbelanjaan tambahan seperti berikut :- <table><tr><th>PERKARA</th><th>JUMLAH (RM)</th></tr><tr><td>Perbelanjaan yang diiktiraf oleh Jabatan Audit Negara</td><td>252,858.96</td></tr><tr><td>Berdasarkan dokumen tambahan yang diterima pada 29 Ogos 2007 - Resit & sewa RM79,199.80 - Makanan & pengangkutan RM269,516.00 </td><td>348,715.80</td></tr><tr><td>JUMLAH</td><td>601,574.76</td></tr></table>	PERKARA	JUMLAH (RM)	Perbelanjaan yang diiktiraf oleh Jabatan Audit Negara	252,858.96	Berdasarkan dokumen tambahan yang diterima pada 29 Ogos 2007 - Resit & sewa RM79,199.80 - Makanan & pengangkutan RM269,516.00	348,715.80	JUMLAH	601,574.76	JPW telah mengambil tindakan sewajarnya.
PERKARA	JUMLAH (RM)										
Perbelanjaan yang diiktiraf oleh Jabatan Audit Negara	252,858.96										
Berdasarkan dokumen tambahan yang diterima pada 29 Ogos 2007 - Resit & sewa RM79,199.80 - Makanan & pengangkutan RM269,516.00	348,715.80										
JUMLAH	601,574.76										
12.	Kementerian lewat/belum mengemukakan Laporan Tahunan bagi tahun 2005/2006 mengenai kedudukan pemberian bantuan kewangan.	a. JPW telah mengemukakan Laporan Pelaksanaan Program Pembangunan Wanita PBKP Tahun 2006 (Bil. 4/2007) pada 3 Disember 2007. Laporan tersebut merupakan maklumat yang dikemas kini sehingga 30 November 2007. b. Laporan Pelaksanaan Program akan dikemukakan kepada Kementerian Kewangan pada bulan Januari, 2 tahun berikutnya dan tiada teguran diberikan oleh <i>Budget Review Officer</i>. c. Laporan Pengagihan Peruntukan Bantuan Khas Perbendaharaan telah dikemukakan sebelum 31 Januari tahun berikutnya.	JPW telah mengambil tindakan sewajarnya.								
13.	Semua agensi pelaksanaan dan NGO di bawah Kementerian perlu menghantar laporan maklum balas secara berkala. Bagaimanapun, didapati terdapat beberapa NGO tidak berbuat demikian dan ini menyukarkan Kementerian untuk membuat pemantauan.	a. Bagi memastikan Laporan Pelaksanaan Program Pembangunan dihantar tepat pada masanya, Surat Makluman yang dikemukakan akan diberi salinan kepada pejabat negeri bagi memudahkan tindakan diambil dan pemantauan dibuat. b. Bagi tujuan pemantauan, JPW telah mengambil tindakan berikut :- - Borang Penilaian Peserta dilampirkan dalam Garis Panduan Pelaksanaan Program. Borang tersebut akan diberikan kepada peserta untuk menilai prestasi program dan dikembalikan kepada Jabatan; dan - Membuat pemerhatian dengan menghantar wakil Pegawai pemantauan dari ibu pejabat atau negeri menghadiri program serta bertindak sebagai pemerhati dan peserta.	JPW telah mengambil tindakan sewajarnya. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.								

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT																																						
14.	Naziran hanya dibuat di NGO yang dipilih secara rawak oleh JPW manakala JKM tidak langsung membuat naziran.	Tindakan Oleh JPW a. JPW telah meningkatkan bilangan naziran yang dibuat seperti berikut :- <table><tr><th>TAHUN</th><th>BIL. NAZIRAN</th></tr><tr><td>2004 - Julai 2006</td><td>7</td></tr><tr><td>Ogos 2006 - Dis 2007</td><td>13</td></tr></table> b. Menghantar pegawai untuk membuat naziran bergantung kepada peruntukan yang diberikan kepada NGO. Bilangan pegawai pemantauan turut disertai oleh pegawai di peringkat negeri. Senarai semak disediakan untuk tujuan pemantauan/naziran. <table><tr><th>PERUNTUKAN YANG DIPEROLEH (RM)</th><th>JUMLAH WAKIL YANG DIHANTAR</th></tr><tr><td>50,000.00 – 100,000.00</td><td>2</td></tr><tr><td>100,000 dan ke atas</td><td>4 (wakil audit luar dijemput bersama membuat naziran)</td></tr></table> c. Dicapadangkan bagi tahun 2008, jadual lawatan disediakan di samping mengadakan sesi taklimat meliputi pengurusan organisasi, program dan dana peruntukan Bantuan Khas Perbendaharaan. Bilangan naziran yang akan dilakukan adalah seperti berikut :- <table><tr><th>TAHUN</th><th>BILANGAN NAZIRAN</th></tr><tr><td>2007</td><td>13</td></tr><tr><td>2006</td><td>11</td></tr><tr><td>JUMLAH</td><td>24</td></tr></table> • Tarikh jangkaan tindakan akan diambil adalah antara bulan Mac hingga Jun 2008. • Tarikh jangkaan isu diselesaikan adalah pada Disember 2008. Tindakan Oleh JKM a. Jadual lawatan yang disediakan bagi tahun 2008 adalah seperti berikut :- <table><tr><th>TEMPAT PEMANTAUAN</th><th>BIL. PEGAWAI</th><th>TARIKH LAWATAN</th></tr><tr><td>PSK di negeri Kedah/ Perlis / Perak</td><td>4</td><td>April</td></tr><tr><td>PSK Pulau Pinang/ Negeri Sembilan/ Melaka</td><td>4</td><td>Jun / Julai</td></tr><tr><td>PSK di Kelantan/ Terengganu / Pahang</td><td>4</td><td>Ogos / September</td></tr><tr><td>PSK di Johor / Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur</td><td>4</td><td>Oktober / November</td></tr><tr><td>PSK di Sabah / Sarawak / Labuan</td><td>4</td><td>Mei / Disember</td></tr></table>	TAHUN	BIL. NAZIRAN	2004 - Julai 2006	7	Ogos 2006 - Dis 2007	13	PERUNTUKAN YANG DIPEROLEH (RM)	JUMLAH WAKIL YANG DIHANTAR	50,000.00 – 100,000.00	2	100,000 dan ke atas	4 (wakil audit luar dijemput bersama membuat naziran)	TAHUN	BILANGAN NAZIRAN	2007	13	2006	11	JUMLAH	24	TEMPAT PEMANTAUAN	BIL. PEGAWAI	TARIKH LAWATAN	PSK di negeri Kedah/ Perlis / Perak	4	April	PSK Pulau Pinang/ Negeri Sembilan/ Melaka	4	Jun / Julai	PSK di Kelantan/ Terengganu / Pahang	4	Ogos / September	PSK di Johor / Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	4	Oktober / November	PSK di Sabah / Sarawak / Labuan	4	Mei / Disember	Maklum balas yang diberi boleh diterima.
TAHUN	BIL. NAZIRAN																																								
2004 - Julai 2006	7																																								
Ogos 2006 - Dis 2007	13																																								
PERUNTUKAN YANG DIPEROLEH (RM)	JUMLAH WAKIL YANG DIHANTAR																																								
50,000.00 – 100,000.00	2																																								
100,000 dan ke atas	4 (wakil audit luar dijemput bersama membuat naziran)																																								
TAHUN	BILANGAN NAZIRAN																																								
2007	13																																								
2006	11																																								
JUMLAH	24																																								
TEMPAT PEMANTAUAN	BIL. PEGAWAI	TARIKH LAWATAN																																							
PSK di negeri Kedah/ Perlis / Perak	4	April																																							
PSK Pulau Pinang/ Negeri Sembilan/ Melaka	4	Jun / Julai																																							
PSK di Kelantan/ Terengganu / Pahang	4	Ogos / September																																							
PSK di Johor / Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	4	Oktober / November																																							
PSK di Sabah / Sarawak / Labuan	4	Mei / Disember																																							

42.13. KEMENTERIAN PENGAJIAN TINGGI

42.13.1. Pengurusan Aktiviti Kolej Komuniti

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Kolej Komuniti hanya melaksanakan 50% Kursus Sijil Sepenuh Masa yang dirancang kerana peralatan yang berkaitan kursus belum diterima dan belum mempunyai premis tetap. Semua kursus yang dirancang perlu dilaksanakan tanpa kelewatan. Proses perolehan peralatan kursus hendaklah dipercepatkan supaya tidak menjejaskan pelaksanaan sesuatu kursus. Masalah Kolej Komuniti yang tidak mempunyai premis tetap harus diselesaikan dengan segera.	a. Kolej Komuniti Kuala Langat, Kolej Komuniti Jebebu, Kolej Komuniti Hulu Langat, Kolej Komuniti Mas Gading dan Kolej Komuniti Paya Besar telah menawarkan 100% Kursus Sepenuh Masa dan semua peralatan telah selesai dibekalkan. b. Premis tetap bagi Kolej Komuniti Mas Gading dan Kolej Komuniti Hulu Langat masih dalam proses pembinaan dan masing-masing dijangka siap pada bulan Jun dan Disember 2008.	a. Kementerian telah mengambil tindakan dengan sewajarnya. b. Kementerian perlu memastikan kedua-dua premis tetap kolej ini disiapkan mengikut jadual yang ditetapkan. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
2.	Pengisian jawatan tenaga pengajar tidak diselaraskan dengan pelaksanaan kursus seperti di Kolej Komuniti Arau, pengisian jawatan hanya 57.1% dan di Kolej Komuniti Kuching 48.9% sungguhpun semua kursus yang dirancang telah dikendalikan berbanding Kolej Komuniti Mas Gading yang diisi 105.6% tetapi hanya melaksanakan 1 kursus sahaja daripada 4 kursus yang dirancang.	Cadangan nama untuk dilantik sebagai pensyarah telah dihantar ke Bahagian Latihan Dan Kerjaya, Jabatan Pengajian Politeknik Dan Kolej Komuniti untuk dipanjangkan kepada Suruhanjaya Perkhidmatan Pendidikan (SPP) bagi mengisi kekosongan jawatan tenaga pengajar di kolej-kolej komuniti berkaitan.	Kementerian perlu mengambil tindakan memastikan kekosongan jawatan diisi dengan segera, khususnya di kolej-kolej komuniti yang mengendalikan semua kursus.
3.	Seramai 20 tenaga pengajar telah ditempatkan di Kolej Komuniti Mas Gading, Hulu Langat, Paya Besar, Kuala Langat dan Jebebu antara tempoh bulan April 2002 hingga Mac 2005 sungguhpun kursus yang memenuhi kelayakan mereka tidak diadakan sehingga bulan November 2006.	Khidmat tenaga pengajar ini telah digunakan untuk pengajaran kursus jangka pendek bagi manfaat kepada kolej-kolej berkenaan.	Maklum balas yang diberi boleh diterima.
4.	Penempatan tenaga pengajar bagi kursus tertentu di Kolej Komuniti Hulu Langat dan Jempol melebihi bilangan jawatan yang telah diluluskan.	Khidmat tenaga pengajar ini telah digunakan untuk pengajaran kursus jangka pendek bagi manfaat kepada kolej-kolej berkenaan.	Maklum balas yang diberi boleh diterima.
5.	Pengambilan pelajar bagi tahun 2005 bagi 8 Kolej Komuniti adalah antara 26.7% hingga 41.8% daripada sasaran yang ditetapkan dan 22.2% hingga 48.3% daripada sasaran yang ditetapkan bagi sesi 1 tahun 2006.	a. 6 Kolej Komuniti iaitu Kolej Komuniti Arau, Kuala Langat, Jempol, Jebebu, Paya Besar dan Kuching telah menjalankan semua kursus yang dirancang dan telah mencapai purata 70% pelajar yang mendaftar bagi tahun 2007. b. Kolej Komuniti Mas Gading dan Hulu Langat telah mengurangkan bilangan kursus daripada 4 kepada 2 kursus sahaja oleh kerana kekangan peruntukan yang diluluskan di bawah RMK-9 untuk pembinaan infrastruktur. Purata pendaftaran telah meningkat kepada 73% bagi tahun 2007. c. Untuk memastikan pencapaian 100%, kegiatan promosi mengikut zon bersama-sama Kementerian Pengajian Tinggi terus dijalankan.	Kementerian telah mengambil tindakan sewajarnya untuk meningkatkan bilangan pelajar yang berdaftar di kolej-kolej komuniti terlibat. Usaha berterusan perlu diambil bagi mencapai pengambilan ke tahap 100%.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
6.	Beberapa kemudahan/peralatan yang disediakan/dibekalkan di Kolej Komuniti Jempol didapati tidak digunakan kerana tidak mengikut spesifikasi yang ditetapkan seperti beberapa peralatan untuk Kursus Sijil Teknologi Elektrik tidak sesuai dengan kurikulum pembelajaran, tempat kimpalan yang diperbuat daripada kayu dan peralatan Kursus Sijil Automotif dan perpustakaan yang tidak mengikut spesifikasi.	a. Tempat kimpalan yang diperbuat daripada kayu telah diubah suai dan dikonkritkan. b. Bagi perabot perpustakaan yang tidak mengikut spesifikasi, 1 rak buku bersisi satu yang tersilap dibekalkan telah diganti dengan rak buku bersisi dua.	Kementerian telah mengambil tindakan sewajarnya.
7.	Beberapa kemudahan/peralatan yang disediakan/dibekalkan di Kolej Komuniti Arau didapati tidak digunakan kerana tidak mengikut spesifikasi yang ditetapkan seperti pembinaan bilik jahitan yang sempit dan tidak mengikut keluasan yang ditetapkan, hanya 7 <i>electrical installation bay</i> yang telah dibina sungguhpun mengikut spesifikasi sepatutnya adalah 10 unit dan kewujudan tiang dan bilangan pintu yang banyak telah menyebabkan ruang yang sepatutnya boleh menempatkan 19 kakitangan hanya boleh menampung 7 kakitangan sahaja.	Pihak kolej akan menyewa bangunan tambahan untuk menampung ruang kerja. Perkara ini dijangka akan dilaksanakan sekitar bulan Jun 2008.	Kementerian perlu mengambil tindakan menyelesaikan masalah ini dengan segera. Pihak Audit akan menyusuli perkara ini pada pengauditan akan datang.
8.	Kolej Komuniti perlu menghantar Laporan Prestasi Perbelanjaan masing-masing kepada Bahagian Pengurusan Kolej Komuniti yang digunakannya untuk memantau prestasi perbelanjaan Kolej Komuniti. Didapati daripada 8 Kolej Komuniti yang diaudit, hanya Kolej Komuniti Arau yang mengemukakan laporan tersebut.	Jadual penghantaran Laporan Prestasi telah diberikan kepada semua Kolej Komuniti pada Mesyuarat Pegawai Eksekutif pada 22 hingga 24 Julai 2007 di mana laporan perlu dihantar ke Sektor Pengurusan Kolej Komuniti sebelum atau pada 4 hari bulan setiap bulan. Semua kolej telah menghantar laporan prestasi perbelanjaan pada tarikh yang ditetapkan melalui e-mel dan surat.	Kementerian telah mengambil langkah positif dengan menetapkan jadual penghantaran Laporan Prestasi bagi semua kolej komuniti. Didapati laporan ini juga telah dikemukakan oleh kolej-kolej sebagaimana yang dikehendaki.

42.14. KEMENTERIAN PERTAHANAN

42.14.1. *Pengurusan Pakaian Kombat Dan Peralatan Tempur Individu Tentera Darat*

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Denda lewat tidak dapat dikenakan kepada pembekal kerana pihak 91 Depot Pusat Ordnans (91 DPO) tidak menghantar Laporan Prestasi pembekalan oleh pembekal berjumlah RM570,549 kepada Bahagian Perolehan dan Bahagian Kewangan untuk tindakan.	Pada bulan November 2007, Bahagian Perolehan 4 telah mengeluarkan dan menyeragamkan Laporan Denda Lewat supaya tindakan serta-merta boleh diambil ke atas pembekal yang terlibat.	Denda lewat masih belum dapat dilaksanakan kepada pembekal yang terlibat memandangkan Bahagian Perolehan 4 masih menunggu maklum balas daripada depot.
2.	Tiada bukti menunjukkan Cawangan Teknik Dan Pemeriksaan, Kementerian telah menjalankan pemeriksaan kualiti bagi bekalan <i>Webbing Complete</i> yang mudah rosak.	Kementerian telah mengeluarkan surat format laporan kecacatan stor untuk memudahkan tindakan diambil bagi peralatan yang tidak berkualiti.	Bukti pelaksanaan ujian ke atas sampel <i>Complete Webbing Set</i> telah diserahkan kepada pihak Audit dan disahkan betul.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
3.	Kementerian hendaklah memastikan denda dikenakan kepada pembekal bagi pakaian kombatan dan peralatan tempur individu yang tidak menepati spesifikasi, tidak bermutu dan lewat dibekalkan. Cawangan Teknik Dan Pemeriksaan perlu melaksanakan tanggungjawabnya dengan lebih komited dengan memastikan ujian dibuat terhadap setiap sampel barangan yang diterima.	Bagian Perolehan 4 telah mensyaratkan supaya pembekal hendaklah menghantar contoh pengeluaran sebelum Surat Setuju Terima dikeluarkan. Tindakan ini bagi memudahkan Cawangan Teknik Dan Pemeriksaan memeriksa dan membuat perbandingan antara contoh pengeluaran yang telah disahkan oleh Markas Perkhidmatan dengan pakaian dan peralatan yang akan dibekalkan di samping merujuk kepada spesifikasi yang sedia ada.	Sungguhpun Kementerian telah mengambil tindakan sewajarnya, namun ia perlu memastikan Cawangan Teknik Dan Pemeriksaan menjalankan pemeriksaan terhadap contoh yang dikemukakan oleh pembekal.
4.	Ketepatan pengagihan pakaian kombatan dan peralatan tempur individu tidak dapat disahkan kerana rekod pengeluaran dan penerimaan barang tidak diselenggarakan dengan baik. Depot medan disyorkan mengemukakan laporan penerimaan dan pengagihan untuk tujuan kawalan dalaman.	a. Ketepatan pengagihan boleh disahkan melalui mesyuarat bulanan di 91 DPO. b. Kementerian telah merancang untuk melaksanakan <i>single</i> akaun (System CODIM'S) untuk semua stor. Bagaimanapun sistem ini masih di peringkat pembangunan.	Cadangan melaksanakan sistem ini telah bermula dari tahun 2005 tetapi masih dalam peringkat pembangunan sistem. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
5.	Keadaan stor hendaklah dilengkapi dengan kemudahan yang lebih baik seperti sistem pengudaraan udara supaya dapat memberi keselesaan kepada pengguna di samping mengekalkan mutu barangan yang disimpan di dalam stor khususnya pakaian kombatan.	Kerja pemasangan sebanyak 96 unit <i>Ventilation Fan</i> di pasukan 72 Batalion Kor Ordnans Di Raja telah siap dilakukan dan perancangan telah dilaksanakan untuk semua depot-depot Ordnans.	Tindakan memasang <i>ventilation fan</i> telah dibuat di stor terlibat. Borang Pengesahan Siap Kerja Membaiki bagi pemasangan ini telah dikeluarkan oleh JKR Larut, Matang dan Selama.
6.	Terdapat perbezaan baki rekod fizikal dengan kad stok bagi <i>leather boots</i> .	a. Perbezaan bagi <i>leather boots</i> dikemas kini selepas pasukan pengguna mengambil peralatan dari stor. b. Depot melaksanakan konsep <i>cross stocking</i> dan <i>push forward</i> iaitu stok dihantar terus kepada pasukan menggunakan kenderaan barisan kedua untuk mempercepatkan pengeluaran.	a. Tindakan telah diambil untuk menyesuaikan kedudukan perbezaan ini. b. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang.
7.	Pasukan Inspektorat Kementerian hanya menjalankan verifikasi stok di 2 daripada 5 depot medan yang diaudit pada tahun 2004.	Kementerian telah menjalankan verifikasi stok di 5 depot medan berkaitan.	Kementerian telah mengambil tindakan selanjutnya.
8.	Pasukan 72 Batalion Kor Ordnans Di Raja, Kem Kamunting (72 BOD) dan 73 Batalion Kor Ordnans Di Raja, Kem Terendak (73 BOD) tidak menjalankan pemeriksaan stok dari tahun 2004 sehingga 2006.	Sijil Perakuan Tahunan semak stok telah dikeluarkan.	Kementerian telah mengambil tindakan sewajarnya.

43.14.2. Perolehan Kapal Peronda Tentera Laut DiRaja Malaysia

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Pemantauan oleh Jawatankuasa Pemandu Pelaksanaan Program Pembinaan Kapal Peronda (Patrol Vessel/PV) dan Jawatankuasa Pengurusan Eksekutif adalah tidak memuaskan kerana hanya mengadakan mesyuarat di peringkat awal pelaksanaan projek.	a. Jawatankuasa Pemandu Pelaksanaan Program Pembinaan Kapal Peronda dan Jawatankuasa Pengurusan Eksekutif hanya berfungsi di peringkat awal pelaksanaan projek sebelum diserahkan kepada Kementerian Kewangan untuk urusan tender dan rundingan serta tandatangan kontrak pada tahun 1998. Jawatankuasa ini ditubuhkan untuk menetapkan dasar, garis panduan dan hala tuju berhubung pelaksanaan perolehan, teknikal dan pembinaan tempatan	Susulan akan dibuat terhadap pemantauan yang dilakukan oleh kedua-dua jawatankuasa ini.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
		serta pembiayaan projek ini. Selepas kontrak ditandatangani, kedua-dua jawatankuasa ini tidak lagi berfungsi selaras dengan tujuan asal penubuhannya. b. Kementerian telah menubuhkan Jawatankuasa Tindakan Pembangunan Perolehan yang bersidang setiap bulan dan Jawatankuasa Pemandu Projek-projek Utama TLDM yang telah bersidang buat kali pertama pada 1 Oktober 2007. Salah satu agenda utama bagi kedua-dua jawatankuasa ini adalah untuk memantau pelaksanaan Projek Kapal Peronda.	
2.	Pada bulan Disember 2006, 8 daripada 40 jawatan yang telah diluluskan termasuk kepten yang sepatutnya mengetuai Pasukan Projek PV tidak diisi.	Setakat bulan Mei 2008, hanya satu jawatan (Pegawai Staf Pengurusan <i>Integrated Logistic Support</i>) belum diisi.	Kementerian perlu memastikan kekosongan jawatan ini diisi dengan segera.
3.	Penyerahan Bon Pelaksanaan melalui potongan daripada bayaran kemajuan dan penyerahan hak Bon Pelaksanaan daripada rakan usaha sama/ subkontraktor PSC-NDSB adalah bertentangan dengan syarat kontrak dan kaedah baru ini dimeterai dalam satu perjanjian tambahan bertarikh 11 Disember 2000.	a. Pada masa itu, pihak kontraktor tidak mampu untuk mengemukakan Bon Pelaksanaan selaras dengan syarat kontrak. Disebabkan masalah kewangan PSC-NDSB, maka kaedah tersebut telah dipersetujui oleh Kementerian Kewangan. b. Semasa menandatangani pindaan kontrak ke-2 bagi maksud tambahan RM1.4 bilion, Kementerian Pertahanan telah mensyaratkan satu Bon Pelaksanaan dikemukakan oleh pihak kontraktor dan bon itu telah pun dikemukakan oleh kontraktor pada 18 Januari 2007. c. Kaedah berkaitan tidak akan diguna pakai untuk projek-projek utama akan datang kecuali dengan kelulusan khas.	Bon pelaksanaan telah pun dikemukakan oleh pihak kontraktor. Bagaimanapun, Kementerian perlu memastikan kaedah penyerahan Bon Pelaksanaan melalui potongan daripada bayaran kemajuan diharap tidak akan dipraktikkan pada masa hadapan.
4.	Demi menjaga kepentingan Kerajaan, pihak Kementerian Pertahanan/ Kewangan hendaklah memastikan Bon Pelaksanaan yang dikemukakan oleh kontraktor adalah sentiasa sah tempoh lakunya. Sehubungan ini, Kementerian hendaklah meminta rakan usaha sama PSC-NDSB memperbaharui dengan segera jaminan bank bernilai RM108.53 juta yang sudah luput tempoh lakunya dan juga memastikan subkontraktor melanjutkan tempoh untuk jaminan bank sehingga tahun 2010.	Sejajar dengan kontrak tambahan kedua, pihak BN Shipyard telah kemukakan jaminan bank dan tempoh sah lakunya adalah setahun selepas semua obligasi kontrak selesai.	Jaminan bank telah dikemukakan oleh kontraktor pada 18 Januari 2007. Susulan akan dibuat bagi memastikan Kementerian memantau prestasi projek di samping hak-hak Kerajaan terhadap bon pelaksanaan tidak terjejas atau luput.
5.	Sebanyak 14 bayaran kemajuan berjumlah RM943.46 juta bagi tempoh bulan Disember 1999 hingga Januari 2002 yang telah dibayar, tidak dapat disahkan kerana baucar bayaran dan dokumen sokongan telah hilang.	Semasa pengauditan dibuat, pegawai meja tidak dapat mengemukakan salinan baucar berkenaan dan bukannya hilang, kini kesemua baucar bayaran tersebut telah dikemukakan kepada Unit Kawalan Dan Pemantauan, Kementerian Kewangan.	Sehingga kini, baucar tersebut masih belum dikemukakan lagi untuk semakan Audit. Kementerian perlu mengemukakan dengan segera.
6.	<i>Confirmation Of Order</i> yang telah dibuat tidak dapat dipastikan sama ada terhad kepada 2 PV sahaja atau 6 PV kerana maklumat mengenainya tidak dapat dikemukakan oleh pihak berkenaan.	<i>Confirmation Of Order</i> (pesanan) yang dibuat adalah meliputi 6 PV walaupun kontrak tambahan pertama hanya menyatakan untuk PV1 dan PV2.	Susulan selanjutnya akan dilakukan untuk memastikan sama ada pesanan tersebut adalah untuk 6 PV.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
7.	Peranan Pasukan Projek PV dalam mengesahkan tuntutan adalah penting untuk memelihara kepentingan Kerajaan. Oleh itu, penglibatan pasukan ini dalam mengesahkan kemajuan kerja tidak seharusnya diketepikan dengan meminda syarat pengesahan Penyata Kemajuan Kerja. Pihak Kementerian Kewangan sepatutnya menyiasat punca sebenar kelewatan memproses tuntutan PSC-NDSB sebelum meminda syarat kontrak. Sehubungan itu, syarat kontrak yang menetapkan tuntutan boleh dibayar berdasarkan <i>Confirmation Of Order</i> adalah bertentangan dengan peraturan kewangan yang dikehendaki iaitu barangan/perkhidmatan diterima sebelum membuat pembayaran.	Walaupun bayaran berdasarkan <i>Confirmation Of Order</i> adalah bertentangan dengan peraturan kewangan, ianya termaktub di dalam perjanjian kontrak dan perlu dipatuhi (perjanjian ini dipersetujui dan ditandatangani oleh Kementerian Kewangan). Kementerian Pertahanan tidak mengamalkan konsep ini bagi kontrak-kontrak yang lain dan tidak akan dipersetujui pada kontrak-kontrak akan datang.	Semakan lanjut akan dilakukan bagi memastikan amalan membuat bayaran berdasarkan <i>Confirmation Of Order</i> tidak dilakukan pada masa hadapan kerana ia adalah bertentangan dengan peraturan kewangan sedia ada.
8.	Kementerian Pertahanan hendaklah memastikan kontraktor menyelesaikan item/kerja tertunggak dan tuntutan berjumlah RM1.09 juta dengan segera memandangkan tempoh jaminan PV1 dan PV2 akan berakhir pada bulan Jun dan Julai 2007 masing-masingnya.	Penyelesaian item/kerja tertunggak masih diteruskan oleh Boustead Naval Shipyard dan <i>Original Equipment Manufacturer</i> (OEM). Tuntutan berjumlah RM1.09 juta telah diperolehi pada 4 Januari 2008.	Susulan akan dilakukan untuk memastikan item/kerja tertunggak bagi 2 buah kapal peronda yang telah diterima dapat dilaksanakan dengan berkesan. Kementerian perlu memastikan tiada masalah akan berbangkit berhubung item/kerja tertunggak bagi 4 buah kapal yang belum diterima.
9.	Kementerian Pertahanan hendaklah memastikan kontraktor mengambil tindakan segera bagi membaiki baki 97 aduan kerosakan kapal dan membuat semakan ke atas 18 item kerosakan yang dipertikaikan kontraktor.	Sebanyak 86 aduan kerosakan sebelum ini telah dibaiki dan 17 item yang dipertikaikan juga telah selesai dibaiki. Kesemua kerosakan ini dijangka siap dalam bulan Mac 2008.	Pemeriksaan lanjut akan dilakukan untuk memastikan tindakan segera diambil bagi membaiki baki 11 aduan kerosakan yang dilaporkan dan 1 item yang dipertikaikan telah dapat diselesaikan
10.	Percanggahan pendapat mengenai pemasangan <i>Reception</i> atau <i>Shore Access Interface</i> perlu dirujuk segera kepada Penasihat Undang-undang Kementerian atau Jabatan Peguam Negara bagi membolehkan peralatan berkenaan diperolehi supaya sistem berkenaan dapat berfungsi seperti dirancang. Manakala kelemahan dalam <i>Management Information System</i> (MIS) dan <i>Ships Management Information System</i> (SMIS) hendaklah diperbetulkan dengan segera.	a. Keperluan untuk <i>Shore Access Interface</i> adalah tidak termaktub dalam skop kontrak. b. Kelemahan sistem MIS dan SMIS telah diperbetulkan dan sedang beroperasi dengan baik.	Kementerian perlu memastikan kelemahan pada <i>Management Information System</i> (MIS) dan <i>Ships Management Information System</i> (SMIS) tidak berlaku kepada 4 buah kapal peronda yang akan diterima kelak.
11.	TLDM perlu membuat keputusan dengan kadar segera bagi menempatkan <i>Enhanced COMINT</i> di darat supaya peralatan yang dibekalkan tidak rosak dan sekiranya terdapat kerosakan, ia dapat dibaiki dalam tempoh jaminan. Kelewatan penempatan peralatan tersebut di darat menyebabkan ia tidak dapat digunakan secara optimum.	TLDM telah membuat keputusan bahawa penggunaan/pengoperasian <i>Enhanced COMINT</i> akan dilaksanakan bersama Bahagian Staf Perisikan Pertahanan. Mesyuarat koordinasi hala tuju peralatan COMINT telah diadakan pada 23 November 2007.	Susulan Audit akan dilakukan untuk memastikan pelaksanaannya adalah seperti yang dirancang.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
12.	Kementerian hendaklah menentukan dengan segera jenis helikopter yang diintegrasikan dengan Sistem Pendaratan Helikopter bagi membolehkan sistem berkenaan dikendalikan dan disenggarakan dengan cekap dan sempurna.	Tiada perancangan perolehan baru bagi penempatan helikopter yang spesifik bagi kapal peronda ini. Untuk keperluan operasi semasa, helikopter sedia ada iaitu <i>Fennex</i> dan <i>Super Lynx</i> akan digunakan.	Sistem pendaratan helikopter yang dipasang di kapal peronda tidak digunakan secara optimum dan fungsinya masih tidak dapat ditentukan kerana helikopter sedia ada iaitu <i>Fennex</i> dan <i>Super Lynx</i> hanya boleh mendarat di landasan tersebut tetapi ia tidak diintegrasikan dengan sistem yang telah dipasang. Kementerian sepatutnya merancang perolehan helikopter yang spesifik untuk kapal PV selari dengan perancangan pembangunan sistem tersebut di kapal. Tanpa penggunaan sistem seperti dirancang, dikhuatiri perolehan sistem tersebut menjurus kepada pembaziran.
13.	a. Sekiranya peralatan dan sistem dalam kapal yang telah dijelaskan bayarannya tidak dapat dikesan, Kementerian akan menanggung kos tambahan untuk membeli semula peralatan dan sistem tersebut untuk menyiapkan baki PV tersebut. b. Berhubung dengan baki wang pendahuluan berjumlah RM465.58 juta yang belum diselaraskan dengan bayaran kemajuan bagi 4 PV kerana pembinaannya belum disiapkan sepenuhnya, Kementerian perlu memastikan tempoh sah laku 6 <i>Advance Payment Guarantee</i> berkenaan kekal sehingga bayaran kemajuan terakhir.	a. Tiada jawapan. b. Kementerian telah mengambil tindakan untuk memastikan tempoh sah laku <i>Advance Payment Guarantee</i> kekal sehingga bayaran kemajuan terakhir.	a. Susulan terhadap peralatan sistem yang tidak dapat dikesan akan dibuat. b. Susulan akan dilakukan bagi memastikan tempoh sah laku <i>Advance Payment Guarantee</i> kekal sehingga bayaran kemajuan terakhir.
14.	Berdasarkan kos untuk membina PV1 hingga PV6, didapati tiada justifikasi bagi penambahan nilai kontrak sebanyak RM1.40 bilion.	Justifikasi untuk penambahan nilai kontrak sebanyak RM1.40 bilion adalah seperti berikut :- a. Pemberhentian kerja pembinaan pada tahun 2006 mengakibatkan pembekal-pembekal luar negara turut memberhentikan kerja mereka dan bagi meneruskannya semula, kos tambahan dan penalti telah dikenakan. b. Penjadualan semula tarikh penyerahan asal PV dari tahun 2007 kepada 2010 telah meningkatkan harga peralatan kapal. c. Harga bahan mentah terutamanya harga besi dan kos buruh telah meningkat akibat perlanjutan tempoh penyerahan PV. d. Peningkatan mendadak dalam kadar pertukaran mata wang EURO iaitu sebanyak 30% dalam tempoh tahun 2000 hingga 2007.	- Alasan yang dikemukakan oleh Kementerian bagi penambahan nilai kontrak RM1.4 bilion adalah masalah dalam kontraktor sendiri dan bukan berpunca daripada Kementerian. Bagaimanapun Kementerian menerima alasan tersebut tanpa ulasan yang jelas. - Walaupun kontraktor gagal menyerahkan kapal dalam tempoh yang ditetapkan, tiada penalti dikenakan terhadapnya kerana kontrak tambahan kedua telah meminda tarikh penyerahan kapal dan memansuhkan syarat mengenai penalti di kontrak asal.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
15.	Pengesahan fizikal mengenai penggunaan <i>local content</i> dan <i>offset</i> melalui lawatan ke tapak projek tidak pernah dilakukan oleh ahli Jawatankuasa Pemantau Bersama bagi mengesahkan tuntutan yang dibuat. Tuntutan yang dibuat tidak mengikut tempoh dan nilai yang ditetapkan. Sehingga minggu ke 72, sebanyak RM138.30 juta telah dibayar berbanding RM96.81 juta yang dibenarkan. Pasukan Projek PV sepatutnya terlibat dalam mesyuarat <i>Joint Monitoring Committee</i> dalam membuat pengesahan tuntutan.	Kelulusan bayaran bagi pelaksanaan Projek Pakej Komersial adalah di bawah bidang kuasa <i>Joint Monitoring Committee</i> yang ditubuhkan dan dipengerusikan oleh Kementerian Kewangan. Kementerian Pertahanan hanya membuat bayaran bagi tuntutan-tuntutan yang telah diluluskan oleh <i>Joint Monitoring Committee</i> .	Semakan lanjut akan dilakukan untuk memastikan tiada bayaran baki Projek Pakej Komersial dilakukan.
16.	Pandangan Pasukan Projek PV dalam pelaksanaan latihan oleh kontraktor kepada anak-anak kapal hendaklah diambil kira bagi memastikan mereka dapat mengendali dan menyenggara kapal apabila ia beroperasi.	Kesemua latihan sedang giat dilaksanakan mengikut jadual latihan dan skop kontrak. Latihan ini dipantau dengan rapi oleh Pasukan Projek PV TLDM. Maklum balas beberapa latihan yang kurang berkesan sedang diperbaiki kelemahannya oleh kontraktor dan dipantau oleh Pasukan Projek bagi memastikan keberkesanan latihan tersebut.	Susulan akan dilakukan untuk memastikan semua anak kapal bagi 4 buah PV berikutnya mendapat latihan yang mencukupi.

42.15. KEMENTERIAN HAL EHWAL DALAM NEGERI

42.15.1. Aktiviti Pengambilan Pekerja Asing Dan Pengeluaran Pas Kerja, Jabatan Imigresen Malaysia

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Pada akhir bulan Disember 2006, bilangan pekerja asing di seluruh negara adalah berjumlah 1.87 juta orang melebihi had siling yang ditetapkan sebanyak 1.80 juta orang. Kementerian dan Jabatan Imigresen perlu mengkaji semula had siling dengan mengambil kira keperluan dan pertumbuhan ekonomi semasa.	Kementerian sedang mengkaji isu had siling pekerja asing. Kementerian Sumber Manusia (KSM) dengan kerjasama Unit Perancang Ekonomi (UPE) dan Kementerian Dalam Negeri (KDN) sedang menjalankan kajian keperluan terhadap pekerja asing dan penetapan had siling semasa sebagaimana yang diarahkan oleh Jawatankuasa Kabinet Mengenai Pekerja Asing (JKK-PA) yang bersidang kali ke 35 pada 9 Oktober 2007. Hasil kajian cadangan siling pekerja asing akan dibentangkan dalam Mesyuarat JKK-PA kali ke 36 Bil. 1 Tahun 2008.	a. Had siling pengambilan pekerja asing perlu ditetapkan segera supaya pengambilannya selaras dengan keperluan ekonomi negara. b. Susulan Audit mendapati Mesyuarat <i>Pre-Council</i>-JKK-PA Bil. 1 Tahun 2008 bertarikh 6 Mac 2008 telah membincangkan kajian strategi mengurangkan kebergantungan ekonomi Malaysia ke atas pekerja asing oleh UPE dan cadangan untuk bersama dengan KSM dari segi penyelarasan maklumat dan informasi. Bagi tujuan tersebut, kertas kerja kajian dan cadangan had siling peruntukan kewangan akan disediakan oleh UPE, KSM dan Kementerian untuk dibentangkan pada mesyuarat JKK-PA ke 36 Bil. 1 Tahun 2008.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
2.	Tidak ada bukti bertulis yang menunjukkan bahawa Jawatankuasa yang bertanggungjawab terhadap dasar pengambilan pekerja asing di Sabah dan Sarawak telah memutuskan untuk tidak menguatkuasakan keperluan <i>Certificate of Eligibility</i> (CE) sebagai pra-syarat pengambilan pekerja asing. Pemerhatian ini merujuk kepada permohonan tahun 2006 iaitu selepas tamatnya tarikh penangguhan keperluan CE pada 1 Februari 2006 melalui Pekeliling Imigresen Malaysia Bil. 51 Tahun 2005 dan sebelum pembatalan keperluan CE melalui Pekeliling Imigresen Malaysia Bil. 5 Tahun 2007 yang hanya dikenakan terhadap pekerja asing Vietnam dan Myanmar untuk menjalani kursus tersebut.	Kemasukan warga asing termasuk penetapan pra-syarat kemasukan ke Sabah dan Sarawak adalah di bawah bidang kuasa Kerajaan Negeri masing-masing. Kementerian sedang dalam proses mencari dokumen rasmi berkaitan surat kelulusan untuk tidak menguatkuasakan keperluan CE sebagai pra-syarat pengambilan pekerja asing di Sabah dan Sarawak.	Sungguhpun penetapan pra-syarat kemasukan warga asing ke Sabah dan Sarawak adalah di bawah bidang kuasa Kerajaan Negeri masing-masing, namun pihak Audit berpendapat setiap keputusan yang dilaksanakan hendaklah dikuatkuasakan secara bertulis dan perlu mendapat kelulusan Jawatankuasa yang bertanggungjawab terhadap dasar pengambilan pekerja asing di kedua-dua negeri tersebut. Surat kelulusan berkenaan belum dikemukakan untuk semakan Audit.
3.	Di Sabah, hanya warga Indonesia dan Filipina yang diambil bekerja. Tidak ada bukti bertulis yang menunjukkan bahawa pengambilan pekerja dari negara tertentu telah diputuskan oleh Jawatankuasa yang bertanggungjawab terhadap dasar pengambilan pekerja asing di kedua-dua negeri tersebut.	Pengambilan pekerja asing di Sabah dan Sarawak adalah di bawah bidang kuasa negeri masing-masing. Kementerian sedang dalam proses mencari dokumen rasmi berkaitan surat kelulusan yang menetapkan pengambilan pekerja asing daripada warganegara tertentu sahaja di Sabah dan Sarawak	Pihak Audit sedia maklum bahawa kemasukan warga asing ke Sabah dan Sarawak adalah di bawah bidang kuasa Kerajaan Negeri masing-masing. Bagaimanapun, setiap keputusan yang dikuatkuasakan hendaklah diperoleh secara bertulis dan mendapat kelulusan Jawatankuasa yang bertanggungjawab terhadap dasar pengambilan pekerja asing di kedua-dua negeri tersebut. Surat kelulusan berkenaan belum dikemukakan untuk semakan Audit.
4.	Sabah dan Sarawak tidak mematuhi kadar bayaran cagaran yang ditetapkan. Perbezaan kadar cagaran yang dikenakan perlu dimaklumkan dan mendapat kelulusan secara bertulis daripada Kementerian dan Ibu Pejabat Imigresen sebelum menguatkuasakannya.	Perbezaan kadar wang cagaran adalah disebabkan perbezaan jarak antara Sabah, Sarawak dan Semenanjung dengan negara asal pekerja sekiranya dikira kos penghantaran pulang pekerja berkenaan. Kementerian sedang dalam proses mencari dokumen rasmi berkaitan surat kelulusan yang menetapkan jumlah kadar cagaran bagi pengambilan pekerja asing di Sabah dan Sarawak.	Surat kelulusan berkenaan belum dikemukakan untuk semakan Audit. Kementerian perlu menyusuli perkara ini dengan segera.
5.	Pihak Audit tidak dapat mengesahkan sama ada permohonan pembantu rumah asing kedua dan seterusnya telah dikenakan kadar bayaran levi yang baru kerana senarai permohonan berkenaan tidak dapat dikemukakan oleh Jabatan Imigresen.	Kutipan levi bagi pembantu rumah asing (PRA) kedua dan selebihnya telah dilaksanakan selepas diarahkan mulai 1 Ogos 2005. Kod hasil 637100 digunakan bagi bayaran levi PRA pertama dan kod 637900 digunakan untuk bayaran levi PRA yang kedua dan selebihnya. Kutipan levi terkumpul bagi semua kod jenis bayaran levi dijumlahkan dalam penyata sebagai di bawah kod Perbendaharaan 71309.	Maklum balas yang diberi boleh diterima.
6.	Pejabat Imigresen Sarawak wajar mengkaji semula tempoh masa untuk memproses permohonan pengambilan pekerja asing supaya ianya dapat dikurangkan sekurang-kurangnya menyamai tempoh masa yang ditetapkan oleh Pejabat Imigresen Sabah.	Pengambilan pekerja asing di negeri Sabah dan Sarawak adalah di bawah bidang kuasa masing-masing. Jabatan Imigresen Sarawak mencadangkan kepada Kerajaan Negeri Sarawak untuk mewujudkan satu <i>One Stop Centre</i> seperti yang diamalkan di Semenanjung dan Sabah. Permohonan ini masih dalam pertimbangan Kerajaan Negeri Sarawak. Kementerian sedang dalam proses mencari dokumen rasmi berkaitan perkara tersebut dan akan berhubung dengan Kerajaan Negeri Sarawak untuk maklumat lanjut.	Walaupun pengambilan pekerja asing tertakluk di bawah bidang kuasa Sabah dan Sarawak, Ibu Pejabat Imigresen wajar memantau dan sentiasa mengkaji untuk menambah baik pengurusan pengambilan pekerja asing supaya keperluan guna tenaga dapat dibekalkan dalam tempoh yang singkat untuk faedah ekonomi negara. Permohonan yang dikemukakan untuk pertimbangan Kerajaan Negeri Sarawak bagi mewujudkan satu <i>One Stop Centre</i> juga perlu dipantau kedudukan terkini permohonan tersebut.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
7.	Bagi tempoh tahun 2004 hingga 2006, Jabatan Imigresen telah membeli 13.10 juta pelekat Pas Kerja untuk keperluan pengeluaran Pas Lawatan Kerja Sementara (PLKS), Visa, Pas Lawatan Sosial yang dibekalkan kepada Bahagian/Negeri/Atase. Daripada jumlah tersebut, sebanyak 5.38 juta telah dikeluarkan untuk Pas Kerja di seluruh negara bagi tempoh tersebut. Data terperinci pengeluaran Pas Lawatan Kerja Sementara (PLKS), Visa, Pas Lawatan Sosial yang menggunakan pelekat Pas Kerja hendaklah dikemukakan untuk semakan.	Perolehan pelekat keselamatan ini dibuat oleh Bahagian Kewangan, Jabatan Imigresen dan setiap bahagian atau negeri akan mengemukakan permohonan terus ke Bahagian berkenaan untuk mendapatkan stok.	Perbandingan penggunaan pelekat adalah munasabah. Maklumat mengenai stok perolehan/bekalan pelekat Pas Kerja bagi tahun 2007 adalah sebanyak 5.03 juta keping berbanding baki pelekat pada 31 Disember 2007 sebanyak 344,000 (6.8%).
8.	Bilangan permohonan Pas Kerja yang diterima oleh Jabatan Imigresen tidak dapat disahkan kerana maklumat mengenainya tidak dapat diperolehi daripada Sistem Visa Dan Pas. Walaupun sistem ini dibangunkan dengan kos RM9.98 juta dan perkakasan komputernya dibekalkan dan disenggarakan dengan kos RM32.15 juta, namun ia sering kali mengalami kerosakan. Jabatan Imigresen hendaklah mempercepatkan pembangunan Sistem Imigresen Malaysia bagi menggantikan sistem yang lama.	Pelaksanaan pembangunan Sistem Imigresen Malaysia dijangka akan bermula pada akhir bulan Mei atau awal bulan Jun 2008. Sistem Visa Dan Pas yang baru akan digunakan secara langsung oleh Bahagian Pekerja Asing, Bahagian Visa, Pas Dan Permit serta Bahagian Pas Penggajian.	Maklum balas yang diberi boleh diterima.
9.	Hanya 63.9% Kad Pengenalan dikeluarkan berbanding Pas Kerja. Kad Pengenalan hanya dapat dikeluarkan dalam tempoh puratanya 3 minggu setelah Pas Kerja dikeluarkan. Mengikut rekod yang dikemukakan, pemulangan 37,262 (74.3%) daripada 50,315 Kad Pengenalan adalah kebanyakannya kerana maklumat majikan tidak lengkap, majikan berpindah atau salah alamat majikan. Jabatan Imigresen telah merancang untuk mengeluarkan tanda pengenalan baru iaitu <i>i</i> -Kad bagi menggantikan kad masa kini yang mempunyai ciri keselamatan dan elemen biometrik (cap jari).	Jabatan Imigresen telah mula mencetak <i>i</i> -Kad kepada pekerja asing. Proses pendaftaran biometrik pekerja asing telah mula dilaksanakan di seluruh negara. Setakat bulan April 2008, bilangan biometrik pekerja asing yang telah didaftarkan di seluruh negara adalah sebanyak 253,597. Daripada bilangan tersebut, cetakan dan serahan masing-masing adalah sebanyak 161,191 dan 134,038.	Jabatan telah mengambil tindakan sewajarnya.
10.	Naziran terhadap pekerja asing dan majikan bagi sektor perkilangan, perkhidmatan dan pembantu rumah asing tidak dirancang dan hanya dilaksanakan mengikut keperluan berdasarkan kepada aduan awam dan permohonan yang diragui. Jabatan Imigresen perlu mewujudkan unit khas dan prosedur yang seragam bagi tujuan naziran.	Unit Naziran/Siasatan telah diwujudkan di Ibu Pejabat Imigresen Malaysia. Aktiviti naziran dilaksanakan secara berterusan dengan 13 perjawatan yang terdiri daripada seorang pegawai Gred M44, KP32, KP27 dan 10 Gred KP17. Bagi Pejabat Imigresen Negeri, Unit Naziran telah diwujudkan secara pentadbiran.	Jabatan Imigresen telah mengambil tindakan dengan sewajarnya. Namun demikian, tiada maklumat dikemukakan yang menunjukkan Unit berkenaan telah diwujudkan secara tetap di Pejabat Imigresen Negeri yang terlibat.

42.16. KEMENTERIAN KESELAMATAN DALAM NEGERI

42.16.1. Aktiviti Pengurusan Perolehan Helikopter Mi-171, Unit Udara Polis Diraja Malaysia

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Kelas teori dan latihan praktikal di OMSK <i>Flight Technical College</i> di Rusia bagi 26 anggota Unit Udara PDRM mempunyai beberapa kelemahan, antara lainnya manual yang disediakan tidak merangkumi semua sistem dan peralatan yang dipasang pada helikopter Mi-171. Pesawat yang digunakan untuk latihan pula adalah jenis Mi-8AMT. Selain itu, pelatih tidak menerima kemudahan-kemudahan yang mencukupi. Kementerian Keselamatan Dalam Negeri (Kementerian) sepatutnya menentukan kos bagi kemudahan yang tidak disediakan seperti yang ditetapkan dalam kontrak dan dikurangkan daripada kos projek.	a. Airod Sdn. Bhd. (ASB) telah mengemukakan senarai manual yang meliputi manual tambahan pada 20 Februari 2008. Manual tersebut telah diberikan kepada Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia. b. Helikopter Mi-171 tidak digunakan semasa latihan kerana helikopter tersebut masih di dalam proses pembinaan. Bagaimanapun, helikopter Mi-8AMT mempunyai ciri-ciri yang hampir sama dengan Mi-171. c. Kementerian tiada mekanisme untuk mengira nilai kekurangan kemudahan kepada pelatih, maka pengiraan denda tidak dapat dibuat. Untuk kontrak latihan yang akan datang, Kementerian akan memastikan setiap perincian pecahan nilai kemudahan semasa latihan dimasukkan ke dalam kontrak.	Kementerian telah mengambil tindakan sewajarnya.
2.	Sejumlah RM1.76 juta untuk membiayai kos kerja pemasangan, pensijilan dan pentauliahan peralatan <i>Leoll-A3 Forward Looking Infra Red (FLIR)</i> dan <i>Rapid Deployment Vehicle (RDV)</i> telah dibayar tetapi perkhidmatan tersebut tidak dilaksanakan oleh ASB.	ASB bertanggungjawab untuk mendapatkan <i>Supplementary Type Certificate</i> (STC) untuk pemasangan FLIR. STC telah dikemukakan oleh ASB kepada Jabatan Penerbangan Awam (DCA) pada bulan Disember 2005 dan sepanjang tahun 2006 masih menunggu keputusan DCA. Pada bulan April 2007, DCA mempersoalkan kesahihan <i>flight set data</i> yang dikemukakan oleh ASB dan memberi 3 pilihan :- • Mendapatkan <i>Supplementary Type Certificate</i> (STC) melalui pembuat helikopter. • Mendapatkan STC melalui <i>approved design organisation</i> yang diiktiraf oleh <i>Federal Aviation Administration</i> (FAA). • Mendapatkan <i>flight test data</i> daripada syarikat yang diiktiraf oleh DCA atau FAA. Mesyuarat Unit Perancang Ekonomi (UPE) pada 31 Oktober 2007 memutuskan PDRM perlu mendapatkan bantuan <i>Eurocopter Malaysia</i> untuk menguruskan pengeluaran <i>Service Bulletin</i> untuk pemasangan. Kos kerja pengeluaran <i>Service Bulletin</i> ditanggung oleh ASB. Kajian ke atas helikopter PDRM telah dibuat oleh <i>Eurocopter Malaysia</i> pada bulan November/Disember 2007. Sebutharga sepatutnya dikeluarkan oleh <i>Eurocopter Malaysia</i> pada bulan Januari 2008. Satu mesyuarat koordinasi antara UPE, ASB dan <i>Eurocopter Malaysia</i> telah diadakan pada 2 Januari 2008. <i>Job scope</i> daripada <i>Eurocopter Malaysia</i> sepatutnya diperolehi pada 28 Februari 2008 berdasarkan kepada mesyuarat di antara Kementerian dan PDRM, Jabatan Audit Negara dan ASB pada 20 Februari 2008. Sehingga bulan Mac 2008, PDRM masih belum terima <i>job scope</i> daripada <i>Eurocopter Malaysia</i>.	Kementerian dan PDRM perlu menyelesaikan perkara ini dengan segera.
3.	Bayaran kemajuan kelima kepada ASB berjumlah RM11.78 juta lewat 13 hari (10 November 2004) dari tarikh dokumen sokongan bayaran diterima (28 September 2004).	Peruntukan tambahan telah dipohon oleh Kementerian pada 13 Julai 2004 dan telah menerima maklum balas daripada Kementerian Kewangan pada 24 Julai 2004. Waran peruntukan bertarikh 4 November 2004 telah diterima oleh Bahagian Kewangan, Kementerian pada 5 November 2004.	Maklum balas yang diberi boleh diterima.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
4.	Peralatan helikopter yang tidak diserahkan kepada Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia hendaklah digunakan secara optimum untuk mengelak pembaziran wang Kerajaan. Antara peralatan yang terlibat adalah :- • <i>Portable Ground Power Unit APS 3000</i> • <i>2-Ton Tow Truck TOYOTA 02-2TD20</i> • <i>Forklift TOYOTA 62-7FD25</i> • <i>Refueler Bowser VOLVO</i> • <i>Sx-16 Nightsun Searchlight</i> • <i>Leoll-A3 Forward Looking Infra Red</i> • <i>Rapid Deployment Vehicle</i> serta komponennya • <i>Sarbe Radio SARBE6BE515</i> • <i>3 Junction Box</i> Sembilan <i>flight helmet ALPHA 200</i> dan 9 <i>flight helmet ALPHA 800</i> tidak dapat dikemukakan kepada pihak Audit untuk pengesahan kewujudan secara fizikal.	a. Kesemua peralatan yang disenaraikan diguna pakai oleh Unit Udara PDRM kecuali <i>Leoll-A3 Forward Looking Infra Red</i> dan <i>Rapid Deployment Vehicle</i> serta komponennya. <i>Leoll-A3 Forward Looking Infra Red</i> dan <i>Rapid Deployment Vehicle</i> tidak boleh digunakan selagi tidak mendapat <i>Supplementary Type Certificate (STC)</i>. b. Daripada jumlah 3 <i>Junction Box</i> yang diterima, 2 telah diubah suai dan diguna pakai sejak bulan Disember 2006.	Kementerian dan PDRM perlu menyusuli perkara ini agar ia dapat diselesaikan dengan segera.
5.	a. Sejumlah RM4.37 juta telah diperuntukkan bagi tujuan latihan operasi serta penyenggaraan helikopter anggota Unit Udara Bomba dan Penyelamat. Walau bagaimanapun, sejumlah RM0.45 juta dari nilai tersebut tidak dapat disahkan kerana tiada dokumen sokongan. b. Kerajaan boleh menjimatkan perbelanjaan tersebut dengan meminta Unit Udara PDRM memberi latihan kepada Unit Udara Bomba Dan Penyelamat.	a. Kementerian telah mengeluarkan surat kepada Kementerian Perumahan Dan Kerajaan Tempatan (KPKT) supaya maklumat berkaitan latihan dikemukakan. b. Latihan yang diterima oleh juruterbang PDRM hanya untuk mengendalikan helikopter Mi-171 dan tidak mencukupi untuk mereka melatih juruterbang lain. Juruterbang PDRM tidak boleh dipinjamkan ke Jabatan Bomba Dan Penyelamat kerana latihan pengendalian helikopter bagi tujuan penyelamat berbeza dengan tujuan awam.	a. KPKT masih belum memberi maklum balas terhadap perkara ini kerana ia telah berlaku 4 tahun yang lalu. b. Maklum balas yang diberi boleh diterima.

42.16.2. Aktiviti Penguatkuasaan Trafik, Polis Diraja Malaysia

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Kementerian Keselamatan Dalam Negeri (Kementerian) patut mengkaji semula keperluan jawatan bagi Cawangan Trafik untuk disesuaikan dengan beban kerjanya.	Syor dan cadangan tambahan anggota Cawangan Trafik telah dimajukan kepada pengurusan Polis Diraja Malaysia (PDRM) dan dijangka diselesaikan pada bulan Jun 2008.	Sehingga 1 April 2008, Pasukan Trafik telah diluluskan sejumlah 5,037 jawatan di mana 4,823 telah diisi dengan kekosongan sebanyak 214 berbanding dengan kedudukan jawatan pada tahun 2006 apabila hanya sejumlah 4,811 jawatan telah diluluskan dengan 4,899 kekuatan iaitu 88 telah terlebih isi. Kekosongan jawatan sebanyak 214 perlu diisi dengan segera.
2.	Bekalan peralatan teknikal tidak mengikut norma yang ditetapkan iaitu kurang 411 unit.	a. Langkah-langkah untuk memperoleh tambahan peralatan telah diambil iaitu :- • 45 unit Alat Pengukur Tahap Mabuk <i>Screening Device</i> yang baru	Bekalan peralatan teknikal didapati masih tidak mencukupi dan jauh berkurangan untuk diagihkan kepada setiap Unit Penguatkuasa mengikut norma yang ditetapkan. Kedudukan terperinci peralatan berkaitan adalah seperti berikut :-

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
		• Radar - 50 unit Kamera Digital - 100 unit <i>Laser Digicam</i> b. Agihan mengikut keperluan semasa. c. Agihan kepada Ibu Pejabat Daerah dan Sektor EMPV-<i>Expressway Mobile Patrol Vehicle</i> yang memerlukan.	a. Perangkap had laju. Bilangan bekalan sedia ada ialah sebanyak 85 unit. Sebanyak 113 unit lagi diperlukan sekiranya diambil kira keperluan 198 unit untuk melengkapi keseluruhan Unit Penguatkuasa. b. Alat pengukur alkohol dalam pernafasan. Hanya sebanyak 15 unit yang sedang digunakan. Oleh itu Pasukan Trafik kekurangan sebanyak 183 unit lagi untuk melengkapi setiap Unit Penguatkuasa dengan 198 unit peralatan ini. c. Pengukur cermin gelap (photocell illuminance light) meter. Pembelian masih tidak dapat dilakukan kerana perlu membuat beberapa pindaan kepada Kaedah-Kaedah Penggunaan Cermin Gelap yang masih belum diputuskan oleh Kementerian Pengangkutan. Oleh itu, Pasukan Trafik masih kekurangan sejumlah 198 unit.
3.	Sehingga bulan Mac 2007, peralatan pengukur alkohol dalam pernafasan yang telah dibayar sepenuhnya dan telah diterima pada bulan Disember 2006 masih belum diagihkan kepada Pasukan Trafik kerana tidak mengikut spesifikasi.	Pengagihan 15 peralatan ini telah dibuat kepada Pasukan Trafik di Kedah, Pulau Pinang, Perak, Selangor, Kuala Lumpur, Negeri Sembilan, Johor, Pahang, Sarawak dan Sabah.	PDRM telah mengambil tindakan yang sewajarnya.
4.	Sebanyak 22 alat pengukur alkohol yang dihantar 10 tahun lalu untuk diperbaiki oleh Syarikat Translab (M) Sdn. Bhd. perlu didapatkan semula bagi tujuan pelupusan.	Sijil Tidak Ekonomi Dibaiki telah diperoleh dan dalam tindakan untuk pelupusan pada 22 Februari 2008. Kaedah pelupusan untuk peralatan ini ialah dengan "di pecah-pecah dan ditanam di tempat yang sesuai dan selamat" dan perlu selesai dalam tempoh tiga (3) bulan daripada tarikh kelulusan yang diberi iaitu sebelum 22 Mei 2008.	Peralatan tersebut masih belum dilupuskan seperti yang dikehendaki walaupun Sijil Tidak Ekonomi Dibaiki telah diperoleh. Tindakan segera perlu diambil memandangkan tempoh yang diperuntukkan untuk menjalankan pelupusan berakhir pada 22 Mei 2008.
5.	Kebanyakan anggota tidak mempunyai sijil bagi mengendalikan peralatan teknikal yang boleh dipertikaikan di mahkamah.	Kursus-kursus kecekapan akan diteruskan dari semasa ke semasa untuk menampung pergerakan pertukaran tempat tugas anggota. Beberapa siri latihan telah dijalankan.	Di pejabat Trafik Kuala Lumpur dan Ibu Pejabat Polis Daerah Petaling Jaya, kursus dan latihan telah dijalankan dan didapati bilangan pegawai yang diberi sijil mengendali peralatan telah bertambah. Usaha ini perlu diteruskan.
6.	Cawangan Trafik perlu memastikan perangkap had laju, pengukur alkohol dalam pernafasan dan pengukur cermin gelap ditentukur mengikut tempoh yang ditetapkan dengan menyediakan jadual pelaksanaannya.	Tindakan yang diambil adalah secara berterusan iaitu dengan mengadakan senarai tarikh dan menetapkan masa untuk peralatan ditentukur.	a. Perangkap had laju telah ditentukur mengikut tempoh masa yang ditetapkan. b. Sebanyak 15 unit pengukur alkohol dalam pernafasan adalah perolehan baru dan masih dalam tempoh tentukuran. Peralatan ini akan tamat tarikh tentukur pada bulan Jun 2008. Diperhatikan kontrak untuk menyenggara peralatan ini masih belum di wujudkan. c. Pengukur cermin gelap didapati tidak lagi sesuai untuk digunakan kerana telah <i>obsolete</i>. Oleh itu, peralatan tersebut telah tidak ditentukur sejak bulan Jun 2007.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
7.	Kenderaan yang dibekalkan hendaklah mengikuti norma yang ditetapkan bagi mengelakkan penggunaan berlebihan dan mengakibatkan kenderaan sering rosak serta meningkatkan kos pembaikan. Kekurangan kenderaan turut menjejaskan kelancaran tugas penguatkuasaan trafik.	Di bawah RMK-9, Pasukan Trafik akan mengemukakan keperluan kenderaan gantian dan baru dari semasa ke semasa kepada Bahagian Pengangkutan, Jabatan Logistik untuk tindakan perolehan.	Pasukan Trafik telah dibekalkan dengan kenderaan baru jenis Nissan X-Trail 2.5 seperti yang dikehendaki untuk kegunaan Unit Penguatkuasa di lebuh raya dan jalan Persekutuan.
8.	Kebanyakan sistem perangkap lampu merah gagal berfungsi dan PDRM perlu memperbaiki kerosakan, meningkatkan kepakaran anggota, bekerjasama dengan agensi luar dan berurusan dengan syarikat insurans bagi mendapatkan pampasan.	Kontrak penyenggaraan telah diperbaharui. Perancangan untuk alat ganti telah dimajukan selain mengambil tindakan-tindakan berikut :- • Wujudkan penyenggaraan berjadual. • Penyelarasan dan pemusatan (centralized) kontrak pembekalan keperluan peralatan seperti negatif, bahan pencuci dan lain-lain. • Kursus kecekapan/kemahiran pengendalian peralatan.	Kontrak penyenggaraan sistem perangkap lampu merah telah diperbaharui dan berkuat kuasa daripada 4 Jun 2007 hingga 3 Jun 2009. Bagaimanapun, susulan Audit mendapati :- • Jadual penyenggaraan berjadual telah diwujudkan untuk menyenggara 40 unit kamera aktif dan 110 unit kamera <i>dummy</i>. Penyenggaraan ini termasuk sebanyak 110 unit kamera <i>dummy</i> yang tidak lagi digunakan. Oleh itu, pihak Audit mengesyorkan perkara-perkara berikut :- - Mengubahsuai kamera <i>dummy</i> kepada kamera aktif supaya boleh digunakan. - Menyemak semula syarat-syarat kontrak yang tidak memihak kepada Kerajaan apabila bayaran kerja penyenggaraan masih dibuat bagi penyenggaraan kamera aktif dan <i>dummy</i> yang bermasalah dan tidak boleh digunakan disebabkan sama ada kamera rosak, tidak sesuai digunakan atau kamera yang tidak dipasang di persimpangan jalan yang terlibat dengan kerja-kerja pelebaran dan perubahan jalan. • Tindakan untuk menyelaraskan dan memusatkan (centralized) kontrak bekalan keperluan peralatan seperti negatif, bahan pencuci dan lain-lain masih belum diambil. Keperluan peralatan berkaitan didapati masih diperolehi melalui pembelian tempatan. • Kursus kecekapan/kemahiran pengendalian peralatan dijalankan dari semasa ke semasa oleh pegawai dari syarikat pembekal iaitu Syarikat Commercial Circle (M) Sdn. Bhd. Sungguhpun begitu pihak Audit berpendapat pengurusan Trafik perlu memantau kekerapan kursus yang dianjurkan dan bilangan peserta yang terlibat.

42.16.3. Projek Pembinaan Pangkalan Polis Marin, Batu Uban, Pulau Pinang, Polis Diraja Malaysia

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Projek ini sepatutnya disiapkan pada bulan November 2006 setelah kontraktor diberi 4 kali lanjutan masa berjumlah 428 hari iaitu lewat 15 bulan dari tempoh asal kontrak. Kelewatan menyiapkan projek ini antaranya disebabkan oleh penukaran jenis <i>pontoon</i> yang digunakan.	a. Maklum Balas Jabatan Kerja Raya Berhubung Pertukaran <i>Pontoon</i> :- i. Adalah didapati bahawa <i>pontoon</i> jenis kayu masih teguh selepas tsunami melanda Pantai Barat Semenanjung Malaysia pada 26 Disember 2004. ii. Analisis perbandingan harga yang dibuat menunjukkan kos untuk keseluruhan <i>pontoon</i> sistem kayu adalah lebih tinggi daripada <i>pontoon</i> sistem <i>ferro cement</i>. Walaupun kos keseluruhan <i>pontoon</i> sistem kayu lebih tinggi daripada kos yang ditawarkan dalam kontrak, tiada pelarasan tambahan kos dibuat terhadap kontraktor. b. Maklum Balas Polis Marin, PDRM Bukit Aman Pertukaran jenis <i>pontoon</i> daripada <i>ferro cement structure</i> kepada <i>cengal timber decking</i> kerana permintaan daripada kontraktor memandangkan kos penggunaan <i>ferro cement structure</i> adalah tinggi iaitu melebihi nilai kontrak asal RM1.31 juta. PDRM mencadangkan supaya dek <i>pontoon</i> daripada kayu tropika Brazil yang mempunyai tahap ketahanan yang lebih tumpat daripada kayu cengal tempatan. c. Maklum Balas Selepas Susulan JKR Pulau Pinang telah mengeluarkan Surat Amaran Terakhir kepada kontraktor pada 14 April 2008 bagi menyempurnakan kerja pengerohan di kawasan jeti.	a. Maklum balas yang diberi boleh diterima. b. Permohonan kelulusan mengimport kayu tropika belum dibuat oleh PDRM daripada Kementerian Perdagangan Antarabangsa Dan Industri. c. Walaupun <i>Certificate Partial Completion</i> telah dikeluarkan tetapi semasa lawatan susulan dibuat, didapati masih terdapat skop kerja yang gagal dilaksanakan dengan sempurna oleh kontraktor iaitu pengerohan (<i>dredging</i>) di kawasan jeti. Sehubungan itu, pengguna memaklumkan jeti tersebut. Sekiranya kontraktor masih gagal menyempurnakan kerja pengerohan, maka baki bayaran yang belum dibuat dan sebahagian Wang Jaminan Pelaksanaan sepatutnya digunakan untuk melantik pihak ketiga.
2.	Perbandingan antara skop kerja pada <i>Needs Statement</i> dan spesifikasi skop kerja dengan pembinaan sebenar semasa lawatan Audit di tapak projek mendapati perkara-perkara seperti berikut :-	a. Projek ini dilaksanakan mengikut kaedah reka dan bina dan diuruskan secara rundingan terus. <i>Needs Statement</i> telah dikemukakan kepada kontraktor pada 31 Januari 2002 untuk rujukan kontraktor dalam menyediakan reka bentuk. Semasa proses reka bentuk terdapat perbezaan kepada reka bentuk berbanding dengan <i>Needs Statement</i> di mana perlu disesuaikan dengan keadaan tapak di samping memenuhi kehendak pelanggan serta Pihak Berkuasa Tempatan.	Lawatan susulan mendapati perkara-perkara seperti berikut:-

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
	a. Stor Petroleum <i>Oil Lubricant</i> (POL) Bilik stor POL yang sepatutnya dibina di bangunan yang berasingan telah dibina di dalam bangunan bengkel bersama dengan bilik menyimpan minyak pelincir, bilik Tukang Kayu dan satu bilik lain. b. <i>Skid Tank (Underground)</i> Mengikut keperluan pelanggan, <i>Dispensing System</i> hendaklah berbumbung dan berpagar. Bagaimanapun, pembinaan <i>Skid Tank</i> di bangunan bengkel tidak berpagar. c. Garaj Simpanan Kenderaan Satu Ramp, 3 punca air dan ruang cucian yang sepatutnya disediakan tiada dalam Pelan Lukisan dan tidak dibina. d. Tadika Dan Bilik Persatuan Kebajikan Keluarga Polis (PERKEP) Mengikut spesifikasi, tadika dan bilik PERKEP masing-masing mempunyai satu stor berkeluasan 12 meter persegi. Bagaimanapun didapati ia tiada dalam pelan lukisan dan tidak dibina. e. Jeti Mengikut keperluan, keluasan jeti head hendaklah berukuran 80m x 15m. Bagaimanapun pembinaan sebenarnya berukuran 71m x 15m sahaja. f. Ramp Mengikut keperluan pelanggan, <i>Floating Boom</i> hendaklah dibina di Ramp untuk mengelak sampah tetapi ia tidak dibina.	b. Rundingan harga antara JKR dan kontraktor dibuat berdasarkan reka bentuk yang telah dipersetujui oleh JKR dan juga pelanggan. Reka bentuk yang telah dipersetujui ini telah dimasukkan dalam Dokumen Kontrak. c. Perbincangan telah diadakan antara Ibu Pejabat JKR Malaysia dengan Kementerian dan kontraktor semasa penyediaan reka bentuk terperinci. Susulan daripadanya, satu reka bentuk terperinci telah dipersetujui yang mana terdapat sedikit perbezaan daripada <i>Needs Statement</i> asal. Sepatutnya <i>Needs Statement</i> yang baru disediakan semula berdasarkan lukisan-lukisan reka bentuk atau disediakan minit-minit mesyuarat yang telah dipersetujui ke atas perubahan reka bentuk sebelum ianya dimasukkan ke dalam Dokumen Kontrak. Sehubungan itu, JKR akan memastikan kesilapan ini tidak berulang lagi. d. Ulasan selanjutnya berhubung perbezaan skop adalah seperti berikut :- i. Stor POL Dan Skid Tank – Perbezaan reka bentuk dengan <i>Needs Statement</i> kerana masalah tapak binaan yang terhad dan telah mendapat kelulusan Jabatan Bomba Dan Penyelamat. ii. Garaj Simpanan Kenderaan – Perbezaan reka bentuk dengan <i>Needs Statement</i> kerana masalah tapak binaan yang terhad. Berkaitan dengan punca bekalan air, ketiga-tiganya telah dipasang semasa penyerahan projek tetapi dua daripadanya telah ditutup atas permintaan pelanggan akibat penyalahgunaan. iii. Kemudahan yang disediakan di Bilik PERKEP dan tadika telah mencukupi. Oleh itu keperluan stor keluasan 12 meter persegi tidak diperlukan oleh pelanggan. iv. Jeti - Tapak binaan yang terhad v. Ramp - Tapak binaan yang terhad.	a. Stor POL Tiada perubahan dibuat. Dicadangkan langkah-langkah keselamatan diambil bagi mengelakkan kebakaran. b. Skid Tank Tiada perubahan dibuat. Disyorkan agar pagar dipasang di sekitar Bangunan Bengkel yang menempatkan <i>Skid Tank</i> tersebut. c. Garaj Simpanan Kenderaan Kerja-kerja ubahsuai sedang dijalankan. Tiada lagi isu berbangkit. d. Tadika dan Bilik PERKEP Tiada perubahan dibuat kerana pihak pelanggan mendapati kemudahan yang diberi mencukupi. Tiada lagi isu berbangkit. e. Jeti Tiada perubahan dapat dibuat lagi kerana tapak binaan yang terhad. f. Ramp Tiada perubahan dapat dibuat lagi kerana tapak binaan yang terhad.
3.	Beberapa kerosakan bangunan telah berlaku sungguhpun projek ini baru disiapkan sepenuhnya pada bulan Mac 2006.	Mesyuarat pemantauan untuk membaiki kecacatan telah diadakan sebanyak enam kali setelah projek disiapkan. Di samping itu, surat-surat amaran juga dikeluarkan kepada kontraktor.	- Siling yang bocor dalam menara kawalan telah ditukar beberapa kali oleh kontraktor tetapi kebocoran masih berlaku dan merosakkan siling. Pada pandangan Audit, kontraktor perlu mencari punca kebocoran tersebut dan memperbaikinya bukan sekadar mengganti siling yang diresapi air. - Bahagian tepi dewan rekreasi mendap - Mendapan masih berlaku - Tiang radar di menara kawalan sudah terkopak - Kerosakan telah dibaiki. - Keadaan padang masih ditakungi air sekiranya hujan lebat. Rumpun yang panjang juga dipotong oleh pasukan polis marin sendiri secara gotong royong. - Air bertakung di dalam longkang berpunca daripada 'sump pit' yang

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
			masih tersumbat. - Lubang 'outlet' terlalu kecil menyebabkan berlaku banjir di tepi dewan rekreasi - Tiada perubahan. - Keadaan lantai wakaf di tepi surau yang retak telah dibuat ubah suai namun mendapan di sekitar surau semakin ketara dan banyak.
4.	Alasan yang diberi untuk 2 Arahan Perubahan Kerja tidak mematuhi Arahan Perbendaharaan 202 dan bayaran yang dibuat adalah tidak teratur.	- Sejumlah RM18,767.27 telah didapatkan daripada bayaran kemajuan PHK No.9 - Sejumlah RM29,699.99 telah didapatkan daripada bayaran kemajuan PHK No.8.	JKR telah membetulkan kesilapan. JKR telah membetulkan kesilapan.
5.	Kerja-kerja yang disenaraikan di borang aduan tidak dicatatkan tarikh kerja selesai dibaiki dan tiada pengesahan sama ada kerja pembaikan telah dilaksanakan.	Sistem aduan kerosakan oleh pengguna telah dibuat penambahbaikan dengan menggunakan Sistem Pengurusan Kualiti JKR (JKR.PK(O).05).	Tindakan telah diambil bagi meningkatkan keberkesanan sistem aduan kerosakan.
6.	Tidak ada Buku Harian Tapak diselenggarakan oleh pihak kontraktor. Oleh itu pihak Audit tidak dapat menentukan bagaimana JKR memantau penyeliaan projek ini seperti kerja-kerja yang dilakukan oleh kontraktor, masalah-masalah di tapak bina dan penilaian tuntutan kontraktor.	Buku Harian Tapak sentiasa dikemas kini pada setiap hari. Bagaimanapun, apabila pejabat tapak dirobohkan dan berpindah ke JKR Seberang Tengah dan kemudiannya ke KOMTAR, Buku Harian Tapak tidak dapat dikesan.	Buku Harian Tapak masih belum dapat dikesan semasa lawatan susulan dibuat.

43. TINDAKAN SUSULAN OLEH SYARIKAT KERAJAAN

43.1. *Pengurusan Institut Jantung Negara Sdn. Bhd.*

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Sehingga bulan Disember 2006, tunggakan hasil Institut Jantung Negara Sdn. Bhd. (IJNSB) berjumlah RM43.93 juta. Sejumlah RM17.72 juta daripadanya (40.3%) telah tertunggak melebihi 90 hari. Agensi Kerajaan merupakan penghutang yang terbesar melibatkan tunggakan berjumlah RM31.24 juta.	Tindakan yang telah dilaksanakan oleh IJNSB untuk memastikan masalah tunggakan hasil dapat dikurangkan adalah seperti berikut :- - Mengemukakan surat tambahan wang cagaran 3 kali seminggu - Perbincangan dengan pesakit - Menyenaraihitamkan penghutang degil - Semakan semula ke atas kesemua bil lama bagi mendapatkan tunggakan bayaran - Penghantaran Penyata Akaun Bulanan - Menghantar surat peringatan - Menghantar surat tuntutan - Menilai risiko kredit dan kedudukan kewangan syarikat - Notis penggantungan kemudahan kredit - Lawatan ke Pejabat Kerajaan Negeri dan Badan Korporat - Surat tuntutan daripada panel guaman	IJNSB telah mengambil tindakan sewajarnya. Usaha berterusan perlu diambil oleh IJNSB bagi memastikan penghutang tertunggak menjelaskan hutang mereka.

43.2. Pengurusan Indah Water Konsortium Sdn. Bhd.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Kerajaan patut menandatangani perjanjian konsesi yang baru bagi memasukkan fungsi dan tanggungjawab Indah Water Konsortium Sdn. Bhd. (IWK) dalam menguruskan projek pembinaan loji termasuk pemilihan kontraktor; rundingan harga munasabah; pembinaan mengikut spesifikasi dan projek disiapkan mengikut tempoh yang ditetapkan. Kadar bayaran pengurusan yang boleh dituntut serta tindakan yang boleh diambil sekiranya IWK gagal melaksanakan tanggungjawabnya perlu juga dimasukkan.	- Mengikut Seksyen 191(1)(4), Akta Industri Perkhidmatan Air 2006, IWK akan merunding semula perjanjian konsesi dengan Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara (SPAN) dan Kerajaan Persekutuan. - Masa untuk perundingan belum ditetapkan tetapi IWK akan memberi notis mengenai perundingan ini dalam tempoh masa yang terdekat.	Rundingan semula perjanjian konsesi yang baru perlu disegerakan demi menjaga kepentingan Kerajaan.
2.	Sebanyak 336 jawatan tidak diisi. IWK pula hanya membelanjakan RM2.99 juta daripada RM6.25 juta untuk tujuan latihan kakitangan antara tahun 2004 hingga 2006.	a. Pada akhir tahun 2007, IWK mempunyai 262 jawatan kosong. Dalam tahun 2007, terdapat 250 kakitangan telah sama ada letak jawatan, pencen, diberhentikan atau meninggal dunia. Daripada jumlah ini, 203 telah meletakkan jawatan. b. Bagi tahun 2008, Lembaga Pengarah IWK telah meluluskan sebanyak 3,024 tenaga kerjanya. Pada akhir bulan Februari 2008, terdapat 385 kekosongan jawatan, 45 jawatan telah diisi tetapi 35 orang telah meletakkan jawatan. Ini menunjukkan bahawa usaha dalam mengisi jawatan kosong dan mengekalkan tenaga kerja adalah amat mencabar bagi syarikat.	Didapati IWK telah berusaha untuk mengisi kekosongan jawatan sedia ada tetapi tindakan pengisian ini masih tidak menggalakkan memandangkan terdapat kadar peletakan jawatan yang tinggi di kalangan kakitangan IWK.
3.	Liabiliti sehingga 31 Disember 2006 yang dianggarkan sebanyak RM528.97 juta yang diambil alih daripada pihak berkuasa tempatan berdasarkan syarat perjanjian penswastan tidak dapat ditentukan kerana rekod mengenainya tidak diselenggarakan dengan lengkap.	Perkara ini masih dalam perbincangan dan diteliti oleh Kementerian Kewangan.	IWK perlu mengemukakan rekod mengenai anggaran liabiliti bagi tujuan pengesahan Audit dengan segera.
4.	IWK perlu mengambil langkah yang proaktif bagi memastikan efluen di semua loji diuji mengikut kekerapan yang ditetapkan. Sehubungan ini, IWK perlu menambah kakitangan bagi mengambil sampel dan menjalankan ujian. IWK perlu berusaha mengesan punca efluen keluar bagi membolehkan sampel diambil untuk diuji dan seterusnya merekodkan lokasinya bagi memudahkan pengambilan sampel pada bila-bila masa.	a. Kaedah pensampelan akan dibuat dengan menentukan lokasi pensampelan (sampling point); menjalankan audit pensampelan (sampling audit) dalaman dan telah dilaksanakan pada bulan Ogos 2007. Selain itu, IWK membuat penambahbaikan terhadap prosedur pensampelan (OPI/012) pada bulan Ogos 2007. b. IWK telah mengkaji semula dan menentukan jumlah kakitangan pensampelan (dedicated sampler) adalah mencukupi seperti dalam carta organisasi Bajet 2007. Modul latihan untuk kakitangan yang terlibat dalam aktiviti pensampelan dan ujian di makmal telah disiapkan. Latihan akan diberikan kepada kakitangan tersebut mulai bulan Mei 2008.	a. Pihak Audit akan menyusuli perkara ini pada pengauditan akan datang bagi memastikan kaedah pensampelan dipatuhi. b. IWK perlu memastikan bilangan kakitangan yang mencukupi disediakan bagi membuat pensampelan dan ujian efluen. Selain itu latihan yang berkaitan dengan tugas ini perlu diberikan kepada semua kakitangan yang terlibat. Perkara ini akan disusuli pada pengauditan akan datang terhadap lain-lain syarikat yang memerlukan pemantauan oleh Kementerian Kewangan.

43.3. Pengurusan Multimedia Development Corporation Sdn. Bhd.

BIL.	PERKARA YANG DIBANGKITKAN DAN SYOR AUDIT	TINDAKAN SUSULAN OLEH AUDITI	PANDANGAN AUDIT
1.	Enam daripada 12 syarikat subsidiari Multimedia Development Corporation Sdn. Bhd (MDeC) berada dalam keadaan dormant/ditutup/dijual. Manakala prestasi kewangan bagi Meitech Development Sdn. Bhd. dan 5 syarikat subsidiari lain adalah tidak memuaskan kerana mengalami kerugian berjumlah RM16.44 juta bagi tahun kewangan 2006.	MDeC dalam proses untuk menjual syarikat-syarikat subsidiarinya secara berperingkat selaras dengan penstrukturan semulanya yang telah dipersetujui oleh Lembaga Pengarah MDeC. Kedudukan penjualan syarikat-syarikat terlibat adalah seperti berikut :- - Syarikat G-Tek Elektronik Sdn. Bhd. telah dijual pada 30 Jun 2007. - Agensi Pekerjaan KWX Sdn. Bhd. dan MSC Management Services Sdn. Bhd. dijangka selesai penjualannya pada suku pertama tahun 2008.	Langkah proaktif telah diambil oleh MDeC untuk menjual 3 subsidiarinya yang mengalami kerugian. MDeC perlu menyegerakan proses penjualan syarikat yang lain supaya ia dapat lebih fokus memantau aktiviti subsidiari lain yang berpotensi untuk menjana keuntungan. Pihak Audit akan menyusuli perkara ini dari semasa ke semasa.
2.	MDeC telah mengeluarkan pendahuluan RM54.40 juta kepada Entertainment Village (M) Sdn. Bhd. (EVSB) untuk projek E-Village. EVSB masih belum menyelesaikan baki hutang RM25 juta kepada kontraktor yang menyebabkan 4 kontraktornya memfailkan saman ke atas MDeC memandangkan projek tersebut dibiayai olehnya. Bagaimanapun, MDeC enggan membayar kontraktor tersebut kerana tiada sebarang ikatan kontrak malahan hanya membayar Zaid Ibrahim & Co. selaku peguam bela berjumlah RM360,000.	a. MDeC tidak membiayai Projek E-Village tetapi hanya memberi pendahuluan bagi membantu EVSB membuat bayaran kepada kontraktor dan pembekal. b. MDeC telah mendapat khidmat nasihat daripada peguam bela Zaid Ibrahim & Co. berkenaan obligasinya dalam pembayaran baki hutang kepada kontraktor E-Village. Memandangkan MDeC tidak menandatangani sebarang perjanjian dengan kontraktor-kontraktor E-Village, peguam bela telah memberi pandangan bahawa MDeC tidak mempunyai obligasi untuk membayar kontraktor-kontraktor tersebut. Perjanjian kontrak telah ditandatangani di antara EVSB dan kontraktor-kontraktor E-Village dan oleh itu, pembayaran baki hutang sejumlah RM25 juta seharusnya dibayar oleh EVSB.	MDec akan diminta untuk memaklumkan keputusan mahkamah.

PENUTUP

PENUTUP

Pada umumnya, Kementerian/Jabatan/Syarikat Kerajaan mempunyai perancangan yang memadai untuk melaksanakan aktiviti dengan cekap dan berkesan selaras dengan objektif yang telah ditetapkan. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya masih ada beberapa kelemahan yang perlu ditangani segera bagi memastikan aspek tadbir urus organisasi sentiasa kukuh, berintegriti dan berakauntabiliti. Sehubungan ini, diberikan beberapa cadangan untuk menghindari kelemahan-kelemahan ini daripada berterusan berlaku :-

- a. Memandangkan pengauditan yang dijalankan oleh Jabatan Audit Negara adalah berdasarkan kepada pensampelan dan skop tertentu, Ketua Jabatan/Ketua Eksekutif perlu mengaturkan supaya pemeriksaan secara menyeluruh dijalankan untuk menentukan sama ada aktiviti lain juga mempunyai kelemahan yang sama dan seterusnya mengambil tindakan pembetulan. Sehubungan ini, Unit Audit Dalam selain daripada menjalankan penilaian terhadap sistem kawalan dalaman patut juga diminta menjalankan penilaian terhadap pengurusan aktiviti organisasi untuk menentukan sejauh mana aktiviti dilaksanakan dengan cekap, berhemat dan mencapai objektif yang telah ditetapkan. Bagi tujuan ini, Ketua Jabatan/Ketua Eksekutif perlu menentukan bilangan jawatan di Unit Audit Dalam mencukupi dan mempunyai kepakaran yang diperlukan.
- b. Berdasarkan pengauditan yang dijalankan, didapati ada projek yang gagal dilaksanakan akibat daripada pelbagai masalah seperti kelemahan reka bentuk, ketidaksesuaian lokasi dan bahan-bahan yang digunakan serta kelewatan menyediakan kemudahan utiliti. Sehubungan ini, adalah disyorkan supaya :
 - i. ***Independent Review Panel*** sewajarnya ditubuhkan untuk mengkaji cadangan yang dibuat oleh syarikat bagi perolehan yang bernilai melebihi RM100 juta. Panel ini antara lainnya bertanggungjawab memberi *second opinion* mengenai *design, costing* dan bahan-bahan yang digunakan. Ahli panel ini perlulah terdiri daripada mereka yang pakar dan perunding bebas yang dilantik oleh agensi pusat seperti Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Kerja Raya, Jabatan Pengaliran Dan Saliran serta MAMPU.
 - ii. ***Feasibility studies (kajian kemungkinan)*** yang meliputi analisis teknikal, analisis kewangan, ekonomi, sosial dan kesan kepada alam sekitar perlu dilaksanakan sebelum projek yang melibatkan kos melebihi RM100 juta diluluskan untuk pelaksanaan.

- iii. **Integrated planning** antara agensi terlibat perlu dilakukan di peringkat awal pelaksanaan projek terutama bagi projek yang besar. Contohnya Tenaga Nasional Berhad, Jabatan Bekalan Air, Jabatan Perancang Bandar, Jabatan Bomba Dan Penyelamat dan Pihak Berkuasa Tempatan perlu dibawa berunding sebelum sesuatu projek dilaksanakan supaya semua kemudahan asas dapat disediakan dan kelancaran projek tidak terjejas.
- c. Terdapat juga projek/aktiviti Kerajaan gagal dilaksanakan akibat daripada ketidakupayaan kontraktor sama ada dari segi kewangan atau kepakaran. Bagi membendung masalah ini adalah disyorkan supaya syarikat yang ingin menyertai sesuatu perolehan Kerajaan diminta mengemukakan maklumat mengenai modal berbayar dan kedudukan kewangannya untuk tempoh 3 tahun serta senarai kontrak Kerajaan dan swasta yang sedang dan akan dilaksanakannya. Syarikat juga diminta untuk memaklumkan pengalamannya dalam bidang yang ingin ditawarkannya. Semua maklumat yang dikemukakan ini hendaklah disokong dengan perakuan bersumpah oleh syarikat berkenaan. Maklumat ini perlu dipertimbangkan semasa membuat pemilihan kontraktor.
- d. Pengauditan juga mendapati kes-kes di mana peralatan telah dibeli tetapi tidak digunakan sama ada kerana bangunan belum disiapkan/peralatan tidak sesuai/peralatan dibeli berlebihan/tidak diperlukan. Sehubungan ini adalah disyorkan perkara berikut :-
 - i. **Pandangan pengguna** hendaklah diambil kira semasa menyediakan spesifikasi kontrak berhubung dengan perolehan peralatan.
 - ii. **Perolehan peralatan hendaklah diselaraskan dengan kemajuan kerja pembinaan bangunan.** Bagi tujuan ini, jadual bekalan peralatan perlu disediakan bagi mengelakkan peralatan tidak dapat digunakan terdedah kepada kerosakan dan kecurian serta tempoh waranti tamat sebelum digunakan.

Jabatan Audit Negara
Putrajaya

23 Jun 2008